Bundel van de Raadsplein besluitvormend (Raadzaal) van 12 maart 2018

Agenda bijlagen

Korte terugblik Raadsplein besluitvorming 12 maart 2018

1 Mededelingen

Rekenkamerrapport 'Sportbeleid Zwolle volop in beweging'

2 Vaststelling agenda

12-03-2018 Getekende presentielijst

3 Bekrachtiging geheimhouding

- Op basis van Artikel 10, lid 2 sub b van de Wet Openbaarheid van Bestuur op bijlage Toelichting financiële haalbaarheid Breezicht, december 2017 van de beslisnota "Ontwikkeling Breezicht Stadshagen"
- De bekrachtiging geldt voor onbepaalde tijd

- Op basis van Artikel 10, lid 2 sub b en g van de Wet Openbaarheid van Bestuur op bijlage van de informatienota over verkoop bloot eigendom ondergrond Broerenkerk en ondergrond aanbouw aan Broerenkerk.
- De bekrachtiging geldt voor onbepaalde tijd

- Op basis van Artikel 10, lid 2 sub b en g van de Wet Openbaarheid van Bestuur op bijlage van de informatienota over toezegging WRZV-hallen nav debatronde 19 februari 2018.
- De bekrachtiging geldt voor onbepaalde tijd

2018-03-12 Raadsbesluit Bekr. geheim bijlage beslisnota Ontwikkeling Breezicht Stadshagen

2018-03-12 Raadsbesluit Bekr. geheim bijlage informatienota verkoop bloot eigendom ondergrond Broerenkerk en ondergrond aanbouw aan Broerenkerk

2018-03-12 Raadsbesluit Bekr. geheim bijlage informatienota toezegging WRZV hallen

4 Ingekomen stukken

2018-03-12 Lijst ingekomen stukken

4-2 Agenderingsverzoek GL- informatienota Startdocument Mobiliteitsagenda

4-3 Agenderingsverzoek GL- informatienota voortgang Energietransitie in kansrijke gebieden

4-4 Algemeen agenderingsverzoek fractie VVD- acceptatie van homo's bij ouderen

4-5 Algemeen agenderingsverzoek fractie CU- participatie

Inspreektekst Fietsersbond

2018-03-12 M4-1 Nooterhof

2018-03-12 Raadsbesluit lijst ingekomen stukken

4.A Informatienota's voor de raad / ter kennisname

4.A.1 Oude Mars

Informatienota Oude Mars

4.A.2 Stand van zaken uitvoering Grondstoffenplan

Informatienota Stand van zaken uitvoering Grondstoffenplan

4.A.3 Hoogwater beschermingsprogramma Zwolle-Olst

Informatienota Hoogwater beschermingsprogramma Zwolle-Olst

Bijlage 1 Overzicht traject IJsseldijk Zwolle-Olst

Bijlage 2 Overzicht kansrijke dijkalternatieven

Bijlage 3a schets wandelpad naast Beekmanpad

Bijlage 3b HWBP Meekoppelkansen Zwolle Olst overzicht

Bijlage 4 Planning HWBP Zwolle-Olst

4.A.4 Voortgangsbericht Lelystad Airport (19.40 – 21.30 uur)

Informatienota Voortgangsbericht Lelystad Airport

4.A.5 Berkum Energieneutraal

Informatienota Berkum Energieneutraal

4.A.6 Aanmeldnotitie mer bestemmingsplannen en afwijkingen bestemmingsplan

Informatienota aanmeldnotitie mer bestemmingsplannen en afwijkingen bestemmingsplan

1. Memo aanmeldnotitie mer

2. voorbeeld rapportage vormvrije mer semipermanente woningen Oosterenk

4.A.7 Sociale Woningbouw in Zwolle

Informatienota Sociale Woningbouw in Zwolle

4.A.8 Beantwoording van de motie (integraal) Gezins PGB

Informatienota Beantwoording van de motie integraal Gezins PGB

1. motie (integraal) Gezins PGB

2. AMVB-I-PGB-25-oktober-2016

3. Kamerbrief-trekkingsrecht-pgb-het-experiment-integrale-pgb-en-andere-pgb ontwikkelen

4.A.9 Samen werken aan de Energietransitie met Apeldoorn, Deventer en Zutphen in Transform 1.0

Informatienota Samen werken aan de Energietransitie met Apeldoorn, Deventer en Zutphen in Transform 1.0

Startdocument Transform 1.0

4.A.10 Voortgang geothermie

Informatienota Geothermie

Bijlage figuren Geothermie

4.A.11 Stand van zaken stadslogistiek

Informatienota stand van zaken stadslogistiek

4.A.12 Beantwoording motie: 'Spoorgeschiedenis in beeld

Informatienota beantwoording motie: 'Spoorgeschiedenis in beeld

4.A.13 Beantwoording motie VVD en Swollwacht inzake de routering Oosterenk

Informatienota Beantwoording motie VVD en Swollwacht inzake de routering Oosterenk

4.A.14 Beantwoording motie Roze Zaterdag

Informatienota beantwoording motie Roze Zaterdag

1. Intentieverklaring Roze Zaterdag 2020

2. M17-1 Roze Zaterdag 2020 Zwolle

4.A.15 Voortgang Energietransitie in kansrijke gebieden

Informatienota voortgang Energietransitie in kansrijke gebieden

4.A.16 Verkoop bloot eigendom ondergrond Broerenkerk en ondergrond aanbouw aan Broerenkerk

Informatienota verkoop bloot eigendom ondergrond Broerenkerk en ondergrond aanbouw aan Broerenkerk

4.A.17 Startdocument Mobiliteitsagenda

Informatienotaraad Startdocument Mobiliteitsagenda

1. Startdocument Mobiliteitsagenda Bouwstenen voor beleid

4.A.18 Toekomstige invulling Nooterhof

Informatienota Toekomstige invulling Nooterhof

Natuurplatform Zwolle- Commerciele toekomst Nooterhof

4.B1 Diversen / ter kennisgeving aannemen / Lijst ingekomen stukken

3. PWC-tussentijdse rapportage accountantscontrole 2017

3a. Memo - Reactie MTZ op tussentijdse rapportage Pwc

4. H. Dekker- oproep voor een landelijk en lokaal verbod op houtstook

4a. bijlage achtergrondinfo houtstook en maatregelen EZ 4 okt 2017

4b. Alternatieven voor houtstook

4c.Hout-is-grondstof-geen-brandstof GNMF (1)

4d.luchtvervuiling

4e.Emissies

5. Stichting Barbarugo- ken uw verantwoordelijkheid

6. Ministerie van BZK- bewustzijn digitale informatiebeveiliging

7. KBO- PCOB en Patientenfederatie- pleidooi voor een ouderenvriendelijke samenleving

7a. Pleidooi voor een ouderenvriendelijke samenleving

8. Natuur en Milieu- Utrecht, Amsterdam en Alkmaar koplopers in duurzaamheid

8a. Snelle overzichtstabel quickscan gemeenten

8b. Volledig rapport quickscan gemeenten

4.B2 Diversen / ter advies in handen stellen van het College

1. Omgevingsdienst IJsselland- Kaderbrief 2019

4.B3 Diversen / ter afdoening in handen stellen van het College

4.C Beantwoording artikel 45 vragen / ter kennisgeving aannemen

4.C.1 Beantwoording artikel 45 vragen D66 - Blockchain kansen voor Zwolle

Informatienota beantwoording artikel 45 vragen D66 - Blockchain kansen voor Zwolle

Art 45 vragen D66- Blockchain kansen voor Zwolle

4.C.2 Beantwoording artikel 45 vragen PvdA - verkeersveiligheid toegang Sauna Swoll

Informatienota beantwoording artikel 45 vragen PvdA - verkeersveiligheid toegang Sauna Swoll

4.C.3 Beantwoording artikel 45 vragen Swollwacht/D66 - boot Schuttevaerkade

Informatienota beantwoording artikel 45 vragen Swollwacht en D66 - boot Schuttevaerkade

4.C.4 Beantwoording artikel 45 vragen VVD - Opheffing Veldboeket en Ridderspoor per 01-08-2019

Informatienota beantwoording artikel 45 vragen VVD - Opheffing Veldboeket en Ridderspoor per 01-08-2019

VVD - Onduidelijkheid bij ouders na uitstel sluiting Veldboeket en Ridderspoor

4.C.5 Beantwoording artikel 45 vragen D66 over Reclamezuilen Exterion Media

Informatienota beantwoording artikel 45 vragen D66 - reclamezuilen van Exterion Media B.V.

D66 - Reclamezuilen Exterion Media

4.C.6 Beantwoording schriftelijke artikel 45 vragen fractie CDA inzake casus A28 / Nilantsweg

Informatienota Beantwoording schriftelijke artikel 45 vragen fractie CDA inzake casus A28 - Nilantsweg

CDA - Voortgang afwikkeling uitspraak Raad van State 201105321 - vangrail A28 IJsselbrug

5 A-onderwerpen

6 Evaluatie RTVZoo

Deze beslisnota is behandeld tijdens de debatronde op 19 februari 2018. De korte terugblik is bijgevoegd. In oktober 2017 werd raad geïnformeerd over de toegezegde zelfevaluatie van de lokale omroep RTVZOo. Het college gaf aan dat de zelfevaluatie niet voldeed aan de verwachtingen en behoefte en opdracht van de raad. In afstemming met de omroep is vervolgens een externe evaluatie uitgevoerd op basis van het beleidsplan dat ten tijde van de licentieaanvraag 2015-2020 werd ingediend. Uit deze evaluatie blijkt dat de omroep niet voldoet aan het beleidsplan. De ambities en plannen zijn onvoldoende gerealiseerd. Sinds de zomer van 2017 heeft de omroep een nieuw bestuur dat de omroep wil doorontwikkelen tot een professionele organisatie, onder een nieuwe naam: RTV Zwolle FM. In de externe evaluatie wordt echter geconcludeerd dat het enige tijd zal duren voordat deze ambities behaald kunnen worden. Verder heeft de omroep op dit moment (nog) geen programmabepalend orgaan (PBO), waarmee niet wordt voldaan aan één van de eisen van de Mediawet. Het Commissariaat voor de Media wordt dan ook gevraagd de lokale omroep te toetsen. Op basis van de uitkomst wordt met de omroep gesproken over het vervolg. Mocht het de omroep niet lukken om aan de eisen te (gaan) voldoen, dan heeft dat mogelijk gevolgen voor de uitzendlicentie en vervolgens de gemeentelijke bijdrage.
De raad wordt voorgesteld te besluiten om kennis te nemen van de externe evaluatie van RTVZOo en het commissariaat van de media te verzoeken te onderzoeken of en in hoeverre de omroep voldoet aan de eisen in de Mediawet.
Voor technische en feitelijke vragen: Anton Tuinman (2460) AB.Tuinman@zwolle.nl

Beslisnota Evaluatie RTVZoo

1. Externe evaluatieonderzoek RTVZOo

2. Addendum evaluatieonderzoek

Korte terugblik debatronde 19 februari 2018- Evaluatie RTVZoo

2018-03-12 Raadsbesluit Evaluatie RTVZoo

7 Nieuwbouw WRZV hallen op Voorsterpoort

Beslisnota Nieuwbouw WRZV hallen op Voorsterpoort

Bijlage 1 Stedenbouwkundig programma van eisen

Bijlage 2 Letter of Intent Stichting Sporthallen WRZV - Sportservice Zwolle - gemeente Zwolle

Korte terugblik debatronde 19 februari 2018- Nieuwbouw WRZV hallen op Voorsterpoort

Informatienota Toezegging WRZV-hallen n.a.v. debatronde 19 februari 2018

3. Prognose bezetting en exploitatie SSW

2018-03-12 AM7-1 Nieuwe WRZV; verstandig beleid op beeldkwaliteit

2018-03-12 M7-2 Actualisatie masterplan sportaccommodaties

2018-03-12 M7-3 WRZV hallen- duurzaam aanbesteden

2018-03-12 M7-4 Betere overgangsregeling bestaande huurders WRZV

2018-03-12 M7-5 Herhuisvesting Zwolsche Kegelbond

2018-03-12 Raadsbesluit Nieuwbouw WRZV hallen op Voorsterpoort

8 Beleidsplan Voorschoolse Voorzieningen

Deze beslisnota is rechtstreeks geagendeerd voor de besluitvormingsronde A.
Door invoering van de wetten 'Harmonisatie Kinderopvang en Peuterspeelzaalwerk' en "Innovatie en kwaliteit kinderopvang (IKK)' zijn de kwaliteit en bekostiging van peuterspeelzalen en kinderopvang vanaf 1 januari 2018 op één lijn gebracht. Het Rijk heeft hiervoor extra middelen vrijgemaakt. Met dit beleidsplan wil de gemeente Zwolle ook het financieringsstelstel voor gesubsidieerde peuteropvang gelijk trekken met de kinderopvang.
Door kinderopvang en peuterspeelzalen in kwaliteit en financiële toegankelijkheid gelijk te trekken, kunnen alle peuters van 2 tot 4 jaar naar een voorschoolse voorziening van hun keuze, wat bijdraagt aan een positieve ontwikkeling en aan een goede start van kinderen op de basisschool.
De raad wordt voorgesteld te besluiten om in te stemmen met het Beleidsplan Voorschoolse Voorzieningen 2018-2021. Daarnaast de subsidie(deel)verordening Voorschoolse Voorzieningen (hoofdstuk 16 ASV) vast te stellen.
Voor technische en feitelijke vragen: Angela Flier (2698) a.flier@zwolle.nl

Beslisnota raad beleidsplan en verordening harmonisatie 05-02-2018

1. Beleidsplan voorschoolse voorzieningen 2018-2021

2. De Deelverordening subsidie peuteropvang en VVE gemeente Zwolle

3. 2016-10-10 M7-1 Gezamenlijke aanpak taalachterstand kinderen en ouders

2018-03-12 Raadsbesluit Beleidsplan Voorschoolse Voorzieningen

9 Strategie afbouwen Stadshagen

Deze beslisnota is behandeld tijdens de debatronde op 5 februari 2018. De korte terugblik is bijgevoegd. In 2013 heeft de raad vanwege de slechte situatie op de woningmarkt besloten de ontwikkeling van Stadshagen te splitsen in een prioritair en niet prioritair gebied. Het niet prioritaire gebied zou pas na 2023 tot ontwikkeling worden gebracht. Inmiddels is de situatie op de woningmarkt echter aanzienlijk verbeterd en is de vraag naar woningen hoog. Conform de in mei 2017 vastgestelde Woonvisie wordt voor Stadshagen nu dan ook uitgegaan van de bouw van 300 woningen per jaar voor de komende 10 jaar. Om dit te kunnen realiseren wordt in deze nota een voorstel gedaan voor het afbouwen van de prioritaire en niet-prioritaire gebieden in Stadshagen tot en met 2027, waarbij de ambitie om van Stadshagen een aantrekkelijke, duurzame en klimaatbestendige wijk te maken het uitgangspunt vormt.
De raad wordt voorgesteld te besluiten om in te stemmen met het eerder tot ontwikkeling brengen van het niet-prioritair gebeid in Stadhagen en de daarbij behorende strategie met planning en fasering voor het afbouwen.
Voor technische en feitelijke informatie: Marjolijn Helmich (06-54782609) m.helmich@zwolle.nl

Beslisnota Strategie afbouwen Stadshagen

Kaartbeeld strategie afbouwen Stadshagen

Korte terugblik debatronde 5 februari 2018- Strategie afbouwen Stadshagen -. Ontwikkeling Breezicht Stadshagen

2018-03--12 M9-1 Haast maken met betaalbare woningen

2018-03-12 M9-2 Chillplekken voor jongeren in Stadshagen

2018-03-12 Raadsbesluit Strategie afbouwen Stadshagen

10 Ontwikkeling Breezicht Stadshagen

Deze beslisnota is behandeld in de debatronde op 5 februari 2018. De korte terugblik is bijgevoegd. In januari 2017 is de raad in een informatienota geïnformeerd over Stadshagen en het proces van planvorming voor Breezicht. Daarin is afgesproken het Stedenbouwkundig Plan Breezicht en de grondexploitatie aan de raad voor te leggen. De raad wordt gevraagd kennis te nemen van het Stedenbouwkundig Plan Breezicht, en daarbij Breezicht aan te wijzen als interferentiegebied voor bodemenergiesystemen. Het beoogd effect hiervan is het realiseren van een klimaatbestendige, water robuuste en energie neutrale woonbuurt in Stadshagen. Tevens wordt de raad gevraagd kennis te nemen van de financiële haalbaarheid en in te stemmen met het financieel als één geheel beschouwen van Breezicht, in verband met wijzigingen in de grondexploitatie. Ook wordt de raad gevraagd in te stemmen met de aanpassing van de huidige grens van prioritair (Breezicht Zuid) en niet prioritair (Breezicht Noord) gebied overeenkomstig de in het Stedenbouwkundig Plan gehanteerde plangrenzen voor Breezicht Zuid en Noord, om zo de water robuuste ambitie van Breezicht als wijk te realiseren. Tot slot wordt de raad gevraag in te stemmen met het voorstel voor speelvoorzieningen in Breezicht in afwijking van het speelbeleid, waarbij minder formele speelplekken met toestellen worden gecreëerd, omdat het groene karakter van de wijk mogelijkheden biedt om overal te spelen.
Voor technische en feitelijke informatie: Marjolijn Helmich (06-54782609) m.helmich@zwolle.nl

Beslisnota Ontwikkeling Breezicht Stadshagen

1. Stedenbouwkundig Plan Breezicht, januari 2018

Korte terugblik debatronde 5 februari 2018- Strategie afbouwen Stadshagen -. Ontwikkeling Breezicht Stadshagen

2018-03-12 M10-1 Stadsnatuur versterken

2018-03-12 M10-2 Bereikbaarheid Stadshagen

2018-03-12 Raadsbesluit Ontwikkeling Breezicht Stadshagen

11 Bestemmingsplan Stadshagen II Breecamp Noord en Aardgasloos Breecamp Noord

Deze beslisnota is rechtstreeks geagendeerd voor de besluitvormingsronde A.
In 2007 is de gemeente Zwolle samen met de betrokken partners gestart met de planontwikkeling voor Breecamp-Oost als uitwerking van het Masterplan Stadshagen II. Als gevolg van de veranderde woningmarkt is in 2013 de Ontwikkelstrategie Stadshagen opgesteld waarbij onder andere de ontwikkeling van het noordelijk deel van Breecamp-Oost is stilgelegd en is opgenomen in het "Niet-prioritaire gebied Stadshagen".
Inmiddels is de situatie op de woningmarkt aanzienlijk verbeterd en is de vraag naar woningen hoog. Om in te kunnen spelen op de grote vraag en de goede marktomstandigheden heeft de raad op 22 mei 2017 ingestemd met het versneld ontwikkelen van Breecamp Noord en ingestemd met het Stedenbouwkundig Plan en de grex. Dit betekent dat de planontwikkeling voor Breecamp Noord weer gestart is en de gehele wijk kan worden afgebouwd.
De raad wordt voorgesteld in te stemmen met de Nota van wijzigingen bestemmingsplan Stadshagen II, Breecamp Noord. Daarnaast het bestemmingsplan gewijzigd vast te stellen zoals omschreven in de nota van wijzigingen. Ook wordt de raad voorgesteld kennis te nemen van het voornemen van het college om Breecamp Noord, overeenkomstig het nog in werking te treden artikel 10 lid 7 van de Gaswet aan te wijzen als gebied aar geen aardgastransportnet wordt aangelegd en waarin de aansluitplicht van de netbeheerder vervalt.
Voor technische en feitelijke vragen: Gert Tromp (2360) g.j.tromp@zwolle.nl of Francis Spikman f.spikman@zwolle.nl

Beslisnota Bestemmingsplan Stadshagen II Breecamp Noord

Bijlage 1 Nota van wijzigingen - BP Stadshagen II Breecamp Noord_def

Bijlage 2 Bestemmingsplan Stadshagen II, Breecamp Noord

Bijlage 3 plankaart Stadshagen II Breecamp Noord

2018-03-12 Raadsbesluit Bp Stadshagen II Breecamp Noord en Aardgasloos Breecamp

12 Rijksbijdrage kosten opsporen explosieven

Deze beslisnota is rechtstreeks geagendeerd voor de besluitvormingsronde A.
De gemeente heeft in het belang van de openbare orde en veiligheid kosten gemaakt voor het opsporen en ruimen van explosieven (uit de Tweede Wereldoorlog). Met ingang van 2015 is de wijze waarop het Rijk een bijdrage in deze kosten wordt verstrekt gewijzigd. Voor de jaren 2015 en verder dient de raad jaarlijks een specifiek besluit te nemen waarin is aangegeven welk bedrag de gemeente in dit kader feitelijk heeft uitgegeven, exclusief btw. Op basis van dit besluit kan een bijdrage van 70% bij het Rijk aangevraagd worden.
De raad wordt voorgesteld te besluiten om bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties de maximale bijdrage (70% van de gemaakte kosten) aan te vragen ter dekking van de uitgaven (€128.910,51 exclusief) voor het opsporen en ruimen van niet gesprongen explosieven.
Voor technische en feitelijke vragen: Sake Eskens (2442) s.eskens@zwolle.nl

Beslisnota rijksbijdrage kosten opsporen explosieven

2018-03-12 Raadsbesluit Rijksbijdrage kosten opsporen explosieven

13 Voorstel horecasluitingstijden

Op 1 augustus 2016 is op initiatief van de raad in Zwolle een proef gestart met het vrijgeven van sluitingstijden voor horecabedrijven. Het doel dat met deze pilot werd beoogd is om na te gaan of het vrijgeven van de sluitingstijden leidt tot, een bruisender (binnen)stad ruimte te bieden aan ondernemers voor veranderde uitgaanswensen. Om het effect te meten heeft er voorafgaand aan de pilot een nulmeting plaatsgevonden onder bewoners, horecaondernemers en bezoekers. Halverwege de pilot is er een tussenevaluatie geweest, deze heeft de raad in mei 2017 besproken in aanwezigheid van vertegenwoordigers van de politie, studentenorganisaties, Koninklijke Horeca Nederland, afd. Zwolle. Na de bespreking was de conclusie dat er geen noodzaak is om tussentijds de (spel)regels aan te passen. Na afloop van de pilotperiode heeft er een eindevaluatie plaatsgevonden. Aan het einde van de debatronde op 5 februari 2018 heeft de burgemeester aangekondigd met een beslisnota te komen om de consensus in de raad over het vervolg te verankeren in de Algemene Plaatselijke Verordening. Met deze beslisnota komt het college tegemoet aan de toezegging.
Voor technische en feitelijke vragen: Maarten Ivens (2427) m.ivens@zwolle.nl

Beslisnota Voorstel horecasluitingstijden

Voorstel artikel 2:29 Algemene Plaatselijke Verordening Zwolle 2015

13-1 M CU- Veilig en aangenaam uitgaansklimaat door terugdringen aantal incidenten

2018-03-12 Raadsbesluit Voorstel horecasluitingstijden

14 Vaststelling bestemmingsplan Buitengebied, Herfterlaan 2 -2018

Deze beslisnota is rechtstreeks geagendeerd voor de besluitvormingsronde A.
De voormalige Wezo locatie aan de Herfterlaan 2 te Zwolle is door de GR Wezo verkocht aan de Herfte Beheer BV. Herfte Beheer BV. heeft er bewust voor gekozen op basis van ideële gronden invulling te geven aan het gebruik van de accommodatie. Om die reden zijn in het plangebied in Herfte plannen gemaakt voor de aanleg van circa acht hectare zonnepanelen, maatschappelijke bedrijvigheid in het groen, een parkachtige invulling van de oude locaties van de groenvoorzieningen, een kwekerij met schaapskooi en een bedrijfswoning voor toezicht en veiligheid op het terrein.
Voor het duurzame onderdeel van het plan (de zonneweide) is al een planologische procedure doorlopen. Het daarvoor bestemde bestemmingsplan is in juli 2017 door de raad vastgesteld. Dit bestemmingsplan wordt een-op-een overgenomen in het huidige plan. Om de totaal visie op het gebied vast te leggen is er besloten een overkoepelend bestemmingsplan voor het gehele perceel op te stellen. Dit bestemmingsplan is daarvan het resultaat.
De raad wordt voorgesteld te besluiten om de verbeelding van het bestemmingsplan Buitengebied, Herfterlaan 2-2018 ongewijzigd vast te stellen.
Daarnaast geen exploitatieplan vast te stellen.
Voor technische en feitelijke vragen: Jolanda van den Berg (2396) j.van.den.berg@zwolle.nl of Auke Sipma (2439) a.sipma@zwolle.nl

Beslisnota Vaststelling bestemmingsplan Buitengebied, Herfterlaan 2 -2018

Bestemmingsplan Buitengebied Herfterlaan 2 - 2018 compleet

2018-03-12 Raadsbesluit Vaststelling bp Buitengebied, Herfterlaan 2-2018

15 Actualisatie Beleidskader Commerciële Vrijetijdsvoorzieningen 2010-2025 "Zwolle, Een Belevenis!

Deze beslisnota is rechtstreeks geagendeerd voor de besluitvormingsronde A.
Zwolle had in 2010 een achterstand als het gaat om het aanbod in Leisure. In 2011 is daarom het Beleidskader Commerciële Vrijetijdsvoorzieningen, Zwolle: Een Belevenis! 2010-2025" vastgesteld. Er is veel bereikt; er is een forse inhaalslag gemaakt door de toevoeging van leisureaanbod en de doelstellingen zijn grotendeels behaald. Eind 2017 en begin 2018 heeft er een evaluatie plaatsgevonden. Voor de actualisatie van het leisurebeleid heeft ZKA een onderzoek in de vorm van een benchmark met vergelijkbare steden gedaan naar welke functies in Zwolle nog haalbaar kunnen zijn. Een belangrijke conclusie van de evaluatie is dat de uitgangspunten van het bestaande Beleidskader uit 2011 kunnen worden gehandhaafd. De actualisatie is dus een aanvulling op het beleidskader uit 2011, waarbij de aanscherping van de uitgangspunten bij bestaande leisurelocaties en de aanpak bij nieuwe kansen worden beschreven.
De raad wordt voorgesteld te besluiten om kennis te nemen van de bereikte successen middels het Beleidskader Commerciële Vrijetijdsvoorzieningen. Daarnaast de doelstellingen uit het beleidskader in belangrijke mate te handhaven en alleen doelstelling rond additionele bestedingen bij te stellen. Daarnaast de aanpak vanuit het Beleidskader te continueren, waarbij vooral aandacht zal gaan naar het faciliteren van groeikansen voor bestaande ondernemers. Een aantal leisurefuncties zal de gemeente niet (actief) faciliteren. Daarnaast de aanpak rond locaties uit het Beleidskader te handhaven, waarbij wel sprake is van accentverschillen door resultaten die al bereikt zijn.
Voor technische en feitelijke vragen: Marjan Willems (2969) m.willems@zwolle.nl

Beslisnota Actualisatie Beleidskader Commerciële Vrijetijdsvoorzieningen 2010-2025 Zwolle - Een Belevenis

Beleidskader Commerciele Vrijetijdsvoorzieningen - De actualisatie

Definitieve rapportage actualisering en evaluatie leisurebeleid Zwolle

2018-03-12 Raadsbesluit Actualisatie Beleidskader Commerciele Vrijetijdsvoorzieningen 2010-2025 Zwolle, Een Belevenis

16 Pilot Vergroening leges

Deze beslisnota is rechtstreeks geagendeerd voor de besluitvormingsronde.
Op 10 november 2017 is een amendement van de VVD, Swollwacht, D66, GroenLinks, CDA, ChristenUnie en SP aangenomen over het vergroenen van de leges. Er is een eenmalig bedrag van € 250.000,-- beschikbaar gesteld uit de incidentele middelen voor uitvoering van een pilot voor het vergroenen van leges. Bij de opzet van de pilot zijn de regelingen van enkele gemeenten onder de loep genomen en is gekeken hoe andere gemeenten uitvoering geven aan vergroening van hun leges. Op basis van de ingewonnen informatie over aanpak en ervaringen van de andere gemeenten en eigen inzichten is een beoordeling gemaakt van een gewenste opzet van de pilot "Vergroening Leges" in onze gemeente. In dit kader zijn er twee doelstellingen centraal gezet: een korting op de leges moet bijdragen aan het zo energiezuinig mogelijk (ver)bouwen en zoveel mogelijk initiatieven faciliteren binnen het financiële kader van de pilot (budget van € 250.000,-). Daarnaast is het van belang dat er een heldere en goed uitvoerbare regeling is met zo min mogelijk (extra) administratieve lasten.
De raad wordt voorgesteld kennis te nemen van de analyse van de aanpak van andere gemeenten op vlak van vergroenen van leges. Daarnaast in te stemmen met de vermindering van leges bij de beschreven vergunningplichtige duurzaamheidsmaatregelen en in te stemmen met het voorbereiden van een aanpassing van de legesverordening om uitvoering mogelijk te maken en juridisch te borgen. De raad wordt ook voorgesteld te besluiten om het project na één jaar te evalueren, dan wel zodra het beschikbare budget van €250.000,00 is benut.
Voor technische en feitelijke vragen: Patrick Naayen (5154) p.naayen@zwolle.nl of Wilco Ijzerman w.ijzerman@zwolle.nl of Christian Voortman c.voortman@zwolle.nl

Beslisnota Pilot Vergroening leges

2017-11-10 AM-5 Vergroenen leges

2018-03-12 Raadsbesluit Pilot Vergroening leges

17 Voorstel voor vervolg werkgroep burgerbetrokkenheid

Deze beslisnota is rechtstreeks geagendeerd voor de besluitvormingsronde A.
Op 20 juli 2017 is het initiatiefvoorstel 'Doorontwikkeling betrokkenheid bij politieke besluitvorming' ingediend. De bedoeling van dit initiatief is om de inwoner meer zicht te geven op hoe besluitvormingsprocessen eruit zien en de mogelijkheden om in dit proces invloed te hebben op de uitkomst daarvan. Het college heeft via een informatienota laten weten positief te staan tegenover het voorstel en geeft een aantal aandachtspunten mee voor het vervolg. Ook heeft het college ambtelijke ondersteuning toegezegd.
De raad heeft op 2 oktober 2017 ingestemd met het instellen van een werkgroep Burgerbetrokkenheid. De werkgroep is vier keer bij elkaar geweest en heeft op 19 december 2017 een meedenkavond voor betrokken burgers georganiseerd. De werkgroep constateert dat het meer tijd en overleg vraagt om goede spelregels voor gemeentelijke besluitvormingsprocessen op te stellen. Ter afronding van de eerste fase en voor een goede overdracht naar de nieuwe raad is een tussenproduct gemaakt.
De raad wordt voorgesteld te besluiten om na de gemeenteraadsverkiezingen aan de slag te gaan met de eerste opbrengst van de raadswerkgroep burgerbetrokkenheid om vervolgens zo snel als mogelijk te komen tot basis spelregels die gehanteerd worden bij de gemeentelijke besluitvormingstrajecten.
Voor technische en feitelijke vragen: Remko de Paus (2181) r.depaus@groenlinkszwolle.nl of raadsgriffie@zwolle.nl

Beslisnota Voorstel voor vervolg werkgroep burgerbetrokkenheid

1a Praatplaat

1b Kwartet

1c Kwartet uitgewerkt voorbeeld

2. Inventarisatie participatiemogelijkheden inwoners

3. Participatiewijzer Nationale Ombudsman (2009)

4. Hoe doen andere gemeenten het

5. Initiatiefvoorstel 'Doorontwikkeling betrokkenheid bij politieke besluitvorming

6. Informatienota Initiatiefvoorstel doorontwikkeling betrokkenheid bij politieke besluitvorming

7. Samenstelling en Resulaat meedenkavond

Reactienota meedenkers burgerbetrokkenheid

2018-03-12 Raadsbesluit Voorstel voor vervolg werkgroep burgerbetrokkenheid

18 Sluiting

korte terugblik

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Vergadering d.d.	12 maart 2018
Locatie	Raadzaal
Aanvang	19.30
Eindtijd	20.30
Voorzitter	Drs. H.J. Meijer
Griffier/secretaris	Drs. A.B.M. ten Have

Aanwezige leden	Baal, Koen van, Boer, Jan Wietse de, Bruggen, Claudia van, Bruggenkamp, Silvia, Campen, Thom van, Cetin, Ohran, Dam, Oswald van, Dogger, William, Drost, Sandra, Elfers, Leo, Elshof - Rook, Jolien, Geerling, Brammert, Harten, Michiel van, Hulstijn, Maarten, Kooij, Gerrit van der, Looijenga, Job, Michies - de Roos, Birgit, Mulder, Marcel, Mussche, Frankwin, Oldengarm, Mark, Paauw, Sonja, Paus, Remko de, Prakke, Hans, Prins, Dirk Albert, Rijke, Patrick, Rots, Gerdien, Schippers, Henk, Slijkhuis, Jan, Sluijer, Bert, Snuverink, Sanneke, Stoorvogel - Bergman, Ruth, Veen, Martijn van der, Vilsteren, Harold van, Wijnen, Hans, Willegers, Johran, Wolthof, Patty
Afwezige leden	Vegte - Poot, Aly van der

1. Mededelingen
   - Mevr. Aly v.d. Vegte is verhinderd.
   - De heer Kees Jan Groen, voorzitter van de Rekenkamercommissie, overhandigt het rapport van de commissie over het sportbeleid aan de voorzitter van de raad. De burgemeester dankt de heer Groen en de andere commissieleden voor het verzette werk en geeft aan dat in goed overleg bekeken zal worden wat de vervolgprocedure zal zijn i.v.m. de raadswisseling.
2. Vaststelling agenda
   Met de voorgestelde agenda wordt ingestemd.
3. Bekrachtiging geheimhouding
   De raad bekrachtigt de geheimhouding op:
   - de bijlage toelichting financiële haalbaarheid Breezicht van de beslisnota “Ontwikkeling Breezicht Stadshagen”
   - de bijlage van de informatienota “Verkoop bloot eigendom ondergrond Broerenkerk en ondergrond aanbouw aan Broerenkerk”
   - de bijlage van de informatienota over de toezegging WRZV-hallen n.a.v. debatronde 19 febr. 2018.
4. Ingekomen stukken
   - Er wordt ingesproken door de heer E. Koster, voorzitter van de Fietsersbond Zwolle n.a.v. de informatienota Startdocument Mobiliteitsvisie.
   Zijn inspraaktekst wordt aan de stukken in Ibabs toegevoegd.
   - De fractie van GroenLinks vraagt om agendering van de Informatienota Startdocument

Mobiliteitsvisie voor een debatronde.
De raad stemt hier mee in.
- Ook vraagt de fractie van GroenLinks om agendering van de Informatienota Voortgang Energietransitie in kansrijke gebieden voor een debatronde.
Ook hier stemt de raad mee in.
- De fractie van de VVD heeft een algemeen agenderingsverzoek ingediend over het onderwerp acceptatie van homo's bij ouderen in een informatieronde.
De raad stemt ook met dit verzoek in.
- Tenslotte is er een algemeen agenderingsverzoek van de fracties van de ChristenUnie, SP, CDA en D66 over het onderwerp Participatie en vrijwilligers.
Ook hiermee wordt ingestemd door de raad.
- N.a.v. de informatienota over de toekomst van de Nooterhof is er een motie ingediend door de fracties van D66, Swollwacht, CDA, PvdA, SP en GroenLinks over het ecologisch beheer van het park in de toekomst.
Deze motie wordt met algemene stemmen aangenomen.
- Voor het overige wordt de lijst ingekomen stukken, inclusief de voorgestelde wijze van afdoening, vastgesteld.

5. A-onderwerpen
6. Evaluatie RTVZoo
   Met algemene stemmen aangenomen.
7. Nieuwbouw WRZV hallen op Voorsterpoort
   - Amendement 7-1 van de SP over verstandig beleid op beeldkwaliteit Voor deze motie stemt de fractie van de SP, de overige fracties stemmen tegen.
   Het amendement is verworpen.
   - Motie 7-2 van D66 over Actualisatie masterplan sportaccommodaties.
   Met algemene stemmen aangenomen.
   - Motie 7-3 van GroenLinks en D66 over Duurzaam aanbesteden.
   Met algemene stemmen aangenomen.
   - Motie 7-4 van de SP over betere overgangsregeling bestaande huurders.
   De fractie van de SP stemt voor deze motie, de overige fracties stemmen tegen. De motie is verworpen.
   - Motie 7-5 van CDA, Swollwacht, GroenLinks, VVD, D66 en ChristenUnie over herhuisvesting Zwolsche Kegelbond.
   Met algemene stemmen aangenomen.
   - Het voorstel wordt vervolgens met algemene stemmen aangenomen.
8. Beleidsplan Voorschoolse Voorzieningen
   Met algemene stemmen aangenomen.
9. Strategie afbouwen Stadshagen
   - Motie 9-1 van de PvdA, SP en GroenLinks over Haast maken met betaalbare woningen.
   Voor deze motie stemmen de fracties van de PvdA, de SP en GroenLinks, de overige fracties stemmen tegen.
   De motie is verworpen.
   - Motie 9-2 van de PvdA en D66 over Chillplekken voor jongeren in Stadshagen.
   Met algemene stemmen aangenomen.
   - Het voorstel wordt vervolgens ook met algemene stemmen aangenomen.
10. Ontwikkeling Breezicht Stadshagen
    - Motie 10-1 van D66, PvdA, GroenLinks, Fractie Cetin en Swollwacht over Stadsnatuur versterken.
    Met algemene stemmen aangenomen.
    - Motie 10-2 van de VVD, D66, ChristenUnie, PvdA en Swollwacht over Bereikbaarheid

Stadshagen.
De fractie van de SP en fractie Cetin stemmen tegen deze motie, de overige fracties stemmen voor. De motie is aangenomen.
- Het voorstel wordt vervolgens met algemene stemmen aangenomen.

11. Bestemmingsplan Stadshagen II Breecamp Noord en Aardgasloos Breecamp Noord
Met algemene stemmen aangenomen.

12. Rijksbijdrage kosten opsporen explosieven
Met algemene stemmen aangenomen.

13. Voorstel horecasluitingstijden
- Motie 13-1 van ChristenUnie, PvdA, CDA en Swollwacht over Een veilig en aangenaam uitgaansklimaat door terugdringen aantal incidenten.
Met algemene stemmen aangenomen.
- Het voorstel wordt vervolgens ook met algemene stemmen aangenomen.

14. Vaststelling bestemmingsplan Buitengebied, Herfterlaan 2 -2018
Met algemene stemmen aangenomen.

15. Actualisatie Beleidskader Commerciële Vrijetijdsvoorzieningen 2010-2025 "Zwolle, Een Belevenis!
Met algemene stemmen aangenomen.

16. Pilot Vergroening leges
Met algemene stemmen aangenomen.

17. Voorstel voor vervolg werkgroep burgerbetrokkenheid
Met algemene stemmen aangenomen.

18. Sluiting
De voorzitter sluit de vergadering om 21.00 uur.

rekenschap

Zwolle

Sportbeleid Zwolle volop in beweging

Onderzoek naar Actieplan Sport en Bewegen

INHOUD

VOORWOORD 7

DOEL VAN HET ONDERZOEK 4

HET BELANG VAN HET ONDERWERP VOOR DE GEMEENTERAAD 5

CONCLUSIES UIT HET ONDERZOEK 5

OP BASIS VAN HET ONDERZOEK HEBBEN WIJ DE VOLGENDE CONCLUSIES GETROKKEN: 6

AANBEVELINGEN VOOR DE GEMEENTE 10

HOOFDSTUK 1 DOELSTELLINGEN VAN EN WERKZAAMHEDEN TIJDENS HET ONDERZOEK 13

1.1 Sportbeleid in Nederland 13

1.2 *'Sport in Zwolle leeft'*, maar ook als onderwerp in de raad 14

1.3 Geeft het Actieplan Sport en Bewegen wel voldoende richting en duidelijkheid om te kunnen monitoren en meten? 14

1.4 Vraagstelling van het onderzoek 15

1.5 Onderzoeksmodel 16

1.6 Werkwijze gedurende het onderzoek 17

HOOFDSTUK 2 BEVINDINGEN TEN AANZIEN VAN DE BELEIDSVORMING VAN HET SPORTBELEID 20

2.1 Wat is de visie van de gemeente op de functie van sport en bewegen in relatie tot de diverse beleidsterreinen en actuele maatschappelijke opgaven? 20

2.2 Welke verbindingen zijn er gelegd tussen sport en bewegen, de diverse beleidsterreinen en actuele maatschappelijke opgaven? 23

2.3 In hoeverre zijn sportverenigingen, maatschappelijke organisaties, onderwijs en ondernemers betrokken bij de ontwikkeling van deze visie in het Actieplan Sport en Bewegen? 25

2.4 In hoeverre is het sportbeleid afgestemd met het (sport)accommodatiebeleid en het subsidiebeleid van de gemeente en zijn er eventuele andere raakvlakken en/of overlappende beleidsvelden? 26

2.5 Duiding bevindingen 29

HOOFDSTUK 3 BEVINDINGEN TEN AANZIEN VAN DE ORGANISATIE VAN HET SPORTBELEID 31

3.1 Zijn er logische verbanden tussen doelen, resultaten en effecten (ook onderling) en de hiermee gemoeide kosten en investeringen? 31

3.2 In hoeverre zijn vitale samenwerkingen tot stand gebracht tussen sportverenigingen, maatschappelijke organisaties, onderwijs en ondernemers? 32

3.3 Welke kaders (tijd, geld, kwaliteit, informatie, organisatie) zijn er gesteld voor de uitvoering van het Actieplan Sport en Bewegen? 33

3.4 In hoeverre wordt rekening gehouden met de demografische ontwikkeling in wijken en met ledenaantallen, individuele sporten, accommodatie-eisen en -wensen, top- en breedtesport en andere maatschappelijke ontwikkelingen die effect hebben op de sportbeoefening in Zwolle? Het gaat hierbij om particuliere ongesubsidieerde sportvoorzieningen zoals hardlopen, wandelen, skaten en buitenspelen, maar ook om het gebruik van parken, schaatsen op de grachten, et cetera. 34

3.5 Duiding bevindingen 35

HOOFDSTUK 4 BEVINDINGEN TEN AANZIEN VAN DE UITVOERING VAN HET SPORTBELEID 37

4.1 Hoe verloopt de uitvoering van het Actieplan Sport en Bewegen binnen de gestelde kaders (tijd, geld, kwaliteit, informatie, organisatie)? 37

4.2 Welke externe partijen (sportverenigingen, maatschappelijke organisaties, onderwijs en ondernemers) zijn bij de uitvoering van het sportbeleid en het Actieplan Sport en Bewegen betrokken, hoe werken zij samen en welke rol speelt de gemeente bij die samenwerking? 38

4.3 In hoeverre is er tussen de diverse clubs, verenigingen en/of groepen sporters bij het sport-, accommodatie- en subsidiebeleid sprake van een evenwichtige en eerlijke verdeling van middelen, inzet en ondersteuning. En ligt daar, in geval van scheefgroei, dan een bewuste rechtvaardiging (onderbouwing) aan ten grondslag, bijvoorbeeld vanwege beoogde doelen en/of bereik (van doelgroepen)? 39

4.4 Duiding bevindingen 41

HOOFDSTUK 5 BEVINDINGEN TEN AANZIEN VAN DE RESULTATEN VAN HET SPORTBELEID 43

5.1 In hoeverre wordt de vastgestelde gemeentelijke visie en het Actieplan Sport en Bewegen door externe partners gedragen en uitgedragen? 43

5.2 In hoeverre zijn de gestelde doelen en beoogde effecten bereikt (effectiviteit)? 45

5.3 Worden de bereikte resultaten (tijd, geld, kwaliteit, informatie, organisatie) gemonitord en zo ja, hoe? 47

5.4 In hoeverre zijn de resultaten behaald binnen de gestelde kaders (tijd, geld, kwaliteit, informatie, organisatie) (doelmatigheid)? 48

5.5 Duiding van bevindingen 49

HOOFDSTUK 6 BEVINDINGEN TEN AANZIEN VAN DE EVALUATIE VAN HET SPORTBELEID 51

6.1 In hoeverre vindt evaluatie plaats door toetsing van de resultaten aan de gestelde doelen en kaders? 51

6.2 Wordt er bijgestuurd op basis van de behaalde resultaten en effecten? 51

6.3 In hoeverre kan de raad invulling geven aan zijn kaderstellende en controlerende taken als het gaat om de vaststelling en uitvoering van het sportbeleid? 52

6.4 Duiding van bevindingen 52

NAWOORD 54

LITERATUURLIJST 56

BIJLAGE 1 NORMENKADER 61

BIJLAGE 2 RESULTATEN VAN DE DIGITALE VRAGENLIJST 66

BIJLAGE 3 GESELECTEERDE DOSSIERS 74

BIJLAGE 4 GEÏNTERVIEWDEN VOOR HET ONDERZOEK 78

BIJLAGE 5 VERWERKING AMBTELIJKE REACTIE 80

Voorwoord

Geachte raadsleden en burgerraadsleden,

Op 26 september 2016 stelde de gemeenteraad van Zwolle het ‘Actieplan sport en bewegen’ vast als ‘dynamisch en flexibel kader voor het nieuwe sportbeleid’. Het sportbeleid was daarvóór sinds 2006 niet meer gewijzigd.

Hoewel september 2016 nog niet ver achter ons ligt, was het voor de Rekenkamercommissie wel de vraag of het ‘nieuwe’ Actieplan een heldere richting aangaf, met duidelijke doelen, resultaten en effecten die in een gezonde verhouding staan met de bijbehorende kosten. Ook de samenhang met het gemeentelijke accommodatiebeleid en met het subsidiebeleid was daarbij te onderzoeken.

‘Vitaal’ is in het actieplan het sleutelwoord geworden. Met het Actieplan werd namelijk ook vastgesteld dat *vitale* inwoners het kerndoel van het sportbeleid vormen waarbij *vitale* sport en sportverenigingen en *vitale* sportaccommodaties als ‘afgeleide’ doelen gelden.

Sport is mooi om over te praten, schrijven en lezen, maar sport moet natuurlijk vooral beoefend worden. En zo is het met het sportbeleid ook. Het kan mooi op papier staan, maar als er geen uitvoering aan gegeven wordt dan missen we het doel. En of ‘we’ (de gemeente Zwolle) nu echt het doel missen, of juist in de roos geschoten hebben, dat wordt in dit rapport vastgesteld.

Dit is het laatste onderzoeksrapport uit de raadsperiode 2014-2018. De commissie dankt iedereen die aan dit onderzoek meegewerkt heeft, met name de externe onderzoekers van BMC: Martijn van Hulsteijn, Herman Uffen en Dirk-Jan Bode. Daarnaast danken wij de raad, het college en de ambtelijke organisatie voor het gestelde vertrouwen in de afgelopen vier jaar en voor de manier waarop onze onderzoeken ondersteund, aangepakt en overgenomen zijn.

Namens de rekenkamercommissie Zwolle,
Kees-Jan Groen, extern voorzitter

Leden van de rekenkamercommissie:
Orhan Cetin
Oswald van Dam
Jolien Elshof-Rook
Michiel van Harten
Bert Sluijer

Ambtelijk secretaris:
Herman Veraart

Foto via SportService Zwolle

DEEL I

DE ESSENTIE VAN HET ONDERZOEK

Het onderzoek is opgebouwd uit twee delen. Deel I is een zelfstandig leesbaar onderzoeksrapport. In dit deel zijn de hoofdlijnen van het onderzoek en de belangrijkste uitkomsten op hoofdlijnen beschreven. In dit deel leest u:

- Het doel van het onderzoek.
- Het belang van het onderwerp voor de gemeenteraad.
- De conclusies uit het onderzoek.
- De aanbevelingen en de lessen voor verbetering van het inkoop- en aanbestedingsproces.

In deel II is het integrale onderzoek met daarin de volledige beantwoording van de onderzoeksvragen en de onderbouwing van de conclusies en aanbevelingen opgenomen.

Doel van het onderzoek

Zoals Sport in Zwolle leeft, leeft het onderwerp ook bij de raadsleden van de gemeente Zwolle. De Rekenkamercommissie van Zwolle heeft dit, door de actualiteit van het Actieplan en de discussie in de raad, aangegrepen om het Actieplan Sport en Bewegen te onderzoeken.

De Rekenkamercommissie van Zwolle wil het Sportbeleid, zoals verwoord in het Actieplan Sport en Bewegen, onderzoeken op de mate van doeltreffendheid (effectiviteit) en doelmatigheid (efficiëntie) en de relaties onderzoeken met aanpalende beleidsonderwerpen, zoals het Sociaal Domein, Onderwijs, Gezondheid, Duurzaamheid, Subsidiebeleid en Accommodatiebeleid. De Rekenkamercommissie vraagt zich hierbij af of met het Actieplan een heldere richting is ingeslagen met duidelijke doelen, resultaten en effecten (effectiviteit) die in een gezonde verhouding staan tot de bijbehorende kosten (efficiëntie).

Wanneer we het Actieplan onder de loep nemen, constateren we dat de doelen nog geen heldere richting geven en doelen als ‘bijdrage leveren aan Vitale inwoners en het vergroten van de vitaliteit van sportverenigingen’ nog onvoldoende SMART[1] of START zijn uitgewerkt om de mate van doeltreffendheid en doelmatigheid te kunnen bepalen. Tevens is niet expliciet duidelijk gemaakt hoe de doelstellingen voor sport samenhangen met aanpalend beleid ten aanzien van bijvoorbeeld het Sociaal Domein (Jeugd, Wmo/Welzijn, Participatie), Onderwijs, Gezondheid, Duurzaamheid, et cetera.

De doelstellingen van het onderzoek zijn vertaald in de volgende centrale onderzoeksvraag:

Is het sportbeleid van de gemeente Zwolle doeltreffend en doelmatig, sluit het aan bij gerelateerde beleidsvelden en kan de raad voldoen aan zijn kaderstellende en controlerende taken?

Het onderzoek biedt de gemeenteraad concrete handvatten om te beoordelen in hoeverre (bij)sturing door de gemeenteraad wenselijk is.

Om richting te geven aan het onderzoek heeft de Rekenkamercommissie achttien onderzoeksvragen geformuleerd voor dit onderzoek (zie hiervoor paragraaf 1.4 van deze rapportage).

[1] SMART is de afkorting van: Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden. Bij START is Meetbaar vervangen door Toetsbaar.

Het belang van het onderwerp voor de gemeenteraad

Concretisering van de maatschappelijke waarde van sport
Sport heeft naast een intrinsieke waarde steeds vaker ook een maatschappelijke waarde. Het concretiseren en effectueren van die maatschappelijke waarde en de koppeling aan andere beleidsterreinen is echter niet eenvoudig. Veel gemeenten willen koppelingen tussen sport en andere beleidsthema's tot stand brengen, maar missen de focus in hun keuzes. Sport wordt soms als alomvattend antwoord gezien voor maatschappelijke vraagstukken. Daarnaast is de sportsector veelal georganiseerd via vrijwilligersorganisaties, die al veel uitdagingen kennen om hun primaire proces (het runnen van een vereniging) goed onder controle te hebben. Daarbij staat de sportsector vaak nog niet of onvoldoende op het netvlies van andere beleidssectoren, waardoor koppelingen op papier in de praktijk niet tot stand komen. Good practices worden momenteel ontwikkeld, maar zijn veelal ook lokaal bepaald, waardoor ze niet altijd toepasbaar zijn in andere gemeenten. Tegelijk moet geconstateerd worden dat de focus op de maatschappelijke waarde van sport pas tien jaar of korter terugkomt in beleidsplannen. Good practices moeten dus nog ontwikkeld worden, gedeeld en geborgd in sportbeleid en aanpalend beleid.

Zoals hierboven beschreven is het leggen van een dergelijk verband voor veel gemeenten een opgave, waarbij ook de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad steeds nadrukkelijker in beeld komt.

Voor gemeenteraadsleden is dit onderwerp van belang omdat:
- Het betrekking heeft op de *volksvertegenwoordigende* rol:
  - In hoeverre draagt sport bij aan het realiseren van maatschappelijke effecten in de samenleving en gebeurt dat op een doeltreffende en doelmatige manier?
- Het betrekking heeft op de *kaderstellende* rol:
  - Wat willen we bereiken?
  - Wat gaan we daarvoor (laten) doen?
  - Wat mag dat kosten?
- Het betrekking heeft op de *controlerende* rol:
  - Hebben we bereikt wat we hebben beoogd?
  - Hebben we gedaan (laten doen) wat we zouden doen?
  - Heeft het gekost wat we dachten dat het zou kosten?

In dit licht dient dit rapport gelezen te worden. Eerst geven we antwoord op de centrale onderzoeksvraag, vervolgens geven we de conclusies uit het onderzoek. Daarna gaan we in op de aanbevelingen voor de gemeente.

Conclusies uit het onderzoek

Allereerst geven we antwoord op de centrale onderzoeksvraag.

De gemeente Zwolle heeft door middel van het Actieplan Sport en Bewegen bewust ingezet op het bewerkstelligen van een beweging, waarbij verenigingen meer aan zet zijn, verenigingen pro-actiever zijn gaan acteren en verenigingen actief de samenwerking zoeken, onderling en met externe partners. Aansluitend zien we dat de uitvoeringsorganisatie SportService Zwolle (SSZ) eigen praktijk maakt ten aanzien van de doelen gericht op Vitale inwoners, Vitale verenigingen en Vitale accommodaties. We zien vanuit het onderzoek dat deze beweging is ingezet met als doel om de goede uitgangspositie (mede door een hoog

percentage op het gebied van sportparticipatie) van Zwolle inzake sport en sportparticipatie te behouden. Een volgende stap dient echter gezet te worden om echt te gaan sturen op effecten en het bestuur van de gemeente Zwolle de mogelijkheid moet bieden om bij te kunnen sturen. Ondanks goede resultaten op onderdelen (waaronder de sportparticipatie en specifieke best practices) en de beweging die is ingezet, is onvoldoende aan te geven of het sportbeleid doelmatig en doeltreffend is vanwege het ontbreken van SMART geformuleerde kaders, sluit het beleid nog onvoldoende expliciet aan bij gerelateerde beleidsvelden en kan de raad haar kaderstellende en controlerende rol nog onvoldoende invullen. De ingezette beweging via het Actieplan Sport en Bewegen verdient dus een vervolgstap: een concretere uitwerking. Onderstaande conclusies en aanbevelingen moeten in dat licht worden gelezen.

Op basis van het onderzoek hebben wij de volgende conclusies getrokken:

1. **Samenwerking op het gebied van sport en andere beleidsinhoudelijke thema's vindt nog onvoldoende plaats op beleidsniveau, wel op uitvoeringsniveau maar heeft een incidenteel en projectmatig karakter, waarbij sport veelal de aanjager is.**

We zien dat de doelstellingen in het Actieplan Sport en Bewegen nog onvoldoende aansluiting hebben met andere beleidsonderwerpen binnen de gemeente Zwolle, zoals Gezondheid, Sociaal Domein, Economie, et cetera en visa versa. De toegevoegde waarde die sport kan leveren op de doelstellingen op deze beleidsterreinen wordt niet expliciet gemaakt. Er wordt op beleidsniveau nog 'verkokerd' gedacht, waarbij kruisrelaties gericht op het versterken van elkaars doelstellingen niet worden gemaakt. Op het uitvoeringsniveau constateren we dat op incidentele basis de verbinding wel wordt gemaakt. Daarbij is de sport vaak de aanjager. Dit gebeurt voornamelijk in projecten en in het kader van evenementen.

Verbindingen met andere beleidsterreinen zijn op verschillende manieren te maken: op het gebied van sport en onderwijs onder meer via het openstellen van schoolpleinen na schooltijd voor vrije tijd en bewegen, letterlijk meer ruimte te creëren bij het ontwikkelen van nieuwe wijken voor sport en bewegen (bijvoorbeeld door bredere stoepen te creëren en ruimte te maken voor een groene beweegomgeving) of door bij woon-zorg gebouwen samen met sportverenigingen te kijken naar bewegingsaanbod.

2. **Het Actieplan Sport en Bewegen is te zien als een beweging, maar de doelstellingen zijn onvoldoende SMART geformuleerd**

Het Actieplan Sport en Bewegen is te zien als een beweging die op gang gebracht wordt. In deze beweging wordt nadrukkelijk aangesloten bij eerder ingezette acties, onder meer via SSZ. De doelstellingen en uitvoering van die organisatie sluiten goed aan op de doelstellingen van het Actieplan Sport en Bewegen.

De doelstellingen in het Actieplan Sport en Bewegen zijn gericht op Vitale inwoners, Vitale verenigingen en Vitale accommodaties. Vitaliteit is het verbindende thema bij het Actieplan Sport en Bewegen. De drie doelstellingen dienen elkaar te versterken: Vitale accommodaties zijn nodig voor Vitale verenigingen en visa versa; Vitale verenigingen zijn nodig voor Vitale inwoners en visa versa en Vitale inwoners zijn nog voor Vitale accommodaties. Echter, de doelstellingen zijn breed geformuleerd en onvoldoende SMART en niet verder uitgewerkt naar bijvoorbeeld subdoelstellingen, die getoetst kunnen worden door middel van de gerealiseerde resultaten.

In het Actieplan Sport en Bewegen zijn wel een aantal indicatoren genoemd, alleen hebben deze slechts betrekking op de doelstelling met betrekking tot Vitale inwoners en zijn ze niet gericht op Vitale verenigingen en Vitale accommodaties. Met andere woorden, de geformuleerde indicatoren dekken niet het gehele Actieplan Sport en Bewegen. Tevens is de aansluiting van deze indicatoren met de nulmeting van het Sportbeleid 2016 (zie hiervoor de jaarrekening 2016) niet één-op-één te maken, waardoor de aansluiting ontbreekt en niet kan worden bepaald in hoeverre de gemeente zijn eerder bepaalde resultaten vast houdt. Tevens zien we dat er nu nog onvoldoende wordt gemonitord op de resultaten.
Door middel van het Actieplan Sport en Bewegen wil de gemeente de verworvenheden uit het Sportbeleid 2016 namelijk in stand blijven houden, met het verschil dat waar eerder de gemeente actief stimuleerde en participeerde, nu de lead bij de sportverenigingen wordt gelegd. Tevens kent het Actieplan Sport en Bewegen een bezuinigingsopdracht van € 800.000. Via de Motie 'Schrap de bezuiniging op sport'[2] is de bezuinigingsopdracht verlaagd met € 300.000.

We concluderen dat de gemeente diverse acties in gang heeft gezet om de resultaten meer naar buiten te dragen. Door middel van het organiseren van het sportcafé en het sportcongres wil de gemeente momenten creëren om resultaten van het beleid terug te koppelen, maar ook om signalen en percepties van verenigingen op te halen die weergeven wat het effect is van het beleid. Deze elementen vormen vervolgens input om eventueel bij te sturen en/of het beleid aan te passen. We zien ook dat de gemeente nog zoekende is om invulling te geven aan deze activiteiten. In onze optiek is de intentie van de activiteiten zoals hierboven beschreven goed, alleen betekent dit dat de invulling ook langs deze lijn moet plaatsvinden. Nu zien we dat de invulling nog te vrijblijvend is en te weinig gefocust op het doel van het terugkoppelen van resultaten van het beleid en het ophalen van input.

De concretisering van het Actieplan in SMART geformuleerde doelstellingen en effecten kan de gemeente met haar uitvoeringspartners en stakeholders (waaronder primair SSZ) in een of meerdere sessies verder vormgeven.

3. De mate van doeltreffendheid en doelmatigheid kan nog niet worden bepaald en is zonder bijsturing niet te bepalen

Het vaststellen van de mate van doeltreffendheid en doelmatigheid kan nog niet worden gedaan en kan zonder bijsturen op de doelstellingen van het beleid (SMART maken, zie aanbeveling 2) ook niet worden bepaald.
Dit wordt allereerst veroorzaakt door hetgeen is genoemd bij conclusie 2.
Ten tweede ontbreekt een financieel kader in meerjarig perspectief in het Actieplan Sport en Bewegen, dat verder uitgewerkt is naar doelen, activiteiten en indicatoren. De begroting 2018 van de gemeente Zwolle geeft het financieel kader weer op doelstellingenniveau, maar kent geen meerjarenperspectief.
Ten derde is de toegevoegde waarde van het Actieplan Sport en Bewegen tot andere beleidsterreinen en bijbehorende ambities en doelen (zie ook paragraaf 2.5) niet voldoende helder benoemd en expliciet gemaakt.
Als laatste reden noemen we de relatief korte doorlooptijd van het Actieplan Sport en Bewegen. Er zijn nog geen cijfers over de daadwerkelijke realisatie beschikbaar en de resultaten zijn nog niet op papier gezet. We zien nu vooral dat resultaten door middel van story telling naar voren komen. Uit de interviews en enquête komen diverse voorbeelden naar voren waaruit blijkt dat vitale samenwerking en Vitale verenigingen zijn gerealiseerd. Duidelijk is dat de financiële bezuinigingsopdracht op het Actieplan Sport en Bewegen is

[2] VVD, D66, PvdA en ChristenUnie, 2017, *Motie Schrap de bezuiniging op sport*, 10 november 2017, p. 1.

behaald. Daarnaast is één van de belangrijkste resultaten van het Actieplan Sport en Bewegen, dat er een nieuwe dynamiek c.q. beweging is ontstaan, waarbij verenigingen meer pro-actief zijn gaan meedenken en meer de gewenste samenwerking onderling en met nieuwe partners zijn aangegaan.

4. Bewuste keuze van de gemeente Zwolle om te focussen op Vitale verenigingen als spil in het Actieplan Sport en Bewegen.

Zoals aangegeven bij conclusie 2 dienen de drie doelstellingen in het Actieplan Sport en Bewegen elkaar te versterken. De spil daarbij is het realiseren van Vitale verenigingen via vitale samenwerking tussen sportverenigingen onderling en met externe partners. Het is een bewuste keuze geweest van de gemeente om zich vooral te focussen op organisaties waarmee men een (financiële) relatie heeft, direct of indirect. Hierdoor worden commerciële aanbieders van sport niet genoemd (zie ook conclusie 5).

Commerciële sport is te verbinden aan doelstellingen uit het Actieplan. Bijvoorbeeld via armoedebeleid en het faciliteren of financieren van (commerciële) sport bij minima; zie de toepassing van de Ooievaarspas in de gemeente Den Haag.

Ook in het kader van een omgevingsvisie kunnen door de gemeente kaders gesteld worden rond het aanbod van sportvoorzieningen in een wijk, waaronder commerciële voorzieningen. Bij het realiseren van sportaccommodaties, met name zwembaden, kan de gemeente de commerciële zwemscholen betrekken bij de vraag-aanbod verhouding op het gebied van zwembaden.

Topsport is niet opgenomen als onderwerp in het Actieplan Sport en Bewegen, omdat in het verleden geconcludeerd is dat dit niet de verantwoordelijkheid is van de gemeente, maar van het onderwijs en het bedrijfsleven. Daarnaast zijn topsportbudgetten eerder al onderwerp geworden van de bezuinigingen.

5. Ongeorganiseerd sporten kent geen expliciete plek binnen het Actieplan Sport en Bewegen

Ongeorganiseerd sporten neemt qua populariteit steeds meer toe in de samenleving. De gemeente heeft in het Actieplan Sport en Bewegen bewust niet ingezet op deze ontwikkeling, mede vanwege het ongrijpbare karakter. Met andere woorden, de gemeente heeft er geen of beperkte invloed op. We constateren dat gezien de toename van deze ontwikkeling, het wel van evident belang is om hierop te anticiperen en bijvoorbeeld ongeorganiseerd sporten te verbinden aan Vitale accommodaties en aan bewegen in de openbare ruimte (zie hiervoor aanbeveling 7).

Sportverbanden worden in verschillende vormen aangeboden of gecreëerd. Het Mulier Instituut (2016) hanteert een indeling van anders georganiseerde sport (veelal commercieel in de vorm van fitness abonnementen en bedrijfssport, maar ook sociaal-maatschappelijk via naschoolse sport of sportbuurtwerk), georganiseerde sport (lidmaatschap van een vereniging) en ongeorganiseerde sport (zelf georganiseerd en al dan niet met vrienden, familie, bekenden, zoals bijvoorbeeld golf, squash, hardlopen of wielrennen). Daarnaast is er ook nog een categorie overig, waar deelnemers aan een (georganiseerd) sportevenement (zoals een toertocht of de Vierdaagse) of een sportvakantie onder vallen.

Een verbinding naar anders georganiseerde sport komt in Zwolle wel voor in de vorm van sportbuurtwerk en sociaal-maatschappelijke sportactiviteiten; een verbinding met commerciële sport en ongeorganiseerde sport wordt minder gemaakt.

6. Verenigingen zijn actief betrokken bij de totstandkoming van het Actieplan Sport en Bewegen. Het Actieplan wordt ook gedragen en uitgedragen door de verenigingen.

Via diverse bijeenkomsten zijn verenigingen betrokken geweest bij de totstandkoming van het Actieplan Sport en Bewegen. Bij de vaststelling van het Actieplan Sport en Bewegen in de raad hebben verschillende verenigingen en individuele inwoners gebruikgemaakt van hun spreekrecht. We constateren vooral bij de start van het Actieplan Sport en Bewegen dat er weerstand aanwezig was vanuit de verenigingen. Deze weerstand was met name gericht op de bezuinigingsopdracht en de grotere verantwoordelijkheden die worden belegd bij de verenigingen.

Zoals aangegeven is door de bezuinigingsopdracht echter ook een nieuwe dynamiek ontstaan, waarbij verenigingen pro-actiever zijn geworden en meer zijn gaan meedenken.

In het kader van dit onderzoek hebben wij een enquête uitgezet bij verschillende sportverenigingen in Zwolle (zie bijlage 2 voor de uitkomsten uit de enquête). De resultaten geven aan dat het Actieplan Sport en Bewegen wordt gedragen en uitgedragen door de sportverenigingen.

7. De gemeente subsidieert verenigingen niet direct, maar er is wel sprake van 'verkapte subsidies'.

Het subsidiebeleid van de gemeente Zwolle is vormgegeven door middel van de Algemene Subsidieverordening (ASV) uit 2017. In deze subsidieverordening is een relatie te leggen in de vorm van de subsidiering van sportevenementen en de subsidiëring van aangepaste sporten (G-Sport). De gemeente verstrekt geen waarderingssubsidies of exploitatiesubsidies aan sportverenigingen.

De tarieven die de gemeente in rekening brengt bij verenigingen voor het gebruik van accommodaties zijn niet kostendekkend (maatschappelijk tarief), ondanks de tariefsverhoging. Hierdoor is er sprake van een 'verkapte (of indirecte) subsidie'. Een deel van de gebouwkosten wordt immers via de algemene middelen van de gemeente bekostigd.

8. Resultaten worden ook geboekt ongeacht het Actieplan Sport en Bewegen

We zien dat er in de samenleving ook initiatieven van onderop ontstaan (niet per se toe te rekenen aan het beleid van de gemeente). Een voorbeeld hiervan is Sportpark Marslanden, dat tevens geldt als voorbeeld van Vitale accommodatie en Vitale vereniging(en). De oorzaak en het succes van deze initiatieven zijn gestoeld op de aanwezigheid van individuele aanjagers, sterke verenigingen, maatschappelijke instellingen en bedrijven die de handen ineenslaan om kansen te verzilveren op het gebied van bewegen, sport, participatie, gezondheid, onderwijs, jeugd, et cetera.

9. Informatie aan de raad is onvoldoende om te kunnen (bij)sturen.

Ten aanzien van haar controlerende rol en de mogelijkheden om bij te sturen, constateren we dat de informatie die de raad ontvangt beperkt is, teveel op hoofdlijnen en onvoldoende zegt over de mate van doeltreffendheid en doelmatigheid. Zie voor de uitgebreidere uitleg conclusies 2 en 3.

Aanbevelingen voor de gemeente

We doen de volgende aanbevelingen voor versterking van inzet, sturing en beheersing van het beleid omtrent sport in de vorm van het Actieplan Sport en Bewegen. Bij de aanbevelingen is een onderscheid gemaakt naar aanbevelingen voor de gemeenteraad van Zwolle en aanbevelingen voor het college van B&W.

Gemeenteraad:

1. **Vraag een expliciete koppeling van de doelstellingen plus bijbehorend financieel kader en resultaten van het Actieplan in de P&C-documenten (begroting en jaarrekening)**

College van B&W:

2. **Maak de doelstellingen in het Actieplan Sport en Bewegen SMART, zodat de mate van doeltreffendheid en doelmatigheid kan worden bepaald en monitor de voortgang**

De doelstellingen in het Actieplan Sport en Bewegen in de vorm van Vitale inwoners, Vitale verenigingen en Vitale accommodaties dienen verder uitgewerkt te worden in SMART geformuleerde subdoelen, indicatoren en activiteiten en financieel kader gekoppeld aan de activiteiten om de mate van doeltreffendheid en doelmatigheid te kunnen toetsen. Ons advies is om deze exercitie samen te doen met SSZ, aanverwante beleidsadviseurs binnen de gemeente Zwolle, bijvoorbeeld op het gebied gezondheid, sociaal domein, onderwijs, ruimtelijke ordening, economie, et cetera en andere stakeholders zoals verenigingen, maatschappelijk middenveld, et cetera.

3. **Maak een koppeling tussen het Actieplan Sport en Bewegen en de andere beleidsterreinen, waaraan het Actieplan een bijdrage levert.**

Er dient een koppeling gemaakt te worden ten aanzien van de doelstellingen van andere beleidsterreinen waaraan het Actieplan een bijdrage levert. Dit zijn het Sociaal Domein (Wmo, Welzijn en Participatie), Gezondheid, Economie, Onderwijs, Duurzaamheid en Ruimtelijke Ontwikkeling. Andersom dient in deze beleidsplannen de toegevoegde waarde van het Actieplan Sport en Bewegen expliciet te worden gemaakt. Op deze wijze kan de toegevoegde waarde en dus de doeltreffendheid en doelmatigheid van het Actieplan duidelijk worden gemaakt. Tevens vormt dit input om de verantwoording aan de gemeenteraad en verenigingen en externe partners vorm te geven.
De gemeenteraad kan bij de behandeling van andere beleidsnota's overigens ook aandringen op deze expliciete koppeling.

4. **Koppel de resultaten vanuit de casuïstiek terug naar boven en aan de doelstellingen met betrekking tot Actieplan Sport en Bewegen en de inhoudelijke beleidsterreinen (zie ook conclusie 2). Op deze wijze kan ook de mate van doeltreffendheid en doelmatigheid worden vastgesteld.**

Veel informatie over de voortgang zit in de hoofden van de betrokkenen. Door jaarlijks een terugkoppeling te geven van resultaten (effecten, kerncijfers), voortgang op casussen en de wijze waarop best practices geborgd kunnen worden in de structurele uitvoering (leereffecten) ontstaat ook een herleidbare en schriftelijke rapportage van de voortgang op de doelstellingen.

5. **SportService Zwolle (SSZ) speelt een belangrijke rol binnen het Actieplan Sport en Bewegen. Het versterken van de opdracht aan SSZ kan de doeltreffendheid vergroten**

We constateren dat SSZ een belangrijke rol heeft in de uitvoering van het Actieplan Sport en Bewegen en dus in de realisatie van de doelstellingen. Het versterken (doelgerichter en intensievere dienstverlening) van de opdracht aan SSZ, met name ten aanzien van de

doelstellingen gericht op Vitale verenigingen en Vitale accommodaties, kan de doeltreffendheid verder vergroten (koppel dit aan aanbeveling 2). Hierbij denken wij aan de advisering en begeleiding van verenigingen en beheerstichtingen, maar ook het verder professionaliseren van bijvoorbeeld het beheer van accommodaties en het creëren van nieuwe verdienmodellen, met name voor de binnensportverenigingen. Deze verenigingen hebben vaak geen eigen accommodatie en het hebben van een eigen accommodatie is een centrale randvoorwaarde om een sterkere verbinding te kunnen leggen met de omgeving, een grotere maatschappelijke rol te vervullen en een eigen verdienmodel te creëren.

6. Stimuleer initiatieven in de samenleving (vanuit een integrale visie op sport, gezondheid, onderwijs, jeugd, participatie, et cetera) en bouw verder door op basis van best practices

We constateren dat er ook resultaten worden geboekt ten aanzien van sport en de verbindingen met beleidsthema's als gezondheid, onderwijs, jeugd, participatie, et cetera vanuit initiatieven uit de samenleving. Een voorbeeld hiervan is Sportpark Marslanden. Onze aanbeveling is om dergelijke initiatieven meer te ondersteunen, te promoten en te faciliteren/ondersteunen vanuit SportService Zwolle, maar ook vanuit de aanpalende beleidsterreinen van de gemeente. Met andere woorden, kijk in hoeverre dergelijke initiatieven een rol kunnen spelen (bijvoorbeeld preventieve werking of dagbesteding, activering, et cetera) vanuit het Gezondheidsbeleid, Sociaal Domein, et cetera en past dat in de inhoudelijke en financiële kaders?

7. Geef ongeorganiseerd en anders georganiseerd sporten een expliciete plek binnen het Actieplan Sport en Bewegen

Ongeorganiseerd sporten neemt in de samenleving een steeds belangrijkere plek in. Door een steeds vluchtiger en sneller wordende maatschappij, is een lidmaatschap van een vereniging voor veel mensen een te grote verplichting. Maar zij willen wel kunnen sporten, waardoor ongeorganiseerde sport qua omvang steeds verder zal toenemen. Dit betekent dat ongeorganiseerd sporten ook qua belang wint ten aanzien van de doelstelling gericht op Vitale inwoners. In onze optiek zou de gemeente in het Actieplan Sport en Bewegen wel in moeten gaan op ongeorganiseerd sporten en dit verbinden aan Vitale accommodaties, waarbij deze laatste als platform kunnen dienen om ongeorganiseerd sporten meer te faciliteren.

Vitale accommodaties kunnen de uitvalsbasis zijn voor ongeorganiseerd sportaanbod: loop- of fietsgroepjes die starten bij een vitaal sportpark en aansluitend nog wat drinken op het sportpark. Wijken die via goed verlichte beweegroutes aan elkaar verbonden worden, waar beweegroutes en trapveldjes een bewust en onlosmakelijk onderdeel zijn van de gezonde wijk. Er kan vanuit andere beleidsvelden (ruimtelijke ordening, gezondheid) meer expliciet geïnvesteerd worden op bewegen en ongeorganiseerd sporten, waarmee ook het impliciete belang van sport explicieter gemaakt wordt.

Ook anders georganiseerde sport (vooral commercieel aanbod) kan een explicietere positie krijgen in het Actieplan. Die focus kan onder andere tot stand komen bij bijvoorbeeld armoedebeleid en gezondheidsbeleid (betrekken van commerciële sportscholen), het leisurebeleid (zwemmen en sportscholen) en in het kader van ruimtelijke ordening (sturen op het aanbod in een omgevingsvisie).

DEEL II

VERDIEPING OP DE ESSENTIE VAN HET ONDERZOEK

Doelstellingen van en werkzaamheden tijdens het onderzoek

In dit hoofdstuk schetsen wij de aanleiding van het onderzoek en gaan wij nader in op de doelstelling, vraagstelling en werkwijze gedurende het onderzoek.

- **Sportbeleid in Nederland**

De intrinsieke en maatschappelijke waarde van sport
Sport heeft al jaren een grote intrinsieke waarde: miljoenen mensen sporten, individueel of in teamverband. Sporten is daarmee een belangrijke vrijetijdsbesteding. Sport verbroedert, door sporten leer je winnen en verliezen. Die intrinsieke waarde van sport wordt door de (lokale) overheid gefaciliteerd via het realiseren en (laten) exploiteren van sportaccommodaties tegen een maatschappelijk tarief. Het aanbieden van sportfaciliteiten aan verenigingen en andere gebruikers werd direct of indirect veelal gesubsidieerd.
De laatste tien jaar wordt ook steeds meer gekeken naar de maatschappelijke waarde van sport. Het Ministerie van VWS is daar halverwege het vorige decennium mee gestart via de beleidsnota Tijd voor Sport. Daarin werd de sport gekoppeld aan maatschappelijke thema's als integratie, participatie, gezondheid en het ontwikkelen van talent. Ook in gemeentelijke beleidsnota's wordt steeds vaker de koppeling gelegd tussen sport en andere domeinen. Sport moet daarin impuls geven aan bijvoorbeeld jeugdbeleid, het tegengaan van eenzaamheid of gezondheidsbeleid.

De afgelopen tien jaar leggen ook steeds meer gemeenten de nadruk op de maatschappelijke waarde van sport en worden verbindingen gelegd met andere beleidsterreinen. Vanwege het nieuwe karakter (en de tot voor kort afgesloten en in zichzelf gekeerde houding van de sport) is dat nog geen eenvoudige opgave. Soms worden te veel maatschappelijke doelen gesteld, soms bestaat de verbinding vooral op papier.
De laatste jaren worden in steeds meer gemeenten projecten uitgevoerd waarin sport en andere beleidsterreinen aan elkaar gekoppeld worden. Die projecten leiden tot best practices, die vervolgens breder geborgd moeten worden.

Sportbeleid in Nederland in historisch perspectief
De sport is de afgelopen decennia behoorlijk in ontwikkeling. Tot en met de jaren '90 was gemeentelijk sportbeleid vooral sportaccommodatiebeleid. Gemeenten zorgden op basis van behoeften van verenigingen voor accommodaties en voorzieningen (sportvelden, clubgebouwen, sporthallen, zwembaden).

Vanaf 2000 ontstaat landelijk en lokaal meer aandacht voor sport. In eerste instantie via de breedtesportimpuls (stimuleren van meer sporten en bewegen). In 2005 presenteerde het Ministerie van VWS haar vernieuwende nota Tijd voor Sport (gevolgd door de uitvoeringsnota Samen voor Sport). Daarin werden verbindingen gelegd naar de maatschappelijke agenda (participatie, integratie, gezondheid). Ook thema's als veiligheid (fysieke veiligheid, seksuele intimidatie), presteren (topsport en talentontwikkeling) en citymarketing via sport (door evenementen) kwamen meer op de agenda. Lokale overheden grepen het momentum aan om ook in hun sportbeleid deze maatschappelijke waarde nadrukkelijker te benoemen.

Die verbinding naar maatschappelijke thema's blijft echter vaak nog een lastige. De verbinding wordt veelal vanuit de sport geïnitieerd. Andere beleidsterreinen lijken de sportsector nog niet in volle omvang gevonden te hebben als partner bij de uitvoering van hun beleid. Veel verbindingen hebben dan ook het karakter van pilots en/of projecten. Daarnaast bestaat de begroting van een gemeente in de meeste gevallen nog steeds voor 80 tot 90% uit accommodatiegerelateerde kosten: kapitaallasten, onderhoud en exploitatiekosten. Desondanks worden ook bij de accommodaties pogingen gedaan om deze maatschappelijker in te zetten. Sportkantines als buurthuizen van de toekomst, sporthallen, sportparken en zwembaden die multifunctioneler worden gebruikt (ook door andere doelgroepen dan alleen sporters) en aanbod in accommodaties voor doelgroepen die normaal gesproken minder aan sport doen. Sportparken die een platform bieden voor maatschappelijke activiteiten op het gebied van zorg, werkgelegenheid, gezondheid, et cetera. Een sportaccommodatie kan zodoende een belangrijke rol spelen in het verbinden van inwoners door ontmoeting, het versterken van de sociale cohesie en in meer algemene zin het verhogen van de leefbaarheid in een wijk of in een kern.

- ***'Sport in Zwolle leeft'*, maar ook als onderwerp in de raad**

'Sport in Zwolle leeft', is de eerste zin in het Actieplan Sport en Bewegen in Zwolle. Dit Actieplan is in september 2016 vastgesteld door de gemeenteraad van Zwolle. Het kerndoel van dit Actieplan is een bijdrage te leveren aan Vitale inwoners van de stad. Sport en bewegen dragen als onderdeel van een gezonde leefstijl bij aan het langer gezond en actief zijn van inwoners. Welke bijdrage dit precies is, wordt in het Actieplan niet uiteengezet. Wel wordt aangegeven dat ingezet dient te worden op het behouden en verhogen van de vitaliteit van de sportverenigingen door zowel het economische als maatschappelijke verdienvermogen van de sportverenigingen te vergroten, als afgeleide doelstelling.

Bij de totstandkoming (en behandeling) van het Actieplan, als kader, zijn diverse vragen gesteld door raadsleden. Een aantal van deze vragen is als volgt:

- Waarom worden wel verenigingen gesubsidieerd en geen sportscholen?
- Waarom wordt ingezet op jongeren op gezond gewicht (JOGG) op scholen (met subsidie) en tegelijk toegestaan dat er in scholen frisdrank en snoepautomaten staan?
- Er worden (te?) veel ambities bij verenigingen neergelegd en er wordt te veel van hen gevraagd. In combinatie met de manier waarop bezuinigingen worden doorgevoerd bij de clubs kan dit leiden tot juist minder sportdeelname dan meer.
- Hoe is duurzaamheid verankerd in het beleid? Et cetera.

- **Geeft het Actieplan Sport en Bewegen wel voldoende richting en duidelijkheid om te kunnen monitoren en meten?**

Zoals Sport in Zwolle leeft, leeft het onderwerp ook bij de raadsleden van de gemeente Zwolle. De Rekenkamercommissie van Zwolle heeft dit, door de actualiteit van het Actieplan en de discussie in de raad, aangegrepen om het Actieplan Sport en Bewegen te onderzoeken.

De Rekenkamercommissie vraagt zichzelf af of met het Actieplan een heldere richting is ingeslagen met duidelijke doelen, resultaten en effecten (effectiviteit) die in een gezonde verhouding staan met de bijbehorende kosten (efficiëntie). Daarbij is het ook de vraag hoe het sportbeleid nu samenhangt met het gemeentelijke accommodatiebeleid en het subsidiebeleid.

Wanneer we het Actieplan onder de loep nemen, constateren we dat de doelen nog geen heldere richting geven en doelen als ‘bijdrage leveren aan Vitale inwoners en het vergroten van de vitaliteit van sportverenigingen’ zijn nog onvoldoende SMART of START uitgewerkt om de mate van doeltreffendheid en doelmatigheid te kunnen bepalen. Tevens is niet expliciet duidelijk gemaakt hoe de doelstellingen voor sport samenhangen met aanpalend beleid ten aanzien van bijvoorbeeld het Sociaal Domein (Jeugd, Wmo (Welzijn), Participatie), Onderwijs, Gezondheid, Duurzaamheid, et cetera.

Om deze reden wil de Rekenkamercommissie van Zwolle het Sportbeleid, zoals verwoord in het Actieplan Sport en Bewegen, onderzoeken op de mate van doeltreffendheid (effectiviteit) en doelmatigheid (efficiëntie) en de relaties onderzoeken met aanpalende beleidsonderwerpen, zoals het Sociaal Domein, Onderwijs, Gezondheid, Duurzaamheid, Subsidiebeleid en Accommodatiebeleid.

- **Vraagstelling van het onderzoek**

Deze doelstelling vertaalt zich in de volgende centrale onderzoeksvraag:

Is het sportbeleid van de gemeente Zwolle doeltreffend en doelmatig, sluit het aan bij gerelateerde beleidsvelden en kan de raad voldoen aan zijn kaderstellende en controlerende taken?

De Rekenkamercommissie Zwolle heeft deze centrale vraagstelling verder uitgewerkt in achttien deelvragen.

Beleid

1. Wat is de visie van de gemeente op de functie van sport en bewegen in relatie tot de diverse beleidsterreinen en actuele maatschappelijke opgaven?
2. Welke verbindingen zijn er gelegd tussen sport en bewegen, de diverse beleidsterreinen en actuele maatschappelijke opgaven?
3. In hoeverre zijn sportverenigingen, maatschappelijke organisaties, onderwijs en ondernemers betrokken bij de ontwikkeling van deze visie in het Actieplan Sport en Bewegen?
4. In hoeverre is het sportbeleid afgestemd met het (sport)accommodatiebeleid en het subsidiebeleid van de gemeente en zijn er eventuele andere raakvlakken en/of overlappende beleidsvelden?

Organisatie

5. Zijn er logische verbanden tussen doelen, resultaten en effecten (ook onderling) en de hiermee gemoeide kosten en investeringen?
6. In hoeverre zijn vitale samenwerkingen tot stand gebracht tussen sportverenigingen, maatschappelijke organisaties, onderwijs en ondernemers?
7. Welke kaders (tijd, geld, kwaliteit, informatie, organisatie) zijn er gesteld voor de uitvoering van het Actieplan Sport en Bewegen?
8. In hoeverre wordt rekening gehouden met de demografische ontwikkeling in wijken en met ledenaantallen, individuele sporten, accommodatie-eisen en -wensen, top- en breedtesport en andere maatschappelijke ontwikkelingen die effect hebben op de sportbeoefening in Zwolle? Het gaat hierbij om particuliere ongesubsidieerde sportvoorzieningen zoals hardlopen, wandelen, skaten en buitenspelen, maar ook om het gebruik van parken, schaatsen op de grachten, et cetera.

Uitvoering

9. Hoe verloopt de uitvoering van het Actieplan Sport en Bewegen binnen de gestelde kaders (tijd, geld, kwaliteit, informatie, organisatie)?
10. Welke externe partijen (sportverenigingen, maatschappelijke organisaties, onderwijs en ondernemers) zijn bij de uitvoering van het sportbeleid en het Actieplan Sport en Bewegen betrokken, hoe werken zij samen en welke rol speelt de gemeente bij die samenwerking?
11. In hoeverre is er tussen de diverse clubs, verenigingen en/of groepen sporters bij het sport-, accommodatie- en subsidiebeleid sprake van een evenwichtige en eerlijke verdeling van middelen, inzet en ondersteuning? En ligt daar, in geval van scheefgroei, dan een bewuste rechtvaardiging (onderbouwing) aan ten grondslag, bijvoorbeeld vanwege beoogde doelen en/of bereik (van doelgroepen)?

Resultaten

12. In hoeverre wordt de vastgestelde gemeentelijke visie en het Actieplan Sport en Bewegen door externe partners gedragen en uitgedragen?
13. In hoeverre zijn de gestelde doelen en beoogde effecten bereikt (effectiviteit)?
14. Worden de bereikte resultaten (tijd, geld, kwaliteit, informatie, organisatie) gemonitord en zo ja, hoe?
15. In hoeverre zijn de resultaten behaald binnen de gestelde kaders (tijd, geld, kwaliteit, informatie, organisatie) (doelmatigheid)?

Evaluatie

16. In hoeverre vindt evaluatie plaats door toetsing van de resultaten aan de gestelde doelen en kaders?
17. Wordt er bijgestuurd op basis van de behaalde resultaten en effecten?
18. In hoeverre kan de raad invulling geven aan zijn kaderstellende en controlerende taken als het gaat om de vaststelling en uitvoering van het sportbeleid?

Het onderzoek heeft betrekking op de periode vanaf september 2016 (moment van vaststellen van het Actieplan Sport en Bewegen in de gemeenteraad van Zwolle) tot en met het heden. Hierbij geven wij expliciet als kanttekening aan dat de doorlooptijd van de uitvoering van het beleidsplan relatief kort is. Hierdoor is het in theorie lastiger om de mate van doeltreffendheid en doelmatigheid te bepalen, omdat resultaten wellicht nog niet of slechts beperkt zijn behaald en effecten nog niet zijn gerealiseerd. Wel kan nadrukkelijk gekeken worden naar de eerste resultaten rond de doelstellingen en de wijze waarop wordt bijgestuurd en accenten worden gelegd of verlegd.

- **Onderzoeksmodel**

De onderzoeksvragen hebben betrekking op het gehele proces van beleidsvorming (wat is de maatschappelijke opgave, welke doelen en effecten willen we bereiken?) tot en met evaluatie (zijn de gestelde doelen bereikt?).

Als onderzoeksmodel heeft de Rekenkamercommissie daarom voor de beleidscyclus gekozen (Beleid, Organisatie, Uitvoering, Resultaten en Evaluatie) die normaliter door gemeenten wordt gehanteerd bij de voorbereiding, de uitvoering en de evaluatie van beleid.

- **Werkwijze gedurende het onderzoek**

Het onderzoek is uitgevoerd in de periode september 2017 tot en met januari 2018 bij de gemeente Zwolle. De gehanteerde onderzoeksaanpak kent schematisch de volgende vier stappen:

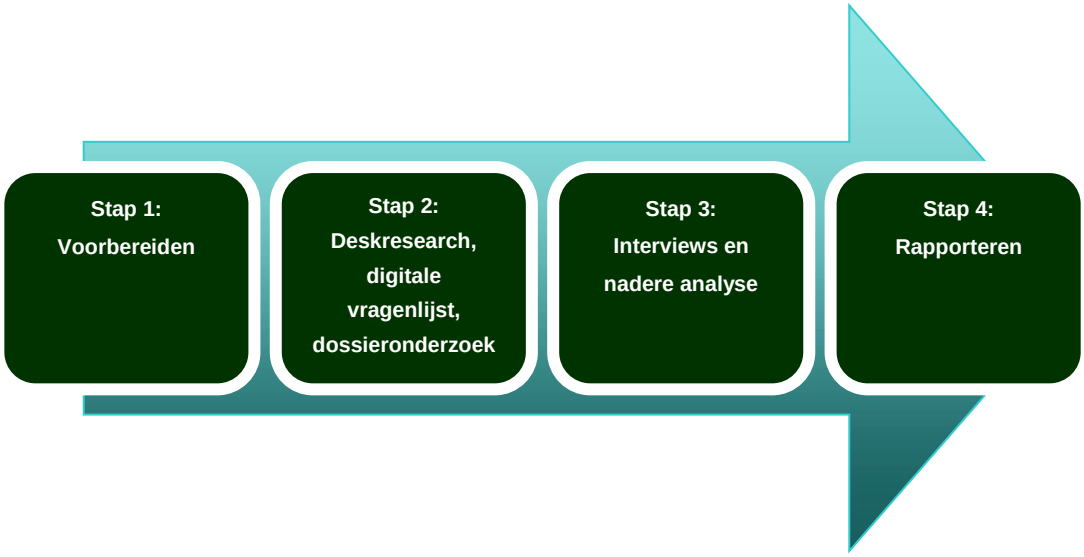

Figuur 1: Schematische weergave van het stappenplan van het onderzoek

De analyse van het onderzoek is inhoudelijk conform onderstaand schema opgebouwd:

Input	Analyse	Bevindingen aan de hand van de onderzoeks-deelvragen	Resultaten
Documenten (literatuurlijst)	Nadere analyse aan de hand van de onderzoeks-vragen op basis van de uitkomsten documentenstudie, enquête, dossieronderzoek en interviews.	Bevindingen ten aanzien van de *Beleidsvorming* van het Sportbeleid (onderzoeksvragen 1 tot en met 4).	Conclusies ten aanzien van de centrale onder-zoeksvraag (Deel I van het rapport).
Normenkader (bijlage 1)		Bevindingen ten aanzien van de *Organisatie* van het Sportbeleid (onderzoeksvragen 5 tot en met 8).	Conclusies per onder-zoeksdeelvraag (Deel I van het rapport).
Digitale vragenlijst (enquête) voor verenigingen (bijlage 2)			
Dossieronderzoek (waaronder de casussen in bijlage 3)		Bevindingen ten aanzien van de *Uitvoering* ten aanzien van het Sportbeleid (onderzoeksvragen 9 tot en met 11).	Aanbevelingen voor de gemeente (Deel I van het rapport).
Interviews (bijlage 4)		Bevindingen ten aanzien van de *Resultaten* van het Sportbeleid (onderzoeksvragen 12 tot en met 15).	

Input	Analyse	Bevindingen aan de hand van de onderzoeks-deelvragen	Resultaten
		Bevindingen ten aanzien van de *Evaluatie* van het Sportbeleid (onderzoeksvragen (16 tot en met 18).	

Figuur 2: Schematische weergave van de opbouw van de analyse van het onderzoek

In dit onderzoek is gekozen om de verschillende verenigingen te raadplegen door middel van een enquête. De enquête is uitgezet onder 147 verenigingen binnen de gemeente Zwolle. De enquête kende een respons van 46%. Hierbij is geen sprake van een representatieve respons, maar wel voldoende om kwalitatief onderbouwde uitspraken te doen.

Wederhoor
De Nota van Bevindingen is vervolgens voor ambtelijk wederhoor (toets op feitelijke onjuistheden) voorgelegd aan de ambtelijke organisatie van de gemeente Zwolle. Op basis hiervan is het rapport aangepast en wordt het rapport aangeboden aan de gemeenteraad van de gemeente Zwolle.

Foto via SportService Zwolle

Hoofdstuk 1

Bevindingen ten aanzien van de beleidsvorming van het Sportbeleid

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het Sportbeleid van de gemeente Zwolle en in hoeverre dit aansluit bij de gemeentelijke brede doelstellingen. Hierbij wordt specifiek aandacht geschonken aan de achterliggende visie, de relatie met andere beleidsterreinen en de betrokkenheid van externe stakeholders.

In dit hoofdstuk komen de volgende onderzoeksvragen aan de orde:

1. Wat is de visie van de gemeente op de functie van sport en bewegen in relatie tot de diverse beleidsterreinen en actuele maatschappelijke opgaven?
2. Welke verbindingen zijn er gelegd tussen sport en bewegen, de diverse beleidsterreinen en actuele maatschappelijke opgaven?
3. In hoeverre zijn sportverenigingen, maatschappelijke organisaties, onderwijs en ondernemers betrokken bij de ontwikkeling van deze visie in het Actieplan Sport en Bewegen?
4. In hoeverre is het sportbeleid afgestemd met het (sport)accommodatiebeleid en het subsidiebeleid van de gemeente en zijn er eventuele andere raakvlakken en/of overlappende beleidsvelden?

- **Wat is de visie van de gemeente op de functie van sport en bewegen in relatie tot de diverse beleidsterreinen en actuele maatschappelijke opgaven?**

De visie op Sport wordt weergegeven in het Actieplan Sport en Bewegen uit 2016 en vloeit weer voort uit het Sportbeleid 2006 van de gemeente Zwolle. Dit beleid is niet geëvalueerd, maar er is wel een nulmeting naar de stand van zaken gedaan. Hieruit bleek dat Zwolle:

- een hoge sportparticipatie heeft binnen alle doelgroepen;
- een goede en stevige sportinfrastructuur kent met een kwalitatief goed sportaanbod binnen een veelheid van sportdisciplines;
- een stevig accommodatiebeleid kent, met een zeer goed kwalitatief en kwantitatief accommodatieaanbod.

Door middel van het Actieplan Sport en Bewegen wil de gemeente deze verworvenheden in stand houden, met het verschil dat waar eerder de gemeente actief stimuleerde en participeerde nu de lead bij de sportverenigingen wordt gelegd. De sportverenigingen bepalen hoe zij op trends en ontwikkelingen wil inspelen. De gemeente faciliteert op basis van de behoefte en toekomstvisie van de verenigingen en biedt daarin maatwerk, bijvoorbeeld door middel van de dienstverlening van uitvoeringsorganisatie SportService Zwolle (SSZ).

SportService Zwolle (opgericht per 1 maart 2004) is, zoals ze dat zelf noemen, de 'aannemer' van het gemeentelijke sportbeleid. Daarmee is het de uitvoerende organisatie in Zwolle en geven zij via een prestatieovereenkomst uitvoering aan het beleid van de gemeente.

De hoofddoelstelling van SportService Zwolle is om aan de hand van een kwalitatief goed sport- en beweegaanbod in de vorm van een doorgaande leerlijn zoveel mogelijk Zwollenaren actief aan het sporten en bewegen te brengen én te houden (lifetime sportparticipatie), bij voorkeur in georganiseerd verband.

SportService Zwolle heeft 36 medewerkers (23,4 fte). De begroting was in 2016 ongeveer € 1.830.000. Het grootste deel van de begroting wordt gedekt via subsidies (in 2016 ongeveer € 1.480.000), waarvan een deel vaste subsidies en een deel projectsubsidies c.q. incidentele subsidies. Daardoor kan de begroting per jaar fluctueren. De subsidies en overige inkomsten (waaronder gelden voor cursussen, overige baten en omzet van accommodatie Het Anker) worden gebruikt voor de reguliere taken zoals verenigingsondersteuning, de Brede Impuls, aangepast sporten, het zwemvangnet, de buurtsportcoaches en de exploitatie van Het Anker. SportService Zwolle organiseert of begeleidt tussen de 40 en 45 activiteiten per week.

In het Actieplan Sport en Bewegen zet de gemeente in op het volgende kerndoel:

Bijdrage leveren aan Vitale inwoners in het kader van:
- Gezonde leefstijl
- Maatschappelijke participatie
- Arbeidsparticipatie
- Sociale cohesie

Hierbij wordt de focus gelegd op de maatschappelijke rol van sport:
- Streven naar een zo hoog mogelijke sport- en beweegparticipatie.
- Integraal en inclusief sporten als uitganspunt.
- Stimulering rol en rolneming vereniging ten aanzien van maatschappelijke doelen.

Tegelijkertijd dient een bezuinigingsopdracht te worden ingevuld van € 800.000 (oorspronkelijk: € 300.000 in 2016; € 200.000 in 2017 en € 300.000 in 2018). Deze bezuiniging wordt voornamelijk ingevuld door het verhogen van de tarieven met 20% voor de huur van sportaccommodaties voor verenigingen, het wegvallen van subsidies en het zelf uitvoeren van taken door de vereniging, bijvoorbeeld met betrekking tot onderhoud.
In november 2017 was er nog sprake van een openstaand bedrag van € 300.000 aan te bezuinigen bedrag. Door middel van de Motie 'Schrap de bezuiniging op sport'[3] is de bezuinigingsopdracht verlaagd met de nog openstaande € 300.000.

Voor het realiseren van het kerndoel zet de gemeente in op Vitale sportverenigingen en Vitale sportaccommodaties.

Onder Vitale sportverenigingen wordt verstaan:
- Beschikken over voldoende leden en vrijwillig kader ten behoeve van maatschappelijke rol.
- Financieel gezond/draagkrachtig zijn.
- In staat zijn om zelfstandig verdienvermogen te creëren.
- Duurzame samenwerking en activiteiten met anderen ontwikkelen in het kader van gezondheid en participatie.

Met betrekking tot Vitale sportaccommodaties stelt de gemeente dat Vitale sportverenigingen zorgen voor Vitale sportaccommodaties. Immers Vitale verenigingen leiden tot een toename van sportactiviteiten en andersoortige activiteiten uit de verenigingen en/of (maatschappelijke) samenwerkingspartners op het sportpark, hetgeen de benutting en de levendigheid van het sportpark en de accommodaties ten goede komt. De gemeente wil dus de accommodaties zoveel mogelijk benutten, waarbij ook gekeken wordt naar een functie

[3] VVD, D66, PvdA en ChristenUnie, 2017, *Motie Schrap de bezuiniging op sport*, 10 november 2017, p. 1.

buiten de sport om. Dit betekent dus een ander aanbod, op andere tijden met nieuwe en andere doelgroepen dan voorheen.

Vitaliteit is het verbindende thema bij het Actieplan Sport en Bewegen. De drie doelstellingen dienen elkaar te versterken: Vitale accommodaties zijn nodig voor Vitale verenigingen en visa versa; Vitale verenigingen zijn nodig voor Vitale inwoners en visa versa en Vitale inwoners zijn nog voor Vitale accommodaties.

Om invulling te geven aan deze doelstellingen zijn activiteiten gedefinieerd waarbij SSZ een belangrijke rol heeft.

I. Vitale inwoners

- Inzet van buurtsportcoaches ten behoeve van sportparticipatie en maatschappelijke participatie voor kwetsbare doelgroepen (jeugd, senioren, inactieven en gehandicapten).
- Het initiëren van, participeren in en/of uitvoeren van gerichte programma's en projecten op het gebied van sportparticipatie, sociale participatie en (een opmaat naar) arbeidsparticipatie, gezonde leefstijl, zorg en op andere beleidsterreinen.
- Activering en stimuleren van de rolneming van verenigingen op maatschappelijk vlak.

II. Vitale verenigingen

- Zo veel mogelijk ruimte te bieden aan verenigingen om hun verdienvermogen te optimaliseren door het vergroten van de exploitatiemogelijkheden en -ruimte, het overnemen van beheerstaken door de vereniging en het zo mogelijk wegnemen van belemmeringen die daarvoor in de weg staan.
- Individuele en collectieve verenigingsondersteuning van SSZ (al dan niet tegen betaling) ten behoeve van deskundigheidsbevordering, ontwikkelen van een kwalitatief sportaanbod en bij planontwikkeling in het kader van vergroten van de vitaliteit.
- Nog nadrukkelijker de buurtsportcoaches in te zetten op de verbinding tussen wijkbehoefte en de maatschappelijke rol van de sportverenigingen en de ontwikkeling van een daarbij passend aanbod.

De invulling van deze doelstelling is waar veel gemeenten tegen aanlopen. Door samenwerking tussen verenigingen te stimuleren en daarbij niet alleen met voor de hand liggende partners wordt dit gerealiseerd. De verenigingen in Zwolle hadden een interne blik. Door de bezuinigingen is een nieuwe dynamiek ontstaan, waarbij verenigingen meer proactief zijn gaan meedenken en meer de gewenste samenwerking onderling en met nieuwe partners zijn aangegaan. Een voorbeeld is Hoge Laar. Dit is een sportpark waar voorheen sporten naast elkaar werden uitgeoefend. Nu zoekt men de samenwerking met elkaar op. Een ander voorbeeld is de ontstane samenwerking tussen voetbalvereniging SVI en VWS waarbij gebruik wordt gemaakt van elkaars velden. SVI is daarnaast bezig om een nieuw concept neer te zetten in Zwolle Zuid: van sportkantine naar buurthuis. Om hieraan invulling te geven, is de samenwerking gezocht met VSW, een fysiotherapeut, stichting WIJZ en een vereniging van eigenaren.
De bezuinigingsopdracht heeft bij het vaststellen van het Actieplan Sport en Bewegen tot veel weerstand geleid bij de verenigingen, maar uiteindelijk zijn er geen verenigingen in financiële problemen gekomen. De draagkracht van verenigingen is niet minder geworden en er zijn geen leden weggegaan. Juist de samenwerking is gestimuleerd.

III. Vitale accommodaties

Accommodaties zijn een belangrijke maar kostbare basis om te komen tot Vitale verenigingen en Vitale inwoners. Daarom zet de gemeente Zwolle in op:

- Optimale en efficiënte benutting van de sportaccommodaties waarbij:
  - accommodatievraagstukken en -knelpunten stadsdeelgericht en zo nodig stedelijk worden opgelost.
  - sportaccommodaties ingezet worden voor meer en andersoortige activiteiten al dan niet voor nieuwe en andere doelgroepen.
- De openbare ruimte als stimulerende sport- en beweegomgeving te handhaven en waar mogelijk (verder) te ontwikkelen ten behoeve van het ongeorganiseerd, anders georganiseerd, maar ook het georganiseerd sporten.

Om invulling te geven aan het Actieplan Sport en Bewegen zijn vijftien acties geformuleerd (zie paragraaf 2.2).

Ten aanzien van het Actieplan Sport en Bewegen constateren we dat de focus voornamelijk ligt op Vitale verenigingen en Vitale accommodaties. Andere vormen van sport buiten verenigingen om worden weinig tot niet genoemd. Hierbij kan gedacht worden aan commerciële sporten (sportschool en vechtsportscholen). Actiepunt 15 gaat wel in op sport en bewegen in de openbare ruimte, maar de verwijzing is vooral impliciet, ook in de uitwerking. Ten aanzien van dat laatste punt heeft de raad van Zwolle op 26 september 2016 een motie aangenomen (zie *2016-09-26 M13-4 Bewegen in de openbare ruimte)*. De gemeente geeft hierbij aan, dat het een bewuste keuze is geweest om zich voornamelijk te focussen op sporten waarmee men een (financiële) relatie heeft (al dan niet via indirecte accommodatiesubsidies of maatschappelijke tarieven). Hierdoor worden commerciële aanbieders van sport en topsport niet genoemd. Ten aanzien van topsport is in het verleden in Zwolle geconcludeerd dat dit niet de verantwoordelijkheid is van de gemeente, maar van het onderwijs en het bedrijfsleven. De gemeente heeft wel contacten met bijvoorbeeld PEC Zwolle en Landstede, maar zij zijn geen expliciet onderwerp in het Actieplan Sport en Bewegen. Wel wordt er vanuit de gemeente aangegeven dat topsport van belang is voor de stad. Het is van invloed op de citymarketing van Zwolle en heeft een aanjaagfunctie voor de breedtesport (onder meer via ambassadeursrollen van topsporters).

Ten aanzien van de drie doelstellingen constateren we dat zij nog onvoldoende helder en SMART zijn geformuleerd om te kunnen monitoren en sturen. In het Actieplan Sport en Bewegen zijn indicatoren benoemd. Er is echter niet expliciet benoemd wat de relatie is met de beleidsdoelstellingen bij de onderdelen Vitale inwoners, Vitale verenigingen en Vitale accommodaties. De indicatoren hebben voornamelijk betrekking op Vitale inwoners.

- **Welke verbindingen zijn er gelegd tussen sport en bewegen, de diverse beleidsterreinen en actuele maatschappelijke opgaven?**

Op doelstellingenniveau wordt in het Actieplan Sport en Bewegen weliswaar een verbinding gelegd met de bijdrage die sport kan leveren ten aanzien van andere beleidsterreinen (onder meer in het kader op pagina 4 van het Actieplan). Deze verbinding komt echter niet terug in andere beleidsdocumenten waar de verbinding mee tot stand moet komen. Ook wordt de verbinding nog niet concreet uitgewerkt. Wij hebben onderstreept waar een relatie wordt gelegd met een ander beleidsterrein om deze expliciet te maken:

1. Handhaven van de inzet buurtsportcoaches op basis van het uitvoeringsplan “Sport en bewegen in de buurt” en de samenwerking daarbinnen tussen SSZ, WIJZ en Travers Welzijn, waarbij de relatie en samenwerking met en inzet van de sportverenigingen nadrukkelijker zichtbaar moet zijn (relatie met Sociaal Domein – Welzijn).
2. Het vergroten van de preventieve rol van sport en bewegen en de sportverenigingen binnen het sociaal domein, onder meer door het uitbreiden, verbreden en verdiepen van

de relatie van de buurtsportcoach en de sportverenigingen met de Sociale Wijkteams (relatie met Sociaal Domein).

3. Uitbreiden en verbreden van de relatie school, buurt en sportvereniging door inzet van buurtsportcoaches, bijvoorbeeld via het oprichten van schoolsportverenigingen (relatie met Onderwijs).
4. Inzet op verschuiving van het sportaanbod voor speciale doelgroepen (zoals senioren, gehandicapten, et cetera) van professionele instellingen naar sportverenigingen (relatie met Sociaal Domein, Wmo).
5. Inzet op maatschappelijke participatie en een opmaat naar arbeidsparticipatie in de sportaccommodaties in samenwerking en afstemming met de relevante beleidsafdelingen, externe organisaties en de sportverenigingen (relatie met Sociaal Domein, Participatie, Werkgelegenheid).
6. Stimuleren van nieuwe concepten bij samenwerkende sportverenigingen ter bevordering van sportparticipatie.
7. Stimuleren, ondersteunen en faciliteren van de samenwerking tussen de gehandicaptensportorganisaties door de G-sportconsulent van SSZ (relatie met Sociaal Domein, Wmo).
8. Ten behoeve van het vergroten van het (sociaal-)maatschappelijk en economisch verdienvermogen stimuleren van samenwerking tussen:
    - sportorganisaties die dezelfde tak van sport beoefenen;
    - binnen- en buitensportverenigingen op stadsdeel- respectievelijk sportparkniveau, ongeacht de tak van sport.
9. Tijdelijk extra inzet van buurtsportcoaches als verengingsmanager ten dienste van samenwerkingsverbanden en ten behoeve van:
    - het versterken van de vereniging(en);
    - de samenwerking;
    - de (ver)binding met inwoners en organisaties;
    - het vergroten van het verdienvermogen;
    - de activering en stimulering van de rolneming van de verenigingen op maatschappelijk vlak.
10. Verruiming van de bestemming van alle sportparken, voor zover de (landelijke) wet- en regelgeving zich daar niet tegen verzet.
11. Overdracht van delen van het onderhoud van de buitensportaccommodaties naar de verenigingen en stimuleren rolneming binnensportverenigingen in beheer en onderhoud van binnensportaccommodaties.
12. Overdracht van (een deel van) de incidentele verhuur van buitensportaccommodaties aan verenigingen.
13. Stimuleren en initiëren van energiebesparende maatregelen op en in sportaccommodaties (relatie met Duurzaamheid).
14. Efficiënte en optimale benutting van sportaccommodaties realiseren door waar nodig het vergroten van medegebruik en gebruik voor andersoortige activiteiten, prioritering in gebruik en gebruikersgroepen en het afstoten respectievelijk anders benutten van overtollige capaciteit en/of accommodatie(-onderdelen).
15. In stand houden en promoten van de openbare ruimte als aantrekkelijke sport- en beweegomgeving en waar mogelijk nastreven de openbare ruimte meer uitnodigend en uitdagend te maken en te houden voor sport en bewegen (relatie met Ruimtelijke Ontwikkeling).

Ten aanzien van de acties wordt aangegeven dat per stadsdeel en sportparkniveau gekeken wordt naar mogelijkheden en maatwerk wordt verleend aan de verenigingen. Wat dit maatwerk precies betekent en wat dit betekent voor de verenigingen, blijkt niet uit de

activiteiten en de eventuele uitwerking. Wel wordt aangegeven dat op een aantal locaties overigens al initiatieven zijn opgestart. Het gaat dan om de sportparken De Marslanden, het Hooge Laar en De Verbinding (inclusief WVF Westenholte), waar de verenigingen naar aanleiding van de stadsgesprekken al concreet zijn gaan samenwerken en een visie hebben ontwikkeld om hun rol en verdienvermogen te vergroten. Op deze locaties is al gestart met experimenten en wordt extra ondersteuning geboden in de vorm van een buurtsportcoach c.q. verenigingsmanager. Ook heeft SSZ inmiddels opdracht gekregen en is al met de binnensportverenigingen actief bezig met het verkennen van verdienmogelijkheden.

Het actieplan Sport en Bewegen gaat beperkt in op het instrument Sport als middel om bij te dragen aan de doelen van andere beleidsterreinen, bijvoorbeeld ten aanzien van Wmo, Gezondheid, Participatie, et cetera. Er worden geen expliciete relaties met de doelen van deze beleidsterreinen gelegd, waardoor het ook niet mogelijk is om te bezien in hoeverre (= doeltreffendheid) sport bijdraagt aan deze doelen. Hierbij ook de opmerking dat het Actieplan Sport en Bewegen een financieel kader ontbeert. Hierdoor is niet duidelijk wat de activiteiten kosten en of dat doelmatig is.

Andersom gebeurt dat ook niet. Bijvoorbeeld, in de gezondheidsnota Samen naar een gezonder Zwolle wordt veel gesproken over bewegen, maar worden sportverenigingen en andere sportaanbieders niet tot nauwelijks specifiek benoemd als partners. Ook als het gaat om aanpalende beleidsterreinen binnen de gemeente wordt sport niet benoemd. Een expliciete relatie met sport is daarmee niet te maken. Er is vooral sprake van een impliciete relatie (“Gezonde stad”, “Gezonde wijk”).

We constateren dat de toegevoegde waarde van Sport ten opzichte van de andere beleidsterreinen vooral een incidenteel en projectmatig karakter heeft. Op uitvoeringsniveau wordt de verbinding nog wel gemaakt (waarbij het initiatief vanuit de sport komt), maar op beleidsniveau is hier geen sprake van en wordt nog teveel ‘verkokerd’ gedacht.

Daarnaast constateren we dat de gemeente Zwolle op actuele maatschappelijke problemen anticipeert. Een voorbeeld (naar aanleiding van de Motie “Bewegen in de openbare ruimte”; D66, GroenLinks en de ChristenUnie) is een onderzoek naar de mogelijkheden om leerlingen van basisscholen in Zwolle meer te laten bewegen. Vanuit dit onderzoek zijn drie concepten ontwikkeld:

- The Walking Schoolbus - The Walking Schoolbus is een concept waarbij kinderen, onder begeleiding van ouders of docenten, te voet naar school lopen.
- Out of the Box – Concept om kinderen in hun eigen buurt meer buiten te laten spelen. Plaatsing van een box in de buurt met speelgoed.
- Led’s Go - Door (buiten)games te ontwikkelen waarbij gebruik wordt gemaakt van led light en projecties, worden speelplekken een stuk interessanter.

Een ander voorbeeld is de Gezonde Sportkantine. De uitvoering van dergelijke concepten ligt bij SSZ.

- **In hoeverre zijn sportverenigingen, maatschappelijke organisaties, onderwijs en ondernemers betrokken bij de ontwikkeling van deze visie in het Actieplan Sport en Bewegen?**

De gemeente heeft voor de totstandkoming van het Actieplan Sport en Bewegen binnen verschillende sessies met verenigingen (drie bijeenkomsten per groep) gesproken. Tijdens de sessies is door de verenigingen veel zorg geuit over de vergrote maatschappelijke rol van verenigingen, het zijn of worden van een Vitale vereniging, het vergroten van de verdiencapaciteit en tegelijk tariefsverhogingen van de accommodatie voor invulling van de

bezuinigingsopdracht. Met name over de correlatie tussen de laatste twee (vergroten van de verdiencapaciteit en de dreigende tariefsverhogingen) was veel zorg.
Bij de behandeling van het Actieplan Sport en Bewegen op 26 september 2016 zijn verschillende verenigingen geweest die hebben ingesproken en/of een reactie hebben gestuurd per brief. Deze reacties hadden ook betrekking op de onderwerpen die in de vorige alinea zijn genoemd.

We constateren op basis van de uitkomsten van de bijeenkomsten en de resultaten die in het afgelopen jaar zijn geboekt (zie hoofdstuk 5), dat verenigingen een actievere rol zijn gaan vervullen dan voorheen. Men denkt meer mee ten aanzien van het beleid en zoekt oplossingen ten aanzien van de gewenste samenwerking tussen verenigingen en externe partners om de vitaliteit van verenigingen, accommodaties en uiteindelijk inwoners te vergroten. Hierbij wel de opmerking dat er een verschil is tussen binnensportverenigingen en buitensportverenigingen. Binnensportverenigingen staan voor een grotere uitdaging in het oppakken van een bredere maatschappelijke rol en het creëren van een verdienmodel, omdat zij in de regel niet beschikken over een eigen accommodatie. Deze verenigingen zijn minder actief en zien minder kansen. We gaan hier in paragraaf 4.3 dieper op in ten aanzien van de daadwerkelijke uitvoering. Het hebben van een eigen accommodatie is daarbij een centrale randvoorwaarde om een sterkere verbinding te kunnen leggen met de omgeving en een grotere maatschappelijke rol te vervullen. Het is aan SSZ om deze binnensportverenigingen te begeleiden bij hun zoektocht naar de invulling van hun maatschappelijke rol.

- **In hoeverre is het sportbeleid afgestemd met het (sport)accommodatiebeleid en het subsidiebeleid van de gemeente en zijn er eventuele andere raakvlakken en/of overlappende beleidsvelden?**

Accommodatiebeleid
De afdeling vastgoed is verantwoordelijk voor het accommodatiebeleid. Hierbij geldt dat de inhoudelijke beleidsterreinen (waar ook sport toe wordt gerekend) leidend zijn, waarbij vastgoed een faciliterende rol heeft. Het sportaccommodatiebeleid valt onder sport. De meeste panden vallen onder vastgoed. Een aantal sportaccommodaties/panden (vooral kleedkamers) zijn nog steeds de verantwoordelijkheid van sport.

Zoals aangegeven in paragraaf 2.1 zet de gemeente Zwolle in op Vitale sportaccommodaties. Dit betekent dat de gemeente zorgt voor hoogwaardige kwaliteit en dit is ook terug te zien in de budgetten die gepaard gaan met deze Vitale sportaccommodaties. In de begroting 2017 is een bedrag van € 6.590.000 aan lasten en € 1.251.000 aan baten met dit onderdeel gemoeid.

We constateren dat het sportaccommodatiebeleid in de vorm van het Masterplan Sportaccommodaties uit 2009 relatief oud is. Dit plan geeft de kaders aan waarbinnen de gemeente Zwolle haar sportinfrastructuur wil versterken en verder ontwikkelen. Het Masterplan Sportaccommodaties kent een drietal pijlers:
1. Sport in Zwolle: van en voor iedereen.
2. Zwolle gaat voor breedtesport en prestatiesport en is partner voor topsport.
3. Zwolle krijgt multifunctionaliteit en breed inzetbare sportaccommodaties.

Vanuit een stedelijk perspectief is in het plan een vertaling gemaakt naar de gewenste (toekomstige) ontwikkeling per wijk en/of bestaande sportaccommodatie.

Eén van de prioriteiten in de uitwerking van het Masterplan Sportaccommodaties is het opstellen van een nulmeting voor alle sportaccommodaties, zowel voor de binnen- als de buitensport. Verder geeft dit rapport inzicht in de basisvisie op de multifunctionaliteit en het medegebruik van de sportaccommodaties, zoals deze in gezamenlijkheid met een afvaardiging van de gemeente Zwolle is opgesteld.

In de verbindingen tussen het Actieplan Sport en Bewegen en het accommodatiebeleid zijn keuzes gemaakt ten aanzien van de investeringen door te kiezen voor Vitale verenigingen. Hierbij wordt het initiatief bij de verenigingen neergelegd en worden er beperkt directe investeringen door de gemeente zelf gedaan. De focus ligt vooral op het oplossen van over-/ondercapaciteit door slim te alloceren binnen bestaande sportparken.

We constateren dat het accommodatiebeleid nog niet volledig aansluit bij de beleidsdoelen van Sport. Zo zien we geen doorvertaling van doelstellingen op het gebied van aangepast sporten (G-Sport) terugkomen in accommodatiewensen en -aanpassingen. Ook het begrip Buurthuis van de Toekomst (meer welzijnsactiviteiten) is nog niet doorvertaald in het accommodatiebeleid.

In 2011 is een onderzoek uitgevoerd naar de bekostigingsprocedure bij binnensportaccommodaties. Uit dit onderzoek kwamen de volgende conclusies naar voren:
- De bezettingsgraad van de binnensportaccommodaties is voldoende tot goed.
- De huidige verhuurtarieven zijn gebaseerd op historische ontwikkelingen en niet op de kostprijs.
- De huidige verhuurtarieven zijn niet kostendekkend; het gemiddelde kostendekkingspercentage bedraagt circa 24%.

De verschillen ten aanzien van de kostendekkendheid tussen accommodaties zijn vervolgens zo gelaten, omdat de verschillen tussen de verschillende tarieven te groot waren. In de bezuiniging van het Actieplan Sport en Bewegen zijn de tarieven wel verhoogd om invulling te geven aan de bezuinigingsopdracht.

Subsidiebeleid
Het subsidiebeleid van de gemeente Zwolle is vormgegeven door middel van de Algemene Subsidieverordening (ASV) uit 2017. In deze subsidieverordening is een relatie te leggen in de vorm van de subsidiëring van sportevenementen en de subsidiëring van aangepaste sporten (G-Sport). Onderstaand schema maakt inzichtelijk waaraan de gemeente Zwolle subsidies verstrekt in het kader van Sport.

Naam	Omschrijving	2016	2017
Stichting Openbaar Onderwijs ZwolleRegio	Special Heroes:Twijn/Ambelt/Enkschool	€ 25.064	€ 25.064
Stichting Windesheim Sportaccommodaties	Zwemvangnet	€ 75.000	€ 75.000
Bestuur WRZV/De Boog	Nieuwe tenues	€ 750	€ 0
Hoefijzer 't Paardrijden	aangepast sporten	€ 11.184	€ 11.485
Bestuur WRZV/De Boog	aangepast sporten - zaalvoetbal voor mensen met een beperking	€ 8.429	€ 8.429
SWOL 1894	bevordering zwemsport	€ 17.555	€ 8.776
KIDS Zwolle Stichting	aangepast sporten	€ 7.886	€ 7.332
Revas De Peperbus	aangepast sporten	€ 12.964	€ 12.964
VG Sport Zwolle	aangepast sporten	€ 11.717	€ 12.349
Stichting Halve Marathon	Zwolse halve marathon festival	€ 30.000	€ 30.000
Stichting sport evenementen	Ster van Zwolle	€ 25.000	€ 25.000
Stichting sport evenementen	Omloop van de Ijsseldelta	€ 5.000	€ 6.500
Stichting Sportservice zwolle	Regulier sportbeleid	€ 1.078.059	€ 1.266.985
Stichting Sportservice zwolle	expl sporthal	€ 357.514	€ 359.016
Stichting Sportservice zwolle	Schoolschaatsen	€ 5.000	€ 5.000
Rechterland Services BV	Landstedehal	€ 146.000	€ 146.000
Optisport Zwolle BV	Exploitatie zwembad	€ 2.065.380	€ 2.074.055
WRZV	Exploitaite sporthal	€ 96.000	€ 96.000
Stichting Sporthal Zwolle Zuid	exploitatie sporthal	€ 69.869	€ 71.126
Ver Openluchtbad Zwolle	expl openlucht zwembad	€ 56.000	€ 56.000
Zwolse Wandel Verenigingen	huur wandelhonk	€ 2.500	€ 0
Totaal		**€ 4.106.871**	**€ 4.297.081**

Figuur 3: Overzicht van de verstrekking subsidies in het kader van sport

De gemeente verstrekt geen waarderingssubsidies[4] of exploitatiesubsidies aan sportverenigingen. Wel zien we dat Stichting SportService Zwolle ongeveer € 1,6 miljoen krijgt voor haar exploitatie en taakuitvoering en Optisport ontvangt ongeveer € 2,1 miljoen voor de exploitatie van het zwembad. We constateren tevens dat de subsidieverlening binnen sport is toegenomen in 2017 ten opzichte van 2016, ondanks de bezuinigingsopdracht op het beleidsterrein sport. De stijging van de uitgaven heeft deels te maken met de jaarlijkse indexering, maar vooral met de (meerjarig incidentele) extra uitgaven vanaf 2017 voor de inzet van buurtsportcoaches. Hierdoor is de subsidie aan SSZ in 2017 substantieel hoger, ondanks bezuinigingen op het structurele budget van SSZ.

Eerder in deze paragraaf hebben we geconstateerd dat de gemeente in het kader van sportaccommodaties geen kostprijsdekkend tarief in rekening brengt. In de begroting 2016 stelt de gemeente wel: *Uitgangspunt is dat de gemeente bij verhuur en/of ingebruikgeving van accommodaties kostprijsdekkendheid nastreeft voor in elk geval die accommodaties waarvoor de gemeente verantwoordelijk is. Dit geldt in mindere mate voor de multifunctionele binnensportaccommodaties, aangezien de diverse gebruikersgroepen nauwelijks mogelijkheden hebben c.q. ruimte geboden kan worden om verdienvermogen te genereren.*
Doordat de gemeente geen kostprijsdekkende tarieven in rekening brengt bij de gebruikers, is er sprake van een verkapte subsidie. Immers, een deel van de huur wordt via de algemene middelen van de gemeente bekostigd (maatschappelijk tarief).

[4] *Waarderingssubsidie:* een subsidie die van jaar tot jaar wordt verleend voor de activiteiten van een organisatie zonder dat de hoogte afhankelijk wordt gesteld van de kosten van de activiteiten (bron: Rekenkamercommissie Tiel, 2017, *Rekenkameronderzoek Subsidiebeleid gemeente Tiel*, juli 2017, BMC Onderzoek, p. 1-69)

- **Duiding bevindingen**

Het Actieplan Sport en Bewegen vormt het beleidskader voor sport in Zwolle. Met dit Actieplan wil de gemeente de verworvenheden (hoge sportparticipatie, goede en stevige sportinfrastructuur en een stevig accommodatiebeleid) vanuit het Sportbeleid uit 2006 behouden. Echter met het verschil dat waar eerder de gemeente actief stimuleerde en participeerde nu de lead bij de sportverenigingen wordt gelegd. Hierbij zet de gemeente in op Vitale inwoners, Vitale verenigingen en Vitale accommodaties. Deze doelstellingen dienen elkaar te versterken, waarbij SSZ een belangrijke rol heeft in de uitvoering. Tegelijk met het tot stand komen van het Actieplan is een bezuinigingsopdracht van € 800.000 opgelegd (deze is later naar beneden bij gesteld naar € 500.000). Deze bezuinigingsopdracht heeft als gevolg gehad, dat verenigingen proactief zijn gaan acteren en de samenwerking onderling en met andere partners zijn gaan oppakken om invulling te geven aan de doelstellingen Vitale inwoners, Vitale verenigingen en Vitale accommodaties. Dit is gelukt, waarbij de negatieve excessen aangaande het omvallen van verenigingen en het weglopen van leden is uitgebleven.

De doelstellingen in het Actieplan Sport en Bewegen zijn breed opgezet en hebben nog onvoldoende aansluiting met de genoemde indicatoren. Tevens zien we dat aansluiting met andere beleidsterreinen en de bijdrage die Sport kan leveren niet op beleidsniveau wordt gemaakt. Hierdoor is de mate van doeltreffendheid niet te bepalen. Het Actieplan Sport en Bewegen ontbeert een financieel kader, waardoor niet duidelijk is wat de activiteiten kosten en of dat doelmatig is. Op uitvoeringsniveau wordt wel de verbinding gelegd tussen Sport en inhoudelijk beleidsterreinen zoals Gezondheid en het Sociaal Domein, maar dit heeft een incidenteel projectmatig karakter.

Foto via SportService Zwolle

Hoofdstuk 2

Bevindingen ten aanzien van de Organisatie van het Sportbeleid

In hoofdstuk 3 gaan we in op de Organisatie van het Sportbeleid van de gemeente Zwolle. Met andere woorden, hoe is het Beleid doorvertaald en geborgd in de organisatie van de gemeente?

In dit hoofdstuk komen de volgende onderzoeksvragen aan de orde:

5. Zijn er logische verbanden tussen doelen, resultaten en effecten (ook onderling) en de hiermee gemoeide kosten en investeringen?
6. In hoeverre zijn vitale samenwerkingen tot stand gebracht tussen sportverenigingen, maatschappelijke organisaties, onderwijs en ondernemers?
7. Welke kaders (tijd, geld, kwaliteit, informatie, organisatie) zijn er gesteld voor de uitvoering van het Actieplan Sport en Bewegen?
8. In hoeverre wordt rekening gehouden met de demografische ontwikkeling in wijken en met ledenaantallen, individuele sporten, accommodatie-eisen en -wensen, top- en breedtesport en andere maatschappelijke ontwikkelingen die effect hebben op de sportbeoefening in Zwolle? Het gaat hierbij om particuliere ongesubsidieerde sportvoorzieningen zoals hardlopen, wandelen, skaten en buitenspelen, maar ook om het gebruik van parken, schaatsen op de grachten, et cetera.

- **Zijn er logische verbanden tussen doelen, resultaten en effecten (ook onderling) en de hiermee gemoeide kosten en investeringen?**

Verbinding beleid binnen de gemeente
Vitaliteit en gezondheid staan hoog op de agenda, maar sport is daarin nog niet leidend. Er is beleidsmatig (nog) geen expliciete verbinding tussen sport(beleid) en andere beleidsdoelstellingen. Sport wordt in andere beleidsplannen niet genoemd. Voor wat betreft bijvoorbeeld het gezondheidsbeleid en het jeugdbeleid wordt door de gemeente (ambtelijk en bestuurlijk) gemeld dat er wel een impliciete verbinding is tussen het gezondheidsbeleid, jeugdbeleid en sportbeleid, maar dat die verbinding niet expliciet gemaakt is in de andere beleidsnota's. Bij het opstellen van de sportnota zijn beleidsambtenaren van andere beleidsterreinen geconsulteerd. Daarnaast levert de beleidsadviseur(s) sport input voor de andere nota's. Expliciete verwijzing naar sport heeft dit nog niet opgeleverd.

De kerndoelstellingen (Vitale inwoners, Vitale verenigingen, Vitale accommodaties) worden vooral vormgegeven via een 'beweging'. Er zijn geen concrete subdoelstellingen of resultaten geformuleerd. Er wordt vooral kwalitatieve invulling gegeven aan het begrip 'vitaliteit' en de kerndoelstellingen. Deze invulling is echter niet eenduidig (voor één uitleg vatbaar) vastgelegd in het Actieplan of in andere documenten. Een koppeling van resultaten (op de kerndoelstellingen) met kosten en investeringen (op de kerndoelstellingen) is daarmee niet te maken.

Sinds 2016 zijn de budgetten voor de sport gewijzigd: er is een initiële bezuiniging doorgevoerd van € 800.000 (uiteindelijk netto € 500.000). Bij de vaststelling van het Actieplan in september 2016 is daarmee sprake van beperktere budgetten dan voorheen.

Het Actieplan heeft niet geleid tot een aanpassing of andere verdeling van budgetten (met uitzondering van de bezuinigingen). Er is dus niet gekeken naar te behalen beleidsdoelen en effecten waarop de budgetten zouden kunnen worden aangepast. Voor de uitvoering is een groot deel al gealloceerd bij uitvoeringsorganisatie SportService Zwolle. Het uitvoeringsplan van SportService Zwolle sloot al aan bij het nieuwe Actieplan. Wel is het uitvoeringsplan aangepast aan het Actieplan.
In de gesprekken is door de gemeente en SSZ aangegeven dat de beperkte beschikbaarheid van financiële middelen (door de bezuiniging) en de ingezette beweging op vitaliteit echter juist voor meer urgentie (en daarmee verbindingen) heeft gezorgd bij de sportverenigingen. Wij constateren dat het (beleefde) perspectief vanuit de verenigingen anders of in ieder geval genuanceerder is. Uit de resultaten van de enquête (zie bijlage 2) blijkt namelijk dat slechts 10% van de verenigingen aangeeft nieuwe samenwerkingspartners te hebben gevonden. Het merendeel van deze nieuwe partners zijn scholen of andere sportverenigingen.

Mede door het ontbreken van een expliciete verbinding naar andere beleidsterreinen, is er ook geen sprake van verschuiving van budgetten van het sociaal domein naar sport. Structurele interventies op het gebied van sport zijn veelal nog onvoldoende wetenschappelijk en langdurig getest qua effecten (eventuele positieve financiële effecten van bewegen op de zorgvraag, intensivering van participatie, et cetera). Tegelijk is er bij veel partijen, landelijk en lokaal, volle overtuiging dat investeringen in de sport leiden tot positieve effecten op andere beleidsterreinen. Bij het onderwijs zijn soortgelijke (wetenschappelijke) studies wel gedaan, waarbij geconcludeerd is dat bewegen een positief effect heeft op de cognitieve prestaties van kinderen. Desondanks zijn ook bij het onderwijs (extra) investeringen in sport en bewegingsonderwijs nog geen gemeengoed, al was het maar omdat de ruimte in het onderwijsprogramma beperkt is.
Op projectniveau wordt (al) wel geïnvesteerd vanuit andere beleidsterreinen. Zo worden stichtingen met specifieke projecten om minder draagkrachtige kinderen (of andere doelgroepen) te laten sporten gefaciliteerd en gefinancierd. Aan deze projecten doen jaarlijks honderden kinderen mee, waardoor er nadrukkelijk animo voor blijkt te zijn. De financiering van deze projecten komt deels uit armoedegelden (sociale zekerheid).
Een ander voorbeeld op projectniveau is de inzet van buurtsportcoaches binnen het onderwijs, om sport en bewegen op school en na schooltijd te stimuleren. Voor integrale projecten waar sport bij betrokken is, wordt echter vaak naar de sport gekeken om die projecten te financieren.

- **In hoeverre zijn vitale samenwerkingen tot stand gebracht tussen sportverenigingen, maatschappelijke organisaties, onderwijs en ondernemers?**

De gemeente spreekt in een toelichting op haar beleid vooral over het in gang zetten van een ‘beweging’. Het Actieplan moet die verbinding vooral op gang helpen en verenigingen en uitvoeringsorganisaties in staat stellen om vitale samenwerkingen te organiseren.
Er moet bewustzijn gecreëerd worden bij de verenigingen. De gemeente heeft onvoldoende middelen om alle acties te financieren. Verenigingen moeten en kunnen dat enerzijds oppakken vanwege de olievlekwerking (meer massa creëren). Daarnaast hebben verenigingen er zelf ook belang bij: verenigingen worden geconfronteerd met consumentengedrag. Door meer in te zetten op vitaliteit, vitale samenwerkingen en communities, kan een vereniging een toegevoegde waarde zijn voor leden en nieuwe doelgroepen.

Door de beperkte financiële middelen bij de gemeente is meer urgentie bij sportverenigingen ontstaan om tot meer verbinding, samenwerking en vitaliteit te komen. Het ontbreken aan

extra budgetten voor de sport heeft in de praktijk geleid tot meer creativiteit. Focus op de beleidsdoelen via het herverdelen van budgetten heeft niet plaatsgevonden.

De gemeente stemt haar beleidsontwikkeling (en de vertaling naar de uitvoering) nadrukkelijk af met SportService Zwolle. Voor de uitvoering van beleid en voor specifieke projecten worden en zijn samenwerkingen tot stand gebracht met een breed scala aan partijen vanuit de zorg en welzijn (onder meer Trias, Accare, Dimens, Travers en sociale wijkteams), projectgerichte organisaties, beheerstichtingen en sportparkmanagers, sportverenigingen, kennisinstellingen (zowel in het primair en voortgezet onderwijs als in het vervolgonderwijs) en topsportorganisaties (waaronder Landstede en PEC Zwolle). De verbinding naar het bedrijfsleven is minder dominant aanwezig. De initiatieven voor de verbindingen liggen veelal bij de sport (onder meer bij SportService Zwolle, die als belangrijkste uitvoeringsorganisatie een spin-in-het-web rol heeft bij de uitvoering).

- **Welke kaders (tijd, geld, kwaliteit, informatie, organisatie) zijn er gesteld voor de uitvoering van het Actieplan Sport en Bewegen?**

In het Actieplan zijn geen deadlines gesteld qua doelstellingen, resultaten en effecten. Inzake tijd (of planning) wordt gesteld dat het Actieplan vooral een beweging in gang moet zetten.
Er zijn geen nieuwe budgetten beschikbaar voor het Actieplan. In tegenstelling, er is sprake van bezuinigingen (na interventie van de raad van uiteindelijk € 500.000). In de ogen van zowel de gemeente als uitvoeringspartner SSZ heeft het gebrek aan extra middelen wel geleid tot meer creativiteit en meer urgentie, zowel bij de verenigingen als bij SSZ zelf.
De doelstellingen en resultaten van het Actieplan liggen in het verlengde van de lange termijn doelstellingen van SportService Zwolle. Het verwerken van de doelstellingen van het Actieplan kostte de uitvoeringsorganisatie daarom weinig moeite. Wel heeft het Actieplan gezorgd voor meer focus en daarmee gerichtere inzet op kwaliteit: onder meer extra inzet op wijkgerichte verbindingen en inzet op sportparkmanagement.
Informatieverstrekking gebeurt vooral via rapportages van SportService Zwolle. Daarnaast worden ook landelijke cijfers (sportparticipatie via het Mulier Instituut) en provinciale rapportages (via Sportservice Overijssel) betrokken. Bij de start van het Actieplan is geen specifieke informatie gevraagd en ook geen specifieke monitoring. De belangrijkste uitvoerder SSZ levert jaarlijks haar jaarverslag (financieel en inhoudelijk) aan, waar een groot aantal indicatoren voor het Actieplan in verwerkt staan. Er wordt door de gemeente geen aparte (jaar)rapportage gemaakt waarin gerapporteerd wordt op de drie hoofddoelstellingen, eventueel onderliggende indicatoren en de beweging die in gang gezet wordt.
Bij de organisatie van de uitvoering en de resultaten en effecten, wordt impliciet gezocht naar meer verbindingen tussen partijen, versterking van verenigingen, et cetera. De belangrijkste uitvoerder SSZ heeft daar veel expertise en doorzettingsmacht in en is daarin de aanjager (vooralsnog op projectniveau) om verbindingen te leggen naar onderwijs, welzijn en zorg. Die projectverbinding moet idealiter uiteindelijk leiden tot een structurele verbinding en borging. Hiermee bedoelen wij dat het tijdelijke karakter van een project (bij een succesvol resultaat) omgezet dient te worden naar een structurele inbedding in de uitvoering.

Bovenstaande vijf aspecten zijn impliciet terug te vinden in de werkwijze van de gemeente of haar uitvoeringspartners, de eerste resultaten. De kaders zijn echter niet expliciet vastgelegd bij het vormgeven van het Actieplan.

- **In hoeverre wordt rekening gehouden met de demografische ontwikkeling in wijken en met ledenaantallen, individuele sporten, accommodatie-eisen en -wensen, top- en breedtesport en andere maatschappelijke ontwikkelingen die effect hebben op de sportbeoefening in Zwolle? Het gaat hierbij om particuliere ongesubsidieerde sportvoorzieningen zoals hardlopen, wandelen, skaten en buitenspelen, maar ook om het gebruik van parken, schaatsen op de grachten, et cetera.**

Het Actieplan en de uitvoering via SSZ focussen nadrukkelijker op wijkgericht werken. In haar uitvoeringspraktijk wordt Zwolle daarbij door SSZ onderverdeeld in vier delen, die specifieke aandacht krijgen. Daarbij wordt ook meer nadruk gelegd op sportparkmanagement, waarbij het sportpark een centrale positie in een wijk of buurt inneemt als verbindende schakel naar wijk, verenigingen en inwoners.

Het aanbod van sport en bewegen in wijken is in beeld op het gebied van de georganiseerde sport (binnensportaccommodaties, buitensportaccommodaties en zwembaden). Bij een match van de vraag met het aanbod wordt bij overcapaciteit of tekorten nadrukkelijker gekeken naar overloopmogelijkheden in dezelfde wijk of in aanpalende wijken. Daarbij worden creativiteit en samenwerking tussen clubs gestimuleerd. Daardoor wordt bewerkstelligd dat eerst efficiënt met bestaande ruimte wordt omgegaan, voordat nieuwe accommodaties worden gerealiseerd. Het Actieplan biedt hiervoor het kader. Daarbij speelt ook dat sportvoorzieningen voor een deel ook bovenwijkse c.q. stedelijke voorzieningen zijn, waarbij het dus ook gerechtvaardigd is om de vraag-aanbod verhoudingen op stedelijk niveau te analyseren. Wel moet in ogenschouw genomen worden dat toegankelijkheid van sportaccommodaties ook op wijkniveau goed moet zijn. Een bepaalde mate van spreiding is van belang. Deze spreiding is in Zwolle aanwezig en wordt bewaakt.

De overall hoge sportbeoefening in Zwolle wordt gekoesterd en gefaciliteerd. De focus in het Actieplan ligt daarbij wel sterk op verenigingssport (georganiseerd). Daarbij worden feitelijk alle verenigingen gefaciliteerd. Er is geen gerichte ondersteuning op specifieke sporten of specifieke wijken op basis van takken van sport, het effect of de demografie in een wijk. En hoewel de focus sterk ligt op facilitering van de georganiseerde sport, is er een ondersteuning van topsport. Topsport en evenementen worden niet (of nauwelijks) genoemd in het Actieplan. Hier zijn ook geen beleidsdoelen op geformuleerd. Waar via topsport een verbinding wordt gelegd met sociaal-maatschappelijke thema's, wordt er (projectmatig) meer met topsportverenigingen gedaan, hoewel dit niet is opgenomen in het Actieplan.

Ongeorganiseerd sporten wordt feitelijk niet ondersteund. Actiepunt 15 gaat wel in op sport en bewegen in de openbare ruimte, maar de verwijzing is vooral impliciet, ook in de uitwerking. Ook bij nota's van andere beleidsterreinen, waaronder openbare ruimte of ruimtelijke ordening, is er geen expliciete verbinding naar sport en bewegen. Wel wordt vanuit (centrale) beleidsthema's impliciet gekeken naar 'de gezonde stad' of 'de gezonde wijk', zonder dat expliciet gemaakt wordt hoe die thema's vanuit de sport geladen zouden kunnen worden en hoe er bij de wijkopbouw, inrichting van de openbare ruimte en ruimtelijke ordening rekening mee gehouden kan worden.
Omdat ongeorganiseerd sporten niet wordt ondersteund en ook niet expliciet terugkomt in aanpalend beleid, lijkt niet in beeld hoe deze infrastructuur per wijk is (fiets- en wandelroutes, openbare ruimte voor bewegen) en of deze infrastructuur is afgestemd op de demografische opbouw per wijk). Wij hebben hierover geen informatie ontvangen en kunnen deze (eventuele) afstemming derhalve niet toetsen.

- **Duiding bevindingen**

Het Actieplan is te zien als een beweging die op gang gebracht wordt. In deze beweging wordt nadrukkelijk aangesloten bij eerder ingezette acties, onder meer via SSZ. De doelstellingen en uitvoering van die organisatie sluiten goed aan op de doelstellingen van het Actieplan.

De kaders van het Actieplan zijn niet duidelijk gedefinieerd. De focus ligt op de eerder genoemde beweging. Planning in tijd en de koppeling tussen (financiële) investeringen en effecten en doelen zijn niet geformuleerd. Bij de monitoring wordt vooral gerapporteerd via bestaande organisaties (resultaten van SSO en SSZ).

De beweging die in gang gezet is, leidt wel tot nadrukkelijke vitalisering. Zowel via het sportparkmanagement als via verbinding tussen sport, welzijn en zorg ontstaan nieuwe arrangementen, nieuwe energie en vooral ook nieuwe verbindingen. De sport (onder meer via SSZ) is vaak nog wel de initiator van dit soort verbindingen, zoals de sport vaak de initiator is om verbindingen met andere thema's binnen het sociaal domein (of andere velden) te maken.

Bij de organisatie van de uitvoering ligt de focus sterk op het vitaliseren van georganiseerde sport (verenigingen) en wordt bij de interventies ingezet op sportparkmanagement en wijkgerichte impulsen. Ongeorganiseerde sport is geen focusgebied, net zomin als sport en bewegen in de openbare ruimte. Actiepunt 15 gaat wel in op sport en bewegen in de openbare ruimte, maar de verwijzing is vooral impliciet, ook in de uitwerking.

Foto via SportService Zwolle

Hoofdstuk 3

Bevindingen ten aanzien van de Uitvoering van het Sportbeleid

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de uitvoering van het Sportbeleid binnen de gemeente Zwolle.

In dit hoofdstuk komen de volgende onderzoeksvragen aan de orde:

9. Hoe verloopt de uitvoering van het Actieplan Sport en Bewegen binnen de gestelde kaders (tijd, geld, kwaliteit, informatie, organisatie)?
10. Welke externe partijen (sportverenigingen, maatschappelijke organisaties, onderwijs en ondernemers) zijn bij de uitvoering van het sportbeleid en het Actieplan Sport en Bewegen betrokken, hoe werken zij samen en welke rol speelt de gemeente bij die samenwerking?
11. In hoeverre is er tussen de diverse clubs, verenigingen en/of groepen sporters bij het sport-, accommodatie- en subsidiebeleid sprake van een evenwichtige en eerlijke verdeling van middelen, inzet en ondersteuning. En ligt daar, in geval van scheefgroei, dan een bewuste rechtvaardiging (onderbouwing) aan ten grondslag, bijvoorbeeld vanwege beoogde doelen en/of bereik (van doelgroepen)?

- **Hoe verloopt de uitvoering van het Actieplan Sport en Bewegen binnen de gestelde kaders (tijd, geld, kwaliteit, informatie, organisatie)?**

Tijdens de interviews en uit de onder sportverenigingen gehouden enquête is gebleken dat de basis van de sport in Zwolle op het moment van het ingaan van het Actieplan Sport en Bewegen al goed was. Doel van de gemeente was dan ook om de verworvenheden van het oude beleid te behouden en daarop voort te borduren. Daarbij is de belangrijkste doelstelling van een zo hoog mogelijke sportdeelname in alle geledingen van de bevolking veranderd in Vitale inwoners, Vitale sportverenigingen en Vitale sportaccommodaties. Ook de onderliggende subdoelstellingen en kernindicatoren zijn niet één-op-één te vergelijken met die uit het sportbeleid van 2006.

De uitvoering van het gemeentelijk sportbeleid ligt bij SportService Zwolle. Het Actieplan heeft een verandering teweeggebracht in de werkwijze die SSZ sinds 2004, het jaar van oprichting, hanteerde. Verschil is dat waar vijf jaar geleden de brede school het belangrijkste speerpunt van SSZ was, nu de sportparken waar sport als middel wordt ingezet centraal staan. De doelstellingen Vitale inwoners, Vitale verenigingen en Vitale sportaccommodaties hebben er dus voor gezorgd dat de focus is verschoven naar sportparken. De kwaliteit van de uitvoering is echter lastig te meten, doordat prestatie-indicatoren in het Actieplan onvoldoende SMART zijn geformuleerd.

Ten aanzien van het Actieplan constateerden we daarnaast in hoofdstuk 3 dat er geen financiële kaders en deadlines voor doelstellingen zijn meegegeven. Dit maakt het niet mogelijk de uitvoering van het Actieplan te beoordelen op het gebied van financiën en tijd.

De gemeente onderhoudt contact met verenigingen tijdens sportcafés en bijeenkomsten als de Overijsselse Sportontmoeting (georganiseerd door Sportservice Overijssel, waarbij de gemeente Zwolle drie jaar gastheer is; de bijeenkomst is voor meerdere organisaties, verenigingen en partners vanuit Overijssel). Ontwikkelingen rond het Actieplan worden nog

niet gestructureerd gecommuniceerd. Dit geldt ook voor communicatie richting de raad (communicatie van de resultaten). Het plan om een informatienota voor de raad te schrijven is nog niet tot uitvoering gebracht.

Het ontbreken van kaders maakt het niet mogelijk feitelijke conclusies te trekken over de uitvoering van het Actieplan. Uit de interviews is echter gebleken dat succesvolle verbindingen, inspirerende voorbeelden en resultaten wel in het hoofd van verschillende betrokkenen zitten. Good practices als Sportpark De Marslanden (zie paragraaf 4.2 en bijlage 4) kunnen als voorbeeld worden genomen bij het neerzetten en aanscherpen van de kaders, waarbij het overigens niet altijd duidelijk is of de beweging (in dit geval bij sportpark De Marslanden) al onafhankelijk in gang gezet was, of dat het Actieplan daar de trigger voor is geweest. Feit is wel dat daar concrete resultaten worden geboekt, die als inspiratie kunnen dienen voor andere locaties of projecten.

- **Welke externe partijen (sportverenigingen, maatschappelijke organisaties, onderwijs en ondernemers) zijn bij de uitvoering van het sportbeleid en het Actieplan Sport en Bewegen betrokken, hoe werken zij samen en welke rol speelt de gemeente bij die samenwerking?**

De uitvoering van het Actieplan Sport en Bewegen is door de gemeente grotendeels belegd bij SportService Zwolle. Zij verzorgen trainingen en informatiebijeenkomsten voor verenigingskader, doen de verenigingsondersteuning en regelen de (ver)huur van sportaccommodaties. Daarnaast hebben zij op meerdere plekken in de stad sportparkmanagers. SportService Zwolle is de enige organisatie die een prestatieovereenkomst met de gemeente heeft over de uitvoering van het Actieplan Sport en Bewegen. Wel wordt er voor de inzet van buurtsportcoaches (verplicht) samengewerkt met Travers en WIJZ.

De contacten tussen SSZ en andere bij de uitvoering van het sportbeleid betrokken organisaties, zoals (sport)verenigingen, sportaanbieders, scholen, zorg en maatschappelijke organisaties, zijn goed (zie hiervoor de resultaten van de enquête in bijlage 2). SportService Zwolle beschikt (intrinsiek) over een breed netwerk aan stakeholders en partners, maar deze partnerships zijn niet in officiële samenwerkingsverbanden schriftelijk vastgelegd. Een gemeentelijk uitvoeringsplan, waarin staat welke uitvoeringspartner welke doelstellingen moet behalen, ontbreekt. SportService Zwolle beschikt wel over een uitvoeringsplan, maar dit bestond al voor het Actieplan. Na de invoering van het Actieplan is het uitvoeringsplan van SSZ hierop aangepast. SSZ heeft de stad al in 2013/2014 in vier wijken opgedeeld[5]. Per stadsdeel is een beweegteam beschikbaar dat ten dienste staat van de verenigingen en de wijken.

De taak van de teams is het faciliteren en organiseren van activiteiten op sportparken. De sportparkmanagers spelen hierin een centrale rol. Zij betrekken lokale organisaties en stakeholders om tot succesvolle initiatieven te komen. Samenwerkingsverbanden tussen bijvoorbeeld sportverenigingen, zorg- en welzijnsinstellingen, scholen en ziekenhuizen worden veelal van onderop geïnitieerd, waarbij SSZ optreedt als facilitator en verbinder. De sport (ook veelal SSZ) is de aanjager van de initiatieven.

Hoewel SSZ in de uitvoering zoveel mogelijk verbanden probeert te leggen, zijn er op gemeentelijk niveau dus geen andere uitvoeringspartners of opdrachtgevers. We constateren dat dit aansluit bij de beleidsontwikkeling van de gemeente, waarbij integraliteit

[5] Er waren toen nog geen wijkteams. Er is later wel over nagedacht om over te gaan op vijf wijken, maar dat bleek in de uitvoering niet handig. Daarom heeft SSZ vier wijken gehandhaafd.

(nog) niet vanzelfsprekend is. De rol die de gemeente speelt, beperkt zich dan ook grotendeels tot dat wat de afdeling sport doet of initieert in relatie tot SSZ. Op beleidsniveau is nauwelijks tot geen sprake van 'verplichte' samenwerking voor de uitvoering van het sportbeleid. Op het uitvoeringsniveau zijn binnen de subsidieafspraken met SSZ mogelijkheden voor de gemeente om te sturen op samenwerking. Naast de specifiek verplichte samenwerkingen ten aanzien van structurele taken, zoals het beheer van Het Anker en de buurtsportcoaches, is in de prestatieafspraken opgenomen dat SSZ met andere maatschappelijke partners (Travers, WIJZ, GGD, et cetera) dient samen te werken op thema's en projecten.

Slechts incidenteel wordt het SSZ opgelegd om samen te werken, bijvoorbeeld bij het beheer van sporthal De Anker en zoals eerder genoemd bij de inzet van buurtsportcoaches.

Naast de rol van SSZ zien we dat vanuit de samenleving initiatieven zijn ontstaan om sport te verbinden aan maatschappelijke opgaven op het gebied van Gezondheid, Onderwijs, Sociaal Domein, Jeugd, et cetera. Een voorbeeld is Sportpark de Marslanden (zie casusbeschrijving in bijlage 4). Op het Sportpark de Marslanden werken de beheerstichting, de verenigingen, de sportparkmanager en externe partners samen om allerlei activiteiten te organiseren waarbij bewegen c.q. sporten wordt gekoppeld aan Gezondheid, Participatie, Onderwijs, Jeugd, et cetera. Deze samenhang kent een eigen verdienmodel. Dit initiatief is vanuit de samenleving gestart en is een voorbeeld van Vitale accommodaties en Vitale verenigingen, al voordat het Actieplan in werking werd gesteld. Het sportpark stelt daarbij dat er (nog) niet veel ondersteuning vanuit de gemeente is.

- **In hoeverre is er tussen de diverse clubs, verenigingen en/of groepen sporters bij het sport-, accommodatie- en subsidiebeleid sprake van een evenwichtige en eerlijke verdeling van middelen, inzet en ondersteuning. En ligt daar, in geval van scheefgroei, dan een bewuste rechtvaardiging (onderbouwing) aan ten grondslag, bijvoorbeeld vanwege beoogde doelen en/of bereik (van doelgroepen)?**

De gemeente Zwolle maakt in het ondersteunen van sportverenigingen geen onderscheid. Er worden, uitgezonderd voor G-sport, geen structurele subsidies gegeven aan sportverenigingen. De subsidies die in het kader van sport wel worden verstrekt zijn vooral gericht op:

- Evenementen, zoals de Ster van Zwolle, de Halve marathon van Zwolle en de Omloop van de IJsseldelta.
- Exploitatie van accommodaties.
- Subsidie aan SportService Zwolle voor uitvoeringstaken.
- Aangepast Sporten, directe subsidie voor stichtingen en verenigingen.
- Specifieke projecten, zoals Special Heroes en Zwemvangnet.

Er zijn geen middelen beschikbaar binnen het sportbudget voor aanpassingen aan accommodaties, bijvoorbeeld om ongeorganiseerde sporters naar het sportpark te trekken of accommodaties geschikt en toegankelijk te maken voor G-sport. Deze middelen zijn wel te verkrijgen via de subsidieregeling Initiatiefrijk Zwolle, waar cofinanciering tot € 15.000 aangevraagd kan worden. Het stimuleringsfonds Initiatiefrijk Zwolle is overigens niet specifiek of uitsluitend bedoeld voor aanpassingen aan (sport)accommodaties, maar geldt voor allerlei maatschappelijke initiatieven vanuit de stad. Aanvragen worden getoetst aan de criteria van het stimuleringsfonds. Verder is in het Actieplan de mogelijkheid genoemd dat verenigingen hun accommodaties af en toe mogen (onder)verhuren, zodat ze een extra verdienmodel zouden kunnen creëren. De mogelijkheid wordt momenteel nog onderzocht op de reikwijdte.

Het ontbreken van impulsgelden maakt het voor de gemeente Zwolle lastig om te sturen. De gemeente is bij de uitvoering van het Actieplan dan ook afhankelijk van verenigingen die uit zichzelf besluiten uitvoering te geven aan het plan. De beweging die de gemeente op gang wil brengen, namelijk meer zelfregeling door verenigingen door het aangaan van samenwerkingen, wordt wel gestimuleerd door de vastgestelde bezuinigingsopdracht. De bezuinigingsopgave van structureel (inmiddels) € 500.000 in 2018 zal grotendeels gedragen moeten worden door de verenigingen zelf door het betalen van hogere tarieven, het wegvallen van subsidies en/of door het zelf uitvoeren van taken.

Voordat de gemeente hogere huurtarieven is gaan vragen is eerst gekeken naar de kostendekkendheid van binnensportaccommodaties. Hier heeft de gemeente inzicht in gekregen met het rapport Bekostigingsprocedure binnensportaccommodaties. De kostendekkendheid bleek laag (circa 25%) te zijn, waarop werd aanbevolen om de tarieven ten aanzien van binnensportaccommodaties te baseren op kostprijzen. Er was namelijk sprake van historische indexering, waarbij indirecte subsidiëring plaatsvond. Voordat de kostendekkendheid van huurbedragen percentueel gelijkgetrokken werd, is eerst gekeken naar de kostendekkendheid van buitensportaccommodaties. Die varieerde van circa 3% (o.a. handbal) tot ongeveer 20% (hockey). Daarop is besloten de prijzen niet gelijk te trekken. Toch is de huurverhoging van 20% er wel doorheen gekomen.

Verder zijn de bezuinigingen in 2016 als volgt ingevuld:
- Een structurele bezuiniging van € 25.000 op SportService Zwolle.
- Een bezuiniging van € 50.000 door afkoop van de loonsuppletie voor zwembad de Vrolijkheid.
- € 56.000 door afschaffing van de bijdrage voor klein dagelijks onderhoud voor de kleedkamers (€ 75.000) in twee fasen.
- Afbouw subsidiebudget voor zwemvereniging Swol 1894 in drie termijnen, waardoor in 2016 € 8.666 wordt ingeboekt.
- Afbouw subsidie (€ 5.000) voor de huur van de clubaccommodatie voor de gezamenlijke wandelsportverenigingen in twee fasen, waardoor voor 2016 € 2.500 ingeboekt wordt.

De verhoogde huur en doorgevoerde bezuinigingen leverden voor meerdere verenigingen problemen op. Dat bleek onder meer uit bijdragen van verschillende verenigingen en individuele insprekers tijdens de vaststelling van het Actieplan Sport en Bewegen in de raad (zie ook paragraaf 5.1).

Ondanks dat de gemeente Zwolle in haar subsidiebeleid geen onderscheid maakt tussen verenigingen, hebben niet alle verenigingen de financiële klappen even goed kunnen opvangen. Met name binnensportverenigingen hebben moeite met de veranderingen en dan met name op het gebied van het vervullen van een maatschappelijke functie en het creëren van een eigen verdienmodel. Er is 3 fte aan sportparkmanagers beschikbaar gesteld om verenigingen daarbij te helpen. Deze richten zich zowel op binnensport- als buitensportverenigingen, ook gericht op grote, maar vooral kleine verenigingen. De sportparkmanagers hebben als doel om op de sportparken, alle verenigingen op het park mee te nemen in een rendabele samenwerking. De gedachte hierachter is dat inwoners van Zwolle moeten sporten en bewegen, ongeacht welke sport. Er wordt daarom ingezet op sportparkmanagement, waarmee getracht wordt de Zwollenaar op één locatie zoveel mogelijk sportaanbod te bieden. Op deze wijze probeert de gemeente Zwolle en SSZ zowel de kleinere verenigingen als de binnensportverenigingen actief deel te laten nemen aan de doelstellingen van het Actieplan en te zorgen dat de verenigingen vitaal blijven.

Elke gemeente heeft haar eigen accommodatiebeleid en een eigen koppeling met het sportbeleid: in sommige gemeenten worden de tarieven gebaseerd op kostprijzen en worden vaste percentages doorberekend aan verenigingen (doorberekening van de volledige kostprijs gebeurt in geen enkele gemeente, vanwege de beperkte draagkracht van verenigingen). In sommige gemeenten worden de tarieven laag gehouden, zodat verenigingen ook geen hoge lidmaatschapsgelden hoeven te vragen en sporten daarmee laagdrempelig blijft. Het tarievenbeleid wordt daarmee gericht ingezet als sportstimuleringsbeleid. Tarieven per tak van sport verschillen ook behoorlijk van elkaar. Dat heeft te maken met verschillen in realisatiekosten (kunstgrasvoetbalvelden zijn duurder dan kunstgrashockeyvelden, terwijl op beide velden evenveel spelers een wedstrijd kunnen spelen; zwembaden en zwembaduren zijn in verhouding duurder dan uren van buitensportverenigingen, et cetera).
In Zwolle is eveneens sprake van niet-kostprijsdekkende huur. Die huur verschilt per accommodatie en per type sport. Een evenwichtige verdeling van middelen en inzet is (ook landelijk gezien) niet mogelijk en in de tarifering is het landelijk gezien niet gebruikelijk om gelijksoortige tarieven te hanteren voor verschillende takken van sport. Dit komt voor een groot deel omdat gemeenten inzichtelijk willen hebben hoe de tarieven zich verhouden tot de kostprijs van de accommodaties (kostprijsgerelateerde tarieven).

De mate van ondersteuning is voor verenigingen wel gelijk. Door SportService Zwolle wordt geen onderscheid gemaakt tussen verenigingen. Wel is er meer focus op accommodatiegebonden sporten en specifiek sportparken (onder meer vanuit de doelstelling Vitale accommodaties).

- **Duiding bevindingen**

Doordat de doelstellingen van het Actieplan niet SMART zijn geformuleerd en een financieel kader ontbreekt, is het niet mogelijk om aan te geven in hoeverre de uitvoering van het Actieplan binnen de gestelde kaders verloopt. Het verschil in doelstellingen tussen het sportbeleid van 2006 en het Actieplan maakt dat de gemeente vanaf nul moet beginnen met het aanleggen van een transparant informatiesysteem met indicatoren en streefwaarden om de voortgang van de vooraf gestelde doelen te monitoren. Communicatie over ontwikkelingen rondom het Actieplan met externe partijen als sportverenigingen, maatschappelijke organisaties, scholen en ondernemers verloopt op incidentele basis via bijvoorbeeld sportcafés.

De uitvoering is belegd bij één partij (SSZ), die regelmatig contact heeft met partners in de Zwolse sportwereld. Middels een dienstverleningsovereenkomst is SSZ verplicht om zich in te zetten voor een gevarieerd en vitaal sportaanbod voor inwoners van Zwolle. Naast het verzorgen van de verenigingsondersteuning voor heel Zwolle is SSZ ook verantwoordelijk voor de verhuur van sportaccommodaties. SSZ krijgt voor dit alles een subsidie, iets wat verenigingen niet krijgen, met uitzondering van verenigingen die G-sport aanbieden. Gelijke inzet van middelen en inzet rondom accommodaties is vanwege de gedifferentieerde tariefstructuur rond sportaccommodaties niet mogelijk, maar dit is een landelijk beeld. We constateren dat met de zorgvuldige besluitvorming die hieraan vooraf is gegaan en de heldere regels omtrent subsidies, de gemeente Zwolle voldoet aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

Foto via SportService Zwolle

Hoofdstuk 4

Bevindingen ten aanzien van de Resultaten van het Sportbeleid

In hoofdstuk 5 wordt ingegaan op de reeds geboekte resultaten ten aanzien van het Sportbeleid van de gemeente Zwolle. Hierbij de opmerking dat het onderzoek betrekking heeft op de periode vanaf september 2016 (moment van vaststellen van het Actieplan Sport en Bewegen in de gemeenteraad van Zwolle) tot en met het heden. Dit betekent dat de doorlooptijd van de uitvoering van het beleidsplan relatief kort is. Hierdoor is het in theorie lastiger om de mate van doeltreffendheid en doelmatigheid te bepalen, omdat resultaten wellicht nog niet of reeds beperkt zijn behaald en effecten nog niet zijn gerealiseerd.

In dit hoofdstuk komen de volgende onderzoeksvragen aan de orde:

12. In hoeverre wordt de vastgestelde gemeentelijke visie en het Actieplan Sport en Bewegen door externe partners gedragen en uitgedragen?
13. In hoeverre zijn de gestelde doelen en beoogde effecten bereikt (effectiviteit)?
14. Worden de bereikte resultaten (tijd, geld, kwaliteit, informatie, organisatie) gemonitord en zo ja, hoe?
15. In hoeverre zijn de resultaten behaald binnen de gestelde kaders (tijd, geld, kwaliteit, informatie, organisatie) (doelmatigheid)?

- **In hoeverre wordt de vastgestelde gemeentelijke visie en het Actieplan Sport en Bewegen door externe partners gedragen en uitgedragen?**

Zoals aangegeven in paragraaf 2.3 zijn verenigingen door middel van bijeenkomsten betrokken bij de totstandkoming van het Actieplan Sport en Bewegen. Bij de vaststelling van het Actieplan Sport en Bewegen in de raad hebben verschillende verenigingen en individuele inwoners gebruikgemaakt van hun spreekrecht in de raad. Een aantal typerende reacties en pleidooien waren:

- *Ontbreken van een visie op Topsport in het Actieplan Sport en Bewegen - Terugtrekkende beweging van bijvoorbeeld Landstede waar het gaat om het volleybal geeft toch echt aanleiding dat Zwolle wel degelijk een topsportvisie en beleid moet gaan ontwikkelen hoe zij nu en in de toekomst om wil gaan met topsportorganisaties danwel inwoners van Zwolle die topsport beoefenen of beoefend hebben. Uitstraling op citymarketing en de uitwas op breedtesport wordt zo gemist.*
- *De kosten voor zaalhuur (nu al ruim 30% van onze begroting) worden door de gemeente de komende jaren verdubbeld. Hoezo de sport vitaal houden? Dit is gewoon een begrotingstekort afwentelen op de leden van een sportvereniging, die juist zorgt voor lage drempels voor iedereen om mee te doen. Dergelijke kostenverhogingen zijn voor veel verenigingen die louter op vrijwilligers draaien, zoals de onze, niet of nauwelijks terug te verdienen. Deze kostenverhogingen zullen dan ook voor het overgrote deel rechtstreeks naar de leden moeten worden doorberekend.*
- *Het gevolg van deze huurverhogingen zal zijn dat onze vereniging in Zwolle zal ophouden te bestaan, waardoor de gemeente helemaal geen inkomsten meer voor dit gymzaaltje zal krijgen op de dinsdagavond.*
- *Inmiddels heeft een aantal verenigingen het door de reeds ingevoerde huurverhogingen zo moeilijk, dat ze vrijwel gedwongen zijn om te stoppen. Voorbeelden hiervan zijn de badmintonafdeling van WVF en voetbalvereniging Wijthmen. Naar onze mening kan dit NIET de bedoeling zijn van het gemeentelijke beleid, toch? Naar onze mening levert dit*

namelijk een slechtere bezetting van de door de gemeente beheerde sportaccommodaties op, waardoor de kosten dus relatief hoger worden voor de resterende huurders.

- *De term gesprek duidt op tweerichtingsverkeer, hetgeen helaas maar gedeeltelijk het geval was. Geen gesprek mogelijk ten aanzien van de bezuinigingsopdracht van € 800.000.*

Met andere woorden, we constateren dat er vooral bij de start van het Actieplan Sport en Bewegen weerstand aanwezig was vanuit de verenigingen, met name gericht op de bezuinigingsopdracht en de toenemende verantwoordelijkheden die worden belegd bij de verenigingen.

Zoals aangegeven in paragraaf 2.1 is door de bezuinigingsopdracht een nieuwe dynamiek ontstaan, waarbij verenigingen pro-actiever zijn geworden en meer zijn gaan meedenken.

In het kader van dit onderzoek hebben wij een enquête uitgezet onder verschillende sportverenigingen in Zwolle en enkele aanpalende organisaties zoals exploitant Optisport en fitnessscholen (zie bijlage 2 voor de uitkomsten uit de enquête). De enquête is uitgezet onder 147 respondenten. De respons was 46%, waarbij sommige respondenten de enquête gedeeltelijk hebben ingevuld. Wij achten de respons voor een dergelijke (uitgebreide) enquête goed.

De volgende resultaten geven aan dat de doelstellingen van het Actieplan Sport en Bewegen worden gedragen en uitgedragen door de sportverenigingen. Van de respondenten:

- is 55% (zeer) bekend met het Actieplan.
- is 69% het (zeer) eens met de doelstellingen van het Actieplan.
- vindt 63% de doelstellingen (zeer) duidelijk.
- vindt 62% dat de juiste doelen zijn gesteld.
- is 15% betrokken geweest bij de totstandkoming van het Actieplan.
- is 38% uitgenodigd door de gemeente Zwolle voor bijeenkomsten over het Actieplan.
- is 30% aanwezig geweest bij deze bijeenkomsten.
- heeft 15% input geleverd voor het Actieplan.
- ziet 56% zijn input terug in het Actieplan.
- voelt 38% zich (zeer) betrokken bij het Actieplan.
- denkt 51% dat de sport in Zwolle wordt versterkt door het Actieplan.

Een relatief klein deel (iets meer dan een derde) van de verenigingen geeft aan uitgenodigd te zijn voor de bijeenkomsten. Dit lage percentage kan te maken hebben met onbekendheid bij de respondent of men wel/niet was uitgenodigd voor de bijeenkomsten. Een kleiner deel geeft aan input geleverd te hebben. De betrokkenheid bij het Actieplan onder respondenten is 38%, ondanks dat een grote meerderheid van de respondenten het eens is met de doelstellingen.

Het Actieplan wordt door uitvoeringsorganisatie SportService Zwolle wel volledig gedragen. De organisatie werd al in een vroegtijdig stadium betrokken tijdens bijvoorbeeld een gesprek met de wethouder over een mogelijke nieuwe sportnota. Vervolgens is SSZ aanwezig geweest bij de bijeenkomsten waar ook verenigingen voor waren uitgenodigd. De input van SSZ wordt herkend in het Actieplan, waardoor het een gedragen stuk is. Dat wordt versterkt doordat het Actieplan in lijn ligt met waar SSZ al mee bezig was. Het al bestaande uitvoeringsprogramma van SSZ is op het gebied van verenigingen aangepast op het Actieplan, waardoor de twee documenten goed in elkaars verlengde liggen.

- **In hoeverre zijn de gestelde doelen en beoogde effecten bereikt (effectiviteit)?**

Zoals aangegeven in paragraaf 2.1 is het doel van het Actieplan om de verworvenheden vanuit het Sportbeleid 2006 te behouden, waarbij de gemeente meer een faciliterende rol aanneemt en het initiatief vooral bij de verenigingen wordt gelegd. Hierbij zet de gemeente in op Vitale inwoners, Vitale verenigingen en Vitale accommodaties. Om deze doelstellingen te realiseren is het creëren van een vitale samenwerking tussen verenigingen en partners belangrijk. Op basis van de interviews, daarin genoemde voorbeelden en genoemde voorbeelden vanuit de enquête constateren we dat deze vitale samenwerking is bevorderd. Daarbij zien we dat de bezuinigingsopdracht hierin een katalyserend effect heeft gehad.

In de jaarrekening 2016 wordt een eerste inzicht gegeven in de resultaten die zijn behaald. Dit zijn echter nog resultaten die zijn gehaald ten opzichte van de doelstellingen uit het Sportbeleid 2006. We noemen deze resultaten hier omdat het Actieplan Sport en Bewegen inzet op het behoud van deze resultaten.

Het centrale doel in dit beleid was een zo hoog mogelijke sportdeelname in alle geledingen van de bevolking. Dit is vervolgens uitgewerkt naar:

1. Bevorderen van sportdeelname
- Tenminste 75% van de volwassenen en 80% van de jeugdigen voldoet aan de beweegnorm.
- Versterken van de sportieve ontwikkeling van kinderen en volwassenen in Zwolle.

Onderstaand schema geeft de resultaten weer ten opzichte van de indicatoren:

	Sportparticipatie volwassenen	Sportparticipatie jeugdigen	Sportparticipatie mensen met een beperking	Aandeel kinderen zonder zwemdiploma in groep 7
0-meting 2009	75%	80%	Nb.	1%
1-meting 2012	77%	90%	Nb.	4%
2-meting 2014	78%	90%	Nb.	4%
3-meting 2016	Norm is 78% - 3-meting nog niet bekend	Norm is 90% - 3-meting nog niet bekend	Nb.	Norm is 1% - werkelijk is 3%

Figuur 4: Score op indicatoren met betrekking tot doelstelling sportparticipatie – bron jaarrekening 2016 gemeente Zwolle

2. Sport als middel ten behoeve van andere (maatschappelijke) doelen
- Versterken en benutten van de rol van sport (ten aanzien van doelen) in andere beleidsprogramma's.
- Sport vormt een structureel onderdeel van sociaal domein in het algemeen en het gezondheidsbeleid, het jeugdbeleid, welzijnsbeleid en participatie in het bijzonder.
- Sportverenigingen vervullen een bredere rol dan voor het sporten alleen.

Indicator: Aandeel sportverenigingen dat maatschappelijk actief is
0-meting 2011: 61%
2-meting 2017: 65%

3. Sterke Sportinfrastructuur

- Het bevorderen van Vitale sportverenigingen met een aantrekkelijk sportaanbod en die een ontmoetingsplaats zijn voor diverse bevolkingsgroepen.

	Percentage sporters dat lid is van een sportvereniging	Aandeel verenigingen met stabiel of stijgend ledenaantal
0-meting 2010/2011	56%	76%
1-meting 2012/2013	52%	72%
2-meting 2014/2015	54%	Nb.
3-meting 2016/2017	Norm is 60% - resultaten 3-meting nog niet bekend	75%

Figuur 5: Score op indicatoren met betrekking tot doelstelling sterke sportinfrastructuur – bron jaarrekening 2016 gemeente Zwolle

Bovenstaande vormt min of meer de nulmeting van het Actieplan Sport en Bewegen. In het Actieplan worden de volgende indicatoren genoemd die worden gebruikt als kader om te bezien of het Actieplan ook bijdraagt aan behoud van vitaliteit, of dat ingrijpen c.q. wijziging van beleid noodzakelijk is.

Kernindicatoren	Zwolle	Landelijk
Percentage 4-17-jarigen dat voldoet aan NNGB[6]	13%	16%
Percentage 4-17-jarigen dat voldoet aan de fitnorm[7]	64%	36%
Percentage18-65-jarigen dat voldoet aan NNGB[8]	66%	61%
Percentage 18-65-jarigen dat voldoet aan de fitnorm	22%	20%
Percentage inactieven 18 jaar en ouder[9]	9%	4%
Percentage 4-18-jarigen dat lid is van een sportvereniging[10]	74%	71%
Percentage 18-75-jarigen dat lid is van een sportvereniging[11]	36%	33%

Figuur 6: Kernindicatoren zoals opgenomen in het Actieplan Sport en Bewegen van de gemeente Zwolle, alsmede de score voor het jaar 2016.

We constateren dat de kernindicatoren in het Actieplan Sport en Bewegen niet één-op-één naast de indicatoren zijn te leggen, zoals deze zijn opgenomen in de jaarrekening 2016 van de gemeente Zwolle. Hierdoor wordt het lastig om een vergelijking te maken en een ijkpunt te definiëren voor het Actieplan Sport en Bewegen. Daarnaast merken wij op dat de kernindicatoren in het Actieplan alleen een relatie hebben met de doelstelling Vitale inwoners en niets zeggen over de doelstellingen ten aanzien van Vitale verenigingen en Vitale accommodaties. Met andere woorden, deze laatste twee doelstellingen zijn niet verder geconcretiseerd, waardoor de mate van doeltreffendheid niet is vast te stellen.

[6] Nederlandse Norm Gezond Bewegen 4-17 jaar: dagelijks 60 minuten matig intensieve lichamelijke activiteit, waarbij de activiteiten minimaal tweemaal per week gericht zijn op het verbeteren of handhaven van lichamelijke fitheid (Bron: Jeugdsportmonitor SSO 2014)
[7] Ten minste drie keer per week gedurende minimaal 20 minuten zwaar intensieve activiteit (Bron: Gezondheidsatlas GGD 2012)
[8] Nederlandse Norm Gezond Bewegen 18-65 jaar: minstens 30 minuten matig intensieve activiteit op minimaal 5 dagen per week (Bron: Gezondheidsatlas GGD 2012)
[9] Geen enkele dag in zomer en winter ten minste 30 minuten matig intensief lichamelijk actief (Bron: Rapport Fit en Gezond in Overijssel). Veelal blijkt bij inactieven overgewicht en/of een beperking/chronische aandoening een belemmering om voldoende te bewegen en betreffen inactieven vaak laagopgeleiden, allochtonen en/of werklozen. In Overijssel ligt dit percentage op 7%. De reden dat het percentage in Zwolle boven het landelijke en provinciaal gemiddelde ligt is niet bekend.
[10] Bron: Jeugdsportmonitor SSO 2014
[11] Bron: Rapport Fit en Gezond in Overijssel 2014

In het onderzoek zijn vier casussen verder uitgewerkt: de eerste drie om te bezien in hoeverre de eerste effecten van de focus op vitaliteit worden gerealiseerd, de vierde casus (verdieping van het onderwerp Topsport) omdat topsport in 2006 nog wel onderdeel uitmaakte van het sportbeleid, maar in het Actieplan Sport en Bewegen niet terugkomt. Wel zijn er nog verbindingen tussen topsport en breedtesport, die in deze casus verder aan de orde komen.

Uit de eerste drie casussen komt naar voren dat er zeker sprake is van vitale samenwerking en dientengevolge Vitale inwoners, verenigingen en/of accommodaties. Daarmee lijkt de in gang gezette beweging effect te sorteren. De vraag die echter in één van de casussen opgeworpen wordt, is of deze vitaliteit is ontstaan als gevolg van het Actieplan, of dat deze vitaliteit ook onafhankelijk van het Actieplan had kunnen ontstaan. De uitvoeringstijd sinds de vaststelling van het Actieplan is te kort om daar een goed overall beeld over te schetsen.

Een weergave van de verdieping van de vier casussen is in bijlage 4 opgenomen.

- **Worden de bereikte resultaten (tijd, geld, kwaliteit, informatie, organisatie) gemonitord en zo ja, hoe?**

In het kader van dit onderzoek zijn wij nog geen nieuwe scores tegengekomen ten aanzien van kernindicatoren, zoals genoemd in de vorige paragraaf. Dit is op zich verklaarbaar, omdat het actieplan nog maar één jaar loopt. Het constant monitoren van de voortgang en resultaten is echter een punt van aandacht. We constateren dat dit nog beperkt gebeurt. Er wordt gemonitord op de realisatie van de bezuinigingsopdracht van € 800.000 (later vastgesteld op € 500.000) door middel van de budgetten in de P&C-cyclus (begroting en jaarrekening).
Bijzonderheden op beleids- en uitvoeringsniveau worden op hoofdlijnen teruggekoppeld of verantwoord via de reguliere P&C-cyclus (begroting en jaarrekening van de gemeente Zwolle). Daarnaast ontvangt de raad informatienota's op specifieke onderwerpen, bijvoorbeeld onderzoeken die zijn uitgevoerd in het kader van ingediende moties.
Vanuit de interviews en enquêtes worden verschillende voorbeelden genoemd (= story telling) waarbij vitale samenwerkingen tot stand zijn gekomen. Deze resultaten zitten echter in de hoofden van personen en functionarissen en zijn nog niet expliciet op papier gezet. Dit alles geeft niet of nauwelijks inzicht in de mate van doeltreffendheid en doelmatigheid van het Actieplan Sport en Bewegen (zie paragraaf 5.2).

De gemeente maakt wel gebruik van onderzoeken van andere organisaties. Zo voert SportService Zwolle geregeld evaluaties uit, waarvan de gemeente standaard de resultaten ontvangt. Het budget voor evaluaties is echter wel minimaal. Ook worden de uitkomsten niet of nauwelijks gedeeld met partners als sportverenigingen en scholen. Naast de resultaten van evaluaties uitgevoerd door SSZ maakt de gemeente ook gebruik van onderzoeken van Sportservice Overijssel en de GGD.
We constateren dat er momenteel geen overall overzicht is van alle resultaten en effecten. SSZ is weliswaar een belangrijke uitvoeringspartner met een groot bereik, maar resultaten en effecten worden ook via andere organisaties of via projecten geboekt. Zoals hierboven is geformuleerd, zijn die niet altijd cijfermatig te onderbouwen op de kernindicatoren, maar de kwalitatieve beweging is wel in beeld te brengen.

Zoals in paragraaf 4.1 is aangegeven zijn monitoring en terugkoppeling van de resultaten aan de raad een punt van aandacht. De gemeente is voornemens een informatienota met terugkoppeling op te stellen voor de raad.

- **In hoeverre zijn de resultaten behaald binnen de gestelde kaders (tijd, geld, kwaliteit, informatie, organisatie) (doelmatigheid)?**

Zoals aangegeven in paragraaf 2.2 ontbeert het Actieplan Sport en Bewegen een financieel kader in meerjarig perspectief. De begrotingen 2017 en 2018 geven een financieel kader op hoofdlijnen weer voor de ambities waar het Actieplan Sport en Bewegen een bijdrage aan levert. Voor 2017 gaat het specifiek om de ambitie 1.4 Inwoners zijn vitaal en de sport is vitaal. In 2018 gaat het specifiek om de ambitie 1.2 Inwoners zijn gezond en vitaal.

Doel	Lasten	Baten
2017		
1.4.1 Sport- en beweegparticipatie	€ 1.469.000	
1.4.2 Vitaliteit sportverenigingen	€ 30.000	
1.4.3 Vitaliteit sportaccommodaties	€ 6.590.000	€ 1.261.000
Totaal	**€ 8.089.000**	**€ 1.261.000**
2018		
1.2.1 Gezondheid	€ 4.275.000	€ 0
1.2.2 Vitaliteit door sport en bewegen	€ 1.467.000	€ 0
1.2.3 Vitaliteit sportverenigingen en sportaccommodaties	€ 6.750.000	€ 1.292.000
Totaal	**€ 12.492.000**	**€ 1.292.000**

Figuur 7: Financieel kader behorende bij de ambities 1.4 Inwoners zijn vitaal en de sport is vitaal in de programmabegroting 2017 en de ambitie 1.2 Inwoners zijn gezond en vitaal in de programmabegroting 2018.

Het meerjarenperspectief in de begrotingen 2017 en 2018 wordt alleen op programmaniveau gegeven en niet op ambitie- of doelniveau. Tevens is er moeilijk een consistente lijn te trekken tussen de doelen. Het doel 1.4.1 uit 2017 hoort bij het doel 1.2.2 uit 2018 en de doelen 1.4.2 en 1.4.3 uit 2017 horen bij het doel 1.2.3 uit 2018. Het doel 1.2.1 uit 2018 hoort weer bij de doelen 1.2.1 en 1.2.2 (We beschermen en bevorderen de gezondheid van onze inwoners & We verkleinen gezondheidsverschillen tussen wijken of buurten) in 2017.

In de jaarrekening 2016 worden de resultaten weergegeven in geld ten aanzien van het sportbeleid uit 2006. Op het onderdeel breedtesport en topsport is geen sprake van verschillen ten opzichte van de begroting. Op het onderdeel accommodaties is sprake van een negatief verschil van -/- € 28.000. Dit wordt veroorzaakt door lagere lasten ten aanzien van het onderhoud van sportaccommodaties, omdat deze zijn doorgeschoven naar het volgende boekjaar. Tegelijkertijd is er daarom minder onttrokken aan de Reserve Onderhoud Sportaccommodaties. Daarnaast is er sprake van meer baten door een niet geraamde vergoeding door VV Berkum in de méérkosten van renovatie kleedkamers. Het negatieve verschil wordt vervolgens veroorzaakt door stortingen in de reserve voor onderhoud van sportvelden.

We constateren dat er geen uitspraak te doen is over de mate van doelmatigheid. Dit heeft allereerst te maken met het ontbreken van een financieel kader in meerjarig perspectief in het Actieplan Sport en Bewegen, dat is uitgewerkt naar doelen, activiteiten en indicatoren. De begroting 2018 van de gemeente Zwolle geeft het financieel kader weer op doelstellingenniveau, maar kent geen meerjarig perspectief. Daarnaast zijn er nog geen cijfers over de daadwerkelijke realisatie beschikbaar. Ook is de toegevoegde waarde van het Actieplan Sport en Bewegen voor andere beleidsterreinen en bijbehorende ambities en doelen (zie ook paragraaf 2.5) niet voldoende helder benoemd en expliciet gemaakt, waardoor de mate van doeltreffendheid en doelmatigheid niet kan worden bepaald.

- **Duiding van bevindingen**

Bij de vaststelling van het Actieplan Sport en Bewegen hebben verschillende verenigingen en individuen gebruikgemaakt van een spreekrecht, om hun ongenoegen over voornamelijk de bezuinigingsopdracht uit te spreken. Desondanks heeft de invoering van het Actieplan niet geleid tot het omvallen van verenigingen. Door het Actieplan en de bijbehorende bezuinigingsopdracht is een nieuwe dynamiek bij de verenigingen ontstaan, waarbinnen steeds meer vitale samenwerkingen tot stand komen. Uit de enquête maken we op dat het Actieplan Sport en Bewegen ook wordt gedragen door de verenigingen in Zwolle.

De mate van doeltreffendheid en doelmatigheid van het Actieplan Sport en Bewegen is lastig vast te stellen. Dit heeft allereerst te maken met het feit dat het plan slechts één jaar loopt en de resultaten nog niet bekend zijn. Ten tweede heeft het te maken met het feit dat de doelstellingen in het Actieplan Sport en Bewegen nog onvoldoende zijn uitgewerkt in subdoelen, activiteiten en indicatoren om vervolgens de resultaten hieraan te kunnen toetsen en iets te zeggen over de mate van doeltreffendheid. De resultaten worden wel gemonitord, maar nog op een onvoldoende niveau om echt te kunnen bijsturen op kwaliteit.
De bezuinigingsopdracht wordt strak gemonitord, maar de resultaten op meer inhoudelijk vlak zitten in de hoofden van functionarissen en worden nog onvoldoende teruggekoppeld aan de raad en verenigingen. De gemeente is bezig om hier verandering in aan te brengen, bijvoorbeeld door middel van het organiseren van een sportcafé en het opstellen van een informatienota.

De opgestelde indicatoren in het Actieplan hebben niet betrekking op de volledige scope van de doelstellingen. Daarnaast ontbreekt een financieel kader in meerjarig perspectief in het Actieplan Sport en Bewegen. Hierdoor kan de mate van doelmatigheid niet worden vastgesteld. De begrotingen 2017 en 2018 geven wel een financieel kader weer, maar dit is te veel op hoofdlijnen en te abstract. Daarnaast draagt Sport ook bij aan andere beleidsdoelen, maar deze relatie is zowel in het Actieplan als in de begrotingen niet expliciet gemaakt.

Foto via SportService Zwolle
BOOKS

Hoofdstuk 5

Bevindingen ten aanzien van de Evaluatie van het Sportbeleid

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de evaluatie van het beleid en de mate van bijsturing daarop. Daarnaast bekijken we hier welke mogelijkheden de raad heeft om haar kaderstellende en controlerende rol ten aanzien van het Sportbeleid te versterken.

In dit hoofdstuk komen de volgende onderzoeksvragen aan de orde:

16. In hoeverre vindt evaluatie plaats door toetsing van de resultaten aan de gestelde doelen en kaders?
17. Wordt er bijgestuurd op basis van de behaalde resultaten en effecten?
18. In hoeverre kan de raad invulling geven aan zijn kaderstellende en controlerende taken als het gaat om de vaststelling en uitvoering van het sportbeleid?

- **In hoeverre vindt evaluatie plaats door toetsing van de resultaten aan de gestelde doelen en kaders?**

Het Sportbeleid uit 2006 is niet geëvalueerd. In plaats daarvan is in 2016 een nulmeting uitgevoerd hoe de gemeente Zwolle er voor staat qua sportparticipatie, qua sportinfrastructuur en sportaccommodaties (zie ook paragraaf 2.1), zonder deze te koppelen aan of dit de resultaten te noemen van het Sportbeleid uit 2006. Deze nulmeting vormde de basis voor het Actieplan Sport en Bewegen met als doel om deze verworvenheden te behouden.

De gemeente wil in het kader van het Actieplan meer in contact treden met verenigingen om te toetsen in hoeverre het Actieplan Sport en Bewegen effect heeft. We hebben geconstateerd dat er diverse voorbeelden zijn, waarbij vitale samenwerkingen tussen verenigingen onderling en met partners tot stand zijn gekomen. Dit is een belangrijke voorwaarde voor het bijdragen aan de doelstellingen op het gebied van Vitale inwoners, Vitale verenigingen en Vitale accommodaties. Door middel van het organiseren van het sportcafé en het sportcongres wil de gemeente momenten creëren om resultaten van het beleid terug te koppelen, maar ook om signalen en percepties van verenigingen op te halen die weergeven wat het effect is van het beleid. Deze elementen vormen vervolgens input om eventueel bij te sturen en/of het beleid aan te passen. Ook tijdens de Overijsselse Sportontmoeting zijn er momenten om meerdere Zwolse sportverenigingen te ontmoeten.

Een lastig element binnen de gemeente is de positie van Sport bij de verbinding naar (andere) urgente maatschappelijke vraagstukken. In paragraaf 2.2 hebben we geconstateerd dat sport nog onvoldoende gezien wordt als partner en eigenlijk solitair opereert, waarbij vanuit andere beleidsterreinen incidenteel de samenwerking wordt gezocht. Het initiatief bij projecten ligt veelal bij de sport. De toegevoegde (maatschappelijke) waarde van sport (bij de zorg bijvoorbeeld vooral preventief van aard) is lastig te bepalen en daarom nog onvoldoende duidelijk gemaakt richting bijvoorbeeld de beleidsterreinen Gezondheid of Sociaal Domein. Doordat deze toegevoegde waarde nog niet duidelijk is, is het ook lastig om te evalueren.

- **Wordt er bijgestuurd op basis van de behaalde resultaten en effecten?**

Via de uitvoering door middel van SSZ worden resultaten verzameld en wordt gemonitord of er effecten optreden. We constateren dat een terugkoppeling naar het beleidsniveau nog beperkt wordt gemaakt. Veel zaken zitten in de hoofden van personen en functionarissen,

waarbij een expliciete en duidelijke verantwoording op papier nog ontbreekt. Bijsturing vindt dan ook vooral plaats op het uitvoeringsniveau en niet op het beleidsniveau. De gemeente heeft aangegeven deze bijsturing via interventies wel verder vorm te willen geven.

De bijsturing en terugkoppeling op uitvoeringsniveau uit zich in door SSZ georganiseerde kennissessies voor sportverenigingen. Ook heeft SSZ persoonlijk contact met verenigingen, biedt het een scholings- en trainingsaanbod en leidt het adviestrajecten bij verenigingen om hen een duw in de juiste richting te geven. Daarnaast leren verenigingen ook van elkaar. Door verenigingen behaalde resultaten worden overgenomen door andere verenigingen of worden gebruikt ter inspiratie.

- **In hoeverre kan de raad invulling geven aan zijn kaderstellende en controlerende taken als het gaat om de vaststelling en uitvoering van het sportbeleid?**

In hoofdstuk 5 hebben we geconstateerd dat de mate van doeltreffendheid en doelmatigheid lastig is vast te stellen voor het Actieplan Sport en Bewegen. Hierdoor is het voor de raad lastig om bij te sturen op de resultaten. Daarnaast hebben we geconstateerd dat de raad via de reguliere P&C-cyclus (begroting en jaarrekening) wordt geïnformeerd over de resultaten met betrekking tot sport. Dit gebeurt op hoofdlijnen en op basis van afwijkingen. Daarnaast is sport een middel om toegevoegde waarde te leveren aan inhoudelijke doelstellingen van de gemeente Zwolle, bijvoorbeeld op het gebied van Gezondheid en het Sociaal Domein. Deze relatie is niet benoemd en expliciet gemaakt, waardoor niet duidelijk is wat de mate van deze toegevoegde waarde is en of het beleid op sport wel effect heeft ten opzichte van deze beleidsdoelstellingen. Met andere woorden, de raad ontvangt onvoldoende informatie om voldoende in haar controlerende rol te kunnen voorzien.

Bij de vaststelling van het Actieplan Sport en Bewegen heeft de raad verschillende moties aangenomen. Voorbeelden zijn:

- Motie Temporisering tariefsverhoging sportaccommodaties van de fractie VVD.
- Motie Integratie G-sport in Zwolle van fracties ChristenUnie, Swollwacht, D66, GroenLinks en VVD.
- Motie Gezonde sportkantines van de fracties GroenLinks, SP, VVD, FC, CDA, PvdA, D66 en ChristenUnie.
- Motie Bewegen in de openbare ruimte van de fracties D66, GroenLinks en ChristenUnie.

Via deze moties heeft de raad actief gebruikgemaakt van haar kaderstellende rol om het Actieplan Sport en Bewegen aan te scherpen en/of bij te sturen op eventuele negatieve effecten.

Zoals aangegeven is de ambtelijke organisatie zich bewust van het feit dat de verantwoording naar de raad, maar ook naar verenigingen en andere partners, beter kan. In paragraaf 6.1 hebben we aangegeven dat er verschillende initiatieven in de nabije toekomst worden opgestart om dit te verbeteren.

- **Duiding van bevindingen**

Op 26 september 2016, toen het Actieplan Sport en Bewegen in de raad van Zwolle is vastgesteld, heeft de raad actief van haar kaderstellende rol gebruikgemaakt door verschillende moties in te dienen om het Actieplan verder aan te scherpen.

Ten aanzien van haar controlerende rol en de mogelijkheden om bij te sturen, constateren we dat de informatie die de raad ontvangt beperkt is, te veel op hoofdlijnen en onvoldoende zegt over de mate van doeltreffendheid en doelmatigheid.

Foto via Stichting de Marslanden

Nawoord

Foto via Stichting de Marslanden

Literatuurlijst

Documenten

Flynth adviseurs en accountants, 2017, Jaarrekening 2017.

Gemeente Dalfsen (namens samenwerkende Overijsselse gemeenten), 2015, *Projectplan Samen Actief,* 28 mei 2015, p. 1-15.

Gemeente Hengelo (namens samenwerkende Overijsselse gemeenten), 2016, *Projectplan Zorg voor sport en bewegen*, 30 mei 2016, p. 1-11.

Gemeente Losser (namens samenwerkende Overijsselse gemeenten), 2016, *Projectplan Schoolbuurtplein*, 26 mei 2016, p. 1-14.

Gemeente Olst-Wijhe (namens samenwerkende Overijsselse gemeenten), 2014, *Projectplan Beweegimpuls voor kwetsbare senioren*, 28 mei 2014, p. 1-12.

Gemeente Raalte (namens samenwerkende Overijsselse gemeenten), 2014, *Projectplan Sociaal Vitaal in kleinere kernen*, 28 mei 2014, p. 1-11.

Samenwerkende Overijsselse gemeenten, 2015, *Projectplan Sport & Jeugdzorg scoren samen!*, mei 2015, p. 1-14.

Samenwerkende Overijsselse gemeenten, 2016, *Projectplan Sociaal Vitaal in kleinere kernen (concept)*, mei 2016, p. 1-12.

Gemeente Zwolle, 2006, *Sport in Zwolle Samen beleven*, juni 2006, p. 1-40.

Gemeente Zwolle, 2010, *Zwolle Sport Onbeperkt - Nota Aangepast Sporten 2010-2013*, mei 2010, p. 1-30.

Gemeente Zwolle, 2011, *Bekostigingsprocedure binnensportaccommodaties – Business case*, 22 september 2011, p. 1-58.

Gemeente Zwolle, 2012, *Beslisnota voor de raad - Bekostigingsystematiek binnensportaccommodaties*, 27 juni 2012, p. 1-6.

Gemeente Zwolle, 2013, *Beslisnota voor de raad - Inzet Brede impuls combinatiefunctie*, 7 november 2013, p. 1-8.

Gemeente Zwolle, 2014, *Coalitieakkoord 2014-2018*, p. 1-18.

Gemeente Zwolle, 2015, *Verslag Stadsgesprek Zwolle 6 januari 2015*, 6 januari 2015, p. 1-3.

Gemeente Zwolle, 2015, *Verslag Stadsgesprekken Sport 1e ronde / Sportpark Het Hoge Laar 1e ronde,* 6 januari 2015, p. 1-3.

Gemeente Zwolle, 2015, *Verslag Stadsgesprekken Sport 1e ronde / Sportpark Marslanden*, 14 januari 2015, p. 1-5.

Gemeente Zwolle, 2015, *Verslag Stadsgesprekken Sport 1e ronde / G-sport organisaties*, 14 januari 2015, p. 1-4.

Gemeente Zwolle, 2015, *Verslag Stadsgesprek Zwolle 4 februari 2015*, 4 februari 2015, p. 1-3.

Gemeente Zwolle, 2015, *Verslag Stadsgesprekken Sport 2e ronde / Sportpark Marslanden*, 25 maart 2015, p. 1-2.

Gemeente Zwolle, 2015, *Verslag Stadsgesprekken Sport 2e ronde / Binnensport*, 25 maart 2015, p. 1-3.

Gemeente Zwolle, 2015, *Verslag Stadsgesprekken Sport 2e ronde / Sportpark Het Hoge Laar*, 8 april 2015, p. 1-2.

Gemeente Zwolle, 2015, *Verslag Stadsgesprekken Sport 2e ronde / G-sport organisaties*, 15 april 2015, p. 1-2.

Gemeente Zwolle, 2015, *Stadsgesprekken Sport 2e ronde / Schilverenigingen*, 15 april 2015, p. 1-3.

Gemeente Zwolle, 2015, *Begroting 2016*, november 2015, p. 1-235 + bijlagenboek.

Gemeente Zwolle, 2015, *Verslag Stadsgesprekken Sport 3e ronde / Sportpark Het Hoge Laar 1e ronde,* 16 december 2015, p. 1-2.

Gemeente Zwolle, 2016, *Verslag Stadsgesprekken Sport 3e ronde / Binnensport*, 7 januari 2016, p. 1-2.

Gemeente Zwolle, 2016, *Verslag Stadsgesprekken Sport 3e ronde / G-sport organisaties*, 27 januari 2016, p. 1-2.

Gemeente Zwolle, 2016, *Verslag Stadsgesprekken Sport 3e ronde / Sportpark Marslanden*, 27 januari 2016, p. 1-3.

Gemeente Zwolle, 2016, *Stadsgesprekken Sport 3e ronde / Schilverenigingen*, 27 januari 2016, p. 1-3.

Gemeente Zwolle, 2016, *Memo College B&W - Actieplan sport en bewegen,* 22 maart 2016, p. 1-2.

Gemeente Zwolle, 2016, *Jaarstukken 2015*, p. 1-278 + bijlagenboek.

Gemeente Zwolle, 2016, *Informatienota voor de raad - Motie zwemvaardigheid Zwolse kinderen*, 27 juni 2016, p. 1-5.

Gemeente Zwolle, 2016, *Korte terugblik debatronde Actieplan Sport en Bewegen*, 12 september 2016, p. 1-2.

Gemeente Zwolle, 2016, *Intentieverklaring deelname Buurtsportcoaches*, 13 september 2016, p. 1-4.

Gemeente Zwolle, 2016, *Actieplan Sport en Bewegen*, 26 september 2016, p. 1-10.

Gemeente Zwolle, 2016, *Informatienota voor de raad - Kunstgras en Capaciteit Sportparken*, 24 oktober 2016, p. 1-4.

Gemeente Zwolle, 2016, *Beslisnota college van B&W - Kunstgras en Capaciteit Sportparken*, 25 oktober 2016, p. 1-12.

Gemeente Zwolle, 2016, *Prestatieafspraken SportService Zwolle*, 4 november 2016, p. 1-15.

Gemeente Zwolle, 2016, *Begroting 2017*, november 2016, via site + bijlagenboek.

Gemeente Zwolle, 2017, *Informatienota voor de raad - Uitvoering motie M-13 Bewegen in de openbare ruimte*, 9 januari 2017, p. 1-5.

Gemeente Zwolle, 2017, *Informatienota voor de raad - Infill kunstgrasvelden*, 4 april 2017, p. 1-4.

Gemeente Zwolle, 2017, *Algemene Subsidieverordening*, 13 mei 2017, p. 1-98.

Gemeente Zwolle, 2017, *Jaarstukken 2016 – Jaarrekening en Jaarverslag*, p. 1-262.

Gemeente Zwolle, 2017, *Informatienota voor de raad - Beantwoording motie Gezonde Sportkantines (M13-3*), 12 juni 2017, p. 1-5.

Gemeente Zwolle, 2017, *Intentieverklaring deelname Buurtsportcoaches*, 4 juli 2017, p. 1-3.

Gemeente Zwolle, 2017, *Beslisnota voor de raad - Toekomstscenario's Sporthallen WRZV*, 5 juli 2017, p. 1-9.

Gemeente Zwolle, 2017, *Vitamine Z - Samen naar een gezonder Zwolle Gezondheidsbeleid 2017 – 2021*, september 2017, p. 1-24.

Gemeente Zwolle, 2017, *Informatienota voor de raad - Resultaten onderzoek Sport en bewegen in de openbare ruimte*, 11 september 2017, p. 1-4.

GroenLinks, ChristenUnie en D66, 2016, *Motie Bewegen in de openbare ruimte*, 26 september 2016, p. 1.

Gymnastiekvereniging Hercules, 2016, *Reactie op het Actieplan Sport & Bewegen*, p. 1-2.

Hopman Andres Consultants B.V., 2009, *Masterplan Sportaccommodaties Gemeente Zwolle*, 1 april 2009, p. 1-42 + bijlagenboek.

Hogeschool Windesheim, 2017, *Rapportage Vangnet periode 1-1-2016 – 31-12-2016*, 24 mei 2017, p. 1-3.

ICSadviseurs, 2010, *Nulmeting Sportaccommodaties Gemeente Zwolle*, 14 oktober 2010, p. 1-69.

Meijntjes, D., 2016, *Mail aan fracties gemeenteraad Zwolle - Reactie op actieplan Sport & Bewegen,* 12 september 2016, p. 1-2.

Meijntjes, D., 2016, *Mail aan fracties gemeenteraad Zwolle - Reactie op actieplan Sport & Bewegen*, 21 september 2016, p. 1.

Rekenkamercommissie Tiel, 2017, *Rekenkameronderzoek Subsidiebeleid gemeente Tiel*, juli 2017, BMC Onderzoek, p. 1-69.

Schermvereniging Valiant, 2016, *Reactie op het Actieplan Sport & Bewegen*, 8 september 2016, p. 1-2.

SportService Zwolle, De Muzerie, centrum voor de kunsten, Bibliotheek Zwolle, 2008, *Visie document Combinatiefuncties Brede school*, 3 december 2008, p. 1-5.

SportService Overijssel, 2015, *Fit en Gezond in Overijssel 2014 Provinciaal onderzoek naar sport, bewegen en leefstijl onder volwassenen (18 tot en met 75 jaar)*, februari 2015, p. 1-56.

SportService Overijssel 2016, *Verenigingsmonitor 2016*, juli 2016, p. 1-32.

SportService Overijssel, 2017, *Factsheet Sportmonitor 2016*, p. 1-2.

SportService Overijssel, 2017, *Jeugdsportmonitor Overijssel 2016 Provinciaal onderzoek naar sport, bewegen en leefstijl onder jongeren (4 tot en met 17 jaar),* mei 2017, p. 1-8.

SportService Zwolle, 2012, *Jeugdsportmonitor 2012 - Onderzoek naar het sport- en beweeggedrag van Zwolse jongeren in de leeftijd 12-18 jaar*, december 2012, p. 1-39.

SportService Zwolle, 2012, *Sport- en Beweegscan gemeente Zwolle 2012 - Onderzoek naar het sport- en beweeggedrag van de basisschooljeugd in de gemeente Zwolle*, december 2012, p. 1-35.

SportService Zwolle, Travers Welzijn & WijZ, 2016, *Uitvoeringsplan Sport en Bewegen in de Buurt In de gemeente Zwolle Inzet buurtsportcoaches*, p. 1-16.

SportService Zwolle, 2017, *Verslag van uitvoering 2016*, 1 juni 2017, p. 1-20.

SportService Zwolle, 2017, *Verenigingsmonitor Zwolle 2017*, juni 2017, p. 1-55.

Van der Aa, R., R. Buis, L. Deuzeman, A. Hazelaar, R. Kin, M. Kuper, M. Pat, T. Schuurman & L. van der Weerd, 2016, *Adviesrapport Zwolle Fit & Vitaal*, p. 1-13.

VVD, 2016, *Motie Temporisering tariefsverhoging sportaccommodaties*, 26 september 2016, p. 1

VVD, ChristenUnie, Swollwacht, D66, GroenLinks, 2016, *Motie Integratie G-Sport*, 26 september 2016, p. 1.

VVD, GroenLinks, SP, FC, CDA, D66, PvdA, ChristenUnie, 2016, *Motie Gezonde Sportkantines*, 26 september 2016, p. 1.

VVD, D66, PvdA en ChristenUnie, 2017, *Motie Schrap de bezuiniging op sport*, 10 november 2017, p. 1.

WijZ, 2016, *Jaarrapportage 2015*, mei 2016, p. 1-71.

WijZ, 2017, *Jaarverslag 2016*, 31 mei 2017, p. 1-50.

Zwols Badminton Overleg, 2016, *Reactie op het Actieplan Sport & Bewegen*, 11 september 2016, p. 1-2.

Websites

www.sportservicezwolle.nl
www.zwolle.nl

Normenkader

Voor dit onderzoek is het normenkader verder uitgewerkt met een onderverdeling naar:
- Beleid
- Organisatie
- Uitvoering
- Resultaten
- Evaluatie

En naar de thema's:
A. Doeltreffendheid
B. Doelmatigheid

De onderzoeksvragen zijn gerangschikt per thema en hieraan zijn normen gekoppeld om te kunnen toetsen.

	Object van onderzoek	Thema	Vraag	Norm
Beleid	Kaders van de raad en het college	A	1. Wat is de visie van de gemeente op de functie van sport en bewegen in relatie tot de diverse beleidsterreinen en actuele maatschappelijke opgaven? 2. Welke verbindingen zijn er gelegd tussen sport en bewegen, de diverse beleidsterreinen en actuele maatschappelijke opgaven? 3. In hoeverre zijn sportverenigingen, maatschappelijke organisaties, onderwijs en ondernemers betrokken bij de ontwikkeling van deze visie in het Actieplan Sport en Bewegen?	• De gemeente Zwolle heeft een duidelijke en onderbouwde visie op haar rol en verantwoordelijkheden binnen de lokale gemeenschap op het gebied van sport. • Er zijn op meerdere niveaus (strategisch, tactisch en operationeel) verbindingen gelegd tussen de relevante beleidsterreinen, actuele maatschappelijke opgaven en het sportbeleid. • Externe partijen, als sportverenigingen, maatschappelijke organisaties, onderwijs en ondernemers zijn actief betrokken bij de ontwikkeling van de visie in het Actieplan Sport en Bewegen, volgens een onderbouwde

	Object van onderzoek	Thema	Vraag	Norm
				overheidscommunicatiestrategie.
		B	4. In hoeverre is het sportbeleid afgestemd met het (sport)accommodatiebeleid en het subsidiebeleid van de gemeente en zijn er eventuele andere raakvlakken en/of overlappende beleidsvelden?	• Het gemeentelijk beleid ten aanzien van maatschappelijk vastgoed en subsidies bevat kaders waarop het sportbeleid is afgestemd. • Het sportbeleid is facetbeleid, dat wil zeggen dat het sportbeleid een vast onderdeel is van andere, relevante beleidsprocessen.
Organisatie	Organisatie Regelingen Procedures	A.	5. Zijn er logische verbanden tussen doelen, resultaten en effecten (ook onderling) en de hiermee gemoeide kosten en investeringen? 6. In hoeverre zijn vitale samenwerkingen tot stand gebracht tussen sportverenigingen, maatschappelijke organisaties, onderwijs en ondernemers? 7. Welke kaders (tijd, geld, kwaliteit, informatie, organisatie) zijn er gesteld voor de uitvoering van het Actieplan Sport en Bewegen?	• Het sportbeleid bevat duidelijk geformuleerde beleidsuitgangspunten, te bereiken maatschappelijke doelen, een beschrijving van het te volgen proces en te ondernemen activiteiten in een logische samenhang tussen beleid, doelstellingen en activiteiten. • De samenwerkingen tussen sportverenigingen, maatschappelijke organisaties, onderwijs en ondernemers zijn duurzaam en dragen aantoonbaar bij aan Vitale inwoners. • Er zijn realistische kaders (tijd, geld, kwaliteit, informatie, organisatie) gesteld ter uitvoering van het Actieplan Sport en Bewegen.
		B.	8. In hoeverre wordt rekening gehouden met de demografische ontwikkeling in wijken en met ledenaantallen, individuele sporten, accommodatie-eisen en -wensen, top- en breedtesport en andere maatschappelijke ontwikkelingen die effect hebben op de sportbeoefening in Zwolle? Het gaat	• Relevante maatschappelijke en demografische ontwikkelingen worden tijdig gesignaleerd en krijgen op een logische en effectieve wijze een plek in het sportbeleid. • Het sportbeleid is gebaseerd op een uitgewerkte

	Object van onderzoek	Thema	Vraag	Norm
			hierbij om particuliere ongesubsidieerde sportvoorzieningen, zoals hardlopen, wandelen, skaten en buitenspelen, maar ook om het gebruik van parken, schaatsen op de grachten, et cetera.	analyse van de sportbeleving en sportbeoefening van de inwoners van Zwolle. Daarbij is gebruikgemaakt van wetenschappelijke inzichten.
Uitvoering	Personeel Financiën	A.	9. Hoe verloopt de uitvoering van het Actieplan Sport en Bewegen binnen de gestelde kaders (tijd, geld, kwaliteit, informatie, organisatie)? 10. Welke externe partijen (sportverenigingen, maatschappelijke organisaties, onderwijs en ondernemers) zijn bij de uitvoering van het sportbeleid en het Actieplan Sport en Bewegen betrokken, hoe werken zij samen en welke rol speelt de gemeente bij die samenwerking?	• De gemeente Zwolle beschikt over een compleet en transparant informatiesysteem met indicatoren en streefwaarden om de voortgang van de vooraf gestelde doelen te monitoren. • De gemeente hanteert een uitgewerkte strategie die is gebaseerd op een vastgesteld overheidscommunicatiemodel om externe partijen (sportverenigingen, maatschappelijke organisaties, onderwijs en ondernemers) te betrekken bij de uitvoering van het sportbeleid en Actieplan Sport en Bewegen.
		B.	11. In hoeverre is er tussen de diverse clubs, verenigingen en/of groepen sporters bij het sport-, accommodatie- en subsidiebeleid sprake van een evenwichtige en eerlijke verdeling van middelen, inzet en ondersteuning. En ligt daar, in geval van scheefgroei, dan een bewuste rechtvaardiging (onderbouwing) aan ten grondslag, bijvoorbeeld vanwege beoogde doelen en/of bereik (van doelgroepen)?	• De gemeente faciliteert de uitoefening van sport door de inwoners van de gemeente volgens vastgestelde, objectieve normen. • De ondersteuning middels de toekenning van faciliteiten is afgestemd op de specifieke sportbeoefening. • De toekenning van faciliteiten is gebaseerd op zorgvuldige besluitvorming en voldoet aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.
Resultaten	Doeltreffendheid Doelmatigheid	A.	12. In hoeverre wordt de vastgestelde gemeentelijke visie en het Actieplan Sport en Bewegen door externe partners gedragen	• De visie van de gemeente, zoals vastgelegd in het Actieplan Sport en Bewegen, wordt door externe

	Object van onderzoek	Thema	Vraag	Norm
			en uitgedragen? 13. In hoeverre zijn de gestelde doelen en beoogde effecten bereikt (effectiviteit)?	partners gedragen en uitgedragen. • De gemeente rapporteert periodiek in hoeverre gestelde doelen en beoogde effecten zijn bereikt.
		B.	14. Worden de bereikte resultaten (tijd, geld, kwaliteit, informatie, organisatie) gemonitord en zo ja, hoe? 15. In hoeverre zijn de resultaten behaald binnen de gestelde kaders (tijd, geld, kwaliteit, informatie, organisatie) (doelmatigheid)?	• De gemeente Zwolle beschikt over een compleet en transparant informatiesysteem met indicatoren en streefwaarden om de realisatie van de vooraf gestelde doelen te monitoren en te rapporteren. • De gemeente rapporteert periodiek in hoeverre de resultaten zijn behaald binnen de gestelde kaders (tijd, geld, kwaliteit, informatie, organisatie).

Evaluatie	Toetsing aan kaders	A. B.	16. In hoeverre vindt evaluatie plaats door toetsing van de resultaten aan de gestelde doelen en kaders? 17. Wordt er bijgestuurd op basis van de behaalde resultaten en effecten? 18. In hoeverre kan de raad invulling geven aan zijn kaderstellende en controlerende taken als het gaat om de vaststelling en uitvoering van het sportbeleid?	• De gemeente evalueert periodiek het gevoerde beleid en de bereikte resultaten en legt daarover verantwoording af aan de raad en aan betrokken externe partijen bij het sportbeleid. • Op basis van inzicht in de (maatschappelijke) effecten van het gemeentelijke sportbeleid in samenhang met de ingezette beleidsinstrumenten wordt het beleid op systematische en consistente wijze aangepast. • De raad wordt op beslismomenten op transparante wijze en op basis van volledige en actuele informatie in de gelegenheid gesteld om de uitvoering van het sportbeleid te controleren en om op basis van alternatieven (nieuwe) kaders te stellen.

Resultaten van de digitale vragenlijst

Achtergrond en accommodatie

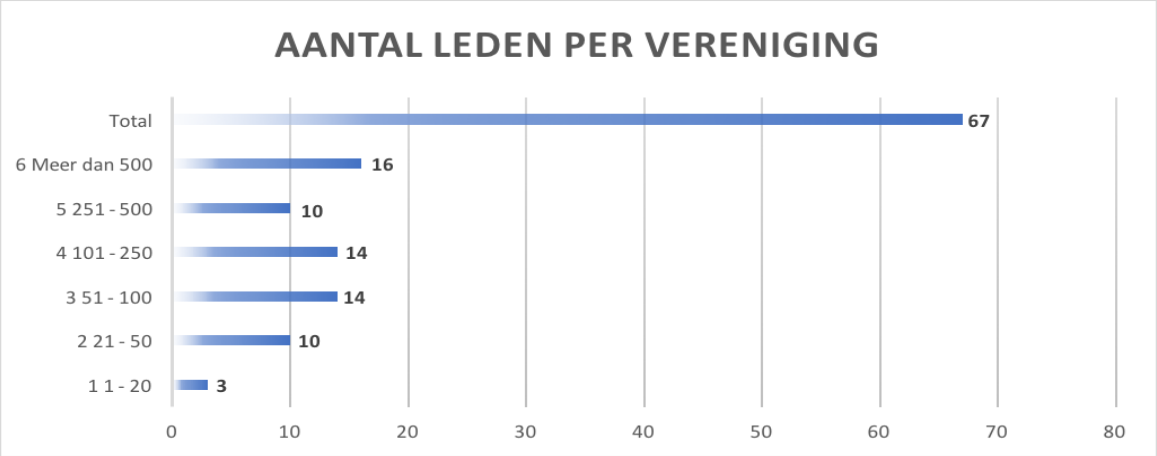

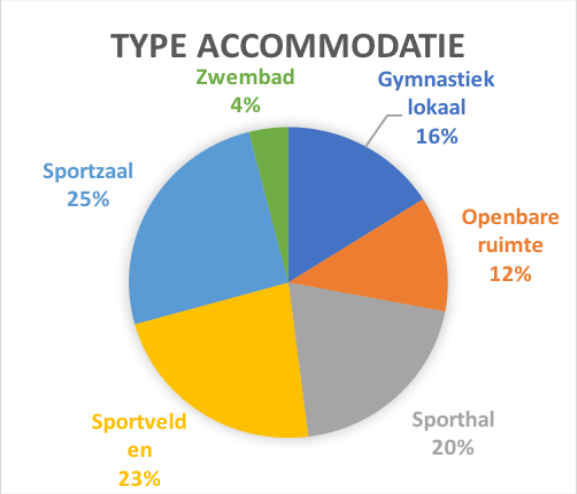

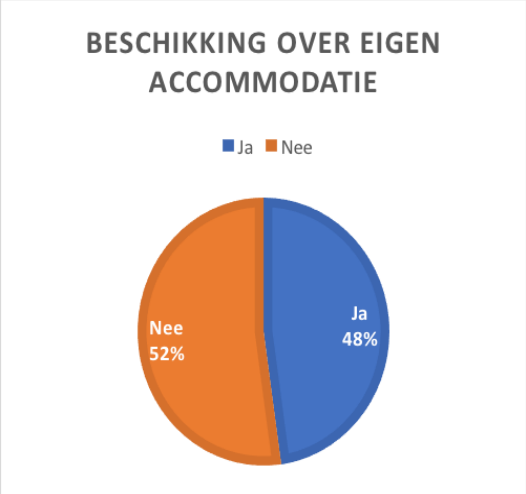

Accommodaties
Van de verenigingen die de enquête hebben ingevuld beschikt 48% over een eigen accommodatie. Hiervan is 23% specifiek gebouwd voor gebruik door meerdere verenigingen en/of andere gebruikers. Liefst 75% van de eigen accommodaties wordt geschikt geacht voor andersoortige activiteiten en wordt hier ook daadwerkelijk voor gebruikt. De meest voorkomende partners die gebruikmaken van de accommodaties zijn andere (sport)verenigingen, scholen en BSO's. Bijna driekwart van de accommodaties is toegankelijk voor speciale doelgroepen als ouderen en mensen met een beperking. Dit blijkt voornamelijk uit het feit dat accommodaties gelijkvloers zijn of over een lift beschikken. Drempels zijn weggenomen, zodat rolstoelen gemakkelijk over het terrein kunnen.

EIGEN ACCOMMODATIE GESCHIKT VOOR ANDERSOORTIGE ACTIVITEITEN
Ja
Nee
25%
75%

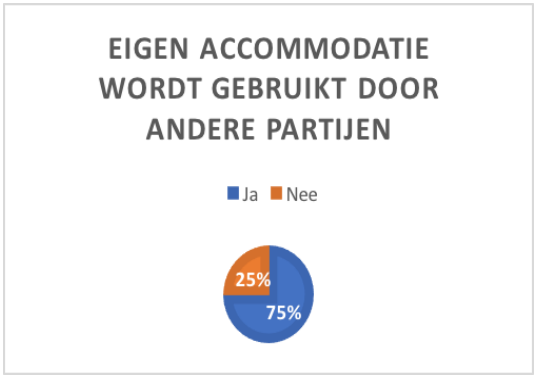
EIGEN ACCOMMODATIE WORDT GEBRUIKT DOOR ANDERE PARTIJEN
Ja
Nee
25%
75%

EIGEN ACCOMMODATIE SPECIFIEK GEBOUWD VOOR GEBRUIK DOOR MEERDERE VERENIGINGEN EN/OF ANDERE GEBRUIKERS
Ja
Nee
23%
77%

EIGEN ACCOMMODATIE IS TOEGANKELIJK VOOR SPECIALE DOELGROEPEN (BV. MENSEN MET EEN BEPERKING, OUDEREN)
Ja
Nee
26%
74%

Bekendheid en betrokkenheid bij het Actieplan Sport en Bewegen

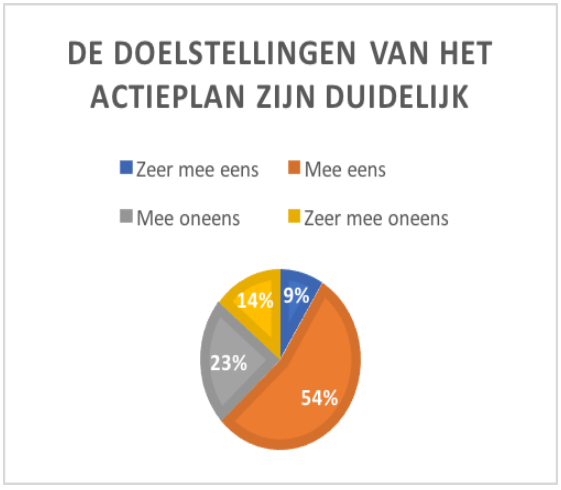

Bekendheid
Van de verenigingen die de enquête hebben ingevuld is 55% (zeer) bekend met het Actieplan. Voor 63% van de verenigingen zijn de doelstellingen helder. Daarvan is 65% het (zeer) eens met de bepaalde doelstellingen.

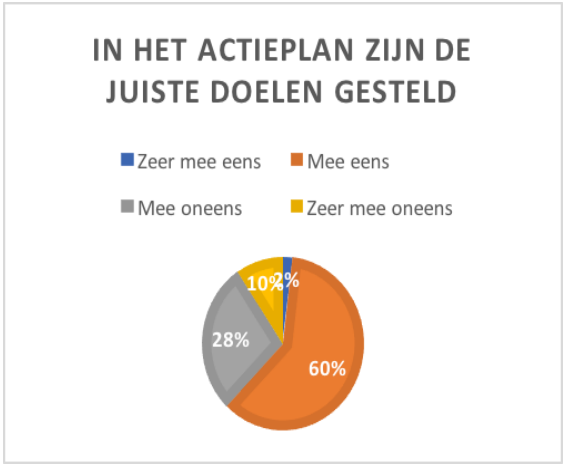

Belangrijkste redenen waarom 'niet eens met doelstellingen Actieplan'
De verenigingen die het niet eens zijn met de doelstellingen van het Actieplan is gevraagd wat daar de reden van is. Een aantal verenigingen geeft aan überhaupt niet bekend te zijn met het Actieplan. Verder wordt aangegeven dat de doelstellingen niet voldoende uitgewerkt zijn per sportpark en/of type sportvereniging, waarbij tevens te weinig rekening is gehouden met kleinere verenigingen en binnensportverenigingen. Ook zijn de doelstellingen niet SMART genoeg.

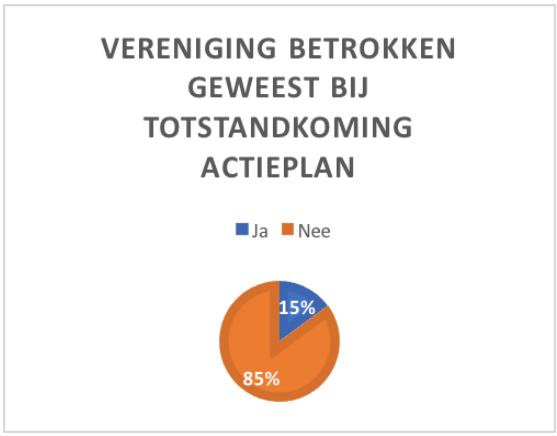

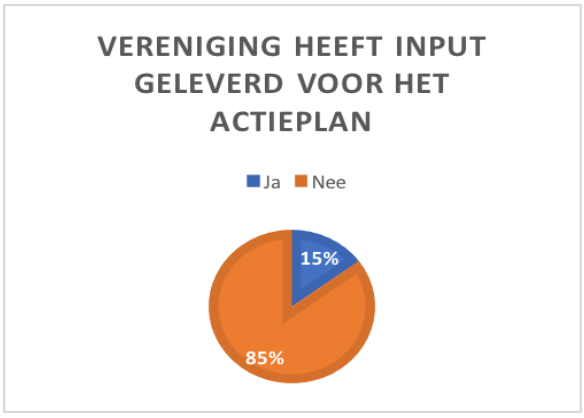

Betrokkenheid
Een klein deel van de respondenten (15%) is betrokken geweest bij de totstandkoming van het Actieplan. Iets meer dan een derde van hen geeft aan door de gemeente uitgenodigd te zijn (38%) en is aanwezig geweest (30%) bij bijeenkomsten over het Actieplan. Een klein deel (15%) heeft input geleverd voor het Actieplan. Ruim de helft van die verenigingen ziet zijn input terug in het Actieplan. 38% van de respondenten voelt zich (zeer) betrokken bij het Actieplan. Ongeveer de helft van de verenigingen (51%) vindt dat de sport in Zwolle wordt versterkt door het Actieplan.

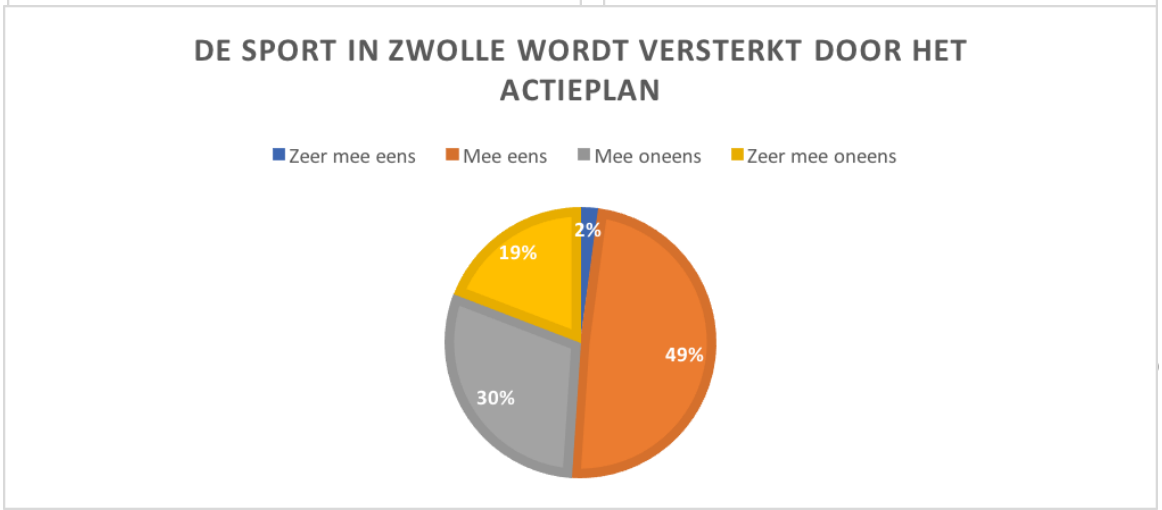

Betrokkenheid bij de uitvoering

Het merendeel van de verenigingen heeft voldoende vrijwilligers (60%) voor de kerntaken van de vereniging. Verenigingen geven aan voornamelijk moeite te hebben met het vinden van bestuurlijk kader. De helft van de verenigingen geeft aan ook voldoende vrijwilligers te hebben om een maatschappelijke rol te kunnen vervullen. De verenigingen die aangeven hier niet voldoende vrijwilligers voor te hebben, geven als reden dat maatschappelijke activiteiten vaak overdag plaats (moeten) vinden. Veel leden werken en kunnen overdag dus geen tijd vrij maken voor het begeleiden van activiteiten.

Maatschappelijke inzet

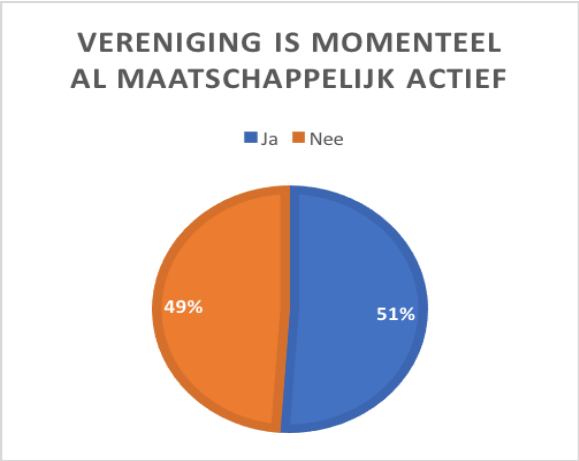

De helft van de verenigingen geeft aan al maatschappelijk actief te zijn. Van de verenigingen die dat nog niet zijn, ziet nog eens de helft kans om dit wel te worden. Het Actieplan heeft er niet toe geleid dat er veel nieuwe samenwerkingen tot stand zijn gekomen. Slechts 10% van de verenigingen geeft aan nieuwe samenwerkingspartners te hebben gevonden. Het merendeel van deze nieuwe partners betreft scholen of andere sportverenigingen. De helft van de verenigingen die nu niet maatschappelijk actief zijn, voelt zich door het Actieplan wel uitgedaagd om nieuwe partners te vinden.

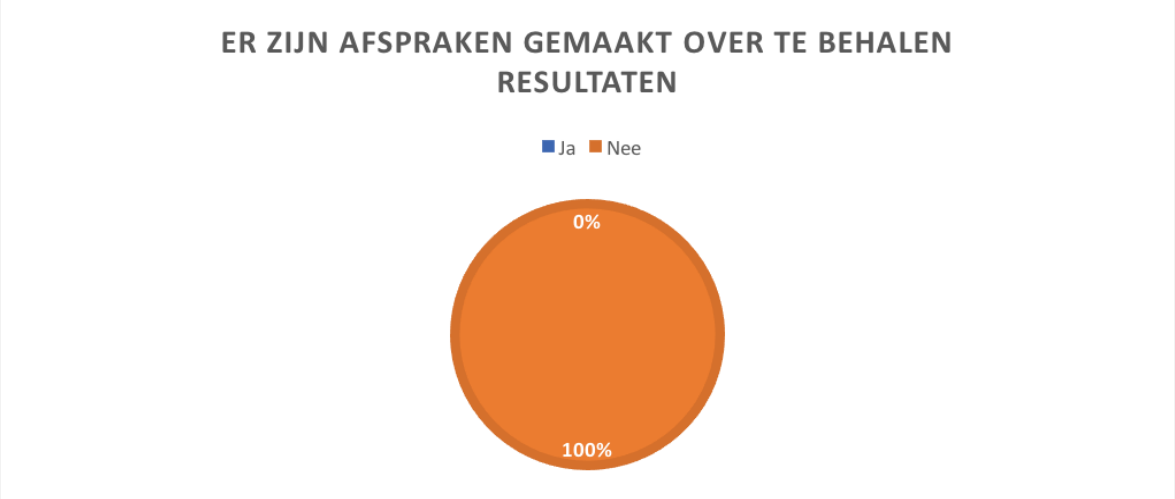

Verenigingen zijn vrij om aan te haken bij het Actieplan. Over te behalen resultaten zijn dan ook geen afspraken gemaakt.

Organisatie en randvoorwaarden

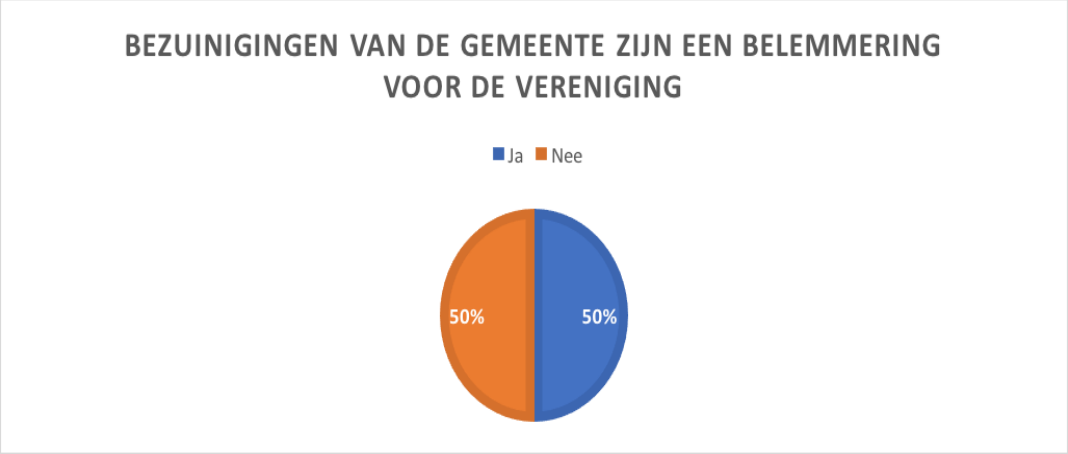

De helft van de verenigingen geeft aan dat de bezuinigingen een belemmering vormen voor de vereniging. Met name de hogere huur vormt een probleem, omdat deze veelal direct doorberekend moet worden aan de leden.

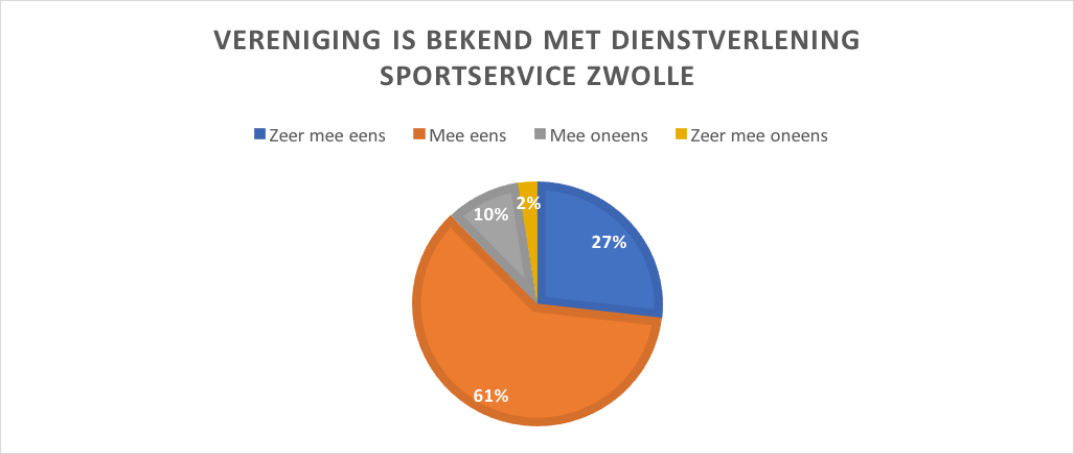

Ruim 88% van de verenigingen geeft tenslotte aan bekend te zijn met de dienstverlening van SportService Zwolle. De dienstverlening wordt als nuttig en positief ervaren.

Bijna driekwart van de ondervraagde verenigingen heeft in de enquête aangegeven gebruik te maken van de dienstverlening van SportService Zwolle. Populaire diensten van SSZ zijn verenigingsondersteuning, ondersteuning bij het aangaan van nieuwe samenwerkingen en ondersteuning bij het oppakken van een maatschappelijke rol. Tevens is SSZ bekend als verhuurder van zaalruimte. Over het algemeen wordt SSZ als een ondernemende organisatie gezien die geroemd wordt voor het actief op verenigingen afstappen. Een enkele vereniging geeft aan niet veel contact te hebben met SSZ en de organisatie overbodig te vinden. Met name de verenigingen die actief samenwerken zijn echter positief over de rol van SSZ.

Geselecteerde dossiers

Het dossieronderzoek is uitgevoerd om te kijken in hoeverre het Actieplan in de praktijk wordt toegepast, hoe dit aansluit bij de doelstellingen in het Actieplan Sport en Bewegen en welke resultaten zijn geboekt.

De geselecteerde dossiers zijn:
- Buurcentrum/sporthal Het Anker
- Samenwerking sportpark De Marslanden
- “Sport en jeugdhulp scoren samen!”
- Topsport in Zwolle

Per dossier is een gespreksverslag gemaakt, waarvan hieronder een verkorte weergave wordt gegeven.

Buurcentrum/sporthal Het Anker
De ontwikkeling en nieuwbouw van sporthal en wijkcentrum het Anker is het meest recente project (op het gebied van binnensport) op accommodatiegebied.

Tijdens het maken van plannen voor nieuwbouw in Westenholte moest besloten worden wat er met het verouderde wijkcentrum en bijbehorende gymzaal moest gebeuren. Uiteindelijk is na een doorrekening van de exploitatie/investering en een variantenstudie gekozen voor de bouw van een nieuwe sporthal. Deze optie bood gebruikers de meeste mogelijkheden op het gebied van gebruiksvriendelijkheid en exploitatie. Na het instemmen met het project door de raad is een fysiek/ruimtelijk ontwerp gemaakt. Hierbij zijn onder meer gebruikers en SSZ betrokken, waardoor gebruikers zich verantwoordelijk voelen voor de accommodatie en er tevreden mee zijn. De exploitatie is via een servicecontract bij SSZ ondergebracht, dat op haar beurt een dienstverleningsovereenkomst met stichting Het Anker sloot voor schoonmaak, onderhoud en beheer.

Meerdere typen verenigingen maken gebruik van de accommodatie (onder meer muziek, biljart, volleybal). Op het gebied van een verdienmodel voor verenigingen is nog veel te winnen. De bar wordt beheerd door stichting Het Anker, verenigingen verdienen niets aan de inkomsten van de bar. Reden voor de stichting om dit niet te veranderen is de exploitatiedoelstelling, waardoor de maatschappelijke functie enigszins lijkt onder te sneeuwen. Dit strookt niet met de doelstellingen van SSZ, dat naast een exploitatiedoelstelling nadrukkelijk ook een maatschappelijke doelstelling (sport) heeft. Mocht Stichting Het Anker niet meer aan haar verplichtingen kunnen voldoen, dan bestaat de kans dat op termijn het beheer door SSZ wordt overgenomen. De gemeente geeft aan dat overname van beheer door SSZ geen doelstelling is.

Uit een klanttevredenheidsonderzoek van SSZ onder gebruikers van de sporthal en het wijkcentrum is gebleken dat bezoekers van de sporthal geen verbinding met het wijkcentrum ervaren en dat zij denken dat SSZ verantwoordelijk is voor het beheer van de accommodatie, iets wat feitelijk de stichting is. De kruisbestuiving die men had gewild, komt dus nog niet helemaal tot zijn recht. Afdwingen van samenwerking is geen optie. De gemeenschap van Westenholte is redelijk op zichzelf (dorpscultuur), waardoor samenwerking lastig is en tijd nodig heeft. Zowel de gemeente als SSZ is onder aan de

streep tevreden over het model waarin SSZ via een servicecontract verantwoordelijk is voor de accommodatie. Het Anker diende hiervoor als pilot en wordt als geslaagd bestempeld. Deze vorm wordt gezien als hét model dat stedelijk ingezet moet gaan worden.

Samenwerking sportpark De Marslanden
SportService Zwolle heeft in het kader van Vitale sportaccommodaties en Vitale verenigingen op meerdere accommodaties een sportparkmanager ingezet. Sportpark De Marslanden is voorloper op dit gebied. Al voor het ingaan van het Actieplan is er een sportparkmanager aangesteld.

Na het signaal dat de overheid zich wat meer zou terugtrekken, zijn de voetbal-, hockey- en tennisvereniging op sportpark De Marslanden met elkaar in gesprek gegaan over een samenwerking. In eerste instantie ging het om een gezamenlijk parkeerprobleem, vervolgens is het overleg breder getrokken om doelgroepen zo goed mogelijk te bedienen. Ook werd het overleg uitgebreid naar zes en later tien verenigingen en is er een stichting in het leven geroepen om het sportpark te besturen. Inmiddels zitten naast de tien verenigingen ook SSZ, Travers en scholen bij het Marslandenoverleg.

Op een bepaald moment zijn er financiële middelen bij elkaar gebracht om een sportparkmanager aan te trekken en is een succesvol model ontstaan. Na het succes op De Marslanden heeft SSZ ook op andere accommodaties sportparkmanagers ingezet. Om op alle sportparken financieel dezelfde situatie te creëren, is de sportparkmanager van De Marslanden in dienst gekomen bij SSZ. Zijn opdrachten krijgt hij nog steeds van de stichting. Er wordt gewerkt met een hands on mentaliteit, wat de sleutel tot het succes van De Marslanden is. De verenigingen op De Marslanden blijven zelfstandig activiteiten organiseren. Ook zit er voor de verenigingen een verdienmodel aan de activiteiten die sportparkbreed worden aangeboden: hoe actiever de vereniging, hoe meer winst van de stichting naar de vereniging gaat. Als de vereniging een activiteit aanbiedt, is 75% voor de vereniging. Als het ze niet lukt en de verenigingscoach het doet, is ‘slechts’ 25% (alsnog) voor de vereniging. Zo worden de verenigingen gestimuleerd om actief te worden en blijven.

De samenwerking op het sportpark is niet aangejaagd door gemeentelijk beleid, maar van onderop tot stand gekomen. Het overleg was er al lang voor het Actieplan tot stand kwam. De Marslanden loopt daarmee voor op de ontwikkelingen bij SSZ, dat inmiddels drie sportparkmanagers in dienst heeft. Tot nu toe heeft De Marslanden veel informatie gedeeld, bijvoorbeeld over hoe je kunt opstarten als sportparkmanager. Naar eigen zeggen is het succes op De Marslanden niet per se door het sportbeleid van de gemeente tot stand gekomen, maar door een intrinsieke beweging op De Marslanden zelf. Ondersteuning van SSZ en de gemeente is daarom ook niet of nauwelijks gevoeld. Dat De Marslanden veel voor elkaar krijgt, komt volgens de stichting door het netwerk van diverse personen.

“Sport en jeugdhulp scoren samen!”
De sportvereniging is een belangrijke speler in het netwerk rondom een jongere en kan een rol spelen in het vroegtijdig signaleren en doorgeleiden van opvoed- en opgroeimoeilijkheden. Het benutten van de pedagogische kracht van sportverenigingen kan leiden tot het versterken van de opvoedomgeving van kinderen en jongeren. Het project Sport en jeugdhulp scoren samen! verbindt de sectoren sport en jeugdhulp met elkaar, door het inrichten van, dan wel aansluiten bij de lokale structuur.

In samenwerking met SSZ (als penvoerder) heeft stichting Kids (als aanvrager) via de subsidie Sportimpuls twee jaar het project Sport en Ontwikkeling gedraaid. Daarbij waren

ook de jeugdzorgorganisaties Accare en Trias aangesloten. Na deze twee jaar is het project gecontinueerd door SSZ vanuit een provinciale Wmo-subsidie, sindsdien onder de naam Sport en jeugdhulp scoren samen!. Het project heeft als belangrijkste doelstellingen om kinderen die bij jeugdhulporganisaties in beeld komen door te sluizen naar regulier sportaanbod en om de rol van sport binnen organisaties als Trias en Accare in beeld te brengen. Ook wordt de jeugdzorgorganisatie ingezet om kader van verenigingen te trainen in het omgaan met kinderen met een rugzak.

De projectgroep van Sport en jeugdhulp scoren samen bestaat uit Accare, Trias, SSZ, Stichting Kids en een bestuurder van Kids die ook docent op de CALO/Windesheim is. De provinciale coördinatie ligt bij Sportservice Overijssel. SSZ is projectleider, -eigenaar, verbinder en initiatiefnemer voor het project. Zij probeert bij de deelnemende organisaties de sportvraag in beeld te krijgen en de waarde van sport te promoten. Sport is vaak een hobby van cliënten, waardoor het een middel is om in gesprek te komen met hen. Inmiddels wordt getracht het project breder te trekken en wordt gesproken met organisaties als Dimens, Travers, de sociale wijkteams, CJG en Empower.

Het project wordt gezien als een showcase die de ogen van de gemeente kan openen. Een integrale aanpak is en blijft lastig voor de gemeente, zeker voor andere afdelingen dan sport, zo is gebleken. Het blijft ook zoeken hoe de financiering van jeugdzorgtrajecten loopt en zou moeten verlopen. De financiering van het project verloopt nu voor 100% vanuit de provinciale subsidie Wmo. Trias en Accare hebben eigen afspraken met de gemeente over de zorg die zij aanbieden. Sport wordt daar nog niet in meegenomen/gefinancierd, terwijl verenigingen een grote rol kunnen spelen op het gebied van preventie. Middels een zogenaamde trainersacademie bij verenigingen worden kaderleden opgeleid, onder andere op het gebied van jeugdzorg. SSZ en stichting Kids zouden graag projecten als deze op grotere schaal uitvoeren. Daarvoor is financiering vanuit jeugdzorg, welzijn, sport, et cetera nodig.

Topsport in Zwolle
In de vorige sportnota (2006) was topsport expliciet opgenomen, waarbij moet worden aangetekend dat er geen grote budgetten gemoeid waren met het topsportbeleid (en de uitvoering). Door de bezuinigingsdiscussie zijn een aantal onderdelen vanuit topsport gesneuveld. Binnen de begroting was onder meer de afweging dat het gedeeltelijk schrappen van dat onderwerp de minste pijn zou doen.

De onderdelen die in 2006 waren opgenomen in het beleid waren als volgt:
- Ondersteuning van topsporters en vooral talenten bij deelname aan (internationale) evenementen. Per deelnemer was een beperkt bedrag beschikbaar. Het totale budget was € 30K. Dit budget is vervallen.
- Topsportevenementen, via de verordening topsportactiviteiten en voor twee topsportevenementen: de Ster van Zwolle (inclusief de Omloop van de IJsseldelta) en de halve marathon. Het budget was € 60K. Dat budget is er nog steeds (evenementenbeleid), maar is vooral bestemd voor de twee kernevenementen.
- Topsportsteunpunt. Het topsportsteunpunt bestaat nog steeds, maar wordt financieel niet meer ondersteund door de gemeente. Recent zijn vanuit de provincie Overijssel ontwikkelingen gaande om weer meer beleid te maken voor de link tussen topsport, talentontwikkeling en breedtesport (doorgeleiding van talent via breedtesport naar topsport), waar ook het topsportsteunpunt actief binnen is. De ontwikkeling bij de provincie kan mogelijk effect hebben op de beleidsdoelstellingen van de gemeente.

Topsport wordt impliciet nog steeds belangrijk gevonden, maar expliciet is de financiële ondersteuning beperkt. Topsport moet nu vooral door het bedrijfsleven in stand gehouden worden. Het belang van topsport zit nu vooral in de verbinding naar breedtesport en de economische waarde van topsport (uitstraling, promotiewaarde). De gemeente wil daarbij wel faciliteren (niet in geld, maar in diensten).

Op het gebied van topsport gaat het in Zwolle de laatste jaren qua prestaties voorspoedig (ondanks de beperkte financiële ondersteuning van de gemeente). PEC Zwolle, volleybal en basketbal presteren over de linie en over langere termijn goed.

De verbinding zit nu vooral in betrokkenheid van topsporter en topsportverenigingen bij breedtesport. De gemeente Zwolle heeft in het kader van investeringen een garantstelling aan PEC Zwolle gegeven en heeft daarvoor vastgelegd dat PEC Zwolle zich beschikbaar stelt voor maatschappelijke projecten. Met andere topsportverenigingen (volleybal, basketbal) proberen gemeente en SportService Zwolle ook afspraken over hun inzet bij maatschappelijke projecten of breedtesportprojecten. Daar liggen echter geen contractuele afspraken onder, waardoor expliciete sturing niet mogelijk is. SportService Zwolle is veelal betrokken bij het initiatief voor die projecten en voor de uitvoering. Het gaat hierbij onder meer om de volgende initiatieven:

- Inzet van topsporters voor clinics.
- Inzet bij de Streetleague (door PEC, onder meer door betrokkenheid van eerste elftal spelers bij de start en de finale van het evenement in het PEC stadion.
- Playing for Success (in het verleden ook gefinancierd door de gemeente): een project waarbij kinderen met leerachterstanden of kinderen die moeite hebben met leren bij het PEC stadion les krijgen aan de hand van casussen bij PEC Zwolle. Dit project wordt onder meer door SportService Zwolle, Landstede en verschillende onderwijsinstellingen uitgevoerd.
- Schoolvoetbal en schoolvolleybaltoernooien: toernooien georganiseerd door SportService Zwolle, waarbij geprobeerd wordt de uitstraling te vergroten door een bekende sporter te betrekken.

Bij voorkomende gevallen waarbij verenigingen om een incidentele subsidie vragen voor topsport (meestal een evenement) vraagt de gemeente altijd om een verbinding naar breedtesport. Recent is bijvoorbeeld een aanvraag gedaan om een internationaal karatetoernooi mogelijk te maken (de Pepper Cup). Ondanks het ontbreken van budgetten, denkt de gemeente mee en is uiteindelijk gesuggereerd om een aanvraag te doen bij het stedelijke fonds Initiatiefrijk Zwolle. Vervolgens vraagt de afdeling sport dan aan de organisatoren om ook breedtesport te verwerken in het evenement. Vanuit het beleid ligt hier overigens geen expliciete opdracht om deze verbinding te maken. Er is geen beleid geformuleerd hoe topsport in voorkomende gevallen exact verbonden moet worden aan breedtesport. Daarmee ontstaat telkens maatwerk.

Geïnterviewden voor het onderzoek

	Datum van het interview	Naam	Organisatie	Functie
	20 november 2017	De heer Aart Janssen	Gemeente Zwolle	Beleidsadviseur Sport
		De heer Bertus Jeensma	Gemeente Zwolle	Beleidsadviseur Sport
		De heer Nico Middelbos	Gemeente Zwolle	Afdelingshoofd Maatschappelijke Ontwikkeling
	20 november 2017	De heer Arjan Janssen	SportService Zwolle	Sportconsulent aangepast sporten
		De heer Arno de Swart	SportService Zwolle	Stadsdeelcoördinator Stadshagen / Westenholte
		Mevrouw Heleen de Witte	SportService Zwolle	Stadsdeelcoördinator Zwolle Centrum
		Mevrouw Sanne Winkler	SportService Zwolle	Verenigingsadviseur
	20 november 2017	Mevrouw Anja Jager	Gemeente Zwolle	Afdelingshoofd Vastgoed
		Mevrouw Godelieve Wijffels	Gemeente Zwolle	Afdelingshoofd Ruimte & Economie
		De heer Nico Middelbos	Gemeente Zwolle	Afdelingshoofd Maatschappelijke Ontwikkeling
	23 november 2017	De heer Ed Anker	Gemeente Zwolle	Wethouder Gemeente Zwolle. Portefeuillehouder: • Ruimtelijke ordening en water • Binnenstadsschil (Katwolderplein, Roelenweg) • Jeugdbeleid en jeugdzorg • Gezondheidsbeleid • Spoorzone
		De heer Aart Janssen	Gemeente Zwolle	Beleidsadviseur Sport
	23 november 2017	De heer Jeroen van Leeuwen	SportService Zwolle	Directeur-bestuurder
		De heer Roger Knoops	SportService Zwolle	Manager uitvoeringsprogramma SportService Zwolle
		De heer Martijn Mellema	SportService Zwolle	Manager Uitvoeringsprogramma
	24 november 2017	De heer René de Heer	SportService Zwolle	Wethouder Gemeente Zwolle. Portefeuillehouder: • Economie • Vastgoed • Sport • Wonen • Toerisme en Evenementen • Recreatie • Stadshagen • Binnenstad
		De heer Aart Janssen	Gemeente Zwolle	Beleidsadviseur Sport
	10 januari 2018 – casusgesprek Buurcentrum/Sporthal ‘t Anker	De heer Jeroen van Leeuwen	SportService Zwolle	Directeur-bestuurder
		De heer Aart Janssen	Gemeente Zwolle	Beleidsadviseur Sport

	Datum van het interview	Naam	Organisatie	Functie
	15 januari 2018 – casusgesprek hogere beschouwing topsport	De heer Aart Janssen	Gemeente Zwolle	Beleidsadviseur Sport
	15 januari 2018 – casusgesprek Sport en Jeugdhulp scoren samen!	De heer Arjan Jansen	SportService Zwolle	Verenigingsadviseur
		De heer Robert Cotterink	Stichting Kids	Voorzitter
	17 januari 2018 – casusgesprek samenwerking sportpark Marslanden	De heer Jan Nijhuis	Stichting sportpark Marslanden	Voorzitter
		De heer Robbert Bonsink	Sportpark Marslanden/SportService Zwolle	Sportparkmanager

	Pagina	Passage	Ambtelijke reactie	Reactie BMC
1	7	Overijsselse sportontmoeting	Deze wordt niet door de gemeente georganiseerd maar door Sportservice Overijssel. Zwolle is gedurende 3 jaar gastheer van het evenement en geeft mede vorm aan het programma. Het is geen Zwolse aangelegenheid, maar bedoeld voor de gehele provincie. Overijsselse sportontmoeting wordt op verschillende plekken in het rapport op deze manier benoemd (o.a. pag. 37 en pag. 51).	Dit is aangepast in het rapport. De nuance dat de Sportontmoeting een bijeenkomst van Sportservice Overijssel is, is verwerkt op meerdere plekken in het rapport. Inhoudelijk betekent dit dat de terugkoppeling van resultaten op het beleid (richting verenigingen, richting andere partners) door de gemeente primair gedaan moet worden tijdens met name de sportcafés en mogelijk het sportcongres.
2	8	*"daarnaast zijn topsportbudgetten onderwerp geworden van bezuinigingen."*	Op zich is dit feitelijk juist, maar hier kan de indruk ontstaan dat we dit recentelijk hebben gedaan, daar waar deze bezuiniging al van de nodige jaren terug is (eerdere bezuinigingsronden).	Dit is verwerkt in het rapport (toevoeging van "eerder al").
3	8	*"De gemeente heeft in het Actieplan Sport en Bewegen bewust niet ingezet op deze ontwikkeling, mede vanwege het ongrijpbare karakter. "*	Dit is ten dele juist. Het is geen afzonderlijk speerpunt, maar wordt enerzijds gezien als onderdeel van vernieuwende concepten op de sportparken en anderzijds is het streven dit te faciliteren in de openbare ruimte (zie pag. 9 Actieplan onder Vitale sportaccommodaties en actiepunt 15).	Het streven en de ambitie om ongeorganiseerd sporten ook mogelijk te maken zijn inderdaad uitgesproken in actiepunt 15. Het blijft onzes inziens vooral bij een ambitie die in het huidige plan (nog) niet per se concreet uitgewerkt wordt in doelstellingen en uitvoeringspogramma's. Dit is niet verwerkt in de rapportage.
4	9	*"resultaten worden ook geboekt **ondanks** het Actieplan Sport en Bewegen."*	Deze zin kan door het woordje ondanks verschillend geïnterpreteerd worden. Enerzijds dat het actieplan niet gericht was op het boeken van resultaten of anderzijds dat het Actieplan belemmerend zou zijn voor resultaten (c.q. dat een belemmerende werking de intentie van het Actieplan was).	Er is geen sprake van een belemmerende werking. Om discussie te voorkomen, is wellicht het woord *"ongeacht"* beter gekozen in deze context. Dit woord wordt gehanteerd.
5	21	*"Daarbij dient **met** het actieplan sport en bewegen een bezuinigingsopdracht ….. "* (passage komt op verschillende plekken terug)..	Het actieplan had niet tot doel om bezuinigingen te realiseren, maar is meer een uitwerking hiervan (verdienmodel, vitaliteit etc.). Al vanaf 2009 is er bezuinigd op het sportbudget. De meest recente bezuinigingsopgave van € 800.000,- stond al vast en is aanleiding geweest de ontwikkeling van het Actieplan in gang te zetten om (ondanks de bezuinigingsopgave) sport en bewegen vitaal te houden. Het Actieplan bevat derhalve ook geen bezuinigingsopgaven.	De tekst in de rapportage is aangepast in *"Tegelijkertijd dient een bezuinigingsopdracht…".* Suggestie rekenkamer
6	22	*"vv Windesheim"*	De naam van de voetbalvereniging in Windesheim is VSW. De	De tekstuele aanpassingen (VSW, WIJZ) zijn verwerkt in het rapport. De passage aangaande de

			samenwerking tussen SVI en VSW is niet gericht op het buurthuisconcept maar richt zich louter op het gebruik van velden van VSW door SVI. De hier genoemde ouderenvereniging is "WIJZ", de welzijnsstichting voor ouderen.	samenwerking tussen SVI en WSW is als volgt aangepast: *"Een ander voorbeeld is de ontstane samenwerking tussen voetbalvereniging SVI en VWS waarbij gebruik wordt gemaakt van elkaars velden. SVI is daarnaast bezig om een nieuw concept neer te zetten in Zwolle Zuid: van sportkantine naar buurthuis. Om hieraan invulling te geven, is de samenwerking gezocht met VSW, een fysiotherapeut, stichting WIJZ en een vereniging van eigenaren."* Wij hebben het gedeelte over het nieuwe concept laten staan. In het gesprek met de wethouder de Heer en het gesprek met de heer Aart Janssen en de heer Middelbos kwam dit terug.
7	23	*"Andere vormen van sport buiten verenigingen om worden niet genoemd. Hierbij kan gedacht worden aan commerciële sporten (sportschool en vechtsportscholen) en sport in de openbare ruimte"*	Er is wel aandacht voor sport en bewegen in de openbare ruimte in het Actieplan. Niet heel nadrukkelijk uitgewerkt, maar op verschillende plekken benoemd en opgenomen als specifiek actiepunt (nr 15) in het Actieplan. Het wordt dus wel genoemd in het Actieplan. (zie ook reactie pag. 8 conclusie 5)	De verwijzingen in het Actieplan zijn vooral impliciet. Omdat er wel een uitwerking is in een specifiek actiepunt, is de tekst aangepast tot *"… buiten verenigingen om worden weinig tot niet genoemd. Hierbij kan gedacht worden aan commerciële sporten (sportschool en vechtsportscholen). Actiepunt 15 gaat wel in op sport en bewegen in de openbare ruimte, maar de verwijzing is vooral impliciet, ook in de uitwerking".*
8	23	*"op doelstellingenniveau wordt in het Actieplan Sport en Bewegen geen expliciete verbinding gelegd met de bijdrage die Sport kan leveren ten aanzien van andere beleidsterreinen"* (zie ook pag 32) *versus "Wij hebben <u>onderstreept</u> waar een relatie wordt gelegd met een ander beleidsterrein."*	De verbinding met de bijdrage van sport op andere beleidsterreinen wordt op doelstellingenniveau benoemd (o.a. in het kader op pagina 4 van het Actieplan). In de acties uit het actieplan wordt de verbinding benadrukt, hetgeen met de onderstreping op pag. 23 en 24 in het rapport wordt bevestigd. De verbinding is dus wel expliciet gelegd, maar niet concreet uitgewerkt.	De verbinding wordt in het Actieplan inderdaad benoemd. Uit de interviews en vanuit de andere beleidsdocumenten komt echter naar voren dat die verbinding nog niet geborgd is in ander gemeentelijk beleid. De tekst is als volgt aangepast: *"Op doelstellingenniveau wordt in het Actieplan Sport en Bewegen weliswaar een verbinding gelegd met de bijdrage die sport kan leveren ten aanzien van andere beleidsterreinen (onder meer in het kader op pagina 4 van het Actieplan). Deze verbinding komt echter niet terug in andere beleidsdocumenten waar de verbinding mee tot stand moet komen. Ook wordt de verbinding nog niet concreet uitgewerkt. Wij hebben onderstreept waar een relatie wordt gelegd met een ander beleidsterrein om deze expliciet te maken:"*
9	26	*"Het sportaccommodatiebeleid valt onder sport en de panden vallen onder vastgoed."*	Een aantal sportaccommodaties/-panden (vooral kleedkamers) zijn nog steeds de verantwoordelijkheid van sport en niet van Vastgoed. De passage dat de panden onder vastgoed vallen is derhalve feitelijk onjuist.	De volgende aanpassing is verwerkt: *"Het sportaccommodatiebeleid valt onder sport. De meeste panden vallen onder vastgoed. Een aantal sportaccommodaties/panden (vooral kleedkamers) zijn nog steeds de verantwoordelijkheid van sport."*
10	28	*Subsidie WRZV/de boog met omschrijving Ster van Zwolle* (figuur 3)	De omschrijving is onjuist, moet zijn "aangepast sporten" (zaalvoetbal voor sporters met een beperking).	In de rapportage is de omschrijving aangepast (*"aangepast sporten – zaalvoetbal voor mensen met een beperking").*

11	28	*"We constateren tevens dat de subsidieverlening binnen sport is toegenomen in 2017 ten opzichte van 2016, ondanks de bezuinigingsopdracht op het beleidsterrein sport."*	Dit moet genuanceerd worden. De stijging van de uitgaven heeft deels te maken met de jaarlijkse indexering, maar vooral met de (meerjarig incidentele) extra uitgaven per 2017 ten behoeve van de inzet buurtsportcoaches waardoor de subsidie aan SSZ dat jaar ook substantieel hoger is ondanks dat op het structurele budget van SSZ ook een bezuiniging is doorgevoerd.	De volgende toevoeging / nuance is gedaan in het rapport. *"… op het beleidsterrein sport. De stijging van de uitgaven heeft deels te maken met de jaarlijkse indexering, maar vooral met de (meerjarig incidentele) extra uitgaven vanaf 2017 voor de inzet van buurtsportcoaches. Hierdoor is de subsidie aan SSZ in 2017 substantieel hoger, ondanks bezuinigingen op het structurele budget van SSZ."*
12	31	*"Er wordt vooral kwalitatieve invulling gegeven aan het begrip 'vitaliteit' en de kerndoelstellingen. Deze invulling is echter niet eenduidig vastgelegd in het Actieplan of in andere documenten."*	De term eenduidig kan verschillend worden geïnterpreteerd, dus nadere duiding is nodig om deze stelling te toetsen.	De volgende toevoeging is verwerkt: *"…. Echter niet eenduidig (voor één uitleg vatbaar) vastgelegd in het Actieplan of in andere documenten."*
13	31	*"De budgetten van de gemeente Zwolle zijn gewijzigd met de vaststelling van het Actieplan."*	Zoals aangegeven ligt deze relatie er niet, de bezuiniging was er ook geweest zonder het actieplan. Dit is ook iets dat vaker terugkomt (zie ook opmerking bij pag. 21).	Het rapport is als volgt aangepast: *"Sinds 2016 zijn de budgetten voor de sport gewijzigd: er is een initiële bezuiniging doorgevoerd van € 800.000 (uiteindelijk netto € 500.000). Bij de vaststelling van het Actieplan in september 2016 is daarmee sprake van beperktere budgetten dan voorheen".*
14	34	*"…is er een ondersteuning van topsport", " … wordt niet of nauwelijks genoemd in het Actieplan" en "geen beleidsdoelen op geformuleerd."*	De passage m.b.t. topsport is ons nog niet helemaal scherp en lijkt tegenstrijdigheden te bevatten. Feit is dat Topsport inderdaad geen (opzichzelfstaand) beleidsdoel is in het Actieplan.	In het rapport zijn feitelijke constateringen gedaan in relatie tot de onderzoeksvraag (in hoeverre wordt rekening gehouden met top- en breedtesport?). Die feitelijke constateringen worden rondom topsport benoemd. Het rapport is niet aangepast.
15	34	*"ongeorganiseerd sporten wordt niet ondersteund"*	Dit is onjuist. Intentie van het Actieplan is juist om meer ondersteuning te bieden door het beter faciliteren van sport en bewegen in de openbare ruimte.	De tekst op pagina 34 is aangevuld met *"Actiepunt 15 gaat wel in op sport en bewegen in de openbare ruimte, maar de verwijzing is vooral impliciet, ook in de uitwerking".* Het beter faciliteren van sport en bewegen in de openbare ruimte wordt niet uitgewerkt (in het Actieplan of in andere beleidsnota's).
16	35	*"Ongeorganiseerde sport is geen focusgebied, net zo min als sport en bewegen in de openbare ruimte."*	Sport en bewegen in de openbare ruimte is in het Actieplan een specifiek actiepunt en daarmee wel een focusgebied.	Aangepaste analoog aan de voorgaande aanpassing (punt 15).
17	38		"Wyz" moet zijn WIJZ .	Dit is aangepast in het rapport.
18	39	*"nauwelijks tot geen sprake van 'verplichte' samenwerking voor de uitvoering van het sportbeleid. Slechts incidenteel wordt het SSZ opgelegd om samen te werken, bijvoorbeeld bij het beheer van sporthal De*	Binnen de subsidieafspraken met SSZ kunnen wij verplichten tot samenwerking. Naast de specifiek verplichte samenwerking t.a.v. structurele taken als het Anker en buurtsportcoaches is in de prestatieafspraken met SSZ opgenomen dat SSZ met andere	De passage is als volgt aangepast: *"De rol die de gemeente speelt, beperkt zich dan ook grotendeels tot dat wat de afdeling sport doet of initieert in relatie tot SSZ. Op beleidsniveau is nauwelijks tot geen sprake van 'verplichte' samenwerking voor de uitvoering van het sportbeleid. Op het uitvoeringsniveau zijn binnen de*

		Anker en zoals eerder genoemd bij de inzet van buurtsportcoaches."	maatschappelijke partners (Travers, Wijz, GGD etc.) dient samen te werken op thema's en projecten. De stelling in het rapport is daarmee onjuist.	*subsidieafspraken met SSZ mogelijkheden voor de gemeente op te sturen op samenwerking. Naast de specifiek verplichte samenwerkingen ten aanzien van structurele taken, zoals het beheer van Het Anker en de buursportcoaches is in de prestatieafspraken opgenomen dat SSZ met andere maatschappelijke partners (Travers, WIJZ, GGD etc.) dient samen te werken op thema's en projecten."* Hierbij de opmerking dat de stelling "op **beleidsniveau** is nauwelijks tot geen sprake van 'verplichte' samenwerking voor de uitvoering van het sportbeleid", blijft in onze optiek staan. De samenwerking binnen Zwolle op het gebied van Sport en andere beleidsterreinen is verkokerd en er zijn geen incentives of verplichtingen omdat te doen. Op het **uitvoeringsniveau** is de verplichting tot samenwerking wel te maken, zoals door de gemeente wordt aangegeven.
19	39	*"Er worden, uitgezonderd voor G-sport, geen subsidies gegeven aan sportverenigingen."*	Tussen "geen" en "subsidies" het woord "structurele" toevoegen. Dit omdat wel indirect en in voorkomende gevallen incidenteel subsidie wordt verstrekt.	De rapportage is als volgt aangepast: *"… geen structurele subsidies gegeven…."*
20	39	*"Deze middelen zijn wel te verkrijgen via de subsidieregeling Initiatiefrijk Zwolle, waar cofinanciering tot € 15.000 aangevraagd kan worden."*	Deze moet worden genuanceerd. Het stimuleringsfonds Initiatiefrijk Zwolle is niet specifiek (of uitsluitend) bedoeld voor aanpassingen aan (sport)accommodaties, maar geldt voor allerlei maatschappelijke initiatieven vanuit de stad. Daarnaast wordt de indruk gewekt dat een aanvraag altijd leidt tot een cofinanciering tot € 15.000,-. Een aanvraag wordt immers altijd getoetst aan de criteria van het stimuleringsfonds.	De volgende aanvulling is gedaan in het rapport: *"… aangevraagd kan worden. Het stimuleringsfonds Initiatiefrijk Zwolle is overigens niet specifiek of uitsluitend bedoeld voor aanpassingen aan (sport)accommodaties, maar geldt voor allerlei maatschappelijke initiatieven vanuit de stad. Aanvragen worden getoetst aan de criteria van het stimuleringsfonds".* In onze optiek wordt overigens niet de indruk gewekt dat een aanvraag altijd leidt tot cofinanciering. In het rapport wordt gesteld dat cofinanciering tot € 15.000 aangevraagd kan worden.
21	39	*"Verder is met de verenigingen afgesproken dat zij af en toe hun accommodaties mogen (onder)verhuren."*	Dit is onjuist. Dit is in het Actieplan genoemd als een mogelijkheid in het kader van het verdienvermogen. Deze mogelijkheid is nog onderwerp van gesprek, waarbij gekeken wordt naar de reikwijdte van een eventuele afspraak. Er is over het (onder)verhuren dus nog toestemming verleent door de gemeente noch een afspraak gemaakt met de verenigingen.	De volgende aanpassing is verwerkt: *"Verder is in het Actieplan de mogelijkheid genoemd dat verenigingen hun accommodaties af en toe mogen (onder)verhuren, zodat ze een extra verdienmodel zouden kunnen creëren. De mogelijkheid wordt momenteel nog onderzocht op de reikwijdte."*
22	40	*"…is eerst gekeken naar de kostendekkendheid van buitensportaccommodaties. Die varieerde van circa 10%*	Het onderzoeksbureau refereert aan een (interne) rapportage m.b.t. kostendekkendheid van de buitensportaccommodaties. De	De percentages zijn aangepast in de rapportage.

		(o.a. handbal) tot ongeveer 40% (hockey).“	percentages zijn onjuist. Voor handbal ligt percentage rond 3% en dat van hockey rond de 20% (voor een waterveld).	
23	40	*“Buitensportverenigingen op grotere sportparken hebben het voordeel van een sportparkmanager”.*	Dit is onjuist. Ook de kleinere sportparken en de binnensportverenigingen kunnen gebruik maken van een sportparkmanager. De sportparkmanager wordt in principe stadsdeelgericht ingezet.	De passage is als volgt aangepast: “Met name binnensportverenigingen hebben moeite met de veranderingen en dan met name op het vervullen van een maatschappelijke functie en het creëren van een eigen verdienmodel. Er is 3 fte aan sportparkmanagers beschikbaar gesteld om verenigingen daarbij te helpen. Deze richten zich zowel op binnensport- als buitensportverenigingen, ook gericht op grote, maar vooral kleine verenigingen. De sportparkmanagers hebben als doel om op de sportparken, alle verenigingen op het park mee te nemen in een rendabele samenwerking. De gedachte hierachter is dat inwoners van Zwolle moeten sporten en bewegen, ongeacht welke sport. Er wordt daarom ingezet op sportparkmanagement, waarmee getracht wordt de Zwollenaar op één locatie zoveel mogelijk sportaanbod te bieden. Op deze wijze probeert de gemeente Zwolle en SSZ ook de kleinere verenigingen als mede de binnensportverenigingen actief deel laten te nemen aan de doelstellingen van het Actieplan en te zorgen dat de verenigingen vitaal blijven.”
24	44	*“De volgende resultaten geven aan dat het Actieplan Sport en Bewegen wordt gedragen en uitgedragen door de sportverenigingen.“*	De gepresenteerde resultaten roepen vragen op (85% betrokken geweest terwijl slechts 62% aangeeft uitgenodigd te zijn). Daarnaast corresponderen de percentages niet met de diagrammen in de bijlage (bijv. pag. 69: 15% ja, betrokken geweest bij het Actieplan, waar op pag. 44 85% wordt genoemd).	Per abuis zijn bij 4 percentages de verkeerde percentages in de bijlage verwerkt, hetgeen terecht verwarring op kan leveren. De juiste percentages zijn verwerkt in de rapportage. De duiding en toelichting rond de resultaten zijn in de rapportage aangepast. Ook de toelichting in de bijlage is aangepast.
25	48	*“het doel 1.4.1 uit 2017 hoort bij doel1.2.2 uit 2018…” en “moeilijk een consistente lijn te trekken tussen de doelen”.*	In het kader van het project “verbeteren sturend vermogen” vanuit de concernstaf, wordt gezocht naar optimale en doelmatige inrichting van de programmabegroting. Vanwege dit proces zijn de programma’s en de programma indelingen van 2016 op 2017 en van 2017 op 2018 gewijzigd. De doelstellingen uit het beleid (Actieplan) blijven ongewijzigd, zij het dat zij op een andere wijze in de programmabegroting worden opgenomen.	De ambtelijke toelichting onderstreept het punt dat in de rapportage gemaakt wordt. Het is nu nog moeilijk een consistente lijn te trekken tussen de doelen. Na verloop van tijd, als de wijzigingen ‘geland’ zijn, zal er vermoedelijk makkelijker een consistente lijn getrokken kunnen worden. De rapportage is niet aangepast naar aanleiding van de opmerking.
26	51	*“….terugkoppeling naar*	Dit is onjuist. SSZ brengt jaarlijks	Het klopt dat SSZ jaarlijks een verslag

		beleidsniveau nog beperkt wordt gemaakt" en "Veel zaken zitten in de hoofden van personen en functionarissen, waarbij een expliciete en duidelijke verantwoording op papier nog ontbreekt."	ten behoeve van de vaststelling van subsidie uitgebreid inhoudelijk en financieel verslag (op papier) uit over haar inzet, prestaties en resultaten.	uitbrengt (inhoudelijk en financieel). De doelstellingen en de resultaten worden echter niet volledig afgedekt door de uitvoering van SSZ. De beweging die met het Actieplan in gang gezet wordt, leidt ook via andere organisaties tot resultaten. De resultaten van SSZ zijn daarbij een van de componenten voor de verantwoording. In de rapportage wordt verwezen naar het feit dat er vooralsnog geen totaaloverzicht is, waarmee de beweging en de resultaten van het Actieplan gepresenteerd en verantwoord kunnen worden naar de gemeenteraad. De tekst in de rapportage is niet aangepast.
27	74	*"De kans bestaat dan ook dat op termijn het beheer door SSZ wordt overgenomen."*	Dit moet genuanceerd worden. Overname van beheer door SSZ is geen doelstelling, maar slechts hypothetisch, mocht bijvoorbeeld stichting het Anker niet meer aan haar verplichtingen kunnen voldoen. Met de tekst wordt de indruk gewekt dat SSZ als streven heeft de totale exploitatie van wijkcentrum en sporthal over te nemen, gelegitimeerd door de maatschappelijke doelstelling op sportgebied. Dit is niet correct.	De tekst is als volgt aangepast: *"Mocht Stichting Het Anker niet meer aan haar verplichtingen kunnen voldoen, dan bestaat de kans dat op termijn het beheer door SSZ wordt overgenomen. De gemeente geeft aan dat overname van beheer door SSZ geen doelstelling is."*
28	77	*"heeft daarvoor vastgelegd dat eerste elftal spelers van PEC Zwolle zich beschikbaar stellen voor maatschappelijke projecten".*	In de afspraken met PEC Zwolle is niet expliciet vastgelegd dat het om eerste elftalspelers gaat. Afspraak is dat de club een bijdrage levert aan maatschappelijke projecten.	De tekst is als volgt aangepast: "heeft daarvoor vastgelegd dat PEC Zwolle zich beschikbaar stelt voor maatschappelijke projecten."
29	78	Bijlage 4: Geïnterviewden	20 november 2017: Janssen is met dubbel –s 23 november 2017: Mullema moet zijn Mellema. Functie dient te zijn Manager uitvoeringsprogramma	Dit is aangepast in de rapportage (bijlage 4).

PRESENTIELIJST van de Raad

Vergadering d.d. 12 maart 2018

	Naam	Handtekening
1	Baal, dhr. K.F. van	
2	Baksteen, dhr. M.	
3	Boer, dhr. J.W. de	
4	Bruggen, mw. K.T. van	
5	Bruggenkamp, mw. S.S.M.	
6	Campen, dhr. A.A.H. van	
7	Cetin, dhr. O.	
8	Dam, dhr. O.J. van	
9	Dogger, dhr. W.	
10	Drost, mw. S.N.	
11	Elfers, dhr. L.V.	
12	Elshof-Rook, mw. G.J	
13	Geerling, dhr. B.J.	
14	Harten, dhr. M.A.R.	
15	Hulstijn, dhr. M.	
16	Kooij, dhr. G.A. van der	
17	Looijenga, dhr. J.	
18	Michies-de Roos, mw. B.F.M.	
19	Mulder, dhr. M	
20	Mulder, dhr. R.	
21	Mussche, dhr. F.	
22	Oldengarm, dhr. H.S.	
23	Paauw, mw. S.N.C.	
24	Paus, dhr. R.S. de	
25	Prakke, dhr. J.M.	
26	Prins, dhr. D.A.	
27	Rijke, dhr. P.	
28	Rots, mw. D.G.	
29	Schippers, dhr. H.	
30	Slijkhuis, dhr. J.A.	
31	Sluijer, dhr. A	
32	Snuverink, mw. S.	
33	Stoorvogel-Bergman, mw. H.R.	
34	Veen, dhr. M.G. van der	
35	Vegte-Poot, mw. A. van der	Afwezig
36	Vilsteren, dhr. H.T.M. van	
37	Wijnen, dhr. J.C.G.	
38	Willegers, dhr. J.J.A.	
39	Wolthof, mw. P.A.L.	
	Wethouders	
1.	Anker, dhr. E.W.	
2.	Brink, dhr. J.E.	
3.	Heer, dhr. R.E. de	
4.	Meijerink, mw. E.G.	
5.	Willigen, dhr. M.W.J. van	

besluit

Zwolle

Besluit

Jaargang 2018
Onderwerp Bekrachtiging geheimhouding bijlage van de beslisnota "Ontwikkeling Breezicht Stadshagen"

De raad van de gemeente Zwolle;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders;

besluit:

- Op basis van Artikel 10, lid 2 sub b van de Wet Openbaarheid van Bestuur op bijlage Toelichting financiële haalbaarheid Breezicht, december 2017 van de beslisnota "Ontwikkeling Breezicht Stadshagen"
- De bekrachtiging geldt voor onbepaalde tijd

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

besluit

Zwolle

Besluit

Jaargang 2018
Onderwerp Bekrachtiging geheimhouding bijlage van de informatienota verkoop bloot eigendom ondergrond Broerenkerk en ondergrond aanbouw aan Broerenkerk.

De raad van de gemeente Zwolle;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders;

besluit:

- Op basis van Artikel 10, lid 2 sub b en g van de Wet Openbaarheid van Bestuur op bijlage van de informatienota over verkoop bloot eigendom ondergrond Broerenkerk en ondergrond aanbouw aan Broerenkerk.
- De bekrachtiging geldt voor onbepaalde tijd

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

besluit

Zwolle

Besluit

Jaargang 2018
Onderwerp Bekrachtiging geheimhouding bijlage van de informatienota toezegging WRZV-hallen n.a.v. debatronde 19 februari 2018

De raad van de gemeente Zwolle;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders;

besluit:

- Op basis van Artikel 10, lid 2 sub b en g van de Wet Openbaarheid van Bestuur op bijlage van de informatienota over toezegging WRZV-hallen n.a.v. debatronde 19 februari 2018.
- De bekrachtiging geldt voor onbepaalde tijd

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Bestuursorgaan : Besluitvormingsronde Raadsplein
Onderwerp : Lijst ingekomen stukken
Raadsplein : 12-03-2018

Aan de raad,

Wij delen u mede, dat de volgende stukken zijn binnengekomen:

Nr.	Onderwerp en voorgestelde behandeling	B&W datum
	Informatienota's voor de raad / ter kennisname	
1.	Oude Mars	06-02-2018
2.	Stand van zaken uitvoering Grondstoffenplan	06-02-2018
3.	Hoogwater beschermingsprogramma Zwolle-Olst	06-02-2018
4.	Voortgangsbericht Lelystad Airport	13-02-2018
5.	Berkum Energieneutraal	13-02-2018
6.	Aanmeldnotitie mer bestemmingsplannen en afwijkingen bestemmingsplan	13-02-2018
7.	Sociale Woningbouw in Zwolle	13-02-2018
8.	Beantwoording van de motie (integraal) Gezins PGB	13-02-2018
9.	Samen werken aan de Energietransitie met Apeldoorn, Deventer en Zutphen in Transform 1.0	13-02-2018
10.	Geothermie	13-02-2018
11.	Stand van zaken stadslogistiek	13-02-2018
12.	Beantwoording motie: 'Spoorgeschiedenis in beeld	13-02-2018
13.	Beantwoording motie VVD en Swollwacht inzake de routering Oosterenk	13-02-2018
14.	Beantwoording motie Roze Zaterdag	20-02-2018
15.	voortgang Energietransitie in kansrijke gebieden	20-02-2018
16.	verkoop bloot eigendom ondergrond Broerenkerk en ondergrond aanbouw aan Broerenkerk	20-02-2018
17.	Startdocument Mobiliteitsagenda	20-02-2018
18.	Toekomstige invulling Nooterhof	20-02-2018

Nr.	Onderwerp + voorgestelde behandeling	Datum
B1	**Diversen / ter kennisgeving aannemen / Lijst ingekomen stukken**	
1.	Ingekomen brief	
2.	Ingekomen brief	
3.	PWC- tussentijdse rapportage accountantscontrole 2017	01-02-2018
4.	H. Dekker- oproep voor een landelijk en lokaal verbod op houtstook	
5.	Stichting Barbarugo- ken uw verantwoordelijkheid	15-02-2018
6.	Ministerie van BZK- bewustzijn digitale informatiebeveiliging	09-02-2018
7.	KBO- PCOB en Patiëntenfederatie- pleidooi voor een ouderenvriendelijke samenleving	26-02-2018
8.	Natuur en Milieu- Utrecht, Amsterdam en Alkmaar koplopers in duurzaamheid	27-02-2018
B2	**Diversen / ter advies in handen van het college stellen**	
1.	Omgevingsdienst IJsselland- Kaderbrief 2019	14-02-2018
B3	**Diversen / ter afdoening in handen van het college stellen**	
1.	Ingekomen brief participatiewet	28-02-2018

Bestuursorgaan : Besluitvormingsronde Raadsplein
Onderwerp : Lijst ingekomen stukken
Raadsplein : 12-03-2018

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12-03-2018

de voorzitter, H.J. Meijer

de griffier, A.B.M. ten Have

Nr.	Onderwerp	B&W datum
C	**Beantwoording artikel 45 vragen / ter kennisgeving aannemen**	
1.	Beantwoording artikel 45 vragen fractie D66 - Blockchain kansen voor Zwolle	06-02-2018
2.	Beantwoording artikel 45 vragen fractie PvdA - Verkeersveiligheid toegang Sauna Swoll	06-02-2018
3.	Beantwoording artikel 45 vragen fractie Swollwacht en D66 - Boot Schuttevaerkade	06-02-2018
4.	Beantwoording artikel 45 vragen fractie VVD - Opheffing Veldboeket en Ridderspoor per 01-08-2019	06-02-2018
5.	Beantwoording artikel 45 vragen fractie D66 - Reclamezuilen Exterion Media	13-02-2018
6.	Beantwoording artikel 45 vragen fractie CDA - Casus A28 / Nilantsweg	20-02-2018

voorstellen

Zwolle

Agenderingsverzoek Informatienota

Indienende fractie:	GroenLinks Zwolle
Naam woordvoerder:	Remko de Paus
Verzoek om agendering van de Informatienota:	Startdocument Mobiliteitsagenda
Deze Informatienota staat op de lijst van ingekomen stukken d.d.:	12 maart 2018 (4.A.17)
Verzoek om agendering in de:	☐Informatieronde ☒Debatronde
Aanleiding tot agenderen:	**De gemeenteraad heeft in een gemeente de kaderstellende rol. In de informatienota blijkt dat het college de kernopgaven en principes op het gebied van mobiliteit heeft bepaald. Het college geeft aan dat: "Na de gemeenteraadsverkiezingen de gemeenteraad intensief betrokken wordt bij de verdere invulling van de uitgangspunten van de mobiliteitsagenda."**
Beoogd effect van agenderen:	**Met de agendering wil GroenLinks bereiken dat het college weet welke kaders de raad wil stellen. Tevens is het wenselijk dat de betrokkenheid van inwoners veel groter is dan die nu is geweest (1 bijeenkomst en 1 klankbordgroep). Het lijkt voor de hand te liggen hierbij de later tijdens de vergadering vast te stellen (concept) praatplaat voor burgerbetrokkenheid in te zetten. De indiener verzoekt het college met een informatienota de raad vooraf te informeren over de beoogde besluitvorming en betrokkenheid.**
Voor de Informatieronde moeten de volgende betrokkenen worden uitgenodigd:	**/**

Datum 11 mei 2010

Voor de Debatronde moet de debatvraag zijn:	**Welke kaders wil de raad stellen in de mobiliteitsagenda en is de betrokkenheid van inwoners bij de totstandkoming voldoende ingevuld?**

voorstellen

Zwolle

Agenderingsverzoek Informatienota

Indienende fractie:	GroenLinks Zwolle
Naam woordvoerder:	Remko de Paus
Verzoek om agendering van de Informatienota:	Voortgang Energietransitie in kansrijke gebieden
Deze Informatienota staat op de lijst van ingekomen stukken d.d.:	12 maart 2018 (4.A.15)
Verzoek om agendering in de:	☐Informatieronde ☒Debatronde
Aanleiding tot agenderen:	**In de informatienota staat dat "het college opdracht gaf scenario's in beeld te brengen van wat de gemeentelijke rolneming zou kunnen zijn in de grootschalige opwekking van energie binnen Zwolle." En "binnen deze raadsperiode is het niet meer aan de orde hierover een uitgebreid debat te voeren en keuzes te maken die voor langere termijn richtinggevend zijn."**
Beoogd effect van agenderen:	**Met de agendering wil GroenLinks bereiken dat snel na de verkiezingen de rolneming van de gemeente wordt bepaald, zodat geen kostbare tijd verloren gaat voor initiatiefnemers.**
Voor de Informatieronde moeten de volgende betrokkenen worden uitgenodigd:	/
Voor de Debatronde moet de debatvraag zijn:	**Welke rol past de gemeente het best, in het besef dat de energietransitie een enorme opgave vormt voor de gemeente?**

Datum 11 mei 2010

voorstellen

Zwolle

Algemeen Agendaverzoek

Datum Raadsplein Besluitvormingsronde:	12 maart 2018
Indienende fractie:	VVD
Naam woordvoerder:	Johran Willegers
Verzoekt agendering van het onderwerp:	Acceptatie van homo's bij ouderen
Verzoekt bespreking in de:	☒Informatieronde ☐Debatronde
Aanleiding tot agendaverzoek:	**Homo-acceptatie bij ouderen in zorgcentra is nog een uitdaging. Mensen durven soms niet (meer) uit de kast te komen. WijZ gaat in haar instellingen hierover het gesprek aan, maar het probleem speelt breder.**
Beoogd effect van agendering:	**Meer weten over hoe in Zwolle het gaat met homoacceptatie onder ouderen, wat op dit gebied gebeurt, wat nog beter kan en wat daar voor nodig is.**
Voor de informatieronde moeten de volgende betrokkenen worden uitgenodigd:	**WijZ, Roze Ouderengroep Zwolle (nav artikel Stentor 6-3-18), COC, RozeZorg (Roze 50+), Movisie, andere Zwolse zorginstellingen.**
De debatvraag voor de Debatronde luidt als volgt:	**/**

voorstellen

Zwolle

Algemeen Agendaverzoek

Datum Raadsplein Besluitvormingsronde:	12 maart 2018
Indienende fractie:	ChristenUnie, SP, CDA en D66
Naam woordvoerder:	Wietse de Boer, Brammert Geerling, Leo Elfers en Henk Schippers
Verzoekt agendering van het onderwerp:	Participatie
Verzoekt bespreking in de:	☒Informatieronde ☐Debatronde
Aanleiding tot agendaverzoek:	**Een aantal raadsfracties waren recent op uitnodiging van kringloopwinkel Hebbus op werkbezoek. Hebbus heeft wel plek voor vrijwilligers maar krijgen weinig mensen aangeleverd vanuit onder andere het wijkteam. Terwijl er vanuit participatiewet toch mogelijkheden zou moeten zijn. Dat heeft oa te maken met de verschillende treden van de participatie ladder. Nodig is dat alle partijen elkaar goed kennen zodat de stap van de ene organisatie naar de andere goed verloopt**
Beoogd effect van agendering:	**Duidelijkheid krijgen over welke organisatie wat doet voor de doelgroep van de participatie-wet zodat er meer samengewerkt kan worden.** **Duidelijkheid krijgen welke schotten belemmerend werken en wat kan helpen om meer mensen een passende plek te laten krijgen**
Voor de informatieronde moeten de volgende betrokkenen worden uitgenodigd:	**Onder anderen het sociaal wijkteam, werkgeverspunt, UWV, Wezo, de Gift City, Dock24, Zwolle Doet, Hebbus en 'relevante werkgevers(organisaties)'.**

Datum 11 mei 2010

De debatvraag voor de Debatronde luidt als volgt: /

Zwolle

Inspraak FB 12-3-2018 Startdocument Mobiliteitsagenda

Fietsambities voor de toekomst !

Geachte volksvertegenwoordiging,

Ik sta hier omdat u kennis neemt van voornemens op het gebied van mobiliteit in en rond Zwolle.

De Fietsersbond Zwolle heeft het startdocument met belangstelling gelezen. Wij herkennen zowel oude ambities als nieuwe ambities, die een weerslag zijn van ook door ons gedane suggesties of geuite wensen. Dat is mooi!
Wat ons ook verheugde was de aandacht voor de fiets - het meest voorkomende trefwoord in de Zwolse verkiezingsprogramma's, volgens Zwolitico. Ook dat is mooi en dank hiervoor. Het maakt ons ook wel trots.

Zwolle, op weg naar Fietsstad+
(autostad wil niemand meer zijn)
...en wat ons betreft, hoeft die plus niet pas in 2030 achter onze stadsnaam te staan!

Echter om dat te kunnen doen is een startdocument niet voldoende. De

afgelopen jaren is er voldoende gedacht, bedacht en komt het na 21 maart (2018) aan op uitvoerkracht!

Dat kan alleen als u daar ook voldoende middelen -GELD- voor vrijmaakt. De ambities zijn groot dus budget moet daarmee in overeenstemming zijn.

Verder zal een (meerjaren)uitvoeringsagenda structuur geven, zodat deze voornemens - de bouwstenen zo u wil - ook het (fiets)pad naar de toekomst kunnen worden.

Vanzelfsprekend willen wij u helpen met expertise en gebruikerservaringen, ook zullen wij u helpen bij het niet vergeten.

En wij helpen u ook graag bij het uitdragen van de bereikte doelen en vieren van de successen. Het ligt binnen handbereik!

Dank voor uw aandacht
Edwin Koster
Fietsersbond Zwolle

(Ik weet er breken spannende tijden voor u aan en er gaan dingen veranderen, ik wens u nog een aantal mooie campagnedagen.)

~ter info tekst uitgesproken in zgr op 31-10-2016 bij de begroting~

Geachte raadsleden,

Ongeveer een week geleden besloot u de weg vrij te maken voor een **fietsviaduct**. Dat zijn besluiten waar wij blij mee zijn. **Fietsen is goed** !

Dat blijkt uit vele studies en beleidsnota's. De **fiets is de oplossing** voor veel moderne problemen op gebied van bereikbaarheid, duurzaamheid, milieu en gezondheid. Nog even en we fietsen gezamenlijk de wereldvrede tegemoet.

….. maar tot die tijd zijn er nog een aantal zaken die wij graag onder uw aandacht willen brengen. Om het beheersbaar te houden beperken wij ons tot de Zwolse schaal. De onderwerpen waar wij aandacht voor vragen zijn gerelateerd aan veiligheid een onderwerp dat ook in deze begroting terugkomt. Er is dus om het jargon te blijven, een haakje, paraplu of een kader waarbij waar u het kunt koppelen. Als u ons volgt op twitter en vele van u doen dat zult u er vast een aantal herkennen, wij vragen er al regelmatig aandacht voor.

Het gaat om **laden en lossen op fietsstraten**, en heel specifiek het laden en lossen van auto's op de fietsstraat ter hoogte van de Peugeot-garage aan de Willemsvaart, een vooral 's morgens drukke fietsroute van en naar de stad en onderwijsinstellingen. Wij pleiten voor een **aparte laad- en losplaats** op enige afstand van de fietsstraat, zodat een vrachtwagen vol auto's niet de doorgang versmalt zodat fietsers maar ook auto's die te gast zijn zich door de overgebleven ruimte moeten wurmen. Dat is **geen shared space,** dat is vragen om ongelukken. In de toekomst zal deze route nog drukker worden omdat het CCC haar ingang naar de Kamperweg verplaatst.

Scholieren die nu nog via de wijk Veerallee naar het CCC fietsen zullen dat straks niet meer doen omdat deze route dan niet logisch is.

Een twee issue over veiligheid is de kruising Rode Torenbrug, Jufferenwal en Melkmarkt en straks ook route richting de nieuwe bioscoop. Deze route naar de stad is onlangs nog in het nieuws geweest vanwege vele **bijna aanrijdingen**. Ook hier is het regime shared space, waarbij vanwege de kans op aanrijdingen er voorzichtig gereden wordt. In reactie op deze berichtgeving liet een woordvoerder van de gemeente weten dat **heroverweging een optie is**, tegen het licht houden heet dat. Wij zien hierin een bevestiging van onze mening dat de maatvoering van het kruispunt te klein is. Iets dat we reeds in planperiode ambtelijk hebben ingebracht. Wellicht is er aansluiting te vinden bij maatregelen actieplan fietsparkeren. Door de komst van de bioscoop voorzien wij een nieuwe stroom de stad uit en de fietser kennende soms ook via de kortste weg, dus over de voetgangersstrook.
Iets om bij stil te staan en over na te denken. Wij hebben de antwoorden hiervoor ook nog niet, maar zijn natuurlijk bereid om mee te denken. Overigens kan route naar fietsmagneet de Hofvlietvilla ook nog wel iets beter.

Dan zouden we het nog met uw kunnen hebben over fietsparkeren…. bij het winkelcentrum in Zwolle Zuid en in onze Binnenstad maar dat doen we niet, we hebben hierover binnenkort overleg met ambtenaren en wethouder en willen daar geen hypotheek op leggen.

Waar we nog wel aandacht voor vragen is **schoonmaakbudget.**

Een bescheiden potje waaruit we, als **gastvrije, fietsvriendelijke stad** onze drukst gebruikte stallingen, die bij het station, een kwaliteitsimpuls gegeven die hoort bij ambities in alle beleidsstukken en artist impressions over de spoorzone.
De november rain is aanstaande en we hebben in onze stad slechts één **regensensor** die fietsers bij regen eerder groenlicht geeft. Het zou mooi zijn als u groenlicht geeft voor een tweede. Want alleen in de regen is ook zo alleen. Dat geld is vast zo gevonden door een wethouder die met aanbestedings-voordelen, **fietsviaducten** voor een prikkie regelt. En zo zijn we terug bij het begin.

Dank voor uw aandacht

Motie Nooterhof

De gemeenteraad van Zwolle, in vergadering bijeen op maandag 12 maart 2018,

Constaterende dat:

- De gemeente op zoek is naar een nieuwe partij voor het beheer van Doepark Nooterhof, op basis van een nog op te stellen visie
- Doepark Nooterhof onderdeel is van de Hoofdgroenstructuur

Van mening dat:

- De aanwezige biodiversiteit en natuurlijke waarden in de Nooterhof en de vrije toegankelijkheid van het park als basisvoorwaarde aangehouden dienen te worden.
- Doepark Nooterhof een belangrijk onderdeel moet (blijven) vormen binnen natuur- en milieueducatie van de gemeente Zwolle.

Verzoekt het college:

- In de op te stellen visie het ecologisch beheer van het park als geheel een harde voorwaarde te laten zijn.

en gaat over tot de orde van de dag,

D66 Zwolle	CDA	PvdA
Mark Oldengarm	Martijn van der Veen	Jan Slijkhuis
Swollwacht	SP	GroenLinks
William Dogger	Koen van Baal	Remko de Paus

Met algemene stemmen aangenomen 12-03-2018

Bestuursorgaan : Besluitvormingsronde Raadsplein
Onderwerp : Lijst ingekomen stukken
Raadsplein : 12-03-2018

Aan de raad,

Wij delen u mede, dat de volgende stukken zijn binnengekomen:

Nr.	Onderwerp en voorgestelde behandeling	B&W datum
	Informatienota's voor de raad / ter kennisname	
1.	Oude Mars	06-02-2018
2.	Stand van zaken uitvoering Grondstoffenplan	06-02-2018
3.	Hoogwater beschermingsprogramma Zwolle-Olst	06-02-2018
4.	Voortgangsbericht Lelystad Airport	13-02-2018
5.	Berkum Energieneutraal	13-02-2018
6.	Aanmeldnotitie mer bestemmingsplannen en afwijkingen bestemmingsplan	13-02-2018
7.	Sociale Woningbouw in Zwolle	13-02-2018
8.	Beantwoording van de motie (integraal) Gezins PGB	13-02-2018
9.	Samen werken aan de Energietransitie met Apeldoorn, Deventer en Zutphen in Transform 1.0	13-02-2018
10.	Geothermie	13-02-2018
11.	Stand van zaken stadslogistiek	13-02-2018
12.	Beantwoording motie: 'Spoorgeschiedenis in beeld	13-02-2018
13.	Beantwoording motie VVD en Swollwacht inzake de routering Oosterenk	13-02-2018
14.	Beantwoording motie Roze Zaterdag	20-02-2018
15.	voortgang Energietransitie in kansrijke gebieden **(geagendeerd voor een debatronde, datum volgt)**	20-02-2018
16.	verkoop bloot eigendom ondergrond Broerenkerk en ondergrond aanbouw aan Broerenkerk	20-02-2018
17.	Startdocument Mobiliteitsagenda **(geagendeerd voor een debatronde, datum volgt)**	20-02-2018
18.	Toekomstige invulling Nooterhof	20-02-2018

Nr.	Onderwerp + voorgestelde behandeling	Datum
B1	**Diversen / ter kennisgeving aannemen / Lijst ingekomen stukken**	
1.	Ingekomen brief	
2.	Ingekomen brief	
3.	PWC- tussentijdse rapportage accountantscontrole 2017	01-02-2018
4.	H. Dekker- oproep voor een landelijk en lokaal verbod op houtstook	
5.	Stichting Barbarugo- ken uw verantwoordelijkheid	15-02-2018
6.	Ministerie van BZK- bewustzijn digitale informatiebeveiliging	09-02-2018
7.	KBO- PCOB en Patiëntenfederatie- pleidooi voor een ouderenvriendelijke samenleving	26-02-2018
8.	Natuur en Milieu- Utrecht, Amsterdam en Alkmaar koplopers in duurzaamheid	27-02-2018
B2	**Diversen / ter advies in handen van het college stellen**	
1.	Omgevingsdienst IJsselland- Kaderbrief 2019	14-02-2018
B3	**Diversen / ter afdoening in handen van het college stellen**	
1.	Ingekomen brief participatiewet	28-02-2018

Bestuursorgaan : Besluitvormingsronde Raadsplein
Onderwerp : Lijst ingekomen stukken
Raadsplein : 12-03-2018

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12-03-2018

de voorzitter, H.J. Meijer

de griffier, A.B.M. ten Have

Nr.	Onderwerp	B&W datum
C	**Beantwoording artikel 45 vragen / ter kennisgeving aannemen**	
1.	Beantwoording artikel 45 vragen fractie D66 - Blockchain kansen voor Zwolle	06-02-2018
2.	Beantwoording artikel 45 vragen fractie PvdA - Verkeersveiligheid toegang Sauna Swoll	06-02-2018
3.	Beantwoording artikel 45 vragen fractie Swollwacht en D66 - Boot Schuttevaerkade	06-02-2018
4.	Beantwoording artikel 45 vragen fractie VVD - Opheffing Veldboeket en Ridderspoor per 01-08-2019	06-02-2018
5.	Beantwoording artikel 45 vragen fractie D66 - Reclamezuilen Exterion Media	13-02-2018
6.	Beantwoording artikel 45 vragen fractie CDA - Casus A28 / Nilantsweg	20-02-2018

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 12 maart 2018

onderwerp	Oude Mars
portefeuillehouder	Ed Anker
informant	Westenberg, Anton
medeopstellers	
afdeling	Proces- Programma- en Projectmanagement
bijlagen	Voorstel: Informatienota Oude Mars

Voorgesteld besluit raad

Wij stellen u voor kennis te nemen van:
Het collegebesluit inzake Oude Mars d.d. 6 februari waarin is besloten;

1. In te stemmen met aanpassing van het stedenbouwkundig deelplan fase 3 Oude Mars
2. In te stemmen met de voorgestelde verkooppromotie

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 23 januari 2018

Onderwerp	Oude Mars
Versienummer	V0.1

Portefeuillehouder naam E. Anker

Informant A.Westenberg
Afdeling Projectontwikkeling / PPP
Telefoon 038 498 2660
Email a.westenberg@zwolle.nl

Bijlagen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

Het collegebesluit inzake Oude Mars d.d. 6 februari waarin is besloten;

1 In te stemmen met aanpassing van het stedenbouwkundig deelplan fase 3 Oude Mars
2 In te stemmen met de voorgestelde verkooppromotie

Datum 23 januari 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
In 2008 is gestart met de verkoop van kavels in het plangebied Oude Mars. De kavels in dit gebied zijn bedoeld voor het topsegment zoals door de raad in 2004 is besloten naar aanleiding van het collegeprogramma 2002 - 2006. Het stedenbouwkundig plan is door de raad in 2007 vastgesteld op basis waarvan de bestemmingsplan in 2009 onherroepelijk is geworden.
Het plangebied is opgedeeld in 3 fases en fase 1 en 2 zijn in 2008 definitief in verkoop gegaan.
De start van de verkoop is echter direct gevolgd door de woningmarktcrisis hetgeen de verkoop heeft doen stagneren. In fase 1 en 2 zijn thans 44 kavels in verkoop waarvan er 28 zijn verkocht en 1 kavel onder optie. Ook in de afgelopen periode is de verkoop van kavels in dit plangebied niet toegenomen.
In 2016 is een extern marktonderzoek door Bureau Stedelijke Planning verricht. Mede uit dit onderzoek blijkt dat de beperkte interesse kan worden verklaard door verschillende aspecten:

- De verkopen van de Oude Mars nemen relatief sterk af in de slechtere jaren. Dat komt omdat deze kavels onderdeel uitmaken van het hogere segment en daarmee het conjunctuurgevoeligst zijn.
- Voorzichtigheid bij potentiële kopers in verband met onzekerheid over de snelheid waarmee het gehele plangebied bebouwd zal zijn.
- Beperkte verkooppromotie.

Kernboodschap
Mede op basis van het door Bureau Stedelijke Planning uitgevoerde marktonderzoek heeft het college besloten onderstaande maatregelen te nemen:
1. Aanpassing van de stedenbouwkundige opzet fase 3 van het plangebied Oude Mars. Een aantal kavels krijgt hierdoor een kleiner oppervlak tussen de 750 en 1.000 m2 en het aantal kavels neemt toe van 100 naar 102.
2. Actieve verkooppromotie, onder meer door het vernieuwen van de huidige verkoopdocumentatie. Daarbij zullen ook de Unique Selling Points nadrukkelijker naar voren komen en er meerdere impressies gemaakt worden van het toekomstbeeld van het gehele plangebied.

Consequenties
Met het treffen van de voorgestelde maatregelen wordt er een impuls gegeven aan het plangebied Oude Mars door bevordering van de uitgifte van de kavels.
De aanpassing van het stedenbouwkundig plan heeft een positief effect van ca. 2 miljoen op oude Mars ten opzichte van de MPV 2017

Communicatie
Tijdens een inloopbijeenkomst op 8 januari 2018 is de aanpassing van het stedenbouwkundig plan fase 3 gepresenteerd aan de huidige bewoners/kopers van een kavel op de Oude Mars. Het aangepaste plan is (unaniem) ronduit goed ontvangen vanwege de verminderde stedelijke structuur. Ook was er volop begrip voor het toevoegen aan een beperkt aantal kavel in het segment tussen 750 en 1.000 m2.

Datum 23 januari 2018

Vervolg
De bestemmingsplanwijziging zal ten gevolge van de stedenbouwkundige aanpassing en het verstrijken van de 10-jaars bestemmingstermijn worden opgestart.

Openbaarheid
Deze informatienota is openbaar

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 43104

Onderwerp Oude Mars

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 06-02-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 12 maart 2018

onderwerp	Stand van zaken uitvoering Grondstoffenplan
portefeuillehouder	Michiel van Willigen
informant	Ekhart, Rutger (2975)
medeopstellers	Horstman, Tom (2553) Kruizinga, Marco (2405)
afdeling	Wijk en Beheermanagement
bijlagen	Voorstel: Informatienota Stand van zaken uitvoering Grondstoffenplan

Voorgesteld besluit raad

kennis te nemen van:
De stand van zaken van de uitvoering een aantal onderdelen van het Grondstoffenplan 2017-2020.
(Motie 609 over het aansluiten bij de statiegeldalliantie en toezegging 200 over de ja-ja sticker zijn hiermee afgehandeld).

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 5 februari 2018

Onderwerp	Stand van zaken uitvoering Grondstoffenplan
Versienummer	V1.0

Portefeuillehouder Van Willigen

Informant R. Ekhart
Afdeling Wijk en Beheermanagement
Telefoon 038 498 2975
Email R.Ekhart@zwolle.nl

Bijlagen 1. Locaties bediening mobiele brengvoorziening
2. Rooster bediening mobiele brengvoorziening

Wij stellen u voor kennis te nemen van:
De stand van zaken van de uitvoering een aantal onderdelen van het Grondstoffenplan 2017-2020. (Motie 609 over het aansluiten bij de statiegeldalliantie en toezegging 200 over de ja-ja sticker zijn hiermee afgehandeld).

Inleiding
In juli 2017 heeft u het Uitwerkingsplan Grondstoffenplan 2017-2020 vastgesteld. Met de uitvoering van het Grondstoffenplan willen we de scheiding van afval en grondstoffen verbeteren en de hoeveelheid restafval verminderen tot 100 kilo per persoon per jaar. In het Grondstoffenplan staat een groot aantal acties die we met de stad uitvoeren om de doelen te bereiken. De afgelopen maanden is een groot aantal acties in gang gezet. We hebben u onlangs geïnformeerd over de voortgang van de gesprekken met de verenigingen in het kader van de ombouw van de oudpapier regeling. Met deze informatienota informeren we u over de volgende onderdelen van de uitvoering van het Grondstoffenplan:

- De uitvoering van de proef belonen en de planning van de tussenevaluatie;
- De manier waarop we de decentrale brengvoorzieningen willen vormgeven;
- De manier waarop we toezegging over de “ja-ja-sticker” willen uitvoeren (toezegging 200);
- De uitvoering van de motie “Statiegeldalliantie (motie 609).

Kernboodschap
We zijn samen met ROVA en andere betrokkenen bezig om deze activiteiten voor te bereiden en uit te voeren. Hieronder gaan we nader in op de uitvoering van de in de inleiding genoemde acties.

<u>Uitvoering proef belonen</u>
De proef met belonen is half november 2017 gestart in de buurten Schoonhorst (Stadshagen) en Gerenbroek (Zwolle Zuid).

- Voor de start van de proef zijn de bewoners twee keer per brief geïnformeerd.
- Voor de start van de proef zijn bij de hoogbouwcomplexen in de buurten voorzieningen getroffen voor het aanbieden van oud papier en PMD. De bestaande papiercontainers worden nog voorzien van een nieuwe inwerpzuil met een grotere inwerpopening. Hierdoor kunnen doosjes makkelijker in de container worden gegooid en is het risico op verklemming kleiner.
- Begin november is er per buurt een informatieavond georganiseerd waarop bewoners vragen konden stellen en met de gemeente en ROVA in gesprek konden over de proef. Deze informatieavonden zijn door circa 50 mensen bezocht.
- Bewoners hadden de mogelijkheid om zich af te melden voor deelname aan de proef. Circa 50 van de 3.000 huishoudens hebben zich afgemeld voor deelname aan de proef. Hun aanbiedgedrag wordt niet gemonitord, maar ze komen ook niet in aanmerking voor een beloning.
- Met name de eerste weken van de proef hebben we via het Klantcontactcentrum vragen en opmerkingen gekregen van bewoners. Er werden vooral vragen gesteld over de mogelijkheid om al tijdens de proef bij hoogbouw GFT apart aan te bieden, de grootte van de inwerpopening van de ondergrondse container voor mensen die graag vaak kleine hoeveelheden aanbieden en over luiers/incontinentiemateriaal.

Omdat het apart aanbieden van GFT voor hoogbouwbewoners in de proefgebieden nog niet was gerealiseerd, hanteren we voor de hoogbouw een ruimere beloningsstaffel dan bij de laagbouw. Als tijdelijke oplossing kunnen bewoners in het proefgebied van Stadshagen (enige met hoogbouw) een minicontainer krijgen. In het kader van het spoor “faciliteren” wordt het inzamelen van GFT bij hoogbouw verder uitgewerkt.
Na de start van de proef is voor een nulmeting een enquête toegestuurd aan alle huishoudens in de twee buurten. Ruim 35% van de huishoudens heeft de enquête ingevuld, een hoog percentage voor dergelijke enquêtes.

Eind januari 2018 is een tussenevaluatie gestart. We houden een beknopte enquête onder de bewoners die zich daarvoor hebben aangemeld. Daarnaast evalueren we onder meer de eerste resulaten ten aanzien van de aangeboden hoeveelheden grondstoffen en restafval en de effecten op zwerfafval en bijplaatsingen in de buurt.

Decentrale brengvoorzieningen

De decentrale brengvoorziening zijn primair bedoeld om het serviceniveau te verhogen voor het aanbieden van afval- en met name grondstofstromen die niet via de ondergrondse containers of de containers dicht bij huis kunnen worden aangeboden. Het biedt voor een aantal stromen een alternatief voor het Milieubrengstation op Hessenpoort.
Daarnaast is het doel van de decentrale brengvoorzieningen om de scheiding van afval en grondstoffen te vergroten omdat nu nog een deel van de stromen onnodig bij het restafval belandt.

De decentrale brengvoorzieningen bestaan uit twee delen die elkaar versterken:

- *De Zwolse grondstoffenkaart*: Het idee voor de Zwolse grondstoffenkaart is ontstaan doordat er de laatste jaren veel inzamelpunten voor kleinere grondstofstromen stromen zijn gekomen buiten de regie van de gemeente om. Denk bijvoorbeeld aan inzamellocaties bij supermarkten. Over de hele stad zijn inzamelpunten voor frituurvet, textiel, baterijen, lampen etc. Deze bestaande brengpunten zijn onvoldoende bekend bij de Zwollenaren. Er wordt een digitale kaart ontwikkeld waarop makkelijk de dichtstbijzijnde inzamelpunten te zien zijn. Op de kaart komt ook een overzicht van de kringloopwinkels en repair–cafés.
- *Een mobiele brengvoorziening voor grondstoffen*: De mobiele brengvoorziening wordt ingezet voor kleine hoeveelheden grondstoffen waar geen of onvoldoende decentrale bengpunten voor zijn. Nadrukkelijk is deze nieuwe brengvoorziening niet bedoeld voor de bulk van grof huishoudelijk afval, hiervoor heeft de gemeente immers al een haalservice en de omvang van die stroom is te groot om decentraal in te zamelen.

De kaart en de decentrale mobiele brengvoorziening vullen elkaar aan. Beide worden tegelijkertijd gelanceerd.

Uit het invoeringsplan wordt ook een publieksversie gedestilleerd welke ter kennisgeving aan de raad wordt aangeboden. Hieronder alvast enkele enkele wetenswaardigheden:

- De mobiele brengvoorziening komt in de vorm van een omgebouwde Klein Chemisch Afval wagen (KCA). Standaard KCA op afroep aan huis ophalen stopt daarmee.
- De mobiele brengvoorziening wordt stadsbreed ingezet, onder te verdelen naar stadsdeel.
- De volgende stromen worden ingezameld: KCA, harde kunststoffen, Piepschuim, hout, vlakglas en kleine huishoudelijke apparaten.
- Grondstoffen die al elders decentraal worden ingezameld (frituurvet, kleine huishoudelijke apparaten) worden niet geweigerd, maar er wordt wel gewezen op al bestaande inzamelpunten die frequenter beschikbaar zijn dan de mobiele voorziening.
- Daarnaast wordt de mogelijkheid geboden om kleine hoeveelheden puin (een paar stoeptegels) en grof huishoudelijk afval (een los traphekje), hoeveelheden waarvoor bewoners vaak niet de moeite nemen om naar Hessenpoort te gaan of een haalafspraak te maken, waardoor het vaak in de ondergrondse container belandt of wordt bijgeplaatst bij de container als het er net niet in past.
- De mobiele brengvoorziening heeft vaste standplaatsen op hotspots zoals markten, winkelcentra (zie bijlage 1).

- De mobiele brengvoorziening is volgens een vaste frequentie om de week aanwezig (zie bijlage 2). Op de meeste locaties doordeweeks (inclusief de avond). Op vier plekken, verspreid over de stad, is de brengvoorziening ook op zaterdag beschikbaar.
- De mobiele brengvoorziening is in Wijthmen en Windesheim op afroep beschikbaar, vergelijkbaar met de huidige KCA-wagen.
- De mobiele voorziening kan ook op andere momenten worden ingezet, denk hierbij bijvoorbeeld aan een ronde voor vuurwerkafval begin januari.

De Klankbordgroep is betrokken bij de planvorming. We betrekken de klankborgroep ook bij de verdere uitwerking. Daarnaast gaan we in overleg met bijvoorbeeld winkeliersverenigingen om de mobiele brengvoorziening in te passen. Het streven is om de mobiele brengvoorziening en de grondstoffenkaart rond de zomer te implementeren.

Uitvoering toezegging ja-ja sticker (toezegging 200)
In de raadsvergadering van 27 november 2017 heeft wethouder Van Willigen toegezegd de invoering van de ja-ja sticker in Zwolle te onderzoeken en de raad in januari 2018 te informeren (toezegging 200). Na gesprekken met de gemeente Amsterdam en een aantal Zwolse betrokkenen bij de productie en verspreiding van reclamefolders hebben we geconstateerd dat een zorgvuldige afweging vraagt om een nadere uitwerking, toegesneden op de Zwolse situatie. We gaan tot de zomer met de betrokkenen onderzoeken wat de invoering van de ja-ja sticker in Zwolle betekent. We verwachten de raad vlak voor of na de zomer een voorstel te kunnen doen. De toezegging is daarmee uitgevoerd.

Motie aansluiten bij de Statiegeldalliantie (motie 609)
Inmiddels hebben we ons aangemeld voor de Statiegeldalliantie. De motie is daarmee uitgevoerd. We constateren dat het aantal gemeenten dat zich bij de alliantie heeft aangesloten groeit. We volgen de landelijke ontwikkelingen met veel belangstelling.

Communicatie
De communicatie over de uitvoering van het Grondstoffenplan loopt via de website zwollezonderafval.nl. Daarnaast gebruiken we onder meer social media om de bewoners te bereiken.

Er is een klankbordgroep geformeerd. Daarin zitten naast geïnteresseerde bewoners onder meer mensen die betrokken zijn bij de repair café's, de kringloopwinkel en een vertegenwoordiging van de Milieuraad. In de klankbordgroepvergadering van januari 2018 is onder meer gesproken over de decentrale brengvoorzieningen (locaties, welke afval-/grondstofstromen, de decentrale brengvoorziening inzetten op specifieke momenten, zoals bij het opruimen van vuurwerkafval). Daarnaast is de grootte van de inwerpopening van de ondergrondse containers bij invoering van een financiële beloning aan de orde geweest.

Vervolg
We gaan verder met de uitvoering van het Grondstoffenplan. We informeren u over de voortgang met de reguliere beleidscyclus. Waar nodig informeren we u met een informatienota of leggen we u besluiten voor met een beslisnota. Voor de komende periode is het volgende gepland:

- Tussenevaluatie proef belonen: De planning is dat we de raad in de tweede helft van maart met een informatienota informeren over de tussenevaluatie.
- Oud papier regeling: We verwachten u voor de zomer te informeren over de over de subsidieregeling voor verenigingen als alternatief voor de huidige oud-papier regeling.

- Ja ja sticker: We verwachten u vlak voor of net na de zomer een voorstel toe te sturen over de ja ja sticker.

Openbaarheid
Deze informatienota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Datum 5 februari 2018

Bijlage 1: Locaties te bedienen door de mobiele brengstations

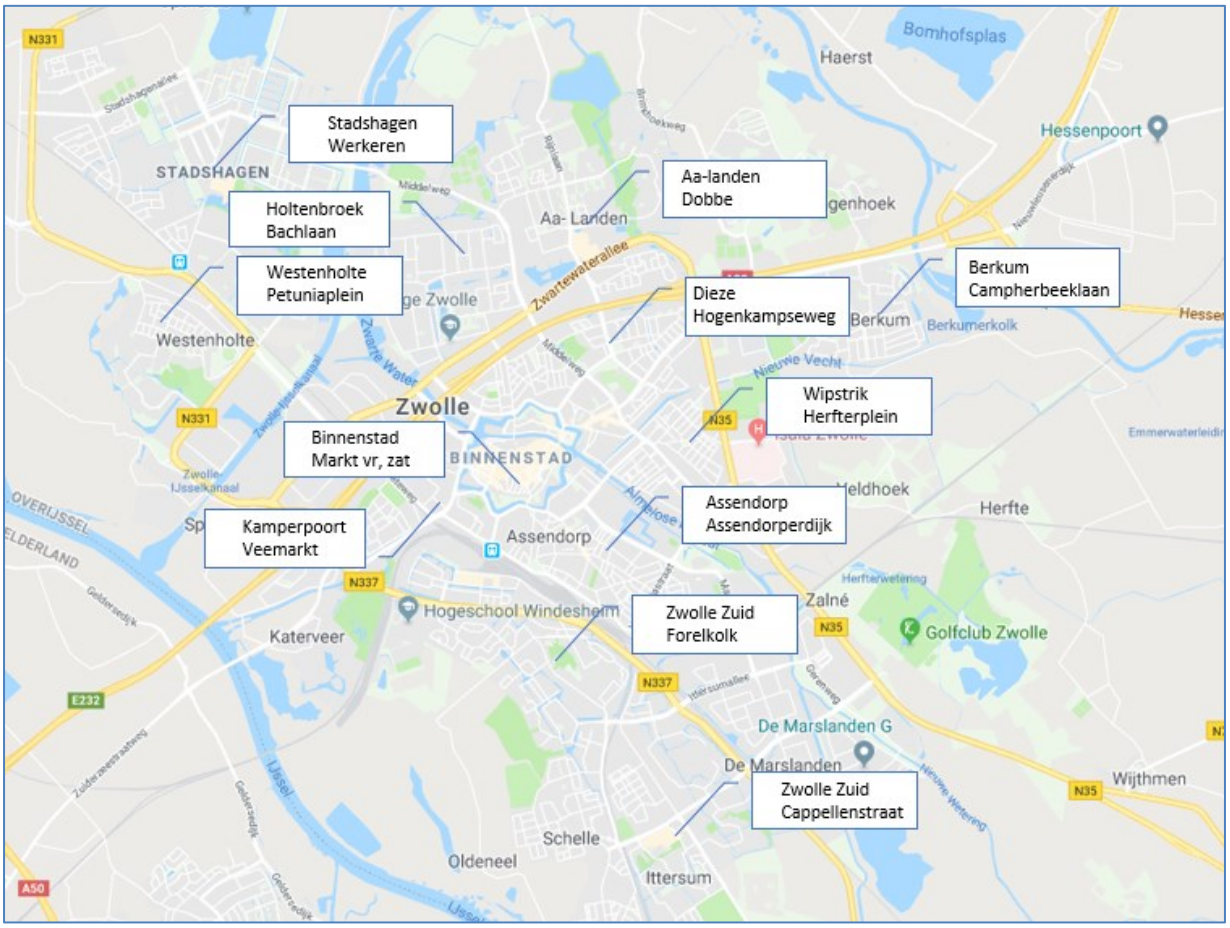

Datum 5 februari 2018

Bijlage 2: Rooster bediening locaties mobiele brengstations

1e en 3e week van de maand

Dag	Markt	Winkelcentrum	Uur
Dinsdag - ochtend	-	-	
Dinsdag - middag	Dobbe Aa-landen	-	12.00 - 17.00
Dinsdag - avond	-	Kamperpoort - Veemarkt	17.30 - 20.00
Woensdag - ochtend	Zwolle-Zuid	-	8.30 - 13.00
Woensdag - middag	-	Schelle - Forelkolk	13.30 - 17.00
Woensdag - avond	-	-	
Donderdag - ochtend	-	-	
Donderdag - middag	-	-	
Donderdag - avond		Assendorp - Assendorperdijk	16.00 - 20.00
Vrijdag - ochtend	Centrum	-	8.00 - 13.00
Vrijdag - middag	-	-	
Vrijdag - avond	-	Wipstrik - Herfterplein	16.00 - 20.00
Zaterdag - ochtend		Diezerpoort - Hogenkampseweg	09.00 - 13.00
Zaterdag - middag	-	Stadshagen - Werkeren	14.00 - 18.00

2e en 4e week van de maand

Wijk	Markt	Winkelcentrum	Uur
Dinsdag - ochtend		-	
Dinsdag - middag		-	
Dinsdag - avond		Holtenbroek - Bachlaan	16.00 - 20.00
Woensdag - ochtend		-	
Woensdag - middag		-	
Woensdag - avond		Westenholte - Petuniaplein	16.00 - 20.00
Donderdag - ochtend		-	
Donderdag - middag		-	
Donderdag - avond		Berkum - Campherbeeklaan	16.00 - 20.00
Vrijdag - ochtend	Centrum	-	8.00 - 13.00
Vrijdag - middag		-	
Vrijdag - avond		-	
Zaterdag - ochtend		Zwolle-Zuid – vd Cappellenstraat	9.00 - 13.00
Zaterdag - middag		Aa-landen - Dobbe	14.00 - 18.00

(Wijthmen en Windesheim worden op afroep bediend)

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 43189

Onderwerp Stand van zaken uitvoering Grondstoffenplan

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 06-02-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 12 maart 2018

onderwerp	Hoogwater beschermingsprogramma Zwolle-Olst
portefeuillehouder	Ed Anker
informant	Bouwhuis, Enita (2697)
medeopstellers	Ede van der Pals - van Dooren, Anja van (2788) Jansma, Oebele (2438)
afdeling	Proces- Programma- en Projectmanagement
bijlagen	Voorstel: Informatienota Hoogwater beschermingsprogramma Zwolle-Olst Bijlage: Bijlage 1 Overzicht traject IJsseldijk Zwolle-Olst Bijlage: Bijlage 2 Overzicht kansrijke dijkalternatieven Bijlage: Bijlage 3a schets wandelpad naast Beekmanpad Bijlage: Bijlage 3b HWBP Meekoppelkansen Zwolle Olst overzicht Bijlage: Bijlage 4 Planning HWBP Zwolle-Olst

Voorgesteld besluit raad

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. de stand van zaken en de resultaten van de eerste verkenning van het HWBP project Zwolle-Olst;
2. de ingebrachte meekoppelkansen.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 29 januari 2018

Onderwerp	Hoogwater beschermingsprogramma Zwolle-Olst
Versienummer	V0.1

Portefeuillehouder E. Anker

Informant O. Jansma
Afdeling Project Ontwikkeling / OW
Telefoon 038 498 2438
Email O.Jansma@zwolle.nl

Bijlagen
Bijlage 1 Overzicht traject IJsseldijk Zwolle-Olst
Bijlage 2 Overzicht kansrijke dijkalternatieven
Bijlage 3 Overzicht van de meekoppelkansen (inclusief wandelpad Beekmanpad)
Bijlage 4 Planning HWBP Zwolle-Olst

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. de stand van zaken en de resultaten van de eerste verkenning van het HWBP project Zwolle-Olst;
2. de ingebrachte meekoppelkansen.

Datum 29 januari 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
Begin 2017 is het Waterschap Drents Overijsselse Delta (WDODelta) gestart met een verkenning naar de opgave voor de dijkversterking en - verhoging van de dijk langs de IJssel. Dit is een traject van 29 km en loopt van het Zwolle-IJsselkanaal tot en met Olst (zie bijlage 1). Het project is opgedeeld in drie fases, te weten verkenning, uitwerking en realisatie en loopt tot 2026. De dijk is niet sterk genoeg, niet hoog genoeg en er loopt op veel plekken water onder door. Naast de provincie Overijssel, gemeente Wijhe-Olst, Rijkswaterstaat en Staatsbosbeheer, participeert de gemeente Zwolle in de verkenningen en in het project. De eerste stap in de verkenning wordt nu afgesloten. In de vergadering van de bestuurlijke begeleidingsgroep van 9 februari 2018, waarin de portefeuillehouder de gemeente vertegenwoordigt, zal deze stap worden vastgesteld.

Kernboodschap
Het afgelopen jaar is de opgave bepaald, zijn de kansrijke dijkalternatieven geselecteerd en zijn kansrijke meekoppelkansen ingebracht.

Belangen, rollen en posities
Het waterschap is trekker van het onderhavige HWBP-project Zwolle-Olst. Daar bij staat het waterschap voor de waterveiligheid.
De gemeente brengt belangen in die te maken hebben met de ambitie “waterrobuust Zwolle” en integrale gebiedsontwikkeling (meervoudige waardecreatie, recreatie, natuur en landschap). Voorts vertegenwoordigt de gemeente zo nodig belangen van particulieren die op een onevenredige wijze in het gedrang komen. De gemeente neemt verschillende rollen in:

- partner (waterveiligheid en waterrobuustheid). Daarbij beziet de gemeente doorgaans de vraagstukken en oplossingsrichtingen integraal, bijvoorbeeld in relatie tot mogelijke gebiedsontwikkelingen;
- faciliterende rol (kennis van het gebied, vakkennis en –adviezen);
- meesturende rol (integraal versus sectoraal; op proces en inhoud).

De opgave
Het Zwolse deel van de dijk kent zowel een hoogte-als een versterkingsopgave. Bijna over het gehele traject op Zwols grondgebied zal de dijk moeten worden verhoogd. Daarbij is nu nog sprake van een bandbreedte: 0 tot 1 meter. Bij Spoolde varieert de opgave tussen 0 en 1,5 meter. De opgave komt voort uit voorspellingen omtrent de stijging van het waterpeil, de toename van opstuwend water vanuit het IJsselmeer ten gevolge van de toename van extreme weersituaties, maar ook sterkte/zwakte van dit dijktracé. Verder is er nog een factor die een rol van betekenis speelt, namelijk het risico op een overstroming ten aanzien van economisch belangrijke gebieden (risico= kans x gevolg). Zwolle is daar één van. In het verleden werd deze factor niet meegenomen in de modellen en berekeningen. Nu wel. De inzet is er op gericht om het gebied achter de IJsseldijk voor de komende 50 jaar waterveilig te maken.

Verder dient de dijk bijna over het gehele tracé te worden versterkt. Op veel plekken heeft de dijk of de berm van de dijk niet de goede bekleding of wordt de dijk verzwakt door water dat onder de dijk doorloopt (het zg. piping). Deze opgave en de hiervoor genoemde hoogte-opgave zijn te samen

bepalend voor de te nemen maatregelen. De mate waarin versterking kan worden toegepast (bv. bermen met niet doorlatende klei of verbreding van de dijk; hiervoor moet ruimte zijn) is van invloed om de te nemen maatregelen ten aanzien van de hoogte.
De vorenstaande opgave is nog in bandbreedtes. In de loop van het proces wordt de exacte opgave per deeltraject (per situatie) bepaald.

Kansrijke dijkalternatieven
Het afgelopen jaar heeft er een verkenning plaatsgevonden ten aanzien van dijkalternatieven. Dit heeft voor het tracé geleid tot een vijftal kansrijke dijkalternatieven (zie bijlage 2). De alternatieven zijn beoordeeld op techniek, impact op de omgeving (mens,flora en fauna) en kosten. Niet elk alternatief is overal toepasbaar. Dit is per situatie verschillend. Dit dient nog verder worden verkend en uitgewerkt (maatwerk).

Het historische Katerveercomplex in Spoolde maakt ook deel uit van de aan te pakken waterkering. Gezien de monumentale status van het object, is voor deze opgave een apart project gemaakt. Het project kent een eigen aanpak en planning. Momenteel wordt de opgave in relatie tot de constructieve sterkte van het object, feitelijk de afbakening van het project, bepaald. Het waterschap heeft hiervoor opdracht gegeven aan een ingenieursbureau. De gemeente is betrokken geweest bij de aanbesteding en is aangehaakt op het project evenals de Rijksdienst voor Erfgoed.

Ook het landschapspark Engelse Werk verdient aparte vermelding. Het idee is om hier een dijkalternatief toe te passen dat rekening houdt met de beschermde status van het park (Rijksmonument). De dijkverhoging en - versterking zou hier buitendijks kunnen plaatsvinden. Tevens kan de vorm van het verdedigingsbolwerk zichtbaarder worden gemaakt.

Meekoppelkansen
De gemeente heeft voor het Zwolse dijktraject op ambtelijk niveau een aantal kansrijke meekoppelkansen ingebracht. In beginsel dienen de kosten van de planvoorbereiding en realisatie door de initiatiefnemer (i.c. gemeente Zwolle) worden gedragen. Het waterschap houdt wel rekening in ontwerp met deze meekoppelkansen en daar waar het kan wordt het principe van "werk met werk" toegepast.

Het gaat om de volgende meekoppelkansen:

- Wandelpad op de dijk en struinpad door de uiterwaarden bij Spoolde;
- Verplaatsen van parkeerplaatsen aan de voorzijde van de uitspanning "Het Engelse Werk";
- Wandelpad parallel aan het Beekman pad (Zwolle-Zuid); binnen- of buitendijks;
- Fietspad over de dijk nabij Harculo (rond de voormalige IJsselcentrale);
- Gebiedsontwikkeling op Harculo (op het terrein van de voormalige IJsselcentrale) op basis van de startnotitie zoals vastgesteld in de vergadering van uw college van 5 december jl. Engie en de stichting BOEi zijn aan het verkennen of hergebruik van een tweetal gebouwen mogelijk is (horeca, start-ups, ontmoeten enz) en aan het bezien of de insteekhaven voor recreatieve doeleinden gebruikt zou kunnen worden. Verder zal de gemeente samen met Rijkswaterstaat bezien of de nabijgelegen uiterwaarden kan worden ingericht ten behoeve van natuurontwikkeling.

In bijlage 3 treft u de situering van de genoemde meekoppelkansen aan.

De voorgestelde paden passen in de Recreatievisie/Groene Agenda: het aanleggen van ontbrekende verbindingen langs de IJssel dan wel het scheiden van recreatief wandel- en fietsverkeer. Verder is het goed om te weten dat het plan om een wandelpad parallel aan het Beekmanpad (fietspad) aan te leggen ook afkomstig is van een aantal bewoners uit Zwolle-Zuid die op een inloopbijeenkomst in het voorjaar van 2017 hebben aangegeven dat vanwege de drukte op sommige momenten op het Beekmanpad (fietsers en wandelaars) verkeersonveilige situaties ontstaan.

Het verplaatsen van de parkeerplaatsen aan de voorzijde van Engelse Werk naar de open ruimte aan de achterzijde is een wens conform de beheervisievoor het Engelse Werk. De exploitant kan zich in deze ontwikkeling vinden. Het zal de verkeerssituatie veiliger maken en de landschappelijke inrichting zal verbeteren.

Deze mogelijke meekoppelkansen worden in de komende anderhalf jaar verder verkend en onderzocht op draagvlak (grondeigenaren, gebruikers enz.) en haalbaarheid. De uitkomsten van het onderzoek zullen wij aan u terugkoppelen met een onderbouwing van de benodigde middelen voor de meekoppelkansen. Daarna kunnen de meekoppelkansen integraal worden afgewogen via de beleidscyclus.

Consequenties

De kansrijke dijkalternatieven worden verkend.

Om in de tweede helft van 2019 te komen tot een voorkeursalternatief, zal het waterschap de opgave en de kansrijke dijkalternatieven verder verkennen. De gemeente zal daar aan meedoen vanuit de hiervoor beschreven rollen. Er zal onder meer een Milieu Effect Rapportage worden opgesteld.

De kansrijke meekoppelkansen worden verder verkend

In de vorengenoemde verkenning van de dijkalternatieven, worden de potentiële meekoppelkansen eveneens verkend. Deze meekoppelkansen zullen een rol spelen in de op te stellen milieu-effect rapportage. Voorafgaande aan de besluitvorming ten aanzien van voorkeursalternatief in het najaar van 2019, zal uw college en raad een voorstel ontvangen over het realiseren van een aantal, definitieve meekoppelkansen (plan met kredietaanvraag)

Deze verkenningen betekenen inzet van ambtelijke capaciteit

Net zo als het afgelopen jaar zullen deze verkenningen, die behoren tot de publieke taak, de nodige ambtelijke capaciteit vergen. Te samen met de inzet voor het HWBP-project Stadsdijken en de pré-verkenningen in het kader van het op te starten HWBP-project Vecht (start 2019/2020), zal de totale inzet van ambtelijke capaciteit substantieel zijn. In de Berap-1 van 2018 zal hier aandacht voor zijn.

Communicatie

Tot nu toe zijn de volgende communicatiemomenten geweest:

- in het voorjaar van 2017 is een inloopbijeenkomst voor bewoners en andere belanghebbenden georganiseerd door het waterschap over de start van het project;
- door het waterschap zijn tot nu toe diverse bijeenkomsten met de dijkdenkers (betrokken bewoners die op persoonlijke titel meedenken) georganiseerd;
- medio 2017 is door het waterschap een omgevingsplatform opgericht. Hierin zijn landbouw-, natuur-, landschaps- en milieuorganisaties en buurtschappen vertegenwoordigd. De eerstvolgende bijeenkomst is op 7 februari as.

- het waterschap heeft op 25 januari 2018 (Herxen/ Windesheim) en 30 januari 2018 (Zwolle/Engelse Werk) inloopbijeenkomsten georganiseerd om bewoners en andere belanghebbenden te informeren over de eerste resultaten van de verkenningen. Deze bijeenkomsten zijn samen met de gemeente voorbereid.

Vervolg
Op 9 februari as. zal de Bestuurlijke Begeleidingsgroep, waarin de portefeuillehouder de gemeente Zwolle vertegenwoordigt, bijeenkomen om de vorengenoemde resultaten te bespreken en een advies te formuleren voor Dagelijks Bestuur van het waterschap. Dit DB komt op 20 februari 2018 bijeen. Op 9 februari liggen voor de notitie kansrijke alternatieven, de notitie reikwijdte en detailniveau (startnotitie MER) en een bestuurlijke notitie over de kansrijke meekoppelkansen met daarachter de factsheets van de ingebrachte meekoppelkansen. Ten aanzien van de voorliggende stukken kan een positief advies worden afgegeven. Op 5 februari as. wordt de agenda met de portefeuillehouder voorbesproken.

Na 20 februari wordt gestart met de nadere verkenning om te komen tot een voorkeursalternatief (zie bijlage 4).

Openbaarheid
Dit stuk is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 43267

Onderwerp Hoogwater beschermingsprogramma Zwolle-Olst

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 06-02-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Datum: 16-02-2017

Schaal: 1:40.000

Omschrijving:

Overzicht projectgebied
HWBPZwolle-Olst

Drents Overijsselse Delta
uw waterschap

N

0 1 2

Kilometers

Bijlage 1

Bijlage 2 Kansrijke dijkalternatieven

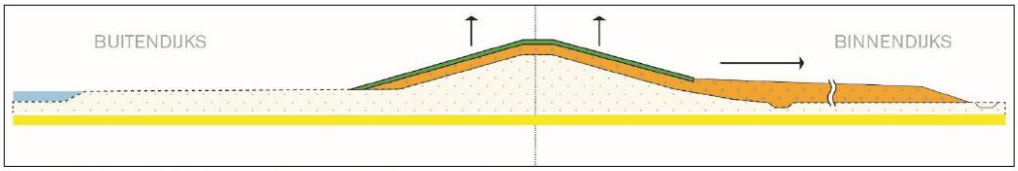

Figuur 2-1 Alternatief A. Binnendijkse grondoplossing met pipingberm

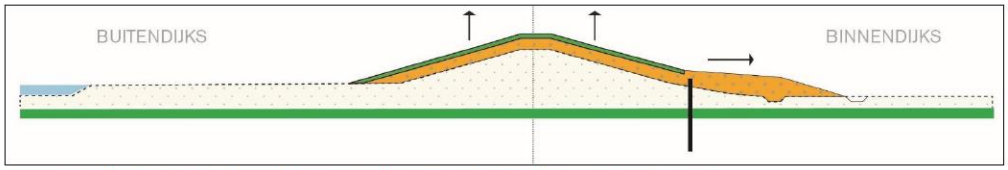

Figuur 2-2 Alternatief B. Binnendijkse grondoplossing met verticale pipingvoorziening

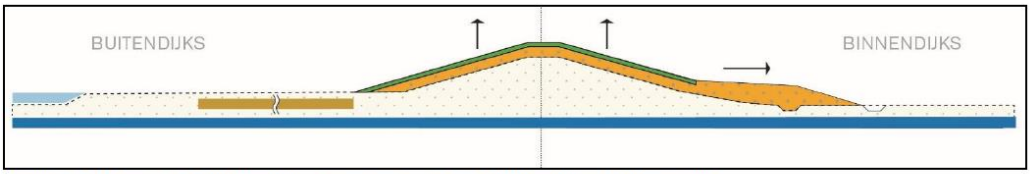

Figuur 2-3 Alternatief C. Binnendijkse grondoplossing met buitendijkse klei-ingraving

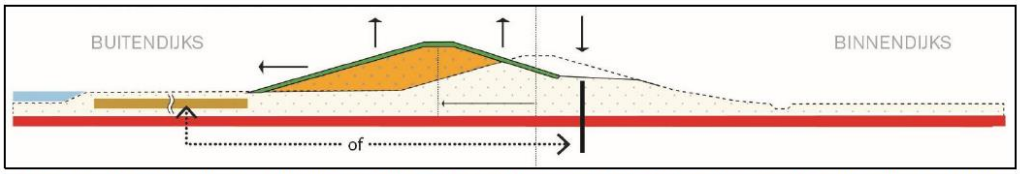

Figuur 2-4 Alternatief D. Verschuiving in buitendijkse richting met buitendijkse klei-ingraving of verticale piping-voorziening

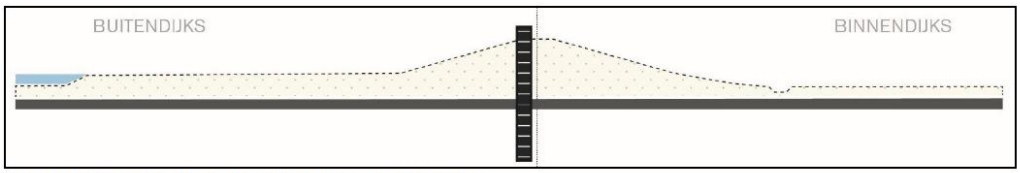

Figuur 2-5 Alternatief E. Zelfstandig kerende constructie

Bijlage 2

Legenda

- Kadastrale percelen
- Wijken
- Buurten

Auteur:

Datum: 18-01-2018

Schaal: 1:5.000

Zwolle

zicht
GeoPoort versie 5.0
Copyright © 2016 Gemeente Zwolle

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2008
Alle rechten voorbehouden

HWBP Zwolle - Olst

Bijlage 2

Meekoppelkansen Zwolle

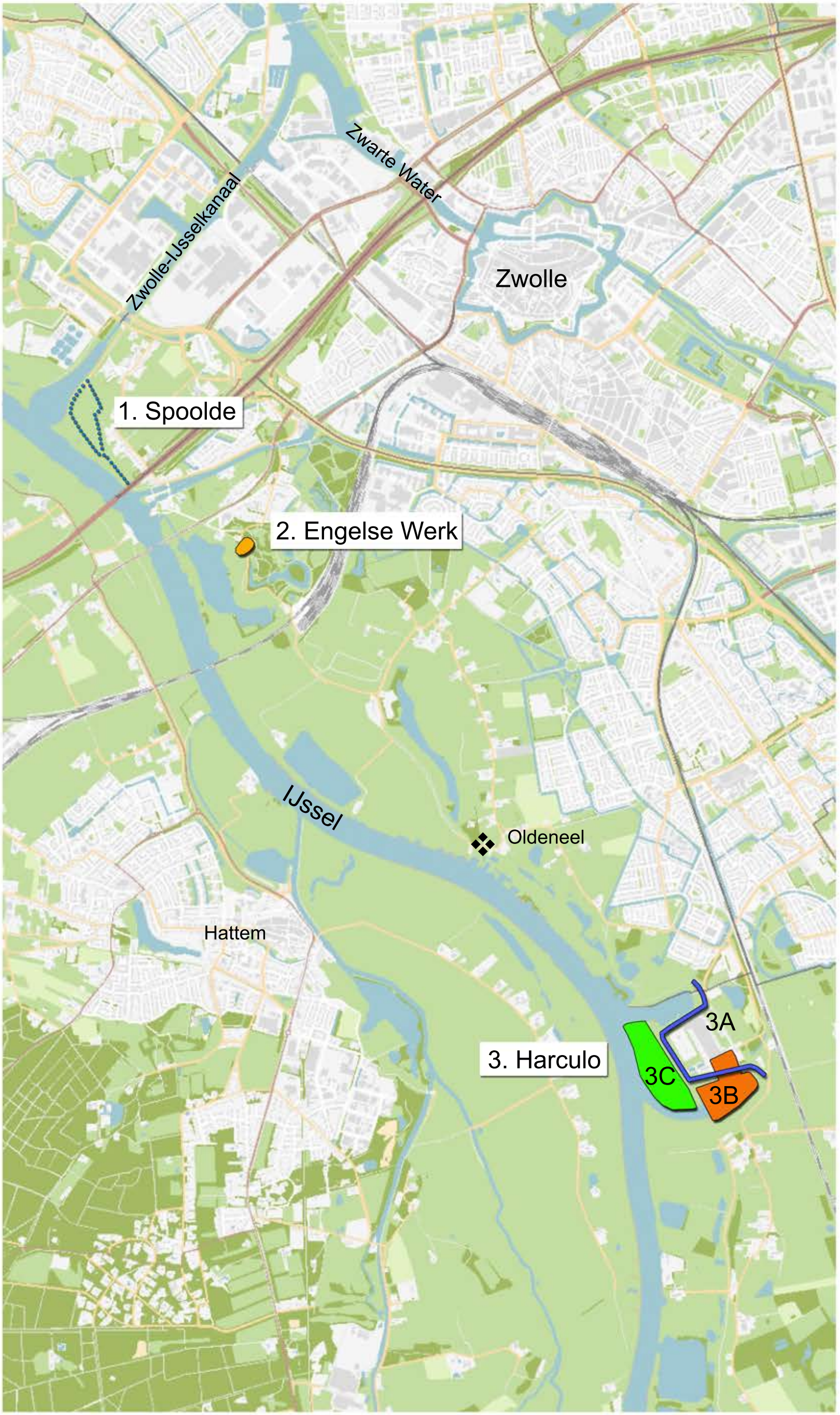

Legenda

Infrastructuur

- 3A. Harculo; nieuw fietspad op de dijk.
- 1. Spoolde Wandelpad Spoolde, op of naast de dijk, en/of aansluitend in de uiterwaarde.

Gebiedsontwikkeling

- 2. Engelse Werk; Herinrichten terrein rondom uitspanning 'Engelse Werk'.
- 3B. Harculo Leisure en bedrijvigheid met aansluitend aanlegmogelijkheden en stadsstrand.
- 3C. Harculo Herinrichten uiterwaarde; Kaderrichtlijn Water en evt. compensatie 3B.
- ❖ Oldeneel; verkennen of bij uitvoering dijkversterking er mogelijkheden voor een wandelverbinding zijn.

Auteur:

Datum: 18-12-2017

Schaal: 1:25.000 (A3)

Zwolle

zicht

GeoPoort versie 5.0

Copyright © 2016 Gemeente Zwolle

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2008

Alle rechten voorbehouden

Bijlage 3 Planning

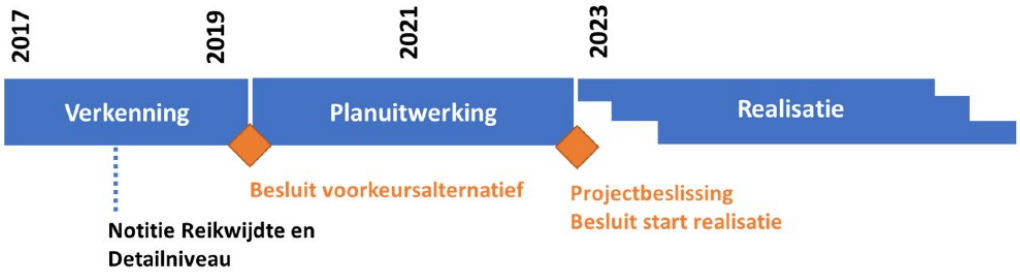

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 12 maart 2018

onderwerp	Voortgangsbericht Lelystad Airport (19.40 – 21.30 uur)
portefeuillehouder	Michiel van Willigen
informant	Janssen, Geert (2092)
medeopstellers	
afdeling	Proces- Programma- en Projectmanagement
bijlagen	Voorstel: Informatienota Voortgangsbericht Lelystad Airport

Voorgesteld besluit raad

kennis te nemen van:
De analyse van de actualisatie van het milieueffectrapport (m.e.r.) en het ontwerp van de tijdelijke aansluitroutes voor Lelystad Airport en reactie van het college daarop

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 6 februari 2018

Onderwerp	Voortgangsbericht Lelystad Airport
Versienummer	V2.0

Portefeuillehouder M.W.J. van Willigen

Informant J. Doornewaard / G. Janssen
Afdeling Ruimte & Economie
Telefoon 038 498 2092
Email J.Doornewaard@zwolle.nl / G.Janssen@zwolle.nl

Bijlagen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De voortgang in het dossier Lelystad Airport

Inleiding
In uw raad van 27 november bent u geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot Lelystad Airport. Bij motie van 22 januari heeft u gevraagd de raad en de inwoners van Zwolle actief te blijven informeren over de voortgang in het dossier Lelystad Airport. In deze nota gaan wij in op de actualiteit. Wij brengen u op de hoogte van het komende proces, de hoofdlijnen van een aantal bestuurlijke gesprekken en de inbreng van Zwolle hierin.

Kernboodschap

Brief minster van I&W aan de Tweede Kamer (18 januari 2018)
In haar brief van 18 januari 2018 aan de Tweede Kamer gaat de minister van Infrastructuur & Waterstaat (I&W) in op twee punten in het dossier die van belang zijn voor Zwolle: de luchtruimherziening en de m.e.r. actualisatie.

De minister geeft in haar brief aan dat de luchtruimherziening tot stand komt conform het plan van aanpak dat ze hiervoor heeft opgesteld. Waar mogelijk worden al vóór 2023 (kleine) verbeteringen ingevoerd. Een groot deel van 2018 zal worden benut voor een gezamenlijke probleemanalyse en een brede inventarisatie van wensen voor de luchtruimherziening. Daarbij worden niet alleen de verschillende luchtruimgebruikers en luchthavens betrokken, maar ook provincies en andere belanghebbenden. De daadwerkelijke aanpassing kan volgens de minister niet eerder dan 2022-2023 doorlopen worden. Samen met de provincie Overijssel hebben wij bij de consultatie van de routes naar Lelystad Airport bij de minister aangedrongen om actief en rechtstreeks betrokken te worden bij de herindeling van het luchtruim.

Momenteel wordt gewerkt aan de actualisatie van het m.e.r. Lelystad Airport. Daarbij worden onder meer de geconstateerde fouten hersteld. Daarna zal hoogstwaarschijnlijk het Luchthavenbesluit Lelystad Airport aangepast moeten worden. Dit betekent dat de gehele procedure opnieuw wordt doorlopen, inclusief de zienswijzeprocedure.

Bureau dBvision is ingeschakeld voor een onafhankelijke contra-expertise op de invoergegevens en de nieuwe geluidberekeningen. Daarnaast geeft de bewonersdelegatie onder voorzitterschap van de heer Ter Kuile een advies over het geactualiseerde MER. Zij krijgen toegang tot alle relevante informatie en kunnen stap voor stap volgen welke aannames gehanteerd worden en daarop reflecteren. Daarbij hoeven zij zich niet te beperken tot het aspect geluid, maar kunnen zij zich ook uitspreken over de overige aspecten, zoals luchtkwaliteit, natuur, externe veiligheid, gezondheid, voedselkwaliteit etc.. De Kamer ontvangt de contra-expertise en het oordeel van de bewonersdelegatie als onderdeel van de voorstellen die in februari naar buiten komen.

Bestuurlijke overleg provincie Overijssel en regiogemeenten (25 januari 2018)
Op 25 januari vond een bestuurlijk overleg plaats tussen de provincie Overijssel en de betrokken regiogemeenten (Dalfsen, Deventer, Hellendoorn, Raalte, Steenwijkerland, Zwolle). Hierbij hebben vertegenwoordigers van het ministerie van I&W en Luchtverkeersleiding Nederland (LVNL) een toelichting gegeven op de procesgang. Daarbij ging men in op de actualisatie van de m.e.r., de consultatieronde en het proces om te komen tot de nieuwe m.e.r.. Het ministerie heeft ons laten weten medio februari de diverse documenten (m.e.r. en aansluitroutes) naar buiten te willen brengen. De door de regio gewenste belevingsvlucht is opnieuw toegezegd door het ministerie, eerder is dit ook bevestigd in een brief aan de Tweede Kamer. Op dit moment onderzoekt men op welke manier dat het

beste kan. In de nieuwsbrief van het ministerie van 9 februari meldt het ministerie dat de belevingsvlucht voor de zomer plaatvindt. Hiervoor wordt een startbijeenkomst georganiseerd om een regiegroep te vormen. Zwolle is betrokken bij de vorming van deze regiegroep, in samenspraak met inwoners, provincie Overijssel en regiogemeenten.

Bezoek minister van I&W aan de regio (29 januari 2018 en 5 februari 2018)
Op 29 januari zou de minister van I&W een bezoek brengen aan Zwolle voor een gesprek met bewoners en bestuurders uit de regio. Door ziekte was dit niet mogelijk. Wel heeft de ambtelijke top van het ministerie een bezoek gebracht om te horen hoe bewoners en bestuurders denken over wat er nodig is op weg naar de opening van Lelystad Airport. Op 5 februari heeft de minister alsnog een bezoek gebracht aan de regio, nu in Deventer.

Voor beide gesprekken waren zowel inwoners als bestuurders uit de betrokken gemeenten en de provincies Overijssel en Gelderland uitgenodigd. Voor Zwolle waren naast de wethouder ook inwoners uit Stadshagen en Berkum aanwezig.

De gemeente Zwolle heeft, samen met de regio, opnieuw aandacht gevraagd voor een zorgvuldig en transparant proces en goede informatie, zodat de inwoners van Zwolle en de regio goed geïnformeerd zijn over de gevolgen van de vliegroutes. Zwolle heeft nogmaals gepleit voor een snelle herindeling van het luchtruim en voor hogere vliegroutes. De inwoners spraken hun zorg uit over de gevolgen van de lage vliegroutes bij Zwolle.

Het ministerie heeft in de nieuwsbrief van 9 februari verslag gedaan van het werkbezoek van de minister in de regio en de inbreng van de deelnemers en de reactie van de minister daarop.

Consequenties
Zwolle blijft, samen met de provincie en de regio, pleiten voor een transparant proces, snelle herindeling van het luchtruim en hogere vliegroutes. Bij de openbaarmaking van het voorgenomen besluit van de minister en de uitkomsten van de m.e.r. zal duidelijk worden wat de consequenties voor Zwolle zijn.

Communicatie
Wij blijven in het proces steeds in nauw contact met de provincie Overijssel en de andere gemeenten uit de regio om zodoende een eenduidig geluid uit de regio te laten horen. Daarnaast blijven wij in contact met de georganiseerde bewoners (bijv. HoogOverijssel, Stadshagen en Berkum). Zowel via de provincie Overijssel als ook rechtstreeks zijn wij in contact met het ministerie en de Luchtverkeersleiding Nederland.
De informatie uit deze informatienota zal ook op de website van de gemeente Zwolle worden geplaatst, zodat onze inwoners daar kennis van kunnen nemen, in lijn met de aangenomen motie van de raad.

Vervolg
De ontwikkelingen in dit dossier gaan snel. De planningen van het ministerie veranderen daarom regelmatig. Dit betekent dat informatie over het vervolg aan verandering onderhevig is. Op dit moment gaan wij uit van de volgende planning (mede gebaseerd op de vervolgstappen in de besluitvorming, opgenomen in de nieuwsbrief van het ministerie van 9 februari):

Datum 6 februari 2018

Februari 2018 – openbaarmaking m.e.r. en aansluitroutes
Openbaarmaking van:

- Actualisatie m.e.r. Lelystad Airport (herstel van fouten en inzicht in de milieueffecten binnen het zogenoemde B+ gebied;
- Nieuwe m.e.r. aansluitroutes (inclusief m.e.r. over de effecten van de aansluitroutes)
- Voorgenomen besluit ontwerp aansluitroutes
- Contra-expertises Bureau dBvision en de Bewonersdelegatie

Maart 2018 / April 2018 – beoordeling Commissie m.e.r.
Commissie m.e.r. heeft zes weken de tijd om de geactualiseerde en nieuwe m.e.r. te beoordelen

Vervolg 2018 – aanpassing Luchthavenbesluit Lelystad Airport
Na een positief advies van de Commissie m.e.r. wordt het Luchthavenbesluit aangepast. De aanpassing van het Luchthavenbesluit vindt in 2018 plaats. Hiervan is de planning nog niet bekend. De procedure voor aanpassing bevat een zienswijzeprocedure, advies van de Raad van State en het proces in de beide Kamers.

Openbaarheid
Openbaar

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 38843

Onderwerp Voortgangsbericht Lelystad Airport (19.40 – 21.30 uur)

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 10-04-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 12 maart 2018

onderwerp	Berkum Energieneutraal
portefeuillehouder	Michiel van Willigen
informant	Frank, Raymond
medeopstellers	Frank, Raymond
afdeling	Civiel en Groen
bijlagen	Voorstel: Informatienota Berkum Energieneutraal

Voorgesteld besluit raad

Kennis te nemen van de aanpak voor het opstellen van een wijktransitieplan 'Berkum Energieneutraal 2025'

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 2 februari 2018

Onderwerp	Berkum Energieneutraal
Versienummer	V2

Portefeuillehouder M. van Willigen

Informant G.M. Koelewijn / R.Frank
Afdeling Ruimte en Economie / OW
Telefoon 038 498 2089 / 3423
Email G.Koelewijn-Bosma@zwolle.nl / R.Fran@zwolle.nl

Bijlagen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De aanpak voor het opstellen van een wijktransitieplan Berkum Energieneutraal 2025

Datum 26 januari 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
Het gebied van Enexis-Nooterhof kan zich de komende jaren ontwikkelen tot een proeftuin en vestigingsplek voor initiatieven en bedrijven op het gebied van duurzaamheid, klimaatadaptatie en energietransitie. Om deze ontwikkeling concreet handen en voeten te geven zijn er in 2016 en 2017 een aantal “Ronde tafel” overleggen geïnitieerd door Enexis waar met circa 25 stakeholders/bestuurders, waaronder de gemeente, wordt gesproken over de kansen voor een innovatief cluster. Dit heeft geresulteerd in 5 projectinitiatieven waaraan de deelnemende partijen zich hebben gecommitteerd die in werkgroepen nader worden uitgewerkt tot projectvoorstellen. De vijf projectinitiatieven zijn:
1. Verduurzamen woningen en woongebieden
2. Water voor verkoeling en verwarming
3. Start-up in gebouw P
4. Sourcing Human Capital
5. Slimme en schone mobiliteit

In deze nota informeren wij u over de voorgestelde aanpak voor het projectinitiatief 1 “Verduurzamen woningen en woongebieden”.

Kernboodschap
Verduurzamen van de (bestaande) gebouwde omgeving wordt algemeen beschouwd als het grootste vraagstuk binnen de energietransitie. De urgentie is groot.
Bij de Perspectiefnota 2017 is Energietransitie als strategisch speerpunt benoemd. In de duurzaamheidsagenda is voor Zwolle de ambitie uitgesproken om in 2050 energieneutraal te zijn. Door actief te participeren in het projectinitiatief `Verduurzamen woningen en woongebieden’ dragen we bij aan de realisatie van deze ambitie. Het projectinitiatief omvat het energieneutraal maken van de wijk Berkum. Het dient eveneens als pilot voor verdere verduurzaming van wijken in Zwolle en Overijssel. Parallel ontwikkelen we de nodige kennis en ervaring over integrale verduurzaming van wijken aan de hand van een concrete pilotwijk. Al werkende leren, kennis en ervaring delen. De afgelegde weg is een voorbeeld voor andere wijken en daarmee herhaalbaar. Waar mogelijk worden koppelingen gemaakt met klimaatadaptatie, circulariteit, sociale vraagstukken en slimme mobiliteit.

- ➔ Doelstelling: Samen met de wijkbewoners en partners dit project opzetten en vormgeven.
- ➔ Doelstelling: Berkum Energieneutraal in 2025.
- ➔ Doelstelling: Ervaring opdoen en kennis ontwikkelen over integrale verduurzaming op wijkniveau.
- ➔ Resultaat: Een wijktransitieplan waarin is aangegeven met welk scenario(’s), sociale aanpak, financiële modellen etc. we de wijk Berkum naar Energieneutraal brengen.
- ➔ Werkwijze: Al werkende leren volgens de Zwolse principes van gebiedsgericht werken.
- ➔ Fasering: In 2018 wordt het wijktransitieplan voor Berkum opgesteld (fase I); bij “go” van de betrokken partners kan in 2019 de uitvoering starten (fase II).

Waarom Berkum

Vanuit sociaal-maatschappelijke en ruimtelijke opgaves komen diverse wijken in Zwolle in aanmerking voor een gebiedsgerichte aanpak en/of wijktransitie. Diverse gebiedsaanpakken zijn ook al gestart zoals in Dieze en in Zwolle Zuid. Om de doelstelling 'Zwolle energieneutraal in 2050' te halen moet elke Zwolse wijk aangepakt worden. Daarom willen we in Berkum starten met een aanpak op wijkniveau. Belangrijkste argumenten om in Berkum te starten zijn:

- Andere partijen zijn al begonnen aan verduurzaming van de wijk. Betrokken stakeholders (Enexis, Unica, deltaWonen, Provincie, Windesheim, Rabobank, NMO en VNO NCW) hebben zich georganiseerd en de gemeente uitgedaagd hier aan deel te nemen.
- Berkum is een relatief overzichtelijke wijk wat een voordeel kan zijn voor een complex proces zoals deze (wijk)transformatie.
- De wijk Berkum kent een mix van bedrijven en wonen.
- Er is een sterke sociale samenhang en drive voor duurzaamheid bij de inwoners en bedrijven van Berkum.
- De woningbouwcorporatie deltaWonen is al gestart met een energieproeftuin in Berkum.
- De wijk heeft een relatief oude woningvoorraad.
- De wijk kent een mix van huur en koop.

Samenwerkingspartners

De samenwerkingspartners in het huidige traject zijn:
- Enexis/ EN-puls (initiatiefnemer)
- deltaWonen
- Gemeente Zwolle
- Provincie Overijssel
- VNO-NCW / Unica
- Windesheim
- Natuur en Milieu Overijssel
- Rabobank
- Wijkbewoners

Aanpak

Voor het opstellen van het wijktransitieplan wordt een projectteam met de samenwerkingspartners opgesteld in opdracht van een bestuurlijke stuurgroep. Het is een gezamenlijk project onder leiding van een externe procesregisseur ondersteund door een communicatieadviseur en bewonersbegeleider. Expertise op technisch, juridisch en financieel vlak wordt vanuit de samenwerkingspartners ingebracht en waar nodig extern ingehuurd.

Het team is de spil in de integrale wijkaanpak en doorloopt gelijktijdig en gelijkwaardig aan elkaar een sociaal maatschappelijke route en een technisch economische route. Onder verantwoordelijkheid van de procesregie vindt bij elke stap (inventarisatie-analyse-ontwerp-besluitvorming) uitwisseling tussen- en verbinding van deze routes plaats. Gezamenlijk wordt een transitieroute en een financieringsmodel voor opgezet. Het draagvlak bij de belanghebbenden is doorslaggevend voor de daadwerkelijke realisatie.

- De sociaal/maatschappelijke route: stelt de sociale structuur en de bewoners van de wijk centraal. Door wijkbijeenkomsten en interviews krijgt de regiegroep inzicht in de interactie en initiatieven in de wijk, de sleutelfiguren uit de wijk en de woonwensen van uiteenlopende bewoners. Daarnaast wordt onderzocht welke kennis er in de wijk is, hoe ze betrokken willen

worden en welke (financiële) mogelijkheden er voor deelname aan energietransitie zijn en gewenst is.
- De technisch/economische route richt zich op technische aanpassingen en bijbehorende investeringen in de wijk die voor de energietransitie noodzakelijk worden. In deze fase wordt geïnventariseerd welke energiebesparende maatregelen mogelijk zijn, welke potentiële energiebronnen er zijn en welke infrastructuur er in en rondom de wijk liggen. Welke renovaties en beheeropgaves zijn al uitgevoerd of lopen nog? Wat is de huidige staat van de huizen en gebouwen en hoe is het tegenwoordig gesteld met hun energieverbruik?

Door de koppeling met het Experience Centre vanuit het provinciale programma Nieuwe Energie Overijsel is geborgd dat het project schaalbaar is ten behoeve van de overige 16 wijken in Zwolle.

Het project bestaat uit twee fasen. Fase I heeft betrekking op het jaar 2018 en bestaat uit het komen tot een Wijktransitieplan. In het wijktransitieplan staat met welk scenario('s), sociale aanpak, financiële modellen etc. we de wijk naar energieneutraal brengen. Fase II is de uitvoering van dit plan en het behalen van de beoogde ambitie.

Met de samenwerkingspartners is overeenstemming over het uitvoeren van fase I. Na goedkeuring van alle partijen en toezeggingen van de diverse financiële middelen zal hiermee gestart kunnen worden. De deelnemende partners ondersteunen de integrale wijkaanpak door inzet van uren en/of middelen.

Relatie Energietransitie
In juli 2017 is het Zwolse Ambitiedocument Energietransitie vastgesteld. Zwolle wil uiterlijk in 2050 energieneutraal zijn. Met name in de bestaande omgeving is de opgave hiervoor groot. In 2018 wordt gestart met het opstellen van een warmtestrategie: hoe gaan we in Zwolle de warmtevraag verduurzamen. Het uitvoeren van pilot projecten is hierbij noodzakelijk om de warmtestrategie bij te kunnen stellen met de opgedane ervaringen.

Binnen het uitvoeringsprogramma van de Energietransitie wordt dwarsverbanden gelegd met projecten zoals Transform 1.0. en lopende gebiedsaanpakken zoals Zwolle Zuid en Dieze. Binnen Transform 1.0 worden slimme financieringsmodellen voor verduurzaming opgezet. Het project Berkum kan aan de ene kant gebruik maken van de resultaten uit Transform 1.0 en aan de andere kant kan ze dienen als proeftuin voor dit project. Beide projecten lopen parallel zodat ze ieder hun eigen ritme kunnen volgen en optimaal van elkaars kennis en resultaten gebruik kunnen maken.

Binnen de het provinciale programma Nieuwe Energie Overijssel is op het gebied van verduurzamen van de bestaande bouw als doel gesteld om in 2018 te starten met 5 voorbeeldprojecten in de provincie Overijssel en deze langzamerhand uit te breiden. Eén van de items hierin is het opstellen van een expertisecentrum. Het pilotproject Berkum is één van de voorbeeldprojecten. De ervaringen zullen gedeeld worden met het op te zetten expertisecentrum. Vice versa kunnen wij ook gebruik maken van de ervaringen en kennis van de overige projecten via het expertise centrum. Het expertisecentrum Energietransitie is gevestigd op de Energiecampus (Enexis-terrein), de derde topwerklocatie in Zwolle. We verknopen de gebiedsgerichte duurzaamheidsaanpak aan dit kenniscentrum. Het opzetten van het expertisecentrum valt buiten de scope van het pilotproject Berkum.

Financiën

Voor fase I, het komen tot een wijktransitieplan, zullen de samenwerkingspartners ieders hun ureninzet voor eigen rekening en risico nemen. De benodigde externe kosten voor het project zijn geraamd op € 200.000,- o.a. voor procesbegeleiding, communicatie, inhuur van expertise, etc. De externe kosten zijn middels een verdeelsleutel onder de samenwerkingspartners verdeeld. De gemeente Zwolle zal €20.000,- bijdragen aan de externe kosten. De inzet (in uren en middelen) van de gemeente voor fase I komt ten laste van de beschikbaar gestelde middelen voor Energietransitie.

Resultaat
Het project bestaat uit twee fasen. Fase I heeft betrekking op het jaar 2018 en bestaat uit het komen tot een Wijktransitieplan 2019-2025. Voorliggende nota heeft betrekking op fase I.
Fase II is de uitvoering van dit plan en het behalen van de beoogde ambitie.

Communicatie
Op 17 januari is er een eerste gesprek geweest met de wijkvereniging Berkum of en hoe zij willen deelnemen aan dit project. Daarop is enthousiast gereageerd. Op 14 februari staat een vervolggesprek gepland waarin we samen met de wijkvereniging bespreken welke manier ze mee willen doen, betrokken willen worden in dit transitieproces. Aan de hand daarvan wordt de sociale en technische route verder vormgegeven en worden bijeenkomsten in de wijk georganiseerd om bewoners te informeren, mee te laten denken en mee te laten ontwerpen aan het wijktransitieplan.

Daarnaast worden inwoners en bedrijven en instellingen van de wijk Berkum via diverse media op de hoogte gehouden van de voortgang van het proces.

Vervolg
2018 gebruiken we om samen met de wijk een plan participatieproces uit te lijnen en te komen tot een wijktransitieplan. De volgende stappen worden hiervoor doorlopen: inventarisatie-analyse-ontwerp-planvorming-besluitvorming. Uw raad wordt geinformeerd over voortgang en resultaten. Verwachting is dat eind 2018 het wijktransitieplan Berkum ter besluit vorming aan u wordt voorgelegd.

Openbaarheid
Dit voorstel is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 42364

Onderwerp Berkum Energieneutraal

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 13-02-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 12 maart 2018

onderwerp	Aanmeldnotitie mer bestemmingsplannen en afwijkingen bestemmingsplan
portefeuillehouder	Ed Anker
informant	Berg, Jolanda van den (2396)
medeopstellers	Blanken, Cor (4181)
afdeling	Ruimtelijke planvorming
bijlagen	Voorstel: Informatienota aanmeldnotitie mer bestemmingsplannen en afwijkingen bestemmingsplan Bijlage: 1. Memo aanmeldnotitie mer Bijlage: 2. voorbeeld rapportage vormvrije mer semipermanente woningen Oosterenk

Voorgesteld besluit raad

kennis te nemen van:
de memo aanmeldnotitie mer bestemmingsplannen en afwijkingen bestemmingsplan

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 13 februari 2018

Onderwerp	aanmeldnotitie mer bestemmingsplannen en afwijkingen bestemmingsplan
Versienummer	

Portefeuillehouder E. Anker

Informant J. van den Berg/ C. Blanken
Afdeling Ruimtelijke Planvorming /ZWRP
Telefoon 038 498 2396/ 4984181
Email J.van.den.Berg@zwolle.nl/ c.blanken@zwolle.nl

Bijlagen
1. memo aanmeldnotitie mer
2. voorbeeld rapportage vormvrije mer semipermanente woningen Oosterenk

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

de memo aanmeldnotitie mer bestemmingsplannen en afwijkingen bestemmingsplan

Inleiding
Op 7 juli 2017 is een wetswijziging van het Besluit milieueffectrapportage (hierna te noemen: Besluit m.e.r) inwerking getreden. Eén van de belangrijkste gevolgen van deze wetswijziging is dat vanaf 16 mei 2017 een vormvrije m.e.r.-beoordelingsbesluit moet worden aangevraagd door middel van een aanmeldnotitie. Dit is een extra stap in de procedure voor de vormvrije m.e.r.-beoordeling. De beslissing of een milieueffectrapportage moet worden opgesteld, vindt plaats op basis van deze notitie. Degene die bevoegd is het besluit te nemen waarop de aanmeldnotitie betrekking heeft, is tevens bevoegd de beslissing te nemen op de aanmeldnotitie. Bij een bestemmingsplan is dat de gemeenteraad.

Kernboodschap

In de bijgevoegde memo wordt beschreven wat een aanmeldnotitie is en in welke gevallen deze moet worden opgesteld, welke procedure noodzakelijk is en wat de rol van de gemeenteraad is.

Consequenties
Een aanmeldnotitie vormvrije m.e.r.-beoordeling geldt voor alle ruimtelijke ontwikkelingen die voorkomen in onderdeel D van de bijlage bij het Besluit m.e.r. maar onder de drempelwaarden blijven (en daarmee niet planMER-plichtig zijn). In de D-lijst bij het Besluit mer is bijvoorbeeld o.a. de volgende activiteit beschreven: “De aanleg, wijziging of uitbreiding van een stedelijk ontwikkelingsproject met inbegrip van de bouw van winkelcentra of parkeerterreinen”.
Bij een stedelijk ontwikkelingsproject kan het gaan om bouwprojecten als woningen, parkeerterreinen, bioscopen, theaters, sportcentra, kantoorgebouwen en dergelijke of een combinatie daarvan. Ook een functiewijziging van kantoren naar wonen valt hieronder.
Er is geen ondergrens wat betreft het plan zelf; dus ook bij het ontwikkelen van een klein ruimtelijk plan kan in principe een aanmeldnotitie nodig zijn. Dit zal van geval tot geval worden beoordeeld.

Werkwijze aanleveren aanmeldnotitie
Uiteraard zullen wij in de toekomst initiatiefnemers alleen vragen om een aanmeldnotitie op te stellen voor plannen die kansrijk worden geacht. Het initiatief is dan besproken in de regiekamer, waar een integrale afweging en advisering heeft plaatsgevonden. Nadat er ook een bestuurlijke afweging heeft plaatsgevonden, zal er een vervolgaanpak over het initiatief worden gemaakt. Met de initiatiefnemer zal vervolgens hierover in gesprek worden gegaan. Ook zullen er dan afspraken worden gemaakt over de communicatie met de buurt. Dit is ook overeenkomstig de verbeterbesluiten die het college heeft genomen naar aanleiding van de ingediende moties en de nieuwe werkwijze Ruimtelijke Initiatieven. Zodra het initiatief voldoende is uitgewerkt, zal het college aan de initiatiefnemer vragen om het plan met de buurt te bespreken, zodat een eerste reactie van de buurt op de plannen bekend is. Vervolgens kan de initiatiefnemer worden gevraagd een aanmeldnotitie op te stellen en deze kan inclusief de reactie van de buurt naar de raad worden gebracht. De raad zal dan worden gevraagd het besluit over de aanmeldnotitie te nemen. In dit voorstel zal het initiatief kort worden omschreven en zal de procedure over het vervolg en de verdere wijze van communiceren worden toegelicht. De uitkomst van de m.e.r.-beoordeling wordt al in een zo vroeg stadium aan u voorgelegd om proceszekerheid over de te doorlopen planologische procedures te krijgen. Immers, in geval er een m.e.r. doorlopen zou moeten worden, dient dat plaats te vinden voordat de planologische procedures in gang worden gezet.
Het besluit te volstaan met een m.e.r.-beoordeling zal betrokken worden bij de besluitvorming inzake de vaststelling van een bestemmingsplan. De raad zal niet worden gevraagd om in te stemmen met het

initiatief. Dit zal pas later bij de vaststelling van het bestemmingsplan worden gevraagd. Na de m.e.r.-beoordeling zullen wij ten behoeve van de ontwikkeling medewerking verlenen aan een projectafwijkingsbesluit of de opstelling van een bestemmingsplan.

Communicatie
De beslissing of een milieueffectrapportage opgesteld moet worden voor een bestemmingsplan, moet worden genomen binnen zes weken nadat de aanmeldnotitie is ingediend. Dit besluit zal in het Gemeenteblad worden gepubliceerd.

Vervolg
In voorkomende gevallen zal de gemeenteraad worden verzocht een beslissing te nemen of een milieueffectrapportage opgesteld moet worden.

Openbaarheid
De memo aanmeldnotitie is openbaar

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 42551

Onderwerp Aanmeldnotitie mer bestemmingsplannen en afwijkingen bestemmingsplan

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 13-02-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

informatie

Zwolle

Memo

Ruimtelijke Planvorming

Telefoon (038) 498 2396

Aan College van burgemeester en wethouders, gemeenteraad
Van Jolanda van den Berg en Cor Blanken

Datum 6 februari 2018
Onderwerp Aanmeldnotitie MER bestemmingsplannen en afwijkingen bestemmingsplannen

Inleiding
Op 7 juli 2017 is een wetswijziging van het Besluit milieueffectrapportage (hierna te noemen: Besluit m.e.r) inwerking getreden. Eén van de belangrijkste gevolgen van deze wetswijziging is dat vanaf 16 mei 2017 een vormvrije m.e.r.-beoordelingsbesluit moet worden aangevraagd door middel van een aanmeldnotitie. Dit is een extra stap in de procedure voor de vormvrije m.e.r.-beoordeling. Het nut van deze aanmeldnotitie is dat al in een vroeg stadium beoordeeld wordt of de activiteit belangrijke nadelige milieugevolgen heeft en er mogelijk een milieueffectrapportage noodzakelijk is. Bovendien kunnen in dit stadium mitigerende maatregelen worden geformuleerd.
De beslissing van het bevoegd gezag of een milieueffectrapportage moet worden opgesteld, vindt plaats op basis van deze notitie.
In deze memo wordt beschreven wat een aanmeldnotitie is en in welke gevallen deze moet worden opgesteld, welke procedure noodzakelijk is en wat de rol van de gemeenteraad is.

Aanmeldnotitie vormvrije m.e.r -beoordeling
Ruimtelijke ontwikkelingen
Een aanmeldnotitie vormvrije m.e.r.-beoordeling geldt voor alle ruimtelijke ontwikkelingen die voorkomen in onderdeel D van de bijlage bij het Besluit m.e.r. maar onder de drempelwaarden blijven (en daarmee niet planMER-plichtig zijn). In de D-lijst bij het Besluit mer is bijvoorbeeld o.a. de volgende activiteit beschreven:
"De aanleg, wijziging of uitbreiding van een stedelijk ontwikkelingsproject met inbegrip van de bouw van winkelcentra of parkeerterreinen".
Bij een stedelijk ontwikkelingsproject kan het gaan om bouwprojecten als woningen, parkeerterreinen, bioscopen, theaters, sportcentra, kantoorgebouwen en dergelijke of een combinatie daarvan. Ook een functiewijziging van kantoren naar wonen valt hieronder.
Het heeft niet alleen betrekking op een bestemmingsplan, maar ook op bijvoorbeeld een omgevingsvergunning voor een buitenplanse afwijking. Er is geen ondergrens wat betreft het plan zelf; dus ook bij het ontwikkelen van een klein ruimtelijk plan kan in principe een aanmeldnotitie nodig zijn. Dit zal van geval tot geval worden beoordeeld.

Bevoegd gezag
Degene die bevoegd is het besluit te nemen waarop de aanmeldnotitie betrekking heeft, is tevens bevoegd de beslissing te nemen op de aanmeldnotitie. Bij een bestemmingsplan is dat de gemeenteraad.
Een aanmeldnotitie moet alleen worden opgesteld indien een particulier of een ondernemer de initiatiefnemer is van de voorgenomen activiteit. De notitie moet, indien er een bestemmingsplanprocedure wordt gevoerd, worden ingediend bij de gemeenteraad.

Als de gemeente zelf initiatiefnemer is, dan neemt deze de beslissing of een milieueffectrapportage moet worden opgesteld in een zo vroeg mogelijk stadium (vóór de terinzagelegging van het ontwerpbesluit). De gemeente hoeft hiervoor géén aanmeldnotitie op te stellen. Zeker bij complexe projecten is het in het kader van de transparantie goed mogelijk dat er wél een aanmeldnotitie zal worden opgesteld. Zij moet de beslissing nemen over de vraag of een milieueffectrapportage moet worden opgesteld. Om deze beslissing te nemen moet ze dezelfde informatie vergaren als een particulier of ondernemer. Daarnaast moet deze informatie ook aan dezelfde beoordelingscriteria worden getoetst.

Inhoud
De structuur van een m.e.r.-beoordelingsnotitie is vormvrij, maar een aantal aspecten moet in de notitie aan bod komen.
1. Inleiding.
Wat is een vormvrije m.e.r.-beoordeling en waarom wordt voor dit project een m.e.r.-beoordeling uitgevoerd?

2. Kenmerken van het project.
Hierbij komen de algemene gegevens van het project aan de orde , zoals de locatie en de omvang van de voorgenomenactiviteit en bijvoorbeeld de verkeer aantrekkende werking.

3. Plaats van het project.
Een voorgenomen activiteit vindt altijd plaats in een bepaalde omgeving, bijvoorbeeld een binnenstedelijk gebied of een gebied met hoge ecologische waarden. Deze verschillende gebieden zijn in meer of mindere mate kwetsbaar voor nieuwe activiteiten. Het gaat bij het criterium 'plaats van het project' niet alleen om het gebied waarin de activiteit in gelegen is, maar juist ook om aangrenzende gebieden. Zo is het bijvoorbeeld van belang om te weten of er Natura2000 gebieden in de omgeving zijn waarop de activiteit impact kan hebben. Ook moet er inzicht worden verkregen in andere ontwikkelingen die in de nabijheid van het project spelen. Hiermee kan worden bepaald of er mogelijke cumulatie kan optreden door realisatie van activiteiten.

4. Kenmerken van de potentiële effecten.
Waar het bij de criteria 'kenmerken van het project' en 'plaats van het project' vooral gaat om beschrijvingen van de voorgenomen activiteiten en de omgeving gaat het bij de 'kenmerken van de potentiële effecten' juist om de interactie tussen beiden. Hier worden dan ook de effectbeschrijvingen voor de beschouwde milieuthema's weergegeven. Er wordt ingegaan op het bereik van het effect, hiermee wordt bedoeld tot waar is er sprake van significante wijzigingen bijvoorbeeld op het gebied van geluid, lucht, verkeersintensiteiten, biodiversiteit en klimaat. Als sprake is van grensoverschrijdende effecten moeten deze apart benoemd worden. Het doel is uiteindelijk om te bepalen of er omstandigheden zijn die kunnen leiden tot (mogelijke) belangrijke nadelige milieugevolgen.

In de aanmeldnotitie vormvrije m.e.r.-beoordeling kunnen in deze fase al mitigerende maatregelen worden geformuleerd (stel er zijn significant negatieven effecten in Natura 2000 gebied en de initiatiefnemer geeft aan dat hij/zij alternatieve energiebronnen gebruikt waardoor effect vedwijnt dan kan dat al genoemd worden. Daarmee is mer wellicht niet meer nodig maar zal die maatregel wel in plan opgenomen en geborgd moeten worden)

Ter illustratie is een voorbeeld van een vormvrije mer beoordeling bijgevoegd.

Bij bestemmingsplan is de gemeenteraad verantwoordelijk voor het uiteindelijke besluit of een m.e.r.(-beoordeling) noodzakelijk is.

Procedure
Voor elke aanvraag waarbij een vormvrije m.e.r.-beoordeling aan de orde is geldt het volgende:

- Door de initiatiefnemer wordt een aanmeldnotitie vormvrije m.e.r.-beoordeling opgesteld.
- De beslissing of een milieueffectrapportage opgesteld moet worden voor een bestemmingsplan, moet worden genomen binnen zes weken nadat de aanmeldnotitie is ingediend. Dit besluit zal in het Gemeenteblad worden gepubliceerd.
- De initiatiefnemer moet het (vormvrije) m.e.r.-beoordelingsbesluit bij de aanvraag voegen.

Indien de gemeente zelf initiatiefnemer van een ruimtelijke ontwikkeling geldt het volgende:

- Er hoeft geen aanmeldnotitie vormvrije m.e.r.-beoordeling te worden opgesteld,
- De beslissing of een milieueffectrapportage opgesteld moet worden, moet zijn genomen vóór de terinzagelegging van het ontwerp van het ruimtelijk plan in casu het bestemmingsplan of een projectafwijkingsbesluit.

werkwijze aanleveren aanmeldnotitie
Uiteraard zullen wij in de toekomst initiatiefnemers alleen vragen om een aanmeldnotitie op te stellen voor plannen die kansrijk worden geacht. Het initiatief is dan besproken in de regiekamer, waar een integrale afweging en advisering heeft plaatsgevonden. Nadat er ook een bestuurlijke afweging heeft plaatsgevonden, zal er een vervolgaanpak over het initiatief worden gemaakt. Met de initiatiefnemer zal vervolgens hierover in gesprek worden gegaan. Ook zullen er dan afspraken worden gemaakt over de communicatie met de buurt. Dit is ook overeenkomstig de verbeterbesluiten die het college heeft genomen naar aanleiding van de ingediende moties en de nieuwe werkwijze Ruimtelijke Initiatieven.
Zodra het initiatief voldoende is uitgewerkt, zal het college aan de initiatiefnemer vragen om het plan met de buurt te bespreken, zodat een eerste reactie van de buurt op de plannen bekend is.
Vervolgens kan de initiatiefnemer worden gevraagd een aanmeldnotitie op te stellen en deze kan inclusief de reactie van de buurt naar de raad worden gebracht. De raad zal dan worden gevraagd het besluit over de aanmeldnotitie te nemen. In dit voorstel zal het initiatief kort worden omschreven en zal de procedure over het vervolg en de verdere wijze van communiceren worden toegelicht. De uitkomst van de m.e.r.-beoordeling wordt al in een zo vroeg stadium aan u voorgelegd om proceszekerheid over de te doorlopen planologische procedures te krijgen. Immers, in geval er een m.e.r. doorlopen zou moeten worden, dient dat plaats te vinden voordat de planologische procedures in gang worden gezet.
Het besluit te volstaan met een m.e.r.-beoordeling zal betrokken worden bij de besluitvorming inzake de vaststelling van een bestemmingsplan. De raad zal niet worden gevraagd om in te stemmen met het initiatief. Dit zal pas later bij de vaststelling van het bestemmingsplan worden gevraagd. Na de m.e.r.-beoordeling zullen wij ten behoeve van de ontwikkeling medewerking verlenen aan een projectafwijkingsbesluit of de opstelling van een bestemmingsplan.

T.G. Gibsonstraat 20 F12
7411 RR Deventer
telefoon 06 419 79 398

www.milieuregie.nl
info@milieuregie.nl

Vormvrije m.e.r. semipermanente woningen Oosterenk

1. Inleiding

De gemeente Zwolle heeft het voornemen om op de locatie Oosterenk de bouw van 40 semipermanente sociale huurwoningen mogelijk te maken. Hiertoe dient het vigerende bestemmingsplan *"Ceintuurbaanzone"* te worden gewijzigd. Aan het bureau Nysingh is gevraagd of deze activiteit is aan te merken als een stedelijk ontwikkelingsproject, zoals bedoeld in onderdeel D (categorie D11.2) van de bijlage bij het Besluit milieueffectrapportage. Uit jurisprudentie blijkt dat de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State een stedelijke ontwikkeling van deze omvang kwalificeert als een stedelijk ontwikkelingsproject. Om die reden dient een vormvrije m.e.r.-beoordeling onderdeel uit te maken van de procedure voor een Project Uitvoerings Besluit (PUB).

De vormvrije m.e.r.-beoordeling bevat de onderbouwing dat belangrijke gevolgen voor het milieu kunnen worden uitgesloten. Het opstellen van een MER is dan niet nodig. Voor die onderbouwing wordt inzage gegeven in de volgende drie criteria:

- de kenmerken van de activiteit;
- de locatie van de activiteit;
- de kenmerken van de potentiële milieugevolgen.

2. De kenmerken van de activiteit

Bij de kenmerken van het project dient volgens bijlage III van de EU-richtlijn in overweging te worden genomen de omvang van het project, eventuele cumulatie met andere nabije projecten, het gebruik van natuurlijke hulpbronnen, de productie van afvalstoffen, de mate van verontreiniging, hinder en risico's van ongevallen.

Omvang van het project

Het project bestaat uit het realiseren van 40 semipermanente woningen met twee bouwlagen op een locatie die bestemd is voor kantoren, maatschappelijke

voorzieningen, datacenters, bedrijven voor medische apparaten en instrumenten, onderzoekscentra. De woningen worden gebouwd voor het huisvesten van mensen die met spoed een woning nodig hebben (gescheiden personen, vrouwen uit de vrouwenopvang, wmo cliënten, uitstroom beschermd wonen). Het gebruik van de woningen is voor een periode van 10 jaar. Tevens voorziet het project in circa 40 parkeerplaatsen, wat lager is dan de parkeernorm volgens het vigerende bestemmingsplan Ceintuurbaanzone. Op het binnenterrein is voorzien in voldoende fietsparkeerplaatsen.

De locatie waar de woningen worden gebouwd ligt momenteel braak. De oppervlakte van de locatie bedraagt circa 0,4 ha. Voor het realiseren van de woningen zijn geen omvangrijke grondwerkzaamheden nodig. Ook is niet voorzien in heiwerkzaamheden. De fundering bestaat uit betonbalken die op circa 0,5-1,0 meter diepte komt te liggen.

Grond- en afvalstromen
De werkzaamheden voor het bouwrijp maken van de locatie zijn beperkt. Er worden slechts een aantal sleuven gegraven voor de fundering van de woningen. Daarnaast vinden beperkte graafwerkzaamheden plaats voor de realisatie van kabels en leidingen (aansluiting op elektra, gas en riool). De hoeveelheid af te voeren grond is beperkt. Voor de bouw van de semipermanente woningen wordt gebruik gemaakt van prefab elementen. Om die reden zal de hoeveelheid vrijkomend bouwafval beperkt zijn. Het bouwafval wordt gescheiden afgevoerd, waarbij rekening wordt gehouden met gevaarlijke afvalstoffen die zich in het bouwafval kunnen bevinden (Artikel 8.9 Bouwbesluit 2012).

Cumulatie
In de directe omgeving van de locatie aan de Dokter van Deenweg wordt een kantoor getransformeerd tot een wooneenheid met 80 appartementen. Hiervoor is een omgevingsvergunning verleend. Deze locatie ligt op een afstand van circa 250 meter van het plangebied voor de bouw van 40 semipermanente woningen. De kantoortransformatie brengt enige (geluid)hinder met zich mee vanwege het transport van bouwmaterialen. Gelet op de afstand en ligging aan een andere weg zal dit geen cumulatieve hinder tot gevolg hebben voor omliggende woningen. Ook heeft de kantoortransformatie geen cumulatieve gevolgen voor de stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden, omdat gebruik wordt gemaakt van dezelfde verwarmingsinstallatie.

De mate van hinder
Tijdens de bouw van de woningen zal er tijdelijk sprake zijn van enige toename van geluidhinder. Het Bouwbesluit 2012 is het kader voor geluidhinder bij bouw- en sloopwerkzaamheden. Volgens Artikel 8.3 (Geluidhinder) van het Bouwbesluit kunnen op werkdagen en zaterdagen bouw- en sloopwerkzaamheden worden

uitgevoerd tussen 7.00 en 19.00 uur. Bij een maximaal geluidniveau van minder dan 60 dB(A) is de blootstellingsduur onbeperkt. Bij een geluidsniveau van 60-65 dB(A) is de maximale blootstellingsduur 50 dagen. De bouw vindt plaats in de periode september tot einde 2017 (circa 120 dagen). Bij het uitvoeren van de bouw- en sloopwerkzaamheden dienen de best beschikbare technieken te worden toegepast. De dichtstbijzijnde woning ligt op een afstand van 60 meter van de bouwkavel. Voor omliggende woningen zal bij een bronniveau beneden de 60 dB(A) nagenoeg geen sprake zijn van geluidshinder.

Overige verontreiniging en hinder tijdens de bouwfase is niet te verwachten. Bij het in gebruik nemen van de woningen zal er een beperkte toename zijn van het verkeer, waardoor de geluidbelasting kan toenemen. In het akoestisch onderzoek dat is uitgevoerd is hiermee rekening gehouden. De gevolgen voor geluidshinder op de locatie komt aan de orde bij het onderdeel 'de potentiële milieugevolgen van de activiteit'.

3. De locatie van de activiteit

De semipermanente woningen worden gerealiseerd op een braakliggende bouwkavel aan de Dr. Eeftinck Schattenkerkweg op de locatie Oosterenk (zie afbeelding 1). Oosterenk is aangewezen als centrumstedelijk gebied.

Afbeelding 1. Locatie Oosterenk

Op de locatie Oosterenk bevinden zich bedrijven van milieucategorie 1 en 2. Volgens de VNG Handreiking bedrijven en milieuzonering geldt voor deze categorie bedrijven een richtafstand van 30 meter voor een rustige woonwijk. Binnen een afstand van 30 meter van de semipermanente woningen bevinden zich geen bedrijven van deze milieucategorie. Op groter afstand staan het ziekenhuis (450-500 meter) en het stadion (1 km). Ook die activiteiten leveren geen hinder op voor de te bouwen woningen.

Op een afstand van hemelsbreed enkele kilometers ligt het industrieterrein Marslanden. Dit is een gezoneerd industrieterrein en het bestemmingsplan biedt mogelijkheden voor vestiging van bedrijven tot en met milieucategorie 5.1. Voor milieucategorie 5.1 geldt een minimale afstand van 500 meter. Om die reden kan worden uitgesloten dat er geluid- en geurhinder en externe veiligheidsrisico's optreden voor de semipermanente woningen op locatie Oosterenk.

De bouw van de woningen is een binnenstedelijke ontwikkeling. In de directe omgeving liggen geen kwetsbare gebieden. Wel liggen er op een afstand van enkele tientallen kilometers stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden:

- Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht
- Oldematen en Veerslootslanden

Om die reden is er een Aerius berekening uitgevoerd om te onderzoeken of de realisatie van de woningen gevolgen heeft voor de stikstofdepositie op in de regio aanwezige Natura-2000 gebieden.

4. De kenmerken van de potentiële milieugevolgen

Voor de kenmerken van de potentiële milieugevolgen zijn van belang de ordegrootte van effecten, de duur en frequentie van de effecten, de mogelijke onomkeerbaarheid ervan, alsmede de afstand waarover effecten kunnen optreden.

Voor wat betreft de bouw en het gebruik van de woningen is het van belang om met name de gevolgen voor geluidshinder en stikstofdepositie op Natura-2000 gebieden in de regio te onderzoeken. Andere relevante milieuaspecten die zijn meegenomen in deze beoordeling zijn de luchtkwaliteit, externe veiligheid, flora en fauna, wateraspecten, bodem en archeologische waarden.

Geluid

Een akoestisch onderzoek is uitgevoerd naar de geluidsbelasting ten gevolge van weg- en spoorwegverkeer. De belangrijkste geluidbronnen zijn de spoorlijn Zwolle-Meppel aan de zuidzijde en de Ceintuurbaan ten westen van het plangebied. Daarnaast zijn er nabij het plangebied nog enkele minder intensieve wegen. Tevens is de gecumuleerde geluidsbelasting van deze geluidsbronnen onderzocht.

Uit het akoestisch onderzoek blijkt dat de geluidsbelasting vanwege spoorweglawaai voldoet aan de voorkeursgrenswaarde. De geluidsbelasting op de gevels van de semipermanente woningen bedraagt 46 dB L_{den}. Ook voor wegverkeerslawaai afkomstig van de Ceintuurbaan, Kuyerhuislaan en cumulatief voor de Dokter van Deenweg, Dokter van Wiecheweg en Dokter Eeftinck

Schattenkerkweg wordt voldaan aan de voorkeursgrenswaarde van 48 dB L_{den}. Bij deze geluidbelasting is de hinder in en om de woningen aanvaardbaar.

Afbeelding 2. Bouwplan semipermanente woningen

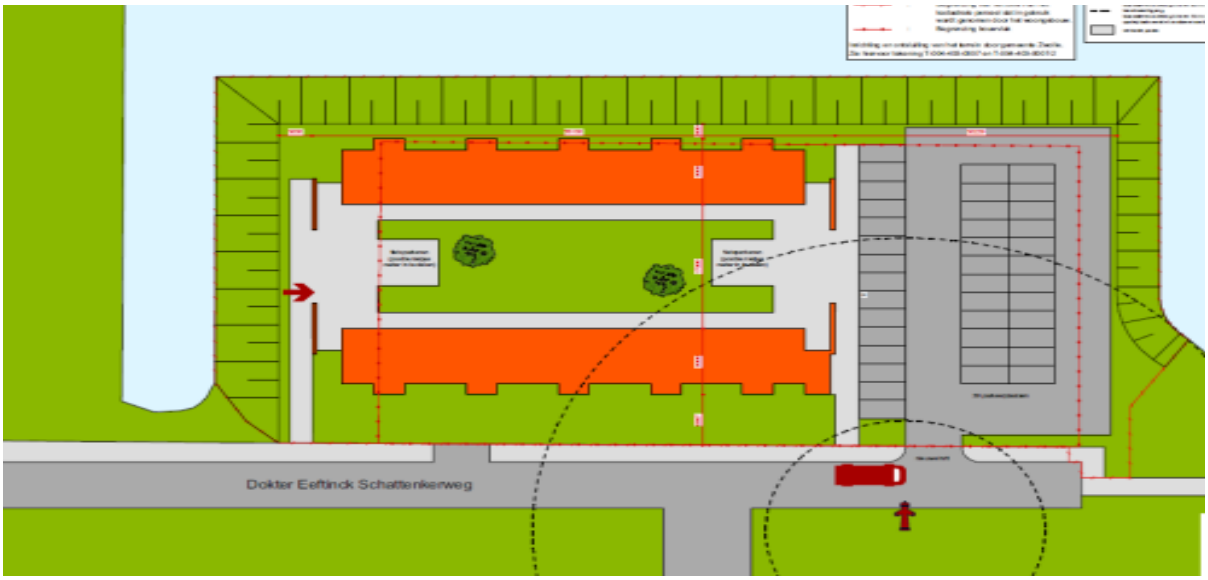

De gecumuleerde geluidsbelasting van weg- en spoorwegverkeer bedraagt maximaal 55 dB L_{den} (exclusief aftrek). De hoogste gecumuleerde geluidbelasting doet zich voor bij de voorzijde van de woningen aan de Dr. Eeftinck Schattenkerkweg. Aan de achterzijde van de woningen en in het binnengebied bedraagt de maximale gecumuleerde geluidbelasting 49 dB. De Wet geluidhinder kent geen grenswaarden voor cumulatieve geluidbelasting. De hogere cumulatieve geluidbelasting aan de voorzijde van de woningen is voor een binnenstedelijk gebied aanvaardbaar. Aan de achterzijde van de woningen, in het binnengebied, varieert de cumulatieve geluidbelasting tussen 44-49 dB. Volgens het gemeentelijk geluidbeleid wordt voldaan aan de vereisten van een geluidluwe gevel, omdat de voorkeursgrenswaarde van de afzonderlijke bronnen niet wordt overschreden.

Luchtkwaliteit

Volgens het Landelijk Meetnet Luchtkwaliteit van het RIVM voldoet de locatie ruimschoots aan de luchtkwaliteitsnormen. De luchtkwaliteit in de gemeente Zwolle voor fijnstof en stikstofdioxide ligt beneden 30 ug/m^3.
De realisatie van de woningen zal leiden tot extra vervoersbewegingen van en naar de locatie. Deze toename zal niet meer bedragen dan 100-150 voertuigbewegingen per etmaal. De omvang van de woningbouw ligt ruim onder het criterium ‘Niet in Betekende Mate’ voor de luchtkwaliteit. Pas bij meer dan 2.000 woningen is er mogelijk sprake van een significant effect voor de luchtkwaliteit.

Externe veiligheid
De locatie Oosterenk ligt op een afstand van circa 700 meter van de spoorlijn Zwolle-Meppel. Over deze spoorlijn vindt vervoer van gevaarlijke stoffen (toxische gassen) plaats. Bij een eventuele lekkage kan er een toxische wolk ontstaan (het scenario 'toxische gifwolk' is het enige scenario dat gevolgen kan hebben voor het plangebied). Hiermee dient bij het ontwerp van de woningen rekening te worden gehouden. De luchtinname van de woningen dient handmatig te kunnen worden afgesloten. Er zijn geen gevolgen voor het plaatsgebonden risico. Dit geldt ook voor de hogedrukaardgasleiding ten oosten van de locatie, aan de noordzijde van de A28.

Aan de Ceintuurbaan, nabij de A28 is een LPG tankstation gevestigd op een afstand van 1.800 meter van het plangebied. Ook aan Boerendanserdijk bij de entree van Berkum is een LPG station gevestigd. Deze ligt op een afstand van ruim 1.200 meter van het plangebied. De afstand van beide LPG-stations tot de locatie Oosterenk ligt buiten het invloedsgebied (150 meter) van beide LPG-stations. Derhalve is een verantwoording van het groepsrisico niet nodig.

Natura 2000
De woningen leiden tot een beperkte toename van gemotoriseerd verkeer naar en van de locatie. Daarnaast worden de woningen verwarmd met een collectieve warmtevoorziening op basis van gas (warmte-inhoud 0,096 MW, emissie NO_x-emissie 44,34 kg/jr). Vanwege de toename van NO_x is een berekening uitgevoerd met behulp van Aerius Calculator om te onderzoeken of er mogelijk gevolgen zijn voor de stikstofdepositie in Natura 2000 gebieden in de wijde omgeving. Volgens de Aerius Calculator zijn er geen natuurgebieden met rekenresultaten hoger dan de drempelwaarde.

Bij de kantoortransformatie aan de Dr. Van Deenweg wordt voor de verwarming van de appartementen gebruik gemaakt van dezelfde installatie als voor het kantoorgebouw. Om die reden is er geen toename van de stikstofemissie ten opzichte van de autonome ontwikkeling, waarmee al rekening is gehouden in Aerius Calculator. De kantoortransformatie heeft geen cumulatieve gevolgen voor de stikstofdepositie in Natura-2000 gebieden.

Flora en fauna
Op grond van de Wet natuurbescherming is er een quick scan flora en fauna uitgevoerd. Op het grasland, met uitzondering van de oevers, zijn geen beschermde planten- of diersoorten aanwezig. De locatie biedt ook geen potenties voor andere, niet aangetroffen soorten. In de rietvegetatie op de oever aan de noordzijde van het perceel is een broedende kleine karekiet aangetroffen. De werkzaamheden worden buiten het broedseizoen uitgevoerd, van september tot eind december 2017, waardoor er geen risico's zijn voor verstoring van

broedende vogels. Wel is het belangrijk dat de oevers met zorg worden behandeld. Bouwwerkzaamheden dienen zo ver mogelijk van de oevers plaats te vinden. Het grasland (niet de oevers) kan het beste voorafgaand aan de werkzaamheden nog een keer worden gemaaid, zodat kleine dieren en insecten de kans krijgen het terrein te ontvluchten. De quick scan bevat concrete aanbevelingen hoe invulling kan worden gegeven aan de zorgplicht.

Water
Met de bouw van de woningen is er sprake van een zeer beperkte toename van verhard oppervlak. Daarnaast worden een deel van het gebouw en enkele parkeerplaatsen binnen de bestemming "Groen" gesitueerd. Het gaat om een strook van circa 4 meter aan de zuidzijde van de bouwkavel. Deze groenstrook is onderdeel van de oeverzone van de primaire watergang ter plaatse. In verband met de dubbelbestemming "waterstaat, waterberging" is aan het waterschap Drents Overijsselse Delta een advies gevraagd.

De werkzaamheden vallen (deels) binnen de beschermingszone van primaire watergangen. De functie van deze beschermingszone is het mogelijk maken van onderhoudswerkzaamheden ten behoeve van de primaire watergangen. Van belang is dat de realisatie van de semipermanente woningen het gebruik van de beschermingszone voor het onderhoud van het oppervlaktewaterlichaam niet belemmerd. Het waterschap heeft geen bezwaar tegen de bouw van de woningen, mits er geen belemmeringen zijn voor het onderhoud van de betreffende watergangen.

Nabij de locatie Oosterenk is waterberging aanwezig. De toename van het verharde oppervlak wordt hierdoor in voldoende mate gecompenseerd. De mogelijkheid bestaat om het dakoppervlak van de woningen af te koppelen. Op korte afstand van de bouwkavel ligt een primaire watergang waar het regenwater van het dak naartoe geleid kan worden. Dit stelt mogelijk eisen aan het gebruik van materialen voor het dak en de dakgoten.

Bodem en archeologie
De locatie is in het verleden in gebruik geweest als landbouwgrond. In 2004 is een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd. Uit dit bodemonderzoek blijkt dat de bovenste laag tot 0,5 diep licht verhoogde gehalten aan PAK bevat. In de diepere lagen van de ondergrond zijn geen verontreinigingen aangetroffen. In het grondwater zijn licht verhoogde concentraties aan arceen en cadmium gevonden. De licht verontreinigde waarden in grond of oppervlaktewater leveren geen risico's op voor de volksgezondheid en het milieu. Op grond van de bouwverordening kan van de onderzoeksplicht worden afgeweken als er reeds bruikbare onderzoeksgegevens beschikbaar zijn. Er is derhalve geen aanleiding om nader onderzoek te verrichten naar de bodemkwaliteit. De bodemkwaliteit

van de locatie is geschikt voor het gebruik van de grond voor de bouw van woningen.

Een deel van de toplaag zal worden afgegraven ten behoeve van de aanleg van de fundering. De af te voeren grond bevat licht verhoogde gehalten aan PAK. Een nadere afweging moet worden gemaakt of voor de af te voeren grond een milieuhygiënische verklaring nodig is of dat gebruik wordt gemaakt van de bodemkwaliteitskaart met het oog op de opslag en hergebruik van de vrijkomende grond.

In de toelichting bij het bestemmingsplan Ceintuurbaanzone is de situatie beschreven met betrekking tot de archeologische structuur. Het gebied op de hoek van de Ceintuurbaan/Kuyerhuislaan, waarbinnen de locatie Oosterenk valt, is archeologisch onderzocht en heeft een archeologische waarde van 0%. De overige gebieden aan de noordzijde van de Ceintuurbaan hebben een archeologische waarde van 10% en ook voor deze gebieden is een archeologisch onderzoek niet noodzakelijk.

5. Conclusie

De bouw van semipermanente woningen aan de Dr. Eeftinck Schattenkerkweg leidt niet tot belangrijke gevolgen voor het milieu. Het opstellen van een MER is niet noodzakelijk. Wel zijn er enkele aandachtspunten voor wat betreft het bouwplan en de kwaliteit van de leefomgeving ter plaatse.

Op grond van de Wet natuurbescherming is er een quick scan flora en fauna uitgevoerd. Op het grasland zijn geen beschermde planten- of diersoorten aanwezig. Wel is in de rietvegetatie op de oever aan de noordzijde van het perceel een broedende kleine karekiet aangetroffen. De werkzaamheden worden buiten het broedseizoen uitgevoerd, waardoor er geen risico’s zijn voor verstoring van broedende vogels. Wel dienen de bouwwerkzaamheden zo ver mogelijk van de oevers plaats te vinden. Het grasland (niet de oevers) kan het beste voorafgaand aan de werkzaamheden nog een keer gemaaid worden, zodat kleine dieren en insecten de kans krijgen het terrein te ontvluchten.

De luchtinname van de woningen dient handmatig te kunnen worden afgesloten in verband met het risico van een toxische wolk bij een eventuele lekkage van het vervoer van gevaarlijke stoffen over de spoorlijn Zwolle-Meppel.

Een deel van de toplaag wordt afgegraven en bevat licht verhoogde gehalten aan PAK. Een nadere afweging moet worden gemaakt of voor de af te voeren grond een milieuhygiënische verklaring nodig is of dat gebruik wordt gemaakt van de

bodemkwaliteitskaart met het oog op de opslag en hergebruik van de vrijkomende grond.

Op korte afstand van de bouwkavel ligt een primaire watergang. Het is te overwegen om het dakoppervlak van de woningen af te koppelen en het regenwater naar de primaire watergang te geleiden. Dit stelt mogelijk eisen aan het gebruik van materialen voor het dak en de dakgoten.

6. Geraadpleegde bronnen

De volgende bronnen zijn geraadpleegd:

- Bestemmingsplan Ceintuurbaan, www.ruimtelijkeplannen.nl
- Bestemmingsplan Marslanden, www.ruimtelijkeplannen.nl
- Bureau Biota, Quickscan in het kader van de Wet natuurbescherming Oosternk Zwolle, Nunspeet 22 juni 2017.
- Drents Overijsselse Delta, Advies met betrekking tot de activiteiten in de aanvraag omgevingsvergunning van Delta Wonen in relatie tot de Keur Waterschap Groot Salland, 9 juni 2017.
- Gemeente Zwolle, Memo bodemkwaliteit locatie Oosterenk, 25 april 2017.
- Gemeente Zwolle, Bouwplan advies, 8 juni 2017.
- Gemeente Zwolle, Nieuwbouw tijdelijke woningen Dokter Eeftinck Schattenkerkweg Zwolle, akoestisch onderzoek, 27 juni 2017.
- Nysingh, Adviesvraag tijdelijke woningbouwprojecten, 17 maart 2017.
- Risicokaart provincie Overijssel.

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 12 maart 2018

onderwerp	Sociale Woningbouw in Zwolle
portefeuillehouder	Eefke Meijerink
informant	Dijk, Rene van
medeopstellers	
afdeling	Ruimte en Economie
bijlagen	Voorstel: Informatienota Sociale Woningbouw in Zwolle

Voorgesteld besluit raad

Kennis te nemen van de uitvoering Coalitieakkoord 2014-2018 voor wat betreft de Sociale Woningbouw in Zwolle

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 2 februari 2018

Onderwerp	Sociale Woningbouw in Zwolle
Versienummer	1

Portefeuillehouder René de Heer / Eefke Meijerink

Informant R. van Dijk
Afdeling Ruimte & Economie / ZWRE
Telefoon 06 19691993
Email r.van.dijk@zwolle.nl
Bijlagen -

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

- Uitvoering Coalitieakkoord 2014-2018 voor wat betreft de Sociale Woningbouw in Zwolle.

Datum 2 februari 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
In het Coalitieakkoord 2014-2018 is de ambitie opgenomen 400 extra sociale huurwoningen aan de voorraad toe te voegen om daarmee het tekort aan sociale huurwoningen aan te pakken. In de op dat moment lopende Prestatieafspraken 2011-2015 was vastgelegd de voorraad sociale huurwoningen in Zwolle minimaal op peil te houden. De extra opgave uit het Coalitieakkoord is nader uitgewerkt als Versnellingsactie en in de nieuwe Prestatieafspraken 2016-2019 vastgelegd.
In deze nota wil het college u meenemen hoe de beoogde toevoeging van sociale huurwoningen in Zwolle samen met de corporaties is en verder zal worden uitgevoerd. Een nieuwe sociale huurwoning betekent niet direct een toevoeging aan de voorraad. Tegenover nieuwbouw staan sloop en verkoop. Toevoeging wil dus zeggen nieuwbouw minus sloop en verkoop.

Kernboodschap

1. Reguliere opgave was gericht op instandhouding van de huurvoorraad.
De Prestatieafspraken 2011-2015 waren gericht op het minimaal op peil houden van de voorraad sociale huurwoningen in Zwolle. De nieuwbouw die in de periode plaatsvond, diende primair als vervanging voor sloop en verkoop van sociale huurwoningen. In 2013 voerde onderzoeksbureau Companen in opdracht van gemeente en corporaties een onderzoek uit naar de toekomstige behoefte aan sociale huurwoningen in Zwolle. Op basis van een verwachte economische groei van 0% was de conclusie van Companen dat tot 2018 behoefte bestond aan 100 extra sociale huurwoningen per jaar. Het onderzoek van Companen uit 2013 was de aanleiding in het Coalitieakkoord 2014-2018 op te nemen 400 sociale huurwoningen aan de sociale huurvoorraad toe te voegen.
In september 2017 heeft Companen/HHM in opdracht van de gemeente en de corporaties een nieuw woningmarktonderzoek uitgebracht waarin is aangetoond dat voor de komende jaren behoefte blijft aan 100 sociale huurwoningen per jaar in Zwolle.

2. Versnellingsactie t.b.v. de extra opgave presteert conform ambitie.
Om uitvoering te geven aan de ambitie uit het Coalitieakkoord 2014-2018 om 400 sociale huurwoningen toe te voegen, hebben de gemeente en deltaWonen op 24 maart 2015 afspraken vastgelegd in de Samenwerkingsovereenkomst ‘Versnelling sociale huurwoningen Zwolle’. Daarin is vastgelegd ultimo 2019 op 14 geselecteerde locaties minimaal 313 sociale huurwoningen gerealiseerd te hebben, met de ambitie tot 400. De Zwolse corporaties bepalen in onderling overleg welke projecten door de andere corporaties van deltaWonen worden overgenomen.
De geselecteerde locaties betreffen binnenstedelijke panden/locaties, eigendom van de gemeente Zwolle. De extra opgave en de beschikbare investeringscapaciteit van de corporaties boden de kans meerdere vliegen in één klap te slaan: extra sociale huurwoningen en doorbouwen in crisistijd.
De realisatie van binnenstedelijke opgaven is complex. Het betreffen locaties en panden in een bestaande omgeving waarvoor in een aantal gevallen een nieuw bestemmingsplan nodig is waarvoor veel overleg en afstemming met de omgeving nodig is.
In de samenwerkingsovereenkomst zijn naast afspraken over de locaties en woningaantallen ook financiële afspraken en afspraken over de samenwerking opgenomen. De Versnellingsactie is een ambitieus traject waarvoor een aparte Stuurgroep en projectstructuur is ingericht.

Per 1 februari 2018 is het actuele beeld dat er circa 445 sociale huurwoningen gerealiseerd kunnen gaan worden (in de periode tot en met 2020), binnen de (financiële) kaders zoals deze zijn vastgelegd in de samenwerkingsovereenkomst.
In bijlage 1 treft u een uitwerking van de Versnellingsactie aan: de locaties, aantallen en verwachte opleveringen per jaar en totaalresultaten.

3. Naast Versnellingsactie ook extra huurwoningen in lopende plannen en semipermanent.
De Versnellingsactie is vastgelegd in de Prestatieafspraken 2016-2019. Daarin zijn ook de lopende locaties met aantallen opgenomen alsmede plannen en locaties voor semipermanente sociale woningbouw. De realisatie van semipermanente sociale huurwoningen staat eveneens in het teken van de extra opgave. De druk op de sociale huurmarkt is extra toegenomen door onder andere meer statushouders dan verwacht, een forse uitstroom van woningzoekenden uit de zorg. Met een "semipermanente schil" naast de reguliere huurwoningvoorraad kunnen urgent woningzoekenden/spoedzoekers worden bediend (zoals statushouders, economisch daklozen en uitstroom beschermde woonvormen).
In de prestatieafspraken met de corporaties 2016-2019 is eveneens vastgelegd dat we in totaal in Zwolle 100 semipermanente woningen willen realiseren.
Op 30 oktober 2017 heeft uw raad ingestemd met de realisatie van minimaal 100 en maximaal 200 semipermanente woningen. De volgende locaties zijn hier in beeld: Oosterenk, Scholtensteeg, Veemarkt, Monteverdilaan[1] en de Mimosastraat.
Per 1 februari 2018 is het actuele beeld dat er uiteindelijk 120 semipermanente woningen gerealiseerd kunnen gaan worden in 2018 en 2019 in het kader van Extra Impuls Sociale Woningbouw.
In bijlage 2 treft u een stand van zaken overzicht aan van de semipermanente sociale woningbouw.
Uw raad wordt begin maart in een separate nota meer gedetailleerd geïnformeerd over proces en voortgang m.b.t. semipermanente woningbouw op locatie Scholtensteeg. Daarin wordt eveneens een antwoord gegeven op de artikel 45 vragen van CDA betreffende Scholtensteeg.

4. Ultimo 2019 zijn 720 extra huurwoningen gerealiseerd!
In de Prestatieafspraken 2016-2019 zijn de reguliere nieuwbouw, de Versnellingsactie en Semipermanente woningbouw samengebracht in de afspraak om ultimo 2019 in totaal 700 sociale huurwoningen toegevoegd te hebben aan de voorraad. De Prestatieafspraken worden jaarlijks uitgewerkt in Jaarschijven waarin ook de prestaties over de afgelopen periode worden geëvalueerd. Met de systematiek van de Jaarschijven sturen gemeente en corporaties op de realisatie van de afspraken.
De Jaarschijf 2018 (in december 2017 ter informatie aan de raad aangeboden en op 15 januari 2018 besproken in een raadsdebat), bevat het meest recent en realistisch overzicht voor de jaren 2016 tot en met 2019.
De verwachting nu is dat ultimo 2019 hoger dan de beoogde 700 extra sociale huurwoningen uitkomen en dat er in totaal 720 sociale huurwoningen zijn toegevoegd aan de voorraad.

Uit de overzichten blijkt dat de opleveringen van die woningen vanaf 2018 goed op stoom komen. Dat betekent dat de effecten van de extra sociale huurwoningen op de wachttijden en de slaagkans in de

[1] Vooruitlopend op de definitieve invulling van deze locatie in het kader van de Versnellingsactie zal de locatie tijdelijk bebouwd worden met semipermanente woningen".

spoedmodule ook pas vanaf 2018 zichtbaar worden als de woningen bewoond gaan worden. Daarom zullen wij met de corporaties de effecten monitoren en daarover rapporteren. De corporaties monitoren elk kwartaal de slaagkans, de monitoring van de wachttijd vindt plaats binnen de stuurgroep woonruimteverdeling. En, zoals eerder aangegeven, concludeert het recente woningmarktonderzoek van Companen/HHM een blijvende behoefte aan 100 extra sociale huurwoningen per jaar in Zwolle.

Consequenties
N.v.t.

Communicatie
De Prestatieafspraken 2016-2019 en de Jaarschijven 2016, 2017 en 2018 zijn met Informatienota's gecommuniceerd naar en besproken met de raad.

Vervolg
Zoals aangegeven, lopen de Prestatieafspraken nog twee jaar. De jaarschijf 2018 is vastgesteld. Eind dit jaar volgt nog de jaarschijf 2019. In 2019 worden vervolgens nieuwe Prestatieafspraken voorbereid voor de periode 2020-2024. De brede Ontwikkelstrategie Wonen in Zwolle die in 2018 wordt vastgesteld, zal mede richting geven aan de sociale woningbouw in Zwolle, zowel qua aantallen als locaties.

Openbaarheid
Openbaar stuk.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Datum 2 februari 2018

Bijlage 1. Overzicht Versnellingsactie.

In mei 2015 stemde de gemeenteraad in met de samenwerkingsovereenkomst Versnellingsactie sociale huurwoningen met deltaWonen als partner. Deze samenwerking komt voort uit het coalitie akkoord waarin een opdracht is geformuleerd om 400 extra sociale woningen te realiseren. Sinds het sluiten van het samenwerkingsconvenant tussen de gemeente en deltaWonen wordt gewerkt aan de opgave om op 14 locaties een minimaal aantal van 313 sociale huurwoningen te realiseren, waarbij het streven was om de start bouw in 2017 te laten plaatsvinden.
Per 1 januari 2018 is het actuele beeld dat er circa 445 sociale huurwoningen gerealiseerd kunnen gaan worden (in de periode tot en met 2020), binnen de (financiële) kaders zoals deze zijn vastgelegd in de samenwerkingsovereenkomst. Dit komt neer op circa 132 woningen méér dan ten tijde van het sluiten van de samenwerkingsovereenkomst tussen partijen is voorzien. Dit aantal is echter nog niet volledig “hard” omdat een aantal locaties nog verder moet worden verkend op de aspecten tijd, geld en kwaliteit hetgeen effect kan hebben op de uiteindelijke haalbaarheid.
In onderstaande tabel is de actuele planning weergegeven. Verdere uitwerking van de plannen kan leiden tot fluctuaties in deze planning.

Projecten	Aantal	Opgeleverd	Start bouw				Oplevering			
	Eenheden	Eenheden	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
Eemlaan	30	30								
Reggelaan	18			18				18		
Schubertstraat	27			27					27	
Monteverdilaan	16			16				16		
Hobbemastraat	22			22				22		
Kanonsteeg	14			14					14	
Friesewal Dijkstraat	37			37				37		
Brandweerkazerne	35				35				35	
Katwolderplein	48			48				48		
Hanzebad	50				50				50	
Stinspoort	16	16								
Transitorium	50	50								
Vlinderstraat (SWZ)	0									
Lankhorst Feniks (SWZ)	57			57				57		
Stilohal	25				25					25
TOTAAL	**445**	**96**	**0**	**239**	**110**	**0**	**0**	**198**	**126**	**25**

De project specifieke voortgang van dit project vindt plaats via de cyclus van de Voortgang Projecten (VP).

Datum 2 februari 2018

Versnellingsactie

Samen versneld bouwen aan 445 sociale huurwoningen in Zwolle

Zwolle

mogelijk gemaakt door provincie Overijssel

deltaWonen wonen en leven, nu en later

De Zwolse corporaties Openbaar Belang en SWZ nemen ook deel aan de versnellingsactie.

Bijlage 2. Stand van zaken Semipermanent

Proces tot nu toe
Op 30 oktober 2017 stemde de gemeenteraad in met de realisatie van minimaal 100 en maximaal 200 semipermanente woningen op de locaties Oosterenk, Scholtensteeg, Veemarkt, Monteverdilaan en de Mimosastraat (vlindertuin). Deze besluitvorming komt voort uit een proces dat begin 2016 is ingezet op de extra druk op de sociale huurmarkt te faciliteren naast de regulieren nieuwbouwproductie en de versnellingsactie sociale huur. De extra druk werd veroorzaakt door de groei van het aantal statushouders en versnelde uitstroom uit beschermd wonen.
Begin 2016 is hiervoor een groslijst van potentieel vastgoed (inclusief grondposities) en aanbieders van (tijdelijke) woonruimte opgesteld. Deze lijst is het resultaat van afstemming met diverse interne gremia (o.a. projectgroep Spoorzone, projectgroep Stadshagen, programma Sociaal Domein, transitieteam) en externe relaties. Elke potentiële huisvestingsoplossing is onderzocht op geschiktheid aan de hand van een waarderingsmatrix (aspecten als leefbaarheid, toekomstwaarde, financiële haalbaarheid, gebruikswaarde, planning et cetera). Hieruit is een shortlist ontstaan van 14 potentiele locaties, welke vertrouwelijk met uw raad gedeeld is op 24 mei 2016.
Vanuit de corporaties en gemeente is gezamenlijk commitment gegeven voor het vervolgproces om de 14 locaties nader uit te werken in overleg met de desbetreffende eigenaren. Kansrijke locaties worden direct projectgewijs voortgezet om zo snel mogelijk tot realisatie te komen. Complexere locaties zal meer tijd en onderzoek vragen.
Uw raad wordt periodiek op de hoogte gehouden van de voortgang van de projecten. In september 2017 heeft u hiervoor een nota met de stand van zaken ontvangen. Bijgaand ontvangt u de stand van zaken per februari 2018.

Locaties
<u>Oosterenk</u>
De raad besloot op 13 februari 2017 om 40 semipermanente woningen te realiseren op de locatie Oosterenk. De raad heeft ook een motie aangenomen over de communicatie in het vervolgproces. De motie wordt uitgevoerd en de motie is 8 mei 2017 afgehandeld in de raad.
De vergunning is verleend en per 2 augustus jl. onherroepelijk. De units zijn besteld en de locatie wordt bouwrijp gemaakt. De woningen hebben een maximale huurprijs van € 509,-. Er komt een mix van doelgroepen bestaande uit 1 en 2 persoonshuishoudens.
Op 16 en 18 januari 2018 heeft deltaWonen informatieavonden gehouden voor geïnteresseerde woningzoekers. Op 25 januari is een kijkmoment geweest voor omwonenden.

Planning 2018:

Januari:	Oplevering, Informatieavonden geïnteresseerde woningzoekers. Kijkmoment voor omwonenden.
Februari:	Toewijzing en Bewoning

<u>Scholtensteeg</u>
Het gaat hier om een locatie van Jansen Vastgoed waarmee deltaWonen in gesprek is. De locatie heeft als bestemming wonen/werken. Inmiddels ligt hier een Voorlopig Ontwerp voor ca. 100 tijdelijke wooneenheden gedurende een periode van 15 jaar. Daarvan zullen er 30 voor de sociale verhuur worden gerealiseerd. De overige wooneenheden worden in de beleggershuur verhuurd.

In het kader van deze ontwikkeling hebben gesprekken plaatsgevonden met Dorpsbelangen ’s-Heerenbroek. Ook hebben er in week 2 en 3 van 2018 persoonlijke gesprekken gevoerd met de direct

omwonenden (Scholtensteeg 1 en Zwolseweg 131 t/m 137). Daarin zijn de plannen en het ontwerp besproken.
Op 22 januari heeft er een bestuurlijk overleg plaatsgevonden met de gemeente Kampen waarin de plannen verder zijn toegelicht. Op 21 en 22 februari zullen er samen met de initiatiefnemers (Jansen Vastgoed en deltaWonen) informatiebijeenkomsten worden georganiseerd in 's-Heerenbroek en Stadshagen/Westenholte.

Planning 2018:

Februari:	Informatiebijeenkomsten 's Heerenbroek en Stadshagen/Westenholte
Maart:	Contractering en opstarten vergunningprocedure
Oktober:	Afgifte vergunning, bestellen units en starten bouwrijp maken.
December:	Oplevering

Veemarkt

DeltaWonen gaat hier 6 zogenaamde Heijmans One woningen realiseren op eigen locatie. De gemeente en deltaWonen hebben overeenstemming over de plannen.
Op 11 juli 2017 heeft er een inloopbijeenkomst plaatsgevonden om de buurt te informeren.
Ondanks dat er vooraf gesprekken zijn gevoerd met Libéma hebben zij bezwaar gemaakt tegen de vergunning. Dit bezwaar richt zich op de onderbouwing van de geluidstoets. DeltaWonen zal zorg dragen voor verdere onderbouwing op basis waarvan een gesprek met Libéma wordt gevoerd.

Planning 2018:

Januari:	Uitwerking onderbouwing
Februari:	Gesprekken met Libéma, afgifte vergunning
Mei:	Start bouw

Waterschapslocatie

Deze locatie is afgevallen voor semipermanente woningbouw. Jansen Vastgoed is eigenaar van de locatie en had plannen (in samenwerking met HMO) om de huidige bebouwing te transformeren naar (semipermanente) woningen eventueel aangevuld met semipermanente woningen op de huidige parkeerplaats van het gebouw.
Inmiddels zijn deze plannen gewijzigd en wil de initiatiefnemer hier permanente woningen realiseren. Dit past ook bij het besluit van B&W om deze locatie definitief te onttrekken als kantoorlocatie.

Montiverdilaan

Deze locatie is onderdeel van de Versnellingsactie en recentelijk door de gemeente verkocht aan deltaWonen. Zij hebben de opstallen inmiddels gesloopt. Op termijn wil deltaWonen deze locatie gebruiken voor de uitbreidingsplannen van verzorgingstehuis De Havezate.
Vooruitlopend op de definitieve invulling van deze locatie in het kader van de Versnellingsactie kan deze locatie gebruikt worden voor semipermanente bebouwing. Er ligt een plan voor 16 semipermanente units welke momenteel verder uitgewerkt wordt. Het betreffen hier units met een huurpijsniveau aan de onderkant van de sociale huurmarkt (ca. 410 euro).
DeltaWonen is momenteel met de moskee in gesprek over o.a. het recht van overpad.

Planning 2018:

Maart:	Overeenstemming tussen de gemeente en deltaWonen over de plannen.
April:	Opstarten vergunningsprocedure (kruimellijst)
Juli:	Vergunning onherroepelijk, bestellen units.
Oktober:	Oplevering

Mimosastraat (vlindertuin)

Het gaat hier om 28 semipermanente woningen op een locatie van SWZ vooruitlopend op permanente woningbouw. SWZ heeft een ontwerp gemaakt welke inmiddels goedgekeurd is door de gemeente. Ook is er overeenstemming over de financiële bijdrage.
Op 26 juni heeft de RvC van SWZ de plannen goedgekeurd. De woningen zullen voor een periode van 15 jaar worden gerealiseerd hetgeen betekent dat er een uitgebreide vergunningsprocedure dient te worden doorlopen. De verwachting is derhalve dat de woningen einde 1e kwartaal 2018 zullen worden gerealiseerd.
De buurt is inmiddels geïnformeerd over de plannen. Op 10 juli 2017 heeft er een inloopbijeenkomst plaatsgevonden voor de buurtbewoners om de plannen verder toe te lichten.

Planning 2018:
Mei: Vergunning onherroepelijk
Juli: Start bouw

<u>Jufferenlaan/Pilotenlaan</u>
Ten behoud van een groene woonomgeving is besloten af te zien van semipermante woningbouw op deze locatie. Openbaar Belang had hier het initiatief genomen om 12 tot 16 tijdelijke woningen te plaatsen. Ten aanzien van deze ontwikkeling heeft zij een inloopbijeenkomst gehouden in de buurt en is de locatie verkend met omwonenden waarna is afgezien van semipermanente woningbouw.

Aantallen semi permanent
Zowel het college als de Stuurgroep Versnellingsactie zijn akkoord gegaan met de realisatie van minimaal 100 en maximaal 200 semipermanente woningen. Dit voorstel is op 30 oktober 2017 ingebracht in de gemeenteraad en goedgekeurd.
Op basis van de bovenstaande locatie beschrijvingen is de verwachting dat er uiteindelijk 120 semipermanente woningen (is inclusief 16 woningen Monteverdilaan) gerealiseerd zullen worden in het kader van Extra Impuls Sociale Woningbouw.

Toewijzing
De Zwolse corporaties wijzen de woningen toe op basis van het woonruimteverdeelsysteem. Omdat het om tijdelijke woningen gaat is met de corporaties afgesproken dat bewoners van semipermanente locaties hun punten/inschrijfduur behouden zodat ze op termijn makkelijk kunnen doorstromen.

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 42977

Onderwerp Sociale Woningbouw in Zwolle

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 13-02-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 12 maart 2018

onderwerp	Beantwoording van de motie (integraal) Gezins PGB
portefeuillehouder	Eefke Meijerink
informant	Buers, Paul (06-55433694)
medeopstellers	Jonker, Sabina (2013)
afdeling	Maatschappelijke Ontwikkeling
bijlagen	Voorstel: Informatienota Beantwoording van de motie integraal Gezins PGB Bijlage: 1. motie (integraal) Gezins PGB Bijlage: 2. AMVB-I-PGB-25-oktober-2016 Bijlage: 3. Kamerbrief-trekkingsrecht-pgb-het-experiment-integrale-pgb-en-andere-pgb ontwikkelen

Voorgesteld besluit raad

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 9 januari 2018

Onderwerp	Beantwoording van de motie (integraal) Gezins PGB
Versienummer	1

Portefeuillehouder E. Meijerink & E. Anker

Informant S.K. Jonker
Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling / OWS
Telefoon 038 498 2071
Email S.Jonker@zwolle.nl

Bijlagen 1 motie (integraal) Gezins PGB
2 AMVB-I-PGB-25-oktober-2016
3. kamerbrief-trekkingsrecht-pgb-het-experiment-integrale-pgb-en-andere-pgb-ontwikkelingen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De beantwoording van de motie (integraal) Gezins PGB

Inleiding
De aangenomen motie op 4 juli 2017 aangaande het (integraal) Gezins pgb roept de raad ons college op om gemeente Zwolle op te geven bij VWS als pilot voor het integraal gezinspgb. In december is een tussentijdse beantwoording gekomen. In die nota wordt aangegeven dat er vanuit VWS te weinig informatie beschikbaar was om een gedegen afweging voor deelname te maken. Inmiddels is er meer informatie beschikbaar. In de informatienota die voor u ligt staat de definitieve beantwoording van de motie.

Kernboodschap
Vanuit VWS zijn we formeel op 12 januari over de kaders voor de pilot geïnformeerd en deze worden weergeven in de bijgevoegde kamerbrief van 8 december 2017. Het college heeft verkend wat de pilot van VWS inhoud voor inwoners met een pgb (budgethouders) en de gemeente en welke consequenties hieraan zitten. Op basis hiervan zijn wij tot de conclusie gekomen om, in tegenstelling tot de motie, Zwolle niet aan te melden voor deze pilot van VWS. In plaats van een pilot met VWS gaat de Gemeente Zwolle een eigen traject met pilot volgen om tot een integraal pgb te komen.

Ons doel
Voor inwoners met een pgb is het belangrijk dat het pgb wordt doorontwikkeld. We willen dat alle inwoners van Zwolle met een ondersteuningsvraag die daarvoor een maatwerkvoorziening nodig hebben, zoveel mogelijk regie kunnen voeren over hun leven. Hierbij zoeken we naar een oplossing die past bij de persoonlijke situatie, maatwerk. Het streven is dat dit laagdrempelig en integraal (qua zorg/ondersteuning en wetten) georganiseerd is. We willen dat mensen zo min mogelijk drempels ervaren.

De uitgangspunten bij ons Zwolse pgb-traject zijn:
- Toename eigen regie en welbevinden
- Verlichting administratieve lasten met name bij complexe situaties
- Levensbrede benadering van ondersteuningsvragen

Achtergrondinformatie
In Zwolle ontvangen zo'n 7.500 inwoners ondersteuning in het kader van een voorziening WMO of een hulpmiddel. Ongeveer 12,5 % van de mensen die ondersteuning in kader van de Wmo op gebied van begeleiding ontvangen dit in de vorm van een pgb. Voor huishoudelijke hulp is dit ongeveer 5%. Voor jeugd zijn er 2870 (8,1%) jongeren van 0 tot 23 jaar die ondersteuning in de vorm van jeugdzorg ontvangen. Het percentage voor jeugdpgb's ligt ongeveer op 11%.

Voor deze budgethouders is het belangrijk dat het pgb wordt doorontwikkeld. Daarom is hieronder informatie opgenomen die de ontwikkelingen op pgb gebied weergeven. Deze informatie is nodig om het thema te kunnen begrijpen. We gaan kort in op wat is een persoonsgebonden budget en welke varianten er zijn voor integraal vormgeven van een budget.

Wat is een persoonsgebonden budget?
Bij een persoonsgebonden budget wordt al snel gedacht aan de budgetten die er zijn voor Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015 en Jeugdwet (Jw). Daar is de term wettelijk verankerd als verstrekkingswijze van een maatwerkvoorziening. Ook is het trekkingsrecht in deze wetten geregeld. Als gekeken wordt naar de term persoonsgebonden budget, is deze breder te interpreteren. Veel vormen van dienstverlening of ondersteuning die aan een persoon zijn gekoppeld en worden

ingekocht, kunnen verstrekt worden in een budget. Een budget dat aan een persoon gekoppeld is, is een persoonsgebonden budget. Het gezinsgebonden budget is als term veel nieuwer en niet in een wet verankerd. Hier wordt niet gekeken naar de persoon maar naar het gezin.

Integraal persoonsgebonden budget (i-pgb)
Het i-pgb is een budget dat mensen ter beschikking krijgen om daarmee die ondersteuning in te kopen die zij nodig hebben. De pilots die zijn uitgevoerd voor het i- pgb zijn Woerden en Delft (totaal 15 deelnemers).
Het budget is vraaggericht en wordt verleend onafhankelijk van het levensdomein waarin de vraag speelt (thuis, school, werk, zorg, mobiliteit, enzovoort). In de ideale situatie voegt het i-pgb alle huidige financieringsvormen samen tot één budget, zonder schotten voor de besteding en verantwoording. In de pilots zijn de volgende budgetten voorgekomen; Wmo2015, Jw, onderwijs, vervoer en UWV.

i-pgb
Pilot
10 Delft
5 Woerden

Integraal gezinsgebonden budget (i-ggb)
I-ggb kijkt naar alle budgetten die er omgaan of om kunnen gaan in een gezin. Hier is een pilot in Meppel aan gewijd, waar in deze pilot in 1 gezin is gekeken hoe de verschillende budgetten met elkaar en in de specifieke dynamiek van het gezin kunnen worden geharmoniseerd. Het ging hierbij grotendeels om budgetten vanuit de gemeente als om 1 budget vanuit het zorgkantoor.

i-ggb
Pilot
1 gezin
Meppel

Pilot vws: integraal budget
VWS wil een vervolg geven aan de pilot die zijn hebben gedaan met Meppel, Woerden en Delft. Deelname aan deze vernieuwde pilot zorgt ervoor dat we voor een korte periode binnen de AmvB kunnen experimenteren. Dit betekent dat we voor 25 tot 30 budgethouders meer kunnen betekenen dan op dit moment binnen de huidige wettelijke kaders. We zijn daarmee in staat om ook buiten de reguliere gemeentelijke bevoegdheden een integraal budget kunnen realiseren. Binnen de pilot zijn we wel afhankelijk van de te maken afspraken met derden. Het is geen gegeven dat de benodigde afspraken kunnen worden gemaakt.

De ervaring die VWS heeft opgedaan bij de eerdere pilots heeft tot een verscherping en uitbreiding voor nieuwe pilot geleidt, zie ook de bijgevoegde kamerbrief van 8 december 2017. De pilots zijn omvangrijker of complexer dan eerder was geschat. De pilots hebben ten doel om inzicht op te doen, er wordt geen uitspraak gedaan over wetwijziging en deze is ook niet in de maak. Daarnaast is er geen verlenging van de AmvB die het mogelijk maakt om buiten de wettelijke kaders te werken. Leerervaring staat centraal.

Naar aanleiding van de eerder uitgevoerde experimenten is vanuit VWS de pilot aangescherpt en verbreed. Dit betekent dat er een fasering is aangebracht waarna het kan dat de gemeente vroegtijdig afvalt. Daarnaast worden hogere voorwaarden gesteld aan de projectorganisatie en benodigde intern draagvlak en capaciteit en wordt de pilot verbreedt naar zorg in natura.

Consequenties

Op 12 januari 2018 hebben we een formele reactie van VWS mogen ontvangen. In de tussenliggende periode is er enig voorwerk gedaan voor een mogelijke verkenning van de pilot. Ook politiek is druk uitgeoefend waardoor een deel van de informatie eerder ter beschikking is gesteld. Ook is bestuurlijk op landelijk niveau dit onderwerp van gesprek.

Het grote voordeel van een deelname aan de pilot is dat we tijdelijk de ruimte krijgen om met budgetten over wetten heen te schuiven. Daarnaast is een groot voordeel dat met een deelname van deze pilot er nieuwe kennis en ervaring wordt opgedaan die als input gebruikt kan worden voor het landelijk doorontwikkelen voor een mogelijke wetswijziging.

Deelname aan de pilot in de huidige vorm voorgesteld door VWS, brengt risico's met zich mee. Op de eerste plaats wil VWS geen aanpassing doen aan de duur van de AmvB. Dit betekent dat wanneer de pilot is afgelopen we niet meer onder de AmvB kunnen werken en budgethouders geen garanties kunnen geven wat er gebeurt met hun rechtspositie na afloop van de pilot. Het integrale budget kan dan niet voortgezet worden. Budgethouders moeten dan terug naar hun oude situatie.

Daarnaast blijkt uit de eerste ramingen (minimaal €250.000,- puur projectkosten, geen zorggeld) voor het opzetten van een dergelijke pilot dat de investering niet gering is. Denk aan het investeren in de capaciteitsuitbreiding in de uitvoering, een stevige projectorganisatie en het investeren in ICT, communicatie en andere ondersteunende diensten kosten veel geld. Met de kennis dat dit tijdelijk is en er op geen wijze zicht is op verlenging (er is geen wetswijziging in de maak), is het leergeld erg hoog. Het feit dat we in de gelegenheid worden gesteld wetoverstijgend te werken heeft als groot nadeel dat wij eindverantwoordelijk worden voor het totaal, ook financieel.

Daarom kiezen we voor géén deelname aan de pilot van VWS. De belangrijkste reden hiervoor is dat we de budgethouders die deelnemen geen perspectief kunnen bieden wat er na de pilot gebeurt. Daarnaast vinden wij de investering en risico's (financieel en in capaciteit) te groot voor de korte termijn.

Gemeentelijke opgave

We hebben ons gecommiteerd aan het eerder omschreven doel. Het niet meedoen aan de pilot betekent niet dat we niets doen. In plaats hiervan gaat de Gemeente Zwolle een eigen traject volgen om tot een integraal pgb te komen. We willen aanpassingen die in de uitvoeringspraktijk sneller van invloed zijn voor de budgethouder. Daarnaast willen we een eigen gemeentelijke pilot gaan organiseren in plaats van de landelijke pilot van VWS.

Hiermee willen we als gemeente zelf de ontwikkeling richting een integraal budget vormgeven. Een gemeentelijke pilot is ondersteunend aan deze doorontwikkeling. De volgende gemeentelijke lijn is daarmee uitgezet:

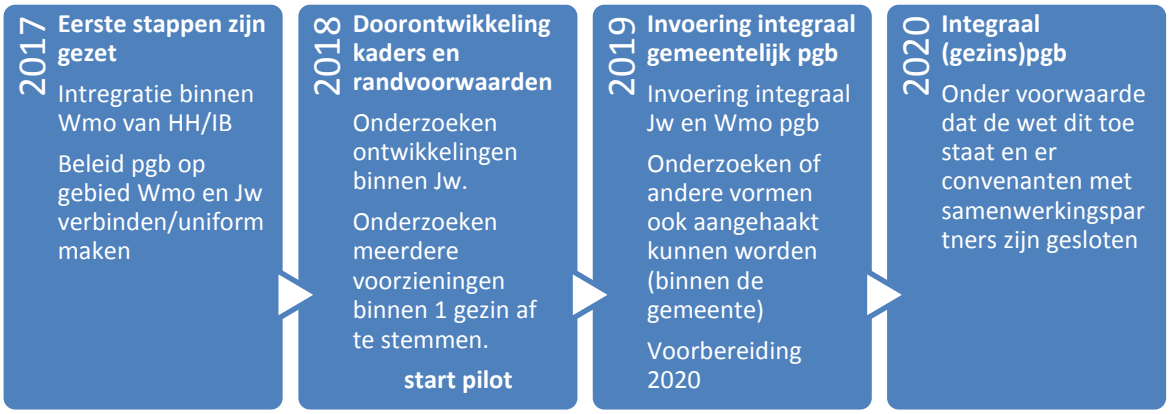

In de praktijk betekent dit dat we de ruimte binnen het gemeentelijk beleid gaan verkennen en grenzen opzoeken om het integraal budget mogelijk te maken. In bovenstaand schema is aangegeven welke ontwikkelingen er gaan plaatsvinden om hiernaar toe te werken. We zien namelijk wel een grote meerwaarde om naast de lijn van de beleidsontwikkeling, door middel van casuistiek inzichten op te doen en deze inzichten ook direct toe te passen. We willen daarom een gemeentelijke pilot van beperkte omvang uitvoeren. In deze gemeentelijke pilot gaan we in gesprek met budgethouders om binnen de gemeentelijke grenzen te verkennen wat er nu mogelijk is. Op basis van deze ervaring willen we structurele veranderingen doorvoeren.

We starten nog in 2018 met een gemeentelijke pilot voor de duur van 12 maanden met een overzichtelijke aantal budgethouders dan wel gezinnen. Doordat we het gemeentelijk organiseren kunnen we opgedane ervaring en inzichten ook direct toe te passen in ons beleid. We vinden het belangrijk om een afgebankende tijdsperiode te hanteren, zodat er een vast moment komt waarop we de pilot kunnen evalueren. Aan de hand hiervan kunnen we een tussentijdse balans opmaken en een nieuwe doelen stellen voor het vervolg. Gezien de landelijke ontwikklingen willen we ook deze inzichten gebruiken en toepassen bij het vervolg.

Datum 9 januari 2018

Vervolg
Vanuit de VNG en landelijke directeuren binnen het sociaal domein blijkt dat meer gemeenten deze overweging maken. We gaan met deze gemeenten in gesprek over een alternatief. Rond april wordt er een projectvoorstel aan het college aangeboden, zodat rond de zomer of waar mogelijk eerder een start kan worden gemaakt met onze gemeentelijke pilot. Het college wordt doorlopend op de hoogte gehouden van de beleids- en pilotontwikkelingen.

Openbaarheid
Deze nota is openbaar

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 43186

Onderwerp Beantwoording van de motie (integraal) Gezins PGB

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 13-02-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

ChristenUnie Zwolle D66 PvdA GroenLinks

M-17

MOTIE

Perspectiefnota 2018-2021

Betreft: (integraal) Gezins PGB

De Raad van Zwolle in vergadering bijeen op maandag 3 juli 2016, gelezen de voorjaarsstukken waaronder de Perspectiefnota 2018-2021 en gehoord hebbende de algemene beschouwingen d.d. 26 juni 2017,

overwegende dat:

- door de verschillende zorgwetten op rijks- en gemeentelijk niveau nog steeds schotten zijn,
- daardoor verschillende zorgplannen moeten worden gemaakt wat zijn eigen administratiedruk meebrengt,
- de regelingen verschillende uitvoeringsinstanties met eigen verantwoording en administratielast kenen,
- de bedoeling van de transitie is meer maatwerk en versterken van de eigen regie,
- er in andere plaatsen (Meppel, Woerden, Delft) is geëxperimenteerd met een Gezins PGB of integraal PGB,
- het ministerie van VWS pilotgemeenten zoekt voor integraal gezins PGB;

van mening dat:

- het PGB uitgaat van eigen kracht en eigen regie en daarom een belangrijk en waardevol instrument is,
- het PGB een belangrijk middel is om zorg op maat vorm te geven en bijdraagt aan de noodzakelijke verandering in de zorg;

roept het College op:

- om Zwolle aan te melden voor pilotgemeente. En verder te doen wat nodig is om een integraal Gezins PGB toe te passen waar daar aanleiding voor is;

en gaat over tot de orde van de dag.

ChristenUnie	D66	PvdA	GroenLinks
Wietse de Boer	H. Schippers	Eefke Meijerink	Patrick Rijke

Met algemene stemmen aangenomen 3/7/17

Staatsblad
van het Koninkrijk der Nederlanden

Jaargang 2016

418

Besluit van 25 oktober 2016, houdende tijdelijke regels voor een experiment in het kader van een integraal budget op grond van de Wet langdurige zorg (Besluit experiment integraal pgb 2016)

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport van 13 juli 2016, kenmerk 991764-153235-WJZ;
Gelet op de artikelen 10.1.2 van de Wet langdurige zorg en 2, tweede lid, van de Wet marktordening gezondheidszorg;
De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van 28 september 2016, no. W13.16.0210/III);
Gezien het nader rapport van 25 oktober 2016, kenmerk 991758-153235-WJZ;

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I

In het Besluit langdurige zorg wordt na het opschrift van hoofdstuk 9 een paragraaf ingevoegd, luidende:

§ 1. Experiment integraal budget

Artikel 9.1 Begripsbepalingen

In deze paragraaf en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:
college: college van burgemeester en wethouders van de gemeenten Woerden, Meppel of Delft;
deelbudget: budget dat door of vanwege het college, de zorgverzekeraar of het zorgkantoor voor de verlening van het integrale budget ter beschikking is gesteld voor het betrekken van zorg als bedoeld in artikel 1.1.1 van de wet, maatschappelijke ondersteuning als bedoeld in artikel 1.1.1 van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 of jeugdhulp als bedoeld in artikel 1.1 van de Jeugdwet of zorg als bedoeld in artikel 2.10 van het Besluit zorgverzekering of verblijf als bedoeld in artikel 2.12 van dat besluit voor zover dat verblijf gepaard gaat met verpleging en verzorging die op grond van artikel 2.10, tweede lid, valt onder de zorg

voor verzekerden tot achttien jaar, waaruit de Sociale verzekeringsbank betalingen verricht ter verkrijging van diensten voor de deelnemer;

deelnemer: verzekerde die toegang heeft gekregen tot het experiment;

experiment: experiment als bedoeld in artikel 10.1.2, tweede lid, van de wet in de gemeente;

gemeente: gemeente Delft, Meppel of Woerden;

integraal budget: som van de deelbudgetten waaruit de Sociale verzekeringsbank betalingen verricht ter verkrijging van diensten voor de deelnemer;

ondersteuningsplan: besluit van het college met een op de behoefte aan diensten van de deelnemer afgestemd plan met alle aanspraken en rechten op grond waarvan betalingen kunnen worden verricht uit het integraal budget;

Zvw-pgb: gemaximeerde vergoeding die een zorgverzekeraar in 2016 op grond van artikel 11, tweede lid, onderdeel b, van de Zorgverzekeringswet of met ingang van 2017 op grond van artikel 13a van die wet verstrekt voor de kosten die de verzekerde maakt voor het betrekken van zorg als bedoeld in artikel 2.10 van het Besluit zorgverzekering of verblijf als bedoeld in artikel 2.12 van dat besluit voor zover dat verblijf gepaard gaat met verpleging en verzorging die op grond van artikel 2.10, tweede lid, valt onder de zorg voor verzekerden tot achttien jaar.

Artikel 9.2 Doel van het experiment

1. Met dit experiment wordt beoogd inzicht te krijgen in de gevolgen en mogelijkheden van het integraal budget ten aanzien van:

a. de mogelijkheid tot het flexibel gebruik van een integraal budget en de over- en onderbesteding van deelbudgetten binnen een integraal budget;

b. het op elkaar aansluiten van de verscheidene diensten waarvan de deelnemer gebruik maakt en de kwaliteit van die diensten;

c. de tevredenheid van de deelnemers en betrokken bestuursorganen of zorgverzekeraars.

d. de omvang van de administratieve lasten van deelnemers in verhouding tot de afzonderlijke rechten en aanspraken als bedoeld in artikel 9.3, eerste lid, onderdeel a.

2. Met dit experiment wordt informatie verzameld over de gevolgen voor de kwaliteit van de door deelnemers afgenomen diensten, de gevolgen voor de zelfredzaamheid van de deelnemers, de budgettaire en juridische mogelijkheden, toezicht en handhaving, en belemmeringen bij het vormgeven van een integrale pakket aan diensten dat in de plaats treedt van de afzonderlijke aanspraken of rechten op die diensten.

Artikel 9.3 Reikwijdte en toegang tot het experiment.

1. Een verzekerde die tevens ingezetene is van de gemeente kan zich melden voor het deelnemen aan het experiment. Een verzekerde heeft toegang tot deelname aan het experiment als wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. de verzekerde heeft ten minste twee van de volgende rechten of aanspraken:

1°. een persoonsgebonden budget als bedoeld in de artikel 1.1.1 van de wet;

2°. een persoonsgebonden budget als bedoeld in artikel 1.1.1 van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015;

3°. een persoonsgebonden budget als bedoeld artikel 8.1.1 van de Jeugdwet, of

4°. een Zvw-pgb;

b. het zorgkantoor onderscheidenlijk de zorgverzekeraar van de deelnemer zich schriftelijk bereid hebben verklaard voor hem zorg te dragen voor een deelbudget.

2. De aanspraken op grond van het experiment van de deelnemer, zijnde het integraal pakket, bedoeld in artikel 10.1.2, tweede lid, van de wet, treden, na inwerkingtreding van dit lid, gedurende de periode van het experiment in de plaats van zijn rechten en aanspraken als bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, over die periode. Gedurende het experiment zijn, onverminderd de artikelen 9.4, derde lid, 9.5, vierde lid, en 9.6, derde, vijfde en achtste lid, de artikelen van de Jeugdwet, de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en de Zorgverzekeringswet niet van toepassing.

3. In afwijking van artikel 3.2.3, eerste lid, van de wet, wordt bij het experiment het recht op zorg niet vastgesteld in een indicatiebesluit door het CIZ.

4. Het college treedt in overleg met de verzekerde, bedoeld in het eerste lid, over de toegang tot het experiment en de mogelijkheid om een persoonlijk plan in te dienen.

5. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld over de voorwaarden waaronder kan worden deelgenomen aan het experiment zoals het vaststellen van een doelgroep waartoe een ingezetene van een gemeente moet behoren.

6. Onze Minister kan een maximum aantal deelnemers vaststellen voor het experiment.

Artikel 9.4 Ondersteuningsplan

1. Alvorens een ondersteuningsplan wordt vastgesteld, biedt het college de deelnemer gelegenheid om een persoonlijk plan in te dienen waarin hij aangeeft op welke diensten hij het meest is aangewezen en wat de voorgenomen besteding is van het budget. Het college houdt bij het opstellen van het ondersteuningsplan rekening met het persoonlijk plan en stelt cliëntenondersteuning als bedoeld in artikel 1.1.1 van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 bij het opstellen van het plan beschikbaar.

2. Het college stelt voor een deelnemer een ondersteuningplan vast dat ten minste een door het college opgestelde bundeling en begrijpelijke samenvatting bevat van de rechten of aanspraken als bedoeld in artikel 9.1, eerste lid, onderdeel a, zoals deze onmiddellijk voor de inwerkingtreding van artikel 9.6, eerste lid, luidden.

3. Het ondersteuningsplan kan ten behoeve van het integraal pakket, bedoeld in artikel 10.1.2, tweede lid, van de wet, de volgende aanspraken op diensten bevatten:

a. zorg als bedoeld in artikel 3.1.1, eerste lid, onderdelen a, onder 2°, b, f of g, van de wet;

b. diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen als bedoeld in artikel 1.1.1. van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en andere maatregelen die tot een maatwerkvoorziening van het college als bedoeld in dat artikel kunnen behoren;

c. jeugdhulp als bedoeld in artikel 1.1 van de Jeugdwet die kan behoren tot een individuele voorziening van het college als bedoeld in artikel 8.1.1 van die wet, en

d. verpleging en verzorging als bedoeld in artikel 2.10 van het Besluit zorgverzekering of verblijf als bedoeld in artikel 2.12 van dat besluit voor zover dat verblijf gepaard gaat met verpleging en verzorging die op grond van artikel 2.10, tweede lid, valt onder de zorg voor verzekerden tot achttien jaar.

4. Bij het opstellen van het ondersteuningsplan wordt rekening gehouden met de gezamenlijke vraag naar diensten van deelnemers die tot hetzelfde huishouden dan wel dezelfde leefeenheid behoren, indien

deze deelnemers daarom, met hun toestemming onderling afgestemd, verzoeken.

5. Hoofdstuk 8 van de wet is niet van toepassing op met het integraal budget bekostigde zorg.

Artikel 9.5 Organisatie integraal budget

1. Het college kent een integraal budget toe ter uitvoering van het ondersteuningsplan.

2. Het zorgkantoor of de zorgverzekeraar van de deelnemer verleent het college de medewerking die redelijkerwijs kan worden verlangd voor de uitvoering van het experiment. De zorgverzekeraar van de deelnemer stort voor die deelnemer het gemaximeerde budget ten behoeve van het Zvw-pgb bij het college van de deelnemer.

3. De Sociale verzekeringsbank voert namens het college de betalingen ten laste van het verstrekte integrale budget en het hiermee verbonden budgetbeheer uit.

4. De bijdrage in de kosten, bedoeld in 3.2.5 van de wet en 2.1.4 van de Wet maatschappelijke ondersteuning, en de daarop van toepassing zijnde regelgeving zoals die gold voor de aanspraken, bedoeld in artikel 9.3, eerste lid, onderdeel a, onder 1° en 2°, blijven van toepassing op de deelbudgetten die door de gemeente of het zorgkantoor van de deelnemer zijn toebedeeld ten behoeve van het integraal budget.

5. Sociale verzekeringbank, het zorgkantoor of de zorgverzekeraar zijn, voor zover de deelnemer daarvoor zijn ondubbelzinnige toestemming heeft verleend, bevoegd uit eigen beweging en desgevraagd verplicht aan het college persoonsgegevens, waaronder persoonsgegevens betreffende de gezondheid, van die deelnemer te verstrekken voor zover dat noodzakelijk is voor de uitvoering van het experiment.

6. Het college, de Sociale verzekeringbank, het zorgkantoor of de zorgverzekeraar van de deelnemer is met diens ondubbelzinnige toestemming bevoegd tot het verwerken en verstrekken van persoonsgegevens, waaronder persoonsgegevens betreffende de gezondheid, van die deelnemer voor zover dat noodzakelijk is voor de uitvoering van het experiment.

Artikel 9.6 Verlening, -vaststelling van het integrale budget en trekkingsrecht

1. Het college geeft het besluit tot verlening van het integrale budget bij de vaststelling van het ondersteuningsplan.

2. Het ondersteuningsplan kan, al dan niet op verzoek van de deelnemer, worden herzien of ingetrokken door het college. Een herziening of intrekking kan in ieder geval plaatsvinden als:

a. de deelnemer niet langer op het integraal budget is aangewezen;

b. de deelnemer niet voldoet aan het integraal budget verbonden voorwaarden;

c. de deelnemer het integraal budget niet of voor een ander doel gebruikt.

3. De artikelen 2.4.1 tot en met 2.4.3 van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 zijn van toepassing, met dien verstande dat voor «persoonsgebonden budget» wordt gelezen «integraal budget» en voor «beslissing, bedoeld in artikel 2.3.5 of 2.3.6» wordt gelezen «ondersteuningsplan».

4. Het college stelt het integraal budget vast binnen 22 weken na afloop van de periode waarvoor het is verleend. Na de vaststelling van het integraal budget dat lager is dan de som van de deelbudgetten wordt het verschil tussen dat budget en de som van de deelbudgetten naar rato van de door hen beschikbaar gestelde deelbudgetten door het college middels

de Sociale verzekeringsbank terugbetaald aan degenen die de deelbudgetten hebben gestort.

5. Voor de vaststelling van een vereveningsbijdrage als bedoeld in artikel 32 van de Zorgverzekeringswet wordt het verschil tussen door de zorgverzekeraar van de deelnemer ter beschikking gestelde deelbudget en het aan de zorgverzekeraar terugbetaalde bedrag, bedoeld in het vierde lid, aangemerkt als gerealiseerde kosten voor het cluster «verpleging en verzorging» als bedoeld in artikel 1, onderdeel h, van het Besluit zorgverzekering.

6. De Sociale verzekeringsbank verricht uitsluitend betalingen overeenkomstig het ondersteuningsplan van de deelnemer. Bij ministeriële regeling worden regels gesteld over het staken van betalingen uit het integraal budget door de Sociale verzekeringbank, waaronder dat betaling staakt als het integraal budget wordt overschreden, het declareren ten laste van het integraal budget en de overeenkomst die de deelnemer sluit met de derde van wie hij diensten ontvangt en die daarvoor betaling ontvangt uit het integraal budget.

7. Het college voert een administratie waaruit in ieder geval blijkt of een betaling uit het integraal budget een betaling is voor het betrekken van zorg als bedoeld in artikel 1.1.1 van de wet, maatschappelijke ondersteuning als bedoeld in artikel 1.1.1 van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, jeugdhulp als bedoeld in artikel 1.1 van de Jeugdwet of zorg als bedoeld in de artikelen 2.10 of 2.12 van het Besluit zorgverzekering. Het zorgkantoor of de zorgverzekeraar van de deelnemer hebben inzage in de administratie.

8. De bepalingen over de kwaliteit van de door de deelnemers betrokken diensten en het toezicht op de naleving van die bepalingen geschiedt overeenkomstig de regels die verbonden waren aan de rechten van de deelnemer als bedoeld in artikel 9.3, eerste lid, onderdeel a, voor zover het toezicht niet ziet op jeugdhulp als bedoeld in artikel 8.1.8 van de Jeugdwet, zorg als bedoeld in artikel 1.1.1 van de wet of zorg als bedoeld in de artikelen 2.10 of 2.12 van het Besluit zorgverzekering.

Artikel 9.7 Evaluatie

1. Onze Minister zendt drie maanden na de geldingsduur van dit besluit aan de Staten-Generaal een verslag over de doeltreffendheid, overeenkomstig de doelen, bedoeld in artikel 9.2, en de effecten van het experiment in de praktijk, alsmede een standpunt inzake de voortzetting dit besluit, anders dan als experiment.

2. Onze Minister evalueert het experiment op basis van een eindrapport van een door de gemeenten aan te wijzen instantie.

3. Het experiment wordt aan de hand van de volgende aspecten geëvalueerd:

a. de effecten van de invoering van het integraal budget voor deelnemers op het gebied van zelfredzaamheid, de door de deelnemer ervaren kwaliteit van dienstverlening en de maatschappelijke kosten en baten;

b. het op elkaar en op de behoefte van de deelnemer aansluiten van de verschillende diensten die de deelnemer betrekt en het aansluiten van de betrokken diensten van deelnemers in een gezamenlijk huishouden of leefeenheid;

c. administratieve en bestuurlijke lasten;

d. toezicht en handhaving;

e. de kosten per deelnemer die worden veroorzaakt door het experiment;

f. tevredenheid van deelnemers en betrokken bestuursorganen en zorgverzekeraars;

g. budgettaire en juridische belemmeringen bij het vormgeven van een integrale aanspraak op diensten.

ARTIKEL II

Na artikel 6 van het Besluit uitbreiding en beperking werkingssfeer WMG wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 6a

1. De wet is niet van toepassing op zorg die ten laste van het integraal budget als bedoeld in artikel 9.1 van het Besluit langdurige zorg wordt gefinancierd.
2. Dit artikel vervalt op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

ARTIKEL III. CITEERTITEL

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit experiment integraal pgb 2016

ARTIKEL IV. INWERKINGTREDING

1. Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 december 2016, met uitzondering van de artikelen 9.1, 9.2, 9.3, eerste, aanhef en onderdelen a en b, en vierde lid, 9.4, eerste en vierde lid, 9.5, tweede en vijfde en zesde lid, 9.6, zevende lid, die met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin dit besluit wordt geplaatst in werking treden en terugwerken tot en met 1 februari 2016.
2. Dit besluit vervalt op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Het advies van de Afdeling advisering van de Raad van State wordt niet openbaar gemaakt op grond van artikel 26, zesde lid j° vijfde lid, van de Wet op de Raad van State, omdat het zonder meer instemmend luidt.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

Wassenaar, 25 oktober 2016

Willem-Alexander

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
M.J. van Rijn

Uitgegeven de *achtste* november 2016

De Minister van Veiligheid en Justitie,
G.A. van der Steur

stb-2016-418
ISSN 0920 - 2064
's-Gravenhage 2016

NOTA VAN TOELICHTING

I. Algemeen

1. Inleiding

Bij de behandeling van de Wet langdurige zorg (hierna: Wlz) hebben de leden Keijzer en Dik-Faber een amendement ingediend, ertoe strekkende dat een nieuw artikel (10.1.2) in de Wlz wordt opgenomen.[1] Dit artikel biedt de mogelijkheid om bij algemene maatregel van bestuur een experiment in te richten dat verzekerden een integraal, op zijn situatie afgestemd pakket aan langdurige zorg, geneeskundige zorg, maatschappelijke ondersteuning of jeugdzorg biedt, in plaats van afzonderlijke aanspraken op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (hierna: Wmo 2015), Wlz, Zorgverzekeringswet (hierna: Zvw) en Jeugdwet. Met het artikel kan ruimte worden gegeven aan domeinoverstijgende experimenten, met een maximale duur van drie jaar, ten behoeve van het realiseren van een pakket aan diensten dat beter aansluit bij mensen en hun zorgbehoeften. Na het verstrijken van de maximale termijn voor het experiment van drie jaar kan het experiment desgewenst worden verheven tot een wettelijke regeling of vervalt het van rechtswege (artikel 10.1.1 van de Wlz).

Met het onderhavig besluit worden, in de vorm van een experiment, deelnemers in de gelegenheid gesteld om verschillende vormen van maatschappelijke ondersteuning, zorg of jeugdhulp via één budget – in plaats van op basis van beschikkingen of aanspraken de domeinen Wlz, Jeugdwet, Wmo 2015 en Zvw – in te kopen.

Om het experiment mogelijk te maken is daarnaast nodig dat door de uitvoerende partijen van vigerende regelgeving afgeweken kan worden. Dit besluit maakt het mogelijk een experiment in te richten dat een verzekerde de beschikking geeft over een integraal pakket aan diensten als bedoeld in artikel 10.1.2 van de Wlz dat in de plaats treedt van de afzonderlijke rechten of aanspraken op grond van de Jeugdwet, Wmo 2015, Wlz en Zvw.

De betrokken partijen beoogden in eerste instantie een experiment met een duur van een jaar, namelijk van 1 januari 2016 tot 1 januari 2017. De pilot is uiteindelijk feitelijk op 1 februari begonnen. Op basis van het aan dit besluit ten grondslag liggende artikel 10.1.2. van de Wlz kan de maximale duur van het experiment drie jaar zijn. In principe is het voornemen om dit experiment per 1 juli 2017 te beëindigen, maar het besluit biedt de mogelijkheid om het experiment tot het maximum van drie jaar te continueren. Zoals gezegd vervalt het besluit op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip of vervalt het na drie jaar van rechtswege.

2. Doelen, reikwijdte en omvang van de pilot

De pilot integraal pgb (hierna: pilot) is geïnitieerd door (de colleges van burgemeester en wethouders van) de gemeenten Woerden en Delft in 2015, in samenwerking met Per Saldo. In een later stadium is de gemeente Meppel ook bij het experiment betrokken geraakt. Deze gemeenten zijn de spil van het experiment: ze hebben een coördinerende rol en zijn verantwoordelijk voor het verloop van het experiment. De pilot biedt toegelaten deelnemers de mogelijkheid om verschillende vormen van ondersteuning, zorg en jeugdhulp (verder in dit hoofdstuk kortheidshalve «ondersteuning» genoemd) vanuit één budget in te kopen. De totstandbrenging van één budget, in plaats van budgetten uit verschil-

[1] Kamerstukken II 2013/14, 33 891, nr. 66.

lende wetten, zorgt ervoor dat het (totale) beschikbare budget flexibel, vraaggerichter en met meer regie voor de budgethouder kan worden ingezet. Naar verwachting zorgt experiment voor een vermindering van de administratieve lasten voor de deelnemers ten opzichte van de «oude» situatie. Verder is het de bedoeling dat de pilot een betere kwaliteit van de ondersteuning voor de deelnemer realiseert doordat met de pilot een betere aansluiting tussen de verschillende vormen van ondersteuning, bijvoorbeeld door het realiseren van integrale ondersteuning of continuïteit van zorg door de domeinen heen, en in afstemming op de specifieke ondersteuningsbehoefte van de deelnemer kan worden gerealiseerd.

Het is de bedoeling op basis van het experiment inzicht te verkrijgen in de doeltreffendheid en beheersbaarheid van de introductie van een integraal budget voor de domeinen van de Zvw, Wmo 2015, Wlz en de Jeugdwet. De leereffecten zien op het beter op elkaar aansluiten van diensten en de één-loketgedachte. In het experiment wordt beoogd om de administratieve lasten voor deelnemers te verminderen ten opzichte van de situatie waarbij zij budgetten uit verschillende wetten krijgen. Tevens wordt beoogd dat de deelbudgetten flexibel kunnen worden ingezet binnen het integraal budget. Ook wordt bezien of verschillende diensten waar de deelnemer gebruik van maakt via het integraal budget beter op elkaar aansluiten.

Concrete doelen van het experiment zijn het onderzoeken van:

– de mogelijkheid tot het flexibel gebruik van een integraal budget en de over- en onderbesteding van deelbudgetten binnen een integraal budget;

– het op elkaar aansluiten van de verscheidene diensten waarvan de deelnemer gebruik maakt en de kwaliteit van die diensten;

– de tevredenheid van de deelnemers en betrokken bestuursorganen of zorgverzekeraars;

– de omvang van de administratieve lasten van deelnemers in verhouding tot de persoonsgebonden budgetten, bedoeld in de Jeugdwet, de wet of de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, of het Zvw-pgb.

Met dit experiment wordt tevens informatie verzameld over de gevolgen voor de kwaliteit van de door deelnemers afgenomen diensten, de gevolgen voor de zelfredzaamheid van de deelnemers en de budgettaire en juridische mogelijkheden en belemmeringen bij het vormgeven van een integrale aanspraak op diensten. Hierbij wordt aandacht besteedt aan juridische knelpunten en fraudeaspecten. Daarnaast dient het experiment informatie op te leveren met betrekking tot de beheersbaarheid van het experiment (budgettaire aandachtspunten) en eventuele organisatorische aandachtspunten die gepaard zouden gaan met het omzetten van het experiment tot een landelijke regeling. Dit is echter niet het doel van het experiment. Het is op grond van dit experiment nog niet mogelijk om algemene uitspraken te doen over de mogelijkheid om het integraal budget algemeen in te voeren, maar door het experiment kunnen wel oplossingen worden bedacht voor en ervaring opgedaan met knelpunten verbonden aan het integraal budget.

Uiteraard houden de evaluatie en het doel van het experiment nauw verband met elkaar. Voor de beoordeling van de doeltreffendheid is van belang in hoeverre het integraal budget beter aansluit op de situatie van de deelnemer. Daartoe wordt in de evaluatie meegenomen de door de deelnemer ervaren kwaliteit van dienstverlening, de effecten van het integraal budget voor de zelfredzaamheid van de deelnemer en de mate waarin verschillende diensten beter aansluiten op de behoefte van de deelnemer.

Naast ondersteuning in het kader van de Wmo 2015, Zvw, Wlz en Jeugdwet kan het in de pilot gaan om voorzieningen in de context van school (passend onderwijs) of re-integratie tot de arbeidsmarkt. Deze

voorzieningen vallen buiten de reikwijdte van de grondslag van de Wlz en dit besluit. De daarmee gepaard gaande diensten maken geen onderdeel van het integraal pakket in de zin van artikel 10.1.2 van de Wlz. In dat kader kan de gemeente wel arrangementen samenstellen. Gedacht kan worden aan een toegelaten deelnemer die met een budget vanuit de Participatiewet en een Wmo-pgb zoveel mogelijk in lijn met de doelstellingen van het experiment diensten inkoopt. Dit besluit staat in elk geval die uitbreiding door gemeenten niet in de weg. Deze onderdelen behoren daarmee wel tot de pilot van de deelnemende gemeenten, maar zullen door de betrokken partijen via de daarvoor geijkte instrumenten moeten worden vormgegeven, bijvoorbeeld via convenanten of andersoortige afspraken met bevoegde partijen. Het is echter niet mogelijk om het integraal pakket voor doelen buiten de domeinen Zvw, Wlz, Wmo 2015 en Jeugdwet te besteden (m.a.w. alleen voor diensten in de zin van artikel 10.1.2).

De deelnemers aan het experiment worden door de gemeenten geselecteerd. Het maximum aantal deelnemers is vooralsnog door de gemeenten gesteld op 200. Op het moment van de totstandbrenging van dit besluit was de verwachting van gemeenten dat de pilot enkele tientallen deelnemers heeft in 2016. De pilot is voor een relatief kleine groep deelnemers zodat het voor gemeenten, organisaties en instellingen gedurende de looptijd van het experiment goed uitvoerbaar is.
De gemeenten zorgen ervoor dat alle partijen samenwerken om te komen tot een integraal budget voor de deelnemer.

Om in aanmerking te komen voor het experiment dient een verzekerde allereerst ingezetene te zijn van een deelnemende gemeente en aanspraak of recht te hebben op minimaal twee van de volgende aanspraken of rechten: een persoonsgebonden budget in het kader van de Wlz, de Wmo 2015, de Jeugdwet of een Zvw-pgb van een verzekeraar. Daarnaast dient te worden voldaan aan de bij ministeriële regeling te stellen eisen. Die zullen de door de gemeenten gesteld voorwaarden volgen (de grondslag biedt geen ruimte voor een gemeentelijke regeling op dit punt). In de gemeente Delft is de toegang tot de pilot beperkt tot mensen met autisme. In Meppel staat het experiment specifiek open voor gezinnen.

2.1 Alternatieven

Aanvankelijk zijn twee vormen overwogen voor de opzet van het experiment, namelijk een geheel opnieuw geformuleerd integraal pakket aan diensten dat uit het Fonds langdurige zorg zou worden bekostigd (m.a.w. zonder uit te gaan van bestaande rechten of aanspraken) ofwel het zoveel mogelijk uitgaan van bestaande regelgeving door middel van een samenstel van deelbudgetten waarbij flexibele besteding door de verzekerde mogelijk wordt gemaakt. De laatst genoemde optie genoot de voorkeur van alle betrokken partijen, omdat het daardoor mogelijk was dat experiment begin 2016 te starten. Dit is aan de Tweede Kamer toegezegd[2] en was ook in lijn met de verwachtingen van de personen die zich aangemeld hebben voor de door de gemeenten geïnitieerde pilot. Op deze manier kon op korte termijn invulling gegeven worden aan de mogelijkheden van artikel 10.1.2 van de Wlz. In eerste fase van de pilot wordt in de uitvoering zoveel mogelijk geüniformeerd binnen de bestaande regels (1-loketgedachte) en daarna wordt in de tweede fase – na inwerkingtreding van dit besluit – flexibele besteding mogelijk. Met het besluit is daadwerkelijk een integraal budget ontstaan in de zin van artikel 10.1.2 waaruit de diensten kunnen worden betrokken. Overigens is de uitvoering van de pilot (fase 1) uiteindelijk een maand later gestart met

[2] Handelingen II 2013/14, 79, item 2.

ingang van 1 februari 2016. Het uitgangspunt hierbij was dat er achter de schermen vanuit de verschillende wetten wel alvast zoveel mogelijk integraal kon worden gewerkt waarbij de gemeente fungeert als coördinerend orgaan. Zo kan bijvoorbeeld in de uitvoering integraal gewerkt worden door middel van afspraken met zorgkantoren en verzekeraars, het aanstellen van één aanspreekpunt voor een deelnemer en bovendien kunnen de betrokken partijen samenwerken om verlaging van administratieve lasten te bewerkstelligen. Na dit kleinschalig experiment kan worden gekeken naar een uitbreiding. Bij dit experiment is bewust gekozen voor een incrementele opbouw van een integraal pgb. Het alternatief zou veel meer voorbereidingstijd hebben gekost en het momentum van de door de gemeenten gestarte pilot teloor laten gaan.

3. Hoofdlijnen van het besluit

Dit besluit maakt het mogelijk om een experiment in te richten dat een verzekerde een integraal pakket aan diensten biedt in plaats van afzonderlijke rechten en aanspraken op grond van de Jeugdwet, Wmo 2015, Wlz en Zvw. Het experiment maakt het mogelijk voor een verzekerde om het totale integraal budget flexibel te besteden tussen de verschillende domeinen (Zvw, Wlz, Jeugdwet en Wmo 2015) heen. De geleverde ondersteuning wordt vervolgens toegerekend aan het eigen domein.

In dit besluit is met «experiment» bedoeld: het wettelijke geregelde experiment op grond van dit besluit. De gemeenten hebben binnen de door hen georganiseerde pilot meer mogelijkheden. De gemeente kan ook nog andere budgetten toevoegen voor o.a. leerlingenvervoer of re-integratie op grond van de Participatiewet waarmee zoveel mogelijk integraal kan worden gewerkt. Deze werkwijze biedt voordelen aangaande het beter op elkaar aansluiten en afstemmen van diensten, de één-loketgedachte en het reduceren van administratieve lasten (zie §2.1). De gemeenten leren op deze manier al samen te werken met partners binnen het zorg domein (bijv. zorgverzekeraars en zorgkantoren) voor een meer complete dienstverlening.

Passend onderwijs en re-integratie op grond van de Participatiewet hebben raakvlakken met het gemeentelijke beleid op het gebied van de Wmo 2015 en de Jeugdwet. Echter, deze diensten vallen niet binnen het experiment en artikel 10.1.2 van de Wlz. De gemeente organiseert dat diensten zo integraal mogelijk worden ingekocht voor de deelnemer, echter vanwege de grondslag van het experiment is hierbij geen afwijking van regelgeving mogelijk. Eén ontschot budget voor werk, zorg en onderwijs wordt met onderhavig besluit niet geregeld, maar dit hoeft de integraliteit van het door de gemeente gevoerde beleid niet in de weg te staan.

3.1 Werkwijze experiment

Een ingezetene van de gemeenten die zich meldt, komt in aanmerking voor het experiment als hij ten minste in aanmerking komt of recht heeft op minimaal twee budgetten krachtens de Jeugdwet, Wmo 2015, Wlz of Zvw en valt in de beoogde doelgroep. Zoals eerder aangestipt kan de gemeente arrangementen samenstellen die buiten dit besluit vallen, maar dat ziet *niet* op dit experiment en op het flexibel besteden van budgetten.

3.1.1 Selectie deelnemers

Een belangrijke voorwaarde is dat een ingezetene vrijwillig deelneemt aan het experiment. Het college van burgemeester en wethouders bepaalt vervolgens of iemand voldoet aan de voorwaarden van de pilot. De voorwaarden om te mogen deelnemen aan het experiment worden bij ministeriële regeling vastgesteld. Bij ministeriële regeling zullen regels

worden gesteld over de voorwaarden om aan het experiment te kunnen deelnemen (dit is uitdrukkelijk een zaak waarin de initiatiefnemende gemeenten primair voor de invulling zullen zorgen) en eventueel het maximale aantal deelnemers als een te grote toeloop de goede uitvoering van het experiment zou ondermijnen. De financiering en werkprocessen ten behoeve van de uitvoering van het experiment zouden bij een te grote aanwas van deelnemers opnieuw gemodelleerd moeten worden. De uitvoerbaarheid van het experiment door de gemeenten, zorgverzekeraars en de Sociale verzekeringsbank (SVB), de budgetbeheerder van het integraal budget, komt in de knel als er honderden deelnemers zouden instromen.

In de praktijk werkt het college van de betreffende deelnemende gemeente samen met het zorgkantoor, de zorgverzekeraar, het CIZ en betrokken indicerende verpleegkundigen of geneeskundige specialisten. De benodigde indicatie-expertise die bij de gemeente ontbreekt is op deze manier gedurende het experiment beschikbaar. Hierbij wordt waar nodig en mogelijk met machtigingen gewerkt zodat wordt bereikt dat een deelnemer gedurende het experiment in de praktijk slechts met een loket van doen heeft. De 1-loketgedachte is, samen met het flexibel besteden, het grootste voordeel voor de deelnemer. Overigens zijn in 2015, dus voor aanvang van het experiment, de meeste deelnemers geïndiceerd. In die gevallen heeft de deelnemer reeds de afzonderlijke pgb-beschikkingen voor de Wlz, Wmo 2015, of de Jeugdwet dan wel de beslissing om een Zvw-pgb toe te kennen gekregen.

3.1.2 Ondersteuningsplan

Bij de start van de pilot i-pgb op 1 februari 2016 vloeien nog geen rechtsgevolgen uit het feit dat een persoon is toegelaten tot het experiment. In de uitvoering wordt zoveel mogelijk integraal en met een loket gewerkt om administratieve lasten te beperken, maar afwijking van regels op grond van artikel 10.1.2 van de Wlz is nog niet mogelijk. Met behulp van cliëntondersteuning (zoals bedoeld in artikel 1.1.1 van de Wmo 2015) zullen deelnemers worden geholpen bij de totstandbrenging van een ondersteuningsplan dat goed is toegesneden op de situatie van de deelnemer. Overigens wordt bij het plan ook rekening gehouden met andere deelnemers binnen het gezin. Zo kan de zorgbehoefte desgewenst worden afgestemd op meerdere kinderen met dezelfde problematiek (denk bijvoorbeeld aan vervoer naar dagbesteding). De afzonderlijke aanspraken en rechten worden in het ondersteuningsplan gebundeld en samengevat ten behoeve van het experiment. Het ondersteuningsplan is aan de start van de pilot vormgegeven als een begrijpelijke samenvatting van de afzonderlijke aanspraken. Het voordeel voor de burger is dat hij hiermee tijdens de duur van het experiment, beter gezegd de duur van zijn deelname, maar met één instantie te maken heeft (namelijk zijn gemeente). De rechtsbescherming voor de inwerkingtreding van dit besluit geldt in dat geval gewoon op grond van de afzonderlijke wetten.

Met de inwerkingtreding van dit besluit wordt het mogelijk om op grond van dit plan rechtmatig over de schotten van de deelbudgetten heen te besteden. Hiertoe verleent het college het integrale budget. Op dat moment is flexibele besteding van een integraal budget mogelijk op grond van het ondersteuningsplan. Het plan is dan als het ware de nieuwe toekenningbeschikking. Na inwerkingtreding van het besluit betekent de deelname aan het experiment ook dat men geen aanspraak meer maakt op de afzonderlijke diensten in de zin artikel 10.1.2 van de Wlz (budgetten

en vergoedingen),[3] maar dat er een nieuw pakket aan diensten is ontstaan dat in de plaats is getreden van die aanspraken. Het college is dan het bevoegd gezag ten aanzien van het plan. Het plan kan eveneens eventueel in overleg met betrokkenen door het college worden herzien binnen de ruimte van het experiment. Dat betekent dat het wel diensten moeten zijn die kunnen worden ingekocht met het integraal budget. De SVB die het budget beheert en de uitbetalingen voor diensten zal doen kan dan ook in afwijking van de afzonderlijk pgb-beschikkingen uitbetalen. De subsidie die wordt verleend op basis van het ondersteuningsplan valt onder de Wlz en is daarmee Wlz-zorg. Op grond van de Algemene wet bestuursrecht is de rechtsbescherming die geldt voor de Wlz ook van toepassing op het ondersteuningsplan.

3.1.3 Besteding en verantwoording

De gemeente zal per deelnemer een samengesteld budget storten bij de SVB. Wat betreft het Zvw-deel zal gewerkt worden met een door de zorgverzekeraar geraamde maximale vergoeding als deelbudget. Dit impliceert dat de verantwoordelijke zorgverzekeraar bereid moet zijn het maximumbedrag van het Zvw-pgb middels het integraal budget aan de verzekerde te doen toekomen. Hiertoe heeft het college overeenkomsten gesloten met de zorgverzekeraars. Een declaratie van diensten wordt getoetst aan het ondersteuningsplan. Hier kan de deelnemer – na de inwerkintreding van het besluit – flexibel mee omgaan door binnen een deelbudget meer te declareren dan binnen het deelbudget was begroot voor zover dat past binnen het ondersteuningsplan. Dit wordt dan opgevangen binnen de ruimte van het gehele integrale budget.

Onbestede middelen worden naar rato van het deelbudget aan de inbrenger teruggestort. Op het gebied van de eigen bijdrage zal er niets veranderen, tenzij door het college het ondersteuningsplan wordt aangepast en dit het deelbudget voor de Wmo 2015 raakt. Bij de gekozen systematiek is ervan uitgegaan dat in de uitvoeringspraktijk een deugdelijke administratie wordt gevoerd, op basis van waarvan nadien bestedingen daadwerkelijk kunnen worden toegerekend aan het domein op basis waarvan ze zijn toegekend. Hiervoor is het college primair verantwoordelijk. Zie hierover hoofdstuk 5.

3.2 Looptijd experiment

Aan het experiment kan op grond van artikel 10.1.2 van de Wlz en artikel 10.1.1 een maximale looptijd van 3 jaar worden toegekend tenzij voor het vervallen van het experiment een wetsvoorstel bij de Tweede Kamer is ingediend om het experiment om te zetten in een wettelijke regeling. Vooralsnog is het de bedoeling dat het experiment in elk geval anderhalf jaar loopt. Bij koninklijk besluit kunnen de artikelen van dit besluit eerder vervallen. Uit artikel 10.1.2 volgt verder dat het experiment geëvalueerd moet worden en dat deze evaluatie drie maanden voor het einde van de geldingsduur van het experiment aan de beide Kamers der Staten-Generaal dient te worden gezonden. Zie hiervoor verder hoofdstuk 9.

4. Verhouding met andere regelgeving

4.1 Jeugdwet en Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

Deze wetten worden uitgevoerd door de gemeenten. De gemeenten zijn eindverantwoordelijk voor het selecteren en begeleiden van de deelnemers. Dit sluit aan bij de systematiek van deze twee gedecentraliseerde wetten. De belangrijkste afwijking van de bestaande wetten ten

[3] zie ook art. 2.1, eerste lid, van het Besluit zorgverzekering.

behoeve van het experiment is dat het ondersteuningsplan als integraal samenstel van aanspraken de basis vormt voor het betalen ten laste van het pgb en dus zoals binnen de bestaande wetten niet de pgb-beschikking van het college. Daarnaast wordt ook de subsidietitel 4.2 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) toegepast. Bij de start van het experiment is deze titel alleen van toepassing voor pgb's onder de Wlz. Na de inwerkingtreding van dit besluit is de uitzondering van de subsidietitel, die geldt voor Wmo-pgb's en Jeugdwet-pgb's, niet meer van toepassing. Er is immers sprake van een integraal pakket op basis van artikel 10.1.2 van de Wlz.

4.2 Wet langdurige zorg

In de Wet langdurige zorg gaan het CIZ en de Wlz-uitvoerders (zorgverzekeraars) over de indicatie en de aanspraak op zorg. De gemeenten werken met mandaat- en machtiging zodat zij bij de selectie van deelnemers en het bepalen van hun zorgbehoefte de taken van de Wlz-uitvoerders kunnen uitvoeren. Overigens hebben de meeste deelnemers aan het experiment al een indicatie van het CIZ die kan worden opgenomen in het ondersteuningsplan.

4.3 Zorgverzekeringswet

Binnen het experiment werken zorgverzekeraars samen met de aan het experiment deelnemende gemeenten. Het Zvw-pgb voor verpleging en verzorging wordt met ingang van 2015 door zorgverzekeraars aangeboden met inachtneming van de bestuurlijke afspraken tussen Per Saldo, ZN en VWS (Kamerstukken II 2013/14, 25 657, nr. 104). Per 1 januari 2017 zal de wet ter verankering van het pgb in de Zvw in werking treden (Stb. 2016, 108). De Zvw bevat regels over de zorgverzekering, maar de zorgverzekering komt eerst tot stand door middel van een overeenkomst tussen de verzekerde en de zorgverzekeraar. Artikel 10.1.2, tweede lid, van de Wlz houdt daar rekening mee door te bepalen dat het integraal pakket (feitelijk het integraal budget, omdat het gaat om pgb's) in de plaats komt van onder meer de rechten op grond van de zorgverzekering.

4.4 Wet marktordening gezondheidszorg (Wmg)

De Nederlandse zorgautoriteit (NZa) is op grond van de Wmg verantwoordelijk voor het stellen van prestaties- en tarieven voor Wlz- en Zvw-zorg. Artikel 10.1.2 van de Wlz biedt geen mogelijkheid om af te wijken van deze wet of te treden in bevoegdheden van de NZa. Omdat het experiment onuitvoerbaar is op korte termijn als er prestatiebeschrijvingen en tarieven moeten worden opgesteld voor maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp is in dit besluit geregeld dat de Wmg niet van toepassing is op zorg die met het experiment wordt gefinancierd. Hierbij gaat het om een uitzondering die nodig is om dit experiment effectief vorm te geven en uit te voeren. Deze uitzondering is gerechtvaardigd aangezien hier gaat om een experiment. Het individueel uitzonderen van de verschillende persoonsgebonden budgetten per zorgwet (bijvoorbeeld het zvw-pgb) stuit op Europeesrechtelijke en grondwettelijke bezwaren.

4.5 Algemene wet bestuursrecht (Awb)

Het experiment biedt geen mogelijkheid om af te wijken van de Awb. De afzonderlijke rechtsbeschermingregimes blijven voor de inwerkingtreding van dit besluit van toepassing op de beschikkingen die deel uitmaken van de aanspraken (de afzonderlijke pgb's die zijn toegekend op grond van de Wmo 2015, de Wlz en de Jeugdwet) die opgenomen zijn in het ondersteu-

ningsplan. Het recht op een vergoeding voor verpleging en verzorging op grond van de Zvw is op het privaatrecht gestoeld.

Na de inwerkingtreding van het besluit is enkel het Wlz-regime van toepassing ten aanzien van de rechtsbescherming bij bijvoorbeeld het vaststellen van het ondersteuningsplan als nieuw integraal pakket aan diensten en het wijzigen van het ondersteuningsplan als iemand meer zorg nodig blijkt te hebben. Er is dan sprake van één integraal pakket aan diensten op grond van artikel 10.1.2 van de Wlz.

4.6 Hulpverlening op grond van een rechterlijke uitspraak

Zorg als omschreven bij of krachtens de Zvw of jeugdhulp op grond van de Jeugdwet kan verleend worden in het kader van een rechterlijke uitspraak. Dat kan een uitspraak op grond van de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (Wet Bopz) zijn, een machtiging gesloten jeugdhulp, een kinderbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering. Gelet op de voorwaarde van vrijwillige deelname en op het feit dat de tussenkomst van de rechter juist noodzakelijk is vanwege veiligheid of om ernstig nadeel te voorkomen in geval van een betrokkene die niet instemt met de noodzakelijke hulpverlening, staat deelname aan deze pilot niet open voor hulpverlening op grond van een rechterlijke uitspraak.

5. Uitvoering en handhaving

De pilot is voor een relatief kleine groep deelnemers. Dit is voor gemeenten en instellingen gedurende de looptijd van het experiment goed uitvoerbaar. Zowel in de toegang als bij de diverse instellingen zouden systemen ingrijpend moeten worden aangepast indien er een grootschalige of structurele invoering van het integraal budget komt en zouden de aanpassingen pas na enkele jaren ingevoerd kunnen worden. Bovendien willen samenwerkingspartners graag toetsen met een kleine doelgroep. De opzet brengt met zich mee dat het experiment niet direct antwoord zal geven op vragen rondom structurele invoering.

De gemeenten hebben een stuurgroep ingesteld die vooraf en tijdens de pilot de bestuurlijke beslissingen over vormgeving en uitvoering van experiment neemt. Hierin zijn naast de verantwoordelijke wethouders ook Per Saldo en Vanuit Autisme Bekeken vertegenwoordigd.

5.1 Betrokken partijen

Hieronder wordt geschetst wat de verantwoordelijkheden van de betrokken partijen zijn binnen het experiment.

5.1.1 Gemeenten

Het college van de deelnemende gemeenten is – naast hetgeen geregeld in artikel 9.3 – verantwoordelijk voor het opstellen van selectie-criteria voor deelnemers die aan het experiment willen deelnemen. Deze criteria worden door het ministerie bestendigd bij ministeriële regeling. Voor geselecteerde deelnemers stelt het college een ondersteuningsplan op (samengesteld uit de verschillende aanspraken en rechten) in samenwerking met de betrokken deelnemer(s). Vervolgens wordt het afgestemde plan door het college vastgesteld. Dit is dan het equivalent van een pgb-beschikking.

Gemeenten organiseren voor de deelnemers één integraal budget. Bij de intake van een deelnemer wordt zoals gezegd vastgesteld welke rechten en aanspraken op het gebied van de Wlz, Jeugdwet, Zvw en Wmo 2015 tot gelding kunnen worden gebracht. Als het gaat over Zvw-vergoedingen voor verpleging en verzorging of een pgb voor

Wlz-zorg moet het zorgkantoor of de zorgverzekeraar van de deelnemer worden betrokken en bereid zijn een deelbudget te reserveren. In aanloop van dit besluit heeft het college met deze zorgkantoren en zorgverzekeraars overeenkomsten gesloten over de deelname en de uitvoering van de pilot. Deelname is vrijwillig, maar niet vrijblijvend. Na toezegging moeten de zorgkantoren en zorgverzekeraars in redelijkheid meewerken met het experiment. Dit betekent onder andere dat waar van toepassing zorgverzekeraars een budget voor Zvw-zorg storten bij de gemeente. De gemeente stort een integraal budget bij de SVB ten laste waarvan de deelnemer de betrokken diensten kan declareren. De Wlz-deelbudgetten zijn via het Fonds langdurige zorg bij de SVB gestort.

Het college houdt een boekhouding bij van de gedeclareerde diensten en zorgt dat de gedeclareerde kosten kunnen worden verantwoord. Daarbij kan het college signaleren of het budgetplafond wordt bereikt. De gemeente zou dan waar gewenst in overleg moeten treden met de betrokken budgetverstrekkers om te kijken of het ondersteuningsplan kan worden aangepast om het budget op te hogen. Zorgverzekeraars hebben reeds een maximumvergoeding betaald. Het college is als coördinerend orgaan verantwoordelijk jegens de deelnemer voor een goede uitvoering van het experiment. De deelnemer kan met vragen of problemen bij de gemeente terecht voor hulp en ondersteuning.

5.1.2 Zorgkantoren en zorgverzekeraars

Als een deelnemer aan de gestelde voorwaarden voldoet (o.a. de beoogde doelgroep en bereidheid tot deelname) wordt er door de gemeente verzocht om medewerking van de betrokken zorgkantoren en zorgverzekeraars. Het college heeft hiervoor overeenkomsten gesloten met deze partijen teneinde de pilot te kunnen uitvoeren. De deelname aan het experiment is vrijwillig, maar daarna niet vrijblijvend. Het zorgkantoor draagt zorg voor het verstrekken van de pbg-beschikking voor het betrekken van Wlz-zorg voor het ondersteuningsplan en stort het bijbehorende budget bij de gemeente ten behoeve van het integraal budget bij de SVB. Zorgverzekeraars storten de geraamde gemaximeerde vergoeding voor verpleging en verzorging en daarmee samenhangende zorg (waaronder verblijf in verband met intensieve kindzorg). Uiteraard is het van belang dat gemeenten, zorgkantoren, de SVB en zorgverzekeraars met elkaar afstemmen over het verloop van de betalingen uit de deelbudgetten, eventuele mutaties aan het ondersteuningsplan en het budgetplafond.

5.1.3 SVB

Het onderhavig besluit wordt uitgevoerd door de Sociale Verzekeringsbank (hierna: SVB). Het ministerie van VWS zal de SVB opdracht geven tot het mede uitvoering geven aan de pilot iPGB op basis van de toelichting in het onderhavig besluit. De gemeenten, Delft, Meppel en Woerden, hebben de SVB een opdracht gegeven tot het uitvoeren van het experiment. Hiermee heeft de SVB ingestemd. Er zijn afspraken gemaakt voor uitvoering van het pilot proces Bij de uitvoering van het onderhavig besluit dienen zowel de gemeenten als de SVB zich aan deze afspraken te houden.

Tussen de betrokken gemeenten en de SVB is afgesproken dat ten behoeve van de uitvoering van de pilot geen aanpassingen worden gedaan in de bestaande ICT-systemen. Bij prioriteitstelling krijgt het reguliere trekkingsrecht voorrang in de uitvoering van de SVB. Gemeenten zullen in het proces een integraal budget aanmelden bij de SVB onder de noemer «Wmo begeleiding». De SVB ontvangt van de deelnemende gemeenten voor de uitvoering van haar taak een integraal budget, toekenningsberichten voor de pilotdeelnemers en door de

gemeente goedgekeurde zorgovereenkomsten met alle betrokken zorgaanbieders in de pilot. Deelnemers kunnen declareren bij de SVB, de SVB kan de zorgaanbieders uitbetalen uit het integraal budget en voor zover de declaratie overeenkomt met het door de gemeente aangeleverde toekenningsbericht en de (zorg)overeenkomsten. Het toekenningsbericht is de vertaling van de aanspraken van de cliënt op grond van het ondersteuningsplan ten behoeve van de uitvoering van het budgetbeheer van de SVB.

De betreffende gemeenten zijn verantwoordelijk voor de wijze waarop de (zorg)overeenkomsten worden aangeleverd. Hierover zijn afspraken gemaakt tussen de SVB en de gemeenten. Als het bijvoorbeeld gaat om Wlz-zorg binnen het integraal budget wordt er gebruik gemaakt van de modelzorgovereenkomst van de SVB.

De administratie met betrekking tot het integraal budget wordt bijgehouden door de gemeenten Delft, Meppel en Woerden. Zij zijn, zoals zij zelf hebben aangegeven in de opdracht aan de SVB, verantwoordelijk voor het bijhouden van de boekhouding. Hiermee wordt bedoeld dat de gemeenten integraal verantwoordelijk zijn voor het inzetten van budget en zich achteraf kunnen verantwoorden aan de verschillende financiers. De SVB is enkel verantwoordelijk voor de toetsing van de betalingen aan het toekenningsbericht, de zorgovereenkomsten en het beschikbare budget. De gemeenten zijn verantwoordelijke voor de uitvoering, handhaving en rechtmatige besteding van het totale budget (integraal budget).

De verwachting is dat het integraal budget met name ingezet zal gaan worden binnen de context van een gezin. Het is echter juridisch niet mogelijk om af te wijken van de individuele aanspraak die budgethouders op hun budget hebben. De gemeenten moeten er zorg voor dragen dat de verlening van de zorg individueel is gericht.

Ten aanzien van het ontvangen en verwerken van de declaraties is afgesproken dat de SVB een aparte pilot voorziening creëert naast de reguliere processen. Hiermee wordt beoogd te voorkomen dat de declaraties ten aanzien van het integraal budget niet in de reguliere werkvoorraad voor pgb-declaraties terecht komen. Er wordt ook een apart kanaal gebruikt voor de aanlevering door de gemeenten van de integrale budgetten, toekenningsberichten en (zorg)overeenkomsten. Zo kunnen reguliere trekkingswerkzaamheden en werkzaamheden voor de pilot bij de SVB goed uit elkaar gehouden worden. De gemeenten zijn het loket voor vragen van budgethouders over de pilot.

5.1.4 CAK

Zie § 6.4 voor een beschrijving van de taken en verantwoordelijkheden van het CAK.

5.2 Toezicht en fraude

De Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) heeft een toezichtsrol op het gebied van bijna alle wetten die onder de reikwijdte van dit besluit vallen. De IGZ houdt toezicht op de kwaliteit van de zorg in de zin de Wlz, Jeugdwet en de Zvw en heeft een adviesrol op grond van de Wmo 2015 als het gaat over de handhaving van die wet. Dit ziet dan vooral op de kwaliteit van de zorg die met het pgb wordt ingekocht bij zorgaanbieders die onder de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg vallen. Onder de Wmo 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor het aanwijzen van toezichthoudende ambtenaren. Daarbij kan de Inspectie voor de Jeugdzorg ook toezicht uitoefenen op instellingen die jeugdzorg leveren. Ten aanzien van dit experiment zijn de betrokken gemeenten en de IGZ

vanzelfsprekend partners om tot adequaat toezicht te komen voor de diensten die met het integraal pakket wordt ingekocht. Onderdeel van het experiment is ook om te kijken hoe toezicht mogelijk is met een integraal budget waarbij het bij inkoop van samengestelde diensten het niet in eerste instantie helder is wie bevoegd is om toezicht te houden. De belemmeringen kunnen worden onderzocht en geëvalueerd.

Op basis van de grondslag in de Wlz (artikel 10.1.2) is het toezichtsregime op basis van die wet van toepassing. Dit betekent dat de NZa een rol heeft in de tarief- en prestatieregulering. Ingevolge de grondslag ontstaat na het inwerkingtreden van het besluit een integraal pakket aan diensten (ondersteuningsplan) op grond van de Wlz dat in de plaats treedt van de afzonderlijke aanspraken en rechten. Daarmee wordt het integraal budget na de inwerkingtreding van dit besluit van rechtswege zorg als omschreven in de Wlz (en daarmee zorg in de zin van de Wmg) waardoor op het integraal pakket de tarief- en prestatieregulering van toepassing is. Dit is niet de bedoeling en niet werkbaar, omdat er dan specifieke tarieven en prestatiebeschrijvingen moeten worden vastgesteld voor het experiment. Om deze reden is in het besluit geregeld dat de Wmg niet van toepassing is op de deelbudgetten die worden gestort voor respectievelijk jeugdhulp, maatschappelijke ondersteuning, Wlz-zorg en Zvw-zorg (zie artikel II van dit besluit). Hiermee wordt bereikt dat er geen rechtmatigheidproblemen ontstaan vanwege de verantwoordelijkheid van de NZa en de door haar vastgestelde prestaties en tarieven op basis van de Wmg. De SVB kan bij een onjuiste of onvolledige declaratie een betaling weigeren. Daarvoor worden regels gesteld bij ministeriële regeling. De SVB voert de betalingen overeenkomstig het ondersteuningsplan en de daaraan verbonden voorwaarden uit.

Het toezicht wordt uitgevoerd door de gemeente als het gaat om het inkopen van maatschappelijke ondersteuning. Verder zijn de Kwaliteitswet zorginstellingen en de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg van toepassing op Wlz-zorg en Zvw-zorg. Voor de inwerkingtreding van artikel 9.4 (het integraal pakket) moet worden uitgegaan van het reguliere toezichtregime dat van toepassing is op elk van de wetten van waaruit een deelbudget wordt aangeleverd.

5.2.1 Fraude

Bij het opstellen van het besluit is aan betrokken partijen gevraagd om de fraudeaspecten die kleven aan dit besluit te beoordelen. Vanwege de kleine opzet, de intensieve begeleiding van de deelnemers en de evaluatie van de dienstverlening wordt de kans op fraude klein geacht. De gemeenten hebben een belangrijke rol in het opstellen van een duidelijk ondersteuningsplan en het controleren of het integraal budget voor het bedoelde doel wordt uitgegeven. Zij kunnen ook met behulp van hun administratie het budget herzien of intrekken als er sprake is van het overtreden van de voorwaarden waaronder het budget is uitgekeerd. In aanvulling hierop zal toezicht worden gehouden op de daadwerkelijke (kwaliteit van) zorgverlening, maar deelnemers hebben hierin eveneens een rol om aan te geven of de ingekochte dienstverlening ook conform overeenkomst is geleverd. Dit is niet anders dan bij reguliere pgb's.

6. Gevolgen

6.1 Persoonsgegevens

Op grond van artikel 10.1.2 is de deelname aan het experiment vrijwillig. Bij de aanvang van het experiment wordt aan een potentiële deelnemer schriftelijke toestemming gevraagd of in het kader van het

experiment persoonsgegevens rond het ondersteuningsplan kunnen worden uitgewisseld. Hierbij wordt het kader van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) gevolgd. Het experiment biedt geen ruimte om af te wijken van deze wet, maar gegevens worden binnen het wettelijk kader van de Wmo 2015, de Wlz, de Jeugdwet en Zvw verstrekt en verwerkt (voorwaarde is immers dat iemand bij de toegang van het experiment al een pgb heeft). Daarbij is de gemeente voor de toegang van het experiment gemandateerd dan wel gemachtigd door zorgkantoren en zorgverzekeraars om de indicatie af te handelen. Voor de verwerking van persoonsgegevens kunnen hier aanvullend bewerkingsovereenkomsten worden gesloten in de zin van de Wbp.

In artikel 9.5 is expliciet geregeld dat zorgverzekeraars, de SVB, zorgkantoren en het college van de deelnemer conform de Wbp met diens toestemming aan het experiment informatie persoonsgegevens kunnen uitwisselen over zorgaanbieders, declaraties, beschikkingen om het ondersteuningsplan vast te stellen en af te stemmen, om de declaraties te administreren en te beoordelen aan de hand van de zorgovereenkomsten en toekenningbeschikking en om verantwoording over de betalingen uit het integrale budget te kunnen afleggen. Deze voorwaarde is verbonden aan de vrijwillige deelname aan het experiment. Zorgkantoren, zorgverzekeraars en SVB leveren, met ondubbelzinnige toestemming van de deelnemer, het college desgewenst of uit eigen beweging de gegevens die nodig zijn om het ondersteuningsplan samen te stellen en om de benodigde administratie te voeren. Het zorgkantoor en zorgverzekeraar hebben inzage in deze administratie ten behoeve van hun verantwoording.

Op de gegevensuitwisseling die tussen het CAK en het college plaatsvindt gelden de bestaande regels op grond van artikel 9.5, vierde lid, van het besluit.

Op de gegevensuitwisseling die tussen het CAK en het college plaatsvindt gelden de bestaande regels op grond van artikel 9.5, vierde lid, van het besluit.

6.3 Administratieve lasten en financiële gevolgen

Naar verwachting zorgt de pilot voor een vermindering van de administratieve lasten voor de deelnemers ten opzichte van de «oude situatie». Voor de cliënten die meedoen aan het de pilot zullen de administratieve lasten in eerste instantie eenmalig toenemen omdat er samen met de gemeente een integraal ondersteuningsplan en een persoonlijk plan gemaakt dient te worden. In april 2016 zijn er ongeveer twintig deelnemers aan de pilot in Delft, Meppel en Woerden. Van hen wordt verwacht dat zij een integraal begeleidingsplan opstellen. Het opstellen en bespreken van een plan dat voldoet aan alle regels kost ongeveer één werkdag. De cliënten moeten tijd en inspanning leveren en hebben te maken met veranderende overheidsregels. Vervolgens nemen de administratieve lasten af omdat de cliënt nog maar met één instantie te maken heeft, de gemeente. Eén van de concrete doelen van het experiment is juist om de omvang van de administratieve lasten van deelnemers te onderzoeken in relatie tot de oude situatie met de afzonderlijke aanspraken en rechten. Voor de zorgaanbieders zullen de administratieve lasten afnemen omdat zij binnen deze pilot niet meer met vier verschillende budgetten uit drie verschillende domeinen te maken hebben, maar met een integraal budget dat wordt gefinancierd door een gemeente. In de evaluatie zal informatie worden gevraagd aan de cliënt hetgeen ook leidt tot een eenmalige verhoging van de administratieve lasten.

Voor de gemeente betekent deze pilot een verhoging van de administratieve lasten aangezien zij een meer coördinerende rol krijgen in vergelijking tot de oude situatie. Er dient meer informatie te worden verzameld

bij andere organisaties (zorgkantoren en zorgverzekeraars). Bij de SVB zal de administratieve last toenemen aangezien een aparte procedure wordt doorlopen die afwijkt van het reguliere proces. Voor de overige organisaties zijn er geen gevolgen voor de administratieve lasten. Aangezien wordt aangenomen dat de pilot slecht betrekking heeft op tientallen deelnemers zullen de gevolgen voor de totale regeldruk nihil zijn. Indien besloten wordt om de pilot om te zetten in een wettelijke regeling zal opnieuw bekeken worden wat dit betekent voor de regeldruk.

6.4 Eigen bijdrage

Op grond van de Wlz en Wmo 2015 wordt door het CAK een eigen bijdrage vastgesteld en geïnd. Het door de gemeente toegekende budget is leidend voor de eigen bijdrage Wmo 2015. Voor de Wlz is de ingangsdatum op het toekenningsbericht van het pgb leidend voor de eigen bijdrage Wlz.

De relevante gegevens voor de eigen bijdrage worden door zorgkantoren en gemeenten separaat aangeleverd bij het CAK op basis van de onderliggende deelbudgetten Wlz en Wmo 2015. De gebruikelijke berekeningswijze van de eigen bijdragen blijft gelden, zoals bepaald bij of krachtens het Besluit langdurige zorg en het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015.

De daadwerkelijke besteding van het integraal budget heeft geen effect op de hoogte van de eigen bijdragen Wlz. De hoogte van de eigen bijdrage Wlz is immers niet afhankelijk van de omvang van de zorg, maar alleen van het inkomen en vermogen van de verzekerde, de leeftijd van de verzekerde, en de huishoudsamenstelling.

Gemeenten zullen bij een afwijkend besteed deelbudget voor maatschappelijke ondersteuning een hernieuwde aanlevering aan het CAK moeten doen. De bijdrage is gebaseerd op het aangeleverde deelbudget. Of een dergelijke bijstelling van het budget effect heeft op de hoogte van de eigen bijdrage Wmo 2015 hangt af van de omstandigheden van de klant (het inkomen en vermogen, huishoudsamenstelling zoals gehuwd of ongehuwd of het al dan niet hebben van de pensioengerechtigde leeftijd, eventuele toepassing anticumulatiebepalingen).

Bij samenloop van eigen bijdragen Wlz en Wmo 2015 is in die zin al voorzien in integraliteit omdat er anticumulatiebepalingen gelden. Er is geen sprake van samenloop met de eigen betalingen Zvw, omdat voor de aanspraak verpleging en verzorging in de Zvw geen eigen bijdrage geldt en ook geen eigen risico van toepassing is.

7. Advisering en consultatie

Het voorontwerp van dit besluit is voorbereid in nauw overleg met de betrokken gemeenten en Per Saldo. In januari 2016 is het besluit voor advies en commentaar toegezonden aan diverse instanties waaronder de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, de Nederlandse Zorgautoriteit, Zorgverzekeraars Nederland, de Inspectie SZW de Autoriteit Persoonsgegevens, het CAK en de SVB.

Op basis van de genoemde advies- en commentaarronde zijn op het voorontwerp een zestal schriftelijke reacties ontvangen. Deze hebben op enkele plaatsen geleid tot aanpassing van het besluit en de toelichting. De belangrijkste punten van aanpassing betreffen het schrappen van de uitzonderen van de toepassing van de Wmg ten aanzien van het Zvw-pgb, het opnemen van artikel 9.2 over de doelen van het experiment in de toelichting en het verduidelijken van de bepalingen over het toezicht. De toelichting is met name aangevuld ten aanzien van de rollen die elke betrokken partij heeft bij de totstandkoming van het integraal budget en het toezicht en de verantwoording. Ook is van de gelegenheid gebruik

gemaakt om een aantal technisch punten beter te regelen die zien op het feit dat zorg die wordt geleverd wordt op grond van dit experiment, na de inwerkingtreding van dit besluit, zorg in de zin van de Wlz is.

Aan zorgverzekeraars, de SVB en de Inspectie SZW en de IGZ is gevraagd om in te gaan op de fraudeaspecten die kleven aan het experiment. Daaruit bleek dat het ondersteuningsplan en de daaraan verbonden voorwaarden cruciaal zijn voor het voorkomen van fraude.

8. Evaluatie

De pilot zal op doeltreffendheid en de effecten in de praktijk (m.b.t. beheersbaarheid of uitvoerbaarheid voor de organisaties) worden geëvalueerd. De evaluatie wordt zo vormgegeven dat duidelijk wordt of de getrokken lessen ook elders kunnen worden toegepast. De belangrijkste vraag is natuurlijk of deelnemers meer tevreden zijn over het integraal budget in vergelijking tot de huidige situatie en of daarmee hun zorg- of ondersteuningsbehoeften aanmerkelijk beter zijn gediend. Het integraal budget poogt de regie van de deelnemer te versterken, in de verwachting dat zo een omvattende ondersteuningsvraag wordt geformuleerd en er een passend ondersteuningsarrangement ontstaat. De resultaten dit experiment hebben niet tot doel om het staande beleid aan te passen, maar kunnen wel gebruikt worden om het regulier beleid of het reguliere proces met betrekking tot het pgb aan te passen.

Bovendien kan er goed in kaart worden gebracht welke organisatorische uitdagingen er bij de integratie komen kijken, waardoor de vormgeving en uitvoering voor de toekomst kan worden aangepast. Verzekerden die met een integraal budget werken kunnen door de komst van één loket en één administratie hun ondersteuning effectiever in zetten.

Met de door de gemeenten begeleide evaluatie wordt inzicht verkregen in de gevolgen van het integrale budget op:

a. de effecten van de invoering van het integraal budget voor:
– deelnemers op het gebied van zelfredzaamheid,
– de door de deelnemer ervaren kwaliteit van dienstverlening, en
– de maatschappelijke kosten en baten (efficiëntie);
b. het op elkaar aansluiten van de verschillende diensten die de deelnemer betrekt en het aansluiten van de betrokken diensten van deelnemers die behoren tot een gezamenlijk huishouden of leefeenheid.

Tijdens en na afloop van het experiment vindt een evaluatie plaats waarin in ieder geval de volgende aspecten worden meegenomen:

a. administratieve en bestuurlijke lasten;
b. toezicht en handhaving (fraude-aspecten);
c. de kosten per deelnemer die wordt veroorzaakt door het experiment;
d. tevredenheid van deelnemers en betrokken bestuursorganen en zorgverzekeraars.

Het welslagen van de pilot zal blijken uit het evaluatie-onderzoek. Van belang hierbij is de mate van kostenbesparing, administratieve lastenreductie en de tevredenheid van betrokkenen.

9. Voorhang parlement

Op 10 juni 2016 is een ontwerp van het Besluit integraal pgb 2016 bij de Eerste Kamer en Tweede Kamer der Staten-Generaal voorgehangen.[4] Er zijn geen opmerkingen gemaakt bij dit ontwerp naar aanleiding van de voorhang die is voorgeschreven op grond van de artikelen 10.1.1 en 10.1.2 van de Wlz.

[4] Kamerstuk II 2015/16, 25 657, nr. 246.

II. Artikelsgewijs

Artikel I

De paragraaf rond het experiment over het integraal budget worden in hoofdstuk 9 opgenomen in het Besluit langdurige zorg dat ziet op innovatie. Hierna wordt afzonderlijk op de artikelen van de ingevoegde paragraaf ingegaan.

Artikel 9.1

In dit artikel zijn de belangrijkste in het wetsvoorstel gebruikte begrippen omschreven.

Deelnemer

Een deelnemer is een verzekerde in de zin van de Wlz die is toegelaten tot het experiment zoals omschreven in artikel 10.1.2, tweede lid, van de Wet langdurige zorg. De gemeenten Woerden, Meppel en Delft gaan over de toelating van deelnemers tot het experiment. Zij moeten voldoen aan de eisen van artikel 9.3 om voor toegang in aanmerking te komen. Op grond van artikel 10.1.2 van de Wlz is deelname aan het experiment vrijwillig. De Minister stelt in overleg met de gemeenten eventueel voorwaarden aan de deelname, zoals het in staat zijn om zelf diensten in te kopen (d.w.z. zorg, maatschappelijke ondersteuning of jeugdhulp zoals gedefinieerd in art. 10.1.2. van de Wlz) en het behoren tot de doelgroep van mensen die hulp ontvangen vanuit de Wlz, Jeugdwet, Wmo 2015 of Zvw.

Integraal budget

Dit besluit beoogt een integraal budget waaruit een deelnemer aan het experiment zijn diensten kan inkopen. Het budget is het samenstel van deelbudgetten bestaande uit de persoonsgebonden budgetten of het (geraamde) gemaximeerde vergoeding voor verpleging en verzorging en de daarmee samenhangende zorg (waaronder verblijf in verband met intensieve kindzorg) op grond van de artikelen 2.10 en 2.12 van het Besluit zorgverzekering waarop de deelnemer aanspraak kan maken (het zgn. Zvw-pgb). Dit budget wordt door de betrokken gemeenten en zorgverzekeraars gestort bij de Sociale verzekeringsbank die overeenkomstig trekkingsrecht de betalingen verricht. Na de inwerkingtreding van dit besluit bestaan de afzonderlijke rechten en aanspraken (pgb's) niet meer en is het mogelijk om op grond van dit besluit betalingen te doen voor diensten die buiten het deelbudget treden. Als het integraal budget wordt overschreden moeten betalingen worden gestaakt of het ondersteuningsplan worden herzien en zouden in dat geval gemeenten dan wel zorgverzekeraars hun budgetten moeten aanvullen. Overgebleven gelden worden verrekend en teruggestort volgens vigerende regels. Vervolgens draagt de SVB zorg dat de gelden naar rato van het deelbudget worden teruggestort bij de patijen die deze budgetten aan de SVB hebben overgemaakt.

Ondersteuningsplan

Het ondersteuningsplan is een op de behoefte van de deelnemer opgesteld plan waarin de samenstelling van de te betrekken diensten is beschreven. Dit plan vormt het pakket aan diensten als bedoeld in artikel 10.1.2 van de Wlz dat in de plaats treedt van de overige aanspraken. Hierin wordt indien gewenst integraal rekening gehouden met de gezinssituatie van de deelnemer. Zo kan bijvoorbeeld voor iedere deelnemer afzonderlijk

worden voorzien in een dienst waaraan het hele gezin (of een woongroep) deelneemt. Overigens betekent dit niet dat meerdere deelnemers diensten kunnen betrekken uit één integraal budget. De afzonderlijke budgetten worden op elkaar afgestemd, maar blijven individueel (zie art. 10.1.2 van de Wlz). Het ondersteuningsplan bestaat uit een samenvatting en een overzicht van de op de deelnemer betrekking hebbende rechten en aanspraken. Bijgevoegd daarbij wordt ook de eigen visie van de cliënt op de hulp die de deelnemer denkt nodig te hebben. De gemeente houdt hier rekening mee.

Zvw-pgb

Bij de definitie van het Zvw-pgb is er rekening mee gehouden dat het Zvw-pgb met ingang van 2017 wettelijk is verankerd in de Zvw. Tot dat moment wordt het Zvw-pgb verstrekt als een bijzondere vorm van restitutie (artikel 11, tweede lid, onderdeel b, Zvw). Vanaf 2017 is er een afzonderlijke grondslag voor het Zvw-pgb (artikel 13a van de Zvw). Op grond van deze laatste bepaling wordt de reikwijdte van het Zvw-pgb voor verpleging en verzorging verruimd met verblijf in het kader van de intensieve kindzorg.

Artikel 9.2

In dit artikel zijn de (leer)doelen van het experiment vastgelegd. De leereffecten zien op het beter op elkaar aansluiten van diensten en de één-loketgedachte. In het experiment wordt beoogd om de administratieve lasten voor deelnemers te verminderen ten opzichte van de situatie waarbij zij budgetten uit verschillende wetten krijgen toegekend. Tevens wordt beoogd dat de deelbudgetten flexibel kunnen worden ingezet binnen het integraal budget. Ook wordt bezien of verschillende diensten waar de deelnemer gebruik van maakt via het integraal budget beter op elkaar aansluit. Zie verder het algemene deel van de toelichting.

In het tweede lid is vastgelegd dat aan de hand van het experiment tevens informatie wordt verzameld over de administratieve en juridische belemmeringen die optreden bij het experiment. Daarnaast wordt ook gekeken naar de mogelijkheden om fraude te bestrijden door middel van toezicht. Met deze informatie kan bij de evaluatie gekeken worden naar de gevolgen van deze lasten. Deze gegevens kunnen vervolgens worden gebruikt bij het eventueel structureel invoeren van een integraal persoonsgebonden budget. Daarnaast kunnen oplossingen worden bedacht voor knelpunten die tijdens het experiment naar voren komen.

Uiteraard houden de evaluatie en het doel van het experiment nauw verband met elkaar.

Artikel 9.3

Zoals artikel 10.1.2, derde lid voorschrijft is het experiment op vrijwillige basis. De gemeenten beslissen zorgvuldig over de selectie van deelnemers voor het experiment. De selectie voor de deelnemers was al voor dit besluit afgerond, maar het is niet uit te sluiten dat er nog meer mensen toetreden. In een regeling kan per gemeenten een beschrijving van de doelgroep worden opgenomen waarvoor het experiment is bedoeld. Zoals eerder aangestipt is het experiment in Delft beperkt tot verzekerden met autisme en in de gemeente Meppel tot diensten voor gezinnen. Voor de gemeente Woerden geldt geen nadere specificatie voor de doelgroep. Hierin wordt het gemeentelijk beleid gevolgd. De regering faciliteert het experiment en is niet de initiator.

Logischerwijs komt een ingezetene pas in aanmerking voor het experiment als hij ten minste in aanmerking komt voor diensten uit verschillende domeinen zoals gedefinieerd in artikel 10.1.2, eerste lid, van

de Wlz. In het eerste lid worden deze concreet genoemd. Het gaat om de persoonsgebonden budgetten zoals omschreven in de artikel 1.1.1 van de Wet langdurige zorg en van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en artikel 8.1.1 van de Jeugdwet, alsmede een Zvw-pgb. Deze laatste gemaximeerde vergoeding ziet in de hoofdzaak op verpleging en verzorging met uitzondering van kraamzorg (artikel 2.10 van het Besluit zorgverzekering). Verder zijn er nog aanvullende voorwaarden. De zorgverzekeraar of het zorgkantoor van de betrokkene moet natuurlijk willen deelnemen aan het experiment. Na instemming en de inwerkintreding van het besluit zijn de zorgkantoren en zorgverzekeraars, voor zolang er aanspraak is op een Zvw-deelbudget, verplicht tot medewerking aan het experiment zodat voor hen uittreding uit het experiment niet meer mogelijk is. In aanloop aan dit besluit zijn hiertoe reeds overeenkomsten gesloten tussen het college, zorgkantoren en zorgverzekeraars. Dit besluit kan immers dan nog niet worden ingeroepen. Dit alles neemt niet weg dat de pilot in goed overleg zal worden uitgevoerd.

Daarnaast kan de Minister van VWS aanvullende voorwaarden stellen. Gedacht kan worden aan dat deelnemers in staat moeten zijn om deel te nemen aan de onderzoeken in het kader van de evaluatie en een maximaal aantal deelnemers om de financiering van het experiment beheersbaar te houden en het draagvlak bij betrokkenen te verzekeren.

De deelname aan de pilot heeft aan de start van de pilot op 1 februari 2016 geen (direct) rechtsgevolg, omdat gewerkt wordt binnen bestaande wettelijke kaders waarbij uitvoeringstechnisch gezien wel een andere werkwijze wordt gevolgd. Bij de inwerkingtreding van het besluit is het integraal budget daadwerkelijk door het college toegekend.

Zoals gezegd hebben veel deelnemers al een indicatiebesluit. Voor nieuwe gevallen regelt de gemeente via één aanspreekpunt het indicatieproces. Hierbij moet de gemeente de beschikbare expertise aanboren door het CIZ, wijkverpleegkundigen en evt. geneeskundig specialist (Zvw) te betrekken bij de verschillende indicatiebesluiten. Zorgkantoren en zorgverzekeraars kunnen gemeenten met respectievelijk mandaat en machtiging (en overeenkomst van opdracht) de uitvoering geven van het indicatieproces. Het is mogelijk om een gemeentelijk functionaris met mandaat of volmacht de bevoegdheid te geven om voor alle betrokken domeinen te indiceren. Dit hoeft dus niet te worden geregeld in dit besluit. Zoals in het algemene deel van deze toelichting staat wordt het integraal budget na de inwerkingtreding van dit besluit van rechtswege zorg als omschreven in de Wlz (artikel 10.1.2 van die wet). In het derde lid geregeld dat een indicatiebesluit van het CIZ in dat verband niet nodig is. Immers om toegang te krijgen tot het experiment kan men ook een combinatie maken met jeugdhulp of maatschappelijke ondersteuning waarbij het CIZ geen indicatiebesluit zou nemen.

Op grond van het tweede lid treedt de het integraal budget in de plaats van de van de afzonderlijke aanspraken en rechten waarover men beschikking had gedurende de looptijd van het experiment. Nadrukkelijk worden hier de Jeugdwet, de Wlz, Wmo 2015 en de Zvw buiten toepassing verklaard en ontstaat een nieuw integraal pakket aan diensten op grond van artikel 10.1.2 van de Wlz.

Artikel 9.4

Dit artikel stelt regels over het ondersteuningsplan zoals beschreven bij de artikelsgewijze toelichting bij artikel 9.1.

Voor de inwerkingtreding van dit besluit is de pilot reeds begonnen. Met behulp van cliëntenondersteuning – in de zin van de Wmo 2015 – worden cliënten geholpen met één ondersteuningsplan waarin de verschillende aanspraken en rechten worden vastgelegd. De deelnemer krijgt dus één document waaruit blijkt wat de zorg, hulp of ondersteuning behelst, welk

totaal budget beschikbaar is en (ter informatie) de deelbudgetten waaruit het totale bedrag bestaat (bundel beschikkingen). De individuele beschikkingen met de afzonderlijke budgetten blijven voor de deelnemer achterwege (en fungeren als bijlagen). Het proces loopt parallel met de toekenning van een individuele voorziening onder de Jeugdwet en de maatwerkvoorziening onder de Wmo 2015. Dit betekent dat de rechtsbescherming nog over verschillende wetten is verdeeld op grond van de bijlage bij de Algemene wet bestuursrecht. Op zorgverzekeringen als bedoeld in de Zvw blijft de privaatrechtelijke geschillenbeslechting van toepassing (geschillencommissie ex artikel 114 Zvw en het Burgerlijk Wetboek). In deze pilot wordt dit voor lief genomen vanwege de kleine groep deelnemers en het feit dat de selectie van de deelnemers zeer zorgvuldig en in samenspraak gebeurt. Bij het opstellen van het plan worden ook het betrokken zorgkantoor (Wlz) of zorgverzekeraar (Zvw) betrokken om te controleren of de weergave van de onderliggende rechten en aanspraken correct zijn weergegeven.

Bij het opstellen van het ondersteuningsplan door het college heeft de deelnemer alle mogelijkheid om in een persoonlijk plan een eigen visie te geven over de samenstelling van de diensten en welke diensten waaraan hij het budget wil besteden. Bij de vaststelling van het ondersteuningsplan houdt de betrokken college rekening met de wensen van de deelnemer. Hierbij is het ook van belang dat de thuissituatie van een deelnemer integraal wordt bekeken. Als bijvoorbeeld twee kinderen in hetzelfde gezin met een pgb een bepaald product gezamenlijk kunnen en willen inkopen zal de gemeente hiermee rekening moeten houden. Dit persoonlijk plan, dat mede een afgeleide is van het budgetplan, bedoeld in artikel 1.1.1 van het Blz, het persoonlijk plan, bedoeld in artikel 2.3.2, tweede lid, van de Wmo 2015 en het budgetplan voor het Zvw-pgb, wordt ook aan het ondersteuningsplan toegevoegd.

Na inwerkingtreding van dit besluit treedt de verlening van het integraal budget in de plaats van de verlening van de afzonderlijke aanspraken en rechten (de reeds toegekende pgb's). Het ondersteuningsplan geldt dan als nieuwe integrale toekenningbeschikking. Op dat moment ontstaat een (nieuw) pakket aan diensten dat gedurende de looptijd van het experiment in de plaats is treedt van de bestaande aanspraken en rechten als bedoeld in artikel 9.4. Vanaf dat moment is flexibele besteding mogelijk.

Één van de randvoorwaarden van het experiment is dat het mogelijk moet zijn om ten behoeve van de flexibiliteit buiten een deelbudget te treden. Zo kan bijvoorbeeld een deelnemer die 100 euro aan Wmo-budget heeft toegekend gekregen op 80 euro uitkomen en de overgebleven 20 euro declareren voor Zvw-zorg. Andersom kan de deelnemer die meer dagbesteding in het kader van de Wmo 2015 afneemt zijn budget van 100 euro overschrijdt met 20 euro die niet is afgenomen vanuit een ander domein. Hierbij is het mogelijk dat op grond van het ondersteuningsplan meer Wmo-kosten of Zvw-kosten worden gedeclareerd dan was voorzien. Hiermee wordt het mogelijk om meer uren te betrekken dan binnen het deelbudget aanvankelijk is toegekend. Het integraal budget kan echter niet overschreden worden. Gemeenten, zorgkantoren dan wel zorgverzekeraars zullen in dit geval hun deelbudgetten moeten aanvullen en het college moet deze aanpassing van integraal budget ook vastleggen in het ondersteuningsplan. Verhoging van het integraal budget komt in beeld als een deelnemer onverhoopt extra diensten nodig heeft zoals een traplift of vervoer.

In het derde lid is geregeld dat de SVB betalingen verricht op basis van het ondersteuningsplan. Dit ondersteuningsplan vormt – na de inwerkingtreding van dit besluit – het pakket aan diensten dat in de plaats treedt van de afzonderlijke aanspraken en rechten. De SVB toets aan het ondersteuningsplan in afwijking van de pgb-toekenningsbeschikking, maar toetst

nog wel op de (zorg)overeenkomst waarmee de deelnemer diensten betrekt. Hierbij controleert de SVB onder andere of de gedeclareerde diensten ook binnen de reikwijdte van het ondersteuningsplan vallen en of het integraal budget niet wordt overschreden. Conform het ondersteuningsplan kan worden gedeclareerd bij de SVB onder het trekkingsrecht en kan een deelbudget worden opgehoogd. Vanuit de Zvw wordt gewerkt met restitutie. Verzekeraars storten daarom een door hen geraamde maximale vergoeding als deelbudget (Zvw-pgb) dat door de SVB naar aanleiding van een declaratie wordt uitbetaald. Dit is om de werkwijze te uniformeren met het trekkingsrecht van de SVB. Verpleging en verzorging en daarmee samenhangende zorg – de enige vorm van zorg waarvoor een Zvw-pgb kan worden gegeven – zijn vrijgesteld van het verplicht eigen risico en de burger heeft slechts met de gemeente en de SVB te maken. Zorgverzekeraars storten het Zvw-pgb bij de SVB zodat bij de SVB gedeclareerd kan worden. Zvw-budgethouders kunnen zich op vrijwillige basis bij hun werkgeverstaken laten ondersteunen door de SVB. Dit sluit ook aan bij de inzet van het Ministerie van VWS en de SVB om de processen binnen het trekkingsrecht zoveel mogelijk te stroomlijnen. Dit wordt bij ministeriële regeling verder ingeregeld.

Het college heeft tevens de mogelijkheid om daarna het integrale pakket de herzien (zie art. 9.6). Te denken valt aan situaties waarbij iemand een traplift nodig heeft, maar deze niet was voorzien bij de start van het experiment. Het college kan de traplift dan toekennen. Voorwaarde hierbij is dat het om diensten moet gaan waarvoor op grond van de afzonderlijke wetten een pgb aangevraagd kan worden. Dit is geregeld in het vierde lid.

Vanwege de grondslag in het experiment in de Wlz die ontstaat na inwerkingtreding van dit besluit is de rechtsbescherming op grond van die wet van toepassing op grond van de Algemene wet bestuursrecht.

Ten slotte is geregeld dat hoofdstuk 8 van de Wlz niet van toepassing is op diensten die worden ingekocht met het integraal budget. Dit betekent dat er net als voor een Wlz-pgb geen zorgplan hoeft te worden opgesteld met afspraken tussen de zorgaanbieder en de deelnemer.

Artikel 9.5

De gemeenten zijn verantwoordelijk voor het organiseren van het integraal budget voor een deelnemer. Immers, al bij aanvang van de deelname aan het experiment en bij het opstellen van het ondersteuningsplan, heeft de gemeente de regie en het overzicht van de rechten en aanspraken.

Op basis van de afzonderlijke aanspraken in het ondersteuningsplan storten de betrokken zorgverzekeraars bij de gemeente het bedrag van de Zvw-pgb's, waarna het totaal wordt doorgestort naar de SVB. Op grond van artikel 90, tweede lid, onderdeel a, van de Wet financiering sociale verzekeringen (Wsfv), kan de Wlz-zorg uit het Fonds langdurige zorg worden bekostigd. Het Zorginstituut Nederland is als fondsbeheerder gehouden het deelbudget Wlz binnen het door het college toegekende integraal budget (artikel 9.6, eerste lid, van dit besluit) uit het fonds te bekostigen. Het Zorginstituut stort het bedrag bij de SVB. Het gehele integraal budget is aan te merken als Wlz-zorg als bedoeld in artikel 90 van de Wsfv, maar de overige deelbudgetten worden zoals gezegd reeds door de gemeente en de zorgverzekeraar bekostigd.

De SVB doet namens het college de betalingen uit het integraal budget voor de door de deelnemer betrokken diensten. Dit trekkingsrecht geldt nu al in de Jeugdwet, de Wmo 2015 en de Wlz. De gemeente zelf stort uiteraard de gelden verbonden aan de Wmo-pgb's en de Jeugdwet-pgb's. Het college maakt een samengesteld budget waaruit de SVB betalingen

verricht. Dit budget is tevens het maximale bedrag aan diensten dat kan worden gedeclareerd door de deelnemer, tenzij een deelbudget wordt herzien. Uiteraard is het wel mogelijk om binnen het integraal budget flexibel om te gaan met de deelbudgetten en gaat het bij de Zvw alleen om het recht op verpleging en verzorging en daarmee samenhangende zorg (waaronder verblijf in verband met intensieve kindzorg).

De overige rechten binnen de zorgverzekering blijven gelden. Als een deelnemer niet meer gebruik wenst te maken van het integraal budget valt de cliënt terug op de afzonderlijke wetten. De zorg, jeugdhulp of maatschappelijke ondersteuning zal wel opnieuw aangevraagd moeten worden. De reeds gedane uitgaven worden vervolgens verrekend bij de vaststelling van het integrale budget (als nog geen gebruik is gemaakt van het budget wordt het budget uiteraard vastgesteld op nihil). De onbestede gelden worden naar rato teruggestort naar de budgetverstrekkers.

In het vierde lid worden zaken omtrent de eigen bijdrage van de deelnemer geregeld.

Hierbij zijn de regels van toepassing die golden ten aanzien van hun bijdrage die zij betaalden voor hun deelbudget. Zie verder § 6.4.

In het vijfde en zesde lid wordt de uitwisseling van (bijzondere) persoonsgegevens expliciet geregeld conform de Wbp. Zie hiervoor § 6.1 van het algemene deel van deze toelichting.

Artikel 9.6

Eerste lid

In het eerste lid is geregeld dat het college een integraal budget toekent, dat op basis van artikel 9.5 door de budgetverstrekkers is gestort, zodat de deelnemer diensten kan betrekken die onderdeel uitmaken van zijn ondersteuningsplan.

Voor de inwerkingtreding van dit besluit is het ondersteuningsplan een als een eenheid vormgegeven bundel van beschikkingen met alle toegekende rechten en aanspraken op zorg, jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning. Na de inwerkingtreding van het besluit vormt het ondersteuningsplan de toekenningsbeschikking van het integraal budget op basis van artikel 10.1.2. van de Wlz.

Volledigheidshalve kan nog worden genoemd dat in de Jeugdwet en de Wmo 2015 de subsidietitel 4.2 van de Algemene wet bestuursrecht niet van toepassing is verklaard. Na de inwerkingtreding van dit besluit is deze titel van rechtswege op grond van de Wlz wel van toepassing op het integraal budget. Voorschotten kunnen worden verleend met gebruikmaking van titel 4.4 van de Algemene wet bestuursrecht.

Tweede lid

In het tweede lid is geregeld dat het plan door het college kan worden herzien of ingetrokken als bijvoorbeeld blijkt dat meer of andere budgetten nodig zijn dan waarin is voorzien of het budget niet meer noodzakelijk is. Het spreekt voor zich dat andere partijen dan worden betrokken voor zover hun expertise noodzakelijk is. Bij beëindiging van het integraal budget moeten de afzonderlijke aanspraken en rechten onder de verschillende wetten opnieuw worden aangevraagd of tot gelding worden gebracht. In de tussentijd is de onderliggende verantwoording toegerekend aan de diverse deelbudgetten. Het ligt in de rede dat de betrokken partijen dan de pgb's vaststellen, verrekenen en eventueel overgebleven gelden worden teruggestort.

Derde lid

In het derde lid is de Wmo 2015 van overeenkomstige toepassing verklaard ten aanzien van het verhaal van kosten als het college het integraal budget heeft moeten beëindigen vanwege het opzettelijke verstrekken van onjuiste of onvolledige gegevens door een deelnemer (of iemand die daaraan heeft meegewerkt), het vervreemden, verpanden, belenen of de inbeslagname van roerende zaken die met het integraal budget zijn aangeschaft en het regresrecht op degene die door zijn onrechtmatig handelen er de oorzaak van is dat de cliënt een beroep moet doen op het integraal budget. De betrokken gemeente voert uiteraard zijn bevoegdheden uit in samenspraak met de overige financiers van het integraal budget.

Vierde lid

Dit lid regelt allereerst het tijdstip waarop het college uiterlijk de subsidie, zijnde het integraal budget, moet vaststellen. Dat moet uiterlijk 22 weken na het eindigen van de subsidieperiode zijn gedaan. In deze periode zal ook de verantwoording moeten worden afgerond. Verder is geregeld dat na de vaststelling van het integraal budget de onbestede gelden uit dat budget naar rato van het ingebrachte deelbudget worden teruggestort aan gemeenten, zorgkantoren dan wel zorgverzekeraars die de deelbudgetten hebben verstrekt. Dit betekent dat er mogelijk op basis van deze bepaling bij de jaarafsluiting van 2016 meer of minder onbesteed geld terugvloeit naar de verstrekker dan aanvankelijk was gestort bij de SVB. Dit brengt met zich mee dat een gedeelte van het geld vanuit een deelbudget potentieel niet wordt uitgegeven aan zorg waarvoor het deelbudget is bedoeld, maar via de in het vierde lid opgenomen verdeelsleutel bij een andere verstrekker terecht komt.

Vijfde lid

Ingevolge het vijfde lid kunnen zorgverzekeraars de kosten inbrengen bij de risicoverevening. Voor de vaststelling van een vereveningsbijdrage wordt het verschil tussen door de zorgverzekeraar van de deelnemer ter beschikking gestelde deelbudget en het de onbestede geld (zie het vierde lid) aangemerkt als gerealiseerde kosten. Voor de basisverzekering geldt dat zorgverzekeraars iedereen moeten aannemen die een basisverzekering willen (acceptatieplicht). Dit betekent dat een verzekeraar niet kan selecteren op risicoprofiel. Dan zou een voorkeur ontstaan voor mensen met weinig risico om ziek te worden. Daarom betaalt het Rijk een bedrag om de risico's te verevenen. Binnen het systeem is het ook mogelijk om te kijken naar de daadwerkelijk gemaakte kosten. Deze compensatie vindt achteraf plaats. Zorgverzekeraars kunnen de kosten die zij maken inbrengen voor deze compensatie.

Zesde lid

Dit lid regelt dat de SVB uitsluitend betalingen op grond van het ondersteuningsplan verricht. Hierin staan de geldende aanspraken opgenomen van de deelnemer. Verder bevat het zesde lid een grondslag om regels te stellen over het staken van betalingen en declaraties. Ondanks dat kan worden afgeweken van de oorspronkelijke pgb-toekenningsbeschikkingen, moet wel worden gedeclareerd op basis van de diensten waar men aanspraak op heeft. In die regeling wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de uniforme regels die hierover zijn gesteld in de Regeling Jeugdwet, de Regeling langdurige zorg en de Uitvoeringsregeling Wmo 2015 en wordt geregeld dat het integraal budget niet wordt overschreden. De regels ten aanzien de declaraties zijn

uniform, met dien verstande dat wordt gezocht naar slimme mogelijkheden om binnen een gezin een gecombineerde declaratie in te sturen en om met gestroomlijnde formulieren de administratieve lasten te verminderen. De SVB en het college controleren conform Jeugdwet, Wmo 2015 en Wlz de (zorg)overeenkomsten die de budgethouder met derden afsluit. Het is van groot belang voor het voorkomen van misbruik dat de gemeente een helder ondersteuningsplan opstelt met toetsbare voorwaarden.

Zevende lid

Het college houdt op grond van het zevende lid een zogenaamde schaduwboekhouding bij die noodzakelijk is voor de evaluatie van het experiment, voor uitvoering van dit besluit en de verantwoording naar de betrokken verschaffers van deelbudgetten. De afzonderlijke betrokken zorgkantoren, zorgverzekeraars en colleges hebben inzage in de declaraties. Het college is telkens de coördinerende en eerstverantwoordelijke partij die controleert of de uitgaven uit het integraal budget nog passen binnen het ondersteuningplan. Immers, dat plan wordt ook door de college vastgesteld en eventueel herzien of ingetrokken als niet wordt voldaan aan de voorwaarden die zijn verbonden aan het integraal budget.

Achtste lid

In het achtste lid is verankerd dat de regels over de kwaliteit van maatschappelijke ondersteuning en het gemeentelijk toezicht daarop, zoals die golden voor ten aanzien van de pgb's waarop men onmiddellijk voor de inwerkingtreding van het experiment recht had, van toepassing zijn op het deelbudget waaruit voor de inwerkingtreding van het besluit maatschappelijke ondersteuning werd bekostigd. Hiermee wordt bewerkstelligd dat de gemeentelijke toezichthouders zich niet hoeven te vergewissen of zij bevoegd zijn vanwege het experiment. Deze bepaling is nodig, omdat de grondslag van dit besluit met zich meebrengt dat alle zorg na de inwerkingtreding van dit besluit zou worden aangemerkt als zorg als omschreven in de Wlz.

Verder zijn de Kwaliteitswet zorginstellingen en de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg onverkort van toepassing op Jeugdhulp, Wlz-zorg en Zvw-zorg. Deze wetten kunnen ook van toepassing zijn op de uitvoering van diensten omschreven in artikel 10.1.2 van de Wlz. Volledigheidshalve kan nog worden genoemd dat een deelnemer aan het experiment gewoon valt onder het begrip «cliënt» van Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen en de Wet klachtrecht cliënten zorgsector. Zie verder § 5.2 van het algemene deel van de toelichting.

Artikel 9.7

In dit artikel wordt geregeld dat de doeltreffendheid en de effecten van dit besluit worden geëvalueerd. De gemeente heeft een partij betrokken die de evaluatie uitvoert. De Minister van VWS stuurt na de evaluatie een verslag naar het parlement. Zie verder hoofdstuk 8 van het algemeen deel van deze toelichting.

Artikel II

In beginsel is de Wmg van toepassing op zorg die met het integraal budget wordt bekostigd. Het gaat immers om zorg die is omschreven in de Wlz. Artikel 10.1.2 van de Wlz biedt geen mogelijkheid om af te wijken van de Wmg of te treden in bevoegdheden van de NZa. Het experiment zou daardoor op korte termijn onuitvoerbaar zijn. De NZa zou dan prestatiebeschrijvingen en tarieven moeten vaststellen voor prestaties die

eerder onder maatschappelijke ondersteuning en Jeugdhulp vielen. Om deze reden is een artikel ingevoegd in het Besluit uitbreiding en beperking werkingssfeer WMG dat regelt dat de Wmg niet van toepassing is op zorg die met het experiment wordt gefinancierd. Overigens staat het betrokkenen vrij om gebruik te maken van de prestatiebeschrijvingen en tarieven van de NZa.

Artikel IV

Dit artikel regelt de inwerkingtreding van dit besluit. Zoals aangegeven is het experiment met ingang van 1 februari 2016 gestart. De daadwerkelijke uitvoering is op dat tijdstip dan ook aangevangen. Om deze reden is gedeeltelijke inwerkingtreding met terugwerkende kracht gewenst. De volgende zaken worden met terugwerkende kracht geregeld:

– De definitiebepaling en de bepaling met de doelen van het experiment. Aan de start van de pilot wordt al informatie verzameld over de uitvoering van het experiment en de belemmeringen daarbij. Deze zaken worden geregeld in de artikelen 9.1 en 9.2.

– De gemeente gaat in gesprek met de potentiële deelnemer en geeft diegene de mogelijkheid om een persoonlijk plan in te dienen teneinde kenbaar te maken welke zorg nodig is. Vervolgens wordt in de voorbereidende fase van het experiment aan de hand hiervan een ondersteuningsplan opgesteld dat een samenstel is van de bestaande aanspraken en rechten. Dit plan wordt bijvoorbeeld waar nodig met andere gezinsleden afgestemd. Hiervoor is het nodig dat conform de Wbp door de cliënt ondubbelzinnige toestemming wordt gegeven om de hiervoor benodigde gegevens uit te wisselen met betrokken zorgkantoren en zorgverzekeraars. Deze onderwerpen worden met terugwerkende kracht geregeld in de artikelen 9.3, eerste, onderdeel a, en vierde lid, 9.4, eerste en vierde lid, 9.5, vijfde en zesde lid.

– Vervolgens storten de betrokken zorgverzekeraars op basis van met de gemeente gemaakte afspraken de gelden bij de SVB om één budget te hebben voor het bekostigen van de verschillende diensten (art. 9.5, tweede lid). Bij de volledige inwerkingtreding van het besluit kan met de deelbudgetten flexibele besteding plaatsvinden. Voor de volledige inwerkingtreding van dit besluit is het tevens i.v.m. de rechtmatigheid van belang dat elke betaling uit dit budget kan worden toegerekend naar een deelbudget. Overigens is dit na de volledige inwerkingtreding van het besluit van belang voor de evaluatie. Hiervoor is het nodig dat het college de uitgaven uit het budget administreert. In dat verband treedt artikel 9.6, zevende lid, met terugwerkende kracht in werking.

Er komen geen negatieve gevolgen voort voor de deelnemers uit deze (gedeeltelijke) inwerkingtreding met terugwerkende kracht. De subsidievaststelling en verantwoording wordt overigens pas in het najaar afgehandeld als het besluit al is bekrachtigd en gepubliceerd.

Het besluit treedt in werking met ingang van 1 december 2016 waarbij het besluit op onderdelen terugwerkende kracht krijgt, omdat de daadwerkelijke uitvoering reeds is aangevangen. Daarmee wordt een uitzondering gemaakt op de vaste verandermomenten.

In het tweede lid is geregeld dat het besluit bij koninklijk besluit vervalt. Er wordt beoogd om de pilot te laten voortduren tot en met 31 december 2017. Het besluit kan, als dat wenselijk blijkt voor de betrokken partijen, een tijd langer in stand blijven tot uiterlijk drie jaren na de inwerkingtreding. Dit volgt uit artikel 10.1.2, vijfde lid, van de Wlz, waarin is bepaald dat het experiment ten hoogste drie jaar mag duren.

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
M.J. van Rijn

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
www.rijksoverheid.nl

Ons kenmerk
1263714-170752-DMO

Bijlage(n)
Voortgangsrapportage Ketenregisseur

Uw kenmerk
2017Z16012

Correspondentie uitsluitend richten aan het retouradres met vermelding van de datum en het kenmerk van deze brief.

Datum 8 december 2017
Betreft Verzoek om een stand van zaken brief vragen over trekkingsrecht pgb, het experiment integrale pgb en andere pgb-ontwikkelingen

Geachte voorzitter,

Op 22 november jl. heeft de Vaste Kamercommissie van VWS verzocht om een stand van zaken brief over trekkingsrecht pgb, het experiment integrale pgb en andere pgb-ontwikkelingen. Door middel van deze brief kom ik tegemoet aan dit verzoek.

Zorg op maat als uitgangspunt
Mensen met een complexe of meervoudige zorg-, hulp- of ondersteuningsvraag worden het beste geholpen als er integraal naar hun persoonlijke situatie wordt gekeken. Een gemeente, verzekeraar of zorgkantoor kan vervolgens op maat zorg inkopen. Zorg in natura dient dus goed aan te sluiten bij de behoefte van de cliënt. Als dat aanbod in zorg in natura er niet is, of nog niet is gerealiseerd, kunnen mensen met een pgb hun zorg op maat inkopen. Juist vanwege deze toegevoegde waarde van het pgb is in het Regeerakkoord[1] opgenomen dat het pgb in alle zorgwetten verankerd blijft.

Beheer en regie zijn aandachtspunten binnen het pgb
Voor het pgb is het kunnen voeren van regie over de zorg een voorwaarde. Het regie voeren over de zorg bestaat uit het beheren van het budget, het maken van afspraken met zorgverleners over welke zorg tegen welk tarief wordt ingekocht, afspraken vastleggen in overeenkomsten en zorgbeschrijvingen, het aansturen van meerdere zorgverleners en het voeren van een administratie.

Een pgb geeft keuzevrijheid en flexibiliteit, maar brengt ook verantwoordelijkheden en verplichtingen met zich mee. Een deel van de budgethouders is heel goed in staat om die verantwoordelijkheden en verplichtingen waar te maken. Door middel van een pgb hebben zij de regie over hun leven, inclusief de zorg die ze nodig hebben. Juist voor hen hebben we het pgb wettelijk verankerd. Daarentegen zien we ook aan de casuïstiek dat oneigenlijk gebruik en fraude met het pgb nog steeds voorkomt, waardoor kwetsbare mensen mogelijk in de knel komen. Het draagvlak voor het pgb wordt daarmee ondermijnd en dat wil ik tegen gaan.

[1] Vertrouwen in de toekomst, Regeerakkoord 2017-2012, VVD, CDA, D66, ChristenUnie, 10 oktober 2017.

Het beoordelen of iemand een pgb goed kan beheren brengt dilemma's met zich mee. Voor verstrekkers is het ingewikkeld om aan de voorkant te toetsen of de budgethouder (of zijn vertegenwoordiger) de verantwoordelijkheden en verplichtingen behorend bij een pgb kent en kan nakomen. Dit komt omdat niet duidelijk is wat een budgethouder of vertegenwoordiger moet kennen en kunnen om een pgb goed te beheren. Daarbij komt dat op grond van de huidige wet- en regelgeving de budgethouder verantwoordelijk is voor het nakomen van de verantwoordelijkheden en verplichtingen bij het pgb. Ook in situaties waarin sprake is van een wettelijk vertegenwoordiger of gewaarborgde hulp is de budgethouder uiteindelijk aansprakelijk. Als het beheer door een derde niet goed gaat, kan dit serieuze gevolgen hebben voor de budgethouder.

Gezien de geschetste dilemma's heeft mijn ambtsvoorganger een onderzoek uitgezet naar regie en vertegenwoordiging bij pgb. Dit onderzoek moet helderheid bieden in taken en verantwoordelijkheden van de betrokkenen. De resultaten van dit onderzoek worden eind dit jaar verwacht. Ik zal uw Kamer begin 2018 informeren hierover en de stappen die ik naar aanleiding daarvan wil zetten. Deze stappen zullen erop gericht zijn om te komen tot een toekomstbestendig pgb.

Integraal pgb
Gelet op mijn ambitie om tot vernieuwende arrangementen te komen, zowel met arrangementen in natura als met pgb, start ik begin 2018 met een vernieuwd experiment integraal budget (nieuwe gemeenten en mogelijkheid voor meer deelnemers). Dit experiment is een vervolg op het experiment integraal pgb, waarmee bij drie gemeenten (Delft, Meppel en Woerden) de mogelijkheid is geboden om te experimenteren met dit instrument. Een integraal pgb bestaat uit budgetten uit meerdere zorgwetten of levensdomeinen (werk en onderwijs). Concreet houdt dit in dat een budgethouder bij één verstrekker (de gemeente) een budget aanvraagt, een plan opstelt en verantwoording aflegt. De beoogde effecten van dit instrument zijn een efficiëntere inzet van publieke middelen, minder administratieve lasten en een beter hulpaanbod voor de budgethouder. De onderzoeksrapporten over het afgeronde experiment integraal pgb van TNO en Movisie tonen aan dat, ondanks een aantal zeer waardevolle leerervaringen, het te vroeg is voor het nemen van een besluit over het landelijk implementeren van deze werkwijze. Uit deze rapporten blijkt bijvoorbeeld dat Delft en Woerden werkprocessen hebben ontwikkeld voor consulenten waar andere gemeenten zo mee aan de slag kunnen. De gemeente Meppel heeft goede afspraken gemaakt met regionale en lokale partners, zoals de zorgverzekeraar en het zorgkantoor, waardoor een gezin wordt ontzorgd. Tegelijkertijd is er te weinig informatie beschikbaar over de effecten, doelmatigheid, budgethouders en de wijze van uitvoering. Dit vindt zijn oorzaak in de beperkte populatie deelnemers, maar ook in de wijze waarop de deelnemende gemeenten invulling hebben gegeven aan de uitvoering van het experiment (voorfinanciering, administratie door de gemeente in plaats van door de budgethouder).

Het vernieuwde experiment integraal budget zal een looptijd kennen tot medio 2019 en heeft als doel inzichtelijk te maken in hoeverre het mogelijk is om een integraal ondersteuningsaanbod samen te stellen gericht op het bevorderen van zelfredzaamheid en participatie. Op basis van de uitkomsten van dit experiment zal ik voorstellen voor het vervolg doen. Ik vind het van groot belang om niet

enkel te experimenteren met integraal pgb, maar tegelijkertijd ook (schaduw)experimenten te starten met integrale arrangementen in natura. Mensen die passende zorg en ondersteuning nodig hebben moeten immers de keuze kunnen maken om deze in natura te krijgen en zich niet gedwongen voelen om een pgb aan te vragen. Samen met de VNG, Per Saldo en de SVB ga ik met gemeenten in gesprek over de concrete invulling van de lokale experimenten.

Ik faciliteer en ondersteun de lokale experimenten. De AMvB wordt aangepast op de vernieuwde experimenten (nieuwe gemeenten en mogelijkheid voor meer deelnemers). Ten eerste doe ik dit door het laten verrichten van een evaluatieonderzoek, waarbij de effecten van de lokale experimenten worden getoetst aan een aantal landelijk vastgestelde criteria. Ten tweede richt ik een begeleidingsgroep met de betrokken gemeenten, de VNG, Per Saldo en de SVB in. In deze begeleidingsgroep is ruimte om knelpunten te bespreken en leerervaringen te delen. Ten derde ga ik bestuurlijke afspraken maken met de SVB over de uitvoering van het integraal pgb en het gezinspgb. Over dit laatste heeft mijn ambtsvoorganger uw Kamer geïnformeerd dat het gezinspgb niet mogelijk is op basis van vigerende wet- en regelgeving. Ook de experimenteerruimte biedt hier geen voldoende wettelijke grondslag voor. Ik blijf daarom bijvoorbeeld toestaan dat op naam van alle gezinsleden één factuur gedeclareerd mag worden binnen deze pilot. Ik zal de SVB ook vragen de uitvoerbaarheid van het experiment met meer gemeenten en deelnemers te beoordelen door middel van een uitvoeringstoets. Tot slot worden de bestuurlijke afspraken met de minister voor Basis- en Primair Onderwijs en de staatssecretaris van SZW gecontinueerd. Zij zullen het experiment ipgb, als aanvullingen op de AMvB, faciliteren met het maken van afspraken.

Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag
Op 24 november jl.[2] heb ik uw Kamer geïnformeerd over de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag (Wml) in relatie tot het pgb en de acties die ik daarop heb ondernomen. Ik ben van mening dat zorg en ondersteuning die vanuit sociale en morele overwegingen wordt verricht niet direct dient te worden aangemerkt als een arbeidsrelatie. Het gaat hier om hulp in familieverband, maar kan ook gaan om zogenaamde burenhulp of vriendendienst. Zoals gesteld in de brief kijken we samen met de minister van SZW en ketenpartijen naar een structurele oplossing. Vooruitlopend op de structurele oplossing zal de minister van SZW een AMvB opstellen waarin wordt geregeld dat er een tijdelijke uitzondering komt voor budgethouders en zorgverleners met bestaande zorgovereenkomsten, die niet voldoen qua tarief aan het wettelijk minimumloon en minimum vakantiebijslag, waarbij maatschappelijke ondersteuning, zorg of jeugdhulp wordt verleend door een bloed- of aanverwante in de eerste of tweede graad of de echtgenoot, geregistreerd partner of een andere levensgezel van de opdrachtgever.
De wijziging van de Wml betekent dat de bestaande overeenkomsten van opdracht tussen budgethouders en zorgverleners moeten worden aangepast. De SVB neemt in overleg met gemeenten en zorgkantoren op dit moment acties. Zorgvuldige communicatie en uitleg aan budgethouders en zorgverleners over de veranderingen die de Wml met zich meebrengt, staan hierbij centraal. De modelovereenkomst van opdracht door de SVB is inmiddels aangepast.

[2] Kamerstukken II 2016/17, 25657, nr. 294

De Wml schrijft tevens voor dat, net zoals bij arbeidsovereenkomsten, ook bij overeenkomsten van opdracht die niet in de uitoefening van een beroep of bedrijf zijn gesloten, het uurloontarief ten minste het minimumloon moet zijn en dat er vakantiebijslag betaald moet worden. In de Regeling langdurige zorg (Rlz) staan maximumtarieven genoemd voor informele en formele zorg. De Rlz wordt per 1 januari 2018 gewijzigd zodat deze tarieven inclusief vakantiebijslag zijn. Gemeenten nemen indien nodig acties om tarieven in verordeningen en besluiten voor ondersteuning in lijn te brengen met de Wml.

PGB2.0-systeem
De Ketenregisseur heeft mij geïnformeerd over de voortgang op de werkagenda via bijgevoegde voortgangsrapportage. De ketenregisseur geeft aan dat in de afgelopen periode wederom de focus heeft gelegen op de bouw en invoering van het PGB2.0-systeem.

Alle ketenpartijen werken hard aan de bouw en totstandkoming van het PGB2.0-systeem. In een keten waar verschillende partijen en rollen samenkomen en er sprake is van centrale en decentrale taken en bevoegdheden, is een goede samenwerking niet altijd vanzelfsprekend. Alle ketenpartijen hebben aandacht voor de soms moeizame samenwerking in de keten en houden daarbij onverminderd de doelstelling van het programma PGB2.0 in gedachte: voorzien in een verbeterde ondersteuning van de budgethouder door middel van het ontwikkelen van een portaal, standaardisatie, borging van de verantwoordelijkheden van verstrekkers[3] en een structurele reductie van de uitvoeringskosten. Ten slotte zal het PGB2.0-systeem bijdragen aan een verdere verbetering van de rechtmatigheid binnen de pgb-keten.

Er is door alle ketenpartijen gezamenlijk besloten tot een gefaseerde invoering van het PGB2.0-systeem. Dit betekent dat er sprake zal zijn van een gecontroleerde en verantwoorde invoering, waarbij de dienstverlening aan de budgethouder niet in het geding mag komen. Een gefaseerde invoering wil zeggen dat budgethouders en verstrekkers in tranches gebruik gaan maken van het PGB2.0-systeem. De verwachting is dat door de gebruiksvriendelijkheid van het PGB2.0-systeem meer budgethouders digitaal zullen gaan werken.
Het is van belang dat budgethouders tijdig en volledig geïnformeerd zijn over de veranderingen en dat budgethouders gestimuleerd worden om gebruik te maken van het portaal. Daarnaast blijft het voor budgethouders mogelijk om op papier te werken en op die manier zorgovereenkomsten en declaraties in te vullen.
De inzet is om begin 2018 schaduw te gaan draaien[4] met het nieuwe systeem door een kleine groep budgethouders, gevolgd door een volgende tranche waarbij alle budgethouders van één zorgkantoor en/of één gemeente gebruik maken van alleen het nieuwe systeem.

[3] Kamerstukken II 2015/16, 25657, nr. 249
[4] Schaduw draaien impliceert dat budgethouders gedurende een beperkte periode gebruik maken van zowel het nieuwe als het oude systeem met als doel om eventuele problemen te signaleren en op te lossen en moet gezien worden als een uitgebreide vorm van testen.

Daarbij staat voorop dat dit op verantwoorde en uitvoerbare wijze kan plaatsvinden. Op deze manier wordt ervaring op gedaan met het PGB2.0-systeem en kan geleerd worden van de ervaringen van de budgethouders en verstrekkers die als eerste gebruik gaan maken van het nieuwe systeem. Op basis hiervan zal het PGB2.0-systeem verder stapsgewijs worden doorontwikkeld en vervolgens verder gefaseerd worden ingevoerd.

Ook heeft mijn ambtsvoorganger u eerder gemeld dat een adviesaanvraag zal worden gedaan bij het BIT. Deze adviesaanvraag zal nog voor het kerstreces worden verzonden en zal toezien op het gehele PGB2.0-systeem.

Beheer
Zodra het PGB2.0-systeem in voldoende mate is doorontwikkeld, draagt ZN de verantwoordelijkheid voor de doorontwikkeling en het beheer over aan mijn ministerie. Beoordeeld zal worden of aan de gestelde randvoorwaarden en programma's van eisen van de verschillende partijen is voldaan. Daarnaast zal ik zorg dragen voor het tijdelijk beheer van het zorgdomein van het PGB2.0-systeem. De activiteiten ter voorbereiding op deze beheersituatie zijn gestart. Deze zien onder meer toe op de tijdelijke in beheername van het zorgdomein van het PGB2.0-systeem en de inrichting van de opdrachtgeversrol bij mijn ministerie en de opdrachtnemersrol bij de beherende partij(en).

Governance
Mijn voorganger heeft, in overleg met ketenpartijen, besloten de governance en sturing voor de komende jaren aan te scherpen zodat rollen, taken en verantwoordelijkheden in de keten duidelijker belegd zijn. In het Bestuurlijk Overleg van 25 september jl. is door alle ketenpartijen ingestemd met de nieuwe governancestructuur. In het verlengde daarvan komt per 1 januari 2018 het tijdelijke construct van de Ketenregisseur te vervallen en komt de stelselsturing weer volledig bij VWS te liggen.
Bij de aanscherping van de governance is ook een doorkijk naar de fase van structureel beheer van het zorgdomein van het PGB2.0-systeem vastgesteld. Daarbij is uitgegaan van de destijds gevoelde noodzaak een "nieuwe publieke organisatie" in te richten, zoals aan u gemeld in de brief van 22 februari 2017. Op dit moment is gedurende een langere tijd de uitvoering op orde waarbij 120.000 budgethouders worden ondersteund in hun budgetbeheer. Met de komst van het nieuwe PGB2.0-systeem wil ik –samen met de ketenpartners- nader bekijken op welke wijze we in de toekomst het beheer structureel gaan beleggen, zodanig dat stabiele uitvoering geborgd blijft. Daarbij wil ik meer opties betrekken dan alleen de oprichting van een nieuwe publieke organisatie.

Tot slot
Zoals gemeld wil ik in overleg met gemeenten, zorgkantoren, de SVB en belangengroeperingen als Per Saldo werken aan een toekomstbestendig pgb waarbij budgethouders ondersteund worden om een bewuste keuze te maken voor een pgb of zorg in natura en waarin een stabiele dienstverlening aan de budgethouder centraal staat.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

de minister van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

Hugo de Jonge

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 12 maart 2018

onderwerp	Samen werken aan de Energietransitie met Apeldoorn, Deventer en Zutphen in Transform 1.0
portefeuillehouder	Michiel van Willigen
informant	Voortman, Christian (4059)
medeopstellers	
afdeling	Ruimte en Economie
bijlagen	Voorstel: Informatienota Samen werken aan de Energietransitie met Apeldoorn, Deventer en Zutphen in Transform 1.0 Bijlage: Startdocument Transform 1.0

Voorgesteld besluit raad

Kennis te nemen van de samenwerking die in het kader van de Energietransitie wordt ontwikkeld tussen de gemeente Apedloorn, Deventer, Zutphen en Zwolle onder de naam Transform 1.0.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 6 februari 2018

Onderwerp	Samen werken aan de Energietransitie met Apeldoorn, Deventer en Zutphen in Transform 1.0
Versienummer	1.0

Portefeuillehouder

Informant	CD Voortman
Afdeling	Ruimte en Economie / OW
Telefoon	038 498 4059
Email	C.Voortman@zwolle.nl

Bijlagen 1. Startdocument Transform 1.0

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De samenwerking die in het kader van de Energietransitie wordt ontwikkeld tussen de gemeente Apedloorn, Deventer, Zutphen en Zwolle onder de naam Transform 1.0.

Inleiding
De gemeenten Zwolle, Apeldoorn en Deventer hebben een verkenning gedaan naar thema's waarop zij, als centrumgemeenten in hun regio en aanvullend op de bestaande regionale samenwerkingsverbanden, kunnen samenwerken en zo van meerwaarde voor stad en regio kunnen zijn. Er zijn verschillende overkoepelende thema's onderzocht, variërend van arbeidsmarkt tot mobiliteit en hoe lobby richting Europa vorm kan krijgen voor investeringen in projecten.

Een van de onderwerpen waarop samenwerking ook wordt verkend is het thema Energietransitie. Dat gebeurt onder de naam Transform 1.0. Hierover gaat deze informatienota. Al snel nadat de 3 gemeenten met elkaar in gesprek kwamen, is de gemeente Zutphen aangesloten. Deventer, Apeldoorn en Zutphen trekken van oudsher al veel met elkaar op in Cleantech Regio verband, dus is Zutphen een logische partner om te betrekken bij de verkenning tot samenwerking. Bovendien is er daarmee ook een evenwichtige verdeling ontstaan over de provincies Gelderland en Overijssel. Beide provincies zijn ambitieus op het gebied van Energietransitie en ondersteunen de samenwerking met raad en daad.

Kernboodschap
De gemeenten Apeldoorn, Deventer, Zwolle en Zutphen werken elk voor zich al aan de energietransitie. Dat doen zij in een netwerk van lokale, regionale, provinciale, landelijke en zelfs Europese publieke en private partners. Voor Zwolle is in de zomer van dit jaar het ambitiedocument 'Zwolle geeft je energie' vastgesteld, waarin is gesteld dat we in 2050 energieneutraal willen zijn.

In het hier voorgestelde programma met de werktitel 'Transform 1.0' werken zij enerzijds samen aan de ontwikkeling van een aantal vernieuwende elementen op het gebied van financiering, die de transitie sneller op tempo krijgen en opschaling mogelijk maken (of soms zelfs nodig hebben). Anderzijds zorgt Transform 1.0 voor de benodigde bundeling (4 wijken), waarmee zij een interessante partner zijn voor Rijk, Europa en potentiele publieke en private investeerders, zowel voor wat betreft de financiering, als in het verkrijgen van experimenteerruimte waar nodig en het aantrekken van innovatiebudget.

Om schaal te kunnen maken en om vernieuwingen te kunnen ontwikkelen die werken, schuift iedere gemeente een wijk naar voren die als 'test- en voorbeeldgebied' gaat gelden. Voor Zwolle is dat Berkum. Vandaar dat dit voorstel gelijktijdig met het voorstel over Berkum Energieneutraal 2025 wordt geagendeerd. Het is de inzet van Transform 1.0 om (ook) voor Berkum een palet financieringsopties voor eigenaren te ontwikkelen, inclusief een financial close met potentiële investeerders. Daarvoor is het van belang de wisselwerking tussen het programma Transform 1.0 en het proces Berkum Energieneutraal 2025 goed op elkaar af te stemmen, zodat ze elkaar maximaal kunnen helpen, dubbel werk wordt vermeden en zelfs een efficiëntievoordeel kan worden bereikt.

In bijlage 1 bij deze informatienota is het Startdocument Transform 1.0 gevoegd, dat het perspectief schetst waaraan wordt gedacht en waarin de globale stappen die daartoe worden gezet worden beschreven. Om zo een stip te zetten en gevoel te krijgen, in de wetenschap dat het pad bij dit soort innovatieve processen nooit een rechte lijn zal zijn en onderweg vast nog zal worden bijgesteld.

Vervolg
De samenwerking wordt vervolgd met de uitvoering van fase 1. Deze fase is bedoeld om kwartier te maken, de belangrijkste (overheids)partners te betrekken en te committeren en met hen vorm te geven aan het programma en de besturing ervan. Hierbij moet worden gedacht aan de beide provincies, de beide netwerkbedrijven, de beide waterschappen, etc. Fase 1 wordt afgesloten met een besluitvormingsmoment over het vervolg. De verwachting is dat dit komende zomer zal plaatsvinden.

Communicatie
Communicatie is belangrijk in dit programma, zowel intern als extern. Omdat we te maken hebben met een breed speelveld, een hoogdynamische omgeving, verwachtingen bij diverse stakeholders, etc. Om die reden wordt daar in de programma-opzet stevig op ingezet.

Omdat er intensief samen wordt gewerkt met Berkum Energieneutraal 2025 is ervoor gekozen de informatienota's over Transform 1.0 en Berkum Energieneutraal 2025 gelijktijdig te agenderen en de externe communicatie daarbij te coördineren.

Openbaarheid
Deze nota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 43324

Onderwerp in Transform 1.0 Samen werken aan de Energietransitie met Apeldoorn, Deventer en Zutphen

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 13-02-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Leeswijzer:
Deze tekst is een bijlage bij een B&W nota, op te stellen en te agenderen in elk van de 4 gemeenten, waarin wordt besloten

- *te starten met Transform, 1e fase*
- *de benodigde middelen en menskracht (minimaal voor de 1e fase) beschikbaar te maken*
- *in elke gemeente een bestuurlijk opdrachtgever en een ambtelijk opdrachtgever te bepalen*

De tekst komt op 16 februari aan de orde in het bestuurlijk overleg Transform. Besluitvorming in B&W is gepland eind februari/1e week maart 2018.
Besluitvorming vóór 21 maart is wenselijk, om te voorkomen dat we daarna 2-3 maanden in een vacuüm terecht komen.
Arno Groenendijk

Inleiding

De klimaatdoelen van Parijs, het regeerakkoord en het snel naderende einde van onze nationale aardgasproductie vergroten de urgentie om te versnellen en op te schalen in de energietransitie in de gebouwde omgeving. Deze urgentie vinden we ook terug in de lokale agenda's en gemeentelijke politiek-bestuurlijke prioriteiten voor de komende jaren.

De gemeenten Apeldoorn, Deventer, Zwolle en Zutphen werken elk voor zich al aan de energietransitie. Dat doen zij in een netwerk van lokale, regionale, provinciale, landelijke en zelfs Europese publieke en private partners. In de hier voorgestelde aanpak Transform 1.0 werken zij samen aan de ontwikkeling van een aantal vernieuwende elementen, die de transitie sneller op tempo krijgen, opschaling mogelijk maken (of soms zelfs nodig hebben!) en die de lokale gebiedsgewijze integrale aanpak ondersteunen.

De tijd is voorbij dat isoleren van woningen en plaatsen van zonnepanelen toereikend waren. Het gaat nu om de introductie van nieuwe, grensverleggende technieken en mogelijkheden. En een meer integrale aanpak. Tegelijk vragen nieuwe concepten als "energy-as-a-service" om andere oplossingen voor financieringsvraagstukken. Transform 1.0 is ***complementair*** op de al aanwezige integrale bottom-up aanpak in de 4 steden en geeft de regierol van de gemeente nieuwe instrumenten in handen om de gewenste (energie)transitie te volbrengen. Transform voorziet de lokale actoren van steun vanuit provincies, regio, rijk incl. uitvoeringsorganisaties en EU in het realiseren van die instrumenten.

Het versnellen en opschalen van de (energie) transitie van de bestaande gebouwde omgeving is onze gedeelde ambitie. Elk van de vier steden zet in op het realiseren van een volume van omstreeks 10.000 woningen per stad in periode van de komende 5 tot 7 jaar. Met een totaal van 40.000 woningen, maken we benodigde dynamiek los om te komen tot een vernieuwende aanpak, zijn we een betekenisvolle gesprekspartner voor het Rijk, Europa en publieke/private investeerders en vervullen we een voorbeeldfunctie.

Vier steden in twee provincies met concrete plannen voor versnelling en opschaling zijn een gewilde partner voor Rijk, Europa en potentiele publieke en private investeerders. Het gaat ook om veel geld (indicatief investeringsvolume € 2,4 miljard) dus hiermee is ook een aanmerkelijk economisch belang aan de orde. Dit bedrag is gebaseerd op wat jaarlijks wordt geïnvesteerd in de 4 wijken door corporaties, netbeheerders, particuliere bewoners, gemeente en waterschap (ca. € 125 mln per jaar): waarmee de kernpartners van Transform 1.0 zijn geïdentificeerd. De geldstroom van overheden is ca. 10 % van dit totaal.

Ook al zijn gemeenten in financieel opzicht een relatief "kleine" speler in dit verhaal, zij zijn bij uitstek in positie om het voortouw te nemen in deze opgave. Bovendien merken wij dat de genoemde partijen de overheid ook in die regierol zien. Door als vier grotere gemeenten samen te werken op een aantal vernieuwende aspecten in de aanpak en de dialoog met markt, financiële wereld, Rijk en Europa in gezamenlijkheid te voeren, openen zich mogelijkheden die anders lastig bereikbaar blijven. Vanuit het besef: alleen ga je misschien even sneller, maar samen komen we verder

Achtergrond

Transform is een gezamenlijk initiatief van de steden Apeldoorn, Deventer, Zwolle en Zutphen om de grote opgave van de transitie naar aardgasloze wijken (die vergelijkbaar is met de opgave van de stadsvernieuwing in de 70-er jaren en daarna de herstructurering) op een vernieuwende manier mogelijk te maken. Vernieuwende elementen zijn:

- De opgave “fossielvrij” te verbinden met wonen (huur+koop), openbare ruimte, energie-netwerken, water en groen in de wijk.
- Vooraf een sluitende businesscase te maken (de bestaande geldstroom in de wijk als uitgangspunt) zodat onderdelen makkelijker financierbaar worden, ook zonder zware publieke financiële inspanningen of risico’s.
- Planningen en programma’s van de verschillende partners bij elkaar te brengen en af te stemmen. Komen tot een gezamenlijke investeringsagenda.
- Bundeling financiering in een Investerings Platform en optioneel een fondsenstructuur (en daarmee toegang tot grotere fondsen als EIB en pensioenfondsen mogelijk maken) en tegelijk op lokaal niveau maatwerk realiseren.
- Lokale aanpak bundelen, verbinden en opschalen waar wenselijk en nodig en individueel waar wenselijk. Realiseer schaalvoordelen bij contractering
- Ontwikkelen van investeringsconstructies om de voorinvesteringen in de transitie mogelijk te maken met een omgekeerde financieringslogica. Vele kleine investeringen bundelen en in kleine stappen afbetalen.
- Onderzoek naar de toepasbaarheid van vernieuwende financiële instrumenten zoals block-chain en virtuele valuta voor het verrekenen van onderlinge levering.
- De gemeente positioneren als “uitnodigende” regisseur die een daadwerkelijke kanteling in de markt gaat veroorzaken, waarin zich nieuwe mogelijkheden gaan voordoen voor private ondernemers.
- Aanpak van onderop aantrekkelijk te maken voor landelijke en provinciale overheid (en Europa) en tevens voor bedrijfsleven.
- Waardecreatie, werkgelegenheid en sociale cohesie bevorderen.

Door vooraf de vraag naar betaalbaarheid te beantwoorden willen we voorkomen in eindeloze discussies en onderzoeken terecht te komen die uiteindelijk niet realiseerbaar zijn. Betaalbaarheid vooraf selecteert haalbaarheid en schaalbaarheid. Tegelijk moet Transform voor elke partij en ook de bewoners van meerwaarde zijn. Elke partij moet dat kunnen voelen. Door planningen, investeringsagenda’s en opgaven te bundelen kan een hefboomeffect aan financiering worden gerealiseerd die vervolgens ten gunste komt van onze bewoners.

Doel/Resultaten/Baten

Versnellen en opschalen van de (energie)transitie in 4 wijken tot in totaal 40.000 woningen door:

- het bundelen van investeringen, in een gebiedsgewijze aanpak, uitmondend in een Investeringsplatform (IP) ten dienste van de initiatieven en partijen die in de betreffende gebieden vaak al bottom-up bezig zijn de transitie te organiseren
- het (financieel, inhoudelijk en procesmatig) ontzorgen van (particuliere) eigenaren, o.a. door initiatieven om te komen tot woninggebonden financiering (WOAB 2.0)

- regelruimte maken waar nodig en
- creatie van maatschappelijke meerwaarde.

Concrete resultaten van Transform 1.0 zijn:

- een opzet voor een integrale transitie-exploitatie (analoog aan een grondexploitatie bij reguliere gebiedsontwikkeling: dus van "grex" naar "trex")
- benutten van ruimte in regelgeving voor deze integrale aanpak of het verkrijgen van additionele experimenteerruimte
- een palet financieringsopties voor eigenaren, inclusief een financial close met potentiele investeerders

Hiermee faciliteren we een integrale gebiedsgerichte transitie-aanpak die op lokaal niveau vaak al in allerlei vormen aanwezig is (en blijft!).
In de achterliggende periode is een serieuze poging gedaan om de potentiele kosten en baten van deze aanpak in beeld te krijgen. Er is samen met de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) onderzoek gedaan, gebruik makend van de kennispositie van verschillende ministeries en instituten op dit vlak. Via masterclasses, contacten met en opdrachten aan marktpartijen en desk-research is een professionele inschatting gemaakt van kosten en baten. Per saldo wordt de opbrengst van Transform als gevolg van schaalgrootte en bundeling door de Rebel-group/AT Osborne geschat op 25% van het totale te investeren bedrag. Op een volume van € 2,4 miljard is dit € 600 miljoen, welke kan worden bespaard resp. benut om extra kwaliteit in het gebied toe te voegen (onderliggende stukken zijn ter inzage beschikbaar).

Aanpak

De inspanningen in Transform 1.0 zullen gefaseerd plaats vinden. In elke fase lopen een aantal activiteiten parallel. Elke fase sluit af met een go no go (zowel bij initiatiefnemende gemeenten, als bij de partners).
In een innovatief traject als Transform is het lastig om de marsroute vooraf in detail te schetsen. Daarom is de nu aangegeven fasering redelijk globaal van aard, al werkende weg kunnen we de uitwerking verder oppakken en verfijnen. Om toch enig gevoel te krijgen voor wat ons te wachten zou kunnen staan, is een globale duiding gegeven van het gehele proces, zoals dit nu wordt ingeschat. Dit zal tijdens de loop van het traject steeds worden aangescherpt en waar nodig bijgesteld, aangevuld of gewijzigd:

Fase 0 Besluitvorming in colleges over start Transform 1.0 (februari 2018)
Fase 1 Betrekken partners/inrichten besturing (februari/mei 2018)
Fase 2 Uitwerking op onderdelen (mei-november 2018)

- Fase 2a Uitwerken TREX (transitie exploitatie – een bedrijfseconomische en financieel-economisch fundament)
- Fase 2b Uitwerken financieringsopties uitmondend in een voorstel voor een investeringsplatform en concrete financiële arrangementen voor particuliere eigenaren, VvE'e en mogelijk zelfs woningcorporaties
- Fase 2c Uitwerken extra benodigde regelruimte cq. ruimte om bestaande regels slimmer in te zetten.

Fase 3 Vervolgstap uitwerking (december 2018-mei 2019)

- Fase 3a Toepassing TREX in de praktijk (in vier proefgebieden)
- Fase 3b Consultatie en onderhandelingen potentiele investeerders/financiers

- Fase 3c Verkrijgen benodigde regelruimte

Fase 4 Verkrijgen overeenstemming (mei 2019-juli 2019) van alle kernpartners.
Fase 5 Start opschaling in vier gemeenten/verdere verbreding opschaling
Besluitvorming betreft nu de start van fase 1 en de beschikbaarheid van de daarvoor benodigde mensen en middelen (zie bijlage 2).

Transform 1.0 organiseert en faciliteert de dialoog met provincies, rijk, waterschappen, netwerkbeheerders, EU-instellingen, investeerders, toezichthouders en andere nationale en Europese actoren. Transform 1.0 is complementair op de regie en uitvoering op lokaal niveau. Elke gemeente blijft baas in eigen huis en heeft de regie op het inrichten van het proces in en de communicatie met de wijk en lokale partners.

Belanghebbenden/krachtenveld

Inwoners (eigenaren/huurders), wijkorganisaties, interne organisatie gemeenten, provincies Gld en Ov (w.o. GEA en NEO/Expertisecentrum), woningbouwcorporaties, regionale samenwerkingsverbanden als Cleantech Regio, regio Zwolle e.d., waterschappen (Drents-Overijsselse Delta, Rijn & IJssel, Vallei & Veluwe), netbeheerders (Enexis en Liander), bedrijfsleven (lokaal/regionaal en per branche zoals Bouwend Nederland), Rijksoverheid (EZK, BZK, I&W, Fin) en de namens het rijk opererende organisaties (RVO, Nederlands Investerings Agentschap, Invest.NL) EU-instellingenals de Europese Investeringsbank, NIBUD, VEH, Woonbond, financiële instellingen (beleggers, banken, pensioenfondsen). Inmiddels is al veel interesse getoond door de meeste van de genoemde organisaties.

Het netwerk waar Transform in zal opereren bestaat uit o.a.

- de vier lokale projectorganisaties voor het uitvoeren van de wijktransities
- provinciale netwerken in Gelderland en Overijssel (GEA, NEO, expertisecentrum i.o.)
- landelijke publieke/private netwerken, structuren en verbanden, zoals het bestuursakkoord VNG-IPO-UvW, Energieakkoord e.d.
- Europese netwerken.

Organisatie

Transform 1.0 wordt opgezet als een netwerk-aanpak. Een programmateam verbindt reeds bestaande en nieuw op te zetten structuren en werkvormen. Transform 1.0 wordt primair aangestuurd door een stuurgroep, initieel bestaande uit 4 wethouders van de vier initiatiefnemende gemeenten. Ook de RVO wordt in deze stuurgroep uitgenodigd als linking pin naar het Rijk en ondersteuner/stakeholder in dit proces. Aan het eind van fase 1 ligt er een voorstel voor het aangaan van samenwerking met andere kernpartners, zoals provincies, waterschappen en netwerkbedrijven. In principe liggen dan alle opties open voor de wijze waarop het proces wordt ingericht, zowel qua bemensing als qua aanpak.

Voor dit moment wordt gedacht aan de volgende projectstructuur (zie bijlage 1):
Het programmateam wordt samengesteld op basis van de benodigde kennis en kunde, zo mogelijk met medewerkers vanuit de deelnemende partners en waar nodig met additionele inhuur. Het programmateam bestaat uit:

- programmaleider (2 d/w)
- programmasecretaris (4 d/w)

- financieel adviseur (1 d/w)
- juridisch adviseur (0,5 d/w)
- investment adviseur (2 d/w)
- communicatie adviseur (1 d/w)

Genoemde inzet is een gemiddelde over een periode van 1,5 jaar/60 productieve weken, op basis van de huidige taxatie van de benodigde (doorloop)tijd.
Voor de drie in de aanpak onderscheiden sporen (investeringsplanning, investeringsplatform/financiële arrangementen en regelruimte) zullen projectgroepen worden ingericht met medewerkers vanuit de deelnemende organisaties, waar nodig met extra externe ondersteuning.
Het programmateam zal gaan zwaluwstaarten met de vier lokale projectorganisaties die aan de slag gaan met de concrete wijktransities in de vier steden. Vanuit het team zullen linking-pins in de lokale projectstructuur worden genesteld om de flow van informatie over en weer te borgen.
Het programmateam als geheel wordt ondersteund door een strategie/reflectiegroep, welke wordt samengesteld uit medewerkers van alle deelnemende organisaties, bij wijze van denktank en klankbord.
Transform 1.0 zal zich ook gaan verhouden tot de provinciale netwerken GEA en NEO/expertisecentrum in Gelderland en Overijssel. In onderling overleg zullen werkpakketten worden uitgewisseld en kan worden voorkomen dat er dubbel werk plaats vindt.

In bijlage 1 is het netwerk rondom Transform nader in beeld gebracht.

Middelen

De vernieuwing zit ook in de inzet van middelen. Elke deelnemer zal zich realiseren dat de komende 20 jaar de transitie naar aardgasloos ons allemaal tijd en geld zal gaan kosten en dat dit regulier werk wordt. Het is de uitdaging om in deze samenwerking geen andere dingen te doen dan nodig zijn en dus ook meerkosten te voorkomen cq. te beperken. Samenwerken betekent dus elkaars werk afstemmen en informatie delen.
Voor de opstart en uitvoering van Transform zijn in eerste aanleg wel extra middelen nodig. Dit vraagt daarom naast reguliere inzet van mensen en middelen om een zekere extra financiële bijdrage van de partners in de eerste schil (gemeenten, netbeheerders, waterschappen en provincies). Dit geldt overigens ook voor de rijksoverheid. In bijlage 2 is een gedetailleerde raming van benodigde tijd en geld opgenomen.

Randvoorwaarden

Om Transform 1.0 te kunnen realiseren is nodig:

- Besluitvorming door 4 colleges en tzt instemming van 4 nieuwe gemeenteraden
- Inbedding in 4 gemeenten bij diverse disciplines
- Lokale deelname van woningcorporaties
- Deelname van netbeheerders, waterschappen en provincies Gld en Ov
- Deelname Rijksoverheid alsmede RVO en NIA/NLinvest
- Inwoners te verleiden tot deelname c.q. ruimte te vinden om de transitie in meer of mindere mate “onvermijdelijk” te maken.

Risico's

Risico's in dit programma zijn oa

- Uiteenlopende percepties
- Abstracte doelen/resultaten
- Stroperigheid van proces
- Veel overleg/reistij/overhead
- Bestuurlijke drukte
- Onwil vanuit de markt
- Onbegrip vanuit inwoners
- Competentiestrijd
- Complexiteit
- Te lange doorlooptijd tot concreet resultaat
- Tussentijdse verkiezingen GR

Samenwerken in dit programma moet niet leiden tot vertraging, irritatie of competentie-strijd. Transform 1.0 gaat niet overdoen wat elders al goed loopt of reeds is belegd. Uitmuntende interne en externe communicatie en managen van verwachtingen is een sleutelfactor in dit programma!

30 januari 2018.

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 12 maart 2018

onderwerp	Voortgang geothermie
portefeuillehouder	Michiel van Willigen
informant	Roeland, Johan (4164)
medeopstellers	
afdeling	Proces- Programma- en Projectmanagement
bijlagen	Voorstel: Informatienota Geothermie Bijlage: Bijlage figuren Geothermie

Voorgesteld besluit raad

1. kennis te nemen van de stand van zaken geothermie en de tussentijdse resultaten van de verkenningsfase

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 6 februari 2018

Onderwerp	Geothermie
Versienummer	V0.1

Portefeuillehouder M. van Willigen

Informant J.H. Roeland
Afdeling Project Ontwikkeling / OW
Telefoon 038 498 4164
Email J.Roeland@zwolle.nl

Bijlagen Bijlage figuren Geothermie

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. kennis te nemen van de stand van zaken geothermie en de tussentijdse resultaten van de verkenningsfase

Inleiding
Begin 2015 is de gemeente Zwolle een samenwerking gestart met een aantal partners om de mogelijkheden te onderzoeken voor het ontwikkelen van een geothermiebron nabij het bestaande warmtenet in Hanzeland, met als doel dit warmtenet te verduurzamen en mogelijk uit te breiden. Een en ander conform collegebesluit van 14 april 2015. Gemeente Zwolle, Provincie Overijssel, de hogescholen Windesheim en Greijdanus en Ennatuurlijk (eigenaar van het warmtenet) hebben hiervoor in september 2015 een samenwerkingsovereenkomst getekend.

Voor deze verkenningsfase is door de provincie Overijssel namens de samenwerkende partijen Elena-subsidie aangevraagd. In september 2016 is een bedrag van € 325.000,- toegekend. De afspraken rondom de besteding van deze middelen zijn in november 2016 vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst tussen de provincie Overijssel en de gemeente.

Op 9 januari 2017 heeft het college de raad geïnformeerd over de voortgang van het project geothermie. In deze informatienota is geothermie nader toegelicht en is aangegeven welke werkzaamheden in het kader van de Elena-subsidie worden uitgevoerd.

Ambitiedocument
Op 17 juli 2017 heeft de raad het Ambitiedocument Zwolle geeft je Energie! vastgesteld. Hierin is de ambitie uitgesproken dat Zwolle uiterlijk in 2050 energieneutraal wil zijn. In lijn met deze hoofdambitie wordt in 2025 de hoeveelheid CO2-uitstoot ten opzichte van 1990 gereduceerd met 25% en wordt 25% van de totale energievraag op duurzame wijze opgewekt.

In het ambitiedocument is verder opgenomen dat "*de gemeente met partners binnen 2 jaar een warmtevisie ontwikkelt, die aangeeft hoe de bestaande woningvoorraad in Zwolle op termijn volledig afgekoppeld kan worden van het gas. Hiermee geeft de gemeente invulling aan haar regierol in de lokale transitie van de warmtevoorziening, zoals omschreven in de energieagenda*." Ons college wil hieraan invulling geven door een Warmtegids te ontwikkelen. In de Warmtegids wordt de route naar duurzame warmte vastgelegd. De uitgangspunten van de Warmtegids worden vertaald naar gebiedsgerichte uitvoeringsplannen, zogenaamde warmteplannen. De warntegids biedt op stadsniveau inzicht in de mogelijke manieren waarop de warmtevoorziening kan worden verduurzaamd en wordt parallel aan het traject van geothermie uitgewerkt. Aan de hand hiervan kunnen voor de warmtetransitie per gebied, wijk, project of gebouw keuzes worden gemaakt over de inrichting van de warmtevoorziening van de toekomst.

Een geothermiebron is één van de mogelijke warmtebronnen om de warmtevoorziening van duurzame warmte te voorzien en kan jaarlijks de warmte produceren die gelijk staat aan het verbruik van ca. 10.000 woningen.

Energiegids
Op 18 december 2017 is de Zwolse Energiegids vastgesteld. In de Energiegids is een gebied in Zwolle Noord benoemd als kansrijk gebied voor geothermie. Het kansrijke gebied ligt ter hoogte van het Zwarte Water, globaal tussen Dijklanden (zijde Aa-landen) en de Stadskolk (zijde Stadshagen). De aardlaag met potentie voor aardwarmtewinning ligt op een diepte van ca. 2300 meter.

Kernboodschap
Met deze nota willen we u op de hoogte stellen van de stand van zaken van de verkenning naar de mogelijkheden voor geothermie in Zwolle tot nu toe.

Opsporingsvergunning
Voorjaar 2016 is door de gemeente Zwolle een opsporingsvergunning op grond van de mijnbouwwet (waar geothermie onder valt) bij het ministerie van Economische Zaken aangevraagd voor een groot deel van het Zwolse grondgebied. De opsporingsvergunning is op 22 december 2017 verleend. Een opsporingsvergunning geeft de gemeente Zwolle binnen het aangevraagde gebied en voor een periode van 4 jaar het (exclusieve) recht voor het ontwikkelen van geothermie in Zwolle (in welke vorm of samenwerking dan ook).

Geologie
Tot nu toe heeft de verkenning zich met name gericht op het zoeken naar een geschikte bronlocatie. Over de ondergrond is veel informatie verkregen om de geschiktheid voor de toepassing van geothermie te onderzoeken, zoals de opbouw van de ondergrond, het te verwachten bronvermogen, risico's tijdens de uitvoering en de exploitatie van de bron.
Uit het groot geologisch onderzoek (GGO) dat in het kader van de verkenning naar de mogelijkheden voor geothermie is uitgevoerd blijkt dat een geothermiebron in het oorspronkelijke zoekgebied nabij Hanzeland niet haalbaar is. De geologische opbouw van de ondergrond is niet geschikt. Er zijn wel kansen in Zwolle Noord. Het meest kansrijke gebied ligt ter hoogte van het Zwarte Water, globaal tussen Dijklanden en de Stadskolk (zie kaartje bijlage 1).

Consequenties
Een belangrijk uitgangspunt voor de samenwerking met partners is om te komen tot de verduurzaming van het bestaande warmtenet in Hanzeland (eigendom van Ennatuurlijk) en het verduurzamen van de warmtevraag van Windesheim en Greijdanus. De gemeente en de provincie Overijssel hebben vanuit haar maatschappelijke opgave een belang in de verduurzaming van de gebouwde omgeving. Alle partijen zien geothermie als een kansrijke manier om grootschalig de warmtevoorziening te verduurzamen. Nu de focus voor een mogelijke bron is verlegd naar Zwolle Noord is de vraag wat dit betekent voor de gemeente en de andere partners uit het samenwerkingsverband en wat voor verdere consequenties dit heeft.

In de 2e helft van 2017 zijn de gevolgen van een eventuele verplaatsing van een geothermiebron naar Zwolle Noord verkend. Deze verkenning is uitgevoerd binnen de ter beschikking gestelde middelen van de Elena-subsidie. Er is inzicht verkregen in de gevolgen voor de benodigde infrastructuur, de potentiële afnemers van warmte en de technische, organisatorische en financiële haalbaarheid. De globale verkenning laat zien dat er met een geothermiebron in Zwolle Noord sprake kan zijn van een haalbaar project.

Uitbreiding hoofdinfrastructuur en warmteafname
Met het verplaatsen van de bron naar Zwolle Noord wordt de afstand tussen het bestaande warmtenet op Hanzeland en de bron groter. Er is een tracéverkenning uitgevoerd naar een mogelijke realisatie van een hoofdinfrastructuur tussen Zwolle Noord, Hanzeland en de campus. De aanleg van deze infrastructuur werkt kostenverhogend voor de totale ontwikkeling, maar biedt ook kansen. Met de woningcorporaties zijn verkennende gesprekken gevoerd over de mogelijkheid om corporatiebezit langs het hoofdtracé (met name in Aa-landen en Holtenbroek) aan te sluiten en te verduurzamen. De

drie Zwolse corporaties hebben allen hun intentie uitgesproken om de mogelijkheden voor (toekomstige) warmteafname te onderzoeken. Hiervoor wordt binnenkort een intentieovereenkomst ondertekend. Daarnaast loopt het tracé langs grotere schoolcomplexen en Industrieterrein Voorst. Hier ontstaat de mogelijkheid om op termijn warmte te leveren en/of restwarmte af te nemen en hiermee het warmtenet te voeden.

Zoekgebied geothermiebron

Uit geologisch onderzoek blijkt dat het meest kansrijke gebied voor geothermie zich bevindt in Zwolle Noord, globaal tussen Dijklanden en Stadshagen. Vanuit dit kansrijke gebied zal gezocht moeten worden naar de optimale locatie voor de geothermiebron, zowel vanuit ondergronds als bovengronds perspectief.

Organisatorische aspecten

Het project geothermie kan worden opgedeeld in drie deelprojecten:

1. bron, dit betreft alle werkzaamheden die nodig zijn om de geothermiebron te kunnen realiseren die warmte kan leveren;
2. (hoofd)infrastructuur/warmtenet, dit betreft alle werkzaamheden die nodig zijn om de warmte die geleverd wordt door de geothermiebron via een hoofd-/distributienetwerk te transporteren;
3. levering, dit betreft ale werkzaamheden die nodig zijn om de warmte die getransporteerd wordt daadwerkelijk aan de afnemers te kunnen leveren;

Deze deelprojecten zijn elk afzonderlijk specifiek voor wat betreft mogelijke stakeholders (participanten in het project), techniek, organisatie, financiën, planning et cetera. Dit leidt tot specifieke risico's en nadere verkenningvragen over bijvoorbeeld rolneming per deelproject. Ook is er een onderlinge samenhang met betrekking tot het geheel.

Financiën

De externe onderzoekswerkzaamheden tot nu toe worden volledig gedekt uit de reeds ter beschikking gestelde Elena-gelden en bijdrages van de provincie Overijssel.

Risico's

Voor het project wordt actief gewerkt aan risicomanagement en het beheersbaar maken van de risico's. Zo is er reeds een uitgebreide risico-inventarisatie gemaakt en zijn er beheersmaatregelen geformuleerd. Uit de inventarisatie blijkt dat de risico's voor de gemeente in deze verkennende fase beperkt zijn. Het komende half jaar zal worden gebruikt om een aantal onderdelen verder uit te werken en toe te werken naar een go-or-no-go besluit over geothermie in Zwolle rond de zomer.

Waar mogelijk wordt nu alvast ingezet op maatregelen om risico's te beperken, bijvoorbeeld door een nadere inventarisatie van mogelijke partners die in de verschillende deelprojecten (bron, infrastructuur en levering) willen investeren of participeren. Een belangrijke voorwaarde voor het project is om tijdig goede afspraken te maken over de mogelijke afname van warmte in het geval er op termijn een geothermiebron wordt gerealiseerd. De inventarisatie van de mogelijke partners levert tevens waardevolle informatie om het gesprek met uw raad over de mogelijke rol van de gemeente in geothermie op een later moment goed te voeren.

Verder zal in de komende periode een aanvullende alternatievenstudie voor warmteafname nabij de bron in Zwolle Noord worden uitgevoerd. In deze studie worden eventuele alternatieve scenario's voor warmteafname in de gebieden nabij het kansrijke gebied in Zwolle Noord onderzocht. De

alternatievenstudie zal ook de warmtestrategie - die paralellel aan het traject van geothermie wordt uitgewerkt - van input voorzien over de mogelijkheden voor het verduurzamen van de warmtevoorziening in de gebieden nabij het kansrijke gebied in Zwolle Noord.

Als wij u medio 2018 zullen voorstellen om op basis van de onderzoeksresultaten geothermie in Zwolle een vervolg te geven, dan zal uitgebreider worden stilgestaan bij de risico's van het project voor de volgende fase.

Als onderdeel van de verkenning wordt ook onderzocht of het huidige warmtenet op Hanzeland met een andere bron dan geothermie kan worden gevoed, voor het geval uit de onderzoeksresultaten blijkt dat de ontwikkeling van geothermie niet haalbaar wordt geacht.

Communicatie
Voor de communicatie met de omgeving rondom het kansrijke gebied in Zwolle Noord zal een communicatieplan worden opgesteld in lijn met de richtlijnen zoals genoemd in de Energiegids. Doel is de omgeving voor de zomer te informeren over de stand van zaken en het proces om te komen tot een definitieve locatiekeuze.

Vervolg
Om uw raad een onderbouwd besluit te kunnen laten nemen over de ontwikkeling van een geothermiebron in Zwolle Noord is het nodig in de 1e helft van 2018 nog een aantal onderdelen verder uit te werken. Onder andere zal nader worden gekeken naar de technische, organisatorische en financiële haalbaarheid (businesscase). Onderdeel hiervan is een verkenning naar de mogelijke rolneming van strategische partners en de gemeente zelf bij een verdere ontwikkeling van geothermie in Zwolle. Ook zal het komende half jaar gebruikt worden om de structuur van de projectorganisatie nader in te richten.

Werkzaamheden 1e helft 2018:

- Nadere verkenning technische, organisatorische en financiële haalbaarheid
  - uitwerken business case
  - toewerken naar SDE aanvraag
  - review uitgangspunten (hoofd)infrastructuur
  - projectstructuur nader inrichten
  - nader onderzoeken ondergrond (o.a. seismische activiteit)
  - nadere verkenning mogelijke rol gemeente (samenwerkingsmodellen).
- Nadere uitwerking van kansrijk gebied naar locatie.
- Gesprekken met de huidige samenwerkingspartners over herziening samenwerkingsovereenkomst en herijking intenties.
- Verkennende gesprekken met strategische partners over mogelijke toekomstige participatie: EBN (staatsbedrijf), Energiefonds Overijssel, Provincie Overijssel, Netbeheerder (Enexis), Energieleveranciers.
- Alternatievenstudie warmteafname voor omliggende gebieden Zwolle Noord (kansrijk gebied).
- Gesprek met de omgeving. Communicatieplan opstellen conform Energiegids.
- Inrichten risicomanagement voor het project.

Er zal worden toegewerkt naar een besluit over het al of niet ontwikkelen van geothermie in Zwolle Noord (go-or-no-go) medio 2018. Het college zal met een voorstel komen waarin uitgewerkt is of, en zo

ja op welke manier, geothermie verder ontwikkeld kan worden. Bij een positief voorstel zal tevens een projectvoorstel voor het vervolgproces aan de raad worden voorgelegd.

De werkzaamheden tot aan de besluitvorming medio 2018 worden gefinancierd uit bestaande middelen en een aanvullende Elena-subsidie van € 100.000,-.

Openbaarheid
Deze informatienota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 43410

Onderwerp Voortgang geothermie

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 13-02-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Bijlage: figuren Geothermie

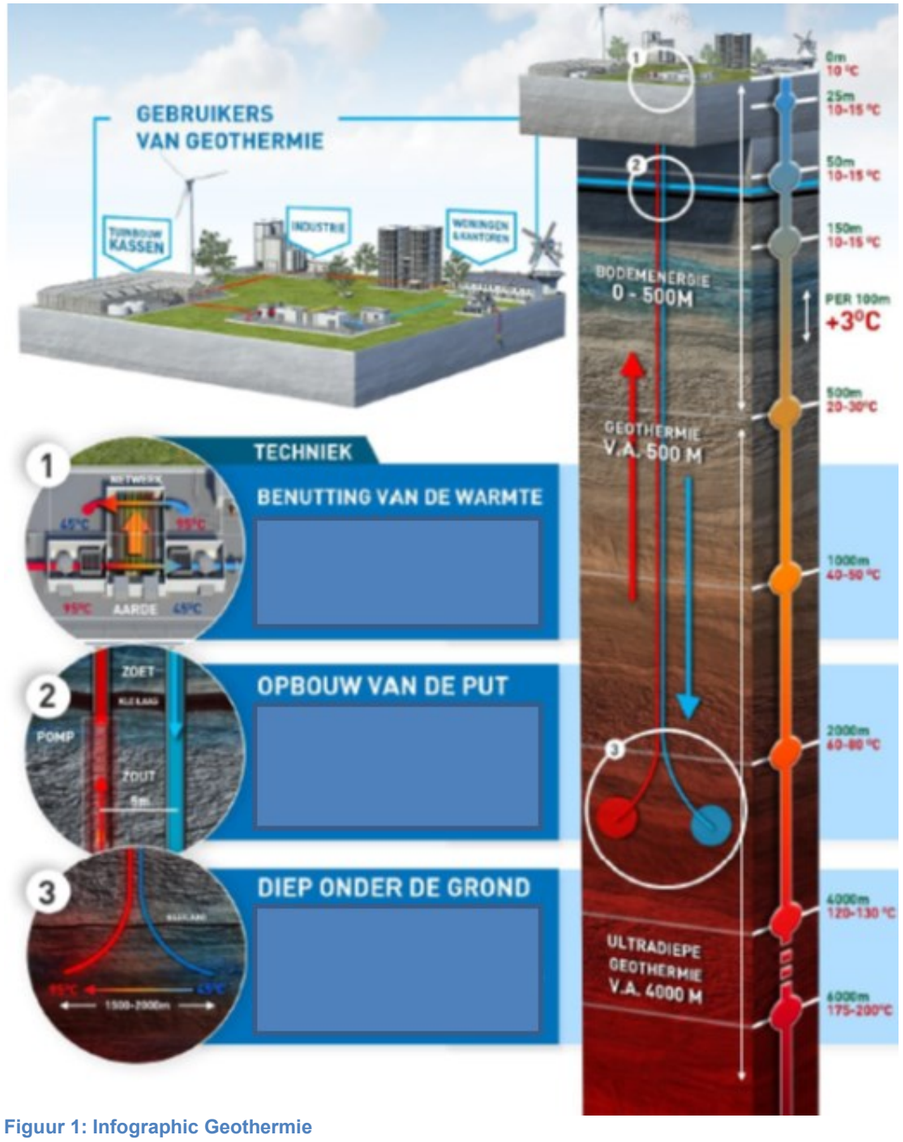

Figuur 1: Infographic Geothermie

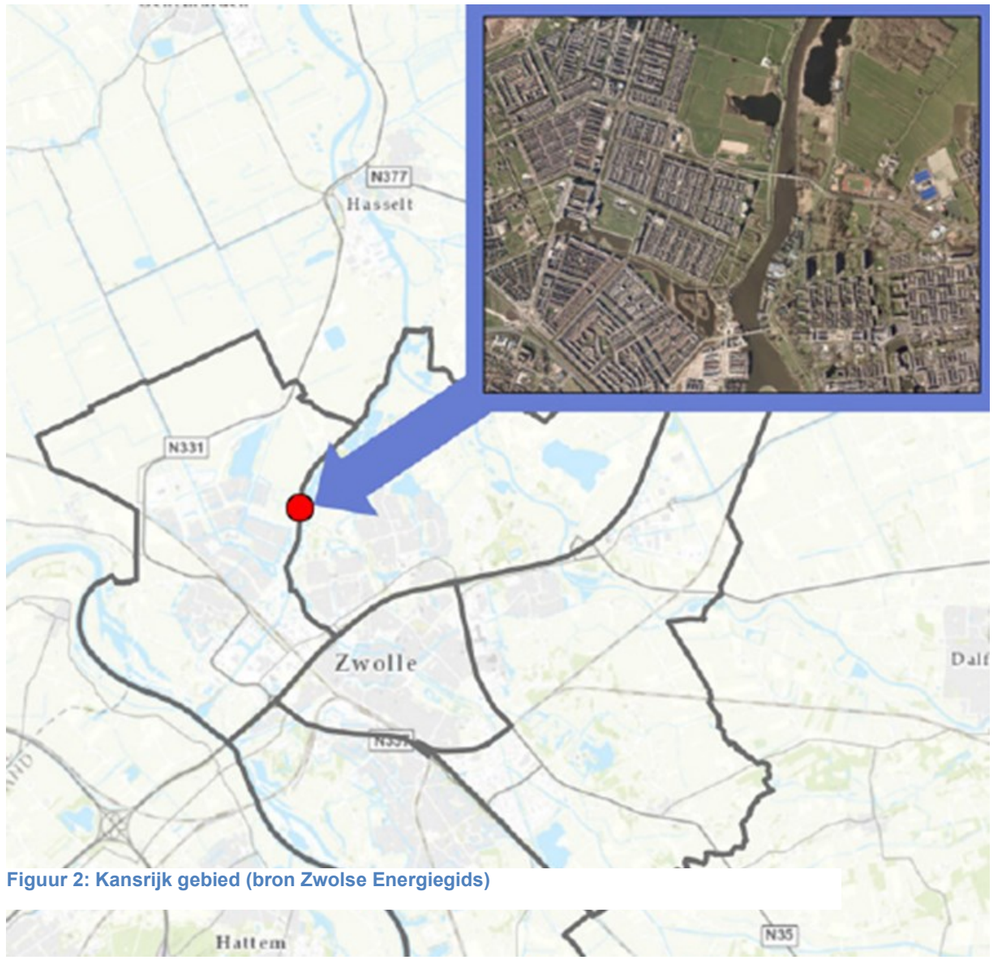

Figuur 2: Kansrijk gebied (bron Zwolse Energiegids)

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 12 maart 2018

onderwerp	Stand van zaken stadslogistiek
portefeuillehouder	Michiel van Willigen
informant	Tjepkema, Syb (2133)
medeopstellers	
afdeling	Ruimte en Economie
bijlagen	Voorstel: Informatienota stand van zaken stadslogistiek

Voorgesteld besluit raad

1. Kennis te nemen van de stand van zaken op het gebied van stadslogistiek

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 5 februari 2018

Onderwerp	stand van zaken stadslogistiek
Versienummer	V2.0

Portefeuillehouder van Willigen

Informant SH Tjepkema
Afdeling Ruimte en Economie / OW
Telefoon 038 498 2133
Email S.Tjepkema@zwolle.nl

Bijlagen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. Kennis te nemen van de stand van zaken op het gebied van stadslogistiek

Datum 5 februari 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding

De gemeente Zwolle is samen met haar partners aan de slag met het thema stadslogistiek. Uitgamgspunt hierbij is de motie Stadsdistributie (M 25) die op 11 november 2016 door de raad is aangenomen.

In de motie wordt gevraagd om:

“- in samenspraak met belanghebbenden en andere relevante (mogelijke) partners na te gaan wat er nodig is, faciliterend, ruimte gevend en ondersteunend, om een pilot stadsdistributie te starten in de binnenstad;

- voor 1 juni 2017 een voorstel aan de raad te presenteren uitgaand van een ambitie om in 2017 dus nog deze collegeperiode, te starten met een experiment;

- hierbij waar nodig ook financieringsmogelijkheden, noodzakelijke aanpassingen in regelgeving en andere relevante randvoorwaarden, nodig om hiervoor een keuze te kunnen maken, aan te geven".

Op 12 juni heeft het college ingestemd met een startnotitie stadslogistiek en de ondertekening van de greendeal Zero Emissie Stadslogistiek (ZES). Op 17 juli is de raad hierover geinformeerd. Er zijn middelen beschikbaar gesteld voor het opstellen van een actieplan en het opstellen van pilots. Hierbij geven we een update van de stand van zaken rondom het onderwerp stadslogistiek.

Kernboodschap

De afgelopen tijd is er, onder meer door studenten van de Hogeschool Windesheim, hard gewerkt aan het onderzoeken van de feitelijke situatie op het gebied van stadslogistiek in het centrum van Zwolle. Daarnaast zijn de trends en ontwikkelingen in beeld gebracht en zijn gesprekken gevoerd met een aantal stake-holders en ondernemers.

Een aantal daarvan hebben zitting genomen in een projectgroep stadslogistiek Zwolle, te weten

- Zwolle Fonds, Andries van Daalen, voorzitter
- Horeca Nederland Zwolle, Theo Runhaar, voorzitter
- City Centrum, Monique Wouters, bestuurslid
- Eddy te Rietstap, Cycloon fietskoeriers
- Erik Korpershoek, Tielbeke transport.

Adviesbureau Enmorgen heeft opdracht gekregen om samen met de projectgroep, ondersteund door de logistieke makelaar van de Provincie Overijssel een actieplan op te stellen en pilots voor te bereiden.

Het actieplan is in ontwikkeling en zal naar verwachting medio april aan de raad kunnen worden aangeboden. Hierin wordt ook specifiek ingegaan op de rol die de gemeente kan spelen om slimme en schone stadslogistiek in Zwolle mogelijk te maken. Door de projectgroep is verder een aantal pilots ontwikkeld, die momenteel worden uitgewerkt. Projectgroepleden zijn zelf (mede)verantwoordelijk voor de uitvoering van de pilots. De verwachting is dat deze in de loop van dit jaar kunnen worden uitgevoerd dan wel verder voorbereid.

De pilots zijn:

- *"Stop en drop" plaatsen in de Binnenstad:*
  het realiseren van een beperkt aantal laad- en losplaatsen met stroomvoorziening voor bevoorrading van horeca-zaken in de Binnenstad
- *"Multifunctionele city-hubs"*
  Het realiseren van een aantal afleverpunten aan de rand van de Binnenstad voor bewoners en bedrijven waar onder andere pakketten kunnen worden afgehaald, bakfietsen kunnen worden gehuurd, overslag van pakkettten in schone voertuigen en dergelijke.
- *"Overslagpunt aan de stadsrand"*
  Realisatie van een centraal overslagpunt waar grotere ladingen van vrachtauto's worden overgeslagen en vervolgens gebundeld worden afgeleverd met kleine en schone electrische voertuigen en/of (bak)fietsen.

Een pilot die momenteel reeds wordt uitgevoerd is *het beschikbaar stellen van electrische vrachtfietsen* aan binnenstadsondernemers in Zwolle. Deze kunnen met subsidie worden aangeschaft.
Hierbij worden doel en (tussen)resultaten van de pilot benoemd:

Wat

De vrachtfietsactie is een actie waarbij ondernemers kostenloos een week lang een vrachtfiets kunnen uitproberen ter vervanging van een (bestel)auto. Bij aanschaf (of lease) krijgen ze 1000 euro subsidie, mits aangetoond wordt dat daadwerkelijk ritten met een auto vervangen worden door de fiets.

Wie

Bij de actie zijn betrokken: 3 leveranciers, 1 dealer, 3 Beter Benutten regio's (Zwolle-Kampen, Twente en Stedendriehoek) en de gemeente Zwolle.

Waar en wanneer

De actie is gestart op 6 december 2017 in regio Zwolle Kampen en zal ook in regio Stedendriehoek en Twente worden uitgevoerd. De fietsen staan een aantal maanden in elke regio ter beschikking, de subsidie geldt voor alle regio's gedurende de hele looptijd

Waarom

Beter Benutten is gericht op het terugdringen van files en het verbeteren van de bereikbaarheid. In Zwolle is begin 2017 een initiatief gestart vanuit de gemeente op het gebied van stadslogistiek. De vrachtfietsactie is de eerste pilot die in samenwerking door Beter Benutten en gemeente Zwolle gestart is.

Resultaten per 1 februari 2018

- Aantal aanvragen voor proefweek door ondernemers: 8
- Aantal bedrijven dat een proef gedaan heeft: 4
- Aantal uitgebrachte offertes: 4
- Aantal verkochte/geleaste vrachtfietsen: 1

Vervolg:

De actie in Zwolle startte op 6 december en loopt door tot 1 maart. Inmiddels stijgt de interesse onder de ondernemers voor de actie. De verwachting is daarom dat verschillende ondernemers de komende weken gaan testen en tot aanschaf zullen overgaan.

Consequenties

Het actieplan met bijbehorende uitvoeringsagenda en begroting zal naar verwachting voor de somer aan de raad worden aangeboden. Hierin worden maatregelen aangegeven die zowel door de gemeente als andere partijen genomen kunnen worden om stadslogistiek in Zwolle succesvol te kunnen invoeren. Daarnaast zullen de pilots worden gepresenteerd inclusief de fasering.

Communicatie
Over de pilot met de electrische vrachtfietsen is actief gecommuniceerd. In de toekomst zullen ook andere pilots en maatregelen actief onder de aandacht van de pers worden gebracht.

Vervolg
Er zal de komende tijd actief met de projectgroep en betrokken ondernemers worden gewerkt aan het actieplan en de pilots. Hierbij zal actief worden samengewerkt met de strategische agenda Binnenstad en het vervolgprogramma Beter Benutten.

Openbaarheid
Deze informatienota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 43418

Onderwerp Stand van zaken stadslogistiek

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 13-02-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 12 maart 2018

onderwerp	Beantwoording motie: 'Spoorgeschiedenis in beeld
portefeuillehouder	Jan Brink
informant	Tuinman, Anton (2460)
medeopstellers	
afdeling	Maatschappelijke Ontwikkeling
bijlagen	Voorstel: Informatienota beantwoording motie: 'Spoorgeschiedenis in beeld

Voorgesteld besluit raad

Kennis te nemen van de beantwoording van de motie 'Zwolse Spoorgeschiedenis in beeld'.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 17 januari 2018

Onderwerp	Beantwoording motie: 'Spoorgeschiedenis in beeld'
Versienummer	V1.

Portefeuillehouder J.E. Brink

Informant AB Tuinman
Afdeling Ontwikkeling Management / OW
Telefoon 038 498 2460
Email AB.Tuinman@zwolle.nl

Bijlagen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

Kennis te nemen van de beantwoording van de motie 'Zwolse Spoorgeschiedenis in beeld'.

Datum 17 januari 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
Op 4 juli 2016, ten tijde van de behandeling van de Cultuurnota 2016-2020, heeft uw raad de motie '*Spoorgeschiedenis in beeld*' aangenomen.
De raad heeft het college opgeroepen om in overleg te treden met NS, HCO en andere relevante partijen in de stad om na te gaan hoe de spoorgeschiedenis van Zwolle het best op een aantrekkelijke manier in beeld gebracht kan worden.

In overleg met NS, HCO en De Fundatie was het idee ontstaan (najaar 2016) om in het voormalig restauratie gedeelte van het Station een Grandcafé te openen. Dit Grandcafé zou dan mooi aangekleed kunnen worden met presentaties van zowel de Fundatie als het HCO, waarin de spoorgeschiedenis op verschillende manieren in beeld kan worden gebracht.
Begin 2017 bleek dat deze locatie niet meer beschikbaar zou komen als Grandcafé. Als alternatief is onderzocht in (voorjaar 2017) hoeverre de stationshal geschikt gemaakt kan worden om de Spoorgeschiedenis van Zwolle in beeld te brengen. Op basis van de eisen die worden gesteld aan de loopstromen in de ontvangsthal en de beperkingen qua afmeting die de ruimte met zich meebrengt, is gebleken dat deze ruimte niet geschikt is als presentatieruimte.

Nu de NS geen geschikte ruimte beschikbaar heeft om de 'Spoorgeschiedenis van Zwolle in beeld te brengen', is opzoek gegaan naar alternatieve locaties. In overleg met het project Spoorzone is (in het najaar 2017) gezocht naar locaties aan zowel de Stadskant als de Zuidkant van het Station.
Deze zoektocht heeft uiteindelijk niet geleid tot een geschikte presentatieruimte om de Spoorgeschiedenis in beeld te brengen.

De spoorgeschiedenis van Zwolle kan naast Democratie, Moderne Devotie en Hanzestad als vierde verhaallijn worden gezien en mag niet vergeten worden. Om te borgen dat de spoorgeschiedenis van Zwolle behouden blijft maken we met Stichting Allemaal Zwolle afspraken over de presentatie van verschillende verhalen en verhaallijnen. De spoorgeschiedenis past daar goed bij. Stichting Allemaal Zwolle is volop bezig met de programmering voor de komende jaren. Als gemeente zullen we via prestatieafspraken borgen dat de Spoorgeschiedenis in de programmering voor de komende jaren wordt opgenomen. Stichting Allemaal Zwolle zal haar presentaties verzorgen op verschillende locaties in de stad. Stichting Allemaal Zwolle moet nog aangeven waar de presentatie van de Spoorgeschiedenis zal plaatsvinden en wanneer de spoorgeschiedenis opgenomen kan worden in de programmering. De gemeente gaat in overleg met Stichting Allemaal Zwolle.

Uit recent contact met de NS is gebleken dat men momenteel nieuwe ideeën heeft over de invulling van het Stationsgebouw. In één van de huidige plannen is men bezig met het uitwerken van een 'Warme wachtkamer / huiskamer', in hoeverre dit plan er daadwerkelijk komt, zal nog verder uitgewerkt moeten worden. Omdat deze ideeën nog in de planvormingsfase zijn en dit pas in de jaren 2021/2022 uitgevoerd gaat worden, kunnen we voor de uitvoering van de motie hier niet op wachten. Uiteraard houden we contact met de NS over de ontwikkeling van de plannen met betrekking tot de invulling van het Stationsgebouw.

Datum 17 januari 2018

Kernboodschap
Rondom het Station van Zwolle is op korte termijn geen geschikte presentatielocatie gevonden om de spoorgeschiedenis van Zwolle in beeld te brengen. Stichting Allemaal Zwolle krijgt de opdracht om de Spoorgeschiedenis van Zwolle in hun programmering voor komende jaren op te nemen.

Consequenties
In overleg treden met Stichting Allemaal Zwolle om de spoorgeschiedenis van Zwolle in beeld te brengen.

Communicatie
Via accountgesprekken zal er overleg worden gevoerd met Stichting Allemaal Zwolle. In de programmering van Stichting Allemaal Zwolle zal de Spoorgeschiedenis van Zwolle worden opgenomen.

Vervolg
De spoorgeschiedenis van Zwolle zal worden opgenomen in de programmering van Stichting Allemaal Zwolle. In overleg met de NS blijven we de ontwikkelingen volgen rondom de ontwikkelingen van de plannen met betrekking tot de invulling van het Stationsgebouw.

Openbaarheid
Dit voorstel is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 43527

Onderwerp Beantwoording motie: 'Spoorgeschiedenis in beeld

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 13-02-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 12 maart 2018

onderwerp	Beantwoording motie VVD en Swollwacht inzake de routering Oosterenk
portefeuillehouder	René de Heer
informant	Engelsman, Gert (2877)
medeopstellers	Jansen, Dennis (2512) Maar, Janna van (2612)
afdeling	Ruimte en Economie
bijlagen	Voorstel: Informatienota Beantwoording motie VVD en Swollwacht inzake de routering Oosterenk

Voorgesteld besluit raad

kennis te nemen van:
De beantwoording van de motie “Routering Oosterenk” van 2 oktober 2017.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 31 januari 2018

Onderwerp	Beantwoording motie VVD en Swollwacht inzake de routering Oosterenk
Versienummer	V0.1

Portefeuillehouder René de Heer

Informant D.J.M.C.S. Jansen, G. Engelsman, J van Maar
Eenheid/Afdeling Ontwikkeling/OW
Telefoon 038 498 2512
Email D.Jansen@zwolle.nl, G.engelsman@zwolle.nl
j.van.maar@zwolle.nl

Bijlagen 1. Informatienota voor de raad

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De beantwoording van de motie “Routering Oosterenk” van 2 oktober 2017.

Datum 31 januari 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
Tijdens het Raadsplein van 2 oktober 2017 is de motie "Routering Oosterenk" aangenomen.
In deze informatienota wordt u geïnformeerd over de stand van zaken.

Toelichting van de motie:
Zwolle heeft haar reclamebeleid gereguleerd in de Beleidsregel Reclame, dit betekent dat bedrijven op enkele locaties in de stad aangewezen zijn op gemeentelijk routeringsbeleid.
Uit gesprekken met de Ondernemersvereniging Oosterenk, Vrolijkheid en Berkum is gebleken dat de vindbaarheid van enkele bedrijven tekortschiet.

De vindbaarheid van bedrijven op Oostereenk kan verbeterd worden door de routering Marslanden door te trekken naar Oosterenk. Hierdoor worden de onwenselijke zoekbewegingen naar aan- en afvoerwegen voorkomen.

Het concrete verzoek aan het college is om de routering van Marslanden door te trekken naar Oosterenk. En bij alle ondernemersverenigingen in Zwolle na te gaan of de routering en vindbaarheid voldoende is.

Beantwoording van het verzoek:
De routeringssystemen op de bedrijventerreinen Marslanden, Voorst en Hessenpoort zijn op initiatief van de ondernemers tot stand gekomen (“van, voor en door ondernemers”). De systemen zijn in eigendom/onderhoud van de ondernemersverenigingen.

Voor Oosterenk (Vrolijkheid, Berkum) zou het systeem van Marslanden doorgetrokken kunnen worden als de ondernemers van de ondernemersvereniging Oosterenk, Vrolijkheid, Berkum (OVB) dit ook zo zien.
Hierin is de rol van de gemeente om mee te denken met de uitvoering, en het beoordelen van de posities van de borden (kabels en leidingen, zicht/veiligheid).

In het voorbeeld van Voorst, dat recent een nieuw routeringssysteem heeft geplaatst, kozen de ondernemers voor een andere systematiek en uitstraling dan op Marslanden.
Het kenmerk van het systeem van Marslanden is de indeling in A, B, C, D, E, G.
Deze indeling in gebiedsdelen volgens alfabet is niet van toepassing op de Vrolijkheid.
De vraag is dan ook of de routering van Marslanden de meest logische keuze is om door te trekken naar De Vrolijkheid. De keuze is aan de ondernemers.

Op het verzoek om bij alle ondernemersverenigingen in Zwolle na te gaan of de routering en vindbaarheid voldoende is, stelt de gemeente Zwolle voor dat de ondernemersverenigingen rechtstreeks door de OVB worden benaderd om de tevredenheid met de eigen systemen na te gaan.
De gemeente is graag bereid hierin mee te denken en de ervaringen op andere bedrijventerreinen hierbij te betrekken. Hierover is de gemeente al in overleg met de verantwoordelijke vertegenwoordigers van de ondernemersvereniging OVB.

Datum 31 januari 2018

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris a.i.

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 43546

Onderwerp Beantwoording motie VVD en Swollwacht inzake de routering Oosterenk

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 13-02-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 12 maart 2018

onderwerp	Beantwoording motie Roze Zaterdag
portefeuillehouder	Eefke Meijerink
informant	Keulen, Evita (2274)
medeopstellers	Bosch, Luuk van den Keulen, Evita (2274)
afdeling	Maatschappelijke Ontwikkeling
bijlagen	Voorstel: Informatienota beantwoording motie Roze Zaterdag Bijlage: 1. Intentieverklaring Roze Zaterdag 2020 Bijlage: 2. M17-1 Roze Zaterdag 2020 Zwolle

Voorgesteld besluit raad

kennis te nemen van:
De uitvoering van de motie M17-1 Roze Zaterdag 2020 Zwolle

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 14 februari 2018

Onderwerp	Beantwoording motie Roze Zaterdag
Versienummer	1.1

Portefeuillehouder Eefke Meijerink

Informant E. Keulen
L. van den Bosch
Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling / OW
Telefoon 038 498 2274
Email E.Keulen@zwolle.nl
L.van.den.bosch@zwolle.nl

Bijlagen
1. Intentieverklaring Roze Zaterdag 2020
2. Motie 17-1 Roze Zaterdag 2020

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De uitvoering van de motie M17-1 Roze Zaterdag 2020 Zwolle

Datum 14 februari 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
In de raadsvergadering van 12 juni 2017 is de motie 'Roze Zaterdag 2020' aangenomen waarin het College wordt verzocht: 'Initiatiefnemers in raad en daad te ondersteunen bij het kandideren voor Roze Zaterdag 2020 om deze feestdag daadwerkelijk naar Zwolle te halen'. Het College voert dit punt uit. Het beschikbaar stellen van een incidenteel bedrag van €40.000,- is hiervan onderdeel. In deze informatienota wordt hierover meer informatie gegeven.

Kernboodschap
De Raad en het College van de gemeente Zwolle zijn van mening dat Zwolle een tolerante stad is en moet blijven, waar iedereen kan zijn wie hij wil zijn en kan houden van wie hij wil houden. Roze Zaterdag is een mooie kans om deze tolerantie uit te dragen, aldus de Gemeenteraad. Zwolle is al eerder kandidaat geweest voor Roze Zaterdag: in 1990 kleurde Zwolle roze, met als thema 'Gewoon Trots', evenals in 2006 met het thema 'You're Welcome'. Eind juni wordt jaarlijks de Roze Zaterdag gehouden, met als doel het begrip omtrent homo's, lesbisch, biseksuelen en transgenders (LHBT) te vergroten. Het bestuur van Stichting Roze Zaterdagen bepaalt twee jaar vooruit in welke stad de Roze Zaterdag gehouden gaat worden.

Stand van zaken
De initiatiefnemers hebben op 25 oktober d.d. de intentieverklaring om Zwolle te kandideren voor Roze Zaterdag ingediend bij Stichting Roze Zaterdagen (zie bijlage 1). Voor het vervolgproces zullen initiatiefnemers voor 1 mei 2018 een Bidbook aanleveren bij de Stichting. Stichting Roze Zaterdag kent de titel Roze Stad toe aan de gemeente die het beste plan indient. Diversiteit van de stad en een goede samenwerking tussen gemeente, ondernemers en culturele instellingen zijn hierin belangrijke criteria.

Samenwerking
Initiatiefnemers zijn bezig om zoveel mogelijk partijen te betrekken bij de organisatie, voorbereiding en uitvoering van de Roze Zaterdag 2020. Initiatiefnemers geven aan partijen als het COC, onderwijsinstellingen, de Koninklijke Horeca Nederland, HESZ, Zwolle Fonds, Cibap, Museum de Fundatie, PEC Zwolle en Landstede Basketbal te hebben benaderd. Ook religieuze partijen als kerken, de synagoge en moskeeën worden benaderd om mee te denken en te participeren.

Consequenties
In de begroting van de initiatiefnemers van Roze Zaterdag wordt een indicatief bedrag van €40.000,- gevraagd aan de gemeente Zwolle. Het totaal begrote bedrag ligt rond de €239.000,-. De intentie is om overige kosten te dekken vanuit sponsoring van instellingen en organisaties, horeca, bedrijfsleven, Provincie en regiogemeenten. Initiatiefnemers zijn in gesprek met deze partijen. Het college heeft toegezegd de gevraagde €40.000, - - onder nader uit te werken voorwaarden - bij te dragen aan de nog op te richten stichting ‘Join the Heartbeat’. De gelden worden verstrekt uit de *reserve incidentele middelen*. De intentie is om onderstaande activiteiten uit te voeren gedurende de week voorafgaand en tijdens Roze Zaterdag:

- Pink Parade (Botenparade) waarin op informatieve en feestelijke manier aandacht gevraagd wordt voor meer respect en begrip voor LHBT’ers in de regio. Want jezelf kunnen zijn, wat je

seksuele geaardheid of gender-identiteit ook is, is een thema dat nog altijd speciale aandacht vraagt.
- Pink Pride Party waarin diverisiteit op feestelijke wijze gevierd wordt.
- Pride Week, met daarin verschillende exposities en voorstellingen, een roze kerkdienst, informatieavonden en (buiten)films – allen met een accent op LHBT.
- Pink Pride Camping in park de Weezenlanden

Communicatie
De voorbereiding en uitwerking van de genoemde activiteiten is een samenwerking van initiatiefnemers en organisaties uit de stad en de gemeente Zwolle.

Vervolg
De komende periode zullen genoemde partijen het kandideren voor roze zaterdag verder vorm geven. Voor 1 mei zal het bidbook aangeleverd worden. In de zomer van 2018 wordt bekend gemaakt of Zwolle al dan niet Roze zaterdag 2020 mag hosten.

Openbaarheid
Deze informatienota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 40704

Onderwerp Beantwoording motie Roze Zaterdag

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 20-02-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

ROZE ZATERDAGEN NEDERLAND
bestuur@rozezaterdagen.nl
www.rozezaterdagen.nl

Aanmelden kandidaten voor 2020!

Wil je jouw stad aanmelden voor de Roze Zaterdag in 2018 of later? Tot 1 februari 2016 kunnen steden zich kandidaat stellen voor de Roze Zaterdag in 2018 door een intentieverklaring naar het bestuur te sturen. Wij sturen dan nadere informatie op over de procedure en voorwaarden waaraan kandidaatsteden moeten voldoen. Voor 1 mei 2016 moeten de kandidaten een organisatieplan/bidbook maken. Rond Roze Zaterdag 2016 in Amsterdam wordt bekend welke stad Roze Zaterdag 2018 krijgt.

FORMULIER INTENTIEVERKLARING ROZE ZATERDAG/ROZE STAD

Stad	: Zwolle
Betreft het jaar	: 2020
Contactpersoon	: Niek Lá Mon/ Hendrik Karabagias
Adres	: Rodetorenplein 10
Postcode & Plaats	: 8011MJ Zwolle
Functie	: Organisatie
Telefoonnummer	: 06-43238081(Hendrik) 0612077637(Niek)
E-mailadres	: Hendrik@osvi.nl
Namen andere initiatiefnemers	:Voltallige gemeenteraad Zwolle(deze heeft in een motie unanieme steun gegeven voor het initiatief), en diverse sociale partners in Zwolle onder deze Citycentrum Zwolle, Koninklijke Horeca Nederland afd Zwolle, Horeca Evenementen Stichting Zwolle(HESZ), COC, Zwolse Theaters. En vele anderen…

Bovengenoemde perso(o)n(en) stellen graag genoemde stad voor bovengenoemd jaar kandidaat voor de Roze Zaterdag/Roze Stad.

Handtekening

Datum 25 oktober 2017

ROZE ZATERDAGEN NEDERLAND
bestuur@rozezaterdagen.nl
www.rozezaterdagen.nl

Sluitingsdatum:
Roze Zaterdag/Roze Stad 2020

Dit formulier vóór bovengenoemde sluitingsdata toezenden aan Stichting Roze Zaterdagen Nederland, Postbus 1401, 3000 BK Rotterdam, of mailen naar bestuur@rozezaterdagen.nl

VVD ZWOLLE PvdA D66 GROEN LINKS Swollwacht SP

M 17 - 1

ROZE ZATERDAG 2020 ZWOLLE

De gemeenteraad van Zwolle in vergadering bijeen op 12 juni '17,

Constaterende dat:

- De stichting Roze Zaterdagen Nederland is opgericht om jaarlijks de Roze Zaterdag toe te kennen aan een stad in Nederland;
- Het bestuur van de stichting Roze Zaterdagen Nederland twee jaar vooruit bepaalt in welke stad de Roze Zaterdag gehouden gaat worden;
- Een aantal initiatiefnemers[1], waaronder ondernemers en emancipatie-stichtingen de nek wil uitsteken om Roze Zaterdag 2020 in Zwolle te laten plaatsvinden;
- Initiatiefnemers voor 1 januari 2018 een intentieverklaring moeten inleveren om Zwolle in te schrijven voor Roze Zaterdag 2020.

Van mening dat:

- Zwolle een tolerante stad is, waar iedereen kan zijn wie hij wil zijn en kan houden van wie hij wil houden;
- Roze Zaterdag Zwolle een mooie kans is om deze tolerantie uit te dragen;
- Het fantastische initiatief uit de stad om Zwolle aan te melden voor Roze Zaterdag 2020 grote ondersteuning verdient.

Spreekt uit:

- Het initiatief om Zwolle te kandideren voor Roze Zaterdag 2020 van harte te ondersteunen.

Verzoekt het College:

- Initiatiefnemers in raad en daad te ondersteunen bij het kandideren voor Roze Zaterdag 2020 om deze feestdag daadwerkelijk naar Zwolle te halen.

En gaat over tot de orde van de dag

T. van Campen	P. Wolthof	S. Paauw	R. de Paus	S. Bruggenkamp
VVD	PvdA	D66	GroenLinks	Swollwacht

B. Geerling
SP

[1] Contactgegevens bekend bij de raadsgriffie

Aangenomen
met algemene stemmen
12/6

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 12 maart 2018

onderwerp	Voortgang Energietransitie in kansrijke gebieden
portefeuillehouder	Michiel van Willigen
informant	Oosthof, Jeroen (2457)
medeopstellers	Epema, Maarten Vedder, Arjen (2903)
afdeling	Civiel en Groen
bijlagen	Voorstel: Informatienota voortgang Energietransitie in kansrijke gebieden

Voorgesteld besluit raad

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. Stand van zaken initiatieven grootschalige opwekking binnen de kaders van de Zwolse Energiegids voor grootschalige opwekking van duurzame energie.
2. Stand van zaken kansrijke gebieden en gemeentelijk handelingsperspectief
3. Verkenning doorontwikkeling regierol en inzet van de gemeente om de verschillende scenario's in rolneming uit te werken.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 14 februari 2018

Onderwerp	Informatienota over voortgang Energietransitie in kansrijke gebieden
Versienummer	V1.1

Portefeuillehouder Van Willigen

Informant M. Epema
Afdeling Projecten / EC
Telefoon 038 498 2508
Email M.Epema@zwolle.nl

Bijlagen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. Stand van zaken initiatieven grootschalige opwekking binnen de kaders van de Zwolse Energiegids voor grootschalige opwekking van duurzame energie.
2. Stand van zaken kansrijke gebieden en gemeentelijk handelingsperspectief
3. Verkenning doorontwikkeling regierol en inzet van de gemeente om de verschillende scenario's in rolneming uit te werken.

Aanleiding

Op 18 december 2017 heeft uw raad de Zwolse Energiegids voor grootschalige opwekking van duurzame energie vastgesteld. De Energiegids in een belangrijk kader document binnen het bredere energietransitie programma van de gemeente Zwolle. Dit programma is er op gericht de doelstellingen te realiseren uit het ambitiedocument 'Energiek' dat in juni 2017 door uw raad is vastgesteld. Voor 2025 moet Zwolle 25% CO2 uitstoot reductie realiseren ten opzichte van het niveau van 1990 en tevens 25% van het energieverbruik op dat moment binnen Zwolle duurzaam opwekken. Daarbij wil Zwolle de energietransitie inzetten als katalysator van sociaal en economische groei. De stip aan de horizon is een energieneutraal Zwolle in 2050. Op dit moment wordt hard gewerkt aan het verder structureren van deze opgave in een programmaplan voor de energietransitie. Een goede uitwerking van de monitoring van doelstellingen, behaalde resultaten en potentiële resultaten op basis van projecten (bijvoorbeeld wijktransitie) en initiatieven (bijvoorbeeld grootschalige opwekking) die nog in voorbereiding zijn, is daarbij een belangrijk focuspunt. Aansluiten bij de landelijke kaders die hiervoor nu worden ontwikkeld is essentieel.De beweging die nu in Zwolle wordt gemaakt speelt momenteel op veel plaatsen in Nederland. Het verder ontwikkelen van de regionale samenwerking rond de energietransitie is in volle gang. . Daarbij wordt actief overleg en samenwerking gezocht met de omringende gemeenten die vanuit hun eigen doelstellingen aan dezelfde opgave werken.
Naast het ontwikkelen van kaders en beleid wordt door de gemeente ook al volop in de praktijk gewerkt aan de transitie: binnen lopende (gebieds)projecten in de gebouwde omgeving, bij het verduurzamen van de gemeentelijke energiehuishouding, bij het stimuleren en deelnemen aan de bredere maatschappelijke beweging en bij het behandelen van initiatieven voor grootschalige opwekking. Deze informatienotitie behandelt de stand van zaken van deze laatste categorie: grootschalige opwekking.

Bij het vaststellen van de Energiegids is met uw raad afgesproken u begin 2018 te informeren over de voortgang van de ontwikkelingen rond grootschalige opwekking. Deze notitie geeft een beeld van de actuele ontwikkelingen:

- Stand van zaken intitiatieven grootschalige opwekking algemeen
- Stand van zaken in de kansrijke gebieden voor windenergie die in de Energiegids in kaart zijn gebracht en het gemeentelijk handelingsperspectief voor de korte termijn hierin.
- Stand van zaken verkenning scenario's handelingsperspectief gemeente voor de (middel)lange termijn in de kansrijke gebieden.

Stand van zaken initiatieven grootschalige opwekking algemeen

Na het vaststellen van De Energiegids is de al verwachte dynamiek op gang gekomen van initiatiefnemers die zich bij de gemeente melden om hun initiatief voor te leggen. Het betreft hier zowel concrete initiatieven waarbij al een concrete locatie in beeld is en in enkele gevallen ook al een SDE subsidie (landelijke subsidieregeling Stimulering Duurzame Energieproductie) is toegekend, tot potentiële initiatiefnemers die zonder concrete locatie de situatie in Zwolle aan het verkennen zijn. De concrete initiatieven betreft tot nu toe alleen de categorie zonne-energie. Verkenningen door potentiële initiatiefnemers die bij de gemeente bekend zijn betreffen de categorieën zonne-energie, windenergie en waterkracht. Het betreft zowel initiatiefnemers van binnen als van buiten Zwolle. Uit de SDE rondes 2016 en voorjaarsronde 2017 is binnen Zwolle voor een totaal vermogen van circa 59 MW SDE beschikt. Dit staat voor een jaarlijkse stroomproductie waarmee circa 17000 woningen van stroom kunnen worden voorzien bij een gemiddeld jaarverbruik van 3000 kWh. Het betreft hierbij allemaal zonne-energieprojecten. Het gros van deze beschikkingen betreft dakgebonden installaties waarvoor

geen omgevingsvergunning nodig is. Deze projecten vallen derhalve buiten de reikwijdte van de Energiegids. De 2 projecten die wel onder de reikwijdte van de gids vallen betreft beoogde drijvende zonne-energie installaties op zandwinplassen; gezamenlijk goed voor totaal 52 van de eerder genoemde 59 MW.

De uitslag van de SDE najaarsronde 2017 is nog niet officieel door RVO bekend gemaakt. Naast de al gemelde zonne-velden Herfte en Hessenpoort hebben zich nog 2 initiatiefnemers voor een zonneveld gemeld die al een concrete locatie op het oog hebben maar de procedure voor de omgevingsvergunning en de aanvraag van de SDE nog moeten starten. Met al deze initiatiefnemers wordt intensief verkend of hun initiatief past of passend gemaakt kan worden binnen de kaders die in de Energiegids hiervoor zijn gegeven. Met name de invulling van de bijdrage aan lokale sociaaleconomische groei en het participatieproces zijn daarbij belangrijke focuspunten. De gemeente probeert hierbij in een actieve verbindende rol partijen bij elkaar te brengen die gezamenlijk kunnen bijdragen aan het op gang brengen van de lokale energie-economie.

Stand van zaken kansrijke gebieden voor windenergie
In de Energiegids zijn 2 kansrijke gebieden naar voren gekomen waar binnen wettelijke kaders in een groter aaneengesloten gebied kansen zijn voor windenergie. Deze zijn in de Energiegids op pagina 8 benoemd als de kansrijke gebieden Tolhuislanden en Zuid. In de lokale gemeenschappen in en aangrenzend aan deze gebieden heeft dit veel aandacht gekregen. Hoewel er - voor zover bij de gemeente bekend - op dit moment geen sprake is van een concreet initiatief heeft de gids ertoe geleid dat mensen zich zijn gaan oriënteren. Via streekvereniging de Marsen is de gemeente uitgenodigd om op een informatieavond de Energiegids nader toe te lichten. Deze informatieavond heeft plaats gevonden op 13 december 2017. Een constructieve en verhelderende avond die duidelijk in een behoefte heeft voorzien. Op basis hiervan heeft de gemeente aangeboden ook voor het kansrijke gebied Zuid een informatieavond te organiseren die op 31 januari 2018 heeft plaats gevonden.

Zolang er geen sprake is van een concreet initiatief in de kansrijke gebieden betreft het gemeentelijke handelen op dit moment vooral een zorgtaak. Deze betreft allereerst het snel en zorgvuldig verstrekken van informatie over het beleid dat in de Energiegids is vastgelegd. Daarnaast wordt door de wijkmanagers goed contact met de gemeenschappen gehouden over wat de Energiegids in de gemeenschappen heeft losgemaakt. In beide gebieden zijn verschillende bewoners zich voorzichtig aan het oriënteren op de kansen die duurzame energie voor henzelf en het gebied zouden kunnen bieden. Ook melden zich tegenstanders en partijen die andere belangen zoals bescherming van de weidevogelstand onder de aandacht willen brengen. In alle gevallen staat zorgvuldige informatieverstrekking centraal. De gemeente heeft oog voor de zorg die er bij de lokale gemeenschappen leeft en probeert actief met de gemeenschappen mee te denken. Ondermeer over hoe het gesprek hierover in de gemeenschap goed kan worden gekanaliseerd zodat de sociale cohesie niet onder druk komt te staan. De gemeente zet de gesprekken met de diverse belanghebbenden in Tolhuislanden en Windesheim de komende periode voort, waarbij oog voor en warme betrokkenheid bij de gemeenschap centraal staat.

Verkenning scenario's handelingsperspectief gemeente
Zoals hierboven beschreven betreft het handelingsperspectief van de gemeente in kansrijke gebieden vooral de zorgtaak zolang er geen sprake is van een concreet initiatief. Het college van B&W heeft in december 2017 wel opdracht gegeven de scenario's in beeld te brengen van wat de gemeentelijke

rolneming zou kunnen zijn in de grootschalige opwekking van energie binnen Zwolle algemeen en dan specifiek ook voor de kansrijke gebieden. Achterliggende vraag is welke rolneming vanuit de vastgestelde doelstellingen uit het ambitiedocument ‘Energiek’ en de Energiegids wenselijk en noodzakelijk zijn. Voor grootschalige opwekking en de kansrijke gebieden kan deze rolneming variëren tot een toetsende publiekrechtelijke rol wanneer initiatieven zich aandienen tot een pro-actieve regiserende publiekrechtelijke rol of zelfs actieve privaatrechtelijke deelneming in investeringen en exploitatie van grootschalige opwekking. De keuzes die hierin gemaakt worden zijn natuurlijk sterk afhankelijk van de lokale context en afhankelijk van politieke keuzes. Binnen deze raadsperiode is het niet meer aan de orde hierover een uitgebreid debat te voeren en keuzes te maken die voor langere termijn richtinggevend zijn. Gelijktijdig is tegen de achtergrond van de dynamiek die op gang is gekomen rond grootschalige opwekking in Zwolle het wel zaak om de opties snel en grondig in kaart te brengen zodat een nieuw college en raad zich hierop snel kunnen oriënteren. De opdracht van het college om de keuze opties in scenario’s nader uit te werken is dan ook hierop gericht

Vooruitlopend op verdere uitwerking en toekomstige besluitvorming over de rolneming, handelt gemeente bij initatieven in lijn met de uitgangspunten van de energiegids en vanuit haar zorgtaak. Concreet betekent dit voor iedere initiatiefnemer, dat het initiatief rekening houdt met de specifieke context van een gebied en invulling geeft aan de vastgestelde procesafspraken. Lokale afwegingen en bijdragen aan andere doelen zijn nadrukkelijk onderwerp van gesprek bij verdere planvorming. De gemeente zal hiervoor continue aandacht vragen en dit altijd terug laten komen bij de diverse afstemmingsoverleggen.

Vervolg
De komende periode gaat de gemeente door met het pro-actief invullen van haar zorgtaak ten aanzien van de kansrijke gebieden specifiek en het in goede banen leiden van initiatieven voor grootschalige opwekking in het algemeen.

Daarnaast wordt bovengenoemde scenariostudie verder uitgewerkt waarbij ook goed wordt gekeken naar de praktijk van andere gemeentes in Nederland.

Het is aan het nieuw te vormen college en de nieuwe raad om afspraken te maken over het vervolgproces.

Openbaarheid
Ja

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

Datum 14 februari 2018

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 43323

Onderwerp Voortgang Energietransitie in kansrijke gebieden

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 20-02-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 12 maart 2018

onderwerp	Verkoop bloot eigendom ondergrond Broerenkerk en ondergrond aanbouw aan Broerenkerk
portefeuillehouder	René de Heer
informant	Kuik, Jan
medeopstellers	
afdeling	Vastgoed
bijlagen	Voorstel: Informatienota verkoop bloot eigendom ondergrond Broerenkerk en ondergrond aanbouw aan Broerenkerk Bijlage: Bijlage 1- overeenkomst - tekening - waardeadvies

Voorgesteld besluit raad

kennis te nemen van:
- de voorgenomen verkoop van het bloot eigendom van de ondergrond van de Broerenkerk en de ondergrond van de aanbouw aan de Broerenkerk aan In de Broeren B.V. (de heer Waanders).

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 20 februari 2018

Onderwerp	Informatienota over verkoop bloot eigendom ondergrond Broerenkerk en ondergrond aanbouw aan Broerenkerk
Versienummer	V1.2

Portefeuillehouder	R. de Heer
Informant	J. Kuik
Afdeling	Vastgoed
Telefoon	038 498 2416
Email	J.Kuik@zwolle.nl
Bijlage	Overeenkomst verkoop bloot eigendom met de bijlagen: situatietekening en waardeadvies (niet openbaar)

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

- de voorgenomen verkoop van het bloot eigendom van de ondergrond van de Broerenkerk en de ondergrond van de aanbouw aan de Broerenkerk aan In de Broeren B.V. (de heer Waanders).

Inleiding
In 2005 is de heer Waanders begonnen met de planvorming voor het realiseren van een boekwinkel met aanverwante functies in de Broerenkerk. Na een lange periode van planuitwerking, ontwerpen en overleggen met betrokken partijen over de restauratie en het gewijzigde gebruik van de kerk, is in 2011 begonnen met de realisatie van de plannen voor de Broerenkerk. Na voltooiing van de bouwkundige aanpassingen, de restauratiewerkzaamheden en de aanbouw aan de kerk, heeft “Waanders in de Broeren” zich in het voorjaar van 2013 in de kerk en de nieuwe aanbouw gevestigd. De kerk geeft huisvesting aan een centrum met detailhandel, een brasserie (”Smaak in de Broeren”), een tentoonstellingsruimte en een zaalruimte met circa 170 plaatsen voor diverse podiumactiviteiten en muziekuitvoeringen. Inmiddels heeft “Waanders in de Broeren” bovenregionale bekendheid en draagt de bijzondere invulling van de kerk positief bij aan de aantrekkingskracht van de Zwolse binnenstad. De Broerenkerk is voor Zwolle een toeristentrekker geworden.

Ten tijde van de planvorming was de gemeente volledig eigenaar van de kerk die de status van Rijksmonument heeft. Op 16 december 2010 is de erfpacht- en opstalovereenkomst tussen de heer Waanders en de Gemeente Zwolle ondertekend. Aansluitend is op 6 januari 2011 de notariële akte in verband met de levering van de kerk en het vestigen van het erfpachtrecht voor de ondergrond van de kerk gepasseerd. Daarmee is Waanders eigenaar van het kerkgebouw en erfpachter van de ondergrond van het kerkgebouw geworden.

Nadat in 2012 bleek dat de in het oorspronkelijke plan voor de Broerenkerk opgenomen kelder niet kon worden gerealiseerd heeft het college in maart 2013 ingestemd met het plan om een aanbouw tegen de kerk te realiseren. Op 23 april 2013 is de notariële akte in verband met de levering in erfpacht van de ondergrond voor de aanbouw bij de kerk gepasseerd.
In de voorwaarden bij de erfpacht voor de ondergrond van de kerk en de ondergrond van de aanbouw bij de kerk zijn afspraken over het onderhoud van de kerk en het orgel en over het gebruik van de kerk vastgelegd.

In de voorwaarden bij de erfpacht is ook opgenomen dat de erfpachter een voorkeursrecht van koop ten aanzien van het bloot eigendom van de ondergrond van de kerk en de aanbouw van de kerk heeft. Ook is een optierecht opgenomen inhoudende dat de erfpachter na een periode van 10 jaar na de ingangsdatum van de erfpacht het recht heeft om het bloot eigendom van de gemeente te kopen tegen nader te bepalen voorwaarden.

De heer Waanders heeft medio 2017 aangegeven graag het bloot eigendom van de ondergrond van de Broerenkerk en de ondergrond van de aanbouw bij de kerk van de gemeente te willen kopen. De heer Waanders heeft een leeftijd bereikt waarop het organiseren van eigendomsopvolging voor het vastgoed in zijn bedrijf en de bedrijfsopvolging voor “Waanders in de Broeren” en andere bedrijfsonderdelen urgent is geworden en aandacht verdient. Daarom onderzoekt de heer Waanders verschillende mogelijkheden waaronder de mogelijkheid om de Broerenkerk te vervreemden aan een (maatschappelijk) vastgoedfonds of een andere geschikte koper en de mogelijkheid om de Broerenkerk in het familiebedrijf te houden.

De situatie waarbij de heer Waanders eigenaar is van het kerkgebouw en de aanbouw bij de kerk maar geen eigenaar maar erfpachter is van de ondergrond van deze gebouwen, werkt samen met de erfpachtvoorwaarden belemmerend bij het vinden van een financiering of een koper voor de

Broerenkerk die bereid is een koopsom te betalen die recht doet aan de investering die door de heer Waanders is gedaan in de kerk.

Na het verzoek is onderzocht of de gemeentelijke belangen bij verkoop van het bloot eigendom voldoende gewaarborgd kunnen worden. Het gaat daarbij met name om het belang van instandhouding en goed onderhoud van het monumentale kerkgebouw en het orgel en het belang van gebruik van de kerk voor een functie die past bij de monumentale kerk en bij de binnenstad van Zwolle.

Hoewel nog geen 10 jaar zijn verstreken sinds het vestigen van erfpachtrecht is de verkoop van het bloot eigendom in lijn met de bedoeling van partijen om na een periode waarin de renovatie en herbestemming van de kerk gerealiseerd is en de nieuwe functies duurzaam genesteld zijn, de erfpachter de mogelijkheid te geven om het volledige eigendom van de Broerenkerk met ondergrond te verkrijgen. Inmiddels heeft een hoogwaardige renovatie van het Rijksmonument plaatsgevonden. En met de vestiging van “Waanders in de Broeren” en “Smaak in de Broeren” heeft de herbestemming van de Broerenkerk succesvol plaatsgevonden. De nieuwe functies in de kerk hebben hun bestaansrecht de afgelopen jaren bewezen en de herbestemde Broerenkerk is voor Zwolle een toeristentrekker geworden. Er is dan ook geen aanleiding om de periode van 10 jaar af te wachten en niet nu al het bloot eigendom aan In de Broeren B.V. te verkopen.

Met de heer Waanders is in beginsel overeenstemming bereikt over de verkoop van het bloot eigendom van de ondergrond van de Broerenkerk en de aanbouw bij de kerk en de aan de verkoop verbonden voorwaarden met betrekking tot ondermeer instandhouding en onderhoud van het kerkgebouw en het orgel.

Kernboodschap

Op initiatief van en door de heer Waanders heeft de renovatie en herbestemming van de Broerenkerk plaatsgevonden. De nieuwe functies in de kerk hebben met "Waanders in de Broeren" en "Smaak in de Broeren" hun bestaansrecht de afgelopen jaren aangetoond en de herbestemde Broerenkerk is voor Zwolle een ware toeristentrekker geworden. In de Broeren B.V. (een vennootschap van de heer Wwaanders) is sinds 2011 eigenaar van het kerkgebouw en sinds 2013 eigenaar van de aanbouw aan de kerk. In de Broeren B.V. is erfpachter van de ondergrond van deze gebouwen. De heer Waanders heeft de gemeente verzocht om het bloot eigendom van de ondergrond van de kerk en de aanbouw aan de kerk te verkopen aan In de Broeren B.V. In lijn met de bedoeling van partijen om na een periode waarin de renovatie en herbestemming van de Broerenkerk is gerealiseerd en de nieuwe functies duurzaam genesteld zijn, de erfpachter de mogelijkheid te geven om het volledige eigendom van de Broerenkerk met ondergrond te verkrijgen, is het college bereid het bloot eigendom van de ondergrond aan In de Broeren B.V. te verkopen.

Consequenties

Bij verkoop van het bloot eigendom van de ondergrond van kerk en aanbouw komen de erfpachtvoorwaarden te vervallen. Om de instandhouding en de goede staat van onderhoud van de monumentale kerk en het orgel bij verkoop te waarborgen is in de overeenkomst waarmee het bloot eigendom wordt verkocht vastgelegd dat In de Broeren B.V. en de opvolgende eigenaren van de Broerenkerk verplicht zijn om de kerk en het orgel in stand te houden en in goede staat van onderhoud te houden. In afstemming met het Team Monumenten zijn voorwaarden voor het onderhoud van de

kerk en het orgel geformuleerd. Deze voorwaarden zijn vervolgens in de koopovereenkomst met In de Broeren B.V. opgenomen.

Met de verkoop van het bloot eigendom van de ondergrond van kerk en de aanbouw aan In de Broeren B.V., komt de volledige eigendom van kerk, aanbouw en ondergrond in één hand. Hierdoor ontstaat een duidelijke eigendomssituatie en komt de huidige erfpacht- en eigendomssituatie die samen met de erfpachtvoorwaarden belemmerend werkt voor het vinden van een geschikte koper voor de Broerenkerk te vervallen. Zodra In de Broeren B.V. volledig eigenaar is van de Broerenkerk met aanbouw en ondergrond kan de heer Waanders de eigendomsopvolging organiseren. Verkoop van de kerk aan een (maatschappelijk) vastgoedfonds of een andere geschikte koper draagt bij aan het waarborgen van een langdurige instandhouding van de Broerenkerk.

Bij de uitgifte in erfpacht van de ondergrond van de kerk en de aanbouw bij de kerk is in de erfpachtakte vastgelegd dat bij verkoop van het bloot eigendom de waarde van het bloot eigendom door partijen in onderling overleg bepaald dient te worden en dat aangesloten moet worden bij de waardebepaling van de kerk en ondergrond die in 2010 door twee taxateurs van Ten Hag en DTZ Zadelhoff is uitgevoerd. Ter uitvoering van het bepaalde in de erfpachtakte is over de waarde van het bloot eigendom advies uitgebracht door de taxateurs van Ten Hag en Cushman & Wakefield (voorheen DTZ Zadelhoff) die ook betrokken waren bij de waardebepaling in 2010. Uitgaande van het door deze onafhankelijke taxateurs uitgebrachte advies is de verkoopprijs voor het bloot eigendom bepaald. Daarmee is de verkoopprijs marktconform. De koopovereenkomst met als bijlage het waardeadvies zijn als vertrouwelijke bijlage bij deze informatienota gevoegd.

Vervolg
Nadat uw raad kennis heeft genomen van deze informatienota zal de verkoopovereenkomst medio maart 2018 namens de gemeente worden ondertekend. Vervolgens zal de juridische levering van het bloot eigendom plaatsvinden.

Openbaarheid
Deze informatienota is openbaar.
De als bijlage bij het collegevoorstel gevoegde overeenkomst met bijlagen is niet openbaar op grond van artikel 10 lid 2 onder b en g Wob.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 43536

Onderwerp Verkoop bloot eigendom ondergrond Broerenkerk en ondergrond aanbouw aan Broerenkerk

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 20-02-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 12 maart 2018

onderwerp	Startdocument Mobiliteitsagenda
portefeuillehouder	Michiel van Willigen
informant	Tjepkema, Syb (2133)
medeopstellers	
afdeling	Ruimte en Economie
bijlagen	Voorstel: Informatienotaraad Startdocument Mobiliteitsagenda Bijlage: 1. Startdocument Mobiliteitsagenda Bouwstenen voor beleid

Voorgesteld besluit raad

kennis te nemen van:
1. Het Startdocument Mobiliteitsagenda “Bouwstenen voor beleid”

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 15 februari 2018

Onderwerp	Startdocument Mobiliteitsagenda
Versienummer	V4.0

Portefeuillehouder van Willigen

Informant SH Tjepkema
Afdeling Ruimte en Economie / OW
Telefoon 038 498 2133
Email S.Tjepkema@zwolle.nl

Bijlagen 1. Startdocument Mobiliteitsagenda “Bouwstenen voor beleid”

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. Het Startdocument Mobiliteitsagenda “Bouwstenen voor beleid”

Toelichting op het voorstel

Aanleiding

Het huidige mobiliteitsbeleid is in 2009 vastgesteld. Sindsdien is er veel veranderd, zowel in Zwolle, de regio als nationaal. Ook zal de stad de komende jaren nog sterk gaan doorgroeien. Willen we daarbij onze sterke punten, zoals een aangenaam woonklimaat, een sterke economische positie en een aantrekkelijk winkelklimaat, behouden dan is het nodig om de huidige mobiliteitsvisie te vernieuwen. Verder zullen we uitdagingen als klimaatadaptatie, energietransitie en circulaire economie moeten aangaan. De bijdrage die mobiliteit kan leveren aan deze opgaven willen we zichtbaar maken in een nieuwe Mobiliteitsagenda voor de komende jaren met een doorkijk tot 2030. Het is verder zaak om de bijdrage die mobiliteit kan leveren aan een vitale en gezonde stad te borgen in de omgevingsvisie die dit jaar wordt opgesteld.

De afgelopen periode zijn door de Zwolse gemeenteraad een aantal moties ingedient op het gebied van mobiliteit.

Het betreft hierbij de volgende moties:

- Veiligheid voor fietsers op kruispunten (M-23, 10 november 2017)
- Kwalitatief hoogwaardige fietsroute Zwolle-Hardenberg (M-25, 10 november 2017)
- Doorstroming verkeer Zwartewaterallee en IJsselallee (M-22, 10 november 2017)
- Fietsstraat voor de fietsers (M-24, 10 november 2017)
- Verkeersonveilige situatie rotonde Pannekoekendijk-Roelenweg (M-35, 10 november 2017)
- 70 km/uur op de hele zwolse ring (M-34, 10 november 2017)
- Vervuilende scooters en brommers van de weg! (M13-6, 22 januari 2018).

Het college zal bij de verdere uitwerking van de mobiliteitsagenda waar mogelijk rekening houden met deze moties en de wijze waarop dit wordt vorm gegeven expliciet aangeven.

Voor het actualiseren van onze Mobiliteitsvisie en Mobiliteitsagenda zijn middelen gereserveerd. Er wordt bij de uitwerking intensief samengewerkt met de Provincie Overijssel en andere partners in en buiten de stad. Ook vindt er intensieve samenwerking plaats bij het opstellen van de omgevingsvisie om daarmee de noodzakelijke integraliteit te waarborgen en de bijdrage die mobiliteit kan leveren aan de doelen van de omgevingsvisie vast te stellen.

Uitgebreidere informatie over het proces, ontwikkelingen en trends, urgentie en opgaven is te vinden in het “Startdocument Mobiliteitsagenda Zwolle, op weg naar 2030”. Dit bevat de inhoudelijke bouwstenen voor de mobiliteitsagenda van Zwolle.

Kernboodschap

Zwolle dankt haar succes als economische succesvolle en aantrekkelijke woon-, werk-, studie- en winkelstad voor een groot deel aan haar gunstige ligging en goede bereikbaarheid.

Zo is Zwolle een echte fietsstad, is de auto-infrastructuur op orde, wordt hard gewerkt aan de tweede spoorknoop van Nederland en is er veel gedaan op het gebied van mobiliteitsmanagement en slimme verkeersmanagementsmaatregelen. Zwolle staat in Nederland in de kopgroep van steden zowel op het gebied van verkeersveiligheid, gastvrijheid, toegankelijkheid als bereikbaarheid. Ook kent Zwolle een traditie op het gebied van samenwerking met marktpartijen en organisaties. Nieuwe innovatieve toepassingen en marktontwikkelingen op het gebied van digitalisering, communicatie en voertuigtechnologie bieden nieuwe kansen om mobiliteitsvraagstukken op te lossen. Om de successen vast te houden en de ontwikkelingen positief te kunnen beïnvloeden is een actieve en daadkrachtige aanpak nodig.

Zonder ingrijpende maatregelen zal de bereikbaarheid van Zwolle tot 2030 afnemen. Dit is het gevolg van de groei (inwoners, bezoekers en arbeidsplaatsen) van de stad en regio, de verdichting van de

bestaande stad en van het groeiende aantal auto's en vrachtauto's. Hierdoor zullen ook de verkeersveiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid verder onder druk komen te staan. Zwolle staat verder voor een schaalsprong in de vorm van een noodzakelijke uitbreiding van haar centrumgebied van de huidige Binnenstad met het gebied Hanzeland/Spoorzone. Dit heeft ook consequenties op het gebied van mobiliteit. Dit alles maakt dat we de wijze waarop ons verkeerssysteem door de jaren is opgebouwd fundamenteel moeten gaan veranderen en dat we ons daarnaast nog meer moeten gaan richten op de behoeftes en kenmerken van doelgroepen in de stad.

De Kernopgaven
We zien voor de komende jaren de volgende kernopgaven op het gebied van mobiliteit:

Regionale bereikbaarheid garanderen: Het aantal regionale verplaatsingen van en naar Zwolle neemt toe. Dit geldt voor het woon-werkverkeer, verkeer naar de onderwijsvoorzieningen, vrachtverkeer, verkeer naar winkels, evenementen en voorzieningen. Dit heeft gevolgen voor de bereikbaarheid van de stad. Daarom is een versterking nodig van de regionale bereikbaarheid voor alle vervoerwijzen Dit draagt bij aan de regionale rol die Zwolle wil en moet vervullen.
Doorstroming op de buitenring en A 28 bevorderen: De bestaande stad groeit met bewoners, studenten en banen. De Buitenring loopt in de spitsuren nu al tegen de capaciteitsgrenzen aan. We zetten enerzijds in op vraagbeïnvloeding door mobiliteitsmanagement (werkgeversaanpak en stimuleren van het gebruik van de fiets en het openbaar vervoer) en anderzijds op slimme verkeersmanagementsmaatregelen en waar nodig kruispuntaanpassingen om de doorstroming te bevorderen.
Verkeersveiligheid vergroten: Op het gebied van verkeersveiligheid zien we een toename van het aantal letsel ongevallen van met name kwetsbare groepen als ouderen, jongeren en fietsers. Veel ongevallen zijn in en rond het centrum. ,Dit vraagt om een extra inzet zowel op het gebied van preventie als infrastructurele maatregelen.
Fietsen stimuleren: Zwolle is een echte fietsstad, 60% van de zwollenaren fietst dagelijks en de ambitie is om dit de komende 10 jaar nog met 25% te laten groeien. Om dit succes te kunnen continueren en uit te kunnen bouwen is het nodig om te verleiden tot meer fietsen en om voldoende kwaliteit en capaciteit te blijven bieden op ons fietsnetwerk. Meer fietsen draagt bij aan betere gezondheid, leefbaarheid, luchtkwaliteit en minder drukte op het hoofdwegennet. Capaciteitsproblemen zullen echter ook op gaan treden voor het fietsverkeer door de groei. De fietspaden, tunnels en oversteken worden drukker en er is meer behoefte aan goede stallingsvoorzieningen. Om aangenaam en veilig te kunnen blijven fietsen is dus meer ruimte voor fietsers nodig en zijn extra investeringen gewenst.
Openbaar vervoer transformeren: De klassieke benadering van het openbaar vervoer werkt niet goed. Voor het woon-werkverkeer is het vaak niet een goed alternatief en lege bussen op zwakke lijnen zijn niet efficient. De ligging van Zwolle in het hart van een (regionaal) spoorwegnetwerk biedt mogelijkheden om de trein meer te benutten en het aantal overstappunten uit te breiden. Sterke regionale spoorlijnen, streek- en stadsbussen kunnen dan meer concurreren met het gebruik van de auto. De zwakke openbaarvervoerlijnen kunnen worden vervangen door maatwerkvervoer om daarmee de sociale functie voor met name ouderen te waarborgen.
Duurzame mobiliteit stimuleren: Een duurzame stad is nodig voor de gezondheid van onze inwoners en om toekomstbestendig te kunnen functioneren op het gebied van de energietransitie, schonere lucht en klimaatadaptatie. Het stimuleren van het gebruik van (E)-fietsen, electrische (deel)auto's en schone bussen en vrachtverkeer en het rekening houden met klimaatadaptatie en circulariteit bij de aanleg en beheer en onderhoud van infrastructuur zijn hierbij speerpunten.

Toegankelijkheid vergroten: De vergrijzing neemt toe en het aantal personen met een beperking groeit daardoor met ongeveer 50% in de periode tot 2030. Ouderen en minder validen blijven ook langer thuis wonen. Dat stelt eisen aan de toegankelijkheid en daarmee inrichting van de openbare ruimte, passend vervoer en voorzieningen en vergt meer aandacht voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte.

Verdichting van het centrumgebied: in het centrumgebied (Binnenstad en Hanzeland) zullen meer woningen en bedrijven komen en meer voorzieningen. Dit zal ook gevolgen hebben voor de logistiek en toegankelijkheid voor voetgangers maar ook het aantal auto's en fietsen. Dit legt een grote claim op de schaarse openbare ruimte en kan leiden tot bereikbaarheids- en leefbaarheidsproblemen. We zullen daarom gericht inzetten op het stimuleren van slimme auto- en fietsparkeeroplossingen (dubbelgebruik van voorzieningen, piekmanagement, deelauto's, mobiliteitsdiensten voor bewoners, e.d.), het waar mogelijk ontmoedigen van doorgaand verkeer en verlagen van snelheden, het stimuleren van fietsen en lopen en schone vormen van stadslogistiek.

Consequenties

Om de kernopgaven te kunnen oppakken is het nodig om in de volgende bestuursperiode de investeringen in onze stad op het gebied van mobiliteit te vergroten. De benodigde investeringen zijn mede afhankelijk van het tempo van verdichting, de economische groei, de mate en het tempo waarin wij onze ambities willen waarmaken. Dit maakt een goede monitoring noodzakelijk. Investeringen in mobiliteit dragen sterk bij aan ambities van onze gemeente op het gebied van verdichting, economie, duurzaamheid (klimaatadaptatie, energietransitie en circulair), gezondheid, leefbaarheid en veiligheid. Kortom: investeringen in mobiliteit dragen bij aan en zijn nodig voor een vitale stad met vitale inwoners. De opstelling van de mobiliteitsagenda zal daarom intensief worden afgestemd op die van de Omgevingsvisie.

Trends en ontwikkelingen

Op het gebied van mobiliteit en parkeren is er in Zwolle sprake van veel en ingrijpende ontwikkelingen en veranderingen. Zo groeit zowel het autoverkeer als het vrachtverkeer de laatste jaren aanzienlijk en zal deze groei zich ook in de toekomst nog voortzetten. Dit heeft te maken met nationale en regionale ontwikkelingen, maar ook met de groei van onze stad en onze eigen opgaven op het gebied van de stedelijke verdichting (groei), de economische groei en onze ambitie om meer bezoekers te trekken. Naar verwachting zal dit alles bij ongewijzigd beleid leiden tot een slechtere bereikbaarheid van onze stad en afname van de leefbaarheid (luchtkwaliteit, geluid, trillingen) en verkeersveiligheid. Ook zullen we onze duurzaamheidsdoelstellingen (CO2 uitstoot, energie) niet kunnen halen.
Trends waar we ook mee rekening houden zijn de vergrijzing van de bevolking, de grote aandacht voor gezondheid en bewegen, technologische ontwikkelingen zoals slimme voertuigen en slimme app's, meer electrisch vervoer, de groeiende deeleconomie en de veranderende rol van de overheid. Daarnaast groeit ook het autobezit nog verder, waardoor ook de parkeeropgave actueel blijft. Verder is er op het gebied van openbaar vervoer veel aan de hand. Zo wordt momenteel bezuinigd op het openbaar vervoer en wordt de komende jaren het openbaar vervoer in de regio Zwolle opnieuw aanbesteed. Hierdoor ontstaan mogelijk ook kansen voor nieuwe vervoersvormen. We willen die kansen benutten en de bedreigingen aanpakken bij de verdere uitwerking van ons beleid.

Succes koesteren en verder uitbouwen

Bij onze aanpak willen we uitgaan van onze sterke punten en deze verder uitbouwen. Zwolle heeft op het gebied van mobiliteit namelijk een goede uitgangspositie. Zo zijn we prima bereikbaar per trein (2e

knooppunt van Nederland), (vracht)auto en fiets en liggen we als een scharnierpunt tussen Randstad en Noordoost Nederland. Ook hebben we een aantrekkelijke en gastvrije Binnenstad.
Op het gebied van fietsen zijn we zowel nationaal als internationaal koploper. Bijna 2/3de van de inwoners van Zwolle fietst dagelijks. Onze hoofdwegenstructuur is robuust door de investeringen die we afgelopen 10 jaar hebben gedaan in de buitenring (Ceintuurbaan, IJsselallee) en de Hasselterweg/N331 (HIS). We kennen een succesvolle werkgeversaanpak samen met het bedrijfsleven op het gebied van mobiliteitsmanagement in het kader van het Beter Benutten programma dat we met Rijk, provincie en gemeente Kampen uitvoeren. We hebben op het gebied van parkeren zowel voor de auto (Katwolderpleingarage) als de fiets (Gasthuispleinstalling) geïnvesteerd in parkeervoorzieningen en zijn verkozen tot verkeersveiligste gemeente van Nederland in 2016. Begin dit jaar zijn we genomineerd voor de best toegankelijke gemeente van Nederland.
Dit zijn stuk voor stuk bouwstenen voor ons mobiliteitsbeleid die ons een prima uitgangspositie geven om de uitdagingen voor de toekomst aan te kunnen.

De uitdagingen voor mobiliteit liggen op het gebied van bereikbaarheid, leefbaarheid, veiligheid en duurzaamheid van Zwolle en zijn daarmee onderdeel van de Omgevingsvisie. De opgaven waar we voor staan zijn zo groot en complex dat we ons op al deze gebieden, samen met onze partners, verder moeten ontwikkelen en samen investeringen moeten doen.
Wij hebben daarom een nieuwe dynamische Mobiliteitsagenda nodig voor de komende bestuursperiode (2018-2022) met een doorkijk naar 2030. Deze agenda zal ook in moeten spelen op de (financiële) samenwerking met het Rijk, de provincie en de regio en bedrijven en organisaties. Zo is de afgelopen jaren 50% van de mobiliteitsinvesteringen door onze partners meegefinancierd. Het is daarom tevens een meerjarige samenwerkingsagenda.
Mobiliteit houdt niet op bij de gemeentegrenzen. Afstemming en samenwerking op regionaal niveau op het gebied van het hoofdwegennet, het openbaar vervoer en het fietsnetwerk zijn een must. De Mobiliteitsagenda wordt periodiek aangepast op basis van actuele ontwikkelingen, kansen, afstemming met andere agenda's, samenwerking en onze eigen monitoring.

Principes
Bij de uitwerking van de opgaven naar een Mobiliteitsagenda worden de volgende principes gehanteerd:
1. *Daily Urban System van Zwolle is uitgangspunt*,
   mobiliteit gaat verder dan de gemeentegrenzen. De regionale mobiliteitsaanpak is tevens sterk bepalend voor de gemeente Zwolle en omgekeerd is de mobiliteitsaanpak van Zwolle van belang voor de regio.
2. *Keuzevrijheid in het mobiliteitsgedrag*:
   alle vervoerwijzen zijn van belang. Echter heeft wel iedere vervoerwijze zijn eigen problematiek en kansen en dat geldt ook voor de verschillende stadsdelen. Daarom is een gedifferentieerde aanpak gewenst.
3. *Balans tussen mobiliteit en omgeving*
   mobiliteit is een voorwaarde voor een functionerende stad, anderzijds mag mobiliteit de kwaliteit van de stad niet aantasten. Dit vraagt om een evenwichtige benadering.
4. *Duurzame mobiliteit noodzakelijk*:
   de transitie naar schoner vervoer wordt gestimuleerd en biedt goede kansen voor het behalen van de doelen op het gebied van energietransitie, luchtkwaliteit en een kwaliteitsverbetering van de stad.
5. *Samen, van participatie naar partnership*:

participatie blijft belangrijk als het gaat om betrokkenheid, begrip en draagvlak. Om uiteindelijk voortgang te kunnen boeken is een actieve samenwerking in de vorm van partnerschap nodig met de marktpartijen, ondernemers, organisaties, belanghebbenden en andere initiatiefnemers. Dit geldt zowel op nationaal, regionaal, stedelijk als wijk en buurtnivo.

6. *Slimme mobiliteit biedt extra kansen*:
   wat gisteren nog niet kon, kan morgen misschien wel. We willen de mogelijkheden van innovatie gebruiken. De oplossing hoeft dan ook niet meer volledig op het gebied van de infrastructuur te liggen maar eerder in het benutten van de infrastructuur door verkeersmanagement en andere organisatievormen zoals mobility as a service (MAAS) en mobiliteitsmanagement. Het op een slimme wijze gebruiken van data is hiervoor van groot belang.

Communicatie
Dit startdocument is mede tot stand gekomen op basis van een stadsgeprek op 6 december 2017, waar ongeveer 50 personen (organisaties) aan deelnamen. Dit is gevolgd door een sessie met een klankbordgroep op 1 februari 2018. Dit proces van consultatie en participatie wordt gecontinueerd bij het verder ontwikkelen van de Mobiliteitsvisie en de Mobiliteitsagenda na de gemeenteraadsverkiezingen van 21 maart 2018.

Vervolg
Na de gemeenteraadsverkiezingen wordt de gemeenteraad intensief betrokken bij de verdere invulling van de uitgangspunten van de mobiliteitsagenda.
Tevens wordt dan de dialoog met de stad (stadsgesprekken, klankbordgroep) gecontinueerd. Uitgangspunt hierbij is partnerschap met alle relevante partijen in en buiten de stad. In het derde kwartaal van 2018 dient dan een nieuwe Mobiliteitsagenda gereed te zijn. Op basis daarvan worden meerjarige financiële afspraken met de Provincie Overijssel en mogelijk het Rijk gemaakt.

Openbaarheid
Het Startdocument is een openbaar document en wordt ter beschikking gesteld aan de deelnemers van het stadsgesprek, de klankbordgroep en andere overheden. Het Startdocument is daarmee tevens een middel om de samenwerking, die wij nastreven, op gang te houden.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 43552

Onderwerp Startdocument Mobiliteitsagenda

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 20-02-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

op weg

Zwolle

Op weg naar 2030 | Bouwstenen voor beleid

Startdocument Mobiliteitsagenda Zwolle - februari 2018

Inhoudsopgave

1. Naar een nieuwe Zwolse Mobiliteitsagenda 3
2. De Mobiliteitsagenda komt in stappen tot stand 4
3. Trends en ontwikkelingen 5
4. Successen uit het verleden koesteren en versterken in de toekomst 10
5. De urgentie en de opgaven 13
6. Richtinggevende principes voor de koers 22
7. De investerings- en samenwerkingsagenda 26

op weg

1. Naar een nieuwe Zwolse Mobiliteitsagenda

De huidige mobiliteitsvisie van de gemeente is in 2009 vastgesteld. Sindsdien is er stevig gewerkt aan en geïnvesteerd in de mobiliteit in Zwolle. Er is veel veranderd en dat gaat nog wel even door. Het gaat goed met Zwolle en dat willen we graag zo houden.

Maar de wereld is volop in beweging dus moeten wij anticiperen op wat er komen gaat en kansen benutten. Dat willen we zichtbaar maken in een nieuwe Mobiliteitsagenda die een doorkijk gaat geven tot 2030.

In dit startdocument beschrijven we hoe tot een nieuwe Mobiliteitsagenda willen komen, wat er speelt op het gebied van mobiliteit en voor welke opgaven wij staan.

We zien dat de stad blijft groeien en daarmee ook de mobiliteit. Wij willen een duurzame groei mogelijk maken en de leefbaarheid blijven waarborgen. Innovatieve ontwikkelingen zoals slimme voertuigtechniek bieden nieuwe kansen en toepassingen om dat te bereiken. Wij moeten dan wel de juiste keuzes maken en rekening houden met een gewijzigde samenstelling van de bevolking als gevolg van de vergrijzing.

Samenwerking

Een belangrijke factor voor de groei van Zwolle is de gunstige ligging, maar ook de goede samenwerking in de stad en regio. Samen werken en ondernemen zit in ons DNA, al sinds de tijd van het Hanzeverbond. Ook vandaag de dag gunnen we elkaar succes en ruimte om samen te groeien.

We hebben de nieuwe Mobiliteitsagenda nodig om de komende jaren (2019-2022) de (financiële) samenwerking met het Rijk, de provincie en de regio goed te regisseren en de agenda's op elkaar af te stemmen. Mobiliteit houdt immers niet op bij de gemeentegrenzen. Afstemming en regionale samenwerking op het gebied van het hoofdwegennet, het openbaar vervoer, logistiek en het fietsnetwerk zijn een must. De Mobiliteitsagenda is een dynamisch instrument met een doorkijk naar 2030. De Mobiliteitsagenda wordt periodiek aangepast op basis van actuele ontwikkelingen, kansen, afstemming met andere agenda's, samenwerking en onze eigen monitoring.

afb.1.1: Vier aandachtsgebieden

Stad • Groei • Omgevingsvisie (ambities) • Vergrijzing	**Mobiliteit** • Groei • Bereikbaarheid • Veiligheid • Leefbaarheid • Duurzaamheid
Innovatie • Voertuigtechniek • Duurzaam • Slimme mobiliteit	**Agenda's Rijk, Provincie, Regio** • Ruimte, wonen, economie • Hoofdwegennet • Fiets • Openbaar vervoer • Verkeersveiligheid • Slim en Duurzaam

2. De Mobiliteitsagenda komt in stappen tot stand

Mobiliteit raakt alle beleidsterreinen en iedereen in de stad heeft te maken met bereikbaarheid, leefbaarheid, duurzaamheid en verkeersveiligheid. Wij staan er dan ook niet alleen voor. Veel partijen werken met ons samen en dragen op verschillende wijzen bij aan onze ambities.

We zijn op 6 december 2017 gestart met de kick-off in de vorm van een stadsgesprek. Ongeveer 50 deelnemers hebben hun meningen over de mobiliteit in de stad met ons besproken (zie bijlage). In januari 2018 hebben we gesproken met een klankbordgroep over mogelijkheden voor de koers die wij op zouden kunnen gaan. Deze betrokkenheid blijven wij ook in de komende periode organiseren.

We geven de gemeenteraadsverkiezingen een duidelijke plek in de ontwikkeling van de Mobiliteitsagenda. In dit startdocument geven we een overzicht van de trends en ontwikkelingen, successen en ambities en de opgaven en uitgangspunten van beleid. Ook benoemen we een aantal dilemma's. We bieden dit startdocument aan vóór de gemeenteraadsverkiezingen van 21 maart 2018 zodat het een rol kan spelen bij het opstellen van het nieuwe coalitieakkoord voor de periode 2018-2022. In de nieuwe bestuursperiode zullen we ook invulling geven aan een dialoog met de gemeenteraad over de Mobiliteitsvisie en de uiteindelijke Mobiliteitsagenda. Dit document kan daarbij gebruikt worden als begin van een verdere uitwerking van de Mobiliteitsvisie en een daarbij horende Mobiliteitsagenda en vervolgens uitmonden in een Dynamisch Meerjarenprogramma met acties en uitvoeringsprojecten. Dit programma kan dan concreet worden ingevuld voor de periode tot 2022 met een doorkijk naar 2030 en het zal periodiek worden geactualiseerd.

Dit startdocument vormt daarvoor de opmaat. Dit sluit aan bij de doorontwikkeling van de Omgevingsvisie en de afspraken die wij met de provincie Overijssel hebben gemaakt over het opstellen van een Mobiliteitsagenda. Wij zien de provincie en de regio Zwolle als belangrijke samenwerkingspartners, vooral voor het oplossen van stedelijke mobiliteitsvraagstukken met een regionale component. Ook de lokale opgaven kunnen wij alleen goed aanpakken in afstemming met onze partners.

afb.2.1: Stappenplan schematisch

3. Trends en ontwikkelingen

Onze maatschappij is zeer dynamisch. Veranderingen volgen elkaar steeds sneller op en spelen op verschillende terreinen: demografie, economie, sociaal-cultureel, technologie, ecologie en politiek. In een aantal gevallen leidt dit tot nieuwe opgaven.

Maar nieuwe technologische ontwikkelingen en innovatie bieden ook kansen voor nieuwe inzichten en oplossingen van vraagstukken. Het tempo en de impact van de verschillende ontwikkelingen variëren en liggen niet vast. Sommige trends voltrekken zich in de periode tot 2030, andere (vooral technologie en energie) kunnen zeker nog over een langere tijd doorwerken.

Een trend is een ontwikkeling in een bepaalde richting. De impact (het gevolg en het effect) en het tempo ervan zijn nog onzeker. Soms is de richting van het effect ook niet eenduidig. De trend dat er meer gekocht wordt via het internet kan als gevolg hebben dat er minder winkelverplaatsingen plaatsvinden, maar wat het netto-effect op de mobiliteit is, is maar de vraag. Er worden namelijk meer pakketjes bezorgd en de consument besteedt een deel van zijn vrijkomende tijd mogelijk aan andere verplaatsingen. De trend van het "e-winkelen" heeft daarmee zeker mobiliteitsgevolgen (vervoerwijzekeuze, tijdstippen), maar het effect op de totale mobiliteit (kilometers) en bereikbaarheid is niet op voorhand duidelijk.

Hierna beschrijven wij een aantal (landelijke) trends en ontwikkelingen en geven we aan wat de mogelijke impact ervan op mobiliteit is.

3.1 Vergrijzing

Het aandeel van het aantal personen met een leeftijd van 75 jaar of meer verdubbelt in de periode tot 2040. Ouderen blijven langer vitaal, thuis wonen en langer autorijden. Op hoge leeftijd (80+) neemt de vitaliteit af en zijn ouderen vaak niet meer in staat om zelfstandig deel te nemen aan sociale activiteiten of gebruik te maken van gezondheidsvoorzieningen.

Samenhang met mobiliteit

- Ouderen blijven langer autorijden. In de leeftijdscategorie 65-75 (vitale ouderen) neemt het autogebruik toe, vooral sociaal en recreatief. Dit veroorzaakt een toename van de mobiliteit buiten de spitsuren.
- Ouderen blijven langer fietsen. Het aantal (ernstige) ongevallen neemt toe, onder andere door eenzijdige ongevallen (ongeveer 25%). Ouderen blijven langer auto rijden. Het wordt daardoor ook drukker buiten de spitsuren.
- Ouderen blijven langer thuis wonen. Dit vraagt om een levensloopbestendige woonomgeving en bereikbaarheid van voorzieningen, terwijl het aanbod van het openbaar vervoer mogelijk afneemt en de afstand tot de voorzieningen toeneemt.

3.2 Verstedelijking en krimp

Het aantal inwoners in de provincie neemt nog maar beperkt toe. Er komen steeds meer ouderen en de omvang van de beroepsbevolking neemt af. De kleine kernen op het platteland en het buitengebied vergrijzen. Dit heeft invloed op de economische en sociale structuur: bedrijven vestigen zich meer in de Randstad en/of jongeren trekken naar de stad of de economische structuur 'past zich aan' aan deze omstandigheden.
Het wordt juist aantrekkelijk om in Overijssel te wonen als je werkzaam bent in de kennis- of diensten- of zorgeconomie (veel werk aan huis of dichtbij huis) en door het relatief grote woningaanbod van woningen die aantrekkelijk geprijsd zijn ten opzichte van de Randstad. Jongeren trekken steeds meer naar de stad. De stad verjongt en groeit.

De woningmarkt in een aantal groeisteden raakt overspannen (vooral Amsterdam en Utrecht maar ook in Zwolle, Enschede en Deventer). Er ontstaat uitwijkgedrag vanuit de Randstad naar steden die een aantrekkelijke woonomgeving bieden en goede verbindingen hebben met de economische centra in de Randstad.

Samenhang met mobiliteit

- Binnen de steden neemt de omvang het fietsverkeer toe, mede gestimuleerd door het gebruik van de e-fiets in het woon-werkverkeer. De verbindingen (alle modaliteiten) naar de economische centra in en rond Overijssel nemen in belang toe, juist ook voor het deel van de (potentiële) beroepsbevolking die niet over een auto (kan) beschikken en moeten reizen naar de bedrijfs- of werklocatie (vooral maakindustrie, onderwijs en kennis, toerisme en recreatie en zorg). Door de specialisaties en het 'uitwijkgedrag' neemt het belang van de verbindingen (waaronder openbaar) tussen de stedelijke centra toe.
- Het aantal voorzieningen in de dorpen neemt, ten gevolge van het afnemen van het draagvlak af. De bewoners raken daardoor meer aangewezen op de stad. Dit leidt, gecombineerd met een verschraling van het openbaar vervoer, tot meer autoverplaatsingen

3.3 Meer aandacht voor gezondheid

Gezondheid als beleidsthema komt terug op de agenda: gezonde stad, gezonde omgeving, duurzaamheid en gezond leven. Dat heeft onder andere te maken met de decentralisatie van het sociaal beleid (een gezonde bevolking levert financiële en maatschappelijke baten op), de vergrijzing, de bewuste keuze voor een lifestyle en welvaartsziekten (obesitas, luchtwegen, burn-out). De regelgeving rond de Omgevingswet stuurt aan op integraal beleid waarbij gezondheid één van de thema's is.

Samenhang met mobiliteit

- Het fietsgebruik in het woon-werkverkeer neemt toe
- Het recreatief fietsen en wandelen (toerisme en recreatie) groeit in samenhang met de toename van de vrije tijd en de vergrijzing.
- Obesitas neemt als 'volksziekte' in omvang toe. Het zitten is het 'nieuwe roken'.
  Een woonomgeving die uitnodigt tot beweging (lopen en fietsen) draagt bij aan gezondheid en vermindering van maatschappelijke kosten. Dit vraagt om een andere parkeerordening, fietsvriendelijke omgevingen en schaalverkleining.

3.4 Informatisering en digitalisering

In de digitale wereld staan mensen voortdurend met elkaar in verbinding en worden gedragspatronen en economische structuren beïnvloed. De beschikbaarheid van 'big data' biedt nieuwe mogelijkheden voor mobiliteitsconcepten en dienstverlening. De digitale revolutie gaat steeds sneller.

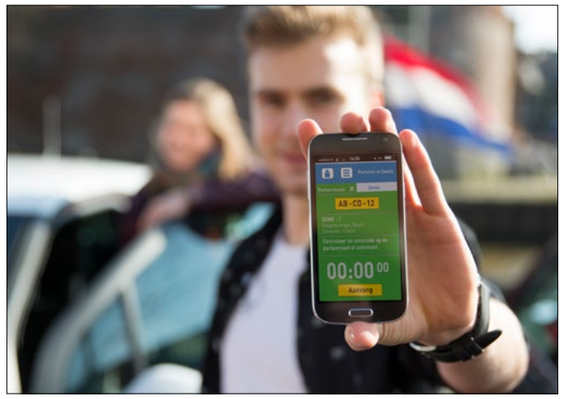

Samenhang met mobiliteit

- De digitalisering vervangt fysieke verplaatsingen maar veroorzaakt ook extra verplaatsingen.
- Traditionele verkeersvoorzieningen (straatmeubilair, parkeerautomaten) worden overbodig.
- De mogelijkheden en rollen voor digitale platforms en multimodale concepten die aansluiten bij de behoeften van reizigers en vervoerders nemen toe.
- De smartphone is een goed hulpmiddel bij het maken van de juiste keuze (voor het juiste vervoermiddel, het juiste tijdstip, de juiste informatie over de combinatie van vervoerwijzen, e.d.), maar het gebruik tijdens het fietsen en autorijden is een bedreiging voor de verkeersveiligheid.

3.5 Nieuwe voertuigtechnologieen

Het E-rijden (elektriciteit, waterstof) breekt door voor alle modaliteiten: fiets, scooter, auto, openbaar vervoer en vrachtverkeer, mede gestimuleerd door technologische innovatie (prijsdaling), aandacht voor duurzaamheid, gezondheid en wet- en regelgeving. Daarnaast doet het autonome voertuig (variërend van ondersteuning voor de bestuurder tot mogelijk uiteindelijk volledig geautomatiseerd) zijn intrede.

Samenhang met mobiliteit

- Het gebruik van de E-fiets blijft toenemen. Het wordt drukker op het fietspad en de snelheidsverschillen worden groter. De vraag naar goede stallingsvoorzieningen met oplaadmogelijkheden neemt toe.
- Electrische auto's zorgen voor minder geluidsoverlast en

stoten geen schadelijke stoffen uit. De vraag naar oplaadmogelijkheden groeit. Het aantal auto's neemt naar verwachting de komende jaren nog niet af. Dit leidt nog steeds tot een groeiende parkeerbehoefte.
- Het 'geautomatiseerde' motorvoertuig is geen oplossing voor de (stedelijke) congestie. De 'restcapaciteit' is onvoldoende om verdere groei van de automobiliteit (in de spitsuren) congestievrij of congestiearm op te vangen. De volgtijden van de voertuigen worden eerder groter dan kleiner.
- Voor de komende twee decennia is voor het individuele autoverkeer de ondersteuning van de rijtaken het meest waarschijnlijk. Een volledige automatisering voor het individuele autoverkeer wordt niet vóór 2050 - 2075 verwacht. De stap naar volledige automatisering is nog zeer onzeker.
- Het 'geautomatiseerde' of autonome voertuig biedt wel nieuwe kansen voor deelsystemen en vervoerconcepten op wijk- en dorpsniveau. Er zijn inmiddels in en buiten Nederland volledig autonome OV-systemen operationeel. Dit biedt kansen voor het verhogen van de efficiëntie en voor het bedienen van 'dunne' vervoerstromen.
- Schoon, stil openbaar vervoer en stedelijke functies kunnen beter worden geïntegreerd.

3.6 Duurzaamheid, energietransitie

Het Klimaatakkoord van Parijs (2015) luidt het einde in van het gebruik van fossiele brandstoffen. Het elektrisch rijden (inclusief waterstof) neemt toe. Duurzaamheid wordt steeds meer business en de verwachting is dat duurzame energie goedkoper gaat worden dan fossiele energie. De energiemarkt en de mobiliteitsmarkt 'versmelten'. De autofabrikanten investeren miljarden in de ontwikkeling en productie van elektrische auto's. De 'harde' infrastructuur wordt steeds intelligenter en multifunctioneel (infra als energiebron).

Samenhang met mobiliteit

- Mobiliteit wordt goedkoper en neemt toe en daardoor neemt ook de congestie toe.
- Alternatieven in de vorm van fiets, openbaar vervoer, vervoerservices en extra doorstroomkwaliteit (tegen een hogere prijs) worden steeds belangrijker in de stedelijke omgeving en tussen stedelijke centra.
- De techniek van de infrastructuur verandert drastisch. De koppeling met energieopwekking, energieopslag en klimaatadaptatie wordt sterker.
- Er zijn speciale voorzieningen nodig in verband met de stijgende zeespiegel en het extra regenwater.

3.7 Andere overheid

De rol van de overheid verandert. Dat is een maatschappelijke en politieke trend op het gebied van participatie en besluitvorming. Daarnaast ontstaan door de technologische ontwikkelingen meer marktconcepten en meer marktinitiatieven ("nieuwe spelers") op het vlak van mobiliteit die traditioneel het exclusieve overheidsdomein waren. De overheid krijgt daardoor minder grip op de markt van mobiliteit of hoeft dit zelfs niet eens te hebben. De rol van de overheid verschuift van regisseur naar partner. Daarbij zijn de accenten marktordening als dat nodig is en het bewaken en veilig stellen van maatschappelijke doelstellingen. Uiteraard houdt de overheid een belangrijke rol in de verdeling en inrichting van de openbare ruimte inclusief de verkeersinfrastructuur.

Samenhang met mobiliteit

- Nieuwe technologieën (digitalisering, individuele productie duurzame energie, voertuigen) en duurzaamheid zijn een kiem voor nieuwe businessmodellen.
- Dat biedt kansen voor nieuwe vervoerconcepten vanuit de markt. Kansen liggen er op het gebied van openbaar vervoer (of liever gezegd collectief vervoer op wijk- en buurtniveau) en bijvoorbeeld doorstroomroutes (betalen naar kwaliteit en gebruik).

3.8 Deeleconomie

Er ontstaan nieuwe vervoerconcepten, vormen van dienstverlening en verdienmodellen

Samenhang met mobiliteit

- In de stedelijke omgeving met zijn voorzieningen, openbaar vervoer en parkeerdruk wordt het (financieel) aantrekkelijker om auto's te delen en naar behoefte een passende auto te gebruiken. Autofabrikanten maken een switch naar 'mobility-as-a-service'. De eerste koppeling met vastgoed komt al voor: verhuur van appartementen in combinatie met mobiliteitsdiensten (zoals een elektrische deelauto). Het autodelen kan leiden tot een vermindering van de parkeerdruk en een afname van het autogebruik in de stad. Ook voor bedrijven (op bedrijventerreinen) is een pool van deelauto's voor bedrijfsverplaatsingen (financieel) aantrekkelijk.
- De OV-fiets is een groot succes. Uitbreiding naar OV-haltes van het streekvervoer en concepten voor toeristisch-recreatief gebruik liggen voor de hand. Tevens kan de deelfiets voorzien in de last-mile vanaf het station of/bushalte naar de werklocatie, waardoor het bereik van het openbaar vervoer enorm toeneemt (in oppervlakte factor 10 rond een halte).

4. Successen uit het verleden koesteren en versterken in de toekomst

We hebben de afgelopen jaren al flink aan de weg getimmerd op het gebied van mobiliteit.

Wij mogen best trots zijn op onze aanpak en willen daarom ook verder op de ingeslagen weg.

Daaruit vloeit ook een aantal opgaven voort.

4.1 Economie

De economie groeit weer hard in Nederland. Ook in (de regio) Zwolle gaat het economisch goed. Wij staan in de top 3 van de economische sterke regio's en in de top-10 van de beste binnensteden. Dat hebben wij mede te danken aan onze knooppuntfunctie en aan onze bereikbare, gastvrije en aangename binnenstad. Met het groeien van onze stad en het groeien van de economie hebben wij gelijk een opgave te pakken.

De opgave is om de aantrekkelijkheid (bereikbaar, leefbaar, gastvrij en aangenaam) te behouden. Dat zal ten gevolge van de mobiliteitstoename niet vanzelf gaan. Dat geldt voor het personenverkeer en het goederenvervoer over de weg, het water en het spoor. Meer doen op hetzelfde oppervlak vraagt om efficiënte oplossingen en het waarborgen van onze stedelijke kwaliteiten.

4.2 Gastvrijheid

Bereikbaarheid voor alle vervoerwijzen en een aangename stad gaan wat ons betreft hand in hand. Zwolle is een voorbeeld op het gebied van samenwerken: meedenken maar ook uitvoering geven aan projecten die bijdragen aan een bereikbare en aangename stad. Wij hebben daarvoor een 'stimuleringsregeling' opgezet voor het uitvoeren van bereikbaarheidsarrangementen. Dat is onderdeel van het programma Beter Benutten waarvoor het Rijk middelen ter beschikking heeft gesteld. Dit programma wordt opgevolgd door het programma Slim en Duurzaam.

De opgave is om met een toenemende verkeers- en parkeerdruk gastvrij te blijven.

4.3 Fietsen is ons dna

In 2014 is Zwolle verkozen tot Fietsstad van Nederland. Wij hebben dan ook hard gewerkt aan een aangename en veilige Fietsstad. Het aandeel van de fiets is behoorlijk hoog. Dat biedt voordelen op het gebied van bereikbaarheid, leefbaarheid, duurzaamheid en gezondheid. De fiets maakt het mogelijk om onze ruimte efficiënt te gebruiken. Daar waar mogelijk ontvlechten wij de hoofdfietsroutes van het hoofdwegennet zodat er aangenaam en veilig gefietst kan worden. Als er meer personen fietsen, neemt de bereikbaarheid van het autoverkeer over de weg ook toe. Het is een aanpak in samenhang: niet fiets of auto, maar fiets en auto.

Het is een opgave om te zorgen voor aantrekkelijke fietsvoorzieningen die de verdere groei van het fietsverkeer mogelijk maken . Op een aantal routes zal hiervoor meer ruimte voor de fietser nodig zijn.

4.4 Buitenring: de slagader voor het autoverkeer

Er is veel geïnvesteerd in de Buitenring (IJsselallee en Ceintuurbaan) voor de doorstroming van het autoverkeer. De Buitenring is een compleet stelsel met een heldere structuur in onze stad. Dat maakt het mogelijk om het autoverkeer daarop zo veel mogelijk te bundelen. Dat is gunstig is voor de leefbaarheid in de stad en het fietsklimaat. Rond de Buitenring zijn grote publiekstrekkers aanwezig zoals het ziekenhuis, het stadion,onderwijsvoorzieningen en grote werklocaties. De autobereikbaarheid van deze locaties is goed maar loopt in de spits tegen de grens aan. Daarom is de bereikbaarheid per fiets en openbaar vervoer eveneens belangrijk om te voorkomen dat de Buitenring te zwaar wordt belast.

De opgave is om de bereikbaarheid, vooral tijdens de spitsuren, in stand te houden

4.5 Beter benutten slim en samen

Door de stedelijke en economische groei staat de doorstroming op de Buitenring onder druk in de spits. Buiten de spits zijn er geen problemen. Als de verkeersbelasting ontstaan er meer knelpunten in de spitsen. Binnen het programma Beter Benutten zetten wij in op het afvlakken van de spitsuren: minder reizen, anders reizen, op een ander tijdstip of via een andere route reizen. Naast het verbeteren van de infrastructuur (waar nodig en mogelijk) is het wijzigen van het mobiliteitsgedrag een belangrijk spoor bij het verbeteren van de bereikbaarheid.

De samenwerking met de werkgevers maakt het mogelijk om de spitsdrukte op de weg te verminderen. Diverse bedrijven hebben door het aanpassen van hun reiskostenregeling positieve effecten bereikt. Deze kunnen als voorbeeld dienen voor andere bedrijven. De koplopersaanpak van het project Beter Benutten heeft geresulteerd in 60 'slimme deals (maatregelen)' met werkgevers. Het project 'Spits Fietsen' leidde, door het belonen, tot het verminderen van spitsritten per auto. Ook hebben werkgevers zelf meer dan € 0,5 miljoen geïnvesteerd in slimme maatregelen.

Wij streven ernaar, dat ondanks de groei van de stad, de maximale belasting van de Buitenring in de spitsuren niet verder toeneemt. De groei van het autoverkeer willen we compenseren, door beperkte infrastructurele ingrepen als ook door verkeersmanagement en mobiliteitsmanagement (samenwerking met werkgevers, stimuleren van anders en op andere tijdstippen reizen).

Het programma Beter Benutten werd in Zwolle niet alleen ingezet voor mobiliteitsmanagement, maar tevens voor het vergroten van de gastvrijheid en projecten op het gebied van stadsdistributie.

Op regionaal niveau is Zwolle actief in het 'Minder Hinder Team'. Dit team is vooral actief bij grote wegwerkzaamheden en evenementen. De inzet van mobiliteitsmanagement draagt bij aan het in stand houden van bereikbaarheid en het voorkomen van overlast.

Aanpak Zalsman: duurzaam en bereikbaar

Acht groepen van minimaal drie medewerkers rijden sinds drie jaar dagelijks samen van huis naar werk en weer terug. En binnenkort komt daar een negende groep bij. Iedereen rijdt bij toerbeurt en heeft dan ook een week de auto privé ter beschikking. De werknemers hebben hun tweede auto de deur uit gedaan en besparen zo flink wat geld. Zalsman hanteert het credo 'duurzaam ondernemen is veel leuker ondernemen'. Het is veel leuker voor je mensen en je wordt er een leuker en een gezelliger bedrijf van. Je krijgt saamhorigheid. Het kost geen geld. Nee, het levert zelfs geld op.'

De opgave is om de samenwerking met en de inzet van de werkgevers verder uit te bouwen zodat de verkeersdruk van het autoverkeer tijdens de spitsuren wordt verminderd.

4.6 Parkeren en fietsen stallen

Naast onze aandacht voor het rijdende verkeer is het parkeren en stallen een belangrijk thema, zowel voor de auto als de fiets. De fiets is een kostbaar bezit (bijvoorbeeld e-fiets). Die moet je ook veilig kunnen achterlaten. Het ontbreken van stallingsvoorzieningen is een belemmering voor het fietsgebruik. De stallingsvoorziening Gasthuisplein is tot stand gekomen. Er is een onderzoek gestart naar het verder uitbreiden van de stallingsvoorzieningen voor de fietsers in het centrumgebied.
Gastvrijheid voor de bezoekers per auto betekent ook kunnen parkeren. In de nieuwe parkeergarage Katwolderplein zijn er 700 parkeerplaatsen bijgekomen. Wij hebben ons parkeeraanbod nu goed op orde.
We hebben stappen gezet in het uitbreiden van het inpandig parkeren en stallen. Dat draagt bij aan de bereikbaarheid, service en biedt mogelijkheden voor het verbeteren van de openbare ruimte.

De opgave wordt het verder versterken van onze gastvrijheid en het omgaan met ‘incidentele pieken’ in de parkeervraag. Nu de economie weer groeit, zal ook de parkeervraag verder toenemen. Vooral in het centrumgebied dat intensiever gebruikt gaat worden (verdichting) zijn efficiënte parkeeroplossingen een must. We willen extra inzetten op het inpandig parkeren en stallen. Dat maakt ruimte voor andere functies en draagt bij aan de verbetering van de kwaliteit van de openbare ruimte. Dat laatste vergroot de aantrekkelijkheid van onze historische binnenstad.

4.7 Verkeersveiligheid

In 2016 is de Verkeersveiligheidsprijs toegekend aan onze gemeente. Daar zijn wij blij mee, maar wij zijn er nog niet.

De kwetsbare deelnemers in het verkeer zoals jongeren en ouderen zijn meer dan een aandachtspunt op het gebied van de verkeersveiligheid. Daar ligt een belangrijke opgave. We steken naast verkeersveilige infrastructuur tevens in op preventie en gedragsbeïnvloeding.

4.8 Toegankelijkheid

De gemeente Zwolle is in 2018 genomineerd als meest toegankelijke gemeente van Nederland. Het aantal personen met een beperking neemt toe. In een samenleving waarin iedereen mee kan doen (inclusieve samenleving) is de fysieke toegankelijkheid noodzakelijk. Wij scoren goed, maar wij beseffen ook dat er nog veel te doen is.

De opgave is om met een integrale aanpak van de openbare ruimte en een juiste prioritering nog forse stappen te maken in het verbeteren van de toegankelijkheid.

4.9 Slim en samen

Zwolle heeft een traditie op het gebied van samenwerken. Met ondernemers, onderwijs, overheden en inwoners blijven we in de toekomst samenwerken. Samen betekent 1+1=3.

De laatste jaren is al succesvol ingezet op ‘Slim’ op het gebied van parkeren en verkeersregelingen. In de toekomst blijven we daar zeker gebruik van maken. De opgave is om nog meer gebruik te gaan maken van innovatieve toepassingen en nieuwe vormen van partnerschap te vinden zodat we nieuwe oplossingen kunnen inzetten voor onze mobiliteitsvraagstukken.

5. De urgentie en de opgaven

Naast de ingeslagen weg zien wij een aantal nieuwe opgaven verschijnen. Deze opgaven zijn een afgeleide van onze ambities als stad, onze positie in de regio of van trends en ontwikkelingen.

5.1 Vijf topambities opgenomen in de Omgevingsvisie (1.0):

1. Zwolle versterkt en benut het menselijk kapitaal van de stad: het functioneren van de stad in een netwerk. Het gaat om mensen die in Zwolle wonen, werken of de stad gebruiken).
2. Zwolle behoudt en versterkt haar ruimtelijke, cultuurhistorische en landschappelijke kwaliteiten.
3. Zwolle versterkt haar stedelijkheid, wordt nationaal en internationaal aantrekkelijker en bestendigt zo haar (economische) toppositie als regio;
4. Zwolle is in 2050 klimaatbestendig en energieneutraal;
5. Zwolle nodigt uit om samen te werken aan vitale, solidaire, gezonde en duurzame stadsdelen

Opgave

Vanuit de mobiliteitsaanpak en de Mobiliteitsagenda leveren we een bijdrage aan de stedelijke ambities. Daarvoor is het nodig om programma's af te stemmen in tijd, locatie en prioriteit, zodat de middelen efficiënt kunnen worden ingezet.

5.2 Stad in een regionaal netwerk

Zwolle is aantrekkelijk om te wonen, te werken, voor onderwijs en om te investeren. Wij willen onze regionale netwerkpositie versterken: als poort naar het noorden voor het weg- en spoorverkeer, voor de verbindingen naar de stedelijke netwerken en nieuwe economische centra zoals Lelystad Airport. Een groeiende economie in combinatie met vergrijzing veroorzaakt een krapte op de arbeidsmarkt. De arbeidsmarkt binnen het invloedsgebied (catchment area) van werkgevers wordt kleiner. (Jonge) werknemers moeten van verder komen en beschikken niet altijd over een auto. Zwolle heeft nu al naar verhouding één van de hoogste aantallen werknemers van buiten de stad. Het belang van de regionale fiets- en de ov-bereikbaarheid van werklocaties neemt nog verder toe. Dit geldt eveneens voor de bereikbaarheid van regionale voorzieningen op het gebied van gezondheid, winkels, cultuur en onderwijs. Het aantal studenten zal de komende jaren nog blijven groeien.

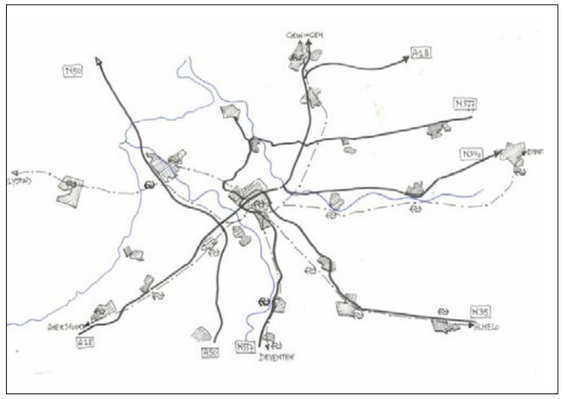

De regionale bereikbaarheid en mobiliteit houden niet op bij de stadsgrens. Uit de analyses van het Rijk en de Provincie is gebleken dat wij ook op regionaal niveau te maken krijgen met een mobiliteitsgroei en een toename van de congestie voor het autoverkeer in de spitsuren. Het aantal regionale verplaatsingen van en naar Zwolle neemt toe. Dit geldt voor het woon-werkverkeer, verkeer naar de onderwijsvoorzieningen, vrachtverkeer, verkeer naar winkels, evenementen en voorzieningen. Er moet een directe samenhang zijn tussen de aanpak op regionaal en lokaal niveau. Dit speelt voor de A28, A50, N50, N340, de Buitenring, de regionale fietsverbindingen en het regionale netwerk van openbaar vervoer inclusief de knooppunten en ketens (auto + openbaar vervoer, fiets + openbaar vervoer). De opnamecapaciteit van de stad en de capaciteit van de regionale aanvoerwegen moeten goed op elkaar afgestemd zijn. Vitale verbindingen voor

alle vervoerwijzen zijn cruciaal voor onze netwerkpositie in de toekomst. Meer fietsen en gebruik van het openbaar vervoer verlichten de druk op het wegennet. Overslagpunten voor goederen van vrachtwagen naar spoor, water, fiets of en nieuwe vormen van stadslogistiek kunnen de druk op het wegennet verminderen en de leefbaarheid van de stad vergroten.

De stad is zelf ook een netwerk waarin wijken, het centrumgebied, knooppunten en voorzieningen met elkaar moeten zijn verbonden. Een speciale opgave is het onderling verbinden van de binnenstad, het stationsgebied en de spoorzone.

De opgaven

- Versterken van de regionale en interregionale verbindingen voor alle vervoerwijzen inclusief 'de keten' (auto+openbaar vervoer, fiets+openbaar vervoer).
- Borgen van het functioneren van de Buitenring als regionale schakel.
- Afstemming van de aanpak A28 op de stedelijke bereikbaarheid (opnamecapaciteit van de stad en regionale rol van fiets en openbaar vervoer).
- Versterken van het stedelijk fietsnetwerk.
- Verbindingen tussen binnenstad, stationsgebied en Spoorzone tot stand brengen.

5.3 De groeiende stad

Zwolle gaat de komende jaren nog flink groeien. Er komen in de periode tot 2040 nog ongeveer 10.000 woningen bij, waarvan 3.000 binnenstedelijk in de komende 10 jaar. De bevolking groeit van 125.000 naar 140.000 inwoners.. Dit leidt tot een mobiliteitstoename die versterkt wordt door de economische groei en de onderwijsfunctie. Wij willen de mobiliteitsgroei op een zodanige wijze opvangen dat wij de bereikbaarheid maar ook de kwaliteit (leefbaarheid, duurzaamheid, veiligheid) van de stad in stand kunnen houden. De Buitenring wordt gebruikt voor de regionale functie en voor het verdelen van het autoverkeer in de stad. De andere delen van het wegennet en de stad zijn vooral bedoeld om het bestemmingsverkeer (auto) en het fietsverkeer af te wikkelen.

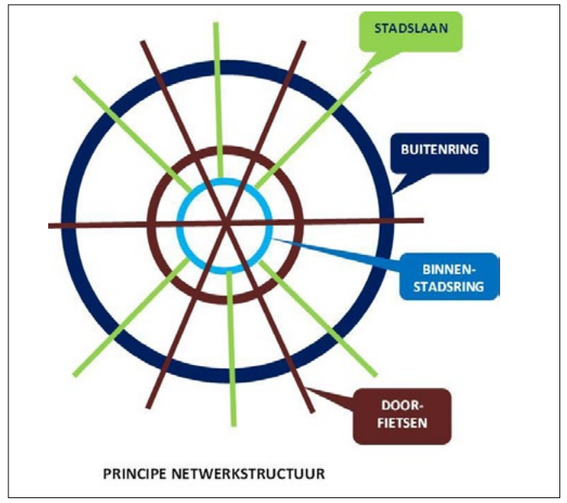

PRINCIPE NETWERKSTRUCTUUR

Onze Buitenring zit in de spitsuren al behoorlijk vol. Uitbreiden van de capaciteit is ruimtelijk en kwalitatief niet of nauwelijks mogelijk en zou forse investeringen vragen. De capaciteitsbeperkingen ontstaan op de kruispunten. Daarom is het zaak om de Buitenring optimaal te benutten door het verbeteren van kruispunten, de inzet van verkeersmanagement (slim: verkeersmanagementsysteem, voertuigcommunicatie, intelligente verkeerslichten), mobiliteitsmanagement (anders reizen en minder spitsbelasting). Vooral op de kruispunten met de Buitenring kunnen door de aanleg van fietstunnels meerdere vliegen in één klap worden geslagen: betere doorstroming voor het autoverkeer, opheffen van de wachttijd voor fietsers en het verhogen van de verkeersveiligheid. De Stadslanen vormen een belangrijk schakel tussen de Buitenring, de wijken en de binnenstad. Als toegangen naar onze stad zijn ze van belang voor het stadsbeeld en de bereikbaarheid zonder een barrière te vormen tussen de wijken.

Binnen de looptijd van de nieuwe Mobiliteitsagenda verwachten wij nog geen effecten van de autonoom rijdende auto. Wij houden de ontwikkelingen wel nauwlettend in de gaten. Voor het vrachtverkeer is winst te behalen door beïnvloeding van verkeerslichten en door multimodale knooppunten waar de weg, water en/of spoor met elkaar verknoopt worden of waar overslag plaatsvindt van grote voertuigen naar kleinere voertuigen. Vooral in de spitsuren zal de rol van fiets en het openbaar vervoer moeten toenemen, zodat de Buitenring goed kan blijven functioneren. Buiten de huidige spitsuren kan de groei op de Buitenring nog gemakkelijk worden opgevangen. Capaciteitsproblemen zullen echter ook gaan optreden voor het fietsverkeer. De fietspaden, tunnels en oversteken worden drukker. Om aangenaam en veilig te kunnen fietsen is extra capaciteit en kwaliteit ook voor fietsers nodig.

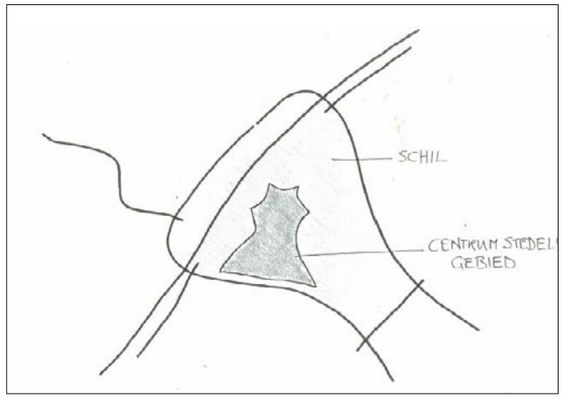

De opgaven

- De stad groeit: verdichting, economische activiteiten en onderwijs. De Buitenring loopt in de spitsuren nu al tegen de capaciteitsgrenzen aan. Vooral in de spitsuren zal het gebruik van fiets en het openbaar vervoer (mede in combinatie met de fiets of de auto) moeten toenemen, zodat de Buitenring goed kan blijven functioneren. Capaciteitsproblemen gaan ook optreden voor het fietsverkeer. De fietspaden, tunnels en oversteken worden drukker. Om aangenaam en veilig te kunnen fietsen is extra capaciteit en kwaliteit ook voor fietsers nodig.
- Mobiliteitsgroei ten gevolge van verdichting en economische groei mogelijk maken met behoud van de stedelijke kwaliteit, leefbaarheid, bereikbaarheid en veiligheid. De opgave heeft betrekking op alle vervoerwijzen.
- Benutten van de Buitenring door het waar mogelijk verhogen van de capaciteit van kruispunten, de aanleg van fietstunnels en het inzetten van verkeersmanagement, en mobiliteitsmanagement.
- Ontwikkelen van multimodale logistieke knooppunten (overslag weg-water-spoor of van grote naar kleinere voertuigen).

5.4 Uitbreiding centrumgebied

In het (uitgebreide) centrumgebied (van historische binnenstad tot en met Hanzeland) is een nieuwe balans nodig in verband met de toename van de woonfunctie en de ruimte die nodig is voor het verkeer en parkeren. Meer doen op eenzelfde oppervlak betekent ook efficiënter en slimmer omgaan met de verkeers- en parkeerruimte: ruimte en veiligheid voor het langzaam verkeer en toegankelijkheid voor het gemotoriseerde bestemmingsverkeer. Voor het rijdende verkeer ligt de opgave vooral in het opvangen van de groei van het fietsverkeer en een goede bediening per openbaar vervoer. Voor de bezoekers van de binnenstad per auto, die buiten de spitsuren komen, blijft de bereikbaarheid goed.

Voor het autoverkeer ligt de opgave in een veilige inrichting en bereikbaarheid van de parkeervoorzieningen. De parkeervraag neemt toe als gevolg van de economische en regionale ontwikkelingen. Tevens willen we bouwen in het centrumgebied en bestaat de ambitie om de openbare ruimte in het centrumgebied meer autoluw te maken. Van belang is ook om het autobezit in het centrumgebied te verlagen door het aanbieden van aantrekkelijke alternatieven als elektrische deelauto's, deelfietsen en mobiliteitsabonnementen. Door deze in te zetten bij alle nieuwe woningbouwontwikkelingen kan de parkeervraag verlaagd worden en daarmee de nieuwbouwopgave voor parkeervoorzieningen en de parkeerdruk op straat.

We zullen een strategie en een ruimtelijk plan moeten ontwikkelen voor de wijze waarop wij kunnen voorzien in de parkeervraag, die toeneemt als gevolg van de groei van de stad, de economische ontwikkeling en de ambitie om meer bezoekers te trekken. Daarbij zal het accent komen te liggen op het benutten van bestaande parkeergarages (dubbelgebruik), piekmanagement en het versterken van de beeldkwaliteit en aantrekkelijkheid van de historische kwaliteit. Daarvoor kan het nodig zijn om bestaande parkeervoorzieningen uit te breiden, waar nodig te verplaatsen en dubbel te gebruiken. In combinatie met de opzet van het openbaarvervoernetwerk is het interessant om de toepassing van het Groningse model te beoordelen: dichtbij parkeren, iets verder weg parkeren (eventueel in combinatie met aanvullende servicevervoer) en/of op afstand parkeren bij snelle openbaarvervoerverbindingen (spoor, bus).

De opgaven

- Voor het uitgebreide centrumgebied voorzien in de parkeervraag (verdichting, meer bezoekers) in balans met de benodigde ruimte voor de verdichting en de kwaliteit van de openbare ruimte in combinatie met het benutten van parkeervoorzieningen en het verlagen van de parkeervraag.
- Voor het uitgebreide centrumgebied slim omgaan met de pieken in de parkeervraag en het inzetten van parkeren op afstand in combinatie met het regionale netwerk van openbaar vervoer.
- De ruimte vooral benutten voor het langzame verkeer en het gemotoriseerde bestemmingsverkeer.

5.5 Verkeersveiligheid

De landelijke tendens van ongevallenafname lijkt tot stilstand te komen. De problematiek staat op de landelijke agenda. De aanbevelingen uit het manifest 'Verkeersveiligheid: een nationale prioriteit' zijn opgenomen in het regeerakkoord. Wij willen uiteraard ook in Zwolle een verder afname van het aantal verkeersslachtoffers. Wij richten ons op de ongevallenlocaties (reactief). Wij blijven ook proactief aan het werk door te zorgen voor een duurzaam verkeersveilige openbare ruimte, aandacht voor locaties die als onveilig worden ervaren en het verbeteren van het verkeersgedrag.

De toename van het fietsverkeer vraagt om extra aandacht voor de verkeersveiligheid. Meer fietsers en grotere snelheidsverschillen (e-fiets) leiden tot een verhoogd verkeersveiligheidsrisico, vooral op de fietspaden die in twee richtingen worden bereden. .Specifieke aandacht is nodig voor de kwetsbare verkeersdeelnemers (jongeren en ouderen). In Zwolle is 40% van de verkeersslachtoffers een fietser. Ouderen blijven langer fietsen. Dat is voor de vitaliteit een goede ontwikkeling. Echter het aantal (ernstige) ongevallen neemt toe, onder andere door eenzijdige ongevallen. Ongevalscijfers van de Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid (SWOV) laten zien dat ouderen een verhoogd overlijdensrisico in het verkeer hebben, zeker vanaf 75-jarige leeftijd. Onder ouderen, vooral 80-plus-

Stadsgesprek:
extra aandacht voor kinderen
en snelheidsverschillen

sers, is het aantal verkeersdoden de afgelopen jaren gestegen. Er kwamen 119 80-plussers om in 2015, in 2010 waren dit er nog 94.

De opgaven
- Verminderen van het aantal letselongevallen met specifieke aandacht voor:
  - kwetsbare verkeersdeelnemers (jongeren, ouderen, personen met een beperking)
  - het centrumgebied en ongevallenlocaties
  - een preventieve aanpak (duurzaam veilig en betrekken subjectieve verkeersonveiligheid).
- Negatieve effecten als gevolg van de toename van het (e-) fietsgebruik en de snelheidsverschillen op het fietspad opheffen.

5.6 Fietsen

Er wordt veel gefietst in Zwolle. Volgens het Mobiliteitsonderzoek (2015) wordt buiten het woon-werkverkeer voor meer dan 70% van de verplaatsingen gebruik gemaakt van de fiets. Voor het woon-werkverkeer bedraagt het aandeel bijna 50%. Landelijk gezien staat de fiets ook volop in de belangstelling en neemt het fietsen toe. Fietsen in steden is efficiënt en gezond, vandaar dat er volgens de Landelijke Agenda Fiets gestreefd wordt naar een toename van het fietsgebruik met 25% tot 2027. Zwolle sluit zich daar bij aan.

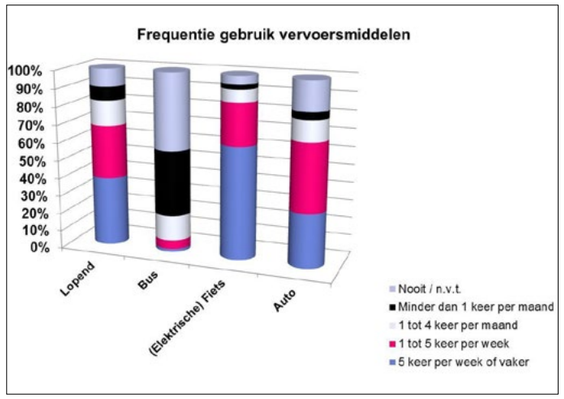

Sommige fietspaden zijn al erg druk in de spitsuren. Dat zal nog toenemen door de groei van de stad en de inzet om de spitsbelasting op de weg te verminderen. Daarmee kan ook de verkeersveiligheid op de fietspaden onder druk komen te staan. Vooral op de fietspaden die in twee richtingen worden bereden, leidt de combinatie van toename van fietsverkeer en toename van snelheidsverschillen (e-fiets) tot een verhoogd verkeersveiligheidsrisico. Dat betekent dat op de fietspaden eenzelfde ontwikkeling optreedt als wij voor het autoverkeer gezien hebben: een aantal fietspaden wordt te vol. Er is dus, juist ook om het fietsen aantrekkelijk te houden, meer ruimte voor de fietsers nodig. Om het gebruik van de fiets nog aantrekkelijker te maken is het een opgave om te voorzien in 'missing links' en het aantal barrières (wegen, spoorwegen, waterwegen) te verminderen. Net als voor het autoverkeer is het stallen van de fiets een onmisbaar onderdeel. Als we streven naar een groei van het aantal fietsers dan hoort daar ook een kwaliteitsslag bij voor het stallen. Het onbeheerd achter moeten laten van een dure fiets in de openbare ruimte is voor de potentiële fietser geen optie en zet dan ook een rem op het fietsgebruik.

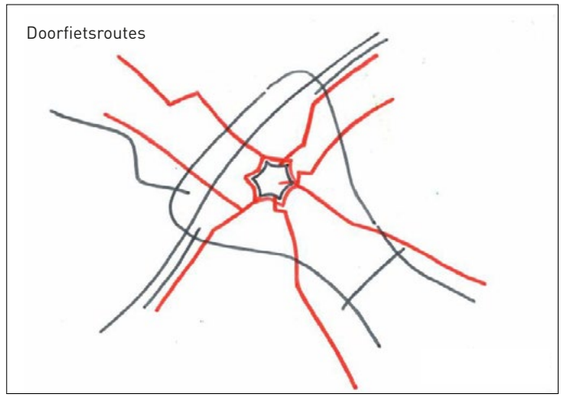

Ten slotte vraagt de fietser als kwetsbare verkeersdeelnemer, waaronder kinderen en ouderen, bijzondere aandacht op het gebied van de verkeersveiligheid. Hiervoor wordt ingezet op duurzame veilige voorzieningen en een preventieve aanpak.

Stadsgesprek:
langzaam verkeer meer kortere verbindingen geven

De opgaven
- Zwolle is een echte fietsstad. Om dit succes te continueren en uit te bouwen is het nodig om te verleiden tot meer fietsen en om voldoende kwaliteit en capaciteit te bieden op ons fietsnetwerk. Meer fietsen draagt bij aan meer gezondheid, duurzaamheid en minder drukte op het hoofdwegennet.
- Groei van het fietsverkeer mogelijk maken door een netwerk van fietsvoorzieningen met voldoende capaciteit.
- Het fietsen extra aantrekkelijk maken door de kwaliteit van het fietsnetwerk, de veiligheid van het fietsnetwerk en directe verbindingen (verminderen omrijden).
- Realiseren van een capaciteits- en kwaliteitssprong voor de stallingsvoorzieningen voor fietsen.
- De verkeersveiligheid voor het fietsverkeer vergroten.

5.7 Openbaar vervoer

Provincie Overijssel is verantwoordelijk voor het openbaar vervoer. Voor zowel voor de regionale bereikbaarheidsfunctie (centrumgebied, werken, onderwijs) als de lokale toegankelijkheidsfunctie (vergrijzing, zelfredzaamheid, en het zelfstandig gebruik van voorzieningen) is het openbaar vervoer voor een stad als Zwolle belangrijk.Er zijn grote veranderingen op het gebied van openbaar vervoer gaande. Zo worden in het kader van de zo genaamde herijking van het openbaar vervoer de sterke buslijnen in stand gehouden en versneld, anderzijds worden zwakke lijnen ('lege' bussen) opgeheven dan wel de frequentie verlaagd en vervangen door maatwerk. Verder wordt de komende jaren het regionaal vervoer in het gehele verzorgingsgebied van Zwolle opnieuw aanbesteed. Dit leidt tot een nieuwe vervoersconcessie vanaf 2020. Dit geeft grote kansen op te komen tot een regionaal openbaar vervoersysteem dat goed in de vervoerbehoefte van Zwolle kan voorzien.

Op regionaal niveau zijn er mogelijkheden om het bestaande netwerk van met name spoorverbindingen te versterken.Vanaf (nieuwe) stedelijke en regionale overstappunten en knooppunten kan het openbaar vervoer worden gebundeld in combinatie met het gebruik van de auto of de fiets als voortransport. Overstappunten zijn mogelijk op verschillende schaalniveaus: in de regio (treinstations), aan de rand van de stad (OV-verbindingen naar economische centra) en aan de rand van de binnenstad (servicevervoer vanuit parkeervoorzieningen). Overstap- en knooppunten in het (regionale) netwerk zorgen er voor dat er niet altijd via station Zwolle gereisd hoeft te worden. Daardoor kan de reis per openbaar vervoer (in combinatie met auto of fiets) sneller worden. Overstap- en knooppunten functioneren uitsluitend goed als ze de reiziger ook echt een voordeel bieden.

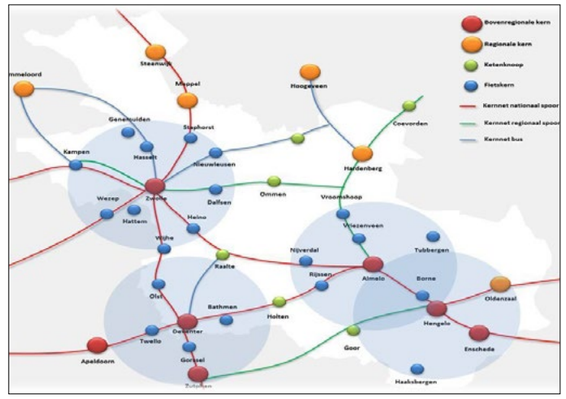

Wij willen bereiken dat de concurrentiepositie van het openbaar vervoer voor regionale verplaatsingen in de spitsuren sterker wordt voor het woon-werkverkeer en voor onze bezoekers. Ook voor het openbaar vervoer geldt, dat er we zo efficiënt mogelijk moeten omgaan met de spitsvraag. Denk alleen maar aan de toename van het aantal studenten in de komende jaren. Het optimaal gebruiken van de beschikbare spoorverbindingen en nieuwe vervoertechnieken gaan daarin een rol spelen. Als stad Zwolle is onze inbreng, als gesprekspartner van de provincie, in de ontwikkeling van het openbaar vervoer in de stad en regio, hard nodig.

Voor de toegankelijkheidsfunctie is meer maatwerk (innovatieve vervoersvormen) nodig in aanvulling van de bestaande buslijnen. De combinatie van sterke lijnen en efficiënt maatwerk houdt het openbaar vervoer betaalbaar met behoud of zelfs een verbetering van het bedieningsniveau.

De opgaven
- De klassieke benadering van het openbaar vervoer werkt niet goed. Voor het woon-werkverkeer is het vaak niet een goed alternatief en lege bussen op zwakke lijnen zijn niet efficiënt. De ligging van Zwolle in het hart van een (regionaal) spoorwegnetwerk biedt mogelijkheden om de trein meer te benutten en het aantal overstappunten uit te breiden. Sterke regionale spoorlijnen, streek- en stadsbussen kunnen dan meer concurreren met het gebruik van de auto. De zwakke openbaarvervoerlijnen kunnen worden vervangen door maatwerk zodat de toegankelijkheidsfunctie (zelfredzaamheid) gewaarborgd blijft.
- Samen met de provincie en regiogemeenten komen tot een integrale toekomstvisie voor het regionaal openbaar vervoer met als doelen: meer concurrentievermogen van het regionale openbaar vervoer ten opzichte van de auto, het beter benutten van de spoorwegen en het kwalitatief verbeteren van (nieuwe) stedelijke en regionale overstappunten en knooppunten (in combinatie met de fiets en de auto).
- Binnen de stad, samen met de provincie, ontwikkelen van maatwerk voor het openbaar vervoer ter vervanging van zwakke lijnen.

Stadsgesprek:
spoor benutten

5.8 Duurzaamheid, gezondheid, energietransitie en klimaatadaptatie

De duurzame stad heeft de toekomst. Zwolle wil in 2050 klimaatbestendig en energieneutraal zijn. Ook hebben wij een ambitie op het gebied van circulaire economie. Mobiliteit moet ook een belangrijk deel bijdragen aan deze ambities in de vorm van duurzame mobiliteit. Dit geldt voor het autoverkeer, brommers en scooters, het openbaar vervoer en de (binnenstad)distributie en uiteraard de ambitie om nog meer te fietsen in onze stad. Daarmee wordt de CO_2-emissie sterk verminderd (-30%). Alle autofabrikanten investeren fors in elektrische auto's. Als gemeente spelen wij samen met de Provincie en anderen een rol in het zorgdragen van voldoende oplaadinfrastructuur. Dat blijft niet beperkt tot de 'klassieke' oplaadpaal maar gaat verder: snel laden en smart grids.

De aandacht voor gezondheid neemt toe. In de gezondheidszorg verschuift de aandacht van het genezen van ziekten naar het voorkomen ervan. Dit is het hoofdthema van de nieuwe omgevingswet en omgevingsvisie (viitale mensen in een vitale stad). Luchtverontreiniging levert een belangrijke bijdrage aan ziekte en sterfte. Alleen al blootstelling aan fijnstof is verantwoordelijk voor ongeveer 4% van de ziektelast in Nederland (bron: Gezondheidsraad). Na roken (13%) behoort luchtverontreiniging daarmee tot één van de belangrijkste risicofactoren, in dezelfde orde van grootte als overgewicht (5%) en weinig lichamelijke activiteit (3-4%). Meer duurzame mobiliteit, meer lopen en fietsen dragen allemaal bij aan een schonere lucht. Lopen speelt vooral een rol in de directe woonomgeving (recreatief en naar voorzieningen). De gezondheidsprofielen van de verschillende buurten kunnen een rol spelen bij de gewenste 'beweeguitdagingen' in de buurten. Dat kan vragen om een herschikking van de openbare ruimte.

Een gezonde stad is een stad die uitnodigt tot bewegen en ruimte biedt om aangenaam te verblijven Vooral dit laatste is een belangrijke opgave voor het centrumgebied. Zoals in de binnenstadvisie is benoemd, willen wij minder (op straat geparkeerde) auto's in de historische binnenstad.

De stad van de toekomst moet ook voorbereid zijn op de klimaatveranderingen. Vooral waterberging en –afvoer zijn een belangrijke opgave. De wijze van aanleg en ontwerp van infrastructuur kan daarin bijdragen. Voor het gebruik van de infrastructuur (wegen, fietspaden en parkeervoorzieningen) en dus de bereikbaarheid is het van belang dat overtollig water goed wordt afgevoerd. Voor de veiligheid zijn calamiteitenroutes nodig per stadsdeel. Daarnaast kan de infrastructuur 'slim' en duurzaam worden ingezet bijvoorbeeld als energiebron en door rekening te houden met hergebruik (circulair).

De opgaven
- Een duurzame stad is nodig voor de gezondheid van onze inwoners en om toekomstbestendig te kunnen functioneren op het gebied van de energietransitie, schonere lucht en klimaatadaptatie.
- Meer gebruik van zero emissie vervoermiddelen.
- Meewerken aan het uitbreiden van de (slimme) oplaadinfrastructuur.
- Groei van het fietsverkeer tot stand brengen
- De stad inrichten zodat deze uitnodigt tot bewegen (aandacht voor het buurtniveau).
- Bereikbaarheid en veilige routes bieden naar de sportvoorzieningen.
- Parkeerarme straten in de historische binnenstad realiseren
- Toepassen van klimaatadaptieve en energie-opwekkende infrastructuur en parkeervoorzieningen en het beschikbaar hebben van calamiteitenroutes.

Stadsgesprek:
- historische binnenstad autoluw maken
- parkeren aan de rand

5.9 Toegankelijkheid

De vergrijzing en het aantal personen met een beperking groeit met ongeveer 50% in de periode tot 2030. Nederland heeft het VN-verdrag betreffende de rechten van mensen met een handicap geratificeerd. Daarin staat dat personen met een beperking toegang moeten hebben tot de fysieke omgeving en tot vervoer in zowel stedelijke als landelijke gebieden. De praktische handleiding voor gemeenten is opgenomen in Agenda 22.
Ouderen blijven langer thuis wonen. Dit vraagt om een levensloopbestendige woonomgeving en bereikbaarheid van voorzieningen, terwijl het aanbod van openbaar vervoer mogelijk afneemt en de afstand tot de voorzieningen toeneemt. Zwolle blijft verder werken aan een inclusieve samenleving: een samenleving die algemeen toegankelijk is. In een inclusieve samenleving kan iedere burger, met of zonder beperking, volwaardig meedoen. Dat stelt eisen aan de toegankelijkheid van de openbare ruimte, vervoer (alle vervoerwijzen) en voorzieningen. Daarbij zal het nodig zijn om oog te hebben voor verschillende doelgroepen, zoals personen die slecht ter been zijn, personen met beperkt zicht en dementerende personen. Een goed onderhoudsniveau is hiervoor tevens van belang.

De opgaven
- De stad zodanig inrichting dat deze toegankelijk is voor mensen met een beperking.
- Rekening houden met verschillende behoeften aan toegankelijkheid voor mensen met een beperking.

6. Richtinggevende principes voor de koers

Voor de ontwikkeling van de Mobiliteitsvisie en de Mobiliteitsagenda kunnen wij de volgende richtinggevende principes hanteren:

- Daily Urban System, mobiliteit gaat verder dan de gemeentegrenzen.
- Keuzevrijheid in het mobiliteitsgedrag.
- Balans tussen mobiliteit en omgeving.
- Duurzame mobiliteit noodzakelijk.
- Samen, van participatie naar partnership.
- Slimme mobiliteit biedt extra kansen.

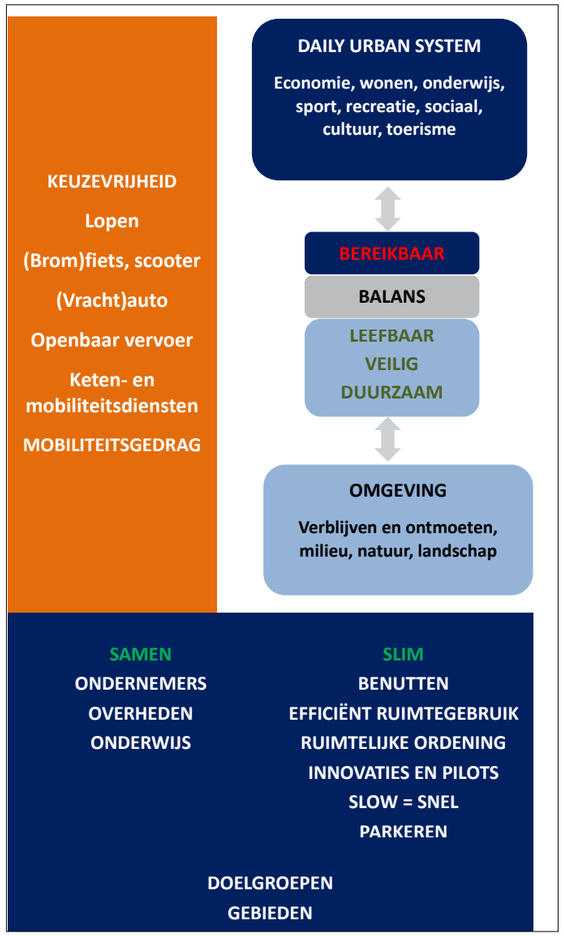

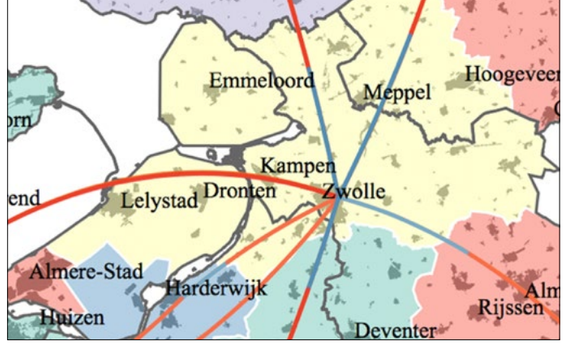

6.1 Daily Urban System, mobiliteit gaat verder dan de gemeentegrenzen

Ons mobiliteitsbeleid gaat niet over onze stad alleen. Wij zijn de poort naar het noorden, het tweede OV-knooppunt van Nederland, en een regionaal centrum voor logistiek, werken, studeren en bezoek aan winkels en evenementen. Zwolle behoort nationaal tot de steden met het grootste aandeel inkomend en uitgaand verkeer (pendel) ten opzichte van de eigen bevolking.

Mobiliteit speelt zich voor een groot deel af in het verzorgingsgebied van onze stad, ook wel Daily Urban System (DUS) genoemd: in een gebied tot ongeveer 25 km rondom Zwolle wordt ongeveer 80% van de verplaatsingen uitgevoerd.

Het samenspel tussen stad en regio is dan ook erg belangrijk. Wij doen als stad wat wij kunnen doen: fietsvoorzieningen (routes en stallen), verkeersveiligheid, verkeersmanagement op de Buitenring en de omliggende regionale en nationale wegen, samenwerken op het gebied van mobiliteitsmanagement en Beter Benutten, doorstroming van de buslijnen en inzetten op duurzame vormen van mobiliteit. Voor veel van deze thema's zijn wij echter mede afhankelijk van de samenwerking met onze regionale partners. Hier willen we dan ook versterkt op inzetten..

6.2 Keuzevrijheid in het mobiliteitsgedrag

Gastvrijheid is ons motto: bereikbaarheid voor alle vervoerwijzen en een aangename stad gaan wat ons betreft hand in hand. Alle vervoerwijzen hebben onze aandacht nodig. De reiziger heeft en houdt altijd zelf de keuzevrijheid voor zijn reisgedrag. Iedereen is er echter wel bij gebaat als de keuze valt op een duurzame verplaatsingswijze, zodat de effecten op de omgeving beperkt blijven en wij de beschikbare ruimte zo efficiënt mogelijk kunnen benutten. Deze aanpak kan per deel van de stad verschillend zijn. Het centrumgebied vraagt om een andere aanpak dan de buitenring. Het is belangrijk dat de reiziger echt iets te kiezen heeft:

Vooral binnen onze gemeente en in de directe omgeving is het gebruik van de fiets kansrijk. De meeste verplaatsingen kunnen binnen een fietsbare afstand (← 7,5 km) worden afgelegd. Met een elektrische fiets zijn alle verplaatsingen binnen de stad en een groot aantal binnen de regio te fietsen. Kwaliteit, capaciteit, doorstroming en leuk kunnen fietsen zijn eigenschappen van een goed fietsklimaat.

Het belang van het lopen is niet te onderschatten. Dit speelt vooral in de directe woonomgeving naar de voorzieningen (boodschappen, basisonderwijs, dienstverlening) en naar het openbaar vervoer. Uitnodigende en goede looproutes zijn belangrijk voor de verkeersveiligheid, het stimuleren van bewegen en de zelfredzaamheid van ouderen en personen met een beperking (inclusieve samenleving).

Op regionale schaal is een sterk netwerk van openbaar vervoer gewenst. De fiets en de auto (ketenmobiliteit) spelen eveneens een belangrijke rol voor het gebruik van het openbaar vervoer. Immers het regionale openbaar vervoer kan niet voor iedereen tot bij de voordeur komen. Op regionaal niveau, vooral voor het woon-werkverkeer, is een concurrerende reistijd nodig van het openbaar vervoer ten opzichte van de auto.

Voor het (vracht)autoverkeer in en rond de stad is de Buitenring de slagader. De Buitenring is essentieel voor de bereikbaarheid maar ook voor de leefbaarheid en het fietsklimaat. Door het autoverkeer te bundelen op de Buitenring is er elders minder verkeersoverlast en meer ruimte voor de fietser. Een goede verkeersafwikkeling op de Buitenring blijft nodig. Een grootschalige uitbreiding is, zonder de structuur en kwaliteit van de stad aan te tasten, niet meer mogelijk. Wel kunnen we de Buitenring nog beter benutten door de kruispunten zo efficiënt mogelijk in te richten en te regelen, de inzet van verkeersmanagement op routes, gemotoriseerd verkeer en kruisend fietsverkeer te ontmengen door de aanleg van fietstunnels of -bruggen en mobiliteitsmanagement (werkgeversaanpak: stimuleren fietsgebruik en spreiden van de spitsbelasting).

6.3 Balans tussen mobiliteit en omgeving

Mobiliteit heeft omgevingseffecten (milieueffecten, ruimtebeslag, barrières, veiligheid). Mobiliteit en omgevingskwaliteit kunnen op gespannen voet met elkaar staan, maar het is niet het één of het ander, het is én-én. De wijze waarop wij de juiste balans vinden, verschilt per type gebied.

In de woonwijken is de kwaliteit van de woonomgeving (leefbaarheid: veilig, geen verkeers- en parkeeroverlast) essentieel. De woonwijken zijn niet bedoeld voor doorgaande gemotoriseerd verkeer. De toegankelijkheid voor het gemotoriseerd verkeer en de positie van het langzame verkeer zijn het belangrijkste in combinatie met groenvoorzieningen en 'bewegingsvrijheid'. De 'waarde' van een woning wordt voor 50% bepaald door de woning zelf en voor 50% door andere factoren zoals: de kwaliteit van de openbare ruimte, het aanbod van voorzieningen, de bereikbaarheid (auto, fiets, openbaar vervoer), de veiligheid.

Het centrumgebied (binnenstad, schilwijken en de spoorzone) heeft bijzondere kwaliteiten en is van economisch belang. In de autoluwe binnenstad staan het verblijven, ontmoeten en beleven op nummer één. Je moet er wel goed kunnen komen. De nadruk voor het gemotoriseerd verkeer ligt op het bestemmingsverkeer. Wij willen daar geen doorgaand gemotoriseerd dat dwars door de stad rijdt en dat beter van de Buitenring gebruik had kunnen maken. Het voorkomen van doorgaand gemotoriseerd verkeer draagt bij aan het verhogen van de bereikbaarheid voor het bestemmingsverkeer. In verband met de te verwachten en gewenste groei van het fietsverkeer is meer ruimte en veiligheid voor de fietsers nodig. De Buitenring heeft voor het autoverkeer een doorstroomfunctie en is essentieel voor de bereikbaarheid van het economische verkeer. De verkeersfunctie is nummer één maar wel binnen de randvoorwaarden van oversteekbaarheid, veiligheid en het beperken van de omgevingsoverlast. Vanaf de Buitenring voeren stadslanen het verkeer naar de wijken en het centrumgebied. Op deze lanen wordt een balans gezocht tussen doorstroming, leefbaarheid, oversteekbaarheid en veiligheid.

Stadsgesprek:
binnensteden worden eventsteden, houd het aantrekkelijk

6.4 Duurzame mobiliteit noodzakelijk

Klimaatverandering en energietransitie vormen een wereldvraagstuk dat uitsluitend opgelost kan worden als iedereen zijn steentje bijdraagt. Het klimaatakkoord (Parijs, 2015) betekent dat ook voor het mobiliteitssysteem een transformatie nodig is: het moet schoner en zuiniger en wij gaan meer duurzame energie gebruiken. De duurzame stad heeft de toekomst. Minder emissies van PM10 (fijn stof) en NOx leiden tot een schonere en gezondere leefomgeving. Dit betaalt zich tevens uit in economische winst (minder arbeidsverzuim en lagere zorgkosten) en meer welzijn.

De fiets is het duurzame vervoermiddel 'avant la lettre'. In Zwolle wordt al veel gefietst. Wij willen het gebruik van de fiets verder vergroten door een uitstekend fietsklimaat te bieden. Voor een uitstekend fietsklimaat is het nodig dat wij ruimte maken voor de fietser. Doordat de 'speelruimte' beperkt is, zijn hier en daar principiële keuzes en slimme oplossingen noodzakelijk. Als de fiets veilig, sneller en gemakkelijker is dan de auto, neemt de aantrekkelijkheid om te fietsen toe. Als gemeente spelen wij een rol in de samenwerking en regelgeving op het gebied van zero emissie logistiek, openbaar vervoer en de mogelijkheden voor het opladen van elektrische voertuigen. Duurzame mobiliteit moet voordelen opleveren voor de reiziger. Hiervoor zijn strategische keuzes nodig zijn om het mobiliteitssysteem meer in die richting om te buigen: aantrekkelijke fietsverbindingen in stad en regio, regionaal openbaar vervoer dat in de spits qua reistijd en betrouwbaarheid kan concurreren met de auto, faciliteiten voor schoon vervoer en regelgeving voor vervuilend vervoer.

Meer gebruikmaken van de fiets, het openbaar vervoer, het aanschaffen van een zuinigere of schonere auto, het vaker laten staan van de auto, gebruikmaken van een deelauto, betekent altijd het doorbreken van gewoontegedrag. Dat geldt ook voor het goederenvervoer. Bij duurzame mobiliteit gaat het dan ook om een omslag in het denken en doen van beleidsmakers, burgers en het bedrijfsleven. Consumenten bewegen gemakkelijker mee als er keuzemogelijkheden en flexibiliteit mogelijk zijn. Nieuwe mobiliteitsproducten en –diensten mogen geen extra nadelen opleveren maar juist voordelen. Een financieel voordeel, zowel voor bewoners als bedrijven, is altijd een sterke prikkel. Alleen als actoren het (persoonlijk) nut inzien van gedragsverandering (kennen en begrijpen), in staat zijn om dit te effectueren (kunnen) en hiertoe ook daadwerkelijk bereid zijn (willen), is de kans groot dat de gedragsverandering ook daadwerkelijk blijvend optreedt.

Prikkels tot gedragsverandering zijn:
- Een verlaging van de kosten.
- Het vergroten van het gemak.
- Een betere gezondheid.
- Het imago dat ontleend kan worden aan bepaald gedrag of gebruik van een vervoermiddel.
- En niet te vergeten: het moet gewoon leuk zijn!

Stadsgesprek:
kies voor de fiets

6.5 Samen, van participatie naar partnership

Eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid van inwoners en bedrijven is een uitgangspunt. De overheid is niet meer dé speler die alles bepaalt en organiseert maar één van de spelers in het veld. Vraagstukken op het gebied van mobiliteit worden al snel bij de overheid neergelegd terwijl de burger of ondernemer mogelijk door het wijzigen van het eigen gedrag de sleutel tot de oplossing heeft. Daarom is het handig om in de Mobiliteitsvisie te definiëren wanneer de gemeente zich (mede) verantwoordelijk beschouwt en wanneer niet.

Mobiliteitsbeleid en mobiliteitsoplossingen vergen samenwerking met ondernemers, overheden en onderwijs. Dit geldt vooral voor benutten, slimme mobiliteit en het wijzigen van het mobiliteitsgedrag. De gemeente heeft uiteraard haar verantwoordelijkheden en rol, maar samen is meer en sneller te bereiken.

Wij onderscheiden voor de gemeente diverse rollen: reguleren (regelgeving en handhaving), coördineren, stimuleren, faciliteren en activeren. Het accent verschuift naar het mobiliseren van de kracht en de kennis uit de samenleving en het bedrijfsleven (innovatief burgerschap). Een vroegtijdige betrokkenheid maakt het mogelijk om voorstellen te ontwikkelen waar partijen zich aan conformeren en waaraan zij mede uitwerking kunnen en willen gaan geven. En dat is belangrijk, immers de overheid kan het niet alleen. Daarom willen we creatieve marktpartijen, ondernemers en organisaties uitdagen en stimuleren om met slimme oplossingen te komen. We willen doorgaan met de goede ervaringen met het programma Beter Benutten.

Daarnaast werken wij uiteraard samen met de rijksoverheid, de provincie en de regio op het vlak van afstemmen en financieren van het mobiliteitsbeleid. Mobiliteit beperkt zich immers niet tot de gemeentegrenzen. Regionale vraagstukken moeten wij dan ook samen aanpakken. Dat betekent dat onze investeringsagenda's op elkaar afgestemd moeten zijn.

6.6 Slimme mobiliteit biedt extra kansen

In een stad met een historische kern zoals Zwolle is het een opgave om het verkeer in goede banen te leiden. Wij moeten efficiënt met de beperkte ruimte omgaan en slim investeren om de stad gezond en in beweging te houden. Technologische ontwikkelingen en innovatieve oplossingen bieden nieuwe kansen. Met het investeren in mobiliteit en bereikbaarheid is veel geld gemoeid. Dat dwingt ons tot keuzes en slim investeren. De technologische ontwikkeling geeft nieuwe kansen om efficiënte en betaalbare oplossingen te realiseren. Denk bijvoorbeeld aan het succes van de elektrische fiets, waardoor het gemakkelijker wordt om de auto eens te laten staan.
Digitalisering biedt tal van kansen die wij tot voor kort niet eens voor mogelijk hadden gehouden! Zo zal het niet heel lang meer duren voordat de parkeerautomaten uit het straatbeeld verdwenen zijn. En snelheidsbeheersing vanuit het voertuig maken mogelijk drempels en handhaving overbodig. Wij willen voorop lopen in nieuwe toepassingen die gericht zijn op het vergroten van de bereikbaarheid, het gemak voor onze bezoekers, efficiëntie (beperken ruimtegebruik en betaalbare oplossingen). Innovatie, experimenten en pilots zetten Zwolle op de kaart en dragen bij aan onze PR.

Het stimuleren en verleiden tot de meest gewenste keuzes vergt inzicht in het keuzeproces (succesfactoren) en het ontwikkelen van creatieve oplossingen. Zo heeft bijvoorbeeld het spreiden van aanvangstijden van onderwijsinstellingen een groter effect dan het bijbouwen van infrastructuur en het inzetten van extra openbaar vervoer. En het is goedkoper en sneller te realiseren.

Een nieuwe fietsverbinding leidt niet automatisch tot nieuwe fietsers. Marketing, communicatie of financiële prikkels (door werkgevers) voor doelgroepen zijn vrijwel zeker ook nodig om meer mensen te bewegen om te gaan fietsen.

Ruimtegebruik en mobiliteit zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Wij kunnen het ruimtebeslag voor mobiliteit slim beperken door:
- Gebruik te maken van de concentrische stad: verdichten en voorzieningen, wonen en werken bij het openbaar vervoer en fietscorridors.
- Ruimte te maken voor verkeersdeelnemers die per deelnemer weinig ruimte vragen. Onze stad is een echte fietsstad. Zoals wij de Buitenring hebben voor het autoverkeer, bieden wij ook een hoofdstructuur voor fietsers met een hoge kwaliteit. En ook de voetganger, inclusief de personen met een beperking, verdient meer aandacht.
- Parkeerbeleid, mobiliteitsbeleid en ruimtelijke beleid sterker te integreren: parkeervoorzieningen benutten, niet bouwen voor uitsluitend de piekmomenten en parkeereisen (omgevingsvergunning) af te stemmen op het bereikbaarheidsprofiel van een gebied.
- Het toepassen van slow=snel: zorgen dat de fiets binnen de stad kan concurreren met de auto wat betreft reistijd van deur tot deur, wat al vaak nu al het geval is. Daarnaast leidt het verlagen van de maximum snelheid van de auto in bepaalde gebieden juist tot een betere doorstroming (bijvoorbeeld minder verkeerslichten) en meer verkeersveiligheid.
- Nieuwe communicatietechnieken maken het mogelijk om meer gegevens in te winnen en uit te wisselen. Deze gegevens kunnen worden ingezet om ontwikkelingen trends zichtbaar te maken, betere beleidsafwegingen te maken en om de kwaliteit van het verkeersysteem (doorstroming, leefbaarheid, oversteekbaarheid) zichtbaar te maken. Tevens is het mogelijk om logistieke planning beter af te stemmen op de actuele capaciteit en doorstroming. Dit leidt tot meer efficiëntie en benutting zowel voor ondernemers als voor de gemeente.
- 'Slim' betekent: verdichten, keuzes kunnen maken (fiets, openbaar vervoer), mobiliteitsmanagement (beïnvloeden mobiliteitsgedrag op tijdstip, route en vervoerwijze), verkeersmanagement (optimale afwikkeling), monitoring, innovaties omarmen, durven experimenteren, zoeken naar en verleiden tot samenwerking.

7. De investerings- en samenwerkingsagenda

We staan op het gebied van mobiliteit voor een systeemverandering door de groei van de stad, een schaalsprong van ons centrumgebied, ambities en transities.

De afgelopen jaren is er door de gemeente Zwolle ongeveer gemiddeld 4 miljoen euro per jaar geïnvesteerd (exclusief parkeren en stallen). Dit niveau zullen wij de komende jaren moeten behouden en waarschijnlijk vergroten aangevuld met cofinanciering door andere overheden. De omvang van de benodigde investeringen is mede afhankelijk van het tempo van verdichting, de economische groei, de mate en tempo waarin wij onze ambities willen waarmaken. Wat betreft de verdichting en verstedelijking ontbreekt thans, in tegenstelling tot de klassieke uitleggebieden, een fonds voor stedelijke investeringen in infrastructuur en bereikbaarheid. Tevens vraagt de programmering van de investeringen afstemming met onderhoud, beheer en (gebieds)ontwikkeling. Dat is nodig om de middelen efficiënt in te zetten.

We willen blijven investeren in het toekomstvast maken van ons mobiliteitssysteem De Mobiliteitsagenda wordt zo ingericht, dat investeren in mobiliteit meerwaarde biedt voor onze integrale stedelijke opgaven op het gebied van verdichting, economie, gezondheid, klimaat en duurzaamheid. En investeren in de fiets is tevens een investering in de bereikbaarheid voor het autoverkeer. Tevens is onze agenda een fundament voor cofinanciering en samenwerking.

figuur 7.1 **Gemeentelijk investeringsniveau mobiliteit**

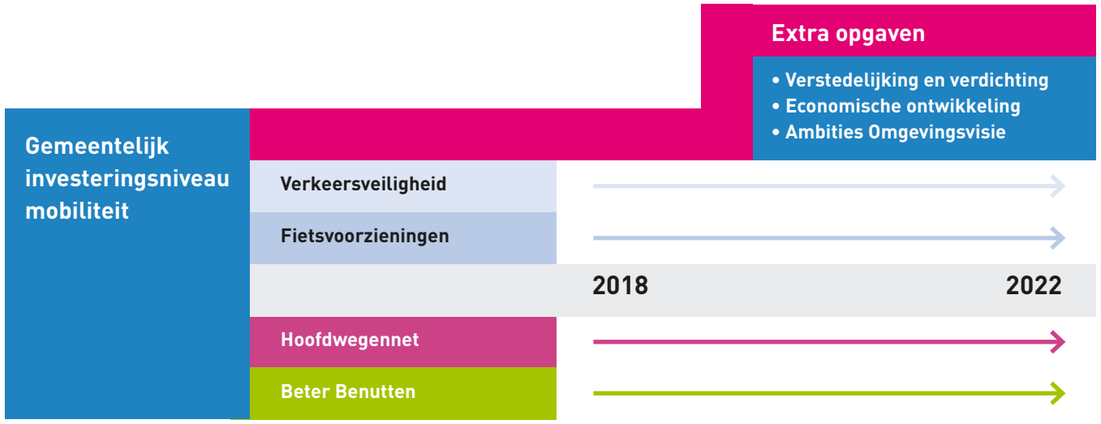

figuur 7.2 **Investeringsclusters**

Investeringscluster	Ook positief effect op of nodig voor
Autoverkeer: benutten en verbeteren afwikkeling kruispunten, fietstunnels en verkeersmanagement (inclusief lopende projecten N34 en N35)	Fietskwaliteit en fietsgebruik Kwaliteit van de stad Verstedelijking en economie
Kwaliteit en capaciteit fietsnetwerk	Afwikkeling Buitenring Gezondheid Kwaliteit van de stad Verstedelijking Klimaat en duurzaamheid
Verkeersmanagement en Mobiliteitsmanagement (Beter Benutten en Slim en Duurzaam)	Toename fietsgebruik en openbaar vervoer Afwikkeling Buitenring Verstedelijking Klimaat en duurzaamheid
Stallingsvoorzieningen fiets (bewoners, bezoekers, werknemers), centrumgebied, zuidzijde station	Duurzaamheid en gezondheid
Verkeersveiligheid: aanpak onveilige locaties, routes, erftoegangswegen, speerpunten	Fietskwaliteit en fietsgebruik
Toegankelijkheid, looproutes, bewegen	Gezondheid Maatschappelijke participatie
Duurzame mobiliteit	Gezondheid Kwaliteit van de stad Klimaat
Parkeren centrumgebied (bezoekers, herontwikkeling, parkeervrije straten, verdichting, parkeren+OV)	Gastvrijheid Kwaliteit openbare ruimte Verdichting Economie
Afstemming met agenda's van provincie, Rijk en regio (A28, openbaar vervoer, s limme mobiliteit)	Divers
Onderzoek en monitoring	Divers

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 12 maart 2018

onderwerp	Toekomstige invulling Nooterhof
portefeuillehouder	Michiel van Willigen
informant	Have, Stef ten (2154)
medeopstellers	Ekhart, Rutger (2975)
afdeling	Proces- Programma- en Projectmanagement
bijlagen	Voorstel: Informatienota Toekomstige invulling Nooterhof Bijlage: Natuurplatform Zwolle- Commerciele toekomst Nooterhof

Voorgesteld besluit raad

kennis te nemen van de beeindiging van het beheer van de Nooterhof door Landstede in 2018 en het proces om te komen tot een invulling van het terrein vanaf 2019.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 14 februari 2018

Onderwerp	Toekomstige invulling Nooterhof
Versienummer	V1.0

Portefeuillehouder M. van Willigen

Informant S. ten Have
Afdeling Project Ontwikkeling / OW
Telefoon 038 498 2154
Email S.ten.Have@zwolle.nl

Bijlagen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. de beeindiging van het beheer van de Nooterhof door Landstede in 2018 en het proces om te komen tot een invulling van het terrein vanaf 2019.

Inleiding
In 2007 is er na de bouw van het Earthship gestart met de exploitatie van het doepark Nooterhof door Landstede. Hiervoor is destijds door de gemeente een beheerovereenkomst met Landstede afgesloten voor een periode van 10 jaar. Landstede heeft in 2015 aangegeven dat verlenging van de beheersovereenkomst afhankelijk was van in hoeverre Landstede erin zou slagen om het onderwijs aan het doepark te koppelen. Dit kwam ook overeen met de ingezette koers van Landstede om zich te concentreren op haar onderwijstaak, waarin alle private belangen en ondernemingen van Landstede kritisch onder de loep werden genomen. Omdat die koppeling niet is gelukt heeft Landstede besloten het beheer van het terrein na komend zomerseizoen 2018 te beëindigen. Met deze informatienota informeren we u over de voorgeschiedenis, het beëindigen van de overeenkomst met Landstede per 1 oktober 2018 en het proces om te komen tot een invulling van het gebied vanaf 2019.

Kernboodschap

Aanleiding
Sinds 2007 wordt het doepark Nooterhof door Landstede beheerd. De gemeente heeft de grond om niet beschikbaar gesteld aan Landstede. Dankzij de jarenlange inzet van Landstede en de samenwerking met de groene clubs op de Nooterhof heeft het park zich ontwikkeld tot een levendige plek in de Hoofdgroenstructuur van de stad, aan de rand van Assendorp, waar met name in de zomerperiode veel activiteiten plaatsvinden waarbij het groene karakter van het gebied benut wordt. De afgelopen jaren zijn er diverse ontwikkelingen geweest rondom zowel de locatie als Landstede. Naar aanleiding daarvan heeft Landstede in 2016 aangegeven de beheerovereenkomst met de gemeente bij afloop beperkt voort te willen zetten, om zich te bezinnen op de toekomst. Op 21 februari 2017 is er daarom een aangepaste beheerovereenkomst gesloten voor de termijn van één jaar met de mogelijkheid tot nog eenmalig verdere verlenging.

Besluit beeindiging beheerovereenkomst Landstede – gemeente Zwolle per 1 oktober 2018.
De afgelopen periode zijn er gesprekken met Landstede gevoerd over de toekomstige invulling van de Nooterhof. Dit heeft er in geresulteerd dat de beheerovereenkomst tussen gemeente en Landstede nog eenmalig verlengd wordt tot 1 oktober 2018 en dan te beeindigen. Het doel van Landstede was in 2007 om het doepark een rol te laten spelen in hun onderwijsactiviteiten. Dat is in de praktijk niet mogelijk gebleken, waardoor Landstede de beheerkosten niet langer kan verantwoorden in relatie tot haar onderwijstaken. Landstede kan het beheer daardoor niet voortzetten.

Proces om te komen tot een invulling vanaf 2019
Voor de periode vanaf 2019 gaan we op zoek naar een nieuwe invulling van het gebied. Dat kan (deels) voortzetting van het huidig gebruik zijn met een andere exploitatant, maar ook een andere groene invulling. Om te bekijken wat er passend zou zijn qua invulling in dit gebied gaat de gemeente in samenspraak met belanghebbenden een visie hiervoor opstellen. De uitgangspunten daar bij zijn:

- Het park is onderdeel van de Hoofdgroenstructuur, toekomstig gebruik zal hier bij aan moeten sluiten;
- De huidige Nooterhof is een door de bewoners van Zwolle gewaardeerde plek in de stad. Dit willen we uiteraard graag zo houden. Aanpassingen van de huidige invulling van het gebied zal dus zorgvuldig moeten worden afgewogen;
- De gebouwen en de parkeerplaats in het gebied zijn niet van de gemeente. De toekomstige invulling moet worden afgestemd met de betreffende vastgoedeigenaren en partijen in het gebied;

- Aangrenzend aan de Nooterhof ligt het Enexisterrein. Voor beide terreinen samen is in 2016 een Ontwikkelingsvisie opgesteld en door ons op hoofdlijnen onderschreven om als leidraad bij ruimtelijke investeringen te gebruiken. Voor het Enexisterrein wordt momenteel gewerkt aan een nadere visie. Het is voor de hand liggend om met beide visies rekening te houden.

Verdere uitwerking van deze uitgangspunten zal de komende maanden plaatsvinden. Op basis van deze visie zal een uitvraag worden gedaan om het gebied een passende invulling te geven. Hierbij wordt gemikt op een nieuwe invulling per seizoen 2019. De winterperiode wordt gebruikt voor groot onderhoud en eventuele aanpassingen, als gekozen wordt voor een andere invulling van het gebied.

Het gebied
Het gebied waarover we spreken betreft circa 4,14 ha groengebied. Daarbinnen is circa 0,74 ha eigendom van Landstede, merendeels in de vorm van gebouwen (C + D). Het Earthship (B) is eigendom van de stichting Earthship (met als deelnemers in de stichting SWZ en Landstede). De Kruidwisch (A) is inmiddels door Landstede verkocht aan een andere partij. Het gebied zelf, met uitzondering van de parkeerplaats, is eigendom van de gemeente. Landstede heeft recent aangegeven het Ateliergebouw (C) per schooljaar 2018/2019 in te willen zetten voor onderwijsdoeleinden. Momenteel wordt het ateliergebouw als vergaderlocatie gebruikt. Door de stichting Earthship wordt gesproken met Frion over de exploitatie van het Earthship.

Activiteiten komend seizoen
Dit zomerseizoen zal het doepark nog draaien onder de vlag van Landstede en zullen de geplande activiteiten gewoon doorgang vinden. Na 1 oktober komt het beheer van het gebied terug naar de gemeente en ontstaat er ruimte voor nieuwe initiatieven en een nieuwe invulling van het gebied. Een positief effect hiervan is dat nieuw initiatief ook een nieuwe en andere dynamiek in het gebied kan brengen. We gaan als college de komende tijd actief op zoek naar initiatiefnemers die hier een passend initiatief willen ontplooien.

Consequenties

1. Na het aflopen van de overeenkomst met Landstede per 1 oktober 2018 zal het gebied terug in beheer komen bij de gemeente en ontstaat er ruimte voor nieuwe initiatieven in het gebied.

2. De gemeente gaat op zoek naar een andere partij die de exploitatie van het gebied op zich neemt en staat daarbij open voor een andere invulling dan de huidige situatie. Daarbij wordt aangesloten bij de ligging van het gebied in de Hoofdgroenstructuur van de stad en het gebruik van de bestaande gebouwen.
3. Om een passend initiatief voor de Nooterhof te vinden stelt de gemeente een visie op voor het gebied waar in de randvoorwaarden aangegeven worden.
4. Hoewel Landstede het park uitstekend heeft onderhouden met behoud van de biodiversiteit die het gebied kenmerkt, zijn er na 12 jaar gebruik, nadat het gebied terug in beheer van de gemeente komt, een aantal zaken die vragen om onderhoud.

Financien
Indien er geen nieuwe invulling voor het gebied wordt gevonden dan zal het beheer van het gebied voor rekening van de gemeente komen. Landstede geeft aan dat de jaarlijkse kosten voor het beheer en onderhoud van het gebied momenteel circa € 80.000 per jaar zijn. De kosten voor het opstellen van een visie en de uitvraag naar een nieuwe invulling zijn reeds gedekt in de begroting.

Communicatie
Direct betrokken partijen worden door ons met Landstede geinformeerd over het besluit dat Landstede op 1 okotber 2018 stopt met het beheer van de Nooterhof en dat de gemeente gaat onderzoeken welke invulling het gebied in de toekomst krijgt en wie het gebied gaat beheren. We benaderen en informeren de belanghebbenden over hun rol om te komen tot een toekomstige invulling.

Vervolg
Binnenkort verlengen we de beheerovereenkomst met Landstede tot 1 oktober 2018. Parallel daaraan starten we met het opstellen van een visie voor de toekomstige invulling van het gebied. Op basis van die visie zoeken we een initiatiefnemer / partij die hierbinnen past. Dat proces krijgt de komende tijd verder vorm, maar ziet er globaal als volgt uit:

Wat	***Wanneer***
Analyse mogelijkheden gebied	Februari 2018
Inventarisatie + gesprekken Stakeholders	Maart 2018
Mogelijkheden + wensen vertalen naar visie	April – Mei 2018
Bespreken visie met betrokkenen	Mei 2018
Vaststellen visie (college, raad)	Juni 2018
Uitvraag initiatieven voorbereiden	Juli – Augustus 2018
Proces selectie initiatieven	September – November 2018
Vastleggen samenwerking, contract etc.	December 2018
Afronding en start nieuwe situatie	Januari 2019

Uitgangspunt van deze planning is het realiseren van een nieuwe invulling van het gebied per seizoen 2019.

Openbaarheid
Dit voorstel is openbaar.

Zwolle

Datum 14 februari 2018

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 43754

Onderwerp Toekomstige invulling Nooterhof

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 20-02-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Natuurplatform Zwolle
Secretariaat: p/a Milieuraad Zwolle, Campherbeeklaan 82A 8024 BZ Zwolle Tel: 038-3377342 e: natuurplatformzwolle@milieuraadzwolle.nl

Aan: het College van B&W en
de Gemeenteraad van Zwolle,
Grote Kerkplein 15
Zwolle
i.a.a Lokale media

Datum: 6 maart 2018
Onderwerp: Commerciële toekomst Nooterhof?

==========

Samengevat vraagt het Natuurplatform Zwolle aan de gemeente de volgende acties:
1– Handhaaf de kaders van de "inrichting-, beheer- en onderhoudsovereenkomst Nooterhof" uit 2007, met als uitgangspunt dat daardoor de integrale kwaliteit, de leefbaarheid en de groenkwaliteit van het park, inclusief de opstallen, blijvend zullen zijn gewaarborgd.
2– Onderhandel met Landstede om afstand te doen van de opstallen, teneinde een nieuwe exploitant meer kans te geven om tot een succesvolle , ecologisch verantwoorde invulling, binnen dit uitgangspunt te kunnen komen.
3- Onderzoek of het gebied weer door de Gemeente Zwolle zelf, en in samenwerking met verschillende groene en/of milieupartners en duurzame kleinschalige bedrijfjes beheerd en geëxploiteerd kan worden, afgestemd met de duurzame ontwikkelingen op het naastliggende terrein van Enexis.
4– Voorkom verdere bebouwing van de Nooterhof. Behoud en versterk het bestaande groen, zowel binnen als buiten de hekken is dit een belangrijk onderdeel van de groene vingerstructuur.
5– Ondersteun de Bijenvereniging Zwolle bij het behoud van van de Schotmanstal. die uiterst goed past in onze visie op de toekomst van het park.
==========

Geacht College, geachte Gemeenteraadsleden,

Het was bij de zwolse "groene" organisaties, samenwerkend in het Natuurplatform Zwolle (NPZ) , natuurlijk al geruime tijd bekend, dat ROC Landstede Groep zou stoppen met het beheer van Doepark Nooterhof. Daarom vinden deze organisaties het op zich niet vreemd, dat er door de gemeente gezocht wordt naar alternatieven voor het beheer van dit bijzondere park. Ook hebben deze organisaties meermaals bij wethouder van Willigen en zijn ambtsvoorganger aangegeven graag betrokken te worden bij het proces om tot een nieuwe beheersopzet van de Nooterhof te komen.

In het zwolse regio katern van De Stentor van 27 februari 2018 staat de vette kop “Groene Nooterhof mag naar commerciële partij”, verder staat er als quote “de enige voorwaarde die Zwolle stelt is dat het park natuurlijk en toegankelijk blijft”.

De inhoud van het bijbehorende artikel maakt vervolgens het NPZ toch tamelijk argwanend.
Bij het NPZ komt dan vanzelfsprekend de vraag op, of de Nooterhof zonder het bouwen van een aanzienlijke binnen-accommodatie wel commercieel te exploiteren is. Is er voor commerciële exploitatie – zonder verdere aantasting van het groen ter plaatse – wel ruimte te vinden voor een dergelijke accommodatie?

Landstede immers blijft c.q. gaat in toenemende mate, de z.g. ateliers gebruiken voor onderwijsdoeleinden, derhalve zal deze accommodatie voor een commerciële partij hoogstwaarschijnlijk niet beschikbaar komen. Later in deze brief komen wij hier nog op terug. Het is tevens de bedoeling, dat het gebouw de Kruidwisch in gebruik blijft als (groene) kinderopvang.

Op het terrein van het Doepark bevindt zich voorts het z.g. Earthship. Dit bijzondere gebouwtje heeft echter een zeer bescheiden omvang en verkeerd in een ongunstige onderhoudssituatie; en is – mede gezien de ervaringen tot op heden – te klein om een lonende exploitatie mogelijk te maken.
De sinds jaar en dag zich op het terrein bevindende , bij de Bijenvereniging Zwolle in gebruikzijnde, bijenstal de “Schotmanstal” is commercieel waarschijnlijk weinig interessant en bovendien ligt het gebruiksrecht daarvan bij de Bijenvereniging Zwolle.
Aan de Z.O.-zijde , grenzend aan de Goertjesweg, bevindt zich nog een stuk grond dat momenteel eigendom is van Landstede en wat voor een belangrijk deel in gebruik is als parkeerterrein en de huidige tijdelijke accommodatie het “Zebragebouw”.

Ooit was het de bedoeling om daar nog een gebouw (in de wandeling vaak aangeduid met het “poortgebouw”) neer te zetten.
Theoretisch zou deze kavel door een commerciële partij - mits deze daartoe bereid is – van Landstede gekocht kunnen worden en dan kan er binnen het vigerende bestemmingsplan “iets” gebouwd worden. Het is echter de vraag of een commerciële exploitant daaraan genoeg zal hebben…

Het verder beschikbaar stellen van grond om te kunnen bouwen moet naar inzicht van het NPZ écht voorkomen worden! Immers de afgelopen jaren is er gaandeweg al steeds wat afgeknabbeld van het groen. Laatst b.v. door achter het bestaande gebouw de “Kruidwisch” een heel stuk aan te bouwen t.b.v. de kinderopvang.
Het Nooterhof-terrein maakt onderdeel uit van een van de “zwolse groene vingers”, een verdere aantasting daarvan is ons inziens volstrekt ongewenst en zou een jarenlang gekoesterd beleid doorbreken.

Zoals aangegeven wil het NPZ stil staan bij het blijvend gebruik door Landstede van de accommodatie voor - niet direct natuur- en milieu gerelateerde – opleidingsdoeleinden.
Het lijkt er op, dat de Gemeente zonder meer akkoord gaat met het feit, dat Landstede voornemens is om het gebouw de Ateliers te blijven gebruiken voor onderwijsdoelstellingen.
In de op 21 februari 2007 tussen Gemeente en Landstede aangegane “inrichting-, beheer- en onderhoudsovereenkomst Nooterhof” wordt in “overwegende” onder punt 7 genoemd: *De koppeling tussen school en park een garantie zou kunnen bieden voor een duurzame groenfunctie voor een belangrijk deel van de Nooterhof.*
In artikel 2 van de bedoelde overeenkomst staat als doel daarvan: *De onderhavige overeenkomst heeft als doel de inrichting, het beheer, het onderhoud en het gebruik van het park De Nooterhof te reguleren, met als uitgangspunt dat daardoor de integrale kwaliteit, de leefbaarheid en de groenkwaliteit van het park <u>blijvend</u> (onderstreping van NPZ) zullen zijn gewaarborgd.*

Nu Landstede niet langer het park en de zich daarop bevindende opstallen, de Ateliers, Zebragebouw en Earthship, zal gebruiken voor de in de overeenkomst vastgelegde doelstellingen, is een blijvend gebruik van Landstede daarmee niet in overeenstemming en zou Landstede o.i. daarvan – ter wille van deze doelstellingen – afstand moeten doen.
Wanneer Landstede – natuurlijk tegen een redelijke schadeloosstelling – afstand van de bedoelde accommodatie en wat daar verder toegerekend moet worden doet, geeft dit aan een vervolg-exploitant (in welke vorm dan ook) tenminste enige mogelijkheden om tot een verantwoorde exploitatie te komen.

Ook de *commerciële* exploitatie als zodanig maakt het NPZ onrustig. Ondanks dat aangegeven wordt, dat het park "natuurlijk en toegankelijk" moet blijven, zijn wij toch bevreesd dat een echte commerciële exploitatie de daar aanwezige natuurwaarden geweld aan zal doen.
Er zal zondermeer een spanningsveld komen tussen commerciële belangen – de recreatieve functie – en de ecologische c.q. natuurlijke waarden.

Het is onze vrees, dat de Nooterhof als klein en kwetsbaar, gebiedje in dit spanningsveld gemangeld zal worden . De ecologische belangen zullen t.o.v. de commerciële belangen snel het onderspit delven.

Daarom zou het NPZ graag zien, dat er – naast de reeds genoemde voorwaarde – enkele werkelijk *keiharde* voorwaarden van toepassing verklaard zouden worden.
Eigenlijk zou als centrale voorwaarde een volstrekt ecologisch verantwoorde exploitatie moeten gelden. Het NPZ beseft, dat dit erg moeilijk zal zijn……..

Niettemin wordt de gemeente uitgedaagd om dit werkelijk als onwrikbaar uitgangspunt te nemen.

Nóg liever zou het NPZ zien, dat het gebied weer door de Gemeente Zwolle zelf en in samenwerking met verschillende groene en/of milieupartners beheerd en geëxploiteerd zou worden.
Ook dan zijn er zeker mogelijkheden om tot een goede afstemming te komen met het deel aan de andere zijde van de Weteringkade wat in eigendom van Enexis is.
Dát er op dit gedeelte commerciële exploitatie plaatsvindt door milieuvriendelijke en duurzame (kleinschalige) bedrijfjes heeft zeker de sympathie van het Natuurplatform.

Het NPZ is zeer benieuwd hoe de gemeente deze zaak verder oppakt en vanzelfsprekend zal het NPZ de ontwikkelingen met grote belangstelling blijven volgen. Tevens blijft het NPZ – zoals al eerder aangegeven – altijd bereid om mee te denken over een goede toekomst van dit bijzondere stukje Zwolle.

Met vriendelijke groet,
namens het NatuurPlatform Zwolle,

Hans de Graad, voorzitter

Kon pagina 1 uit document 3. PWC-tussentijdse rapportage accountantscontrole 2017 niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 2 uit document 3. PWC-tussentijdse rapportage accountantscontrole 2017 niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 3 uit document 3. PWC-tussentijdse rapportage accountantscontrole 2017 niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 4 uit document 3. PWC-tussentijdse rapportage accountantscontrole 2017 niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 5 uit document 3. PWC-tussentijdse rapportage accountantscontrole 2017 niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

bericht

Zwolle

Memo

Concernstaf

Telefoon (038) 498 2095

Aan College en raad

Van Benny Tuin

Datum 6 februari 2018

Onderwerp Reactie MTZ op tussentijdse rapportage Pwc

Geacht college van burgemeester en wethouders,

In december ’17 heeft accountant PricewaterhouseCoopers (PwC) de Managementletter 2017 uitgebracht. Dit is de tussentijdse rapportage van de accountant over de kwaliteit van de administratieve processen en interne beheersing. Het MTZ is tevreden met het resultaat.

PwC concludeert dat onze interne beheersing wederom van een goed niveau is. ‘Actief werken aan Zwolle in control’ zo omschrijft PwC onze gezamenlijke inzet. Woorden waar we ons als voltallig MTZ in herkennen. Zeker met het oog op alle ontwikkelingen die vorig jaar aandacht hebben gevraagd naast het reguliere werk. Zoals de samenwerking met de Omgevingsdienst, de positionering van de Wezo, het omzetten van ONS in een GR Bedrijfsvoeringsorganisatie en de komst van de sociale wijkteams bij onze organisatie. Mooie voorbeelden die de positieve kwalificering extra kracht bijzetten.

Natuurlijk zijn er ook aandachtspunten. Wij zien dat er verbeteringen mogelijk zijn binnen het sociaal domein en op IT gebied. Verder heeft de belastingdienst onderzoek verricht naar de loonbelasting en BTW. De uitkomsten hiervan zijn nog onzeker. Bevindingen van PwC krijgen waar nodig opvolging. Verder hebben wij oog voor wetswijzigingen en notities van het BBV, waarbij zorgvuldig beoordeeld en afgewogen wordt of aanvullende beheersingsmaatregelen noodzakelijk zijn.

Samenvattend stellen wij vast dat het totaal van alle bevindingen over 2017 beperkter en minder zwaarwegend is dan voorgaande jaren. Dat is goed en gunstig, want het laat zien dat we groeien en stappen maken.

Februari 2018.

MTZ

OPROEP AAN DE POLITIEK VOOR EEN LANDELIJK EN LOKAAL VERBOD OP HOUTSTOOK

Het einde van de houtkachel!

Het wordt de hoogste tijd dat de houtkachel uit het straatbeeld verdwijnt. Houtkachels, onterecht gesubsidieerde pelletkachels, vuurkorven en andere toestellen die hout of houtpellets als brandstof hebben zorgen voor veel overlast, vervuilen het milieu en zijn er een van de oorzaken van dat de klimaatdoelstellingen niet zullen worden gehaald. Bij het verbranden van hout en houtpellets komen verschillende voor de gezondheid gevaarlijke stoffen vrij, waaronder het kankerverwekkende fijnstof PM2.5 en benzeen, alsmede Dioxines, PAK's en meer. Vergelijkbaar met roken kunnen naast kanker ook hart- en vaatziektes ontstaan, luchtweginfecties en kan men astma ontwikkelen. Personen die al problemen met hun luchtwegen hebben zoals mensen met astma en COPD zien hun ziekten verergeren.

Vooruitgang en gevaren

Er zijn al veel resultaten geboekt om de lucht in Nederland te verschonen. De industrie voldoet aan strenge normen, innovaties in de auto-industrie zijn baanbrekend, vieze scooters mogen straks niet meer worden verkocht. En ook als het om andere stoffen die een gevaar voor onze gezondheid gaat is er veel gebeurd. Slechts een paar voorbeelden: Asbest is bijna uit ons leven verdwenen, verf is nu op waterbasis beschikbaar, producten die op de markt komen moeten aan steeds strengere eisen voldoen, de voedselkwaliteit is vele malen beter geworden en roken is in de buurt van anderen niet meer toegestaan en wordt door afschrikkende afbeeldingen en teksten op de verpakking, de accijnzen en ziekte- en sterfgevallen in de omgeving steeds meer afgeremd.

Er is echter nog één tikkende tijdbom: Het sterk stijgende aantal houtkachels, pelletkachels, vuurkorven e.d. die ook nog eens door de toenemende energiebelasting op schone energie, steeds intensiever worden gebruikt.

De verkopers van kachels:

De een zijn dood is de ander zijn brood. Deze verkopers van houtkachels, ten onrechte gesubsidieerde pelletkachels en aanverwante producten hebben slechts één belang. Dat is hun eigen belang en lobbyen op alle mogelijke manieren om hun producten als gezellig, sfeervol, duurzaam en milieuvriendelijk aan de man te brengen. Het moet gezegd, zij doen dat goed. Inclusief cursussen om "goed" te stoken, dat de consument het gevoel moet geven, dat hij geen vlieg kwaad doet. Een lid van het SVG, het Sfeerverwarmingsgilde, staat voor vakmanschap, verantwoordelijkheid en veiligheid aldus hun website.

Men verkoopt deze toestellen als duurzaam en milieuvriendelijk en hebben er geen probleem mee om de klant te vertellen dat de kachel een schone verbranding heeft. Geen woord over de gevaren voor de gezondheid. Dat doet overigens een scooterverkoper ook niet.

Om het vertrouwen bij de consument in de beslissing om over te gaan op hout stoken makkelijker te maken spreekt men maar al te graag over hun DE-certificering door de overheid. Dus dan zit het wel goed. "DE" staat voor Duurzame energie. Er is echter niets duurzaams aan.

De overheid:

Door de overheid wordt er al vele jaren via allerlei websites tegen beter weten in voorlichting gegeven hoe men zou moeten stoken om overlast te voorkomen. Dat is een zinloze weg. Enerzijds weet men uit de praktijk dat voorlichting niet werkt. Ervaring genoeg met 40 jaar voorlichting omtrent de gevaren van roken.

Anderzijds is minder giftige rook nog altijd giftige rook die in de woonomgeving in ongewenste hoeveelheden bij nietsvermoedende buren ongewenst naar binnen dringt. Men kan het niet ontwijken. Gevaarlijk voor jong en oud, ziek of niet ziek. Je kan er ziek van worden. Luchtvervuiling, waar fijnstof die vrijkomt bij houtrook een belangrijk onderdeel van is, zorgt er voor dat wij gemiddeld 9 maanden korter leven en die laatste jaren ook in een mindere conditie door het leven moeten gaan. Na vallen is fijnstof de tweede groep met het grootste overlijdensrisico.

Het stoken gaat onverminderd voort, ook bij mist en windstil weer en het stoken neemt alleen maar toe. Immers als iemand een kachel koopt voor 5000,00 Euro wil men die gewoon elke dag kunnen gebruiken, net als de auto die voor de deur staat.

Ook vier jaar overleg met vermoedelijk de verkeerde milieuorganisaties, GGD's, een belangenvereniging en de club van kachelverkopers heeft tot niets geleid. En dat zal ook niet gebeuren, zo lang de "slager" in het overleg mee doet.

Vanuit Den Haag komt de boodschap dat het een lokaal probleem zou zijn en in de gemeenten zit men op de handen, omdat men van mening is dat men zonder duidelijke regelgeving uit Den Haag nauwelijks of niets kan doen.

Verkeerde signalen van de overheid

Om klimaatdoelstellingen te kunnen halen zijn er door de overheid ernstige fouten gemaakt. Men heeft om deze zware doelstellingen te halen her en der een oogje dichtgeknepen en besloten om het bijstoken van Biomassa (houtpellets) in kolencentrales of in speciaal gebouwde biomassacentrales als CO2 neutraal te bestempelen. De voordelen van hout verbranden, in plaats van kolen of gas, bestaan vooral op papier. Op korte termijn is hout juist slechter voor het klimaat dan steenkool en op de lange termijn komt de oplossing te laat. Na 40 jaar hergroei is het verbranden van de houtpellets nog altijd bijna 2x groter dan bij het verbranden van gas bij dezelfde energieopbrengst. En dan hebben we het nog niet over de eerder besproken kankerverwekkende stoffen die bij de verbranding vrijkomen. Onze overheid gaat zelfs zo ver, dat dit wordt gesubsidieerd met 9,3 miljard harde Euro's. In de slipstream van deze fatale "vergissing" heeft men besloten ook pelletkachels, die van dezelfde brandstof gebruik maken te subsidiëren, waardoor midden in de woonwijken steeds meer overlast ontstaat, zogenaamde hotspots met hoge concentraties aan schadelijke stoffen. Het gaat om apparaten die worden geïnstalleerd als hoofdverwarming en dus continu in bedrijf zijn. En de schatkist schiet er niets mee op bij verkoop. De haarden vallen ook nog eens onder het lage BTW tarief van 6% en geen accijnzen of energiebelasting op hout of houtpellets.

Schadelijk voor de gezondheid

Bij houtstook in biomassacentrales, houtkachels, pelletkachels, biomassaketels, open haarden, vuurkorven, barbecues en fakkels komen giftige stoffen vrij, zoals (ultra)fijnstof, roet: Elementair Carbon (EC) en Organisch Carbon (OC), PAK's, dioxine, koolmonoxide en aldehyden. Oók bij het stoken van droog en onbewerkt hout, gestookt op de juist mogelijke wijze. Volgens de WHO zitten er in houtrook 18 kankerverwekkende stoffen. Daarnaast ontstaat er klimaatschade door de uitstoot van CO2, methaan en roetdeeltjes.

Een houtkachel stoot bijv. 20x meer kankerverwekkende PAK uit dan een dieselmotor. Houtrook is 12x maal schadelijker dan sigarettenrook. En volgens recent onderzoek (mei 2017) is fijnstof die vrijkomt bij de verbranding van hout, schadelijker dan fijnstof die vrijkomt uit diesel.

Het is een toenemend probleem: de houtstook emissie is inmiddels groter dan die van de 8 miljoen auto's die rondrijden in Nederland. Ter vergelijking: 2 uur de open haard of vier uur de houtkachel laten branden, zorgt voor evenveel fijnstof als een auto die van Brussel naar Wenen rijdt (ca. 1100 km). Inmiddels hebben naar schatting een kwart van de Nederlandse huishoudens een open haard of houtkachel en heeft meer dan 30% van de Nederlanders last van houtrook van de buren.

De uitstoot van houtkachels in de praktijk ligt 4 tot 6 maal hoger dan die onder ideale laboratoriumtesten. De nieuwe generatie houtkachels stoten minder fijnstof uit, maar nog steeds véél én ze stoten veel meer ultrafijnstof uit (fijnstof wordt kapot gebrand tot ultrafijnstof), dat nog veel gevaarlijker is voor de gezondheid. Hoe kleiner de deeltjes zijn, hoe schadelijker. Tel uit je winst: ultrafijnstof wordt niet gemeten en je fijnstof lijkt naar beneden te gaan, doch gaat omhoog en wordt gevaarlijker.

Conclusie:

Het lijkt niet alleen op een beerput, het is een beerput. Het is struisvogelpolitiek, nog erger dan bijvoorbeeld de Sjoemeldiesel, mede omdat het door onze eigen overheid wordt geregisseerd.

Nu de waarheid naar boven komt, kan het niet anders, dan dat op korte termijn maatregelen genomen moeten worden. Immers dat moest Volkswagen ook.

De enige mogelijkheid om dit probleem op te lossen is een spoedig verbod op het verbranden van hout en houtpellets of biomassa en/of op het gebruik van houtkachels , pelletkachels en aanverwante toestellen.

Dus weg met de subsidie op houtkachels, pelletkachels en zgn schonere vormen van houtstook. Het blijft allemaal vervuilend en schaadt onze gezondheid. Tijd voor actie dus.

Bron: http://houtrook.nl/petitie-houtrook/

Achtergrondinformatie over houtstook en maatregelen op weg naar houtstook-vrij,
versie 4 oktober 2017,
werkgroep Houtstook-vrij

Inleiding

Luchtkwaliteit komt steeds meer in de belangstelling. Zo won de Vereniging Milieudefensie op 7 september 2017 het kort geding tegen de Staat.
De overheid is nu gedwongen om binnen twee weken met een realistisch Plan van Aanpak te komen dat maatregelen bevat die ervoor zorgen dat op de kortst mogelijke termijn voldaan wordt aan de EU-grenswaarden voor PM10 en NO2, in elk geval niet later dan in de loop van 2018.
Tevens moet het RIVM binnen twee weken alle locaties in Nederland opsporen waar zij verwacht dat er sprake is of zal zijn van overschrijdingen.
Ook mogen met onmiddellijke ingang geen maatregelen genomen worden, waarvan het RIVM statistisch verwacht dat ze de overschrijding in stand houden of voor nieuwe overschrijdingen zullen zorgen.

De urgentie om normoverschrijdingen op het gebied van luchtkwaliteit tegen te gaan die onomstreden negatieve effecten hebben op de volksgezondheid, is door de rechter erkend (blz. 5 van het vonnis).

Gezondheidsschade door houtrook

Ook houtrook - van houtkachels, open haarden, pelletkachels, barbecues, vuurkorven, fakkels, hot tubes en terraskachels -, heeft grote gezondheidseffecten (bron: RIVM, Longfonds, Wereldgezondheidsorganisatie WHO, GGD).

Fijnstof uit houtrook is net zo slecht voor de gezondheid als fijnstof uit verkeer (vele bronnen, o.a. American Lung Association en RIVM).
Of nog slechter:……recent onderzoek (mei 2017) toont aan dat fijnstof die vrijkomt bij de verbranding van hout, schadelijker dan fijnstof die vrijkomt uit diesel:
"Second, contribution of fossil fuel and wood smoke to background PM in the Vento region offers a way of assessing the effect of different types of PM. Indeed, in-vitro toxicity studies suggest that not all particles are equal. For example, wood smoke PM, compared with diesel PM, induces higher levels of oxidative damage to human umbilical endothelial cells and stimulates increased monocyte adhesion." (http://www.thelancet.com/journals/lanplh/article/PIIS2542-5196(17)30027-X/fulltext)

Onderzoek van de Amerikaanse Environmental Protection Agency (EPA) heeft vastgesteld dat **houtrook twaalf maal schadelijker is dan sigarettenrook (bij eenzelfde rookdichtheid).**

Fijnstof en ultrafijnstof in houtrook bestaat uit *roetdeeltjes*: Organisch Carbon (OC) en Elementair Carbon (EC), die ziekten veroorzaken. Hoe kleiner de deeltjes, hoe schadelijker.

Behalve (ultra)fijnstof zitten er in houtrook nog veel meer schadelijke stoffen zoals **PAK's** (polycyclische aromatische koolwaterstoffen) waaronder het zeer kankerverwekkende benzo(a)pyreen (BaP), **VOS** (vluchtige organische stoffen), **dioxine**, **koolmonoxide** en het op korte

termijn longoedeem veroorzakende **acroleïne,** een derivaat van aldehyde. Acroleïne is ook milieugevaarlijk en zeer giftig voor in *water* levende organismen. Want de gevaarlijke stoffen uit houtrook slaan neer op bodem, oppervlaktewater en vegetatie door hechting aan roet (depositie).

De hierboven genoemde gevaarlijke stoffen komen vrij bij het stoken van gewoon, onbewerkt hout! Bij **bewerkt hout, dat niet gestookt mag worden,** maar wel de 'allesbranders' en ook andere kachels ingaat, komen ook gevaarlijke stoffen vrij van afwerkmiddelen als carboleum, menie, diverse verf- en beitssoorten.

Volgens de WHO zitten er in houtrook 18 kankerverwekkende stoffen.
Een houtkachel stoot een factor 20 meer kankerverwekkende PAK uit dan een dieselmotor, zie bijlage 1 (Nussbaumer).

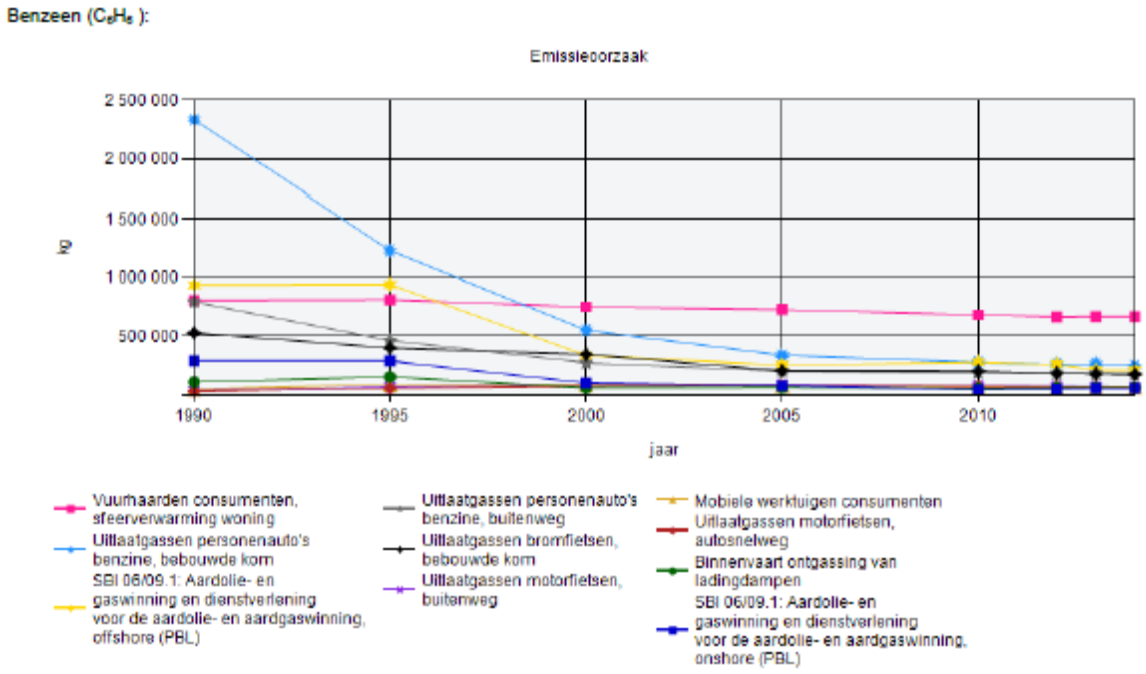

Fig. http://www.emissieregistratie.nl/

Blootstelling aan rook kan leiden tot stress en gezondheidsklachten zoals hoofdpijn, misselijkheid, slaapklachten, irritatie van ogen en keel en vermoeidheid. Ook kunnen luchtwegklachten ontstaan, zoals benauwdheid en hoesten.
Mensen met luchtwegaandoeningen, hart- en vaatziekten, ouderen en kinderen behoren tot de gevoeligste groepen. Zij kunnen meer en eerder gezondheidsklachten ontwikkelen door blootstelling aan houtrook, ook bij kleine hoeveelheden. Deze gezondheidseffecten zijn niet specifiek voor houtrook en worden ook gevonden bij blootstelling aan bijvoorbeeld luchtverontreiniging door verkeer.
In Nederland leven we alleen al door fijnstof (PM2,5) 9 maanden korter (RIVM 2015, emissiegegevens uit 2013).
Deens onderzoek stelt het aantal doden in Europa door het inademen van houtrook op 60.000, Duits onderzoek komt op hogere aantallen. De kosten lopen in de miljoenen.
In de ontwikkelingslanden proberen we mensen niet meer op vuurtjes te laten koken, maar op zonne-energie of op high-tech-kooktoestellen voor hout, omdat op hout koken slecht is voor het milieu en schadelijk voor hun gezondheid.
De schadelijke effecten van houtrook kosten jaarlijks aan 4,3 miljoen mensen het leven, dit volgens de WHO.

Normen en grenswaarden

Er komen hoge concentraties stoffen[1] vrij bij het stoken van hout, waardoor de grenswaarden voor fijnstof behoorlijk overschreden kunnen worden.
Bij het indelen van fijnstof in soorten wordt er onderscheid gemaakt in grootte van de deeltjes, uitgedrukt in PM (*particulate matter):*

- **PM10**, deeltjes met een diameter kleiner dan 10 micrometer doorsnede. De Europese grenswaarde hiervan is 40 microgram/m3 jaargemiddelde.
  Voor PM 10 bestaat een 24-uursgemiddelde van 50 microgram/m3, dat op niet meer dan 35 dagen per jaar overschreden mag worden (Europese grenswaarde en WHO)
- de fijnere fractie van fijnstof: **PM2.5**, deeltjes met een diameter kleiner dan 2,5 micrometer doorsnede. De Europese grenswaarde hiervan ligt sinds 2015 op een jaargemiddelde van 25 microgram/m3.
  Voor PM2,5 is de Europese grenswaarde bepaald op een jaargemiddelde van 20 microgram/m3 voor zover die betrekking heeft op steden en bepaald is m.b.t. metingen van de achtergrondconcentraties. In 2020 moet de Europese grenswaarde van het jaargemiddelde overal op 20 microgram/m3 liggen.
  De WHO grenswaarde voor PM2.5 is 10 microgram/m3 jaargemiddelde en 25 microgram/m3 24-uurs gemiddelde.
- **ultrafijnstof PM 0,1,** deeltjes met een diameter kleiner dan 0,1micrometer doorsnede.
  Van ultrafijnstof wordt steeds duidelijker dat dit nog schadelijker is voor de gezondheid dan fijnstof; de medische wetenschap (WHO) stelt dat er voor ultrafijn zwartstof (roet) geen veilige ondergrens is.
  Een eco design houtkachel geeft bij perfect stoken een waarde van 567.000 nano-deeltjes per cm3 (Deens onderzoek). Er moet dus ook voor ultrafijnstof PM 0,1 regelgeving komen.

Er kunnen geen veilige niveaus worden aangetoond waarbij geen schadelijke gezondheidseffecten van fijnstof optreden (RIVM 'Dossier Fijnstof' januari 2013).
Ook de WHO geeft al jaren aan dat er bij fijnstof geen drempelwaarde is waaronder geen schadelijke effecten zijn: er is altijd gezondheidsschade.
Veilige niveaus voor fijnstof zijn er dus niet.

De in Nederland gehanteerde EU-normen door de overheid van 40 microgram/m3 jaargemiddelde voor PM10 en van 25 microgram/m3 jaargemiddelde voor PM2,5 (gaat in 2020 naar een jaargemiddelde van 20 microgram/m3) zijn dus niet voldoende om mensen te beschermen tegen de kwalijke stoffen. De normen van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) zouden moeten worden aangehouden: 20 microgram/m3 jaargemiddelde voor PM10 en 10 microgram/m3 jaargemiddelde voor PM2,5.

Hoe opmerkelijk zo'n grenswaarde is blijkt uit onderstaande uitleg:
10 microgram/m3 jaargemiddelde voor PM2.5 kan corresponderen met 10x365x24x60x60 microgram/(m3xsec). Dat betekent dat je bij één ademhaling per sec gedurende een jaar bij een longinhoud van 1m3 in totaal 315 gram binnen zou hebben gekregen. Bij een longinhoud van 10 liter zou dat 3,15 gram zijn. Krijg je die 3,15 gram in één sec toegevoegd, dan komen je longen niet aan herstel toe en ben je naar alle waarschijnlijkheid dood.
Een belangrijk argument om aan piekbelastingen aparte grenswaarden voor te schrijven.

[1]Alle stof in de lucht kunnen op grofweg twee manieren worden ingedeeld:
Chemisch; uit welke chemische bestanddelen is het opgebouwd
Fysisch; dan gaat het b.v. om de grootte en de vorm van de deeltjes en het aantal deeltjes
(RIVM-dossier 'Fijn stof' 2013)

Naast fijnstof zijn er enkele gifstoffen in houtrook die een wettelijke grenswaarde hebben:

- Benzo-a-pyreen (BaP): 1 nanogram/m3 als jaargemiddelde sinds 2013. Staat op de lijst van IARC.
- Benzeen: de grenswaarde van benzeen is **aangescherpt** per **1 oktober 2017** van 1 ppm (3,25 mg/m3) naar 0,2 ppm (0,7 mg/m3).
- Voor acroleine geldt een grenswaarde van 0,01 ppm = particles pro million, een gangbare waarde voor ernstig vervuilende stoffen. De limiet wordt bepaald door TWA: Time Weighted Average.

Deze gifstoffen zijn af te leiden uit de hoeveelheid PM die vastgesteld kan worden uit het gedeelte fijnstof afkomstig uit hout stoken. Specifiek fijnstof afkomstig uit houtstook wordt aangetoond met de gidsstof levoglucosan.

<u>Uitstoot van houtkachels</u>

Om een beeld te geven van het effect van slechts één (redelijk schone) houtkachel op de luchtkwaliteit is het volgende wellicht illustratief: bij een stabiele luchtlaag met een hoogte van 20 meter op een koude windstille avond en het verbranden van 3 kg hout = 1 uur, kan een gebiedsoppervlak van 200 bij 200 meter met 50 microgram per kubieke meter aan fijn stof belast worden.
Dit stelt ECN in haar brief van 17 mei 2010 aan Provincie , gemeenten en GGD 's Noord Holland, n.a.v. haar onderzoek naar emissie van fijnstof van houtkachels in Schoorl 2009 ('De bijdrage van houtverbranding aan PM10 en PM2,5 tijdens een winterperiode in Schoorl 2009'; HH G.P.A. Kos en E.P. Weijers).
Ook heeft onderzoeker de heer Kos gemeten dat één pluim houtrook tot een concentratie van 200 microgram/m3 kan leiden. In zijn achtertuin zelfs 500 microgram/m3 fijnstof gemeten door houtrook.

Ontwerpers van houtkachels zoeken in opdracht van de EU naar verbeterde typen houtkachels. Bij kleine houtkachels voor particulieren is de uitstoot, ook bij de beste modellen, nog altijd aanzienlijk. In het laboratorium lijkt die uitstoot binnen de perken te blijven, in de praktijk is dat altijd veel hoger. Dit kan om een factor 4 tot 6 gaan ('Woodstovegate', verwant met sjoemeldiesel).
Een grote risicofactor is de gebruiker of stoker. Door verkeerd stoken kan de uitstoot leiden tot concentratiestijgingen van (ultra)fijnstof van honderden tot zelfs duizenden milligrammen/m3.

In een Zwitsers onderzoek (bron: Koppejan) bleek een houtkachel bij juist gebruik in het laboratorium tot een concentratie van 50 mg fijnstof/m3 te leiden. Maar bij verkeerd stapelen van het hout loopt dat op naar 500 mg/m3. Wordt de zuurstoftoevoer afgeknepen door de klep te sluiten ('smoren'), dan leidt de uitstoot van fijnstof tot een concentratie van 15.000 mg/m3. Bij gebruik thuis, buiten het laboratorium, liggen deze hoeveelheden nog aanzienlijk hoger.
Let wel, we spreken hier over milligrammen, geen microgrammen!

Nussbaumer (2007 en 2010) stelt dat wanneer de geur van houtrook waarneembaar is, de lucht al grondig is vervuild en schadelijk is voor de gezondheid (zie ook bijlage 1).

NB:
emissies zouden moeten worden uitgedrukt per **tijds**eenheid (debiet m^3/s) bij een druk van 1 bar
concentraties zouden moeten worden uitgedrukt in massa of deeltjes per **volume**-eenheid.
Nanodeeltjes hebben een bijna te verwaarlozen massa, ze worden in het aantal deeltjes uitgedrukt. Voor de hoeveelheden deeltjes is geen norm vastgesteld. Dat is een tekortkoming van de EU (en de rest).

Omvang houtstookprobleem

In verhouding met andere vervuilingsbronnen (waar gemiddeld genomen de relatieve invloed van afneemt) groeit de vervuiling door houtstook.
Het aantal houtkachels in woonwijken neemt schrikbarend toe.
Dit komt ondermeer door subsidie die op de aanschaf van bijv. pelletkachels wordt gegeven (zie ook maatregelen 1 en 2 uit deze bijlage).
Ook betaalt men geen energiebelasting voor het stoken van hout. Dit hout wordt vaak zonder BTW-heffing verkregen. Het is dus goedkoop in gebruik, ondanks dat hout als brandstof niet efficiënt is[1].

Begin 2016 meldde het RIVM nog dat "ongeveer 20% van de Nederlandse huishoudens een met hout gestookte installatie bezit"; eind 2016 meldde de NRC al dat volgens het CBS "een kwart van de Nederlandse huishoudens een open haard of houtkachel heeft".
In 2014 meldde het CBS dat 10% van de Nederlanders last heeft van houtrook van buren; in Amersfoort leerde een onderzoek in 2016 dat het daar al 30% is - en er is geen enkele reden om aan te nemen dat Amersfoort een uitzondering is. De afgelopen twee jaar kwamen bij de politie meer dan 3000 meldingen binnen van rookoverlast (bron: landelijke politie). Het topje van de ijsberg.

In zover bekend 272 gemeenten ondervindt men klachten van houtstook (20 september 2017 www.houtrookvrij.nl).

figuur: herkomst houtrookoverlastmeldingen t/m 2015 www.houtrook.nl

De leefbaarheid van buurten wordt aangetast door de gevolgen van stankoverlast en disharmonie[2]. Omwonenden van stokers worden gedwongen mee te roken, hetgeen niet alleen aantasting van hun gezondheid is, maar ook de persoonlijke levenssfeer raakt en de lichamelijke integriteit.

[1]Het thermisch rendement van houtstook ligt tussen de 10% en 80%, terwijl een HR-ketel een rendement heeft van circa 95% op bovenwaarde.
[2]Er werd ook duidelijk dat er een grote drempel is om te klagen over houtrook. Voor de uitzending van RTVOost op 22-9-2017 durfde geen van de slachtoffers van houtrook in beeld te komen.
[3 op blz 6]Geen van de ondertekenaars profiteert van de vermelding van de naam TONZON. De ondertekenaars als groep doen dat ook niet en de firma TONZON heeft niet het initiatief genomen tot naamsvermelding.

Houtrookoverlast levert vaak ventilatieproblemen op:

- Om rook buiten te houden, sluit men ramen en ventilatieroosters. Elke dag, 24 uur per dag ventileren is belangrijk voor een gezonde woning. Te weinig ventilatie kan schimmel in huis veroorzaken. De kans op luchtwegklachten bij bewoners blijkt dan twee keer zo groot te zijn. Voor bewoners op de begane grond helpt TONZON-vloerisolatie[3 op blz 5] om schimmelvorming en warmteverliezen tegen te gaan.
- Vaak zijn nabijgelegen woningen aangewezen op mechanische ventilatiesystemen. Deze kunnen niet altijd uitgezet worden. De hinder kan dan fors toenemen door het actief aanzuigen van rookgassen

Tevens is extra energie nodig voor het verwarmen van het niet afgevoerde vocht in huis.
En je huis met luchtzuiveringsapparatuur schoon filteren, kost behalve veel geld ook nog veel energie. Hiervoor krijgt de overlasthebber van houtrook geen subsidie en verhoog je de CO2-uitstoot.De aanschaf, het onderhoud en het gebruik van dergelijke installaties of apparaten komt ten laste van de lasthebber en niet van de lastveroorzaker. Het principe ‘de vervuiler betaalt’ wordt hier ten onrechte niet toegepast.

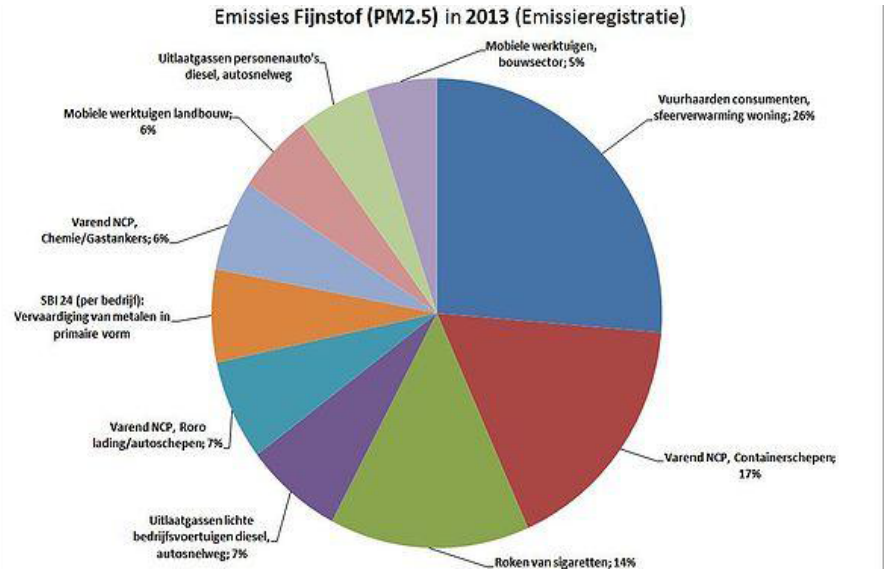

Fig. afgeleid uit http://www.emissieregistratie.nl

De houtstook-apparaten worden steeds intensiever gebruikt en er wordt van alles ingestopt, als het maar niets kost.
Gekapt hout wordt belastingvrij of gratis door natuurorganisaties als Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en De Landschappen en ook door particulieren aangeboden. Particulieren “sprokkelen” met toestemming van natuurorganisaties hout in de bossen of kappen met toestemming bomen voor hun houtkachel. Snoeihout in de wijken en omgehakte bomen worden verzameld/gestroopt door particulieren. Op Marktplaats wordt gratis sloophout aangeboden: gratis sloophout voor de open haard, nu te reserveren. En mensen stoken afval, wat verboden is, zoals pallets van transportbedrijven.
Er wordt dus hout gestookt dat niet via winkels verkocht wordt en derhalve nergens geregistreerd

staat. Dit hout doet niet mee in de modellen die de emissies *berekenen*. Want er wordt niet gemeten in Nederland en dus kunnen de modellen niet geijkt worden.

In het TNO-rapport 'Vernieuwd Emissiemodel Houtkachels' (TNO 2016 R10318 van 22 maart 2016), wordt alleen het kachelpark meegenomen bij particuliere huishoudens; houtgebruik door vuurkorven e.d., in horecagelegenheden, in vakantieparken en op natuurcampings is niet meegenomen.

Geconcludeerd mag worden dat de werkelijke emissies van houtkachels niet bekend zijn, en dat de emissies hoger zijn dan de modellen nu berekenen. De werkelijke emissies worden zodoende ook niet meegenomen in de modellen die de klimaatverandering voorspellen.

De uitstoot van fijnstof door houtstook is die van het verkeer al voorbij! "Wie twee uur de open haard aansteekt, stoot evenveel fijnstof uit als een auto die van Brussel naar Wenen rijdt"(Vlaamse Milieumaatschappij (VVM), 12 okt 2016).
In de Volkskrant werd onlangs deze uitspaak van directeur Hendrien Witte van de Longfonds Patiëntenvereniging op feiten gecheckt: "Twee uur hout stoken levert net zoveel fijnstof op als een autorit naar Milaan"! Dat bleek dus te kloppen.

Fig.: VVM in De Morgen (B) 10-10-16

Houtrook geeft nu eenmaal meer van het kankerverwekkende fijnstof PM2.5 vrij (en nog veel meer giftig spul), dan de 8 miljoen personenauto's die hier in Nederland rondrijden.
(Afgeleid uit gegevens http://www.emissieregistratie.nl)

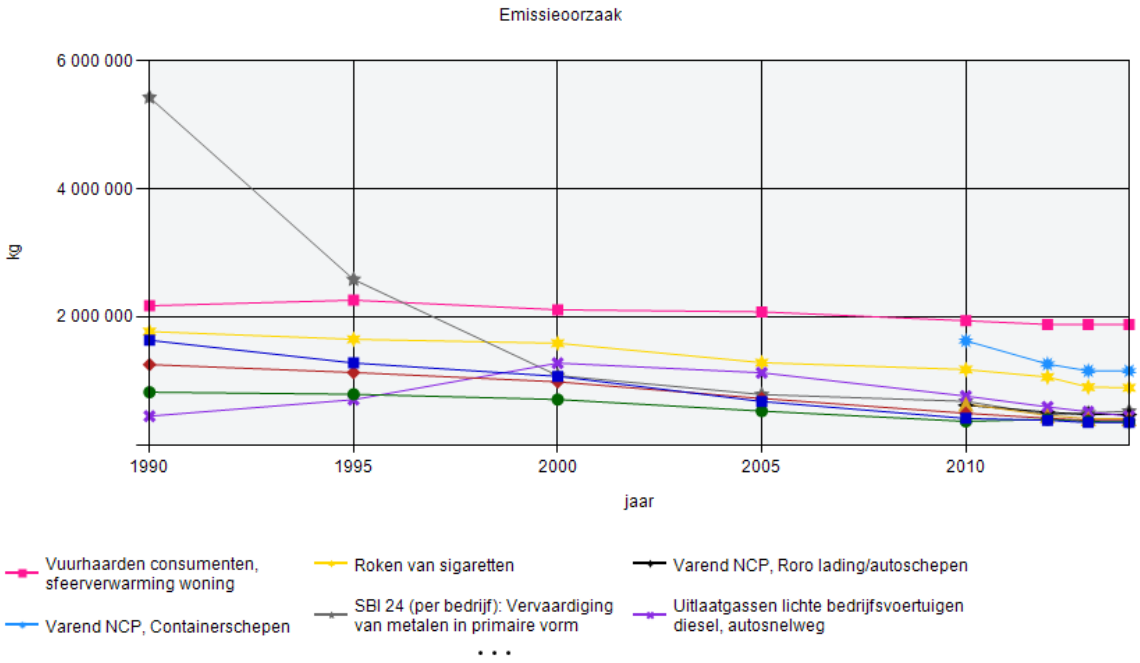

Fig.: PM 2,5 naar emissieoorzaak in 2014: vuurhaarden (27%) t.o.v. verkeer (7,5%)
(http://www.emissieregistratie.nl)

Klimaatschade: opwarming van de Aarde door houtrook

Houtstook is niet duurzaam[1] (*de Reclamecodecommissie vindt de duurzaamheidsclaim in verband met houtkachels misleidend en dus niet geoorloofd*)**, niet milieuvriendelijk en draagt op meerdere manieren bij aan de opwarming van de Aarde**.

1. Bij verbranding van hout wordt het koolstof, C, dat in hout zit als CO2 uitgestoten. Dat wordt door de overheid gezien als een CO2-neutrale verbranding omdat die CO2 binnen honderd jaar weer in de vegetatie zou zijn opgenomen. Een eigenschap die voor de CO2 die ontstaat bij de verbranding van aardgas of steenkool niet zou gelden. Op deze zienswijze valt het volgende aan te merken:

   *De CO2-concentratie in de atmosfeer neemt al anderhalve eeuw toe.
   *Er bestaan geen waarnemingen die zich over eeuwen uitstrekken die die zienswijze ondersteunen.
   *Er is nog niet geconstateerd dat vegetatie een CO2-molecuul afkomstig van de verbranding van aardgas kan onderscheiden van een CO2-molecuul afkomstig van de verbranding van hout.
   *In zijn voordracht "Code oranje voor het klimaat" stelt professor Gerard van der Steenhoven dat de verblijftijd van CO2 in de atmosfeer na emissie 100 tot 300 jaar bedraagt. Zie https://www.utwente.nl/bms/sg/archief/2017%20voorjaar.

[1]Zie ook bijlage 2 op blz 20 en 21 voor een uitgebreide uitleg over het niet duurzaam zijn van houtstook.

Met houtverbranding gaan we een enorme koolstofschuld aan (Carbon debt). Daar zijn alle onafhankelijke deskundigen het over eens. De koolstofschuld ontstaat doordat er meer biomassa/koolstof verdwijnt, onder meer door verbranding, dan dat er koolstof in de vorm van CO2 wordt opgenomen door de vegetatie. Die opname gaat heel langzaam, terwijl bij houtstook een aanzienlijke hoeveelheid koolstof direct in de lucht komt als CO2. Bomen hebben heel veel meer tijd nodig om te groeien, dan dat het duurt om ze op te stoken.[2]
De emissies van CO2 uit de verbranding van biomassa worden in geen enkel land geregistreerd (niet in het land van herkomst, noch in het land waar dit hout verbrand wordt). Hoe kan zo ooit aan het Klimaatverdrag van Parijs worden voldaan?[3]

2. Daarnaast komt bij huis-tuin en keuken-houtkachels ook *methaan* vrij, CH4, een broeikasgas dat een nog sterker effect heeft op gelijke hoogte in de atmosfeer dan CO2.[4]
3. De *roetdeeltjes* zorgen voor absorptie van zonnewarmte, waardoor de Aarde nog sneller opgewarmd wordt, zelfs op de Noordpool. Zeer recent is duidelijk geworden dat de permafrost aan het ontdooien is, waarbij enorme hoeveelheden broeikasgassen vrijkomen en er een zichzelf versterkend effect ontstaan is.
   Een dergelijk effect ontstaat sinds de opwarming van de Aarde ook door het smelten van ijs. Daardoor is er minder reflectie en meer absorptie van zonlicht waardoor de temperatuur stijgt. Enz. **Ten gevolge van deze zichzelf versterkende effecten die tot een versnelde opwarming van de Aarde leiden, dienen de maatregelen ter voorkoming van broeikasgasvorming ook versneld uitgevoerd te worden. Aan die voorwaarde wordt thans niet voldaan in Nederland**

[2]Van hout dat natuurlijk wegrot, komt niet alle C weer als CO2 in de atmosfeer - een deel trekt in de grond en wordt daar voor lange tijd vastgehouden. Zo zijn ook aardolie, aardgas en steenkool ontstaan. Al gaat dit proces langzaam, het is goed tegen de klimaatopwarming doordat koolstof opgeslagen wordt en niet door verbranding als broeikasgas in de atmosfeer terecht komt.

[3]de uitstoot van houtverbranding hoeft niet te worden meegeteld in de emissie-waarden (afgesproken Kyoto verdrag).
De emissieregistratie van de Rijksoverheid kent 6 zogenaamde compartimenten:
Lucht; Lucht volgens IPCC*; Bodem; Belasting oppervlaktewater; Emissie op riool en oppervlaktewater; Emissie op riool;
In rapportages volgens het Kyoto-protocol moeten niet alle emissies naar de lucht die de emissieregistratie registreert, worden meegerekend. Vliegverkeer boven een bepaalde hoogte en de internationale scheepvaart vallen hier bijvoorbeeld buiten en zogenaamd kort cyclisch CO_2 (zoals uit de verbranding van biobrandstoffen) tellen niet mee. Daarom kent de emissieregistratie een compartiment lucht en een compartiment lucht volgens IPCC.

[4]Een factor 34 volgens het IPCC. Voor het totale broeikasgas effect moet er rekening mee gehouden worden dat CO2 een molecuulgewicht van 44 heeft en CH4 een molecuulgewicht van 16 waardoor er bij een gelijk aantal CH4-moleculen en CO2-moleculen de concentratie van CO2-moleculen nabij het aardoppervlak veel groter is dan de concentratie van de CH4-molenculen. Dat scheelt een factor 15,6 waardoor de bijdrage van CO2 aan het broeikaseffect 15,6 zo zwaar telt als de bijdrage van CH4 bij een gelijk aantal moleculen CH4 en CO2 de bijdrage van CH4 aan het broeikaseffect 34/15,6 = 2,2 keer zo groot is als de bijdrage van CO2.

Alternatieven voor houtstook

Voor houtstook zijn op alle fronten alternatieven:

- Elektrische barbecue
- Elektrische sfeerhaard als alternatief voor kachel of open haard
- Tuinverlichting op zonne-energie als alternatief voor fakkels
- Warmtepompen t.b.v. verwarming
- Infraroodverwarming als verwarmingsbron
- HR-ketel op importgas als hoofdverwarming
- Verbeterde elektrische verwarming (in ontwikkeling)
- Kachels waarin waterstof verstookt wordt (in ontwikkeling)

waarbij rekening gehouden moet worden dat de benodigde elektrische energie duurzaam is verkregen m.b.v. zon, wind en/of water. Tevens is het voor de alternatieven voor ruimteverwarming van belang dat de consument een laag energiegebruik heeft. Om dat te stimuleren, zie ook de maatregelen 36 en 37.

Conclusie

Houtstook is niet alleen een groot, maar ook urgent probleem, met name voor de gezondheid, want:

Schone rook bestaat niet, ook niet bij goede verbranding in een gecertificeerde kachel. Rook is altijd ongezond, ook voor de stoker zelf. Geen enkele manier van hout stoken sluit overlast, dus gezondheidsschade, volledig uit.

Voor houtstook bestaan alternatieven.

De Overheid heeft de zorgplicht wat gezondheid betreft, dit is een Mensenrecht.
Bovendien volgt er uit het arrest EHRM , Guerra versus Italië, van 19 februari 1998 dat in geval van gevaar, de Staat een onderzoekplicht ,een waarschuwingsplicht en een zorgplicht heeft[1].

Verbied daarom het stoken van hout ("Houtrook is ongezond, daarom vindt GGD Amsterdam dat het stoken van hout geheel vermeden moet worden.")[2].

Niet schoon hout met regeltjes toch stoken, want SCHOON STOKEN MET HOUT BESTAAT NIET.
Handhaven gebeurt vrijwel niet, controle is zo goed als onmogelijk.
Alleen GEEN HOUT STOKEN is te controleren en te handhaven en is de beste oplossing voor de gezondheid, het milieu en het klimaat en dus voor een schonere, gezondere lucht.

Om te beginnen moet het stoken van hout in woonwijken verboden worden.
Het binnenmilieu in scholen dient schoon te zijn, schoolpleinen rookvrij, terwijl nu de woonomgeving van een kind en het binnenmilieu in het huis waarin zij-hij woont, vervuild is met schadelijke stoffen vanwege houtrook.

[1]Deze info komt uit het boek van Roger J. Cox "Revolutie met recht".
[2]De GGD' s van de drie Noordelijke provincies hebben onderzoek gedaan naar de effecten van houtrook. Hiervan is het rapport "Overlast door houtrook; onderzoek naar het meten van fijnstof als hulpmiddel bij het beoordelen van klachten over houtstook" in oktober 2015 verschenen .
N.a.v. uw brief van 28 januari 2016, kenmerk IENM/BSK2016/13923 naar de Tweede Kamer geven de drie GGD' s op 8 februari 2016 /Kenmerk 5517700 hierop een reactie.

Verder te treffen maatregelen op weg naar houtstook-vrij staan hieronder vermeld.

1. Het per direct stoppen van de ISDE-subsidie[1] op houtkachels en biomassaketels. Houtstook promoten verergert het klimaatprobleem en is zeer slecht voor de gezondheid!
   Het promoten van het gebruik van pelletkachels en het verbranden van biomassa door de Rijksoverheid (ministerie van EZ) middels het verstrekken van subsidie op deze zogenaamde duurzame en schone energie (campagne duurzame warmte[2]), is zowel onjuist als onverantwoord.

   De Reclamecodecommissie vindt de duurzaamheidsclaim in verband met pelletkachels misleidend en dus niet geoorloofd.
   De pellets komen van bomen die met zware machines en veel energie zijn geveld en tot kleine rolletjes hout worden geperst. Ze komen zelfs uit Canada, VS en andere verre landen. Dus als ze hier arriveren hebben ze al een flinke klimaatvoetafdruk vanwege *productie en transport* gemaakt, ook vanwege de kaalslag in de bossen van landen van herkomst.
   En daar komt dan nog de CO2-uitstoot van *het verbranden* bij, een uitstoot die per GJ groter is dan die van Gronings aardgas en groter of gelijk is aan die van steenkool, maar wel veel slechter voor de gezondheid. En dit terwijl we juist alle zeilen bij moeten zetten om de CO2-uitstoot sterk te reduceren.
   De emissies van CO2 uit de verbranding van biomassa wordt in geen enkel land geregistreerd (niet in het land van herkomst, noch in het land waar dit hout verbrand wordt). Hoe kan zo ooit aan het Klimaatverdrag van Parijs worden voldaan? *zie ook noot 3 blz 9*

   Het is immoreel dat je via de belastingen meebetaalt aan subsidie die je gezondheid zware schade toebrengt en het klimaatprobleem vergroot.
   De Overheid heeft de zorgplicht wat gezondheid betreft, dit is een mensenrecht.zie noot 1 blz. 7

[1] Zie: https://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/investeringssubsidie-duurzame-energie-isde?rnd=1503946000727
Het totale subsidiebudget voor 2017 bedraagt 90 miljoen en is eind augustus 2017 voor ruim de helft gebruikt.
De ISDE-subsidie loopt van 1 -1-2016 t/m 31-12-2020.

[2] https://www.milieucentraal.nl/duurzame-warmte/ schrijft: "De Campagne Duurzame Warmte geeft een inzicht in de mogelijkheden om je huis op een duurzame manier te verwarmen en te zorgen voor warm water."
"De campagne is een initiatief van het ministerie van Economische Zaken, Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Greenpeace, de brancheverenigingen voor biomassaketels (NBKL), pelletkachels (Nbpi), warmtepompen (DHPA) en zonneboilers (Holland Solar), de Nederlandse Vereniging Duurzame Energie, Stichting Duurzame Energie Prestatie Keur en voorlichtingsorganisatie Milieu Centraal."

In 2017 is tot nu toe aan meer dan 11.000 pelletkachels en bijna 2.000 biomassaketels subsidie verleend, zie het diagram. Dit zijn apparaten die als hoofdverwarming neergezet worden en dus continu in bedrijf zijn.

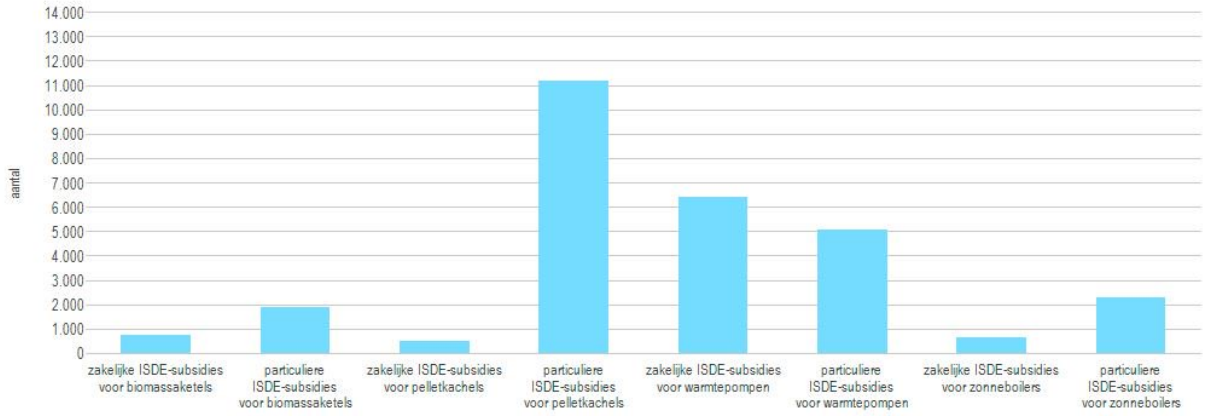

Verleende 2017: Meeste subsidie voor pelletkachels. http://bit.ly/2w4OBqZ

2. Per direct stoppen van het overleg van I&M en EZ met de kachelbranche om te komen tot het stimuleren en subsidiëren van andere type kachels dan de pelletkachel binnen de ISDE-regeling. Zie het mailtje via de WOB op blz 12.
Per direct stoppen met het promoten van zwaar ziekmakende en klimaatvervuilende alternatieven middels de Green Deal. Zie het mailtje via de WOB op blz. 12.

Aardgas uit Groningen kan vanwege de aardbevingen niet meer. Maar aardgas als energiedrager geeft een veel hoger thermisch rendement en heeft bij lange na niet emissies die houtstook geeft en heeft vrijwel geen negatief effect op de gezondheid. Alternatieven voor Gronings aardgas zijn o.a. gas uit het buitenland en de alternatieven voor houtstook op blz. 7.

Ook brengt houtstook het klimaat bijna twee keer zoveel schade toe als aardgas:
Per ontvangen GJ warmte, ligt de hoeveelheid CO_2 die vrijkomt bij de verbranding van hout *onder ideale omstandigheden* een factor 1,88 hoger dan bij de verbranding van Gronings aardgas in een HR-ketel.
Houtstook, met al haar gezondheidsschade en klimaatschade, mag nooit een alternatief zijn bij de verduurzaming van de Nederlandse energievoorziening en de energietransitie bij de huishoudens.
De Reclamecodecommissie (RCC) vindt de duurzaamheidsclaim in verband met houtkachels misleidend en dus niet geoorloofd. Houtkachels e.d. mogen in advertenties niet meer als duurzaam, milieuvriendelijk en andere misleidende termen worden aangeprezen.
Deze termen mogen dus ook niet door de overheid zelf gehanteerd worden.
Houtkachels, pelletkachels en biomassaketels horen niet thuis in de Green Deal!

DE "BIJDRAGE" VAN DE OVERHEID AAN HET PLATFORM HOUTROOK EN GEZONDHEID:

Van: [redacted] - DGMI
Verzonden: dinsdag 16 februari 2016 13:52
Aan: [redacted] - DGMI; [redacted] DGMI
Onderwerp: RE: Mogelijkheden Green Deal tussen Rijk en de houtkachelbranche?

[redacted] We hebben de kachels nu beperkt tot pelletkachels en de branche wil ook houtkachels verkopen. [redacted]

Dit lijkt me een mooie kans om als Rijk iets concreets te doen. Ik vind dat we er voor moeten gaan.
Wel oppassen dat het niet teveel lijkt op het stimuleren van houtkachels, we moeten ook denken in de richting van vervanging van bestaande kachels die niet aan emissienormen voldoen.
De NHK zou binnen de Green Deal afspraken willen maken om EcoDesign 2022 naar voren te halen, naar 2016 te halen. EZ zou daarin een ondersteunende rol kunnen spelen, m.a.w. de Green Deal zou dan voorwaardelijk de deur open kunnen zetten voor een uitbreiding van het type kachels binnen de ISDE regeling. Nu worden alleen de pelletkachels gestimuleerd.

De NHK wil graag met de ministeries in gesprek hierover. Hoe staan jullie daar tegenover? Indien positief dan kan RVO de organisatie van een overleg verzorgen.
De Nederlandse Haarden- en Kachelbranche is voornemens om 20 maart 2017 een landelijke informatiemiddag met symposium te houden.
Graag onderzoeken we samen met jullie welke bijdrage RVO, EZ en IenM aan deze middag kunnen leveren, om zo gezamenlijk tot een maximaal bereik en samenwerking te komen.

Daarbij kan gedacht worden aan:
- Een informatiestand van RVO, EZ en/of IenM
- Spreektijd (onderwerp passend in doel middag)
- Enz. enz.

Met vriendelijke groet.
Het Sfeerverwarmingsgilde (SVG)

Fig. via WOB

Van de site van de NKH:
“De Stichting Nederlandse Haarden- en Kachelbranche (NHK) is een platform waar voortdurend de kwaliteit van de toestellen, alsmede de installatie hiervan, en het opleidingsniveau van de installateurs wordt bevorderd. **De NHK vormt daarnaast ook het aanspreekpunt voor onder andere de overheid voor het ontwikkelen en toepassen van wet- en regelgeving op het gebied van milieu en duurzame veiligheid.**
Dit alles komt tevens tot uiting in de Vakopleiding Installateur Haarden, Kachels en Rookkanalen die door de NHK wordt verzorgd. Binnen de NHK zijn zowel fabrikanten (SHR) als detaillisten **(SVG)** actief.”

De NKH heeft dus zelf nog een hoop te leren……laat staan de overheid adviseren!

3. Terughalen van de subsidie op houtkachels (je kunt geen nieuwe subsidie aanvragen, die periode is voorbij, maar laten de mensen die daarvan geprofiteerd hebben die subsidie alsnog maar terugbetalen; dit heeft een precedent in de grijskentekenauto's, waarvan in 1994 ook het financieel voordeel met terugwerkende kracht teruggehaald werd)

4. Eerlijke en goede voorlichting over de schadelijke effecten van houtstook voor mens, milieu en klimaat (ook tv, kranten, tijdschriften) Mensen realiseren zich niet altijd dat alle rook - en dus ook houtrook - ongezond is.

De bijdrage van Milieu Centraal aan het Platform Houtrook en Gezondheid:

We hebben van het ministerie van IenM te horen gekregen dat het niet is toegestaan om uren uit ons kaderprogramma Duurzaam Consumeren te besteden aan onze deelname aan het platform. We kunnen de uren nergens anders vandaan halen, dus moet ik helaas mededelen dat Milieu Centraal dan niet meer actief kan participeren in het platform.

ALS WE WETEN DAT:

– voorlichtingsorganisatie Milieu Centraal helpt met onafhankelijke, praktische en betrouwbare informatie om in het dagelijks leven energie te besparen en milieubelasting te verminderen,
– Milieu Centraal mensen wil helpen bij het maken van duurzame keuzes,
– de leden van de wetenschappelijke raad van advies zijn verbonden aan een onderzoeksinstituut of universiteit,
– alle adviezen zijn gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek,
– Milieu Centraal voor ongeveer tweederde door de overheid wordt gefinancierd,

WAAROM HEEFT MILIEU CENTRAAL DAN GÉÉN BUDGET VOOR HET PLATFORM HOUTROOK EN GEZONDHEID?
IS DAT SOMS OMDAT MILIEU CENTRAAL ZIJN GELDEN BESTEEDT AAN DE CAMPAGNE DUURZAME WARMTE* DIE BIOMASSAKETELS EN PELLETKACHELS MET SUBSIDIE PROMOOT?

* De campagne "Duurzame Warmte" is een initiatief van het ministerie van EZ, RVO Nederland, Greenpeace, Branchevereenigingen, de Nederlandse Vereniging Duurzame Energie, Stichting Duurzame Energie Prestatie Keur en Milieu Centraal.

Fig.: er mag geen voorlichting gegeven worden van het ministerie?

Bij de verkoop van hout en van hout-gestookte apparaten dient gewezen te worden op de gevaren voor de gezondheid, zoals bij tabak, en de hinder die kan worden veroorzaakt voor de omgeving.
n.a.v. het onderzoek van GGD Noord Nederland in 2015 (zie blz. 8) **is door de staatssecretaris toegezegd dat er voorlichting en een filmpje zou komen. Dat is tot nu niet gebeurd en moet alsnog met de hoogst mogelijke prioriteit worden uitgevoerd. Uit de hierboven geplaatste figuur blijkt dat de overheid dat vooralsnog niet van plan is te realiseren?**

5. Het plaatsen van een waarschuwing op alle houtproducten incl. brandhout, over de gevaren van houtrook. Net als op het pakje sigaretten gebeurt.
   In Californië is het bij wet verplicht om de waarschuwing te plaatsen (https://caanet.org/prop65apt).

The front of the label makes them seem wonderfully eco-friendly, but the fine print on the back shows that they're from the Old World https://softsolder.com/2014/06/14

6. Maar met alléén voorlichting kom je er niet, zoals gebleken is bij de campagnes tegen sigarettenrook. Vooral landelijke maatregelen zijn nodig. Het opzetten van een ontmoedigingsbeleid voor het stoken van hout, voorafgaand aan een verbod op houtstook, waarin de in deze bijlage genoemde maatregelen zijn opgenomen.

7. Aanpassen regels voor PM 10 en PM 2,5: veel beter is om naar piekconcentraties te kijken per dagdeel of etmaal en niet naar gemiddelden over maanden of een jaar. Je verdrinkt ook niet in een rivier waar het water gemiddeld net 1 meter is, maar wel in het stuk waar het 2 meter diep is ☺.

8. Maken normen voor en regelgeving voor ultrafijnstof (PM 0,1). Is door Brussel al enkele jaren geleden toegezegd. Hierop kan Nederland aandringen.

9. Meetpunten PM 10, PM 2,5 en PM 0,1 in woonwijken bij mensen waar veel rookoverlast is (RIVM heeft alleen meetpunten langs verkeerswegen en die meters zijn niet geschikt om ultrafijnstof te meten of roet te meten uit verkeer en ook niet uit houtstook. Roetmeters voor verkeer (e-carbon) zijn anders dan die voor houtrook (organisch carbon))

10. Zorgen dat de strekking van artikel 7.22 uit het bouwbesluit niet verdwijnt nadat het Bouwbesluit is overgebracht naar de Omgevingswet door ministerie van I en M.
    Dat het begrip houtrookoverlast subjectief zou zijn, moet verdwijnen. Intimidatie van klagers ook!

11. Kijken of nieuwe wet Aanpak woonoverlast artikel 151 d bruikbaar is voor de aanpak van houtrookoverlast

12. Kijken waar handhavende maatregelen volgens handhaving van artikel 7.22 op stuk lopen bij beroepsprocedures bij de Raad van State of dat gemeenten geen goede maatregelen aanleveren aan de Raad van State om over te nemen[1].
    Gemeente Amersfoort wacht op de in ontwikkeling zijnde nieuwe beoordelingsmethode. Dit moet via het Platform Houtrook en Gezondheid komen, waarin ontwikkelingen traag verlopen, vanwege teveel belanghebbende partijen. Dit Platform beschikt ook over weinig geld. Zie fig. bij maatregel 4.

13. Oplossen patstelling tussen verwijzing Rijk naar APV van gemeenten en de gemeenten die geen regelgeving in de AVP mogen zetten als er landelijke richtlijnen zijn

14. Procederen tegen de veroorzakers van houtrook moet veel makkelijker worden

15. Landelijke sloopregeling voor houtkachels gecombineerd met een aanschafsubsidie voor gezondere en milieuvriendelijkere verwarming m.b.v. zonneboilers, warmtepompen, zonne-energie en elektriciteit. Neem dit mee in het project Green Deal, van het gas af. Zowel voor particulieren als voor buurtinitiatieven.

16. Gemeenten moeten de vrije teugel krijgen om handhavend op te treden tegen bestaande kachels die overlast geven - hiermee komt een uitsterfbeleid op gang. De Milieudiensten van de Provincie en het Rijk moeten hieraan meewerken, evenals de GGD' s. Bij rookoverlast moet de gemeente een stookverbod opleggen.

17. Een energiebelasting en milieubelasting instellen voor wie hout stookt: de vervuiler hoort te betalen voor zijn schadelijke gedrag. Hiermee subsidieregeling bekostigen voor aanschaf van luchtzuiveringsapparatuur bij houtrook-overlast-hebbenden.

18. Leg Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen etc. een verbod op om hout te verkopen als brandhout. Ook past het hier om Natuurorganisaties e.a. een verbod op te leggen om particulieren met toestemming bomen te laten kappen in het bos voor eigen gebruik**,** m.n. voor verbranding in de houtkachel e.d. De bestaande bossen (en de nieuwe bossen die ze in de Randstad willen aanleggen) krijgen uitsluitend de functie van recreatie, CO2 vastleggen, zuurstof produceren en hout produceren voor de woningbouw, meubels etc., dus: maximaal duurzaam. Hetzelfde moet gelden voor particuliere bossen.
    Per direct een registratieplicht van hout dat te koop wordt aangeboden aan particulieren door natuurorganisaties en belasting (BTW) laten heffen op dit hout zodat ook duidelijk de emissies schadelijke stoffen berekend kan worden.

[1]Artikel 7:22 is door de Raad van State tot een dode letter gemaakt aan de hand van het rapport Blauw 2011. Door dat als Bijbel te hanteren tegen elk onderzoek dat appelanten inbrengen. Daarin staat dat één houtkachel niet een overschrijding van de jaargemiddelde norm kan teweeg brengen. De Raad van State heeft dit nog eens aangedikt: kan niet oorzaak van gezondheidsschade zijn. Dit staat in de Uitspraken van de zaak Kampen en de zaak Grootegast. 7:22 staat los van ieder jaargemiddelde. Het is eenvoudig verboden schadelijke walm, rook etc. te verspreiden. Iedere zaak draait nu om: wordt de jaar norm overschreden en hoeveel kan een mens hebben (dat weten ambtenaren niet). In de jaren 90 van de vorige eeuw kon met succes een beroep op 7.3.2. (=7:22) worden gedaan.

19. Subsidie op woningbouw in hout. Als we met hout gaan bouwen wordt de CO2 nog steeds vastgehouden. Bakstenen en cement hebben een aanzienlijk grotere klimaatvoetafdruk. Verbod op houten vloer op begane grond opheffen en mogelijk bij nieuwbouw houten vloeren met TONZON- vloerisolatie gebruiken om vochtproblemen te voorkomen. Betonnen vloeren met piepschuim-isolatie kunnen vochtproblemen niet voorkomen.

20. bedrijven aantrekken die zich bezighouden met de productie van kunststof uit nano-kristallijne cellulose (NCC): bioplastic

21. Op korte termijn een verbod op de verkoop van alle apparaten waarin hout verbrand kan worden, van fakkels t/m pelletkachels, en van brandhout.

22. Het promoten van alternatieven, zie blz. 10 in de tekst
    - Elektrische barbecue[1]
    - Elektrische sfeerhaard als alternatief voor kachel of open haard[1]
    - Tuinverlichting op zonne-energie als alternatief voor fakkels
    - Warmtepompen t.b.v. verwarming[1 en 2]
    - Infraroodverwarming als verwarmingsbron[2]
    - HR-ketel op importgas als hoofdverwarming
    - Verbeterde elektrische verwarming (in ontwikkeling)
    - Kachels waarin waterstof verstookt wordt (in ontwikkeling)

    waarbij rekening gehouden moet worden dat de benodigde elektrische energie duurzaam is verkregen m.b.v. zon, wind en water. Tevens is het voor de alternatieven voor ruimteverwarming van belang dat de consument een laag energieverbruik heeft. Om dat te stimuleren, zie ook onder maatregelen 36 en 37.

23. Op korte termijn staken van bijstook biomassa in kolencentrales (dus niet een subsidiestop SDE+ op bijstoken, maar radicaal stoppen met elke vorm van bijstook).

24. Op korte termijn stilleggen van alle biomassacentrales en stoppen met de bouw van nieuwe. Bijna overal is er tegen biomassacentrales al maatschappelijke weerstand. Tevens draaien ze niet op lokaal kap- en snoeihout, maar op importhout! CO2-emissies worden niet in het land van herkomst geregistreerd, ook niet in het land waarin dit hout verbrandt wordt.

25. Aanbevelingen van de Commissie Corbey herzien voor zover ze gebaseerd zijn op het begrip 'hernieuwbare energie ' en/of op het begrip 'biogene brandstoffen'.
    www.corbey.nl

26. Hout behandelen als een fossiele brandstof. Steenkool is ooit ook hout geweest, heeft ook CO2 opgenomen, hoewel het nu als een fossiele brandstof wordt gezien. Net als gas en olie.

27. Verplicht installeren van fijnstoffilters en CO2-afvang en -opslag bij bestaande kolen- en gascentrales

28. Een gemeente zou moeten voorschrijven dat de huizen in nieuwbouwwijken géén rookkanalen mogen hebben of aanleggen, Verbod op het treffen van voorzieningen rookkanalen in het meerwerk van de te bouwen huizen door aannemers mee te laten nemen. (*gebeurt in de wijk Vathorst Amersfoort*) Terwijl het niet mag, biedt de aannemer het wel als meerwerk aan voor € 2000,-. Hiertegen kan men dan weer niets doen.
    Voor bestaande bouw zouden rookkanalen uitgefaseerd moeten worden.

29. Bouw echt milieuvriendelijke wijken door ook te zorgen dat niet hele tuinen verhard worden waardoor er geen waterafvoer meer plaats kan vinden. En meer ruimte voor groen vergroot ook weer CO2 afvang. Dus vastleggen (via een Waterplan?) dat een percentage van de perceeloppervlakte verplicht onverhard moet blijven.

30. Nadenken over invoeren van een tuintegeltax (zie maatregelen 29 en 32)

31. Stoppen met het kappen van bomen! Alleen al vanwege het klimaat zullen we dus veel terughoudender moeten worden met bomen kappen. Want bomen nemen de CO2 op en houden het vast. Nadenken over een moratorium op het kappen van bomen, zeker voor de komende 15 tot 20 jaar. Alleen bij hoge uitzondering kan dan nog een kapvergunning worden verleend, zoals voor oude bomen die zoveel mogelijk voor bouwhout gebruikt zullen worden. Dus niet opstoken!

32. Het actief planten van bomen en struiken
    bomen en struiken nemen CO2 uit de lucht op. Langs snelwegen helpen bomen om geluidsoverlast tegen te gaan.

33. Verwerpen van TISA.
    Bij TISA krijgen de dienstenleveranciers het recht om wetten op het gebied van dienstverlening, waaronder energielevering, af-en goed te keuren. Dit zou bijvoorbeeld kunnen betekenen dat je verplicht wordt stroom uit kerncentrales af te nemen en dat zonnepanelen voor particulieren verboden worden.
    De wijzigingen die in het kader van TISA worden doorgevoerd kunnen nooit meer teruggedraaid worden.

34. Herziening van het Energy Charter Treaty (ECT) door alle landen op initiatief van Nederland.
    Weg met de ISDS-clausule in het ECT voor het geval overheden veroordeeld kunnen worden als zij de bevolking willen beschermen tegen ziekten en rampen.
    Te verwachten is dat bij op een verbod op houtstoken de ISDS-clausule in werking treedt en de overheid schade moet vergoeden en winstderving compenseren als leveranciers van hout en/of houtkachels hierom vragen. Iets dergelijks valt ook te verwachten als de maximum snelheid omlaag moet, omdat er dan minder diesel en benzine verkocht wordt.

35. Misvatting dat houtverbranding of het verstoken van biomassa CO2-neutraal is, uit het nieuw te sluiten Energieakkoord halen. In het huidige akkoord wordt gesteld dat biomassa op een verantwoorde manier moet worden toegepast. Het mag duidelijk zijn dat dit niet het geval is. Dus schrappen van (de subsidie op) biomassa en pelletkachels en biomassaketels.

36. Belast burgers en bedrijven qua kosten van water en energie gelijk om draagvlak te creëren voor energiebesparing

37. Stimuleer een laag energie- en waterverbruik, waardoor het makkelijker is om alternatieve verwarming te creëren

    * Het afschaffen van vastrecht op energie en water.

    * Beneden een vaste hoeveelheid per jaar per persoon die vaste hoeveelheid gratis te verstrekken. Bij overschrijding van die vaste hoeveelheid die vaste hoeveelheid wel in rekening brengen. Die vaste hoeveelheid zou bijvoorbeeld voor water 10 m3 kunnen zijn en voor energie 1000 kWh.

    * Vergroot boven die vaste hoeveelheid de prijs van water en energie per eenheid evenredig met de afname al dan niet trapsgewijs.

Bijlage 1 blz 2:

Uitstoot houtkachel/ dieselmotor

PAH concentrations in particles from badly operated wood stove

and in Diesel soot [Klippel & Nussbaumer 2007 a]. Mg/kg hout.

	Woodstove	Diesel
• Acenaphthylene	129	7.1
• Acenaphthene	17	< 3
• Fluorene	173	< 3
• Phenanthrene	231	3.7
• Anthracene	65	< 3
• Fluoranthene	154	< 3
• Naphthalene	13	42
• Pyrene	170	< 3
• Chrysene	54	< 3
Benzo(a)anthracen e	44	< 3
• Benzo(b)fluoranthene	30	< 3
• Benzo(k)fluoranthene	11	< 3
• Benzo(a)pyrene	25	< 3
• Indeno(1,2,3-cd)pyrene	9	< 3
• Dibenzo(a,h)anthracene	< 8	< 3
• Benzo(g,h,i)perylene	< 8	< 3
• ----------	----------	----------
• Total PAH	1120	53

Bijlage 2 blz. 8
Wim Lentink: uitleg biobrandstof niet duurzaam

In hout zit koolstof, C, opgeslagen. Bij verbranding van hout ontstaat onder meer het broeikasgas CO2. Volgens professor Gerard van der Steenhoven, klimaatexpert van het KNMI, duurt het 100 tot 300 jaar voordat pas ontstaan CO2 weer in de vegetatie is opgenomen. Dat blijkt uit zijn voordracht "Code oranje voor het klimaat" die bekeken kan worden op het internet.
Zie https://www.utwente.nl/bms/sg/archief/2017%20voorjaar/
Er zijn ook bomen van meer dan 500 jaar oud.

Hout en algemener biomassa wordt vaak in verband gebracht met zogenaamde " hernieuwbare energie" . Wat moet je je daarbij voorstellen? Neem bijvoorbeeld een stukje hout. Daar zit chemische energie in opgeslagen. Bij verbranding wordt die energie omgezet in warmte, stromingsenergie van rookgassen en stralingsenergie. Die stralingsenergie verlaat voor een deel in de vorm van licht de Aarde. Vanwege dat energielek kan er dus geen sprake zijn van hernieuwbare energie. De link van hout met hernieuwbare energie is dus **niet** terecht.

In dit verband is ook de zienswijze van de Europese Commissie, EC, interessant. Zij heeft het begrip "biogene brandstoffen" geïntroduceerd. Daar vallen hout, plantaardige oliën, papier, biogas en afval, dat in afvalverwerkingsinstallaties wordt verbrand, onder. Die brandstoffen hebben **dankzij** die definitie de eigenschap dat de CO2 die bij verbranding van biogene brandstoffen ontstaat, binnen 100 jaar weer in de vegetatie wordt opgenomen.

CO2 ontstaan bij de verbranding van zogenaamde fossiele brandstoffen, zoals kolen en aardgas, zou volgens de EC niet binnen 100 jaar in de vegetatie worden opgenomen. Immers anders zou het begrip "biogene brandstoffen" niet geïntroduceerd hoeven te worden. Daaruit concludeert de EC dat de verbranding van biogene brandstoffen CO2-neutraal gebeurt, dat wil zeggen dat daardoor de CO2-concentratie van de atmosfeer gemiddeld over 100 jaar niet verandert.

Die definitie staat **los van de realiteit** omdat:

* Er nog geen experimenten zijn geweest die zich over meerdere eeuwen uitstrekten die het verband van die definitie met waarnemingen hebben kunnen vaststellen.
* De wetenschap nog niet in staat is om elk CO2-molecuul uit de verbranding van bijvoorbeeld aardgas, een zogenaamde fossiele brandstof, te onderscheiden van elk CO2-molecuul die ontstaat door de verbranding van hout.

In het Energieakkoord, dat mede ondertekend is door de Vereniging Milieudefensie, vindt men maatregelen die gebaseerd zijn op het begrip "biogene brandstoffen". Die maatregelen vergroten juist het broeikasgaseffect en wel om tenminste de volgende redenen:

* De hoeveelheid hout die per jaar gekapt en gesprokkeld wordt en daarna verbrand is groter dan de hoeveelheid hout die per jaar is toegenomen door groei van de vegetatie.
* Hout verdringt steenkool en het verdringt aardgas als brandstof terwijl per GJ ontvangen warmte er bij verbranding van hout **tenminste 1,88 keer zoveel CO2** de lucht ingaat dan bij de verbranding van Gronings aardgas in een HR-ketel. Professor Martijn Katan heeft het in de hieronder genoemde link naar een uitzending van Zembla zelfs over een factor 2. (Zembla wo 22 maart 21.15u NPO2 http://www.tvgids.tv/tv/zembla/17493934).

Voor de verbranding van steenkool dient die factor **van 1,88 vervangen te worden door een factor uit het domein [1,53-1,89].**

Deze resultaten komen uit de berekeningen van Wim Lentink en leiden tot de volgende conclusies:

- **Houtverbranding leidt qua energieopbrengst per kilogram CO2 tot een veel grotere CO2-emissie dan het verbranden van Gronings aardgas.**
- **Uit oogpunt van vermindering van de CO2-concentratie in de atmosfeer moet het stoken van hout afgeraden worden.**
- **Het heeft qua energieopbrengst per kilogram CO2 geen zin of werkt zelfs averechts in de strijd tegen het broeikasgaseffect indien men hout mee verstookt in kolencentrales.**

Soortgelijke conclusies staan in het rapport dat de KNAW over bio-brandstoffen heeft uitgebracht.
Zie https://www.knaw.nl/nl/actueel/publicaties/visiedocumentbio-brandstof

Een en ander wordt ook belicht in de Zembla-uitzending van 22-03-2017 over houtkap.
Zie http://www.tvgids.tv/tv/zembla/17493934

Alternatieven voor houtstook

Voor houtstook zijn op alle fronten alternatieven:

- Elektrische barbecue
- Elektrische sfeerhaard als alternatief voor kachel of open haard
- Tuinverlichting op zonne-energie als alternatief voor fakkels
- Warmtepompen t.b.v. verwarming
- Infraroodverwarming als verwarmingsbron
- HR-ketel op importgas als hoofdverwarming
- Verbeterde elektrische verwarming (in ontwikkeling)
- Kachels waarin waterstof verstookt wordt (in ontwikkeling)

waarbij rekening gehouden moet worden dat de benodigde elektrische energie duurzaam is verkregen m.b.v. zon, wind en/of water. Tevens is het voor de alternatieven voor ruimteverwarming van belang dat de consument een laag energiegebruik heeft. Om dat te stimuleren, zie ook de maatregelen 36 en 37.

36. Belast burgers en bedrijven qua kosten van water en energie gelijk om draagvlak te creëren voor energiebesparing

37. Stimuleer een laag energie- en waterverbruik, waardoor het makkelijker is om alternatieve verwarming te creëren
    * Het afschaffen van vastrecht op energie en water.
    * Beneden een vaste hoeveelheid per jaar per persoon die vaste hoeveelheid gratis te verstrekken. Bij overschrijding van die vaste hoeveelheid die vaste hoeveelheid wel in rekening brengen. Die vaste hoeveelheid zou bijvoorbeeld voor water 10 m3 kunnen zijn en voor energie 1000 kWh.
    * Vergroot boven die vaste hoeveelheid de prijs van water en energie per eenheid evenredig met de afname al dan niet trapsgewijs.

INFOBLAD BIO-ENERGIE

Hout is grondstof, geen brandstof

Geschiedenis
Vele jaren wordt in Nederland een debat over de toepassing van houtige biomassa als brandstof voor bio-energie gevoerd. Het debat over bijmenging van biobrandstoffen aan transportbrandstoffen (rond 2010) is hieraan vooraf gegaan. Het debat over houtige biomassa is de laatste twee jaar naar aanleiding van het visiedocument van de KNAW (januari 2015; informatiebron 3) verder aangewakkerd. Met de TV-uitzending 'Bos als brandstof' (Zembla, maart 2017; informatiebron 4) is het (maatschappelijk) debat verder gevoerd. In maart 2017 riep de Tweede Kamer in een motie de minister van Economische Zaken op om de SDE-subsidie op het stoken van hout in kolencentrales te stoppen.

Hoogwaardige toepassing houtige biomassa
De GNMF (Gelderse Natuur en Milieufederatie) is van mening dat hout hoogwaardig dient te worden ingezet. Met als doel CO_2 vast te leggen. Het vastleggen van CO_2 wordt ook aangeduid met 'CO_2-sink'. Voorbeelden daarvan zijn toepassing als bouwmateriaal en als structuurmateriaal voor compost (koolstofvastlegging en -opbouw in de bodem). Houtstook is een vorm van laagwaardige toepassing. Houtstook leidt tot verhoging van de CO_2 concentratie in de atmosfeer. Om klimaatverandering tegen te gaan dient de CO_2 concentratie juist te dalen, van 400 ppm (parts pro million) naar 300 ppm. Daarmee heeft houtstook een averechts effect.

Belangrijkste argumenten
De belangrijkste argumenten van de GNMF tegen verdere groei van inzet van houtige biomassa voor energieproductie zijn de volgende:

- **Tweemaal zo hoge CO_2-uitstoot bij houtstook vergeleken bij gas**

Houtstook leidt tot verhoging van de CO_2 concentratie in de atmosfeer, terwijl de CO_2 concentratie juist dient te dalen. De CO_2 uitstoot is tweemaal zo hoog als bij de inzet van gas. Een zgn opbouw van CO_2-schuld (CO_2 debt) vindt plaats. Beter kan gas in plaats van hout als transitiebrandstof worden ingezet (zie uitwerking verderop).

- **Te weinig energiehout**

Er is te weinig energiehout om in de vraag voor energieopwekking te voorzien, beschikbaar. Enorme bosarealen zijn hiervoor nodig. Om aan de doelstelling van het landelijke Energieakkoord in 2020 te voldoen is ca 10 miljoen ton energiehout per jaar nodig (prof G-J Nabuurs, september 2016; zie informatiebron 5). Om 10 miljoen ton energiehout per jaar uit de jaarlijkse bijgroei van bos te oogsten is een bos van 5 miljoen hectare nodig (uitgaande van een oogst van 2 ton energiehout/ hectare bos). Dit bosareaal beslaat meer dan het oppervlak van Nederland (ca 3.5 miljoen hectare). 90% van het energiehout dient voor deze doelstelling geïmporteerd te worden.

- **Impact op biodiversiteit**

Door het oogsten van top- en takhout uit Nederlandse bossen ontstaat er een nutriëntentekort in de bossen. De helft van alle biodiversiteit in ons bos is direct gebonden aan dood hout en organisch materiaal.

- **Te weinig aanwas bos**

Er is een daling van de aanwas van bossen en daardoor een afnemende CO_2-absorptie door bossen. Het totale oppervlakte aan bos in Nederland blijft teruglopen (zie informatiebron 6). Bomen die er nog staan, behoren tot de slechte groeiers. Door degradatie stoot het tropisch bos meer koolstof uit dan het opneemt (zie informatiebron 7). Door de te lage aanwas van bossen is houtstook niet CO_2-neutraal. Duurzaam bosbeheer is van belang.

CO_2-uitstoot houtstook

Bij houtverbranding komt per opgewekte kilowattuur eenheid elektriciteit of warmte tweemaal zoveel CO_2 vrij vergeleken bij energieopwekking met gas (zie bijlage 1). Wat betreft CO_2 uitstoot ligt hout boven het niveau van steen- en bruinkool. Dit komt doordat in hout reeds half geoxideerde koolstofverbindingen aanwezig zijn. Ook gecertificeerd energiehout heeft bij verbranding een tweemaal zo hoge CO_2 uitstoot vergeleken bij gas. Bio-energie op basis van houtverbranding is daarmee niet klimaatneutraal en heeft een negatieve klimaatwinst.

Pas na de kap en verbranding van hout worden bomen weer aangeplant (als deze al voldoende worden aangeplant). Het opnieuw vastleggen van CO_2 vindt daardoor pas veel later plaats. Het terugvangen van CO_2 vindt pas over 25 tot 100 jaar plaats. Zo wordt een koolstofschuld opgebouwd. Er dient dus eerst heel veel hout te worden aangeplant. Over tientallen jaren zou dan pas met beleid mogen worden gekapt. Na het kappen van bos duurt het wel 50 jaar voordat het bos weer hersteld is en de CO_2-uitstoot gecompenseerd is. Verbranden van hout leidt nu tot een CO_2-boost. Dat is een verkeerde aanpak in een tijd dat de klimaatverandering juist gestopt moet worden.

De GNMF is ook tegen verdere groei van de toepassing van houtige biomassa voor lagetemperatuur warmte in de gebouwde omgeving. Hout dient hoogwaardig te worden toegepast. Om CO_2 vast te leggen (CO_2-sink). Voor industriële (hogetemperatuur)warmte moet energiehout alleen ingezet worden als er geen alternatieven zijn. Anders wordt een ‘lock in’ en afhankelijkheid van houtige biomassa gecreëerd. Ook is de GNMF tegen de inzet van hout als warmtebron voor warmtenetten. Hiervoor zijn voldoende alternatieven aanwezig zoals gebruik maken van industriële restwarmte of geothermie.

Subsidie voor houtstook/ bio-energie slechte prikkel
De SDE-regeling voor bio-energie is geen goede prikkel. SDE moet ingezet worden op hoogwaardige toepassing van houtige biomassa ten behoeve van vastlegging van CO_2 (bijvoorbeeld bosaanleg). SDE dient te worden ingezet op duurzame energieopties zoals wind en zon. Daarbij dient zwaarder te worden ingezet op energiebesparing. Hout en houtige biomassa moeten ingezet worden voor hoogwaardige toepassing of als structuurmateriaal voor compost (koolstofopbouw in de bodem).

Houtstook in open haarden
Voor houtstook in open haarden gelden ook de hierboven genoemde bezwaren. In Nederland wordt ca 1 miljoen ton hout per jaar in openhaarden door particulieren verstookt. Houtstook in open haarden leidt ook tot geurhinder voor buren en uitstoot van fijn stof (zie informatiebron 10).

Tekortkomingen Biomassa2030 en certificering NTA8080
Biomassa2030 is de strategische visie voor de inzet van biomassa op weg naar 2030. De visie is opgesteld door het ministerie van Economische Zaken en dateert van december 2015. De GNMF is van mening dat de visie voorbij gaat aan de bezwaren die er zijn tegen houtstook (verhoogde CO_2 uitstoot, te weinig energiehout, aantasting biodiversiteit en achteruitgang aanwas bossen). In hoofdstuk 3 'Waar zitten de kansen voor Nederland?' zet de visie volop in op bij- en meestook van biomassa in kolencentrales, op bio-energiecentrales met CO_2 afvang (BECCS), op decentrale opwekking van bioenergie en op houtige biomassa als grondstof voor biobrandstoffen (zie inleiding Hoofdstuk 3 en paragraaf 3.1 t/m 3.3). De visie schiet daarmee op dit onderdeel ernstig te kort. Paragraaf 3.4 gaat in op hoogwaardige toepassing van biomassa. Zo wordt gesteld dat in de houtverwerkende industrie er kansen zijn voor innovaties in traditionele toepassingen zoals in de bouw, waar klimaatwinst kan worden geboekt bij de vervanging van energie-intensieve materialen als staal en beton.

NTA8080 is een certificering van biomassa. Hoofdstuk 6 gaat in op de duurzaamheidseisen. Beperkingen van NTA8080 betreffen:
- Carbondebt (opbouw koolstofschuld en CO_2 boost bij houtverbranding) staat niet helder uitgewerkt. De NTA8080 gaat niet in op het feit dat de huidige CO_2 concentratie in de atmosfeer van 400 ppm al te hoog is en dient te dalen naar 300 ppm. In deze situatie leidt houtstook juist tot hogere CO_2 concentraties. Of het nu gecertificeerd hout is of niet.
- cascadering. Paragraaf 6.3.2 (pagina 22) gaat over cascadering. Er wordt slechts een rapportage-eis tav grondstofefficiency geëist. De organisatie moet het efficient gebruik van biomassa inzichtelijk maken. Daarmee wordt de verantwoordelijkheid bij de organisatie gelegd. Dit omdat het beleidskader voor cascadering cq hoogwaardige toepassing nog niet is uitgekristalliseerd.
-NTA8080 gaat niet in op het tekort aan houtige biomassa wereldwijd bij toenemende vraag, en de negatieve gevolgen met betrekking tot overexploitatie hiervan.
Certificering en standaardisering gaan niet in op fundamentele onderwerpen als de opbouw van koolstofschuld, de totale omvang van de vraag naar energiehout en de schaal van de exploitatie. Deze systeemfouten worden daarmee gelegitimeerd.

Meer informatie

1. https://www.gnmf.nl/nieuws/hout-is-grondstof-geen-brandstof
2. https://www.gnmf.nl/tag/biomassa
3. Visiedocument KNAW (Koninklijke Nederlandse Academie voor Wetenschappen) 'Biobrandstof en hout als energiebronnen – effect op uitstoot van broeikasgassen'. Martijn Katan, Louise Vet en Rudy Rabbinge. Januari 2015.
4. 'Bos als brandstof' . TV uitzending van Zembla. 22 maart 2017.
5. Nederlands bosbeheer en bos- en houtsector in de bio-economie. Scenario`s tot 2030 in een internationaal bio-economie perspectief. G.J. Nabuurs ea, september 2016 (WUR en Probos). Zie http://library.wur.nl/WebQuery/wurpubs/fulltext/390425 .
6. https://www.nu.nl/binnenland/4932389/totale-oppervlakte-bos-in-nederland-blijf-teruglopen.html
7. https://www.eoswetenschap.eu/natuur-milieu/tropisch-bos-stoot-meer-koolstof-uit-dan-het-opneemt
8. Nieuwe coalitie zet met hout als supervervuiler de CO2-kraan wijd open. Als er minder uitstoot wordt geëist, is het zaak eerst hout te verbannen en dan steenkool. L. Oldenkamp. Artikel in Financieel Dagblad dd 17 oktober 2017.
9. Vrijwillige rapportage over houtige biomassa voor energieopwekking 2016, Platform Bio-Energie (zie rapportage PBE).
10 'Last van de buren'. Monitor (KRO-NCRV, december 2016). Houtstook in open haard.

Bijlage 1. CO_2 uitstoot bij houtstook ten opzichte van gasstook

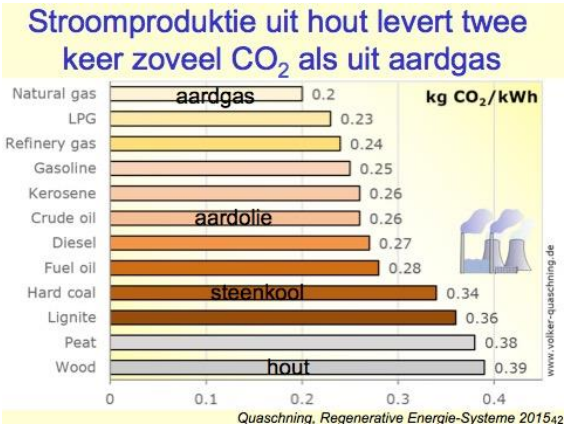

Dit is een uitgave van de Gelderse Natuur en Milieufederatie

© november 2017, GNMF

Meer weten? Stuur een mailtje naar helpdesk@gnmf.nl

Help ons mee natuur en milieu te beschermen en word lid.

gnmf gelderse natuur en milieu federatie

Luchtvervuiling
nóg ongezonder dan je al dacht
Het is de nummer 3 in de lijst van veroorzakers van ziekte en sterfte:
1
Roken
2
Over-gewicht
3
Lucht-vervuiling
4
Alcohol

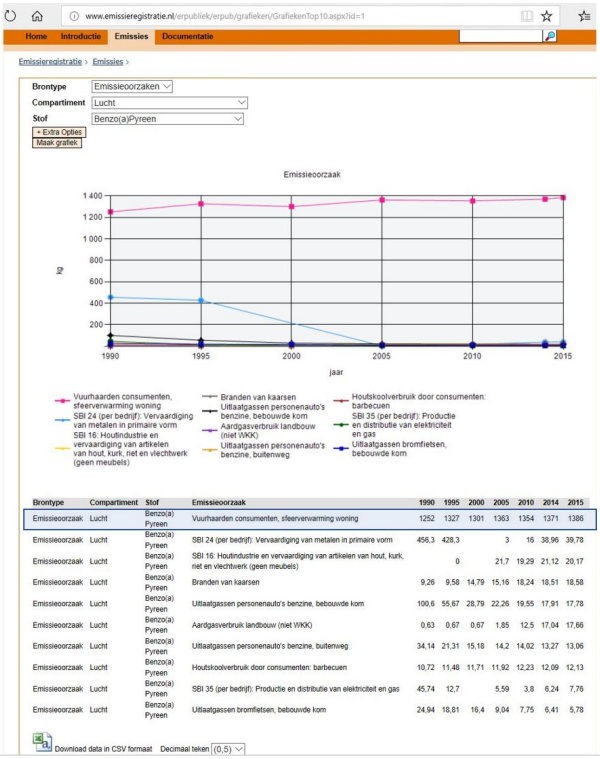

Brontype	Compartiment	Stof	Emissieoorzaak	1990	1995	2000	2005	2010	2014	2015
Emissieoorzaak	Lucht	Benzo(a)Pyreen	Vuurhaarden consumenten, sfeerverwarming woning	1252	1327	1301	1363	1354	1371	1386
Emissieoorzaak	Lucht	Benzo(a)Pyreen	SBI 24 (per bedrijf): Vervaardiging van metalen in primaire vorm	456,3	428,3		3	16	38,96	39,78
Emissieoorzaak	Lucht	Benzo(a)Pyreen	SBI 16: Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout, kurk, riet en vlechtwerk (geen meubels)		0		21,7	19,29	21,12	20,17
Emissieoorzaak	Lucht	Benzo(a)Pyreen	Branden van kaarsen	9,26	9,58	14,79	15,16	18,24	18,51	18,58
Emissieoorzaak	Lucht	Benzo(a)Pyreen	Uitlaatgassen personenauto's benzine, bebouwde kom	100,6	55,67	28,79	22,26	19,55	17,91	17,78
Emissieoorzaak	Lucht	Benzo(a)Pyreen	Aardgasverbruik landbouw (niet WKK)	0,63	0,67	0,67	1,85	12,5	17,04	17,66
Emissieoorzaak	Lucht	Benzo(a)Pyreen	Uitlaatgassen personenauto's benzine, buitenweg	34,14	21,31	15,18	14,2	14,02	13,27	13,06
Emissieoorzaak	Lucht	Benzo(a)Pyreen	Houtskoolverbruik door consumenten: barbecuen	10,72	11,48	11,71	11,92	12,23	12,09	12,13
Emissieoorzaak	Lucht	Benzo(a)Pyreen	SBI 35 (per bedrijf): Productie en distributie van elektriciteit en gas	45,74	12,7		5,59	3,8	6,24	7,76
Emissieoorzaak	Lucht	Benzo(a)Pyreen	Uitlaatgassen bromfietsen, bebouwde kom	24,94	18,81	16,4	9,04	7,75	6,41	5,78

Download data in CSV formaat Decimaal teken (0,5)

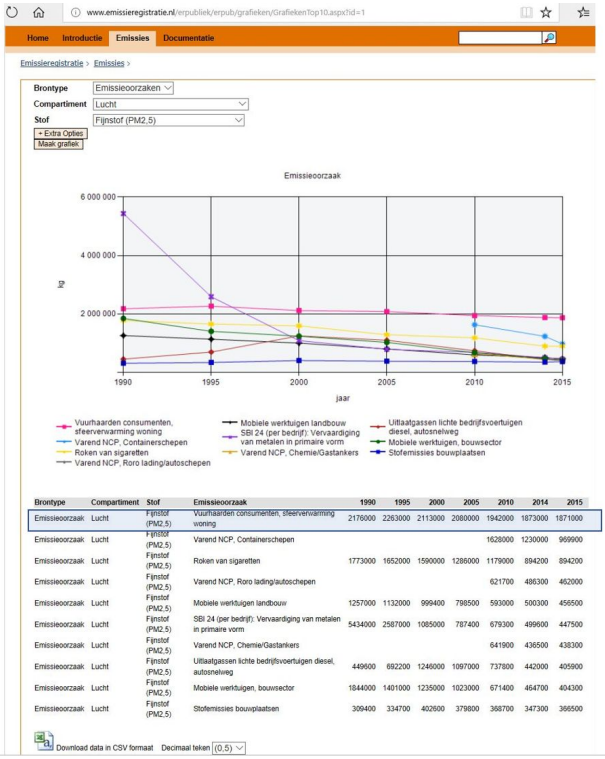

Brontype	Compartiment	Stof	Emissieoorzaak	1990	1995	2000	2005	2010	2014	2015
Emissieoorzaak	Lucht	Fijnstof (PM2,5)	Vuurhaarden consumenten, sfeerverwarming woning	2176000	2263000	2113000	2080000	1942000	1873000	1871000
Emissieoorzaak	Lucht	Fijnstof (PM2,5)	Varend NCP, Containerschepen					1628000	1230000	969900
Emissieoorzaak	Lucht	Fijnstof (PM2,5)	Roken van sigaretten	1773000	1652000	1590000	1286000	1179000	894200	894200
Emissieoorzaak	Lucht	Fijnstof (PM2,5)	Varend NCP, Roro lading/autoschepen					621700	486300	462000
Emissieoorzaak	Lucht	Fijnstof (PM2,5)	Mobiele werktuigen landbouw	1257000	1132000	999400	798500	593000	500300	456500
Emissieoorzaak	Lucht	Fijnstof (PM2,5)	SBI 24 (per bedrijf): Vervaardiging van metalen in primaire vorm	5434000	2587000	1085000	787400	679300	499600	447500
Emissieoorzaak	Lucht	Fijnstof (PM2,5)	Varend NCP, Chemie/Gastankers					641900	436500	438300
Emissieoorzaak	Lucht	Fijnstof (PM2,5)	Uitlaatgassen lichte bedrijfsvoertuigen diesel, autosnelweg	449600	692200	1246000	1097000	737800	442000	405900
Emissieoorzaak	Lucht	Fijnstof (PM2,5)	Mobiele werktuigen, bouwsector	1844000	1401000	1235000	1023000	671400	464700	404300
Emissieoorzaak	Lucht	Fijnstof (PM2,5)	Stofemissies bouwplaatsen	309400	334700	402600	379800	368700	347300	366500

Download data in CSV formaat Decimaal teken (0,5)

Van: Ruud-Barbarugo [mailto:ruud.barbarugo@gmail.com]
Verzonden: donderdag 15 februari 2018 21:36
Aan: Ruud-Barbarugo
Onderwerp: Aan de Griffier. Ken uw verantwoordelijkheid

Geachte Gemeenteraad,

Ook in uw gemeente staat of valt de discussie over het gebruik van het oppervlak.

Voorkom dat duizenden hectaren grond aan de natuur zijn of worden onttrokken.

Waar zijn de mensen die protesteerden dat er in Nederland nog meer asfalt wordt aangebracht ?
Maar het gaat nu niet om asfalt, maar om velden zonnepanelen. Wat is de zin er van? Waar blijft de Nederlandse koopmansgeest: je gaat toch geen 10 ct voor een kWh betalen, als je het elders voor 1 ct kan krijgen.

En de aanleg er van kost miljoenen euros. Allemaal subsidie. Daar kan je een bos mee aanleggen zo groot als Nederland. Dat is veel beter voor het milieu en compenseert al onze CO_2 uitstoot. En dan houd je nog geld over voor sociale woningbouw, het onderwijs enz.

Stop de verwoestijning van Nederland

Ruud Goedknegt

Stichting Barbarugo

post_2018-02-15

Raadsgriffie

dig kopie
Burgemeester
H.J. Meijer

202610

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Gemeente Zwolle (OV)
T.a.v. de Raadsgriffier
Postbus 10007
8000 GA ZWOLLE

www.rijksoverheid.nl
www.facebook.com/minbzk
www.twitter.com/minbzk

Kenmerk
2018-0000058642

Uw kenmerk

15 FEB 2018
Documenten registratie

B -post

Datum 9 februari 2018
Betreft Bewustzijn digitale informatiebeveiliging

Geachte burgemeester,
Geachte raadsgriffier,

Op 21 maart a.s. vinden verkiezingen plaats. Het vertrouwen in onze verkiezingen is groot. Dat komt in belangrijke mate door de wijze waarop de gemeenten de verkiezingen organiseren en uitvoeren. Het behoud van het vertrouwen in de verkiezingen is voor ons allen een prioriteit. Daarom moeten we alert zijn op ontwikkelingen die dit vertrouwen zouden kunnen aantasten.

Nieuwe technologieën kunnen dreigingen met zich meebrengen. De AIVD signaleert in de jaarverslagen dat er statelijke actoren zijn die zich richten op Nederland. Het Cyber Security Beeld Nederland 2017 laat zien dat statelijke actoren ook de intentie en capaciteit hebben om zich via digitale middelen te mengen in democratische processen.

Op 19 december jl. is, in de zogenoemde verkiezingscirculaire, door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) aan de gemeenten gevraagd om een analyse uit te voeren van de kwetsbaarheden in de eigen gemeentelijke organisatie en van de processen die worden ingericht voor de verkiezingen en om, als de analyse daartoe aanleiding toe geeft, maatregelen te treffen om kwetsbaarheden te verminderen c.q. weg te nemen. In vervolg hierop vragen wij u nu om de politieke partijen die in uw gemeente mee gaan doen aan de gemeenteraadsverkiezing te informeren over mogelijke dreigingen zodat de partijen zich daarvan bewust zijn en waar nodig maatregelen kunnen treffen.

Begin 2017 heeft het Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC, onderdeel van de Nationaal coördinator terrorismebestrijding en veiligheid), bijeenkomsten gehouden voor de ICT-beheerders van de politieke partijen die gingen deelnemen aan de Tweede Kamerverkiezing. In die bijeenkomsten is ingegaan op de

mogelijkheden die ICT-beheerders hebben om hun gebruikers en systemen beter te beschermen tegen digitale dreigingen.

Het is van belang dat dergelijke voorlichting ook gegeven gaat worden aan de politieke partijen die deelnemen aan de komende gemeenteraadsverkiezingen. De Informatiebeveiligingsdienst (IBD) van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten kan u daarin bijstaan. Dat doet de IBD allereerst door adviezen te geven die de digitale weerbaarheid vergroten. U treft deze adviezen aan in de factsheet die bij deze brief is gevoegd. U kunt ook terecht bij de IBD met vragen en meldingen. De contactgegevens van de IBD staan in de factsheet.

Wij hebben er alle vertrouwen in dat u aan deze oproep gevolg zult geven en gebruik zult maken van de deskundige hulp die de IBD u kan bieden.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

drs. K.H. Ollongren

De voorzitter van de Vereniging Nederlandse Gemeenten,

mr. J.H.C. van Zanen

post_2018-02-15

INFORMATIE BEVEILIGINGS DIENST

Bescherm uzelf en uw (politieke) organisatie tegen digitale dreigingen

Een ongeluk zit in een klein hoekje, ook in het digitale verkeer. Met de grote hoeveelheid e-mails, berichten op sociale media en het toenemend gebruik van apparatuur die verbonden is met het internet neemt het risico van digitale dreigingen toe. Phishing, virusbesmettingen, verlies of diefstal van gegevens, digitale sabotage of bekladding van websites en andere narigheid zijn helaas aan de orde van de dag. De gevolgen kunnen groot zijn, zeker voor mensen die toch al in de schijnwerpers staan zoals raadsleden en bestuurders.

De Informatiebeveiligingsdienst (IBD), in 2013 opgericht door alle Nederlandse gemeenten, ondersteunt uw gemeente bij informatiebeveiliging in het algemeen en is voorafgaand en tijdens de verkiezingen 24x7 beschikbaar voor hulp, coördinatie en ondersteuning aan (aankomend) raadsleden en bestuurders. De IBD monitort hierbij in samenwerking met het Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC) en de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) de actuele dreiging. In dit kader wijzen wij u in deze factsheet op twee aandachtspunten: ongewenste beïnvloeding van de verkiezingen en uw eigen informatiebeveiliging.

Beïnvloeding

Er is veel aandacht voor beïnvloeding van verkiezingen, onder andere naar aanleiding van mogelijke onregelmatigheden bij de presidentsverkiezingen in de Verenigde Staten. Er is momenteel geen aanleiding om aan te nemen dat grootschalige beïnvloeding rondom de gemeenteraadsverkiezingen aan de orde is. Iedere vorm van oneigenlijke beïnvloeding blijft desondanks ongewenst en de IBD raadt aan berichtgeving rond uzelf en uw politieke organisatie goed in de gaten te houden. Bij een vermoeden van ongewenste beïnvloeding adviseren wij u melding te maken bij het medium waarop de informatie staat gepubliceerd. Meer informatie over het melden van misbruik op populaire (sociale) media treft u via de volgende links:

- Facebook: https://nl-nl.facebook.com/help/1753719584844061?helpref=hc_global_nav
- Twitter: https://help.twitter.com/nl/safety-and-security/report-abusive-behavior
- Instagram: https://help.instagram.com/165828726894770
- Google: https://support.google.com/sites/answer/116262?hl=en

Meldt misbruik en vermoeden van beïnvloeding ook bij de informatiebeveiligingsfunctionaris van uw gemeente en bij de IBD, zie ook punt 5 in deze factsheet. De IBD kan daarmee op basis van meldingen andere gemeenten waarschuwen als dit noodzakelijk is.

Informatiebeveiliging

De gemeente doet er veel aan om informatiesystemen te beveiligen en beveiligd te houden. Als raadslid of misschien wel bestuurder is het uw verantwoordelijkheid om hierop toe te zien. Goed voorbeeld doet goed volgen. Daarom is het des te belangrijker om uzelf en uw apparatuur adequaat te beschermen tegen digitale dreigingen. Er is momenteel geen indicatie van een verhoogde dreiging tegen politici, maar u bent net zo kwetsbaar als ieder ander op internet. De impact van een incident kan voor u groot zijn. Wat u overkomt haalt wellicht de krant van morgen en kan gevolgen hebben voor uw politieke loopbaan en het vertrouwen dat inwoners hebben in de overheid. De IBD geeft u in deze factsheet enkele tips om uzelf en uw (politieke) organisatie weerbaarder te maken. De IBD heeft aanvullend ook een factsheet uitgebracht voor de gemeentelijke informatiebeveiligingsfunctionarissen.[1]

1. Wees bewust van uw kroonjuwelen en hoe die beschermd zijn

Uw apparatuur bevat **waardevolle informatie**: uw contacten, uw e-mails en berichten, uw foto's, uw bankzaken, uw agenda; allemaal beschikbaar in uw broekzak en bij de meeste mensen beschermd door een pincode van vier cijfers. Een hoe is het eigenlijk gesteld met uw laptop? **Vergrendelt u uw scherm** als u koffie haalt? **Weet u wat u deelt** met apps en **denkt u na voordat u klikt op links** of bijlage opent? De risico's zijn talrijk: uw apparatuur wordt gestolen, uw website is onbereikbaar of wordt beklad, iemand anders plaatst berichten op Twitter of Facebook uit uw naam, iemand leest uw vertrouwelijke e-mails. De eerste tip is om goed **na te gaan of de beveiliging past bij het risico** ofwel de kans dat er iets gebeurt en de impact die dat heeft. Heeft u daarbij hulp nodig? Praat dan eens met de informatiebeveiligingsfunctionaris binnen uw gemeente of bel de IBD (zie ook tip 5).

2. Kies een sterke(re) toegangsbeveiliging

De top drie van meest gebruikte pincodes op smartphones is 0000, 1234, 2580. De top drie van meest gebruikte wachtwoorden: 123456, abc123, qwerty. Veel smartphones, laptops en tablets hebben de mogelijkheid om **sterkere wachtwoorden** in te stellen of aanvullend gebruik te maken van andere toegangsmogelijkheden zoals een vingerafdruk of gezichtsherkenning. De IBD raadt aan om voor ieder apparaat en iedere dienst een uniek wachtwoord van ten minste 12 tekens te gebruiken en daarbij geen gebruik te maken van herkenbare of herleidbare dingen zoals uw naam, geboortedatum, postcode, namen van kinderen, huisdieren of woorden die voorkomen in het woordenboek. Als u voor ieder apparaat en voor iedere dienst een uniek wachtwoord gebruikt dan kunt u deze wachtwoorden waarschijnlijk niet allemaal in uw hoofd onthouden. Een **wachtwoordmanager** biedt hiervoor uitkomst.

De informatiebeveiligingsdienst (IBD)

De IBD werkt aan het verhogen en op peil houden van de informatiebeveiliging van Nederlandse gemeenten vanuit de kracht van het collectief. De IBD is een initiatief van alle Nederlandse gemeenten. Alle gemeenten, intergemeentelijke sociale diensten en belastingsamenwerkingen kunnen gebruik maken van de diensten van de IBD. De IBD ondersteunt gemeenten bij informatiebeveiligingsincidenten met advies en coordinatie. De IBD brengt regelmatig kennisproducten uit die gemeenten kunnen gebruiken bij het opstellen en uitvoeren van hun eigen informatiebeveiligingsbeleid. Aanvullend werkt de IBD doorlopend aan kennisdeling met en tussen gemeenten. Meer informatie treft u op www.informatiebeveiligingsdienst.nl

De IBD is bereikbaar via het telefoonnummer 070 - 373 8011 (24 uur per dag ingeval van spoedeisende meldingen) of via info@IBDgemeenten.nl.

Op de site van 'Veilig Internetten'[2] en 'Laat je niet hack maken'[3] staan goede tips voor het installeren en gebruiken van een wachtwoordmanager. Hoe goed uw wachtwoord ook is, het kan altijd worden gestolen. Veel online diensten[4] hebben de mogelijkheid om **tweestapsbeveiliging**, een extra beveiliging, toe te voegen, zoals een SMS, Tan-code of een code van een authenticatie-app. Als u deze instelt dan bent u extra beschermd.

3. Installeer updates en gebruik een antivirusprogramma

Alle apparatuur en software bevatten zogenaamde kwetsbaarheden ofwel gaten in de beveiliging. Door automatische **updates** aan te zetten, of regelmatig handmatig updates aan te zetten zorgt u dat uw apparatuur en software beschermd blijven. Door gebruik te maken van een **antivirusprogramma** verlaagt u de kans op besmetting met virussen en andere schadelijke software. Gebruik waar dat kan **bestandsversleuteling**[5], hierdoor kan niemand bij uw gegevens als uw apparatuur onverhoopt in verkeerde handen raakt.

4. Zorg voor een plan B: maak backups

Hoe goed uw beveiliging ook is, een ongeluk kan altijd gebeuren. Door regelmatig **backups** te maken kunt u uw bestanden en instellingen terugzetten na een incident. Hiermee verkleint u de schade van diefstal of verlies van data.

5. Lees mee en neem bij vragen contact op met de informatiebeveiligingsfunctionaris van de gemeente of met de IBD

Op de site van 'Veilig Internetten'[6] en 'Laat je niet hack maken'[7] staan goede en praktische tips over veilig internetten. Deze tips zijn in lijn met de '10 vuistregels voor veilig internetten' van het NCSC[8] en worden regelmatig bijgewerkt aan de hand van de actualiteit. Uw gemeente heeft een informatiebeveiligingsfunctionaris, de Chief Information Security Officer ofwel CISO. Deze functionaris kan u op weg helpen bij vragen over informatiebeveiliging. Vraag de contactgegevens na bij uw eigen gemeente en houd deze bij de hand. Informeer te allen tijde de CISO bij een incident zoals een virusbesmetting, verlies of diefstal van gegevens of misbruik van uw inloggegevens. De IBD is voorafgaand en tijdens de verkiezingen ook bereikbaar voor (aankomend) politieke ambtsdragers voor vragen en meldingen over informatiebeveiliging. U kunt de IBD bereiken via 070 373 8011 of via info@IBDGemeenten.nl. In geval van nood is de IBD 24 uur per dag bereikbaar. Buiten kantooruren wordt u via het algemene nummer verwezen naar het actuele piketnummer.

Links

1 Zie de factsheet **Adviezen rondom de gemeenteraadsverkiezingen** van de IBD
2 https://veiliginternetten.nl/themes/basisbeveiliging/situatie/ik-kan-mijn-wachtwoord-niet-onthouden/
3 https://laatjeniethackmaken.nl/
4 Apple, Google, Facebook, Dropbox, LinkedIn, Microsoft, Twitter, WhatsApp
5 O.a. door de functie Bitlocker in Windows of Filevault in MacOS.
6 https://veiliginternetten.nl
7 https://laatjeniethackmaken.nl/
8 https://www.ncsc.nl/actueel/factsheets/factsheet-10-vuistregels-voor-veilig-internetten.html

From:	Tom Schoen	Patiëntenfederatie
Cc:	Tom Schoen	Patiëntenfederatie; Mariet Bolluijt	Patiëntenfederatie; Winny Toersen	Patiëntenfederatie; Jonneke van Ommen	Patiëntenfederatie; ellen.willemse@kbo-pcob.nl; manon.vanderkaa@kbo-pcob.nl
Subject:	Pleidooi voor een ouderenvriendelijke samenleving
Date:	maandag 26 februari 2018 17:32:31
Attachments:	image001.png image005.png image006.png PLEIDOOInov17def.pdf

---

Geachte raadsgriffier,

In de bijlage van deze mail sturen wij u het 'Pleidooi voor een ouderenvriendelijke samenleving', en vragen wij uw hulp om het pleidooi onder de aandacht te brengen van de gemeenteraadsleden.

In dit pleidooi staat wat nodig is van de landelijke en lokale overheid op verschillende gebieden om een ouderenvriendelijke samenleving voor elkaar te krijgen. De gebieden zijn aandacht, tijd en passende zorg, informele zorg, samenhang en afstemming en woonaanbod. Met alle partijen in de coalitie versterken we de gewenste beweging door bestaande kennis, projecten en programma's te verbinden. En dragen we gezamenlijk bij aan de ouderenvriendelijke samenleving.

Het pleidooi is ontstaan vanuit een meldactie onder ouderen, hun naasten en hulpverleners. Kortom vanuit de ervaringen van de mensen zelf. Mensen die in de verschillende gemeenten van Nederland wonen, dus ook in uw gemeente. Meer dan 20 landelijk organisaties van verschillende partijen die met zorg te maken hebben, hebben meegewerkt aan het pleidooi. Het is daarmee een breed gedragen stuk dat gaat over de burger zelf en de zorg die zij wenselijk achten.

Mogelijk zoeken lokale belangenbehartigers of adviesraden contact met de gemeenteraadsleden om punten uit dit pleidooi te bespreken. Wij willen aan de gemeenteraadsleden vragen om open te staan voor deze toenadering en samen te bespreken wat er binnen uw gemeente gedaan kan worden om te komen tot een meer ouderenvriendelijke samenleving.

Bij voorbaat dank voor de moeite!

Namens de coalitie voor een ouderenvriendelijke samenleving,

Met vriendelijke groet,
Manon Vanderkaa | directeur KBO-PCOB
Tom Schoen | Manager eerstelijn en langdurige zorg Patientenfederatie Nederland

kbo-pcob
Patiëntenfederatie Nederland
samen de zorg beter maken
25 JAAR

Wij bestaan 25 jaar. Bekijk onze hoogtepunten in deze tijdlijn.

T 030 297 03 03 | M 06 55 77 22 49 | Orteliuslaan 871, 3528 BE | Postbus 1539, 3500 BM Utrecht

Volg ons op:

www.patientenfederatie.nl www.zorgkaartnederland.nl www.mijnkwaliteitvanleven.nl
www.digitalezorggids.nl
www.3goedevragen.nl www.begineengoedgesprek.nl www.medmij.nl

Pleidooi voor een ouderenvriendelijke samenleving

Zorg voor ouderen gaat over ons allemaal. Het gaat over de ouderen en mantelzorgers van nu, maar ook over de ouderen van de toekomst. Over ons. Als de gezondheid van ouderen kwetsbaar wordt, komt hun zelfredzaamheid en sociale leven vaak in de knel. Daarom is er een brede beweging op gang gekomen voor een ouderenvriendelijke samenleving. Om die beweging verder te brengen, hebben we allemaal een rol: ouderen, hun naasten, hulpverleners, hulp- en zorgorganisaties, de landelijke overheid en gemeenten.

“Hoe zorgen we als maatschappij dat ouderen blijven meetellen?” (mantelzorger)

Als samenwerkende organisaties hebben we een coalitie voor een ouderenvriendelijke samenleving gevormd. Samen versterken we die beweging door bestaande kennis, projecten en programma's te verbinden. Maar om de samenleving echt ouderenvriendelijk te maken, hebben we u nodig. In dit pleidooi staat wat we vragen van de landelijke en lokale overheid op het gebied van aandacht, tijd en passende zorg; informele zorg; samenhang en afstemming; woonaanbod. Deze acties komen uit het Rapport kwetsbare ouderen, dat Patiëntenfederatie Nederland in het voorjaar 2017 heeft opgesteld, in samenwerking met de coalitie. Het rapport is gebaseerd op een meldactie onder ouderen, hun naasten en hulpverleners.

De coalitie voor een ouderenvriendelijke samenleving in het kort

Er zijn mooie initiatieven en projecten voor ouderen. Toch worden deze als versnipperd ervaren. Zorg is bijvoorbeeld te veel gericht op specifieke aandoeningen en te weinig op welbevinden, zelfredzaamheid en wensen van ouderen. Daarom vormen we met ruim twintig partijen een sterke coalitie. Samen willen we de beweging naar een ouderenvriendelijke samenleving aanjagen.

- We richten ons op ouderen met een kwetsbare gezondheid. Dat zijn ouderen met een wankel evenwicht tussen draagkracht en draaglast.
  Ze ervaren dat zelf, of hun naasten of hulpverleners (zoals de huisarts en de wijkverpleegkundige) signaleren dit.
- We houden zelf de beweging op gang, maar hebben daarbij de landelijke en lokale overheid keihard nodig.
- We werken bottom-up; onze bron zijn ervaringen van ouderen, hun naasten en hun hulpverleners.

De coalitie bestaat uit:
ActiZ | Alzheimer NL | BTN | CNV Zorg & Welzijn | Fysiotherapeuten NVFG net | InEen | KBO-PCOB | KNMP | Laego | Landelijke Huisartsen Vereniging | Mezzo | NOOM | Nederlandse Patiënten Vereniging | NVOG en KNVG | Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen | Osteoporose Vereniging | Parkinson Vereniging | Patiëntenfederatie Nederland | Per Saldo | Nationale Vereniging ReumaZorg Nederland | Sociaal Cultureel Planbureau | V&VN | Zorgbelang Nederland |

November 2017

1 Aandacht, tijd en passende zorg

We pleiten voor zorg en ondersteuning op maat, zodat ouderen met een kwetsbare gezondheid kunnen leven op een manier die bij hen past. Dat begint met een dialoog tussen ouderen en hulpverleners over wat nodig is om te leven, zoals de ouderen dat wensen.

WAT DOEN WIJ?

- Wij rusten ouderen en hun naasten toe, zodat zij zelf kunnen aangeven hoe zij willen leven en wat hun wensen zijn.
- Wij helpen ouderen om in gesprek te gaan over hun wensen en behoeften.
- Wij helpen ouderen met ondersteunende informatie bij het kiezen van een zorgorganisatie.
- Wij wijzen ouderen op cliëntondersteuning en organiseren deze ondersteuning.
- Wij stimuleren dat hulpverleners samen met ouderen beslissen. En daarbij vragen naar én uitgaan van hun ervaringen, waarden en voorkeuren.
- Wij werken mee aan projecten die ouderen op de voorgrond zetten en bijdragen aan een ouderenvriendelijke samenleving.
- Wij betrekken ouderen bij onze plannen. Zo peilen we hun mening over verschillende thema's via onderzoeken.

WAT VRAGEN WIJ?

Van de landelijke overheid

- Zorg dat er tijd is voor de dialoog tussen hulpverleners en ouderen. Tijd om in gesprek te blijven over wat belangrijk is en om te volgen of de ondersteuning (nog) bijdraagt aan hun kwaliteit van leven. En tijd voor het bieden van maatwerk, afstemming met verschillende hulpverleners en goede farmaceutische zorg, zoals het structureel uitvoeren van medicatie-beoordelingen om zo medicatieveiligheid en therapietrouw te bevorderen.
  Verken wat mogelijk is binnen de huidige regelgeving en financiering.
  We vragen aanpassingen in regelgeving en financiering, waar het blijkt te knellen.

- Bied meer keuzemogelijkheden vanuit de vraag van ouderen. Realiseer geschikte persoonsvolgende bekostiging.
- Investeer in voldoende gekwalificeerd personeel en voorkom of bestrijd personeelstekorten. De Arbeidsmarktagenda 2023 is een mooi begin.
- Zet in op preventie en bevorder zelfredzaamheid.

Van de lokale overheid

- Stimuleer dat gemeenten en zorgkantoren integraal ouderenbeleid maken, waarbij ze ouderen centraal stellen én betrekken.
- Bevorder dat gemeenten zorgen dat hulp makkelijk vindbaar, voldoende inzetbaar en van goede kwaliteit is via:
  - (onafhankelijke) cliëntondersteuners die meedenken met de oudere over hoe zijn wensen te realiseren zijn. Ook als het gaat over zorg op de grens van verschillende wetten;
  - toegankelijke informatievoorziening: digitaal, schriftelijk én persoonlijk (loketten);
  - sociale netwerken en een gerichte aanpak van eenzaamheid.

“Meer maatwerk vraagt om aandacht voor het individu. Niet iedereen houdt van groepsactiviteiten of wil per se gezamenlijk de maaltijd nuttigen.” (Oudere)

Voorbeelden van initiatieven

- Mijnkwaliteitvanleven.nl: door vragen te beantwoorden en verhalen van anderen te lezen, ontdekken ouderen wat er voor hen toe doet.
- ZorgkaartNederland, Seniorvriendelijk Ziekenhuis over goede ziekenhuiszorg voor senioren en de Nationale hulpgids: keuze- en waarderingsinformatie over zorgaanbod.
- Sociale Kaart Nederland: keuze-informatie over zorg en ondersteuning in de gemeente, in het sociale domein.

- Beslist Samen! en scholing via de V&VN Academie: stimuleren zorgverleners om samen met ouderen te beslissen.
- Checklist Seniorvriendelijke gemeente: helpt de omgeving ouderenvriendelijk te maken.
- Project VICTOR. Ouderen kiezen samen met zorgverleners hun aanspreekpunt.
- Kennisnetwerk valpreventie senioren, Alles is gezondheid en Bot in balans: gericht op preventie en zelfredzaamheid.
- Waardigheid en trots (www.waardigheidentrots.nl): voorbeelden van innovaties en kennisproducten om de kwaliteit in de Wet langdurige zorg te ondersteunen.
- Regionaal experiment met persoonsvolgende zorg en bekostiging in Zuid-Limburg.
- Arbeidsmarktagenda 2023 (www.aanhetwerkvoorouderen.nl).

[1] Met hulpverleners bedoelen we professionals zowel uit het sociale als uit het zorgdomein, informele zorgverleners in het kader van het persoonsgebonden budget en de medewerkers van het Wmo-loket. Met ouderen bedoelen we ouderen met een kwetsbare gezondheid.

2 Informele zorg

Ouderen nemen zo lang mogelijk zelf de regie over hun zorg, samen met familie, vrienden en vrijwilligers. Er zijn vele vormen van informele zorg, vaak gecombineerd met professionele hulp. Koester informele zorg en bied hulp als deze dreigt weg te vallen. Dat vraagt aandacht voor belastbaarheid van mantelzorgers, ondersteuning en goede samenwerking met professionele hulpverleners. Alleen dan krijgen ouderen de zorg en ondersteuning om hún leven te kunnen leiden, samen met hun sociale netwerk.

WAT DOEN WIJ?

- Wij informeren ouderen en mantelzorgers over regels en mogelijkheden, zodat zij weten hoe ze informele zorg kunnen regelen en welke ondersteuning er is.
- Wij motiveren ouderen om ervaringen te delen en inspiratie op te doen over hoe ze zich staande kunnen houden.
- Wij helpen ouderen om hulp te vragen aan mensen in hun netwerk en sociaal actief te blijven. Omdat het vaak moeilijk is om afhankelijk te zijn, leggen we de nadruk op elkaar helpen en wijzen we op vrijwilligersinitiatieven.
- Wij roepen de samenleving op om ouderen respectvol en behulpzaam te benaderen.

WAT VRAGEN WIJ?

Van de landelijke overheid

- Stuur op goede (professionele) hulp om ouderen te coachen om zelfredzaam te blijven en hun netwerk te benutten.
- Stimuleer integrale cliëntondersteuning die samenwerkt met de mantelzorger en hem/haar ondersteunt, zoals mantelzorgmakelaars, casemanagers dementie en casemanagers chronisch zieken.
- Inspireer en faciliteer mensen die bereid zijn om voor een ander te zorgen. Bijvoorbeeld rond de pensioenleeftijd. Onderzoek mogelijkheden voor betaald langdurend mantelzorgverlof.
- Faciliteer kleinschalige initiatieven in de samenleving, zoals supermarkten die dementievriendelijk werken.

Van de lokale overheid

- Maak integraal beleid om mantelzorgers beter te informeren over ondersteuning. Ook als zij in een andere gemeente wonen dan de zorgvrager.
- Zorg dat gemeenten voldoende respijtzorg inkopen en inzetten om mantelzorgers te ontlasten.
- Stimuleer dat er ontmoetingsplekken in de buurt komen voor daginvulling die aansluit bij de interesses van ouderen.

"Hoe ouder en zieker je wordt, hoe minder mensen er in je omgeving overblijven die zich voor jou willen en kunnen inzetten." (Oudere)

Voorbeelden van initiatieven

- Alzheimer Cafés, Parkinson Cafés, steunpunten mantelzorg, www.pgb.nl (van Per Saldo), Nationale Vereniging Reumazorg Nederland, Bot in balans en www.dementie.nl en www.alleszelf.nl: informatie over regelingen en mogelijkheden voor informele zorg.
- Samen dementievriendelijk en We-helpen: campagnes voor een ouderenvriendelijke samenleving.
- Netwerkcoach, Mijn leven met-wie en Natuurlijk netwerken: hulp bij het versterken van het netwerk.

3 Samenhang en afstemming

Ouderen en hun naasten hebben behoefte aan een goed afgestemd integraal pakket zorg en ondersteuning dat past bij hun zorgvraag. Zij mogen niet extra belast worden met ingewikkelde regelzaken. Dit vraagt lokale en regionale organisatiekracht.

WAT DOEN WIJ?

- Wij bieden proactief persoonsgerichte, multidisciplinaire zorg, die aansluit op de vraag. Hierbij ondersteunen we ouderen zoveel mogelijk met behoud van eigen regie. Waar nodig coördineren we de hulpverlening met een gezamenlijk, domeinoverstijgend plan.
- Wij stellen hulpverleners in staat om elkaar te leren kennen en praktische samenwerkingsafspraken te maken over de verdeling van rollen, taken en verantwoordelijkheden. Zo weten zij elkaar te vinden voor het bieden van goede zorg.
- In het Informatieberaad Zorg werken de zorgsector en overheid samen om samenhang in de informatievoorziening aan te brengen, zodat informatie met en over de oudere veilig kan worden uitgewisseld.
- Wij werken mee aan de totstandkoming van twee informatiepunten die nauw samenwerken:
  - een regionaal informatiepunt voor professionals, waar voorzieningen en opnamemogelijkheden bekend zijn (zoals één loket voor kortdurend verblijf);
  - een informatiepunt in de wijk voor ouderen, waar zij informatie en ondersteuning krijgen.

WAT VRAGEN WIJ?

Van de landelijke overheid

- Ontwikkel een visie op structurele vernieuwing. In veel regio's wordt gewerkt aan samenwerking en vernieuwing in projecten en via burgerinitiatieven. Destilleer hieruit werkzame factoren die passen bij de context. Bevorder

effectieve toepassing door regionale ondersteuning met voldoende ruimte voor lokale verschillen.

- Organiseer meer landelijke afstemming, zodat de netwerken snel en goed vorm krijgen. Er is behoefte aan coördinatie bij:
  - Ontschotting. Neem de oudere als uitgangspunt in bekostiging en wet- en regelgeving. Samenwerking moet overal vanzelfsprekend zijn: tussen sociaal domein (ook vervoer en hulpmiddelen), diverse zorgvormen, formele en informele zorg, Wlz- en Zvw-zorg en de verschillende financiers.
  - Gegevensuitwisseling. In veel regio's wordt geëxperimenteerd met gegevensuitwisseling in netwerken rond ouderen. Landelijke coördinatie is nodig om regio's te helpen hiervoor structurele oplossingen te vinden.
  - Het benutten van nieuwe ervaringen. De zorg binnen het sociaal domein is volop in ontwikkeling. Vertaal opgedane ervaringen in een duidelijk kader, zodat ouderen, hulpverleners en organisaties weten wat ze van elkaar mogen verwachten.
- Erken en prioriteer het belang van regionale informatiepunten voor professionals waar voorzieningen en opnamemogelijkheden bekend zijn (zoals één loket voor kortdurend verblijf). Waar dit niet loopt, stimuleer en faciliteer dit zodat een landelijke dekkend netwerk ontstaat.

Van de lokale overheid

- Stimuleer laagdrempelige zorg, ondersteuning en activiteiten in de buurt die ouderen helpen om zo lang mogelijk zelfstandig en actief te blijven.
- Stimuleer lokale en regionale organisatiekracht voor opbouw en onderhoud van lokale/regionale netwerken van hulpverleners. Vanuit deze netwerken kunnen zij proactief persoonsgerichte en samenhangende zorg in de buurt bieden. Dit vraagt een stabiele financiële basis.
- Zorg dat het zorgaanbod buiten kantoortijden past in een samenleving waar ouderen langer thuis wonen.
- Stimuleer en waar nodig faciliteer en organiseer de totstandkoming van een informatiepunt in de wijk voor ouderen waar zij informatie en ondersteuning krijgen.

“Er is geen coach/regisseur. Ieder bekijkt een onderdeel. Ik moet zelf heel goed opletten en telkens van alles aan de orde stellen, zoals het ‘hele plaatje’.” (oudere)

Voorbeelden van initiatieven

- KOMPLEET: Keten Kwetsbare ouderen vanuit het Zorgprogramma Kwetsbare Ouderen Zuidoost-Brabant.
- Langer Vitaal, Vitaal Vechtdal
- Proeftuin Ruwaard: gebiedsgerichte integrale samenwerking en bekostiging van wonen, zorg en welzijn.
- Rode Vlaggen App: landelijke app voor vroegsignalering in de zorg thuis.
- Stichting Een Plus Samenwerking en de Praktijk Ouderen Geneeskunde Bertholet.
- Samen Oud: geïntegreerde ouderenzorg in Zuid Oost Groningen en Zuid Oost Drenthe.
- Transmurale zorgbrug en seniorvriendelijk ziekenhuis Rotterdam.

Meer informatie over deze en andere initiatieven rond zorg voor kwetsbare ouderen: in de landelijke inventarisatie die vorig jaar in opdracht van het Bestuurlijk Overleg eerste lijn is uitgevoerd (Inventarisatie en analyse van multidisciplinaire zorg voor kwetsbare ouderen, ARGO 2016).

4 Woonaanbod

Ouderen met een kwetsbare gezondheid willen kunnen beschikken over een woning en woonomgeving die past bij hun wensen en levensfase.

WAT DOEN WIJ?

- Wij activeren ouderen na te denken over hoe zij willen wonen als zij kwetsbaar(der) zijn en welke ondersteuning zij nodig hebben.
- Wij informeren ouderen zelf of verwijzen naar informatie.
- Wij ondersteunen ouderen actief bij het seniorvriendelijk maken van hun woning of woonomgeving.
- Wij ondersteunen lokale belangenbehartigers bij het opkomen voor ouderen.
- Wij zetten woonchecklisten in om het woonbeleid te (laten) beoordelen.
- Wij bieden een platform van en voor ouderen waarin zij samen over woonvormen nadenken en oplossingen zoeken.

WAT VRAGEN WIJ?

Van de landelijke overheid

- Faciliteer burgercoöperaties en -initiatieven gericht op woonvariaties en langer thuis wonen.
- Inspireer senioren om tijdig na te denken over hun woonsituatie door informatie te geven over het woonaanbod en ervaringen te delen.
- Investeer in veiligheid (brand en inbraak), valpreventie en woonklimaat.
- Stimuleer het gebruik van de overwaarde van de woning en een blijverslening voor woningaanpassing, zodat ouderen op tijd aanpassingen regelen en met minder risico in hun eigen woning kunnen blijven wonen.
- Creëer meer huurwoningen met een lage huur, onder andere door afschaffen van de verhuurdersheffing.
- Stimuleer veilige, betaalbare en toegankelijke domotica en eHealth (Active ageing).
- Neem belemmeringen weg voor het verhuizen naar (nieuwe beschutte) woonvormen en de ontwikkeling hiervan. Denk aan schotten tussen Wmo, Wlz en Zvw of de maatregel Passend toewijzen. Stimuleer nieuwe

arrangementen voor beschut wonen door de verbinding tussen wonen, welzijn en zorg te faciliteren.

Van de lokale overheid

- Stimuleer samenwerking tussen ouderen, gemeenten, ministeries (BZK/VWS/VenJ/IenM), woningcorporaties, openbaar vervoerders en andere partijen op het gebied van wonen en woonomgeving.
- Stimuleer lokaal regionale oplossingen en de initiërende rol van gemeenten hierbij.
- Stimuleer gemeenten om sociale cohesie en onderlinge betrokkenheid te bevorderen. Bijvoorbeeld door het creëren van ontmoetingsruimten, stimuleren van gezamenlijk gebruik van faciliteiten, en het organiseren van maaltijden en activiteiten.

"Ik wil graag naar een aanleunwoning, maar krijg geen enkele mogelijkheid. Ik woon alleen en heb zoveel lichamelijke problemen dat er een heleboel innerlijke rust zou komen als ik de hulp vlakbij heb."(Oudere)

Voorbeelden van initiatieven

- Bescherm samen uw wijk: adviezen en tips over veilig wonen in de wijk.
- Aandacht voor Iedereen: ondersteuning van WMO-raden, lokale en regionale belangenorganisaties en cliëntenraden. Bruikbare uitkomsten beschikbaar via de kennisbank van patiëntenorganisaties.
- Seniorenlabel en Woonz.nl: keuze-informatie over woningaanbod.
- Expeditie Begonia: laat de groeiende variatie in woonvormen zien; van meergeneratiewoning tot modern hofje www.kcwz.nl/expeditiebegonia.
- Kenniscentrum wonen-zorg: inspireert en ondersteunt bij de ontwikkeling van nieuwe woonzorgconcepten www.kcwz.nl.

Van: Wilma Berends [mailto:W.Berends@natuurenmilieu.nl]
Verzonden: dinsdag 27 februari 2018 9:26
Aan: Wilma Berends
Onderwerp: FW: Utrecht, Amsterdam en Alkmaar koplopers in duurzaamheid

Beste mensen, kunt u dit bericht verspreiden onder leden van de gemeenteraad?

Natuur & Milieu heeft de duurzaamheid van de grootste gemeenten onderzocht. Utrecht, Amsterdam en Alkmaar scoren hoog. Voor alle gemeenten biedt dit rapport inzicht in welke indicatoren van belang zijn bij de verduurzaming.

Alvast hartelijk dank

Wilma Berends, programmaleider energie bij Natuur & Milieu

Utrecht, Amsterdam en Alkmaar koplopers in duurzaamheid

Utrecht, Amsterdam en Alkmaar scoren hoog op duurzaamheid. Dit blijkt uit een quickscan van Natuur & Milieu naar de duurzaamheid van grote gemeenten. "Gemeenten hebben een belangrijke rol in het verduurzamen van Nederland," aldus Geertje van Hooijdonk, hoofd Programma's bij Natuur & Milieu, "maar we zien dat slechts een deel deze rol ook actief oppakt. De verkiezingen zijn een uitgelezen moment om de gemeenten onder de loep te nemen."

Geen enkele gemeente scoort overal goed op. Ook voor koplopers is er nog werk aan de winkel. De uitdagingen verschillen. Zo maakt de hoeveelheid hoogbouw het lastiger voor grote, stedelijke gemeenten als Amsterdam en Rotterdam om hoog te scoren op het aantal zonnepanelen per inwoner. Gemeenten met veel oude, historische gebouwen zoals Delft en Haarlem moeten weer meer doen om het energieverbruik omlaag te krijgen.

Het goede voorbeeld
Gemeenten kunnen hun burgers ook het goede voorbeeld geven met duurzame keuzes. Dit kan bijvoorbeeld door zelf duurzaam in te kopen. Maar nog lang niet elke gemeente geeft het goede voorbeeld, blijkt uit het onderzoek. Zo houden de meeste gemeenten geen rekening met uitstoot bij de inkoop van eigen vervoer. Ook neemt nog lang niet elke gemeente groene stroom af. Juist dit soort laaghangend fruit kan makkelijk geplukt worden.

Klimaatdoelen

Gemeenten met ambitieuze klimaatdoelen blijken vaker hoog te scoren in de quickscan. Zo wil Utrecht klimaatneutraal zijn in 2030. Deze doelen worden vaak vertaald naar concreet beleid, zoals het stimuleren van zonnepanelen of het invoeren van een milieuzone. “Dit klinkt misschien als een open deur, maar het geeft aan dat zo’n doel geen dode letter is,” aldus van Hooijdonk. “Het geeft een gemeenteraad richting en helpt om sneller te verduurzamen.”

Verkiezingen

Door decentralisatie spelen gemeenten een steeds belangrijker rol in de omslag naar een duurzame samenleving. “Gemeenten hebben veel middelen in handen om echt een verschil te maken,” aldus Van Hooijdonk. “De verkiezingen bieden een prachtkans om het thema stevig op de politieke agenda te zetten en nieuwe maatregelen vast te leggen in de collegeakkoorden. Juist in die gemeenten die nog achterlopen.”

Over het onderzoek

De quickscan kijkt naar 42 van de grootste stedelijke gemeenten van Nederland, verenigd in de G4 en G32. Voor de quickscan heeft Natuur & Milieu 12 indicatoren onderzocht op het gebied van energie, mobiliteit en afval. De selectie is tot stand gekomen op basis van openbaar beschikbare, actuele datasets. Daarbinnen is gekozen voor indicatoren waar een gemeente ook duidelijk zelf invloed op uit kan oefenen. In de quickscan biedt Natuur & Milieu de gemeenten specifieke handvatten om hun scores omhoog te krijgen.

Het hele rapport is hier te lezen.
Een snel overzicht van de 42 gemeenten is hier te vinden.

QUICKSCAN DUURZAAMHEID NEDERLANDSE GEMEENTEN

Gemeente	Score	Grootste uitdaging
Utrecht	75%	Huishoudelijk restafval en Zonnestroom
Amsterdam	71%	Zonnestroom en Huishoudelijk restafval
Alkmaar	68%	Ambitie energie-, klimaat- of CO_2-neutraliteit, Milieuzone en Inkoop eigen vervoer
Almere	67%	Milieuzone, Relatief autogebruik en Green Deal Zero Emission Stadslogistiek (Green Deal ZES)
Groningen	67%	Milieuzone
Ede	64%	Milieuzone en Green Deal ZES
Lelystad	59%	Milieuzone, Green Deal ZES, Green Deal Aardgasvrije Wijken en Relatief autogebruik
Delft	55%	Inkoop eigen vervoer, Zonnestroom en Energielabels gebouwen
Rotterdam	55%	Ambitie energie-, klimaat- of CO_2-neutraliteit, Zonnestroom, Huishoudelijk restafval en Energielabels gebouwen
Amersfoort	54%	Milieuzone, Inkoop eigen vervoer, Green Deal ZES
Tilburg	54%	Energielabels gebouwen
Breda	50%	Inkoop eigen vervoer, Green Deal ZES en Relatief autogebruik
Haarlemmermeer	50%	Milieuzone, Green Deal ZES en Uitstoot fijnstof door wegverkeer
Roosendaal	50%	Inkoop eigen vervoer, Milieuzone, Green Deal ZES en Green Deal Aardgasvrije Wijken
Apeldoorn	46%	6 indicatoren waaronder Milieuzone en Green Deal Aardgasvrije Wijken
Maastricht	46%	5 indicatoren waaronder Inkoop eigen elektriciteit en Inkoop eigen vervoer
's-Hertogenbosch	46%	Green Deal Aardgasvrije Wijken, Green Deal ZES, Relatief autogebruik en Uitstoot fijnstof door wegverkeer
Hoorn	45%	Aantal (semi)publieke laadpalen, Milieuzone, Green Deal ZES en Green Deal Aardgasvrije Wijken
Zwolle	45%	Inkoop eigen elektriciteit, Green Deal ZES en Milieuzone
Alphen aan den Rijn	42%	Inkoop eigen vervoer, Milieuzone, Green Deal ZES en Relatief autogebruik
Den Haag	42%	5 indicatoren waaronder Zonnestroom en Green Deal ZES
Deventer	42%	6 indicatoren waaronder Uitstoot fijnstof door wegverkeer en Inkoop eigen vervoer
Hengelo	42%	6 indicatoren waaronder Ambitie energie-, klimaat- of CO_2-neutraliteit en Inkoop eigen vervoer
Nijmegen	42%	Inkoop eigen vervoer, Milieuzone, Uitstoot fijnstof door wegverkeer en Aantal (semi)publieke laadpalen
Oss	42%	6 indicatoren waaronder Inkoop eigen vervoer en Relatief autogebruik
Zaanstad	42%	6 indicatoren waaronder Inkoop eigen vervoer en Zonnestroom
Eindhoven	41%	Energielabels gebouwen, Green Deal ZES, Green Deal Aardgasvrije Wijken en Uitstoot fijnstof door wegverkeer
Almelo	38%	7 indicatoren waaronder Ambitie energie-, klimaat- of CO_2-neutraliteit en Milieuzone
Enschede	38%	5 indicatoren waaronder Inkoop eigen vervoer Ambitie energie-, klimaat- of CO_2-neutraliteit
Haarlem	38%	7 indicatoren waaronder Inkoop eigen vervoer en Aantal (semi)publieke laadpalen
Leeuwarden	38%	6 indicatoren waaronder Energielabels gebouwen en Inkoop eigen elektriciteit
Venlo	38%	6 indicatoren waaronder Inkoop eigen elektriciteit en Relatief autogebruik
Schiedam	36%	6 indicatoren waaronder Ambitie energie-, klimaat-, of CO_2-neutraliteit en Milieuzone
Arnhem	33%	6 indicatoren waaronder Uitstoot fijnstof door wegverkeer en Inkoop eigen elektriciteit
Dordrecht	33%	7 indicatoren waaronder Energielabels gebouwen en Huishoudelijk restafval
Gouda	33%	6 indicatoren waaronder Green Deal ZES en Aantal (semi)publieke laadpalen
Leiden	33%	7 indicatoren waaronder Inkoop eigen elektriciteit en Green Deal ZES
Zoetermeer	33%	7 indicatoren waaronder Zonnestroom en Green Deal ZES
Helmond	27%	7 indicatoren waaronder de Green Deal Aardgasvrije Wijken en Milieuzone
Sittard-Geleen	27%	7 indicatoren waaronder Inkoop eigen elektriciteit en Aantal (semi)publieke laadpalen
Emmen	25%	7 indicatoren waaronder Inkoop eigen elektriciteit en Aantal (semi)publieke laadpalen
Heerlen	18%	8 indicatoren waaronder Inkoop eigen elektriciteit en Uitstoot fijnstof door wegverkeer

NATUUR & MILIEU

QUICKSCAN DUURZAAMHEID NEDERLANDSE GEMEENTEN

Energie, mobiliteit en afval in de G4 en G32

februari 2018

NATUUR & MILIEU

INHOUD

Samenvatting 3

1 Inleiding 6

2 Onderzoeksverantwoording 7

3 Resultaten 8

4 Analyse en conclusies 24

5 Aanbevelingen 27

6 Bijlagen 29

Colofon 35

SAMENVATTING

Op 21 maart 2018 zijn de volgende gemeenteraadsverkiezingen. Gemeenten krijgen nieuwe wethouders en nieuwe collegeakkoorden, waarin het college zijn plannen voor de komende vier jaar formuleert. Door de decentralisatie van overheidstaken dragen gemeenten steeds meer verantwoordelijkheid voor het oplossen van klimaat- en milieuproblematiek. Gemeenten kunnen de transitie naar een duurzame samenleving versnellen of juist vertragen door hun beleid. Tijd om de balans op te maken: hoe succesvol en ambitieus is het duurzaamheidsbeleid van G4 en G32, samen goed voor 42 van de grootste gemeenten van Nederland? En hoe groot is dus de uitdaging voor de nieuwe colleges om in de komende periode te zorgen voor een duurzame koers?

De stad is bij uitstek een plek van activiteiten met veel impact op het milieu en de gezondheid van inwoners, vanwege de hoge concentratie activiteiten op een compact grondoppervlak. Daarom kijkt Natuur & Milieu in deze quickscan naar de 42 stedelijke gemeenten die verenigd zijn in de samenwerkingsverbanden G4[1] en G32[2]. In dit rapport brengt Natuur & Milieu de duurzaamheid van deze gemeenten in kaart door hun resultaten en ambities te vergelijken op thema's die lokaal veel milieu-impact kunnen hebben: energie, mobiliteit en afval.

Natuur & Milieu bekeek hiervoor twaalf indicatoren waarover openbare gegevens beschikbaar zijn en waarop gemeenten invloed kunnen uitoefenen. Voor elke indicator zijn gemeenten gerangschikt op hun prestaties en zijn ze ingedeeld in drie groepen: koplopers, volgers en achterblijvers. Op basis hiervan kregen ze een totaalscore (zie Tabel 1).

Gemeenten worden vergeleken op de volgende twaalf indicatoren:

1. Inkoop eigen elektriciteit
2. Milieuzone
3. Inkoop eigen vervoer
4. Zonnestroom
5. Energielabels gebouwen
6. Aantal (semi)publieke laadpalen voor elektrische auto's
7. Relatief autogebruik
8. Uitstoot van fijnstof door wegverkeer
9. Huishoudelijk restafval
10. Ambitie tot energie-, klimaat- of CO_2-neutraliteit
11. Green Deal Aardgasvrije Wijken
12. Green Deal Zero Emission Stadslogistiek

Utrecht, Alkmaar en Amsterdam komen als beste uit de bus, ook Groningen en Almere scoren goed. Utrecht is de enige gemeente die op 8 indicatoren in de koplopersgroep zit. Utrecht scoort alleen nog niet goed op zonnestroom en huishoudelijk restafval. Amsterdam scoort vergelijkbaar met Utrecht en bevindt zich in de koplopersgroep van 7 indicatoren. Amsterdam heeft op het gebied van elektriciteitsinkoop en energie-, klimaat of CO_2-neutraliteitsambitie een achterstand op Utrecht.

Alkmaar behoort op 7 indicatoren in de koplopersgroep, maar heeft nog geen ambitie op energie-, klimaat- of CO_2-neutraliteit opgesteld, heeft nog geen milieuzone en stelt weinig duurzaamheidseisen aan de inkoop van eigen vervoer. Almere scoort goed 7 indicatoren, maar blijft nog achter op het invoeren van een milieuzone en schone stadslogistiek. Groningen behaalt een hoge score door vaak in de volgergroep te zitten en 5 keer in de koplopersgroep te scoren en behoort alleen nog in de achterblijversgroep bij de milieuzone.

Er is veel verschil tussen de hoog en laag scorende gemeenten. Een aantal scoort op bijna alle indicatoren laag. Heerlen, Emmen, Sittard-Geleen en Helmond halen daardoor de laagste scores. Deze gemeenten moeten nog een flinke inhaalslag maken om te verduurzamen.

Tabel 1 is geen harde ranking, omdat het niet mogelijk is om van alle twaalf indicatoren de precieze milieu-impact vast te stellen; de indicatoren zijn daarom niet ten opzichte van elkaar gewogen. De lijst dient dan ook als globale indicatie van de duurzaamheidsprestaties van gemeenten.

1) *Samenwerkingsverband van de vier grootste steden van Nederland: Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht.*
2) *Samenwerkingsverband van oorspronkelijk 32 steden in Nederland, per 1 november 2017 uitgegroeid tot 38 steden. Zie ook https://www.g32.nl*

Tabel 1 - Scorelijst van gemeenten gebaseerd op hoe vaak ze in de koplopers-, volgers- of achterblijversgroep zitten.[3] Per gemeente ook de grootste uitdagingen: de indicatoren waarin ze in de achterblijversgroep vallen. Deze lijst moet niet gezien worden als harde ranking, omdat de indicatoren niet ten opzichte van elkaar zijn gewogen.

Gemeente	Score	Grootste uitdaging
Utrecht	75%	Huishoudelijk restafval en Zonnestroom
Amsterdam	71%	Zonnestroom en Huishoudelijk restafval
Alkmaar	68%	Ambitie energie-, klimaat- of CO_2-neutraliteit, Milieuzone en Inkoop eigen vervoer
Almere	67%	Milieuzone, Relatief autogebruik en Green Deal Zero Emission Stadslogistiek (Green Deal ZES)
Groningen	67%	Milieuzone
Ede	64%	Milieuzone en Green Deal ZES
Lelystad	59%	Milieuzone, Green Deal ZES, Green Deal Aardgasvrije Wijken en Relatief autogebruik
Delft	55%	Inkoop eigen vervoer, Zonnestroom en Energielabels gebouwen
Rotterdam	55%	Ambitie energie-, klimaat- of CO_2-neutraliteit, Zonnestroom, Huishoudelijk restafval en Energielabels gebouwen
Amersfoort	54%	Milieuzone, Inkoop eigen vervoer, Green Deal ZES
Tilburg	54%	Energielabels gebouwen
Breda	50%	Inkoop eigen vervoer, Green Deal ZES en Relatief autogebruik
Haarlemmermeer	50%	Milieuzone, Green Deal ZES en Uitstoot fijnstof door wegverkeer
Roosendaal	50%	Inkoop eigen vervoer, Milieuzone, Green Deal ZES en Green Deal Aardgasvrije Wijken
Apeldoorn	46%	6 indicatoren waaronder Milieuzone en Green Deal Aardgasvrije Wijken
Maastricht	46%	5 indicatoren waaronder Inkoop eigen elektriciteit en Inkoop eigen vervoer
's-Hertogenbosch	46%	Green Deal Aardgasvrije Wijken, Green Deal ZES, Relatief autogebruik en Uitstoot fijnstof door wegverkeer
Hoorn	45%	Aantal (semi)publieke laadpalen, Milieuzone, Green Deal ZES en Green Deal Aardgasvrije Wijken
Zwolle	45%	Inkoop eigen elektriciteit, Green Deal ZES en Milieuzone
Alphen aan den Rijn	42%	Inkoop eigen vervoer, Milieuzone, Green Deal ZES en Relatief autogebruik
Den Haag	42%	5 indicatoren waaronder Zonnestroom en Green Deal ZES
Deventer	42%	6 indicatoren waaronder Uitstoot fijnstof door wegverkeer en Inkoop eigen vervoer
Hengelo	42%	6 indicatoren waaronder Ambitie energie-, klimaat- of CO_2-neutraliteit en Inkoop eigen vervoer
Nijmegen	42%	Inkoop eigen vervoer, Milieuzone, Uitstoot fijnstof door wegverkeer en Aantal (semi)publieke laadpalen
Oss	42%	6 indicatoren waaronder Inkoop eigen vervoer en Relatief autogebruik
Zaanstad	42%	6 indicatoren waaronder Inkoop eigen vervoer en Zonnestroom
Eindhoven	41%	Energielabels gebouwen, Green Deal ZES, Green Deal Aardgasvrije Wijken en Uitstoot fijnstof door wegverkeer
Almelo	38%	7 indicatoren waaronder Ambitie energie-, klimaat- of CO_2-neutraliteit en Milieuzone
Enschede	38%	5 indicatoren waaronder Inkoop eigen vervoer Ambitie energie-, klimaat- of CO_2-neutraliteit
Haarlem	38%	7 indicatoren waaronder Inkoop eigen vervoer en Aantal (semi)publieke laadpalen
Leeuwarden	38%	6 indicatoren waaronder Energielabels gebouwen en Inkoop eigen elektriciteit
Venlo	38%	6 indicatoren waaronder Inkoop eigen elektriciteit en Relatief autogebruik
Schiedam	36%	6 indicatoren waaronder Ambitie energie-, klimaat-, of CO_2-neutraliteit en Milieuzone
Arnhem	33%	6 indicatoren waaronder Uitstoot fijnstof door wegverkeer en Inkoop eigen elektriciteit
Dordrecht	33%	7 indicatoren waaronder Energielabels gebouwen en Huishoudelijk restafval
Gouda	33%	6 indicatoren waaronder Green Deal ZES en Aantal (semi)publieke laadpalen
Leiden	33%	7 indicatoren waaronder Inkoop eigen elektriciteit en Green Deal ZES
Zoetermeer	33%	7 indicatoren waaronder Zonnestroom en Green Deal ZES
Helmond	27%	7 indicatoren waaronder de Green Deal Aardgasvrije Wijken en Milieuzone
Sittard-Geleen	27%	7 indicatoren waaronder Inkoop eigen elektriciteit en Aantal (semi)publieke laadpalen
Emmen	25%	7 indicatoren waaronder Inkoop eigen elektriciteit en Aantal (semi)publieke laadpalen
Heerlen	18%	8 indicatoren waaronder Inkoop eigen elektriciteit en Uitstoot fijnstof door wegverkeer

Opvallend is dat de achterblijvers vaak zelfs het laaghangend fruit niet plukken. Zo kopen de laagst scorende gemeenten vaak geen groene stroom in, ondanks het feit dat dit niet veel duurder hoeft te zijn dan grijze stroom,[4] en stellen ze vaak zelfs geen minimale inkoopcriteria aan het eigen vervoer dat ze inkopen, terwijl dit ook geen extra geld hoeft te kosten. Op de indicatoren Milieuzone, Green Deal ZES en Inkoop eigen vervoer scoren veel gemeenten nog laag en is dus nog veel winst te behalen.

Daarnaast blijkt dat gemeenten met ambitieuze klimaatdoelen gemiddeld ook hoger scoren op de andere indicatoren. Dit klinkt wellicht als een open deur, maar deze constatering geeft aan dat ambities vaak geen loze beloften over toekomstig te voeren beleid zijn. Goede voorbeelden hiervan zijn de koplopers Utrecht , Almere en Groningen. Het stellen van zo'n doel blijkt een goede basis te bieden voor concrete gemeentelijke duurzaamheidsplannen, die vervolgens ook in werking worden gesteld.

Tot slot wordt duidelijk dat grote steden andere uitdagingen hebben dan kleine. Kleine steden scoren beter op zonnestroom en huishoudelijk restafval, omdat kleine steden met weinig hoogbouw hiervoor vaak meer ruimte hebben. Voor kleinere steden is het vaak wel weer een grotere uitdaging om een goed dekkend en frequent ov-netwerk aan te leggen. Voor grote steden is het juist weer lastiger om hoog te scoren op zonnestroom, doordat ze relatief veel hoogbouw hebben. Ook scoren grote steden slechter op de hoeveelheid huishoudelijk restafval, doordat het meer puzzelen is om de afvalcontainers kwijt te kunnen in de dichtbebouwde stad. Op het relatieve autogebruik scoren grote steden vaak juist weer beter, door de nabijheid van voorzieningen en beter beschikbaar ov. Toch is er ook tussen de G4 (Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht) onderling veel verschil. Utrecht en Amsterdam voeren de totaallijst aan, ondanks het feit dat ze dezelfde uitdagingen ondervinden als andere grote steden. Rotterdam en Den Haag scoren een stuk lager. Dit komt doordat ze minder hoog scoren op de inkoop van elektriciteit en vervoer, energie-, klimaat- en CO_2-neutraliteitsambities, en relatief autogebruik.

3) Een gemeente scoort 2 punten per indicator in de koplopersgroep en 1 punt in de volgersgroep. Dit puntenaantal wordt gedeeld door het totaal aantal haalbare punten (tweemaal het aantal indicatoren waarop de gemeente een score heeft) en omgezet tot een percentage.

4) http://www.greenpeace.nl/2016/Nieuwsberichten/Klimaat--Energie/Gemeenten-bezondigen-zich-massaal-aan-kolenstroom/

1 INLEIDING

Op 21 maart 2018 zijn de volgende gemeenteraadsverkiezingen. Gemeenten krijgen nieuwe wethouders en nieuwe collegeakkoorden, waarin het college zijn plannen voor de komende vier jaar formuleert. Door de decentralisatie van overheidstaken dragen gemeenten steeds meer verantwoordelijkheid voor het oplossen van klimaat- en milieuproblematiek. Gemeenten kunnen de transitie naar een duurzame samenleving versnellen of juist vertragen door hun beleid. Tijd om de balans op te maken: hoe succesvol en ambitieus is het duurzaamheidsbeleid van G4 en G32, samen goed voor 42 van de grootste gemeenten van Nederland? En hoe groot is dus de uitdaging voor de nieuwe colleges om in de komende periode te zorgen voor een duurzame koers?

De stad is bij uitstek een plek van activiteiten met veel impact op het milieu en de gezondheid van inwoners, vanwege de hoge concentratie activiteiten op een compact grondoppervlak. Daarom kijkt Natuur & Milieu in deze quickscan naar de 42 stedelijke gemeenten die verenigd zijn in de samenwerkingsverbanden G4[5] en G32.[6] In dit rapport brengt Natuur & Milieu de duurzaamheid van deze gemeenten in kaart door hun resultaten en ambities te vergelijken op thema's die lokaal veel milieu-impact kunnen hebben: energie, mobiliteit en afval. Natuur & Milieu onderzocht hiervoor twaalf indicatoren waarover gegevens beschikbaar zijn en waarop gemeenten invloed op kunnen uitoefenen.

In hoofdstuk 2: Onderzoeksverantwoording wordt toegelicht welke indicatoren zijn meegenomen, en waarom. In hoofdstuk 3: Resultaten worden de scores van de 42 gemeenten per indicator uitgelicht, met daarbij ook aanbevelingen voor gemeenten om hierop een betere score te halen. In hoofdstuk 4: Analyse en Conclusies wordt gekeken naar het totaalbeeld dat ontstaat uit de resultaten: welke gemeenten scoren goed en welke juist niet? En waar ligt dit hoogstwaarschijnlijk aan? In hoofdstuk 5: Aanbevelingen geeft Natuur & Milieu tot slot aanbevelingen voor gemeenten die (meer) actief aan de slag willen met specifieke indicatoren of met duurzaamheid in het algemeen.

5) *Samenwerkingsverband van de vier grootste steden van Nederland: Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht.*
6) *Samenwerkingsverband van oorspronkelijk 32 steden in Nederland, per 1 november 2017 uitgegroeid tot 38 steden. Zie ook https://www.g32.nl*

2 ONDERZOEKSVERANTWOORDING

Aanpak

In dit onderzoek worden gemeenten beoordeeld op hun prestaties en doelstellingen op de onderwerpen energie, mobiliteit en afval. Hierbinnen heeft Natuur & Milieu gezocht naar indicatoren waarover openbare gegevens beschikbaar zijn én waarop gemeenten invloed kunnen uitoefenen. Op basis van deze uitgangspunten is een selectie van twaalf indicatoren gemaakt. Deze selectie is uiteraard niet uitputtend voor het brede thema duurzaamheid, maar geeft wel een goed beeld van hoe gemeenten er nu voor staan. Wat hebben vorige gemeentebesturen bereikt? En wat is de uitdaging voor de nieuwe colleges en gemeenteraden?

De indicatoren

1. Inkoop eigen elektriciteit
2. Milieuzone
3. Inkoop eigen vervoer
4. Zonnestroom
5. Energielabels gebouwen
6. Aantal (semi)publieke laadpalen voor elektrische auto's
7. Relatief autogebruik
8. Uitstoot van fijnstof door wegverkeer
9. Huishoudelijk restafval
10. Ambitie energie-, klimaat- of CO_2-neutraliteit
11. Green Deal Aardgasvrije Wijken
12. Green Deal Zero Emission stadslogistiek

Natuur & Milieu heeft in deze quickscan de G4 (samenwerkingsverband van de vier grootste steden van Nederland) en de G32 (stedennetwerk van 38 middelgrote steden in Nederland) onderzocht. De dataverzamelingsperiode was vanaf oktober 2018 tot begin januari 2018. Hierdoor zijn de gemeenten Assen en Hilversum, beide ná het begin van deze periode toegetreden tot de G32, niet meegenomen.

Bij elke indicator worden de gemeenten met elkaar vergeleken en daarvoor ingedeeld in drie groepen: de koplopers, de volgers en de achterblijvers. Waar dit kwantitatieve data betreft zijn dit respectievelijk de een derde hoogst, middel en laagst scorende gemeenten (dit is het geval bij de indicatoren 4, 5, 6, 7, 8 en 9). Waar dit kwalitatieve data betreft (dit is het geval bij de indicatoren 1, 2, 3, 10, 11 en 12) hebben wij een eigen indeling gemaakt van de categorieën; dit wordt bij elke indicator uitgelegd. Ook wordt bij elke indicator ingegaan op de specifiek voor deze indicator gebruikte database en onderzoeksmethode.

De uiteindelijke totaalscore (zie Tabel 1) is als volgt berekend: een gemeente scoort 2 punten per indicator waarin ze in de koplopersgroep zitten, en 1 punt wanneer ze in de volgersgroep zitten. Dit puntenaantal wordt gedeeld door het totaal aantal haalbare punten (tweemaal het aantal indicatoren waarop de gemeente een score heeft) en omgezet tot een percentage. Het percentage komt dus altijd tot stand op basis van het totaal aantal indicatoren waarop een gemeente gescoord heeft. Als er voor een specifieke indicator geen data beschikbaar zijn voor een bepaalde gemeente, beïnvloedt dit de score dus niet negatief of positief. Dit is slechts in een paar gevallen aan de orde; in die gevallen wordt dat vermeld bij de toelichting van de indicator

Bronnen

Voor de kwantitatieve data (de cijfers) in deze quickscan zijn onafhankelijke, gepubliceerde data gebruikt van centrale bronnen zoals het Centraal Bureau voor de Statistiek en Rijkswaterstaat. Voor de kwalitatieve data zijn gepubliceerde rapporten en documenten en websites van gemeenten gebruikt. De volledige bronnenlijst en een beschrijving van de verzamelmethode van de data die gebruikt zijn, is te vinden in bijlage 2.

3 RESULTATEN

1. INKOOP EIGEN ELEKTRICITEIT

Een van de manieren waarop een gemeente de energietransitie kan versnellen, is door duurzame elektriciteit in te kopen. Het is een relatief makkelijke stap, die het goede voorbeeld geeft.

Kenniscentrum SOMO onderzocht in opdracht van Greenpeace waar gemeenten hun stroom inkopen en of die stroom van hernieuwbare bronnen komt.[7] Gemeenten worden hierbij beoordeeld op twee criteria: 1) De duurzaamheid van de energieleverancier waar zij hun stroom inkopen en 2) De duurzaamheid van de ingekochte elektriciteit op basis van de ingekochte groencertificaten (GVO's).

De stroominkoop van gemeenten wordt in drie groepen geclassificeerd: groen (de koplopers), geel (de volgers) en rood (de achterblijvers). In de groene categorie kopen de gemeenten groene stoom in bij een leverancier die met zijn bedrijfsvoering de verduurzaming van de elektriciteitsmarkt bevordert. Geel betekent dat de gemeente wel groene stroom inkoopt, maar bij een leverancier die met zijn bedrijfsvoering de verduurzaming van de elektriciteitsmarkt niet bevordert. Bij rood koopt de gemeente grijze stroom in bij een leverancier die met zijn bedrijfsvoering de verduurzaming van de elektriciteitsmarkt niet bevordert. Voor de data in Tabel 2 is gebruikgemaakt van de status van inkoop van de gemeenten, zoals bekend op 1 januari 2018.[8] Voor een gedetailleerdere beschrijving van de bron, zie bijlage 2.

Tabel 2 - De classificatie van de elektriciteitsinkoop van gemeenten. Bij groen koopt een gemeente groene stroom in bij een duurzame leverancier, bij geel koopt een gemeente wel groene stroom, maar bij een leverancier die met zijn bedrijfsvoering niet bijdraagt aan verduurzaming van de elektriciteitsmarkt en bij rood koopt de gemeente grijze stroom in.

Gemeente	Classificatie
Alkmaar	Groen
Almelo	Groen
Almere	Groen
Amersfoort	Groen
Apeldoorn	Groen
Breda	Groen
Deventer	Groen
Dordrecht	Groen
Ede	Groen
Eindhoven	Groen
Enschede	Groen
Groningen	Groen
Helmond	Groen
Hengelo	Groen

Gemeente	Classificatie
Hoorn	Groen
Lelystad	Groen
Roosendaal	Groen
Utrecht	Groen
Zaanstad	Groen
Alphen aan den Rijn	Geel
Amsterdam	Geel
Delft	Geel
Den Haag	Geel
Gouda[9]	Geel
Haarlem	Geel
Haarlemmermeer	Geel
Nijmegen[10]	Geel
Oss	Geel

Gemeente	Classificatie
Rotterdam	Geel
Schiedam	Geel
's-Hertogenbosch	Geel
Tilburg	Geel
Zoetermeer	Geel
Arnhem[10]	Rood
Emmen	Rood
Heerlen	Rood
Leeuwarden	Rood
Leiden[11]	Rood
Maastricht	Rood
Sittard-Geleen	Rood
Venlo	Rood
Zwolle	Rood

Er is al een flink aantal gemeenten dat groene stroom inkoopt bij een duurzame leverancier en dat ook kan bewijzen met groencertificaten. Er zijn echter ook negen gemeenten die slecht scoren omdat ze grijze stroom inkopen, die van kolencentrales en gascentrales afkomstig is. Bij de opwek van deze stroom komt veel CO_2 vrij. Gemeenten kunnen eenvoudig stijgen op deze lijst door over te stappen naar een duurzame energieleverancier en daar groene stroom in te kopen.

7) *Hartlief, I. & Kiezebrink, V. (2016). Kortsluiting op de groene energiemarkt*
8) *Greenpeace, 'Hoe scoort jouw gemeente?' https://www.petitiestarter.nl/media. Laatst geraadpleegd op 1-2-2018*
9) *Gouda heeft wel besloten om bij het volgende contract te kiezen voor groene stroom van Nederlandse bodem.*
10) *Nijmegen en Arnhem zijn van plan zo snel mogelijk duurzame energie af te nemen van nog op te richten regionale bronnen. Tot die tijd gaan ze duurzame elektriciteit inkopen.*
11) *Leiden heeft 55.000 euro opzijgezet om groene stroom in te kopen.*

2. MILIEUZONE

Een gemeente kan milieuzones invoeren om de luchtkwaliteit te verbeteren. In de meeste steden met een milieuzone mogen oude, vervuilende vrachtauto's de stad niet meer in, wat de luchtkwaliteit positief beïnvloedt en ten goede komt aan de gezondheid van de inwoners.[12]

Een paar steden gaan nog een stapje verder in de milieuzones: zo hebben Amsterdam, Rotterdam en Utrecht hun binnenstad ook afgesloten voor oude personenauto's die op diesel rijden, en liggen er plannen om meer soorten vervuilende voertuigen te weren uit de stad, zoals tweetaktbrommers. Deze steden zijn de koplopers, omdat zij strengere eisen stellen aan hun milieuzones. De gemeenten in de volgersgroep (categorie geel) hebben alleen de klassieke vorm van een milieuzone: hier mogen alleen vrachtwagens naar binnen die voldoen aan de Euronorm IV of beter, zoals afgesproken in het convenant Stimulering Schone Vrachtauto's. De achterblijvende gemeenten hebben (nog) geen milieuzone ingesteld. Data zijn afkomstig van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.[13] Aanvullende data over uitgebreide milieuzones van Amsterdam, Utrecht en Rotterdam zijn gevonden via de respectievelijke websites van de gemeenten. Peildatum is 16 januari 2018.

Tabel 3 - De verschillende soorten milieuzones en welke voertuigen er niet in mogen.

Soorten milieuzones	Soorten voertuigen die worden geweerd
Vrachtverkeer	Vrachtwagens die te veel fijnstof en stikstofoxiden uitstoten, meer dan Euronorm IV.
Utrecht	Extra: personen- en bestelauto's die op diesel rijden en voor januari 2001 voor het eerst een kenteken kregen.
Rotterdam	Extra: personen- en bestelauto's die op diesel rijden en voor januari 2001 voor het eerst een kenteken kregen.
Amsterdam	Extra: geen bestelauto's met een dieselmotor van voor januari 2000. Vanaf januari 2018 wordt deze zone uitgebreid met een verbod op bromfietsen en snorfietsen van voor 2010, taxi's op diesel van voor 2009 en autobussen en touringcars op diesel van voor 2005.

Tabel 4 - Milieuzone in gemeenten. Voor uitleg over de soorten milieuzones, zie Tabel 3.

Gemeente	Soort milieuzone
Amsterdam	Uitgebreid
Rotterdam	Uitgebreid
Utrecht	Uitgebreid
Arnhem[14]	Vrachtverkeer
Breda	Vrachtverkeer
Delft	Vrachtverkeer
Den Haag	Vrachtverkeer
Eindhoven	Vrachtverkeer
Leiden	Vrachtverkeer
Maastricht	Vrachtverkeer
's-Hertogenbosch	Vrachtverkeer
Tilburg	Vrachtverkeer
Alkmaar	Geen
Almelo	Geen

Gemeente	Soort milieuzone
Almere	Geen
Alphen aan den Rijn	Geen
Amersfoort	Geen
Apeldoorn	Geen
Deventer	Geen
Dordrecht	Geen
Ede	Geen
Emmen	Geen
Enschede	Geen
Gouda	Geen
Groningen	Geen
Haarlem	Geen
Haarlemmermeer	Geen
Heerlen	Geen

Gemeente	Soort milieuzone
Helmond	Geen
Hengelo	Geen
Hoorn	Geen
Leeuwarden	Geen
Lelystad	Geen
Nijmegen	Geen
Oss	Geen
Roosendaal	Geen
Schiedam	Geen
Sittard-Geleen	Geen
Venlo	Geen
Zaanstad	Geen
Zoetermeer	Geen
Zwolle	Geen

12) *Inmiddels is het effect hiervan beperkt doordat de emissie-eisen aan de voertuigen niet zijn aangescherpt en veel vrachtwagens hier sowieso al aan voldoen.*
13) *www.milieuzones.nl. Website van ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.*
14) *Het huidige college heeft inmiddels een voorstel gedaan voor uitbreiding van de milieuzone naar personenauto's. Dit is echter nog geen vastgesteld beleid.*

Milieuzones zijn vooral in de grotere steden ingevoerd; 12 van de 42 onderzochte gemeenten hebben een milieuzone, vooral de grotere steden. Ook voor kleinere steden zijn milieuzones echter een goed instrument om de luchtkwaliteit te verbeteren. Steden met een milieuzone kunnen de impact ervan verhogen door meer typen voertuigen op te nemen: zo kunnen ook oude dieselauto's en bestelbusjes uitgesloten worden, zoals al in Utrecht, Amsterdam en Rotterdam wordt gedaan, of kunnen brom- en snorfietsen geweerd worden, zoals in Amsterdam vanaf 1 januari 2018.[15]

Daarnaast kan de impact worden vergroot door de uitstootnormen aan te scherpen. Voor vrachtwagens is dit noodzakelijk omdat de eisen inmiddels verouderd, en weinig effectief zijn. In de toekomst kunnen gemeenten de milieuzones ook inzetten om hun ambitie alle voertuigen met fossiele brandstoffen uit de stad te weren in beleid om te zetten.

15) *Gemeente Amsterdam, 'Twee grote veranderingen voor scooters in 2018' https://www.amsterdam.nl/parkeren-verkeer/scooter/*

3. INKOOP EIGEN VERVOER

Gemeenten hebben directe invloed op de duurzaamheid van de voertuigen die ze zelf inkopen. Natuur & Milieu onderzocht aanbestedingen van gemeenten voor doelgroepenvervoer[16] en voor het eigen wagenpark[17, 18]. Deze werden beoordeeld op hun effect op luchtkwaliteit en klimaat. Tien jaar geleden spraken gemeenten gezamenlijk af om in 2015 100 procent duurzaam in te kopen, waarvoor landelijke richtlijnen zijn opgesteld.[19] Het onderzoek van Natuur & Milieu vergeleek de aanbestedingen met deze landelijke richtlijnen. Er werd bijvoorbeeld bekeken of er in de aanbestedingen werd gevraagd om schone of zero-emissie (elektrische) voertuigen.

Gemeenten vallen hier onder de koplopers (groen) als hun gemiddelde cijfer van de aanbestedingen hoger is dan een 7,5; deze gemeenten hebben veel aandacht gehad voor duurzaamheid in hun vervoersaanbestedingen. Gemeenten zijn geclassificeerd als volger (geel) als hun aanbestedingen gemiddeld wel beter scoren dan de landelijke richtlijnen voor duurzaam aanbesteden, maar weinig extra ambitie tonen. De achterblijvers zijn de gemeenten wier aanbestedingen lager dan een 6 scoren, en daarmee slechter scoren dan als ze zich hadden gehouden aan de landelijke richtlijnen. Sommige gemeenten deden in de onderzoeksperiode geen aanbestedingen voor doelgroepenvervoer of eigen wagenpark en kregen dus ook geen score (grijs). Gemeenten worden alleen beoordeeld op het laatste jaar waarin ze aanbestedingen deden voor vervoer: sommige gemeenten, zoals Utrecht, hebben beter gelet op duurzaamheidscriteria in meer recente aanbestedingen. Daarom wordt hun score niet negatief beïnvloed door aanbestedingen uit voorgaande jaren.

Tabel 5 - Cijfer van de gemeentelijke aanbestedingen in de afgelopen twee jaar voor doelgroepenvervoer en eigen wagenpark. Gemeenten zijn koploper (groen) bij 7,5 of hoger, volger (geel) tussen de 6 en 7,5, en achterblijver (rood) lager dan een 6.

Gemeenten G32+G4	Gemiddeld cijfer
Utrecht	9,0
Leeuwarden	7,9
Almere	7,7
Amsterdam	7,5
's-Hertogenbosch	7,5
Haarlemmermeer	7,2
Emmen	7,1
Tilburg	6,8
Groningen	6,5
Venlo	6,1
Apeldoorn	5,9
Deventer	5,9
Hengelo	5,9
Zoetermeer	5,8

Gemeenten G32+G4	Gemiddeld cijfer
Breda	5,7
Maastricht	5,7
Oss	5,7
Gouda	5,6
Leiden	5,6
Alkmaar	5,3
Dordrecht	5,3
Zaanstad	5,0
Amersfoort	4,6
Delft	4,6
Den Haag	4,6
Almelo	4,5
Arnhem	4,5
Enschede	4,5

Gemeenten G32+G4	Gemiddeld cijfer
Nijmegen	4,5
Alphen aan den Rijn	4,3
Haarlem	3,3
Roosendaal	1,0
Ede	Niet onderzocht
Eindhoven	Niet onderzocht
Heerlen	Niet onderzocht
Helmond	Niet onderzocht
Hoorn	Niet onderzocht
Lelystad	Niet onderzocht
Rotterdam[20]	Niet onderzocht
Schiedam	Niet onderzocht
Sittard-Geleen	Niet onderzocht
Zwolle	Niet onderzocht

Er is een groot verschil in de cijfers die de aanbestedingen kregen. Slechts 5 van de onderzochte gemeenten is koploper en alleen Leeuwarden scoort hoger dan een 7,5. De meerderheid van de gemeenten die een aanbesteding deden, scoren gemiddeld slechter dan de landelijke richtlijnen voor duurzaam aanbesteden. Bij volgende aanbestedingen zouden deze gemeenten in ieder geval de landelijke richtlijnen moeten volgen. Daarbovenop kunnen gemeenten hoger scoren door onder andere in de aanbestedingen om elektrische voertuigen te vragen.

16) *Doelgroepenvervoer is er voor diegenen die geen auto, bus of trein kunnen gebruiken. Voorbeelden zijn Wmo-vervoer en leerlingenvervoer met taxibusjes.*
17) *Natuur & Milieu. (2016). Benchmark Duurzaam Inkopen van Vervoer. https://www.natuurenmilieu.nl/wp-content/uploads/2017/02/NM-Benchmark-Duurz-Ink-Vervoer-261016-4-ia.pdf*
18) *Natuur & Milieu. (2017). Benchmark Duurzaam Inkopen van Vervoer. https://www.natuurenmilieu.nl/wp-content/uploads/2017/11/171120-Rapport-Gemeentebenchmark-duurzaam-inkopen-vervoer.pdf*
19) *PIANOo, het expertisecentrum Aanbesteden van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat - https://www.pianoo.nl/sites/default/files/documents/documents/contractvervoer-vraagafhankelijkvervoer-okt2011.pdf*
20) *Hoewel de gemeente Rotterdam wel een aanbesteding heeft gedaan voor vervoer, met daarin vergaande duurzaamheidswensen, was deze niet openbaar en is daarom niet meegenomen in het onderzoek van Natuur & Milieu.*

4. ZONNESTROOM

In het Energieakkoord spraken Nederlandse overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties af het aandeel van hernieuwbare energieopwekking toe te laten nemen tot 14 procent in 2020.[21] In 2016 was dit aandeel nog slechts 5,9 procent.[22] Energie uit zon kan een belangrijke bijdrage leveren aan deze doelstelling en is op gemeentelijk niveau goed te stimuleren, terwijl de andere grote potentiële bron van hernieuwbare energie, wind, vooral op provinciaal niveau wordt geregeld. De laatste jaren neemt de geïnstalleerde capaciteit van zonnepanelen sterk toe in Nederland: in 2017 was er een stijging van nieuw opgewekt zonnestroomvermogen met 37 procent ten opzichte van 2016.[23] Dit komt deels door effectief beleid van lokale overheden. De data over zonnestroom per inwoner zijn uit 2015 en verkregen via de Klimaatmonitor van Rijkswaterstaat.[24] Voor een gedetailleerdere beschrijving van de data, zie bijlage 2.

Tabel 6 - Opgewekte zonnestroom per inwoner per jaar (kWh).

Gemeente	kWh zonnestroom per inwoner	Gemeente	kWh zonnestroom per inwoner	Gemeente	kWh zonnestroom per inwoner
Zwolle	132	Heerlen	49	Helmond	33
Emmen	92	Apeldoorn	49	Zaanstad	29
Deventer	89	Almere	48	Utrecht	29
Lelystad	86	Alphen aan den Rijn	47	Arnhem	25
Leeuwarden	76	's-Hertogenbosch	45	Dordrecht	24
Venlo	71	Tilburg	43	Gouda	24
Roosendaal	69	Alkmaar	42	Zoetermeer	24
Sittard-Geleen	61	Maastricht	41	Delft	22
Hengelo	58	Hoorn	40	Haarlem	22
Ede	57	Breda	40	Leiden	20
Oss	54	Nijmegen	38	Amsterdam	15
Almelo	53	Eindhoven	36	Den Haag	15
Enschede	51	Groningen	36	Schiedam	14
Haarlemmermeer	49	Amersfoort	35	Rotterdam	11

Er zijn grote verschillen in de hoeveelheid opgewekte zonnestroom per inwoner tussen gemeenten. Zo wekt de gemeente Zwolle (de nummer 1) 12 keer meer zonnestroom op per inwoner dan de gemeente Rotterdam (de nummer 42). Grote steden scoren hier over het algemeen lager. Dit kan te wijten zijn aan het aandeel van hoogbouw in deze gemeenten, waardoor er minder dakoppervlak per inwoner beschikbaar is voor zonnepanelen.

In Nederland zijn vele geschikte daken waar nog geen zonne-energie wordt opgewekt. Er zijn verschillende manieren waarop gemeenten het installeren van zonnepanelen kunnen stimuleren, bijvoorbeeld door het aanbieden van duurzaamheidsleningen aan woningeigenaren of VVE's, door ondersteuning van actieve energiecoöperaties, VVE's en bewonersgroepen, en door zelf het goede voorbeeld te geven door eigen daken te gebruiken voor energieopwekking. Bij nieuwbouw kan zonne-energie gevraagd worden van de ontwikkelaar. Met woningbouwcorporaties kunnen afspraken gemaakt worden over zonne-energie.

21) https://www.energieakkoordser.nl/
22) CBS, 'Aandeel hernieuwbare energie 5,9 procent in 2016' - https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2017/22/aandeel-hernieuwbare-energie-5-9-procent-in-2016
23) Nationaal Solar Trendrapport 2018
24) Klimaatmonitor van Rijkswaterstaat. https://klimaatmonitor.databank.nl/dashboard/

5. ENERGIELABELS GEBOUWEN

In het SER-energieakkoord zijn afspraken gemaakt over energiebesparing in de gebouwde omgeving. Om deze afspraken uit te voeren, zullen gebouwen veel energiezuiniger moeten worden. Dit geldt zowel voor woningen als voor bedrijfspanden en utiliteitsgebouwen (alle gebouwen die geen woning zijn, zoals kantoren, scholen etc.). Een meetlat voor de energiezuinigheid is het energielabel. Dat geeft aan hoe energiezuinig een gebouw is, ingedeeld in de klassen A (groen label, zeer zuinig) tot en met G (rood label, zeer onzuinig). Het energielabel wordt voor elk gebouw bepaald aan de hand het type gebouw, het bouwjaar (hoe ouder hoe minder zuinig) en gegevens van vergelijkbare gebouwen.

In Nederland is een energielabel verplicht bij iedere verkoop van utiliteitsgebouwen en woningen. Hierdoor wordt het aantrekkelijker om energiebesparende maatregelen te nemen, want woningen met een gunstig energielabel worden gemiddeld sneller verkocht.[25] Daarnaast wordt het vanaf 2023 verplicht voor kantoorpanden om een label C of hoger te hebben. Kantoren met een label D t/m G mogen dan niet meer gebruikt worden.[26] Data over definitieve energielabels van gebouwen gaan over de situatie in de tweede helft van 2016 en zijn afkomstig van de Klimaatmonitor van Rijkswaterstaat.[27] Bij deze indicator vallen de top 33 procent best scorende gemeenten in de koplopersgroep (groen) en de laagst scorende 33 procent in de achterblijversgroep (rood).

Tabel 7 - Percentage gebouwen (woningen en utiliteitsgebouwen) met een groen energielabel (C tot A).

Gemeente	Totaal gebouwen met label C of hoger
Almere	86%
Lelystad	80%
Haarlemmermeer	74%
Hoorn	74%
Oss	66%
Zwolle	64%
's-Hertogenbosch	63%
Gouda	62%
Helmond	62%
Roosendaal	61%
Amersfoort	61%
Ede	61%
Apeldoorn	61%
Alkmaar	58%

Gemeente	Totaal gebouwen met label C of hoger
Emmen	57%
Enschede	57%
Venlo	56%
Almelo	56%
Groningen	56%
Breda	56%
Hengelo	54%
Nijmegen	54%
Sittard-Geleen	54%
Arnhem	54%
Alphen aan den Rijn	53%
Utrecht	53%
Deventer	52%
Amsterdam	52%

Gemeente	Totaal gebouwen met label C of hoger
Rotterdam	52%
Leeuwarden	51%
Tilburg	51%
Zoetermeer	49%
Maastricht	48%
Den Haag	47%
Leiden	46%
Eindhoven	43%
Schiedam	42%
Zaanstad	42%
Haarlem	42%
Dordrecht	40%
Heerlen	39%
Delft	34%

Tussen gemeenten zijn er grote verschillen in het percentage gebouwen met een zuinig energielabel. Gemeenten met relatief veel nieuwe gebouwen, zoals Almere, Lelystad en Haarlemmermeer, scoren hier goed. Gemeenten met veel oude gebouwen scoren hier slechter. Sommige gemeenten zullen dus meer moeite moeten doen om het gebouwenbestand energiezuinig te maken.

Gebouwen hebben minder warmte nodig als ze goed zijn geïsoleerd, waardoor hun energielabel verbetert. Zeker gebouwen gebouwd vóór 1975 kunnen en moeten nog veel beter geïsoleerd worden. Bij naoorlogse woningen zijn de benodigde isolatiemaatregelen vaak ook zeer kosteneffectief te nemen. Concreet gaat het om het isoleren van vloeren, daken en muren en het voorzien van ramen van HR++-glas of beter. Gemeenten kunnen dit stimuleren door middel van informatie en subsidie. Daarnaast bieden installateurs en bouwers vaak aan om gratis het voorlopige energielabel van woningen definitief te maken. Dit kan door de gemeente gefaciliteerd worden.

25) *TIAS VastgoedLAB. (2015). 'Groen Energielabel helpt bij woningverkoop'. https://www.tias.edu/kennisgebieden/detail/vastgoed/detail/groen-energielabel-helpt-bij-woningverkoop*
26) *Rijksoverheid.nl, 'Alle kantoren verplicht zuinig met energie'. https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2016/11/28/alle-kantoren-verplicht-zuinig-met-energie*
27) *Klimaatmonitor van Rijkswaterstaat. https://klimaatmonitor.databank.nl/dashboard/*

Voor utiliteitsgebouwen kan de gemeente een beroep doen op de wet Milieubeheer. Hierin worden organisaties met een bepaald energieverbruik (boven 75.000 m3 gas per jaar en/of 500.000 kWh per jaar) verplicht om alle energiebesparende maatregelen te nemen die zichzelf binnen vijf jaar terugverdienen. Deze wet wordt echter nog maar weinig gehandhaafd door gemeenten, terwijl de potentie voor besparing met deze maatregelen erg groot is, namelijk 32 petajoule (PJ).[28] Dit is 32 procent van de totale besparingsdoelstelling uit het SER-energieakkoord voor de gebouwde omgeving van 100 PJ. Ook is er een lijst samengesteld met erkende maatregelen.[29]

28) *ECN. (2014). Verbetering referentiebeeld utiliteitssector. https://www.ecn.nl/publicaties/PdfFetch.aspx?nr=ECN-E--13-069*

29) *https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/gebouwen/wetten-en-regels-gebouwen/bestaande-bouw/activiteitenbesluit*

6. AANTAL (SEMI)PUBLIEKE LAADPALEN VOOR ELEKTRISCHE AUTO'S

De overgang van diesel- en benzineauto's, busjes en vrachtwagens naar elektrisch vervoer is van groot belang om de klimaatdoelen uit het akkoord van Parijs te halen en de lucht in de steden te verbeteren. Naast het stimuleren van de (elektrische) fiets, openbaar vervoer en autodelen is dit een van de belangrijkste ontwikkelingen voor het klimaat en de gezondheid. Nationaal is de ambitie om in 2030 alle nieuwe personenauto's emissievrij te maken, voor ov-bussen is dit 2025. En in de Green Deal Zero-Emission Stadslogistiek (zie indicator 12) hebben gemeenten en rijksoverheid afgesproken om vanaf 2025 alleen emissievrije voertuigen voor stadsdistributie toe te staan. Om dit mogelijk te maken is een snelle uitbreiding van de laadinfrastructuur voor personenauto's bestelbusjes, vrachtwagens en bussen noodzakelijk.

Het ontbreken van voldoende laadinfrastructuur en lange wachttijden bij een aanvraag voor een laadpaal zijn belangrijke redenen voor mensen om af te zien van een elektrische auto. Gemeenten spelen een cruciale rol bij het opzetten van deze infrastructuur. De data gaan over het jaar 2017 en zijn afkomstig van de Klimaatmonitor van Rijkswaterstaat. Bij deze indicator vallen de top 33 procent best scorende gemeenten in de koplopersgroep (groen) en de laagst scorende 33 procent in de achterblijversgroep (rood).

Tabel 8 - Het aantal (semi)publieke laadpalen voor elektrische auto's per 100.000 inwoners in 2017.

Gemeente	Aantal laadpalen per 100.000 inwoners	Gemeente	Aantal laadpalen per 100.000 inwoners	Gemeente	Aantal laadpalen per 100.000 inwoners
Haarlemmermeer	503	Almere	176	Hengelo	105
Amsterdam	381	Eindhoven	167	Oss	105
Utrecht	355	Apeldoorn	163	Helmond	104
Rotterdam	333	Zwolle	159	Hoorn	99
Den Haag	307	Ede	152	Nijmegen	99
Arnhem	250	Tilburg	143	Haarlem	97
Amersfoort	244	Delft	141	Maastricht	87
's-Hertogenbosch	232	Zoetermeer	139	Sittard-Geleen	84
Breda	225	Leeuwarden	134	Almelo	81
Alphen aan den Rijn	225	Groningen	128	Heerlen	75
Dordrecht	216	Schiedam	127	Gouda	71
Leiden	205	Zaanstad	116	Venlo	69
Lelystad	191	Deventer	112	Enschede	68
Alkmaar	189	Roosendaal	109	Emmen	34

Ook hier komen grote verschillen tevoorschijn. Zo heeft de gemeente Amsterdam de meeste laadpunten per 100.000 inwoners: wel 381. Opvallend is dat de vier grootste steden (Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht) hierin vooroplopen. De achterhoede wordt gevormd door Enschede en Emmen, met respectievelijk slechts 68 en 34 laadpunten per 100.000 inwoners.

Gemeenten kunnen elektrisch rijden stimuleren door voldoende te investeren in laadinfrastructuur met lage en transparante prijzen. Daarbij is het belangrijk hierop een langetermijnvisie te ontwikkelen waarbij slimme laadinfrastructuur voor alle modaliteiten bekeken wordt. Daarnaast stimuleert een aantal gemeenten elektrisch rijden met subsidies en bijvoorbeeld voorrang bij parkeervergunningen. En vanaf 2018 wordt het ook mogelijk om lagere tarieven voor parkeren te hanteren.

7. RELATIEF AUTOGEBRUIK

Van alle opties voor personenvervoer binnen en tussen gemeenten heeft de auto de hoogste uitstoot van CO_2 per reizigerskilometer.[30] Het vervangen van het aandeel reizen met de auto door bijvoorbeeld openbaar vervoer of (elektrische) fiets heeft daardoor een positief effect op klimaat. Een kleiner aandeel autogebruik heeft ook een positief effect op de gezondheid, doordat er minder fijnstof en andere schadelijke stoffen worden uitgestoten.

In Tabel 9 is weergegeven hoeveel van de gereisde kilometers door inwoners van de gemeenten werd afgelegd als bestuurder van een auto. De data geven een gemiddelde weer over de jaren 2012-2015[31]. Zie bijlage 2 voor meer informatie over de bron. Bij deze indicator vallen de top 33 procent best scorende gemeenten in de koplopersgroep (groen) en de laagst scorende 33 procent in de achterblijversgroep (rood).

Tabel 9 - Gemiddelde percentage gereisde kilometers als bestuurder van auto van inwoners van de gemeente.

Gemeente	Percentage reiskilometers auto
Delft	33,8%
Leiden	34,9%
Groningen	37,3%
Amsterdam	37,6%
Utrecht	41,0%
Rotterdam	41,9%
Den Haag	44,1%
Gouda	44,4%
Schiedam	44,9%
Eindhoven	45,5%
Alkmaar	46,4%
Hengelo	46,6%
Dordrecht	46,7%
Ede	47,3%

Gemeente	Percentage reiskilometers auto
Maastricht	47,4%
Nijmegen	47,5%
Tilburg	47,8%
Haarlem	48,6%
Leeuwarden	49,0%
Enschede	49,1%
Almelo	49,6%
Arnhem	50,0%
Zwolle	50,1%
Haarlemmermeer	50,4%
Zaanstad	50,4%
Roosendaal	50,9%
Amersfoort	51,0%
Hoorn	51,1%

Gemeente	Percentage reiskilometers auto
Lelystad	51,4%
Almere	51,4%
Deventer	51,6%
Apeldoorn	52,1%
Breda	53,7%
Zoetermeer	53,7%
Sittard-Geleen	54,0%
Helmond	54,3%
Venlo	57,0%
's-Hertogenbosch	57,6%
Heerlen	57,9%
Alphen aan den Rijn	58,8%
Emmen	59,6%
Oss	61,7%

De verschillen tussen het aandeel van de auto in het reisgedrag is groot: bijna een factor 2. Dit hangt niet alleen samen met de grootte van de stad en de bevolkingssamenstelling. Het is voor een groot deel ook het gevolg van het ruimtelijk beleid van de stad en de investeringen in wegen, openbaar vervoer en voorzieningen. Investeren in compacte steden, met voorzieningen en kantoren op voor het ov goed bereikbare locaties, en met ruimte voor de fiets en goede ov-voorzieningen, zijn de sleutel voor een efficiënter en duurzamer mobiliteitssysteem. Daarnaast kan een gemeente het gebruik van fiets, openbaar vervoer en deelauto's stimuleren, te beginnen met de eigen werknemers, met een koplopersrol voor de burgemeester, wethouders en hoge ambtenaren.

30) https://www.milieucentraal.nl/duurzaam-vervoer/fiets-ov-of-auto/

31) CROW, 2017. Databestand dashboards : Duurzaamheidsscore. https://www.crow.nl/documents/databestanddashboards

8. UITSTOOT VAN FIJNSTOF DOOR WEGVERKEER

Nederland scoort binnen Europa erg slecht op luchtkwaliteit.[32] Een van de grootste oorzaken van deze vervuiling is transport. In steden rijden nog veel vervuilende scooters, (diesel)bestelbusjes, vrachtwagens, scooters en auto's rond. Vooral bestelbusjes blijken een grote bron van fijnstof te zijn.[33] Blootstelling aan fijnstof kan luchtwegklachten en astma veroorzaken en leiden tot blijvende gezondheidseffecten en zelfs vroegtijdige sterfte, ook bij lage concentraties als het om langdurige blootstelling gaat.[34] In vrijwel alle steden zijn de concentraties luchtvervuiling nog zo hoog dat dit serieuze gezondheidsschade oplevert, ook als de concentraties lager zijn dan de wettelijke normen. De gezondheidsraad adviseert[35] daarom aanvullende maatregelen te nemen zoals autoluwe steden, het weren van vervuilende (diesel)voertuigen en het invoeren van lagere maximumsnelheden.

In deze indicator zijn gemeenten gerangschikt op de uitstoot van fijnstof (PM2.5) door verkeer binnen de bebouwde kom per persoon per jaar. Er wordt hier dus niet weergegeven hoe hoog de concentraties in de lucht zijn, maar hoe hoog de uitstoot van het lokale wegverkeer binnen de bebouwde kom is. Hier is voor gekozen omdat dit direct beïnvloed wordt door beleid in de gemeente. Er is voor gekozen om alleen uitstoot binnen de bebouwde kom mee te nemen, om gemeenten waar (veel) snelwegen doorheen lopen niet onevenredig te benadelen. De invloed van de gemeenten op de aanleg en inrichting van snelwegen is namelijk beperkt; de rijksoverheid speelt hierin een belangrijkere rol. De data zijn afkomstig van de nationale emissieregistratie[36] en komen uit 2016. Voor meer informatie over de data, zie bijlage 2. Bij deze indicator vallen de top 33 procent best scorende gemeenten in de koplopersgroep (groen) en de laagst scorende 33 procent in de achterblijversgroep (rood).

Tabel 10 - Emissie van fijnstof (PM2.5) door wegverkeer binnen de bebouwde kom (bibeko) per inwoner.

Gemeente	Fijnstofuitstoot (PM2.5) door wegverkeer	Gemeente	Fijnstofuitstoot (PM2.5) door wegverkeer	Gemeente	Fijnstofuitstoot (PM2.5) door wegverkeer
Zaanstad	37,2	Den Haag	46,6	Sittard-Geleen	54,0
Ede	38,4	Gouda	46,9	Hengelo	54,2
Delft	38,6	Utrecht	47,8	Apeldoorn	54,7
Schiedam	39,4	Rotterdam	48,0	Helmond	55,5
Alkmaar	39,4	Haarlem	48,4	Arnhem	55,7
Amsterdam	40,5	Amersfoort	48,4	Leiden	56,7
Almere	40,5	Breda	48,9	Deventer	56,7
Lelystad	41,1	Enschede	49,2	Eindhoven	56,7
Almelo	42,3	Dordrecht	49,9	Heerlen	61,1
Oss	42,8	Venlo	50,2	Haarlemmermeer	61,7
Zoetermeer	43,6	Emmen	52,3	's-Hertogenbosch	63,0
Hoorn	44,9	Roosendaal	52,8	Maastricht	65,3
Groningen	46,0	Zwolle	53,6	Leeuwarden	65,7
Alphen aan den Rijn	46,5	Tilburg	53,7	Nijmegen	66,1

32) https://www.trouw.nl/groen/europese-commissie-waarschuwt-kwaliteit-nederlandse-lucht-zorgelijk-~a8968046/
33) https://www.natuurenmilieu.nl/nieuwsberichten/oud-bestelbusje-blijkt-fijnstofbom
34) http://www.rivm.nl/Onderwerpen/F/Fijn_stof
35) https://www.gezondheidsraad.nl/nl/taak-werkwijze/werkterrein/gezonde-leefomgeving/gezondheidswinst-door-schonere-lucht
36) http://emissieregistratie.nl/erpubliek/bumper.nl.aspx

De verschillen tussen steden zijn groot: ongeveer 40 procent tussen de stad met de meeste en met de minste vervuiling. Dit komt door een scala aan factoren: het autogebruik van de inwoners (zie ook indicator 7: Relatief autogebruik), het aantal brommers, bestelbussen en vrachtwagens in de stad, en gemeentelijke maatregelen om vervuilende voertuigen te weren, zoals een milieuzone en het stimuleren van elektrisch vervoer. Bestelbusjes zijn op dit moment in de meeste steden de grootste bron van fijnstof.[37] Gemeenten kunnen grote invloed hebben op emissies van fijnstof door wegverkeer in hun stad. Bij de inkoop van voertuigen kunnen ze zero-emissie voertuigen inkopen (zie ook indicator 3: Inkoop eigen vervoer). Daarnaast kan een milieuzone ingesteld worden die de meest vervuilende voertuigen (vrachtwagens, bestelbussen, scooters) uit de stad weert (zie ook indicator 2: Milieuzone), kan er ingezet worden op het verbeteren van openbaar vervoer en fietsroutes, en op het stimuleren van elektrisch rijden bij inwoners door laadinfrastructuur aan te leggen.

37) CBS statline, 2017, 'Emissies naar lucht op Nederlands grondgebied; wegverkeer'

9. HUISHOUDELIJK RESTAFVAL

Onze gezamenlijke vraag naar grondstoffen legt een groot beslag op de aarde. Om deze last te verminderen, moeten we van een lineair systeem waarin we grondstoffen onttrekken en ze na gebruik weggooien, naar een circulair systeem waarin de grondstoffen steeds opnieuw ingezet worden. Om deze omslag naar een circulaire economie te maken, hebben de Vereniging Nederlandse Gemeenten, de NVRD en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat het VANG-programma (Van Afval Naar Grondstof) opgesteld. Het programma heeft als doel om de totale hoeveelheid verzameld restafval per persoon te verminderen (van 250 naar 100 kg) en het percentage van afvalscheiding te verhogen (naar 75 procent). Hiermee wordt gestuurd op het verminderen van het gebruik van grondstoffen en wordt het hergebruik van grondstoffen gestimuleerd. Hier is het VANG-doel voor het totale aantal kilogram huishoudelijk restafval opgenomen en niet het scheidingspercentage, omdat deze meestal erg overeenkomen: wanneer het scheidingspercentage hoger is, wordt het aandeel restafval kleiner.

In deze indicator wordt het totale gewicht aan huishoudelijk restafval (na nascheiding, waarbij het afval pas na het inzamelen centraal gescheiden wordt) per persoon in een gemeente gemeten. De data zijn verzameld door CBS en gepubliceerd in de Afvalmonitor van Rijkswaterstaat[38] en komen uit 2016. Voor een gedetailleerdere beschrijving van de data, zie bijlage 2. Bij deze indicator vallen de top 33 procent best scorende gemeenten in de koplopersgroep (groen) en de laagst scorende 33 procent in de achterblijversgroep (rood).

Tabel 11 - Totale hoeveelheid geproduceerd huishoudelijk restafval per persoon per jaar in de gemeenten, na aftrek van nascheiding. Koplopers (groen) zijn de 13 gemeenten met het minste restafval per persoon, de achterblijvers (rood) de 13 gemeenten met het meeste restafval per persoon.

Gemeente	Restafval per inwoner per jaar na nascheiding (kg)	Gemeente	Restafval per inwoner per jaar na nascheiding (kg)	Gemeente	Restafval per inwoner per jaar na nascheiding (kg)
Deventer	118	Eindhoven	217	Arnhem	264
Maastricht	126	Almelo	223	Zoetermeer	264
Nijmegen	129	Haarlemmermeer	224	Emmen	265
Apeldoorn	150	Ede	228	Dordrecht	271
Sittard-Geleen	151	Alphen aan den Rijn	237	Utrecht	271
Hengelo	159	Lelystad	238	Leiden	279
Roosendaal	164	Leeuwarden	238	Zaanstad	281
Venlo	167	Helmond	239	Schiedam	283
Heerlen	188	Enschede	242	Haarlem	299
Breda	193	Hoorn	248	Amsterdam	323
Tilburg	194	Amersfoort	253	Rotterdam	353
Oss	199	's-Hertogenbosch	254	Den Haag	387
Almere	204	Zwolle	258	Alkmaar	Geen data
Groningen	206	Gouda	261	Delft	Geen data

Nog geen van de 42 gemeenten haalt de VANG-doelstelling van maximaal 100 kg restafval per persoon per jaar. Deventer komt het dichtst in de buurt met 118 kg. Den Haag blijft het verst achter met maar liefst 387 kg restafval per persoon. Grote steden scoren hier over het algemeen slecht. Dit kan komen doordat deze vaak dichtbebouwd zijn, met veel hoogbouw. Kleine huizen en flats hebben binnen weinig ruimte om afval op te slaan en ook buiten is er weinig plek voor containers. Scheiding is dan lastiger.

38) Rijkswaterstaat. Afvalmonitor database. https://afvalmonitor.databank.nl/

Gemeenten kunnen het aantal kilogram restafval verminderen door: 1) de 'Diftar-afvalinzamelingsstrategie' te gebruiken, waarbij door de burger betaald wordt per hoeveelheid of aantal keer aangeboden restafval; gemeenten die dit toepassen scoren beter op de VANG-doelen,[39] 2) te zorgen voor huis-aan-huisinzameling om het de burger zo makkelijk mogelijk te maken; dan wordt er meer gescheiden ingezameld[40] en 3) de ophaalfrequentie van restafval te verlagen.

In grote steden is bronscheiding in combinatie met Diftar in de praktijk vaak niet mogelijk door de bebouwing. In die gemeenten kan nascheiding een goeie manier zijn om toch tot hogere scheidingspercentages te komen. De kwaliteit van het materiaal is iets lager dan bij materiaal uit bronscheiding, maar nascheiding is het beste alternatief wanneer geen gescheiden inzameling mogelijk is.

10. AMBITIE ENERGIE-, KLIMAAT- OF CO_2-NEUTRALITEIT

Veel gemeenten hebben zichzelf doelen gesteld op het gebied van broeikasgasuitstoot en/of energieverbruik. Er zit een grote spreiding in het tempo dat de gemeente zich oplegt en wát die doelstelling precies inhoudt. Zo is er een belangrijk verschil in energieneutraliteit en in klimaatneutraliteit. Een gemeente wordt als **energieneutraal** beschouwd als deze evenveel hernieuwbare stroom binnen de gemeentegrenzen opwekt als er aan energie wordt gebruikt. Dit betekent dat de gemeente zichzelf ook als doelstelling geeft om netto geen broeikasgasuitstoot meer te veroorzaken door het energiegebruik. Bij **klimaatneutraliteit** stelt de gemeente zichzelf echter ten doel om netto geen broeikasgassen meer uit te stoten. Dit is dus breder dan energieneutraliteit omdat andere bronnen van uitstoot, zoals landbouw en vervoer, ook worden meegenomen, maar aan de andere kant zegt dit niets over waar de hernieuwbare energie vandaan komt die de gemeente gebruikt. Bij CO_2**-neutraliteit** wordt alleen gekeken naar CO_2-emissies, en niet naar andere broeikasgassen zoals CH_4 en N_2O; dit is daarom minder omvattend dan klimaatneutraliteit. Deze begrippen worden echter vaak foutief door elkaar heen gebruikt.

In deze indicator scoren we gemeenten op het jaartal waarin een energie-, klimaat- of CO_2-neutraliteitsdoelstelling is gesteld en wordt geen onderscheid gemaakt tussen de verschillende soorten ambities. Voor elke gemeente waarvan de doelstelling bekend is, is de bron een gemeentelijk document of webpagina. Voor een gedetailleerdere beschrijving van de data, zie bijlage 2. Gemeenten die hun doelstelling in 2030 of eerder behaald willen hebben, vallen onder de koplopers (groen), tussen 2031 en 2050 valt de gemeente onder de volgers en gemeenten die geen doelstelling opgesteld hebben, of deze hebben verworpen, vallen onder de achterblijvers (rood). De data zijn vergaard door zoekopdrachten via zoekmachines en gemeentewebsites. De peildatum was 1 november 2017.

39) *Benchmark Huishoudelijk Afval.* http://analyse.bmha.nl/DisplayDashboard.aspx?key=G7JD5L7HVF&code=L7AZT&vl=nl-NL&p=6

39) *Benchmark Huishoudelijk Afval.* http://analyse.bmha.nl/DisplayDashboard.aspx?key=G7JD5L7HVF&code=L7AZT&vl=nl-NL&p=17

Tabel 12 - Jaartal waarin de gemeenten de ambitie hebben om energie-, klimaat- of CO_2-neutraal te zijn. Koplopers (groen) hebben een ambitie voor 2031, volgers (geel) een ambitie tussen 2031 en 2050 en achterblijvers (rood) hebben geen ambitie opgesteld.

Gemeente	Soort ambitie	Jaartal
Zaanstad	Klimaatneutraal	2020
Almere	Energieneutraal	2022
Lelystad	Energieneutraal	2025
Amersfoort	CO_2-neutraal	2030
Deventer	Klimaatneutraal	2030
Haarlem	Klimaatneutraal	2030
Maastricht	Klimaatneutraal	2030
Utrecht	Klimaatneutraal	2030
Venlo	Klimaatneutraal	2030
Zoetermeer	CO_2-neutraal	2030
Groningen	Energieneutraal	2035
Amsterdam	Energieneutraal	2040
Den Haag	Klimaatneutraal	2040
Gouda	CO_2-neutraal	2040
Haarlemmermeer	Energieneutraal	2040
Heerlen	Energieneutraal	2040
Hoorn	Klimaatneutraal	2040
Sittard-Geleen	Energieneutraal	2040
Breda	Klimaatneutraal	2044
Eindhoven	Energieneutraal	2045
Helmond	Klimaatneutraal	2045
Nijmegen	Energieneutraal	2045
Oss	Klimaatneutraal	2045
Tilburg	Klimaatneutraal	2045
Apeldoorn	Energieneutraal	2047
Alphen aan den Rijn	Energieneutraal	2050
Arnhem	Energieneutraal	2050
Delft	Energieneutraal	2050
Dordrecht	Klimaatneutraal	2050
Ede	Energieneutraal	2050
Emmen	CO_2-neutraal	2050
Leiden	Klimaatneutraal	2050
Roosendaal	Energieneutraal	2050
's-Hertogenbosch	Klimaatneutraal	2050
Zwolle	Energieneutraal	2050
Alkmaar[41]	Geen (gevonden)	-
Almelo	Geen (gevonden)	-
Enschede[42]	Geen (gevonden)	-
Leeuwarden	Geen (gevonden)	-
Rotterdam	Geen (gevonden)	-
Schiedam[43]	Geen (gevonden)	-

Het streefjaar voor de doelstelling verschilt nogal per gemeente. Zo wil Zaanstad al in 2020 klimaatneutraal zijn terwijl Zwolle pas in 2050 energieneutraal wil zijn. Ook is er nog een handvol gemeenten dat zichzelf nog geen neutraliteitsdoelstelling heeft gesteld. Het stellen van zo'n doel geeft een goede basis voor concrete gemeentelijke duurzaamheidsplannen.

41) Alkmaar heeft wel de ambitie om energieneutraal te worden, maar heeft hier geen jaartal aan gebonden.

42) Enschede heeft in haar 'Toekomstvisie 2020' uit 2007 vastgelegd om in 2020 klimaatneutraal te zijn. Deze ambitie is verder niet terug te vinden in gemeentelijke documenten en is daarom niet meegenomen als geldig in deze quickscan. Zie: https://documenten.enschede.nl/budgetting/media/d7c24372-a373-4920-9bd6-8a3b713f889a/Toekomstvisie%20Enschede%202020%20-%20Enschede%20maakt%20je%20wereld%20groter.pdf

43) Schiedam heeft wel als doel om in 2040 80 procent klimaatneutraal te zijn.

11. GREEN DEAL AARDGASVRIJE WIJKEN

Het gasgebruik van woningen vormt een belangrijke bron van CO_2-uitstoot. De omslag van aardgas naar duurzame alternatieven komt echter nog niet snel op gang en is het meest complex om door te voeren in bestaande bouw. Om deze transitie te versnellen hebben verschillende partijen een Green Deal Aardgasvrije Wijken ondertekend. De deelnemende gemeenten (partijen genoemd) spreken hier met de overheid en netbeheerders af om minstens één van hun wijken aardgasvrij te maken. Samen wordt gezocht naar hoe de barrières op het gebied van wetgeving, financiering en verantwoordelijkheidsverdeling kunnen worden overwonnen.

Zestien van de onderzochte gemeenten zijn partij in de Green Deal en zullen dus minstens één wijk aardgasvrij gaan maken.[44] Er zijn ook tien gemeenten die niet als partij, maar als partner betrokken zijn bij de Green Deal. Dit betekent dat ze zich zullen inspannen voor de doelen van de Green Deal maar zich niet committeren aan het aardgasvrij maken van een wijk. Omdat dit een veel vrijblijvender ondertekening is van deze Green Deal, krijgen 'partners' in Tabel 13 een gele kleurcodering (de volgers) en 'partijen' een groene (de koplopers). De achterlopende (rode) gemeenten zijn niet verbonden aan de Green Deal en hebben dus waarschijnlijk geen plannen om hun gemeente aardgasvrij te krijgen. Lijst van partijen en partners is afkomstig van Greendeals.nl. De peildatum was 1 november 2017.

Tabel 13 - De rol van de gemeente in de Green Deal Aardgasvrije Wijken. Als een gemeente deelneemt als partij betekent dat dat zij één wijk binnen hun gemeente volledig aardgasvrij zullen maken; als partner spant de gemeente zich in voor de doeleinden, maar heeft ze zich niet gecommitteerd aan het aardgasvrij maken van een wijk.

Gemeente	Rol
Alkmaar	Partij
Almere	Partij
Amsterdam	Partij
Delft	Partij
Den Haag	Partij
Groningen	Partij
Haarlem	Partij
Leeuwarden	Partij
Leiden	Partij
Maastricht	Partij
Nijmegen	Partij
Rotterdam	Partij
Schiedam	Partij
Utrecht	Partij

Gemeente	Rol
Zaanstad	Partij
Zoetermeer	Partij
Alphen aan den Rijn	Partner
Amersfoort	Partner
Breda	Partner
Ede	Partner
Enschede	Partner
Gouda	Partner
Haarlemmermeer	Partner
Hengelo	Partner
Tilburg	Partner
Zwolle	Partner
Almelo	Geen
Apeldoorn	Geen

Gemeente	Rol
Arnhem	Geen
Deventer	Geen
Dordrecht	Geen
Eindhoven	Geen
Emmen	Geen
Heerlen	Geen
Helmond	Geen
Hoorn	Geen
Lelystad	Geen
Oss	Geen
Roosendaal	Geen
's-Hertogenbosch	Geen
Sittard-Geleen	Geen
Venlo	Geen

Helaas zijn er nog meerdere gemeenten niet aangesloten bij deze Green Deal. Natuur & Milieu adviseert gemeenten om een plan op te stellen om de gemeente aardgasvrij te maken en nu te beginnen met dit toe te passen in één wijk, zoals de partijen van de Green Deal dit ook doen. Hieruit kunnen vervolgens lessen getrokken worden om de hele gebouwde omgeving aardgasvrij te maken.

Uiteindelijk zal iedere gemeente voor iedere wijk een warmteplan moeten maken waarin wordt beschreven wanneer de wijk van het gas af gaat, wat de alternatieve warmtebron wordt en welk proces en welke instrumenten de gemeente inzet. Natuur & Milieu raadt aan om bij het maken van warmteplannen af te stemmen met de netbeheerder en zijn plannen voor het gasnet. Daarnaast moet bij de selectie van de alternatieve warmtebron rekening gehouden worden met de beschikbaarheid en de toekomstbestendigheid ervan.

44) Greendeals.nl.

12. GREEN DEAL ZERO EMISSION STADSLOGISTIEK

Een andere manier waarop gemeenten invloed kunnen hebben op broeikasgasemissies en luchtvervuiling is het bevorderen van zero-emissie belevering van de winkels in de stad. De partijen van de Green Deal Zero Emission Stadslogistiek (Green Deal ZES) hebben zichzelf als doel gesteld dat in 2025 alle stadslogistiek emissievrij is.[45] Hiermee lopen zij vooruit op de Europese wetgeving, die stelt dat vanaf 2050 alleen nog maar emissievrije voertuigen de stad in mogen.

De Green Deal is vooral gericht op het onderzoeken van de mogelijkheden voor 'zero-emissie' levering en wat ervoor nodig is om het mogelijk te maken. Er zijn op dit moment slechts veertien gemeenten partij bij deze Green Deal; dit zijn de koplopers (groen), terwijl gemeenten die niet deelnemen aan de Green Deal als achterblijver (rood) worden gecategoriseerd. Een deel van deze gemeenten heeft aangegeven in de toekomst alleen elektrische of waterstofvoertuigen in de stad toe te laten. Bedrijven moeten zich daardoor voorbereiden op een schoon wagenpark. De lijst van deelnemers is afkomstig van www.greendealzes.nl, geraadpleegd op 1 november 2017.

Tabel 14 - Gemeenten die deelnemer zijn van de Green Deal Zero Emission Stadslogistiek.

Gemeente	Deelnemer
Alkmaar	Ja
Amsterdam	Ja
Arnhem	Ja
Delft	Ja
Deventer	Ja
Enschede	Ja
Groningen	Ja
Haarlem	Ja
Maastricht	Ja
Nijmegen	Ja
Rotterdam	Ja
Tilburg	Ja
Utrecht	Ja
Zwolle	Ja

Gemeente	Deelnemer
Almelo	Nee
Almere	Nee
Alphen aan den Rijn	Nee
Amersfoort	Nee
Apeldoorn	Nee
Breda	Nee
Den Haag	Nee
Dordrecht	Nee
Ede	Nee
Eindhoven	Nee
Emmen	Nee
Gouda	Nee
Haarlemmermeer	Nee
Heerlen	Nee

Gemeente	Deelnemer
Helmond	Nee
Hengelo	Nee
Hoorn	Nee
Leeuwarden	Nee
Leiden	Nee
Lelystad	Nee
Oss	Nee
Roosendaal	Nee
Schiedam	Nee
's-Hertogenbosch	Nee
Sittard-Geleen	Nee
Venlo	Nee
Zaanstad	Nee
Zoetermeer	Nee

Er zijn nog veel gemeenten niet aangesloten bij deze Green Deal, terwijl het emissievrij maken van stadslogistiek een belangrijk element is in de aanpak van luchtvervuiling en klimaatverandering. Gemeenten kunnen hieraan werken door zich alsnog aan te sluiten bij de Green Deal en te leren van de ervaringen van al aangesloten gemeenten, of door zelf een plan op te stellen om tot zero-emissie stadslogistiek te komen.

45) *Green Deal Zes. https://greendealzes.connekt.nl/deelnemende-partijen/*

4 ANALYSE EN CONCLUSIES

Uit de scorelijsten per indicator (Tabel 15) wordt duidelijk dat er grote verschillen zijn in hoe gemeenten ten opzichte van elkaar scoren. Een aantal gemeenten zit vaak in de volgers- en achterblijversgroep, zoals Heerlen, Emmen, Sittard-Geleen en Helmond. Utrecht en Amsterdam halen bijna driekwart van de maximale score, ook Alkmaar, Almere en Groningen scoren hoog. Er moet bij vermeld worden dat de lijst in Tabel 15 geen harde ranking is, omdat het niet mogelijk is om de verschillen in impact per indicator vast te stellen; deze zijn dus niet ten opzichte van elkaar gewogen. De lijst dient dan ook als globale indicatie van de prestaties van gemeenten.

Tabel 15 - Scorelijst van gemeenten gebaseerd op hoe vaak ze in de koplopers-, volgers- of achterblijversgroep zitten.[46] Voor elke gemeente zijn ook de grootste uitdagingen weergegeven: dit zijn indicatoren waarbij de gemeente in de achterblijversgroep valt. Deze lijst moet niet gezien worden als harde ranking, omdat de indicatoren niet ten opzichte van elkaar zijn gewogen.

Gemeente	Score	Grootste uitdaging
Utrecht	75%	Huishoudelijk restafval en Zonnestroom
Amsterdam	71%	Zonnestroom en Huishoudelijk restafval
Alkmaar	68%	Ambitie energie-, klimaat- of CO_2-neutraliteit, Milieuzone en Inkoop eigen vervoer
Almere	67%	Milieuzone, Relatief autogebruik en Green Deal Zero Emission Stadslogistiek (Green Deal ZES)
Groningen	67%	Milieuzone
Ede	64%	Milieuzone en Green Deal ZES
Lelystad	59%	Milieuzone, Green Deal ZES, Green Deal Aardgasvrije Wijken en Relatief autogebruik
Delft	55%	Inkoop eigen vervoer, Zonnestroom en Energielabels gebouwen
Rotterdam	55%	Ambitie energie-, klimaat- of CO_2-neutraliteit, Zonnestroom, Huishoudelijk restafval en Energielabels gebouwen
Amersfoort	54%	Milieuzone, Inkoop eigen vervoer, Green Deal ZES
Tilburg	54%	Energielabels gebouwen
Breda	50%	Inkoop eigen vervoer, Green Deal ZES en Relatief autogebruik
Haarlemmermeer	50%	Milieuzone, Green Deal ZES en Uitstoot fijnstof door wegverkeer
Roosendaal	50%	Inkoop eigen vervoer, Milieuzone, Green Deal ZES en Green Deal Aardgasvrije Wijken
Apeldoorn	46%	6 indicatoren waaronder Milieuzone en Green Deal Aardgasvrije Wijken
Maastricht	46%	5 indicatoren waaronder Inkoop eigen elektriciteit en Inkoop eigen vervoer
's-Hertogenbosch	46%	Green Deal Aardgasvrije Wijken, Green Deal ZES, Relatief autogebruik en Uitstoot fijnstof door wegverkeer
Hoorn	45%	Aantal (semi)publieke laadpalen, Milieuzone, Green Deal ZES en Green Deal Aardgasvrije Wijken
Zwolle	45%	Inkoop eigen elektriciteit, Green Deal ZES en Milieuzone
Alphen aan den Rijn	42%	Inkoop eigen vervoer, Milieuzone, Green Deal ZES en Relatief autogebruik
Den Haag	42%	5 indicatoren waaronder Zonnestroom en Green Deal ZES
Deventer	42%	6 indicatoren waaronder Uitstoot fijnstof door wegverkeer en Inkoop eigen vervoer
Hengelo	42%	6 indicatoren waaronder Ambitie energie-, klimaat- of CO_2-neutraliteit en Inkoop eigen vervoer
Nijmegen	42%	Inkoop eigen vervoer, Milieuzone, Uitstoot fijnstof door wegverkeer en Aantal (semi)publieke laadpalen
Oss	42%	6 indicatoren waaronder Inkoop eigen vervoer en Relatief autogebruik
Zaanstad	42%	6 indicatoren waaronder Inkoop eigen vervoer en Zonnestroom
Eindhoven	41%	Energielabels gebouwen, Green Deal ZES, Green Deal Aardgasvrije Wijken en Uitstoot fijnstof door wegverkeer
Almelo	38%	7 indicatoren waaronder Ambitie energie-, klimaat- of CO_2-neutraliteit en Milieuzone

vervolg tabel →

46) Een gemeente scoort 2 punten per indicator waarin ze in de koplopersgroep zitten en 1 punt wanneer ze in de volgersgroep zitten. Dit puntenaantal wordt gedeeld door het totaal aantal haalbare punten (tweemaal het aantal indicatoren waarop de gemeente een score heeft) en omgezet tot een percentage.

Gemeente	Score	Grootste uitdaging
Enschede	38%	5 indicatoren waaronder Inkoop eigen vervoer Ambitie energie-, klimaat- of CO_2-neutraliteit
Haarlem	38%	7 indicatoren waaronder Inkoop eigen vervoer en Aantal (semi)publieke laadpalen
Leeuwarden	38%	6 indicatoren waaronder Energielabels gebouwen en Inkoop eigen elektriciteit
Venlo	38%	6 indicatoren waaronder Inkoop eigen elektriciteit en Relatief autogebruik
Schiedam	36%	6 indicatoren waaronder Ambitie energie-, klimaat-, of CO_2-neutraliteit en Milieuzone
Arnhem	33%	6 indicatoren waaronder Uitstoot fijnstof door wegverkeer en Inkoop eigen elektriciteit
Dordrecht	33%	7 indicatoren waaronder Energielabels gebouwen en Huishoudelijk restafval
Gouda	33%	6 indicatoren waaronder Green Deal ZES en Aantal (semi)publieke laadpalen
Leiden	33%	7 indicatoren waaronder Inkoop eigen elektriciteit en Green Deal ZES
Zoetermeer	33%	7 indicatoren waaronder Zonnestroom en Green Deal ZES
Helmond	27%	7 indicatoren waaronder de Green Deal Aardgasvrije Wijken en Milieuzone
Sittard-Geleen	27%	7 indicatoren waaronder Inkoop eigen elektriciteit en Aantal (semi)publieke laadpalen
Emmen	25%	7 indicatoren waaronder Inkoop eigen elektriciteit en Aantal (semi)publieke laadpalen
Heerlen	18%	8 indicatoren waaronder Inkoop eigen elektriciteit en Uitstoot fijnstof door wegverkeer

Tabel 16 in bijlage 1 geeft een overzicht weer van de scores op iedere indicator per gemeente en Tabel 17 geeft een overzicht van hoogst en laagst scorende gemeenten per indicator. Opvallend is dat gemeenten die hoog scoren vaker ook een ambitieuze doelstelling voor klimaat-, CO_2- of energieneutraliteit hebben. De laag scorende gemeenten hebben juist vaak een minder ambitieuze of geen doelstelling voor klimaat-, CO_2- of energieneutraliteit. Het lijkt er dus op dat de uitgesproken ambities samenhangen met de duurzaamheid van het beleid en de effecten daarvan in de gemeente, en dus geen dode letter zijn. Ambities op papier zijn in de praktijk dus vaak geen loze beloften, maar zorgen daadwerkelijk voor duurzamer beleid.

De koplopers

Utrecht en Amsterdam scoren het hoogst. Utrecht scoort vooral goed omdat het duidelijke, ambitieuze ambities heeft opgesteld en die ook heeft omgezet in beleid: zo scoort het bijvoorbeeld hoog op eigen inkoop van stroom en vervoer en op de milieuzone, maar minder op zonnestroom en energielabels. Dit kan komen door een minder goede 'startpositie' door de hoeveelheid oude gebouwen (energielabels) en infrastructuur, de hoge bebouwingsdichtheid en het aandeel hoogbouw (afval en zonnestroom). Dit is ook terug te zien bij de andere grote steden (Amsterdam, Den Haag en Rotterdam), die ook slechter scoren op deze indicatoren. Amsterdam scoort vergelijkbaar met Utrecht op de meeste indicatoren, maar heeft op het gebied van elektriciteitsinkoop en energie-, klimaat of CO_2-neutraliteitsambitie een achterstand ten opzichte van Utrecht.

Alkmaar scoort goed op inkoop van elektriciteit, energielabels, laadpalen, relatief autogebruik, uitstoot van fijnstof door wegverkeer en als partner van de twee Green Deals. Alkmaar heeft echter nog geen ambitie op energie-, klimaat- of CO_2-neutraliteit opgesteld, heeft nog geen milieuzone en stelt weinig duurzaamheidseisen aan de inkoop van eigen vervoer. Almere scoort goed op eigen inkoop (van elektriciteit en vervoer), energielabels van gebouwen, huishoudelijk restafval en op ambitie op energie-, klimaat- en CO_2-neutraliteit, maar blijft nog achter op het invoeren van een milieuzone en deelname aan de Green Deal ZES. Groningen behaalt een hoge score door vaak in de volgergroep te zitten en in de koplopersgroep te behoren bij inkoop elektriciteit, relatief autogebruik, uitstoot van fijnstof door wegverkeer en als deelnemer van beide Green Deals. Groningen scoort alleen nog slecht op de Milieuzone en scoort goed op inkoop elektriciteit, relatief autogebruik, uitstoot van fijnstof door wegverkeer en als partner van beide Green Deals.

De achterblijvers

Heerlen, Emmen, Sittard-Geleen en Helmond scoren relatief gezien het minst goed op de twaalf indicatoren. Deze gemeenten scoren laag op de meeste indicatoren. In dit onderzoek is niet gekeken naar de oorzaken, maar wel kan geconstateerd worden dat deze steden ook geen ambitieuze doelstellingen hebben op het gebied van CO_2-, energie- of klimaatneutraliteit. Deze gemeenten hebben nog de grootste inhaalslag te maken, willen ze een serieuze bijdrage kunnen leveren aan de verduurzaming van Nederland, en aan de gezondheid van hun inwoners.

Daarnaast valt op dat de achterblijvers vaak zelfs het laaghangend fruit niet plukken. Zo kopen de laagst scorende gemeenten vaak geen groene stroom in, ondanks het feit dat dit niet veel duurder hoeft te zijn dan grijze stroom,[47] en stellen ze vaak zelfs geen minimale inkoopcriteria aan het eigen vervoer dat ze inkopen, terwijl dit ook geen extra geld hoeft te kosten. Op de indicatoren Milieuzone, Green Deal ZES en Inkoop eigen vervoer scoren veel gemeenten nog laag en is dus nog veel winst te behalen.

Verschillende uitdagingen

Uit deze quickscan blijkt dat dat verschillende soorten gemeenten verschillende soorten uitdagingen hebben. Maar de koplopers tonen aan dat deze uitdagingen ook vaak overwonnen kunnen worden, door het beleid gericht aan te scherpen en ambitieuze doelstellingen te formuleren.

Zo hebben grote steden andere duurzaamheidsuitdagingen dan kleine: ze scoren beter op milieuzones, laadpalen voor elektrische auto's en het gebruik van fiets en ov, en scoren kleinere steden weer beter op het aantal zonnepanelen en het huishoudelijk afval. Dit verschil komt waarschijnlijk voort uit een andere ruimtelijke planning: in grote steden is er weinig dakoppervlak voor zonnepanelen en weinig ruimte voor afvalcontainers, terwijl daarvoor juist wél de ruimte is in kleinere steden.

Opvallend is dat Amsterdam en vooral Utrecht hoger scoren dan Rotterdam en Den Haag, ondanks het feit dat ze als grote stad dezelfde uitdagingen ondervinden. Rotterdam en Den Haag scoren net zoals Utrecht en Amsterdam laag op energielabels van gebouwen en huishoudelijk restafval, maar scoren daarnaast ook minder hoog op inkoop van elektriciteit en vervoer, ambities voor energie-, klimaat- en CO_2-neutraliteit en deelname aan de Green Deal ZES.

47) http://www.greenpeace.nl/2016/Nieuwsberichten/Klimaat--Energie/Gemeenten-bezondigen-zich-massaal-aan-kolenstroom/

5 AANBEVELINGEN

Uit de resultaten van deze quickscan blijkt dat bepaalde gemeenten beter scoren op duurzaamheid dan andere. De best presterende gemeenten hebben hun streven om klimaatneutraal te worden, om een gezondere stad te worden, ook echt in maatregelen omgezet. Met de snel toenemende urgentie om klimaatverandering tegen te gaan hebben alle gemeenten, ook de koplopers, werk voor de boeg om echt duurzaam te worden.

Uit deze quickscan blijkt dat gemeenten met ambitieuze doelstellingen deze ook vaak in ambitieus beleid omzetten. Deze gemeenten scoren ook gemiddeld hoger op de andere indicatoren. Dit kan komen doordat die doelstellingen ze een kader bieden om specifieke maatregelen in te voeren. De eerste stap om duurzamer te worden, is dus het opstellen van ambitieuze doelstellingen en deze vervolgens omzetten in beleid. Daarbij is het goed om te analyseren welke aspecten extra aandacht behoeven. Om op de specifieke indicatoren die onderzocht zijn in deze quickscan verbetering te realiseren, wordt u verwezen naar Hoofdstuk 3, waar per indicator aanbevelingen genoemd zijn.

In dit hoofdstuk presenteert Natuur & Milieu aanbevelingen die verder gaan dan de twaalf onderzochte indicatoren en een verbetering kunnen realiseren op de volgende brede thema's: klimaat- en energiebeleid, gebouwde omgeving, mobiliteit en circulariteit. Daarnaast vertellen we hoe deze doelen elkaar kunnen versterken als deze worden verwerkt in de Omgevingswet, die de komende jaren van kracht gaat worden en een belangrijk instrument kan zijn voor verduurzaming. Door deze aanbevelingen ter harte te nemen, kan een gemeente toewerken naar een leefbare, bereikbare, duurzame en gezonde stad.

Klimaat- en energiebeleid

Natuur & Milieu adviseert iedere gemeente een ambitie te formuleren voor het opwekken van duurzame energie in de gemeente (zie ook indicator 10). Hierbij gaat het vooral om zonne-energie, aardwarmte (geothermie) en windenergie. Eigen grond of eigen gebouwen kunnen hierbij een voorbeeldrol vervullen. Daarnaast (naast de aanbevelingen genoemd bij indicatoren 1 en 4) is een ambitie voor energiebesparing raadzaam. Belangrijk is om deze concreet te maken voor de sectoren waarop de gemeente directe invloed heeft (woningbouwcorporaties, eigen bedrijfsvoering en eigen inkoop, bedrijven en organisaties binnen de reikwijdte van de Wet milieubeheer, warmtegebruik per wijk).

Gebouwde omgeving

In de gebouwde omgeving gaat een warmtetransitie plaatsvinden. Aardgas wordt uitgefaseerd en alternatieve warmtebronnen worden geïntroduceerd. Deze transitie wordt makkelijker als de warmtevraag gereduceerd wordt, wat bereikt kan worden door het toepassen van isolerende maatregelen in de schil van gebouwen. Hierin kunnen gemeenten een actieve rol vervullen door (naast de aanbevelingen genoemd bij indicatoren 5 en 11) de volgende acties te ondernemen.

Gemeenten met nieuwbouwplannen staan voor de uitdaging aardgasloze nieuwbouw te realiseren. Het nieuwe regeerakkoord is hierover duidelijk: 'Aan het eind van de kabinetsperiode zullen nieuwe woningen en andere nieuwe gebouwen in de regel niet meer op gas verwarmd worden.' Bij aanbesteding, vergunningsverlening voor de bouw en via warmteplannen en -beleid kan dit worden afgedwongen. Met woningbouwcorporaties kunnen in de prestatieafspraken ook afspraken gemaakt worden over besparing, gasloze woningen en verduurzaming van de warmte. Dit kan zowel voor nieuwbouw als voor bestaande bouw.

Gemeenten zullen per wijk een warmteplan gaan maken waarin bepaald wordt wanneer de wijk van het gas af gaat, welke alternatieve warmtebronnen beschikbaar zullen zijn en welke instrumenten ingezet worden voor het verwarmen van gebouwen en tapwater.

Gemeenten met plannen voor uitbreiding van bestaande of nieuwe warmtenetten zullen ook de duurzaamheid, het beheer en de leveringszekerheid van de warmte moeten meewegen in hun beslissingen. Niet alle restwarmte is duurzaam en niet alle bedrijven zullen blijven voortbestaan in een verduurzamende wereld (bijvoorbeeld kolencentrales).

Mobiliteit

Voor het klimaat, de gezondheid en de bereikbaarheid van steden is een ingrijpende verandering in het verkeer en vervoer nodig. Het gaat om de overgang van vervuilende fossiele brandstoffen naar elektrische voertuigen, naar meer deelmobiliteit, meer ruimte voor de fiets en hoogwaardig openbaar vervoer. De laadinfrastructuur wordt daarbij steeds meer verweven met het energiesysteem door slim laden en de inzet van accu's als buffercapaciteit. Centraal doel zou moeten zijn om in 2025 in de stad uitsluitend emissievrije voertuigen te hebben.

Gemeentelijk beleid is cruciaal voor de overgang naar een schoon mobiliteitssysteem. Zo kan de groei in elektrische auto's, bestelbusjes en vrachtwagens niet zonder een snelle toename van slimme laadpalen en snelladers. Daarnaast kunnen gemeenten grote winst boeken door in te zetten op: het creëren van ruimte voor de fiets, hoogwaardig ov, het weren van vervuilende voertuigen met milieuzones, gedifferentieerde parkeertarieven en -vergunningen met voordeel voor zero-emissie, en slimme stedelijke ontwikkeling. De ruimtelijke inrichting is niet op korte termijn te veranderen, maar kies bij herontwerpen en bestemmen van stedelijke gebieden voor compacte steden en slim locatiebeleid. De gemeente zou hierin zelf ook het voortouw moeten nemen, door in alle eigen aanbestedingen schone voertuigen en bouwmachines te vragen.

Circulaire economie

In het algemeen bevelen wij gemeenten aan om het niet te houden bij afvalbeleid alleen (waarvoor de aanbevelingen bij indicator 9 genoemd staan). Circulaire economie gaat over zuiniger omgaan met grondstoffen in het algemeen. Bijvoorbeeld door spullen een tweede leven te geven via tweedehands verkoop, of door het repareren van spullen makkelijker te maken. Als gemeente kun je Repaircafés, kringloopwinkels en milieustraten ruim baan geven en dicht bij elkaar in de buurt organiseren. Burgers wordt het dan makkelijk gemaakt om spullen eerst bij de kringloop aan te bieden voordat ze naar de milieustraat gaan.

De gemeente zal een belangrijke rol gaan spelen in het sluiten van de regionale en nationale grondstofkringlopen. Dit betekent dat de gemeente er nu voor moet zorgen om ook bij de invulling van de klimaatambitie niet afhankelijk te raken van schaarse grondstoffen. Met name biomassa (groen gas en pellets) kan niet grootschalig worden ingezet voor de verwarming van de gebouwde omgeving en de opwekking van elektriciteit.

Omgevingswet

Alle bovenstaande aanbevelingen voor beleid kunnen tezamen worden toegepast in de Omgevingswet. In 2021 treedt de Omgevingswet[48] in werking. Deze nieuwe wet is niet alleen gericht op vereenvoudiging van bestaande regels, maar ook op het bereiken van een goede omgevingskwaliteit, met het oog op duurzame ontwikkeling. Hierdoor kan het een goed instrument zijn om ambities en beleid aan op te hangen. Gemeenten krijgen meer verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Ze moeten een omgevingsvisie opstellen (een strategische visie voor de lange termijn voor de gehele fysieke leefomgeving) en een omgevingsplan voor de hele gemeente (de opvolger van het bestemmingsplan, met een bredere reikwijdte dan ruimtelijke ordening). In de omgevingsvisie kunnen gemeenten hun ambities op het terrein van omgevingskwaliteit, energie en duurzaamheid formuleren, zoals een ambitie om binnen een bepaalde tijd klimaatneutraal te zijn. In het omgevingsplan kunnen ze concrete regels opnemen om die ambities te verwezenlijken. Voor luchtkwaliteit kan een gemeente bijvoorbeeld omgevingswaarden opnemen die strenger zijn dan de landelijke luchtkwaliteitseisen, om ervoor te zorgen dat de lucht lokaal schoner wordt en minder mensen ziek maakt. Een ruimtelijke inrichting van de stad die autogebruik afremt en wandelen en fietsen bevordert, is een van de mogelijkheden om klimaat- en luchtkwaliteitsbeleid handen en voeten te geven. Natuur & Milieu beveelt gemeenten aan om zo snel mogelijk een omgevingsvisie vast te stellen met ambitieuze en heldere doelstellingen voor duurzaamheid, en daaraan in het omgevingsplan concreet uitwerking te geven.

48) Staatsblad 2016, 156

BIJLAGE 1

OVERZICHTEN SCORES PER GEMEENTE EN PER INDICATOR

Tabel 16 - Overzicht per gemeente bij welke indicatoren zij in de koplopers-, volgers- of achterblijversgroep valt, respectievelijk weergegeven in de kleuren groen, geel en rood. Wanneer dit door de kwantitatieve aard van de data mogelijk was, is er een rank aangegeven bij de gemeente, in de andere gevallen is het criterium gegeven waardoor de gemeente in een bepaalde groep is ingedeeld.

Gemeente	Score	1. Inkoop eigen elektriciteit	2. Milieuzone	3. Inkoop eigen vervoer	4. Zonnestroom	5. Energielabels van gebouwen	6. Aantal (semi) publieke laadpalen voor elektrische auto's	7. Relatief autogebruik	8. Uitstoot fijnstof door wegverkeer	9. Huishoudelijk restafval	10. Ambitie energie-, klimaat- of CO_2-neutraliteit	11. Green Deal Aardgasvrije Wijken	12. Green Deal Zero Emission Stadslogistiek
Alkmaar	68%	Groen	Geen	20	21	14	14	11	5	-	-	Partij	Ja
Almelo	38%	Groen	Geen	26	12	18	37	21	9	16	-	Geen	Nee
Almere	67%	Groen	Geen	3	17	1	15	30	7	13	2022	Partij	Nee
Alphen aan den Rijn	42%	Geel	Geen	30	18	48	10	40	14	19	2050	Partner	Nee
Amersfoort	54%	Groen	Geen	23	28	11	7	27	20	25	2030	Partner	Nee
Amsterdam	71%	Geel	Uitgebreid	4	39	28	2	4	6	38	2040	Partij	Ja
Apeldoorn	46%	Groen	Geen	11	16	13	17	32	31	4	2047	Geen	Nee
Arnhem	33%	Rood	Vrachtverkeer	27	32	24	6	22	33	29	2050	Geen	Ja
Breda	50%	Groen	Vrachtverkeer	15	24	20	9	33	21	10	2044	Partner	Nee
Delft	55%	Geel	Vrachtverkeer	24	36	42	21	1	3	-	2050	Partij	Ja
Den Haag	42%	Geel	Vrachtverkeer	25	40	34	5	7	15	40	2040	Partij	Nee
Deventer	42%	Groen	Geen	12	3	27	27	31	35	1	2030	Geen	Ja
Dordrecht	33%	Groen	Geen	21	33	40	11	13	23	32	2050	Geen	Nee
Ede	64%	Groen	Geen	-	10	12	19	14	2	18	2050	Partner	Nee
Eindhoven	41%	Groen	Vrachtverkeer	-	26	36	16	10	36	15	2045	Geen	Nee
Emmen	25%	Rood	Geen	7	2	15	42	41	25	31	2050	Geen	Nee
Enschede	38%	Groen	Geen	28	13	16	41	20	22	23	-	Partner	Ja
Gouda	33%	Geel	Geen	18	34	8	39	8	16	28	2040	Partner	Nee

Gemeente	Score	1. Inkoop eigen elektriciteit	2. Milieuzone	3. Inkoop eigen vervoer	4. Zonnestroom	5. Energielabels van gebouwen	6. Aantal (semi) publieke laadpalen voor elektrische auto's	7. Relatief autogebruik	8. Uitstoot fijnstof door wegverkeer	9. Huishoudelijk restafval	10. Ambitie energie-, klimaat- of CO_2-neutraliteit	11. Green Deal Aardgasvrije Wijken	12. Green Deal Zero Emission Stadslogistiek
Groningen	67%	Groen	Geen	9	27	19	24	3	13	14	2035	Partij	Ja
Haarlem	38%	Geel	Geen	31	37	39	34	18	19	37	2030	Partij	Ja
Haarlemmermeer	50%	Geel	Geen	6	14	3	1	24	38	17	2040	Partner	Nee
Heerlen	18%	Rood	Geen	-	15	41	38	39	37	9	2040	Geen	Nee
Helmond	27%	Groen	Geen	-	29	9	31	36	32	22	2045	Geen	Nee
Hengelo	42%	Groen	Geen	13	9	21	29	12	30	6	-	Partner	Nee
Hoorn	45%	Groen	Geen	-	23	4	32	28	12	24	2040	Geen	Nee
Leeuwarden	38%	Rood	Geen	2	5	30	23	19	41	21	-	Partij	Nee
Leiden	33%	Rood	Vrachtverkeer	19	38	35	12	2	34	34	2050	Partij	Nee
Lelystad	59%	Groen	Geen	-	4	2	13	29	8	20	2025	Geen	Nee
Maastricht	46%	Rood	Vrachtverkeer	16	22	33	35	15	40	2	2030	Partij	Ja
Nijmegen	42%	Geel	Geen	29	25	22	33	16	42	3	2045	Partij	Ja
Oss	42%	Geel	Geen	17	11	5	30	42	10	12	2045	Geen	Nee
Roosendaal	50%	Groen	Geen	32	7	10	28	26	26	7	2050	Geen	Nee
Rotterdam	55%	Geel	Uitgebreid	-	42	29	4	6	18	39	-	Partij	Ja
Schiedam	36%	Geel	Geen	-	41	37	25	9	4	36	-	Partij	Nee
's-Hertogenbosch	46%	Geel	Vrachtverkeer	5	19	7	8	38	39	26	2050	Geen	Nee
Sittard-Geleen	27%	Rood	Geen	-	8	23	36	35	29	5	2040	Geen	Nee
Tilburg	54%	Geel	Vrachtverkeer	8	20	31	20	17	28	11	2045	Partner	Ja
Utrecht	75%	Groen	Uitgebreid	1	31	26	3	5	17	33	2030	Partij	Ja
Venlo	38%	Rood	Geen	10	6	17	40	37	24	8	2030	Geen	Nee
Zaanstad	42%	Groen	Geen	22	30	38	26	25	1	35	2020	Partij	Nee
Zoetermeer	33%	Geel	Geen	14	35	32	22	34	11	30	2030	Partij	Nee
Zwolle	45%	Rood	Geen	-	1	6	18	23	27	27	2050	Partner	Ja

Tabel 17 - De top 5 en laagste 5 van elke indicator in dit rapport. Bij indicatoren waarbij geen ranglijst gemaakt kon worden op basis van kwantitatieve data zijn alle koplopers of achterblijvers weergegeven, mits dat een groep van kleiner dan 7 is.

Indicator	Top 5	Laagste 5
1. Inkoop eigen elektriciteit	19 gemeenten	9 gemeenten
2. Milieuzone	• Amsterdam • Rotterdam • Utrecht	30 gemeenten
3. Inkoop eigen vervoer	• Utrecht • Leeuwarden • Almere • Amsterdam • 's-Hertogenbosch	• Roosendaal • Haarlem • Alphen aan den Rijn • Nijmegen • Enschede
4. Zonnestroom	• Zwolle • Emmen • Deventer • Lelystad • Leeuwarden	• Rotterdam • Schiedam • Den Haag • Amsterdam • Leiden
5. Energielabels gebouwen	• Almere • Lelystad • Haarlemmermeer • Hoorn • Oss	• Delft • Heerlen • Dordrecht • Haarlem • Zaanstad
6. Aantal (semi)publieke laadpalen voor elektrische auto's	• Haarlemmermeer • Amsterdam • Utrecht • Rotterdam • Den Haag	• Oss • Emmen • Alphen aan den Rijn • Heerlen • ´s-Hertogenbosch
7. Relatief autogebruik	• Delft • Leiden • Groningen • Amsterdam • Utrecht	• Sittard-Geleen • Oss • Breda • Emmen • Helmond
8. Uitstoot fijnstof door wegverkeer	• Zaanstad • ede • Delft • Schiedam • Alkmaar	• Nijmegen • Leeuwarden • Maastricht • 's-Hertogenbosch • Haarlemmermeer
9. Huishoudelijk restafval	• Deventer • Maastricht • Nijmegen • Apeldoorn • Sittard-Geleen	• Den Haag • Rotterdam • Amsterdam • Haarlem • Schiedam
10. Ambitie energie-, klimaat- of CO_2-neutraliteit	10 gemeenten	• Alkmaar • Almelo • Enschede • Leeuwarden • Rotterdam • Schiedam
11. Green Deal Aardgasvrije Wijken	16 gemeenten	16 gemeenten
12. Green Deal Zero Emission Stadslogistiek	14 gemeenten	29 gemeenten

BIJLAGE 2

VERANTWOORDING EN UITLEG DATA

In de volgende sectie wordt, indien relevant, beschreven waar de data voor de verschillende indicatoren vandaan komen, met welke methode ze zijn verzameld en welke bewerkingen er nog op zijn gedaan.

1: Inkoop eigen elektriciteit

Kenniscentrum SOMO onderzocht in opdracht van Greenpeace waar gemeenten hun stroom inkopen en of die van hernieuwbare bronnen komt.[49] Voor deze indicator is gebruikgemaakt van de status van inkoop van de gemeenten[50] op 1 januari 2018.

In dit rapport zijn de meest recente data gebruikt van de interactieve kaart op de website petitiestarter.nl, zoals die waren op 1 november 2017. SOMO gebruikte voor het onderzoek publieke aanbestedingen van gemeenten voor hun stroomcontract; deze zijn te vinden in de database EU Tenders Electronic Daily (TED). Daarnaast zijn alle gemeenten in het onderzoek benaderd door Greenpeace, om te vragen bij welke energieleverancier zij stroom afnemen, waar die stroom vandaan komt en of zij daarbij gebruikmaken van Garanties van Oorsprong (GVO's).

Tabel 18 geeft de classificatie van het Greenpeace-onderzoek weer. Deze classificatie is in deze quickscan vereenvoudigd van vijf naar drie categorieën: in de groene categorie kopen de gemeenten groene stoom in bij een leverancier die met zijn bedrijfsvoering de verduurzaming van de elektriciteitsmarkt bevordert. De gele categorie betekent dat de gemeente wel groene stroom inkoopt, maar bij een leverancier die met zijn bedrijfsvoering de verduurzaming van de elektriciteitsmarkt niet bevordert. De achterblijvende gemeenten vallen in de categorie rood; hierbij koopt de gemeente grijze stroom in bij een leverancier die met zijn bedrijfsvoering de verduurzaming van de elektriciteitsmarkt niet bevordert.

Tabel 18 - Classificatie van stroominkoop van gemeenten.

Garantie van Oorsprong (GVO)	Elektriciteits-leverancier	Classificatie in Greenpeace rapport	Classificatie in dit rapport
Goed	Voorloper	Groen	Koplopers (groen)
Slecht/geen	Voorloper	Lichtgroen	Koplopers (groen)
Goed	Volger/vervuiler	Geel	Volgers (geel)
Slecht	Volger/vervuiler	Oranje	Achterblijvers (rood)
Geen	Volger/vervuiler	Rood	Achterblijvers (rood)

2: Milieuzone

Deze data zijn afkomstig van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.[51] Aanvullende data over uitgebreide milieuzones van Amsterdam, Utrecht en Rotterdam zijn gevonden via de respectievelijke websites van de gemeenten. Peildatum is 16 januari 2018.

3: Inkoop eigen vervoer

Data gebruikt voor deze indicator komen van onderzoek van Natuur & Milieu naar aanbestedingen van gemeenten voor doelgroepenvervoer[52] en voor het eigen wagenpark[53, 54]. Deze werden beoordeeld op hun effect op luchtkwaliteit en klimaat. Het onderzoek van Natuur & Milieu vergeleek de aanbestedingen met landelijke richtlijnen voor duurzaam aanbesteden (PIANOo). Er werd bijvoorbeeld bekeken of er in de aanbestedingen om schone of zero-emissie (elektrische) voertuigen werd gevraagd.

49) *Hartlief, I. & Kiezebrink, V. (2016). Kortsluiting op de groene energiemarkt.*
50) *Greenpeace, 'Hoe scoort jouw gemeente?' https://www.petitiestarter.nl/media. Laatst geraadpleegd op 1-2-2018*
51) *www.milieuzones.nl. Website van ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.*
52) *Doelgroepenvervoer is er voor diegenen die geen auto, bus of trein kunnen gebruiken. Voorbeelden zijn Wmo-vervoer en leerlingenvervoer met taxibusjes.*
53) *Natuur & Milieu. (2016). Benchmark Duurzaam Inkopen van Vervoer. https://www.natuurenmilieu.nl/wp-content/uploads/2017/02/NM-Benchmark-Duurz-Ink-Vervoer-261016-4-ia.pdf*
54) *Natuur & Milieu. (2017). Benchmark Duurzaam Inkopen van Vervoer. https://www.natuurenmilieu.nl/wp-content/uploads/2017/11/171120-Rapport-Gemeentebenchmark-duurzaam-inkopen-vervoer.pdf*

4: Zonnestroom

De data over zonnestroom per inwoner zijn uit 2015 en verkregen via de Klimaatmonitor van Rijkswaterstaat.[55] De data over de totale opwek van zonnestroom binnen gemeenten uit de Klimaatmonitor komt uit negen verschillende bronnen. Deze geven een goed beeld van het geïnstalleerd vermogen in de gemeenten. Het werkelijke vermogen kan hoger liggen omdat het niet verplicht is geïnstalleerde zonnepanelen te melden bij het PIR (Productie Installatie Register van netbeheerders).

5: Energielabels gebouwen

Data over energielabels van gebouwen gaan over de situatie in de tweede helft van 2016 en zijn afkomstig van de Klimaatmonitor van Rijkswaterstaat.[56] Het gaat hier om definitief gemaakte energielabels en niet om voorlopig toegewezen energielabels.

6: Aantal (semi)publieke laadpalen voor elektrische auto's

De data gaan over de eerste helft van 2017 en zijn afkomstig van de Klimaatmonitor van Rijkswaterstaat.

7: Relatief autogebruik

De data zijn afkomstig van CROW en gebaseerd op onderzoek van CBS[57]. CBS voert jaarlijks het Onderzoek Verplaatsingen in Nederland uit.[58] Hierin wordt respondenten gevraagd één dag bij de houden hoe ver ze met welk vervoermiddel reizen. In dit rapport is een gemiddelde van de data uit dit onderzoek uit 2012-2015 weergegeven. De data geeft het relatieve autogebruik weer door het aantal gereisde autokilometers van inwoners uit de gemeente te delen door het totaal aantal gereisde kilometers. Peildatum voor deze indicator is januari 2018.

8: Uitstoot fijnstof door wegverkeer

De data zijn afkomstig van de nationale emissieregistratie[59] en komen uit 2016. Hierbij zijn alleen de emissies naar lucht van PM2.5 van wegverkeer binnen de bebouwde kom meegenomen. Deze zijn vervolgens opgeteld per gemeente.

9: Huishoudelijk restafval

De data zijn verzameld door CBS en gepubliceerd in de Afvalmonitor van Rijkswaterstaat[60] en komen uit 2016. Voor de data zoals weergegeven in de resultaten werd de volgende berekening uitgevoerd: de data voor totaal huishoudelijk afval na (na)scheiding wordt berekend door het aangeboden fijn en grof huishoudelijk restafval bij elkaar op te tellen en daar vervolgens het nagescheiden afval (nagescheiden kunststof uit sorteerinstallatie) van af te trekken.

10: Ambitie energie-, klimaat- of CO_2-neutraliteit

Voor elke gemeente is via internetzoekopdrachten achterhaald of zij een doelstelling hebben om hun gemeente energie-, klimaat- of CO_2-neutraal te maken. Voor zover mogelijk zijn alleen officiële documenten of webpagina's zelf van de gemeente als bron gebruikt. Door deze methode kan het mogelijk zijn dat doelstellingen inmiddels geschrapt zijn door de gemeente of dat ze gemist zijn omdat ze niet publiekelijk zichtbaar waren. Voor de volledige lijst van bronnen, zie tabel hieronder.

55) *Klimaatmonitor van Rijkswaterstaat.* https://klimaatmonitor.databank.nl/dashboard/
56) *Klimaatmonitor van Rijkswaterstaat.* https://klimaatmonitor.databank.nl/dashboard/
57) *CROW, 2017. Databestand dashboards : Duurzaamheidsscore.* https://www.crow.nl/documents/databestanddashboards
58) *CBS, 'Onderzoek verplaatsingen in Nederland'* https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/methoden/onderzoeksomschrijvingen/korte-onderzoeksbeschrijvingen/onderzoek-verplaatsingen-in-nederland--ovin--
59) http://emissieregistratie.nl/erpubliek/bumper.nl.aspx
60) *Rijkswaterstaat. Afvalmonitor database.* https://afvalmonitor.databank.nl/

Tabel 19 - Bronnen waarin de ambities van gemeenten om energie-, klimaat- of CO_2-neutraal te worden staan beschreven. Indien er geen bron staat vermeld is niet bekend of deze gemeente een vastgelegde en uitgesproken ambitie heeft op dit gebied.

Alkmaar	Eindhoven	Maastricht
Almelo	Emmen	Nijmegen
Almere	Enschede	Oss
Alphen aan den Rijn	Gouda	Roosendaal
Amersfoort	Groningen	Rotterdam
Amsterdam	Haarlem	Schiedam
Apeldoorn	Haarlemmermeer	's-Hertogenbosch
Arnhem	Heerlen	Sittard-Geleen
Breda	Helmond	Tilburg
Delft	Hengelo	Utrecht
Den Haag	Hoorn	Venlo
Deventer	Leeuwarden	Zaanstad
Dordrecht	Leiden	Zoetermeer
Ede	Lelystad	Zwolle

11: Green Deal Aardgasvrije Wijken

Lijst van partijen en partners is afkomstig van Greendeals.nl. De peildatum was 1 november 2017.

12: Green Deal Zero Emission Stadslogistiek

De lijst van deelnemers is afkomstig van www.greendealzes.nl, geraadpleegd op 1 november 2017.

Colofon

Uitgave
Natuur & Milieu
Februari 2018
Utrecht

Tekst en inhoud
Natuur & Milieu

Vormgeving
DeUitwerkStudio

Eindredactie
Teitler Tekst

Omgevingsdienst
IJSSELLAND

Gemeenteraden en Provinciale Staten van
deelnemende overheden
Omgevingsdienst IJsselland

Zwolle, 14 februari 2018

Onderwerp: Kaderbrief 2019

Geachte raden en staten,

In deze kaderbrief willen we u vroegtijdig inzicht geven in de taken van de nieuwe Omgevingsdienst IJsselland, de te verwachten ontwikkelingen en de financiële meerjarenkaders, vooruitlopend op de concept begroting 2019 die u in het tweede kwartaal zult ontvangen.

Uw raad en staten hebben in het najaar van 2016 ingestemd met het oprichten van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Omgevingsdienst IJsselland en met de taken die aan deze GR worden overgedragen. In 2017 is de organisatie ingericht en is personeel vanuit de deelnemende gemeenten en de provincie overgenomen. Aanvullend wordt personeel geworven. De feitelijke werkzaamheden zijn gestart per 1 januari 2018.

Onder het motto 'Lokale binding, regionale bundeling' combineert de Omgevingsdienst nabijheid met schaalvergroting. De verbinding van kwaliteitsverbetering en efficiencywinst komt zo binnen bereik. De Omgevingsdienst is ook partner in de keten met het Openbaar Ministerie (OM), politie, Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst IJsselland (GGD) en Veiligheidsregio IJsselland (VR) en samenwerkingspartner van de waterschappen in Overijssel. De Omgevingsdiensten die zijn ontstaan hebben het doel om meerwaarde te creëren op het gebied van de fysieke leefomgeving en veiligheid. De Omgevingsdienst wil van toegevoegde waarde zijn voor het bedrijfsleven, de inwoners en de leefomgeving van IJsselland.

Het management geeft in de eerste drie jaar prioriteit aan de volgende ontwikkelopgaven voor de nieuwe organisatie:

- borgen en doorontwikkelen van politieke sensitiviteit en lokale binding;
- vormen van één organisatie en
- anticiperen op inwerkingtreding van onder meer de Omgevingswet, wet VTH, wet Natuurbescherming en wet Kwaliteitsborging voor het bouwen. In bijlage 1 lichten we deze regelgeving op hoofdlijnen nader toe.

In deze brief gaan we achtereenvolgens in op de taken van de Omgevingsdienst, de relevante ontwikkelingen, de governance op de Omgevingsdienst en de rol van de

OD IJsselland
Lübeckplein 2
8017 JZ Zwolle
Postbus 40252
8004 DG Zwolle
088 525 10 50
info@odijsselland.nl
www.odijsselland.nl

KVK 68066805
BTW NL857287722B01
IBAN NL23 BNGH 0285 1729 56
BIC BNGHNL2G

kaderbrief en de begroting. Tot slot geven we de kaders van de meerjarenbegrotingen en een vooruitblik op de opbouw van het weerstandsvermogen.

Taken Omgevingsdienst
De Omgevingsdienst verzorgt de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving van milieutaken (VTH) in opdracht van provincie en gemeenten. Het gaat daarbij om de volgende taken:

1. *Basistakenpakket:* de taken zoals vastgelegd in artikel 7.1 van het besluit tot wijziging van het Besluit Omgevingsrecht (verbetering vergunningverlening, toezicht en handhaving).
2. *Basistakenpakket Plus:* de inrichtingsgebonden milieutaken, voor zover deze niet vallen onder het Basistakenpakket.
3. *Enkele specialistische milieutaken:* specialistische taken op het gebied van geluid, bodem, externe veiligheid en lucht, die aanvullend zijn op de taken die vallen onder het Basistakenpakket:
    - Geluid: de advisering op bouw/RO en verkeer;
    - Bodem: de vakinhoudelijke toetsing en beoordeling van bodemonderzoeksplannen en -rapporten, de vakinhoudelijke bodemexpertise bij ruimtelijke en civiele projecten, het bijhouden van het bodeminformatiesysteem (BIS), de uitvoering van de Wet bodembescherming (Wbb) met betrekking tot bodemverontreiniging en sanering en meldingen Besluit Uniforme Saneringen (BUS);
    - Externe Veiligheid: alle taken waarvoor moet worden voldaan aan de kwaliteitscriteria en advisering op bouw/RO;
    - Lucht: alle taken waarvoor moet worden voldaan aan de kwaliteitscriteria.

Maar de Omgevingsdienst is niet enkel een uitvoeringsorganisatie. Naast de uitvoering van bovengenoemde VTH-taken kan de Omgevingsdienst op verzoek en in aanvulling op de huidige adviestaken, het bevoegd gezag inhoudelijk advies geven ten behoeve van bijvoorbeeld een Omgevingsvisie of Omgevingsplan vanuit het perspectief van uitvoerder. U als opdrachtgevers kunt onderbouwd vorm en inhoud geven aan de afwegingsruimte die de Omgevingswet biedt en aan het gebruik van het daarvoor beschikbare ondersteunende digitale stelsel.
Daarnaast investeert de Omgevingsdienst op het thema energie en duurzaamheid, zoals de projectmatige aanpak bij toezicht op energiebesparende maatregelen, advisering bij ruimtelijke plannen en verschillende duurzaamheidsprojecten.
Ook vragen op aanverwante gebieden kunnen aan de Omgevingsdienst gericht worden, zoals veiligheid, licht, mijnbouw, natuur. We beschikken over een kennisnetwerk met onder meer 28 andere omgevingsdiensten, provincies en adviesbureaus, waardoor we zelf kunnen adviseren, hiervoor kunnen inhuren en/of verbinding kunnen leggen met partners.
Tot slot zullen we, indien we opmerkelijke situaties op andere vakgebieden aantreffen tijdens onze inspecties, dit signaleren naar de betreffende bevoegde gezagen.

Omgevingsdienst
IJSSELLAND

Relevante ontwikkelingen

Inspectieview milieu

In aanvulling op de coördinatietaak van de provincie is de Omgevingsdienst verantwoordelijk voor de samenwerking en de informatie-uitwisseling met externe partners (Politie, OM, Veiligheidsregio, Waterschap, Rijksinspecties, overige OD's e.d.). Eind 2014 is er een intentieovereenkomst gesloten met het OM en de Politie voor het digitaal uitwisselen van handhavings- en toezichtsinformatie via "Inspectieview Milieu". Informatie die beschikbaar is in eigen systemen van diverse organisaties is daarbij ontsluit baar voor een inspecteur die een controle voorbereidt. Zo kan hij zien welke collega-inspecterende-organisatie de afgelopen periode een bezoek heeft gebracht en of er iets geconstateerd is en kan daarop worden ingespeeld. Ongeveer 30 partijen, Rijksinspecties, OM, politie en Omgevingsdiensten doen hieraan mee. Wij zijn inmiddels volledig aangesloten op Inspectieview Milieu.

Energie en Duurzaamheid

Energie en Duurzaamheid is een steeds belangrijker maatschappelijk thema. In het behalen van de klimaatdoelstellingen van Parijs is ook aan de omgevingsdiensten gevraagd hier een bijdrage aan te leveren. Dat doen wij op verschillende manieren:

- In de vergunningverlening geven wij op verzoek van de opdrachtgevers steeds nadrukkelijker binnen het thema 'verruimde reikwijdte' aandacht aan energiebesparing bij bedrijven. Naast de toepassing van VTH-instrumenten attenderen we bedrijven op nieuwe technieken en moedigen we ze aan deze toe te passen en wijzen we ze op subsidiemogelijkheden;
- Bij toezicht en handhaving intensiveren wij, in overleg met het Rijk en het bevoegd gezag, de activiteiten bij branches waar kansen liggen;
- Wij besteden structureel aandacht aan Energierapportages (EED's) van bedrijven die voor een aantal categorieën jaarlijks verplicht moeten worden ingediend bij het bevoegd gezag. Naar aanleiding hiervan gaan we met hen in gesprek en zoeken naar kansen voor energiebesparing en efficiency.

Voor deze activiteiten krijgen wij deels een doeluitkering van het Rijk en de provincie, deels intensiveren wij dit in opdracht van onze opdrachtgevers vanwege het steeds grotere belang dat er aan gehecht wordt.

Asbest

Asbest is een structureel probleem in Nederland, en in het bijzonder in Overijssel vanwege haar verleden met Eternit in Goor. Nog steeds is asbest in gebonden en ongebonden vorm op grote schaal in ons milieu aanwezig. Er ligt nu een landelijk actieplan om uiterlijk in 2024 alle asbestdaken vervangen te hebben. Dit vraagt om veel extra toezichtcapaciteit vanuit de ketenverantwoordelijkheid van de Omgevingsdienst om te bevorderen dat dit op de juiste wijze gebeurd en dat het materiaal ook afgevoerd wordt naar de juiste verwerker. Daarnaast vraagt de kwestie met asbest verontreinigd straalgrit naar verwachting in 2018 in onze regio ook nog veel aandacht.

Risicobedrijven

In de regio IJsselland zijn er slechts enkele bedrijven die onder het Besluit Risico's Zware Ongevallen (BRZO) vallen. Dit zijn de bedrijven met de grootste

veiligheidsrisico's en de uitvoering van de VTH-taken daarvan zijn wettelijk belegd bij de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN). In de categorie daar net onder zijn echter enkele tientallen bedrijven gevestigd in onze regio. In navolging van een aantal andere regio's in Nederland gaan wij in 2018 ook specifiek aandacht aan deze groep bedrijven besteden. Het gaat hierbij vooral om het in zicht krijgen van de actuele veiligheidsrisico's in relatie tot de bestaande normeringen. In geval van afwijkingen zullen wij met de bedrijven in gesprek gaan en maatregelen afspreken.

Ketentoezicht- en strafrecht
In onze regio zijn veel afvalverwerkers actief. Een sector die veel werkgelegenheid oplevert en ook tot innovaties leidt die een circulaire economie dichterbij brengen. Anderzijds kleven er ook veel risico's aan deze sector, reden waarom wij stevig in zullen zetten om meer zicht en grip hierop te krijgen en notoire overtreders bestuursrechtelijk en zo nodig strafrechtelijk zullen aanpakken. We doen dit zo nodig ook samen met andere omgevingsdiensten, bijzondere opsporingsdiensten, Rijksinspecties, politie en justitie.

Governance op de Omgevingsdienst
Verder maken we van deze brief gebruik om in te gaan op toezicht, sturing, verantwoording en beheersing van de GR Omgevingsdienst IJsselland. Het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst IJsselland wordt gevormd door bestuurders uit de colleges van alle deelnemende overheden. Uit hun midden is het Dagelijks Bestuur gekozen. De directeur van de Omgevingsdienst fungeert in beide besturen als secretaris.

De verticale sturing en verantwoording wordt vormgegeven door de jaarlijkse kaderbrief en begroting, welke laatste na raadpleging van raden en staten, door het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst wordt vastgesteld. De verantwoording gebeurt door middel van de jaarrekening welke na raadpleging van raden en staten, door het Algemeen Bestuur wordt vastgesteld, waarna een kopie aan de Minister van Binnenlandse Zaken wordt verstrekt (artikel 33).

De horizontale sturing en beheersing geschiedt door middel van dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) die tussen de deelnemende overheden en de Omgevingsdienst worden afgesloten voor meerdere jaren. Hierbinnen worden jaaropdrachten verstrekt. Deze DVO's en jaaropdrachten betreffen de wettelijk verplicht in te brengen taken, maar ook 'facultatieve' taken. Tevens verstrekt het bevoegd gezag het mandaat aan de Omgevingsdienst dat nodig is voor de uitvoering van de DVO. Door middel van periodieke rapportages worden de partners geïnformeerd over de uitvoering van deze DVO's en de jaaropdrachten. De betaling door de deelnemers is vooralsnog gekoppeld aan de ingebrachte taken. Vanaf 2020 is het voornemen om geleidelijk over te gaan op outputfinanciering.

Omgevingsdienst
IJSSELLAND

Deze kaderbrief en de begroting
In de statuten van deze GR is opgenomen dat het Dagelijks Bestuur voor 15 april van elk jaar de algemene financiële en beleidsmatige kaders toestuurt aan Provinciale Staten en raden van de deelnemers (artikel 32.1). Deze kaderbrief voorziet hierin. De GR meldt ook dat het Dagelijks Bestuur uiterlijk 5 juni 2018 de ontwerpbegroting zal toezenden aan raden en staten die binnen acht weken hun zienswijzen kenbaar kunnen maken (artikel 32.2 en 32.4). Uw reacties op deze brief kunnen dan ook verwerkt worden in de ontwerpbegroting.

2018 is het eerste jaar voor de Omgevingsdienst. Om deze reden kunnen we in deze kaderbrief niet de wijzigingen in het beleid aangeven ten opzichte van het verleden.

Kaders begroting
Voor de kostenopbouw van de programmabegroting 2019-2023 stel ik voor om de Wet Gemeenschappelijke Regelingen, het Besluit Begroting en Verantwoording, de kaders van de begroting 2018 en het bedrijfsplan als uitgangspunten te gebruiken. We hebben als doelstelling om vanaf 2020 een efficiencybesparing te kunnen realiseren van 2% per jaar over de jaren 2020 t/m 2023.

Meerjarenbegroting	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Loonsom	6.876.599	6.876.599	7.041.637	7.210.637	7.383.692	7.560.901
Indexatie		2,4	2,4	2,4	2,4	2,4
Subtotaal loonsom	6.876.599	7.041.637	7.210.637	7.383.692	7.560.901	7.742.362
Overige kosten	3.179.800	3.179.800	3.230.677	3.288.829	3.351.317	3.414.992
Indexatie		1,6	1,8	1,9	1,9	1,9
Subtotaal overige kosten	3.179.800	3.230.677	3.288.829	3.351.317	3.414.992	3.479.876
Totale basisbegroting	10.056.399	10.272.314	10.499.465	10.735.009	10.975.892	11.222.239
Besparingsperc cumulatief	-	-	2%	4%	6%	8%
Beoogde besparing cumulatief	-	-	209.989	429.400	658.554	897.779
Begroting na besparing	**10.056.399**	**10.272.314**	**10.289.476**	**10.305.608**	**10.317.339**	**10.324.459**

De berekening van de bijdrage voor de begroting 2019 gebeurt op dezelfde manier als bij de begroting van 2018. De verdeelsleutel blijft ook hetzelfde. In 2020 maken we een start met outputfinanciering, hierdoor zal mogelijkerwijs de verdeelsleutel gaan veranderen. De voorgestelde indexaties voor loon en overige kosten zijn gelijk aan de systematiek zoals deze wordt toegepast door de Veiligheidsregio IJsselland. Het betreft hier een raming welke, waar nodig, gecorrigeerd wordt met de werkelijke cijfers.

Weerstandsvermogen
Het ministerie van Binnenlandse Zaken heeft de Omgevingsdienst bij het vaststellen van de begroting 2018 bericht dat zij 2% weerstandvermogen een te geringe buffer vindt. Daarbij is door het ministerie in overweging gegeven om in de komende periode een nota Weerstandvermogen vast te stellen. Het Dagelijks Bestuur neemt dit advies over en zal tegelijk met de liquidatie van de netwerk-RUD en de conceptbegroting 2018 het Algemeen Bestuur genoemde nota en een voorstel voor de opbouw van weerstandsvermogen voorleggen.

Tot slot
Door middel van deze brief nodig ik u uit om te reageren op de in deze brief geschetste uitgangssituatie. Uw reactie kan dan betrokken worden in de opstelling van de

Omgevingsdienst
IJSSELLAND

(ontwerp) begroting 2019 en de meerjarenbegroting. Ik verzoek u deze reactie **uiterlijk 1 april as**. schriftelijk kenbaar te maken.
De GR staat van nature op enige afstand van uw raad c.q. staten. Om deze afstand te overbruggen zijn we altijd bereid een toelichting te geven op de werking, financiën en/of sturing en resultaten van de Omgevingsdienst IJsselland.

Met vriendelijke groet,

Omgevingsdienst IJsselland,

mr. drs. B. Koelewijn,
voorzitter Dagelijks Bestuur

Omgevingsdienst
IJSSELLAND

Bijlage 1: Toelichting op relevante wet- en regelgeving

Wettelijke / juridische status omgevingsdiensten

Op 14 april 2016 is de Wet VTH in werking getreden. Deze wet ziet toe op het wijzigen van een aantal artikelen in de Wabo, de Flora- en faunawet, de Monumentenwet 1988, de Waterwet, de Wet op de economische delicten, de Woningwet en de Wet natuurbescherming. De Wet VTH heeft als doel een veilige en gezonde leefomgeving, door het bevorderen van de kwaliteit en samenwerking bij de uitvoering en handhaving van het omgevingsrecht. In de wet is onder meer een basistakenpakket voor de Omgevingsdiensten vastgelegd. Daarnaast bevat de wet afspraken over de kwaliteitsverbetering waar de provincies en gemeenten als bevoegd gezag verantwoordelijk voor zijn. Daartoe hebben IPO en VNG een modelverordening kwaliteit VTH opgesteld ten behoeve van de provincies en gemeenten als bevoegd gezag. Naast de wet is er inmiddels ook een Algemene maatregel van Bestuur VTH in de vorm van een wijziging van het Besluit Omgevingsrecht (BOr). In de BOr wordt een vertaalslag gemaakt van de Package Deal (basistakenpakket), zijn procescriteria opgenomen voor vergunningverlening en wordt de basis gelegd voor een gemeenschappelijk inspectiesysteem (Inspectieview Milieu). Deze AMvB wordt in een later stadium verwerkt in de AMvB's die onder de Omgevingswet komen te vallen, maar is nu apart vormgegeven vanwege de eerdere inwerkingtreding van de Wet VTH. Het voor de RUD IJsselland wellicht belangrijkste gevolg uit de Wet VTH is dat zij haar juridische basis als netwerk, verankerd in de Bestuursovereenkomst van 2012, uiterlijk per 1 januari 2018 gewijzigd zal moeten hebben en gebracht binnen de kaders van de Wet. Dit transitieproces, van RUD IJsselland naar OD IJsselland, is per 1 januari 2018 juridisch en organisatorisch afgerond, inhoudelijk ligt er natuurlijk nog een flinke uitdaging.

Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving

De ontwikkelingen rond de Wet VTH, feitelijk de aanpassing van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, zijn het afgelopen jaar zorgvuldig gevolgd. De wijze waarop de kwaliteit van uitvoering dient te worden gewaarborgd is nu duidelijker. Procescriteria uit de set Kwaliteitscriteria 2.1 zijn voor het milieudeel vertaald in het Besluit omgevingsrecht. De overige Wabo-taken (waaronder de niet BTP milieutaken) kunnen vanuit in de wet opgenomen zorgplicht eveneens in een verordening worden geregeld, hetgeen alle partners in IJsselland inmiddels gedaan hebben. Op deze wijze is er een stevige basis gelegd voor een kwalitatief goede uitvoering van de VTH-taken in IJsselland, zowel door de OD wat betreft de milieutaken als door de partners zelf voor de andere VTH-taken.

Omgevingswet

De Omgevingswet is in juni 2015 aangenomen door de Tweede Kamer en het bestuursakkoord implementatie Omgevingswet is ondertekend. En nu? Wachten tot de implementatie? Het was de bedoeling dat de Omgevingswet eind 2018 operationeel was, maar dat is niet haalbaar, inmiddels is dit opgeschoven naar 2021. Dat komt doordat er meer tijd nodig is voor de parlementaire behandeling en de implementatie van de Omgevingswet. De datum voor inwerkingtreding klinkt nog ver weg, maar de invoering van deze wet is een enorme operatie die alleen kan slagen als we nu al beginnen. De Omgevingswet betekent niet alleen nieuwe wetgeving, het betekent ook een andere manier van werken en een cultuurverandering. Dit betekent wel dat we ons

nu al moeten gaan voorbereiden op de implementatie van de Omgevingswet. De invoering van de Omgevingswet rust op twee pijlers: de invoering van een nieuw digitaal stelsel (DSO = Digitaal Stelsel Omgevingswet) en een nieuwe werkwijze bij gemeenten, provincies en waterschappen. Om te zorgen voor samenhang tussen de digitalisering en het transitieproces bij die overheden, kiezen de partijen ervoor om de coördinatie van de implementatie in handen te leggen van Rijkswaterstaat via het programma 'Aan de slag met de Omgevingswet'. De Omgevingswet integreert een groot aantal wetten en AMvB's in het fysieke domein om zo integraler te kunnen werken, kosten te reduceren en procedures te bekorten of overbodig te maken. Het idee achter de Omgevingswet ondersteunt de werkwijze die wij als Omgevingsdienst voorstaan. In de memorie van toelichting worden OD's zelfs expliciet genoemd in de zin dat zij een sleutelrol zullen vervullen in het stelsel. De Omgevingswet is een zogenaamde 'Kaderwet' wat betekent dat veel zaken nog uitgewerkt moeten worden in ministeriële besluiten en AMvB's. Ook zal door het vergunningvrij maken van veel activiteiten de toezichts- en handhavingslast toenemen. Kortom, de intentie van de Omgevingswet is prima en wordt ook breed onderschreven, de praktijk zal moeten uitwijzen of de intenties ook daadwerkelijk tot de beoogde resultaten leiden.
In de nieuwe Omgevingsdienst zullen we capaciteit en kwaliteit moeten vrijmaken om de consequenties van de Omgevingswet voor onze uitvoeringsorganisatie in beeld te brengen.

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 12 maart 2018

onderwerp	Beantwoording artikel 45 vragen D66 - Blockchain kansen voor Zwolle
portefeuillehouder	Jan Brink
informant	Hol, Marrie (72681)
medeopstellers	
afdeling	Advies en Faciliteiten Management
bijlagen	Voorstel: Informatienota beantwoording artikel 45 vragen D66 - Blockchain kansen voor Zwolle Bijlage: Art 45 vragen D66- Blockchain kansen voor Zwolle

Voorgesteld besluit raad

kennis te nemen van:
1. De beantwoording van de Art. 45 vragen van D66 inzake Blockchain kansen voor Zwolle.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 16 januari 2018

Onderwerp	Artikel 45 vragen D66: Blockchain kansen voor Zwolle
Versienummer	0.2

Portefeuillehouder J.E. Brink

Informant M. Hol
Afdeling / ZWAF
Telefoon 038 498 2681
Email M.Hol@zwolle.nl

Bijlagen

- Artikel 45 vragen D66: Blockchain kansen voor Zwolle

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. De beantwoording van de Art. 45 vragen van D66 inzake Blockchain kansen voor Zwolle.

Datum 16 januari 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding

Artikel 45 vragen D66: Blockchain kansen voor Zwolle. In deze informatienota worden de door D66 gestelde vragen beantwoord.

Kernboodschap

1. Is de gemeente Zwolle bekend met de Blockchaintechnologie en de kansen (en risico's) die dit met zich meebrengt?

   Gemeente Zwolle is bekend met de Blockchaintechnologie. De kansen die deze technologie biedt worden serieus verkend. Samen met andere gemeenten en marktpartijen lopen op dit moment pilots om de kansen en risico's helder in beeld te brengen.
   De kans van blockchaintechnologie is dat het de potentie heeft om eigenaarschap en wederzijds vertrouwen op een betere wijze te organiseren of te faciliteren. Voor gemeenten leidt dat mogelijk tot baanbrekende innovaties. Een andere kans is de zekerheid die de blockchain biedt over de integriteit van de data. Dit vergroot het vertrouwen tussen partijen. In bijna alle blockchainoplossingen kan hiermee de klant (de burger) nog meer centraal gesteld worden.
   De grootste voordelen van blockchain zijn de snelheid welke zich uit in nagenoeg realtime procesafhandeling en het verminderen van de administratieve lasten. Ook verlaagt het de kans op fraude omdat er meer grip is op eigen data en er binnen de keten gebruikt gemaakt wordt van dezelfde administratie en gegevens.
   Bij de inzet van blockchaintechnologie zijn er ook risico's en aandachtspunten: Zo kent het nog veel beperkingen en daarmee zijn de "echte totale" blockchain oplossingen beperkt, waarbij de beschikbaarheid van de juiste data geborgd moet zijn. Het waarborgen van privacy en beveiliging, zonder al teveel concessies te doen op het gebied van usability is ook een aandachtpunt. Daarnaast zal er aandacht moeten zijn voor de menselijke en technische kant. Een blockchainoplossing vraagt om goede begeleiding van deelnemers, in kwetsbare doelgroepen bevinden zich ook niet-digivaardige mensen. De integratie in de architectuur, met bestaande applicaties van gemeente Zwolle zoals de financiële applicatie waar de financiële transacties en verrekeningen moeten landen.
   Blockchaintechnologie zorgt voor hoge verwachtingen, het lijkt een oplossing voor alles. De komende tijd wordt onderzoek gedaan naar waar het echt bij kan dragen.

2. Zijn er plannen om Blockchaintechnologie toe te passen / welke?

   Er worden op dit moment landelijke verkenningen uitgevoerd voor pilots in het Sociaal Domein zoals het ontwikkelen van een gemeentelijke pas waarmee inwoners met lagere inkomens specifieke door de overheid gesubsidieerde diensten afnemen. Ook wordt er onderzocht of er een pilot gestart kan worden voor het bijhouden van de kWh(kilowattuur) die geleverd worden door zonnepanelen. Samen met o.a. gemeente Groningen, Enschede en Deventer is er een pilot gestart voor de realisatie een platform waarop burgers via een slimme eenvoudige manier voor het aanvragen van voorzieningen zoals bijstandsuitkering, maatschappelijke ondersteuning etc. Indien de resultaten positief zijn zal in gebruik name in 2019 plaatsvinden.

3. Welke opgaven zouden volgens u goed in aanmerking kunnen komen voor optimalisatie d.m.v. Blockchaintechnologie?
   Door de dienstverlening te realiseren met behulp van blockchain wordt deze sneller, efficiënter, transparanter en veiliger ingericht. Daarbij vindt de procesafhandeling als keten plaats, waarbij de registratie en workflow middels zaaksystemmen uitgevoerd worden.

Ook wordt gedacht aan:
- real-time auditing;
- regie op eigen gegevens bij de inwoner;
- meer datagedreven werken:
- al het dataverkeer via Internet of Things en sensortechnologie (Denk aan Smart City toepassingen of afvaltransport bijvoorbeeld);
- het sneller uitbetalen van leveranciers en uitzendbureaus door middel van smart contracts;
- het vastleggen van eigenaarschap (van gebouwen land bijv.);
- het innen van toeristenbelasting

4. Los van de technologie heeft Blockchaintechnologie ook organisatorische impact (andere rol, anders werken). Welke kansen (en bedreigingen) ziet u hier?

Blockchain kan van disruptieve invloed zijn op de taakuitvoering en positie van o.a. de lokale overheid, omdat blockchain van invloed is op het genereren van publieke waarde. Op basis van categorieën en typen blockchaintoepassingen kan geconcludeerd worden dat blockchain een stip op de horizon zet. Inzet van blockchaintechnologie zorgt ervoor dat administratieve processen efficiënter verlopen en de controlefunctie van de overheid gedecentraliseerd wordt naar betrokken partijen. Informatieveiligheid kan in deze vergaande gedigitaliseerde wereld beter gegarandeerd worden. Daarnaast wordt de roep van de burger om meer transparantie gehonoreerd door de burger eigenaar te maken van elk onderdeel van zijn identiteit. Dit heeft een disruptieve werking heeft op huidige denk- en werkwijzen en vraagt daarmee om andere procesinrichtingen. Blockchainimplementaties brengen rolverschuivingen met zich mee. Veel blockchain use cases richten zich op ‘simpele’ repetitieve processen, zoals het aanvragen, toekennen en afhandelen van o.a. subsidies. De veelal controlerende rol van gemeenten kan met blockchain veranderen in een meer rand voorwaardelijke rol binnen het proces. Waar een aanvraag eerst van de ene naar de andere afdeling wordt gestuurd en wordt gecontroleerd, handelt blockchaintechnologie snel alle ‘simpele’ checks af. Ambtenaren kunnen zich dan richten op de taken die de meeste waarde toevoegen. De meer eenvoudige taken van de processen worden geautomatiseerd uitgevoerd waardoor er naast meer regisseurs en minder uitvoerders ook minder mensen nodig zijn bij de uitvoering van de processen.

5. Ziet u mogelijkheden voor democratische vernieuwing m.b.v. Blockchaintechnologie?

Ja, de processen van interactieve beleids- en besluitvorming zullen ingrijpend veranderen door de inzet van blockchaintechnologie.
Blockchaintechnologie kan co-creatie tussen burger en overheid stimuleren door eigen initiatief en zelforganisatie van burgers om diensten samen te ontwikkelen en maatschappelijke vraagstukken op te pakken. Om dit mogelijk te maken is het nodig dat de politiek, burgers en overheden de ruimte gaat geven om diensten en taken op lokaal niveau in te vullen zonder dat dit al van te voren op detail is ingevuld. In de scenario’s voor de steden van de toekomst zien we dat in het ultieme scenario over twintig jaar alle gebouwen en objecten met internet zijn verbonden (een ‘internet of things’) en beschikken over sensoren om informatie uit de omgeving te halen. Deze intelligente steden kunnen enerzijds gebruikt worden door overheden om alle processen in de stad te volgen en zelfs mensen erin te volgen. De overheid die vanuit een ‘control room’ alle burgers en processen (ondersteunt door blockchain) in de stad kan volgen. Diezelfde intelligente steden kunnen echter ook een ideale omgeving worden voor een verbeterde participatie van burgers. Juist op het lokale niveau en de fysieke locatie, daar waar mensen samen komen, waar de omgeving tastbaar is en waar burgers direct geconfronteerd worden met de keuzes die gemaakt moeten worden. De overheid zou zo meer gebruik kunnen maken van de burger door publieke taken zoals veiligheid, gezonde leefomgeving en de ruimtelijke inrichting samen met burgers op te pakken, te gaan co-creëren.

Consequenties
Niet van toepassing.

Communicatie
Niet van toepassing.

Vervolg
Niet van toepassing.

Openbaarheid
Openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 42882

Onderwerp Beantwoording artikel 45 vragen D66 - Blockchain kansen voor Zwolle

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 06-02-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Vragen o.b.v. art. 45 reglement van orde

Aan: College van b en w

Van: D66, Sonja Paauw

Datum: 5 januari 2018

Onderwerp: Blockchain kansen voor Zwolle

Geacht college,

2017 was het jaar waarin de Bitcoin en de achterliggende transactietechnologie Blockchain meer dan ooit in de belangstelling stonden.

Blockchaintechnologie kan voor allerlei transacties worden gebruikt. Blockchaintechnologie houdt bij en maakt inzichtelijk wie welke handelingen verricht (en zorgt dus voor transparantie) en kan daardoor fraude tegen gaan. Ook voor gemeenten zijn er volop kansen rond deze nieuwe technologie. Dit blijkt ook uit de (succesvolle) pilots die bij verschillende gemeenten zijn gedaan.

Vanuit de pilots komt dat gemeenten met het gebruik van blockchain:

- De inwoner echt de regie over zijn gegevens geven. De burger is in staat zelf zijn geverifieerde identiteitsgegevens en informatie te delen met wie en welke organisatie hij of zij wil.
- Een gedeelde, real-time informatiepositie realiseren met hun netwerkpartners, zorgaanbieders en leveranciers.
- Dienstverlening verbeteren door ketenprocessen efficiënter, sneller, transparanter en veiliger in te richten.
- Datamanagement verbeteren. Stoppen met het kopiëren van databases met de daaruit voortvloeiende verschillen tussen databases, met corrigeren van fouten in gegevens en met het achterhalen van informatie bij netwerkpartners.
- Pro-actief dienstverlenen. Aanvragen voor een subsidie, vergunning of hulpverlening door burgers en ondernemers overbodig maken, door burgers en ondernemers in hun eigen digitale omgeving een box aan te laten vinken dat ze gebruik willen maken van een regeling.

(https://www.gemeente.nu/dienstverlening/e-overheid/pilots-brengen-potentie-blockchain-gemeenten-aan-licht/).

Bovenstaande voorbeelden laten zien dat Blockchaintechnologie de belofte biedt om processen transparanter, efficiënter en betrouwbaarder uit te voeren. Daarnaast geeft het gebruik van Blockchaintechnologie de kans om als gemeente een andere rol te nemen naar inwoners en om krachtiger samen te werken in netwerkorganisaties.

De Blockchaintechnologie biedt kansen om transparanter, betrouwbaar en efficiënter te werken. Ook geeft het de kans om een andere rol aan te nemen in de samenwerking met inwoners, bedrijven en instellingen, waardoor bureaucratie en overbodige regels verminderen.

We stellen daarom de volgende vragen:

1. Is de gemeente Zwolle bekend met de Blockchaintechnologie en de kansen (en risico's) die dit met zich meebrengt?
2. Zijn er plannen om Blockchaintechnologie toe te passen / welke?
3. Welke opgaven zouden volgens u goed in aanmerking kunnen komen voor optimalisatie d.m.v. Blockchaintechnologie?
4. Los van de technologie heeft Blockchaintechnologie ook organisatorische impact (andere rol, anders werken). Welke kansen (en bedreigingen) ziet u hier?
5. Ziet u mogelijkheden voor democratische vernieuwing m.b.v. Blockchaintechnologie?

Met dank voor uw beantwoording.

Sonja Paauw

D66

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 12 maart 2018

onderwerp	Beantwoording artikel 45 vragen PvdA - verkeersveiligheid toegang Sauna Swoll
portefeuillehouder	Michiel van Willigen
informant	Bosch, Willem (2765)
medeopstellers	Wolters, Theo (2304)
afdeling	Leefomgeving
bijlagen	Voorstel: Informatienota beantwoording artikel 45 vragen PvdA - verkeersveiligheid toegang Sauna Swoll

Voorgesteld besluit raad

Kennis te nemen van de beantwoording van de artikel 45-vragen van de fractie van de PvdA inzake Verkeersveiligheid toegang Sauna Swoll

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 29 januari 2018

Onderwerp	Beantwoording art 45 vragen verkeersveiligheid toegang Sauna Swoll
Versienummer	V0.2

Portefeuillehouder Michiel van Willigen

Informant W.A. Bosch
Afdeling Ruimtelijke Planvorming / EC
Telefoon 038 498 2765
Email WA.Bosch@zwolle.nl

Bijlagen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De beantwoording van de artikel 45-vragen van de fractie van de PvdA inzake Verkeersveiligheid toegang Sauna Swoll

Datum 29 januari 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
De PvdA-fractie heeft artikel 45-vragen gesteld over de verkeersonveiligheid op de nieuwe toegangsweg naar Sauna Swoll. In deze informatienota geven wij een antwoord op deze vragen.

Vragen en beantwoording
1. Bent u bekend met de situatie rondom de nieuwe toegang tot Sauna Swoll?
2. Bent u bekend met de ongerustheid bij het bedrijf en haar bezoekers over de verkeersveiligheid van deze toegang?
3. Bent u bereid om in overleg met de provincie en het Rijk maatregelen te bepleiten (vangrail, straatverlichting) die de (ervaren) verkeersveiligheid ter plaatse kunnen vergroten?

Ad 1 Ja, wij zijn bekend met de stuatie rondom de nieuwe toegangsweg naar Sauna Swoll. Onze betrokken medewerkers komen regelmatig ter plekke en zijn door Rijkswaterstaat en Sauna Swoll geinformeerd.
Ad 2 Ja. Wij zijn bekend met de ongerustheid van Sauna Swoll en haar bezoekers en hebben hun ongerustheid over de verkeersonveilige situatie ter plekke ook uitgebreid besproken met de opdrachtgever van dit project Rijkswaterstaat en de uitvoerende aannemer Heijmans.
Ad 3 Ja, wij hebben in de afgelopen periode meerdere keren bij Rijkswaterstaat (extra) maatregelen bepleit om de verkeersveiligheid op de nieuwe toegangsweg naar Sauna Swoll te vergroten. Rijkswaterstaat en Heijmans hebben op dat punt ook meerdere keren actie ondernomen door het plaatsen van hekkken en borden. Het gaat echter om een tijdelijke en nieuwe verkeerssituatie die nog volop in uitvoering is en ook in de loop van dit jaar op onderdelen zal wijzigen.
Inmiddels heeft Rijkswaterstaat aan de Gemeente Zwolle en Sauna Swoll toegezegd een vangrail te plaatsen in de bocht van de toegangsweg naar Sauna Swoll. In de bocht is reeds extra verlichting geplaatst. Wij menen dat met deze extra maatregelen aan de ongerustheid van het bedrijf en haar bezoekers wordt tegemoet gekomen en de ervaren verkeersveiligheid op korte termijn voldoende wordt vergroot.

Communicatie
Rijkswaterstaat heeft de betrokkenen geinformeerd over de aanvullende maatregelen.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 43217

Onderwerp Beantwoording artikel 45 vragen PvdA - verkeersveiligheid toegang Sauna Swoll

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 06-02-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 12 maart 2018

onderwerp	Beantwoording artikel 45 vragen Swollwacht/D66 - boot Schuttevaerkade
portefeuillehouder	Eefke Meijerink
informant	Dop, Henriette van (3334)
medeopstellers	
afdeling	Juridische zaken
bijlagen	Voorstel: Informatienota beantwoording artikel 45 vragen Swollwacht en D66 - boot Schuttevaerkade

Voorgesteld besluit raad

kennis te nemen van:
Beantwoording door het college van artikel 45 vragen Swollwacht/D66 inzake boot Schuttevaerkade 7 te Zwolle.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 31 januari 2018

Onderwerp	Beantwoording artikel 45 vragen Swollwacht/D66 inzake boot Schuttevaerkade
Versienummer	V1

Portefeuillehouder H.J. Meijer/E.G. Meijerink

Informant H.C.S. van Dop/I. van der Zee
Afdeling Juridische Zaken
Telefoon 038 498 3334/2434
Email hcs.van.dop@zwolle.nl/i.van.der.zee@zwolle.nl

Bijlagen Beantwoording artikel 45 vragen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:
Beantwoording door het college van artikel 45 vragen Swollwacht/D66 inzake boot Schuttevaerkade 7 te Zwolle.

Inleiding
Swollwacht en D66 hebben vragen gesteld over de boot aan de Schuttevaerkade 7. Het college heeft daarop de volgende antwoorden:

Vraag 1
Hoe verhoudt het afgeven van de gedoogbeschikking zich tot de beginselplicht tot handhaven (zie ook beleidsnotitie Gedogen is uitzondering gemeente Zwolle 2003)?

Antwoord:
Dat bijt elkaar in dit geval niet. In dit geval is er gedoogd omdat er qua regelgeving sprake was van een overgangssituatie. Er was in het verleden voor woonschepen geen (bouw)omgevingsvergunning op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) nodig. Dat is veranderd sinds de Raad van State in april 2014 heeft geoordeeld dat woonboten die bedoeld zijn om ter plaatse als woning te functioneren ook als bouwwerk moeten worden gezien. Voor dergelijke woonboten is sindsdien dus een (bouw)omgevingsvergunning nodig en geldt hetzelfde wettelijke toetsingskader als voor op het land gebouwde bouwwerken met dezelfde functie. Omdat die (landelijke en gemeentelijke) regelgeving niet voor woonboten is geschreven, kunnen bestaande woonboten hier echter niet aan voldoen. Het gaat dan bijvoorbeeld om de bouwtechnische- en bouwveiligheidseisen in het Bouwbesluit 2012 en de maatvoeringsvoorschriften in het bestemmingsplan. Een omgevingsvergunning kán dus niet verleend worden. Voor bestaande woonboten is daarom overgangsrecht gecreëerd, in die zin dat hiervoor van rechtswege een omgevingsvergunning wordt verstrekt. In de op 1 januari 2018 in werking getreden “Wet verduidelijking voorschriften woonboten” is bepaald dat indien voor een woonboot op grond van een gemeentelijke verordening een ligplaatsvergunning is verleend, die vergunning gelijkgesteld wordt met een omgevingsvergunning voor bouwen, afwijken van het bestemmingsplan en brandveilig gebruik. Hierop anticiperend en in verband met de op 29 augustus 2017 alsnog verleende ligplaatsvergunning op grond van de gemeentelijke Ligplaatsverordening is daarom op 20 september 2017 een Wabo-gedoogbeschikking verleend. Het college heeft daarbij tevens in acht genomen dat niet is gebleken dat afzien van handhavend optreden

gedurende deze periode (tot 1 januari 2018) zal leiden tot onevenredige schade of hinder voor derden. Het verlenen van een gedoogbeschikking was in dit geval aldus de geeigende weg.

Vraag 2
Kunt u aangeven wanneer de juridische procedures afgerond zijn en tot wanneer de eigenaar van de boot de tijd heeft om aanpassingen te doen?

Antwoord:
De proceduretijd hebben we niet in de hand. De zaak ligt onder de rechter. Aanpassingen kunnen we pas afdwingen nadat de ligplaatsvergunning onherroepelijk is geworden, dus nadat de juridische procedures zijn afgerond. Op 5 maart a.s. zal de zitting bij de rechtbank plaatsvinden.

Vraag 3
Wat kunt u doen om ervoor te zorgen dat het betreffende schip alsnog aan gewenste beeldkwaliteit voldoet of een andere ligplaats krijgt buiten de Zwolse grachten?

Antwoord:
Zodra de ligplaatsvergunning onherroepelijk is geworden, moet het schip binnen 6 maanden worden aangepast aan de geaccordeerde tekeningen. Daarmee voldoet het schip volgens het college aan de Ligplaatsverordening en de daarin opgenomen criteria over het uiterlijk van de boot.
Er zijn geen vrije ligplaatsen in Zwolle waar dit schip naar toe zou kunnen. De eigenaar van het schip kan alleen een andere ligplaats krijgen als iemand anders wil ruilen en dat moet dan iemand zijn met een historisch schip, dat niet al binnen de grachten ligt. Daar zijn er heel weinig van. De betreffende mensen zijn in 2016 al benaderd maar deze hebben aangegeven niet te willen ruilen.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 43413

Onderwerp Beantwoording artikel 45 vragen Swollwacht/D66 - boot Schuttevaerkade

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 06-02-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 12 maart 2018

onderwerp	Beantwoording artikel 45 vragen VVD - Opheffing Veldboeket en Ridderspoor per 01-08-2019
portefeuillehouder	Jan Brink
informant	Vries, Daphne de (3373)
medeopstellers	
afdeling	Maatschappelijke Ontwikkeling
bijlagen	Voorstel: Informatienota beantwoording artikel 45 vragen VVD - Opheffing Veldboeket en Ridderspoor per 01-08-2019 Bijlage: VVD - Onduidelijkheid bij ouders na uitstel sluiting Veldboeket en Ridderspoor

Voorgesteld besluit raad

kennis te nemen van:
1. de antwoorden op de artikel 45 vragen van de fractie van de VVD over de opheffing van de basisscholen “Het Veldboeket” en “De Ridderspoor” per 1 augustus 2019;

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 1 februari 2018

Onderwerp	Artikel 45 vragen Opheffing Veldboeket en Ridderspoor per 01-08-2019
Versienummer	V1.2

Portefeuillehouder J.E. Brink

Informant D de Vries
Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling / OW
Telefoon 038 498 3373
Email D.de.Vries@zwolle.nl

Bijlagen 1. Artikel 45 vragen VVD d.d. 18 januari 2018

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. de antwoorden op de artikel 45 vragen van de fractie van de VVD over de opheffing van de basisscholen “Het Veldboeket” en “De Ridderspoor” per 1 augustus 2019;

Datum 1 februari 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
De fractie van de VVD heeft vragen gesteld naar aanleiding van persberichten over de voorgenomen opheffingvan Het Veldboeket en De Ridderspoor per 1 augustus 2019. In deze informatienota informeren wij u over onze antwoorden op de schriftelijke vragen; dit in aansluiting op de informatieronde van 29 januari 2018.

Kernboodschap
Vragen van de VVD d.d. 18 januari 2018

1. Heeft het College kennis genomen van het artikel waarin ouders aangeven dit besluit niet te begrijpen?
Ja.

2. Is het College het met de VVD eens dat het voor ouders van groot belang is duidelijkheid te hebben over de besluiten die er genomen worden mbt de scholen van hun kinderen en dat ze dit niet vanuit een krant zouden moeten lezen?
Het opheffen van de scholen De Ridderspoor en Het Veldboeket is geen gemakkelijk besluit voor alle partijen, want de impact voor de kinderen en ouders is groot. Daarom vindt het college duidelijkheid van groot belang. In de correspondentie van OOZ naar onder andere de ouders is de procedure toegelicht en is aangegeven welke besluiten nodig zijn. In deze correspondentie is aangegeven dat sluiting per 1 augustus 2019 een optie is.

3. Wat heeft het College gedaan om deze boodschap op een zorgvuldige manier te communiceren met ouders en leerlingen?
De directie OOZ is de partner en het aanspreekpunt van de gemeente in dit geval. De gemeente communiceert met OOZ en de communicatie richting de ouders verloopt via OOZ. De gemeente communiceert dus niet rechtstreeks met de ouders van de leerlingen op de scholen. In de communicatie van OOZ naar de ouders en leerlingen is ook de rol van de gemeente omschreven en de verschillende opties rondom de sluiting. Er is aangegeven dat als de besluitvorming na 1 februari 2018 plaatsvindt, dat de opheffing van de scholen feitelijk per 1 augustus 2019 plaats vindt.

4. Deelt het College de genoemde zorg van ouders dat er door het uitstellen van de sluiting nu een mogelijk onwenselijke situatie ontstaat, aangezien er mogelijk een te klein aantal leerlingen over blijft om kwalitatief goed onderwijs te kunnen leveren?
In het voorstel en in de informatieronde van 29 januari 2018 is aangegeven dat er gezien de wettelijke regels geen mogelijkheden zijn om de scholen al vanaf het nieuwe schooljaar op te heffen. Het besluitvormingsproces kan niet meer op tijd worden afgerond. Dit is ook met u gecommuniceerd in de beantwoording van de artikel 45 vragen van oktober. Het uitgangspunt moet daarom nu vooral zijn hoe de consequenties hiervan op een goede manier kunnen worden opgevangen. Er zal praktisch gekeken moeten worden naar waar de leerlingen, ouders en docenten het meest bij gebaat zijn.

5. Welke rol ziet het College voor de gemeente weggelegd om de ontstane onduidelijkheid voor ouders en leerlingen weg te nemen?

Het College heeft via de voorliggende raadsnota haar duidelijkheid verschaft. Gezien de wetgeving is er helderheid omtrent de datum van sluiting van de scholen. Ook heeft het college nadrukkelijk aangegeven dat we het bevoegd gezag niet overnemen. Daarmee is het, indien de raad instemt, onherroepelijk dat de scholen worden opgeheven per 1 augustus 2019. Het is aan het OOZ om samen met leerlingen, ouders en docenten om een zorgvuldig vervolgproces te doorlopen. Gemeente en OOZ blijven daarover ook in contact staan.

Openbaarheid
Deze nota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 43539

Onderwerp Beantwoording artikel 45 vragen VVD - Opheffing Veldboeket en Ridderspoor per 01-08-2019

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 06-02-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Vragen ex. artikel 45 van het regelement van orde van de gemeenteraad.
Schriftelijke vragen: Onduidelijkheid bij ouders na uitstel sluiting Veldboeket en Ridderspoor

Zwolle, 18 Januari 2018

Geacht college van burgemeester & wethouders,
In het artikel in de stentor van 18-01-2018 'verbazing over uitstel van executie' kunnen we lezen dat ouders het besluit van gemeente en OOZ om het sluiten van de scholen met een jaar uit te stellen, niet begrijpen. Er ontstaat nu veel onduidelijkheid zowel bij ouders als bij leraren valt te lezen in het artikel. Daarnaast wordt er een beeld geschetst dat er geen communicatie met ouders is geweest over dit nieuwe besluit en dat ze dat uit de krant moesten vernemen.

Dit brengt onze fractie tot de volgende vragen:

1. Heeft het College kennis genomen van het artikel waarin ouders aangeven dit besluit niet te begrijpen?

2. Is het College het met de VVD eens dat het voor ouders van groot belang is duidelijkheid te hebben over de besluiten die er genomen worden mbt de scholen van hun kinderen en dat ze dit niet vanuit een krant zouden moeten lezen?

3. Wat heeft het College gedaan om deze boodschap op een zorgvuldige manier te communiceren met ouders en leerlingen?

4. Deelt het College de genoemde zorg van ouders dat er door het uitstellen van de sluiting nu een mogelijk onwenselijke situatie ontstaat, aangezien er mogelijk een te klein aantal leerlingen over blijft om kwalitatief goed onderwijs te kunnen leveren?

5. Welke rol ziet het College voor de gemeente weggelegd om de ontstane onduidelijkheid voor ouders en leerlingen weg te nemen?

Namens de fractie van de VVD,

Thom van Campen

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 12 maart 2018

onderwerp	Beantwoording artikel 45 vragen D66 over Reclamezuilen Exterion Media
portefeuillehouder	René de Heer
informant	Borghuis, Annette (2195)
medeopstellers	
afdeling	Civiel en Groen
bijlagen	Voorstel: Informatienota beantwoording artikel 45 vragen D66 - reclamezuilen van Exterion Media B.V. Bijlage: D66 - Reclamezuilen Exterion Media

Voorgesteld besluit raad

kennis te nemen van de beantwoording van de artikel 45 vragen van D66 over de reclamezuilen van Exterion Media.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 31 januari 2018

Onderwerp	**Reclamezuilen Exterion Media**
Versienummer	V1

Portefeuillehouder Rene de Heer

Informant Annette Borghuis, Nico Kuiper
Eenheid/Afdeling ZWCC
Telefoon 038 498 2195
Email A.Borghuis@zwolle.nl

Bijlagen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De beantwoording van de artikel 45 vragen van D66 over de reclamezuilen van Exterion Media B.V.

Datum 31 januari 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
De fractie van D66 heeft vragen gesteld over de reclamezuilen van Exterion Media. In deze informatienota worden de vragen beantwoord.

1. ***Heeft het college op enig moment goedkeuring gegeven aan het plaatsen van reclamezuilen met camera's erin?***
   Nee.

2. ***Wat zijn de locaties van de reclamezuilen en wat is Exterion Media voornemens te registeren van de inwoners van Zwolle?***
   Exterion Media B.V. heeft 4 reclamezuilen zonder camera's geplaatst in Winkelcentrum Aalanden en 15 reclamezuilen met camera's op de perrons van het NS-station in Zwolle.
   Wij hebben van Exterion Media begrepen dat de camera's in de reclamezuilen op het station op dit moment zijn uitgeschakeld en dat de camera's niet zijn bedoeld om te worden gebruikt om beelden op te nemen, maar worden gebruikt als sensoren.
   Exterion Media geeft aan dat het de bedoeling is alleen statistische gegevens te genereren, zoals (inschattingen van) het aantal passanten, geslacht (man/ vrouw), tijd dat naar de reclame-uiting wordt gekeken en leeftijdscategorie en dat er geen persoonsgegevens zullen worden geregistreerd.

3. ***Overweegt het college de reclamezuilen te laten verwijderen of de camera's af te plakken zolang de uitkomsten van het onderzoek door de Autoriteit Persoonsgegevens nog niet bekend zijn?***
   Het College heeft nog niet overwogen de reclamezuilen te laten verwijderen. Het College is in gesprek met de NS. Exterion Media heeft toegezegd de camera's niet te gebruiken zolang de uitkomsten van het onderzoek niet bekend zijn. De camera's zullen tot die tijd worden afgeplakt.

4. ***Is deze functionaris door de gemeente aangesteld en zo ja; welke acties onderneemt zij om op tijd te voldoen aan de nieuwe Europese privacyregels? Zo nee, waarom niet?***
   Ja, de gemeente Zwolle heeft in september 2014 een functionaris gegevensbescherming aangesteld. In juni 2017 is de Regeling bescherming persoonsgegevens vastgesteld door het College en zijn we bezig te voldoen aan de protocolplicht. Inmiddels zijn een aantal standaarddocumenten, waaronder een verwerkersovereenkomst, leveringsovereenkomst en een Data Protection Impact Analyse (DPIA), opgesteld. Verder is er een protocol gemaakt voor datalekken en is er sprake van informatievoorziening hierover op de gemeentelijke intranetsite om risico's op dit terrein te voorkomen. Momenteel wordt gewerkt aan het voldoen aan de documentatieplicht, aan een update van het overzicht van verwerkingen en verwerkers-overeenkomsten.
   Het verder vergroten van bewustwording in organisatie ten aanzien van het zorgvuldig omgaan met persoonsgegevens blijft een belangrijk aandachtspunt. We doen dit door middel van een traject voor de hele organisatie het komend voorjaar.
   Dataverzameling in de openbare ruimte is volop in ontwikkeling en heeft onze aandacht.
   In opdracht van de G32, BZK en Kadaster wordt onderzoek gedaan naar sensoren in de openbare ruimte. Wanneer meer bekend is, zullen wij de raad hierover nader informeren.

Datum 31 januari 2018

5. ***Heeft het college informatie ingewonnen bij deze functionaris ten aanzien van de reclamezuilen van Exterion Media en het mogelijk in strijd zijn met het recht op privacy dat mensen hebben? Welke overwegingen heeft het college daarbij gemaakt?***
   Nee, want het College was niet op de hoogte van de plaatsing. De Autoriteit Persoonsgegevens doet momenteel onderzoek of in het geval van camera's in reclamezuilen, privacy niet in het geding is. We wachten de resultaten van het onderzoek van de Autoriteit af.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 43316

Onderwerp Beantwoording artikel 45 vragen D66 over Reclamezuilen Exterion Media

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 13-02-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Vragen op basis van art. 45 reglement van orde

Aan: College van burgemeester en wethouders

Van: D66 Claudia van Bruggen

Datum: 16 januari 2018

Onderwerp: Reclamezuilen Exterion Media

Geacht college,

Onlangs zagen wij dat op station Zwolle reclamezuilen staan van Exterion Media met camera's erin. Lokale media berichtten er al eerder over. De camera's kunnen meten hoe lang iemand naar een reclame kijkt en registreren het geslacht en de leeftijd. Het is de bedoeling dat de reclamezuilen binnenkort ook de emotie van de kijker herkent. Na de ophef over deze reclamezuilen afgelopen september heeft Exterion Media verklaard de camera's voorlopig uit te zetten. De Autoriteit Persoonsgegevens doet onderzoek.

Tot onze verbazing bleek echter dat de reclamezuilen niet alleen op het station, maar inmiddels ook in winkelcentrum De Dobbe in de AA-landen staan. Voor zover wij zelf kunnen constateren, zijn de camera's niet afgedekt.

Als we ons als gemeente inzetten voor de bescherming van privacy is dat wat D66 betreft niet alleen om gegevens van mensen te beschermen maar ook of vooral voor ieders vrijheid en het recht op de eigen levenssfeer. Wanneer een camera uit staat en geen gegevens registreert of verwerkt valt dat misschien wel binnen de wet, maar omdat de passant niet kan zien dat de camera uit staat wordt hij desalniettemin in zijn vrijheid geschonden. Vrijheid laat zich tenslotte niet enkel definiëren als een feitelijk gegeven maar zeker ook als een gevoel.

Daarom stelt onze fractie de volgende vragen aan het college:

- Heeft het college op enig moment goedkeuring gegeven aan het plaatsen van reclamezuilen met camera's erin?
- Wat zijn de locaties van de reclamezuilen en wat is Exterion Media voornemens te registeren van de inwoners van Zwolle?
- Overweegt het college de reclamezuilen te laten verwijderen of de camera's af te plakken zolang de uitkomsten van het onderzoek door de Autoriteit Persoonsgegevens nog niet bekend zijn?

Op 25 mei 2016 trad de nieuwe Europese Privacyverordening in werking. Gemeenten hebben twee jaar de tijd om te voldoen aan de verplichtingen die dit met zich meebrengt. Vanaf mei dit jaar is de verordening (AVG) dus echt van toepassing in Zwolle. Een van de belangrijke acties voor gemeenten is het aanstellen van een Functionaris gegevensbescherming.

- Is deze functionaris door de gemeente aangesteld en zo ja; welke acties onderneemt zij om op tijd te voldoen aan de nieuwe Europese privacyregels? Zo nee, waarom niet?
- Heeft het college informatie ingewonnen bij deze functionaris ten aanzien van de reclamezuilen van Exterion Media en het mogelijk in strijd zijn met het recht op privacy dat mensen hebben? Welke overwegingen heeft het college daarbij gemaakt?

Met dank voor uw beantwoording. Gezien het urgente karakter van de vragen, stellen we voortvarende beantwoording zeer op prijs.

Fractie D66

Claudia van Bruggen

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 12 maart 2018

onderwerp	Beantwoording schriftelijke artikel 45 vragen fractie CDA inzake casus A28 / Nilantsweg
portefeuillehouder	Henk Jan Meijer
informant	Zee, Iris van der (2434)
medeopstellers	Stellingwerff, Arend (2156)
afdeling	Fysieke Leefomgeving
bijlagen	Voorstel: Informatienota Beantwoording schriftelijke artikel 45 vragen fractie CDA inzake casus A28 - Nilantsweg Bijlage: CDA - Voortgang afwikkeling uitspraak Raad van State 201105321 - vangrail A28 IJsselbrug

Voorgesteld besluit raad

Wij stellen u voor kennis te nemen van:
de beantwoording van de vragen van het CDA Zwolle over de casus A28 / Nilantsweg.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 20 februari 2018

Onderwerp	Beantwoording schriftelijke artikel 45 vragen inzake casus A28 / Nilantsweg
Versienummer	V1.

Portefeuillehouder Henk Jan Meijer

Informant I. van der Zee / A. Stellingwerff
Afdeling Fysieke Leefomgeving / ZWFL
Telefoon 038 498 2434 / 038 498 2156
Email I.van.der.Zee@zwolle.nl/A.Stellingwerff@zwolle.nl

Bijlagen --

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

de beantwoording van de vragen van het CDA Zwolle over de casus A28 / Nilantsweg.

Datum 20 februari 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
Op 30 januari 2017 heeft het CDA Zwolle op grond van artikel 45 van het reglement van orde van de gemeenteraad een aantal vragen aan ons college gesteld over de casus A28/Nilantsweg.

Kernboodschap
Vooropgesteld moet worden dat de omgevingsvergunning voor de betonnen barrière met geluidschermen uiteindelijk de toets van de Raad van State heeft doorstaan. De verleende bouwvergunning is daarmee onherroepelijk vastgesteld en geconcludeerd kan worden dat de constructie veilig gebouwd kan worden. Dit is in overeenstemming met de wens van ons college: een veilige constructie.

Na de uitspraak van de Raad van State is namens drie omwonenden (twee huishoudens) verzocht om handhaving omdat de betonnen barrière met geluidschermen volgens hen niet veilig gebouwd is. Naar aanleiding van het verzoek heeft de constructeur van de gemeente het bouwwerk geïnspecteerd en zijn er namens Rijkswaterstaat diverse stukken aangeleverd. Geconstateerd is toen dat er enkele gebarsten geluidschermen en ondersabeling van een betonnen barrière hersteld moest worden. Rijkswaterstaat heeft de gebreken inmiddels hersteld. Voor het overige is geconstateerd dat de constructie veilig is gebouwd.

In Nederland is het zo geregeld dat het bestuur uiteindelijk besluit of een en ander veilig is. Dit op basis van specfieke wet- en regelegving. Ons college heeft zich op het standpunt gesteld dat er sprake is van een veilige constructie. Tot nu toe is niet gebleken dat dat daar geen sprake van is.

1. Op welk bedrag kunnen de tot op heden gemaakte kosten van (ambtelijk) inzet door de gemeente Zwolle in dit dossier worden geraamd?

   Antwoord:
   Ons college gaat er vanuit dat uw vraag ziet op de tijdsspanne tussen 29 september 2010 (aanvraag voor een bouwvergunning voor de betonnen barrière met geluidschermen) tot heden. De betreffende periode omvat bijna zeven en een half jaar.

   Om de kosten van de amtelijke inzet van de afgelopen zeven en een half jaar te kunnen ramen, is inzicht in het aantal gemaakte uren nodig. Het aantal uren dat aan dossiers wordt besteed, is niet op dossierniveau bijgehouden. In zijn algemeenheid kan gesteld worden dat het dossier de afgelopen jaren in verhouding tot andere dossiers, veel ambtelijke inzet gevraagd heeft.

2. Hoeveel kosten zijn tot op heden door derden aan de gemeente Zwolle in rekening gebracht ter zake van dit dossier?

   Antwoord:
   Het gaat om een bedrag van €3.184,24,-. Deze kosten betreft advisering door onze huisadvocaat en zijn gemaakt in het kader van de beslissing op het handhavingsverzoek (zoals ingediend in augustus 2016).

Rijkswaterstaat heeft in het dossier voor eigen rekening en risico zelf veel stukken aangeleverd. De door de Raad van State geraadpleegde onafhankelijke deskundigen zijn voor rekening geweest van deze instantie.

3. In hoeverre worden deze kosten in rekening gebracht door de gemeente bij Rijkswaterstaat?

   Antwoord:
   Voor de beantwoording van deze vraag wordt er vanuit gegaan dat met 'deze kosten' bedoeld wordt, de kosten die door derden bij de gemeente Zwolle in rekening gebracht zijn, ad. €3.184,24,- .
   Deze kosten worden niet in rekening gebracht bij Rijkswaterstaat. Dit om de volgende redenen:
   - ➔ Er is geen juridische grondslag om dergelijke kosten te verhalen op degene tegen wie een verzoek om handhaving gericht is. Het betreffen algemene bestuurskosten.
   - ➔ Van gemeentewege is er voor gekozen om de betreffende kosten te maken ten behoeve van zorgvuldige besluitvorming.

4. En met de wetenschap van de hoeveelheid kosten die dit geschil tot op heden met zich mee heeft gebracht, ware het niet wijzer tot een besluit te zijn gekomen tot aankoop van de betreffende woning(en)?

   Antwoord:
   Op 13 januari 2014 heeft uw fractie eveneens vragen aan ons gesteld omtrent de onderhavige casus. In reactie daarop is aangegeven dat er meerdere keren door zowel Rijkswaterstaat als (namens) ons college overleg is gevoerd met de omwonenden. Daaruit is naar voren gekomen dat er voor de omwonenden maar één oplossing acceptabel is: uitkopen. Ons college heeft zich toen ook ingespannen om een scenario om uitkoop bij Rijkswaterstaat aanhangig te maken.

   Voor Rijkswaterstaat bestaat er - gelet op de inhoud van het Tracébesluit A28 Zwolle-Meppel -, geen titel en bereidheid om tot aankoop van de betreffende woningen over te gaan. De gemeente Zwolle heeft eveneens geen juridische grondslag of een andere aanleiding voor de aankoop van de woningen. Aankoop van de woningen zou bovendien leiden tot precedentwerking in vergelijkbare gevallen. Een en ander is duidelijk gemaakt aan de omwonenden.

   Afgezien van het feit dat bij aanvang van een procedure niet bekend is hoe langdurig en intensief deze zal zijn (en dus welke kosten daarmee gemoeid zijn), kan ons college bij de te maken afwegingen niet de (te verwachten) kosten ten aan zien van de te voeren procedures zwaarder laten wegen dan de objectiveerbare afwegingen. Dit met de reden dat in dergelijke procedures de juistheid van besluiten en de veiligheid van constructies centraal moet staan. Wanneer de inhoud van besluiten niet centraal staat maar de kosten van de te voeren procedure, zou dat tevens met zich mee brengen dat procederen loont (ongeacht of een besluit correct is).

5. En welke acties (naast het honoreren van het verzoek van betrokken families te komen tot een gesprek) gaat u nu ondernemen om op korte termijn een einde te maken aan dit geschil ten faveure van de betrokken Zwollenaren.

   Antwoord:
   Voor wat betreft het honoreren van het verzoek van de betrokken families om te komen tot een gesprek

   Ons college heeft de omwonenden verzocht om de bespreekpunten te concretiseren en daarbij de eventueel gewijzigde omstandigheden te benoemen. De reactie daarop wordt betrokken bij de afweging om al dan niet in gesprek te gaan met de omwonenden (al dan niet gedelegeerd). Overigens hebben er eerder diverse ambtelijke gesprekken plaatsgevonden. Ook heeft er over de situatie een gesprek met de portefeuillehouder verbreding A28 plaatsgevonden. In het kader van de handhavingsprocedure is door de omwonenden tevens verzocht om een bestuurlijk gesprek maar daar is door de omwonenden weer van afgezien.

   Voor wat betreft het beëindigen van het geschil
   Zowel de omwonenden als Rijkswaterstaat hebben bezwaar gemaakt tegen de beslissing op het handhavingsverzoek. Ons college heeft nog geen beslissing genomen op de betreffende bezwaren. Het is nu de geëigende weg om de betreffende bezwaren te behandelen zoals ook alle andere bezwaren worden behandeld: het besluit zal volledig heroverwogen worden.

Openbaarheid
Deze informatienota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 43763

Onderwerp Beantwoording schriftelijke artikel 45 vragen fractie CDA inzake casus A28 / Nilantsweg

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 20-02-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Artikel 45 – vragen: Voortgang afwikkeling uitspraak Raad van State 201105321 / vangrail A28 IJsselbrug

Geacht college,

Het is nu zo'n vier jaar geleden dat het CDA bij u door middel van mondelinge en zogeheten artikel 45-vragen aan de bel trok over de casus 'A28 / Nilantsweg'.

Voor het geval u de casus niet meer op het netvlies hebt staan, hierna een heel korte weergave. De A28 is in 2010 verbreed met als gevolg dat veiligheidsmarges aan de zijkanten van het wegdek volledig zijn benut door hernieuwd geplaatste geluids- en veiligheidsschermen. De verbreding van de A28 heeft het verkeer dichter naar de rand van de brug gebracht met voornamelijk als gevolg een verhoogd gevoel van onveiligheid bij bewoners die pal onder de A28 aan de Nilantsweg wonen. Gevoelens van onveiligheid die worden versterkt doordat veelvuldig materiaal vanaf de A28 in de onderliggende tuinen beland. Maar die ook worden gesteund door technische analyses en de daaraan verbonden conclusie dat de huidige situatie naar geldende normen inderdaad niet veilig is. Een conclusie die opvolgend wordt bestreden door middel van weer andere technische analyses die in opdracht van Rijkswaterstaat zijn opgesteld.
Een spel van welles-nietes tussen burger en overheid is daarmee een feit en moddert nu dus al zo'n acht jaar door. Zelfs een, voor de bewoners aan de Nilantsweg, positieve uitspraak van de Raad van State in 2013 heeft hierin geen verandering kunnen brengen.

Het CDA heeft in 2014 u meerdere keren meegegeven dat de gemeente Zwolle naast de betrokken Zwollenaren moest gaan staan in hun conflict met (uiteindelijk) Rijkswaterstaat. Dat een uitkoop van de betrokken families door Rijkswaterstaat bespreekbaar moest worden gemaakt.

Het CDA heeft de afgelopen jaren contact onderhouden met de bewoners aan de Nilantsweg en van nabij het verloop van de procedure en de inzet van het college op dit lang lopende dossier kunnen waarnemen. En over die vier jaar is onze verbazing en onbegrip over de gang van zaken alleen maar toegenomen. Daar waar inhoudelijk het recht uiteindelijk zou moeten zegevieren, lijkt de procedure te zijn verworden tot een (financiële) uitputtingsslag waarbij de partij met de kleinste beurs uiteindelijk altijd het onderspit zal delven. Dit past niet in het beginsel 'Publieke Gerechtigheid' dat onze partij voorstaat.

Aan de hand van de hierna te stellen vragen, willen wij uiteindelijk bereiken dat nu op korte termijn een voor betrokken Zwollenaren bevredigende oplossing wordt gevonden. Wel bewust in de wetenschap dat procedures nog lopen.

1. Op welk bedrag kunnen de tot op heden gemaakte kosten van (ambtelijk) inzet door de gemeente Zwolle in dit dossier worden geraamd?
2. Hoeveel kosten zijn tot op heden door derden aan de gemeente Zwolle in rekening gebracht ter zake van dit dossier?
3. In hoeverre worden deze kosten in rekening gebracht door de gemeente bij Rijkswaterstaat?
4. En met de wetenschap van de hoeveelheid kosten die dit geschil tot op heden met zich mee heeft gebracht, ware het niet wijzer eerder tot een besluit te zijn gekomen tot aankoop van de betreffende woning(en)?
5. En welke acties (naast het honoreren van het verzoek van betrokken families te komen tot een gesprek)gaat u nu ondernemen om op korte termijn een einde te maken aan dit geschil ten faveure van de betrokken Zwollenaren?

Martijn van der Veen

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 12 maart 2018

onderwerp	Evaluatie RTVZoo
portefeuillehouder	Jan Brink
informant	Tuinman, Anton (2460)
medeopstellers	
afdeling	Maatschappelijke Ontwikkeling
bijlagen	Voorstel: Beslisnota Evaluatie RTVZoo Bijlage: 1. Externe evaluatieonderzoek RTVZOo Bijlage: 2. Addendum evaluatieonderzoek Bijlage: Ingezonden - 20140402_beleidsinstrumenten-gemeentelijke-bekostiging-lokale-omroepen Bijlage: Ingezonden - Beleidsplan.compressed Bijlage: Ingezonden - Evaluatie-Bekostiging-Lokale-Omroepen Bijlage: Ingezonden - ICE norm analyhse RTV ZOo TV Bijlage: Ingezonden - ICE norm analyse RTV ZOo radio 14022018 Bijlage: Ingezonden - Mail gemeente Dronten over intrekken subsidie lokale omroep Dronten Bijlage: Ingezonden - Oprichtingsakte Stichting Zwolse Omroep Organisatie Bijlage: Ingezonden - Proces verbaal met uitspraak rechtbank 2015-11-05 Bijlage: Ingezonden - Publieke-lokale-media-instellingen-en-de-Mediawet (1) Bijlage: Ingezonden - Reactienota geanonimiseerd bezwaarschrift SLOD tegen besluit 2e termijn subsidie 2015 Bijlage: Ingezonden - RTV ZOo Evaluatie debat informatie in pdf Bijlage: Ingezonden - TV Gids RTV Focus Zwolle - programma-aanbod 2018 1e kwartaal-compressed Bijlage: Ingezonden - Verweerschrift geanonimiseerd voorlopige voorziening SLOD 21 september 2015 Bijlage: Ingezonden Brief RTVZwolleFM - Stand van zaken afgelopen periode Bijlage: Korte terugblik debatronde 19 februari 2018- Evaluatie RTVZoo Bijlage: 2018-03-12 Raadsbesluit Evaluatie RTVZoo

Voorgesteld besluit raad

1. Kennis te nemen van de externe evaluatie van de lokale omroep RTV Zwolle FM (voorheen RTVZOo).
2. Het commissariaat van de media te verzoeken om te onderzoeken of en in hoeverre RTV Zwolle FM voldoet aan de eisen die in de Mediawet worden gesteld

1.

voorstel

Zwolle

Beslisnota voor de raad

Datum 15 januari 2018

Openbaar

Onderwerp	Evaluatie RTVZoo
Versienummer	1
Portefeuillehouder	J.E. Brink
Informant	Anton Tuinman
Afdeling	OWS / Cultuur
Telefoon	(038) 498 2460
Email	AB.Tuinman@zwolle.nl
Bijlagen	1 externe evaluatieonderzoek RTVZOo 2 addendum evaluatieonderzoek

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1 Kennis te nemen van de externe evaluatie van de lokale omroep RTV Zwolle FM (voorheen RTVZOo).
2 Het commissariaat van de media te verzoeken om te onderzoeken of en in hoeverre RTV Zwolle FM voldoet aan de eisen die in de Mediawet worden gesteld

Datum 15 januari 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
In maart 2015 heeft de gemeenteraad de voorkeur uitgesproken voor RTVZOo als lokale publieke media-instelling in Zwolle voor de licentieperiode 2015- 2020. Overeenkomstig deze voorkeur is aan RTVZOo door Het Commissariaat voor de Media een licentie verstrekt voor de periode van 5 jaar. De gemeente stelt jaarlijks een bijdrage beschikbaar, maar Het Commissariaat verstrekt de licentie. Wethouder Cultuur en Media heeft aan de gemeenteraad de toezegging gedaan dat halverwege de licentieperiode zal worden geëvalueerd of de beleidsdoelstellingen worden behaald en de afspraken met de omroepinstelling worden gerealiseerd. Het college heeft met de raad afgesproken dat RTVZOo in het najaar van 2017 een zelfevaluatie zou houden en dat de uitkomsten met de raad zouden worden gedeeld.

RTVZOo heeft ons de afgelopen periode geïnformeerd over de ontwikkelingen en veranderingen binnen de omroeporganisatie. Op basis van deze gesprekken werd er een kwalitatief goed zelfevaluatierapport verwacht, conform de opdracht van de gemeenteraad.

Op donderdag 12 oktober heeft de gemeente de zelfevaluatie ontvangen en heeft het bestuur van RTVZOo een toelichting op de huidige situatie gegeven. We kwamen tot de conclusie dat deze zelfevaluatie niet voldeed aan onze verwachtingen en behoefte en de opdracht van de raad. U heeft hierover d.d. 30 oktober 2017 een informatienota ontvangen. In afstemming met de omroep hebben wij vervolgens aan een extern onafhankelijk (Zwols) onderzoeksbureau de opdracht gegeven een evaluatie uit te voeren op basis van het ingediende beleidsplan *'Zwolle verdient een professionele omroep*! *RTVZOo*'. Deze evaluatie richtte zich op de vraag of en in hoeverre dit beleidsplan is gerealiseerd en/of welke stappen worden genomen om de doelstellingen van dit beleidsplan te realiseren. Uit het externe evaluatie blijkt dat RTVZOo niet voldoet aan het beleidsplan ‘Zwolle verdient een professionele omroep!RTVZOo’.
Daarnaast heeft bij RTVZOo een reorganisatie plaatsgevonden met o.a. een naamswijziging tot gevolg; RTV Zwolle FM (in het vervolg wordt ook deze naam gehanteerd). Het is de gemeente bekend dat de nieuwe organisatie nog niet beschikt over een Programmabeleidsbepalende Orgaan (PBO).

Beoogd effect
De gemeenteraad van Zwolle informeren over de uitkomsten van de externe evaluatie over RTV Zwolle FM. Tevens Het Commissariaat voor de Media te verzoeken om bij RTV Zwolle FM te toetsen in hoeverre RTV Zwolle FM voldoet aan de eisen in de Mediawet.

Datum 15 januari 2018

Argumenten

1.1 *De externe evaluatie laat zien dat RTV Zwolle niet voldoet aan het beleidsplan "Zwolle verdient een professionele omroep".*
Het externe evaluatierapport geeft inzicht in de huidige situatie van RTV Zwolle FM. Hieruit valt te concluderen dat RTV Zwolle FM niet voldoet aan het, ten tijde van de licentieaanvraag ingediende, beleidsplan *'Zwolle verdient een professionele omroep*! *RTVZOo*'. De doelstellingen uit het beleidsplan zijn ruim omschreven. Op basis van de exploitatie onderbouwing en de bestuurlijke en ambtelijke gesprekken werd duidelijkheid verkregen over de in te zetten koers. Het is echter bij ambitieuze plannen gebleven en de (oude) organisatie ging niet mee in de ambities van het bestuur. Het betreft met name de onderwerpen Samenwerking, Doelgroepenbeleid en Relaties met lokale en regionale partijen.
Samenwerken: 'Contacten liepen oa. via het oude bestuur en dient opnieuw te worden opgebouwd '.
Doelgroepenbeleid: 'Men wilde het beleid afstemmen op jongeren, uit het onderzoek blijkt dat dit (nog) niet gelukt is'.
Relaties met lokale en regionale partijen: 'Voor veel organisaties blijkt RTV Zwolle FM nagenoeg onzichtbaar'.

1.2 *De gemeenteraad wordt geïnformeerd over de huidige stand van zaken en de beperkingen tot het (snel) door ontwikkelen tot een professionele organisatie van RTV Zwolle FM.*
Sinds de zomer van 2017 heeft RTV Zoo een nieuw bestuur. Het nieuwe bestuur wil snel grote stappen maken, echter het onderzoeksbureau geeft daarover het volgende aan: *'Het ontbreken van continuïteit en stabiliteit, ervaren radio- en tv makers worden gemist, nieuwe plannen zijn er wel maar nog niet geconcretiseerd in beleidsplannen en 'de erfenis is een organisatie die draait op vrijwilligers waarvan een groot deel met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dit maakt het snel doorvoeren van veranderingen tot iets lastigs'.* De conclusie kan getrokken worden dat het nog even zal duren voordat de nieuwe organisatie haar ambities gaat halen.

2.1 *Onduidelijk is of RTV Zwolle voldoet aan de eisen die in de Mediawet worden gesteld*
Het Commissariaat geeft een licentie af voor de periode van 5 jaar Deze licentie is verstrekt voor de periode 2015-2020. Het niet voldoen aan het ingediende beleidsplan is voor het Commissariaat voor de Media geen reden om de licentie voorwaarden te toetsen. RTV Zwolle FM heeft recent echter een bestuurswissel gekend en is nagenoeg op nieuw begonnen. De belangrijkste eis uit de Mediawet is om als publieke omroeporganisatie te beschikken over een Programma Beleidsbepalend Orgaan (PBO). Het is de gemeente bekend dat RTV Zwolle FM deze (nog) niet heeft.

2.2 *We vinden het belangrijk dat de lokale omroep die wij als gemeente hebben voorgedragen voor de uitzendlicentie voldoet aan de eisen die in de Mediawet worden gesteld.*
Het Commissariaat geeft een licentie af voor de periode van 5 jaar en alleen op basis van een concreet verzoek van de gemeente is het Commissariaat bereid om een onderzoek te doen naar het voldoen aan de eisen zoals gesteld in de Mediawet. De belangrijkste eis is het bestaan en functioneren van een PBO. Omdat wij van mening zijn dat een omroeporganisatie moet voldoen aan de Mediawet is het voorstel om een verzoek te doen aan het Commissariaat voor de Media.

Datum 15 januari 2018

Risico's
Bij het uiteindelijk niet voldoen aan de licentievoorwaarden kan de uitzendlicentie worden ingetrokken. Daarmee zal ook de bijdrage van de gemeente worden stopgezet. Dit kan de omroep financieel niet opvangen. Dit zal dan waarschijnlijk tot gevolg hebben dat de omroep ophoudt te bestaan.

Financiën
N.v.t.

Communicatie
De afgelopen periode is zowel ambtelijk als bestuurlijk met het bestuur van de omroep intensief overleg gevoerd over de ontstane situatie. De uitkomsten van het externe onderzoek zijn besproken met het bestuur van RTV Zwolle FM. Het bestuur is er zich van bewust dat de organisatie aan de eisen van de Mediawet dient te voldoen. RTV Zwolle FM is op de hoogte van het verzoek van de gemeente aan het Commissariaat voor de media. Ze willen graag aan de mediawet (gaan) voldoen. De eerste prioriteit is de interne (re)organisatie geweest onder het motto '*Vrijwillig maar niet vrijblijvend'* daarna heeft men de intensieve samenwerking met hogeschool Windesheim opgezocht. RTV Zwolle FM geeft aan dat het nu tijd wordt om aan de licentieverplichtingen te voldoen.
Na de reorganisatie bij RTV Zwolle FM, heeft de gemeente aan het nieuwe bestuur gevraagd om de samenwerking met RTV Focus aan te gaan.

Vervolg
Aan Het Commissariaat voor de Media wordt gevraagd te toetsen in hoeverre RTV Zwolle FM voldoet aan de eisen die in de Mediawet worden gesteld waaronder het aanwezig zijn en functioneren van een PBO. Op basis van deze uitkomsten zullen we in overleg gaan met RTV Zwolle FM.
Mocht het RTV Zwolle FM niet lukken om aan de gestelde eisen van de Mediawet te voldoen dan zal de gemeente in overleg gaan met Het Commissariaat voor de Media over de uitzendlicentie.

Openbaarheid
Dit voorstel is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	42774
Onderwerp	Evaluatie RTVZoo

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 23-01-2018

besluit:

1. Kennis te nemen van de externe evaluatie van de lokale omroep RTV Zwolle FM (voorheen RTVZOo).
2. Het commissariaat van de media te verzoeken om te onderzoeken of en in hoeverre RTV Zwolle FM voldoet aan de eisen die in de Mediawet worden gesteld

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

RIGHT MARKTONDERZOEK

Rapportage
evaluatieonderzoek RTV Zwolle FM

Zwolle

Right Marktonderzoek en Advies B.V.

Telefoon : 038 - 4212185
Projectleider : de heer H. Homma
Projectnummer : 915-44
Opdrachtgever : Gemeente Zwolle
Contactpersoon : de heer A. Tuinman
Versie : definitief
Datum : 21 december 2017

Voor u ligt het definitieve rapport met de uitkomsten van het evaluatieonderzoek van RTV Zwolle FM.

Hans Homma | hhomma@rightmarktonderzoek.nl
directeur Right Marktonderzoek

Copyright Right Marktonderzoek 2017

Right Marktonderzoek en Advies B.V.
Emmawijk 55
8011CN Zwolle
T: 038 421 21 85
www.rightmarktonderzoek.nl

Inhoudsopgave

1.	**Onderzoeksopzet**	**3**
2.	**Samenvatting**	**5**
3.	**Onderzoek inwoners**	**8**
3.1	**Radio**	**9**
3.1.1	Bekendheid	10
3.1.2	Luistergedrag	12
3.1.3	Luistergedrag RTV Zwolle FM	14
3.1.4	Beoordeling	16
3.2	**Televisie**	**18**
3.2.1	Bekendheid	19
3.2.2	Kijkgedrag	21
3.2.3	Kijkgedrag RTV Zwolle FM	23
3.2.4	Beoordeling	25
3.3	**Overige kanalen en imago**	**27**
3.3.1	Overige kanalen	28
3.3.2	Imago	29
3.4	**Bereik per kanaal**	**31**
4.	**Onderzoek intern en extern betrokkenen**	**33**
4.1	**Inleiding**	**34**
4.2	**Intern betrokkenen**	**35**
4.3	**Extern betrokkenen**	**37**

1.

Onderzoeksopzet

1. Onderzoeksopzet

Aanleiding onderzoek	De Gemeente Zwolle heeft Right Marktonderzoek gevraagd een evaluatie uit te voeren met betrekking tot het presteren van RTVZOo, inmiddels RTV Zwolle FM. Centraal hierin staat het door het vorige bestuur geschreven beleidsplan en zelfevaluatie. De zelfevaluatie voldeed niet aan de verwachtingen en de opdracht van de Zwolse gemeenteraad. De gemeente Zwolle heeft daarom in oktober 2017 besloten dat Right Marktonderzoek een externe evaluatie gaat uitvoeren. Het onderzoek moet achterhalen in hoeverre de doelstellingen en beloften die in het beleidsplan staan beschreven en/of in de zelfevaluatie zijn genoemd, daadwerkelijk zijn gerealiseerd.
Doelstelling	De doelstelling van dit onderzoek is inzicht verkrijgen in hoeverre de doelstellingen en beloften die in het beleidsplan van RTVZOo staan beschreven, daadwerkelijk zijn gerealiseerd.
Doelgroep	De doelgroep van het kwantitatieve onderzoek bestaat uit inwoners van Zwolle (18+). De doelgroep van het kwalitatieve onderzoek bestaat uit medewerkers van RTVZOo, stakeholders en externe organisaties (gemeente, scholen, culturele instellingen, etc.).
Methode	Deze evaluatie is uitgevoerd met online en telefonisch onderzoek onder inwoners van Zwolle en met diepte-interviews met interne en externe betrokkenen bij RTVZOo.
Steekproef	De totale steekproef van het kwantitatief onderzoek onder inwoners van Zwolle is n=414. De resultaten zijn gewogen naar leeftijd en geslacht en daarmee is de steekproef representatief voor inwoners van Zwolle van 18 jaar en ouder.
Veldwerkperiode	De telefonische enquêtes voor het kwantitatief onderzoek zijn afgenomen in november 2017. De interviews ten behoeve van het kwalitatieve onderzoek zijn gehouden in de periode van begin november tot en met de eerste week van december 2017.
Rapportage	De rapportage start met de resultaten van het kwantitatieve evaluatieonderzoek onder inwoners van Zwolle. Hierin is onderscheid gemaakt tussen de resultaten met betrekking tot radio, televisie en overige kanalen. Vervolgens zijn de resultaten van het kwalitatieve evaluatieonderzoek onder intern en extern betrokkenen beschreven.

2.

Samenvatting

2. Samenvatting

In het evaluatieonderzoek onder inwoners van Zwolle is de naamsbekendheid van RTV Zwolle FM onderzocht en het bereik van de radiozender, televisiezender en overige kanalen van RTV Zwolle FM. Verder is onderzocht hoe de luisteraars en kijkers de uitzendingen van RTV Zwolle FM beoordelen. Daarnaast is Zwollenaren gevraagd wat het beeld is dat zij van RTV Zwolle FM hebben.

Radio

Wanneer Zwollenaren wordt gevraagd naar radiozenders die zij kennen, noemt 17% de radiozender van RTVZOo / RTV Zwolle FM. Als vervolgens geholpen wordt gevraagd of zij de radiozender van RTVZOo / RTV Zwolle FM kennen, geeft 41% aan de radiozender te kennen. Van alle Zwollenaren luistert 9% weleens naar RTV Zwolle FM. Het grootste deel van deze luisteraars luistert gemiddeld één keer per maand of minder naar RTV Zwolle FM. Luisteraars geven voornamelijk aan naar RTV Zwolle FM te luisteren omdat zij graag lokaal nieuws willen horen. Bijna de helft van de luisteraars is (zeer) tevreden over de inhoud van de radio-uitzendingen. Luisteraars beoordelen de radiozenders gemiddeld dan ook met een 7,1.

Televisie

Van de Zwollenaren noemt 9% spontaan de televisiezender van RTV Zwolle FM als wordt gevraagd welke televisiezenders zij kennen. Als vervolgens geholpen wordt gevraagd of zij de televisiezender van RTVZOo / RTV Zwolle FM kennen, geeft 25% aan deze televisiezender te kennen. Van alle Zwollenaren kijkt 5% weleens naar de zender. Het grootste deel van deze kijkers kijkt gemiddeld meerdere keren per week naar RTV Zwolle FM. Net als voor de radiozender geldt, kijken mensen voornamelijk naar RTV Zwolle FM omdat zij lokaal nieuws willen zien; 35% van de kijkers geeft aan (zeer) tevreden te zijn over de inhoud van de televisie-uitzendingen. Gemiddeld worden de televisie-uitzendingen beoordeeld met een 7,4.

Overige kanalen en imago

Zwollenaren die RTV Zwolle FM naast de radio- en televisie-uitzendingen volgen, doen dat het meest via de kabelkrant, teletekst en Facebook. Opvallend is dat een redelijk groot aantal Zwollenaren die niet luistert of kijkt naar RTV Zwolle FM, de omroep wel via een ander kanaal volgt. Dit zorgt ervoor dat het totale bereik van de overige kanalen op 24% ligt. Zwollenaren die RTV Zwolle FM (van naam) kennen, vinden het over het algemeen moeilijk om zich een beeld te vormen van de omroep. Wanneer wordt gevraagd welke imago-aspecten zij van toepassing vinden op RTV Zwolle FM, antwoordt het grootste deel met ‘neutraal’ of ‘weet ik niet’. Van de imago-aspecten waarop RTV Zwolle FM is beoordeeld, vinden Zwollenaren ‘actueel’ het meest van toepassing en ‘zichtbaar’ het minst van toepassing op RTV Zwolle FM. Tot slot ziet 21% van de Zwollenaren die RTV Zwolle FM kennen, RTV Zwolle FM als dé omroep van Zwolle.

Bereik radio en televisie

Dit evaluatieonderzoek laat dus zien dat 9% van de Zwollenaren weleens luistert naar RTV Zwolle FM en 5% weleens kijkt.

2. Samenvatting

Het evaluatieonderzoek onder intern en extern betrokkenen is uitgevoerd door middel van persoonlijke interviews. De interviews geven een beeld van een organisatie die een nieuwe richting in wil slaan. De kapitein en stuurman zijn vervangen. De matrozen zijn deels dezelfde mensen (met name vrijwilligers), maar er is ook een deel dat RTV Zwolle FM heeft verlaten. Daarmee is zowel in mankracht als ervaring ingeboet. De leiding van RTV Zwolle FM probeert met veel enthousiasme de omroep goed 'op koers' te krijgen om 'de oren en ogen van de stad' te worden. Het effectueren van deze koerswijzigingen gaat echter niet snel, maar zijn met name intern al wel merkbaar.

- Het bestuur en directie heeft plannen en een visie voor de toekomst; dit is nog niet concreet vastgelegd in een beleidsplan, maar wel in een notitie (zie bijlage).
- Een deel van de intern betrokkenen merkt de eerste gevolgen van de koerswijziging, maar er is ook nog een aantal die daar nauwelijks iets van heeft gemerkt.
- Er ontbreekt continuïteit in de dagelijkse leiding (met name doordat de omroep draait op louter vrijwilligers), dit belemmert een goede organisatie en planning.
- Er is (te) weinig mankracht en ervaring, waardoor de nieuwe plannen, samenwerkingsverbanden en een stabiele programmering moeilijk van de grond komen.
- RTV Zwolle FM is tamelijk onbekend en onzichtbaar bij mogelijke samenwerkingspartners.

Realisatie doelstellingen beleidsplan?

De doelstelling van dit evaluatieonderzoek is inzicht te verkrijgen in hoeverre de doelstellingen en beloften die in het beleidsplan van 2015 staan beschreven, daadwerkelijk zijn gerealiseerd. Echter, het nieuwe bestuur kent het beleidsplan van 2015 niet en als ze die wel kent, wordt het niet als 'hun beleidsplan' gezien. Men vaart een eigen, nieuwe koers. RTV Zwolle FM roeit momenteel met de riemen die het heeft en probeert door keuzes te maken een andere koers te varen dan die in het beleidsplan van het vorige bestuur staat beschreven. Gezien de korte termijn dat het huidige bestuur en de directie actief zijn, is het niet mogelijk (en ook niet realistisch) om te constateren of doelstellingen al zijn behaald. De contouren van de plannen zijn zichtbaar, maar het is op het moment van uitvoeren van dit evaluatieonderzoek nog niet mogelijk de werkelijke effecten hiervan te meten. Het is de vraag in hoeverre de nieuwe koers gerealiseerd gaat worden. Kan RTV Zwolle FM daadwerkelijk de 'ogen en oren van de stad' worden met de huidige status wat mankracht, leiding (continuïteit) en technische middelen betreft? Om hier antwoord op te geven, komt dit gedeelte van het evaluatieonderzoek (het kwalitatieve deel) feitelijk te vroeg.

3.

Onderzoek inwoners

3.1

Radio

3.1.1 **Bekendheid** | spontane bekendheid

Welke lokale en regionale radiozenders in uw regio kent u, al is het alleen maar van naam?
(alle respondenten) – **(n=414)**

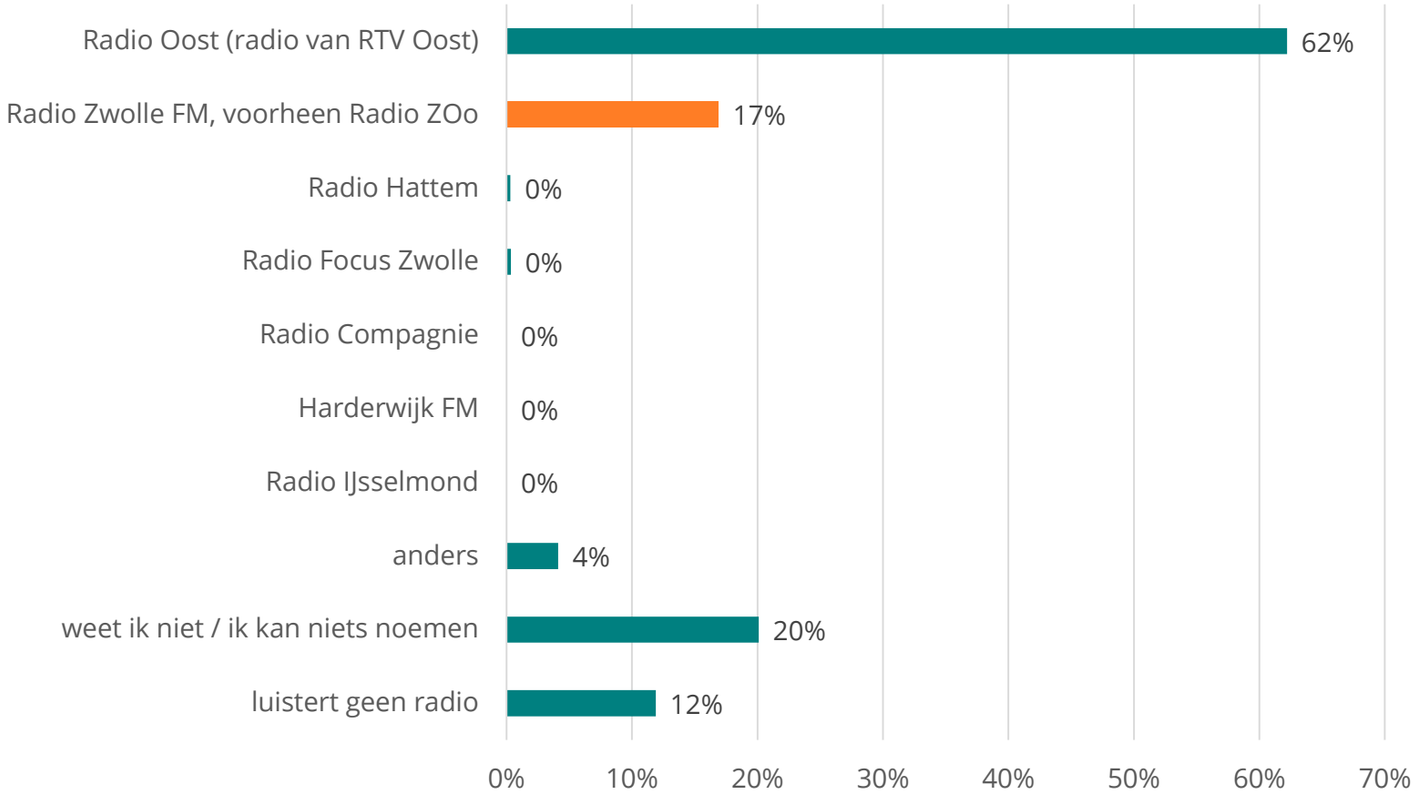

3.1.1 **Bekendheid** | totale bekendheid

Ik noem u nu een aantal lokale en regionale radiozenders. Kunt u aangeven welke u kent, al is het alleen maar van naam?
(alle respondenten) – **(n=414)**

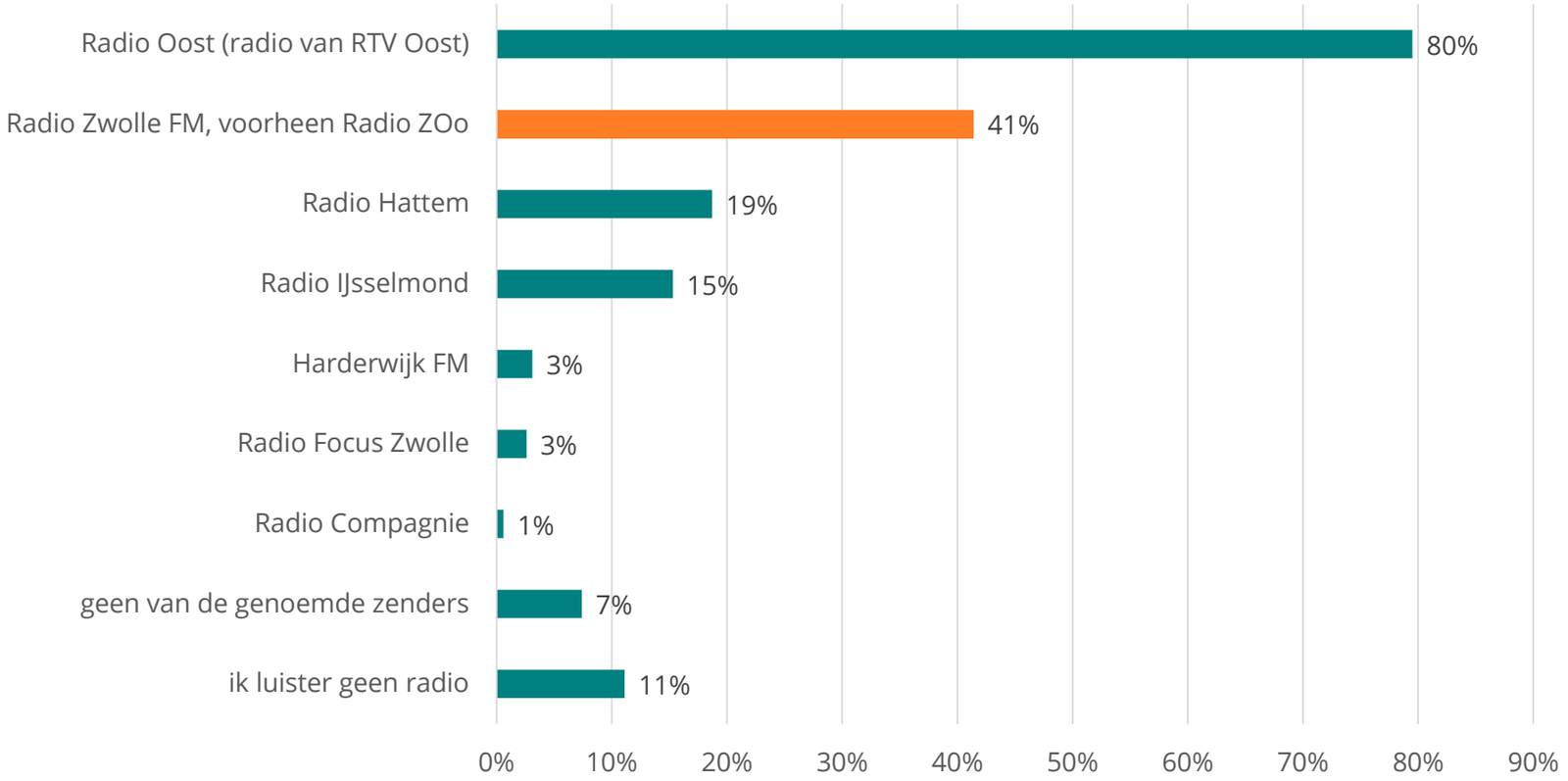

Naar welke lokale en regionale radiozenders luistert u weleens?
(respondenten die de radiozender van RTV Zwolle FM kennen en weleens radio luisteren) – **(n=171)**

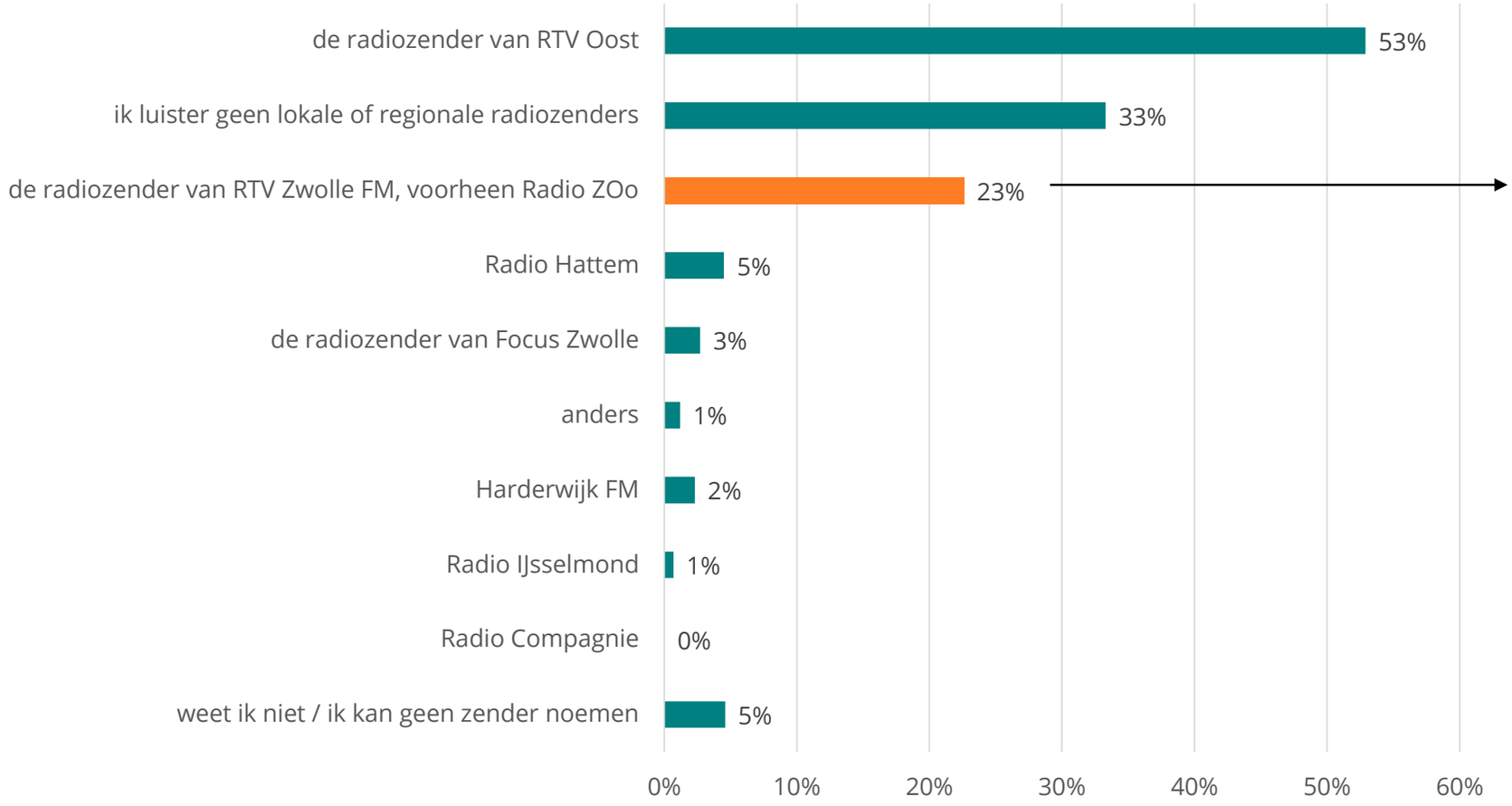

9% van alle Zwollenaren luistert weleens naar RTV Zwolle FM.

3.1.2 Luistergedrag | frequentie

Hoe vaak luistert u naar de radiozender van RTV Zwolle FM?
(respondenten die naar RTV Zwolle FM luisteren) – **(n=39)**

Luisterfrequentie van luisteraars RTV Zwolle FM

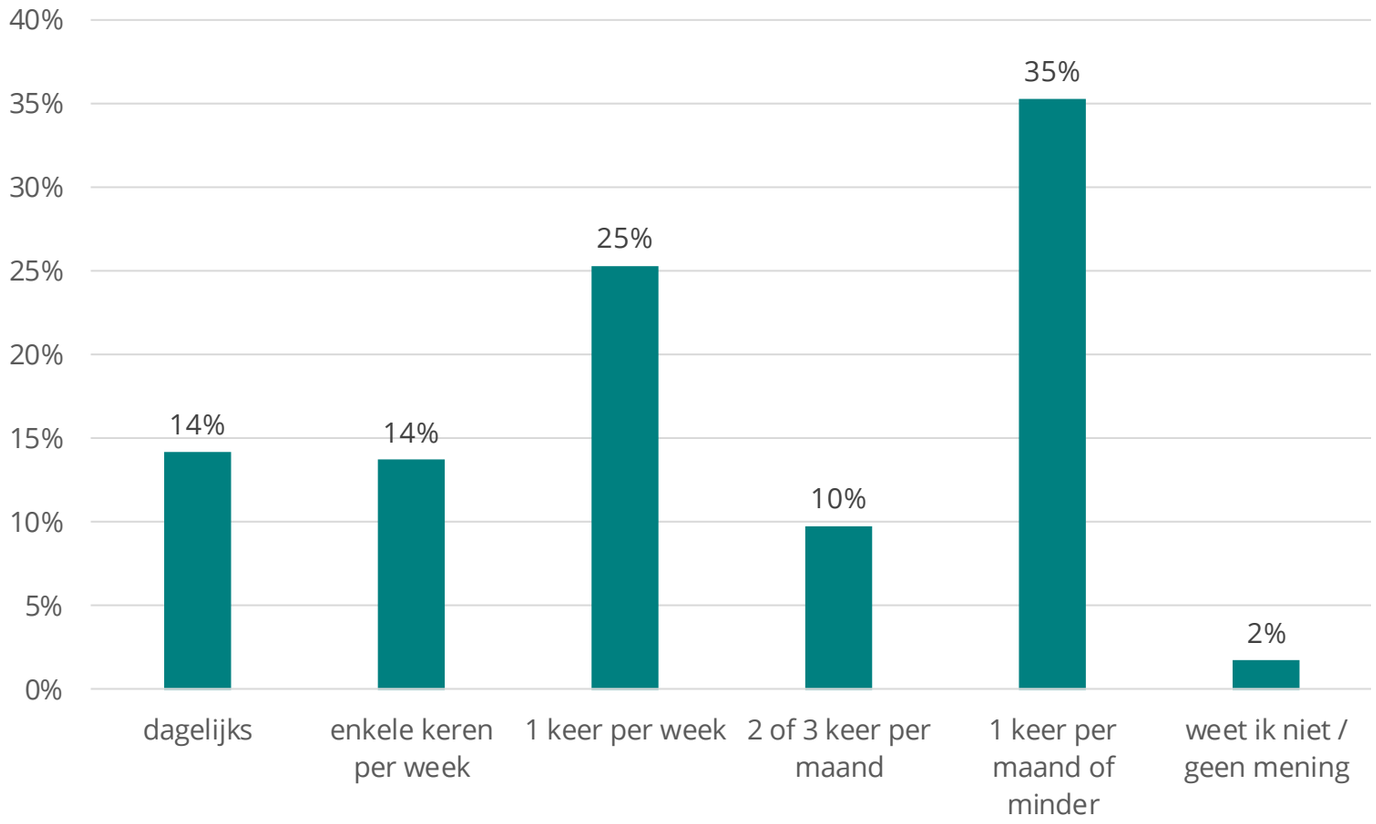

Luisterfrequentie van de totale doelgroep

luisterfrequentie	percentage Zwollenaren
dagelijks	1,4%
enkele keren per week	1,3%
1 keer per week	2,5%
2 of 3 keer per maand	1,0%
1 keer per maand of minder	3,4%

3.1.3 Luistergedrag RTV Zwolle FM | redenen om te luisteren

Kunt u aangeven wat de voornaamste reden is dat u naar de radiozender van RTV Zwolle FM luistert?
(respondenten die naar RTV Zwolle FM luisteren) – **(n=39)**

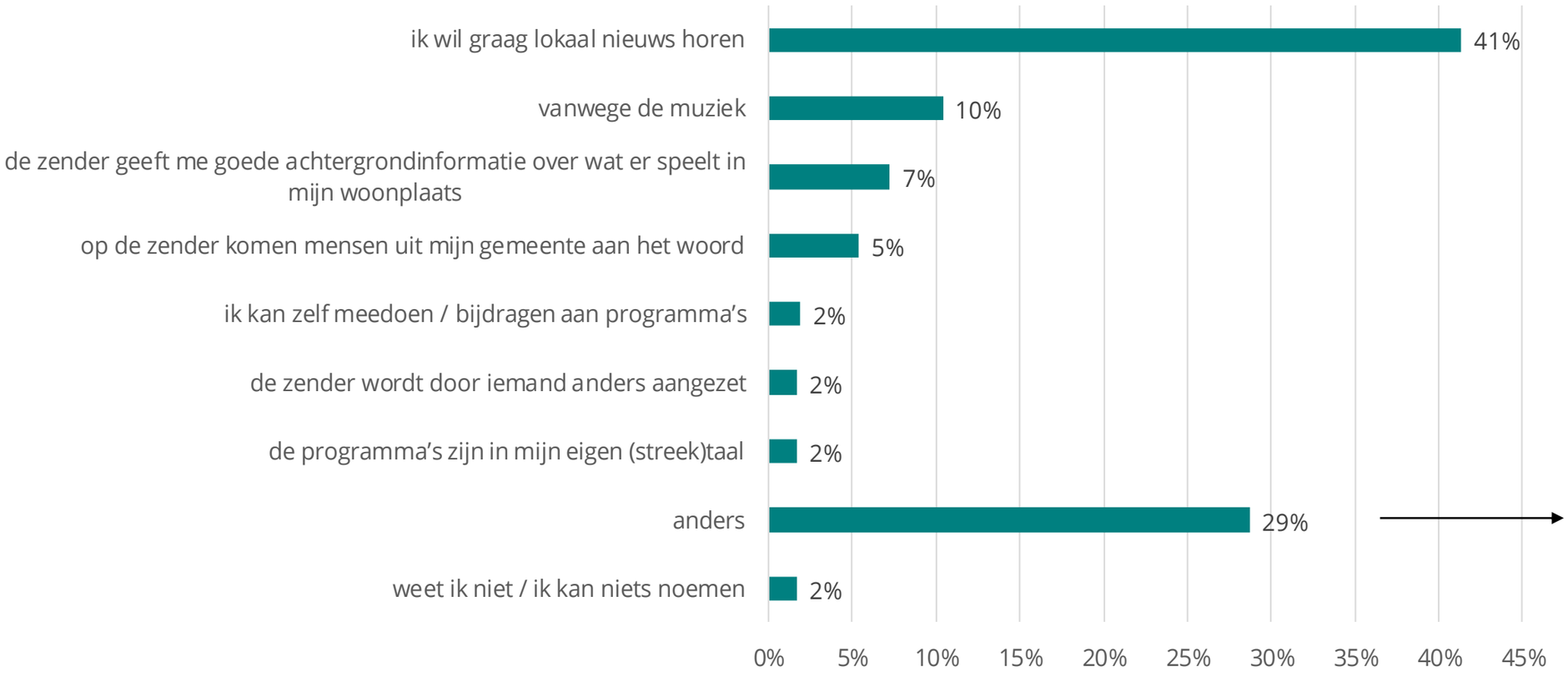

- Een vriend van me werkte er als dj.
- Vaak de enige zender die mijn antenne kan pakken in de auto.
- Mijn 'eigen' programma 'IJsselmagazine' wordt uitgezonden op meerdere zenders.
- Ik vind het een prettige zender, ik voel me minder eenzaam.
- Ik kom er toevallig langs.
- Ik ben actief in de carnavalswereld. Dan moet je lokaal nieuws weten.
- Dan is het niet stil in huis, ik kan hierbij in slaap vallen.

3.1.3 Luistergedrag RTV Zwolle FM | redenen om niet te luisteren

Kunt u aangeven wat de voornaamste reden is dat u niet naar deze radiozender luistert?
(respondenten die niet naar RTV Zwolle FM luisteren) – **(n=321)**

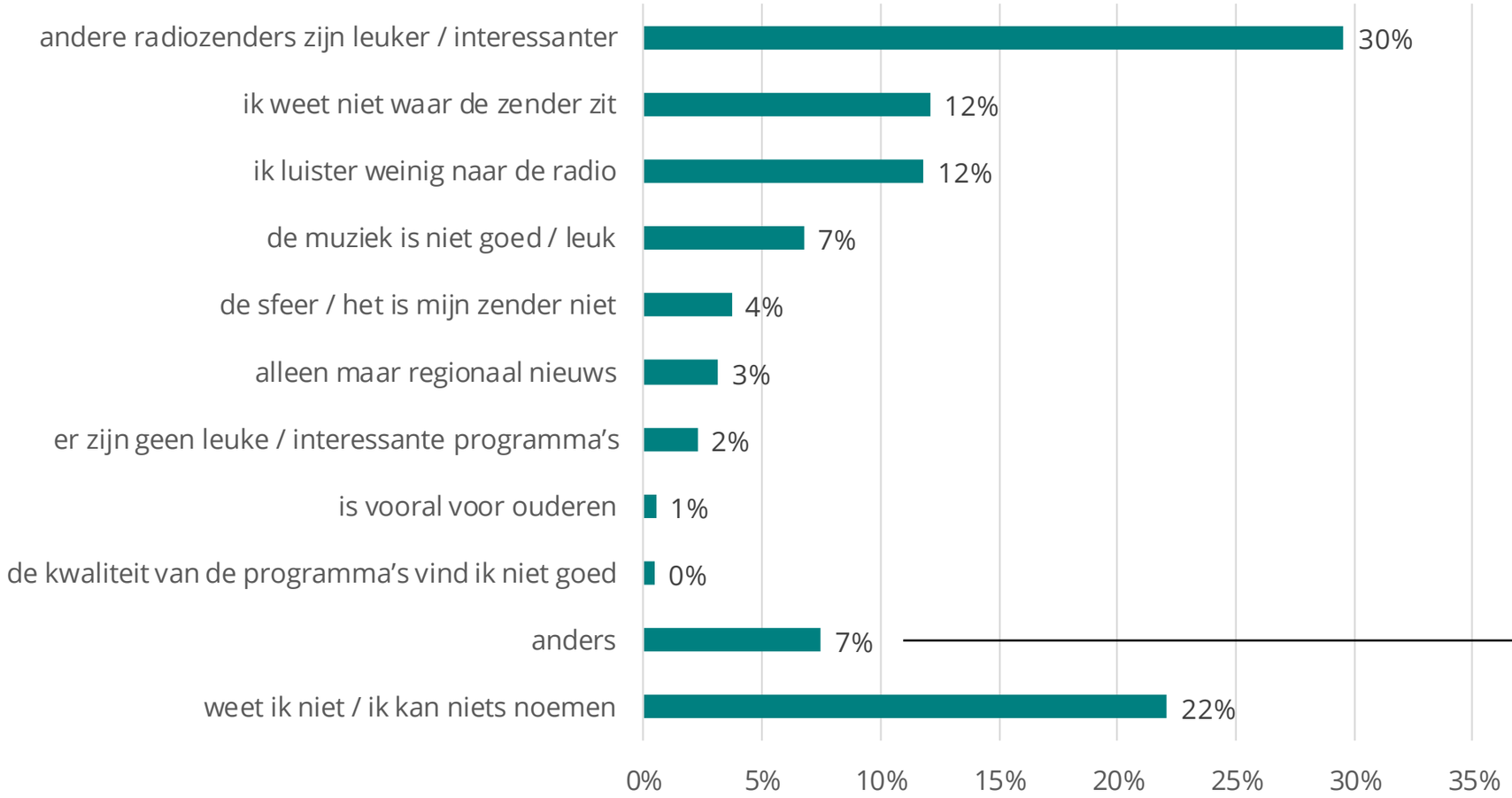

Respondenten die andere redenen noemen om niet naar RTV Zwolle FM te luisteren, geven voornamelijk aan dat zij geen behoefte hebben om naar RTV Zwolle FM te luisteren, of dat zij 'standaard' naar hun voorkeurszenders luisteren.

3.1.4 **Beoordeling |** waardering inhoud uitzendingen

Ik noem u nu een aantal aspecten met betrekking tot de radio-uitzendingen van Radio Zwolle FM.
Kunt u aangeven in hoeverre u tevreden bent over deze aspecten?
(respondenten die weleens naar RTV Zwolle FM luisteren) – **(n=39)**

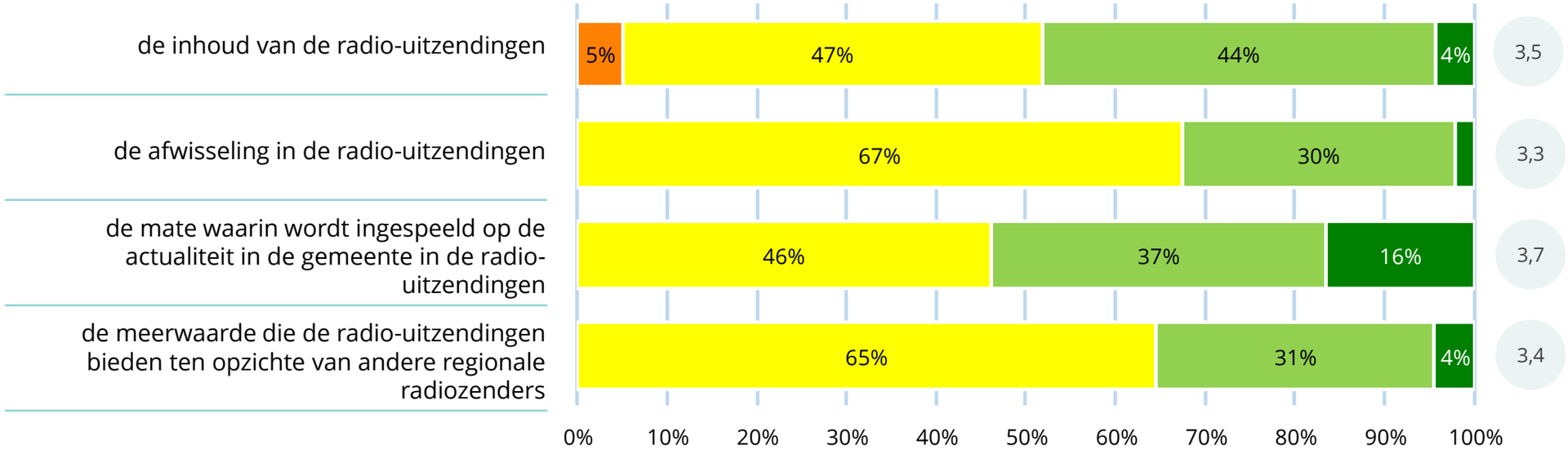

3.1.4 **Beoordeling |** algemene waardering

Met welk rapportcijfer zou u de radiozender van RTV Zwolle FM over het algemeen beoordelen?
(respondenten die weleens naar RTV Zwolle FM luisteren) – **(n=39)**

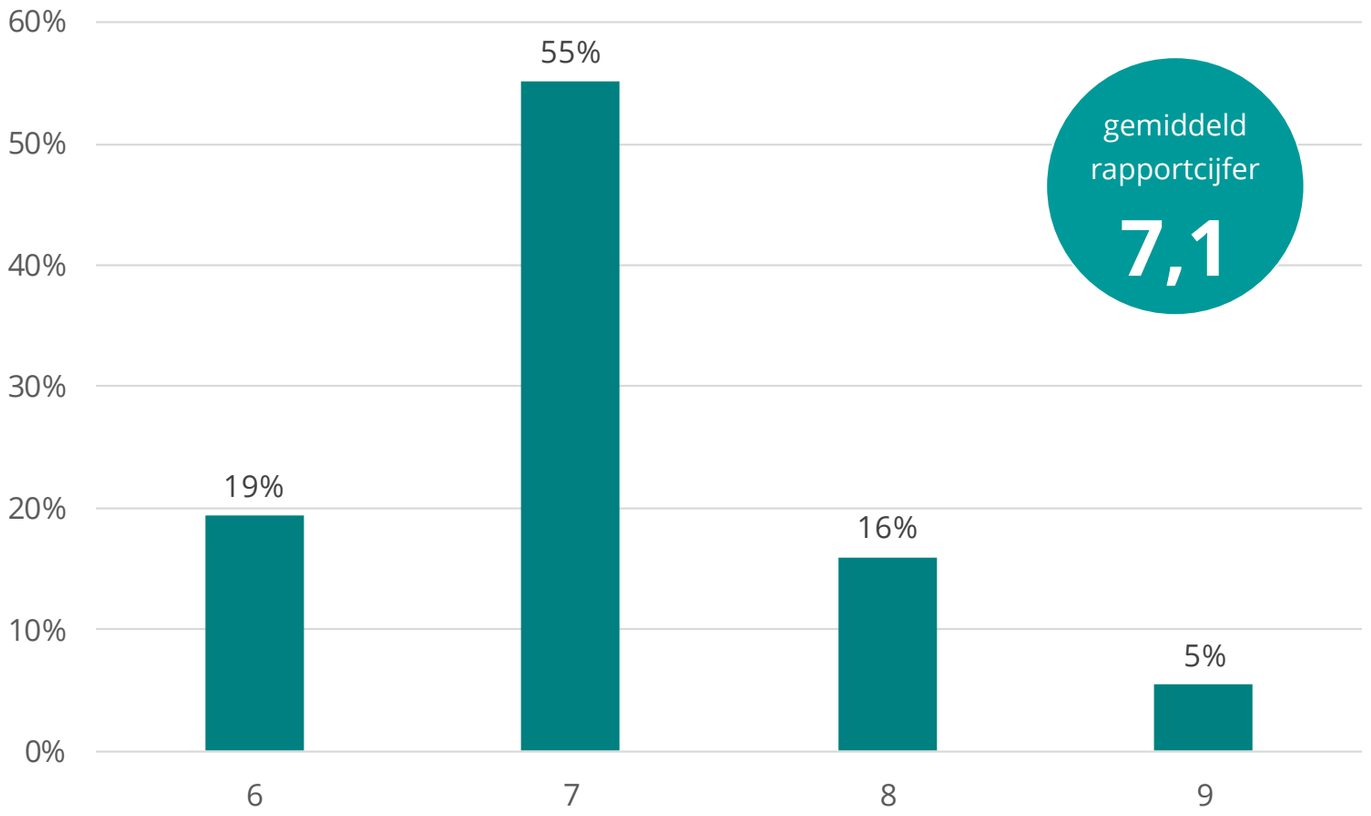

3.2

Televisie

Welke lokale en regionale televisiezenders in uw regio kent u, al is het alleen maar van naam?
(alle respondenten) – **(n=414)**

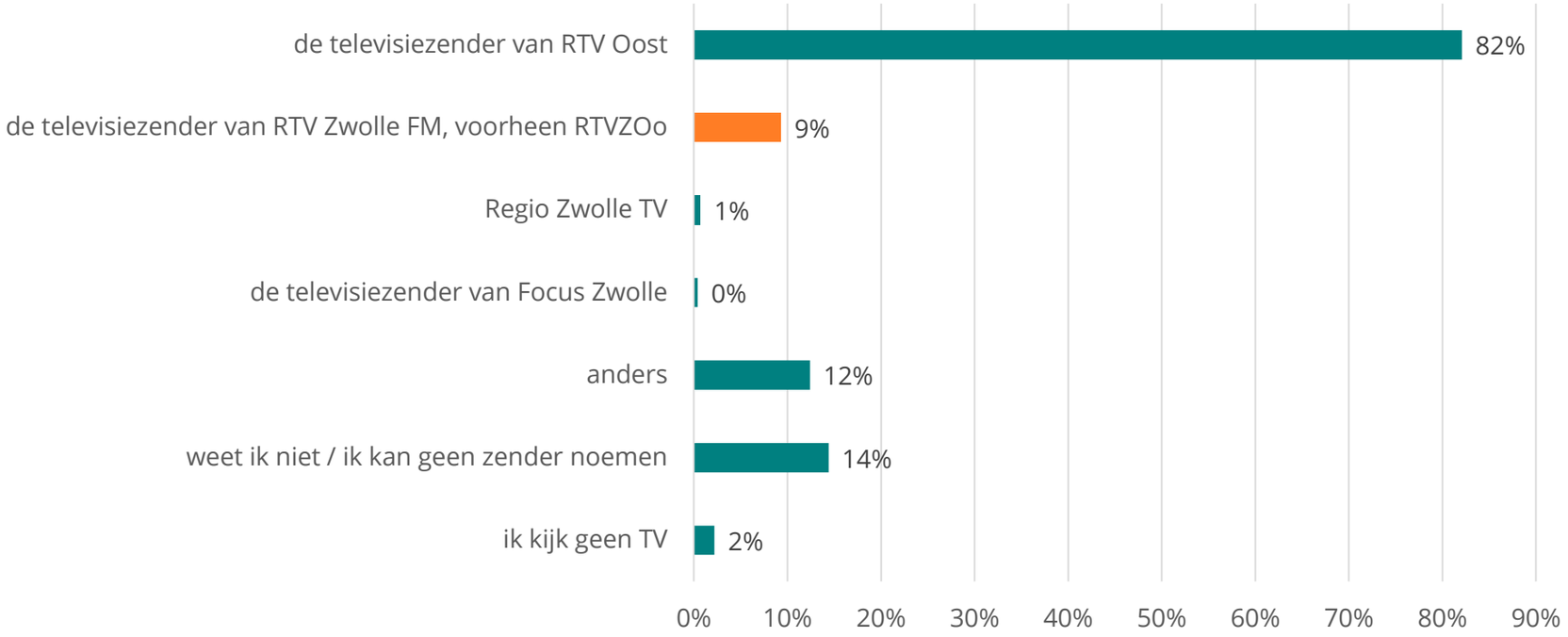

3.2.1 **Bekendheid** | totale bekendheid

Ik noem u nu een aantal lokale en regionale televisiezenders uit de regio. Kunt u aangeven welke u kent, al is het alleen maar van naam?
(alle respondenten) – **(n=414)**

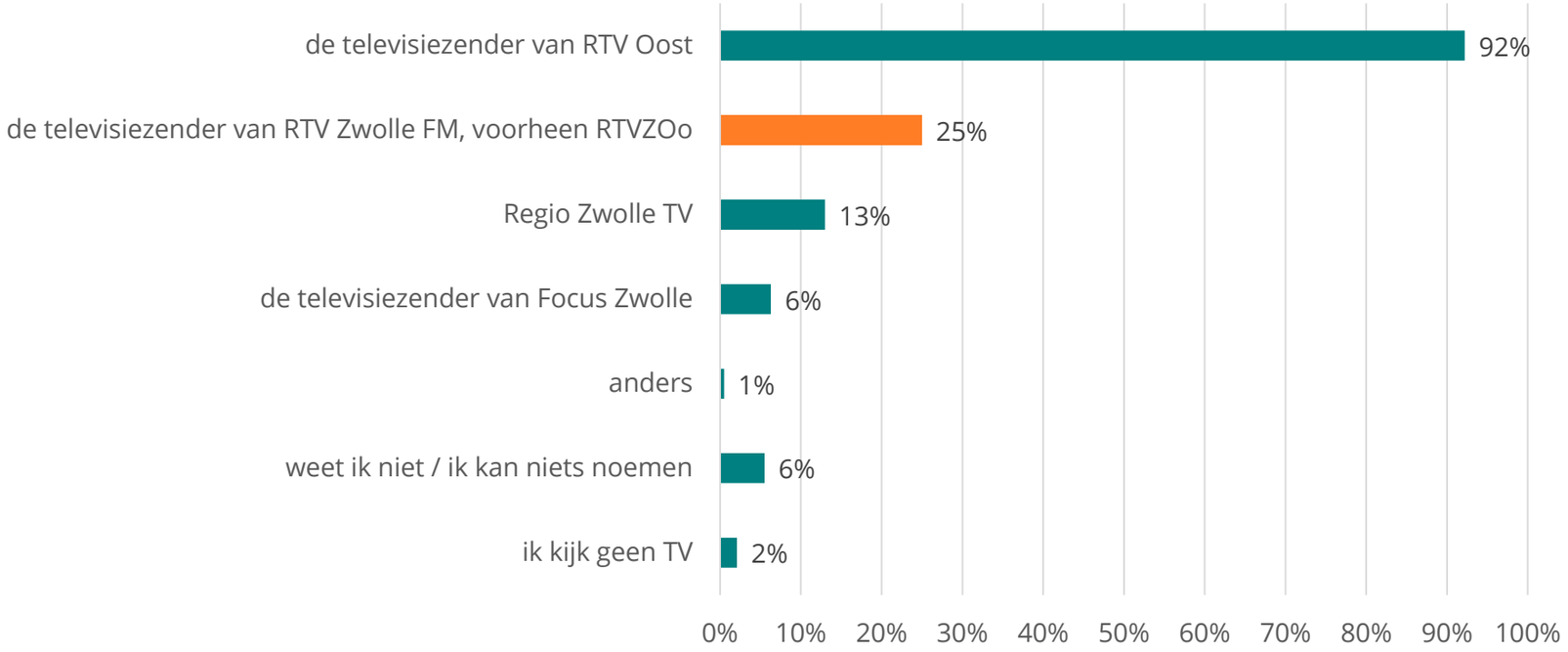

Naar welke lokale en regionale televisiezenders kijkt u weleens?
(respondenten de televisiezender van RTV Zwolle FM kennen en weleens tv-kijken) – **(n=102)**

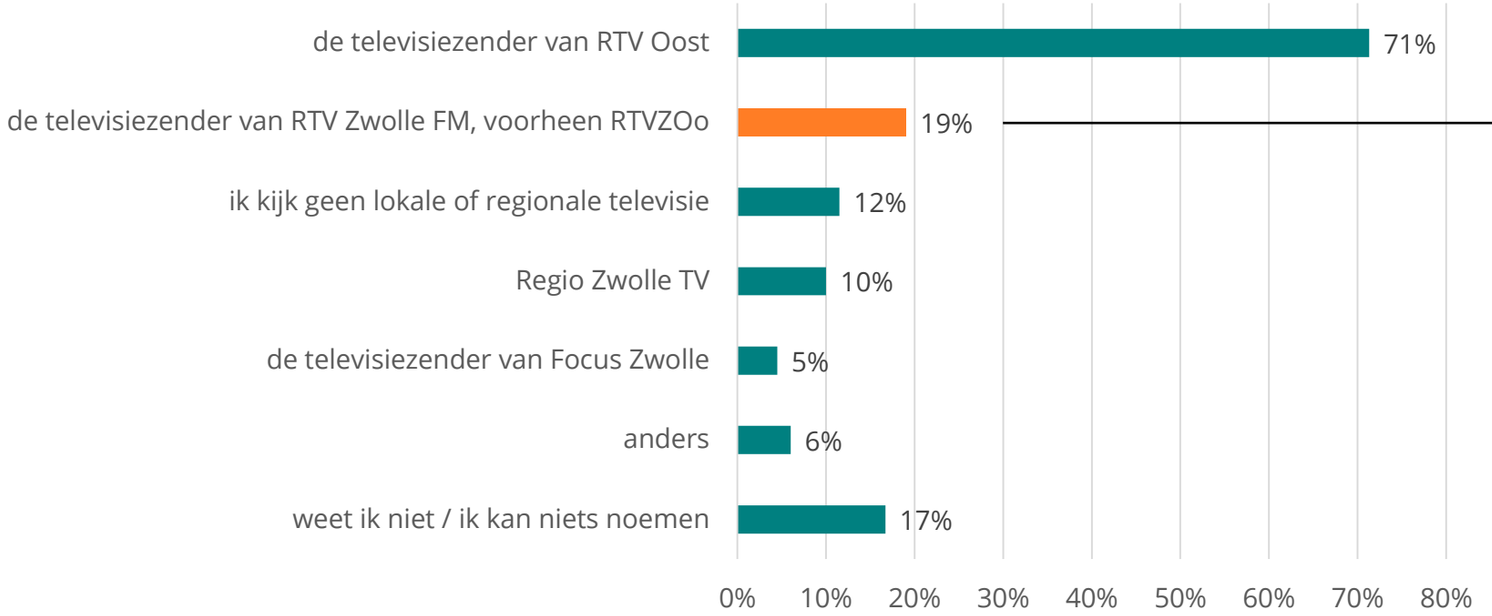

5% van alle Zwollenaren kijkt weleens naar RTV Zwolle FM.

Hoe vaak kijkt u naar de televisiezender van RTV Zwolle FM?
(respondenten die weleens naar RTV Zwolle FM kijken) – **(n=19)**

Kijkfrequentie van luisteraars RTV Zwolle FM

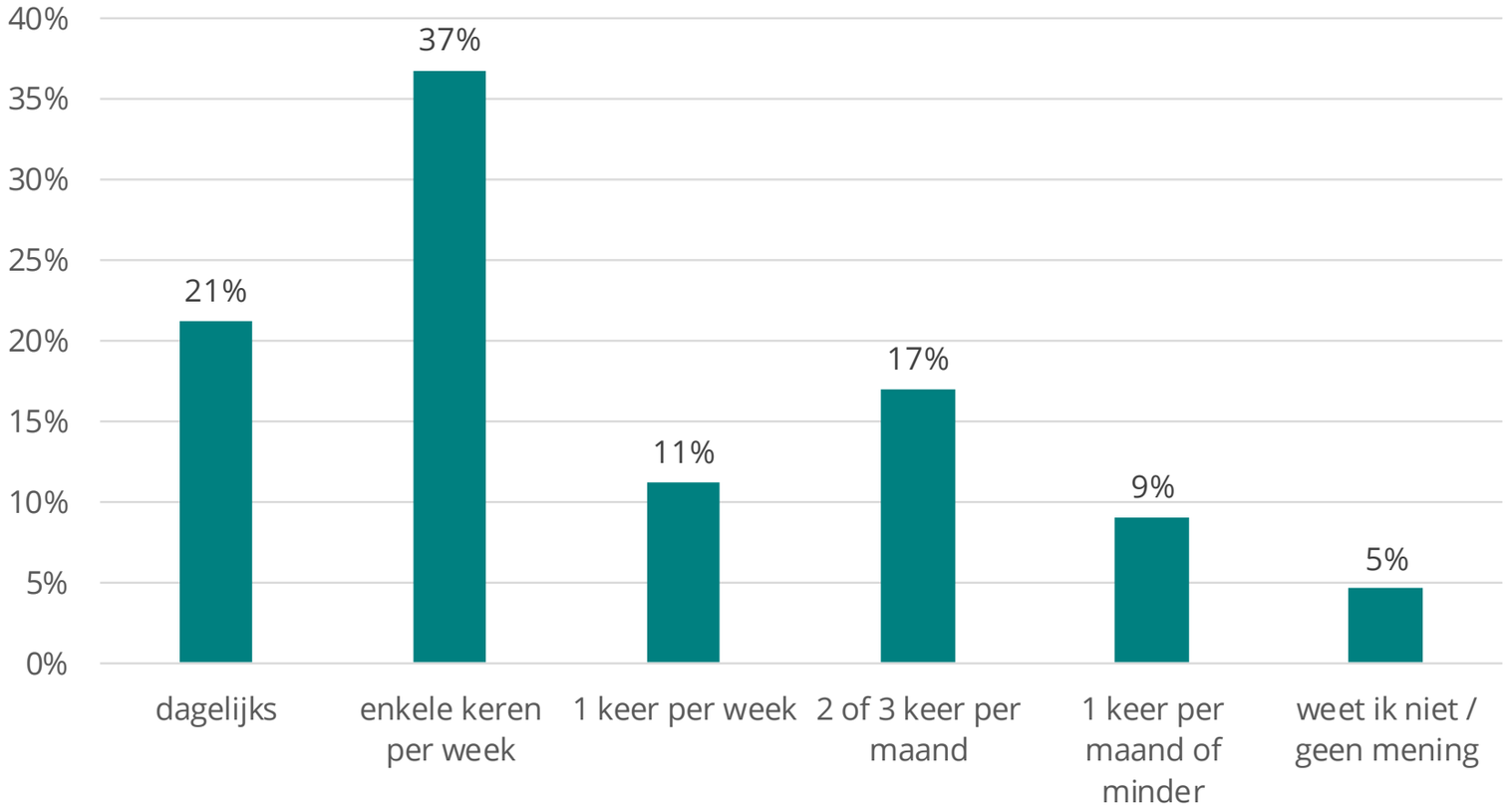

Kijkfrequentie van de totale doelgroep

kijkfrequentie	percentage Zwollenaren
dagelijks	1,1%
enkele keren per week	1,9%
1 keer per week	0,6%
2 of 3 keer per maand	0,9%
1 keer per maand of minder	0,5%

3.2.3 Kijkgedrag RTV Zwolle FM | redenen om te kijken

Kunt u aangeven wat de voornaamste reden is dat u naar de televisiezender van RTV Zwolle FM kijkt?
(respondenten die weleens naar RTV Zwolle FM kijken) – **(n=19)**

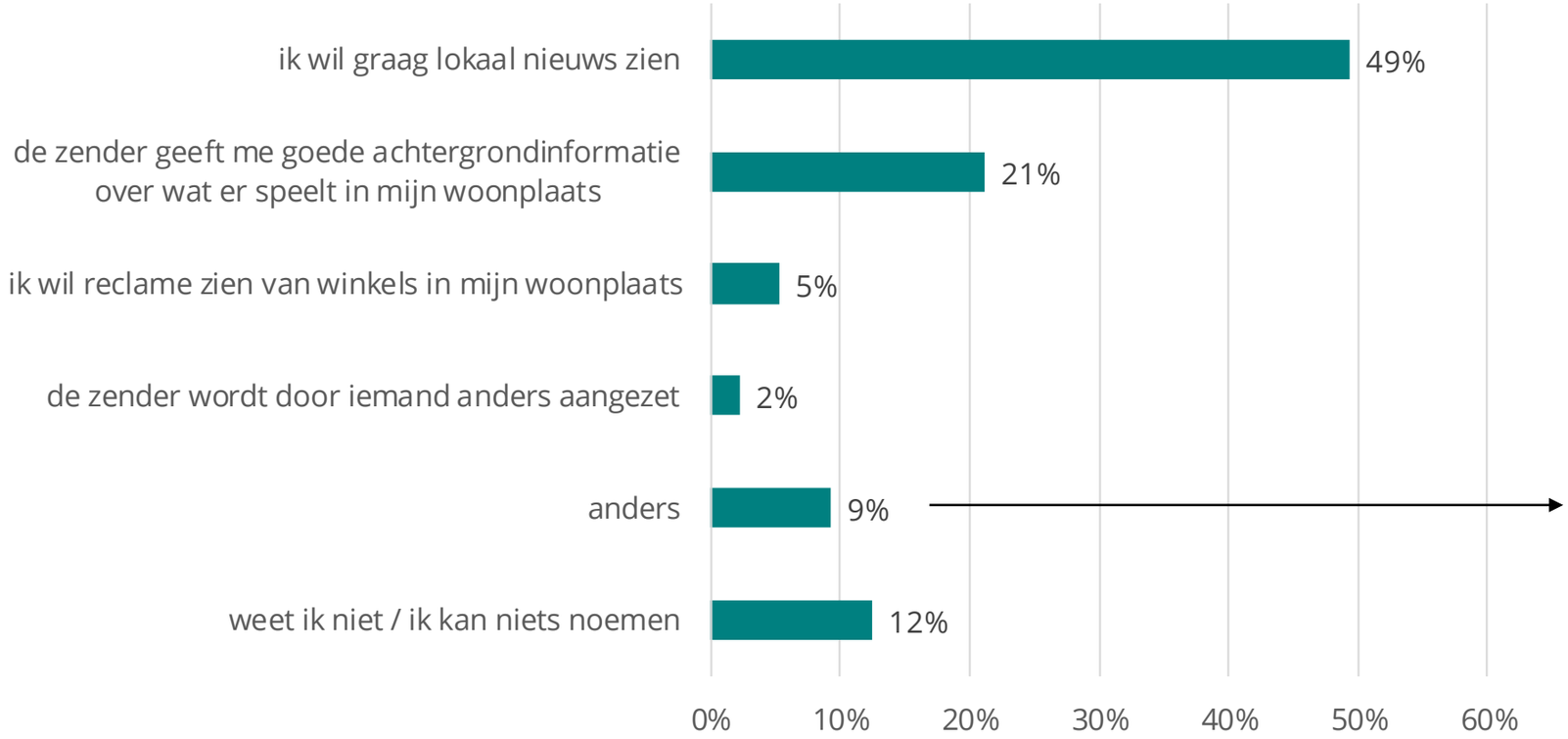

- Ik zap toevallig weleens langs deze zender.
- Historie vind ik interessant.
- Af en toe zijn er reportages die ik interessant vind.

3.2.3 Kijkgedrag RTV Zwolle FM | redenen om niet te kijken

Kunt u aangeven wat de voornaamste reden is dat u niet naar RTV Zwolle FM kijkt?
(respondenten die nooit naar RTV Zwolle FM kijken) – **(n=388)**

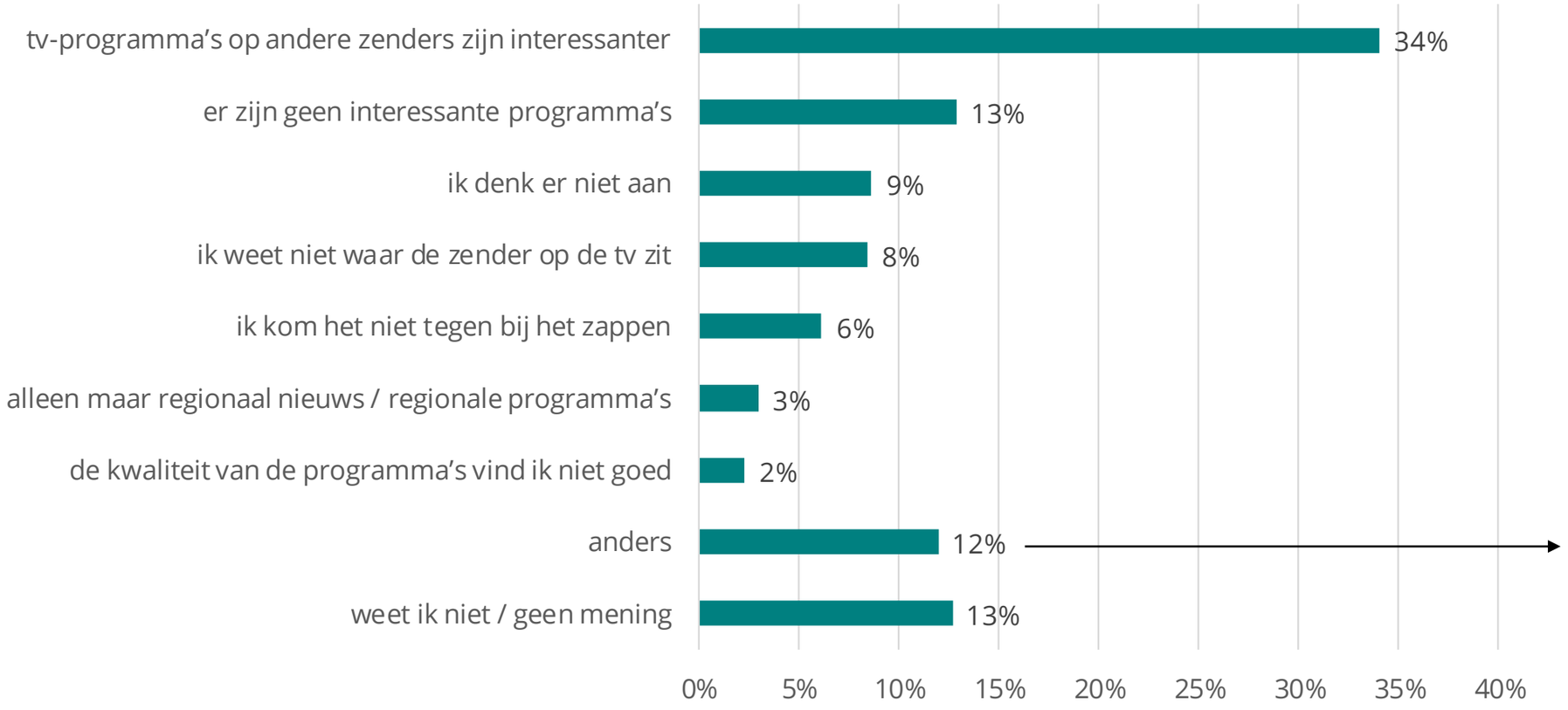

Respondenten die andere redenen noemen om niet naar RTV Zwolle FM te kijken, geven voornamelijk aan dat ze überhaupt weinig televisie kijken, of dat ze er niet genoeg tijd voor hebben.

3.2.4 Beoordeling | waardering inhoud uitzendingen

Ik noem u nu een aantal aspecten met betrekking tot de televisie-uitzendingen van Radio Zwolle FM.
Kunt u aangeven in hoeverre u tevreden bent over deze aspecten?
(respondenten die weleens naar RTV Zwolle FM kijken) – **(n=19)**

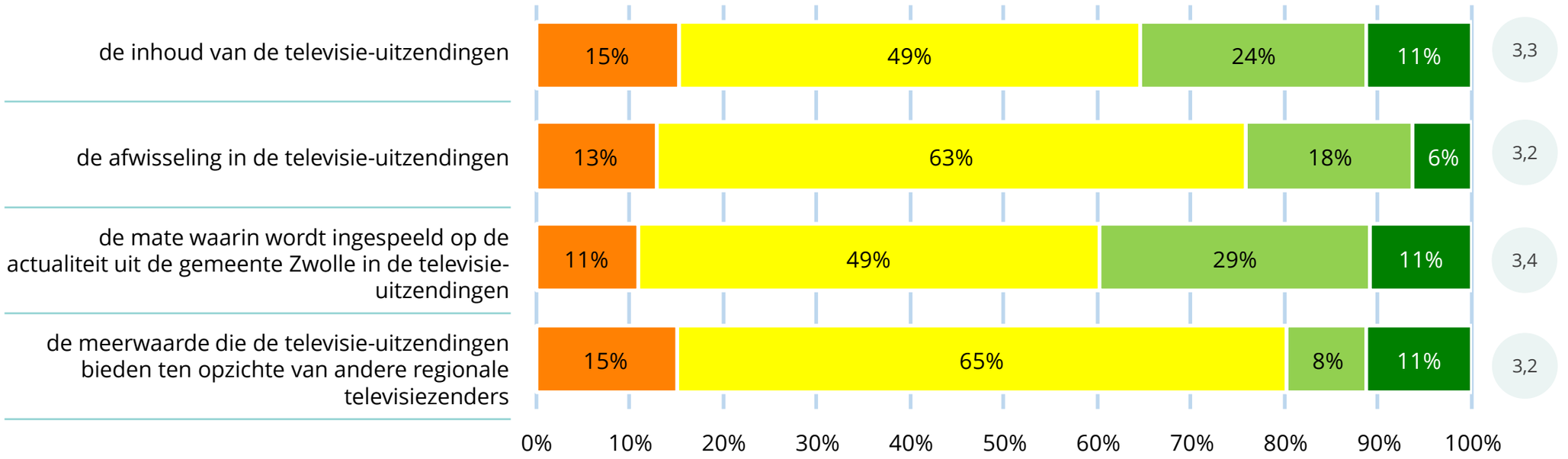

Met welk rapportcijfer zou u de televisiezender van RTV Zwolle FM over het algemeen beoordelen?
(respondenten die weleens naar RTV Zwolle FM kijken) – **(n=19)**

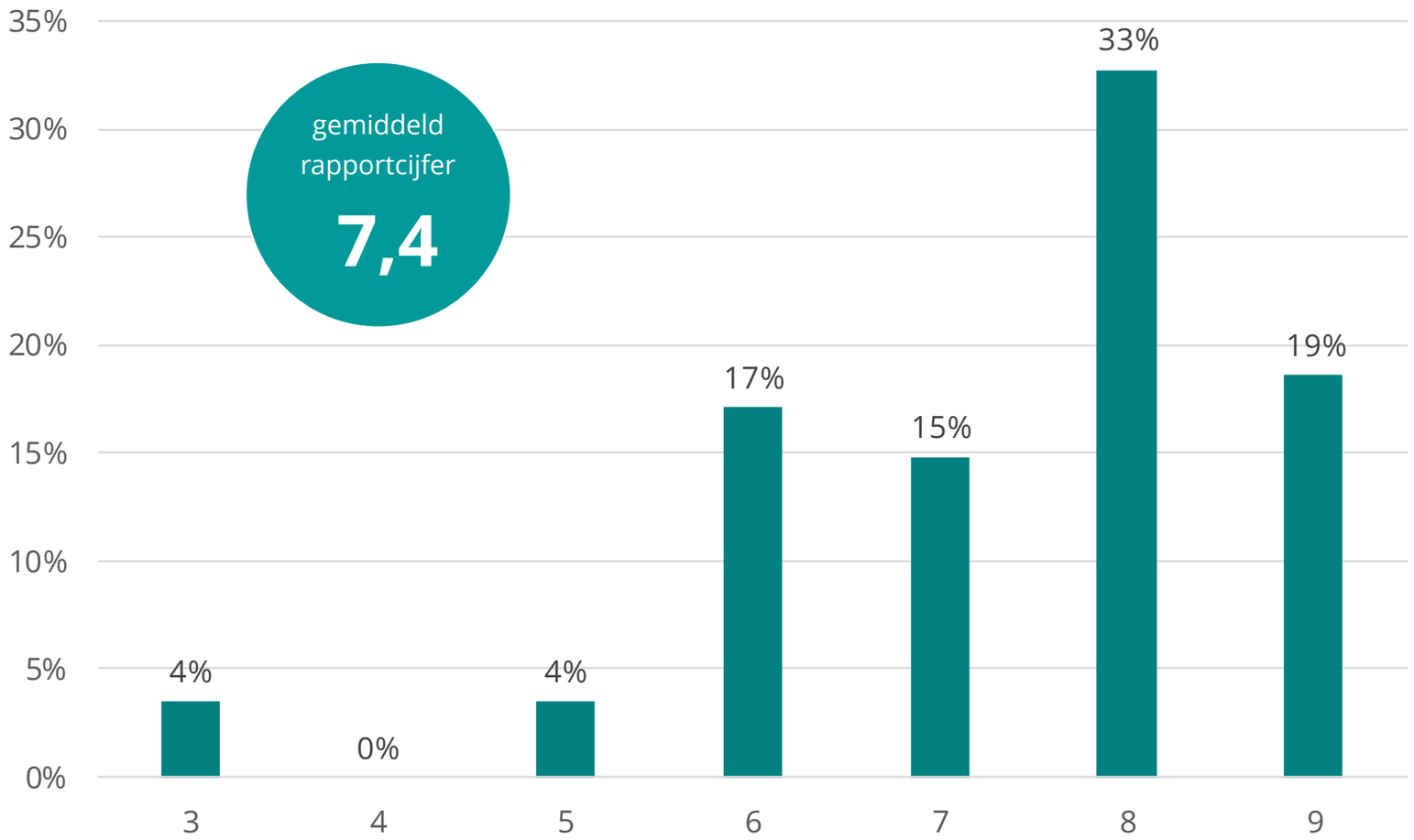

3.3

Overige kanalen en imago

3.3.1 Overige kanalen | gebruik

Ik noem u nu een aantal andere kanalen van RTV Zwolle FM. Kunt u aangeven of u deze weleens bekijkt / volgt?
(respondenten die RTV Zwolle FM kennen) – **(n=199)**

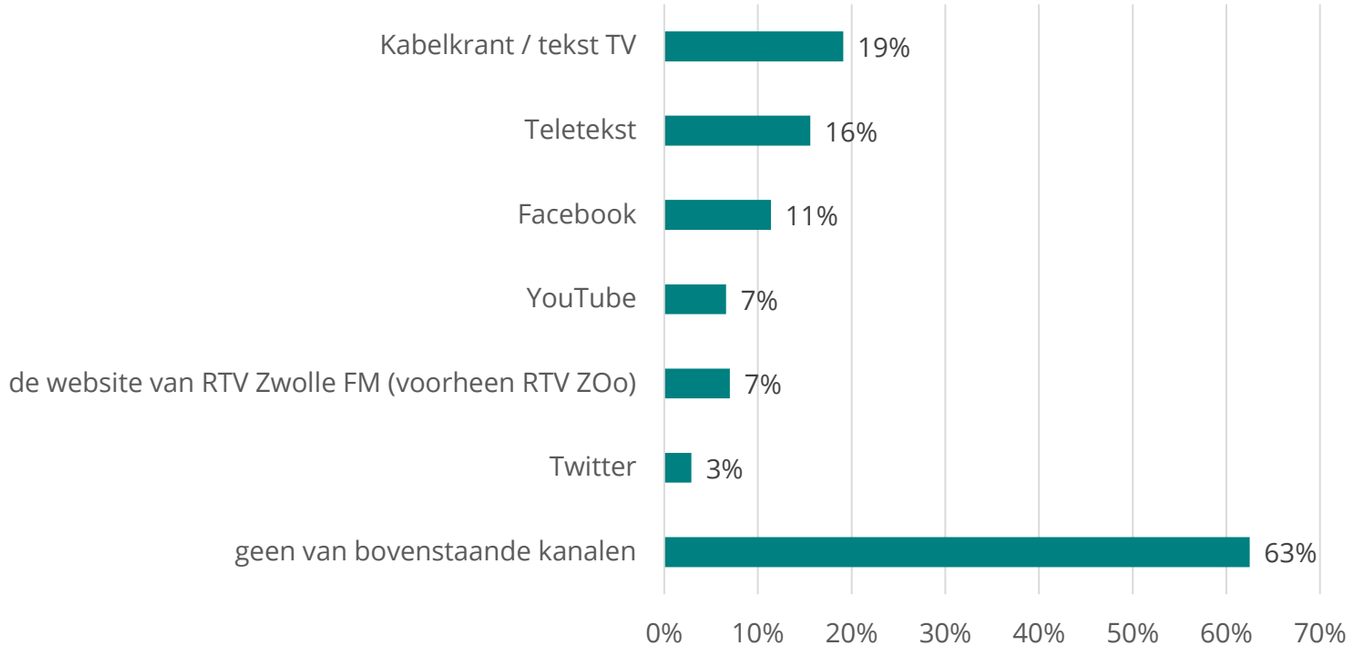

Ik noem u nu een aantal aspecten. Kunt u steeds aangeven in hoeverre u dit van toepassing vindt op RTV Zwolle FM?
(respondenten die RTV Zwolle FM kennen, al is het alleen maar van naam) – **(n=199)**

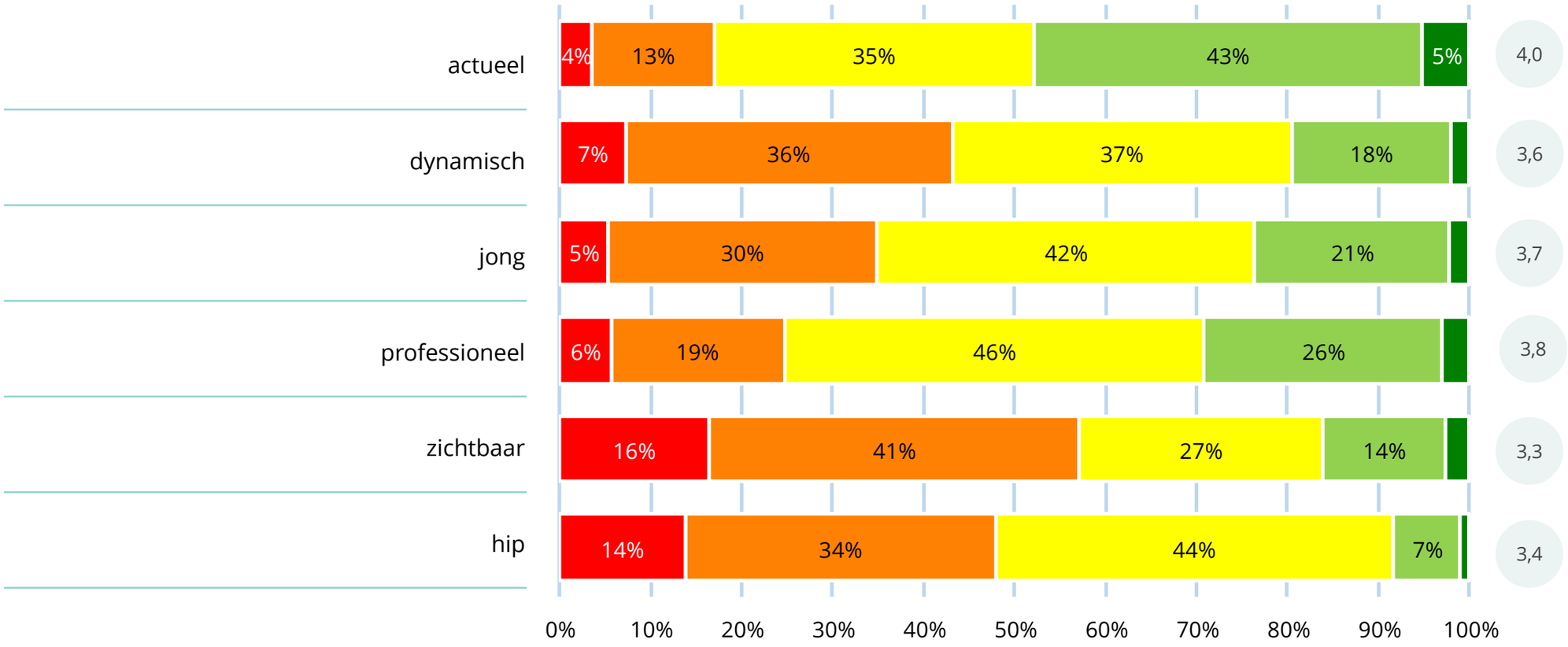

Veel inwoners die RTV Zwolle FM wel van naam kennen, hebben verder geen beeld van de zender en antwoorden 'weet niet'.

helemaal niet van toepassing | niet van toepassing | neutraal | van toepassing | helemaal van toepassing | gemiddelde score (5-puntsschaal)

In hoeverre bent u het eens met de stelling 'Ik zie RTV Zwolle FM als dé omroep binnen mijn stad'?
(respondenten die RTV Zwolle FM kennen, al is het alleen maar van naam) – **(n=199)**

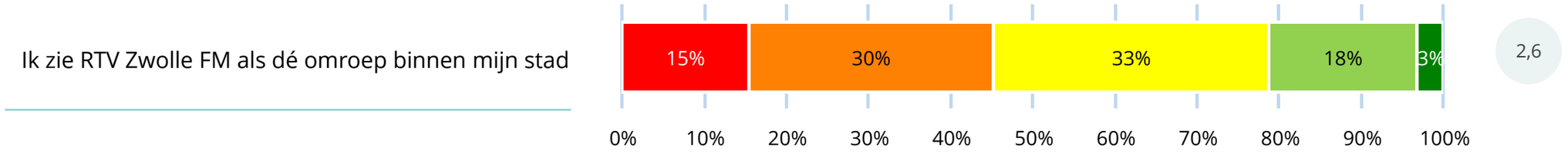

helemaal oneens | oneens | neutraal | mee eens | helemaal eens | gemiddelde score (5-puntsschaal)

3.4

Bereik per kanaal

kanaal	bereik %
radio	9%
televisie	5%
radio en televisie	12%
overige kanalen	24%

Overige kanalen bestaan uit de website van RTV Zwolle FM, Facebook, Twitter, Kabelkrant / tekst TV, Teletekst en YouTube.

4.

Onderzoek intern en extern betrokkenen

4.1 Inleiding

In het kader van het evaluatieonderzoek is, naast de kwantitatieve informatie uit het onderzoek onder de inwoners van Zwolle, ook kwalitatieve informatie verzameld.

Dit kwalitatieve onderzoek middels individuele diepte-interviews heeft plaatsgevonden met zowel intern als extern betrokkenen. Alle interviews zijn gehouden in de periode van begin november tot en met de eerste week van december 2017.

Intern is op alle niveaus binnen RTV Zwolle FM met medewerkers gesproken. Wat externe organisaties betreft is uitgegaan van de organisaties zoals die zijn genoemd in het beleidsplan van januari 2015 (zie: “Zwolle verdient een professionele omroep! RTVZOo”) en is door het huidige bestuur aangevuld met een aantal organisaties.

Het is gelukt om ondanks de krappe planning zowel intern als extern voldoende interviews te houden om een goed beeld te verkrijgen. De 20 interviews laten een duidelijke rode draad zien, waardoor de toegevoegde waarde van één of meer interviews minimaal zou zijn geweest.

4.2 Intern betrokkenen

Halverwege 2017 heeft er een bestuurswisseling plaatsgevonden en in augustus en september 2017 is er nogal wat interne en politieke onrust in de organisatie geweest. Onrust die in de onderzoeksperiode van dit evaluatieonderzoek nog merkbaar was. Het beleidsplan van RTVZOo dateert van januari 2015 en is door het vorige bestuur geschreven. Het nieuwe bestuur heeft ideeën en heeft een visie voor ogen. Dit uit zich onder meer in de nieuwe naam RTV Zwolle FM die is geïntroduceerd. Deze ideeën zijn nog niet geformuleerd in een nieuw beleidsplan. Uit de gesprekken met de intern betrokkenen blijkt dat het nieuwe bestuur en de vrijwilligers het oude beleidsplan óf niet kennen óf niet zien als 'hun beleidsplan'.

De huidige stand van zaken:

- intern is er 'opgeschoond': de leiding van de organisatie is vervangen;
- de 'oude' groep van circa 150 vrijwilligers is teruggebracht tot een kern van circa 50; het merendeel van deze 50 vrijwilligers (programmamakers en technici) waren ook voorheen al werkzaam bij RTV Zwolle FM, waarvan een behoorlijk aantal zelfs meer dan 10 jaar;
- met alle vrijwilligers is of wordt een nieuw vrijwilligerscontract opgesteld. Dit contract wordt mede gebruikt om nadruk te leggen op het feit dat een vrijwilliger zijn binnen RTV Zwolle FM niet vrijblijvend is;
- er worden nieuwe plannen met betrekking tot professionalisering en de te varen koers gemaakt, en deels worden deze plannen al uitgevoerd;
- om de koerswijziging en professionalisering kracht bij te zetten, heeft RTVZOo per 19 oktober 2017 de nieuwe naam RTV Zwolle FM gekregen.

Er is een aantal redenen dat maakt dat het professionaliseren en veranderen van RTV Zwolle FM langzaam gaat:

- **Het ontbreekt aan continuïteit en stabiliteit**
  De leiding is niet iedere dag aanwezig, er is (nog) geen vaste structuur qua planning: RTV Zwolle FM is (nog) geen goed georganiseerde professionele omroep: *"Als je kijkt naar de planning en veranderingen, dan is er meer structuur dan voorheen. Maar al met al kan het nog stukken professioneler."* Genoemd is dat er behoefte is aan een vaste leider en planner. Een vaste medewerker, iemand die continu aanwezig is en zorgt voor verdere professionalisering qua taakverdeling, planning, coördinatie en wellicht ook acquisitie kan voeren: *"We missen echt een vaste kracht. Iemand die structuur aanbrengt, de boel coördineert. Dan wordt het minder vrijblijvend en ad-hoc."* Een ander zegt hierover: *"Iemand met ervaring op het gebied van radio en tv zou de kar moeten gaan trekken. Maar dan niet iemand die er maar 2 of 3 dagdelen is".*

4.2 Intern betrokkenen

- **Ervaren radio- en televisiemakers worden gemist**
  Diverse ervaren 'makers' (zowel technici, redacteuren als presentatoren) hebben het afgelopen onrustige jaar RTV Zwolle FM verlaten. Hierdoor ontbreekt het aan ervaren makers: *"We hebben momenteel te weinig presentatoren en ervaren technici. Laat staan genoeg regisseurs die de knoppen kunnen bedienen."* Zowel het bestuur als verschillende vrijwilligers hebben genoemd dat dit tekort een verlammend effect heeft: *"We lopen achter qua mankracht met ervaring. We hebben daardoor nu veel minder radio- en televisieprogramma's. Dat komt door de onrust die er is geweest."*
- **Nieuwe plannen zijn er wel, maar…**
  Er zijn behoorlijk wat plannen die het bestuur en de directie heeft bepaald, maar die plannen zijn nog niet in een concreet (beleidsplan) opgesteld. Daar is de tijd simpel genoeg niet voor geweest. Er is in de periode van de uitvoering van dit evaluatieonderzoek een eerste aanzet gemaakt om de ideeën aan het papier toe te vertrouwen (zie bijlage).
  De kern van deze plannen is samengevat:
  - studenten betrekken bij ontwikkelen en uitvoeren programma's
  - opzetten nieuws- en actualiteitenprogramma's
  - samenwerking zoeken met organisaties in en rondom Zwolle / regio
  - de stem (oren en ogen) van de stad Zwolle worden.
- **Vrijwilligers met afstand tot de arbeidsmarkt**
  RTV Zwolle FM is een vrijwilligersorganisatie. Een groot deel van de vrijwilligers heeft een sterke binding met RTV Zwolle FM; een aantal vrijwilligers is bijvoorbeeld al sinds de ziekenomroeptijd betrokken. Ze verrichten al een geruime tijd (meestal jaren) activiteiten voor RTV Zwolle FM en doen dat al die tijd meestal via een vast patroon. Voor een gedeelte van de vrijwilligers maakt het eigenlijk niet zoveel uit wie de directie of het bestuur is. Zij doen, vaak al jaren, een activiteit (dat kan een programma maken zijn of iets in de techniek, etc.) en dat blijven ze ook zo doen. Ze merken allemaal wel dat er 'iets' gebeurt: *"Het nieuwe bestuur zit er wat meer bovenop en dat is een goede zaak".* Er is een behoorlijke groep vrijwilligers die 'een afstand tot de arbeidsmarkt' heeft en juist deze groep heeft graag rust en stabiliteit. Dit is geen omgeving waar wijzigingen gemakkelijk kunnen worden doorgevoerd. De aanwezigheid van deze groep vrijwilligers is historisch zo gegroeid. *"De erfenis is een organisatie die draait op vrijwilligers waarvan een groot deel afstand heeft tot de arbeidsmarkt. Dit maakt het snel doorvoeren van veranderingen tot iets lastigs."* Voor deze specifieke groep vrijwilligers geeft de omroep hun dag- of weekindeling een belangrijke structuur.

4.3 Extern betrokkenen

Samenwerkingsverbanden met organisaties in en om Zwolle hangen vaak samen met bepaalde personen binnen RTV Zwolle FM. De contacten die verliepen via het 'oude' bestuur zijn beëindigd en dat wordt ook door de externe relaties zo ervaren. Sommige contacten verlopen via programmamakers en presentatoren. In het geval dat deze vrijwilligers nog steeds werkzaam zijn binnen RTV Zwolle FM (en dat is in tamelijk veel gevallen zo), zijn die contacten er nog steeds en worden deze als prettig en goed ervaren. De vaste programma's van RTV Zwolle FM, waar een structurele samenwerking is met externe relaties (zoals kerk(en), sportverenigingen, HCO, etc.), worden bij deze relaties ook als een goede samenwerking gezien.

Bij een aantal externe relaties is geconstateerd dat er wel een binding en een bepaalde relatie was met RTV Zwolle FM, maar dat deze recent (na de bestuurswisseling van dit jaar) of langer geleden, vaak abrupt, is geëindigd. Dit is dan bijna altijd veroorzaakt doordat de relatie aan een specifieke vrijwilliger was gekoppeld. Zodra die vrijwilliger niet meer werkzaam was binnen RTV Zwolle FM, viel het contact met RTV Zwolle FM ook weg. Het ontbreekt daarbij aan structureel relatiemanagement. De huidige leiding van RTV Zwolle FM heeft in haar eerste ideeën wel aangegeven op een meer structurele wijze contacten met de Zwolse organisaties te gaan opbouwen.

Er is ook een aantal interviews met externe organisaties geweest, die nagenoeg geen ervaringen hebben met RTV Zwolle FM en verwachten nu of in de toekomst ook weinig van RTV Zwolle FM. Voor deze externe partijen is RTV Zwolle FM nagenoeg onzichtbaar en soms zelfs geheel onbekend.

Er is met een aantal externe relaties nieuwe contacten aangeboord, maar deze contacten zijn nog zo nieuw dat men nog weinig kan zeggen over RTV Zwolle FM.

Uit de interviews met externe relaties kan worden geconcludeerd dat:

- bestaande programma's door de betrokken organisaties worden gewaardeerd en dat deze organisaties een positief gevoel hebben bij RTV Zwolle FM;
- externe organisaties die bekend zijn met RTV Zwolle FM de nieuwswaarde en actualiteit van de omroep missen;
- externe organisaties een duidelijke leiding en koers missen. RTV Zwolle FM heeft geen 'gezicht';
- RTV Zwolle FM met name als organisatie al gedurende lange tijd in het nieuws is vanwege interne perikelen, maar niet vanwege goede / interessante nieuwsitems. Dit komt het imago van RTV Zwolle FM niet ten goede.

RIGHT

MARKTONDERZOEK

Al 25 jaar een betrouwbaar en professioneel antwoord
op alle onderzoeksvragen.

Right Marktonderzoek en Advies B.V.
Emmawijk 55
8011CN Zwolle
T: 038 421 21 85
E: info@rightmarktonderzoek.nl

www.rightmarktonderzoek.nl

Addendum
evaluatieonderzoek RTV Zwolle FM

Right Marktonderzoek en Advies B.V.
Telefoon : 038 - 4212185
Projectleider : de heer H. Homma
Projectnummer : 915-44
Opdrachtgever : Gemeente Zwolle
Contactpersoon : de heer A. Tuinman
Versie : concept
Datum : 12 januari 2018

In het '*evaluatieonderzoek RTV Zwolle FM*' heeft in beginsel het beleidsplan *'Zwolle verdient een professionele omroep! RTVZOo'* (2015) een onderdeel van het onderzoek uitgemaakt. Een van de onderzoeksvragen voor het evaluatieonderzoek was om na te gaan in hoeverre dit beleidsplan gerealiseerd was. Het beleidsplan is ontwikkeld door de bestuursleden die in 2015 het bestuur vormden. Het bestuur van 2017 is een compleet nieuw bestuur ten opzichte van 2015. Dit nieuwe bestuur heeft aangegeven zich niet te herkennen in dit beleidsplan (het is niet hún beleidsplan). Het nieuwe bestuur heeft op zijn eigen wijze RTV Zwolle FM richting gegeven. Het beleidsplan 2015 is als onderdeel van de onderzoeksvraag voor het evaluatieonderzoek als irrelevant beschouwd. Vanuit de opdrachtgever is de vraag gekomen, na bestuderen van het onderzoeksrapport *'evaluatieonderzoek RTV Zwolle FM'* om het beleidsplan van 2015 toch nog eens tegen het licht te houden en te beoordelen in hoeverre – wanneer het gehele evaluatieonderzoek wordt meegenomen – de doelstellingen vanuit dit beleidsplan gerealiseerd zijn. In dit addendum is het resultaat hiervan weergegeven.

Addendum | doelstellingen (I)

Allereerst blijkt dat het beleidsplan weinig concreet meetbare doelstellingen bevat. Om het beleidsplan toch te kunnen evalueren, zijn die onderdelen uit het beleidsplan geselecteerd die enigszins meetbaar zijn. Deze onderdelen zijn hieronder op een rij gezet.

1. Samenwerking

- De samenwerking met relevante organisaties in de stad en in de regio gaat een prominentere rol spelen. RTVZOo biedt nadrukkelijk vanuit eigen initiatief een uitgebreid podium voor de Zwolse samenleving. Zo wordt er veelvuldig en uitgebreid samengewerkt met diverse spelers in de Zwolse samenleving.
- Binnen de provincie is relatief weinig aandacht voor nieuws uit de IJsseldelta-regio. In uitzendbereik is Groot-Zwolle regelmatig een witte vlek op de kaart. Met de invulling van deze rol als nieuwszender, kan RTVZOo samen met lokale collega's invulling geven aan de economische ontwikkeling van de regio. RTVZOo zocht en zoekt daarom nadrukkelijk de samenwerking uit eigen initiatief. Als het aan RTVZOo ligt, wordt het credo van de gemeente Zwolle 'samen maken we de stad' de komende meer in de praktijk gebracht.
- De toekomst van elke omroep ligt ook bij de jeugd. Het doel van RTVZOo is jongeren veel meer te betrekken bij het maken van media. Hierin past de samenwerking met Landstede Zwolle. Deze samenwerking met Landstede resulteert in zelfstandige programma's. Studenten maken en produceren het nieuws conform de laatste stand der techniek op alle media.
- RTVZOo maakt onderdeel uit van de regionale verbinding met zes andere omroepen, waarin is afgesproken dat redactie, productie en op termijn montage structureel met elkaar gaan samenwerken. Dit verband heeft de werknaam 'Mediacentrum De Nieuwe Hanze' gekregen. Hiermee wordt tevens een duidelijke opstart gemaakt naar een interlokale omroep als alternatief voor RTV Oost, die te weinig aandacht geeft aan de regio Zwolle. RTVZoo verwacht samen met regionale partners meer bereik en zichtbaarheid te kunnen realiseren, alsmede betere verbindingen op ambtelijk niveau.

2. Doelgroepbeleid

- Het beleid van 2015 en 2016 moet met name geënt zijn op de groep 18 tot 48 jaar, 'de Veronica-populatie'. RTVZOo wil voor deze doelgroep de komende jaren de logische keuze worden.
- Bij de strategie van 'RTVZOo nieuwe stijl' horen voor de komende twee jaar begrippen als 'sexy', 'dynamisch', 'jong' en 'ondernemend'.
- RTVZOo heeft zich ontwikkeld tot een stevige omroep, die kwalitatief staat, voor radio en televisie waarop programma's worden uitgezonden met een herkenbaar karakter.

Addendum | doelstellingen (II)

3. Relatie met externe partijen

- Het bestuur heeft zich tot doel gesteld om met de diverse partijen in de stad en regio in verbindingen te investeren, niet alleen in geld, maar vooral in tijd.
- RTVZOo heeft kwalitatief goede verbindingen met onder andere:
    - de gemeente Zwolle, Burgemeester en Wethouders, de raad;
    - Zwolle Marketing, Hedon, Hesz, organisatoren van de verschillende festivals, e.a.;
    - PEC Zwolle;
    - Landstede Volleybal en Basketbal;
    - Landstede onderwijs, Deltion, Cibap, Windesheim e.d.;
    - de omliggende regio.
- Onderwijsinstellingen, organisaties in de nuts- en semi-publieke sector maken groeiend contact met de Zwolse samenleving via het podium dat RTVZOo daarvoor biedt. Het doel voor de komende twee jaar moet zijn deze verbindingen verder uit te bouwen en te professionaliseren.
- RTVZOo wil een niet meer weg te denken plaats veroveren als medium waaruit het bedrijfsleven, maar zeker ook de politiek, maatschappelijke organisaties en alle bevolkingsgroepen kunnen kiezen.

Uit het evaluatieonderzoek blijkt dat RTV Zwolle FM op dit moment weinig tot geen van de beschreven doelstellingen (voor zover die als doelstelling gekenmerkt mogen worden) heeft gerealiseerd.

Samenwerking

De samenwerkingsverbanden met organisaties in en om Zwolle hangen vaak samen met bepaalde personen binnen RTV Zwolle FM. De contacten die verliepen via het 'oude' bestuur zijn deels beëindigd. Een deel van de contacten verloopt via programmamakers en presentatoren. In het geval dat deze vrijwilligers nog steeds werkzaam zijn bij RTV Zwolle FM, zijn deze relaties nog intact. Daarentegen zijn er ook collega-omroepen die aangeven het nieuwe bestuur van RTV Zwolle FM niet te kennen en daarom ook niet samen te werken met RTV Zwolle FM. Uit het evaluatieonderzoek valt op te maken dat de samenwerking met collega-omroepen zich niet op het niveau bevindt zoals in het beleidsplan is beschreven.

Doelgroepbeleid

RTVZOo wilde vanaf 2015 het beleid afstemmen op de doelgroep 'jongeren' en wilde hiermee onder meer de bekendheid onder jongeren vergroten. Uit het evaluatieonderzoek onder inwoners van Zwolle blijkt dat 6,6% van de 16- tot 24-jarigen en 17,8% van de 25- tot 39-jarigen 'RTVZOo / RTV Zwolle FM' spontaan noemt als wordt gevraagd welke lokale en regionale radiozenders zij kennen. Op de vraag welke lokale en regionale televisiezenders men kent, noemt 8,4% van de 16- tot 24-jarigen en 4,4% van de 25- tot 39-jarigen spontaan 'RTVZOo / RTV Zwolle FM'. Deze cijfers laten zien dat de naamsbekendheid onder jongeren nog steeds laag is en de doelstelling daarom niet gerealiseerd is.
Naast het verhogen van de naamsbekendheid, wilde de omroep geassocieerd worden met 'sexy', 'dynamisch', 'jong' en 'ondernemend'. Een groot deel van de Zwollenaren die RTVZOo van naam kent, blijkt geen beeld te hebben van de omroep en dus ook niet te weten of RTVZOo als zodanig gezien kan worden. Dit staat haaks op de bewering uit het beleidsplan waarmee wordt gesteld dat RTVZOo zich heeft ontwikkeld tot een stevige omroep die programma's uitzendt met een herkenbaar karakter.
Daarnaast gaf RTVZOo aan de komende jaren 'de logische keuze' te willen worden als radio- en tv-zender voor de regio. Met een score van 9% van de Zwollenaren die weleens luistert naar RTVZOo, kan niet gesteld worden dat deze doelstelling gerealiseerd is.

Relaties met lokale en regionale partijen

De vaste programma's van RTV Zwolle FM waarbij een structurele samenwerking bestaat met externe relaties (zoals kerken, sportverenigingen, HCO, etc.), worden bij deze relaties als een goede samenwerking gezien. Bij een aantal externe relaties is geconstateerd dat er wel een binding en een bepaalde relatie was met RTV Zwolle FM, maar dat deze recent (na de bestuurswisseling van dit jaar) of langer geleden, vaak abrupt, is geëindigd. Dit is dan bijna altijd veroorzaakt doordat de relatie aan een specifieke vrijwilliger was gekoppeld. Zodra die vrijwilliger niet meer werkzaam was binnen RTV Zwolle FM, viel het contact met RTV Zwolle FM ook weg. Voor deze verloren contacten zijn op dit moment nog weinig nieuwe contacten in de plaats gekomen. Het ontbreekt daarbij vooralsnog aan structureel relatiemanagement. De huidige leiding van RTV Zwolle FM heeft in haar eerste ideeën wel aangegeven op een meer structurele wijze contacten met de Zwolse organisaties te gaan opbouwen. Er is ook een aantal interviews met externe organisaties geweest, die nagenoeg geen ervaringen hebben met RTV Zwolle FM. Deze organisaties verwachten nu of in de toekomst ook weinig van RTV Zwolle FM. Voor deze externe partijen is RTV Zwolle FM nagenoeg onzichtbaar en soms zelfs geheel onbekend.

Kortom, de doelstellingen die beschreven zijn in het beleidsplan *'Zwolle verdient een professionele omroep! RTVZOo*' zijn op het moment van het evaluatieonderzoek nagenoeg niet gerealiseerd.

Korte terugblik raadsplein debatronde 19 februari 2018

Evaluatie RTVZoo

Alle fracties benadrukken de waarde van de onafhankelijke media, ook voor het goed functioneren van de lokale democratie. Verder wordt de inzet van vele vrijwilligers voor lokale media zoals RTVZOo door de raad gewaardeerd. Over het algemeen kunnen de fracties zich echter vinden in de uitkomsten van de externe evaluatie, de beoordeling daarvan door het college en de lijn die daarom nu wordt ingezet richting de omroep en het Commissariaat voor de Media (CvM).

De vraag wordt gesteld of en hoe het college scherper zou kunnen sturen op het functioneren en de kwaliteit van de lokale omroep. Ook vragen enkele fracties of de omroep niet voldoende kansen heeft gehad en de licentie niet nu al ingetrokken zou moeten worden om een nieuwe licentieprocedure te kunnen starten. Op die manier kan zo snel mogelijk toegewerkt worden naar een sterke lokale omroep. Tenslotte wil de raad weten welke mogelijkheden er zijn voor het vervolg nadat het onderzoek van het CvM is afgerond.

Wethouder Brink is van mening dat een stad als Zwolle een goede, sterke lokale omroep moet kunnen dragen. Deze waakhondfunctie is ook in deze stad nodig. In het voorjaar komt het college dan ook terug op de motie die bij de begrotingsbehandeling werd aangenomen over het fonds voor Zwolse onderzoeksjournalistiek. Lokale omroepen staan echter onder druk. Daarom wordt veel regionaal opgeschaald maar daarom kijkt het rijk nu ook opnieuw hoe ze met de lokale omroepen wil omgaan. De wethouder vindt het teleurstellend dat er net als in 2015 nog geen sterke lokale omroep is. De licentie is echter geen zaak van de raad. De raad heeft een adviserende rol richting het commissariaat van de media over de licentie als er meerdere gegadigden zijn. In 2015 had de raad al twijfels over haar voorkeur en daarom is de afspraak gemaakt om een tussentijdse evaluatie uit te voeren. Daarnaast zijn in de afgelopen periode gesprekken met de omroep gevoerd over de gewenste kwaliteit en de ontevredenheid met de bestaande situatie. Daarbij heeft de wethouder de grens van de gemeentelijke rol opgezocht. Verder licht de wethouder toe dat de gemeente op het moment dat het CvM op basis van aan advies van de gemeenteraad een licentie verleent, verplicht is om de rijksvergoeding te verstrekken. Dit is een normbedrag per inwoner. De licentie kan uitsluitend door het CvM worden ingetrokken op basis van haar een door het CvM zelf uitgevoerd onderzoek. Daarvoor is een uitspraak, een verzoek, van de raad nodig. Hierna heeft het CvM 4 maanden de tijd om dit onderzoek op basis van de criteria in de Mediawet uit te voeren. Zodra de uitkomsten beschikbaar zijn, zal de raad hierover worden geïnformeerd, maar de wethouder voorziet 2 mogelijke uitkomsten: 1. de omroep voldoet in voldoende mate aan de criteria, zodat de licentie niet wordt ingetrokken en er vindt over 2 jaar weer een nieuwe licentieprocedure en beoordeling plaats, 2. de omroep voldoet niet (in voldoende mate) aan de criteria, de licentie wordt ingetrokken en er komt een nieuwe procedure.

De voorzitter constateert dat het onderwerp voldoende besproken is. De beslisnota kan worden geagendeerd voor de besluitvormingsronde op 12 maart a.s.

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	42774
Onderwerp	Evaluatie RTVZoo

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 23-01-2018

besluit:

1. Kennis te nemen van de externe evaluatie van de lokale omroep RTV Zwolle FM (voorheen RTVZOo).
2. Het commissariaat van de media te verzoeken om te onderzoeken of en in hoeverre RTV Zwolle FM voldoet aan de eisen die in de Mediawet worden gesteld

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 12 maart 2018

onderwerp	Nieuwbouw WRZV hallen op Voorsterpoort
portefeuillehouder	René de Heer
informant	Scheper, Michiel (2193)
medeopstellers	Jeensma, Bertus (2298)
afdeling	Proces- Programma- en Projectmanagement
bijlagen	Voorstel: Beslisnota Nieuwbouw WRZV hallen op Voorsterpoort Bijlage: Bijlage 1 Stedenbouwkundig programma van eisen Bijlage: Bijlage 2 Letter of Intent Stichting Sporthallen WRZV - Sportservice Zwolle - gemeente Zwolle Bijlage: Bijlage 3 Onderbouwing grondexploitatie Beers Stork (vertrouwelijk) Bijlage: Bijlage 4 Exploitatietekening Beers Stork (vertrouwelijk) Bijlage: Bijlage 5 Grondexploitatie Beers Stork (vertrouwelijk) Bijlage: Bijlage 6 Stand van zaken verkennende gesprekken verkoop (vertrouwelijk) Bijlage: Korte terugblik debatronde 19 februari 2018- Nieuwbouw WRZV hallen op Voorsterpoort Bijlage: Informatienota Toezegging WRZV-hallen n.a.v. debatronde 19 februari 2018 Bijlage: 1. Exploitatiebegroting gemeente en SSW (vertrouwelijk) Bijlage: 2. Investeringsraming, gedetailleerd (vertrouwelijk) Bijlage: 3. Prognose bezetting en exploitatie SSW Bijlage: 2018-03-12 AM7-1 Nieuwe WRZV; verstandig beleid op beeldkwaliteit Bijlage: 2018-03-12 M7-2 Actualisatie masterplan sportaccommodaties Bijlage: 2018-03-12 M7-3 WRZV hallen- duurzaam aanbesteden Bijlage: 2018-03-12 M7-4 Betere overgangsregeling bestaande huurders WRZV Bijlage: 2018-03-12 M7-5 Herhuisvesting Zwolsche Kegelbond Bijlage: 2018-03-12 Raadsbesluit Nieuwbouw WRZV hallen op Voorsterpoort

Voorgesteld besluit raad

De aanvullende informatie naar aanleiding van de toezegging behorend bij de besluitvorming over de nieuwbouw van de WRZV-hallen.

voorstel

Zwolle

Beslisnota voor de raad

Datum 6 februari 2018

Openbaar

Onderwerp	Nieuwbouw WRZV hallen op Voorsterpoort
Versienummer	1 (definitief)
Portefeuillehouder	Wethouder de Heer
Informant	Michiel Scheper, Bertus Jeensma, Wim van der Linde, José van der Sluis, Zanne Schors
Afdeling	Projectontwikkeling
Telefoon	(038) 498 2193 / 2298 / 4067 / 4052 / 2821
Email	M.Scheper@zwolle.nl
Bijlagen	1. Stedenbouwkundig programma van eisen 2. Letter of Intent Stichting Sporthallen WRZV / Sportservice Zwolle / gemeente Zwolle 3. Onderbouwing grondexploitatie Beers Stork (vertrouwelijk) 4. Exploitatietekening Beers Stork (vertrouwelijk) 5. Grondexploitatie Beers Stork (vertrouwelijk) 6. Stand van zaken verkennende gesprekken verkoop (vertrouwelijk)

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1. In te stemmen met het Stedenbouwkundig Programma van Eisen voor de nieuwbouw van de WRZV-hallen.
2. De nieuwe sporthallen energieneutraal (ENG) te bouwen.
3. Voor de bouw van de sporthallen een investeringskrediet van 15,1 miljoen euro exclusief BTW ter beschikking te stellen om een duurzame sportaccommodatie met een hoog beeldkwaliteitsniveau te realiseren.

3.1 De hogere exploitatielasten ad. 713.000 euro voor 400.000 euro te dekken uit de beschikbaar gestelde budgetruimte en voor 313.000 euro te dekken uit de structurele begrotingsruimte.

4. In te stemmen met de grondexploitatie Beers Stork d.d. 31 januari 2018;
    4.1 Ermee in te stemmen van de gronden voor de ontwikkeling van Beers Stork uit de NNIEGG vrij te geven;
    4.2 Het resultaat van de grondexploitatie te dekken uit de vrijvallende voorziening Beers Stork uit de NNIEGG voorziening (ten laste van de reserve Vastgoed) en het resterende tekort te dekken uit Reserve Voorsterpoort;
    4.3 Het laten vrijvallen van de structurele rentelast à 117.000 euro ten gunste van de algemene middelen.
5. In te stemmen met het sluiten van bijgevoegde Letter of Intent (LOI).

Datum 5 februari 2018

Inleiding

Maandag 2 oktober 2017 heeft uw raad het besluit genomen om op basis van het onderzoek naar de toekomstscenario's voor de WRZV-hallen de nieuwbouw verder te onderzoeken. In dit voorstel leggen we u een besluit voor over de ontwikkeling van een nieuwe duurzame, toekomstbestendige en aansprekende sportvoorziening. Ook zet deze nieuwe ontwikkeling de toon qua beeldkwaliteit voor de verdere ontwikkeling van Voorsterpoort als levendige en aantrekkelijke vestigingslocatie. Met de realisatie van een nieuwe sportaccommodatie wordt aan het Zwolse binnensportaanbod een toevoeging gedaan die bestaande sportverenigingen op een eigentijdse manier faciliteert en nieuwe sportbehoeften mogelijk maakt. In het besluit over de toekomstscenario's WRZV-hallen werd al duidelijk dat de huidige staat van de hallen niet meer voldoet aan de manier waarop een sportaccommodatie moet functioneren en dat dit op termijn leidt tot het vertrek van sportverenigingen die elders in de stad geen locatie kunnen vinden.

Met de voorgenomen nieuwbouw kiezen wij voor het toevoegen van kwaliteit en een multifunctioneel gebouw voor de binnensportmogelijkheden in Zwolle op een toekomstbestendige locatie. Hierdoor kunnen de WRZV-hallen hun belangrijke functie in de Zwolse sport- en maatschappelijke infrastructuur blijven vervullen en verder verstevigen. Gezien de recente vastgestelde duurzaamheidsambitie door uw raad, kiest het college vanzelfsprekend voor een duurzaam en energieneutraal gebouw. De voorliggende plannen vraagt een besluit dat past bij het kompas om Zwolle duurzaam te ontwikkelen.

Daarnaast wordt een impuls gegeven aan de ontwikkeling van Voorsterpoort op de voormalige Beers Stork-locatie door de bouw van een beeldbepalende voorziening op een prominente plek in het gebied.

Het onderzoek van Drijver & Partners heeft inzichtelijk gemaakt wat het technische en functionele programma van wensen is. Daarbij is de keuze voor een verplaatsing naar Voorsterpoort een toekomstbestendige keuze, aangezien er ruimtelijk meer mogelijkheden zijn voor fiets- en autoparkeren. Ook ontstaat met nieuwbouw van de WRZV-hallen de mogelijkheid om het gebied rondom de Gift City en de VEZ een impuls te geven.

Met deze beslisnota vragen wij een definitief besluit van uw raad over de nieuwbouw, inclusief de hoogte van het krediet en de daarbij behorende dekking. De basis hiervoor is het vast te stellen Stedenbouwkundig Programma van Eisen (SPvE) en de daarin opgenomen ambities en eisen voor een duurzaam gebouw en plangebied. Tevens wordt voorgesteld voor de Beers Stork locatie een grondexploitatie te openen, waardoor dit gebied op Voorsterpoort tot ontwikkeling kan worden gebracht.

Beoogd effect

Het realiseren van de WRZV-hallen op Voorsterpoort, als een duurzame en toekomstbestendige kwaliteitsimpuls voor de binnensportmogelijkheden in Zwolle die de huidige sportieve en maatschappelijke functies van de WRZV hallen voor de toekomst behoudt en verder vergroot, in een beeldbepalend gebouw dat onze ambities voor de verdere stedenbouwkundige ontwikkeling van Voorsterpoort onderstreept.

Argumenten

1.1 Het SPvE geeft het stedenbouwkundig kader voor de planontwikkeling van de WRZV-hallen
In het vast te stellen SPvE zijn de ambitie en de uitgangspunten voor het plangebied vastgelegd. Wij kiezen in het SPvE voor een hoge beeldkwaliteit, die maatgevend wordt voor toekomstige ontwikkelingen op Voorsterpoort en waarmee we het gebied stedelijke kwaliteit geven. Hierdoor wordt de gebruikswaarde en de belevingswaarde op Voorsterpoort versterkt. Met de voorliggende volledige set aan eisen wordt een architect geselecteerd, waarmee een definitief ontwerp voor het gebouw en het gebied wordt gemaakt. Tot slot vormt het SPvE de basis voor het op te stellen bestemmingsplan.

1.2 Het SPvE waarborgt voldoende parkeerplaatsen en de bereikbaarheid van de locatie die aansluit bij de ambitie uit het Ontwikkelkader Voorsterpoort
Met de realisatie van de WRZV-hallen wordt een deel van het gebied tot ontwikkeling gebracht. Op het gebied van bereikbaarheid en beeldkwaliteit zijn daarom de uitgangspunten uit het Ontwikkelkader Voorsterpoort als uitgangspunt genomen. Hiermee wordt een eenduidig en hoogwaardig kwaliteitsniveau voor het totale gebied Voorsterpoort gewaarborgd.
Het uitgangspunt in het SPvE is dat er een weg op de kavel Beers Stork wordt toegevoegd. Om enerzijds de bereikbaarheid van de voorkant van de kavels aan de Blaloweg-zijde te waarborgen en anderzijds de bereikbaarheid van de WRZV-hallen te waarborgen. Afhankelijk van het definitief ontwerp wordt de keuze definitief gemaakt.
Voor wat betreft het aantal parkeerplaatsen voor auto's en fietsers voorziet het plan in voldoende parkeerplaatsen bij regulier gebruik van de sporthallen. Bij (incidentele) grote evenementen dient in de directe omgeving de reeds bestaande parkeergelegenheid mede te worden gebruikt.

1.3 De beide sporthallen worden in een L-configuratie gerealiseerd, gezien de waarde voor sportactiviteiten en daarmee de meeste mogelijkheden voor exploitatie
Door de twee hallen aan elkaar te schakelen wordt er maximaal potentie gecreëerd om veel verschillende typen sport te faciliteren. Daarmee voegen we een unieke functionaliteit aan de bestaande Zwolse sportaccommodaties toe. Hiermee is het mogelijk om nieuwe activiteiten aan te trekken gedurende de hele dag en daarmee de exploitatie verder te verstevigen.

1.4 Het SPvE geeft in de ontwerpfase ruimte om de creativiteit van de markt te benutten
Er zijn twee ruimtelijke inpassingen van de hallen op de kavel mogelijk, waarmee de stedelijke, duurzame, technische en functionele eisen kunnen worden gerealiseerd in een definitief ontwerp. Door de positie op de kavel niet vooraf vast te leggen, kan de creativiteit van de markt worden benut. Beide posities waarborgen een toegankelijke en verkeersveilige locatie voor alle modaliteiten (auto/fiets/voetganger). Daarbij is het mogelijk om een deel van de parkeerplaatsen voor dubbelgebruik te benutten.

2.1 Het SPvE waarborgt een hoog kwaliteitsniveau voor een energieneutraal gebouw en plangebied
In oktober heeft de raad nadrukkelijk gekozen voor een duurzame ontwikkeling van de sporthallen en het plangebied. Er wordt een duurzaam en energieneutraal gebouw gerealiseerd door het toepassen van extra isolatiemaatregelen, maar ook door te kiezen voor duurzame W- en E-installaties. Afhankelijk van het definitief ontwerp van het gebouw en het plangebied worden de specifieke maatregelen bepaald. Met dit voorstel wordt invulling gegeven aan de ambities ten aanzien van duurzaamheid.

2.2 Het SPvE waarborgt de Zwolse ambities voor klimaatadaptatie (wateroverlast, hittestress)
In het SPvE zijn uitgangspunten en eisen opgenomen ten aanzien van de hoeveelheid groen in het plangebied, maar ook in de bestrating en verlichting dient rekening te worden gehouden met de

ambities op het gebied van klimaat. Daarnaast worden eisen gesteld aan de hoeveelheid groen in gebied, het beperken van wateroverlast en het voorkomen van hittestress.

2.3 Renovatie van de bestaande hallen is een alternatief scenario
Het onderzoek uit 2017 laat zien dat renovatie van de bestaande WRZV-hallen mogelijk is, tegen een lagere investering. Bij dit alternatief ramen we de investering binnen de bandbreedte van 8 en 10 miljoen euro. Dit scenario betekent een grote investering in een volledige renovatie van de hallen en ruimten. De kansen om een optimaal energieneutraal gebouw te realiseren zijn niet mogelijk. Een duurzaamheidsprogramma realiseren is mogelijk. In dit scenario moet voor de gebiedsontwikkeling rekening worden gehouden met de bestaande hal.

3.1 De investeringsraming voor nieuwbouw van de WRZV hallen is geactualiseerd
Gezien de fase van planvorming van de locatiestudie is de voorkeurslocatie en voorkeursvariant verder onderzocht. Daarbij hebben we ook een geactualiseerde investeringsraming opgesteld. Deze investeringsraming is fors hoger vergeleken met de vorige investeringsraming. De investeringsraming is geactualiseerd op basis van een aantal varianten (basis, Bijna Energieneutraal (BENG) en Energieneutraal (ENG)). De BENG variant is qua duurzaamheid minder ambitieus en duurder vergeleken met de ENG-variant. Deze variant wordt in de vergelijking niet toegelicht. De paragraaf financiën geeft inzicht in de verschillen.

3.2 De ambitie om duurzaam te ontwikkelen vraagt een hogere investering
Om deze ambitie te realiseren wordt uitgegaan van een aantal kostenverhogende maatregelen. O.a. op het gebied van isolatie, kwaliteit van de gevels en installaties. Het verschil tussen de basisvariant en de energieneutrale variant is qua investering ca. 1,7 miljoen euro.

3.3 De aanvullende investering in duurzaamheid wordt deels terugverdiend
Met de keuze om een duurzaam (EPC = 0) plangebied en gebouw te realiseren worden de energiekosten van het gebruik sterk verminderd. Deze lastenverlaging (geraamd op ca. 40.000 euro per jaar), komt ten gunste van de exploitatiebegroting van de WRZV-hallen.

3.4 De keuze voor beeldkwaliteit vraagt een hogere investering
Met de keuze voor een hoog ambitieniveau voor beeldkwaliteit hebben wij aansluiting gezocht bij de ambities uit het Ontwikkelkader Voorsterpoort. De sporthallen zorgen voor een ander gebruik op andere tijdstippen in Voorsterpoort, hierdoor wordt de levendigheid en aantrekkelijkheid van het gebied vergroot. Deze ambitie vertaalt zich in een hogere investering van ca. 800.000 euro voor een kwalitatief hoogwaardig gevelbeeld en omgeving, door bijvoorbeeld veel lichtinval in het gebouw te waarborgen en een groene inrichting van de openbare ruimte.

3.5 Er is een volledige investeringsraming opgesteld
De voorliggende investeringsraming waarborgt in deze fase van het project voldoende budget om verder uitvoering te geven aan de planvorming. Aan de investeringsraming zijn budgetten voor plankosten en onvoorzien toegevoegd. Tevens is het risico op prijsstijgingen gebudgetteerd. De paragraaf financiën geeft meer inzicht in de opbouw van de investeringsraming.

3.6 De exploitatieraming voor de WRZV-hallen is geactualiseerd
In samenwerking met Sportservice Zwolle en Stichting Sporthallen WRZV is een inkomstenbegroting opgesteld voor de exploitatie van de WRZV-hallen. Voor de inkomstenbegroting is niet uitgegaan van

een maximaal bezettingspercentage van de sporthallen. In de exploitatie is het verlies van de grote huurder VEZ verrekend en is een voorzichtige groei begroot. De exploitatieraming is voorzien van een second opinion.

3.7 Door de samenwerking wordt er toegewerkt naar een betere exploitatiebegroting
Door de samenwerking met Sportservice Zwolle en de afspraak om binnen drie jaar na ingebruikname toe te groeien naar een huurprijs die aansluit bij de gemeentelijke tarievennota wordt een deel van de begrote inkomsten verhoogd, hierdoor wordt de exploitatie financieel meer solide. Daarnaast wordt er een acquisitieplan opgesteld om de verhuur en het gebruik verder te vergroten.

4.1 Om de WRZV-hallen te realiseren moet een nieuwe grondexploitatie worden geopend
Om een deel van het gebied te ontwikkelen moet een grondexploitatie worden geopend. Met de ontwikkeling van de WRZV-hallen wordt immers ook een start gemaakt met de ontwikkeling van de hele Beers Stork locatie.

4.1.1 Het openen van een grondexploitatie geeft een deel van de middelen om het totale gebied te ontwikkelen
In de grondexploitatie is op basis van de beoogde planvorming (WRZV-hallen en bedrijvigheid) een opbrengst bepaald. Enerzijds op basis van de grondprijzennota (waarde WRZV-hallen en kavel Russenweg) en anderzijds op basis van een actuele taxatie van de resterende gronden. Hiermee wordt de verwachte opbrengst berekend, waarmee het overgrote deel van de te maken kosten kan worden gedekt. Het financiële tekort als gevolg van de hoge boekwaardes wordt gedekt via de vrijval van de aanwezige financiële voorziening en de reserve Voorsterpoort.

4.1.2 Met de grondexploitatie worden de randvoorwaarden voor ontwikkeling gerealiseerd
De opbrengst uit de grondexploitatie voorziet grotendeels in de dekking van de ontwikkeling van de randvoorwaarden zoals het bouwrijp- en woonrijp maken, aanleg infrastructuur, het slopen van Frosty Food en het deels saneren van het terrein en de plankosten die hiermee gemoeid zijn. Deze activiteiten zijn randvoorwaardelijk voor het realiseren van de WRZV-hallen op de beoogde locatie. Daarnaast dragen zij bij aan de ontwikkeling van de gehele kavel Beers Stork.

4.2.1 De financiële voorziening en de reserve Voorsterpoort zijn bedoeld voor het afdekken van het financiële tekort in grondexploitatie(s) op Voorsterpoort
Gegeven de boekwaarde van de gronden van de voormalige Beers Stork locatie is er sprake van een verwacht financieel tekort (zie vertrouwelijke bijlage 4). Bij eerdere besluitvorming van uw raad op 28 maart 2011 is besloten dat de reserve Voorsterpoort hiervoor kan worden ingezet.

4.3.1 Door het openen van de grondexploitatie Beers Stork valt een structurele rentelast vrij
Als gevolg van het openen van de grondexploitatie Beers Stork ontstaat er een structureel voordeel op de rentelasten van 117.000 euro.

5.1 Met de Letter of Intent worden uitgangspunten vastgelegd voor de samenwerking tussen SSW en SSZ
Gezien de rol en expertise van Sportservice Zwolle (SSZ) is het logisch om de samenwerking tussen Stichting Sporthallen WRZV (SSW) en SSZ te intensiveren. In de afgelopen drie maanden zijn hiervoor verschillende verkennende gesprekken gevoerd. Daarbij zijn de drie partijen overeengekomen om de samenwerking verder uit te werken en te formaliseren door het sluiten van een

Samenwerkingsovereenkomst (SOK). In deze LOI en SOK worden de rol, taak en verantwoordelijkheid ten aanzien van beheer en exploitatie vastgelegd. Er worden ook afspraken gemaakt over het verder verstevigen van de exploitatie van de SSW en het sportaanbod en de sportmogelijkheden in Zwolle te vergroten.
Deze SOK moet uiterlijk getekend zijn bij ingebruikname van de nieuwe WRZV-hallen. In bijlage 3 is de LOI toegevoegd waarover overeenstemming is bereikt.

5.2 De LOI waarborgt het proces dat er samenwerkingsafspraken worden gemaakt voor een toekomstbestendige organisatie van de SSW
Met de geïntensiveerde samenwerking tussen SSW, SSZ en de gemeente Zwolle is de basis gelegd om een toekomstbestendige organisatie te bouwen. Hiermee wordt de komende jaren verder gewerkt aan het financieel gezond maken van de exploitatie, zodanig dat de financiële tekorten uit het verleden geen risico zijn voor de nieuwe exploitatie.

Risico's

- Het totale programma van Eisen (technisch, functioneel en stedenbouwkundig uitgangspunten) is nog geen definitief ontwerp. In de detaillering van de ontwerpen kunnen onvoorziene onderdelen van het plan bekend worden. Na uw besluit wordt de architectenselectie opgestart om op basis van deze uitgangspunten een definitief ontwerp te maken.
- De bouwkostenraming is op basis van een schetsontwerp, met eisen en uitgangspunten. Voor de aanbesteding van het definitieve ontwerp wordt zoals gebruikelijk een actuele kostenraming opgesteld om meer zekerheid over de kosten en exploitatie te verkrijgen.
- Op Europees niveau is besloten dat sport onder de BTW-vrijstelling valt. In het regeerakkoord is opgenomen dat door een uitspraak van het Europees Hof van Justitie de BTW-vrijstelling op sport moet worden aangepast. De vrijstelling betekent dat de btw op sport niet meer voor aftrek in aanmerking komt. Het voornemen van het Rijk is dit vanaf 2019 via een wetswijziging door te voeren, tevens wordt onderzocht op welke wijze de gemeenten en sportinstellingen financieel worden gecompenseerd. Zodra er meer inzicht in de gevolgen voor de gemeente Zwolle ontstaan wordt de raad geïnformeerd en wordt er een aanvullend krediet met dekkingsvoorstel aan de raad voorgelegd. Dit risico betreft een risico voor alle sportinvesteringen in de stad. Specifiek voor de WRZV hallen is dit in het slechtste scenario 3 miljoen euro.
- De markt voor bouwkundige werken wordt gezien de economische groei overvraagd. Om die reden is het aannemelijk dat er een risico op prijsstijgingen aanwezig is. Dit risico is gebudgetteerd in de investeringsraming.
- Onvoldoende draagvlak bij omgeving en stakeholders. In samenwerking met SSW en SSZ wordt de planuitwerking verder vorm gegeven. De directe omgeving is geïnformeerd over de aanstaande verhuizing van de WRZV-hallen. In het vervolg worden de bedrijven in de directe omgeving regelmatig betrokken en geïnformeerd over de planvorming, -uitwerking en voortgang.
- De bestemmingsplanwijziging geeft een risico op vertraging als gevolg van bezwaar. Dit is een risico voor de doorlooptijd tot realisatie van het plan. Door middel van een goed communicatieplan wordt de informatievoorziening richting de stad en omgeving gewaarborgd. De bedrijven in de directe omgeving, het bestuur van de ondernemersvereniging Voorst en het bestuur van de Woonboulevard Zwolle zijn op de hoogte van de voorgenomen plannen. Het komende jaar worden er verschillende informatiebijeenkomsten georganiseerd.

- Afhankelijk van een definitief bouwplan geeft het exploitatieplan onzekerheid over de financiële haalbaarheid van een realistische begroting. Afhankelijk van een definitief bouwplan kan ook meer zekerheid worden gegeven over de exploitatiebegroting. Voorgesteld wordt om u begin 2019 te informeren over de financiële stand van zaken voor wat betreft de voortgang rondom de planuitwerking (meer zekerheid over de investeringraming) en de ontwikkeling van de exploitatiebegroting.

Financiën

Investering

Bij de locatiestudie in oktober 2017 is op basis van de wensen en eisen die toen bekend waren een investeringsbedrag van 8.9 miljoen euro geraamd en is hiervoor een aanvullend budget van 400.000 euro beschikbaar gesteld. Met het ambitieniveau ten aanzien van duurzaamheid, het vaststellen van het stedenbouwkundig kader en het actualiseren van de raming is een nieuwe investeringsraming opgesteld. Deze investeringsraming heeft tot gevolg dat het knelpunt wordt verhoogd met 313.000 [1]euro (ENG-variant). In de tabel hieronder worden de verschillen inzichtelijk gemaakt.

Opbouw kostenraming	**Raming oktober '17**	**Geactualiseerde raming oktober '17 (januari '18)**	**ENG-variant (januari '18)**
Bouwkosten, inclusief grondkosten	8,6 miljoen euro	10,4 miljoen euro	12,1 miljoen euro
Onvoorzien en risico's	-	0,85 miljoen euro	1,1 miljoen euro
Prijsstijgingen	-	0,55 miljoen euro	0,7 miljoen euro
Plankosten	0,3 miljoen euro	1,1 miljoen euro	1,2 miljoen euro
Totaal	**8,9 miljoen euro**	**12,9 miljoen euro**	**15,1 miljoen euro**

Per fase van het project wordt een actuele raming opgesteld. De fase waarin de locaties zijn onderzocht kende grotere onzekerheden voor de hoogte van de investering (basis variant oktober '17). In de afgelopen maanden en ter voorbereiding op de volgende fase is de raming geactualiseerd. Daarbij wordt duidelijk dat in oktober geen kosten voor onvoorzien en prijsstijgingen zijn gebudgetteerd, tevens was de raming voor de plankosten niet hoog genoeg.

De hogere investeringsraming is te verklaren door:

- Een geactualiseerde raming voor fundering, constructie, gevels, inbouw/wanden (1 miljoen euro), aangezien de eisen aan het gebouw en plangebied steeds duidelijker worden.
- Er wordt voor gekozen voor beeldkwaliteit in dit project. Dit verhoogt de investeringsraming met 800.000 euro.
- Er wordt een duurzame sporthal gebouwd. Dit betreffen bouwkundige maatregelen en eisen aan installaties. Deze investering is geraamd op 1,8 miljoen euro.
- De eisen en ambities ten aanzien van het plan zijn specifieker bepaald, hierdoor is ook een reële kostenraming voor de plankosten opgesteld en de post onvoorzien toegevoegd. Tevens is het risico van prijsstijgingen gebudgetteerd. Dit betreft een toevoeging van 2,6 miljoen euro ten opzichte van de basis variant.

[1] In de informatienota over de uitkomsten van de decembercirculaire 2017 bent u geïnformeerd dat er structurele begrotingsruimte is (zie agenda raadsplein besluitvormend van 13 februari 2018).

Datum 5 februari 2018

Exploitatie

De structurele exploitatielasten zijn te onderscheiden in de gemeentelijke exploitatielasten en de bijdrage in de exploitatie van WRZV. De totale exploitatielasten zijn 756.000 euro, waarvan € 556.000 betrekking heeft op de gemeentelijke exploitatie van het gebouw en 200.000 euro betrekking heeft op de hogere bijdrage aan de stichting WRZV. Van de exploitatielasten is reeds 442.000 euro beschikbaar, met het voorliggende besluit wordt hier 314.000 euro aan toegevoegd.

Communicatie

- Naar aanleiding van het besluit wordt een persbericht verzonden.
- Over de voorgenomen sloop van het voormalige Frosty Food pand is de bestaande huurder ingelicht. Het bestaande huurcontract wordt niet verlengd na 1 juli 2019, teneinde de huidige huurder voldoende tijd te geven om alternatieven te onderzoeken.
- De stakeholders in de directe omgeving van de planlocatie zijn geïnformeerd over de beoogde locatie en de eventuele gevolgen van het plan.

Vervolg

- Het onderzoek met de technisch-functionele eisen uit het rapport van Drijver & Partners, het stedenbouwkundig programma van eisen (inclusief plankaart) en de ambitie ten aanzien van duurzaamheid zijn de basis voor de vervolgstappen: het opstarten van de bestemmingsplanprocedure en de architectenselectie.
- Voorafgaand aan het werven van een architect, wordt een aanbestedingsadvies ingewonnen over de wijze waarop het ontwerp, de bouw en de realisatie kan worden uitgevoerd. Daarbij wordt gekozen voor een aanbesteding waarbij de meeste kwaliteit, inclusief de ambitie ten aanzien van duurzaamheid kan worden gerealiseerd en waarmee de investering wordt beheerst, bijvoorbeeld met een plafondbedrag.
- In samenwerking met de partners Stichting Sporthallen WRZV en Stichting Sportservice Zwolle wordt de verdere planuitwerking daadwerkelijk vormgegeven.
- In de volgende fase (definitief ontwerp), wordt een communicatieplan opgesteld, waarin wordt vastgelegd hoe de stad en de directe omgeving (bestaande ondernemers) wordt betrokken bij de verdere planvorming.
- Het gewijzigde bestemmingsplan wordt zoals gebruikelijk ter besluitvorming aan uw raad aangeboden.
- Indien wordt besloten om een duurzaam gebouw en ontwikkeling te realiseren, kan op basis van concrete maatregelen onderzocht worden of een aanvullende financiering (voor bijvoorbeeld zonnepanelen) haalbaar is.
- Na uw besluit wordt de voorbereiding van het tijdig slopen van de bestaande Frosty Food pand opgestart. De beoogde startdatum is na 1 juli 2019.
- Na uw besluit worden de verkennende verkoopgesprekken voor de locatie van de bestaande WRZV-vallen formeel opgestart.
- Op basis van een concreter plan, kan ook specifiek worden onderzocht of een deel van de duurzaamheidsinvesteringen kan worden gesubsidieerd (SDE / Energiefonds).
- Op basis van de investeringsraming van de basis-variant en de ENG-variant is de exploitatiebegroting voor de nieuw te realiseren WRZV-hallen opgesteld. Afhankelijk van de daadwerkelijk keuzes en het bouwplan kan een definitieve exploitatiebegroting worden opgesteld. Daarbij zijn er uiteraard ook kansen om de exploitatie qua inkomsten positief te laten groeien. Hierover informeren wij u begin 2019.

Datum 5 februari 2018

Openbaarheid
Deze nota is openbaar met uitzondering van de informatie zoals opgenomen in bijlage 3 tot en met 6. Ten aanzien van deze bijlagen wordt met een beroep op het financiële belang van de gemeente Zwolle (artikel 10 lid 2 sub b Wob) en het voorkomen van onevenredige benadeling van bij deze aangelegenheid betrokken rechtspersonen, in casu de gemeente, (artikel 10 lid 2 sub g) op grond van artikel 25 Gemeentewet geheimhouding opgelegd.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	37630
Onderwerp	Nieuwbouw WRZV hallen op Voorsterpoort

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 06-03-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

ontwikkeling

Zwolle

Ontwikkeling WRZV hallen

Randvoorwaarden en uitgangspunten

1 februari 2018

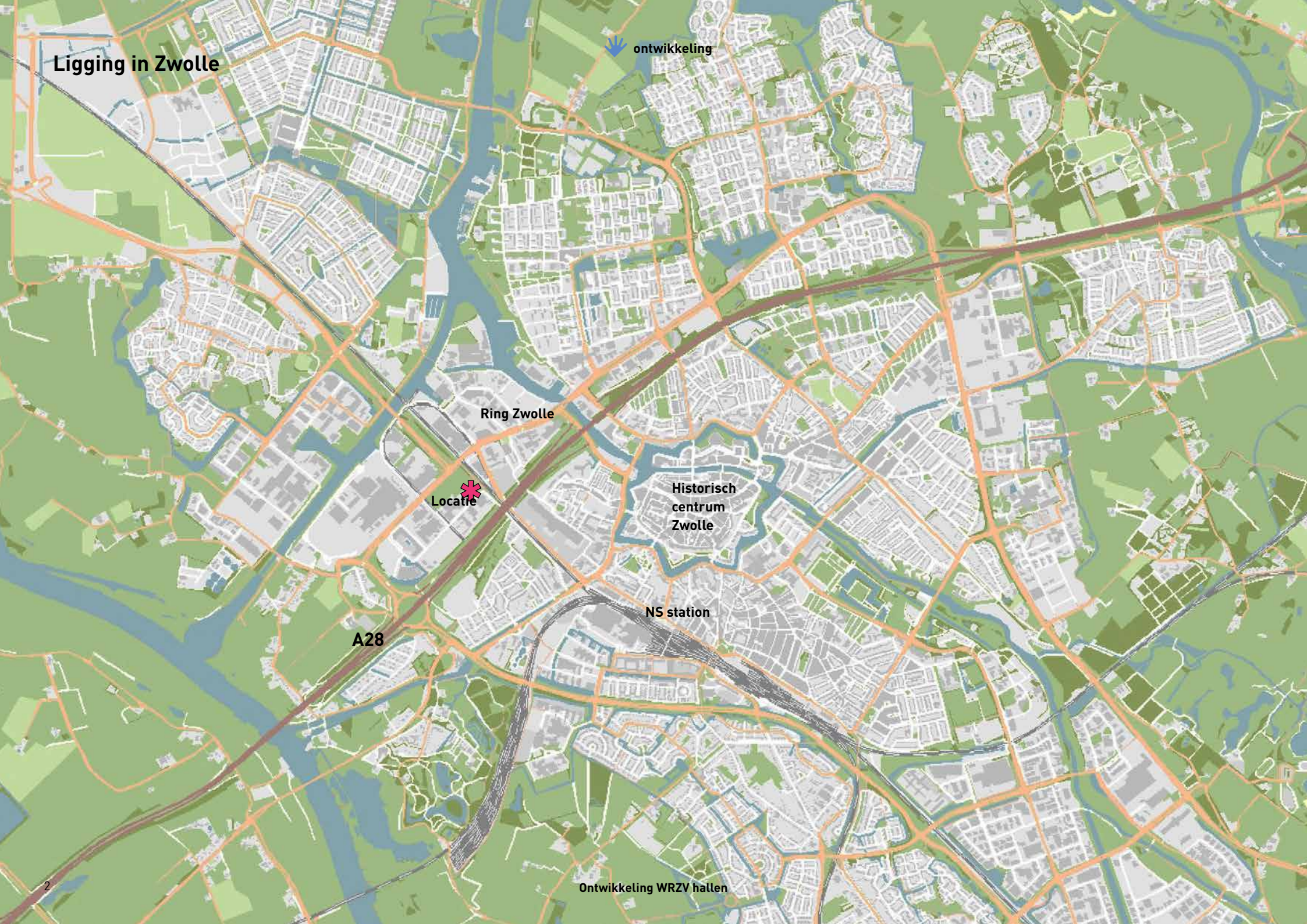
Ligging in Zwolle
ontwikkeling
Ring Zwolle
Locatie
Historisch
centrum
Zwolle
NS station
A28
Ontwikkeling WRZV hallen

Ontwikkeling WRZV hallen

Randvoorwaarden en uitgangspunten
1 februari 2018

Inhoudsopgave

1 Inleiding **7**

2 Gebiedsbeschrijving **9**
Ontwikkelkader Voorsterpoort 2012 9
Structuurplan Zwolle 2008 9
Bestemmingsplan 9
Welstandsnota 9
Herkijking en scenario's Voorsterpoort juni 2017 9
Actuele stand van zaken 9

3 Stedenbouwkundige ontwikkeling **11**
Ruimtelijke essentie 11
Bouwprogramma 11
Positionering en oriëntatie 11
Opbouw volume 13

4 Architectuur **17**
Beeldkwaliteit bebouwing 17

5 Landschap en openbare ruimte **19**
Planvorming openbare ruimte 19
Programma onbebouwde ruimte 19
Beeldkwaliteit onbebouwde ruimte 19

6 Verkeerskundige ontwikkeling **21**
Verkeersgeneratie en verkeersafwikkeling 21
Parkeerterrein personenauto's 21
Expeditie 21
(Brom-)fietsverkeer 22
Openbaar vervoer 22
Bereikbaarheid hulpdiensten 22

8 Duurzaamheid en toekomstbestendige ontwikkeling **23**
Duurzaamheid 23
Klimaatadaptatie 23
Energietransitie 25
Circulaire economie 25
Milieu 27

7 Uitvoeringsaspecten **29**
Archeologie 29
Kabels en leidingen 29
Traforuimtes 29
Beheer 29
Afvalinzameling 29

Colofon **31**

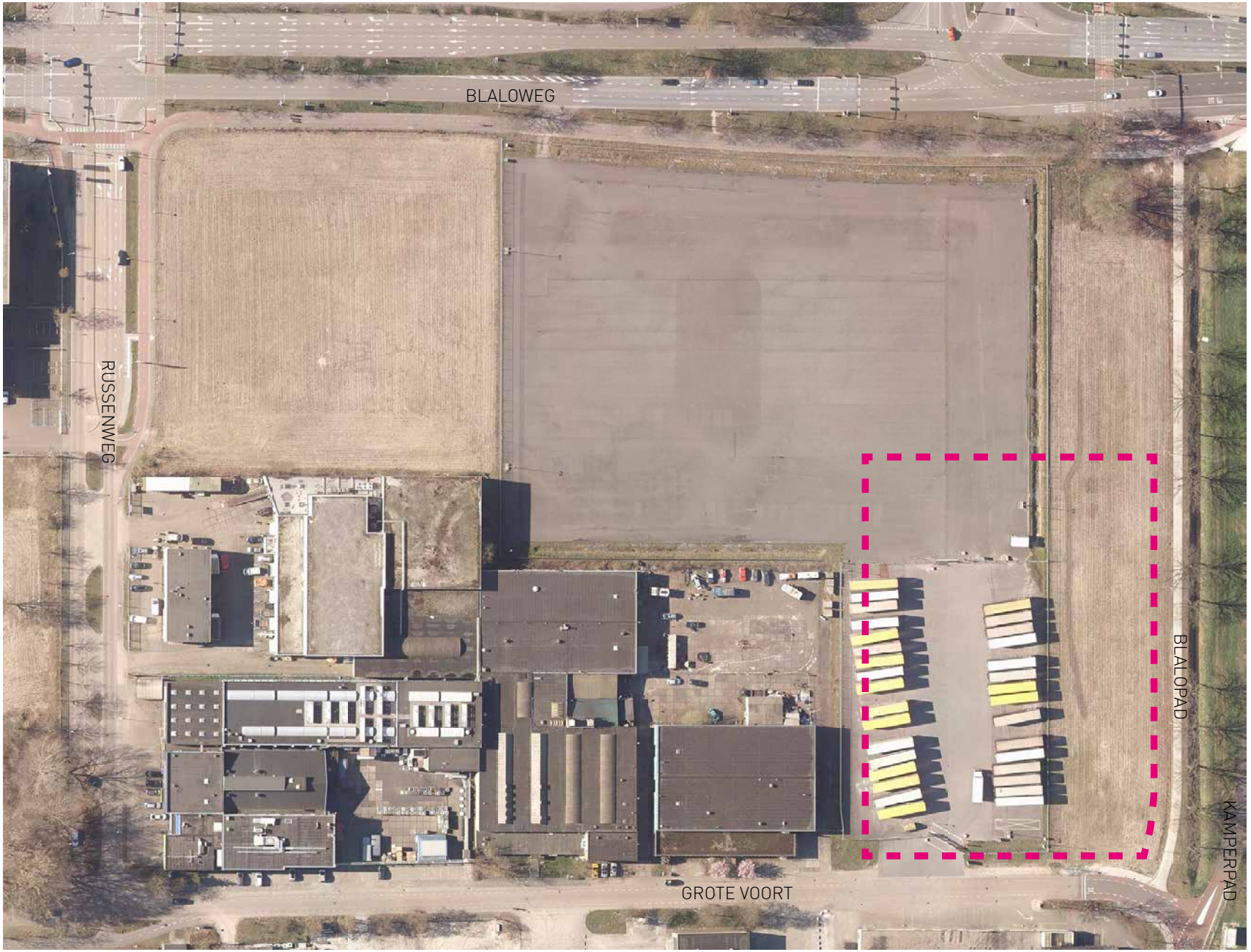
BLALOWEG
RUSSENWEG
BLALOPAD
KAMPERPAD
GROTE VOORT

1 Inleiding

De WRZV-hallen (sporthallen) worden door diverse verenigingen en onderwijsinstellingen gebruikt en vormen door haar brede en unieke maatschappelijke functie een belangrijke schakel in de sociale gemeenschap van Zwolle. Een functie die nadrukkelijk door de gemeente wordt onderschreven welke zij niet wil verliezen voor de stad Zwolle.
De huidige huisvesting van de WRZV-hallen is echter niet meer passend bij haar functie en rol die zij speelt in de Zwolse samenleving. De bestaande accommodatie is gedateerd en de onderhoudsstaat van het gebouw is nu matig tot slecht. Ook qua duurzaamheid zijn er grote verbeteringen mogelijk.
In september 2016 is gestart met een varianten / locatiestudie voor wat betreft de bestaande WRZV-hallen. Hierin is onderzocht of nieuwbouw of renovatie de voorkeur heeft. Op basis van deze studie is door college en raad besloten om nieuwbouw van de WRZV-hallen op Voorsterpoort te realiseren (kavel voormalig BeersStork), naast de Kamperlijn. Beoogde effecten zijn:

- Realisatie van een modern en up to date sporthallencomplex dat voldoet aan de huidige eisen en ambities van de stad Zwolle.
- De huidige sportieve en maatschappelijke functies gaan niet verloren voor de stad Zwolle en kunnen voor een lange reeks van jaren worden gecontinueerd.
- De nieuwbouw wordt gesitueerd op een zichtbare locatie, goed bereikbaar voor alle verkeerssoorten.
- De nieuwe locatie zorgt niet voor overlast in haar omgeving.
- De huidige locatie van de WRZV-hallen komt vrij om nieuwe gebiedsontwikkelingen mogelijk te maken.

Er wordt voor Voorsterpoort gekozen, omdat:

- De locatie op de Voorsterpoort kan een impuls geven/ aanjager zijn voor een verdere ontwikkeling van het gebied Voorsterpoort.
- De nieuwe locatie op de Voorsterpoort is gunstig ten op zichte van de A28 gelegen.
- Op dit punt in Voorsterpoort komen hoofdfietsroutes bij elkaar. Het situeren van de WRZV hallen op deze plek zal dus een belangrijke bijdrage hebben in het verbeteren van de sociale veiligheid op deze fietsroutes en in deze omgeving.

Deze notitie is een vervolg op de locatiestudie en bevat het stedenbouwkundig programma van eisen. Op basis hiervan worden een definitief ontwerp en bouwplan gemaakt.

Wensen SSW

Input voor de locatiestudie uit 2016 is een programma van wensen geweest van de SSW, de Stichting Beheer Sporthallen WRZV. Daarbij was opgenomen:

"Bij de verdere uitwerking dient het voorliggende programma op realiteit, haalbaarheid en toekomstige groei te worden getoetst waarbij ook wordt gekeken naar mogelijke bijpassende voorzieningen en uitbreiding van andere functies. Hierbij zal het aspect van duurzaamheid nadrukkelijk onderwerp van studie zijn."

Het programma van wensen uit 2016, in de voor SSW meest wenselijke en maximale grootte, beslaat ruimtelijk 4195 m2, exclusief parkeren. Het omvat twee sporthallen (een grote 28x48x9 en een kleine 24x44x7), met daartussen kleedruimten, horeca en andere noodzakelijke ruimten.

Tijdens het opstellen van dit SPvE zijn de wensen van de SSW nader gespecificeerd door diverse gesprekken en een bezoek aan een vergelijkbare sporthal. Daaruit is gebleken:
-de voorkeur heeft een koppeling van beide sporthallen in een L-vorm

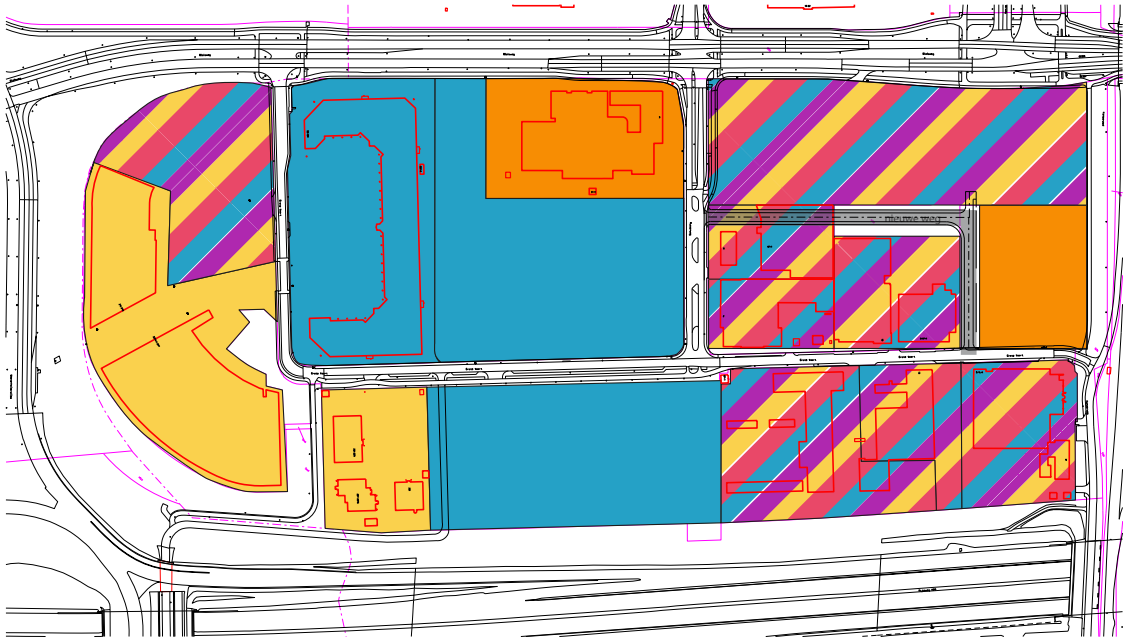

Programmatische verwachting Voorsterpoort

Legenda

- maatschappelijk
- kantoren
- grootschalige retail
- divers programma

Raamwerk Voorsterpoort

Legenda

- ontsluitingswegen inprikkers
- centrale as Grote Voort
- overige wegen en fiespaden
- informele scharrelroute
- bomenstructuur
- water Spooldereiland
- zichtlocaties
- hoogte accenten bebouwing

2 Gebiedsbeschrijving

Ontwikkelkader Voorsterpoort 2012

De beoogde locatie voor de nieuwbouw WRZV-hallen ligt in Voorsterpoort, ten westen van het Kamperlijntje. In 2012 is voor dit gebied het Ontwikkelkader Voorsterpoort vastgesteld. Dit kader beoogd de realisering van een toekomstbestendige, hoogwaardige en flexibele zone waar een mix van programma is: werken, winkelen, ontspannen en ontdekken. Naast een programmatisch kader, zijn kaders gegeven voor de infrastructuur, de beeldkwaliteit en de openbare ruimte. Deze kaders zijn voor zover van toepassing op de WRZV-hallen, overgenomen in dit document.

Een belangrijke notie uit het ontwikkelkader is de aanleg van een nieuwe weg. Deze weg verbindt de Russenweg en Grote Voort en is nodig voor de ontsluiting van toekomstige kavels aan de Blaloweg. Bij de inpassing van de WRZV hallen is rekening gehouden met de komst van deze weg, zowel qua benodigde ruimte als functioneren van de sporthal.

Structuurplan Zwolle 2008

In het Structuurplan is Voorsterpoort aangemerkt als *Centrumstedelijk Gebied*. Dit zijn dynamische gebieden speciaal aangewezen voor stedelijke en regionale centrumfuncties. Elk gebied kent haar eigen mix van functies, zoals kantoren, dienstverlening, onderwijs, detailhandel, gezondheidszorg, vrije tijd en uitgaan.
De gebieden onderscheiden zich daarmee van de bedrijventerreinen. Specifiek voor Voorsterpoort zijn de centrale ligging en de goede bereikbaarheid vanuit de stad waarmee het een cruciaal stedelijk knooppunt is.

Bestemmingsplan

De vigerende bestemming van de kavel valt binnen het bestemmingsplan Voorsterpoort en is Bedrijf - zone 3. Een sporthal past niet binnen deze bestemming, maar voldoet wel aan de gewenste ruimtelijke en programmatische ambities voor deze locatie. De ontwikkeling past in de urgentie om Voorsterpoort te ontwikkelen als centrumstedelijk gebied in Zwolle. Voor het inpassen van de WRZV sporthal zal er een nieuw bestemmingsplan moeten worden opgesteld. Dit SPvE vormt de basis voor het nieuwe bestemmingsplan.

Welstandsnota

Voorsterpoort is een Gemengde zone:
Deze gebieden hebben een bijzondere ruimtelijke kwaliteit, vanwege de ligging in de stad en de goede ontsluitingsmogelijkheden. Grootschalige stedelijke instellingen, voorzieningen en bedrijven gebruiken deze gebieden als representatieve en functionele vestigingsplaatsen. Gebiedsgericht Welstandsbeleid:

- Het niveau van de welstandstoetsing is regulier.
- Versterken van de kwaliteit van de gebieden als hoogwaardig stedelijk verblijfsgebied.
- Respecteren van de diversiteit aan gebouwen en gebouwenensembles.
- Versterken van de relatie van gebouwen en gebouwenensembles met de stedelijke structuur, de wegen en de langzaam verkeersroutes.

Herkijking en scenario's Voorsterpoort juni 2017

Actuele trends en ontwikkelingen geven nieuwe inzichten voor de programmatische en functionele invullingsmogelijkheden op Voorsterpoort. Er is daarom besloten om op de voormalige Beers Stok locatie (Blaloweg / Russenweg / Grote Voort / Kamperlijn) aanvullend op de gemixte functies en zonering ook (kleinere) bedrijvigheid toe te staan.

Actuele stand van zaken

Op de kaarten hiernaast is de actuele stand van zaken weergegeven omtrent ten eerste het programma op Voorsterpoort en ten tweede het ruimtelijke raamwerk.

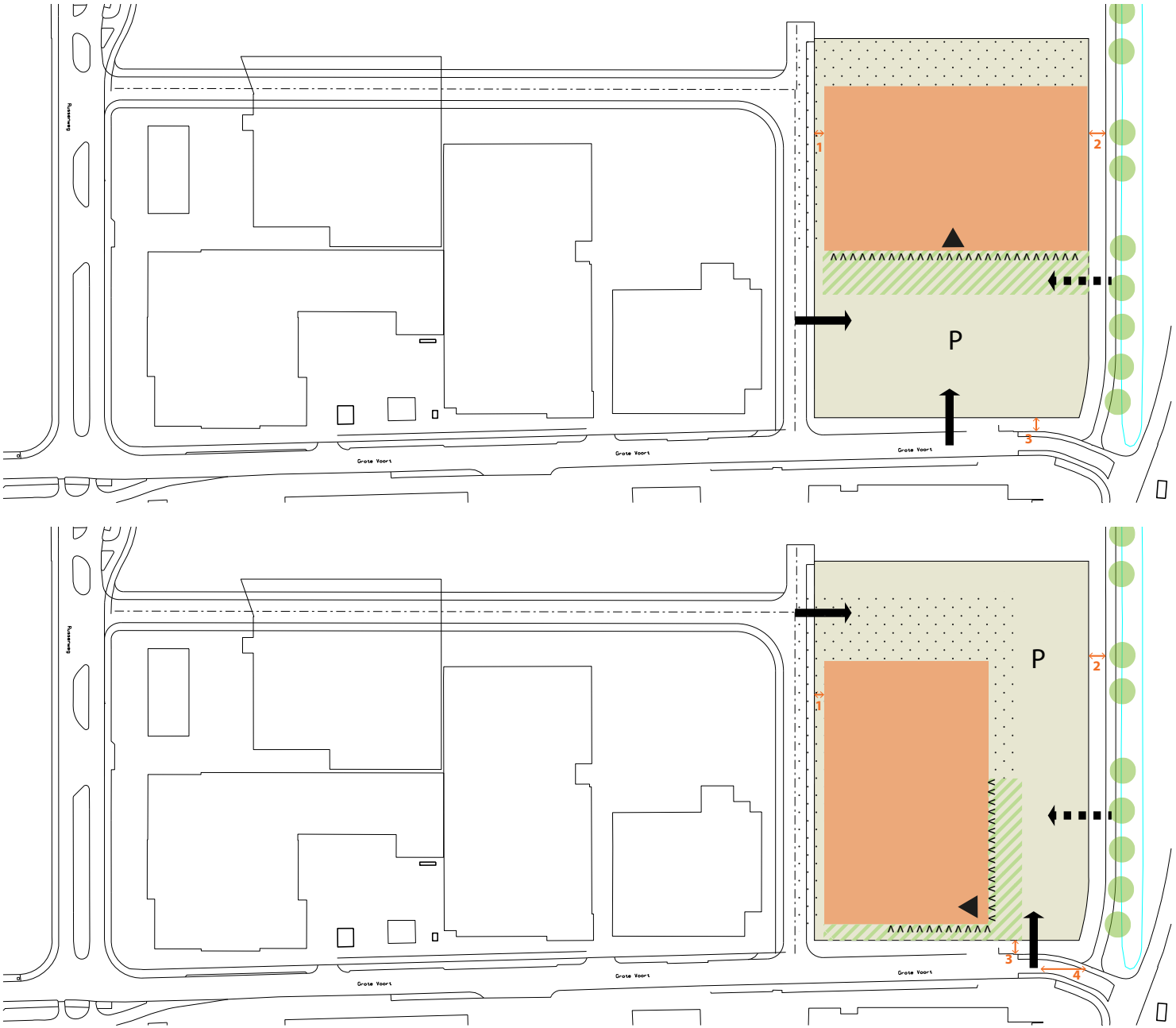

Essentiekaart WRZV hallen
boven: model 1
onder: model 2

Legenda

- kavel
- representatieve voorzijde bebouwing
- bebouwingscontour op basis van voorbeelduitwerking
- locatie entree sporthal, indicatief
- voorplein
- in- uitrit voor fietsers
- in- uitrit voor auto's
- zijden waar expeditie, laden&lossen en nooduitgangen mogelijk zijn
- 1. minimaal 3m afstand tov rand openbare weg/kavel
- 2. minimaal 5m afstand tov rand fietspad
- 3. minimaal 4m afstand tov rand huidige rijbaan
- 4. zo groot mogelijke afstand tov kruising fietspad
- hartlijn aan te leggen weg
- bestaande bomen
- huidige bebouwing

0 10 20 30 40 50 m

Noord

3 Stedenbouwkundige ontwikkeling

Ruimtelijke essentie

Met de komst van de nieuwe WRZV-hallen naar Voorsterpoort West, wordt bijgedragen aan de programmatisch gewenste mix van functies in dit gebied. Ook voor de verdere stedenbouwkundige inpassing van de sporthal wordt uitgegaan van de ambities zoals vastgesteld in het Ontwikkelkader Voorsterpoort. Dat betekent:

- de ontwikkeling draagt bij aan het realiseren van een kwalitatief hoogwaardige omgeving, een omgeving waar de synergie tussen programma, de verblijfswaarde en de (architectonische) uitstraling van belang zijn.
- de Grote Voort is de centrale allee in het gebied en heeft een groen karakter waar het prettig wandelen en fietsen is. De sporthal orienteert zich in de eerste plaats op de Grote Voort.
- de bebouwing is hoogwaardig in een optimistische sfeer
- onbebouwde ruimte (parkeerterreinen en dergelijke) wordt landschappelijk ingericht.
- de overige openbare ruimte is eenvoudig en groen ingericht.

Bouwprogramma

Op de beschikbare kavel is het mogelijk om de WRZV sporthallen te realiseren met het volgende programma:

- een grote sporthal van 28x48x9m (1344m2 nvo)
- een kleine sporthal van 24x44x7m (1056m2 nvo)
- ondergeschikte horeca van ca. 422m2 nvo.
- overige faciliteiten als kleedruimten, toestelberging, entreehal enzovoorts van ca. 577m2 nvo.
- toeslagen in verband met indelingsverlies, installaties, verkeersruimte en constructie

Het totale bouwprogramma zal daarmee uitkomen op een bvo van om en nabij 4000m2 bvo, waarbij er wordt uitgegaan van het stapelen van de horeca en kleedkamers in 2 lagen. Het te gebruiken bouwvlak (excl. parkeren en andere onbebouwde ruimte) is 4000m2 (80x50m). De uiteindelijk benodigde footprint hangt af van diverse keuzes in de architectonische uitwerking.

Beide sporthallen grenzen aan elkaar in een L-vormige opzet, wat voordelen oplevert in het gebruik.

Voor tribunes is er geen extra ruimte opgenomen, daar dit binnen de ruimtes van de beide sporthallen zal worden opgelost. Tribunes kunnen daar waar mogelijk ook geïntegreerd worden in de 2e bouwlaag zonder dat daar extra footprint mee gemoeid is.

Positionering en oriëntatie

Op basis van analyses, ambities, eisen en visieontwikkeling is een modellenstudie uitgevoerd. Deze studie heeft geleid tot twee mogelijke modellen. In de vervolgfase, wanneer meer inzicht is in de architectonische mogelijkheden voor de sporthal wordt het definitieve model gekozen. Op deze manier wordt in de ontwerpfase nog vrijheid gegeven aan de markt om invulling te geven aan onder meer de energieambitie. De ambitie die staat op bladzijde 27-29 onder "Energietransitie" is hierbij het uitgangspunt. Op bladzijde 14 en 15 is van beide modellen een voorbeelduitwerking weergegeven.

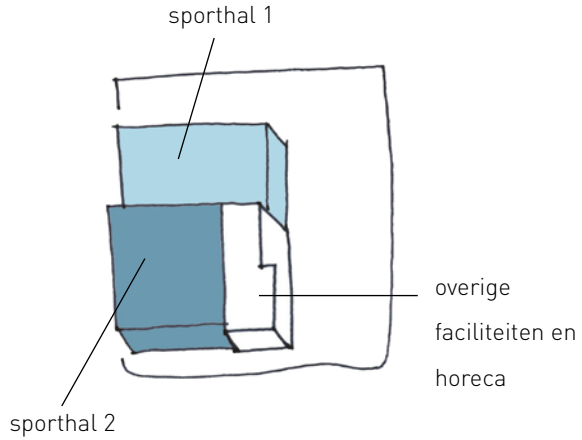

Het hoofdvolume bestaat uit 3 componenten

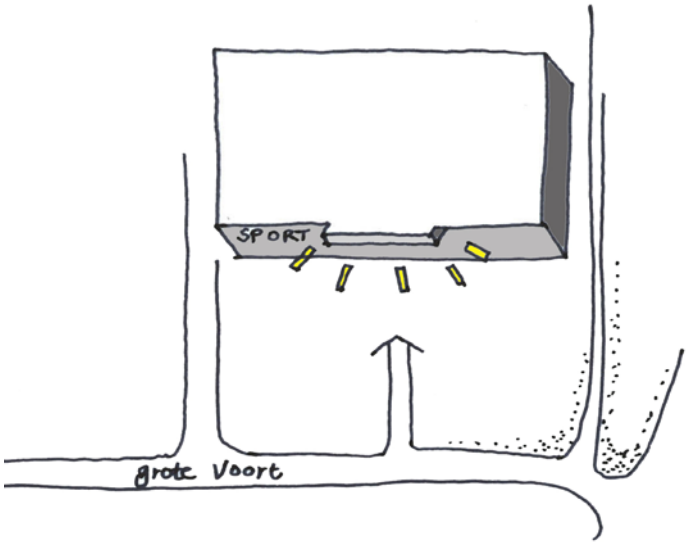

model 1: royale entree , uitnodigend, gericht op de Grote Voort, verbijzondering van de gevel

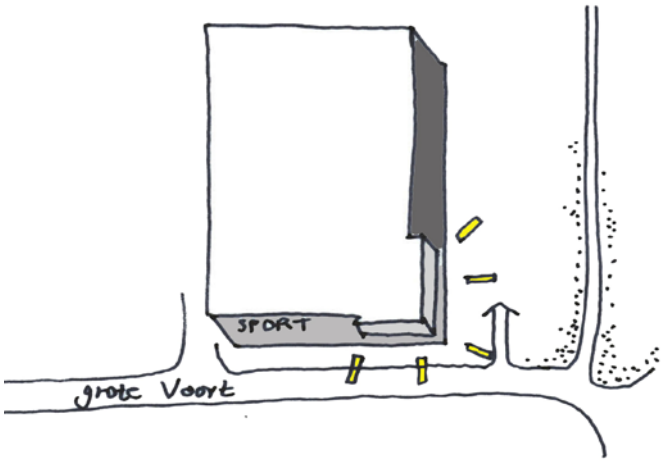

model 2: royale entree , uitnodigend, op de hoek met de Grote Voort verbijzondering van de gevel

spel in hoogte opbouw

spel in plasticiteit van de voorgevel

Model 1:

Het bouwvolume wordt terug op de kavel geplaatst ten opzichte van de Grote Voort, eerst komt het parkeerterrein. Hier is voor gekozen vanwege de gewenste openheid en daarmee samenhangend de sociale veiligheid naar zowel de Grote Voort, naar de nog te realiseren straat als naar het Blalopad en Kamperpad. Een andere belangrijke reden is dat hiermee de entree en oriëntatie van de sporthal aan de zijde van de Grote Voort gegarandeerd zijn. Bovendien geeft dit de beste mogelijkheden voor de ontsluiting voor zowel auto's als fietsers als voetgangers.
Het bouwvolume en de inrichting van de rest van de kavel verhouden zich op een klassieke manier tot elkaar: er is een centrale entree middendoor een groen ingericht parkeerterrein, dat uitkomt op het voorplein en de centrale entree van het gebouw.
Voordelen:

- overzicht en sociale veiligheid vanuit de omliggende wegen (de nieuwe weg, het Blalopad, Kamperpad en de Grote Voort).
- eenvoudige en overzichtelijke parkeeroplossing.
- de auto-entree aan de Grote Voort ligt op voldoende afstand van de kruising met het Blalopad en Kamperpad.
- fietsentree die niet kruist met auto-verkeer.

Model 2:

Het bouwvolume wordt aan de westzijde van de kavel geplaatst, met de kopse kant aan de Grote Voort. Het parkeerterrein ligt hier oostelijk van, aan de zijde van het Kamperlijntje. Voor deze opstelling is gekozen om een uitnodigende entree aan de Grote Voort te kunnen realiseren. Bovendien geeft dit model openheid en daarmee sociale veiligheid naar het Blalopad. Dit model leent zich voor een bijzonder architectonisch accent in combinatie met een voorplein op de hoek van het gebouw aan de Grote Voort. De lange relatief gesloten gevel aan de nieuwe weg is een aandachtspunt in de architectonische uitwerking.
Voordelen:

- optimale ligging van het bouwvolume om de energie-ambitie te verwezenlijken.
- relatief gunstige ligging van het bouwvolume in verband met de wensen vanuit externe veiligheid.
- uitnodigende entree van de sporthal direct aan de Grote Voort.

Opbouw volume

Het volume is opgebouwd uit een grote en kleine sporthal, bijbehorende faciliteiten en ondergeschikte horeca. In de opbouw van het volume is een royale entree met daaraan gekoppeld de horeca het meest uitgesproken en in het oog springend.

De interne indeling kan nog veranderen naar inzicht van de architect. Dat kan ook invloed hebben op de inrichting van de openbare ruimte.

Het volume is eenvoudig van hoofdzopzet: een strak volume met heldere gevellijnen. Dit draagt bij aan een overzichtelijke en sociaal veilige inrichting van de omliggende openbare ruimte.
Verspringingen in de hoogte geven het volume speelsheid. Aan de voorzijde zijn verspringingen in de gevel toegestaan. Daarmee kan de entree extra geaccentueerd worden en wordt ook speelsheid en menselijke maat toegevoegd. Aan de representatieve voorzijde is tevens een balkon (gekoppeld aan de horeca) denkbaar.

Installaties op het dak, brandtrappen en dergelijke worden zoveel als mogelijk integraal meegenomen in het gebouwontwerp.
Het volume heeft in hoofdzaak een hoogte van 7-9m. Waarbij ondergeschikte delen ook een hoogte van 1 verdieping mogen hebben (minimaal 4m).

Voorbeelduitwerking
model 1

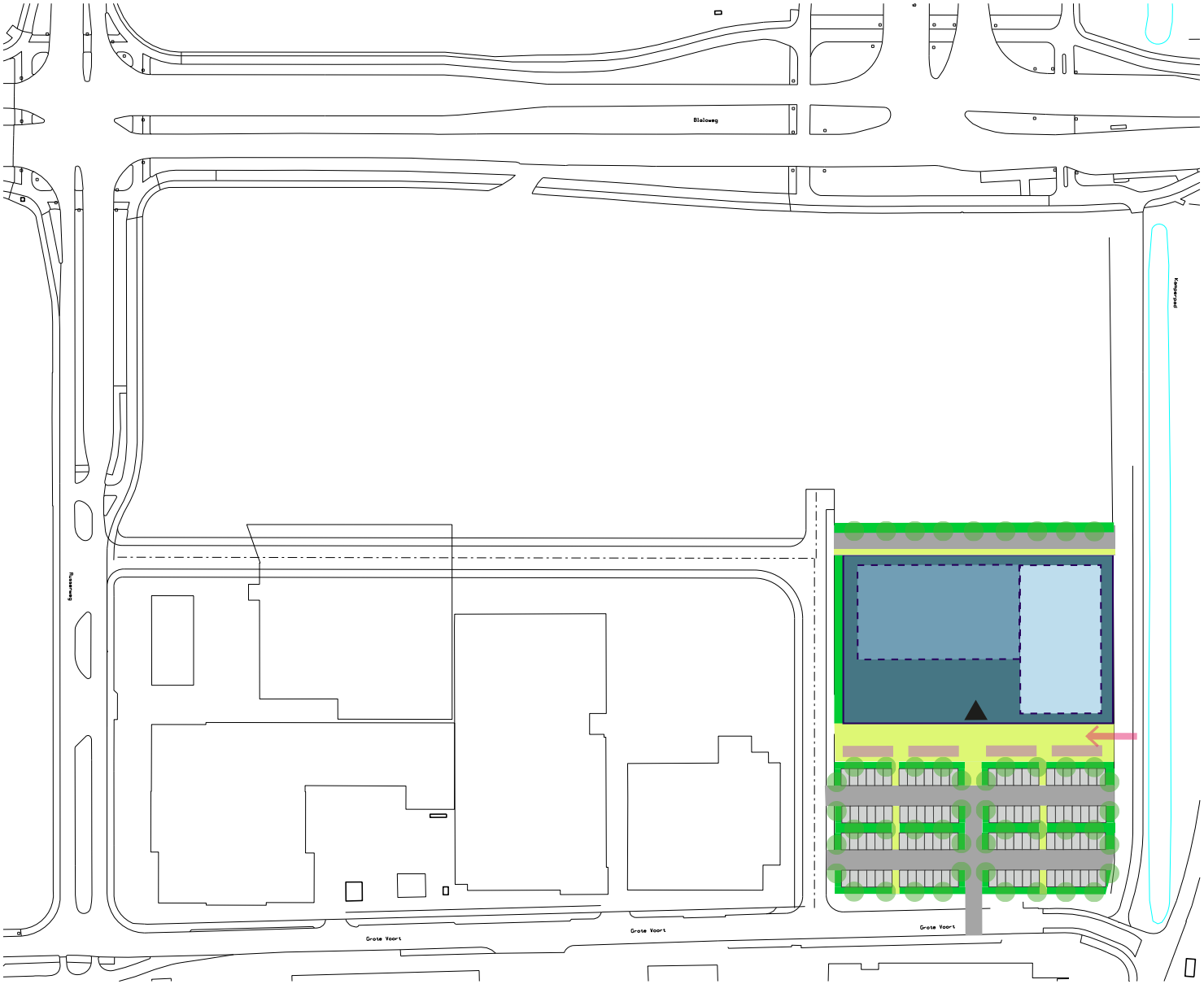

Legenda

- bebouwing
- grote sporthal
- kleine sporthal
- hoofdentree bebouwing
- voetgangersruimte
- ontsluiting fietsers
- groen
- boom
- rijbaan
- parkeerplaatsen
- fietsparkeerplaatsen

0 10 20 30 40 50 m

Noord

Voorbeelduitwerking
model 2

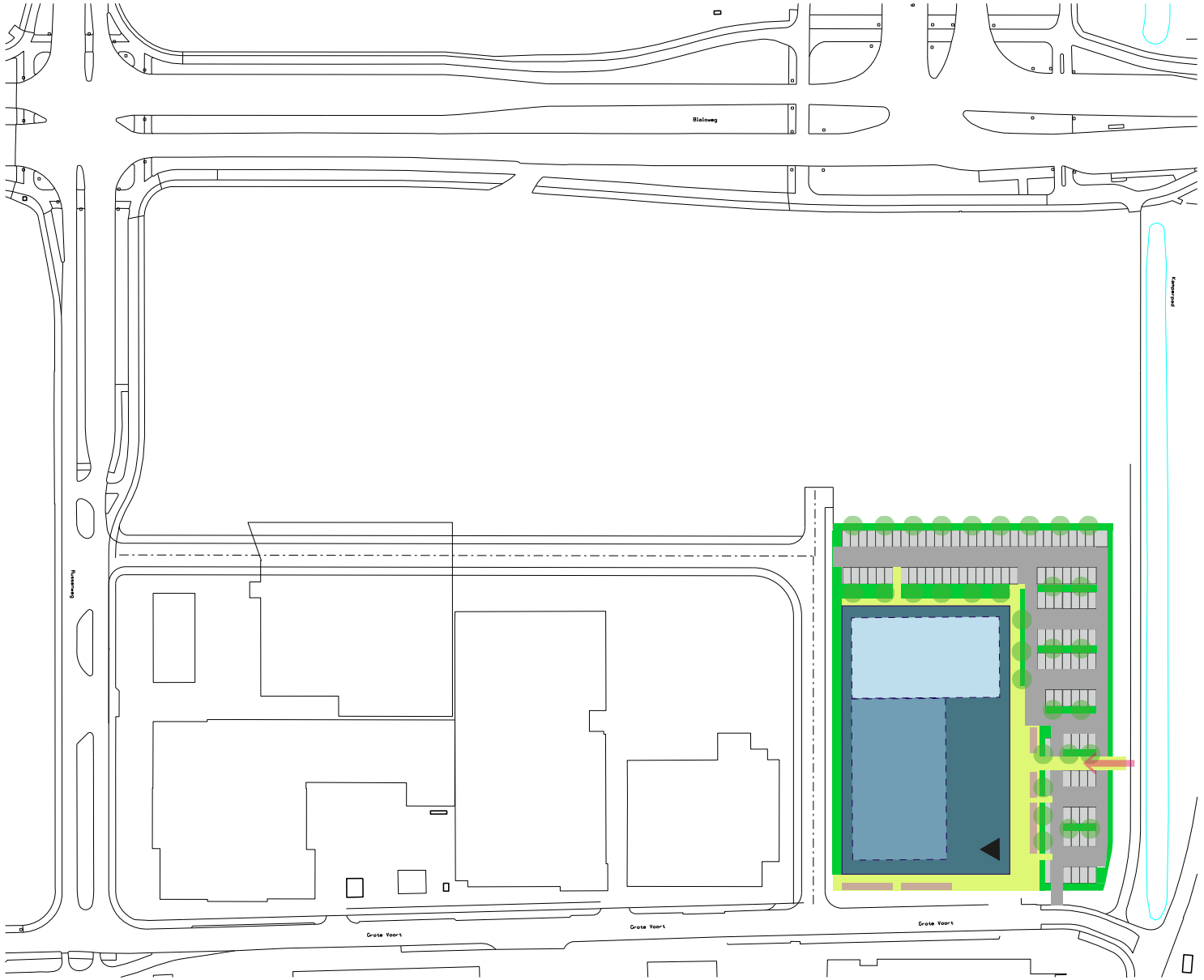

Legenda

- bebouwing
- grote sporthal
- kleine sporthal
- hoofdentree bebouwing
- voetgangersruimte
- ontsluiting fietsers
- groen
- boom
- rijbaan
- parkeerplaatsen
- fietsparkeerplaatsen

0 10 20 30 40 50 m

Noord

sporttheater Zwolle, nadruk op de duidelijk zichtbare entree; transparant met kleuraccenten

squashhal, combinatie open en geloten gevelvlakken

combinatie van open en gesloten vlakken en een transparante plint

signing maakt deel uit van architectonische uitstraling

het beeld 's avonds is onderdeel van het ontwerp

dichte gevel maar toch plasticiteit en menselijke maat

integratie in het ontwerp van duurzaamheidselementen

4 Architectuur

Het vastgestelde ontwikkelkader Voorsterpoort geeft de ambitie van een hoogwaardige toplocatie weer. Met dat in het achterhoofd zijn in het ontwikkelkader diverse richtlijnen gegeven voor de architectuur, die hier voor zover relevant voor de WRZV-hallen zullen worden overgenomen.

Beeldkwaliteit bebouwing

De verschijningsvorm van een sporthal kán met de juiste architectuur levendig en aantrekkelijk zijn. De uitdaging van de architectonische inpassing is daarom om het 'dooskarakter' zo goed mogelijk te doorbreken. Dat vraagt om slim omgaan met de functionele indeling en om een sterk esthetisch concept.

De gevel van de WRZV-hallen aan de Grote Voort, met de centrale entree, is de beelddrager van het gebouw. Hier wordt transparantie en interactie met de omgeving gerealiseerd. Ook omdat dat aan de andere zijden, vanuit de aard van een sporthal, minder vanzelfsprekend zal zijn. De andere zijden van de toekomstige sporthal grenzen direct aan de openbare weg of aan het parkeerterrein. Ook hier is daarom een passende uitstraling met voldoende menselijke maat en waar mogelijk transparantie nodig.

Vanaf het Kamperpad dat op hoogte de Blaloweg kruist, zal het dak van de hallen relatief meer in het zicht liggen dan normaal. Daarom verdient ook het daklandschap een representatieve afwerking.

Uitgangspunten

-De entree aan de voorzijde (Grote Voort) is royaal, herkenbaar, goed zichtbaar en uitnodigend.

-De massa wordt doorbroken door een menselijke maat in de gevels, onder meer door oog voor detaillering, met name bij de gesloten gevelzijden. Het gebouw moet vriendelijk en benaderbaar ogen.

- De gevels zijn rondom eenduidig en consequent vormgegeven.

-De uitstraling is optimistisch: lichte gevels, veel glas, gedeeltelijk groene gevels en incidenteel kleuraccenten.

-ook 's avonds als het donker is, heeft het gebouw een aantrekkelijke en zichtbare entree.

-Naamsaanduidingen e.d. maken deel uit van het architectonisch concept.

- Ondergeschikte bouwdelen (technische ruimtes e.d.) zijn integraal met het gebouwontwerp meegenomen.

- De duurzaamheidselementen zijn goed geïntegreerd in het ontwerp van het gebouw en de landschappelijke inrichting van de kavel, en komen ten goede aan de kwalitatieve uitstraling van het gebouw.

-Het gebouw is toegankelijk voor mindervaliden en mensen met anderszins een beperking.

Welstandsnota

Gemengde zone:

Welstandscriteria

Plaatsing

• De gebouwen of de gebouwenensembles oriënteren zich meerzijdig op de openbare ruimte.

• De entreezijde van de bebouwing is herkenbaar vormgegeven en oriënteert zich op de openbare ruimte.

Massa en vorm

• In het bouwwerk bestaat samenhang tussen de samenstellende delen van dat bouwwerk.

• Bijbehorende bouwwerken zijn ondergeschikt aan de hoofdmassa.

Gevels

• Bij nieuwbouw zijn het materiaal- en het kleurgebruik zorgvuldig afgestemd op de architectonische verschijningsvorm.

Erfafscheidingen

• Erfafscheidingen worden terughoudend toegepast;

• Erfafscheidingen zijn transparant, bij voorkeur uitgevoerd als groen;

• Bij de toepassing van hekwerken is het gebruik van stijlenhekwerken het uitgangspunt.

Groen parkeren: landschappelijke oplossingen met bomen, afschermende hagen en halfverharding

Voorplein met verbijzonderde inrichting en eventueel een terras

5 Landschap en openbare ruimte

In het ontwikkelkader Voorsterpoort zijn richtlijnen voor de openbare ruimte en terreininrichting vastgesteld. Deze worden hier overgenomen en waar nodig aangevuld voor deze specifieke ontwikkeling van de WRZV-hallen.

Planvorming openbare ruimte

Het inrichtingsplan voor de openbare ruimte wordt door de gemeente opgesteld in overleg met de architect van het gebouw. Het inrichtingsplan zal integraal onderdeel van het bouwplan en op te stellen bestemmingsplan zijn.

Programma onbebouwde ruimte

De onbebouwde ruimte op de kavel van de WRZV hallen bestaat uit:
-een voorplein direct voor het gebouw/de entree
-een parkeerterrein
-ruimte voor fietsparkeren
-overgangen van de kavel naar de openbare ruimte.
-voor incidentele buitenactiviteiten is het wenselijk dat een deel van het parkeerterrein vrij is van obstakels, bomen en dergelijke. Het gaat om een veld van ongeveer 45/50*20/25m.

Ook buiten de WRZV-kavel ontstaat een inrichtingsvraagstuk, daar dit de eerste is van een verdere invulling op dit deel van Voorsterpoort (de Beers-Stork locatie). Het gaat dan om:
-de overgang naar het Blalopad. Aan het Blalopad staat een karakteristieke rij eiken en het is samen met het spoortalud onderdeel van de hoofdgroenstructuur van Zwolle.
-het huidige en wenselijke profiel van de Grote Voort en de aansluiting daarop. In het ontwikkelkader is voor de Grote Voort een nieuw en breder profiel voorgesteld. Om ruimte te reserveren voor een nieuw profiel, wordt de kavel 2m extra terug gelegd ten opzichte van de huidige stoep.
-de inpassing van een nieuwe interne weg om de Beers-Stork locatie verder te ontsluiten. In het ontwikkelkader was deze weg ook al opgenomen.
-de overgang naar de achterliggende kavel op de Beers-Storklocatie die beschikbaar is voor een bedrijf, leisure voorziening of retail.

Beeldkwaliteit onbebouwde ruimte

Er wordt ontworpen met eenvoudige middelen en een beperkt scala aan materialen. De ruimte heeft een herkenbare eenheid. De uitstraling is zacht: veel groen zorgt voor een plezierige sfeer in de openbare ruimte en op de parkeerterreinen.

Uitgangspunten:
-het gebouw heeft een royaal voorplein dat verblijfskwaliteit heeft en waar eventueel een terras voor de horeca een plek kan krijgen. Deze bijzondere functie komt terug in een verbijzondering van vormgeving en materialen. Op dit plein krijgt ook het fietsparkeren een plek.
-het parkeerterrein is ruim opgezet waardoor er veel groen ingepast kan worden. Het groen is relatief open van structuur en houdt rekening met de sociale veiligheid.
-De overgang van de kavel naar omliggend gebied wordt gemaakt door een groene rand van 2-3m breed. gezien het openbare karakter van de WRZV-hallen zijn hekken om het terrein niet nodig.
-Voor een goede overgang naar de hoofdgroenstructuur en het Blalopad is een openbare groenstrook van 5m breed ingepast.
-Het groen wordt mede ingezet voor de ambities op het gebied van klimaatadaptatie (wateroverlast, hittestress).
-De keuze voor bestrating, verlichting en dergelijke houdt rekening met de ambities op het gebied van klimaat en energie.
-De openbare ruimte is toegankelijk voor mindervaliden en mensen met anderszins een beperking.

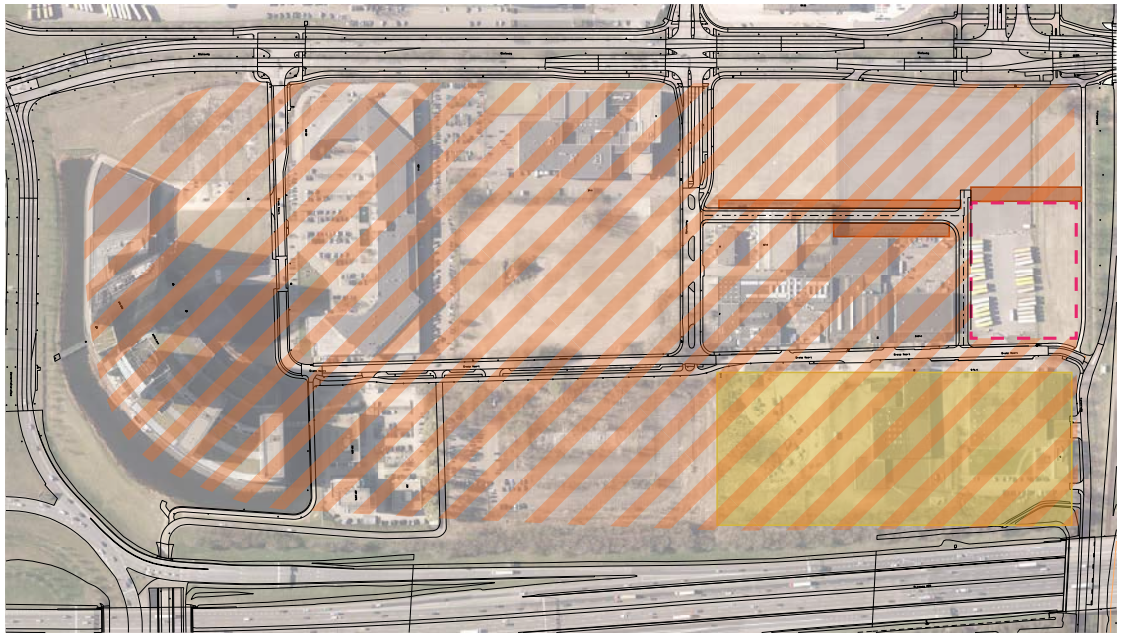

Zoeklocaties bezoekersparkeren

Legenda

- zoeklocatie bij grote evenementen
- mogelijke openbare parkeerlocaties, bij voorkeur meerdere gebruikers
- bestaande bedrijven, zoeklocaties dubbelgebruik
- locatie WRZV hallen

6 Verkeerskundige ontwikkeling

Verkeersgeneratie en verkeersafwikkeling

De planlocatie wordt voor gemotoriseerd verkeer ontsloten vanaf de Grote Voort en de Kamperweg. Voor de ontsluiting van de Beers-Stork locatie is een ontsluiting voorzien dwars door het gebied, die ook voor de WRZV hallen dienst kan doen als ontsluiting. De locatie is daarmee vanaf twee zijden bereikbaar voor gemotoriseerd autoverkeer. De route via de Kamperweg is minder wenselijk gezien dit verkeer door een als fietsstraat ingerichte weg rijdt.

De komst van WRZV hallen zorgt voor een extra verkeersdruk op de Grote Voort, de Russenweg en de Blaloweg. Gezien de locatie van het sportpark is het de verwachting dat het grootste aandeel verkeer afkomstig is vanaf de Blaloweg. De totale verkeersgeneratie ten gevolge van de nieuwe ontwikkelingen bedraagt circa 1300 motorvoertuigen/etmaal op piekdagen met hoge bezoekersaantallen. Op een doordeweekse dag zullen deze aantallen aanzienlijk lager liggen (tot circa 400 motorvoertuigen/ etmaal). Hierbij geldt dat deze extra voertuigbewegingen verspreid over de dag plaats vinden, met een concentratie in de middag en avond.

Parkeerterrein personenauto's

Uitgangspunten

-De gecombineerde auto in- en uitrit is aan de zijde van de Grote Voort gelegen. Deze ligt op voldoende afstand van de kruising met de fietstraat en de fietspaden Kamperpad en Blalopad.

-De voorkeur heeft een extra in- en uitrit om het verkeer te spreiden.

-Er moet worden voldaan aan de parkeeropgave, zoals neergelegd in de "Regeling Parkeernormen 2016". Indien deze regeling wordt gewijzigd, moet rekening worden gehouden met deze wijziging.

-De parkeernorm voor de auto is 2,4 - 2,9 pp per 100m2 (uitgangspunt lage bezoekersaantallen). Zwolle hanteert daarvan het gemiddelde, dus 2,7pp per 100m2.

Het aantal benodigde parkeerplaatsen zal met een gebouwd oppervlak van rond de 4000m2 bvo, uitkomen op 100-108 parkeerplaatsen (ca. 3000m2). Voor de realisatie van deze parkeerplaatsen is voldoende ruimte op de kavel.

-Voor tribuneplaatsen geldt een kencijfer van 0,1-0,2 parkeerplaats per tribuneplaats. Uitgaande van 300 tribuneplaatsen, zijn hiervoor gemiddeld 45 parkeerplaatsen nodig. Het aanbod op eigen terrein is onvoldoende voor dit bezoekersparkeren. Een oplossing zal in de volgende planfasen gezocht worden. Uitgangspunten daarbij zijn:

- dat de parkeerplaatsen binnen een acceptabele loopafstand van de sporthal gelegen zijn
- dat er gezocht wordt naar mogelijkheden voor dubbelgebruik met de omliggende bedrijven
- dat er gezocht wordt naar een optimalisatie van het aantal parkeerplaatsen en alternatieve manieren van organiseren, door bijvoorbeeld onderscheid in evenementen (tot 9x per jaar), toernooien en reguliere wedstrijden.
- Indien een evenement meer bezoekers trekt dan dat de parkeergelegenheid aan kan, neemt de stichting voortijdig contact op met de gemeente. In geval van evenementen dient de organisatie hiervoor een evenementenvergunning aan te vragen. In overleg zullen nadere afspraken worden gemaakt over welke (extra) maatregelen genomen moeten worden. Afspraken hierover worden binnen de vergunning vastgelegd.

Expeditie

Uitgangspunten

-Hier moet rekening worden gehouden met de bereikbaarheid van rijdend materieel ter bevoorrading van de horeca en mogelijk leveren van materialen voor grote evenementen in de hallen.

- Expeditie en laden en lossen zijn zorgvuldig ingepast (worden intern gefaciliteerd). Dat wil zeggen: geen rommelig beeld, geen opslag in de buitenruimte.

-Laden en lossen gebeurt bij voorkeur op eigen terrein.

(Brom-)fietsverkeer

Vanuit de richting Stadshagen en Westenholte is het gebied voor langzaam verkeer veilig bereikbaar via het Kamperpad en de fietsbrug over de Blaloweg. Langs de Blaloweg ligt een in twee richtingen te berijden fietspad, dat aansluit op de sporthal middels het Blalopad en de Russenweg.
De Grote Voort kent deels een eenzijdig in twee richtingen bereden fietspad vanaf de Russenweg in westelijke richting. Ter hoogte van de planlocatie mengt het fietsverkeer met het gemotoriseerd verkeer.

Uitgangspunten

- Om de veiligheid van de fietser te garanderen is een gescheiden toegang voor het (brom)fietsverkeer wenselijk. Deze worden gesitueerd aan het Blalopad en aan de nieuwe weg.
- De fietsenstalling bevindt zich zo dicht mogelijk bij de in- en uitgang van de sporthal.
-De parkeernorm voor de fiets is 1,4-3,9fpp per 100 m2. De Gemeente Zwolle hanteert voor deze hal een kencijfer van 3,5fpp per 100m2 voor regulier gebruik. Daarmee komt het aantal benodigde fietsparkeerplaatsen op 140-160 fietsparkeerplaatsen.
-Met tribune is het aantal benodigde plaatsen groter. Een algemeen kencijfer voor fietsparkeren bij een sporthal betreft ca. 40 plaatsen per 100 bezoekerscapaciteit. Op piekmomenten dient het terrein ook geschikt te zijn voor het stallen van 500-600 fietsen. Het voorplein en de rondom liggende stoep zijn van voldoende afmeting om dit enkele keren per jaar te kunnen faciliteren.

Openbaar vervoer

Er is aan de Blaloweg een bushalte gelegen op circa 150-200 meter. Deze bushalte wordt bediend door de lijnen 5, 71, 74, 171 en 641.

Bereikbaarheid hulpdiensten

Uitgangspunten

-In verband met de externe veiligheid (zie hoofdstuk Duurzame en toekomstbestendige inpassing) is het van belang dat de brandweer de mogelijkheid heeft van twee aanvalsroutes, die van de bron (transportroute) af gericht zijn.
- Het ontwerp dient te worden afgestemd met de brandweer.

8 Duurzaamheid en toekomstbestendige ontwikkeling

Duurzaamheid

Definitie duurzaamheid

Duurzaamheid is voor de gemeente Zwolle de langdurige balans tussen people, planet en profit (de 3P's), hier en nu, daar en later. Met deze definitie is duurzaamheid breder dan milieu, duurzame energie en ecologie. Sociale en economische factoren zijn evenzeer van belang. Bovendien geldt de balans tussen de 3P's niet alleen voor onze eigen leefomgeving en economie. Ook op wereldschaal moet de balans er komen (denk bijvoorbeeld aan eerlijke wereldhandel, ecologische footprints, etc.).

Klimaatadaptatie, Energietransitie en Circulaire economie zijn belangrijke pijlers in het coalitieakkoord en in de contouren van de nog te ontwikkelen Zwolse omgevingsvisie. Het college heeft klimaatadaptatie en energietransitie benoemd als speerpunten voor de toekomstige stad Zwolle waarin het prettige wonen, werken en recreëren is. Zwolle wil koploper zijn in het praktisch maken van het energieakkoord en de deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie en ziet klimaatadaptatie en energietransitie als kans om te innoveren en als verdienmodel. Deze speerpunten worden in balans geïntegreerd in het ontwerp van de sporthal en de buitenruimte.

Klimaatadaptie en energietransitie worden hieronder nader beschreven gevolgd door een verdere invulling ten aanzien van duurzame kwaliteit en de relevante milieu-thema's.

Klimaatadaptatie

Waterveiligheid

Het plangebied is evenals het grootste deel van Zwolle gelegen in dijkring 53, Salland. Deze dijkring wordt omsloten door de Vecht aan de noordzijde, de IJssel aan de westzijde en het Zwarte Water aan de noordwestzijde. Omdat het bestemmingsplan ruimte biedt aan de ontwikkeling van niet-incidentele overstromingsgevoelige functies. Omdat het plangebied gelegen is in de overstromingsgevoelige dijkring 53 is een overstromingsrisicoparagraaf verplicht.

Voor de keringen van dijkring 53 is de overschrijdingskans genormeerd op 1 keer in de 1.250 per jaar. Op basis van de provinciale risicokaart wordt de maximale waterdiepte, in Zwolle voor dijkring 53 tijdens een overstroming, geschat tussen de 0,8 en 2,0 meter.

Bij de ontwikkeling van het plangebied moet rekening worden gehouden met mogelijke overstroming(en). Bijvoorbeeld door de volgende voorzieningen/ maatregelen:

- aanvullend ophogen (voor zover mogelijk) van het plangebied; Aandachtspunt hierbij is dat bij piekbuien geen waterafvoer en daarmee wateroverlast naar naastgelegen percelen wordt veroorzaakt
- voldoende hoog aanbrengen vloerpeil, eventueel verhoogde drempels;
- aansluiting plangebied op dichtstbijzijnde weg zodat bereikbaarheid gewaarborgd blijft;
- zodanig inrichten gebouw zodat bij eventuele overstromingen schade zoveel mogelijk wordt beperkt (bijv. materiaalgebruik, minder gevoelige ruimten begane grond, elektrische installaties/meterkasten voldoende hoog situeren);
- opstellen van evacuatieplan;

Eis is dat naastgelegen kavels geen wateroverlast mogen krijgen ten gevolge van de gekozen maatregelen. Het op te stellen waterhuishoudkundig plan voor Voorsterpoort zal meer inzicht geven.

Wat al bekend is uit eerdere studie, is dat het oorspronkelijke maaiveld op het bedrijventerrein varieerde van circa 0 tot 1 m +NAP. Tijdens het bouwrijp maken is het maaiveld integraal opgehoogd tot NAP +1,30 m. Vervolgens is 15 cm zwarte grond opgebracht. Het huidige maaiveld ligt daardoor in het hele plangebied op NAP +1,45 m.

Wateroverlast

Voor nieuwe ontwikkelingen is het uitgangspunt dat we naar 60 mm berging gaan. Het eerder genoemde op te

stellen waterhuishoudkundig plan moet inzicht geven in het gewenste nieuwe watersysteem:

- Op welke wijze hemelwater moet worden geborgen, geïnfiltreerd en afgevoerd op perceelsniveau en in het gebied.
- Wat is hierbij nodig aan rioleringsoplossingen en oppervlaktewater.

Bij dit alles is de voorkeur bergen op/in het gebouw, dan op/in maaiveld en als laatste op riool.

De eis is dat hevige neerslag en droogte nu en in de toekomst niet leiden tot grote overlast. Extreme buien die eens in de 100 tot 250 jaar voorkomen leiden niet tot grote schade of wateroverlast in het gebied en worden niet afgewenteld op de omgeving. Vanaf t=100 (een bui die 1 keer in de honderd jaar voorkomt) is er sprake van zeer extreme neerslag. Om in die situaties ernstige wateroverlast voorkomen kunnen andere functies worden benut voor het tijdelijk vasthouden en bergen van water, zoals het benutten van parkeerkoffers en groen en indien mogelijk ook het inzetten en verbreden van de nabijgelegen sloot of nieuw aan te leggen oppervlaktewater op het perceel of in de nabije omgeving als waterbergingsgebied. Het op Voorsterpoort aanwezige oppervlaktewater is onvoldoende voor het hele gebied.

In het kader van een bodemonderzoek op het terrein waar destijds Stork Air was gevestigd en nu de sporthal is gepland, zijn in juli 1995 45 boringen geplaatst, waarvan 15 boringen tot 2 m-mv of dieper. Uit de boringen blijkt dat de bovengrond bestaat uit matig grof zand met een humeuze bijmenging. Op enkele plekken is tevens grind aangetroffen in de ophooglaag. De klei/veenlaag begint op 1,5 tot 2,0 m –mv en heeft een minimale dikte van 0,5 m. Onder de klei/veenlaag is matig grof zand aanwezig.
Met het oog op infiltratie van hemelwater in de bodem (zeker daar waar infiltratievoorzieningen worden aangebracht) moet de aanwezige klei/veenlaag worden onderbroken omdat deze slecht waterdoorlatend is.

Hittestress

Door de klimaatverandering gaan we van circa 15 dagen per jaar boven de 25 graden naar circa 35 dagen in 2050. Aandachtspunt is het effect van hittestress op de gezondheid van mensen. Hittestress is een term die aangeeft dat een sterk verhoogde gevoelstemperatuur optreedt, die onaangenaam en zelfs schadelijk kan zijn voor mensen.

Het plangebied wordt zo ingericht dat het ook op warme dagen (>25^{0}C) een aangename verblijfsplek is. Hiervoor wordt bij het ontwerp een kwalititieve beschrijving gegeven van de te treffen maatregelen om hittestress nu en in de toekomst te voorkomen of beperken. Op onderstaande hittestresskaart kun je aan de rode kleur zien dat de locatie op warme dagen relatief veel warmer is terwijl de nabijgelegen groenstroken langs het fietspad en de A28 relatief koeler (groen en blauw) zijn in het model.

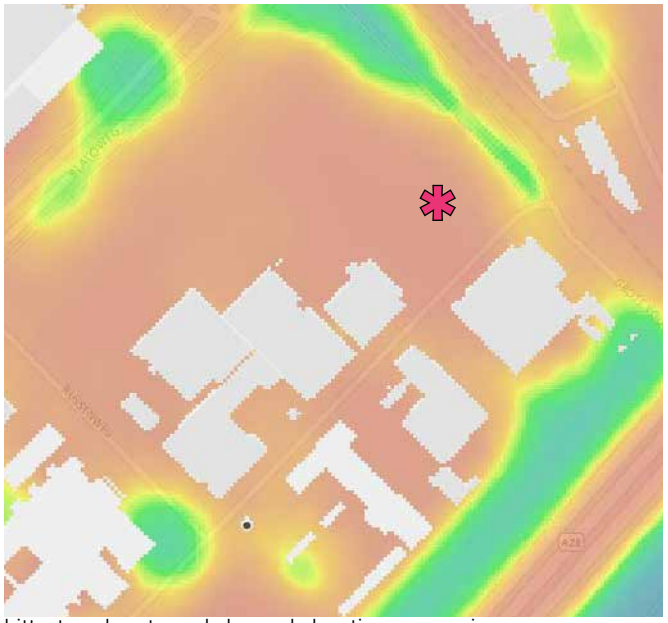

hittestresskaart van de beoogde locatie en omgeving

Energietransitie

De gemeente Zwolle wil in 2050 energieneutraal zijn. Vanuit Europese en landelijke wetgeving moeten vanaf 1 januari 2021 alle nieuwe gebouwen in Nederland bijna energie neutrale gebouwen (BENG) zijn. Nieuwe overheidsgebouwen waarvoor vanaf 1 januari 2019 een bouwvergunning aangevraagd wordt, moeten al voldoen aan de BENG-eisen. Omdat we als gemeente in dit geval zelf ontwikkelen is dit een uitgelezen kans om als gemeente een goed en inspirerend voorbeeld te zijn.

De invulling van onze eigen verantwoordelijkheid vertaalt zich als volgt: de opgave t.a.v. het gemeentelijk energiegebruik is dat we streven naar energieneutraliteit voor de volledige vastgoed- en openbare ruimteportefeuille. De praktijk leert ons dat niet alle assets even kansrijk zijn om op object/-locatieniveau energieneutraal te zijn. Dit houdt in dat er elders binnen Zwolle gecompenseerd moet worden via zonneweides etc.

De druk op de Zwolse buitenruimte is (al) groot, waardoor er naar innovatieve en creatieve oplossingen gezocht wordt om het beroep op waardevolle gebieden zo beperkt mogelijk te houden. Concreet houdt het voor de WRZV locatie in dat deze energieneutraal (gebruik en object) dient te worden gerealiseerd.

Gelet op de totale gemeentelijk energie opgave, biedt deze gebiedsontwikkeling de mogelijkheid om meer duurzame energie op te wekken dan strikt genomen nodig is voor het object zelf. Hiermee kan de locatieontwikkeling als 'plus' worden ingezet om andere gemeentelijke objecten waar dit niet mogelijk is te compenseren. Op deze manier geeft de gemeente concreet invulling aan het de doelen van het ambitiedocument Energie(k)! van juni 2017. We laten op deze manier aan inwoners en bedrijven in de stad zien hoe de energietransitie zijn beslag kan krijgen door meerwaarde te creëren.

De eis is daarom minimaal een energieneutraal en aardgasloos gebouw te ontwikkelen. De aanvullende wens van de gemeente Zwolle is dat bij nieuwe ontwikkelingen het gebouw inclusief gebruik energieneutraal wordt gerealiseerd en dat het dak- en gevelpotentieel optimaal benut wordt om andere gemeentelijke objecten te compenseren. Ook voor het ontwerp en het toekomstig gebruik van de parkeervoorziening liggen er kansen om een plus aan duurzame energieopwekking te realiseren en de gebiedsontwikkeling te laten aansluiten bij de ontwikkeling van de verdere verduurzaming van mobiliteit. Denk aan elektrische oplaadpalen voor auto's die in de toekomst naar verwachting veel meer gebruikt gaan worden.
Ter inspiratie zijn hierna een aantal voorbeeld opgenomen van gebouwgebonden en gebiedsgebonden maatregelen.

Op Voorsterpoort is warmte- koudeopslag mogelijk en op termijn wellicht geothermie. Dit is in Zwolle nog in voorbereiding en het is wenselijk om een installatie met lage temperatuurverwarming te kiezen die het mogelijk maakt om hier op termijn op aan te sluiten. Als transitie kan inzet van een pelletkachel overwogen worden.
Een combinatie met riothermie bij eventuele vervanging van het riool biedt wellicht nog kansen.

Circulaire economie

Ten aanzien van de pijler Circulaire economie is in de gemeentelijke begroting het volgende opgenomen:
"In een circulaire economie wordt het gebruik van ruwe grondstoffen beperkt door bij de afweging voor en het ontwerp van een nieuw product: het gebruik van ruwe grondstoffen te beperken, in omloop zijnde producten en grondstoffen zo lang mogelijk in omloop te houden en aan het einde van de levenscyclus grondstoffen zo hoogwaardig mogelijk te hergebruiken met zo min mogelijk reststoffen (afval)." Hiermee dient in het ontwerp van het gebouw en de buitenruimte rekening te worden gehouden. De eis voor het gebouw hierbij is het opstellen van een materiaalpaspoort.

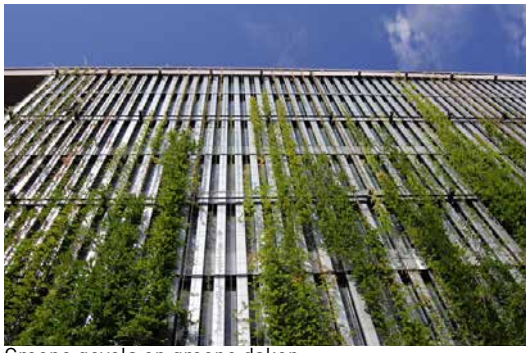

Groene gevels en groene daken

Minimaal energieneutraal door bijvoorbeeld zonnepalene op het dak, solar lichtmasten, en/of zonnegevels

Milieu

Bodem

Op de locatie zijn t/m 2012 bodemonderzoeken uitgevoerd en er zijn daarbij destijds geen bodemverontreinigingen aangetoond. Voor de bouwaanvraag moet nog een bodemonderzoek worden uitgevoerd waarmee wordt aangetoond dat de bodem op dat moment nog dezelfde kwaliteit heeft. Als er sprake is van af te voeren grond dan kan die betreffende partij grond ook direct op de daarvoor voorgeschreven manier worden gekeurd. Voor het deel waarvoor de bestaande huur wordt opgezegd, zal een eindsituatieonderzoek uitwijzen of het huidige gebruik tot verontreiniging heeft geleid. Indien dit het geval is zal dit door de huidige gebruiker moeten worden verwijderd.

Lucht

De gebiedsontwikkeling Voorsterpoort is samen met het project Spoorzone vanwege de mogelijke nadelige invloed op de luchtkwaliteit opgenomen in het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). De effecten worden vanuit het NSL programma gecompenseerd (zowel van generieke als specifieke maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren).

Geluid

Voorsterpoort ligt in en maakt deel uit van de geluidszone Voorst (gezoneerd industrieterrein). Omdat er geen zware bedrijfsactiviteiten (met veel geluidsproductie) zijn voorzien worden er geen problemen verwacht met deze zone.
In Voorsterpoort is één bestaande geluidsgevoelige functie (onderwijs) aanwezig op de hoek van de Blaloweg/ Russenweg. De planvorming mag niet leiden tot indirecte geluidhinder op deze onderwijslocatie ten gevolge van sterke verkeersaantrekkende werking van de sporthal.
Echter:

- de meeste vervoersbewegingen voor de sporthal zijn te voorzien in de avonduren en de weekenden
- de meeste onderwijsuren worden overdag en door de week gemaakt
- de Blaloweg heeft nu al een groot aantal vervoersbewegingen.

Daarom wordt verondersteld dat de bouw van de sporthal niet tot belemmeringen zal leiden en is het uitvoeren van akoestisch onderzoek nog niet van toepassing.

Externe veiligheid

Bestaande bedrijven
Er zijn geen bedrijven in of nabij het plangebied met grote invloed op de gebruiksmogelijkheden, zoals omschreven in het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (BEVI). Het bestaande tankstation aan de Blaloweg heeft geen LPG-tank en valt dus niet binnen de kaders van BEVI. Met het bestaande bedrijf Van Wijhe binnen het plangebied moet vanuit de invulling van goede ruimtelijk ordening rekening worden gehouden. Tussen Van Wijhe en de locatie van de nieuwe sporthal zat voorheen het bedrijf DMI welke was aangeduid als een risicovol bedrijf. De vergunning is volgens het bestemmingsplan van 2013 nog van kracht zodat er in beginsel in dit plan rekening moet worden gehouden met de aanwezigheid van een BRZO bedrijf op de genoemde kavel. Voor Van Wijhe en de voormalige locatie van DMI geldt, dat er buiten de inrichting geen of minimale invloed c.q. beperking is.

Invloed A28
Aan de normstelling van het plaatsgebonden risico van de A28 wordt voldaan. Omdat eerdere berekeningen laten zien dat het groepsrisico in Voorsterpoort wordt overschreden, zal bij een ontwerpproces gezamenlijk initiatiefnemer/ gemeente/veiligheidsregio) gezocht worden naar een verantwoorde ontwikkeling. Dit gebeurt door vanuit het "gebiedsgerichte beleidskader externe veiligheid" uit 2009 van de gemeente Zwolle, randvoorwaarden, uitgangspunten en handreikingen aan het ontwerp mee te geven ten aanzien van functies, inrichting en eventuele maatregelen.
Ten aanzien van de verantwoordingsopgave geldt dat deze toeneemt naarmate de afstand tot de A28 kleiner wordt en het aantal relevante (stoffen)scenario's groter wordt. Het

plangebied ligt in zone 2 (0-250 meter). Voor deze zone is het potentiële effect van een calamiteit met brandbare gassen, toxische vloeistoffen (met mogelijke drukgolf) en toxische gassen relevant. De bebouwing tussen de A28 en het plangebied zorgt voor een bepaalde mate van afscherming. Voor de geplande functie de sporthal wordt verondersteld dat er sprake is van gebruikers met een hoge mate van zelfredzaamheid. Echter het betreft wel een groep mensen die hier af en toe is en daarmee moet in de maatregelen en de risicocommunicatie rekening mee worden gehouden.
Als het gaat om effectieve maatregelen wordt in het gemeentelijk beleidskader voor zone 2 aan het volgende gedacht:

- maatregelen om de vluchttijd en –mogelijkheden te vergroten. Minimaal 2 vluchtroutes en aanrijdroutes hulpdiensten met voldoende capaciteit. De vluchtroutes moeten van de bron (transportroute) af gericht zijn.
- maatregelen om de gevolgen van een brand zoveel mogelijk te beperken (zoals brandwerend glas, voldoende bluswater);
- Centraal afgrendelen van het luchtventilatiesysteem of andere maatregelen om schuilmogelijkheden in geval van een toxisch gas te vergroten;
- Aandacht voor risicocommunicatie (wat te doen in geval van een calamiteit).

Voor meer informatie wordt verwezen naar het het "gebiedsgerichte beleidskader externe veiligheid".

Milieueffectrapportage

Binnen het plangebied worden geen activiteiten mogelijk gemaakt die een MER-procedure verplicht maken. Bij het opstellen van een bestemmingsplan is echter wel een vormvrije MER-beoordeling noodzakelijk.

7 Uitvoeringsaspecten

Archeologie

Op de archeologische waarderingskaart Zwolle is dit gebied aangegeven met een archeologische waarde van 0%. Dit heeft te maken met latere verstoringen van dit gebied. Een archeologisch onderzoek is daarom niet nodig.

Kabels en leidingen

Het gebied is nagenoeg vrij van kabels en leidingen. Onder de Grote Voort en onder het Blalopad liggen riolering, water- en elektraleidingen en dergelijke waar de sporthal op kan aansluiten. Voor de riolering is een nieuw gebiedsbreed model in wording dat uitgangspunt zal zijn voor de WRZV-hallen. De ligging van kabels en leidingen dient integraal onderdeel te zijn van het ontwerp voor de buitenruimte.

Traforuimtes

Eventueel benodigde traforuimtes en dergelijke zullen inpandig worden ingepast.

Beheer

In eerste instantie komt klein, regulier beheer bij de Stichting te liggen. Aandachtspunt hierbij is het beheer van eventuele bijzondere zaken als zonnepanelen en groene daken en gevels. Hierover worden afhankelijk van de verdere planvorming nadere afspraken over gemaakt.

Afvalinzameling

Voor het afval dient de Stichting een overeenkomst af te sluiten met een private ophaaldienst. Voor het stallen van afval dient inpandig ruimte te worden gerealiseerd.

Colofon

Uitgave: Gemeente Zwolle

LETTER OF INTENT

tussen

Stichting Sporthal WRZV

en

Stichting SportService Zwolle

en

De Gemeente Zwolle

betreffende

nieuwbouw WRZV-hallen Zwolle

De ondergetekenden:

1. De stichting Sporthal WRZV, gevestigd aan de Buitengasthuisstraat 8, 8041 AB Zwolle, ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door de voorzitter van het bestuur, de heer H. Oosting, hierna te noemen: **"SSW"**;

   en

2. Stichting SportService Zwolle, gevestigd aan de Tesselschadestraat 155, 8023 BL Zwolle, ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door de directeur-bestuurder, de heer J.J.M. van Leeuwen; hierna te noemen: "**SSZ**";

   en

3. de publiekrechtelijke rechtspersoon de **Gemeente Zwolle**, bezoekadres Lübeckplein 2 te Zwolle (postadres: postbus 10007, 8000 GA Zwolle), ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer: 08218173, op grond van het Mandaatbesluit van de Gemeente Zwolle en krachtens volmacht van de burgemeester van de Gemeente Zwolle te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door mevrouw A.N. Jager, hoofd afdeling Vastgoed, hierna te noemen: "**de Gemeente"**;

SSW, SSZ en de Gemeente hierna gezamenlijk ook te noemen "**Partijen**"

In aanmerking nemende dat:

- De bestaande WRZV-hallen een belangrijke maatschappelijke en sociale functie hebben voor de stad Zwolle;
- De Gemeente juridisch eigenaar is van de bestaande WRZV-hallen aan de Buitengasthuisstraat 8, zowel van de grond als van de opstallen;
- SSW economisch verantwoordelijk is voor het beheer, het onderhoud en de exploitatie van alle faciliteiten die de bestaande WRZV-hallen bezit op basis van de tussen de Gemeente en SSW gesloten gebruiksovereenkomst d.d. 1 september 1988 en de jaarlijks vast te leggen prestatieafspraken Stichting Sporthallen WRZV;
- De bestaande WRZV-hallen gedateerd is en de onderhoudssituatie matig tot slecht is;
- De Gemeente en SSW zich afgelopen jaren hebben georiënteerd op een aantal toekomstscenario's voor de bestaande WRZV-hallen, wat heeft geresulteerd in het Rapport Onderzoek toekomstscenario's WRZV-hallen d.d. 18 januari 2017 (Bijlage 1);
- Uit bovengenoemd onderzoek blijkt dat nieuwbouw de meeste mogelijkheden geeft om alle ambities te kunnen realiseren. Daarbij geniet de locatie Voorsterpoort de voorkeur;
- Het voornoemde haalbaarheidsonderzoek zich niet alleen heeft gericht op de vastgoed- en planologische aspecten maar zich ook richt op een optimale beheerconstructie voor de SSW.

- De gemeenteraad op 2 oktober 2017 de wenselijkheid van nieuwbouw voor de bestaande WRZV-hallen heeft onderschreven en heeft ingestemd met het uitvoeren van een vervolgonderzoek;
- In de debatronde op 18 september 2017 is bepaald dat wat exploitatie en beheer betreft gekeken moet worden naar de relatie met SSZ en op welke wijze SSZ hierin een rol kan spelen;
- SSZ belast is met alle administratieve handelingen (inroostering, verhuur, facturatie, tweedelijns adviseur) aangaande de gemeentelijke binnen- en buitensportaccommodaties alsook voor een aantal niet gemeentelijke sportaccommodaties;
- SSZ verantwoordelijk is voor de inroostering van het bewegingsonderwijs voor het Primair Onderwijs en het Voortgezet Onderwijs;
- Sinds 2011 de Gemeente en SSW nauwer zijn gaan samenwerken op het gebied van verhuur van de bestaande WRZV-hallen, waarbij ook SSZ een rol heeft verkregen met name ten aanzien van doorverwijs;
- Het streven is om de kennis en kunde van SSZ aangaande verhuur/exploitatie van sportaccommodaties in de nieuw te realiseren WRZV-hallen optimaal te benutten om zodoende een toekomstbestendige samenwerking en beheers- en exploitatiemodel voor de nieuw te bouwen WRZV-hallen te realiseren;
- Partijen daartoe afgelopen periode nader in overleg zijn getreden over de rollen en verantwoordelijkheden en om te bezien hoe de samenwerking intensiever kan worden vormgegeven;
- Partijen thans met elkaar, door middel van deze Letter of Intent, hun beoogde samenwerking op diverse afzonderlijke aspecten ten aanzien van de nieuw te realiseren sporthal wensen vast te leggen.

Verklaren te zijn overeengekomen als volgt:

Artikel 1 – Doel van de overeenkomst

Deze overeenkomst heeft als doel de intentie van partijen om te komen tot een intensieve samenwerking ten behoeve van een zo optimaal en toekomstbestendig mogelijk beheers- en exploitatiemodel voor de nieuw te realiseren WRZV-hallen aan de hand van de gemaakte bestuurlijke keuze, vastgelegd in het raadsbesluit van 2 oktober 2017 inzake Toekomstscenario's Sporthallen WRZV, vast te leggen en deze nader te verkennen en uit te werken tot een samenwerkingsovereenkomst.

Artikel 2 – Verkenning tot intensievere samenwerking

a. Ten behoeve van het in artikel 1 omschreven doel zullen partijen gedurende de looptijd van deze overeenkomst nadere verkenningen verrichten naar de meest gewenste wijze van samenwerking en zal een samenwerkingsovereenkomst worden opgesteld.

b. Onderwerpen die nader uitgewerkt dienen te worden gedurende deze periode tot aan sluiten van de samenwerkingsovereenkomst zijn in ieder geval:
   - Wijze van samenwerking gedurende de periode tot aan realisatie van de nieuw te realiseren WRZV-hallen en voorafgaand aan de te sluiten samenwerkingsovereenkomst;

- Het beheer- en exploitatiemodel op basis van de door de gemeenteraad nog te kiezen variant inzake de nieuw te realiseren WRZV-hallen;
- Prijsstelling en dienstverlening SSZ richting SSW.

Artikel 3 – Intentie van Partijen

a. Gedurende deze Letter of Intent werken partijen een samenwerkingsovereenkomst uit met betrekking tot het beheer en exploitatie van de nieuw te realiseren WRZV-hallen.

b. Partijen zullen daartoe gedurende deze fase overleg voeren en informatie uitwisselen.

c. Elk der Partijen verplicht zich hierbij om te goeder trouw overleg te voeren, te onderhandelen en zich in te spannen om overeenstemming te bereiken over onderling af te sluiten overeenkomsten. Deze overeenkomsten betreffen in ieder geval een samenwerkingsovereenkomst tussen partijen, een huurovereenkomst tussen SSW en de gemeente Zwolle met betrekking tot de nieuw te realiseren WRZV-hallen te Zwolle, alsmede een dienstverleningsovereenkomst tussen SSW en SSZ.

Artikel 4 – Overeenkomsten

a. Zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk bij ingebruikneming van de nieuw te realiseren WRZV-hallen ondertekenen Partijen de in artikel 3 lid c genoemde overeenkomsten inclusief de bijbehorende bijlagen.

b. De toekomstige samenwerking gaat uit van de volgende principes;
   - De randvoorwaarden en de uitgangspunten zoals deze ook zijn verwoord in het Rapport Onderzoek toekomstscenario's WRZV-hallen onder hoofdstuk 5 (Bijlage 1);
   - Gemeente wordt volledig eigenaar van de nieuw te realiseren WRZV-hallen en verhuurt deze aan SSW;
   - Gemeente is verantwoordelijk voor het groot onderhoud van de nieuw te realiseren WRZV-hallen;
   - SSW is huurder en exploitant van de nieuw te realiseren WRZV-hallen;
   - SSW is verantwoordelijk voor het klein onderhoud van de nieuw te realiseren WRZV-hallen;
   - SSW is eindverantwoordelijk voor het beheer en exploitatie waarbij de jaarlijkse reguliere prestatieafspraken van toepassing zullen zijn;
   - SSW maakt optimaal gebruik van de diensten van SSZ en de samenwerking wordt geïntensiveerd;
   - SSW en SSZ gaan de samenwerking aan door middel van een dienstverleningsovereenkomst, waarbij SSZ de front-office voor de planning en de bezetting van de nieuw te realiseren WRZV-hallen wordt en de administratieve ondersteuning verzorgt op het gebied van verhuur van de nieuw te realiseren WRZV-hallen en aanpalende (kleed)ruimten;
   - SSW en SSZ zullen in gezamenlijkheid afspraken maken over hoe andere ondersteunende diensten (bijv. communicatie- en marketingafdeling, eventorganisatie) van SSZ een bijdrage kunnen leveren aan een maximale exploitatie van de nieuw te realiseren WRZV-hallen;
   - Horeca en sponsoring blijven onder eigen beheer en administratie van SSW;

- SSZ en SSW zullen samenwerken om te komen tot een nieuw beheers- en onderhoudsmodel op basis van de aanstaande besluitvorming door de gemeenteraad. Hier wordt ook de samenwerking met de structurele huurders, als zijnde binnensportverenigingen gezocht;
- Voor de nieuwe situatie wordt uitgegaan van de gemeentelijke (sport)tarieven zoals die jaarlijks worden bepaald in de Tarievennota. Ten aanzien van de huidige huurders is afgesproken dat de huidige huurders binnen drie jaar na ingebruikname van de nieuw te realiseren WRZV-hallen de huurtarieven betalen conform de gemeentelijke Tarievennota;
- De subsidie SSW wordt jaarlijks door de gemeente vastgesteld en bepaald. Onderdeel van de subsidie zijn de prestatieafspraken. In de subsidiebeschikking met bijbehorende prestatieafspraken worden de voorwaarden voor de subsidie vastgelegd en de wijze waarop SSW zich hierover dient te verantwoorden. Voor dit jaar zijn de afspraken vastgelegd in de prestatieafspraken Stichting Sporthallen WRZV 2018.

c. De gemeentelijke uitgangspunten die worden meegenomen in de toekomstige samenwerking zijn;
   - Masterplan Sportaccommodaties Gemeente Zwolle. (Opgesteld door Hopman-Andres Consultants B.V. te Hoevelaken, d.d. 01-04-2009, bekend onder R09-111.968/AEA/BK).
   - Aansluiting bij het Actieplan sport en bewegen (d.d. 18-05-2016).
   - De gemeentelijke subsidievoorwaarden.
   - Het accommodatiebeheer wordt bekeken vanuit een generieke stedelijke context.

Artikel 5 – Eigen kosten

Ieder der Partijen draagt haar eigen kosten in verband met de uitvoering van deze overeenkomst en voorbereidingen van de te sluiten overeenkomst(en), tenzij Partijen schriftelijk anders overeenkomen.

Artikel 6 – Overlegstructuur

a. Gedurende de looptijd van deze overeenkomst zal er structureel overleg plaatsvinden tussen partijen onder leiding van de gemeentelijke projectleider. De gemeentelijke projectleider heeft de zorg voor de juiste gang van zaken, de coördinatie en een zodanige uitvoering van de planning dat vertragingen worden voorkomen.

b. Het structureel overleg vindt plaats naar bevind van zaken vast te stellen frequentie, doch ten minste eens in de vier weken. Van hetgeen wordt besproken en vastgesteld zal telkens een verslag worden gemaakt dat in de daarop volgende vergadering op juistheid zal worden beoordeeld, eventueel gewijzigd en vastgesteld.

Artikel 7 – Toepasselijk recht en bevoegde rechter

a. Op deze Letter of Intent is Nederlands recht van toepassing.

b. Alle geschillen die mochten ontstaan naar aanleiding van deze Letter of Intent zullen bij uitsluiting worden voorgelegd aan de bevoegde rechter in het arrondissement Overijssel, locatie Zwolle.

Artikel 8 – Einde van de Letter of Intent

a. Deze overeenkomst treedt in werking met ingang van de datum van ondertekening ervan door Partijen en duurt in beginsel voort tot het moment van ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst betreffende de nieuw te realiseren WRZV-hallen.

b. Deze overeenkomst eindigt van rechtswege indien de raad van de gemeente Zwolle besluit niet in te stemmen met de realisatie cq. nieuwbouw van de WRZV-hallen op de voormalige Beers Stork locatie. In dat geval zullen partijen nader in overleg treden over de lopende gebruikersovereenkomst (d.d. 1 september 1988) en de verdere wijze van samenwerking.

Aldus overeengekomen en in drievoud opgemaakt en ondertekend

Stichting Sporthal WRZV
Plaats:
Datum:

de heer H. Oosting

Sport Service Zwolle
Plaats:
Datum:

de heer J.J.M. van Leeuwen

De Gemeente Zwolle
Plaats:
Datum:

mevrouw A.N. Jager

Korte terugblik raadsplein debatronde 19 februari 2018

Nieuwbouw WRZV hallen op Voorsterpoort

De fracties zijn het eens over het belang van sport en bewegen voor de inwoners van Zwolle en over de sociaal-maatschappelijke functie van de WRZV-hallen. Daar hoort ook een kwalitatief goede voorziening voor binnensport bij. Over het algemeen kunnen de fracties zich ook goed vinden in de ambitie om te komen tot een duurzaam en multifunctioneel gebouw met een duurzaam karakter. Dat past in de Zwolse energie ambitie.

De fracties geven echter ook allemaal aan niet positief te zijn over het proces naar het voorliggende investeringsvoorstel. Men wil weten hoe het heeft kunnen gebeuren dat de kosten in de periode vanaf het raadsbesluit afgelopen oktober zo fors hebben kunnen stijgen. De vraag aan de wethouder is of hij de garantie kan geven dat het project nu onder controle is, of echt alle risico's in beeld zijn en of de huidige kostenraming definitief is. Ook uiten verschillende fracties hun zorgen over de exploitatie van de nieuwe hallen, in hoeverre sluit de nieuwe accommodatie aan bij de wensen en behoeften in de stad.

De wethouder geeft in zijn reactie op het debat aan dat het college van mening is dat het nu het moment is om in de WRZV-hallen te investeren. Daarbij heeft het college de raad in verband met de complexiteit van het project vroegtijdig willen betrekken in het principebesluit om de hallen te verplaatsen. Op dat moment was het ambitieniveau van het project nog niet op het niveau van het voorliggende voorstel. De extra kosten voor energieneutraal bouwen en beeldkwaliteit komen voort uit de doelstelling om daadwerkelijk voor 40 jaar te bouwen en het gebouw ook een impuls te laten geven aan de Voorsterpoort. Dit leidt ook tot hogere plankosten. Het college legt deze hogere raming bewust voor omdat zij deze keuzes noodzakelijk acht. Dat de post onvoorzien in het voorstel van oktober was vergeten, dat zou niet mogen gebeuren. Tenslotte is de prijsstijging van materiaal onoverkomelijk, aangezien de vraag op dit moment zo groot is. Verder geeft de wethouder aan dat hij een realistisch investeringsvoorstel heeft willen voorleggen, waarin alle kosten benoemd zijn en daarin niet al opbrengsten te verwerken. Want er zouden bijvoorbeeld inderdaad nog subsidies aangevraagd kunnen worden en er kan gerekend worden met de marktconforme verkoopopbrengst van de huidige hallen. Om een transparant beeld te geven, is daarvoor niet gekozen. Uiteraard worden checks and balances in alle fasen van het project ingebouwd en wil de wethouder niet nogmaals met een hogere raming komen.

Vervolgens antwoordt de wethouder op vragen hierover dat met de Zwolse Kegelclub al gesprekken gaande zijn over nieuwe huisvestingsmogelijkheden en dat hij graag het onderzoek voor beachsport eerst zou afronden alvorens daarover uitspraken te doen.

Tenslotte doet de wethouder de toezegging dat op een heel aantal punten op korte termijn nadere schriftelijke informatie volgt. Dit betreft de exploitatie (risico's, solvabiliteit) en bezettingsgraad, de uitsplitsing van bouwkosten en opties om kosten omlaag te brengen, de wijze waarop zal worden omgegaan met tarieven (ook voor huidige huurders), de noodzaak voor de bouw van deze 2 hallen en een scherpere beschrijving van de optie van renovatie.

De voorzitter constateert dat het onderwerp voldoende besproken is. De beslisnota kan worden geagendeerd voor de besluitvormingsronde op 12 maart a.s.

voorstel

Zwolle

Overdracht College-Raad

Datum 8 maart 2018

onderwerp	Nieuwbouw WRZV hallen op Voorsterpoort
portefeuillehouder	Rene de Heer
informant	Scheper, Michiel (2193)
medeopstellers	Jeensma, Bertus (2298)
afdeling	Proces- Programma- en Projectmanagement
bijlagen	Voorstel: 180306 Informatienota raad nieuwbouw WRZV-hallen, zonder bijlagen Bijlage: 180302 Bijlage 1 Exploitatiebegroting gemeente en SSW (vertrouwelijk) Bijlage: 180302 Bijlage 2 Investeringsraming WRZV hallen (vertrouwelijk) Bijlage: 180302 Bijlage 3 Prognose SSW

Voorgesteld besluit raad

1. In te stemmen met het Stedenbouwkundig Programma van Eisen voor de nieuwbouw van de WRZV-hallen.
2. De nieuwe sporthallen energieneutraal (ENG) te bouwen.
3. Voor de bouw van de sporthallen een investeringskrediet van 15,1 miljoen euro exclusief BTW ter beschikking te stellen om een duurzame sportaccommodatie met een hoog beeldkwaliteitsniveau te realiseren.
3.1 De hogere exploitatielasten ad. 713.000 euro voor 400.000 euro te dekken uit de beschikbaar gestelde budgetruimte en voor 313.000 euro te dekken uit de structurele begrotingsruimte.
4. In te stemmen met de grondexploitatie Beers Stork d.d. 31 januari 2018;
4.1 Ermee in te stemmen van de gronden voor de ontwikkeling van Beers Stork uit de NNIEGG vrij te geven;
4.2 Het resultaat van de grondexploitatie te dekken uit de vrijvallende voorziening Beers Stork uit de NNIEGG voorziening (ten laste van de reserve Vastgoed) en het resterende tekort te dekken uit Reserve Voorsterpoort;
4.3 Het laten vrijvallen van de structurele rentelast à 117.000 euro ten gunste van de algemene middelen.
5. In te stemmen met het sluiten van bijgevoegde Letter of Intent (LOI).

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 6 maart 2018

Onderwerp	Toezegging WRZV-hallen n.a.v. debatronde 19 februari 2018
Versienummer	1 (definitief)

Portefeuillehouder Wethouder de Heer

Informant M. Scheper / B. Jeensma
Afdeling Projectontwikkeling / Maatschappelijke Ontwikkeling
Telefoon 038-498 2193 / 038-498 2298
Email m.scheper@zwolle.nl / b.jeensma@zwolle.nl

Bijlagen 1. Exploitatiebegroting gemeente en SSW (vertrouwelijk)
2. Investeringsraming, gedetailleerd (vertrouwelijk)
3. Prognose bezetting en exploitatie SSW

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De aanvullende informatie naar aanleiding van de toezegging behorend bij de besluitvorming over de nieuwbouw van de WRZV-hallen.

Datum 2 maart 2018

Inleiding
Naar aanleiding van het voorstel van het college om een moderne, duurzame en kwalitatief hoogwaardige sportaccommodatie te ontwikkelen heeft op maandag 19 februari 2018 de debatronde over de nieuwbouw van de WRZV-hallen plaatsgevonden. Tijdens de debatronde is een aantal toezeggingen gedaan over de exploitatie en de bezetting, de bouwkosten, renovatie, mogelijke kostenreductie, de huurprijzen, binnensportaccommodaties in Zwolle in het algemeen en de configuratie van de nieuwe hallen. Hierover wordt in deze nota aanvullende informatie gegeven.

Kernboodschap
Voor de besluitvormingsronde op 12 maart is door de portefeuillehouder een aantal toezeggingen gedaan gericht op het verstrekken van aanvullende en/of onderbouwende informatie. In deze informatienota worden deze toezeggingen per onderdeel nader uitgewerkt.

1. Bezetting en exploitatie

De bezetting van de WRZV-hallen in 2015 en 2016 was goed (ca. 4000 uren per jaar). Ter verantwoording van de subsidie uit deze jaarrekeningen (waaronder de uren van verhuur) zijn deze door de accountant gecontroleerd en voorzien van een accountantsverklaring. Ook de voorlopige resultaten over 2017 liggen op het niveau van 2015 en 2016. Dit betreft het resultaat inclusief het aandeel van de VEZ (ca. 1000 uur).

Ook het rapport van Drijver & Partners uit 2016 ondersteunt de goede bezetting van de WRZV-hallen. Wanneer die wordt afgezet tegen NOC*NSF normen: een sporthal is goed bezet bij 2000 gebruiksuren per jaar. Dat betekent dat er sprake is van een voldoende bezette accommodatie, en dat er nog ruimte is voor extra gebruik.
In bijlage 3 is een prognose opgenomen van de nieuwe activiteiten en bezetting welke gerealiseerd kan worden na het vertrek van de VEZ. Deze prognose richt zich met name op de weekenden, omdat dan de grootste ruimte ontstaat. Wanneer de uren van de bestaande gebruikers behouden blijven en de prognose wordt gerealiseerd, stijgt het aantal uren ten opzichte van de laatste twee jaar tot ca. 4700 uur per jaar. Dit betreft 3000 uren van bestaande gebruikers en ca. 1700 uren uitbreiding van bestaande gebruikers en nieuwe gebruikers. Hierop is ook de exploitatiebegroting gebaseerd.

Zoals in de LOI is vastgelegd worden de verhuuractiviteiten in de toekomst door SSZ uitgevoerd. Met de kennis van SSZ van de verenigingen in de stad heeft zij een goed zicht op de vraag en het aanbod van sport in de stad. SSZ geeft aan dat de nieuwe configuratie mogelijkheden biedt om verschillende zaalsporten in een weekend te combineren, zoals handbal en korfbal. In samenwerking met SSW kan er hierdoor een veel breder pallet aan sportverenigingen, onderwijs en bedrijfsactiviteiten worden bereikt.

Door de intensieve(re) samenwerking met Sportservice Zwolle worden potentiële huurders (sport, onderwijs en bedrijven) ook doorverwezen naar de sporthallen WRZV. Mede omdat de specifieke configuratie van de hallen meer gebruiksmogelijkheden met zich meebrengt. De kansen voor het nog verder versterken van de exploitatie ligt vooral bij de behoefte en de vraag vanuit het onderwijs (deze groeit de komende jaren in Zwolle) en het geografisch beter spreiden over de stad. Scholen rondom de nieuwe WRZV-hallen sporten in de WRZV-hallen. Scholen vanuit Stadshagen, sporten in ’t Anker.

In bijlage 3 zijn de verenigingen, scholen en organisaties opgenomen die op dit moment al gebruik maken van de WRZV-hallen.

De structurele lasten voor de WRZV-hallen zijn te onderscheiden in de gemeentelijke exploitatielasten en de bijdrage in de exploitatielasten van WRZV. De totale exploitatielasten zijn 756.000 euro, waarvan € 556.000 betrekking heeft op de gemeentelijke exploitatie van het gebouw en 200.000 euro betrekking heeft op de hogere bijdrage aan de stichting WRZV. Deze bijdrage is gebaseerd op de geactualiseerde kostenraming. Wanneer de daadwerkelijke exploitatie (door bijvoorbeeld meer horeca-omzet of uren) beter is, wordt de bijdrage vanuit de gemeente ook lager. In de vertrouwelijke bijlage 1 is de geactualiseerde exploitatiebegroting van de gemeente en SSW opgenomen.

2. Bouwkosten

Per fase, om een nieuwe ontwikkeling te realiseren, wordt een geactualiseerde raming voor de (bouw)opgave opgesteld. De actuele raming voor de investering is 15,1 miljoen euro, in de vertrouwelijk bijlage 3 wordt dit verder uitgesplitst en toegelicht.

3. Renovatie

Als uitwerking van de opdracht uit oktober 2017 heeft het college de nieuwbouw-variant verder onderzocht, zodanig dat de WRZV-hallen haar meerwaarde op het gebied van sport en sociale activiteiten op een toekomstbestendige locatie kan voortzetten. Met de geactualiseerde raming voor nieuwbouw heeft het college ook heroverwogen of de variant renovatie een alternatief zou kunnen zijn. De conclusie van het college is dat nieuwbouw een toekomstgerichte keuze is, waarin er sprake is van meer exploitatiemogelijkheden en energieneutraal kan worden gebouwd. Investeren in renovatie van de bestaande hal leidt tot een voorziening, waarbij in ieder geval de ambitie voor duurzaamheid niet gerealiseerd wordt. Daarnaast brengt renovatie veel risico's met zich mee, gezien de verouderde staat van het gebouw en de opgave om deze conform actuele eisen te renoveren.

Voor renovatie is een nieuwe inschatting gemaakt, met als basis de renovatie-variant uit het Drijvers en Partners onderzoek. Bij deze variant moet ook een post voor onvoorziene kosten, prijsstijgingen, actualisatie van het plan en plankosten worden toegevoegd. Daarnaast moet rekening worden gehouden met een investering voor de aanpak van de openbare ruimte,de parkeeroplossing en het maximaal duurzaam maken van het bestaande gebouw. Dit geeft een hogere raming vergeleken met oktober.

- Plankosten renovatie, openbare ruimte en parkeeropgave: ca. 550.000 euro.
- Onvoorzien: ca. 500.000 euro.
- Prijsstijgingen: ca. 400.000 euro.
- Parkeren en aankoop grond: ca. 750.000 euro.
- Openbare ruimte, stelpost: 150.000 euro.

Voor de overige opgaven zoals duurzaamheid, asbest, het actualiseren van de plannen, tijdelijke huisvesting & huurderving, gebiedsontwikkeling is een stelpost ingeschat tussen de 1.500.000 euro en 2.000.000 euro. In deze variant kan geen duurzame (her)ontwikkeling van de binnensportaccommodatie plaatsvinden en ruimtelijk is deze variant suboptimaal. Op basis van al deze

overwegingen heeft het college besloten om te kiezen voor nieuwbouw van de WRZV-hallen op Voorsterpoort.

4. Mogelijkheden voor kostenreductie

Het college heeft met het voorliggende voorstel gekozen voor een hoog ambitieniveau voor beeldkwaliteit, duurzaamheid en sportfunctionaliteit. Het is mogelijk om een lager ambitieniveau na te streven. De volgende mogelijkheden zijn onderzocht welke tot kostenreductie kunnen leiden.

- Een versobering op de functionele mogelijkheden leidt tot een kostenreductie van ca. 400.000 euro. In de nieuwbouw wordt 1 hal gerealiseerd met grotere afmetingen aan vloeroppervlakte en hoogte waardoor de functionaliteit wordt vergroot. Beide hallen realiseren met minimale afmetingen beperkt de mogelijkheden in het aanbieden van sport voor de stad. Daarmee worden ook de exploitatiemogelijkheden beïnvloedt.
- De keuze om niet energieneutraal (ENG) te bouwen leidt tot een kostenreductie van maximaal 1,8 miljoen euro. Als er niet energieneutraal wordt gebouwd, dan worden de hallen conform de actuele eisen uit het bouwbesluit gerealiseerd (hogere EPC-norm).
- Het niet realiseren van stedenbouwkundige en beeldkwaliteit geeft een kostenreductie van ca. 700.000 euro. Dat betekent tegelijkertijd dat de wenselijke impuls die de nieuwe sporthal kan geven aan de uitstraling van Voorsterpoort niet gerealiseerd wordt.

Naast kostenreductie is het mogelijk om aanvullende dekking te onderzoeken.

- Een deel van de investering in duurzaamheid kan mogelijk via bijdragen van derde partijen worden gedekt. Er zijn verschillende fondsen welke investeringen in energieopwekking subsidiëren. Dit wordt nader onderzocht afhankelijk van de besluitvorming door de Raad.
- Het is mogelijk om het financieel resultaat van de verkoop van de bestaande WRZV-hallen ten gunste te laten komen van het krediet voor nieuwbouw van de WRZV-hallen. Voor de stand van zaken wordt verwezen naar de vertrouwelijke bijlage 6 van de beslisnota zoals die in de debatronde is besproken op 19 februari.
- De exploitatie wordt geoptimaliseerd en definitief op basis van het uiteindelijke bouwplan. Daarbij worden in samenwerking met Sportservice Zwolle de mogelijkheden vergroot om de exploitatie te verbeteren. De positieve resultaten daarvan leiden tot een vermindering van de exploitatiebijdrage van de gemeente.

5. Huurprijzen

Integraal onderdeel van het voorliggende voorstel zijn afspraken met Stichting Sporthallen WRZV (SSW) voor een ingroeimodel qua te betalen huur door verenigingen die nog niet het huurtarief betalen conform het gemeentelijke tarievenbeleid. Om geen oneerlijke concurrentie in stand te houden is het wenselijk om op termijn hetzelfde niveau aan huur te betalen. In de voorliggende LOI is afgesproken dat uiterlijk drie jaar na in gebruikname van de nieuwe hallen (vooralsnog gaan we uit van 1-1-2023) de betreffende verenigingen conform het gemeentelijke tarievenbeleid huren.
De huidige tarieven zoals deze door SSW worden gehanteerd zijn respectievelijk € 60,-- per uur voor sportactiviteiten met uitzondering van een aantal huurders van het eerste uur, zij betalen op dit moment € 53,-- per uur.
In de periode tot aan de ingebruikname van de nieuwe accommodatie zal SSW de tarieven jaarlijks indexeren met circa 3%. Vanaf het moment van ingebruikname is het streven de tarieven van SSW in een periode van maximaal 3 jaar toegroeien naar het niveau van de gemeentelijke tarieven. In de

jaarlijkse gesprekken met de SSW wordt de implementatie hiervan gemonitord. Het gemeentelijke tarief voor een sporthal, dat eveneens jaarlijks wordt geïndexeerd bedraagt op dit moment € 76,98 per uur (de gemeente hanteert de jaarlijkse inflatiecorrectie, deze ligt over het algemeen lager dan 3%).

6. Binnensportaccommodaties in Zwolle

Zwolle groeit de komende jaren door tot ca. 140.000 inwoners. Meer inwoners betekent meer sporters en derhalve ook geen terugloop in de behoefte aan binnensportaccommodaties. In de praktijk blijkt dat op dit moment een aantal Zwolse binnensportverenigingen (korfbal, handbal, hockey) uitwijkt naar accommodaties in de regio. De behoefte om minimaal een vergelijkbare voorziening te realiseren is aanwezig. Omdat er geen nieuwe sporthal wordt voorzien in Stadshagen moet de vraag in deze wijk worden opgevangen in de bestaande voorzieningen binnen de wijk en/of in de nabijheid van de wijk.
De huidige WRZV bestaat uit 2 hallen van 24 x 44 (2112 m²), daarvoor komen nu 2 hallen in de plek van 24 x 44 en 28 x 48 meter (2400 m²). De vervanging van de WRZV-hallen levert 288 m² meer sport(vloer)oppervlakte op t.o.v. de huidige hallen. Daarnaast wordt de grotere hal 2 meter hoger, waardoor deze meer gebruiksmogelijkheden heeft voor diverse sporten. Ook zijn er meer mogelijkheden voor publieksvoorzieningen zodat de nieuwe accommodatie aantrekkelijk is voor grote(re) sportevenementen.

7. Configuratie (nieuw activiteiten/onderscheidenheid)

De WRZV-hallen kenmerken zich door het gebruik van gehandicaptensport (o.a. WRZV/de Boog) wat specifieke randvoorwaarden vraagt voor bijvoorbeeld toegankelijkheid. Deze unieke waarde van de WRZV-hallen wil het college ook in de nieuwe hallen realiseren. Bij de ontwikkeling van de nieuwe accommodatie worden deze toegankelijkheidseisen meegenomen, zodat de nieuwe accommodatie bij uitstek geschikt wordt voor sporters met een beperking.
Door de specifieke configuratie van de hallen ontstaat er meer lengte in de accommodatie. Normaal is dat maximaal 48 meter, nu is dat maximaal 72 meter door de L-vorm waarin de zalen met elkaar verbonden worden. Hierdoor ontstaat er meer verbinding tussen beide zalen wat met name voor grotere evenementen van belang kan zijn. Ook biedt de lengte meer mogelijkheden, bijvoorbeeld voor kleinschalige atletiekactiviteiten.
Een voorziening als deze ontbreekt in de stad en de omgeving. De onderscheidenheid zit in de configuratie en de actualiteit van de voorziening. Bij de inrichting van de hal wordt optimaal gebruik gemaakt van de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van sportvloeren, scheidingswanden en inrichting.

Consequenties
Geen.

Communicatie
Naar aanleiding van deze informatie niet specifiek. Na de besluitvorming aangaande het voorstel voor nieuwbouw wordt een communicatieplan opgesteld.

Vervolg
Afhankelijk van de besluitvorming door de raad, wordt de volgende fase gestart te beginnen met het selecteren van een architect.

Datum 2 maart 2018

Openbaarheid
Dit voorstel is openbaar, behalve bijlage 1 en 2

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Bijlage 3: Prognose SSW extra gebruik weekenden door vertrek VEZ

Zaterdag	activiteiten	uren	totaal
WRZV de Boog september / juni	20	8	160
Handbal Travelbags september / mei	34	4	136
WRZV activiteiten september / juni	15	16	240
Bedrijvensportdagen september/ juni	10	16	160
Verenigingssport jeugdvoetbal december / februari	10	8	80
Hockey	10	6	60
Evenementen september / juni	10	8	80
Overige incidenteel verhuur september / juni	pm		
totaal			916
Zondag			
Handbal Travelbags	34	6	204
Hockey HC Zwolle / Hockeybond	10	4	40
WRZV activiteiten september / juni	10	16	160
overige sporten/ activiteiten	44	9	396
Overige incidenteel verhuur september / juni	pm		
totaal			800
toelichting WRZV activiteiten:			
Zaalvoetbal, Darts, Voetbalquiz, toernooien			
toelichting: Capaciteit: 44 weken per jaar september tot en met juni			
toelichting: zaterdag 08.30 - 22.30 uur = 14 uren á 2 zalen = 28 uren per zaterdag			1232
toelichting: Zondag 09.00 - 22.00 uur = 13 uren á 2 zalen = 26 uren per zondag			1144

De verwachting is dat een aantal gebruikers die nu vertrokken zijn door verschillende omstandigheden bij een nieuwe accommodatie terug zullen komen, mede omdat de nieuwe sporthal qua ligging voor hen veel beter is dan bijvoorbeeld het Anker. Daarnaast komt er door het vertrek van VEZ ruimte vrij voor verenigingen die nu nog geen gebruik maken van de WRZV, voor grotere sportevenementen en voor uitbreiding van activiteiten van de huidige gebruikers. Hierdoor zal ook de (horeca) exploitatie een positieve impuls krijgen.

<u>Overzicht sportende verenigingen</u>

Op dit moment maken de volgende verenigingen, scholen gebruik van de WRZV-sporthallen: ROC Menso Alting; Gymnasium Celeanum; van de Capellen scholengemeenschap; CSE; Talentstad; Landstede; Deltion College; WRZV zaalvoetbal; WRZV de Boog; HV Travelbags; CKV Sparta; KNVB; Exstudiantes heren- en damesvoetbal; HC Zwolle; MHC Hattem; vrienden van de Herberg; Eetcafé Er is Hoop; BHV Iris EHBO.

SP

AMENDEMENT

Betreft: Nieuwe WRZV; verstandig beleid op beeldkwaliteit.

De raad van de gemeente Zwolle in vergadering bijeen op *12 maart 2018*
Aan de orde: Nieuwbouw WRZV hallen op Voorsterpoort

Overwegende dat:
- Bij punt 3.4 € 800.000 wordt uitgetrokken voor verhoging van de beeldkwaliteit.
- De nieuwe WRZV hal wordt gerealiseerd op een industrieterrein.

Van mening dat:
- De omliggende gebouwen van bijvoorbeeld Abbott, Scania, Gamma en Hornbach met name functioneel van aard zijn.
- Dit op een industrieterrein binnen de kaders van de welstand ook gerechtvaardigd is.
- Binnen een dergelijke industriële omgeving € 800.000 uitgeven aan verhoogde beeldkwaliteit van één specifiek gebouw (een sporthal) geen goede investering is.
- Dit aspect zwaar weegt nu de WRZV plannen vele miljoenen duurder uitvallen dan de raad in oktober 2017 werd gepresenteerd.
- Een sporthal functioneel moet zijn en op déze plek ook met name functioneel mág zijn.
- Daarom gezocht moet worden naar mogelijkheden om die miljoenen overschrijding zoveel mogelijk in te perken, zonder de functionaliteit van het gebouw aan te tasten.

De Zwolse raad spreekt uit:
- Argument 3.4 op bladzijde 4/9 te laten vervallen.
- Opsommingsteken 2 op bladzijde 7/9 te laten vervallen.
- Beslispunt 3 als volgt te wijzigen: "*Voor de bouw van de sporthallen een investeringskrediet van 14,3 miljoen euro exclusief btw ter beschikking te stellen om een duurzame sportaccommodatie met een omgeving passend beeldkwaliteitsniveau te realiseren.*"

En gaat over tot de orde van de dag,

Namens de SP-fractie
Maarten Hulstijn

Voor: SP
Verworpen 12-03-2018

D66

M7-2

Motie

Betreft: Actualisatie masterplan sportaccommodaties

Zwolle, 12 maart 2018

De raad van de gemeente Zwolle in vergadering bijeen, gelezen hebbende het raadsvoorstel Nieuwbouw WRZV-hallen op de Voorsterpoort

Constaterende dat

- Sportaccommodaties veel geld kosten en langlopende investeringen met zich meebrengen
- De behoefte aan sportaccommodaties in de stad verandert door demografische ontwikkelingen
- Ook verandering van de beweegcultuur in Nederland zorgt voor andere wensen en eisen. Het gaat daarbij bijvoorbeeld ook om bewegen voor ouderen en sport door mindervaliden.
- Naar aanleiding van het actieplan sport en bewegen de wens naar voren komt om sportverenigingen meer te betrekken bij de exploitatie van de hal waar zij hun wedstrijden spelen.

Van mening dat

- Investeringen in sportaccommodaties financieel en maatschappelijk alleen kunnen renderen als zij aansluiten bij de behoefte in de stad. Dit vereist een integrale benadering waarbij rekening wordt gehouden met scholen, sportverenigingen, andere sportaanbieders en incidenteel andere gebruikers.

Roept het college op

- Over te gaan tot een actualisatie van het masterplan sportaccommodaties
- Daarin de behoefte van scholen, huidige gebruikers, maar ook nieuwe sportinitiatieven mee te nemen.
- Uitkomsten van dit onderzoek waar mogelijk mee te nemen in de verdere ontwikkeling van de WRZV-hallen

En gaat over tot de orde van de dag

D66

Oswald van Dam

Met algemene stemmen aangenomen 12-03-2018

GROENLINKS

D66

Motie

Onderwerp: WRZV hallen- Duurzaam aanbesteden

Zwolle, 12 maart 2018

De raad van de gemeente Zwolle in vergadering bijeen, gelezen hebbende het raadsvoorstel *Nieuwbouw WRZV hallen op Voorsterpoort*

Constateert dat:

- Er forse ambities zijn om de nieuwe WRZV hallen energieneutraal groen te bouwen.
- Zwolle hiermee laat zien bij nieuwbouwprojecten toonzettend te willen zijn innovatie rond duurzaamheid.
- Ook in de aanbesteding duurzame innovatie mogelijk is, zoals via Duurzaam Aanbesteden als door Urgenda bepleit (http://www.urgenda.nl/themas/bouw/duurzaam-aanbesteden/)

Overweegt dat:

- Duurzaam aanbesteden extra innovatieve mogelijkheden biedt .Ondernemers die duurzaamheid en creativiteit hoog in het vaandel hebben de kans krijgen vanaf de start tot na het bouwproces innovatief met maximale kwaliteit betrokken te blijven bij de (technische exploitatie).
- De opdrachtnemer blijvend wordt geprikkeld om te investeren in duurzame maatregelen die tijdens de exploitatie- en beheerfase kunnen worden terugverdiend door uiteindelijke lagere exploitatiekosten. (Totale kosten over de gebruikscyclus/-duur zijn bepalend)
- Bij duurzaam aanbesteden de opdrachtnemer verantwoordelijkheid voor de gehele opgave neemt– meerwerk bestaat niet. Dit beperkt de risico's.
- Duurzaam aanbesteden maximaal inzet op creatieve samenwerking tussen bedrijven, niet alleen tijdens de bouw, maar ook tijdens de exploitatie van de nieuwe hallen.
- Uit de praktijkervaringen elders blijkt dat, door de manier waarop er wordt samengewerkt, zowel tijdens als na het aanbestedingsproces partijen zich minder in hun stellingen ingraven. Dat komt het vertrouwen en het resultaat ten goede.

Verzoekt het college:

- Alvorens te starten met de aanbesteding van de bouw van de nieuwe WRZV hallen de raad een verkenning te sturen van de mogelijkheden om (een variant van) duurzaam aanbesteden toe te passen.
- Daarbij ook in te gaan op de mogelijkheden dat dit kan bijdragen om het tekort in de exploitatie van de WRZV hallen terug te dringen.

Ondertekening

Fractie GroenLinks

Michiel van Harten

Fractie D66

Oswald van Dam

(Extra toelichting op pag 2)

met algemene stemmen aangenomen 12-03-2018

Duurzaam aanbesteden bij de WRZV?

Zo zou het kunnen gaan. Bedrijven worden geprikkeld om binnen vastgestelde randvoorwaarden met hoge kwaliteit plannen te komen. Na de gunning ontstaat er blijvend creatief overleg en samenwerking om verdere verbeteringen door te voeren. De prikkel is dat verbeteringen ook doorwerken voor de bouwers , die deelnemen aan de technische exploitatie van de hal. Wordt er nog meer dan beoogd bereikt op het gebied van duurzaamheid, onderhoudsarm, energieopwekking etc , dan wordt het bieden van kwaliteit en creativiteit beloond. We krijgen zo hallen waar we trots op kunnen blijven. De opgedane ervaring kan ook in volgende bouwprojecten worden benut.

TRADITIONEEL AANBESTEDEN VS. DUURZAAM AANBESTEDEN
KOSTEN PER FASE (INDICATIEF)

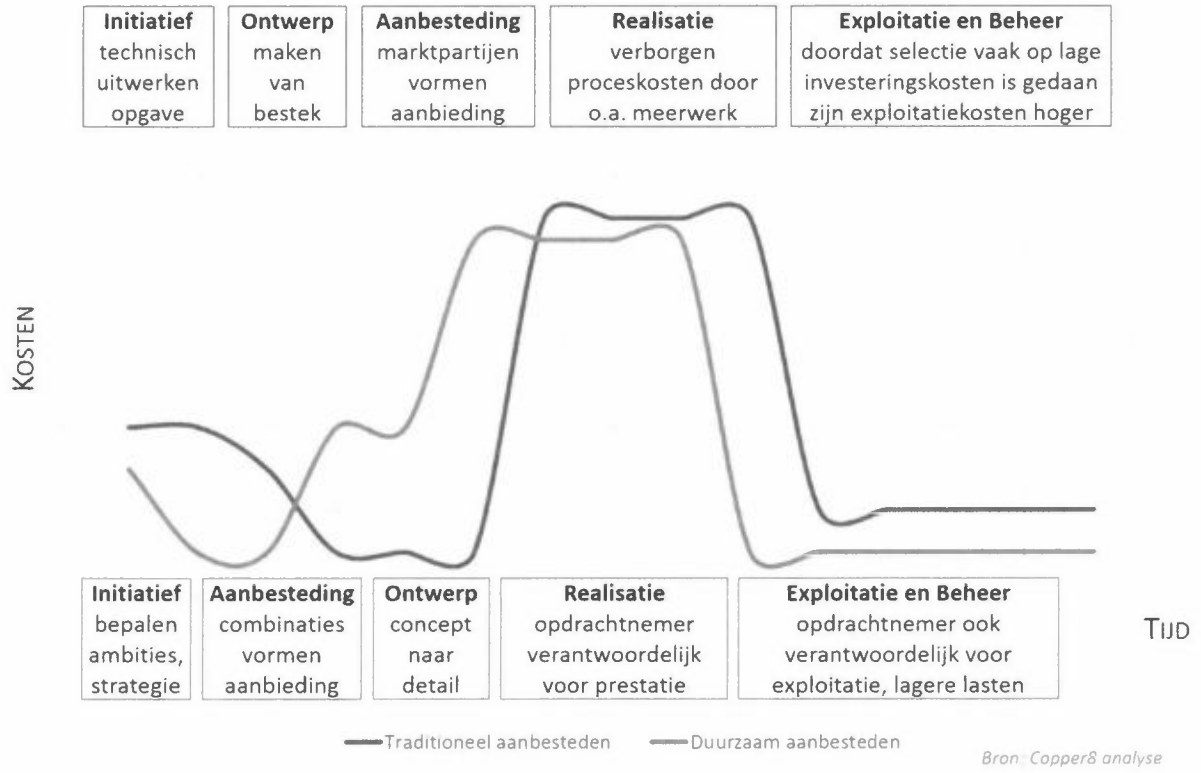

Bron: Copper8 analyse

SP

MOTIE

Betreft: Betere overgangsregeling bestaande huurders WRZV

De raad van de gemeente Zwolle in vergadering bijeen op *12 maart 2018*
Aan de orde: Nieuwbouw WRZV hallen op Voorsterpoort

Overwegende dat:
- Met de nieuwbouw van de WRZVhallen de gemeente de koers uitzet voor duurzaam nieuwbouw in Zwolle
- De investering van nieuwbouw doorwerkt op de exploitatielasten van het pand
- De kosten gedragen moeten worden door de huurders
- De bestaande huurders afspraken hebben gemaakt over de hoogte van hun huur
- Met dit voorstel wordt voorgesteld de bestaande huurtarieven in 3 jaar op te plussen zodat deze gelijk wordt getrokken met het gemeentelijke tarievenbeleid
- Dit een huurverhoging van bijna 50% in 3 jaar betekent voor de bestaande huurders

Is van mening dat:
- De overgangsperiode naar het gemeentelijke tarievenbeleid erg snel gaat en dat de huurstijging daardoor in korte tijd erg fors is
- Het voorstel niet getuigt van goed verhuurderschap
- Een overgangsperiode van 6 jaar de verenigingen/huurders meer ruimte biedt om daar beter op in kunnen spelen

Verzoekt het college:
- Coulanter om te gaan met de overgangsperiode, zodat de huidige huurders in 6 jaar tijd aansluiten bij de gemeentelijke tarievennota

En gaat over tot de orde van de dag

Namens de SP-fractie
Maarten Hulstijn

Voor: SP
Verworpen 12-03-2018

CDA Swollwacht GROEN LINKS VVD ZWOLLE D66

ChristenUnie Zwolle

Motie 'Herhuisvesting Zwolsche Kegelbond'

De raad van de gemeente Zwolle in vergadering bijeen op maandag 12 november 2018, kennis genomen hebbende van de wisseling van argumenten in het meningsvormende debat op 19 februari 2018,

Overwegende dat:

- op 2 oktober 2017 de raad heeft besloten om op basis van het onderzoek naar toekomstscenario's voor de WRZV-hallen de nieuwbouw van de WRZV-hallen verder te onderzoeken;
- voorliggend voorstel van 6 februari 2018 duidelijk maakt dat door externe omstandigheden en 'hernieuwde' ambities, het investeringsbedrag voor nieuwbouw uiteindelijk kan uitkomen op 15,1 miljoen euro;
- Zwolle ten behoeve van de sport nog meerdere accommodatievraagstukken kent, waarvan die van de Zwolsche Kegelbond het meest urgent is door vergaande plannen van gemeente en partners om hun sportaccommodatie/locatie te betrekken in de ontwikkeling van (sociale) woningbouw;
- gezamenlijk verkenning van mogelijkheden door gemeente, Zwolsche Kegelbond en vastgoedeigenaren, duidelijk heeft gemaakt dat geen oplossing beschikbaar is zonder een financiële bijdrage door de gemeente voor verhuizing; herinrichting van de alternatieve locatie(s) en opvolgende exploitatie,

van oordeel dat:

- een forse meerinvestering in de WRZV-hallen de overheid in deze verplicht zich ook maximaal in te spannen voor met name het accommodatievraagstuk van de Zwolsche Kegelbond;
- een dergelijke inspanning ook financiële consequenties voor de gemeente Zwolle mag hebben,

verzoekt het college:

- de raad te informeren over de beschikbare alternatieven voor herhuisvesting van de Zwolsche Kegelbond;
- daarbij inzichtelijk te maken wat de aan de alternatieven te relateren kosten zijn;
- in overleg met de Zwolsche Kegelbond te komen tot een voorkeursoplossing;
- deze informatie binnen redelijke termijn in de vorm van een beslisnota aan de raad voor te leggen.

CDA-fractie,	Swollwacht	GroenLinks	VVD
Martijn van der Veen	William Dogger	Michiel van Harten	Gerrit van der Kooij
D66	ChristenUnie		
Oswald van Dam	Jolien Elshof		

met algemene stemmen aangenomen 12-03-2018

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	37630
Onderwerp	Nieuwbouw WRZV hallen op Voorsterpoort

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 06-03-2018

besluit:

1. In te stemmen met het Stedenbouwkundig Programma van Eisen voor de nieuwbouw van de WRZV-hallen.
2. De nieuwe sporthallen energieneutraal (ENG) te bouwen.
3. Voor de bouw van de sporthallen een investeringskrediet van 15,1 miljoen euro exclusief BTW ter beschikking te stellen om een duurzame sportaccommodatie met een hoog beeldkwaliteitsniveau te realiseren.
3.1 De hogere exploitatielasten ad. 713.000 euro voor 400.000 euro te dekken uit de beschikbaar gestelde budgetruimte en voor 313.000 euro te dekken uit de structurele begrotingsruimte.
4. In te stemmen met de grondexploitatie Beers Stork d.d. 31 januari 2018;
4.1 Ermee in te stemmen van de gronden voor de ontwikkeling van Beers Stork uit de NNIEGG vrij te geven;
4.2 Het resultaat van de grondexploitatie te dekken uit de vrijvallende voorziening Beers Stork uit de NNIEGG voorziening (ten laste van de reserve Vastgoed) en het resterende tekort te dekken uit Reserve Voorsterpoort;
4.3 Het laten vrijvallen van de structurele rentelast à 117.000 euro ten gunste van de algemene middelen.
5. In te stemmen met het sluiten van bijgevoegde Letter of Intent (LOI).

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 12 maart 2018

onderwerp	Beleidsplan Voorschoolse Voorzieningen
portefeuillehouder	Jan Brink
informant	Flier, Angela (2698)
medeopstellers	Noord, Remco de (2071)
afdeling	Maatschappelijke Ontwikkeling
bijlagen	Voorstel: Beslisnota raad beleidsplan en verordening harmonisatie 05-02-2018 Bijlage: 1. Beleidsplan voorschoolse voorzieningen 2018-2021 Bijlage: 2. De Deelverordening subsidie peuteropvang en VVE gemeente Zwolle Bijlage: 3. 2016-10-10 M7-1 Gezamenlijke aanpak taalachterstand kinderen en ouders Bijlage: 2018-03-12 Raadsbesluit Beleidsplan Voorschoolse Voorzieningen

Voorgesteld besluit raad

De raad besluit:
1. In te stemmen met de Beleidsplan Voorschoolse Voorzieningen 2018-2021
2. De subsidie(deel)verordening Voorschoolse Voorzieningen (hoofdstuk 16 ASV) – zoals bijgevoegd in bijlage - vast te stellen.
3. De motie 'Gezamenlijke aanpak taalachterstand kinderen en ouders (M7-1)' hiermee te beantwoorden.

voorstel

Zwolle

Beslisnota voor de raad

Datum 31 januari 2018

Openbaar

Onderwerp	Beleidsplan en verordening Voorschoolse Voorzieningen
Versienummer	1
Portefeuillehouder	Jan Brink
Informant	Angela Flier (en Remco de Noord)
Afdeling	Maatschappelijke Ontwikkeling / OWS
Telefoon	(038) 498 2698
Email	A.Flier@zwolle.nl
Bijlagen	1. Beleidsplan Voorschoolse Voorzieningen 2018-2021 2. De Deelverordening subsidie peuteropvang en VVE gemeente Zwolle 3. De motie 'Gezamenlijke aanpak taalachterstand kinderen en ouders (M7-1)

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1 In te stemmen met de Beleidsplan Voorschoolse Voorzieningen 2018-2021
2 De subsidie(deel)verordening Voorschoolse Voorzieningen (hoofdstuk 16 ASV) – zoals bijgevoegd in bijlage 2 - vast te stellen.
3 De motie 'Gezamenlijke aanpak taalachterstand kinderen en ouders (M7-1)' hiermee te beantwoorden.

Datum 31 januari 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
Door invoering van de wetten ‘Harmonisatie Kinderopvang en Peuterspeelzaalwerk’ en “Innovatie en kwaliteit kinderopvang (IKK)’ zijn de kwaliteit en bekostiging van peuterspeelzalen en kinderopvang vanaf 1 januari 2018 op één lijn gebracht. Het Rijk heeft hiervoor extra middelen vrijgemaakt. In afwachting van deze wetten heeft de gemeente Zwolle eerder al gekozen voor een harmonisatie op kwaliteit en inhoud volgens het harmonisatiemodel van intensieve samenwerking (beleidskader VVE 2010-2015). Wettelijk is per 1 januari 2018 geregeld dat ouders met kinderopvangtoeslag zowel bij kinderdagverblijven als peuterspeelzalen terecht kunnen. Wij hebben uw raad in december met een informatiebrief geïnformeerd over het proces van de harmonisatie in Zwolle en de beoogde invoeringsdatum per 1 september 2018. Met dit beleidsplan wil de gemeente Zwolle ook het financieringsstelsel voor gesubsidieerde peuteropvang gelijk trekken met de kinderopvang.

Daarnaast is het nu tijd om het beleid voorschoolse voorzieningen verder door te ontwikkelen om naadloos aan te kunnen sluiten op de beloftes uit de eerste lijn van de Strategische Onderwijsagenda 2016-2020: Spelen, leren, werken. Om een doorgaande lijn van spelen, leren en werken te realiseren, hebben wij, in samenwerking met partners vanuit het onderwijs, kinderopvang, peuterspeelzaalwerk, welzijn, GGD, sociaal wijkteam en Stadkamer, de volgende speerpunten uit de onderwijsagenda verwerkt in het beleidsplan, dat nu aan de raad voorligt.

- We investeren in samenwerking tussen voorschool en school zodanig dat er een krachtige doorgaande leerlijn gerealiseerd wordt.
- We voorkomen achterstanden bij jonge kinderen om zodoende alle kinderen mee te laten komen in het onderwijs en goed voor te bereiden op deelname aan de arbeidsmarkt. We voorkomen hiermee laaggeletterdheid op latere leeftijd.
- Door brede toegang tot peuteropvang creëren we de mogelijkheid om ouders te laten participeren in de maatschappij.

Het Zwolse beleidsplan Voorschoolse voorzieningen 2018-2021 is opgesteld vanuit de basisgedachte dat de (ontwikkeling) van het jonge kind voorop staat en dat de te vormen stelsels daaraan ondergeschikt zijn. Deregulering en vrijheid voor professionals neemt hierin een prominente plaats in.

Beoogd effect
Door kinderopvang en peuterspeelzalen in kwaliteit en financiële toegankelijkheid gelijk te trekken, kunnen alle peuters van 2 tot 4 jaar naar een voorschoolse voorziening van hun keuze, wat bijdraagt aan een positieve ontwikkeling en aan een goede start van kinderen op de basisschool. Niet alleen maakt het dit ouders makkelijker om zorg voor hun peuter en (vrijwilligers)werk te combineren, ook kunnen professionals intensief contact met ouders houden, hen helpen bij de ontwikkeling en opvoeding van hun kind en hen verwijzen naar andere professionals als ouders zelf zorg of taalondersteuning nodig hebben.

Argumenten
1.1. De invoering van de harmonisatie van de voorschoolse voorzieningen vraagt om een lokaal beleidskader.

De harmonisatie, ofwel samensmelting van peuterspeelzaalwerk en kinderopvang, zorgt ervoor dat de kwaliteitseisen voor deze vormen van opvang gelijk worden getrokken zodat onderwijs, kinderopvang en peuterspeelzaalwerk meer op elkaar afgestemd kunnen worden.

Het kabinet heeft hiervoor drie doelstellingen geformuleerd:
1. Het versterken van de pedagogische kwaliteit;
2. Eén kwaliteitskader voor alle voorschoolse voorzieningen;
3. Eén financieringsstructuur voor alle werkende ouders.

1.2. *In vooruitzicht op de in het regeerakkoord benoemde wetswijziging, wil Zwolle de uren voor voor- en vroegschoolse educatie (VVE) uitbreiden.*
Het Rijk heeft in het regeerakkoord van 10 oktober 2017 aangegeven VVE-uren voor doelgroeppeuters te willen uitbreiden naar 16 uur per week. Doelgroeppeuters hebben nu recht op minimaal 10 uur en in Zwolle maximaal 12 uur peuteropvang. In de nieuwe situatie kiest Zwolle ervoor om te anticiperen op het regeerakkoord en invulling te geven aan de wens voor 16 uur opvang voor VVE (doelgroeppeuters). Ook het aantal reguliere opvanguren gaat omhoog. Dit betekent dat alle peuters recht hebben op ten minste 8 uren reguliere peuteropvang, die wordt gesubsidieerd door de gemeente (exclusief de inkomensafhankelijke bijdrage) indien ouders geen kinderopvangtoeslag van het Rijk ontvangen. Alle peuters met een VVE-indicatie, ongeacht de financiële situatie van de ouders, krijgen naast de reguliere 8 uur een extra VVE-aanbod van nog eens 8 uur geheel kosteloos.

1.3. *Deze kadernota geeft invulling aan de eerste lijn van de Strategische Onderwijsagenda 2016-2020.*
De doelstellingen, die in de strategische onderwijsagenda zijn geformuleerd onder de eerste lijn “Spelen, Leren, Werken”, zijn in samenwerking met partners verwerkt als ambities in de kadernota:

- Alle Zwolse peuters worden voldoende door hun omgeving gestimuleerd op taal- en sociaal emotioneel gebied, waardoor ze zich van jongs af aan optimaal ontwikkelen en het oplopen van een achterstand voorkomen wordt.
  Zodanig dat:
  - De verschillen tussen kinderen in hun ontwikkeling gedurende de voor- en vroegschoolse periode kleiner worden.
  - De verminderde taal- en opvoedvaardigheden van ouders op tijd worden gesignaleerd, zodat zij doorverwezen kunnen worden naar passende ondersteuning.
- De voorschoolse voorzieningen, basisscholen, gemeente, bibliotheek en welzijn, sluiten goed bij elkaar aan in het kader van de doorgaande ontwikkeling van het kind.
  Zodanig dat:
  - Kennis over de ontwikkeling, talenten en verleende hulp in het gezin beschikbaar blijft bij overgang van voorschool naar school, voor zowel ouders als betrokken organisaties.
  - Er gezamenlijke afspraken worden gemaakt over het volgen van de peuters na deelname aan voorschoolse educatie.
  - De bestaande samenwerking tussen opvang- en schoolvoorzieningen wordt bevorderd/geïntensiveerd
- Er wordt met partners in de stad een passende aanpak ontwikkeld voor zorg binnen de peuteropvang, die aansluit op de visie uit de ontwikkelagenda passend onderwijs.
  Zodanig dat:
  - Zoveel mogelijk peuters mee kunnen (blijven) doen op de voorschoolse voorziening.

- Peuters die zich niet goed ontwikkelen op taal- en sociaal emotioneel gebied, vanwege opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen, op tijd gesignaleerd worden en waar nodig doorverwezen naar gespecialiseerde organisaties.
- Er afspraken gemaakt zijn over de registratie, evaluatie en monitoring binnen de peuteropvang.
- Ouders betrokken worden bij de evaluatie en verbetering van de zorg.

1.4. Deze kadernota is opgesteld in samenspraak met betrokken partners uit de stad.
De ambities uit de kadernota zijn opgesteld in samenspraak met partners vanuit het onderwijs, kinderopvang, peuterspeelzaalwerk, welzijn, GGD, sociaal wijkteam en Stadkamer. Voor de verdere uitwerking van de ambities in de kadernota zijn alle kinderopvanginstellingen benaderd. Er is met een tiental geïnteresseerde houders gesproken over de gewenste invulling van het peuteropvangaanbod en de subsidieregeling.

2.1 Voor het uitvoeren van de uitgangspunten in de kadernota is het noodzakelijk om een specifieke deelverordening voor peuteropvang op te stellen.
Het doel van Deelverordening subsidie peuteropvang en VVE gemeente Zwolle is het vaststellen van de hoogte van de subsidies voor voorschoolse voorzieningen (inclusief voor- en vroegschoolse educatie) en de procedures voor het bepalen en innen van de bijdragen die de ouders betalen voor deelname van hun (doelgroep)peuters aan een door de gemeente Zwolle gesubsidieerde voorschoolse voorziening.
De deelsubsidieverordening treedt, voorafgaand aan de start van de harmonisatie op 1 september 2018, in werking per 1 juli 2018. Daarmee worden de aanbieders van voorschoolse voorzieningen in de gelegenheid gesteld aan subsidieaanvraag te doen voor de periode september – december 2018.

Als gevolg van de invoering van de (geharmoniseerde) Wet kinderopvang per 1 januari jl. zijn ouders verplicht kinderopvangtoeslag bij de belastingdienst aan te vragen. Voor ouders die niet in aanmerking komen voor kinderopvangtoeslag, kunnen de aanbieders van voorschoolse voorzieningen subsidie aanvragen bij de gemeente op grond van de ‘Deelverordening subsidie peuteropvang en VVE gemeente Zwolle.

3.1. Met de beleidsnota Voorschoolse Voorzieningen 2018-2021 geven wij uitvoering aan de motie "Gezamenlijke aanpak taalachterstand kinderen en ouders'.
Op 10 oktober 2016 is een motie ingediend om in het te formuleren beleid op basis van de Strategische onderwijsagenda, betreffende voorschoolse voorzieningen, aandacht te geven aan een gezamenlijke aanpak van taalachterstand bij kinderen en hun ouders. Deze beleidsnota onderkent dat het wegnemen van taalachterstanden, niet alleen de kansen voor kinderen vergroot, maar ook voor hun ouders, en daarmee hun mogelijkheden om maatschappelijk te participeren. In de verordening voorschoolse voorzieningen is daarom als een van de subsidievereisten opgenomen dat de medewerkers van de betreffende opvangvoorzieningen intensief contact hebben met ouders en doorverwijzen naar andere professionals als zij zelf zorg of taalondersteuning nodig hebben.

Risico’s
Door invoering van de nieuwe subsidieregeling moeten de bestaande subsidierelaties worden opgezegd.
Het invoeren van de nieuwe subsidieregeling per september 2018 heeft gevolgen voor de subsidiëring van de huidige subsidiepartners. Om te voorkomen dat zij mogelijk hun voorschoolse activiteiten door deze verandering in subsidiering niet meer kunnen uitvoeren, zijn afspraken gemaakt over de

duurzame overgang naar de nieuwe subsidiesystematiek. Daarmee krijgen zij voldoende tijd om deze transitie naar de toekomstige geharmoniseerde situatie zorgvuldig te doorlopen en is het risico op het ontbreken van voldoende voorschoolse aanbieders afgewend.

Financiën
De harmonisatie kan worden gerealiseerd binnen de huidige door uw raad genoemde financiële kaders.
Doordat alle ouders vanaf 1 januari jl. een beroep moeten doen op kinderopvangtoeslag – waar dit voorheen nog een keuze was – ontstaat er voor de gemeente financiële ruimte om de genoemde uitgangspunten in de kadernota budgetneutraal te kunnen uitvoeren (zoals o.a. extra uren peuteropvang en VVE). Voor ouders blijven de kosten overigens gemiddeld gezien gelijk ten opzichte van de oude situatie.
In onderstaande tabel staan de kosten en baten nader toegelicht:

JAAR	2018	2019	2020	2021
Beschikbaar budget	€ 2.850.000	€ 2.922.340	€ 2.994.680	€ 3.067.020
Benodigd budget peuteropvang	€ 2.667.930	€ 2.533.808	€ 2.395.622	€ 2.261.500
Beschikbaar voor ontwikkelingen w.o. VVE-verbeterplan vanaf 2019	€ 182.070	€ 388.532	€ 599.058	€ 805.520

Het beschikbaar budget is opgebouwd uit drie componenten: de bestaande gemeentelijke middelen voor peuterwerk, de stimuleringsmiddelen ter bevordering van deelname van peuters aan voorschoolse voorzieningen en een groot deel (het VVE-deel) van de Rijksmiddelen voor onderwijsachterstandenbeleid. In deze tabel is de reeds bekende toename van de stimuleringsmiddelen opgenomen. Naar verwachting zal de rijksbijdrage voor onderwijsachterstanden in 2019 hoger uitvallen dan voor 2018. Hiervoor zijn de kaders echter nog niet bekend.

Voor de berekening van het benodigde budget voor peuteropvang en VVE, wordt gerekend met de volgende kengetallen:

Aantal kinderen 2-4 jaar	3.050 kinderen
Waarvan geen kinderopvangtoeslag (14%)	500 kinderen
Waarvan doelgroeppeuters (2,5-4 jaar)	350 kinderen

De begroting is gebaseerd op de veronderstelling dat alle Zwolse peuters (zonder kinderopvangtoeslag) tenminste 8 uur peuteropvang volgen in Zwolle, waarbij tevens geldt dat alle doelgroepkinderen ook daadwerkelijk een VVE-traject volgen én alle peuters uit minimagezinnen afkomstig zijn waardoor de ouders zijn gevrijwaard van een eigen bijdrage voor peuteropvang. In de praktijk zullen niet alle ouders minima zijn en daarom dus ook zelf een inkomensafhankelijke bijdrage doen aan de opvang.

Communicatie
De ambities uit de kadernota zijn opgesteld in samenspraak met partners vanuit het onderwijs, kinderopvang, peuterspeelzaalwerk, welzijn, GGD, sociaal wijkteam en Stadkamer.
Huidige aanbieder Doomijn heeft in de zomer van 2017 aangegeven bezwaar te hebben tegen de mogelijkheid dat andere aanbieders gesubsidieerde VVE programma's zullen gaan aanbieden. Een bestuurlijk gesprek met de wethouder heeft hierover plaatsgevonden, waarin naar Doomijn is uitgesproken dat keuzevrijheid met behoud van kwaliteit voor de ouders het uitgangspunt is. Wij zijn doorlopend met Doomijn in gesprek om deze transitie zorgvuldig te kunnen doorlopen.

Datum 31 januari 2018

Voor de verdere uitwerking van de ambities en uitgangspunten uit in het beleidsplan zijn alle 24 kinderopvanginstellingen benaderd. Er is met een tiental geïnteresseerde aanbieders gesproken over de gewenste invulling van het peuteropvangaanbod en de subsidieregeling. Met de input van deze aanbieders is rekening gehouden in het opstellen van de uitgangspunten en voorwaarden uit het subsidiekader.

Vervolg
In de komende periode tot 1 september 2018 zal de harmonisatie in samenspraak met de aanbieders worden geïmplementeerd. De GGD en consulenten van de gemeente zullen daarbij tijdig op de hoogte gebracht worden van de nieuwe subsidiepartners. Gelijktijdig zal gestart worden met een actualisatie van het bestaande beleid voor voor- en vroegschoolse educatie (VVE). Dit geactualiseerde beleidskader zal in het najaar van 2018 aan uw raad worden aangeboden.

Openbaarheid
Dit voorstel is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	42531
Onderwerp	Beleidsplan Voorschoolse Voorzieningen

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 06-02-2018

besluit:

1. In te stemmen met de Beleidsplan Voorschoolse Voorzieningen 2018-2021

2. De subsidie(deel)verordening Voorschoolse Voorzieningen (hoofdstuk 16 ASV) – zoals bijgevoegd in bijlage - vast te stellen.

3. De motie 'Gezamenlijke aanpak taalachterstand kinderen en ouders (M7-1)' hiermee te beantwoorden.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Beleidsplan voorschoolse voorzieningen 2018-2021
Spelen, leren, werken

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 2
Samenvatting 3
Leeswijzer 3

1. Inleiding 4

Wat houdt de harmonisatie van voorschoolse voorzieningen in? 4
Wettelijke grondslag 4
Typen voorschoolse voorzieningen 4
Voor- en vroegschoolse educatie (VVE) 5

2. Ambities en uitgangspunten 5

2.1 Ambities beleid voorschoolse voorzieningen 5
2.2 Uitgangspunten nieuw beleid 6

3. Huidige situatie in Zwolle 7

3.1 Cijfers en aanbod peuteropvang 7
Peuteropvang financiële mogelijkheden voor ouders (huidige situatie) 7

4. Voorstel harmonisatie 8

4.1 Uitgangspunten harmonisatie Zwolle 8

5. Financiële paragraaf 9

5.1 Uitgangspunten financiën harmonisatie 9

6. Monitoring en evaluatie 11

Monitoring 11
Evaluatie 11
Bijlage 1 Adviestabel ouderbijdrage peuteropvang Zwolle 2018 12

Samenvatting

Een van de beloftes uit de Strategische Onderwijsagenda is het creëren van een brede toegang tot peuteropvang. De gemeente Zwolle kiest er daarom voor om naast de harmonisatie op inhoud die eerder al heeft plaatsgevonden ook het financieringsstelsel voor de peuterspeelzalen gelijk te trekken met de kinderopvang. Door de harmonisatiewet is bepaald dat ouders met recht op kinderopvangtoeslag vanaf 1 januari 2018 deze middelen moeten aanvragen voor gebruik bij zowel kinderdagverblijven als de peuterspeelzaal. De gemeente Zwolle kiest ervoor om peuteropvang voor peuters waarvan de ouders geen recht hebben op kinderopvangtoeslag bij zowel (voormalige) peuterspeelzalen als kinderdagverblijven te subsidiëren, zodat deze ouders een soortgelijke keuzevrijheid hebben als ouders die wel kinderopvangtoeslag ontvangen. Subsidie aan de opvanginstellingen wordt verstrekt aan instellingen die op één lijn liggen met de uitgangspunten in het beleidsplan, voldoen aan de kwaliteitseisen van de wet Kinderopvang en een gekwalificeerd VVE-aanbod kunnen aanbieden. Dit garandeert ook voor ouders met doelgroeppeuters keuzevrijheid in de peuteropvang met behoud van kwaliteit. Daarnaast gaan we met de partners in de stad werken aan de volgende ambities en bijbehorende uitgangspunten:

De ambities voor dit nieuwe beleidsplan zijn als volgt:

- ✓ Alle Zwolse peuters worden voldoende door hun omgeving gestimuleerd op taal- en sociaal emotioneel gebied, waardoor ze zich van jongs af aan optimaal ontwikkelen en het oplopen van een achterstand voorkomen wordt.
- ✓ De voorschoolse voorzieningen, basisscholen, gemeente, bibliotheek en welzijn sluiten goed aan bij elkaar en bij de behoefte van ouders en verbeteren de doorgaande ontwikkeling van het kind.
- ✓ Er wordt met partners in de stad een passende aanpak ontwikkeld voor zorg binnen de peuteropvang, die aansluit op de visie uit de ontwikkelagenda passend onderwijs.

Uitgangspunten bij deze ambities zijn:

- Alle kinderen doen mee.
- Kinderen groeien samen op (inclusiviteit)
- Keuzevrijheid met behoud van kwaliteit
- Geld volgt kind
- Minder sturing, meer aandacht voor resultaat

Leeswijzer

Hoofdstuk 1: Inleiding
Hoofdstuk 2: Ambities en uitgangspunten
Hoofdstuk 3: Huidige situatie in Zwolle
Hoofdstuk 4: Start harmonisatie per september 2018
Hoofdstuk 5: Financiële paragraaf
Hoofdstuk 6: Monitoring en evaluatie

1. Inleiding

Door invoering van de wetten ‘Harmonisatie Kinderopvang en Peuterspeelzaalwerk’ en “Innovatie en kwaliteit kinderopvang (IKK)’ zijn de kwaliteit en bekostiging van peuterspeelzalen en kinderopvang vanaf 1 januari 2018 op één lijn gebracht. Het Rijk heeft hiervoor extra middelen vrijgemaakt. In afwachting van deze wetten heeft de gemeente Zwolle eerder al gekozen voor een harmonisatie op kwaliteit en inhoud volgens het harmonisatiemodel van intensieve samenwerking (beleidskader VVE 2010-2015). Wettelijk is per 1 januari 2018 geregeld dat ouders met kinderopvangtoeslag zowel bij kinderdagverblijven als peuterspeelzalen terecht kunnen. Met dit beleidsplan wil de gemeente Zwolle ook het financieringsstelsel voor gesubsidieerde peuteropvang gelijk trekken met de kinderopvang. Daarnaast is het nu tijd om het beleid voorschoolse voorzieningen verder door te ontwikkelen om naadloos aan te kunnen sluiten op de beloftes uit de eerste lijn van de Strategische Onderwijsagenda 2016-2020: Spelen, leren, werken:

“Onze belofte aan de stad voor Spelen, leren en werken
We investeren in een wijk- en kindgerichte samenwerking tussen voorschool, onderwijs en ouders waarbij we uitgaan van een gedeelde educatieve en pedagogische verantwoordelijkheid. En halen schotten tussen schoolovergangen weg zodanig dat er een krachtige doorgaande leerlijn gerealiseerd wordt. Dit helpt ons om talenten tot bloei te laten komen. We voorkomen achterstanden bij jonge kinderen om zodoende alle kinderen mee te laten komen in het onderwijs en goed voor te bereiden op deelname aan de arbeidsmarkt. We voorkomen hiermee laaggeletterdheid op latere leeftijd. Door brede toegang tot peuteropvang creëren we de mogelijkheid om ouders te laten participeren in de maatschappij.”

Wat houdt de harmonisatie van voorschoolse voorzieningen in?

De harmonisatie, ofwel samensmelting van peuterspeelzaalwerk en kinderopvang, zorgt ervoor dat de kwaliteitseisen voor deze vormen van opvang gelijk worden getrokken zodat onderwijs, kinderopvang en peuterspeelzaalwerk meer op elkaar afgestemd kunnen worden.

Het kabinet heeft hiervoor drie doelstellingen geformuleerd:
1. Het versterken van de pedagogische kwaliteit;
2. Eén kwaliteitskader voor alle voorschoolse voorzieningen;
3. Eén financieringsstructuur voor alle werkende ouders.

Wettelijke grondslag

Naast de Wet Kinderopvang en de Wet IKK die de financiële eisen en de kwaliteitseisen regelen waar voorschoolse voorzieningen aan dienen te voldoen, draagt de Wet op het primair onderwijs gemeenten op om voorschoolse educatie te bieden aan alle kinderen met een risico op taal- en sociaal-emotionele achterstand. De gemeente heeft als taak te zorgen voor een dekkend aanbod van kwalitatief goede voorzieningen. Ook heeft ze een inspanningsverplichting om alle kinderen met een taal- en sociaal-emotionele achterstand te laten deelnemen aan de voorschool, zodat alle kinderen met gelijke kansen starten op de basisschool.

Typen voorschoolse voorzieningen

Peuters kunnen op verschillende plaatsen opgevangen worden, in de periode voordat ze naar school gaan. Zo zijn er in Zwolle meerdere kinderdagverblijven, peuteropvanglocaties (voorheen peuterspeelzalen) en gastouders. Hoewel gastouderschap ook een erkende vorm van voorschoolse voorzieningen is, wordt deze niet meegenomen in de Zwolse definitie van voorschoolse voorzieningen. Als er gesproken wordt over de voorschoolse voorzieningen, gaat het over peuteropvang op de kinderdagverblijven en voormalige peuterspeelzalen.

Voor- en vroegschoolse educatie (VVE)

Jeugdverpleegkundigen van de GGD screenen kinderen op het consultatiebureau. Wanneer kinderen een risico lopen op een taal- en/of sociaal-emotionele achterstand, geeft de GGD een VVE-indicatie af.

Voorschoolse educatie is voor peuters van 2,5 tot 4 jaar. Vroegschoolse educatie is voor kinderen uit groep 1 en 2, de kleuterklassen van de basisschool in aansluiting op het voorschoolse traject. Enkele voorschoolse aanbieders in Zwolle bieden op dit moment voorschoolse educatie aan. De basisschool is verantwoordelijk voor de vroegschoolse educatie. De VVE-programma's richten zich op meerdere ontwikkelingsgebieden van peuters, namelijk:

- Taalontwikkeling: hierbij gaat het bijvoorbeeld om het vergroten van de woordenschat.
- Beginnende rekenvaardigheid: het leren tellen, leren meten en de oriëntatie in ruimte en tijd.
- Motorische ontwikkeling: er is aandacht voor het ontwikkelen van grove en fijne motoriek.
- Sociaal-emotionele ontwikkeling: het stimuleren van zelfstandigheid, zelfvertrouwen en het samen spelen en werken.

2. Ambities en uitgangspunten

2.1 Ambities beleid voorschoolse voorzieningen

Voorafgaand aan het opstellen van dit beleidsplan zijn bijeenkomsten georganiseerd met partners vanuit het onderwijs, kinderopvang, peuterspeelzaalwerk, welzijn, de GGD, het sociaal wijkteam en Stadkamer voor de uitwerking van de eerste lijn van de Onderwijsagenda: *Spelen, leren werken*. Doel van de bijeenkomsten was om te komen tot de doorontwikkeling van het peuteropvangbeleid. We hebben tijdens de bijeenkomsten met betrokken partijen gesproken over het de mogelijke verbeterpunten voor voor- en vroegschoolse voorzieningen. Uit de gesprekken kwamen een aantal aandachtsgebieden waaruit de gemeente Zwolle de volgende drie ambities heeft gevormd:

Ambitie 1. Alle Zwolse peuters worden voldoende door hun omgeving gestimuleerd op taal- en sociaal emotioneel gebied, waardoor ze zich van jongs af aan optimaal ontwikkelen en het oplopen van een achterstand voorkomen wordt.

Zodanig dat:

- De verschillen tussen kinderen in hun ontwikkeling gedurende de voor- en vroegschoolse periode kleiner worden.
- De verminderde taal- en opvoedvaardigheden van ouders op tijd worden gesignaleerd, zodat zij doorverwezen kunnen worden naar passende ondersteuning.

Ambitie 2. De voorschoolse voorzieningen, basisscholen, gemeente, bibliotheek en welzijn, sluiten goed bij elkaar aan in het kader van de doorgaande ontwikkeling van het kind.

Zodanig dat:

- Kennis over de ontwikkeling, talenten en verleende hulp in het gezin beschikbaar blijft bij overgang van voorschool naar school, voor zowel ouders als betrokken organisaties.
- Er gezamenlijke afspraken worden gemaakt over het volgen van de peuters na deelname aan voorschoolse educatie.
- De bestaande samenwerking tussen opvang- en schoolvoorzieningen wordt bevorderd/geïntensiveerd

Ambitie 3. Er wordt met partners in de stad een passende aanpak ontwikkeld voor zorg binnen de peuteropvang, die aansluit op de visie uit de ontwikkelagenda passend onderwijs[1].
Zodanig dat:

- Zoveel mogelijk peuters mee kunnen (blijven) doen op de voorschoolse voorziening.
- Peuters die zich niet goed ontwikkelen op taal- en sociaal emotioneel gebied, vanwege opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen, op tijd gesignaleerd worden en waar nodig doorverwezen naar gespecialiseerde organisaties.
- Er afspraken gemaakt zijn over de registratie, evaluatie en monitoring binnen de peuteropvang.
- Ouders betrokken worden bij de evaluatie en verbetering van de zorg.

2.2 Uitgangspunten nieuw beleid

Aan de hand van de bovenstaande ambities, zijn de volgende uitgangspunten opgesteld:

1. **Alle kinderen doen mee.**
   In Zwolle krijgen alle peuters de mogelijkheid om naar de peuteropvang te gaan.
2. **Ouders hebben keuzevrijheid met behoud van kwaliteit.**
   Alle Zwolse (doelgroep)peuters met en zonder kinderopvangtoeslag kunnen kiezen uit kwalitatief aanbod bij meerdere aanbieders in de stad.
3. **Peuters groeien samen op (inclusiviteit).**
   Kinderen worden opgevangen in heterogene peutergroepen, waarmee alle peuters kunnen profiteren van een gelijke pedagogische aanpak.
4. **Geld volgt kind.**
   Vanaf 1 september 2018 vindt financiering plaats op basis van het daadwerkelijk aantal peuters dat gebruikt heeft gemaakt van een van de Zwolse peuteropvang. Het maximaal te vergoeden tarief wordt jaarlijks door het college vastgesteld en zal worden gebaseerd op de kinderopvangtoeslagregeling die de Belastingdienst hanteert.
5. **Partnerschap met ouders**
   Professionals houden regelmatig contact met ouders, trekken samen met hen op bij de ontwikkeling en opvoeding van hun kind en helpen ze op weg als zij zelf zorg of taalondersteuning nodig hebben, door hen mogelijk te verwijzen naar een (taal)coach of andere vorm van ondersteuning.
6. **Minder sturing, meer aandacht voor resultaat**
   Vanaf 1 september 2018 krijgen professionals meer ruimte om een VVE-programma te kiezen dat aansluit bij hun visie en de basisschool waarmee zij samenwerken. Dit programma dient wel NJI gecertificeerd te zijn (of worden).

[1] Uitwerking van ambitie 3 vindt plaats in samenhang met de uitvoering van de ontwikkelagenda passend onderwijs

3. Huidige situatie in Zwolle

3.1 Cijfers en aanbod peuteropvang

Per 1 januari 2017 zijn er ongeveer 2300 peuters in de leeftijd van 2,5 tot 4 jaar. Voor de peuters, van wie de ouders geen recht hebben op kinderopvangtoeslag (KOT) en de peuters met een VVE-indicatie van de GGD, koopt de gemeente plekken[2] in bij de peuteropvang-organisaties waarmee zij een subsidierelatie heeft. Door deze en andere instellingen wordt ook peuter(dag)opvang aangeboden voor peuters met recht op kinderopvangtoeslag.
In totaal maakt een groot deel van de peuters gebruik van een van de aangeboden voorzieningen (zie tabel 1). Een klein aantal ouders kiest voor een andere manier van opvang (bijvoorbeeld oppas door grootouders of kennissen), of blijft zelf thuis bij hun kind. Het Rijk wil graag dat alle kinderen gebruik kunnen maken van de voorschoolse voorzieningen en heeft dit makkelijker gemaakt door de eerder genoemde wetswijzigingen en extra middelen.

Tabel 1. Gebruik peuteropvang

Cijfers 2017	**Peuteropvang totaal**[3]	*Waarvan peuter-speelzaal* [4]	*Waarvan VVE*	**Overig**	**Totaal**
Peuters met kinderopvangtoeslag	**1649**	*385*	*24*	**135**	**1784**[5]
Peuters zonder kinderopvangtoeslag	**360**[6]	*356*	*103*	**143**	**503**
Totaal	**2009**	*741*	*127*	**278**	**2287**[7]

Peuteropvang financiële mogelijkheden voor ouders (huidige situatie)

	Ouders met recht op kinderopvangtoeslag	**Ouders zonder recht op kinderopvangtoeslag**
Kinderen zonder risico op taalachterstand (geen VVE-indicatie)	De meeste peuters (78%) komen uit een gezin waarin beide ouders (of een alleenstaande ouder) werken en gebruik maken van kinderopvangtoeslag via de belastingdienst.[8]	In Zwolle maken de meeste ouders, die niet (allebei) werken, gebruik van het peuterspeelzaalwerk voor 2,5- 4 jarigen. De gemeente subsidieert deze plaatsen, waarbij ouders een inkomensafhankelijke bijdrage betalen.
Kinderen met risico op taalachterstand (VVE-indicatie)	Zowel peuters van werkende als niet-werkende ouders kunnen deelnemen aan een VVE-programma van maximaal 4 dagdelen of 12 uur per week wanneer er sprake is van een risico op een ontwikkelingsachterstand. De gemeente vergoedt deze (extra) dagdelen/uren. Ouders met kinderopvangtoeslag betalen de eerste 2 dagdelen zelf. Ouders die niet in aanmerking komen voor kinderopvangtoeslag betalen een inkomensafhankelijke ouderbijdrage over de eerste twee dagdelen.	

[2] Het aantal ingekochte plekken wordt bijgesteld op basis van het daadwerkelijk aantal gebruikte plekken in het voorgaande jaar.
[3] Een telling van het aantal peuters tussen de 2,5 en 4 jaar heeft in oktober 2017 plaatsgevonden onder de 83 van de 91 peuteropvanglocaties in Zwolle. Er kan een overlap zijn in peuters die zowel naar peuterspeelzaal als kinderdagverblijf gaan.
[4] Cijfers juni 2017 Doomijn (halfjaarrapportage)
[5] Cijfers van het CBS geven aan dat ongeveer 78% van de huishoudens met kinderen van 0-12 jaar in Zwolle in 2017 recht op kinderopvangtoeslag had.
[6] Naar verwachting zijn er weinig ouders zonder KOT die kiezen voor ongesubsidieerde opvang. Aanbieders gaven wel aan dat een aantal ouders zonder KOT op de wachtlijst staan in afwachting op het nieuwe beleid.
[7] CBS gegevens per 1-1-2017
[8] Ouders (of een alleenstaande ouder) die een traject naar werk, een studie of inburgeringscursus volgen, komen eveneens in aanmerking voor kinderopvangtoeslag.

4. Voorstel harmonisatie

In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op de wijze waarop de harmonisatie van voorschoolse voorzieningen in Zwolle kan worden vormgegeven. De inhoudelijke afspraken zijn mede in samenwerking met de voorschoolse partners ontwikkeld.
De financiële kaders die aan deze inhoudelijke uitgangspunten zijn gekoppeld, worden in hoofdstuk 5 nader toegelicht.

4.1 Uitgangspunten harmonisatie Zwolle

Het voorstel voor harmonisatie van de voorschoolse voorzieningen in Zwolle bevat de volgende uitgangspunten:

1. *Start geharmoniseerde voorschoolse voorzieningen per september 2018*
   De verandering van het huidige naar het nieuwe peuterstelsel vraagt om een zorgvuldig implementatietraject (We werken van een aanbodgestuurd peuterspeelzaalwerk in een gesloten markt naar een open markt voor vraaggestuurde gesubsidieerde peuteropvang). Dit traject wordt gezamenlijk met de aanbieders van voorschoolse voorzieningen doorlopen. Om de ervaringen van andere gemeenten en de wijzigingen in het rijksbeleid door te kunnen voeren, is in Zwolle gekozen om de start van de harmonisatie te laten samenvallen met de start van het nieuwe schooljaar 2018-2019.

2. *Acht (8) uur reguliere peuteropvang en (in totaal) zestien (16) uur opvang voor doelgroeppeuters (VVE)*
   Tot aan de start van de harmonisatie per september 2018 subsidieert de gemeente maximaal 6 uur reguliere peuteropvang en 6 aanvullende uren voor voorschoolse educatie (VVE). Gezien de gemaakte afspraken in het huidige regeerakkoord is het wenselijk het aantal uren peuteropvang en VVE te verruimen naar respectievelijk 8 en 16 uur.

3. *Gesubsidieerde (reguliere) peuteropvang wordt aangeboden vanaf 2 jaar*
   Peuteropvang is kortdurende opvang gericht op brede ontwikkelingsstimulering voor jonge kinderen, van 2,5- tot 4-jarige leeftijd. De landelijke trend is om peuteropvang vanaf 2 jaar in te richten. Onderzoek van SER[9] wijst uit dat een start op 2 jarige leeftijd gewenst is. Ook Zwolle kiest ervoor om met vaststellen van dit beleidsplan te starten met gesubsidieerde peuteropvang vanaf 2 jaar.

4. *Voorschoolse educatie (VVE) wordt aangeboden vanaf 2,5 jaar*
   Om een optimaal rendement te kunnen behalen uit voorschoolse educatie wordt voorgesteld om ook voorschoolse educatie met een half jaar naar voren te halen. Met vaststellen van dit beleidsplan wordt VVE aangeboden vanaf 2,5 jaar voor alle peuters met een VVE-indicatie.

5. *Meer keuzevrijheid voor ouders in voorschools aanbod, ook voor VVE*
   In lijn met de in het eerste hoofdstuk genoemde ambities wil Zwolle gelijke kansen voor alle kinderen bij de start op de basisschool. De gemeente wil de ontwikkeling van de peuter op alle vlakken stimuleren en een zo groot mogelijk bereik. Hierbij is het belangrijk dat voorschoolse voorzieningen in de basis van een vergelijkbare kwaliteit zijn. Bovendien moeten alle ouders de mogelijkheid hebben een voorschoolse voorziening te kiezen die bij hen past, ongeacht of ze werken of niet of een doelgroepkind hebben of niet. De gemeente Zwolle wil daarom:
   - tegemoet komen aan de wensen van ouders en aanbieders om een gevarieerd aanbod van peuteropvang te garanderen (keuzevrijheid voor ouders);
   - tegemoet komen aan de wens van ouders voor educatieve kwaliteit;

[9] Adviesrapport van SER: Gelijk goed van start: Visie op het toekomstige stelsel van voorzieningen voor jonge kinderen.

- tegemoet komen aan de wens van ouders voor opvang van hun kind ook als ze geen recht hebben op kinderopvangtoeslag;
- ouderbetrokkenheid stimuleren.

6. *Inclusieve (heterogene) groepen handhaven (dus alle peuters gemengd, geen specifieke VVE-groepen)*
   Peuters leren (ook) van elkaar[10]. In groepen met alleen maar doelgroeppeuters (homogene groepen) zijn er minder mogelijkheden om van elkaar te leren, ook sociaal-emotioneel. De gemeente Zwolle wil daarom zoveel mogelijke heterogene peutergroepen stimuleren. Dit kan alleen wanneer meerdere aanbieders in Zwolle een VVE-aanbod hebben. Ouders kunnen daardoor uit meer aanbod kiezen en hierdoor ontstaat een grotere spreiding[11] van de doelgroeppeuters. Gesubsidieerde peuteropvang vindt daarom alleen plaats bij aanbieders die ook een VVE-aanbod kunnen doen.

7. *Opvang voor doelgroeppeuters voldoende gespreid over wijken*
   De Zwolse voorschoolse aanbieders hebben in het voortraject aangegeven zich gezamenlijk te willen inzetten op het verzorgen van voldoende locaties voor doelgroeppeuters in de verschillende wijken van de stad. Voornamelijk in die wijken waar het percentage doelgroeppeuters erg hoog is, is het wenselijk meerdere voorzieningen in stand te houden/te creëren. Hier wordt extra aandacht aan gegeven in de komende jaren.

8. *Opstellen VVE verbeterplan in 2018*
   Het Zwolse VVE-beleid is in 2015 als goed beoordeeld door de Onderwijsinspectie. Desondanks zijn er in het rapport een aantal verbeterpunten opgenomen op met name het aspect ouderbetrokkenheid, bereik en samenwerking. Deze aandachtspunten worden opgenomen in het VVE-verbeterplan, waaraan in 2018 met de partners van voorschool en onderwijs een start wordt gemaakt.

5. Financiële paragraaf

5.1 Uitgangspunten financiën harmonisatie

1. *Financiële gelijkheid voor ouders met en zonder kinderopvangtoeslag*
   Voor de berekening van de gemeentelijke (kindgebonden) subsidie wordt rekening gehouden met het maximale uurtarief die de Rijksoverheid voor de vergoeding uit de kinderopvangtoeslag hanteert. Dit betekent dat de basis voor de berekening voor toeslagouders en niet-toeslagouders gelijk is. Dit zorgt voor transparantie. Voor de bepaling van de ouderbijdrage voor niet-toeslagouders wordt gebruik gemaakt van de 'Adviestabel ouderbijdrage peuterwerk' van de VNG. Deze is afgeleid van de tabel voor kinderopvangtoeslag. Dit principe wordt landelijk door de gemeenten toegepast.

   Net als voorheen zal de peuteropvang voor de laagste inkomensgroepen (inkomen tot 110% van het sociaal minimum) gratis toegankelijk zijn. De tabel is als bijlage bij dit beleidsplan gevoegd en zal jaarlijks worden aangepast.

[10] Haan, A. de (2015). Effecten van voor- en vroegschoolse educatie in gemengde groepen. Utrecht: Universiteit van Utrecht.
[11] In sommige wijken zijn aanzienlijk meer doelgroeppeuters. Spreiding zoals de gemeente die voor ogen heeft zal daarom niet in alle gevallen mogelijk zijn.

2. *Uitgangspunt is kindgebonden financiering ("geld volgt kind")*
   De financiering van peuterspeelzaalwerk verandert met de omvorming naar peuteropvang van een aanbodgerichte subsidie naar een vraaggerichte subsidie. Hierdoor ontstaat een kindgebonden financiering. De gemeente subsidieert vanaf september 2018 alleen nog voor deelnemende doelgroeppeuters en voor deelnemende peuters van niet-toeslagouders.
   De kindgebonden financiering past binnen de huidige taakopvatting van de gemeente: de gemeente faciliteert, stimuleert en regisseert en biedt goede voorwaarden waardoor het voor anderen mogelijk wordt om voorzieningen te organiseren.

3. *Uniforme vergoeding voor peuteropvang en uniforme vergoeding voor voorschoolse educatie*
   In de huidige regeling betalen ouders van doelgroeppeuters een vaste inkomensafhankelijke bijdrage per maand. In de nieuwe geharmoniseerde situatie gaan alle ouders een inkomensafhankelijke bijdrage voor peuteropvang/VVE betalen. De extra uren die gekoppeld zijn aan een VVE-traject blijven volledig voor rekening komen van de gemeente Zwolle vanuit het onderwijsachterstandenbeleid. Dit uitgangspunt zorgt ervoor dat de (financiële) drempel voor ouders van doelgroeppeuters niet wordt verhoogd ten opzichte van niet-doelgroepouders.
   Ouders van kinderen met een VVE-indicatie die in aanmerking komen voor kinderopvangtoeslag van het Rijk, worden geacht deze toeslag aan te vragen voor de eerste 8 uren. Omdat ouders voor de extra 8 uren geen ouderbijdrage hoeven te betalen, hoeft hiervoor geen kinderopvangtoeslag te worden aangevraagd.

Financiële consequenties voor ouders[12]

	Ouders van doelgroeppeuters voorschoolse educatie	Ouders van reguliere peuters
Ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag	Deze ouders zijn aangewezen op de gemeente voor financiering van reguliere uren én VVE-uren.	Deze ouders zijn aangewezen op de gemeente voor financiering van reguliere uren.
Ouders die wel recht hebben op kinderopvangtoeslag	Deze ouders maken voor de eerste 8 uur gebruik van kinderopvangtoeslag (via de Belastingdienst). Daarnaast hebben ze de gemeente nodig voor de financiering van VVE-uren.	Voor deze groep ouders is **geen** sprake meer van **gemeentelijke financiering.**

Alle aanbieders komen in aanmerking voor subsidie peuteropvang
De gemeente gaat vanaf 1 september 2018 subsidie verstrekken aan alle Zwolse voorschoolse aanbieders die peuteropvang willen gaan aanbieden, mits zij voldoen aan de gestelde (wettelijke) eisen en als organisatie een door het NJI goedgekeurd VVE-programma kunnen aanbieden voor doelgroeppeuters op ten minste 1 Zwolse opvanglocatie.

Voorschoolse aanbieders die nog niet aan de VVE-eisen (kunnen) voldoen, kunnen vanaf september 2018 wel subsidie aanvragen voor reguliere peuteropvang, mits zij een intentieverklaring ondertekenen binnen 2 jaar een gekwalificeerd VVE-aanbod aan te kunnen bieden[13].

[12] De eigen bijdrage voor minima-ouders wordt op de gesubsidieerde peutergroepen voor alle peuters vergoed tot maximaal 320 uur per jaar.
[13] Dit is een overgangsbepaling: de instellingen die deze intentieverklaring tekenen moeten uiterlijk voor 1 juli 2020 op één Zwolse locatie VVE kunnen aanbieden. Instellingen die deze deadline niet halen, komen niet eerder in aanmerking voor subsidie, dan dat ze VVE-gereed zijn.

6. Monitoring en evaluatie

In dit beleidsplan staat wat Zwolle voor jonge kinderen en hun ouders wil bereiken als het gaat om voor- en vroegschoolse voorzieningen en voorschoolse educatie. De vraag die in dit hoofdstuk centraal staat, is hoe de effecten hiervan zijn te meten. Daarbij maken wij een onderscheid tussen structurele monitoring en de eindevaluatie van het voorschoolse beleid als geheel.

Monitoring

De Inspectie van het Onderwijs heeft besloten om over te stappen op signaalgestuurd toezicht. Dit betekent dat zij niet langer rapporteert over de kwaliteit van voor- en vroegschoolse educatie. Om de voortgang in de praktijk te volgen wil de gemeente daarom met de partners in het voorschoolse veld in 2018 een monitor ontwikkelen waarin een aantal aspecten structureel wordt gevolgd:

- Het bereik:
  - ✓ peuters met en zonder kinderopvangtoeslag (inclusief minimadoelgroep) die gebruik maken van voorschoolse voorzieningen (peuteropvang en kinderdagopvang);
  - ✓ kinderen met een VVE indicatie: worden deze kinderen bereikt en nemen ze ook daadwerkelijk deel aan voorschoolse programma's
- De uitvoeringskwaliteit van het voorschoolse aanbod:
  - interne kwaliteitszorg
  - ouderbetrokkenheid
  - zorg- en begeleiding
- De aansluiting van de voorschoolse voorziening op de basisschool
- De effecten van de voorschool en vve-programma's op de ontwikkeling van de kinderen en hun ouders op korte en middellange termijn.

Evaluatie

Eind 2021 wordt het beleid als geheel geëvalueerd. Voor elke ambitie zijn een aantal criteria geformuleerd. Dit worden zowel prestatieafspraken voor de subsidierelaties als ook het toetsingskader van het beleid als geheel. Tijdens de evaluatie zal daarnaast gekeken worden naar:

- Het aantal van de hierboven genoemde aspecten waaraan wordt voldaan, dan wel vooruitgang op is geboekt;
- Het bereik van het aantal (doelgroep)kinderen
- Spreiding van het aanbod over de stad (de fietsafstand die ouders af moeten leggen)
- Samenwerking en onderlinge afstemming tussen betrokken partijen.

Hierbij wordt zowel gebruik gemaakt van de kwantitatieve gegevens uit de op te stellen monitor als een kwalitatieve beoordeling van partners, ouders en de gemeente op de criteria die per doelstelling zijn benoemd in hoofdstuk 1 'Ambities en uitgangspunten'.

Bijlage 1 Adviestabel ouderbijdrage peuteropvang Zwolle 2018

Adviestabel ouderbijdrage peuteropvang 2018

Gezamenlijk toetsingsinkomen gezin 2018		**Ouderbijdrage peuteropvang 2018 per uur (ouderbijdrage 2017)**	
		1e kind	**2e kind e.v.**
lager dan	€ 20.376	€ 0,00 (kosteloos)	€ 0,37 (kosteloos)
€ 20.376	€ 28.981	€ 0,50 (€ 0,49)	€ 0,38 (€ 0,37)
€ 28.982	€ 39.880	€ 0,95 (€ 0,91)	€ 0,44 (€ 0,42)
€ 39.881	€ 54.242	€ 1,48 (€ 1,43)	€ 0,45 (€ 0,44)
€ 54.243	€ 77.970	€ 2,57 (€ 2,48)	€ 0,67 (€ 0,65)
€ 77.971	€ 108.044	€ 4,34 (€ 4,19)	€ 1,05 (€ 1,01)
€ 108.045	en hoger	€ 4,97 (€ 4,79)	€ 1,95 (€ 1,88)

Inkomensbegrip
Via deze link is een hulpmiddel beschikbaar om het toetsingsinkomen vast te stellen:
http://www.belastingdienst.nl/rekenhulpen/toetsingsinkomen/

Ouderbijdrage algemeen
De ouderbijdrage is berekend als een bijdrage per uur peuteropvang. Zo kan met deze adviestabel gewerkt worden voor peuteropvang met verschillende openingstijden. Als standaarduurtarief is het maximumuurtarief van de toeslagregeling voor dagopvang 2018 gebruikt. Dat bedraagt in 2018 € 7,45.
In Zwolle zijn ouders met een gezamenlijk toetsingsinkomen tot € 20.376 vrijgesteld van de eigen bijdrage.

Ouderbijdrage VVE
De regeling voor VVE is gelijk aan de algemene ouderbijdrage, waarbij geldt dat de gemeente de extra uren volledig bekostigd.

Concept Deelverordening subsidie peuteropvang en VVE gemeente Zwolle.

HOOFDSTUK 16 PEUTEROPVANG EN VVE

Artikel 16:1 Begripsbepalingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

- Doelgroeppeuters: peuters woonachtig in de gemeente Zwolle die in aanmerking komen voor VVE, op indicatie van het consultatiebureau van de Jeugdgezondheidszorg;
- Horizontale peutergroepen: peuteropvanggroepen waar alleen kinderen in de peuterleeftijd van 2 tot 4 jaar worden opgevangen.
- Houder: degene aan wie een onderneming als bedoeld in de Handelsregisterwet 2007 toebehoort en met die onderneming een peuteropvang of kinderdagverblijf exploiteert die met VVE-registratie staat vermeld in het LRK;
- Inkomensverklaring: een recente Verklaring Geregistreerd Inkomen (VGI - voorheen IB60) van de Belastingdienst met daarop de inkomensgegevens van de ouder(s)/verzorger(s) in een bepaald belastingjaar;
- Kinderopvang: het bedrijfsmatig of anders dan om niet verzorgen, opvoeden en bijdragen aan de ontwikkeling van kinderen tot de eerste dag van de maand waarop het voortgezet onderwijs voor kinderen begint;
- Kinderopvangtoeslag: de tegemoetkoming van het rijk, uitgekeerd via de Belastingdienst aan ouders, bedoeld als bijdrage in de kosten voor in het LRK geregistreerde kinderopvang;
- LRK: Landelijk Register Kinderopvang; het register waarin kinderopvangvoorzieningen zijn opgenomen die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen;
- Niet-toeslagouder: ouder(s) of verzorger(s) die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag;
- Ouderbijdrage: inkomensafhankelijke vergoeding die de ouders betalen aan de houder;
- Ouders: ouder(s) of verzorger(s) van de peuter;
- Peuteropvang: Kortdurende en intentionele opvang voor peuters van 2 tot 4 jaar, gericht op ontwikkelingsstimulering en voorbereiding op de basisschool en die voldoet aan de wettelijke eisen die aan kinderopvang worden gesteld;
- Peuterplaats: een aanbod peuteropvang van totaal 8 uur per week, gedurende 40 weken per jaar, op ten minste 2 verschillende dagen, voor peuters vanaf 2 jaar tot het moment dat de peuter naar de basisschool uitstroomt;
- Voorschoolse voorziening: peuteropvang en kinderdagverblijven, die zijn geregistreerd in het LRK als VVE-gecertificeerd binnen de gemeente Zwolle;
- VVE: voor- en vroegschoolse educatie;
- VVE-peuterplaats: een aanbod peuteropvang van totaal 16 uur per week, op ten minste 4 dagen, gedurende 40 weken voor doelgroeppeuters van 2,5 jaar tot het moment dat de doelgroeppeuter naar de basisschool uitstroomt;
- VVE-jaarbedrag: een vergoeding in de vorm van een jaarbedrag aan de houder voor de extra werkzaamheden voor een doelgroeppeuter;
- VVE-programma: een erkend voorschools programma waarin op een gestructureerde en samenhangende wijze de ontwikkeling wordt gestimuleerd van kinderen op het gebied van rekenen, taal, motoriek en sociaal-emotionele ontwikkeling, voor zover dit programma is opgenomen in de databank Effectieve Jeugdinterventies van het Nederlands Jeugd Instituut (NJI).
- VNG Adviestabel: de VNG adviestabel ouderbijdrage peuterwerk voor het betreffende jaar, zoals gepubliceerd op www.vng.nl.
- Warme overdracht: een mondeling overleg tussen de voorschoolse voorziening en de basisschool op basis van het gemeentelijk overdrachtformulier.

Artikel 16:2 Subsidiedoel

Deze subsidieregeling heeft als doel het verstrekken van subsidies aan voorschoolse voorzieningen.

Artikel 16:3 Subsidieaanvraag

- Subsidieaanvragen kunnen uitsluitend schriftelijk worden ingediend vóór 1 oktober voorafgaand aan het kalenderjaar waarin de peuteropvang plaatsvindt, door houders die met een kinderdagverblijf of peuteropvanglocatie staan vermeld in het LRK en die gevestigd zijn in de gemeente Zwolle;
- De aanvraag dient te worden gedaan op basis van een reële inschatting van het aantal bezette (VVE)-peuterplaatsen en de te factureren ouderbijdragen over het gehele kalenderjaar;
- De aanvraag dient een opgave te bevatten van het voor peuteropvang te hanteren uurtarief voor het jaar waarvoor subsidie wordt gevraagd;
- Voor de aanvraag dient gebruik te worden gemaakt van een door het college vastgesteld aanvraagformulier voor (gemeentelijke) peuteropvang.

Artikel 16:4 Grondslag subsidie peuteropvang

1. Het college stelt vóór 1 september van het jaar voorafgaand aan het subsidiejaar het maximum uurtarief per (VVE-)peuterplaats en het VVE-jaarbedrag vast.
2. Het college stelt jaarlijks vóór 1 september de inkomensafhankelijke ouderbijdrage vast. Deze is gebaseerd op de VNG adviestabel.
3. De grondslag voor subsidie is het werkelijke aantal peuters dat gebruik maakt van peuteropvang en het werkelijke aantal afgenomen uren.
4. Het college verleent t de volgende subsidiebedragen:
    a. per bezette peuterplaats en voor ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag: maximaal 8 uren per week voor tenminste 40 weken met een maximum van 320 uur per jaar maal het in het eerste lid bedoelde uurtarief minus de in rekening gebrachte ouderbijdrage;
    b. per geplaatste doelgroeppeuter in een VVE geregistreerde dagopvang aanvullend 8 uren per week vermenigvuldigd met het maximum uurtarief voor VVE-peuterplaats;
    c. per doelgroeppeuter: een VVE-jaarbedrag, waarbij het bedrag naar rato wordt verstrekt indien een doelgroeppeuter een gedeelte van het jaar deelneemt aan peuteropvang.
5. Houders innen zelf de ouderbijdragen en zijn verantwoordelijk voor het risico van niet-betalers.

Artikel 16:5 Subsidieplafond

Het college stelt jaarlijks een subsidieplafond vast voor de subsidie voor peuteropvang. Het beschikbare subsidiebedrag wordt als volgt verdeeld:

a. Het college hanteert als subsidieplafond het door de raad bij de jaarbegroting vastgestelde budget voor peuteropvang.
b. Indien het totaal van de aangevraagde subsidies voor peuteropvang het subsidieplafond overschrijdt, wordt eerst voorrang gegeven aan Zwolse peuters met een VVE-indicatie daarna aan reeds geplaatste Zwolse peuters.

Artikel 16:6 Weigeringsgrond

Onverminderd de weigeringsgronden zoals opgenomen in artikel 1:21 ASV kan de subsidie ook (gedeeltelijk) worden geweigerd indien één van de Zwolse vestigingen van de aanvrager houder op het moment van subsidieaanvraag onderwerp is van een bestuursrechtelijke handhavingsprocedure voor het kinderopvangaanbod.

Artikel 16:7 Subsidieverlening

De beschikking van de subsidieverlening peuterplaatsen, VVE-peuterplaatsen en de VVE-jaarbedragen, bevat in ieder geval:

a. de periode, het aantal peuters en het aantal doelgroeppeuters waarvoor de subsidie wordt verstrekt;
b. de bevoorschotting per kwartaal in gelijke termijnen tot een totaal van 100% van de verleende subsidie.

Artikel 16:8 Subsidieverplichtingen

Na de subsidieverlening dient de houder te voldoen aan de navolgende verplichtingen:

a. Binnen twee weken na afloop van ieder kwartaal dient de houder een bezettingsoverzicht te tonen van het voorafgaande kwartaal. Indien blijkt dat het aantal geplaatste (doelgroep)peuters 20% of meer afwijkt van het in de beschikking vermelde aantal geplaatste (doelgroep)peuters, vindt een heroverweging van de verleende subsidie over het lopende jaar plaats. Mocht deze heroverweging leiden tot een wijziging van de verleende subsidie, dan ontvangt de houder een gewijzigd subsidieverleningsbesluit.
b. houder werkt mee aan de uitvoering van het gemeentelijk beleid met betrekking tot de ontwikkeling van jonge kinderen;
c. houder verleent doelgroeppeuters voorrang bij de plaatsing van peuters;
d. houder geeft peuters die woonachtig zijn in de gemeente Zwolle voorrang bij plaatsing;
e. houder past een door het college vastgestelde inkomensafhankelijke ouderbijdrage toe voor ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag, conform artikel 5;
f. voor het bepalen van de hoogte van het inkomen dient houder gebruik te maken van de meest recente definitief vastgestelde Inkomensverklaring van beide ouders, of bij een eenoudergezin van de inkomensverklaring van de betreffende ouder. Dit betekent dat ouders elk najaar nieuwe Inkomensverklaringen moeten overleggen voor het vaststellen van de ouderbijdrage in het nieuwe jaar. Bij sterke afwijking van het inkomen of wanneer ouders geen Inkomensverklaring kunnen overleggen, kan gebruik worden gemaakt van aanvullende documenten zoals een salarisstrook, uitkeringsspecificatie, werkgeversverklaring, verklaring van schuldsanering etc. Uit de documenten dient te blijken dat de inkomenswijziging structureel is, en in ieder geval, van toepassing is in de maand voorafgaand aan plaatsing;
g. houder heeft een inspanningsverplichting om te voldoen aan de kwaliteit van VVE op tenminste niveau 3 op alle onderdelen, zoals bepaald in de meest recente bestandsopnamen/controle van de Inspectie van het Onderwijs;
h. houder verschaft op verzoek informatie aan de gemeente, de Inspectie van het Onderwijs, het Ministerie van Onderwijs of aan andere door het college aangewezen instanties;
i. houder werkt mee aan de monitor peuteropvang van de gemeente Zwolle. Ieder kwartaal levert de houder digitaal gegevens aan via een door het college vastgesteld monitorformulier voor gemeentelijke peuteropvang;
j. houder zoekt proactief samenwerking met ‘natuurlijke partners’ in de gemeente Zwolle, onderwijs, kinderopvang en welzijn; er wordt gestreefd naar een eenduidige pedagogische visie;
k. houder neemt deel aan periodiek overleg peuteropvang;
l. de houder beschikt over onderliggende gegevens en kan deze indien gewenst, binnen een redelijke termijn beschikbaar stellen aan het college. Het gaat daarbij onder meer om:
    - een door de ouders ondertekend contract met daarin de namen, adres(sen) en BSN van ouders;
    - naam, geboortedatum en BSN van de kinderen waarop de aanvraag betrekking heeft;
    - het aantal uren opvang per kind, de kostprijs per uur, de aanvangsdatum en de (verwachte) einddatum van de opvang;
    - een ‘Verklaring geen recht op Kinderopvangtoeslag’ en een Inkomensverklaring van de niet-werkende ouder, voor ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag;

- inkomensgegevens van ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag middels recente Inkomensverklaringen of een kopie van de definitieve aanslag van de inkomstenbelasting van het voorgaande jaar;
- indien het gaat om een VVE-peuterplaats: een bewijs van indicatiestelling voor VVE van het consultatiebureau van de Jeugdgezondheidszorg.

Artikel 16:9 Kwaliteitseisen peuteropvang

Het peuteropvangaanbod voldoet aan de volgende kwaliteitseisen:

a. alle houders zijn in staat om op ten minste één Zwolse locatie voor peuteropvang een VVE-programma aan te bieden ongeacht of er doelgroeppeuters aanwezig zijn;
b. pedagogisch medewerkers zijn gecertificeerd voor het VVE-programma waarmee wordt gewerkt;
c. de gesubsidieerde peuteropvang wordt gegeven in horizontale peutergroepen.
d. er wordt gebruik gemaakt van een kind-volgsysteem;
e. de overdracht van peuters naar de basisschool is conform de afspraken in het overdrachtsprotocol;
f. er is sprake van een warme overdracht bij uitstroom van een doelgroeppeuter naar de basisschool of een andere vervolgvoorziening;
g. er is een aantoonbare samenwerking met tenminste één basisschool middels een jaarplan, waarin de doorgaande lijn voor (doelgroep)peuters is geborgd. Het jaarplan is ondertekend door beide partijen en bevat minimaal afspraken over de samenwerking op het gebied van:
    - de inhoudelijke thema's waarmee in de groepen wordt gewerkt;
    - ouderbetrokkenheid;
    - de overdracht van peuters naar de basisschool;
    - de warme overdracht van doelgroeppeuters;
    - borging van de doorgaande lijn voor (doelgroep)peuters;

Artikel 16:10 Aanvraag vaststelling subsidie

1. Voor de aanvraag dient gebruik gemaakt te worden van het door het college vastgestelde vaststellingsformulier voor gemeentelijke peuteropvang.
2. De vaststelling van de subsidie vindt plaats op basis van het werkelijk aantal (doelgroep)peuters, dat gedurende een jaar of een gedeelte van het jaar gebruik heeft gemaakt van de peuterplaatsen en VVE-peuterplaatsen, minus de werkelijk ontvangen ouderbijdragen.
3. Daartoe registreert de houder de volgende gegevens:
    a. het aantal doelgroeppeuters, uitgesplitst naar ouders met en zonder kinderopvangtoeslag;
    b. het aantal niet-doelgroeppeuters, uitgesplitst naar ouders met en zonder kinderopvangtoeslag;
    c. het aantal uren dat doelgroep- en niet-doelgroeppeuters gebruik hebben gemaakt van peuteropvang gedurende de subsidieperiode, uitgesplitst naar peuters van ouders met en zonder kinderopvangtoeslag;
    d. de gefactureerde ouderbijdragen per peuter.
    e. Het aantal peuters uit minima gezinnen dat deel heeft genomen aan gesubsidieerde (VVE) peuteropvang.
4. De verantwoording zoals opgenomen in lid 1 en 2 van dit artikel dient vergezeld te gaan van een accountantsverklaring.

Artikel 16:11 Overgangsbepalingen

1. In afwijking van artikel 3, eerste lid, is de indieningsdatum voor de aanvraag peuteropvang voor de periode 1 september tot en met 31 december 2018 voor 1 september 2018.

2. Houders van voorschoolse voorzieningen die ten tijde van de inwerkingtreding van deze regeling nog niet (kunnen) voldoen aan de in deze regeling genoemde vereisten, kunnen toch in aanmerking voor subsidie mits zij een intentieverklaring afgeven waarin wordt gesteld dat binnen twee jaar na inwerkingtreding van deze regeling, dus uiterlijk voor 1 juli 2020, aan de gestelde vereisten wordt voldaan.
3. Houders die een subsidieaanvraag doen op grond van het voorgaande lid, kunnen alleen een aanvraag indienen voor reguliere peuteropvang tot het moment dat zij voldoen aan de in deze regeling gestelde vereisten voor VVE.

Artikel 16:12 inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze regeling treedt in werking op 1 juli 2018.
2. Deze regeling wordt aangehaald als: Deelverordening subsidie peuteropvang en VVE gemeente Zwolle.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 16:1 Begripsbepalingen
Dit artikel spreekt voor zich.

Artikel 16:2 Subsidiedoel
Dit artikel spreekt voor zich.

Artikel 16:3 Subsidieaanvraag
Er wordt een specifiek aanvraagformulier voor peuteropvang door het college vastgesteld. Dit aanvraagformulier is een vast bestanddeel van de subsidieaanvraag. Onderdeel van dit aanvraagformulier is een verklaring waarin de aanbieder verklaart de vereisten genoemd in artikel 8 van deze regeling te onderschrijven.

Artikel 16:4 Grondslag subsidie peuteropvang
Dit artikel regelt de grondslag voor subsidie peuteropvang gebaseerd op het principe van kindgebonden financiering. Dat wil zeggen dat alleen subsidie wordt verleend voor daadwerkelijke aantallen peuters.
Lid 1: het maximum uurtarief peuterplaats is gelijk aan de maximale hoogte van de kinderopvangtoeslag. Dit tarief wordt jaarlijks bekend gemaakt door de Belastingdienst.
Het maximum uurtarief voor een VVE-peuterplaats wordt jaarlijks door het college vastgesteld en bestaat uit het hierboven genoemde tarief verhoogd met een toeslag voor VVE.
Het VVE-jaarbedrag is een vaste vergoeding per VVE-peuterplaats per jaar.
Lid 2: De inkomensafhankelijke ouderbijdrage voor ouders in de laagste inkomenscategorie in de VNG adviestabel wordt volledig door de gemeente vergoed. Het gaat hier om ouders met een inkomen tot maximaal 110% van het sociaal minimum.
Lid 3: dit lid spreekt voor zich.
Lid 4, sub a: Voor reguliere peuteropvang wordt de subsidie als volgt berekend:
(8 x 40 uur) x het vastgestelde uurtarief x het aantal peuters dat geen kinderopvangtoeslag ontvangt – de inkomensafhankelijke bijdragen van ouders op grond van de in lid 2 genoemde tarieventabel.

Rekenvoorbeeld 1: reguliere opvang:
Een peuter gaat in het jaar 2018 40 weken lang 8 uur in de week reguliere peuteropvang volgen. Het verzamelinkomen van de ouders is € 50.000,- en het vastgestelde uurtarief is € 7,45. De subsidie aan de houder bedraagt voor deze peuter dan: 320 x (€ 7,45-€ 1,48) =
€ 1.910,40

Lid 4 sub b en c: Voor VVE-peuteropvang wordt de subsidie als volgt berekend:
De berekening voor de eerste 8 uur is gelijk aan de berekening voor reguliere opvang. De Extra VVE-uren worden als volgt berekend: (8 x 40 uur) x het vastgestelde VVE-uurtarief x het aantal doelgroeppeuters aangevuld met het VVE-jaarbedrag per doelgroeppeuter.

Rekenvoorbeeld 2: peuteropvang met VVE
Een peuter gaat in het jaar 2018 40 weken lang 8 uur in de week reguliere peuteropvang volgen plus 8 uur VVE. Het verzamelinkomen van de ouders is € 50.000,- en het vastgestelde uurtarief is € 7,45 voor de reguliere opvang.
Het vastgestelde uurtarief voor VVE bedraagt in 2018 € 8,50 en het vaste jaarbedrag is € 500,-
De subsidie aan de houder bedraagt voor deze peuter dan: 320 x (€ 7,45-€1,48) + 320 x € 8,50 + € 500 = € 5.130,40

Artikel 16:5 Subsidieplafond
Dit artikel spreekt voor zich.

Artikel 16:6 Weigeringsgrond
De subsidie wordt geweigerd voor een specifieke locatie indien daar sprake is van een bestuursrechtelijke handhavingsprocedure. De houder kan in dat geval nog wel subsidie aanvragen voor andere locaties gelegen in de gemeente Zwolle.

Artikel 16:7 Subsidieverlening
Dit artikel spreekt voor zich.

Artikel 16:8 Subsidieverplichtingen
Sub a: Aangezien de subsidie wordt verleend op werkelijke aantallen peuters, is het van belang inzicht te hebben in de reële aantallen peuters op de verschillende locaties van de houder. In dit artikel wordt voorgeschreven dat binnen 2 weken na afloop van een kwartaal een bezettingsoverzicht (per locatie) wordt overlegd.
Mocht er sprake zijn van een grote afwijking van de gegevens die bij de aanvraag zijn overlegd (meer dan 20%), dan zal de subsidieverlening daarop worden aangepast.
Sub d: peuters vanuit gemeenten buiten de gemeente Zwolle zijn welkom op peuteropvanglocaties, maar komen niet voor subsidie in aanmerking. In het geval er wachtlijsten (dreigen te) ontstaan, dan dienen de Zwolse peuters voorrang te krijgen op de peuters van buitenaf.
Dit rest van dit artikel spreekt voor zich.

Artikel 16:9 Kwaliteitseisen peuteropvang
Dit artikel spreekt voor zich.

Artikel 16:10 Aanvraag vaststelling subsidie
Dit artikel spreekt voor zich. Er wordt een specifiek vaststellingsformulier door het college vastgesteld.

Artikel 16:11 Overgangsbepalingen
Lid 1: deze bepaling is slechts van toepassing voor aanvragen voor de periode van september 2018 tot januari 2019. Subsidieaanvragen voor het kalenderjaar 2019 en verder volgen de reguliere indieningstermijn voor subsidies als beschreven in de ASV.
Lid 2: Houders die een subsidieaanvraag willen doen voor peuteropvang, maar nog niet kunnen voldoen aan het VVE-vereiste, krijgen tot uiterlijk 1 juli 2020 (dus gedurende maximaal 2 jaar na inwerkingtreding van deze regeling) de mogelijkheid hier alsnog aan te voldoen.
Wel kunnen houders met het afgeven van een intentieverklaring voor VVE reeds per september 2018 reguliere peuteropvang aanvragen op grond van deze regeling.

Artikel 16:12 inwerkingtreding en citeertitel
Dit artikel spreekt voor zich.

Swollwacht GROEN LINKS D66 PvDA

MOTIE

De Raad van de gemeente Zwolle in vergadering bijeen op 10 oktober 2016

Onderwerp: **Strategische onderwijsagenda – gezamenlijke aanpak taalachterstand kinderen en ouders**

Gelet op:

- In de Strategische onderwijsagenda opgenomen is, dat alle Zwolse peuters minimaal twee dagdelen per week gebruik kunnen maken van peuteropvang, zodat alle peuters in Zwolle gelijke kansen hebben;
- Daar waar sprake is van een taalachterstand, er de mogelijkheid is 2 extra dagdelen peuteropvang te krijgen;
- Dit gelijktijdig ouders de mogelijkheid biedt, gedurende deze dagdelen maatschappelijk te participeren;
- Echter dat daar waar sprake is van een taalachterstand bij peuters, dit veelal ook voor de ouders geldt;

Van oordeel dat:

- Het wegnemen van taalachterstanden, niet alleen de kansen voor kinderen vergroot, maar ook voor hun ouders, en daarmee hun mogelijkheden om maatschappelijk te participeren;
- Het mogelijk moet zijn de aanpak van taalachterstand bij kinderen te verbinden aan de aanpak van taalachterstand bij hun ouders;
- Daarmee tevens een intensiever contact tussen organisatie (peuteropvang-onderwijsinstelling) en ouders wordt bevorderd en dat dit een gunstige uitwerking kan hebben op de belangrijke verbinding tussen gezin en instelling (zeker waar in een later stadium inzet wordt gevraagd van de Driehoek-Leerling-Ouders-School);

Roept op dat:

- Het College in het te formuleren beleid op basis van de Strategische onderwijsagenda, betreffende voorschoolse voorzieningen, aandacht geeft aan een gezamenlijke aanpak van taalachterstand bij kinderen en hun ouders.

En gaat over tot de orde van de dag!

Swollwachtfractie;	GroenLinks	D66	PvdA
Cemal Yildirim	Patrick Rijke	Claudia van Bruggen	Eefke Meijerink
Silvia Bruggenkamp		Martin bleijenburg	Sanneke Snuverink

Met algemene stemmen aangenomen
10-10-2016

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	42531
Onderwerp	Beleidsplan Voorschoolse Voorzieningen

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 06-02-2018

besluit:

1. In te stemmen met de Beleidsplan Voorschoolse Voorzieningen 2018-2021

2. De subsidie(deel)verordening Voorschoolse Voorzieningen (hoofdstuk 16 ASV) – zoals bijgevoegd in bijlage - vast te stellen.

3. De motie 'Gezamenlijke aanpak taalachterstand kinderen en ouders (M7-1)' hiermee te beantwoorden.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 12 maart 2018

onderwerp	Strategie afbouwen Stadshagen
portefeuillehouder	René de Heer
informant	Helmich, Marjolijn
medeopstellers	
afdeling	Proces- Programma- en Projectmanagement
bijlagen	Voorstel: Beslisnota Strategie afbouwen Stadshagen Bijlage: Kaartbeeld strategie afbouwen Stadshagen Bijlage: Korte terugblik debatronde 5 februari 2018- Strategie afbouwen Stadshagen -. Ontwikkeling Breezicht Stadshagen Bijlage: 2018-03--12 M9-1 Haast maken met betaalbare woningen Bijlage: 2018-03-12 M9-2 Chillplekken voor jongeren in Stadshagen Bijlage: 2018-03-12 Raadsbesluit Strategie afbouwen Stadshagen

Voorgesteld besluit raad

1. In te stemmen met het eerder tot ontwikkeling brengen van en de daarbij behorende strategie voor het afbouwen van het niet prioritair gebied in Stadshagen.

voorstel

Zwolle

Beslisnota voor de raad

Datum 16 januari 2018

Openbaar

Onderwerp	Strategie afbouwen Stadshagen
Versienummer	1
Portefeuillehouder	R. de Heer
Informant	M. Helmich
Eenheid/Afdeling	Projectontwikkeling
Telefoon	06 - 5478 2609
Email	m.helmich@zwolle.nl
Bijlagen	1. Kaartbeeld strategie afbouwen Stadshagen

De Raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1 In te stemmen met het eerder tot ontwikkeling brengen van en de daarbij behorende strategie voor het afbouwen van het niet prioritair gebied in Stadshagen.

Datum 16 januari 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
Vanwege de economische crisis en slechte situatie op de woningmarkt is in 2013 met de vaststelling van de Ontwikkelstrategie Stadshagen besloten de ontwikkeling van Stadshagen te splitsen in een prioritair en niet prioritair gebied. In het prioritaire gebied (zie onderstaand kaartje: gebied binnen de rode lijnen) is in een periode van tien jaar de bouw van 2.025 woningen voorzien, gefaseerd in 180 woningen per jaar voor de eerste vijf jaar (tot 2017) en daarna 225 woningen per jaar tot 2023. De actuele grondexploitatie omvat het prioritaire gebied. Het niet prioritaire gebied (idem: gebied buiten de rode lijnen) zou pas na 2023 tot ontwikkeling worden gebracht.

Inmiddels is de situatie op de woningmarkt aanzienlijk verbeterd en is de vraag naar woningen hoog. Vanaf 2017 is daarom de sprong naar 300 woningen per jaar gemaakt. Dit is overeenkomstig de Woonvisie (vastgesteld door de Raad op 8 mei 2017). De Woonvisie gaat voor Stadshagen uit van de bouw van 3.000 woningen de komende tien jaar, hetgeen gemiddeld 300 woningen per jaar inhoudt. Door deze versnelling ten opzichte van de Ontwikkelstrategie Stadshagen, dienen we eerder dan is aangenomen het niet prioritaire gebied tot ontwikkeling te brengen. Met deze Raadsnota doen we een voorstel voor de strategie voor de fasering en productie van deze woningaantallen in Stadshagen.

Daarnaast wordt sinds kort gesproken over verder ophogen van de woningbouwproductie naar 800 woningen per jaar voor heel Zwolle. Wanneer het uitgangspunt wordt gehanteerd dat 50% hiervan in Stadshagen gebouwd wordt, resulteert dit in een productie van 400 woningen per jaar. In 2018 wordt de verhoging van de productie verder uitgewerkt in een nog op te stellen Ontwikkelstrategie Wonen

welke vervolgens ter besluitvorming zal worden aangeboden aan uw Raad. De consequenties van deze Ontwikkelstrategie Wonen voor Stadshagen worden dan opnieuw in beeld gebracht en met een strategie hiervoor aan u voorgelegd.

Met de omgevingsvisie deel 1 heeft de gemeente Zwolle als topambitie gesteld dat Zwolle in 2050 klimaatbestendig en energieneutraal is. Dat vraagt voor de bestaande stad een ingrijpende energietransitie. Voor nieuw te realiseren woongebieden is het uitgangspunt dat deze bij aanvang energieneutraal worden gerealiseerd. Ook zal met de ontwikkeling van de nieuw te realiseren woongebieden rekening gehouden worden met de verwachte klimaatsverandering.

Beoogd effect
Met deze Raadsnota wordt een fasering en planning voorgesteld voor het afbouwen van de prioritaire en niet prioritaire gebieden in Stadshagen in de periode 2017 t/m 2027. Ons doel is de beoogde bouwproductie van gemiddeld 300 woningen per jaar in Stadshagen te realiseren vanuit onze ambitie om van Stadshagen een aantrekkelijke, duurzame en klimaatbestendige wijk te maken.

Argumenten
1.1 De komende 10 jaar 3.000 woningen overeenkomstig de Woonvisie in Stadshagen te kunnen realiseren.
De resterende plancapaciteit in het prioritaire gebied is ongeveer 1.250 woningen. De Woonvisie gaat uit van 3.000 woningen voor de komende 10 jaar. Om deze opgave te kunnen realiseren zal de overstap dienen te worden gemaakt naar de niet prioritaire gebieden.

1.2 Het risico op verlies van productie te beperken.
De laatste jaren is door de crisis een aantal locaties niet afgerond en/of langjarig lagen er terreinen braak naast al opgeleverde woningen. Dat was het gevolg van de ingetreden crisis en de strategie om voor nog enige productie elk initiatief tot woningbouwontwikkeling aan te moedigen en te realiseren. Logica van de bouwstroom en/of locatie was daaraan ondergeschikt. Dat heeft naast de gewenste productie wel geleid tot overlast voor bewoners en ook tot meerkosten voor de grondexploitatie. Nu de markt weer aantrekt bouwen we de bestaande gebieden (Frankhuis, (Vrij) Werkeren en Breecamp) als eerste af.

Om te voorkomen dat bij een eventuele volgende crisis weer meerdere gebieden met stagnatie en braakligging worden geconfronteerd, hanteren we het uitgangspunt dat niet meer dan twee gebieden tegelijkertijd op de markt zijn. Dat draagt bij aan een divers aanbod, aan behoudt van bouwproductie mocht zich een probleem op één van beide locaties voordoen en aan risicospreiding in de grondexploitatie.

Planning[1] van twee verschillende gebieden per jaar:

2018:	bestaande prioritaire gebieden afbouwen en Breecamp Noord (niet prioritair gebied)[2].
2019:	Breecamp Noord en Breezicht Zuid (prioritair gebied)
2020-2022:	Breezicht Zuid en Tippe (niet prioritair gebied)
2023-2025:	De Tippe en Breezicht Noord (niet prioritair gebied)
2026-2027:	De Tippe en Breecamp West (derden)

1.3 Een divers en gevarieerd woningaanbod voor woningzoekenden bieden.
De verschillende gebieden in Stadshagen hebben elk een eigen identiteit en bieden daarmee een divers en gevarieerd woningaanbod voor de woningzoekenden. Door twee gebieden gelijktijdig te ontwikkelen is er voor iedere woningzoeker wat wils. Zo heeft Breezicht, nabij de Mastenbroekerpolder, een wat lagere woningdichtheid met gemiddeld wat duurdere woningen in een groene setting. Terwijl in

[1] De jaartallen in de planning betreft het moment van uitgifte grond. Oplevering van de woningen vindt doorgaans plaats één jaar na uitgifte van de grond.
[2] Op 22 mei 2017 heeft uw Raad reeds het besluit genomen Breecamp Noord tot ontwikkeling te brengen.

De Tippe, dichter bij het centrum van Zwolle, in een stedelijke context wordt gebouwd met hogere woningdichtheden en gemiddeld wat goedkopere woningen.

In alle gebieden bouwen we een gevarieerd aanbod in de mix bereikbaar, middelduur en duur en zowel in de huur als koop. Voor het prioritaire gebied is hierbij de woningdifferentiatie uit de Ontwikkelstrategie Stadshagen het uitgangspunt: 30 % bereikbaar, 50 % middelduur en 20 % duur (gemiddeld over alle buurten). Deze Ontwikkelstrategie bevat geen uitgangspunten voor het niet prioritaire gebied. Daarvoor wordt aansluiting gezocht op de woningdifferentiatie vastgesteld in de Woonvisie 30 % bereikbaar, 40 % middelduur en 30 % duur.

1.4 Met de planning en fasering voor het afbouwen van Stadshagen de woningbouwaantallen te faciliteren.
Voor de planning en fasering wordt voorgesteld om niet meer dan twee locaties tegelijkertijd op de markt te hebben. Hieronder geven wij per gebied een korte omschrijving.

Prioritair gebied:

Bestaande gebieden (2017 en 2018, 495 woningen)
Het afronden van de laatste bouwvelden in de bestaande wijken Frankhuis, (Vrij) Werkeren en Breecamp.

Waaranders (2018, 50 woningen)
Woningbouwproject met zorgwoningen in Park de Stadshoeve.

Breezicht Zuid (2019 – 2022, 625 woningen)
Het zuidelijke gedeelte van Breezicht behoort bij het prioritair gebied, maar is nog niet in ontwikkeling genomen. De plancapaciteit in Breezicht Zuid is ongeveer 625 woningen. De planvorming voor dit gebied is in volle gang. Het doel is om een klimaatbestendige, waterrobuuste en duurzame woonbuurt te realiseren waar het aangenaam en comfortabel wonen is. Tegelijkertijd met deze beslisnota wordt het stedenbouwkundig plan voor Breezicht aan uw Raad voorgelegd.

Uitbreiding winkelcentrum (2020, minimaal 75 woningen)
De planvorming voor de uitbreiding van het huidige winkelcentrum in Stadshagen is gestart. Er wordt gewerkt aan een massastudie waaruit het programma (voorzieningen, woningen, parkeren en openbare ruimte) volgt. Aansluitend volgt de vertaling naar het woningbouwprogramma: aantallen en prijsdifferentiatie.

Niet prioritair gebied:

De gronden van het niet prioritaire gebied in Stadshagen bevinden zich in de NNIEGG (Nog Niet In Exploitatie Genomen Gronden). Zodra één van deze gebieden tot ontwikkeling wordt gebracht, zal de Raad worden geïnformeerd over het stedenbouwkundig plan inclusief financiële haalbaarheid en worden gevraagd te besluiten de NNIEGG vrij te geven.

Breecamp Noord (2018 – 2019, 200 woningen)
In het verleden is voor Breecamp Noord een stedenbouwkundig plan vastgesteld en het bouwrijp maken gestart. Dat was vóór het intreden van de crisis en het besluit om een prioritair gebied in te stellen. Er is relatief weinig inzet nodig om hier productie te realiseren. Dit geeft zekerheid van voldoende productie in 2018 en geeft voldoende aanbod van vrije kavels in Stadshagen naast het meer projectmatige woningaanbod in Breezicht Zuid.

De Tippe (2020 – 2027, 1.050 woningen)
Als Breecamp Noord is afgerond kan De Tippe als ontwikkellocatie naast Breezicht worden bijgeschakeld. Dit is na Breecamp Noord de volgende locatie van het niet prioritaire gebied die tot ontwikkeling wordt gebracht. Voor De Tippe gaan we vooralsnog uit van de geprogrammeerde

aantallen (1.050). Het kan zijn dat in het kader van de versnelling meer woningen aan De Tippe worden toegevoegd. Om de productie te behalen zoals in deze nota is beschreven starten we begin 2018 met de planvorming voor De Tippe met het formuleren van ambities en het opstellen van een visie.

Breezicht Noord (2023 – 2025, 475 woningen)
Als Breezicht Zuid is afgerond zal Breezicht Noord worden gerealiseerd. Dit gaat dan gelijk op met De Tippe.

Derden:

Breecamp West (2025 – 2027, 427 woningen)
Deze locatie kan aansluitend op Breezicht Noord worden ontwikkeld en heeft net als Breezicht Noord een groene uitstraling. Daarmee is dit gebied complementair aan de ontwikkeling van De Tippe wat dan ook nog in productie is. Het gebied is volledig in eigendom van derden.

Onderstaand overzicht geeft het totaalbeeld van locaties met de daarbij behorende aantallen in de tijd gezet op basis van datum gronduitgifte.

woning aantal per locatie	totaal	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Prioritair												
Bestaande gebieden	495	331	164									
'Waaranders'	50		50									
Uitbreiding winkelcentrum	75				75							
Breezicht Zuid	625			200	150	150	125					
	1.245											
Niet Prioritair												
Breecamp Noord	200		100	100								
De Tippe	1.050				100	150	175	150	150	150	150	25
Breezicht Noord	475							160	165	150		
	1.725											
Derden												
Breecamp West	427										150	277
	427											
Totaal	3.397	331	314	300	325	300	300	310	315	300	300	302

Deze kwantitatieve analyse van de opgave voor Stadshagen is met onze ontwikkelpartners besproken en wordt door hen onderschreven. De vertaling naar de kwalitatieve opgave (woonmilieus, doelgroepen en betaalbaarheid) dient voor een deel van de plannen nog plaats te vinden.

Financiën
Deze planning zal worden aangehouden bij de actualisatie van de grondexploitatie Stadshagen in 2018. Deze planning, welke een hoger tempo betekent ten opzichte van de huidige uitgangspunten, zal er naar verwachting toe leiden dat het resultaat verbetert. Over de mate waarin dit zich voordoet, wordt bij het MPV 2018 aan de Raad gerapporteerd.

Risico's
Versnellen betekent dat alle seinen op groen moeten staan. Er ligt een aantal risico's op de loer. Er moet eerder dan voorzien uitgeefbare grond beschikbaar zijn. Dat vereist veel inzet vanuit de gemeente en onze ontwikkelpartners om tijdig plannen gereed te hebben. Naast deze capaciteitsvraag zien we op dit moment wachttijden in de aannemerij, gebrek aan vakspecialisten, en lange en verder oplopende levertijden op de bouwmarkt. Het is belangrijk om op basis van de (on)mogelijkheden van alle partijen afspraken over de gewenste woningproductie te maken.

Datum 16 januari 2018

Ten slotte is de stemming op de woningmarkt nu weer positief maar niet uitgesloten kan worden dat over een aantal jaren een volgende stagnatie zich zou kunnen voordoen.

Communicatie
Bij ieder afzonderlijk gebied dat binnen Stadshagen in ontwikkeling wordt genomen, worden omwonenden/belanghebbenden/geïnteresseerden zoveel mogelijk betrokken en op de hoogte gehouden van de plannen voor het betreffende gebied door middel van informatiebijeenkomsten, bewonersbrieven en berichten op de website. In de bestaande buurten waar gebouwd wordt is de gemeente twee keer per jaar aanwezig om met buurtbewoners de ontwikkelingen door te nemen. Verder worden de gebruikelijke communicatiekanalen ingezet (social media, persberichten en -presentaties).

Vervolg
De strategie zoals in deze beslisnota is verwoord is een kwantitatieve analyse. Na het raadsbesluit wordt samen met de beleidsafdeling Wonen en onze ontwikkelpartners een kwalitatieve analyse gemaakt. Planvorming voor De Tippe start begin 2018.

Volgens deze planning zou Stadshagen na 2027 niet meer beschikken over uitgeefbare gronden.

Openbaarheid
Deze beslisnota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	42595
Onderwerp	Strategie afbouwen Stadshagen

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 23-01-2018

besluit:

1. In te stemmen met het eerder tot ontwikkeling brengen van en de daarbij behorende strategie voor het afbouwen van het niet prioritair gebied in Stadshagen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Strategie afbouwen Stadshagen

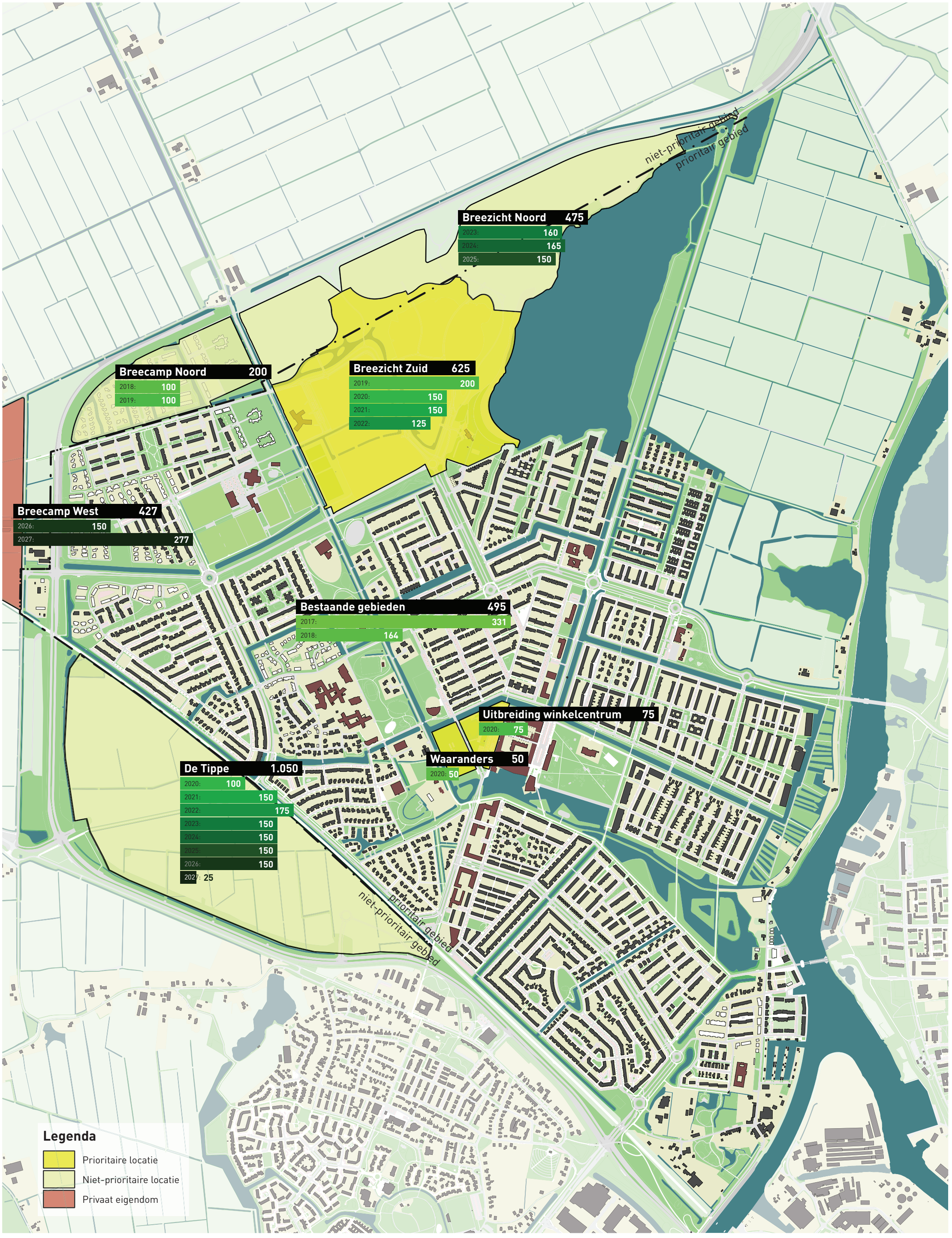

Korte terugblik raadsplein debatronde 5 februari 2018

Strategie afbouwen Stadshagen / Ontwikkeling Breezicht Stadshagen

Het betreft behandeling van de beslisnota ‘Strategie afbouwen Stadshagen’ en de beslisnota ‘Ontwikkeling Breezicht Stadshagen’. Deze twee beslisnota’s worden gecombineerd behandeld. Vanwege de slechte situatie op de woningmarkt is in 2013 besloten de ontwikkeling van Stadshagen te splitsen in een prioritair en niet prioritair gebied. Inmiddels is de situatie op de woningmarkt aanzienlijk verbeterd. De komende jaren worden er dan ook ieder jaar 300 woningen gebouwd. Om dit te kunnen realiseren moeten de niet-prioritaire gebieden eerder tot ontwikkeling worden gebracht. De raad wordt gevraagd hiermee in te stemmen en met de daarbij behorende strategie voor het afbouwen van Stadshagen. Ook wordt de raad op basis van een aparte beslisnota gevraagd kennis te nemen van het Stedenbouwkundig Plan Breezicht. En tevens Breezicht aan te wijzen als interferentiegebied voor bodemenergiesystemen. De bedoeling is een klimaatbestendige, water robuuste en energie neutrale woonbuurt in Stadshagen te realiseren. Tijdens het debat laten alle woordvoerders weten in te stemmen met de voorstellen. Wat de plannen voor Breezicht betreft is men vooral blij met het klimaatbestendige en energieneutrale karakter van de wijk. Wel worden er een aantal opmerkingen gemaakt onder meer over de bereikbaarheid, de voorzieningen, het groen en het parkeren. Zo overweegt een van de fracties een motie in te dienen voor een onderzoek naar de verkeersontsluiting en wil een andere fractie graag dat de wijk natuurinclusief wordt ontworpen. Alle fracties gaan in op de percentages voor de verdeling tussen goedkope en dure woningen. Wethouder De Heer geeft aan dat er sprake is van een stedelijke opgave. Voor een goede verdeling van de nieuw te bouwen woningen tussen goedkoop, middel duur en duur moet er naar de hele stad worden gekeken. De discussie over de percentages moet wat de wethouder betreft dan ook plaatsvinden bij het debat over de ontwikkelstrategie wonen en niet op buurtniveau. Basis voor de juiste verdeling vormt het woononderzoek waarover de raad eind vorig jaar is geïnformeerd. Aan het eind van het debat is de conclusie dat de standpunten zijn gedeeld en dat de wethouder voldoende is ingegaan op de ingebrachte punten. Beide beslisnota’s kunnen worden geagendeerd voor de besluitvormingsronde van 12 maart 2018.

PvdA GROEN LINKS SP

Motie: Haast Maken Met Betaalbare Woningen
De gemeenteraad van Zwolle in vergadering bijeen op 12 maart 2018:

Overwegende dat:
- De woningmarkt in Zwolle oververhit is;
- Uit de woningmarktanalyse van Companen blijkt dat er de komende jaren vooral een toename van behoefte is aan de goedkopere huur- en koopwoningen.
- Er de komende 10 jaar 6000 woningen worden bijgebouwd in Zwolle, waarvan 3000 in Stadshagen
- De Ontwikkelstrategie Wonen nog moet worden vastgesteld door de gemeenteraad;
- De kans aanwezig is dat deze Ontwikkelstrategie aanleiding geeft om de huidige woningverdeling 30% bereikbaar 40% middelduur 30% duur te herzien;
- Er in Breezicht al gebouwd gaat worden voordat de Ontwikkelstrategie is vastgesteld.

Van mening dat:
- Er met voorrang sociale huurwoningen en goedkope tot middeldure woningen moeten worden gebouwd;
- Er geen grote nieuwe bouwprojecten moeten worden gestart zonder dat de raad over de Ontwikkelstrategie Wonen heeft gesproken;
- Dit niet tot vertraging van huidige bouwplannen moet leiden.

Verzoekt het college:
- zo snel mogelijk de Ontwikkelstrategie Wonen met de raad te delen;
- tot de Ontwikkelstrategie Wonen is vastgesteld, de raad middels informatienota's op de hoogte te houden van grote bouwplannen die al zijn gestart (bijv. de Tippe), zodat indien nodig tussentijds kan worden bijgestuurd;
- nog geen nieuwe grote bouwplannen te maken voor de Ontwikkelstrategie is vastgesteld.

PvdA Zwolle	GroenLinks	SP
Patty Wolthof	Michiel van Harten	Brammert Geerling

Voor: PvdA, SP en GroenLinks
Verworpen 12-03-2018

PvdA D66 GROEN LINKS SP

M 9-2

VVD ChristenUnie Zwolle CDA

Motie: Chillplekken voor jongeren in Stadshagen

De raad van Zwolle in vergadering bijeen op 12 maart 2018:

Constaterende dat:

- er weer volop gebouwd gaat worden in Stadshagen;
- Stadshagen heel veel jongeren huisvest;
- er op dit moment nog steeds voorzieningen ontbreken voor jongeren van 12-18 jaar (ondanks een eerdere motie uit 2013);
- dit ook blijkt uit het buurt-voor-buurtonderzoek
- er bij de nieuw te bouwen wijk Breezicht wel rekening wordt gehouden met voorzieningen voor kinderen tot 12 jaar;
- dit voor 12+-ers niet het geval is.

Van mening dat:

- deze jongeren een plek verdienen in hun wijk waar ze kunnen chillen/hangen;
- dit goed is voor zowel de jongeren als voor de leefbaarheid in de hele wijk;
- het college moet inspelen op deze behoefte met de ontwikkelplannen voor de nieuw te bouwen wijken.

Roept het college op:

- in haar nieuwbouwplannen rekening te houden met ruimte voor voorzieningen voor de doelgroep 12 jaar en ouder
- in samenspraak met jongeren te onderzoeken wat voor soort voorzieningen zij nog nodig hebben
- de raad op de hoogte te stellen van de uitkomsten van dit onderzoek

PvdA Zwolle	D66 Zwolle	GroenLinks	SP
Patty Wolthof	Mark Oldengarm	Michiel van Harten	Sandra Drost

VVD	ChristenUnie	CDA
Aly van de Vegte	Reinier Mulder	martijn vd veen
Thom van Campen		

Met algemene stemmen aangenomen 12-03-2018

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	42595
Onderwerp	Strategie afbouwen Stadshagen

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 23-01-2018

besluit:

1. In te stemmen met het eerder tot ontwikkeling brengen van en de daarbij behorende strategie voor het afbouwen van het niet prioritair gebied in Stadshagen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 12 maart 2018

onderwerp	Ontwikkeling Breezicht Stadshagen
portefeuillehouder	René de Heer
informant	Helmich, Marjolijn
medeopstellers	
afdeling	Proces- Programma- en Projectmanagement
bijlagen	Voorstel: Beslisnota Ontwikkeling Breezicht Stadshagen Bijlage: 1. Stedenbouwkundig Plan Breezicht, januari 2018 Bijlage: 2. Toelichting financiële haalbaarheid Breezicht, december 2017 VERTROUWELIJK Bijlage: Korte terugblik debatronde 5 februari 2018- Strategie afbouwen Stadshagen -. Ontwikkeling Breezicht Stadshagen Bijlage: 2018-03-12 M10-1 Stadsnatuur versterken Bijlage: 2018-03-12 M10-2 Bereikbaarheid Stadshagen Bijlage: 2018-03-12 Raadsbesluit Ontwikkeling Breezicht Stadshagen

Voorgesteld besluit raad

1. Kennis te nemen van het Stedenbouwkundig Plan Breezicht, januari 2018.
2. Breezicht aan te wijzen als interferentiegebied voor bodemenergiesystemen.
3. Kennis te nemen van de financiële haalbaarheid (bijlage verstrekt onder oplegging van geheimhouding op grond van artikel 25 lid 2 Gemeentewet: Toelichting financiële haalbaarheid Breezicht, december 2017) en in te stemmen met het financieel als één geheel beschouwen van Breezicht.
4. In te stemmen met de aanpassing van de huidige grens van prioritair en niet prioritair gebied in Breezicht overeenkomstig de in het Stedenbouwkundig Plan gehanteerde plangrenzen voor Breezicht Zuid en Breezicht Noord. Waarbij Breezicht Zuid prioritair gebied blijft en Breezicht Noord niet prioritair gebied blijft.
5. In te stemmen met het voorstel voor speelvoorzieningen in Breezicht in afwijking van het speelbeleid.

voorstel

Zwolle

Beslisnota voor de raad

Datum 16 januari 2018

Openbaar

Onderwerp	Ontwikkeling Breezicht Stadshagen
Versienummer	1
Portefeuillehouder	R. de Heer
Informant	M. Helmich
Eenheid/Afdeling	Projectontwikkeling
Telefoon	06 - 5478 2609
Email	m.helmich@zwolle.nl
Bijlagen	1. Stedenbouwkundig Plan Breezicht, januari 2018 2. Toelichting financiële haalbaarheid Breezicht, december 2017 **(vertrouwelijk)**

De Raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1. Kennis te nemen van het Stedenbouwkundig Plan Breezicht, januari 2018.
2. Breezicht aan te wijzen als interferentiegebied voor bodemenergiesystemen.
3. Kennis te nemen van de financiële haalbaarheid (bijlage verstrekt onder oplegging van geheimhouding op grond van artikel 25 lid 2 Gemeentewet: Toelichting financiële haalbaarheid Breezicht, december 2017) en in te stemmen met het financieel als één geheel beschouwen van Breezicht.
4. In te stemmen met de aanpassing van de huidige grens van prioritair en niet prioritair gebied in Breezicht overeenkomstig de in het Stedenbouwkundig Plan gehanteerde plangrenzen voor Breezicht Zuid en Breezicht Noord. Waarbij Breezicht Zuid prioritair gebied blijft en Breezicht Noord niet prioritair gebied blijft.
5. In te stemmen met het voorstel voor speelvoorzieningen in Breezicht in afwijking van het speelbeleid.

Datum 16 januari 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
Met de informatienota over Stadshagen (d.d. 24 januari 2017) informeerden wij u over het proces van planvorming voor Breezicht en gaven wij aan bij consensus met de claimhouders (VanWonen, Bouwinvest en de drie Zwolse woningcorporaties) over het Stedenbouwkundig Plan deze samen met de grondexploitatie aan u voor te leggen. Gezamenlijk met alle partijen is in 2017 een visie voor Breezicht Zuid vastgesteld en vervolgens uitgewerkt tot een Stedenbouwkundig Plan. Hiermee wordt het ruimtelijk kader voor de ontwikkeling van Breezicht Zuid vastgelegd.

Na Breecamp is Breezicht de volgende nieuwe woonbuurt in Stadshagen. De opgave voor Breezicht is een aantrekkelijke woonbuurt te realiseren met circa 1.140 woningen voor verschillende doelgroepen en bijbehorende voorzieningen. De ambities voor Breezicht zijn klimaatbestendig, waterrobuust en energieneutraal en een woningbouwprogramma dat aansluit op de ontwikkelingen in Zwolle, de vraag van bewoners uit Stadshagen én het specifieke karakter van Breezicht: een groen en suburbaan woonmilieu.

Tegelijk met deze beslisnota voor Breezicht wordt u ook de beslisnota aangeboden over het afbouwen van Stadshagen en het eerder tot ontwikkeling brengen van het niet-prioritair gebied. Ook Breezicht is opgedeeld in een prioritair gebied (Breezicht Zuid) en niet-prioritair gebied (Breezicht Noord). Met de Ontwikkelstrategie Stadshagen uit 2013 is een keurige rechte lijn op de kaart getrokken die Breezicht Zuid en Breezicht Noord van elkaar scheidt. In de loop van het planproces zijn deze grenzen veranderd. Breezicht is een landschappelijk vormgegeven woonbuurt met zes buurtschappen in een groenblauw landschap. Deze buurtschappen liggen verhoogd ten opzichte van het landschap waardoor ruimte ontstaat voor waterberging en infiltratie van regenwater vanuit de buurtschappen én bestaand Stadshagen. De twee buurtschappen van Breezicht Zuid (prioritair gebied) zijn stedenbouwkundig uitgewerkt tot een verkavelingsplan. Buurtschap Duinen ligt in het hart van Breezicht aan de Milligerplas en buurtschap Broeklanden ligt in het zuidwesten van de wijk. Voor het functioneren en de robuustheid van het watersysteem is het nodig om ook gedeeltelijk het niet-prioritaire deel van Breezicht direct als landschap in te richten.

Breezicht is aangepast aan de verwachte klimaatsverandering. De buurt wordt zo ingericht dat extreme regenval, perioden van droogte en hittegolven niet tot ernstige overlast leiden. Al het regenwater dat valt op de daken van de woningen en op wegen wordt oppervlakkig of via de ondergrond afgevoerd. Hiermee wordt afgeweken van de gangbare werkwijze in bestaand Stadshagen waarbij regenwater op eigen terrein in infiltratiekoffers moet worden opgevangen. Voor een waterrobuuste inrichting, die bestand is tegen de verwachte hevige buien als gevolg van klimaatverandering, is het niet wenselijk om afhankelijk te zijn van wat bewoners op eigen perceel doen. Daarom is ervoor gekozen om regenwater van daken collectief op te vangen en te verwerken in de openbare ruimte. Dat laat onverlet dat een watervriendelijke inrichting van tuinen met beperkte verharding, groene daken, regentonnen etc, bijdragen aan extra robuustheid.

Daarnaast worden de woningen in Breezicht energieneutraal ontwikkeld en wordt alle energie die in de openbare ruimte wordt gebruikt binnen Breezicht duurzaam opgewekt. Het streven van de ontwikkelende partijen is dat alle huishoudelijke energie duurzaam binnen de wijk wordt opgewekt (nul-op-de-meter).

De ambitie voor het woningbouwprogramma heeft zich vertaald in een woningdifferentiatie welke in lijn is met de stedelijke programmering 30% bereikbaar - 40% middenduur - 30% duur.
Door de ligging van Breezicht aan de rand van Stadshagen en de vormgeving als netwerk van buurtschappen in een groenblauw landschap sluit het Stedenbouwkundig Plan aan bij de vraag naar een groenstedelijk woonmilieu. Breezicht kan de doorstroming van bewoners uit Stadshagen die een volgende stap in hun wooncarrière willen maken, faciliteren. Daarbij staan de wensen van de toekomstige bewoners centraal.

Datum 16 januari 2018

Beoogd effect
Het realiseren van een klimaatbestendige, waterrobuuste en energieneutrale woonbuurt in Stadshagen voor verschillende doelgroepen (inclusief voorzieningen) met een woningbouwprogramma dat aansluit op de ontwikkelingen in Zwolle, de vraag van bewoners uit Stadshagen én het specifieke karakter van Breezicht: een groen en suburbaan woonmilieu.

Argumenten

2.1 Regie te voeren op de bodembelangen.
Voor een deel van de warmtevoorziening in Breezicht wordt naar verwachting gebruik gemaakt van bodemwarmte. Om negatieve beïnvloeding van bodemwarmtesystemen onderling te voorkomen en de belangen van bestaande bodemsystemen en de overige bodembelangen te kunnen waarborgen, is het nodig dat de gemeente hierop enige regie kan voeren. Binnen een interferentiegebied zijn nieuw aan te leggen bodemenergiesystemen vergunningplichtig (omgevingsvergunning met beperkte milieutoets).

3.1 Voor de financiële haalbaarheid van het plan Breezicht Zuid en Breezicht Noord gezamenlijk te beschouwen.
In de visie voor Breezicht Zuid werd nog uitgegaan van een haalbare grondexploitatie. Dat is in de loop van het planproces niet haalbaar gebleken door veranderde gebiedsgrenzen. De “plus” van Breezicht Zuid is daarmee verschoven naar Breezicht Noord. Door die gewijzigde gebiedsgrenzen is het noodzakelijk het grondexploitatiegebied en het NNIEGG gebied (Nog Niet In Exploitatie Genomen Gronden) in financieel administratieve zin, in overeenstemming te brengen. In de bijlage (Toelichting financiële haalbaarheid Breezicht, december 2017) wordt dat toegelicht.

4.1 Het realiseren van een waterrobuuste wijk.
Om de waterrobuuste ambitie van Breezicht te realiseren, is de wijk vormgegeven als landschap met verhoogde buurtschappen. Hierdoor ontstaat ruimte voor berging en infiltratie van regenwater vanuit de buurtschappen en bestaand Stadshagen. Voor het functioneren en de robuustheid van dit watersysteem is het noodzakelijk ook gedeeltelijk het niet-prioritaire deel van Breezicht direct als landschap in te richten.

4.2 Het creëren van een aantrekkelijk netwerk voor langzaam verkeer
Door het verbinden van de buurtschappen en het landschap in Breezicht Zuid met bestaande (recreatieve) routes in de directe omgeving, ontstaat een aantrekkelijk en fijnmazig netwerk voor bewoners van Breezicht én Stadshagen.

5.1 Het groene karakter van de wijk biedt mogelijkheden overal te spelen.
Het groen in de buurtschappen en het landschap van Breezicht wordt door wandel- en fietsroutes met elkaar verbonden waardoor een speelnetwerk ontstaat. Er wordt hierbij afgeweken van het gemeentelijk speelbeleid dat aangeeft dat binnen een bepaalde afstand van woningen een formele speelplek is. In Breezicht is voor veel bewoners de afstand tot centrale speelplekken groter dan het beleid aangeeft. Maar daar tegenover staat dat in de directe omgeving van de woningen veel goed bereikbare informele speelruimte is en er meer mogelijkheden zijn voor variatie in type speelplekken. Grotere centrale speelplekken bieden mogelijkheden tot meer ontmoeting en interactie. Met verschillende programma’s als ‘Zwolle Gezonde Stad’ en het ‘Actieplan Sport en Bewegen’ zet Zwolle zich in voor een gezonde leefomgeving die uitdaagt tot beweging. De centrale speelplekken in Breezicht bieden mogelijkheden tot bewegen (gezondheid) maar ook tot sociale interactie voor kinderen en hun ouders.

Financiën
Breezicht Zuid maakt onderdeel uit van de huidige prioritaire grondexploitatie voor Stadshagen. Binnen de opzet van die grondexploitatie, gebaseerd op normen per woning, past het resultaat van Breezicht Zuid zoals nu gepresenteerd bij dit Stedenbouwkundig Plan.

Breezicht Noord blijft niet prioritair gebied en daarmee NNIEGG gebied totdat ook daar gestart zal worden met de uitvoering van dit plan. Dit komt voort uit de strategie welke wordt voorgesteld voor het afbouwen van Stadshagen en de keus om maximaal twee gebieden tegelijkertijd in ontwikkeling te hebben. Zie beslisnota Strategie afbouwen Stadshagen, welke tegelijk met deze beslisnota voor Breezicht aan uw Raad ter besluitvorming wordt voorgelegd. Volgens deze strategie starten we met de planvorming Tippe en realiseren we eerst Breezicht Zuid voordat we de overstap naar Breezicht Noord maken. De uitvoering van het plan Breezicht Noord start conform de huidige planning in 2022. Voor die tijd wordt uw Raad ter besluitvorming een stedenbouwkundig plan en een grondexploitatie voorgelegd voor Breezicht Noord.

Voor een uitgebreide toelichting op de financiële haalbaarheid wordt verwezen naar de vertrouwelijke bijlage.

Beheer
Breezicht wordt een ruim opgezette, groene, klimaatbestendige en energieneutrale woonwijk die duurzaam in stand wordt gehouden. Hiervoor moet een goed beeld worden verkregen van de beheeropgave en de daarbij behorende middelen. Het beheerbudget van uitbreidingslocaties wordt ingevuld vanuit de normen voor stadsuitbreiding. Deze dateren uit 2008. Het inzicht is ontstaan dat de reguliere normen voor stadsuitbreiding onvoldoende passend zijn voor de geplande ontwikkeling. Dit blijkt onder andere uit:

- De verhouding openbare ruimte en aantal woningen wijkt af t.o.v. wat tot op heden gebruikelijk is. De ruime opzet van de wijk ligt hier aan ten grondslag.
- De specifieke inrichting voor klimaatrobuust en energieneutraal zorgt tevens voor een specifieke beheeropgave.
    - De klimaatbestendige ontwikkeling brengt vernieuwende elementen in de openbare ruimte met zich mee (zoals wadi's en waterbergende plas-draszones en rietzones), die de gemeente tot op heden nog niet in beheer heeft.
    - Er wordt gekozen voor een energieneutrale ontwikkeling van het gebied, inclusief de openbare ruimte. Ten behoeve van het openbare elektriciteitsverbruik (openbare verlichting en rioolgemalen) wordt een of meerdere collectieve zoninstallaties toegepast. Hiervoor geldt ook dat er een beheeropgave ontstaat die we elders nog niet kennen.

Op basis van de inventarisatie van de beheerkosten is de eerste prognose dat deze ca 20 - 25% hoger liggen dan de normen voor stadsuitbreiding waar momenteel mee gerekend wordt in de begroting[1].

De ingeschatte beheerkosten voor nieuwe beheerelementen worden in de verdere planvorming nader uitgewerkt. Met het Waterschap lopen gesprekken over de verdeling van de beheerkosten van de landschappelijke zones met een waterhuishoudkundige functie. Door de aanleg van wadi's worden investeringen in een hemelwaterriool en het beheer daarvan vermeden. Op grond hiervan worden de prognose voor de beheerkosten voor Breezicht Zuid verder aangescherpt. Parallel hieraan zal begin 2018 concernbreed een actualisering plaatsvinden van de huidige normen voor lasten stadsuitbreiding. In deze actualisering zullen de beheerkosten voor toekomstige ontwikkellocaties (waaronder Breezicht) worden meegenomen. Eventuele budgettaire gevolgen worden na akkoord over de gewijzigde normen voor lasten stadsuitbreiding jaarlijks in de meerjarenraming verwerkt.

[1] Ter indicatie: Voor Breezicht Zuid wordt voorlopig uitgegaan van een structurele financiële beheeropgave van circa € 250.000,-. Nadere beoordeling moet nog plaatsvinden. Uitgaande van de bestaande normen komt er circa € 200.000,- beschikbaar voor beheer.

Datum 16 januari 2018

Risico's
Breezicht is een onderdeel van de grondexploitatie van heel Stadshagen. In het kader van de grondexploitatie is een risico-analyse opgesteld. Hierover zal in het kader van heel Stadshagen worden gerapporteerd. Het risicoprofiel wordt als gemiddeld tot hoog ingeschat. Voor Breezicht als totaal geldt als een belangrijk risico dat de innovatieve ambities waterrobuust en energieneutraal zich nog moeten bewijzen qua functionaliteit en ook qua financiën. In de vertrouwelijke bijlage 'Toelichting op de financiële haalbaarheid Breezicht' is een financiële risico- en kansenanalyse opgenomen.

Communicatie
Op 15 november jl. heeft een informatieavond plaatsgevonden. Circa 130 belangstellenden hebben we mogen ontvangen. In het algemeen is er waardering voor het plan en onze ambities. Naast omwonenden die vooral geïnteresseerd zijn in hetgeen in hun directe woonomgeving wordt gebouwd, waren veel bezoekers geïnteresseerd in een huur- of koop woning en de mogelijkheden zich daarvoor in te schrijven.

Omwonenden/belanghebbenden/geïnteresseerden worden zoveel mogelijk betrokken en op de hoogte gehouden van de plannen voor Breezicht door middel van informatiebijeenkomsten, bewonersbrieven en berichten op de website. Verder worden de gebruikelijke communicatiekanalen ingezet (social media, persberichten en -presentaties).

Vervolg na besluitvorming
- Opstellen uitwerkingsplan als basis voor de omgevingsvergunningen (ter besluitvorming College van B&W 2e helft 2018).
- Uitwerken inrichtingsplan (gereed zomer 2018).
- Opstellen beeldkwaliteitsplan met de ontwikkelpartners (gereed medio 2018). Deze wordt ter goedkeuring aangeboden aan uw Raad om deze toe te kunnen voegen aan de Welstandsnota.
- Starten traject bouwplanontwikkeling (gereed eind 2018).
- Definitieve invulling beheerskosten i.r.t. (actualisatie) normen stadsuitbreiding (2018).
- Start bouwrijp maken en realisatie.

Openbaarheid
Deze beslisnota is openbaar. Op grond van artikel 25 lid 2 Gemeentewet is met een beroep op de economische en financiële belangen van de gemeente, zoals genoemd in artikel 10 lid 2 sub b van de Wob geheimhouding opgelegd ten aanzien van de bijlage 'Toelichting financiële haalbaarheid Breezicht, december 2017'.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	42622
Onderwerp	Ontwikkeling Breezicht Stadshagen

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 23-01-2018

besluit:

1. Kennis te nemen van het Stedenbouwkundig Plan Breezicht, januari 2018.
2. Breezicht aan te wijzen als interferentiegebied voor bodemenergiesystemen.
3. Kennis te nemen van de financiële haalbaarheid (bijlage verstrekt onder oplegging van geheimhouding op grond van artikel 25 lid 2 Gemeentewet: Toelichting financiële haalbaarheid Breezicht, december 2017) en in te stemmen met het financieel als één geheel beschouwen van Breezicht.
4. In te stemmen met de aanpassing van de huidige grens van prioritair en niet prioritair gebied in Breezicht overeenkomstig de in het Stedenbouwkundig Plan gehanteerde plangrenzen voor Breezicht Zuid en Breezicht Noord. Waarbij Breezicht Zuid prioritair gebied blijft en Breezicht Noord niet prioritair gebied blijft.
5. In te stemmen met het voorstel voor speelvoorzieningen in Breezicht in afwijking van het speelbeleid.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Stedenbouwkundig plan

Breezicht

januari 2018

Inhoud

1. Inleiding 3

2. Ambities 4
2.1 Duurzaamheidsambities 4
2.2 Waterrobuust Breezicht 4
2.3 Energieneutraal Breezicht 5
2.4 Woningbouw 6

3. Stedenbouwkundig plan 7
3.1 Breezicht 7
3.1.1 Noordelijke stadsrand 7
3.1.2 Landschap met buurtschappen 7
3.2 Buurtschappen 10
3.2.1 Duinen 10
3.2.2 Broeklanden 12
3.3 Woningbouw 14
3.3.1 Programma en woningcategorieën 14
3.3.2 Claimverdeling 15
3.4 Openbare ruimte 16
3.3.1 Verkeersstructuur 16
3.4.2 Parkeren 17
3.4.3 Water- en groenstructuur 18
3.4.4 Bewegen 19
3.4.5 Duurzame energie openbare ruimte en afval 19
3.4.6 Geluid 20
3.6 Beeldkwaliteit 20
3.5.1 Buurtschap Duinen 20
3.5.2 Buurtschap Broeklanden 20
3.7 Breezicht Noord 21

4. Civieltechnische aspecten 22
4.1 Grondbalans 22
4.2 Bouwlogistiek 22
4.3 Bouwrijp maken 22

5. Beheer openbare ruimte 23
5.1 Inleiding 23
5.2 Doel 23
5.3 Onderdelen 23
5.3.1 Grijs 23
5.3.2 Paars 23
5.3.3 Groen 23
5.3.4 Blauw 23

6. Financiële haalbaarheid 24
6.1 Achtergrond 24
6.2 Grondexploitatie 24
6.3 Resultaat 24
6.4 Risico's en kansen 24
6.5 Conclusie 24

7. Planning 25

8. Gebiedspositionering 26
8.1 Doelgroep Breezicht 26
8.2 Communicatie 26

9. Juridische aspecten 27
9.1 Bestemmingsplan 27
9.2 Planning uitwerkingsplan Breezicht Zuid 27

Context met daarin aangegeven Breezicht Zuid en de eerste twee buurtschappen

1. Inleiding

Na vaststelling in het Bestuurlijk Overleg Breezicht op 1 februari 2017 van de Visie Breezicht Zuid (hierna aan te duiden als visie) is gezamenlijk met de ontwikkelpartners verder gewerkt aan de vertaling hiervan naar het stedenbouwkundig plan. De opgave en ambities zoals verwoord in de visie zijn verder uitgewerkt. In dit stedenbouwkundig plan omschrijven we hoe we hieraan invulling geven.

Veel is uitgewerkt en uitgezocht, maar op onderdelen moeten nog definitieve keuzes en/of besluiten worden gemaakt. Bij de uitwerking hiervan naar definitieve plannen kan op detail worden afgeweken.

De gehanteerde buurtnamen (Breezicht Zuid, Breezicht Noord, Broeklanden en Duinen) zijn werktitels en zijn niet de beoogde toekomstige buurtnamen.

Visie 1 februari 2017
De opgave voor Breezicht is om in een aantrekkende woningmarkt het gebied versneld tot ontwikkeling te brengen met de claimhouders en binnen de contractuele afspraken, met een update van ambities en beleidsuitgangspunten en binnen de uitgangspunten van de gemeentelijke grondexploitatie. Met als doel een aantrekkelijke woonwijk te realiseren met circa 1.100 woningen waarvan circa 625 in Breezicht Zuid en 475 in Breezicht Noord voor verschillende doelgroepen inclusief voorzieningen. Klimaatbestending, waterrobuust en duurzaam worden de leidende principes bij de ontwikkeling van Breezicht. Hiermee willen we landelijk voorop lopen en als voorbeeld dienen voor andere ontwikkelingen. Start bouw medio 2018.

De ambities voor Breezicht hebben betrekking op:
1. Een klimaatbestendige en waterrobuuste ontwikkeling;
   Breezicht is een klimaatbestendige woonwijk. De gebouwen, tuinen, infrastructuur en openbare ruimte zijn waterrobuust en klimaatbestendig, waarbij extreem weer – hevige neerslag, droogte of hitte – nu en in de toekomst niet leidt tot grote overlast.

2. Een duurzame ontwikkeling;
   - Een woonomgeving waarin de bewoners zich prettig en veilig voelen en stimuleert tot sociale cohesie.
   - Een woonomgeving met een robuust en vanzelfsprekend energie-, water- en ecosysteem, welke is afgestemd op en rekening houdt met de beoogde doelgroepen. Voor de energievoorzieningen is een gasloos en energieneutraal Breezicht het uitgangspunt.
   - Een woonomgeving waarin verantwoord is omgegaan met de buitenruimte.
   - Een woonomgeving die is voorbereid op toekomstige mobiliteit.

3. Het woningbouwprogramma.
   Een woningbouwprogramma te realiseren dat aansluit op de ontwikkelingen in Zwolle, de vraag van bewoners uit Stadshagen én het specifieke karakter van Breezicht: een groen en suburbaan woonmilieu met in achtneming van de hiervoor geformuleerde nadere uitwerking.

2. Ambities

2.1 Duurzaamheidsambities

Klimaatbestendig, waterrobuust en energieneutraal zijn leidende principes.
De ambities op het gebied van duurzaamheid voor Breezicht zijn hoog. Klimaatbestendig, waterrobuust en energieneutraal zijn leidende principes bij de ontwikkeling.

Dat betekent dat Breezicht is aangepast aan de verwachte klimaatverandering. De buurt wordt zo ingericht dat extreme regenval, perioden van droogte en hittegolven niet tot ernstige overlast zullen leiden. Daarnaast worden de woningen in Breezicht ontwikkeld als energieneutraal (EPC 0) en wordt alle energie die in de openbare ruimte wordt gebruikt binnen Breezicht duurzaam opgewekt. Het streven van de ontwikkelende partijen is dat alle huishoudelijke energie binnen de wijk wordt opgewekt (nul-op-de-meter). Deze ambities zijn vanaf het begin van het ontwerpproces als leidende principes integraal meegenomen.

Specialisten op het gebied van waterhuishouding en energie en de stedenbouwkundigen en andere betrokken disciplines hebben intensief samengewerkt. In werkateliers, waarbij ook de ontwikkelpartners, het waterschap Drentse en Overijsselse Delta en de netbeheerder Enexis zijn betrokken, zijn oplossingsrichtingen verkend en zijn de duurzame ambities en ruimtelijke kwaliteit gecombineerd. Bij het ontwerp van een robuuste waterhuishouding is een dynamisch rekenmodel toegepast waarmee verschillende neerslagscenario's zijn gesimuleerd. Voor de duurzame warmtevoorziening is een marktconsultatie uitgevoerd.

Deze aanpak heeft geresulteerd in een uitwerking van de duurzaamheidambities waar alle partners achter staan. Voor water heeft de innovatieve aanpak geleid tot een vernieuwende robuuste waterhuishouding die optimaal gebruik maakt van de locatie specifieke omstandigheden (toepassen principes derde rivier). Daarnaast biedt de waterhuishouding van Breezicht een oplossing voor het waterbergingstekort van bestaand Stadshagen.

2.2 Waterrobuust Breezicht

Breezicht is een waterrobuuste woonbuurt die is aangepast op klimaatverandering
Bij de inrichting van Breezicht wordt rekening gehouden met de verwachte klimaatverandering.

Uitgangspunt is dat hevige buien met een kans op voorkomen van 1 maal in de 100 jaar zonder problemen (geen water op straat) kunnen worden verwerkt. Een extreme bui die gemiddeld 1 maal in de 250 jaar valt mag niet leiden tot wateroverlast voor woningen en cruciale infrastructuur. In deze extreme situatie wordt gecontroleerd water op parkeerplaatsen, in groenvoorzieningen en bepaalde secundaire straten geaccepteerd.

Doordat een waterrobuuste inrichting vanaf het begin van het ontwerpproces is meegenomen als ruimtelijke kwaliteit, draagt klimaatadaptatie ook bij aan het woongenot, de natuur- en landschapswaarden en recreatie in het gebied.

Het centrale landschap als buffer en koppeling met het grondwatersysteem
Breezicht bestaat uit hoger gelegen buurtschappen in een verlaagd centraal landschap. Het centrale landschap is dé waterbuffer voor Breezicht. Overtollige regenwater in de woongebieden wordt via watergangen, wadi's en groenzones afgevoerd naar deze waterbuffer. In deze buffer is tevens voldoende ruimte om het totale bergingstekort (ca 60.000 m^3) van bestaand Stadshagen op te vangen, zonder dat dit tot overlast leidt in de woongebieden.

De waterpartijen in het centrale landschap staan in directe verbindingen met regionale grondwatersysteem (principe van de derde rivier). In natte perioden stijgt het waterpeil in het centrale landschap door het regenwater dat hier wordt opgevangen. Bij hoge waterstanden in de waterpartijen zakt het water weg naar het grondwatersysteem en daalt het waterpeil langzaam. In droge perioden daalt het waterpeil in het centrale landschap. Doordat bij lage waterstanden grondwater toestroomt naar de waterpartijen blijft er altijd voldoende water in het centrale landschap (en in de woongebieden).

Met deze waterhuishouding wordt aangesloten bij het natuurlijk watersysteem. De natuurlijke dynamiek van hoge en lage waterpeilen versterkt de natuur- en landschapswaarden en het water is voor bewoners en bezoekers beleefbaar.
Uit de uitgevoerde modelstudie blijkt dat onder normale omstandigheden alle water binnen Breezicht kan worden opgevangen. Bij extreme buien wordt de Milligerplas benut als een extra berging. Daarmee wordt voorkomen dat er wateroverlast zou kunnen optreden in Breezicht en wordt het teveel aan water ook niet afgewenteld naar de Mastenbroekerpolder.

Ook bij extreme buien geen overlast voor woningen en cruciale infrastructuur
In Breezicht wordt al het regenwater dat valt op de daken van de woningen en overige bebouwing en op wegen oppervlakkig of via de ondergrond afgevoerd. Hiermee wordt afgeweken van het uitgangspunt in de overige delen van Stadshagen waarbij regenwater op eigen terrein in infiltratiekoffers dient te worden opgevangen. Voor een waterrobuuste inrichting is het niet wenselijk om afhankelijk te zijn van wat bewoners op eigen perceel doen. Daarom is ervoor gekozen om regenwater van daken collectief op te vangen en te verwerken. Dat laat onverlet dat een watervriendelijk inrichting van tuinen met beperkte verharding,

groene daken, regentonnen etc., bijdragen aan extra robuustheid.

In Broeklanden is een stelsel aanwezig van watergangen en wadi's. Hier kan overtollig water wegzakken naar de ondergrond. Als de wadi's vol zijn, wordt het water afgevoerd naar het centrale landschap. In Duinen wordt overtollig water ook zoveel mogelijk via groenzones naar het centrale landschap afgevoerd. In het centrale deel van Duinen is beperkt groen aanwezig. Om wateroverlast te voorkomen wordt het water in dit deel opgevangen in een infiltratieriool. Vanuit dit riool kan het water wegzakken in de bodem. Als het riool vol zit, wordt het water direct afgevoerd naar het centrale landschap.

In de woongebieden worden met zand diverse infiltratiestroken gerealiseerd. Hiermee wordt de aanwezige veen/kleilaag doorbroken en kan regenwater wegzakken naar het onderliggende grondwatersysteem. Deze infiltratiestroken komen onder de wegen, onder de wadi's en onder de woningen. Maar ook in de tuinen zijn infiltratiestroken voorzien. Hiermee wordt wateroverlast in tuinen en ondergelopen achterpaden voorkomen.

Berekeningen wijzen uit dat ook bij zeer hevig korte buien (die 1 keer in de 250 jaar kunnen voorkomen) er geen wateroverlast optreedt bij de woningen. Alle regenwater kan worden verwerkt in de watergangen, de wadi's, verlaagde groenstroken en het infiltratieriool. Uit de berekening blijkt dat lokaal op enkele wegen en of parkeerplaatsen korte tijd water kan komen te staan.
Bij de nadere uitwerking van de deelplannen wordt het systeem verder geoptimaliseerd om de kans op wateroverlast op wegen bij extreme situaties te minimaliseren.

2.3 Energieneutraal Breezicht

Breezicht is een aardgasloze buurt met energieneutrale woningen

Breezicht wordt ontwikkeld als een aardgasloze buurt met energieneutrale woningen (EPC 0). Dat betekent dat binnen Breezicht geen fossiele brandstoffen worden gebruikt en dat ernaar wordt gestreefd binnen de wijk net zo veel energie duurzaam op te wekken als door de bewoners en in de openbare ruimte wordt gebruikt.

Energiezuinige woning is de basis

Hoe minder energie een woning nodig heeft, hoe gemakkelijker het is om een woning energieneutraal te maken. Een groot deel van de benodigde energie wordt gebruikt voor het verwarmen van een woning. Daarom is er veel aandacht voor het goed isoleren van vloeren, wanden, dak en ramen. Woningen worden voorzien van een energiezuinige warmte-afgiftesyteem en een efficiënt ventilatiesysteem met warmteterugwinning. Hiermee is de warmtevraag van de woningen zo laag mogelijk. Alle benodigde elektriciteit voor de warmtepompen of andere voorzieningen ten behoeve van het verwarmen en koelen van de woning (= gebouwgebonden elektriciteit) wordt met zonnepanelen op de woning opgewekt.

Zonnepanelen voor huishoudelijk stroomverbruik

Het streven is dat alle benodigde gebruiksgebonden elektriciteit duurzaam wordt opgewekt, bijvoorbeeld met zonnepanelen op eigen woning, berging of carport. Bij de uitwerking van de architectuur is de zon-oriëntatie en het beschikbare dakoppervlak daarom een belangrijk aandachtspunt. Voor het stroomgebruik door huishoudelijke apparaten (= gebruiksgebonden elektriciteit) wordt uitgegaan van een energiebundel van ca. 2.600 kwh/jr per woning/ per jaar.

Duurzame warmtevoorziening

De warmtevraag van de energiezuinige woningen in Breezicht is laag. Dat maakt het mogelijk dat de woningen worden voorzien van een individuele warmtevoorziening voor verwarming en voor warm water. Het toepassen van een warmtepomp (lucht- of bodemwarmtepomp) is energetische en economisch met de huidige stand van de techniek de meest voor de hand liggende optie. Ontwikkelaars en woningbouwcorporaties kunnen ook kiezen om op blokniveau een kleinschalige collectieve voorziening te realiseren.

Voor Breezicht is ook de toepassing van collectieve warmtenetten onderzocht: een hoog temperatuur warmtenet op basis van biomassa of geothermie en een laag temperatuur warmtenet op basis van warmte- en koudeopslag in de bodem en warmte uit de Milligerplas. Voor de aanleg van warmtenetten is een aanzienlijke investering in warmte-infrastructuur nodig en het warmtenet moet bedrijfsmatig worden geëxploiteerd.
Gezien de lage warmtevraag is geconcludeerd dat een hoog temperatuurnet niet efficiënt en niet rendabel is. Daarnaast hebben bewoners bij een warmtenet geen keuzevrijheid en zijn de totale kosten voor de bewoner (investering en gebruikskosten) gerekend over 25 jaar hoger dan bij een individuele warmtepomp.
Bij een individuele warmtepomp kunnen woningen worden gerealiseerd als Nul-op-de-meter-woning en zijn er geen maandelijkse energiekosten. Dit biedt met de huidige regelgeving € 25.000,- extra hypotheekruimte waarmee de extra investering voor de NOM-woning kan worden gefinancierd. Bij een warmtenet kan de bewoner geen gebruik maken van deze extra hypotheekruimte.

Collectieve zonnestroom voor de openbare ruimte

In de openbare ruimte wordt energie gebruikt, met name voor de openbare verlichting en voor de rioolgemalen. Deze voorzieningen worden zo energiezuinig mogelijk uitgevoerd. Ook de stroom die nodig is in de openbare ruimte moet binnen Breezicht duurzaam worden opgewekt voor energieneutraliteit. Hiervoor wordt een collectief zonnepark aangelegd met ca. 700 m2 zonnepanelen. Onderzocht wordt of dit kan worden gerealiseerd boven parkeervoorzieningen. Dat heeft als bijkomend voordeel dat de auto's droog en beschaduwd staan. Een andere optie is dat het zonnepark wordt geïntegreerd in de landschap. Bij het realiseren van een zonnepark wordt rekening gehouden met het feit dat ook de voor de woningen zonne-energie nodig is. Mogelijk kan dit ook worden gecombineerd.

Breezicht aanwijzen als interferentiegebied

Voor de duurzame warmtevoorziening kan gebruik gemaakt worden van bodemenergie. Dit is een beproefde techniek. Bij grootschalige toepassing

van bodemenergie moet rekening worden gehouden met het risico van interferentie (systemen hebben een negatieve invloed op elkaar) of uitdoving van de bodem (er wordt meer warmte uit de bodem gehaald dan er terug komt). Daarnaast is het belangrijk dat de overige bodembelangen zoals de strategische drinkwatervoorraden en geohydrologische belangen worden geborgd.

Om die reden wordt voorgesteld Breezicht aan te wijzen als interferentiegebied en om een bodemenergieplan vast te stellen. Daarmee zijn nieuwe bodemwarmtesystemen vergunningplichtig en moet de initiatiefnemer aantonen dat er geen negatieve effecten zijn.

2.4 Woningbouw

De ambitie voor Breezicht is een woningbouwprogramma te realiseren dat aansluit op de ontwikkelingen in Zwolle, de vraag van bewoners uit Stadshagen én het specifieke karakter van Breezicht: een groen en suburbaan woonmilieu.

Deze ambitie is uitgewerkt in een aantal onderdelen.

Woningbouwprogramma en prijsdifferentiatie

Het uitgangspunt voor Breezicht is een gefaseerde realisatie van circa 1.140 woningen.
In het verkavelingsplan worden in Breezicht Zuid circa 610 woningen en in Breezicht Noord circa 530 gerealiseerd. De woningdifferentiatie is als volgt:

	Zuid	Noord	Totaal
bereikbaar	32 %	30 %	31 %
middenduur	44 %	40 %	42 %
duur	24 %	30 %	27 %

Het woningaantal en de verdeling is in lijn met de uitgangspunten uit de Visie Breezicht Zuid (30-50-20). Breezicht Noord was geen onderdeel van deze Visie. In de beoogde differentiatie voor Zuid is echter een verschuiving te zien van de middendure naar voornamelijk de dure categorie. Dit heeft te maken met de kenmerken van het plan en daarbij passende woningcategorieën in met name Duinen.

Woonmilieu en doelgroepen

De ambitie voor Breezicht is het realiseren van een groen en suburbaan woonmilieu.
Door de ligging van Breezicht aan de rand van Stadshagen en de vormgeving als netwerk van buurtschappen in een groenblauw landschap sluit het stedenbouwkundig plan aan bij het groenstedelijke woonmilieu voor Breezicht.

Uit de Woningmarktanalyse 2017-2032 1 (rapportage van Companen en bureau HHM, 2017) blijkt dat de behoefte aan o.a. groenstedelijk wonen groot is in Zwolle.

De doelgroepen voor Breezicht zijn met name 'gezinnen met kinderen en jonge stellen' en 'oudere mensen of gepensioneerden die volop in het leven staan'.

De doelgroepenanalyse wordt in de gebiedspositionering (hoofdstuk 8.1) verder toegelicht.

Stimulering doorstroming

Belangrijk is dat bewoners van Stadshagen binnen hun wijk een woonstap kunnen maken in de verschillende fases van hun leven. Uit de woningmarktanalyse is gebleken dat verhuisketens vooral binnen Zwolle plaatsvinden. 37% van de Stadshagenaren is in de afgelopen 10 jaar verhuisd binnen de eigen wijk. Die doorstroming willen we blijven faciliteren. Met het programma kan hierop worden gestuurd.

Door een diversiteit in woningen aan te bieden in Breezicht Zuid in zowel woningtypen, woonvormen als prijsniveaus wordt de doorstroming binnen Stadshagen bevorderd. Er is in Breezicht Zuid aanbod in diverse prijsklassen: van sociale huur, midden- en dure projectmatige koop- en huurwoningen tot particulier opdrachtgeverschap.

Invulling bereikbare woonsegment

Vanwege de aanhoudende marktvraag realiseren we in Breezicht Zuid zowel huur- als koopwoningen in het bereikbare segment.

Vrije sector huurwoningen

Naast vraag naar bereikbare huur- en koopwoningen, is er ook vraag naar vrije sector huurwoningen. In Breezicht Zuid richten we ons op het middenduur-hoog en dure huursegment. Dit vanwege bouwclaimafspraken met partners.

In Zwolle is met name ook vraag naar huurwoningen in het huursegment tot € 900 huur/maand, aansluitend op de sociale huurgrens van € 710 huur/maand.
De huursector richt zich met name op jonge 1 en 2 persoonshuishoudens (behoefte aan flexibiliteit) en oudere 1 en 2 persoonshuishoudens (behoefte aan levensloopbestendigheid).

Op een aantal locaties in Stadshagen is de afgelopen jaren in dit segment ontwikkeld.
Er volgt nader onderzoek om dit segment vanuit de gemeentelijke claim in Stadshagen te bedienen.
Een combinatie met de voorzieningenkavel in het buurtschap Duinen of als onderdeel van de uitbreiding van het winkelcentrum Stadhagen (locatie centrum) zijn mogelijk geschikte en nader te onderzoeken locaties.

Wensen bewoner centraal

De wensen van toekomstige bewoners worden zoveel mogelijk meegenomen in het proces en ontwerp.
Te denken valt aan levensloopbestendige woningen, WMO-woningen, particulier opdrachtgeverschap, collectief particulier opdrachtgeverschap, flexibel te gebruiken woningen en nieuwe woonvormen.

1 De woningmarktanalyse is een modelmatig kwantitatief onderzoek vanuit de bevolking, huishoudens en inkomens ontwikkeling. Gezamenlijk met de woningmarktpartners wordt op diverse onderdelen van het rapport nog een kwalitatieve verdiepingsslag gemaakt.

Situering Breezicht in Stadshagen en noordelijke stadsrand Zwolle

3. Stedenbouwkundig plan

3.1 Breezicht

3.1.1 Noordelijke stadsrand

De ontwikkeling van Zwolle wordt gekenmerkt door een directe relatie en samenhang met het landschap. De randen van de stad zijn verweven met het landschap, versterken de samenhang tussen stad en land en dragen in grote mate bij aan de kwaliteit van wonen. Door de situering van Stadshagen tussen stad en polder krijgt de wijk haar unieke karakter – enerzijds een sterke functionele relatie met de stad, anderzijds de oriëntaties op open agrarische en natuurlijke landschappen.
Stadshagen is verbonden met Zwarte Water, Mastenbroekerpolder en IJsseldelta door een ruimtelijke relatie met het landschap en behoud van de cultuurhistorische karakteristieken hier van. Vanuit de voormalige havezate Werkeren in het hart van Stadshagen zijn de Oude Wetering en het Twistvlietpark de hoofdstructuur van de wijk en geven vorm aan de open verbinding met het landschap.
Breezicht is het laatst te ontwikkelen gebied aan noordoostzijde van Stadshagen en daarmee het sluitstuk tussen Oude Wetering, Milligerplas en Mastenbroekerpolder. Met deze positie definieert Breezicht mede de noordelijke stadsrand van Zwolle.

3.1.2 Landschap met buurtschappen

In de overgang van stad naar open landschap is Breezicht vormgegeven als een structuur van buurtschappen in een robuust groenblauw landschap. Het landschap omvat de hele wijk en verbindt bestaand Stadshagen, Oude Wetering, Milligerplas en geluidswal met elkaar. Hierbij worden landschap en geluidswal als één geheel behandeld, waardoor vizieren op het landschap van de Mastenbroekerpolder ontstaan. Met deze open en groenblauwe structuur is vormgegeven aan de overgang naar het weidse polderlandschap en de ligging in de noordelijke stadsrand van Zwolle – van het centrum van Stadshagen als meest stedelijke plek naar Breezicht als meest landschappelijke van Stadshagen.

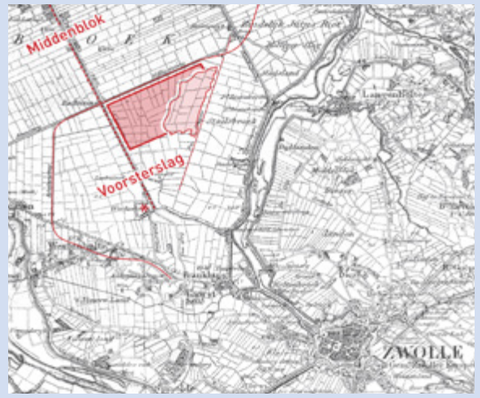

Het plangebied van Breezicht ligt in de Mastenbroekerpolder op de grens van de Voorster-slag en het Middenblok. Deze gebiedsdelen zijn benoemd na de verdeling van de polder in 1364. De Voorsterslag waarin Stadshagen is gesitueerd kenmerkt zich ten opzichte van de andere delen van de Mastenbroekerpolder door een onregelmatige ver-kaveling. De landschappelijke kenmerken van de Voorster-slag zijn behouden en herkenbaar in de structuur van Stadshagen – Oude Wetering, havezate Werkeren en Twist-vlietpark.

In dit landschap liggen de zes buurtschappen van Breezicht verhoogd – de woonbuurten worden opgehoogd, het landschap behoudt zoveel mogelijk de huidige maaiveldhoogte. Het refereert aan de terpen in de

Mastenbroekerpolder en het maakt groene ruimtelijke overgangen mogelijk van kavels (privé) naar landschap (openbaar). De buurtschappen hebben elk een eigen identiteit. De situering in het landschap definieert het karakter en de sfeer; er wordt gewoond in de duinen, de haven of in de rietoevers.

Door de verhoogde ligging van de buurtschappen ontstaat ruimte voor waterberging en wordt vormgegeven aan de waterrobuuste ambitie van Breezicht. Regenwater uit de woonbuurten wordt via watergangen, wadi's en groenzones afgevoerd naar het groenblauwe landschap. Er is zelfs ruimte om overtollig regenwater uit bestaand Stadshagen te bergen.

Met de structuur van buurtschappen in een landschap profileert Breezicht zich ook nadrukkelijk als groen woonmilieu, waarmee het de groenstedelijke identiteit van Stadshagen als geheel versterkt. Het groenblauwe landschap is ook de ruimtelijke drager van de wijk. Het karakteriseert Breezicht en zorgt voor samenhang tussen de buurtschappen. De structuur versterkt het gevoel van wonen in het groen omdat woningen zijn gesitueerd aan het landschap of hier een directe zichtrelatie mee hebben.
De buurtschappen hebben elk een eigen identiteit. De situering in het landschap bepaalt het specifieke karakter en de sfeer van het buurtschap; er wordt bijvoorbeeld gewoond in een duinomgeving, aan een haventje of in het riet. De buurten zijn compact en het groenblauwe landschap is ook binnen het buurtschap zichtbaar. De overgangen naar het landschap zijn groen vormgegeven met hagen of hoogteverschillen.

Het groenblauwe landschap van Breezicht is een belangrijke leefkwaliteit en biedt bewoners ruimte om te bewegen in de direct omgeving van de woning: wandelen, spelen, sporten – zelfs zwemmen in de Milligerplas. Dit maakt in combinatie met de bergingsfunctie voor regenwater het landschap tot een dynamisch gebied. Door de verschillende landschappelijke beelden, doorzichten op buurtschappen, peilverschillen door neerslag en de verschillende gebruiksmogelijkheden is het groenblauwe landschap elke dag anders.

Aan oostzijde grenst Breezicht aan de Milligerplas, een belangrijke kwaliteit voor het wonen in Stadshagen. De plas wordt gewaardeerd door bewoners van de wijk voor recreatie en sport, maar ook vanwege zijn landschappelijke kwaliteiten. De bestaande voorzieningen rondom het strand, zoals Milligers en sport- en speelplekken, zijn ingepast in het stedenbouwkundig plan met zorgvuldige overgangen naar de wijk.

De twee zuidelijke buurtschappen van Breezicht zijn stedenbouwkundig uitgewerkt tot verkavelingsplan. In het hart van Breezicht ligt buurtschap Duinen, in het zuidwesten Broeklanden.

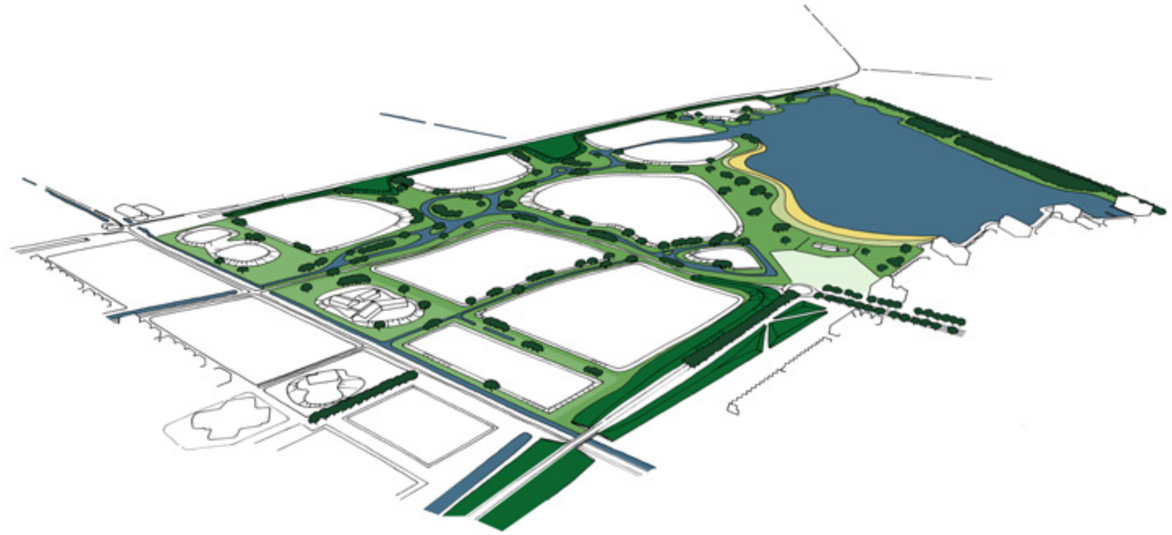

Breezicht als structuur van buurtschappen in een groenblauw landschap

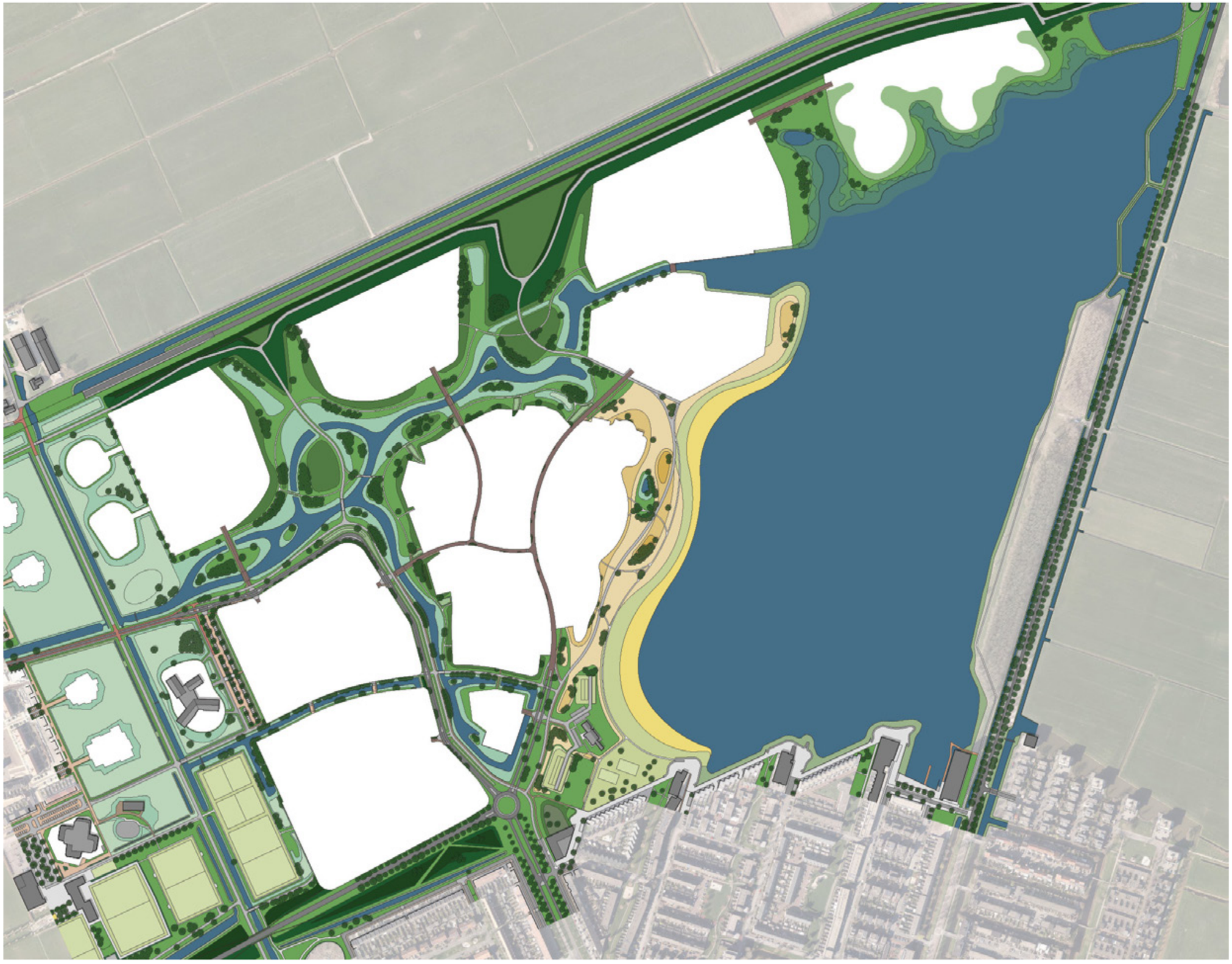

Groenblauwe landschap van Breezicht

3.2 Buurtschappen

3.2.1 Duinen

In het landschap tussen de Laan der Molens en de Milligerplas ligt buurtschap Duinen, hier worden circa 280 woningen gerealiseerd. Het buurtschap representeert nadrukkelijk de identiteit van Breezicht als totaal – een compact woonmilieu in het landschap. Het gevoel van wonen in het groen is sterk door de directe ligging aan het landschap of de directe visuele relatie hiermee. De stedenbouwkundige opzet van de buurt is geïnspireerd op een duindorp en wordt gekenmerkt door een kleine maat en schaal van de bebouwing. In de ruimtelijke opzet is de slingerende doorgaande route karakteristiek. Deels als strandboulevard op de grens tussen het buurtschap en het duingebied langs de Milligerplas en deels – naar binnen slingerend – als de hoofdstraat in het buurtschap. De weg loopt door richting het noorden en ontsluit de noordoostelijke buurtschappen. Aan westzijde wordt het buurtschap ook ontsloten vanaf de Laan der Molens.

Duinen is nadrukkelijk vormgegeven op de overgang van west naar oost – van landschap naar strand en bestaat uit drie woonmilieus. De noord- en westranden van de buurt definiëren de overgang naar het groenblauwe landschap en zijn vormgegeven met kleine clusters twee-onder-een-kap- en vrijstaande woningen. Parkeren bevindt zich voornamelijk op eigen terrein, maar ook in kleine parkeerclusters en als langsparkeerplaatsen langs de wegen. De randen naar het landschap zijn in dit milieu belangrijk in het ruimtelijk beeld. De overgangen zijn groen met hagen en hoogteverschillen.
Centraal in Duinen ligt het hart van het duindorp – een dichtere kern met vooral rijwoningen met een gezamenlijke centrale parkeeroplossing. De kern is met verschillende doorzichten en doorsteken zowel visueel als fysiek goed verbonden met het omliggende landschap.
Aan oostzijde zijn vier vrijliggende clusters van woningen gesitueerd in het duingebied. Dit gebied wordt gekenmerkt door korte zichtlijnen waarbij de woningen half verscholen liggen achter duinen en bosschages. Parkeren wordt opgelost in en onder de woningen bij de rijen in de duinen en op het binnenterrein bij het centrale cluster. De openbare ruimte is een zorgvuldig vormgegeven overgang naar het strand met helmgras, dennen en duinpaden – wonen in de duinen.

Ten zuiden van het buurtschap ligt het nog uit te werken cluster met woningen en mogelijk een voorziening, dit kan een commerciële en/of maatschappelijke voorziening zijn. Bij de hoofdentrees van Breezicht is het cluster een accent en de ruimtelijke beëindiging van de Milligerlaan.

Identiteit Duinen

Plankaart Duinen

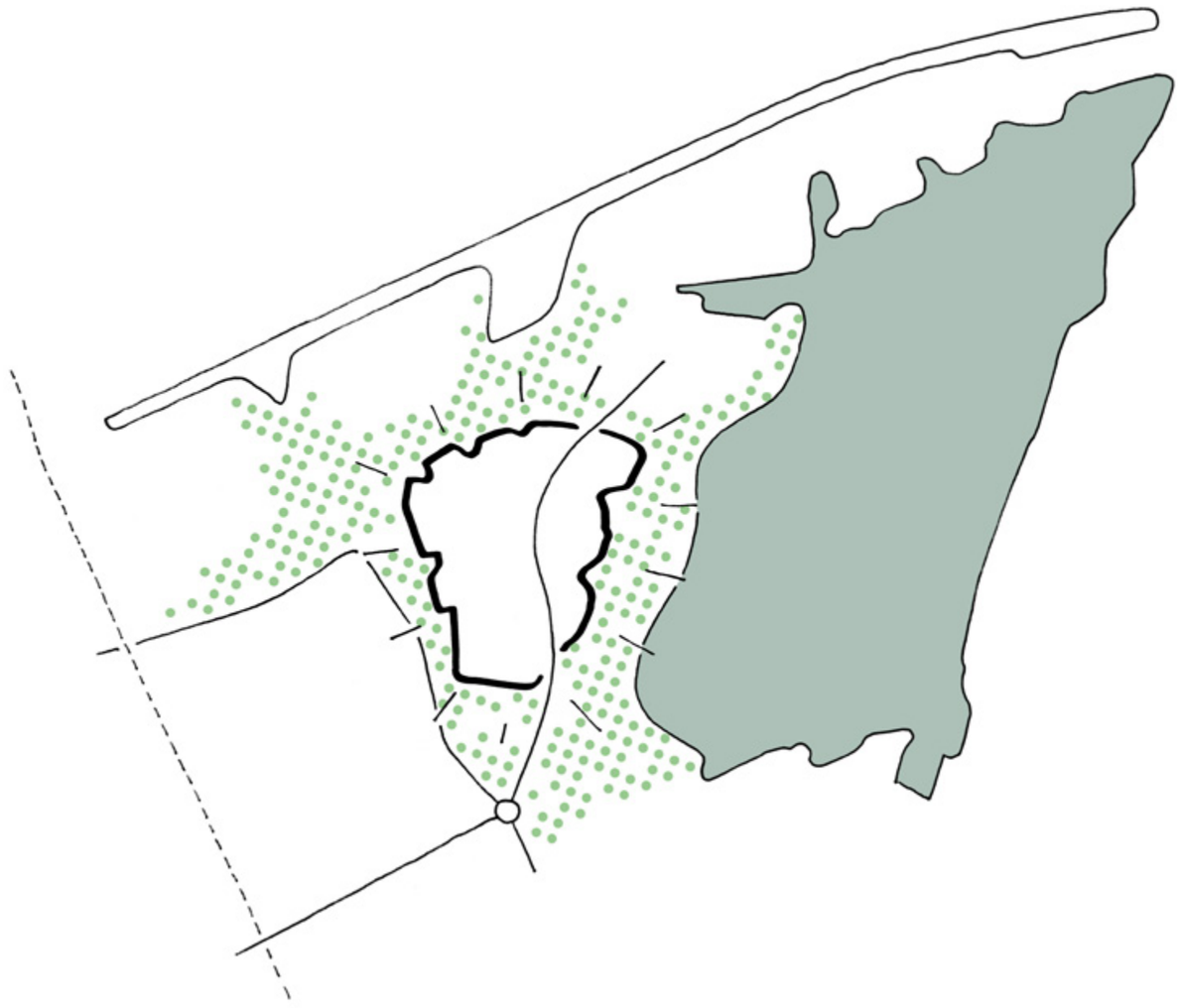

Ligging in het groenblauwe landschap

3.2.2 Broeklanden

Door de situering van Broeklanden tussen de Laan der Molens, Oude Wetering en geluidswal langs de Stadshagenallee is de identiteit van dit buurtschap wezenlijk anders dan die van Duinen. Door de ligging aan binnenzijde van de Laan der Molens is de relatie met het groenblauwe landschap minder evident. Het groen is daarom het buurtschap in gebracht om de kwaliteit en beleving van wonen in het groen te realiseren. Ruimtelijk wordt het buurtschap gekenmerkt door langgerekte doorgaande structuren met veel groen.

Centraal door Broeklanden loopt de oost-westgerichte watergang die de Oude Wetering verbindt met het groenblauwe landschap. Parallel hieraan ligt het fietspad dat de Sportlaan in Breecamp verbindt met de Milligerplas. Voor autoverkeer wordt het buurtschap op drie plekken ontsloten vanaf de Laan der Molens.

In Broeklanden worden circa 310 woningen gerealiseerd in twee woonmilieus. Aan weerszijden van de centrale watergang ligt een groen woonmilieu met een 'slagenverkaveling'. De woningen zijn hier eenzijdig georiënteerd met groenstroken tussen de woningen. Deze groenstroken zijn autovrij, parkeren wordt in twee parkeerstraten centraal gefaciliteerd.

Aan zuidzijde van de groenstroken ligt een voetpad waaraan de entrees van de woningen zijn gesitueerd. Aan deze zijde bevindt zich ook de inpandige of gecombineerde berging bij de woningen. Aan de andere zijde van de woning is de tuin met oriëntatie op de zon en directe en groene overgang naar de groenstroken met gras, wadi's en bomen. Belangrijk thema in de architectuur is de veranda als overgang van woning naar tuin.

Aan de noord- en zuidzijde van Broeklanden ligt een 'droger' woonmilieu met een meer traditionele verkaveling gericht op autovrije groene hoven. Het parkeren wordt opgelost in parkeerkoffers tussen de woningen en als langsparkeren aan de straat. Aan de zuid- en zuidwestzijde grenst dit gebied aan het parklandschap langs de geluidswal en de sportvelden met landschappelijke taluds.

Aan de westzijde wordt Broeklanden begrensd door de Oude Weteringzone met brede school en toekomstige sportvelden. De sportvelden zijn gereserveerd voor CSV '28, hebben hier een functionele relatie mee en worden niet zelfstandig gebruikt. Aan het parkeerterrein bij de brede school worden parkeerplaatsen toegevoegd die als dubbel parkeergebruik ook zijn bestemd voor de woonbuurt.

Identiteit Broeklanden

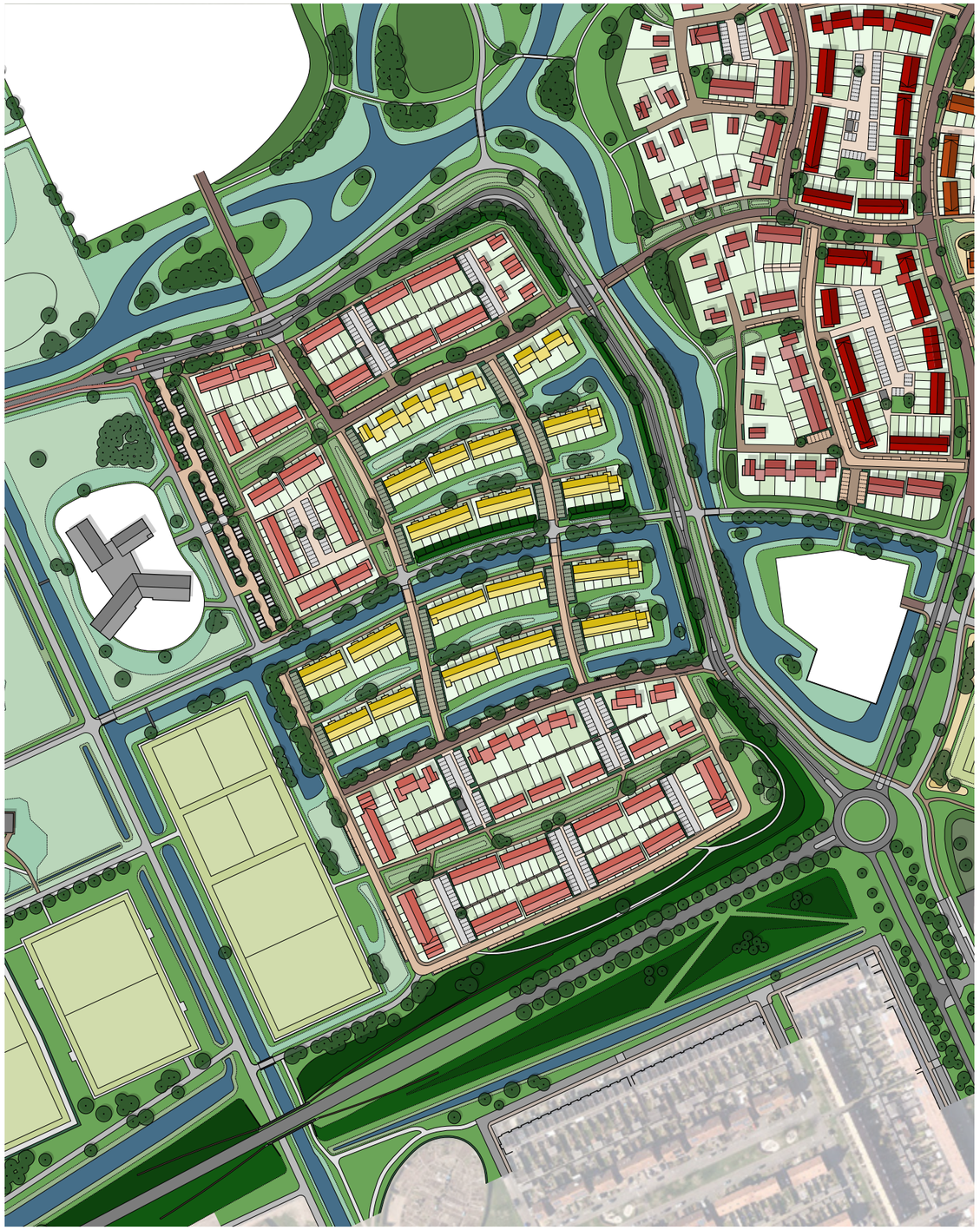

Plankaart Broeklanden

Het groenblauwe landschap het buurtschap in brengen

3.3 Woningbouw

3.3.1 Programma en woningcategorieën

In Breezicht worden circa 1.140 woningen gerealiseerd. Deze ontwikkeling vindt gefaseerd plaats, waarbij in Zuid circa 610 woningen worden ontwikkeld en in Noord circa 530 woningen.

Voor Breezicht Zuid is in de Visie een differentiatie voorgesteld van 30% bereikbaar, 50% middenduur en 20% duur. Het stedenbouwkundig plan voor Breezicht Zuid sluit hier grotendeels op aan. Er is een verschuiving van middendure woningen naar (voornamelijk) de dure categorie. Dit heeft te maken met de kenmerken van het plan en daarbij passende woningcategorieën. In Breezicht Zuid is er een verschil in categorieverdeling tussen buurtschap Duinen en Broeklanden. In Broeklanden ligt het accent op bereikbare en middendure woningen, in Duinen op middenduur en duur.

Invulling ambities

Bereikbare woonsegment
In het stedenbouwkundig plan zijn 198 bereikbare woningen opgenomen (32 % van het totaal), waarvan 124 sociale huurwoningen (63%) en 74 koopwoningen (37%).

Vrije sector huurwoningen
Het aandeel vrije sectorhuur komt voor Breezicht Zuid vooralsnog op circa 12% van het totaal aantal woningen.

Wensen bewoner centraal
In het stedenbouwkundig plan zijn levensloopbestendige woningen en flexibel te gebruiken woningen niet specifiek aangeduid. Dure woningen (twee-onder-een-kap- of vrijstaande woningen) zijn door de kavelgrootte levensloopbestendig en/of flexibel te realiseren. Voor rijwoningen wordt als uitgangspunt gehanteerd dat woningen met een kavelbreedte van 6,50 meter of meer levensloopbestendig te maken zijn (slaapkamer op begane grond). Op de themakaart bijzondere doeleinden is aangegeven bij welke woningen dit mogelijk is. Voor de rijwoningen is het een verantwoordelijkheid van de ontwikkelaar om deze mogelijkheid aan te bieden.

Voor woningen die geschikt zijn als WMO-voorziening geldt grotendeels hetzelfde. Om een woning geschikt te maken voor bijvoorbeeld minder-validen is ook een kavelbreedte van 6,50 meter of meer noodzakelijk. Op de themakaart bijzondere woondoeleinden is aangegeven bij welke woningen dit gerealiseerd kan worden. Het streven is om los van koop en huur in elk geval 5% van het totaal aantal woningen in Breezicht als WMO-voorziening geschikte woning te realiseren. Voor de corporaties zijn de prestatieafspraken hierin leidend.

Voor particulier opdrachtgeverschap (PO) wordt ruimte geboden in buurtschap Duinen. Het gaat om circa 25 bouwkavels met verschillende kavelgroottes en

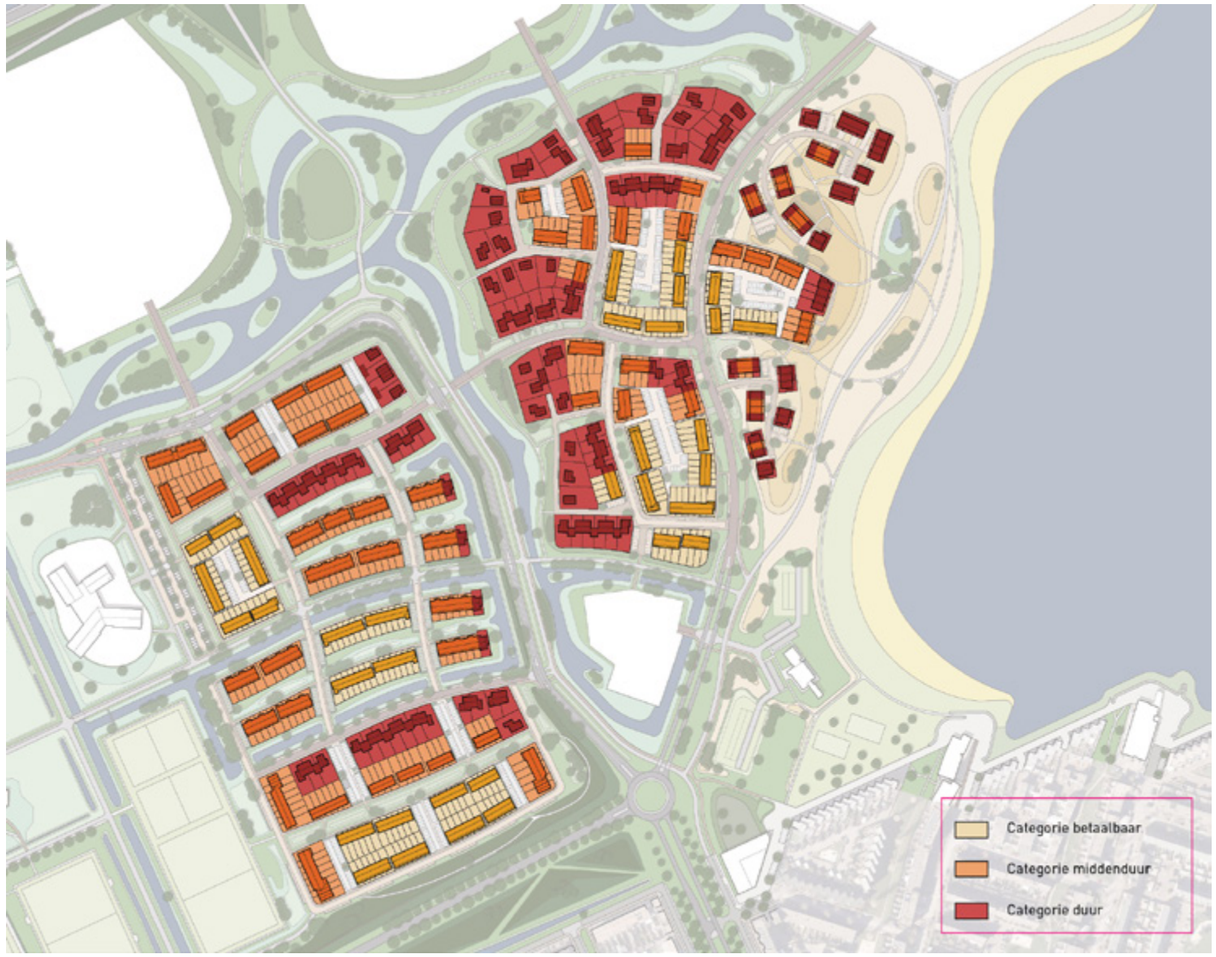

Themakaart programma

Themakaart bijzondere woondoeleinden

Themakaart vertrekpunt claimverdeling

daarmee prijssegmenten. Hiermee wordt aan kopers de mogelijkheid geboden om een eigen woning te realiseren passend bij zijn/haar woonwensen. Het aanbod in dit segment bevordert tevens de doorstroming op de woningmarkt.

In het stedenbouwkundig plan is vanuit de gemeentelijke claim ruimte om een locatie aan te wijzen voor de ontwikkeling van een collectief particulier opdrachtgeverschap initiatief (CPO). Op basis van de informatie over de doelgroepen voor Breezicht en een analyse van de geïnteresseerde CPO-initiatieven wordt nader onderzocht welke locatie hiervoor het meest geschikt is.

3.3.2 Claimverdeling

De claims van de ontwikkelpartners in Breezicht kunnen worden gefaciliteerd in het stedenbouwkundig plan. De themakaart claims toont een eerste versie van de verdeling.

3.4 Openbare ruimte

3.3.1 Verkeersstructuur

In de verkeerstructuur van Breezicht is de reeds gerealiseerde Laan der Molens de hoofdontsluitingsroute van de wijk. De 50 km/uur-weg is duurzaam veilig ingericht en verbindt de rotonde Stadshagenallee / Milligerlaan met de brede school en sluit aan op de Jac. P. Thijsselaan in Breecamp. De weg ontsluit de buurtschappen Broeklanden, Duinen en een deel van Breezicht Noord. Fietsverkeer bevindt zich op een vrijliggend dubbelzijdig fietspad parallel aan de rijbaan. Ter hoogte van de brede school komt deze met fietsstroken op de hoofdrijbaan. De weg voldoet verder aan de eisen voor het mogelijke gebruik door openbaar vervoer en er is ruimte voor toegankelijke bushaltes en veilige oversteekvoorzieningen ter hoogte van de buurtschappen.

Vanaf de rotonde Stadshagenallee / Milligerlaan ontsluit de strandboulevard het (noord)oostelijk deel van Breezicht voor autoverkeer. Het zuidelijk gedeelte van de strandboulevard ligt aan de rand van de wijk en wordt ingericht als 50 km/uur-weg met een groene middenberm. Waar de boulevard buurtschap Duinen indraait gaat deze over in een 30 km/uur-ontsluitingsweg met een andere materialisering, waarbij fietsers zich op de rijbaan bevinden. Omdat deze weg ook door autoverkeer naar de noordoostelijke buurtschappen wordt gebruikt, wordt met de vormgeving en snelheidsremmende voorzieningen het verblijfskarakter benadrukt. Er wordt nog onderzocht of deze weg kan worden verlengd om de noordzijde van de plas naar de Werkerlaan. De realisatie van deze aansluiting is afhankelijk van de fysieke mogelijkheden, ecologie en het maatschappelijk draagvlak.

De rotonde Stadshagenallee / Milligerlaan is belangrijk voor de verkeersafwikkeling van Breezicht. Er wordt nog onderzocht of de bestaande rotonde verkeerskundig voldoende capaciteit heeft of dat deze moet worden uitgebreid. Daarbij is het in het verkeersbeeld van Stadshagen wenselijk de doorgaande route Milligerlaan naar Stadshagenallee te versterken. Dit kan door middel van een meer ovaalvormige rotonde waardoor meer richting wordt gegeven in het ruimtelijk beeld. In het stedenbouwkundig plan is ruimte om een dergelijke oplossing te faciliteren.

Buurtschap Duinen is ontsloten vanaf de Laan der Molens en via de strandboulevard aan oostzijde van het buurtschap. Door Duinen worden ook de noordoostelijke buurtschappen ontsloten. In de inrichting worden de logische en directe routes van en naar Laan der Molens anders vormgegeven dan de woonstraten waar slechts bestemmingsverkeer komt. Buurtschap Broeklanden heeft drie ontsluitingen vanaf de Laan der Molens. Het noordelijk en zuidelijk deel van het buurtschap zijn via de informele straten met elkaar verbonden.

Voor (elektrische) fietsers zijn de heringerichte Oude Wetering en de vrijliggende fietspaden langs Laan der Molens en strandboulevard belangrijke verbindingen van de wijk met het winkelcentrum Stadshagen en de binnenstad van Zwolle. Deze routes sluiten aan noordzijde tevens aan op de recreatieve routes in het groenblauwe landschap en het fietspad op de geluidswal. Een secundaire, maar belangrijke fietsroute is de oost-westgerichte verbinding van Sportlaan in Breecamp naar de brede school en de Milligerplas. Vanuit de buurtschappen zijn er directe en veilige verbindingen naar deze belangrijkste fietsroutes. Kruispunten en fietsoversteken met de Laan der Molens zijn veilig voor fietsers en voetgangers ingericht met een middengeleider. Deze uitbuigingen hebben een snelheidsreducerend en attentieverhogend effect en passen hiermee in de richtlijn van Duurzaam Veilig.

In de buurtschappen Duinen en Broeklanden zelf worden fietsers en voetgangers optimaal gefaciliteerd met korte routes. Daarnaast is er een fijnmazig (recreatief) netwerk voor langzaam verkeer tussen de buurtschappen in het groenblauwe landschap en langs de Milligerplas.

Themakaart verkeersstructuur

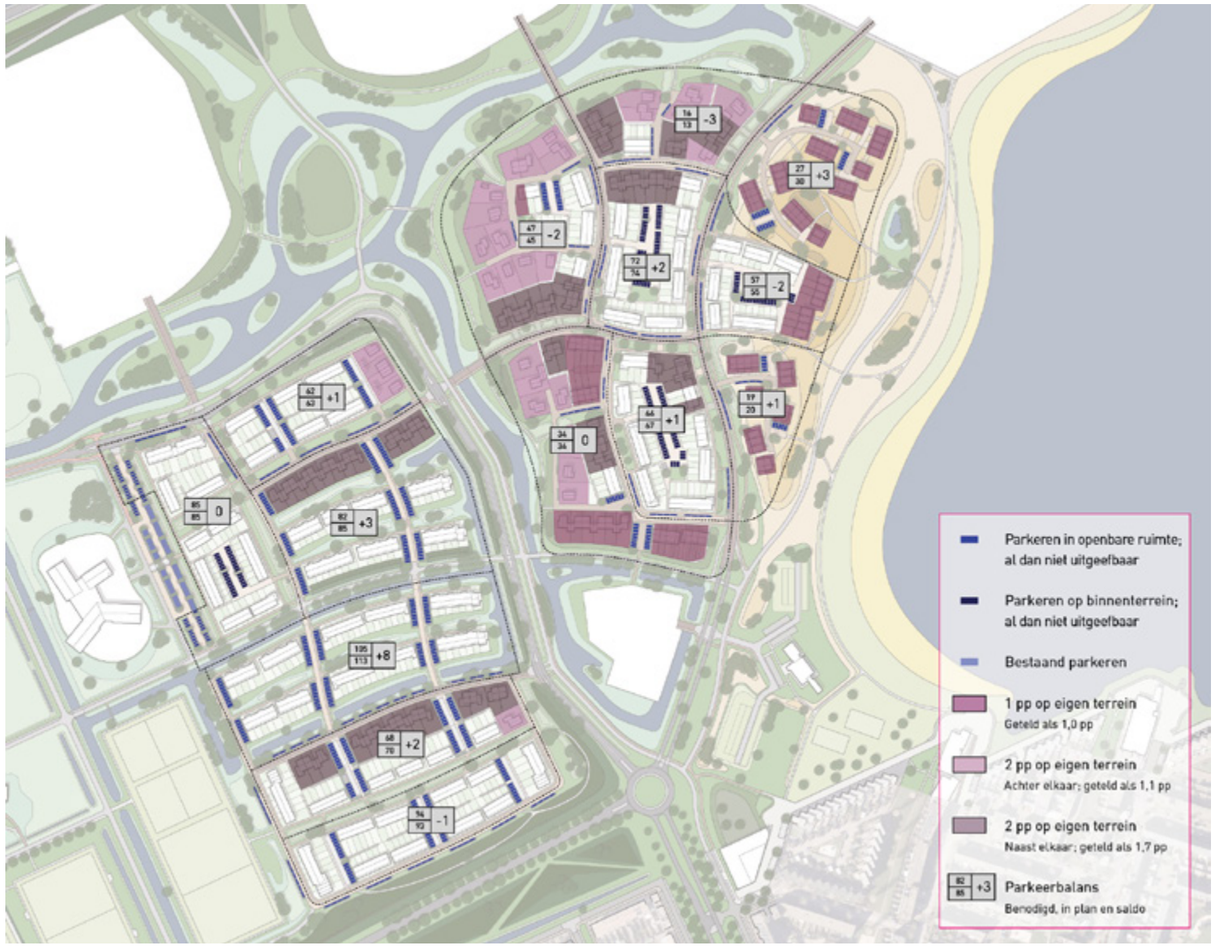

Themakaart parkeren

3.4.2 Parkeren

De parkeernorm voor Breezicht is gebaseerd op de vastgestelde Regeling Parkeernormen, welke verwijst naar de meest recente CROW-publicatie. Afhankelijk van de woningcategorie varieert de norm tussen 1,5 en 2,1 parkeerplaatsen per woning.

	woning-categorie	norm	incl. bezoekers-aandeel
Koop	Vrijstaand	2,1	0,3
	Twee-onder-een-kap	2,0	0,3
	Rijwoning	1,8	0,3
Huur (sociaal)	Rijwoning	1,5	0,3
Huur (vrije sector)	Rijwoning	1,8	0,3

Bovenstaande tabel is uitgangspunt bij de uitwerking van het verkavelingsplan van de buurtschappen. In de bouwplanontwikkeling kan hier locatiespecifiek – mits goed gemotiveerd en in overleg met de verkeerskundige – (beperkt) van worden afgeweken om een hogere of lagere norm te realiseren.

Bron: CROW-publicatie 317; stedelijkheidsgraad 'sterk stedelijk', ligging 'rest bebouwde kom' en gemiddelde norm.

Het parkeren is passend bij het planconcept en de woningcategorieën van de buurtschappen opgelost en daardoor in Duinen en Broeklanden verschillend.

In beide buurten is het een combinatie van parkeren op eigen terrein en in collectieve (openbare) parkeervoorzieningen. Afhankelijk van de grootte van het kavels is bij vrijstaande en twee-onder-een-kapwoningen het parkeren zoveel mogelijk op eigen terrein gesitueerd. In de bouwblokken in het hart van Duinen is het parkeren gemeenschappelijk en op het binnenterrein gesitueerd. Het overige parkeren in de openbare ruimte bevindt zich als langsparkeren aan de weg of is in kleine parkeerkoffers gesitueerd. In Broeklanden bevindt het parkeren zich in parkeerkoffers tussen de woningrijen of in parkeerstraten bij de verandawoningen aan weerszijden van de watergang. Het parkeren in de openbare ruimte is zoveel mogelijk groen ingepast met hagen om parkeerkoffers.

In de huidige situatie wordt ten behoeve van het strand en Milligers geparkeerd op het veld met puinverharding. Met de ontwikkeling van Breezicht is dit niet meer mogelijk, de parkeerplaatsen worden aan noord- en zuidzijde van het paviljoen gecompenseerd. De parkeerplaatsen bij Milligers zijn structureel en worden ingericht met permanente verharding. De parkeervelden ten noorden en zuiden hiervan worden alleen gebruikt wanneer het druk is en zijn gesitueerd op gras. Deze parkeerplaatsen kunnen ook voor andere functies worden gebruikt.

Op de themakaart parkeren zijn de verschillende parkeeroplossingen in de openbare ruimte, binnenterreinen en op eigen terrein aangegeven.

3.4.3Water- en groenstructuur

Het groenblauwe landschap is de ruimtelijke drager van de wijk. Het definieert het karakter van Breezicht als groenstedelijk woonmilieu aan de noordelijke stadsrand van Zwolle en verbindt de wijk met bestaand Stadshagen, Milligerplas, Oude Weteringzone en geluidswal.
Het gebied is landschappelijk vormgegeven als een dynamisch waterlandschap. Door het concept van verhoogde buurtschappen in een groenblauw landschap ontstaat bergingscapaciteit voor regenwater. Regenwater stroomt zoveel mogelijk oppervlakkig via wadi's en watergangen in de buurtschappen naar het groenblauwe landschap en kan daar worden geborgen en infiltreren. Ook is het mogelijk via de Oude Wetering overtollig water uit Stadshagen in te laten en (tijdelijk) in het landschap te bergen. Via de watergang ten noorden van Broeklanden kan water terugstromen naar de Oude Wetering.

Om in de buurtschappen infiltratie ook via de verharding in de openbare ruimte mogelijk te maken, wordt gebruik gemaakt van waterpasserende klinkerbestrating. Op straten voorzien van asfalt (Laan der Molens, zuidelijk deel strandboulevard) wordt water oppervlakkig afgevoerd naar de bermen.

De specifieke kenmerken van het landschap zijn afhankelijk van de ligging in de context. Het hart wordt gevormd door een beekdallandschap met slingerende watergangen, nat-drassituaties en boomwallen en -groepen. Hier is de dynamiek van het water het meest zichtbaar. Kleine verschillen in maaiveldpeilen zorgen er voor dat ook bij weinig neerslag nat-drassituaties ontstaan langs de watergangen. Langs het beekdallandschap zijn de overgangen naar de buurtschappen landschappelijk vormgegeven met hoogteverschillen en beplanting.

Aan de zijde van de Milligerplas verkleurt het gebied naar een droger duinenlandschap. Dit wordt gekenmerkt door hoogteverschillen – de duinen – en passende beplanting als helm, duindoorn en dennen. De woningen liggen in dit landschap en zijn hiermee verweven.

Themakaart water

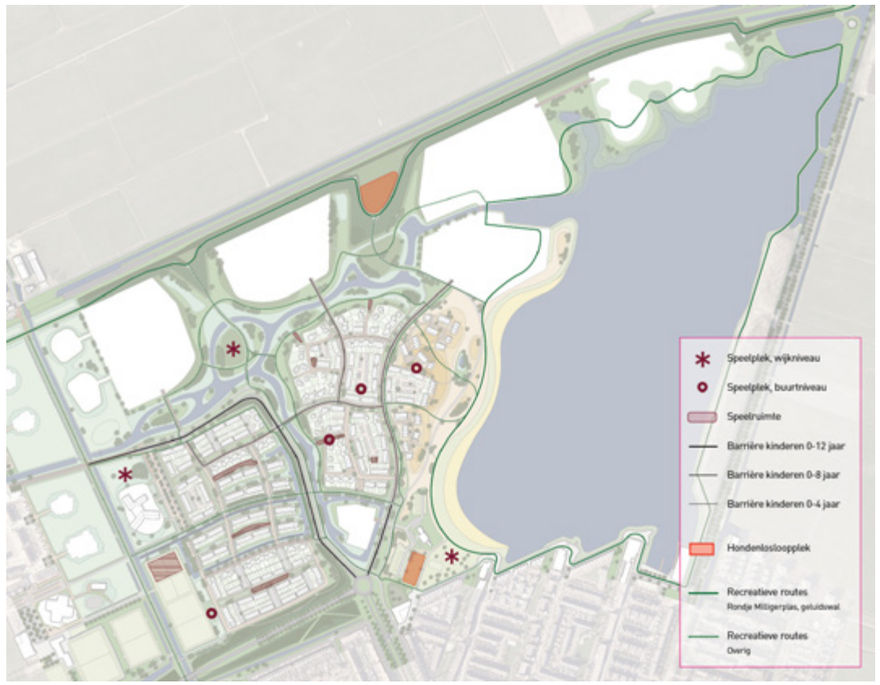

Themakaart bewegen

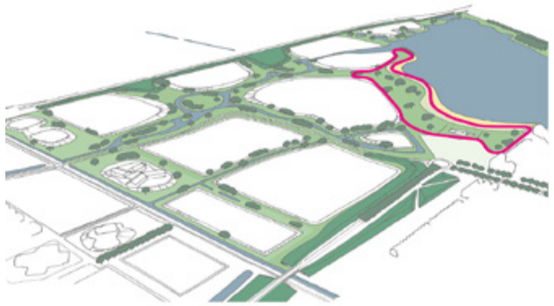

Identiteit groenblauwe landschap; duinlandschap

Identiteit groenblauwe landschap; beekdallandschap

3.4.4 Bewegen

Met het programma 'Zwolle Gezonde Stad' wil Zwolle zich ontwikkelen tot een gezonde leefomgeving. Hierbij zijn uiteraard sociale aspecten erg belangrijk, maar ook de directe fysieke omgeving van inwoners kan bijdragen aan een gezonde leefstijl. Ook Breezicht wordt ontwikkeld als een gezonde leefomgeving, waar voldoende ruimte en uitdaging is om te bewegen. Door het concept van buurtschappen in een groenblauw landschap is het groen altijd dichtbij de woning. Vanuit de buurtschappen zijn er goede verbindingen met het landschap en in het landschap zelf liggen wandel- en fietspaden en worden formele en informele speelplekken gerealiseerd. Daarbij ligt Breezicht aan de Milligerplas met sportvoorzieningen en wandelmogelijkheden (rondje Milligerplas). Het netwerk van langzaam-verkeersroutes in de wijk sluit aan op het recreatieve fietspad op de geluidswal die in verbinding staat met routes langs het Zwarte Water en de IJssel (rondje Zwolle).

Het groene karakter van de wijk biedt mogelijkheid om overal te spelen. Dat betekent dat wordt afgeweken van het gemeentelijk speelbeleid om volgens het spreidingsbeleid alle formele speelplekken met toestellen aan te leggen. In Breezicht worden verspreid in de buurtschappen speelmogelijkheden gecreëerd. Dit netwerk gaat uit van een variatie in type speelplekken die met elkaar zijn verbonden door middel van informele (wandel)routes met zo min mogelijk kruisingen met het autoverkeer. Binnen de buurt is rekening gehouden met kleine barrières – een doorgaande woonstraat voor kinderen onder de 4 jaar, maar ook grotere – buurt- en wijkontsluiting voor kinderen tot 12 jaar. Hierbinnen is er ruimte voor spelen voor elke doelgroep.

Kleine kinderen hebben naast het openbare groen een eigen speelruimte in de omgeving van hun woning. Dit zijn grotere groene speelplekken vlakbij huis waar ruimte is voor balspel, tikkertje etc. waarbij ook spelaanleidingen zijn gesitueerd: stapstenen en boomstammen, maar geen toestellen. Wanneer kinderen groter zijn kunnen zij gemakkelijk van de ene naar de andere speelplek lopen. Per buurt is één grotere centrale speelplek waar kinderen en ouders samen kunnen komen. Dit zijn speelplekken met een natuurlijk karakter passend bij het groenblauwe karakter van het landschap van Breezicht. Naast deze speelplekken op buurtniveau is er een grote speelplek en een grote sportplek in Breezicht. In het hart van de wijk ligt op het centrale eiland een grote speelplek voor kinderen van 0 tot 12 jaar. Deze plek heeft een natuurlijke uitstraling met een uitgebreid aanbod aan traditionele speeltoestellen zoals schommels en glijbanen voor alle leeftijden, maar biedt ook ruimte voor ontmoeting voor jong en oud. Langs het strand worden de bestaande sportvoorzieningen opgewaardeerd zodat deze bruikbaar zijn voor iedereen van 0 tot 100 jaar. In het landschap en aan de randen van de wijk, zoals het duingebied en de Oude Weteringzone, zijn informele avontuurlijke speelmogelijkheden die direct in verbinding staan met de woonomgeving. Ook kunnen enkele voetbalvelden van CSV '28 mede gebruikt worden door bewoners van de wijk.

Voor hondenbezitters zijn er in Breezicht en rondom de Milligerplas veel mogelijkheden om (aangelijnd) te wandelen met de hond. Daarbij wordt de bestaande hondenloslooppplek bij Milligers (verkleind) gehandhaafd en is op de geluidswal ruimte voor een nieuwe grote hondenloslooppplek.

3.4.5 Duurzame energie openbare ruimte en afval

De energie die nodig is voor openbare voorzieningen als straatverlichting en rioolgemalen wordt ook in de wijk zelf opgewekt. Het gaat hierbij om circa 700 m2 (netto) zonnepanelen. De meest wenselijke locatie is deze vorm te geven als carports boven parkeerplaatsen op binnenterreinen. Hiermee kunnen auto's overdekt worden geparkeerd en wordt tegelijkertijd elektriciteit opgewekt. Een alternatieve locatie is een zonneveld in het groenblauwe landschap of aan de noordelijke rand van de Milligerplas in combinatie met natuurontwikkeling.

De prognose is dat het aandeel (hybride) elektrische auto's de komende jaren sterk stijgt. Op termijn (2035) worden naar verwachting geen benzine en diesel auto's meer verkocht. Deze worden vervangen door o.a. elektrische en waterstof auto's.

Bewoners die parkeren op eigen terrein kunnen ook op eigen terrein hun auto opladen. Voor bewoners die niet op eigen terrein parkeren zal openbare laadinfrastructuur moeten worden gerealiseerd. Bij de nadere uitwerking van Breezicht wordt dit verder uitgewerkt. Daarbij wordt rekening gehouden met een beperkt aandeel elektrische auto's nu, maar wordt waar mogelijk geanticipeerd op een naar verwachting grotendeels elektrisch wagenpark op termijn.

In Zwolle wordt afval sinds 2012 'omgekeerd ingezameld'. Uitgangspunt is dat de inzameling van afval voor grondgebonden woningen wordt gedaan met drie mini containers per woning – kunststofafval, groente- / fruit- en tuinafval en papier. Restafval brengen bewoners naar ondergrondse containers in de buurtschappen. In de uitwerking van het plan wordt nog onderzocht of het mogelijk is om met maximaal twee mini-containers per woning te werken omdat in een aantal gevallen de kavels klein zijn. Dit betekent dat ook kunststofafval ondergronds wordt ingezameld. Voor de ondergrondse containers is ruimte bij buurtontsluitingswegen, de definitieve plek wordt bepaald in het inrichtingsplan.

3.4.6 Geluid

Omdat Breezicht grotendeels na 2019 wordt gerealiseerd, wordt ten aanzien van geluid geanticipeerd op de nieuwe Omgevingswet. In de nieuwe wetgeving worden de grenswaarden aangescherpt, maar er komen meer vrijheden voor gemeenten om geluid te betrekken bij de integrale afweging in de planontwikkeling.

In de directe omgeving van Breezicht liggen de Hasselterweg (80 km/uur) en de Stadshagenallee (50 km/uur). Deze veroorzaken geluidshinder aan de randen van de wijk, maar deze hinder wordt sterk beperkt door de bestaande geluidswal langs de Hasselterweg en een nieuw te realiseren wal langs de Stadshagenallee. Daarnaast produceert autoverkeer op de reeds gerealiseerde Laan der Molens geluidshinder. Deze wordt zoveel mogelijk beperkt door grondwallen, taluds en tuinmuren, maar voor een aantal woningen blijft er een overschrijding van de voorkeursgrenswaarde bestaan. Door middel van isolatie (dove gevels) wordt ervoor gezorgd dat binnenwaarden van woningen wel voldoen.

In 2019 wordt het vliegveld Lelystad opengesteld voor internationaal vliegverkeer.
De routes die bij Zwolle/Stadshagen gevlogen gaan worden (binnenkomend vliegverkeer) zijn bekend sinds het Luchthavenbesluit voor Lelystad op 1 april 2015. In reguliere situaties is de vlieghoogte 1.800 meter. Bij kruisend stijgend verkeer vliegt men bij Stadshagen lager, tot 900 meter hoogte. Volgens het huidige Milieu Effect Rapport (MER) liggen er geen geluidcontouren boven de 40dB norm over Stadshagen. Daarom hoeft geen rekening gehouden te worden met de nieuwe vliegroutes. Wij verwachten in februari 2018 een herziene MER-beoordeling, gebaseerd op gewijzigde invoergegevens en herstel van fouten. Op basis daarvan wordt bekend of er alsnog andere geluidcontouren gelden voor Zwolle. Er wordt rekening gehouden met geldend beleid. Zodra nieuwe informatie beschikbaar en geldend is, worden de gevolgen voor Breezicht inzichtelijk gemaakt.

3.6 Beeldkwaliteit

Voor de woningbouwontwikkeling in de twee buurtschappen is nog geen beeldkwaliteitplan opgesteld. Dit wordt gelijktijdig met het inrichtingsplan opgesteld na vaststelling van het Stedenbouwkundig Plan. Hieronder is per buurtschap de essentie voor de architectonische uitwerking beschreven.

3.5.1 Buurtschap Duinen

Duinen is een compact (dorps) woonmilieu in het landschap. De kleine maat en schaal van de bebouwingskorrel zijn karakteristiek met de individuele woningen of de woningrij (6 woningen) als maximale architectonische eenheid. Duinen ligt op de overgang van landschap naar strand en bestaat uit drie beeldthemagebieden.

Landschappelijke rand:
- Variatie in architectonisch beeld.
- Lage gootlijn.
- Variatie in kapvorm.
- Haag als erfafscheiding en groene overgang van tuin naar landschap.

Hart:
- Variatie in architectonisch beeld.
- Verspringende rooilijnen.
- Verbijzondering in de langskap met een accent (bijv. dwarskap)
- Verticaliteit in architectuur.
- Aandacht voor kopgevels en entrees.
- Haag als erfafscheiding met op aantal plekken een tuinmuur.

Duingebied:
- Architectonische eenheid tussen korte woningrijen
- Woning als onderdeel van het landschap in situering en architectuur.
- Bijzondere kapvorm.
- Gebouwde parkeervoorziening.

3.5.2 Buurtschap Broeklanden

Broeklanden wordt gekenmerkt door langgerekte doorgaande structuren met wonen in het groen. In het ruimtelijk beeld is er architectonische uniformiteit langs de langgerekte groenstructuren, dit is tevens de maximale architectonische eenheid. In het buurtschap zijn er twee beeldthemagebieden te onderscheiden.

Slagenverkaveling:
- Uniformiteit in architectonisch beeld
- Horizontaliteit in architectuur
- Asymmetrische langskap
- Veranda als beeldthema
- Inpandige bergingen
- Haag als erfafscheiding

Rand buurtschap:
- Architectonische eenheid tussen woningrijen
- Combinatie horizontaliteit / verticaliteit in architectuur
- Aandacht voor kopgevels
- Veranda langs groenstroken
- Haag als erfafscheiding met op een aantal plekken een tuinmuur

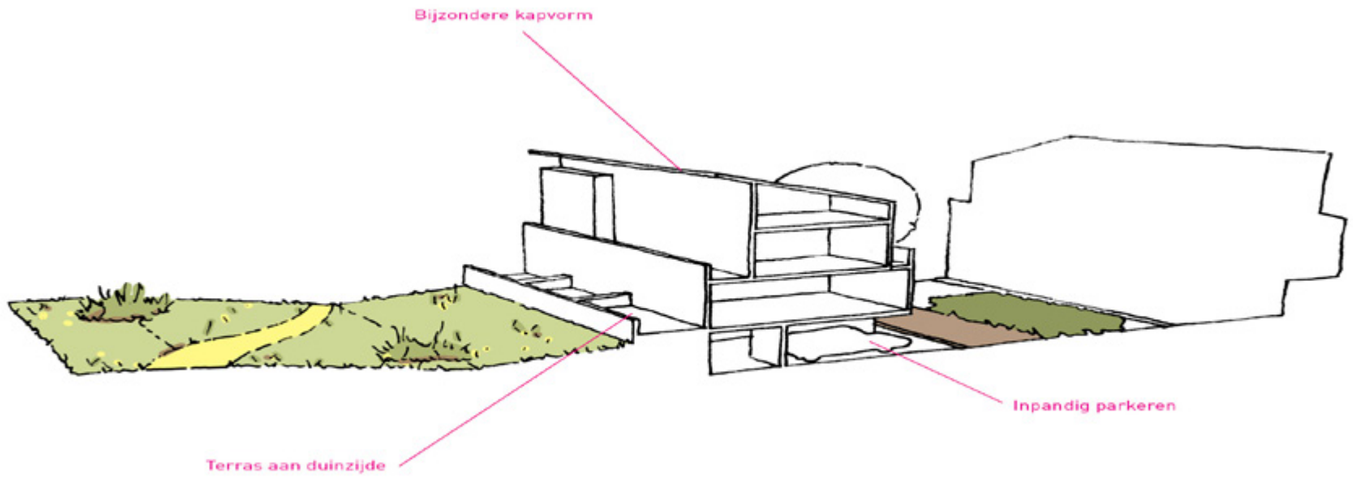

Voorbeeld duinwoningen in Duinen

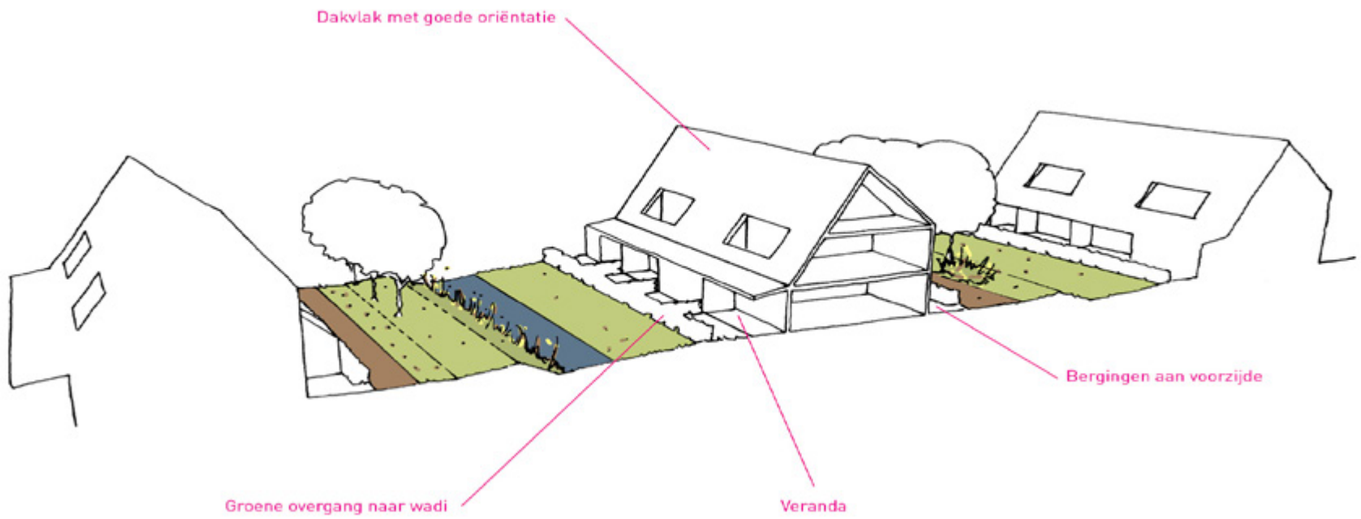

Voorbeeld verandawoningen Broeklanden

Voor de woningen in beide buurtschappen geldt dat de energieoplossing een integraal onderdeel is van de ontwerpopgave van de woningen – situering en vormgeving zonnepanelen en eventueel (lucht) warmtepompen.
Omdat de overgangen openbaar naar privé veelal bepalend zijn in het ruimtelijk beeld, worden op onderstaande themakaart de verschillende typen erfafscheidingen aangeduid. Ditzelfde geldt voor stedenbouwkundige (primaire) en architectonische (secundaire) accenten.

3.7 Breezicht Noord

Aansluitend aan Breezicht Zuid worden in Noord vier buurtschappen gerealiseerd. Deze liggen tussen het groenblauwe landschap, Milligerplas en geluidswal en zijn hier sterk mee verbonden. De buurtschappen zijn kleiner in omvang dan die in Zuid en hebben een woningaantal van circa 50 tot 250 woningen.

Conform de identiteit van Breezicht Zuid hebben ook de buurtschappen in Noord een eigen sfeer en zijn kleinschalig en compact. Het noordwestelijke buurtschap wordt direct ontsloten vanaf de Laan der Molens, de noordoostelijke buurtschappen worden ontsloten via de strandboulevard en buurtschap Duinen. Onderzoek naar een ontsluiting via de Werkerlaan wordt te zijner tijd uitgevoerd.

4. Civieltechnische aspecten

4.1 Grondbalans

De gemeente Zwolle streeft naar een gesloten grondbalans. Uitgangspunt is dat kavels door de gemeente zodanig worden opgehoogd dat de bouwende partij minimaal grond hoeft aan of af te voeren.

Het principe van de verhoogde woongebieden in een laag centraal landschap is niet mogelijk zonder de aanvoer van grond van buiten het plangebied. Ondanks de grond die vrijkomt in het centrale landschap is extra grond (ca. 400.000 m3) nodig voor het ophogen van woongebieden in Breezicht.

4.2 Bouwlogistiek

Uitgangspunt is dat de openbare ruimte al is ingericht voor de sleuteluitgifte van de woning. Dat draagt bij aan het wooncomfort en wordt overlast door bouwactiviteiten rond de woning zoveel mogelijk voorkomen. Daarnaast kan bouwverkeer zoveel mogelijk worden gescheiden van bewonersverkeer. Dit vergroot de verkeersveiligheid.
Om dit te kunnen bewerkstelligen is het belangrijk dat per woongebied volgordelijk wordt gebouwd.

4.3 Bouwrijp maken

Voor een waterrobuust Breezicht worden de buurtschappen gemiddeld 0,8 m hoger aangelegd dan het huidige maaiveld. Dat is zo'n 0,5 m meer ophoging dan bij traditioneel bouwrijp maken. Daarnaast is het voor het goed functioneren van de waterhuishouding belangrijk dat de bodem voldoende waterdoorlatend is en er een structuur van watergangen, wadi's, wegcunetten en infiltratiestroken in tuinen worden aangelegd tot op de zandlaag in de diepere ondergrond. Dit heeft consequenties voor de te kiezen methode van bouwrijp maken en leidt tot een langere zettingstijd. Dit wijkt af van de traditionele wijze van bouwrijp maken.

Bouwrijp maken buurtschap Broeklanden

Het buurtschap Broeklanden wordt opgehoogd met gebiedseigen grond die vrijkomt bij het uitgraven van de wegcunetten, watergangen, wadi's en de infiltratiestroken. Deze worden ontgraven tot in het aanwezige zandpakket. Dit zandpakket ligt gemiddeld 1 meter onder de klei- en veenlaag aan de oppervlakte. De cunetten en infiltratiestroken worden opgevuld met zand. De watergangen en wadi's worden aangevuld met zand tot de gewenste bodemhoogte.

Broeklanden Zuid is het voormalige zandwin-depot. Hier is in het verleden grond aangevoerd en verwerkt. Het huidige maaiveld kent een overhoogte van 30 cm. De teveel aanwezige grond in Broeklanden Zuid wordt gebruikt voor het op voldoende hoogte brengen van Broeklanden Noord.

Voor voldoende waterdoorlatendheid van de bodem wordt het bestaande maaiveld doorgefreesd voor ophoging. Daarnaast wordt de ophooggrond diepgespit tot aan de bestaande ondergrond.
Door het voormalige zanddepot heeft zetting in Broeklanden Zuid reeds grotendeels plaatsgevonden. Dat betekent dat er in het 2e/3e kwartaal 2019 gestart kan worden met bouwen. Voor Broeklanden Noord moet rekening worden gehouden met een bouwrijp- en zettingstijd van een jaar (of zoveel eerder als technisch mogelijk).

Bouwrijp maken buurtschap Duinen

Het buurtschap Duinen wordt in twee lagen opgehoogd. Op het bestaande maaiveld wordt eerst een 0,3 tot 0,5 m dikke laag zand aangebracht. Deze zandlaag zorgt ervoor dat de bodem voldoende waterdoorlatend is en regenwater zijn weg vindt naar het diepere grondwater. Op deze zandlaag wordt een leeflaag aangebracht van minimaal 40 cm. Deze leeflaag bestaat uit gebiedseigen grond die vrijkomt bij het uitgraven van de wegcunetten, wadi's en infiltratiestroken. Om tot de gewenste hoogte te komen wordt verder aangevuld met grond van buiten het gebied.

Het bestaande maaiveld wordt doorgefreesd voor de zandlaag wordt aangebracht. De ophooggrond wordt in Duinen niet diepgespit zodat de aangebracht zandlaag intact blijf.

Bouwrijp maken buurtschappen Breezicht Noord

De buurtschappen in Breezicht Noord worden op dezelfde manier bouwrijp gemaakt als het buurtschap Duinen.

5. Beheer openbare ruimte

5.1 Inleiding

De openbare ruimte in Breezicht moet worden onderhouden en beheerd om de buurt aantrekkelijk te houden. Het ruime en open centrale landschap, riet, bomen, de wadi's, de oppervlakkige afstroom van hemelwater en de nat-drassituaties vormen een dynamiek die anders is dan andere Zwolse wijken. Dit vraagt om passend beheer van de openbare ruimte. Onder de openbare ruimte verstaan we de ruimte die voor iedereen vrij toegankelijk is en een openbaar karakter heeft.

5.2 Doel

De ambities voor de wijk: klimaatbestendig, waterrobuust en duurzaam vragen om passend beheer. Net als de specifieke inrichting van de woongebieden en het centrale landschap. Een voorbeeld hierbij is het zorgen voor verkoeling door schaduw van bomen en verdamping van oppervlaktewater. Of het opvangen van plensbuien in laaggelegen groen. Beheer zorgt voor het groenonderhoud en de instandhouding van afstroom van hemelwater naar de laaggelegen plekken. Bij de uitvoering geeft de Visie Beheer Openbare Ruimte 2016-2026 drie beheerprincipes: toekomstbestendig, samen en op maat.

5.3 Onderdelen

5.3.1 Grijs

De plannen voor infrastructuur in Breezicht zijn vergelijkbaar met de bestaande infrastructuur in de wijk Stadshagen. Doodlopende straten, parkeerkoffers, bruggen en afvoer van water over straat zijn de opvallendste zaken voor beheer in Breezicht.
Bij de afvoer van water over straat is gladheidsbestrijding een aandachtspunt. Het water wordt afgevoerd naar groen en infiltreert. Groen moet volgens het kwaliteitsbeeld in stand kunnen worden gehouden.

5.3.2 Paars

Het afvalbeheer in Breezicht wordt uitgevoerd zoals dat in het gemeentelijk grondstoffenplan (GGP) en het uitwerkingsplan GGP is toegelicht: faciliteren, motiveren en belonen om de hoeveelheid restafval te verminderen. In die zin gaat het hier om regulier beheer.
Zowel in het centrale landschap als in de buurtschappen zullen voorzieningen voor honden, recreatie (bv. fietsroutes) en spelen (spelaanleidingen) aanwezig zijn. Het beheer hiervan is standaard.

5.3.3 Groen

In de Groene Agenda (opvolger Groenbeleidsplan uit 1998) is de opstelling van Zwolle t.a.v. nieuwe ontwikkelingen opgenomen. Voor beheer en onderhoud is de BOR-visie van toepassing.
Zowel kwantiteit als de kwaliteit (de oppervlakte aan groen en de invulling van het groen) is anders dan in de rest van de stad. Vooral het grote centrale landschap levert veel groenoppervlak.
Er is diversiteit in intensief/extensief groen.
De nat-drassituaties vragen aangepaste onderhoudsmethodes (bv. m.b.v. rupsvoertuigen).
Op kleinere schaal wordt dit ook al toegepast in de oeverzones van de Westerveldse Aa.
Ook de wadi's zijn nieuwe groene elementen die specifiek beheer vanuit groen vragen.

5.3.4 Blauw

T.a.v. blauw wijkt het plan af van overig Stadshagen en bestaand beleid (Gemeente Rioleringsplan 2016-2021). Deze keuze past bij meerdere doelen: het klimaatbestendig en vernieuwend benaderen van beheervraagstukken. De keuze voor het gedeeltelijk zichtbaar afvoeren van water zorgt voor meer bewustwording, ook op beheergebied. Knelpunten en overbelasting vallen sneller op en samen kunnen bewoners en gemeente eerder aan oplossingen werken.
Wadi's bestaan uit verschillende, in grootte fluctuerende onderdelen. In aanleg zijn wadi's goedkoper dan een regenwaterriool, maar in onderhoud is een wadisysteem duurder. Wadi's moeten gemaaid en onderhouden worden om dichtslibben en verontreiniging te voorkomen. Wadi's hebben niet alleen de functie van afvoer en berging van overtollig regenwater, ze hebben ook een rol in de aantrekkelijkheid van het gebied.
In het gebied staan al grondwaterpeilbuizen om de grondwaterstanden te kunnen monitoren.
Ten aanzien van riolering wordt gewerkt met meerdere kleine bemalingsgebieden. Op die manier hoeft de riolering niet heel diep te worden aangelegd (duurzaam t.a.v. grondwateronttrekkingen), zijn (onderdelen van) installaties uitwisselbaar (circulariteit) en kan bij eventueel noodzakelijke vervanging de rioolbuis makkelijker worden bereikt.

Partners

De openbare ruimte wordt door verschillende partijen beheerd. De ROVA zorgt in opdracht van de gemeente onder andere voor de inzameling van afval, groenonderhoud en reinigen. Het waterschap staat aan de lat voor onderhoud van de waterhuishoudkundige hoofdstructuur en de waterkwaliteit en -kwantiteit. Het waterschap geeft met de keur- en beleidsregels ook kaders voor het beheer en onderhoud. Het waterrobuuste ontwerp van Breezicht voorziet in een dynamisch centraal landschap waar gebieden, afhankelijk van de klimatologische omstandigheden nat of droog zijn. Het onderscheid tussen land en water vervaagt hier. Met het waterschap zijn wij in overleg hoe in deze situatie gezamenlijk tot een optimaal beheer te komen. Afspraken over de wijze van beheer, wie is waarvoor verantwoordelijk en door wie wordt welk beheer uitgevoerd maken hier onderdeel vanuit. Ten slotte zijn ook de bewoners van Breezicht partner bij het beheer en onderhoud: mogelijkheden voor bewonersparticipatie zullen ruim aanwezig zijn.

Financiën

De openbare ruimte ziet er anders uit dan in de bestaande stad en biedt vele, indirecte baten. Om de openbare ruimte volgens de gewenste beeldkwaliteit in stand te houden, is structureel budget en inzet nodig.

Tot slot

Door goede afstemming van inrichting, onderhoud en gebruik van de openbare ruimte, wordt Breezicht een aantrekkelijke wijk. Diverse onderdelen van de openbare ruimte worden in Breezicht voor het eerst (grootschalig) toegepast. Dit brengt onzekerheden met zich mee over het functioneren. Daarom is monitoring door beheerders van belang. Door met regelmaat enquêtes te houden onder bewoners kan hier ook meer inzicht in worden verkregen.

6. Financiële haalbaarheid

6.1 Achtergrond

De locatie Breezicht bestaat uit Breezicht Zuid (BZZ) en Breezicht Noord (BZN).
De financiële status van beide deelgebieden is verschillend: BZZ is als prioritair gebied onderdeel van de ontwikkeling en de grondexploitatie van Stadshagen, BZN is als niet prioritair gebied aangewezen en is ondergebracht bij de NNIEGG (Nog Niet In Exploitatie Genomen Gronden).

Voor BZZ heeft de gemeente in samenwerking met de ontwikkelpartners een Visie opgesteld. In BZZ is een aantal ambities neergelegd die hebben geleid tot een stedenbouwkundige uitwerking. In deze stedenbouwkundige uitwerking werd steeds meer duidelijk dat BZZ en BZN op meerdere fronten als één geheel moeten worden beschouwd en niet als aparte eenheden naast elkaar moeten bestaan. Bij het opstellen van de Ontwikkelstrategie Stadshagen uit 2013 is een keurige rechte lijn getrokken die BZZ van BZN scheidde en waarbinnen de benodigde aantallen woningen konden worden gerealiseerd.

Bij de planuitwerking bleek die (financieel administratief bepaalde) begrenzing beperkend te werken. Inmiddels hebben BZZ en BZN door logica van ontwikkelingsmogelijkheden, functionaliteit en ook door stedenbouwkundige uitwerking van de kaders een andere begrenzing en andere plancapaciteit gekregen dan bij de Ontwikkelstrategie 2013 als uitgangspunt is genomen. Daardoor zijn er wat minder woningen in BZZ mogelijk en is het wenselijk om bij de ontwikkeling van BZZ ook een deel van het landschap dat in BZN ligt al mee te nemen. Omgekeerd heeft BZN daardoor meer woningcapaciteit en minder landschap binnen zijn grenzen.
Dat heeft ook een financieel gevolg. Het is moeilijk om voor BZZ een haalbare grondexploitatie op te stellen waar dat voor BZN juist door de verschuivingen makkelijker is geworden. Het tekort in BZZ ligt tussen de € 3,5 en € 4,5 mln. op netto contante waarde per 1-1-2017.

Dit heeft ertoe geleid dat wordt voorgesteld om beide deelgebieden financieel als één gebied te gaan beschouwen. En daarmee aan te tonen dat Breezicht als totaal wel financieel economisch haalbaar is.

6.2 Grondexploitatie

Onderstaand volgt een beknopte samenvatting van de onderdelen en het resultaat van de grondexploitatie.

Indien beide deelgebieden samen worden genomen is het bruto planoppervlak 87,2 hectare groot. Daarvan wordt, na aftrek van de te handhaven gedeelten, 76,1 hectare ontwikkeld. Voor de planstructuur en de voorzieningen (sportvelden en een buurtvoorziening in de wijk) is 33,6 hectare gereserveerd. Voor de woongebieden resteert 42,5 hectare.

Voor BZZ is een woningbouwprogramma getekend voor BZN is een programma normatief berekend. Het totaal aantal woningen dat in de berekening is opgenomen betreft circa 1.140 stuks (610 in BZZ en 530 in BZN). De verdeling over de categorieën, bereikbaar midden en duur betreft 31%, 42,0% en 27%.

De kosten en opbrengsten zijn bepaald op basis van binnen de gemeente gebruikelijke kosten en opbrengstensoorten voor de diverse grondexploitatieonderdelen. In deze planfase is veel gewerkt met kentallen en normbedragen om te komen tot de financiële onderbouwing.

Per saldo wordt een nominaal overschot gezien van € 0,4 mln.

Het uitgangspunt ten aanzien van de fasering is dat vanaf 2019 kan worden gestart met de uitgifte van bouwrijpe grond en dat dit in 2025 de laatste gronden zullen worden uitgegeven. De kosten en opbrengsten zijn op een logische manier naar die fasering in de tijd gezet.

Op basis van die fasering zijn de faseringskosten berekend. Dat wil zeggen de invloeden van kosten- en opbrengstenstijgingen door de jaren heen en de rentelasten die samenhangen met de financiering van deze grondexploitatie.

6.3 Resultaat

Na verrekening van die faseringskosten resteert een positief saldo van afgerond € 0,0 mln. op netto contante waarde per 1-1-2017. (BZZ -/- € 4,20 mln, BZN +/+ € 4,20 mln.)

6.4 Risico's en kansen

Er is een risico- en kansenanalyse opgesteld die leidt tot de conclusie dat het risicoprofiel vooralsnog als gemiddeld tot hoog moet worden bestempeld. Enerzijds trekt de woningmarkt aan, hetgeen kan helpen indien financieel een en ander tegenvalt. Anderzijds kent het plan een aantal ambities zoals waterrobuustheid en energie neutraal die zich nog functioneel en ook financieel moeten bewijzen.

6.5 Conclusie

Alles overziende wordt geconcludeerd dat Breezicht als totaal financieel economisch haalbaar is.

7. Planning

Na vaststelling van het Stedenbouwkundig Plan en grondexploitatie door de gemeenteraad van Zwolle volgt de fase waarin het inrichtingsplan en beeldkwaliteitsplan worden opgesteld (gereed zomer 2018). Parallel hieraan gaat het traject van de bouwplanontwikkeling lopen (gereed eind 2018).

Ook het opstellen van het benodigde uitwerkingsplan start na besluitvorming over het Stedenbouwkundig Plan en grondexploitatie. Uitgaande van een procedure zonder beroep lijkt een onherroepelijk uitwerkingsplan op dit moment eind 2018 mogelijk. In geval van beroep wordt dit later. Het onherroepelijke uitwerkingsplan is de basis voor de omgevingsvergunningen.

De voorbereidingen voor het bouwrijp maken zijn gestart. Na vaststelling van het matenplan en technisch DO volgt aanbesteding en realisatie. Broeklanden Zuid is het deelgebied dat het eerst bouwrijp is (zomer 2019). De bouw zal hier als eerste starten.
Als gevolg van extra zettingstijden in Broeklanden Noord en Duinen is de verwachting dat deze gebieden een jaar later bouwrijp zijn.

Het centrale landschap wordt in 2019/2020 aangelegd.

De eerste woningen in Broeklanden Zuid worden in 2020 opgeleverd. Met een bouwtempo van 150 woningen per jaar worden eerst de deelgebieden in Breezicht Zuid gebouw en aansluitend volgt de overstap naar Breezicht Noord.

8. Gebiedspositionering

8.1 Doelgroep Breezicht

De ontwikkelpartners willen Breezicht een eigen identiteit geven. De stedenbouwkundige structuur bestaat uit buurtschappen in een groenblauw landschap. De buurt grenst aan groen en water, maar er loopt ook veel groen en water door de buurt.

Enkele kernkwaliteiten van Breezicht zijn: dynamiek, onderscheidend, comfort, gevoel van ruimte, voortuin niet persé, duurzaamheid, zicht op het landschap, diversiteit, variatie in het landschap (groen, water, duinen), kleinschaligheid, eilandgevoel, recreatief, authentiek, organisch, buiten wonen, ontmoeten en anders. Met deze kernkwaliteiten past de doelgroep Uitbundig geel uit de Smart Agentsystematiek, geel met een beetje rood (oranje dus), het beste.

Oranje mensen zijn echte levensgenieters. Houden van samen met anderen actief en sportief recreëren. Vaak jonge gezinnen, maar ook vijftigers/zestigers die volop in het leven staan. Zoeken graag de gezellige drukte op, recreëren is lekker eten, genieten en leuke dingen doen. Beschikken over iets meer budget dan gemiddeld. De verwachting is dat het grootste deel van de doelgroep nu ook al in Stadshagen woont en toe is aan een volgende stap. De oranje doelgroep wil overigens ook wel verhuizen naar de binnenstad van Zwolle, maar gezinnen maken omwille van de kinderen eerst nog een stap in hun wooncarrière binnen Stadshagen. Breezicht is dan een logische keuze omdat dit een eigen en andere buurt gaat worden dan de rest van de woonbuurten binnen Stadshagen.

De doelgroep is gespiegeld aan een aantal bijzonderheden van Breezicht, namelijk:

1. parkeren in parkeerkoffers
2. kleine eigen tuin, veel openbaar groen
3. levendig gebied door Milligerplas en haventje
4. buitensport activiteiten zoals zeilen, hardlopen en beachvolleybal.

Broeklanden
Bijzonder is een opzet waarbij in Broeklanden kleine kavels worden uitgegeven met weinig “eigen” tuin. In plaats van deze eigen tuin wordt er gebruik gemaakt van onder andere veranda’s met uitzicht op openbaar groen. Dit openbare groen is ruim opgezet en meandert door de wijk. In deze openbare ruimtes kan gespeeld worden en kan men elkaar ontmoeten. Parkeren voor de rijwoningen zal in een parkeerstraat worden opgelost In de nabijheid van de woning.

Duinen
Kenmerkend voor Breezicht is het deelgebied Duinen. De buurt kent een drietal deelgebieden, namelijk het centrum-, rand- en de duinen. De diversiteit in het woonprogramma is groot. Er zal een grote verscheidenheid in type woningen, prijsklasse en dus ook type bewoners ontstaan. Het parkeren voor de rijwoningen in het centrum van dit gebied wordt in parkeerkoffers gedaan. De woningen in het duingebied hebben het parkeren deels onder de woning opgelost en deels in gezamenlijke parkeerkoffers.

8.2 Communicatie

Breezicht is de meest noordelijke woonbuurt van Zwolle. De binnenstad is vanuit Breezicht niet meer in zicht. Het winkelcentrum van Stadshagen is op circa 10 fietsminuten afstand gelegen. De kernkwaliteiten van het gebied zullen goed onder de aandacht moeten worden gebracht om bewoners naar deze unieke buurt te trekken.
Kijkend naar de locatie en de woonomgeving profileert Breezicht zich nadrukkelijk als groen stedelijk woonmilieu, wat tegelijkertijd bijdraagt aan het groene karakter van Stadshagen als geheel. De stedenbouwkundige structuur bestaat uit buurtschappen in een groenblauw landschap. Anders dan de rest van Stadhagen dus.

Qua marktbenadering richten we ons op mensen die nu al in Stadshagen wonen en klaar zijn voor een volgende stap. Deze drie aspecten gecombineerd, maken dat er meer moet gebeuren dan alleen communicatie. Het gaat in dit geval om profilering van een gebied dat zich onderscheidt van de rest van Stadshagen. Het heeft daarmee ook meer nodig dan alleen een naam of woordmerk. Met de toevoeging van een beeldmerk en bewust gekozen teksten en afbeeldingen zijn we in staat de wijk een eigen gezicht in de profilering te geven. Een gezicht dat onderscheidend is van de rest van Stadshagen, een gezicht dat vertelt wat men mag verwachten van de wijk, namelijk de eigenheid en het unieke karakter en qua beleving past bij de ambities, dromen en behoeftes van de doelgroep.

Themakaart planologie

9. Juridische aspecten

9.1 Bestemmingsplan

Breezicht Zuid ligt in het bestemmingsplan "Stadshagen II" (vastgesteld 15-02-2016) en heeft de bestemming "Wonen – Uit te werken". Voor deze bestemming bestaan uitwerkingsregels, deze leggen onder meer het maximaal aantal woningen en de bouwhoogte vast. Omdat de woningen in de buurtschappen Duinen en Broeklanden passen binnen deze regels, is een uitwerkingsplan voldoende voor realisatie.

Breezicht Noord ligt grotendeels buiten dit bestemmingsplan. Voor realisatie van de buurtschappen in Noord is daarom een nieuw bestemmingsplan noodzakelijk. Na vaststelling van het stedenbouwkundig plan kan gestart worden met de benodigde onderzoeken en het opstellen van een bestemmingsplan. Nog uitgezocht wordt hoe groot dit bestemmingsplan wordt en of Breecamp Noord of De Tippe hier in wordt mee genomen.

Voor Breezicht Zuid zijn er planologisch nog twee aandachtspunten. De realisatie van het sportveld, dat is gesitueerd op de bestemming "Gemengd – Uit te Werken" (A), is niet passend binnen deze bestemming. Hiervoor is een aanvullend bestemmingsplan noodzakelijk. Dit geldt ook voor de realisatie van een voorziening in het cluster ten noorden van de rotonde Milligerlaan / Stadshagenallee (B). De uitwerkingsregels van de bestemming "Wonen – Uit te werken" staan alleen woningbouw toe en geen voorzieningen. Ook hiervoor is een nieuw bestemmingsplan noodzakelijk.

9.2 Planning uitwerkingsplan Breezicht Zuid

In 2018 wordt het uitwerkingsplan opgesteld en in procedure gebracht. Op basis van de huidige inzichten is er eind 2018 een onherroepelijk bestemmingplan, mits geen beroep wordt ingediend.

Colofon

Stedenbouwkundig plan Breezicht
Samengesteld door de gemeente Zwolle

Vormgeving: Communicatie, gemeente Zwolle
Samenstelling: Ruimtelijke Planvorming, gemeente Zwolle

januari 2018

Korte terugblik raadsplein debatronde 5 februari 2018

Strategie afbouwen Stadshagen / Ontwikkeling Breezicht Stadshagen

Het betreft behandeling van de beslisnota ‘Strategie afbouwen Stadshagen’ en de beslisnota ‘Ontwikkeling Breezicht Stadshagen’. Deze twee beslisnota’s worden gecombineerd behandeld. Vanwege de slechte situatie op de woningmarkt is in 2013 besloten de ontwikkeling van Stadshagen te splitsen in een prioritair en niet prioritair gebied. Inmiddels is de situatie op de woningmarkt aanzienlijk verbeterd. De komende jaren worden er dan ook ieder jaar 300 woningen gebouwd. Om dit te kunnen realiseren moeten de niet-prioritaire gebieden eerder tot ontwikkeling worden gebracht. De raad wordt gevraagd hiermee in te stemmen en met de daarbij behorende strategie voor het afbouwen van Stadshagen. Ook wordt de raad op basis van een aparte beslisnota gevraagd kennis te nemen van het Stedenbouwkundig Plan Breezicht. En tevens Breezicht aan te wijzen als interferentiegebied voor bodemenergiesystemen. De bedoeling is een klimaatbestendige, water robuuste en energie neutrale woonbuurt in Stadshagen te realiseren. Tijdens het debat laten alle woordvoerders weten in te stemmen met de voorstellen. Wat de plannen voor Breezicht betreft is men vooral blij met het klimaatbestendige en energieneutrale karakter van de wijk. Wel worden er een aantal opmerkingen gemaakt onder meer over de bereikbaarheid, de voorzieningen, het groen en het parkeren. Zo overweegt een van de fracties een motie in te dienen voor een onderzoek naar de verkeersontsluiting en wil een andere fractie graag dat de wijk natuurinclusief wordt ontworpen. Alle fracties gaan in op de percentages voor de verdeling tussen goedkope en dure woningen. Wethouder De Heer geeft aan dat er sprake is van een stedelijke opgave. Voor een goede verdeling van de nieuw te bouwen woningen tussen goedkoop, middel duur en duur moet er naar de hele stad worden gekeken. De discussie over de percentages moet wat de wethouder betreft dan ook plaatsvinden bij het debat over de ontwikkelstrategie wonen en niet op buurtniveau. Basis voor de juiste verdeling vormt het woononderzoek waarover de raad eind vorig jaar is geïnformeerd. Aan het eind van het debat is de conclusie dat de standpunten zijn gedeeld en dat de wethouder voldoende is ingegaan op de ingebrachte punten. Beide beslisnota’s kunnen worden geagendeerd voor de besluitvormingsronde van 12 maart 2018.

D66 PvdA Swollwacht FC GROENLINKS

M10-1

Motie Stadsnatuur versterken

De gemeenteraad van Zwolle op 12 maart 2018 bijeen,
gelezen hebbende de beslisnota Ontwikkeling Breezicht Stadshagen .

Constaterende:

De ambities voor Breezicht klimaatbestendig, waterrobuust en energieneutraal zijn én het specifieke karakter van Breezicht een groen en suburbaan woonmilieu is.

De stad een dynamisch en divers leefgebied is, zowel voor mensen als voor planten en dieren.

Zwolle versterking van biodiversiteit nastreeft en stadsecologische structuren hier de drager van zijn.

Van mening dat:

Stadsnatuur volwaardig en integraal onderdeel moet zijn in een groen, klimaatbestendig en waterrobuust woonmilieu.

Stadsnatuur de stad aantrekkelijker en levendiger maakt.

Toenemende verstedelijking verantwoordelijkheid met zich meebrengt richting planten en dieren die zich steeds meer moeten zien te handhaven in stedelijk gebied.

Roept het college op om:

- De natuurwaarden en ecologische structuren in het betreffende ontwikkelgebied inzichtelijk te maken.
- Deze te versterken door de openbare ruimte natuurinclusief te (laten) ontwerpen en te beheren.
- En met partners in gesprek te gaan om in kaart te brengen welke mogelijkheden er voor natuurinclusief ontwerp van de gebouwen zijn.

De raad hierover te informeren voordat Breezicht ontwikkeld wordt.

Sonja Paauw
D66

Patty Wolthof
PvdA

Michiel van Harten
GroenLinks

Orhan Cetin
Fractie Cetin

Marcel Mulder
Swollwacht

Met algemene stemmen aangenomen 12-03-2018

M10-2

MOTIE
Bereikbaarheid Stadshagen

De raad van de gemeente Zwolle in vergadering bijeen op 12 maart 2018.
Gehoord hebbende de beraadslagingen d.d. 29/01/2018 m.b.t. ontwikkeling Breezicht

Constaterende dat:
- Stadshagen een wijk in ontwikkeling is. Er moet nog veel bijgebouwd worden;
- Momenteel de verkeersdruk op momenten reeds behoorlijk hoog is;
- Verkeersdruk op de Frankhuizerallee hoog is en 2 deelwijken ontsluit;
- De Stadshagenallee een veel groter deel van Stadshagen ontsluit. Ook delen die nog niet gebouwd zijn.

Overwegende dat:
- Goede bereikbaarheid belangrijk is om de wijk aantrekkelijk en leefbaar te houden;
- Stadshagen nog lang niet volgebouwd is.

Verzoekt het College:
- De bereikbaarheid van Stadshagen te monitoren. Met name de verkeersdruk op de ontsluitingswegen Stadshagenallee en Mastenbroekerallee;
- Na te denken of er verbeteringen ten aanzien van de bereikbaarheid mogelijk zijn en consequenties van deze eventuele opties in kaart te brengen;
- Hierin al het verkeer mee te nemen (ook fiets en openbaar vervoer);
- De raad hierover te informeren.

En gaat over tot de orde van de dag.

VVD
~~Aly van der Vegte~~
Thom van Campen

D66
Mark Oldengarm

CU
Reinier Mulder

PvdA
Jan Slijkhuis

Swollwacht
Marcel Mulder

Tegen: SP en fractie Cetin
Aangenomen 12-03-2018

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	42622
Onderwerp	Ontwikkeling Breezicht Stadshagen

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 23-01-2018

besluit:

1. Kennis te nemen van het Stedenbouwkundig Plan Breezicht, januari 2018.
2. Breezicht aan te wijzen als interferentiegebied voor bodemenergiesystemen.
3. Kennis te nemen van de financiële haalbaarheid (bijlage verstrekt onder oplegging van geheimhouding op grond van artikel 25 lid 2 Gemeentewet: Toelichting financiële haalbaarheid Breezicht, december 2017) en in te stemmen met het financieel als één geheel beschouwen van Breezicht.
4. In te stemmen met de aanpassing van de huidige grens van prioritair en niet prioritair gebied in Breezicht overeenkomstig de in het Stedenbouwkundig Plan gehanteerde plangrenzen voor Breezicht Zuid en Breezicht Noord. Waarbij Breezicht Zuid prioritair gebied blijft en Breezicht Noord niet prioritair gebied blijft.
5. In te stemmen met het voorstel voor speelvoorzieningen in Breezicht in afwijking van het speelbeleid.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 12 maart 2018

onderwerp	Bestemmingsplan Stadshagen II Breecamp Noord en Aardgasloos Breecamp Noord
portefeuillehouder	René de Heer
informant	Spikman, Francis (5167)
medeopstellers	Hettinga, Otto Tromp, Gert (2360)
afdeling	Proces- Programma- en Projectmanagement
bijlagen	Voorstel: Beslisnota Bestemmingsplan Stadshagen II Breecamp Noord Bijlage: Bijlage 1 Nota van wijzigingen - BP Stadshagen II Breecamp Noord_def Bijlage: Bijlage 2 Bestemmingsplan Stadshagen II, Breecamp Noord Bijlage: Bijlage 3 plankaart Stadshagen II Breecamp Noord Bijlage: 2018-03-12 Raadsbesluit Bp Stadshagen II Breecamp Noord en Aardgasloos Breecamp

Voorgesteld besluit raad

1. in te stemmen met de Nota van wijzigingen bestemmingsplan Stadshagen II, Breecamp Noord;
2. het bestemmingsplan Stadshagen II, Breecamp Noord, gewijzigd vast te stellen, zoals omschreven in de Nota van wijzigingen bestemmingsplan Stadshagen II, Breecamp Noord;
3. het bestemmingsplan gewijzigd vast te stellen in elektronische vorm, als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0193.BP17011-0004 met de bijbehorende regels en de verbeelding van dit bestemmingsplan tevens vast te stellen in papieren vorm;
4. uiterlijk binnen zes weken van dit besluit de vaststelling te publiceren, dan wel eerder dan zes weken indien de reactie van de provincie Overijssel daartoe aanleiding geeft;
5. geen exploitatieplan voor het bestemmingsplan Stadshagen II, Breecamp Noord, vast te stellen;
6. kennis te nemen van het voornemen van het college om Breecamp Noord, overeenkomstig het nog in werking te treden artikel 10 lid 7 van de Gaswet aan te wijzen als gebied waar geen aardgastransportnet wordt aangelegd en waarin de aansluitplicht van de netbeheerder vervalt.

voorstel

Zwolle

Beslisnota voor de raad

Datum 5 februari 2018

Openbaar

Openbaar

Onderwerp	Bestemmingsplan Stadshagen II Breecamp Noord
Versienummer	1
Portefeuillehouder	René de Heer
Informant	Gert Tromp/Francis Spikman
Eenheid/Afdeling	ECR/PPP
Telefoon	(038) 4982360
Email	g.j.tromp@zwolle.nl / f.spikman@zwolle.nl
Benodigde middelen	-
Dekking t.l.v.:	

Bijlagen

1. nota van wijzigingen
2. bestemmingsplan Stadshagen II, Breecamp Noord
3. plankaart Stadshagen II, Breecamp Noord

Ontwerp besluit

De raad besluit:

1. in te stemmen met de Nota van wijzigingen bestemmingsplan Stadshagen II, Breecamp Noord;
2. het bestemmingsplan Stadshagen II, Breecamp Noord, gewijzigd vast te stellen, zoals omschreven in de Nota van wijzigingen bestemmingsplan Stadshagen II, Breecamp Noord;
3. het bestemmingsplan gewijzigd vast te stellen in elektronische vorm, als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0193.BP17011-0004 met de bijbehorende regels en de verbeelding van dit bestemmingsplan tevens vast te stellen in papieren vorm;
4. uiterlijk binnen zes weken van dit besluit de vaststelling te publiceren, dan wel eerder dan zes weken indien de reactie van de provincie Overijssel daartoe aanleiding geeft;
5. geen exploitatieplan voor het bestemmingsplan Stadshagen II, Breecamp Noord, vast te stellen;
6. kennis te nemen van het voornemen van het college om Breecamp Noord, overeenkomstig het nog in werking te treden artikel 10 lid 7 van de Gaswet aan te wijzen als gebied waar geen aardgastransportnet wordt aangelegd en waarin de aansluitplicht van de netbeheerder vervalt.

Datum 5 februari 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
In 2007 is de gemeente Zwolle samen met de betrokken partners gestart met de planontwikkeling voor Breecamp-Oost als uitwerking van het Masterplan Stadshagen II. Het Stedenbouwkundig Plan en Beeldkwaliteit voor Breecamp-Oost zijn in 2008 vastgesteld, daarna is gestart met bouwrijp maken en de eerste bouwplanontwikkeling samen met de realisatie van het sportpark 'de Verbinding'. Juridisch planologisch is deze ontwikkeling geregeld in het geldende uitwerkingsplan Stadshagen II, Breecamp-Oost. Als gevolg van de veranderde woningmarkt is in 2013 de Ontwikkelstrategie Stadshagen opgesteld waarbij onder andere de ontwikkeling van het noordelijk deel van Breecamp-Oost is stilgelegd en is opgenomen in het 'Niet-prioritaire gebied Stadshagen'. Vanaf dat moment is de planvorming voor Breecamp-Oost erop gericht het zuidelijk gedeelte (prioritair gebied) af te bouwen en waar mogelijk de aanwezige ruimtelijke en landschappelijke kwaliteiten verder te versterken. Belangrijk aandachtspunt daarbij is het zoveel mogelijk wegnemen van de bouwoverlast voor de bewoners van Breecamp-Oost en aan te sturen op voltooiing van hun directe woonomgeving met bijbehorende voorzieningen.

Inmiddels is de situatie op de woningmarkt aanzienlijk verbeterd en is de vraag naar woningen hoog. Om in te kunnen spelen op de grote vraag en de goede marktomstandigheden heeft uw Raad op 22 mei 2017 ingestemd met het versneld ontwikkelen van Breecamp Noord en ingestemd met het Stedenbouwkundig Plan en de grex. Dit betekent dat de planontwikkeling voor Breecamp Noord weer gestart is en de gehele wijk kan worden afgebouwd. Met dit voorstel wordt het bestemmingsplan Stadshagen II Breecamp Noord gewijzigd vastgesteld en vrijgegeven voor de terinzagelegging.

Beoogd effect
Een gewijzigd vastgesteld bestemmingsplan Stadshagen II, Breecamp Noord.

Datum 5 februari 2018

Argumenten

1.1. Recente inzichten geven aanleiding om wijzigingen in het bestemmingsplan door te voeren
Recente ontwikkelingen en inzichten vormen aanleiding om het plan op enkele punten aan te passen in de verbeelding en de regels. De wijzigingsnota gaat hier verder op in: te lezen in bijlage 2 nota van wijzigingen

2.1 Op basis van de nota van wijzigingen bestemmingsplan Stadshagen II Breecamp Noord zijn wijzigingen aangebracht in het bestemmingsplan
Het bestemmingsplan heeft zes weken ter inzage gelegen voor een ieder. Er zijn geen zienswijzen binnengekomen. Zoals onder 1.1 is aangegeven leiden enkele recente inzichten tot aanpassingen van de verbeelding en de regels van het bestemmingsplan. Het plan zal daarom gewijzigd worden vastgesteld.

3.1 Voor het vaststellen van bestemmingsplannen zijn wettelijke eisen van digitalisering van toepassing
Sinds de eisen van de digitalisering per 1 januari 2010 zijn gaan gelden, is het nodig om in het raadsbesluit de gewijzigde vaststelling te benoemen in technische bestandsnamen. Naast de digitale vaststelling van het bestemmingsplan, blijft het nodig om de verbeelding (plankaart) ook in papieren vorm vast te stellen.,

4.1 De publicatie van de tervisielegging kan niet direct na het raadsbesluit plaatsvinden, omdat het een gewijzigd vastgesteld bestemmingsplan betreft.
Sinds de Wet Ruimtelijke Ordening in werking is getreden, moet een besluit van de gemeenteraad dat een bestemmingsplan gewijzigd is vastgesteld, eerst na zes weken worden gepubliceerd. De reden dat met publicatie moet worden gewacht is het feit dat het voormalige ministerie van VROM en de Provincie zes weken de gelegenheid hebben om aan te geven of zij in de wijzigingen aanleiding zien om een reactieve aanwijzing te geven. Hoewel de wet hierop nog niet is aangepast, bestaat het ministerie van VROM niet meer. Het ministerie van I&M heeft aangegeven geen bemoeienis meer te willen hebben met bestemmingsplanprocedures, als er geen sprake is van een nationaal belang. Blijft alleen de instemming over van de provincie om eerder te publiceren. Pas na afloop van deze zes weken termijn, mag de publicatie van het gewijzigd vastgestelde bestemmingsplan verschijnen. De beroepstermijn begint dan te lopen.

5.1 Aan de uitvoering van dit bestemmingsplan zijn voor de gemeente geen kosten verbonden
Dit grotendeels conserverende bestemmingsplan brengt geen extra kosten voor de gemeente met zich mee. Het is niet nodig een exploitatieplan op te stellen.

6.1 In een energieneutrale wijk is geen plaats voor aardgas.
Er zijn diverse technisch en economisch haalbare alternatieven voor de verwarming van woningen, warm water en koken. Met het Ambitiedocument Energietransitie, Zwolle geeft je energie! (vastgesteld 17 juli 2017) heeft de gemeenteraad zich uitgesproken voor gasloze nieuwbouw. Al in 2010 heeft het College van B&W besloten dat in nieuwe buurten in Stadshagen geen gasinfrastructuur wordt aangelegd (link naar besluit). Er is echter nog geen juridische basis om gasloze nieuwbouw af te dwingen. Met een voorgestelde wetswijziging (Gaswet) – die naar verwachting begin 2018 van kracht wordt - is het College bevoegd gebieden aan te wijzen waar geen gastransportnet wordt aangelegd. De aansluitplicht van de netbeheerder op het gasnet vervalt hiermee en er wordt een juridische basis gelegd voor de ambitie gasloos bouwen. Het college van B&W heeft Breecamp Noord overeenkomstig het nog in werking te treden artikel 10 lid 7 aangewezen als gebied waar geen aardgastransportnet wordt aangelegd en waarin de aansluitplicht van de netbeheerder vervalt.

Risico's
Er is onrust bij bewoners over de nieuwe vliegroutes van vliegveld Lelystad. In 2019 wordt het vliegveld Lelystad opengesteld voor internationaal vliegverkeer.
De routes die bij Zwolle/Stadshagen gevlogen gaan worden (binnenkomend vliegverkeer) zijn bekend sinds het Luchthavenbesluit voor Lelystad op 1 april 2015. In reguliere situaties is de vlieghoogte 1.800 meter. Bij kruisend stijgend verkeer vliegt men bij Stadshagen lager, tot 900 meter hoogte. Volgens het huidige Milieu Effect Rapport (MER) liggen er geen geluidcontouren boven de 40dB norm over Stadshagen. In het bestemmingsplan hoeft daarom (juridisch) geen rekening gehouden te worden met de nieuwe vliegroutes. In februari 2018 wordt een herziene MER-beoordeling, gebaseerd op gewijzigde invoergegevens en herstel van fouten verwacht. De voormalige staatssecretaris heeft aangegeven dat zij geen veranderingen verwacht wat betreft de wettelijke geluidscontouren. Wanneer er wel veranderingen in de nieuwe MER-beoordeling zijn kan dit consequenties hebben voor de voortgang van het bestemmingsplan.

Financiën
De kosten voor het maken van het bestemmingsplan zijn gedekt via de grondexploitatie.

Vervolg
Het besluit tot gewijzigde vaststelling wordt gepubliceerd in het Gemeenteblad en de Staatscourant. Tevens zal het plan worden geplaatst op www.ruimtelijkeplannen.nl. Publicatie van het vaststellingsbesluit vindt plaats, zodra de provincie heeft aangegeven dat zij afziet van het indienen van een reactieve aanwijzing en tegen vroegtijdige publicatie geen bezwaar heeft.
Tegen het gewijzigd vastgestelde bestemmingsplan kan binnen zes weken na publicatie door belanghebbenden beroep worden ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Openbaarheid
Dit voorstel en de daarbij behorende stukken zijn openbaar.

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	43533
Onderwerp	Bestemmingsplan Stadshagen II Breecamp Noord en Aardgasloos Breecamp Noord

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 13-02-2018

besluit:

1. in te stemmen met de Nota van wijzigingen bestemmingsplan Stadshagen II, Breecamp Noord;
2. het bestemmingsplan Stadshagen II, Breecamp Noord, gewijzigd vast te stellen, zoals omschreven in de Nota van wijzigingen bestemmingsplan Stadshagen II, Breecamp Noord;
3. het bestemmingsplan gewijzigd vast te stellen in elektronische vorm, als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0193.BP17011-0004 met de bijbehorende regels en de verbeelding van dit bestemmingsplan tevens vast te stellen in papieren vorm;
4. uiterlijk binnen zes weken van dit besluit de vaststelling te publiceren, dan wel eerder dan zes weken indien de reactie van de provincie Overijssel daartoe aanleiding geeft;
5. geen exploitatieplan voor het bestemmingsplan Stadshagen II, Breecamp Noord, vast te stellen;
6. kennis te nemen van het voornemen van het college om Breecamp Noord, overeenkomstig het nog in werking te treden artikel 10 lid 7 van de Gaswet aan te wijzen als gebied waar geen aardgastransportnet wordt aangelegd en waarin de aansluitplicht van de netbeheerder vervalt.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

bericht

Zwolle

Ruimtelijke Planvorming

Telefoon (038) 498 2097
postbus@zwolle.nl

Nota van wijzigingen

Bestemmingsplan Stadshagen II, Breecamp Noord

Opdrachtgever
Opdrachtnemer
Versie
Datum 30 januari 2018

Datum 30 januari 2018
Titel Nota van wijzigingen

1 Ambtshalve wijzigingen

a. <u>Wijzigingen in de verbeelding</u>:

1 Voorgesteld wordt om de verbeelding te wijzigen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan door in het meest westelijke gelegen bouwvlak met de bestemming Woongebied de bestaande functieaanduiding ‘specifieke vorm van wonen uitgesloten – geluidgevoelige functie‘ enigszins te vergroten en een extra aanduiding ‘specifieke vorm van wonen uitgesloten – geluidgevoelige functie‘ op te nemen

2 Voorgesteld wordt om de verbeelding te wijzigen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan door de functieaanduiding ‘specifieke vorm van wonen uitgesloten – geluidgevoelige functie‘ van het vierde bouwvlak van links enigszins te vergroten.

3 Voorgesteld wordt om de verbeelding te wijzigen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan door de functieaanduiding ‘specifieke vorm van wonen uitgesloten – geluidgevoelige functie‘ op het tweede bouwvlak van rechts nabij de Hasselterweg te vervangen door de ‘specifieke bouwaanduiding - dove gevel’.

De aanpassingen, omschreven onder 1, 2 en 3 vloeien voort dit uit nader akoestisch onderzoek.

4 De bestemming Tuin behorende bij het vierde en vijfde bouwvlak van links te vervangen door de bestemming Wonen, waarbij tegelijkertijd beide bouwvlakken in geringe mate worden vergroot.

5 Het tweede bouwvlak van rechts nabij de Hasselterweg enigszins in zuidelijke richting te verlengen.

6 Het bouwvlak waarin maximaal 22 woningen zijn toegestaan enigszins te vergroten.

7 Het maximum aantal woningen in het tweede bouwvlak van rechts nabij de Hasselterweg te verhogen van 9 naar 10.

8 Het maximum aantal woningen in het tweede bouwvlak van rechts nabij de Jac. P. Thijsselaan te verhogen van 9 naar 11.

De aanpassingen omschreven onder 4, 5, 6, 7 en 8 vloeien voort uit een optimalisering van de verkavelingsopzet.

b. <u>Wijzigingen in de regels:</u>

9 Voorgesteld wordt om de regels te wijzigen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan door in artikel 7.5 onder h te bepalen dat ter plaatse van de functieaanduiding ‘specifieke vorm van wonen uitgesloten – geluidsgevoelige functie’ op de 3e en/of de 4e bouwlaag voldaan moet worden aan de voorkeursgrenswaarde.

10 Voorgesteld wordt om de regels aan te wijzigen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan door in artikel 7.5 onder i een nieuw artikel op te nemen waarin wordt bepaald dat ter plaatse van de ‘ specifieke bouwaanduiding – dove gevel’ vanaf de tweede bouwlaag een dove gevel gerealiseerd moet worden.

De aanpassingen, omschreven onder 9 en 10 vloeien voort uit nader akoestisch onderzoek.

11 Voorgesteld wordt om de regels te wijzigen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan door in artikel 8 de leden b, c en d te laten vervallen en te vervangen door de bepalingen dat de maximum nokhoogte niet meer mag bedragen dan 11 meter en de maximum bouwhoogte niet meer dan 12 meter mag bedragen. Het maximum aantal wooneenheden niet meer mag bedragen dan het aantal dat op de verbeelding is aangegeven.

Deze aanpassing is noodzakelijk, omdat in de bestemming Woongebied geen maximale nok- en bouwhoogte was opgenomen. De hoogtes sluiten aan op de rest van het plangebied. Ook was het op de verbeelding opgenomen maximum aantal wooneenheden abusievelijk niet verwerkt in de regels.

Stadshagen II, Breecamp Noord

vastgesteld

nr. NL.IMRO.0193.BP17011-0004

Afdeling Ruimtelijke Planvorming

Stadskantoor
Lübeckplein 2
Postbus 10007
8000 GA Zwolle
postbus@zwolle.nl

www.zwolle.nl

Opdrachtgever

Opdrachtnemer ECR

Publicatieversie: NL.IMRO.0193.BP17011-0004

Datum: 16 februari 2018

Inhoudsopgave

TOELICHTING **5**

Hoofdstuk 1 Inleiding **6**
1.1 Aanleiding 6
1.2 Plangebied 6
1.3 Geldende bestemmingsplannen 6

Hoofdstuk 2 Beleidskader **7**
2.1 Inleiding 7
2.2 Ruimtelijk beleid 7
2.2.1 Rijksbeleid 7
2.2.2 Provinciaal beleid 9
2.2.3 Gemeentelijk beleid 12
2.3 Archeologisch en cultuurhistorisch beleid 13
2.4 Verkeersbeleid 14
2.5 Groenbeleid 14
2.6 Waterbeleid 15
2.7 Volkshuisvestingsbeleid 16
2.8 Milieubeleid 17

Hoofdstuk 3 Planbeschrijving **21**
3.1 Stedenbouw 21
3.2 Archeologie 22
3.3 Cultuurhistorie 22
3.4 Verkeer 22
3.5 Natuur 22
3.5.1 Huidige situatie 22
3.5.2 Uitgangspunt bestemmingsplan 23
3.6 Water 23
3.6.1 Huidige situatie 23
3.6.2 Uitgangspunt bestemmingsplan 24
3.7 Wonen 24
3.8 Milieu 24
3.8.1 Geluid 25
3.8.2 Bedrijvigheid (Wet milieubeheer) 28
3.8.3 Trillingen 28
3.8.4 Luchtkwaliteit 28
3.8.5 Geur 28
3.8.6 Bodemkwaliteit 29
3.8.7 Verzuring 29
3.8.8 Externe veiligheid 29
3.8.9 Warmteplan 29
3.9 Vliegroutes 30

Hoofdstuk 4 Juridische aspecten **31**
4.1 Inleiding 31
4.2 Inleidende regels 33
4.3 Bestemmingsregels 33
4.4 Algemene regels 35
4.5 Overgangs- en slotregels 36

4.6 Bijlagen 36
4.7 Handboek 36

Hoofdstuk 5 Uitvoerbaarheid 37
5.1 Economische uitvoerbaarheid 37
5.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid 37
5.2.1 Overleg met de buurt 37
5.2.2 Uitkomsten overleg 37

REGELS 39

Hoofdstuk 1 Inleidende regels 40
Artikel 1 Begrippen 40
Artikel 2 Wijze van meten 51

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels 53
Artikel 3 Groen 53
Artikel 4 Tuin 55
Artikel 5 Verkeer - Erftoegangsweg 57
Artikel 6 Water 59
Artikel 7 Wonen 61
Artikel 8 Woongebied 64

Hoofdstuk 3 Algemene regels 68
Artikel 9 Anti-dubbeltelregel 68
Artikel 10 Algemene afwijkingsregels 69
Artikel 11 Algemene wijzigingsregels 71
Artikel 12 Algemene procedureregels 72
Artikel 13 Overige regels 73

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels 74
Artikel 14 Overgangsrecht 74
Artikel 15 Slotregel 76

TOELICHTING

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In 2007 is de gemeente Zwolle samen met de betrokken partners gestart met de planontwikkeling voor Breecamp-Oost als uitwerking van het Masterplan Stadshagen II. Het Stedenbouwkundig plan en Beeldkwaliteit voor Breecamp-Oost zijn in 2008 vastgesteld, waarna is gestart met bouwrijp maken en de eerste bouwplanontwikkeling samen met de realisatie van het sportpark 'de Verbinding'.

Juridisch planologisch is deze ontwikkeling geregeld in het geldende uitwerkingsplan Stadshagen II, Breecamp-oost.

Als gevolg van de veranderde woningmarkt is in 2013 de Ontwikkelstrategie Stadshagen opgesteld waarbij onder andere de ontwikkeling van het noordelijk deel van Breecamp-Oost is stil gelegd en is opgenomen in het 'Niet-prioritaire gebied Stadshagen'. Vanaf dat moment is de planvorming voor Breecamp-Oost erop gericht het zuidelijk gedeelte (prioritair gebied) af te bouwen en waar mogelijk de aanwezige ruimtelijke en landschappelijke kwaliteiten verder te versterken. Belangrijk aandachtspunt daarbij is het zoveel mogelijk wegnemen van de bouwoverlast voor de bewoners van Breecamp-Oost en aan te sturen op voltooiing van hun directe woonomgeving met bijbehorende voorzieningen. Vooral de toevoeging van het park in het deelgebied de Plantage heeft een extra impuls gegeven aan de wijk en inmiddels zijn niet alleen bijna alle projectmatige woningen in ontwikkeling of aanbouw , maar zijn ook nagenoeg alle particuliere vrije sector kavels verkocht of onder optie. Dit betekent dat de planontwikkeling voor Breecamp Noord weer gestart kan worden en de gehele wijk kan worden afgebouwd.

De gemeenteraad heeft de stedenbouwkundige uitwerking en de bijbehorende grondexploitatie op 22 mei 2017 vastgesteld. Dit bestemmingsplan is gebaseerd op deze documenten.

1.2 Plangebied

Het noorden en westen wordt omsloten door de Hasselterweg. De zuidgrens loopt evenwijdig aan de Jac. P. Thijsselaan en de oostgrens loopt evenwijdig aan de Oude Wetering.

1.3 Geldende bestemmingsplannen

In het plangebied geldende de volgende plannen:

4055

Uitwerkingsplan Stadshagen II Breecamp-oost, vastgesteld bij besluit van 7 juli 2009, goedgekeurd door gedeputeerde staten van Overijssel op 11 augustus 2009, in werking getreden en onherroepelijk geworden op 8 oktober 2009.

NL.IMRO.0193.BP14030

Bestemmingsplan Stadshagen II, vastgesteld bij raadsbesluit van 15 februari 2016, onherroepelijk geworden op 14 april 2016.

Hoofdstuk 2 Beleidskader

2.1 Inleiding

2.2 Ruimtelijk beleid

2.2.1 Rijksbeleid

Structuurvisie Ruimte en Infrastructuur

Op 13 maart 2012 is de Structuurvisie Ruimte en Infrastructuur (hierna: SVIR) vastgesteld. Daarmee is het nieuwe ruimtelijke en mobiliteitsbeleid zoals uiteengezet in de SVIR van kracht geworden. De SVIR geeft de ambitie aan voor Nederland in 2040. Die ambitie is vertaald in doelen voor de middellange termijn tot 2028.

Uitgangspunt van de SVIR is decentraal wat kan, centraal wat moet. Bij het bepalen van wat centraal moet, zijn slechts 13 rijksbelangen omschreven. Een rijksverantwoordelijkheid is slechts dan aan de orde, als:

- een onderwerp nationale baten en/of lasten heeft en de doorzettingsmacht van provincies en gemeenten overstijgt, of;
- over een onderwerp internationale verplichtingen of afspraken zijn aangegaan, of;
- het een onderwerp betreft dat provincie- of landsgrensoverschrijdend is en ofwel een hoog afwentelingsrisico kent ofwel in beheer bij het Rijk is.

Conclusie

Er is bij het plan geen sprake van rijksbelangen, waardoor de conclusie is dat het plan niet in strijd is met het rijksbeleid.

2.2.1.1 Ladder voor duurzame verstedelijking

Artikel 3.1.6, lid 2 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro), zoals die geldt vanaf 1 juli 2017, bevat de verplichting om in de toelichting bij een bestemmingsplan dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk maakt, een beschrijving te geven van de behoefte aan die ontwikkeling. Daarnaast, indien het bestemmingsplan die ontwikkeling mogelijk maakt buiten het bestaand stedelijk gebied, dient een motivering te worden gegeven waarom niet binnen het bestaand stedelijk gebied in die behoefte kan worden voorzien.

In artikel 1.1.1 van het Bro is omschreven wat verstaan moet worden onder een stedelijke ontwikkeling. Namelijk een ruimtelijke ontwikkeling van een bedrijventerrein of zeehaventerrein, of van kantoren, detailhandel, woningbouwlocaties of andere stedelijke voorzieningen. Volgens de Handreiking Ladder voor duurzame verstedelijking van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM) vallen onder het begrip 'andere stedelijke voorzieningen' onder meer accommodaties voor onderwijs, zorg, cultuur, bestuur en indoor sport en leisure. Bovendien zijn er inmiddels meerdere uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State, waarin het begrip stedelijke ontwikkeling verder is verduidelijkt.

Of bij een bovengenoemde voorziening sprake is van een stedelijke ontwikkeling, hangt af van de omvang en de gebruiksmogelijkheden. In de uitspraak van 25 maart 2015; ECLI:NL:RVS:2015:953 is bepaald dat woningbouwplannen met een omvang vanaf 12 woningen als stedelijke ontwikkeling kunnen worden gezien, terwijl in de uitspraak van de Afdeling van 16 september 2015:ECLI:NBL:RVS:2015:2921 een plan van 11 woningen niet als stedelijke ontwikkeling werd gezien vanwege de beperkte omvang.

In dit bestemmingsplan worden geen nieuwe woningen toegevoegd ten opzichte van het geldende bestemmingsplan. De reeds bestemde woningen worden uitsluitend anders gesitueerd.

Dit betekent dat er geen sprake is een woningbouwlocatie, welke aan te merken is als een stedelijke ontwikkeling. Derhalve is de ladder van duurzame verstedelijking wel/niet van toepassing.

Gemeentelijke Woonvisie

Zoals in het vorenstaande al aangegeven, heeft de gemeente ook een Woonvisie gemaakt: 'Ruimte voor Wonen 2017 – 2027'. Deze is vastgesteld door de raad op 8 mei 2017. Input voor deze is een inventarisatie naar belangrijke trends en ontwikkelingen, die van invloed zijn op de woningvraag, te weten:

- Het aantal huishoudens in Zwolle neemt sterk toe: van 57.276 huishoudens in 2016 tot 64.741 in 2040. Ook onder nieuwe vestigers is Zwolle populair. Er zijn 5.500 – 6.000 nieuwe woningen nodig tot 2027 en 10.000 tot 2040.
- Zwolle is een jonge stad: 85% van de inwoners is jonger dan 65 en 22% is jonger dan 18. Het aantal kinderen en jongeren groeit nog en daarmee blijft er vraag naar eengezinswoningen.
- Het aantal 65 plussers neemt toe: in 2030 zijn er 44% meer 65 plussers ten opzichte van 2016. De vergrijzing en langer zelfstandig wonen vergt de komende jaren extra aandacht.
- Het aantal een- en tweepersoonshuishoudens neemt aanzienlijk toe en daarmee de vraag naar kleinere woningen (tot 3 kamers).
- Starters en jongere huishoudens zijn onder de woningzoekenden oververtegenwoordigd. Daarnaast is er woningdruk door de uitstroom uit beschermd wonen en van statushouders.
- De vraag naar vrije sector huur en woningen (huur en koop) in het goedkope segment is relatief groot.

De actuele woningbehoefte die op basis van actuele huishoudprognoses (CBS en Primos) is opgenomen bedraagt 5500 – 6000 nieuwe woningen van 2017 tot 2027 (dus 550 – 600 per jaar).

Als gevolg van landelijke trends en veranderingen in de samenleving en in (woning)wetgeving zijn de woonopgaven veranderd maar ook de manier waarop we naar de ontwikkeling van de stad kijken.

We zijn ons daarbij zeer bewust van het belang van samenwerking en de grote mate van afhankelijkheid van marktpartijen, woningcorporaties, eigenaren en particuliere initiatiefnemers. De nieuwe woonvisie beschrijft een toekomstbestendig, vernieuwend en duurzaam woonbeleid. Dat betekent aandacht voor verstedelijking en transformatie: 3000 woningen moeten binnenstedelijk worden gebouwd. De andere 3000 komen in Stadshagen. In het woningbouwprogramma gaan we uit van een verdeling 30% goedkoop, 40% midden en 30% duur segment (zie onderstaande tabel), waarbij doelgroep- en functiemenging (wonen, werken, zorgen) wenselijk is.

	koop	huur
goedkoop	tot € 180.000,00	tot € 710,00
middelduur	€ 180.000,00 - 270.000,00	€ 710,00 - 900,00
duur	vanaf € 270.000,00	vanaf € 900,00

Vanuit het woningbouwprogramma is de omslag gemaakt naar kwalitatief programmeren en stimuleren zodat vanuit de kracht van de locatie en met de nodige flexibiliteit kan worden ingespeeld op de marktvraag. De gemeente is meer afhankelijk geworden van particuliere eigenaren, marktpartijen en andere projectontwikkelaars omdat grond en vastgoed binnenstedelijk meer particulier bezit zijn. Daarom is het belang van goede samenwerking groot. De gemeente schrijft niet vooraf in detail voor welke woningen, waar en wanneer gebouwd moeten worden. Maar vanuit haar publieke rol toetst de gemeente de plannen op ruimtelijke kwaliteit en het ontstaan van een mix van producten en woningtypen.

Bestaand stedelijk gebied

Indien gebouwd wordt binnen bestaand stedelijk gebied en de behoefte is aangetoond, dan wordt voldaan

aan de ladder. Onder bestaand stedelijk gebied wordt verstaan: bestaand stedenbouwkundig samenstel van bebouwing voor wonen, dienstverlening, bedrijvigheid, detailhandel of horeca, en ook de daarbij behorende openbare of sociaal culturele voorzieningen, stedelijk groen, water en infrastructuur.

In dit bestemmingsplan is sprake van bestaand stedelijk gebied, omdat de projecteerde woningen met het daarbij behorend stedelijk groen en infrastuctuur al is bestemd in het geldende bestemmingsplan. In dit plan vindt uitsluitend een herschikking plaats van de bestemde functies.

2.2.2 Provinciaal beleid

Omgevingsvisie en Omgevingsverordening provincie Overijssel

De Omgevingsvisie Overijssel 2017 geeft de provinciale visie op de fysieke leefomgeving van Overijssel weer. Hierin worden onderwerpen als ruimtelijke ordening, milieu, water, verkeer en vervoer, ondergrond en natuur in samenhang voor een duurzame ontwikkeling van de leefomgeving. De Omgevingsvisie is onder andere een structuurvisie onder de Wet ruimtelijke ordening. De Omgevingsvisie is op 12 april 2017 vastgesteld en op 1 mei 2017 in werking getreden.

Duurzaamheid, ruimtelijke kwaliteit en sociale kwaliteit zijn de leidende principes of 'rode draden' bij alle initiatieven in de fysieke leefomgeving in de provincie Overijssel.

De ambities in het kader van duurzaamheid zijn: klimaatbestendigheid, het realiseren van een duurzame energiehuishouding, het sluiten van kringlopen (circulaire economie) en het beter benutten van ruimte, bestaande bebouwing en infrastructuur.

Ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit wordt ingezet op het vergroten van de gebruikswaarde, belevingswaarde en toekomstwaarde. Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is daarbij van belang, waarbij een vitaal en samenhangend stelsel van gebieden met een hoge natuur- en waterkwaliteit wordt ontwikkeld. Ook de ontwikkeling van een continu en beleefbaar watersysteem, het voortbouwen aan de kenmerkende structuren van de agrarische cultuurlandschappen en het contrast tussen dynamische en luwe gebieden versterken, zijn ambities op het gebied van ruimtelijke kwaliteit. Het zorgvuldig inpassen van nieuwe initiatieven heeft als doel om de samenhang in en de identiteit van een gebied te versterken en nieuwe kwaliteiten te laten ontstaan. Een zichtbaar en beleefbaar landschap en het behouden en waar mogelijk verbreden van het bestaande aanbod aan woon-, werk- en mixmilieu's betreffen ruimtelijke kwaliteitsambities.

De ambitie van de provincie Overijssel is dat elk project bijdraagt aan de versterking van de ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving en dat nieuwe initiatieven worden verbonden met bestaande kwaliteiten. De Catalogus Gebiedskenmerken, die per gebiedstype beschrijft welke kwaliteiten behouden, versterkt en ontwikkeld moeten worden, is daarbij een instrument om te sturen op ruimtelijke kwaliteit. Ten aanzien van sociale kwaliteit is het koesteren en het gebruik maken van 'noaberschap' de ambitie, evenals het stimuleren van culturele identiteit van de provincie Overijssel, zowel lokaal als regionaal. Duurzame ontwikkeling van cultureel erfgoed (bijv. herbestemmen/hergebruik monumenten en karakteristieke bebouwing) hoort hier bij. Het realiseren van sociale kwaliteit wordt gedaan door het actief betrekken van bewoners bij projecten en het bieden van ruimte aan initiatieven van onderop.

Eén van de instrumenten om het beleid uit de Omgevingsvisie te laten doorwerken is de Omgevingsverordening Overijssel 2017. De Omgevingsverordening is het provinciaal juridisch instrument dat wordt ingezet voor die onderwerpen waarvoor de provincie eraan hecht dat de doorwerking van het beleid van de Omgevingsvisie juridisch geborgd is.

Uitvoeringsmodel Omgevingsvisie Overijssel

De opgaven, kansen, beleidsambities en ruimtelijke kwaliteitsambities voor de provincie zijn in de Omgevingsvisie Overijssel 2017 geschetst in ontwikkelingsperspectieven voor de groene omgeving en stedelijke omgeving.

Om de ambities van de provincie waar te maken, bevat de Omgevingsvisie een uitvoeringsmodel. Dit model

is gebaseerd op drie niveaus, te weten:

- generieke beleidskeuzes;
- ontwikkelingsperspectieven;
- gebiedskenmerken.

Deze begrippen worden hieronder nader toegelicht.

Generieke beleidskeuzes

Generieke beleidskeuzes zijn keuzes die bepalend zijn voor de vraag of ontwikkelingen nodig dan wel mogelijk zijn. In deze fase wordt beoordeeld of er sprake is van een behoefte aan een bepaalde voorziening. Ook wordt in deze fase de zgn. 'SER-ladder' gehanteerd. Deze komt er kort gezegd op neer dat eerst bestaande bebouwing en herstructurering worden benut, voordat er uitbreiding kan plaatsvinden.

Andere generieke beleidskeuzes betreffen de reserveringen voor waterveiligheid, randvoorwaarden voor externe veiligheid, grondwaterbeschermingsgebieden, bescherming van de ondergrond (aardkundige en archeologische waarden), landbouwontwikkelingsgebieden voor intensieve veehouderij, begrenzing van Nationale Landschappen, Natura 2000-gebieden, Ecologische Hoofdstructuur en verbindingszones enzovoorts. De generieke beleidskeuzes zijn veelal normstellend.

Ontwikkelingsperspectieven

Als uit de beoordeling in het kader van de generieke beleidskeuzes blijkt dat de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling aanvaardbaar is, vindt een toets plaats aan de ontwikkelingsperspectieven. In de Omgevingsvisie is een spectrum van zes ontwikkelingsperspectieven beschreven voor de groene en stedelijke omgeving. Met dit spectrum geeft de provincie ruimte voor het realiseren van de in de visie beschreven beleids- en kwaliteitsambities.

De ontwikkelingsperspectieven geven richting aan wat waar ontwikkeld zou kunnen worden. Daar waar generieke beleidskeuzes een geografische begrenzing hebben, zijn ze consistent doorvertaald in de ontwikkelingsperspectieven.

Gebiedskenmerken

Op basis van gebiedskenmerken in vier lagen (natuurlijke laag, laag van het agrarisch cultuurlandschap, stedelijke laag en lust- en leisurelaag) gelden specifieke kwaliteitsvoorwaarden en –opgaven voor ruimtelijke ontwikkelingen. Het is de vraag 'hoe' een ontwikkeling invulling krijgt.

Aan de hand van de drie genoemde niveaus kan worden bezien of een ruimtelijke ontwikkeling mogelijk is en er behoefte aan is, waar het past in de ontwikkelingsvisie en hoe het uitgevoerd kan worden.

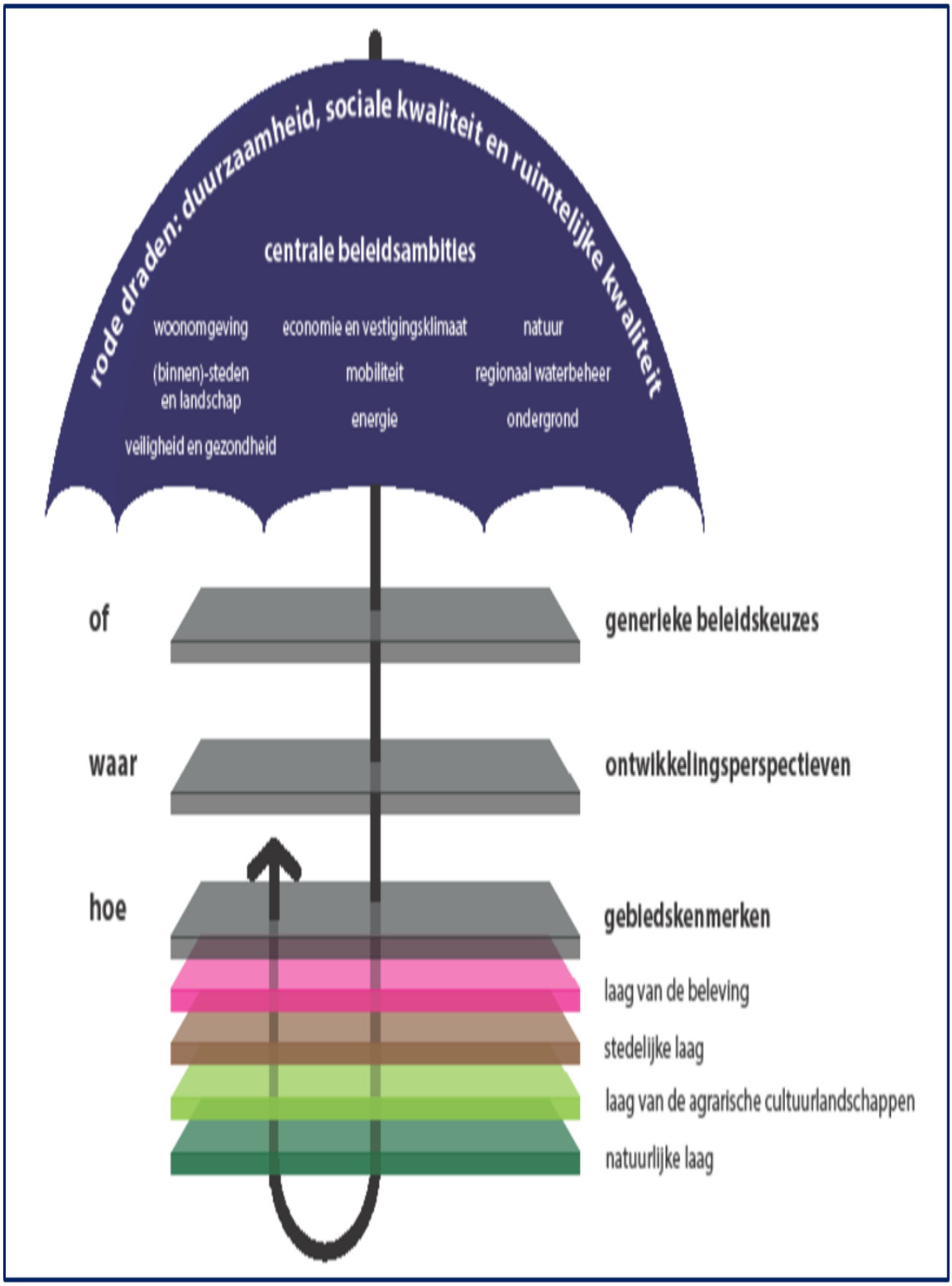

Uitvoeringsmodel Omgevingsvisie Overijssel 2017 (Bron: Provincie Overijssel)

Toetsing van het initiatief aan de uitgangspunten Omgevingsvisie Overijssel 2017

Indien het bestemmingsplan Breecamp Noordwordt getoetst aan de Omgevingsvisie Overijssel ontstaat globaal het volgende beeld.

Generieke beleidskeuzes

Of een ontwikkeling nodig of mogelijk is, wordt bepaald op basis van generieke beleidskeuzes.

De in dit bestemmingsplan geprojecteerde woningen passen in het geldende bestemmingsplan. de verkaveling is op een aantal punten herijkt in aansluiting op de huidige woningmarkt, waarbij tevens zorgvuldig is gekeken naar de woningplanning voor Stadshagen in relatie tot de stedelijke opgave.

Het voornemen draagt bij aan zorgvuldig ruimtegebruik. Het voornemen is daarmee passend binnen de generieke beleidskeuzes.

Ontwikkelingsperspectieven

Op de ontwikkelingsperspectievenkaart is Stadshagen II aangeduid als 'woonwijk' en als 'geplande woonwijk' . De ambitie van de provincie voor 'wonen' is dat er voldoende aanbod is van woningen in een aantrekkelijke woonomgeving om te kunnen wonen. Er wordt gestreefd naar gevarieerde, aantrekkelijke, veilige, schone en goed bereikbare woonmilieus, die voorzien in de woonvraag.

Gebiedskenmerken

Het plangebied ligt op de overgang van 'komgronden' naar 'laagveengebied' (natuurlijke laag). Het heeft als gebiedskenmerken 'woonwijken 1955 - nu' (stedelijke laag) en 'stads- en dorpsranden' (lust- en leisurelaag). De woonwijken van na 1955 zijn grotendeels planmatig ontworpen en gerealiseerd. Dat heeft geleid tot een per wijk kenmerkende hoofdstructuur met eigen aard, maat en karakter (patroon van o.a. hoofdroutes en wegen, wooneenheden en parken en groenstructuur). In de stads- en dorpsranden komen stad en land elkaar tegen. De randen zijn bepalend voor de identiteit van zowel de steden- en dorpen als het landschap daaromheen.

Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat de in dit voorliggende bestemmingsplan besloten planologische wijziging overeenstemming is met het in de Omgevingsvisie Overijssel verwoorde en in de Omgevingsverordening verankerde provinciaal ruimtelijk beleid

2.2.3 Gemeentelijk beleid

Structuurplan Zwolle 2020

Het structuurplan dat op 16 juni 2008 door de raad is vastgesteld geeft de gemeentelijke visie op de gewenste sociale, economische en ruimtelijke structuur in 2020 weer. Het Structuurplan verwoordt niet alleen een kwantitatieve opgave, maar heel nadrukkelijk ook een kwalitatieve opgave. De visie wordt uiteengerafeld in programma's voor de verschillende beleidsterreinen. De globale visies op de toekomstige sociale, economische en ruimtelijke structuur zijn uitgewerkt tot de kern van het structuurplan: de plankaart met een beschrijving in hoofdlijnen van de meest gewenste ontwikkelingen voor de komende vijftien jaar. De plankaart geeft zo een integraal beeld van de beoogde functies van stad en ommeland tot 2020.

In het structuurplan heeft het plangebied de aanduiding 'woongebied'. De toekomstige uitbreiding van Zwolle kan plaatsvinden door het verder ontwikkelen van Stadshagen I en II. In Stadshagen II zijn in totaal volgens het structuurplan 4350 woningen gepland. Deze worden gebouwd in een groenstedelijk woonmilieu waarbij de nadruk komt te liggen op kleinschalige en overzichtelijke leefgemeenschappen.

Naast het vigerende structuurplan Zwolle 2020, wordt inmiddels hard gewerkt aan het opstellen van een omgevingsvisie ter voorbereiding op de komst van de Omgevingswet.

Het college heeft inmiddels op 29 juni 2017 deel 1 van de omgevingsvisie “Mijn Zwolle van morgen” vastgesteld. De raad zal naar verwachting in november met deel 1 van de omgevingsvisie instemmen. Deel 1 is “slechts” een document op hoofdlijnen, waarin, met aandacht voor de strategische opgaven, de verschillende ambities op integrale wijze worden samengebracht. Het document geeft op hoofdlijnen richting aan de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving in de toekomst, maar dient in een opvolgend document, omgevingsvisie deel 2, nader te worden uitgewerkt. Dan kunnen ook keuzes gemaakt worden op gebiedsniveau. Dat betekent dat het Structuurplan 2020 zijn status als structuurvisie, zoals bedoeld onder de huidige Wet ruimtelijke ordening, voor het grootste deel behoudt. Het document kan pas vervallen, nadat de volledige omgevingsvisie (deel 2) zal zijn vastgesteld.

Als onderlegger voor de omgevingsvisie geldt onder meer de Woonvisie van de gemeente Zwolle, zoals vastgesteld op 8 mei 2017, waarin een richtinggevend kader is neergelegd voor de wijze waarop wij tot keuzes willen komen ten aanzien van woningbouw, waarbij de behoefte enerzijds en de belangen vanuit de kwaliteit van de centrumstad anderzijds van belang zijn en waarbij tevens voldoende ruimte wordt gegeven aan woonpartners en andere initiatiefnemers.

Deze ontwikkeling past binnen de hoofdlijnen en ambities uit de omgevingsvisie deel 1.

Conclusie

Het plan is in overeenstemming met het gemeentelijke structuurplan.

2.3 Archeologisch en cultuurhistorisch beleid

Archeologisch beleid

Het archeologisch beleid is gebaseerd op de Wet op de archeologische monumentenzorg. Deze wet is per 1 september 2007 in werking getreden. Deze wet voorzag in een nieuwe regeling voor de archeologie in de Monumentenwet 1988.

Als uitwerking van deze wet heeft de gemeenteraad op 18 augustus 2008 besloten het archeologiebeleid gemeente Zwolle vast te stellen. Het beleid is uitgewerkt aan de hand van een viertal kernbegrippen: kenbaarheid, verankering, betaling en kwaliteit. Centraal thema daarbij is dat de archeologische waarden waar nodig worden beschermd, zonder dat er meer maatschappelijke lasten in het leven worden geroepen dan noodzakelijk zijn. Het archeologiebeleid Zwolle bevat onder andere de Archeologische Waarderingskaart Zwolle (welke gebieden hebben een hoge archeologische waarde), kaders wanneer en hoe archeologisch waardevolle gebieden in het bestemmingsplan worden bestemd met een dubbelbestemming en de Lokale Onderzoeksagenda Archeologie Zwolle (archeologische onderzoeksthema's).

Cultuurhistorisch beleid

In november 2009 stemde de Tweede Kamer in met de beleidsbrief modernisering monumentenzorg (MoMo). Het behoud en de bescherming van monumenten is hiervan een belangrijk doel én er vindt een verbreding plaats naar de omgeving. Overal in steden, dorpen en landschappen zijn plaatsen van herinnering, plaatsen met een bijzondere cultuurhistorische betekenis. Goede ruimtelijke ordening betekent dat alle belangen die effect hebben op de kwaliteit van de ruimte in de besluitvorming worden betrokken. Daarom is de eerste pijler van MoMo gericht op cultuurhistorie in de ruimtelijke ordening. Om meer vorm en inhoud te geven aan de borging van cultuurhistorie in de ruimtelijke ordening zullen gemeenten bij het vaststellen van bestemmingsplannen rekening moeten houden met cultuurhistorische waarden.

Het Zwolse beleid zoals verwoord in de vastgestelde beleidsnota voor het Zwols monumenten- en archeologiebeleid (Dynamiek van Oud & Nieuw, 2000) is gericht op de instandhouding van historisch waardevolle objecten, complexen, openbare ruimte en stedenbouwkundige en landschappelijke structuren.

Op grond van de Monumentenwet 1988 en de Erfgoedverordening Zwolle 2010 is het verboden zonder of in afwijking van een vergunning een beschermd (rijks- of gemeentelijk) monument af te breken, te verstoren, te verplaatsen of in enig opzicht te wijzigingen. Ook is het verboden een beschermd monument te herstellen, te gebruiken of te laten gebruiken op een wijze, waardoor het wordt ontsierd of in gevaar gebracht.

Conclusie

Het plan is in overeenstemming met het archeologisch en cultuurhistorisch beleid.

2.4 Verkeersbeleid

Mobiliteitsvisie

Het op dit moment vigerende Zwolse mobiliteitsbeleid vloeit voort uit het rijks – en provinciaal beleid en is verwoord in de Mobiliteitsvisie. De Mobiliteitsvisie is door de gemeenteraad vastgesteld op 2 februari 2009.

Uit de Mobiliteitsvisie komt naar voren dat de verdere groei van de mobiliteit niet opgevangen kan worden door de mobiliteitsvraag te faciliteren met nieuwe infrastructuur. Zwolle heeft een gunstige positie qua ontwikkeling. In de na te streven doelen op het gebied van duurzaamheid, milieu, bereikbaarheid, economische groei, leefbaarheid en dergelijke is het daarom noodzakelijk om prioriteiten te stellen. Zwolle wil de kwaliteiten als bereikbare en gezonde stad vasthouden door, naast de noodzakelijke uitbreiding van de infrastructuur, de samenleving te mobiliseren om de groeiende vraag naar mobiliteit om te buigen in een duurzame richting.

Conclusie

Het plan is in overeenstemming met het verkeersbeleid.

2.5 Groenbeleid

Groenbeleidsplan en Structuurplan 2020

Het Groenbeleidsplan, vastgesteld door de gemeenteraad op 30 maart 1998, geeft aan dat de hoofdgroenstructuur stevig genoeg moet zijn om duurzaam in stand te worden gehouden. Het groen zal meerdere functies vervullen, zal natuurwaarden in zich bergen en duidelijk herkenbaar zijn in de stad. Het netwerk van groene dragers in het Structuurplan 2020 is grotendeels afgeleid van het Groenbeleidsplan en aangevuld met nieuw structuurgroen dat voor de periode tot 2020 op het programma staat. Buurtgroen staat niet zelfstandig op de plankaart van het Structuurplan. Wel vormt het een onlosmakelijk onderdeel van de ruimtelijke opzet en inrichting van woon- en werkmilieus.

Bomenverordening en Groene Kaart

Voor de bomen geldt de in 2013 vastgestelde Bomenverordening.

Voor het vellen van een boom binnen de op de Groene Kaart weergegeven groenstructuren (Hoofdgroenstructuur, Wijkgroenstructuur, Groenvoorzienend boomgebied en Hoogstedelijk boomgebied), zoals die staan aangegeven op de Groene Kaart, is een (kap)omgevingsvergunning nodig voor bomen met een omtrek groter dan 30 cm, die staat op een perceel van 400 m² en groter. Onder vellen valt ook het rooien, het verplanten en het verrichten van handelingen die de dood, ernstige beschadiging of ontsiering van een houtopstand als gevolg kunnen hebben.

Bomen die, vanwege ouderdom, omvang, soort of andere redenen bijzonder zijn, staan op de Groene Kaart aangegeven als bijzondere boom. Voor deze bomen geldt dat ze in principe niet gekapt mogen worden, tenzij daarvoor een uitzonderlijke reden is. Dit verbod geldt voor alle bijzondere bomen, ongeacht de locatie op de Groene Kaart, de stamomvang van de boom en de perceelsgrootte van het perceel waarop de bijzondere boom staat. Het basisprincipe is dat bij kap van bomen herplant plaats vindt; voor iedere gekapte boom een nieuwe boom. Wanneer er geen mogelijkheden zijn voor (voldoende) herplant, moet financiële compensatie plaatsvinden.

Conclusie

Het plan is in overeenstemming met het groenbeleid.

2.6 Waterbeleid

Europees en nationaal beleid

Duurzaam schoon oppervlaktewater en bescherming van het drinkwater voor de toekomst. Dat zijn heel in het kort de belangrijkste doelstellingen van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) en het Waterbeheer 21e eeuw (WB21), die voortaan samengaan via het Nationaal Bestuursakkoord Water.

Europese Kaderrichtlijn Water

De Kaderrichtlijn Water moet ervoor zorgen dat de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater in 2015 op orde is. In dat jaar moet het oppervlaktewater voldoen aan normen voor bepaalde chemische stoffen (waaronder de zogeheten prioritaire (gevaarlijke) stoffen). Worden die normen gehaald, dan spreken we van 'een goede chemische toestand'. Daarnaast moet het oppervlaktewater goed zijn voor een gevarieerde planten- en dierenwereld. Is dat het geval, dan heet dat “een goede ecologische toestand”. Hieronder valt ook een groot aantal andere chemische stoffen dan de hierboven al genoemde prioritaire (gevaarlijke) stoffen.

Voor het grondwater gelden aparte normen voor chemische stoffen. Daarnaast moet de grondwatervoorraad stabiel zijn en mogen bijvoorbeeld natuurgebieden niet verdrogen door een te lage grondwaterstand (goede kwantitatieve toestand).

In de geldende Europese richtlijnen en de EU richtlijn Prioritaire Stoffen staat precies omschreven wat een goede chemische toestand voor oppervlaktewater is. De ecologische doelstellingen stellen de lidstaten onderling vast in zogeheten (internationale) stroomgebiedbeheersplannen. Voor verschillende typen wateren gelden verschillende ecologische doelstellingen. In een plas leven bijvoorbeeld andere planten- en dierensoorten dan in kustwater. Daarom verschillen de ecologische doelen per watertype. De chemische normen zijn bij ieder water ongeveer hetzelfde, met uitzondering van de nutriënten. Daarvoor geldt weer wel een benadering die per watertype kan verschillen.

Waterbeheer 21e eeuw

WB21 anticipeert op toekomstige ontwikkelingen zoals klimaatverandering, bodemdaling en zeespiegelstijging. Deze ontwikkelingen stellen strengere eisen aan het waterbeheer. In WB21 wordt uitgegaan van twee principes (tritsen) voor duurzame waterkwantiteit- en duurzaam waterkwaliteitsbeheer:

- vasthouden, bergen en vertraagd afvoeren;
- schoonhouden, scheiden en zuiveren.

Bij 'vasthouden, bergen en afvoeren' wordt regenwater zoveel als mogelijk bovenstrooms vastgehouden in de bodem en het oppervlaktewater. Wanneer er toch een wateroverschot ontstaat wordt het water eerst tijdelijk geborgen in bergingsgebieden en dan pas afgevoerd. Bij 'schoonhouden, scheiden en zuiveren' gaat het om een voorkeursvolgorde waarbij de voorkeur uitgaat naar het voorkomen van verontreiniging (schoonhouden). Als toch verontreiniging ontstaat, moeten schoon en vuil water zoveel mogelijk worden gescheiden. Ten slotte wordt het verontreinigde water zo goed mogelijk gezuiverd.

Deltawet

Het doel van de Deltawet, aangenomen op 28 juni 2011, is ons land nu en in de toekomst beschermen tegen hoogwater en de zoetwatervoorziening op orde houden.

De afgelopen eeuw is de zeespiegel gestegen, de bodem gedaald en het is warmer geworden. Dat zet door, blijkt uit de cijfers van het KNMI. Hevigere weersomstandigheden, zoals meer regen en periodes van droogte, zijn zaken om rekening mee te houden. Het Deltaprogramma is er om de huidige veiligheid op orde te krijgen en ervoor te zorgen dat ons land is voorbereid op de toekomst. En om daarbij de juiste maatregelen te nemen voor een veilig en aantrekkelijk Nederland met voldoende zoetwater. In het

Deltaprogramma werken het Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen samen met maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven en kennisinstituten. Dit gebeurt onder regie van de Deltacommissaris, waarvan de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu de coördinerende bewindspersoon is.

Naast de lopende programma's, zoals Ruimte voor de Rivier, Maaswerken, Zwakke Schakels Kust en Hoogwaterbeschermingsprogramma, staan in het Deltaprogramma vijf deltabeslissingen centraal. Deze beslissingen gaan over de normen van onze belangrijkste dijken en andere waterkeringen en de strategieën voor onze waterveiligheid, over de beschikbaarheid en verdeling van zoetwater, over het peil van het IJsselmeer, over de manier waarop gebieden veilig kunnen blijven zonder aan economische waarde in te boeten en over hoe bij het bouwen van buurten en wijken rekening kan worden gehouden met water. In 2014 zijn de deltabeslissingen in de Tweede Kamer besproken.

Provinciaal beleid
Provincie Overijssel heeft haar beleid vastgelegd in een omgevingsvisie en de omgevingsverordening. Op 1 juli 2009 zijn de Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening vastgesteld. Hierin is het ruimtelijk beleid van de provincie vastgelegd, dat onder meer in plaats treedt van het Streekplan Overijssel 2000+ en de Verordening voor de Fysieke Leefomgeving (VFLO). De Omgevingsvisie heeft tevens de status van Regionaal Waterplan onder de Waterwet en het Milieubeleidsplan onder de Wet milieubeheer.

Waterschapsbeleid
Het algemene beleid van Waterschap Drents Overijsselse Delta is verwoord in het Waterbeheerplan 2016-2021, de beleidsnota Leven met Water in Stedelijk Gebied, de Strategische Nota Rioleringsbeleid 2007, Visie Beheer en Onderhoud 2050 en het Beleidskader Recreatief Medegebruik. Het beleid van het waterschap sluit nauw aan bij de uitgangspunten van WB21. In 2007 is de nota "Leven met Water in stedelijk gebied" vastgesteld. Deze nota beschrijft de voor het waterschap gewenste situatie in bestaand en nieuw stedelijk gebied. Om deze situatie te bereiken heeft het waterschap in 2015 het beheer en onderhoud van deze wateren overgenomen van de gemeente Zwolle. Op watergangen van Waterschap Drents Overijsselse Delta is de keur van toepassing. In de keur is aangegeven wat wel en niet mag bij watergangen, waterkeringen en kernzones. Bijvoorbeeld regels voor bouwwerken op of langs watergangen. De genoemde beleidsdocumenten liggen ter inzage op het hoofdkantoor van Waterschap Drents Overijsselse Delta. Ook zijn deze te raadplegen op de website: www.wdodelta.nl.

Gemeentelijk beleid
Gemeente Zwolle heeft in de Wateragenda (2015) uitgangspunten vastgelegd om vorm te geven aan de opgaven rondom water en (aanpassen aan het) klimaat. Gemeente Zwolle heeft haar beleid ten aanzien van hemelwaterinfiltratie vastgelegd in de gemeentelijke bouwverordening. Verder zijn in het Gemeentelijk Rioleringsplan 2016-2020 ontwerprichtlijnen en beleidskeuzes beschreven waaraan voldaan moet worden.

Conclusie

Het plan is in overeenstemming met het waterbeleid.

2.7 Volkshuisvestingsbeleid

Woonvisie in het kort

Zwolle groeit. Dat komt onder meer doordat Zwolle een jonge stad is met een sterke geboortegroei. Daarnaast komen mensen heel gericht naar Zwolle, omdat het goed wonen, werken en leven is in Zwolle. Vanuit deze groei wil Zwolle haar sterke regiofunctie behouden en zich als centrumstad verder ontwikkelen. Dat betekent goed nadenken over de plek, de woonvorm en de doelgroep en ons bewust zijn van leefomgeving en woonmilieu. Ruimte voor Wonen betekent bij het maken van keuzes voor woonmilieus rekening houden met het water dat Zwolle omringt en vormt; onze waardevolle blauw/groenstructuur die we als aantrekkelijke woonomgeving beter kunnen benutten. Het betekent ook ruimte geven aan (particuliere) initiatieven die zorgen voor variatie in nieuwe, duurzame woonconcepten. Bijvoorbeeld met (collectief) particuliere vormen van zelfbouw, CPO, duurzame (energie)initiatieven of nieuwe woonzorgconcepten die langer zelfstandig wonen mogelijk maken. Vernieuwing kan ook door transformatie van kantoren of ander vastgoed, waarbij functiemenging (wonen, werken, recreëren) en diversiteit in woontypen gewenst zijn.

Daarbij zijn natuurlijke wijkvernieuwing en toekomstbestendige wijken met goede voorzieningen belangrijke uitgangspunten.

Conclusie

Gelet ook op hetgeen is opgemerkt in de paragraaf ten aanzien van de behoefte-onderbouwing van de ladder voor duurzame verstedelijking, kan de conclusie worden getrokken dat het plan in overeenstemming is met het volkshuisvestingsbeleid.

2.8 Milieubeleid

Algemeen beleid

De gemeenteraad heeft in 2005 de milieuvisie 'Milieu op scherp' vastgesteld. De milieuvisie geeft de richting aan van het Zwolse milieubeleid. In de milieuvisie worden ambities en doelstellingen geformuleerd en worden prioriteiten gesteld in de ontwikkeling en uitvoering van het Zwolse milieubeleid. In de milieuvisie is de strategie geformuleerd die Zwolle wil hanteren om te komen tot een effectief en efficiënt milieubeleid. Er worden parallelle sporen gevolgd.

- Per sector (geluid, bodem, externe veiligheid, luchtkwaliteit enzovoort) wordt beleid geformuleerd. Op dit moment is voor de sectoren energie, duurzaam bouwen, bodem, grondwater, geluid, afval en externe veiligheid beleid vastgesteld.
- Zwolle heeft daarnaast gebiedsgericht milieubeleid ontwikkeld. Door middel van een gebiedsgerichte aanpak wordt het sectorale milieubeleid per gebied geïntegreerd. Het principe is dat binnen het grondgebied van Zwolle diverse gebiedstypen worden onderscheiden op basis van ruimtelijke kenmerken en functies. Vervolgens wordt vastgesteld welke milieukwaliteit nagestreefd wordt bij een dergelijk gebiedstype. Uiteindelijk zal dit referentie milieukwaliteitsprofiel de basis vormen voor de uitwerking van het milieubeleid in een specifiek gebied.

Het gebiedsgerichte milieubeleid is voor de aspecten geluid, externe veiligheid en de ondergrond vastgesteld. Het beleid voor de aspecten geluid, externe veiligheid en luchtkwaliteit wordt hierna kort beschreven.

Geluid

In de milieuvisie 'Milieu op scherp' wordt de ambitie voor geluid als volgt omschreven. Zwolle is een dynamische stad met geluidsniveaus die passen binnen de wettelijke grenswaarden. Er zijn alleen geluiden die passen bij de functie van een gebied. Een belangrijke doelstelling is het verminderen van geluidshinder in bestaande woningen en voorkomen van geluidshinder bij renovatie en nieuwbouw. Een belangrijke maatregel om deze doelstelling te bereiken is het toepassen van stillere wegdeksoorten. Een andere maatregel is het meenemen van de geluidsdoelstellingen bij de ruimtelijke planontwikkeling.

In de door de gemeenteraad vastgestelde 'Handreiking gebiedsgericht werken aan milieu gemeente Zwolle' (juli 2007) en in de beleidsregel 'Hogere waarden Wet geluidhinder' (februari 2007) worden de begrippen ambitieniveau en grenswaarde (dit is de basiskwaliteit, die de gemeente voor een bepaald gebied nastreeft; indien de basiskwaliteit niet wordt bereikt, dan dient akoestische compensatie te worden verkregen) geïntroduceerd. Ambitieniveau en grenswaarde verschillen per gebiedstype. Naast het ambitieniveau en de grenswaarde blijven de voorkeursgrenswaarde en de hoogste toelaatbare waarde uit de Wet geluidhinder gehanteerd.

Het bestemmingsplan Stadshagen II behoort voor het overgrote deel tot het gebiedstype 'Groen stedelijk'. In onderstaande tabel zijn de desbetreffende waarden van de Wet geluidhinder en het gemeentelijk beleid opgenomen.

Gebiedstype	Ambitieniveau	Voorkeursgrens Waarde (Wgh)	Grenswaarde	Hoogst toelaatbare waarde (Wgh)
Groen stedelijk	43 dB	48 dB	53 dB	63 dB

Luchtkwaliteit

Het luchtkwaliteitsplan gemeente Zwolle 2007-2011 beschrijft de luchtkwaliteitssituatie in Zwolle, de opgave, de ambitie en de aanpak om de vastgestelde doelen te bereiken. Zwolle wil binnen de beïnvloedingssfeer van de gemeente, een significante bijdrage leveren aan de verbetering van de luchtkwaliteit. Om dat te bereiken zijn de volgende doelen geformuleerd:

- voldoen aan wet- en regelgeving;
- anticiperen op de toekomst: knelpunten in de toekomst moeten voorkomen worden. Dit betekent dat de luchtkwaliteit in het planvormingsproces van ruimtelijke plannen en verkeersplannen wordt meegenomen;
- beleid ten aanzien van luchtkwaliteit inbedden in bestaand gemeentelijk beleid: de gemeente streeft ernaar dat het aspect door gaat werken in het verkeers- en vervoersbeleid, het ruimtelijke ordeningsbeleid en het beleid van vergunningen en handhaving.

In hoofdstuk 5 van de Wet milieubeheer (Wm) zijn de grenswaarden op het gebied van de luchtkwaliteit vastgelegd. Daarbij zijn in de ruimtelijke ordeningspraktijk vooral de grenswaarden voor stikstofdioxide (NO2), fijnstof (PM10) en zeer fijn stof (PM2,5) van belang. Grenswaarden ten aanzien van de jaargemiddelde concentratie betreffen 40 ìg/m3 voor zowel NO2 als PM10 en 25 ìg/m3 voor PM2,5.

Projecten met een invloed van 'niet in betekenende mate' (NIBM) op de luchtkwaliteit zijn daarbij vrijgesteld van toetsing aan de grenswaarden.

Op grond van de Regeling niet in betekenende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen)

zijn (onder andere) de volgende projecten vrijgesteld van toetsing:

- woningbouwprojecten met minder dan 1.500 woningen;
- projecten die minder dan 3% van de (toekomstige) grenswaarde voor NO2 of
- PM10 bijdragen, wat overeenkomt met 1,2 ìg/m3 (grenswaarde ligt in 2017 op 1.401 auto's dan wel 109 vrachtwagens per weekdagetmaal).

PM10 en PM2,5 zijn sterk gerelateerd, aangezien PM2,5 onderdeel uitmaakt van de emissie van PM10. Als aan PM10 wordt voldaan, mag daarom worden aangenomen dat ook de grenswaarde van PM2,5 niet wordt overschreden

Externe veiligheid

De beleidsvisie externe veiligheid is in maart 2007 vastgesteld door de gemeenteraad en geactualiseerd in 2013. Grote lijn van de visie is het voldoen aan de basisveiligheid binnen de gemeentelijke grenzen. Dit betekent dat:

- overal voldaan wordt aan de normen voor plaatsgebonden risico;
- een gebiedsgerichte invulling wordt gegeven aan groepsrisicobeleid met een gebiedsgericht kader voor externe veiligheid;
- veiligheidsdoelstellingen passend bij de typering van het gebied worden ontwikkeld;
- zoveel mogelijk geanticipeerd wordt op de landelijke beleidsontwikkeling die een ongunstige invloed kan hebben op de veiligheidssituatie in Zwolle met als doel het bewaken van een optimaal veiligheidsniveau.

In januari 2009 hebben burgemeester en wethouders het gebiedsgerichte beleidskader externe veiligheid

vastgesteld. Het gaat om een ruimtelijke uitwerking van het externe veiligheidsbeleid dat aansluit op het gebiedsgerichte milieubeleid. Op basis van kenmerken (fysieke omgeving, hulpverleningsniveau en zelfredzaamheid) die bij een bepaald gebiedstype horen is een beleidsstandpunt bepaald ten aanzien van een mogelijke toename van het groepsrisico. Tevens is op basis van dezelfde kenmerken van een gebiedstype bepaald of er plaats is voor nieuwe risicobronnen.

Het bestemmingsplan Stadshagen II behoort tot het gebiedstype 'Groen stedelijk'. Voor dit gebiedstype geldt een stand still beleid waarbij een overschrijding van de oriëntatiewaarde en een toename van het groepsrisico als gevolg van interne gebiedsontwikkelingen niet is toegestaan. Er is geen plek voor nieuwe risicovolle activiteiten. Een uitzondering wordt gemaakt voor kleine risicovolle activiteiten waarvan de PR 10-6 contour binnen de inrichtingsgrens blijft en die geen noemenswaardige invloed op het groepsrisico hebben.

Duurzaamheid

Klimaatadaptatie

De deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie geeft aan dat Nederland in 2050 waterrobuust en klimaatbestendig is ingericht. Het college heeft klimaatadaptatie en energietransitie (zie volgende paragraaf) benoemd als speerpunten voor de toekomstige stad Zwolle waarin het prettig wonen, werken en recreëren is. En Zwolle wil koploper zijn in het praktisch maken van de deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie en ziet klimaatadaptatie als kans om te innoveren en als verdienmodel.

De gemeente wil hieraan invulling aan geven door samen netwerkend met partners in de stad denkend vanuit de generieke opgaven (klimaatadaptatie) naar mogelijkheden te zoeken bij ruimtelijke ontwikkelingen om meerwaarde, robuustheid (of veerkracht) en een aantrekkelijk stadsklimaat te creëren. Het is van belang om in de verkenning te bezien in hoeverre met deze locatieontwikkeling op inhoud, proces en financiën kan worden bijgedragen aan water robuuste en klimaatbestendige stedenbouw.

Klimaatadaptatie (aanpassing) gaat over het verminderen van de kwetsbaarheid voor klimaatverandering (zowel fysiek als mentaal = acceptatie) en het profiteren van de kansen die een veranderend klimaat biedt. Belangrijk is om schade door (weers-) extremen te voorkomen en de woon-werkomgeving zodanig in te richten dat mensen zo min mogelijk last hebben van extreme weersomstandigheden. Kenmerken van een veranderd klimaat zijn bijvoorbeeld extreme regenbuien en langdurige hitte. Door bij het ontwerp hier rekening mee te houden kunnen gebouwen en (openbare/niet openbare) buitenruimten robuust en comfortabel worden ingericht. In de praktijk betekent dit net iets verder kijken dan het huidige bouwbesluit, zoals met:

- beperkte zon inval in de zomer, groene gevels en/of daken. Dit levert ook meer wooncomfort op, zoals slapen in minder warmere ruimten;
- een groene inrichting met wadi's, waterdoorlatende verharding en een (grotere) regenafvoer met een noodoverlaat (zodat er bij een hoosbui geen regenwater het gebouw instroomt).

Bijzondere aandacht verdienen de nutsvoorzieningen voor elektra, drinkwater en internet. Uitgangspunt is dat deze voorzieningen kunnen blijven functioneren bij extremen inclusief overstromingen uit het regionaal systeem. Voor hittestress is het uitgangspunt dat het NRI geen toename van hittestress tot gevolg mag hebben.

Door klimaatadaptatie in de uitgangspunten mee te nemen zijn er in principe weinig tot geen meerkosten. Bij aanpassing van bestaande plannen is de ervaring dat met een beperkte extra (plus) investering projecten klimaatbestendig kunnen worden gemaakt. Indien dit aan de orde is ziet de gemeente Zwolle het als een gezamenlijke zoektocht om de financiering van de plus mogelijk te maken en het nieuwbouwproject zo klimaatbestendig mogelijk uit te werken en realiseren.

Ook kan een klimaat adaptieve project de bewustwording hieromtrent vergroten. Wat zou het interessant zijn, als de toekomstige bewoners van de nieuwe woningen nu al weten hoe veilig en comfortabel hun woning in 2030 zijn in een warmer klimaat en hoosbuien kunnen trotseren? Een innovatief klimaatbestendig wijk kan ook een niche- en extra verkoopargument zijn.

Duurzaamheidsvisie en energietransitie

De gemeente Zwolle heeft in 2011 een visie op duurzaamheid aangenomen, waarin een omschrijving van het begrip duurzaamheid wordt gegeven: voor Zwolle betekent duurzaamheid een langdurige balans tussen people, planet en profit. Hierbij gelden de volgende uitgangspunten voor beleids- en gebiedsontwikkelingen. Duurzaamheid als leidend principe; beslissingen worden genomen op basis van duurzaamheid. Duurzaamheid is van en voor de stad; niet opgelegd maar gedragen door de stad, omdat het de stad dient. Benutting van lokale bronnen. Transitie en innovatie: deze zijn nodig voor het realiseren van de voorgaande principes.

De gemeenteraad heeft op 17 juli 2017 haar ambities ten aanzien van de energietransitie vastgelegd. Zwolle wil uiterlijk in 2050 energieneutraal zijn. Dat beteken voor de tussenliggende periode dat de hoeveelheid CO2-uitstoot ten opzichte van 1990 gereduceerd wordt met 25 % en wordt 25 % van de totale energievraag op duurzame wijze opgewekt. Tevens is Zwolle voornemens deze energietransitie in te zetten als katalysator voor economische en sociale meerwaarde.

Om deze doelstelling te bereiken zal gestreefd moeten worden naar energie neutrale nieuwbouw, waarbij geen gebruik meer wordt gemaakt van fossiele brandstoffen, zoals aardgas voor ruimteverwarming. In 2010 heeft het college van B&W reeds besloten om in Stadshagen II geen gasinfrastructuur meer aan te leggen.

Visie op de ondergrond

Zwolle wil de evenwichtige groei en duurzame ontwikkeling van de stad voortzetten en goed regelen. Als eerste gemeente in Nederland voegt Zwolle een extra dimensie toe bij het nadenken over een optimale inrichting en gebruik van haar ruimte: de ondergrondse dimensie. De gemeenteraad heeft hiervoor in oktober 2007 de visie op de ondergrond vastgesteld en besloten de basisprincipes uit deze visie toe te passen in projecten. Belangrijke uitgangspunten zijn het structureel en georganiseerd toepassen van warmte-koude-opslag (WKO), het koppelen van WKO's met grondwatersanering en het werken met ondergrondse bestemmingen en functies. Aanpak volgens de visie versterkt een duurzame ontwikkeling, zorgt voor energiebesparing en CO2 reductie, leidt door de koppeling van functies tot kostenvoordeel en kan hierdoor de stedelijke ontwikkeling een enorme impuls geven. Voor het Centrumgebied heeft de gemeente een gebiedsbeheerplan opgesteld. De planlocatie Breecamp Noord valt niet binnen het Centrumgebied.

Duurzaam bouwen

In januari 2007 heeft de gemeenteraad de Beleidsvisie Duurzaam Bouwen vastgesteld. Het beleid is van toepassing op gebouwen en grond.-, weg- en waterbouw en is erop gericht dat overal een minimaal niveau voor duurzaamheid bereikt moeten worden. Duurzaam bouwen heeft betrekking op de thema's energie, materialen, afval, water, gezondheid en woonkwaliteit. Het minimaal te bereiken niveau van kwaliteit- en duurzaamheidsprestaties komt overeen met de toepassing van de vaste, kosten neutrale maatregelen uit het Nationaal Pakket Duurzame (Utiliteits)bouw (maatregelen, die altijd technisch goed toepasbaar zijn en in de regel kostenneutraal zijn).

Conclusie

Het plan is in overeenstemming met het milieubeleid.

Hoofdstuk 3 Planbeschrijving

In dit hoofdstuk wordt de bestaande ruimtelijke en functionele structuur van het plangebied omschreven. Daarnaast wordt een beschrijving gegeven van de uitgangspunten die gehanteerd zijn bij het maken van dit bestemmingsplan.

3.1 Stedenbouw

De verkaveling voor Breecamp Noord is nader uitgewerkt binnen de kaders van het vastgestelde Stedenbouwkundig plan en Beeldkwaliteit voor Breecamp Noord. De vier eilanden vormen het deelgebied de Broeklanden en de rechterflank samen met de terpen is onderdeel van het deelgebied de Oude Wetering. De verkaveling is op een aantal punten herijkt in aansluiting op de huidige woningmarkt, waarbij tevens zorgvuldig is gekeken naar de woningbouwplanning voor Stadshagen in relatie tot de stedelijke opgave.

De voornaamste wijzigingen in het plan zijn ingegeven door het vervangen van ingewikkelde woningtypologieën en te stedelijke oplossingen. Gevolg een meer ontspannen verkaveling, ruimere kavels en de openbare ruimte als onderdeel van de woonkwaliteit in aansluiting op de aanpak 'Verdunnen & Vergroenen' van Breecamp Noord. De gewijzigde verkaveling voor het oostelijk eiland van de Broeklanden is mede ingegeven door de huidige marktvraag naar twee-onder-één kapwoningen, middendure rijwoningen en sociale huurwoningen en de wens ook in Breecamp Noord een gemengd woningbouwbouwprogramma te realiseren. De maat en schaal van dit eiland bieden de kans om een kwalitatief woonmilieu met een gemengd programma toe te voegen aan passend binnen de ruimtelijke en landschappelijk opzet van Breecamp Noord. Voor het plandeel de Oude Wetering is de uitgewerkte verkaveling gebaseerd op de reeds gerealiseerde eerste fase van dit plandeel. Aan de zuidrand is de verkaveling langs de singel vereenvoudigd ten behoeve van een betere ontsluiting voor de woningen en een sterkere ruimtelijke en landschappelijke verbinding met Breezicht. Tevens ontstaat hierdoor ruimte voor de inpassing van een extra terp in de Oude Weteringzone met een recreatieve/maatsschappelijke bestemming (moestuin vor de buurt) gecombineerd met een langzaam verkeersverbinding vanaf Breecamp Noord naar de Oude Wetering. Breecamp Noord heeft een actieve bewonerscommissie, die een tijdelijke moestuin op de braakliggende bouwgrond onderhoudt. Deze moestuin is een ontmoetingsplek voor bewoners in de wijk. Het is wenselijk deze tijdelijke voorziening in de directe omgeving van Breecamp Noord Noord een definitieve locatie te geven. Deze nieuwe terp biedt hiertoe gelegenheid.

Bouwen in aansluiting op bestaande wijken betekent helaas ook bijna altijd overlast van bouwactiviteiten en bouwverkeer. Om de bewoners van Breecamp Noord zoveel mogelijk te ontlasten wordt een tijdelijk tracé voor het bouwverkeer in Breecamp Noord evenwijdig aan de singel aangelegd, die gedurende de gehele periode van de bouw van Breecamp Noord kan worden benut.

Ruimtelijke opzet Broeklanden

Ten noorden van de Havezate liggen de Broeklanden. Een waterrijk milieu als een natuurlijke overgang van het zand/bosmilieu van de Plantage naar het landschap van de Mastenbroeker Polder. Oorspronkelijk zijn broeklanden in cultuur gebrachte ´broeken´ofwel moerasgebied. De Broeklanden bestaan uit vier eilanden, die in woningdichtheid afnemen en ruimtelijk aansluiten bij het poldermilieu. De eilanden zijn gelegen tussen de hoofdwatergang door Breecamp Noord en de geluidswal. De hoofdwatergang is een formele singel in aansluiting op de Havezate, terwijl de watergang langs de geluidswal juist uitwaaiert en ruimte creëert voor natuurontwikkeling. Dit versterkt niet alleen de beleving van het water en het informele karakter van de eilanden, maar ook de overgang van stad naar polder. De geluidswal is uitgevoerd als een polderdijk met grastaluds, een recreatief fietspad onderlangs en een informeel pad bovenlangs. De twee oostelijke eilanden worden met eenvoudige voetgangersbruggen verbonden met het voet- en fietspad op de geluidswal. De vier eilanden hebben elk een eigen stedenbouwkundige opzet en woonmilieu. Het centrale eiland ligt op het snijpunt van de hoofdwatergang met de laan/zichtas vanaf het centrale park in de Havezate. De symmetrische opzet van het centrale eiland benadrukt de relatie met de Havezate en de woningen reageren

in maat en schaal op de architectuur van de Havezate. Het oostelijke eiland heeft een brede groene hoofdas met drie clusters van rijwoningen in een parkachtige opzet aan de rechterzijde en geschakelde woningen aan de linkerzijde als overgang naar het centrale eiland. De twee westelijke eilanden hebben een landschappelijke uitstraling met vrijstaande woningen en ruime tuinen aan het water.

Ruimtelijke opzet Oude Wetering

Breecamp Noord nadert de Mastenbroeker Polder tot aan de Stuurmansweg en is het omslagpunt van stad naar polder. De ruimtelijke en functionele koppeling wordt gerealiseerd door de Oude Weteringzone. De Oude Weteringzone is vanuit het centrum van Stadshagen opgezet als een brede multifunctionele groenzone met woningen en diverse voorzieningen op landschappelijke terpen in een lage bebouwingsdichtheid. Breecamp Noord is het laatste deel van de Oude Weteringzone, voordat deze bij 'De Boxem' in de polder opgaat. De bebouwing langs de Oude Weteringzone versterkt niet alleen het doorgaande karakter en de verbinding met de Mastenbroeker Polder, maar heeft ook een sterke oriëntatie op de Mastenbroeker Polder. Vanuit de polder vormt zich het silhouet van Stadshagen, een daklandschap van sierlijke kappen, terwijl bebouwde terpen als landschappelijke bastions juist de overgang van stad naar polder benadrukken. De terpen worden ontsloten vanuit de wijk, gecombineerd met de parkeerkoffers tussen de bebouwing. Langs de Oude Weteringzone ligt een verbreed voetpad, dat tevens beperkt gebruikt wordt voor de ontsluiting van de geschakelde woningen.

3.2 Archeologie

De Archeologische Waarderingskaart Zwolle geeft aan dat zich binnen het plangebied geen locaties bevinden die voorzien moeten worden van een dubbelbestemming, omdat ze een archeologische verwachtingswaarde hebben van meer dan 50%. De gronden zich al bouwrijp gemaakt, waardoor de bodem is verstoord.

3.3 Cultuurhistorie

Binnen het plangebied bevinden zich geen cultuurhistorisch waardevolle elementen.

3.4 Verkeer

De wegenstructuur, zoals die is vastgelegd in het geldende bestemmingsplan blijft ongewijzigd.

3.5 Natuur

3.5.1 Huidige situatie

Natuurbeschermingswet

In de Natuurbeschermingswet is de bescherming van gebieden geregeld. Gebieden die zo wel aangewezen zijn in het kader van de Europese Habitatrichtlijn en Europese Vogelrichtlijn worden Natura2000 gebieden genoemd.

Het dichtstbijzijnde gebied dat beschermd is onder de Natuurbeschermingswet is het Zwarte Water dat is als Natura2000 gebied is aangewezen. De ontwikkeling van Stadshagen heeft geen significant negatief effect op dit Natura2000 gebied of de soorten waarvoor het is aangewezen.

Flora- en Faunawet

In het kader van het zorgvuldig handelen zoals genoemd in de Flora- en Faunawet is ten behoeve van de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan een gedetailleerd onderzoek in 2015 uitgevoerd door een extern deskundig bureau. Er is onderzoek verricht naar de aanwezigheid van beschermde soorten en naar de

functionaliteit die het plangebied heeft voor deze soorten. Dit is in het kader van de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan van belang omdat zonder het interpreteren van de functionaliteiten niet mogelijk is om de bescherming van soorten te borgen door het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen. Uitvoering van het bestemmingsplan mag niet ten koste gaan de gunstige staat van instandhouding van de beschermde soorten.

De resultaten van het onderzoek geven aan dat er sprake is van de aanwezigheid van beschermde soorten en dat het plangebied meerdere functionaliteiten kent; verblijfplaats en foerageergebied. De gunstige staat van instandhouding wordt niet aangetast door het bestemmingsplan, mits er in de uitvoering rekening gehouden wordt met de ecologische eisen die de beschermde soorten aan hun leefomgeving stellen. Deze eisen zullen onder andere ook door het bevoegd gezag RVO (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland) gesteld worden wanneer er in het kader van de uitvoeringsfase een ontheffing aangevraagd wordt. Op basis van de onderzoeksresultaten is het aannemelijk dat deze eisen de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan niet belemmeren. Het verkrijgen van een ontheffing van RVO voor de vastgestelde Tabel 3 - soorten is een voorwaarde voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan. Soorten die onder Tabel 2 vallen kunnen vrijgesteld worden wanneer er in de uitvoeringsfase gewerkt wordt met een door de minister goed gekeurde gedragscode Flora- en Faunawet voor Ruimtelijke Ingrepen. De gemeente is vrij om te werken met een reeds goed gekeurde gedragscode zolang er aangetoond kan worden dat het bestemmingsplan zorgvuldig wordt uitgevoerd.

3.5.2 Uitgangspunt bestemmingsplan

Het bestemmingsplan is conserverend van aard. Voor die delen, waarbij dus geen wijzigingen optreden, hoeven geen maatregelen te worden genomen ter bescherming van bijzondere soorten (zoals de huismus).

3.6 Water

3.6.1 Huidige situatie

3.6.1.1 Waterstructuur

Voornamelijk rondom het plangebied zijn watergangen voor wateraanvoer, -afvoer en berging van Waterschap Groot Salland gelegen.

Drooglegging

In plangebied wordt een ontwateringsdiepte van minimaal 0,7 m gehanteerd. Dit is de afstand tussen de gemiddelde hoogste grondwaterstand (GHG) en het maaiveld. Bij het bouwen zonder kruipruimte kan worden volstaan met een geringere ontwateringsdiepte.

Riolering

De droogweerafvoer (DWA) vanuit Breecamp Noord moet worden afgevoerd naar het bestaande gemeentelijk (gescheiden) rioolstelsel in Breecamp-Oost zuid.

De bestaande riolering, gemalen en persleidingen in Stadshagen zijn al uitgelegd om het afvalwater in Stadshagen II af te voeren; aanpassingen worden niet verwacht. Er is geen sprake van overbelasting van het bestaande rioolstelsel en de rioolwaterzuiveringsinstallatie.

De hemelwaterafvoer (HWA) van daken, terrassen en parkeerplaatsen moet binnen het plangebied worden geborgen en worden geïnfiltreerd in de bodem. Binnen het plangebied dient daartoe minimaal een statische berging gecreëerd te worden van 20 mm per vierkante meter afvoerend oppervlak.

Om wateroverlast en schade in gebouwen te voorkomen wordt geadviseerd om een drempelhoogte van 20 cm boven het straatpeil te hanteren. Ook voor lager, beneden het maaiveld, gelegen ruimtes (kelders) moet aandacht worden besteed om wateroverlast te voorkomen. Als er aansluitpunten (wc, wastafel, afvoerputje

e.d.) beneden het straatpeil aanwezig zijn, dan kan er niet onder vrijverval worden aangesloten. Op het terrein dient dan een zelfstandig rioolstelsel te worden aangelegd met een pompput. Bij de aanleg van kelderconstructies dient aandacht te worden geschonken aan de toepassing van waterdichte materialen en constructies tot aan het maaiveld, inclusief ventilatie / lichtschacht.

3.6.1.2 Overstromingsrisico

Het plangebied is gelegen in dijkring 10, Mastenbroek. Deze dijkring wordt omsloten door de IJssel aan de westzijde, tussen Zwolle en IJsselmuiden, door het Zwarte Meer aan de noordzijde tussen IJsselmuiden en Genemuiden en door het Zwarte Water aan de oostzijde tussen Genemuiden en Zwolle. Omdat het bestemmings-plan ruimte biedt aan de ontwikkeling van niet incidentele overstromingsgevoelige functies en omdat het plangebied gelegen is in dijkring 10 is een overstromingsrisicoparagraaf verplicht.

Voor de keringen van dijkring 10 is de overschrijdingskans genormeerd op 1/2.000e per jaar. In het project Veiligheid Nederland in Kaart wordt de actuele kans op een overstroming per jaar groter dan 1% geschat. Indien de geïdentificeerde zwakke plekken in de dijkring zijn aangepakt bedraagt de geschatte overstromingskans 1/400e per jaar (Rijkswaterstaat DWW & Jacobs, 2005). Op basis van de provinciale risicokaart wordt de maximale waterdiepte, in het plangebied, voor dijkring 10 tijdens een overstroming, geschat tussen de 0,8 en 2,0 meter. De mogelijke waterdiepte kan daarmee worden aangeduid als ondiep.

Afhankelijk van de locatie waar een dijk doorbreekt zal water dijkring 10 binnen stromen. Afhankelijk van de locatie binnen dijkring 10 kan het wenselijk zijn om maatregelen dan wel voorzieningen te treffen.

Bij nieuwe ontwikkelingen binnen de dijkringen is het gewenst dat tijdig wordt nagedacht over voorzieningen dan wel maatregelen die kunnen worden getroffen waarbij eventuele risico's en nadelige effecten van een overstroming kunnen worden beperkt. Het betreft ook een stuk bewustwording dat bouwen in risicovolle gebieden bepaalde risico's met zich meebrengt en dat hier adequaat mee omgesprongen dient te worden. Bij de ontwikkeling van het plangebied dient rekening te worden gehouden met mogelijke overstroming(en).

Bij de ontwikkeling van het plangebied dient rekening te worden gehouden met mogelijke overstroming(en). Voor onderhavige ontwikkeling kan worden gedacht aan navolgende voorzieningen/ maatregelen:

- Aanvullend ophogen (voor zover mogelijk) van het plangebied.
- Voldoende hoog aanbrengen vloerpeil, eventueel verhoogde drempels.
- Aansluiting plangebied op dichtstbijzijnde weg zodat bereikbaarheid gewaarborgd blijft.
- Zodanig inrichten gebouw zodat bij eventuele overstromingen schade zoveel mogelijk wordt beperkt (bijvoorbeeld materiaalgebruik, minder gevoelige ruimten begane grond).
- Opstellen van evacuatieplan.

3.6.2 Uitgangspunt bestemmingsplan

Dit bestemmingsplan maakt geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk. De watersituatie is gelijk aan de huidige situatie.

3.7 Wonen

Binnen het plangebied worden 196 woningen mogelijk gemaakt. Het betreft 40 sociale huurwoningen, 46 middeldure woningen, 40 twee-onder-een -kap woningen, 20 terpwoningen en 50 vrije sector kavels.

3.8 Milieu

In deze paragraaf wordt ingegaan op de milieuaspecten die van belang zijn bij het toekennen van bestemmingen. Tevens komt de ligging van kabels, leidingen en straalpaden aan bod.

3.8.1 Geluid

De Wet geluidhinder stelt eisen met betrekking tot de geluidsbelasting van geluidsgevoelige objecten, zoals woningen, scholen en verpleegtehuizen. In de wet wordt per geluidsbron een regeling gegeven, te weten voor industrielawaai, spoorweglawaai en wegverkeerslawaai. Bij de vaststelling van een bestemmingsplan dient voor de van toepassing zijnde geluidsbronnen onderzoek te worden verricht naar het geluid.

Industrielawaai

Het plangebied valt niet binnen de geluidzone van een gezoneerd industrieterrein.

Wegverkeerslawaai

Voor geluid ten gevolge van wegverkeerslawaai worden de volgende bronnen onderscheiden:

- Hasselterweg
- Jac. P. Thijsselaan

Ten aanzien van de Hasselterweg geldt dat aan de weg en in het naastgelegen gebied maatregelen zijn getroffen, zodat de gevelbelasting van geluidsgevoelige bestemming niet meer dan 48 dB bedragen. Langs de Hasseterweg is een geluidswal aangelegd om het geluid te verminderen.

Het moederplan maakte woningen met drie verdiepingen mogelijk. Het nieuwe bestemmingsplan maakt woningen mogelijk met 4 bouwlagen. Uit de akoestische berekeningen blijkt echter dat bij een aantal woningen die vlak achter de geluidswal liggen de geluidbelasting meer dan 48 dB zal bedragen. Het gaat om de vierde bouwlaag en bij een gering aantal woningen om de derde bouwlaag. Voor deze woningen worden geen hogere grenswaarden verleend omdat er reeds maatregelen aan de weg en in het tussenliggende gebied (geluidwallen) zijn getroffen. Gevelmaatregelen (bijvoorbeeld een dove gevel) voor de vierde bouwlaag worden aanvaardbaar geacht, ook kan er bij de indeling van de woning rekening worden gehouden met de hogere gevelbelasting. In het bouwplan zal aannemelijk gemaakt moeten worden dat aan deze voorwaarde kan worden voldaan.

De binnenwaarde zal ten allen tijde moeten voldoen aan de wettelijke binnenwaarde van 33 dB.

De Jac. P. Thijsselaan is een aantal jaren voor autoverkeer verbonden met Breezicht. Op basis van het nieuwe stedenbouwkundige plan, de aanwezige asfaltsoort, de verkeersintensiteit (uitgangspunt: geen knip bij de Oude Wetering) en de maximaal toegestane snelheid (50 km/uur) is een akoestische berekening gemaakt. Uit deze berekening blijkt dat er op vijf woningen een overschrijding van de voorkeursgrenswaarde plaats vindt. Het gaat om een maximale waarde van 51 dB. De overschrijding is dus 3 dB.

Mogelijke maatregelen zijn (nog) niet akoestisch doorgerekend. De effecten van de maatregelen zijn op basis van kennis van de akoesticus en volgen uit het plot.

Mogelijke maatregelen om de overschrijding op te heffen

Bij het onderzoek naar maatregelen om de overschrijding op te heffen wordt altijd de volgende volgorde aangehouden:

- Bronmaatregelen (bijv. een verlaging van snelheid of geluidsarmer asfalt).
- Maatregelen in het overdrachtsgebied (een scherm of wal, vergroting van de afstand tussen bron en ontvanger).
- Gevelmaatregelen (meer geluidisolatie of in extreme gevallen een 'dove' gevel).

Indien bronmaatregelen onvoldoende effectief zijn of op bezwaren stuiten worden overdrachtsmaatregelen getroffen. Indien dat ook niet lukt dan kunnen gevelmaatregelen overwogen worden. Overigens zal altijd de wettelijke binnenwaarde van 33 dB gehaald moeten worden.

Mogelijke bronmaatregel 1, geluidarmer asfalt

Op de Jac. P Thijsselaan is op dit moment geen geluidarm asfalt toegepast. Door geluidarm asfalt toe te passen kan een geluidreductie van 3 dB worden gehaald. Daarmee kan de overschrijding van 3 dB teniet worden gedaan.

De gemeente gebruikt sinds kort een financiële doelmatigheidstoets gebaseerd op landelijke kentallen en Zwolse (extra) beheerskosten. Uit deze doelmatigheidstoets blijkt dat het toepassen van geluidarm asfalt doelmatig is (kosten van geluidsarm asfalt versus kosten in verband met extra gevelisolatie). Echter in praktijk blijkt dat het geluidsarme asfalt na ca. één jaar zijn geluidsreductie kan verliezen op binnenstedelijke wegen. Op wegen, op plekken waar veel wenden en keren plaatsvindt en waar bochten worden genomen (veel wrijving). Na ca. 3 jaar moet het asfalt al weer worden vervangen. In verband met deze ervaringen is besloten om in beginsel op binnenstedelijke wegen geen geluidsarm asfalt meer toe te passen.

Mogelijke bronmaatregel 2, verminderen van de verkeersintensiteit

Ten opzichte van het oorspronkelijke bestemmingsplan is de verkeersintensiteit op de Jac. P. Thijsselaan toegenomen. Dit heeft te maken met het opheffen van de "knip" bij de Oude Wetering.

Door deze knip in ere te herstellen zal de geluidbelasting afnemen. De mate waarin deze afneemt is niet onderzocht. Er zijn echte geen aanleidingen om de knip weer aan te brengen.

Mogelijke bronmaatregel 3, verminderen van de toegestane snelheid

Op de Jac. P. Thijsselaan is de toegestane snelheid 50 km/uur. Dit heeft te maken met het feit dat hier een busroute loopt. Verlaging van de maximum snelheid zal leiden tot een lagere geluidbelasting. Of deze verlaging 3 dB bedraagt, is niet bekend maar veel belangrijker is het feit dat er bij wegen van 30 km/uur of lager geen hogere grenswaarden worden toegekend.

Een neveneffect is dat bij een lagere maximale snelheid de verkeersintensiteit mogelijk afneemt omdat de route minder aantrekkelijk wordt.

Mogelijke overdrachtsmaatregel 1, aanleggen van geluidwal of scherm

Het aanleggen van een scherm zal afhankelijk van de hoogte voldoende zijn om de overschrijding teniet te doen. Vanuit doelmatigheid wordt gesteld dat een reductie van 5 dB noodzakelijk is. Deze maatregel zal ook een positief effect hebben op andere woningen in het gebied. Echter, in het kader van een goede ruimtelijk inrichting is een scherm in dit concrete woongebied niet passend.

Mogelijke overdrachtsmaatregel 2, vergroten van de afstand of niet bebouwen kavel

Uit de berekening blijkt dat het niet bebouwen van de desbetreffende kavels zal leiden tot het opheffen van de overschrijdingen.

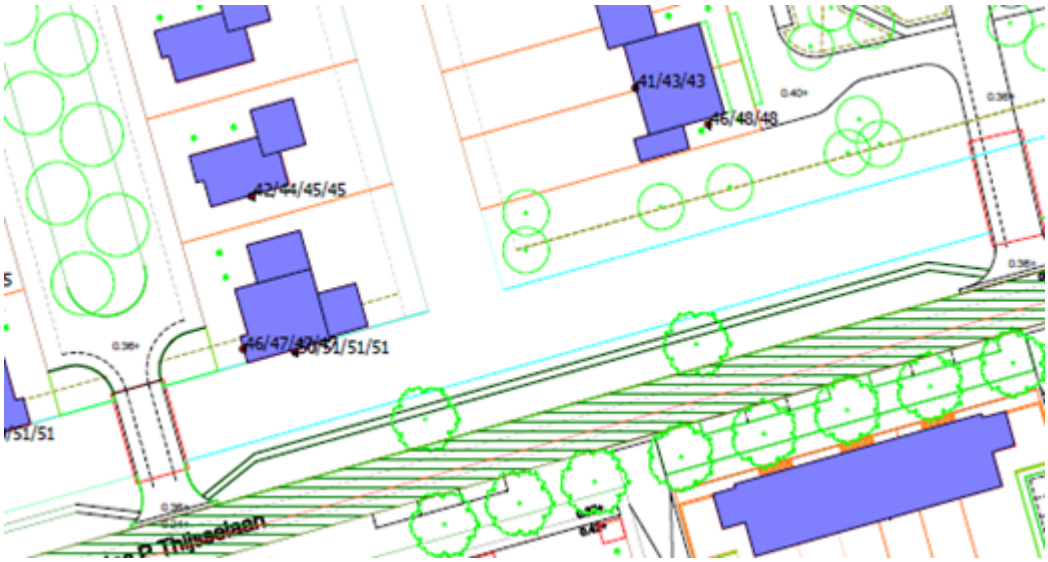

Uit plan-economische overwegingen is het niet bebouwen van de kavels niet aan de orde. Er is nog wel bezien of het verschuiven van het bouwblok op de kavels mogelijk is. Feitelijk is dit niet of nauwelijks mogelijk.

Mogelijke gevelmaatregel 1, verzwaren van de gevelisolatie

Bij maximale gevelbelastingen van 51 dB zijn waarschijnlijk geen aanvullende gevelmaatregelen noodzakelijk. Er zal wel een hogere grenswaarde worden toegekend aan de woningen. Er dient goed gemotiveerd te worden waarom bovenstaande maatregelen niet toepasbaar zijn.

Akoestisch kader moederplan

In het moederplan wordt bij de wijkontsluitingswegen gestreefd naar een gevelbelasting die niet hoger is dan 48 dB, uitgezonderd 10% van de woon- en bijzondere bebouwing, daarvan zal de gevelbelasting niet meer dan 53 dB bedragen. De wijze waarop Stadshagen II op Stadshagen I aansluit alsmede de ruimtelijke inrichting van Stadshagen II en het woonklimaat zullen worden meegewogen alvorens tot een hogere gevelbelasting (hogere grenswaarde) wordt besloten. Het moederplan Stadshagen II stelt dat door de ontwikkeling van de locatie nieuwe geluidsbronnen binnen de locatie zelf kunnen ontstaan. Ook kunnen door de zwaardere belasting van wegen buiten het plangebied de voorkeursgrenswaarden aldaar worden overschreden. Deze situatie zal nader worden onderzocht op basis van de nieuwe structuur.

In het geval van Breecamp Noord is sprake van de laatste ontwikkeling. De verkeersstructuur is veranderd waardoor de geluidbelasting ("autonoom") is veranderd.

Conclusie

Bij de verschillende genoemde maatregelen is gemotiveerd waarom een bepaalde maatregel niet in de rede ligt. Alles overziend ligt het in de rede om dit geval een procedure hogere grenswaarden te volgen. Motieven hiervoor zijn:

- de overschrijding van de voorkeursgrenswaarde is beperkt;
- het aantal betrokken woningen is beperkt;
- door een herverkaveling van het woongebied is er voor gezorgd dat er een aanmerkelijk lager aantal woningen een te hoge gevelbelasting kennen vergeleken met het geldende bestemmingsplan.

Railverkeerslawaai

De aandachtszone voor akoestisch onderzoek in relatie tot het huidige gebruik van de spoorlijn Zwolle Kampen blijft beperkt tot 100 meter. Het plangebied ligt op ruim 400 meter vanaf de spoorlijn. Railverkeerslawaai is niet relevant voor het plangebied.

3.8.2 Bedrijvigheid (Wet milieubeheer)

Zowel de ruimtelijke ordening als het milieubeleid stellen zich ten doel een goede kwaliteit van het leefmilieu te handhaven en te bevorderen. Dit gebeurt onder andere door milieuzonering. Onder milieuzonering verstaan we enerzijds het aanbrengen van een voldoende ruimtelijke scheiding tussen milieubelastende bedrijven of inrichtingen. Anderzijds worden milieugevoelige functies als wonen en recreëren beoordeeld. De ruimtelijke scheiding bestaat doorgaans uit het aanhouden van een bepaalde afstand tussen milieubelastende en milieugevoelige functies. Die onderlinge afstand moet groter zijn naarmate de milieubelastende functie het milieu sterker belast. Milieuzonering heeft twee doelen:

- het voorkomen of zoveel mogelijk beperken van hinder en gevaar bij woningen en andere gevoelige functies;
- het bieden van voldoende zekerheid aan bedrijven dat zij hun activiteiten duurzaam onder aanvaardbare voorwaarden kunnen uitoefenen.

Zwolle hanteert bij de uitwerking van het bovenstaande principe de veel gebruikte VNG-handreiking "Bedrijven en Milieuzonering" (2009). Hierin zijn richtafstanden aangegeven die aangehouden kunnen worden tussen bedrijven c.q. voorzieningen en woningen.

Binnen het plangebied zijn geen gebieden met bedrijvigheid te onderscheiden.

3.8.3 Trillingen

Het aspect 'trillingen' is niet van toepassing op het plangebied.

3.8.4 Luchtkwaliteit

Het plan is vrijgesteld van toetsing op grond van de 'Regeling niet in betekende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen)' gezien de beperkte invloed.

In het kader van een goede ruimtelijke ordening is het plangebied en de directe omgeving nader beschouwd. De concentraties fijnstof (PM10) en stikstofdioxide (NO2) langs de meest maatgevende weg / wegen langs het plangebied zijn in beeld gebracht. De berekende concentraties zijn afkomstig van de “Monitoringstool luchtkwaliteit” en voldoen aan de gestelde grenswaarden uit de Wet Milieubeheer. Deze concentraties in en nabij het plangebied liggen ruimschoots onder de grenswaarden.

De realisatie van het plan leidt in de peiljaren 2016, 2020 en 2030 niet tot een (dreigende) overschrijding van grenswaarden. Hiermee wordt voldaan aan Het voorwaarde a. en c. van de 'Wet Luchtkwaliteit' (Wet milieubeheer hoofdstuk 5, titel 5.2). De luchtkwaliteitseisen vormen geen belemmering voor de realisatie van het plan.

Aangezien de berekende concentraties van fijnstof (PM10) en stikstofdioxide (NO2) langs de relevante wegen in het plangebied ruimschoots onder de grenswaarden liggen, is de leefkwaliteit in het plangebied gewaarborgd. Verdere toetsing aan de luchtkwaliteitseisen is dan ook niet noodzakelijk

3.8.5 Geur

Het aspect 'geur' is niet van toepassing op het plangebied.

3.8.6 Bodemkwaliteit

Op basis van de gemeentelijke bestanden en een inventarisatie die in het kader van Stadshagen I is uitgevoerd is nagegaan wat de milieuhygienische bodemkwaliteit is van het plangebied (zie “onderzoek milieuhygienische bodemkwaliteit Stadshagen II - oktober 2005"). Het doel van de uitgevoerde inventarisatie is het verkrijgen van een duidelijk beeld van de onderzoeken en saneringen die nodig zijn voor de ontwikkeling van het gebied tot een woningbouwlokatie.

Uit deze inventarisatie is gebleken dat er op diverse plaatsen sprake is van bodemverontreiniging. Voor 11 locaties is in het recente verleden (1993 - 2005) bodemonderzoek verricht. Het gaat in 9 gevallen om verkennend onderzoek, in 2 gevallen om een nader onderzoek. In twee gevallen is er sprake van sterk verhoogde gehalten. Aan de Oude Wetering 1 is zink sterk verhoogd in het grondwater, de gehalten van de stoffen cadmium en nikkel in het grondwater zijn matig verhoogd. Aan de Voorsterweg 32- 34 is sprake van een sterke verontreiniging met PAK´s en Minerale olie in de bodem. Op beide locaties is de verontreininging niet afgeperkt zodat niet bepaald kan worden of er sprake is van een ernstige verontreiniging. In de overige gevallen is geen sprake van een ernstige verontreiniging van de bodem of het grondwater. In bijna alle gevallen is er wel sprake van lichte verhogingen ten opzichte van de norm. Op basis van deze inventarisatie wordt geconcludeerd dat er geen bekende ernstige verontreinigingen zijn in het plangebied die de ontwikkeling van het gebied tot woningbouwlokatie ernstig belemmeren. Er zijn twee locaties die mogelijk ernstig verontreinigd zijn.

3.8.7 Verzuring

Het aspect 'verzuring' is niet van toepassing op het plangebied

3.8.8 Externe veiligheid

Het aspect externe veiligheid gaat over het beheersen van de risico´s die ontstaan als gevolg van het gebruik, de opslag en het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg, het spoor of over het water en door buisleidingen. Voorbeelden zijn LPG, chloor en giftige gassen. Externe veiligheid kent twee grootheden die van belang zijn en waaraan plannen getoetst dienen te worden. Het gaat om het plaatsgebonden risico (PR) en het groepsrisico (GR).

Het plaatsgebonden risico wordt weergeven als een contour rondom een risicovolle activiteit en wordt uitgedrukt in de kans dat een persoon overlijdt ten gevolge van een ongeval met gevaarlijke stoffen. Een kans van 10^{-6}/jaar vormt de grenswaarde. Het groepsrisico geeft de kans aan dat een groep mensen van een bepaalde omvang overlijdt als gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen in een inrichting of op een vervoersas. De norm is de oriënterende waarde die verschilt per groepsgrootte.

In de nabije omgeving en in het plangebied zijn geen risicovolle activiteiten of inrichtingen aanwezig die er toe bijdragen dat het plaatsgebonden risico de 10^{-6} /jaar overschrijdt. Ook het groepsrisico blijft ver onder de oriënterende waarde.

3.8.9 Warmteplan

Een warmteplan zal moeten voldoen aan de regels van het Bouwbesluit. Mogelijk dat deze regels worden vervangen door een volledig nieuwe wet.

3.9 Vliegroutes

De routes die bij Zwolle/Stadshagen gevlogen gaan worden zijn bekend met het Luchthavenbesluit voor Lelystad op 1 april 2015. In reguliere situaties is de vlieghoogte 1.800 meter. Bij kruisend stijgend verkeer vliegt men bij Stadshagen lager, tot 900 meter hoogte. Volgens het Milieu Effect Rapport (MER) liggen er **geen** geluidcontouren over Stadshagen. In dit bestemmingsplan hoeft daarom geen rekening gehouden te worden met de nieuwe vliegroutes. In november 2017 wordt een herziene MER-beoordeling verwacht, gebaseerd op gewijzigde invoergegevens en herstel van fouten. Op basis daarvan wordt bekend of er wellicht andere geluidcontouren gelden voor Zwolle. De staatssecretaris heeft aangegeven dat zij geen veranderingen verwacht wat betreft de wettelijke geluidscontouren.

Hoofdstuk 4 Juridische aspecten

4.1 Inleiding

Dit bestemmingsplan is gemaakt conform het 'Handboek bestemmingsplannen Zwolle' versie 21. Dit handboek is gebaseerd op de Standaard Vergelijkbare BestemmingsPlannen SVBP2012, zoals vastgelegd in de Regeling standaarden ruimtelijke ordening 2012.
De regels zijn binnen de systematiek van de SVBP2012 aangepast aan de Zwolse situatie en uitgebreid met extra standaardbestemmingen, waaraan in Zwolle behoefte is. De regels van Stadshagen II, Breecamp Noord zijn voor zover nodig op hun beurt weer aangepast aan specifieke situaties in het plangebied van het bestemmingsplan Stadshagen II, Breecamp Noord.

De regels van het bestemmingsplan bestaan uit de volgende hoofdstukken:

- Hoofdstuk 1 Inleidende regels;
- Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels;
- Hoofdstuk 3 Algemene regels;
- Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels.

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

De inleidende regels zijn van algemene aard en bestaan uit de volgende regels:

Artikel 1 Begrippen

Artikel 2 Wijze van meten

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels:

Toelichting op de regels voor de enkelbestemmingen:

Het gehele plangebied is onderverdeeld in enkelbestemmingen. Dit in tegenstelling tot een bestemming die andere bestemmingen als dubbelbestemming overlapt. De dubbelbestemmingen behoeven niet in het gehele plangebied voor te komen.

Een enkelbestemming kan in het plangebied op één plaats, maar ook op meerdere plaatsen voorkomen. De bij deze bestemmingen behorende regels zijn per bestemming in een apart artikel ondergebracht.

Alle regels die op een bepaalde bestemming van toepassing zijn, worden zoveel mogelijk in de bestemmingsregels zelf geregeld. Op deze wijze wordt bij de digitale versie van het plan bij het aanklikken op adres of bestemmingsvlak zo veel mogelijk informatie gegeven zonder dat er verder doorgeklikt behoeft te worden.

De opbouw van een bestemmingsregel is als volgt:

1. Bestemmingsomschrijving;
2. Bouwregels;
3. Nadere eisen;
4. Afwijken van de bouwregels;
5. Specifieke gebruiksregels;
6. Afwijken van de gebruiksregels;
7. Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden;
8. Wijzigingsbevoegdheid.

Per bestemmingsonderdeel wordt hierna een korte toelichting wordt gegeven.

1. Bestemmingsomschrijving:

In de bestemmingsomschrijving wordt een nadere omschrijving gegeven van de aan de gronden toegekende functie(s). De hoofdfunctie wordt als eerste genoemd. Indien van toepassing, worden ook aan de hoofdfunctie ondergeschikte functies mogelijk gemaakt. De ondergeschiktheid wordt aangegeven door de zin 'met daaraan ondergeschikt'. De ondergeschikte functies staan ten dienste van de hoofdfunctie in de bestemming. De bestemmingsomschrijving is niet alleen functioneel maar bevat ook inrichtingsaspecten.

2. Bouwregels:

In de bouwregels worden voor alle bouwwerken de van toepassing zijnde bebouwingsregels geregeld.

Bij woningen wordt een onderscheid gemaakt tussen 'hoofdgebouwen', 'bijbehorende bouwwerken' en 'bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zonder dak'. Een 'bijbehorend bouwwerk' is een uitbreiding van een hoofdgebouw dan wel functioneel met een zich op hetzelfde perceel bevindend hoofdgebouw verbonden, daar al dan niet tegen aangebouwd gebouw, of ander bouwwerk, met een dak'. Deze definitie is gelijk aan de definitie in het Besluit omgevingsrecht (Bor).

Voor de andere functies geldt dat er meestal geen sprake is van 'bijbehorende bouwwerken'. Bij deze functies wordt dan alleen gebruik gemaakt van de begrippen 'gebouwen' en 'bouwwerken, geen gebouwen zijnde'.

De maatvoering waaraan een (hoofd)gebouw, bijbehorend bouwwerk c.q. bouwwerk, geen gebouw zijnde, dient te voldoen wordt in deze regel opgenomen. De maximum goothoogte en maximum bouwhoogte worden in meters weergegeven, de dakhelling in graden.

De hoogte van de gebouwen wordt op de kaart aangegeven, indien er geen uniforme hoogteregels voor de gehele bestemming van toepassing zijn. Dit wordt in de verbeelding op papier van het plan gedaan door middel van een symbool in de vorm van een rondje verdeeld in een matrix met 2 of 3 vlakken. Linksboven staat bijvoorbeeld de maximum goothoogte in meters vermeld, rechtsboven de maximum bouwhoogte in meters en onderaan staat zo nodig het maximum bebouwingspercentage aangegeven. Het symbool is gekoppeld aan het bouwvlak, of indien er geen bouwvlak aanwezig is, aan het bestemmingsvlak.

3. Nadere eisen:

Op grond van artikel 3.6, eerste lid onder d, van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) kan in het bestemmingsplan worden bepaald dat door burgemeester en wethouders nadere eisen kunnen worden gesteld. Het betreft hier nadere eisen ten behoeve van bepaalde doorgaans kwalitatief omschreven criteria, zoals stedenbouwkundig beeld, woonsituatie, en verkeersveiligheid. De nadere eisenregeling biedt de mogelijkheid om in concrete situaties in het kader van het verlenen van een omgevingsvergunning sturend op te treden door het stellen van nadere eisen. De criteria zijn in de bepaling van nadere eisen zelf opgenomen.

De procedure voor het stellen van nadere eisen is in deze bestemmingsregels omschreven in Artikel 12 Algemene procedureregels.

4. Afwijken van de bouwregels:

Op grond van artikel 3.6, eerste lid onder c, van de Wro kan in het bestemmingsplan worden bepaald dat bij een omgevingsvergunning van het bestemmingsplan kan worden afgeweken. In deze bepaling wordt een opsomming gegeven van de bouwregels waarvan kan worden afgeweken. Een afwijkingsmogelijkheid van de bouwregels wordt alleen opgenomen, indien dit noodzakelijk wordt geacht in verband met het gewenste beleid en het een afwijking of verduidelijking betreft van de algemene afwijkingsregels. De criteria zijn in de afwijkingsregel zelf opgenomen.

De procedure voor het afwijken van de bouwregels is omschreven in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo).

5. Specifieke gebruiksregels:

In artikel 2.1, eerste lid onder c, van de Wabo wordt aangegeven dat het verboden is zonder omgevingsvergunning gronden en bouwwerken te gebruiken in strijd met het bestemmingsplan. Ter verduidelijking worden in een aantal bestemmingen in de specifieke gebruiksregels specifieke vormen van gebruik met name uitgesloten. Dit zijn gebruiksvormen, waarvan het op voorhand gewenst is aan te geven

dat deze in ieder geval niet zijn toegestaan.

6. Afwijken van de gebruiksregels:

Bij specifieke gebruiksregels wordt in een aantal bestemmingen een daarop gerichte afwijkingsbevoegdheid opgenomen. Bij zo'n specifieke afwijkingsbevoegdheid zijn ook hier de criteria opgenomen. Ook deze afwijkingsbevoegdheid is gebaseerd op artikel 3.6, eerste lid onder c, van de Wro

De procedure voor het afwijken van de gebruiksregels is omschreven in de Wabo.

7. Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden:

Door het opnemen van de eis voor een omgevingsvergunning overeenkomstig artikel 2.1, eerste lid onder b, van de Wabo, kunnen specifieke inrichtingsactiviteiten aan een omgevingsvergunning worden verbonden. Het betreft het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden. Het bouwen wordt niet aangemerkt als zo'n inrichtingsactiviteit. De eis voor een dergelijke omgevingsvergunning wordt opgenomen om extra bescherming aan een specifieke waarde van de bestemming te bieden, zoals de landschappelijke of cultuurhistorische waarde. De eis voor deze omgevingsvergunning wordt met de criteria voor vergunningverlening in de bestemmingsregel opgenomen.

Dit betekent dat in die gevallen dat er gebouwd wordt, er niet ook nog een vergunning nodig is voor het uitvoeren van een werk, tenzij de (bouw)aanvraag ook ziet op het uitvoeren van werken (bijvoorbeeld het inrichten van een terrein met parkeerplaatsen).

8. Wijzigingsbevoegdheid:

Het gaat hier om een specifieke op een bepaalde bestemming gerichte wijzigingsbevoegdheid als bedoel in artikel 3.6, eerste lid onder a, van de Wro. Hierin wordt aan burgemeester en wethouders de bevoegdheid gegeven om de betreffende bestemming op de aangegeven punten te wijzigen.

Op het toepassen van de wijzigingsbevoegdheid is de Uniforme openbare voorbereidingsprocedure (Uov) van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) van toepassing.

4.2 Inleidende regels

Artikel 1 Begrippen

Hierin worden de in de regels gebruikte begrippen gedefinieerd. Ze zijn alfabetisch gerangschikt met uitzondering van de begrippen plan en bestemmingplan die als eerste zijn genoemd.

Het doel van deze regels is om misverstanden of verschillen in interpretatie te voorkomen. Dit als aanvulling op de gevallen waarbij het woordenboek van Van Dale geen uitsluitsel geeft.

Artikel 2 Wijze van meten

Dit is de handleiding voor de manier van meten van diverse in het plan bepaalde maten.

4.3 Bestemmingsregels

Hierna wordt - voor zover nog nodig - een toelichting op een aantal artikelen van de bestemmingsregels gegeven:

Uitgangspunten:

- Nutsgebouwtjes met een oppervlakte van minder dan 15 m² en een hoogte van minder dan 3 meter zijn vergunningvrije bouwwerken. In de regels werd er daarom tot nu toe al geen rekening mee gehouden.
- In het kader van de deregulering worden openbare nutsvoorzieningen tot een oppervlakte van 50 m² en met een goothoogte tot 3 meter en een nokhoogte tot 6 meter in de groen en verkeersbestemmingen toegestaan.
- Nutsgebouwen met een oppervlakte van meer dan 50 m² worden specifiek op de plankaart aangegeven. Deze bestemming wordt ook op de plankaart aangegeven op plaatsen waar bestaande kleinere nutsgebouwtjes tot meer dan 50 m² moeten kunnen worden uitgebreid.

Artikel 3 Groen

- Het structuurgroen en het buurtgroen is bestemd tot 'Groen'. De overige groengebieden zijn bij de bestemming 'Verkeer - Erftoegangsweg' gevoegd. In de bestemming Groen zijn paden voor langzaam verkeer toegestaan maar geen wegen en parkeervoorzieningen voor snelverkeer. Dit is vast beleid waar niet van kan worden afgeweken.
- Bermen en groenstroken langs wegen, die geen structuur- of buurtgroen zijn, zijn opgenomen in de verkeersbestemmingen. Binnen deze laatste bestemmingen is een uitwisseling van groen, verkeer en parkeren overal toegestaan.
- Binnen deze bestemming zijn overal trapveldjes en speelvoorzieningen mogelijk.
- Binnen deze bestemming mogen overal gebouwtjes voor openbare nutsvoorzieningen met een goothoogte tot 3 meter en een nokhoogte tot 6 meter worden gebouwd.

Artikel 4 Tuin

Binnen deze bestemming mogen geen gebouwen en carports bij recht worden gebouwd. Via een afwijking zijn bij een aangrenzend hoofdgebouw behorende bouwwerken wel mogelijk, mits geen aantasting plaatsvindt van de in de afwijkingsbevoegdheid genoemde criteria. Het gaat hier om bebouwing ten behoeve van uitbreiding van hoofdgebouwen, bij een aangrenzend hoofdgebouw behorende bijgebouwen en carports. Tevens moet zo nodig rekening worden gehouden met de Wet geluidhinder.

Artikel 5 Verkeer - Erftoegangsweg

Deze bestemming is opgenomen voor het verkeers- en verblijfsgebied met een erftoegangsfunctie. Het heeft een inrichting gericht op gemengd verkeer in een 30 kilometer gebied. Behalve de rijbanen zelf worden ook de bijbehorende bermen, voetpaden, fietspaden en parkeerplaatsen in de bestemming opgenomen. Ook groenvoorzieningen en speelvoorzieningen zijn als onderdeel van de verblijfsfunctie mogelijk in deze bestemming. Binnen deze bestemming mogen ook gebouwtjes voor openbare nutsvoorzieningen en maatschappelijke voorzieningen tot 50 m² en met een goothoogte tot 3 meter en een nokhoogte tot 6 meter worden gebouwd.

Artikel 6 Water

Deze bestemming omvat al het water dat van belang is voor de waterhuishouding van het gebied. Water dat voor de waterhuishouding niet van belang is, is opgenomen in de bestemmingsomschrijving van andere bestemmingen.

Artikel 7 Wonen

Deze bestemming is bedoeld voor de eengezinshuizen. Dit zijn gebouwen, welke één woning omvatten.

Volgens vaste jurisprudentie moet binnen een woonbestemming ook een aan huis verbonden beroep worden toegelaten. Uit de jurisprudentie kan als enige ruimtelijk relevant criterium worden afgeleid het hebben van 'een ruimtelijke uitwerking of uitstraling, die in overeenstemming is met de woonfunctie van het betrokken perceel'.

Er is in dit plan een regeling opgenomen voor het gebruik van een deel van een woning voor een aan huis verbonden beroep, zoals in de gemeente Zwolle bij deze bestemming gebruikelijk is. De beperking van het ruimtebeslag van de woning met inbegrip van de bijgebouwen tot 30% van het vloeroppervlak van de woning (met een absoluut maximum van 50 m²) dient om het verlies of de bovenmatige aantasting van de woonfunctie of van het woonkarakter tegen te gaan. Op deze wijze wordt tevens voorkomen dat de verkeersaantrekkende werking te groot zal worden.

Het verhuren of anderszins beschikbaar stellen van woonruimte aan derden voor de uitoefening van een beroep of bedrijf, hoe gering ook van omvang, is zonder meer als strijdig met de woonbestemming aan te merken.

In de begrippen is een definitie opgenomen over wat onder een aan huis verbonden beroep moet worden verstaan. Het gaat om een dienstverlenend beroep. De definitie van beroep aan huis is gelijk aan de landelijk gehanteerde standaarddefinitie. Indien er personeel in dienst wordt genomen kan er eerder sprake

zijn van een ruimtelijke uitwerking of uitstraling die niet met de woonfunctie in overeenstemming is.

Bouwwerken, zonder dak:

Bij de regeling van deze bouwwerken is geen verschil gemaakt tussen verschillende soorten bouwwerken. Elk bouwwerk dat functioneel past in de bestemming kan worden toegelaten. Volstaan is met algemene bepalingen omtrent de maximum hoogte. Daarbij is voor erf- of perceelafscheidingen aansluiting gezocht bij het criterium voor vergunningvrij bouwen van het Bor en voor de afwijking bij het criterium van de Bouwverordening.

Wet geluidhinder

In verband met de Wet geluidhinder is het op een aantal erven niet toegestaan geluidsgevoelige functies te realiseren. De desbetreffende erven zijn aangeduid als 'specifieke vorm van wonen uitgesloten - geluidsgevoelige functie'. In de begrippen is omschreven wat onder geluidsgevoelige functies bij woningen moet worden verstaan.

Bijgebouwenregeling:

De regels voor bijbehorende bouwwerken wijken af van de regeling voor de eengezinshuizen. Per afzonderlijke gestapelde woning mag buiten het bouwvlak 25 m² worden gebouwd. Daarnaast mag er een onbeperkte oppervlakte worden gebouwd ten behoeve van algemene voorzieningen voor het meergezinshuis. Dit voorzover het bestemmingsvlak dit toelaat. Waar geen bijbehorende bouwwerken gewenst zijn, komt de bestemming ".

4.4 Algemene regels

Artikel 9 Anti-dubbeltelregel

De anti-dubbeltelregel moet op grond van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) worden opgenomen om bijvoorbeeld te voorkomen dat, wanneer volgens een bestemmingsplan bepaalde gebouwen en bouwwerken niet meer dan een bepaald deel van een perceel mogen beslaan, het opengebleven terrein niet nog eens meetelt bij het toestaan van een ander gebouw of bouwwerk, waaraan een soortgelijke eis wordt gesteld.

Bij een omgevingsvergunning kan hiervan worden afgeweken, indien anderszins in voldoende ruimte kan worden voorzien. Ten slotte kan bij een omgevingsvergunning worden afgeweken in bijzondere omstandigheden, onder andere op basis van criteria van de “Regeling Parkeernormen 2016”.

Artikel 10 Algemene afwijkingsregels

In deze regels is als eerste de op grond van vaste jurisprudentie vereiste algemene afwijking in de vorm van de zogenaamde 'toverformule' opgenomen. Bij een omgevingsvergunning moet van het gebruiksverbod worden afgeweken, indien strikte toepassing zou leiden tot een beperking van het meest doelmatige gebruik, welke niet door dringende redenen wordt gerechtvaardigd.

Daarnaast wordt in deze regels de bevoegdheid gegeven om bij een omgevingsvergunning af te wijken van bepaalde in het bestemmingsplan geregelde onderwerpen. Hierbij gaat het om afwijkingsregels die gelden voor alle bestemmingen in het plan. Deze regels zijn niet van toepassing, indien en voor zover er specifieke in de bestemming zelf geregelde afwijkingsregels van toepassing zijn.

Ten slotte zijn de criteria voor de toepassing van deze afwijkingsregels hier opgenomen.

Hoofdstuk 3 Algemene regels

Deze regel maakt het mogelijk de bestemmingen 'Groen', 'Tuin', 'Verkeer - Erftoegangsweg', 'Wonen' alsmede " onder in deze regel omschreven voorwaarden zodanig te wijzigen dat de situering en de vorm van de in het plan aangegeven bouwvlakken met bijbehorende tuinen, erven, wegen en groenvoorzieningen worden gewijzigd dan wel nieuwe bouwvlakken met bijbehorende tuinen, erven, wegen en groenvoorzieningen worden aangegeven.

Artikel 12 Algemene procedureregels

Hierin wordt de standaardprocedure bij Zwolse bestemmingsplannen voor de voorbereiding van een besluit tot het stellen van een nadere eis beschreven.

4.5 Overgangs- en slotregels

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels

Het overgangsrecht is vastgelegd in de vorm zoals in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) is voorgeschreven.

Tevens is een hardheidsclausule opgenomen in de vorm van persoonsgebonden overgangsrecht op de wijze zoals door de regering bij de totstandkoming van het Bro werd aanbevolen.

Artikel 15 Slotregel

Als laatste wordt de slotregel opgenomen. Deze regel bevat zowel de aanhalingstitel van het plan, de aanhalingstitel van de regels van het plan als de vaststellingsregel van het plan.

4.6 Bijlagen

4.7 Handboek

Dit bestemmingsplan is vervaardigd conform de richtlijnen van het 'Handboek bestemmingsplannen Zwolle' versie 21.

Hoofdstuk 5 Uitvoerbaarheid

5.1 Economische uitvoerbaarheid

Indien sprake is van een of meerdere aangewezen bouwplannen in de zin van artikel 6.2.1 Besluit ruimtelijke ordening, (hierna "een aangewezen bouwplan"), in combinatie met een bestemmingsplan, wijzigingsplan, projectuitvoeringsbesluit of omgevingsvergunning is de afdeling 6.4 van de Wet ruimtelijke ordening (Grondexploitatiewet) van toepassing. Dit houdt in dat de gemeenteraad een exploitatieplan dient vast te stellen tenzij middels gemeentelijke gronduitgifte dan wel, of in combinatie met, een anterieure overeenkomst de kosten in de grondexploitatie anderszins verzekerd zijn en, indien noodzakelijk, er afspraken zijn gemaakt over een tijdvak, fasering en locatie-eisen.

Voor zover er in het onderhavige bestemmingsplan is voorzien in een aangewezen bouwplan is deze gesitueerd op percelen welke in eigendom zijn bij de gemeente en derhalve is het kostenverhaal anderszins verzekerd middels opname in de grondprijs.

Ten aanzien van de dekking van reeds gemaakte en nog te maken kosten kan gesteld worden dat bij besluit d.d. 22 mei 2017 de raad van de gemeente Zwolle een grondexploitatie heeft geopend en daarin worden alle kosten van het plan gedekt uit grondopbrengsten woningbouw.

Op basis van het bovenstaand wordt het bestemmingsplan geacht economisch uitvoerbaar te zijn.

5.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

5.2.1 Overleg met de buurt

Op 26 september 2017 is er een inloopbijeenkomst geweest, waarbij de buurt is geïnformeerd over de plannen in Breecamp Noord. De reacties waren overwegend positief.

5.2.2 Uitkomsten overleg

Reactie provincie Overijssel

Dit woongebied is al belegd in een onherroepelijk plannen. Het betreft uitsluitend het vastleggen van een aangepast stedenbouwkundige opzet. De voornaamste wijzigingen in het plan zijn ingegeven door het vervangen van ingewikkelde woningtypologieën en te stedelijke oplossingen. Gevolg een meer ontspannen verkaveling, ruimere kavels en de openbare ruimte als onderdeel van de woonkwaliteit in aansluiting op de aanpak 'Verdunnen & Vergroenen' van Breecamp Noord. Het maximum aantal woningen neemt niet toe.

Binnen het plan worden geen grootschalige ontwikkelingen mogelijk gemaakt. Het doel is het creëren van een meer ontspannen verkaveling in een onherroepelijk plan door het aanpassen van een stedenbouwkundige opzet. Dit plan is niet in strijd met het provinciale beleid.

Hiermee is, voor zover het de provinciale diensten betreft, voldaan aan het ambtelijke vooroverleg als bedoeld in het Besluit ruimtelijke ordening.

Reactie waterschap Drents overijsselse Delta

Het waterschap heeft niet gereageerd op het toegestuurde voorontwerpbestemmingsplan. De waterstructuur in het plangebied is reeds enige tijd geleden aangelegd. Deze structuur is vastgelegd in het geldende bestemmingsplan blijft in dit bestemmingsplan ongewijzigd. Het waterschap heeft in het kader van het geldende bestemmingsplan positief gereageerd.

REGELS

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Artikel 1 Begrippen

In deze regels wordt verstaan onder:

1.1 plan:
het bestemmingsplan Stadshagen II, Breecamp Noord met identificatienummer NL.IMRO.0193.BP17011-0004 van de gemeente Zwolle;

1.2 bestemmingsplan:
de geometrisch bepaalde planobjecten met de bijbehorende regels en de daarbij behorende bijlagen;

1.3 aanduiding:
een geometrisch bepaald vlak of figuur, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels regels worden gesteld ten aanzien van het gebruik en/of het bebouwen van deze gronden;

1.4 aanduidingsgrens:
de grens van een aanduiding, indien het een vlak betreft;

1.5 agrarisch medegebruik:
een agrarisch gebruik van gronden dat ondergeschikt is aan de functie van de bestemming, waarbinnen dit agrarische gebruik is toegestaan;

1.6 andere gezondheidszorggebouwen:
a. verzorgingstehuizen;
b. psychiatrische inrichtingen;
c. medische centra;
d. poliklinieken;
e. medische kleuterdagverblijven;

1.7 archeologische waarden:
de aan een gebied toegekende waarden, gekenmerkt door het belang voor de archeologie en de kennis van de beschavingsgeschiedenis;

1.8 bebouwing:
één of meer gebouwen, bijbehorende bouwwerken en/of andere bouwwerken;

1.9 bebouwingspercentage:
indien het percentage een bestemmingsvlak betreft:
de verhouding tussen de oppervlakte van het te bebouwen terreingedeelte en de totale oppervlakte van het bestemmingsvlak;
indien het percentage een perceel betreft:
een percentage, dat de grootte aangeeft van het deel van een perceel, dat ten hoogste mag worden bebouwd;
dit percentage wordt slechts berekend over het gedeelte van het bestemmingsvlak of het perceel, waarbinnen de bouwwerken mogen worden gebouwd;

1.10 bed & breakfast:
ruimte in of direct bij de hoofdwoning, waar gasten voor een beperkte periode verblijven en het ontbijt wordt geserveerd;

1.11 bedrijf:
het uitoefenen van bedrijfsmatige activiteiten;

1.12 bedrijf aan huis:
een bedrijf, dat in of bij een woning wordt uitgeoefend, waarbij de woning in overwegende mate de woonfunctie behoudt en dat een ruimtelijke uitwerking of uitstraling heeft die met de woonfunctie in overeenstemming is;

1.13 bedrijfsgebouw:
een gebouw, dat dient voor de uitoefening van een bedrijf;

1.14 bedrijfswoning:
een woning in of bij een gebouw of op een terrein, kennelijk slechts bedoeld voor (het huishouden van) een persoon, wiens huisvesting daar gelet op de bestemming van het gebouw of het terrein gewenst is;

1.15 beroep aan huis:
een beroep, dat in of bij een woning wordt uitgeoefend, waarbij de woning in overwegende mate de woonfunctie behoudt en dat een ruimtelijke uitwerking of uitstraling heeft die met de woonfunctie in overeenstemming is;

1.16 beroeps- c.q. bedrijfsvloeroppervlakte:
de totale vloeroppervlakte van de ruimte die wordt gebruikt voor beroep aan huis c.q. een bedrijf of een dienstverlenende instelling, inclusief opslag- en administratieruimten en dergelijke;
een daaraan vastgebouwde of er deel van uitmakende woning wordt niet meegeteld;

1.17 bestemmingsgrens:
de grens van een bestemmingsvlak;

1.18 bestemmingsvlak:
een geometrisch bepaald vlak met eenzelfde bestemming;

1.19 bijbehorend bouwwerk:
uitbreiding van een hoofdgebouw dan wel functioneel met een zich op hetzelfde perceel bevindend hoofdgebouw verbonden, daar al dan niet tegen aangebouwd gebouw, of ander bouwwerk, met een dak;

1.20 bijzondere woonvorm:
een voorziening voor de huisvesting van personen die bij hun normale, dagelijkse functioneren huishoudelijke, sociale, sociaal-medische en/of medische begeleiding en/of verzorging behoeven, zoals bejaarden, jongeren of gehandicapten;

1.21 bouwen:
het plaatsen, het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen en het vergroten van een bouwwerk;

1.22 bouwgrens:
de grens van een bouwvlak;

1.23 bouwlaag:
een doorlopend gedeelte van een gebouw dat door op gelijke of bij benadering gelijke hoogte liggende vloeren of balklagen is begrensd, zulks met inbegrip van de begane grond en met uitsluiting van onderbouw en zolder;

1.24 bouwperceel:
een aaneengesloten stuk grond, waarop ingevolge de regels een zelfstandige, bij elkaar behorende bebouwing is toegelaten;

1.25 bouwperceelgrens:
de grens van een bouwperceel;

1.26 bouwvlak:
een geometrisch bepaald vlak, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels bepaalde gebouwen en bouwwerken geen gebouwen zijnde zijn toegelaten;

1.27 bouwwerk:
een bouwkundige constructie van enige omvang die direct en duurzaam met de aarde is verbonden en bedoeld is om ter plaatse te functioneren;

1.28 caravan:
een al dan niet uitklapbare aanhangwagen ingericht voor dag- en nachtverblijf van personen, welke met een normale snelheid over de weg mag worden voortbewogen;

1.29 carport:
een overdekt bouwwerk, geen gebouw zijnde, dat blijkens zijn aard kennelijk is bestemd voor het stallen van een motorvoertuig;

1.30 dagrecreatie:
recreatie in de open lucht uitsluitend gedurende een dagperiode op speciaal daarvoor ingerichte terreinen, zoals een wandelbos, wandelpark, strandbad, vis- en zwemvijvers, speel- en ligweide, speelterrein, kinderspeelplaats, dierenpark, volkstuinen of nutstuinen;

1.31 detailhandel:
het bedrijfsmatig te koop aanbieden, waaronder begrepen de uitstalling ten verkoop, verkopen, verhuren en leveren van goederen aan personen die die goederen kopen of huren voor gebruik, verbruik of aanwending anders dan in de uitoefening van een beroeps- of bedrijfsactiviteit, waaronder zijn begrepen grootschalige detailhandel, volumineuze detailhandel, een tuincentrum en een supermarkt;

1.32 dienstverlenend bedrijf of dienstverlenende instelling:
bedrijf of instelling waarvan de werkzaamheden bestaan uit het verlenen van diensten, waarbij, het publiek rechtstreeks al dan niet via een balie te woord wordt gestaan en geholpen, waaronder zijn begrepen belwinkels, internetcafés, kapperszaken, schoonheidsinstituten, fotostudio's en naar de aard daarmee gelijk te stellen bedrijven en inrichtingen, evenwel met uitzondering van een garagebedrijf en een seksinrichting;

1.33 dienstverlening:
het bedrijfsmatig verlenen van diensten, waarbij, het publiek rechtstreeks al dan niet via een balie te woord wordt gestaan en geholpen, waaronder zijn begrepen belwinkels, internetcafés, kapperszaken, schoonheidsinstituten, fotostudio's en naar de aard daarmee gelijk te stellen bedrijven en inrichtingen, evenwel met uitzondering van een garagebedrijf en een seksinrichting;

1.34 dove gevel:
een bouwkundige constructie die een ruimte in een woning of gebouw scheidt van de buitenlucht, daaronder begrepen het dak en waarin geen te openen delen aanwezig zijn en met een in NEN 5077 bedoelde karakteristieke geluidwering die ten minste gelijk is aan het verschil tussen de geluidsbelasting van die constructie en 33 dB onderscheidenlijk 35 dB(A), alsmede een bouwkundige constructie waarbij alleen bij uitzondering te openen delen aanwezig zijn, mits de delen niet direct grenzen aan een geluidsgevoelige ruimte;

1.35 eengezinshuis:
een gebouw, dat één woning omvat;

1.36 eerste bouwlaag:
de bouwlaag op de begane grond;

1.37 erf:
al dan niet bebouwd perceel, of een gedeelte daarvan, dat direct gelegen is bij een hoofdgebouw;

1.38 erftoegangsweg:
een straat of weg waar de doorgaande functie van het verkeer niet meer primair is en waar aandacht kan worden gegeven aan snelheidsreducerende maatregelen;

1.39 erotisch getinte vermaaksfunctie:
een vermaaksfunctie, welke is gericht op het doen plaatsvinden van voorstellingen en/of vertoningen van porno-erotische aard, waaronder begrepen een seksbioscoop, een seksclub en een seksautomatenhal;

1.40 evenement of gebeurtenis in de openlucht:
elke voor publiek toegankelijke verrichting van vermaak in de open lucht;

1.41 extensieve dagrecreatie:
recreatie in de open lucht uitsluitend gedurende een dagperiode, waarbij vooral het landschap of bepaalde delen ervan sterk beleefd worden, waarbij weinig of geen gebouwde voorzieningen nodig zijn en waarbij tevens in het algemeen het aantal recreanten per oppervlakte-eenheid beperkt is, zoals wandelen, fietsen, verpozen en natuur- en landschapsbeleving;

1.42 garagebox:
een gebouw dat blijkens zijn aard kennelijk is bestemd voor het stallen van een motorvoertuig;

1.43 gebiedsontsluitingsweg:
een straat of weg waar de doorgaande functie van het verkeer primair is en welke dient voor de ontsluiting van een gebied;

1.44 gebouw:
elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt;

1.45 geluidsbelasting:
de geluidsbelasting vanwege een industrieterrein, een spoorweg of een weg als bedoeld in de Wet geluidhinder en het Besluit geluidhinder;

1.46 geluidsgevoelige functies:
ruimten binnen een woning voor zover die kennelijk als slaap-, woon-, of eetkamer worden gebruikt of voor een zodanig gebruik zijn bestemd, alsmede een keuken van een woning met een vloeroppervlakte van niet minder dan 11 m² en andere geluidsgevoelige functies als bedoeld in de Wet geluidhinder en het Besluit geluidhinder;

1.47 geluidsgevoelige gebouwen:
gebouwen welke dienen ter bewoning of ten behoeve van een andere geluidsgevoelige functie als bedoeld in de Wet geluidhinder en het Besluit geluidhinder;

1.48 hogere grenswaarde:
een maximum waarde voor de geluidsbelasting, die hoger is dan de voorkeursgrenswaarde en die in een concreet geval kan worden vastgesteld op grond van de Wet geluidhinder en/of het Besluit geluidhinder;

1.49 hoofdgebouw:
een gebouw dat op een kavel door zijn ligging, constructie, afmetingen of functie als belangrijkste bouwwerk valt aan te merken;

1.50 hoofdwoning:
de woning, waar de hoofdbewoner van de woning woont en verblijft;

1.51 horeca:
de bedrijfssector gericht op het verstrekken van ter plaatse te nuttigen voedsel en dranken, het exploiteren van zaalaccommodatie en/of het verstrekken van nachtverblijf, één en ander al dan niet in combinatie met een vermaaksfunctie, waaronder zijn begrepen een 'bed & breakfast', discotheek, feestzaal en partyboerderij, evenwel met uitzondering van een erotisch getinte vermaaksfunctie;

1.52 horecabedrijf:
een bedrijf, waar ter plaatse te nuttigen voedsel en dranken worden verstrekt, zaalaccommodatie wordt geëxploiteerd en/of waarin nachtverblijf wordt verstrekt, één en ander al dan niet in combinatie met een vermaaksfunctie, waaronder zijn begrepen een 'bed & breakfast', discotheek, feestzaal en partyboerderij, evenwel met uitzondering van een erotisch getinte vermaaksfunctie;

1.53 houtopstand:
bomen, waarvan de omtrek van de stam op 1,30 meter boven het maaiveld gemeten meer dan 30 centimeter bedraagt, en groepen en rijen kleinere bomen en heesters die een min of meer aaneengesloten geheel vormen en een oppervlakte beslaan van niet minder dan 50 m², zoals hagen, houtwallen, broekbosjes, erfbeplantingen en boomgaarden;

1.54 inwoning:
twee huishoudens die één woning bewonen met gemeenschappelijk gebruik van één of meerdere voorzieningen of (verblijfs)ruimten van die woning en waarbij de woning één hoofdtoegang behoudt en de voorzieningen c.q. (verblijfs)ruimten onderling vrij toegankelijk zijn;

1.55 kampeerauto:
een voertuig ingericht voor het dag- en nachtverblijf van personen;

1.56 kampeermiddel:
a. een tent, een tentwagen, een kampeerauto of een caravan;
b. enig ander onderkomen of enig ander voertuig of gewezen voertuig of gedeelte daarvan, voor zover geen bouwwerk zijnde, één en ander voor zover deze onderkomens of voertuigen of gewezen voertuigen geheel of ten dele blijvend zijn bestemd of opgericht dan wel worden of kunnen worden gebruikt voor recreatief nachtverblijf;

1.57 kantoor:
een ruimte of complex van ruimten, welke dient voor het bedrijfsmatig verlenen van diensten, waarbij het publiek niet of slechts in ondergeschikte mate rechtstreeks te woord wordt gestaan en geholpen, waaronder is begrepen congres- en vergaderaccommodatie;

1.58 kantoorgebouw:
een gebouw, dat dient voor het bedrijfsmatig verlenen van diensten, waarbij het publiek niet of slechts in ondergeschikte mate rechtstreeks te woord wordt gestaan en geholpen, waaronder is begrepen congres- en vergaderaccommodatie;

1.59 kas:
een gebouw, waarvan de wanden en het dak geheel of grotendeels bestaan uit glas of ander lichtdoorlatend materiaal, dienend tot het kweken van vruchten, bloemen of planten;

1.60 kelder:
een doorlopend gedeelte van een gebouw dat wordt afgedekt door een vloer, waarvan de onderkant niet boven peil is gelegen;

1.61 kleinschalige bedrijfsmatige activiteit:
dienstverlenende bedrijvigheid of ambachtelijke bedrijvigheid dan wel naar de aard en de invloed op de omgeving daarmee gelijk te stellen bedrijvigheid, die door zijn beperkte omvang in of bij een woning met behoud van de woonfunctie kan worden uitgeoefend en welke een ruimtelijke uitwerking of uitstraling heeft die met de woonfunctie in overeenstemming is;

1.62 kwetsbaar object:
een object als bedoeld in het Besluit externe veiligheid inrichtingen;

1.63 landschapswaarden:
de aan een gebied toegekende waarden, gekenmerkt door het waarneembare deel van het aardoppervlak, dat wordt bepaald door de onderlinge samenhang en beïnvloeding van niet-levende en levende natuur;

1.64 maatschappelijke voorzieningen:
educatieve, medische, sociaal-medische, culturele, sociaal-culturele en levensbeschouwelijke voorzieningen en voorzieningen ten behoeve van openbare dienstverlening, alsook ondergeschikte detailhandel en ondergeschikte horeca ten dienste van deze voorzieningen;

1.65 mantelzorg
langdurige zorg die niet in het kader van een hulpverlenend beroep wordt geboden aan een hulpbehoevende door personen uit diens directe omgeving, waarbij de zorgverlening rechtstreeks voortvloeit uit de sociale relatie en de gebruikelijke zorg van huisgenoten voor elkaar overstijgt.

1.66 meergezinshuis:
een gebouw, dat meerdere naast elkaar en/of geheel of gedeeltelijk boven elkaar gelegen woningen omvat en dat qua uiterlijke verschijningsvorm als een eenheid beschouwd kan worden;

1.67 meubels:
goederen bestemd voor het inrichten van woningen en/of andere ruimten, waar personen plegen te verblijven, zoals tafels, stoelen, banken, kasten en bedden met uitzondering van tapijt;

1.68 monumenten:
alle vóór tenminste 50 jaar vervaardigde zaken, welke van algemeen belang zijn wegens hun schoonheid, hun betekenis voor de wetenschap of hun cultuurhistorische waarden;

1.69 naar de weg toegekeerde grens van een bouwvlak:
de naar de weg toegekeerde grens van een bouwvlak, waar de hoofdtoegang van het op dat bouwvlak gelegen hoofdgebouw is gelegen;

1.70 nevenactiviteit:
een vorm van bedrijvigheid naast de hoofdfunctie;

1.71 normaal onderhoud:
werkzaamheden die regelmatig nodig zijn voor een goed beheer van de gronden en/of bouwwerken;

1.72 nutstuinen:
kleinschalige tuinen zonder bebouwing ten behoeve van buurtbewoners, waarop op biologische wijze getuinierd wordt;

1.73 onderbouw:
een doorlopend gedeelte van een gebouw dat wordt afgedekt door een vloer, waarvan de bovenkant minder dan 1,50 meter boven peil is gelegen;

1.74 onderhoudsdepot:
een depot ten behoeve van het onderhoud van watergangen, waarbij het uit de watergangen afkomstig afvalmateriaal tijdelijk wordt opgeslagen;

1.75 onderkomen:
een voor dag- en nachtverblijf van personen of dieren geschikte constructie;

1.76 openbaar toegankelijk gebied
weg als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder b, van de Wegenverkeerswet 1994, alsmede pleinen, parken, plantsoenen, openbaar water en ander openbaar gebied dat voor publiek algemeen toegankelijk is, met uitzondering van wegen uitsluitend bedoeld voor de ontsluiting van percelen voor langzaam verkeer;

1.77 openbare nutsvoorzieningen:
voorzieningen ten behoeve van openbaar nut, zoals gas-, water-, elektriciteits- en communicatievoorzieningen en voorzieningen ten behoeve van de inzameling van afval;

1.78 opslag:
het bewaren van goederen, materialen en stoffen zonder dat ter plaatse sprake is van productie, bewerking, verwerking, handel en/of activiteiten van administratieve aard;

1.79 overig bouwwerk:
een bouwkundige constructie van enige omvang, geen gebouw of bijbehorend bouwwerk zijnde;

1.80 pand:
de kleinste bij de totstandkoming functioneel en bouwkundig-constructief zelfstandige eenheid die direct en duurzaam met de aarde is verbonden en betreedbaar en afsluitbaar is;

1.81 peil:
a. voor een bouwwerk op een perceel, waarvan de hoofdtoegang direct aan de weg grenst:
de hoogte van de weg ter plaatse van die hoofdtoegang;
b. voor een bouwwerk op een perceel, waarvan de hoofdtoegang niet direct aan de weg grenst:
de hoogte van het terrein ter hoogte van die hoofdtoegang bij voltooiing van de bouw;
c. indien in of op het water wordt gebouwd:
het Normaal Amsterdams Peil (of een ander plaatselijk aan te houden waterpeil);

1.82 prostitutie:
het zich beschikbaar stellen tot het verrichten van seksuele handelingen met een ander tegen vergoeding;

1.83 recreatief medegebruik:
een recreatief gebruik van gronden dat ondergeschikt is aan de functie van de bestemming, waarbinnen dit recreatieve gebruik is toegestaan;

1.84 recreatieve bewoning:
de bewoning die plaatsvindt in het kader van de weekend- en/of verblijfsrecreatie;

1.85 ruimtelijke kwaliteit:
de kwaliteit gevormd door de evenwichtige samenhang tussen (openbare) ruimte en gebouwde elementen;

1.86 seksinrichting:
een voor het publiek toegankelijke besloten ruimte waarin bedrijfsmatig, of in de omvang alsof zij bedrijfsmatig was, seksuele handelingen worden verricht, of vertoningen van erotisch/pornografische aard plaatsvinden;
onder seksinrichting wordt in ieder geval verstaan:
een prostitutiebedrijf, alsmede een erotische massagesalon, een seksbioscoop, seksautomatenhal, sekstheater of een parenclub, al dan niet in combinatie met elkaar;

1.87 sociale veiligheid:
de mogelijkheid om zich in een omgeving te kunnen bevinden zonder bedreigd te worden of het gevoel te hebben persoonlijk lastig te worden gevallen;

1.88 sportieve recreatie:
vormen van dagrecreatie met een sportief karakter;

1.89 sportschool:
een gebouw of ruimte bestemd voor het op commerciële basis geven van onderricht in sport al dan niet met (para)medische begeleiding;

1.90 stacaravan:
een caravan, die als een gebouw valt aan te merken;

1.91 standplaats:
het vanaf een vaste plaats op of aan de weg of op een andere voor het publiek toegankelijke en in de openlucht gelegen plaats te koop aanbieden, verkopen of afleveren van goederen of het anderszins aanbieden van goederen of diensten, al dan niet gebruikmakend van fysieke middelen, zoals een kraam, een wagen of een tafel, waarbij onder een standplaats niet worden verstaan vaste plaatsen op jaarmarkten of markten, vaste plaatsen op evenementen, vaste plaatsen op snuffelmarkten en een permanente voorziening in de vorm van een bouwwerk;

1.92 stedenbouwkundig beeld:
het beeld dat wordt opgeroepen door het samengaan van gebouwde elementen, beplantingselementen en onbebouwde ruimten;

1.93 stroomweg:
een straat of weg waar de doorgaande functie van het verkeer primair is en welke geschikt is voor snelle verplaatsingen over grotere afstanden;

1.94 tent:
een in hoofdzaak van textiel of andere daarmee vergelijkbare materialen vervaardigd onderkomen voor dag- en nachtverblijf dat gemakkelijk is op te bouwen en in te pakken;

1.95 terugliggende bouwlaag:
gedeelte van een gebouw in de vorm van een bouwlaag voorzien van een plat dak en/ of een kap en waarvan het straatgerichte voorgevelvlak een afstand van ten minste 1 meter heeft ten opzichte van het daarmee corresponderende straatgerichte voorgevelvlak van de lager gelegen bouwlaag;

1.96 vakantiehuis
een gebouw dat naar de aard en inrichting is bedoeld voor recreatieve bewoning;

1.97 verblijfsrecreatie:
recreatie in de open lucht en overnachtingen in tenten, caravans, kampeerauto's of recreatiewoningen op speciaal daarvoor ingerichte terreinen;

1.98 verzorgend bedrijf:
het verrichten van activiteiten welke bestaan uit het verlenen van diensten aan derden met of zonder rechtstreeks contact met het publiek en/of het te koop aanbieden, waaronder begrepen de uitstalling ten verkoop, het verkopen, het verhuren en/of het leveren van goederen aan wederverkopers dan wel aan instellingen of personen ter aanwending in een andere bedrijfsactiviteit;

1.99 volkstuinen:
een samenhangend geheel van tuinen, waarop als liefhebberij voedings- en siergewassen worden geteeld;

1.100 voorgevel:
de naar de weg toegekeerde gevel;

1.101 voorkeursgrenswaarde:
de maximum waarde voor de geluidsbelasting, zoals deze rechtstreeks kan worden afgeleid uit de Wet geluidhinder en/of het Besluit geluidhinder;

1.102 windturbine:
een bouwwerk ter opwekking van energie door benutting van windkracht, met uitzondering van bemalingsinstallaties ten behoeve van de waterhuishouding;

1.103 winkel:
een gebouw, dat een ruimte omvat, welke door zijn indeling kennelijk bedoeld is te worden gebruikt voor detailhandel;

1.104 woning:
een complex van ruimten, uitsluitend bedoeld voor de huisvesting van één afzonderlijk huishouden, waarbij inwoning is toegestaan;

1.105 wooneenheid:
elke ruimte of als eenheid samengesteld aantal ruimten, welke geschikt en bestemd is voor bewoning, zoals eengezinshuizen, bejaardenwoningen, woningen voor 1 en/of 2 persoonshuishoudens en meergezinshuizen;

1.106 zolder:
een gedeelte van een gebouw dat door één of meer schuine dakschilden is afgedekt en waarvan de borstwering niet hoger is dan 1 meter;

Artikel 2 Wijze van meten

Bij toepassing van deze regels wordt als volgt gemeten:

2.1 de dakhelling:
langs het dakvlak ten opzichte van het horizontale vlak;

2.2 de goothoogte van een bouwwerk:
vanaf het peil tot aan de bovenkant van de goot, c.q. de druiplijn, het boeibord, of een daarmee gelijk te stellen constructiedeel;

2.3 de bouwhoogte van een bouwwerk:
vanaf het peil tot aan het hoogste punt van een bouwwerk met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals schoorstenen, antennes, en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwonderdelen;

2.4 de hoogte van een windmolen:
vanaf het peil tot aan de as van de windmolen;

2.5 de hoogte van een windturbine:
vanaf het peil tot aan de as van de windturbine;

2.6 de oppervlakte van een bouwwerk:
tussen de buitenwerkse gevelvlakken en/of het hart van de scheidingsmuren, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van het bouwwerk;

2.7 de vloeroppervlakte van een woning:
binnenwerks op de vloer van de ruimten die worden of kunnen worden gebruikt voor wonen;

2.8 de inhoud van een bouwwerk:
tussen de onderzijde van de begane grondvloer, de buitenzijde van de gevels (en/of het hart van de scheidingsmuren) en de buitenzijde van daken en dakkapellen;

2.9 de inhoud van een dijkwoning:
in afwijking van het bepaalde in artikel 2.8 geldt voor dijkwoningen dat ter bepaling van de inhoud van een bouwwerk alleen het zichtbare deel gemeten wordt: bepaal de twee lijnen ter plaatse waar de zijgevels overgaan in het grondlichaam. Het zichtbare deel van het bouwwerk wordt gevormd door het deel van het bouwwerk dat zich bevindt boven het vlak dat door deze twee lijnen loopt;

2.10 de horizontale bouwdiepte van een gebouw:
de lengte van een gebouw, gemeten buitenwerks en loodrecht vanaf de naar de weg toegekeerde gevel;

2.11 de verticale bouwdiepte van een gebouw:
de diepte van een gebouw, gemeten vanaf de onderzijde van de begane grondvloer;

2.12 de afstand tot de naar de weg toegekeerde gevel van een gebouw:

van enig punt van een bouwwerk tot de naar de weg toegekeerde gevel van dat gebouw.

2.13 ondergeschikte bouwdelen die buiten beschouwing gelaten moeten worden:

Bij de toepassing van het bepaalde ten aanzien van het bouwen worden ondergeschikte bouwdelen, als plinten, pilasters, stoeptreden, dorpels, kozijnen, gevelversieringen, ventilatiekanalen, schoorstenen, antennes, gevel- en kroonlijsten, luifels, erkers, balkons, dakgoten en overstekende daken buiten beschouwing gelaten, mits:

a. de overschrijding van aanduidingsgrenzen, bouwgrenzen dan wel bestemmingsgrenzen niet meer dan 1,30 meter bedraagt;
b. een erker aan een naar de weg toegekeerde gevel van een woning niet breder is dan 3/5 deel van de betreffende gevel.

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels

Artikel 3 Groen

3.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Groen' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. groenvoorzieningen;
b. voetpaden, fietspaden en fiets/bromfietspaden;
c. speelvoorzieningen;
d. water;

met daaraan ondergeschikt:

e. sport;
f. recreatief medegebruik in de vorm van dagrecreatie;
g. educatief gebruik;
h. nutstuinen, ter plaatse van de functieaanduiding 'maatschappelijk';
i. beeldende kunst;
j. geluidwerende voorzieningen;
k. openbare nutsvoorzieningen;
l. infrastructurele voorzieningen;

met de daarbij behorende:

m. bebouwing.

3.2 Bouwregels

3.2.1 Andere gebouwen dan tunnels

Voor het bouwen van andere gebouwen dan tunnels gelden de volgende regels:

a. ter plaatse van de functieaanduiding 'maatschappelijk' mag een gebouw van niet meer dan 50 m² worden gebouwd ten behoeve van functie 'nutstuinen';
b. de goothoogte van een gebouw als bedoeld onder a. mag niet meer dan 3 meter bedragen;
c. de bouwhoogte van een gebouw als bedoeld onder a. ag niet meer dan 6 meter bedragen.

3.2.2 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de bouwhoogte van erf- of perceelafscheidingen mag niet meer dan 1 meter bedragen, maar de bouwhoogte van erf- of perceelafscheidingen mag niet meer dan 2 meter bedragen, indien:
    1. op het erf of perceel al een gebouw staat, waarmee de erf- of perceelafscheiding in functionele relatie staat;
    2. gebouwd wordt achter de naar de weg toegekeerde gevel van het hoofdgebouw of het verlengde daarvan;
b. de bouwhoogte van de overige bouwwerken zonder dak mag niet meer dan 10 meter bedragen.

3.3 Nadere eisen

Burgemeester en wethouders kunnen nadere eisen stellen aan de plaats en de afmetingen van de bebouwing, ten behoeve van:

a. een samenhangend stedenbouwkundig beeld;
b. een goede woonsituatie;
c. de verkeersveiligheid;
d. de sociale veiligheid;
e. een goede milieusituatie;
f. de bescherming van de groenstructuur;
g. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

3.4 Specifieke gebruiksregels

Tot een gebruik strijdig met deze bestemming als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid onder c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht wordt in ieder geval gerekend het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van een seksinrichting.

Artikel 4 Tuin

4.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Tuin' aangewezen gronden zijn bestemd voor tuinen behorende bij de op de aangrenzende gronden gelegen hoofdgebouwen;

met daaraan ondergeschikt:

a. opritten, parkeervoorzieningen en paden;

met de daarbij behorende:

b. bouwwerken, geen gebouwen zijnde met uitzondering van carports.

4.2 Bouwregels

4.2.1 Gebouwen

Op of in deze gronden mogen geen gebouwen worden gebouwd.

4.2.2 Bouwwerken zonder dak

Voor het bouwen van bouwwerken zonder dak gelden de volgende regels:

a. de bouwhoogte van erf- of perceelafscheidingen mag niet meer dan 1 meter bedragen, maar de bouwhoogte van erf- of perceelafscheidingen mag niet meer dan 2 meter bedragen, indien:
    1. op het erf of perceel al een gebouw staat, waarmee de erf- of perceelafscheiding in functionele relatie staat;
    2. gebouwd wordt achter de naar de weg toegekeerde gevel van het hoofdgebouw of het verlengde daarvan;
b. de bouwhoogte van de overige bouwwerken zonder dak mag niet meer dan 3 meter bedragen.

4.3 Nadere eisen

Burgemeester en wethouders kunnen nadere eisen stellen aan de plaats en de afmetingen van de bebouwing, ten behoeve van:

a. een samenhangend stedenbouwkundig beeld;
b. een goede woonsituatie;
c. de verkeersveiligheid;
d. de mogelijkheid om in voldoende mate te kunnen parkeren;
e. de sociale veiligheid;
f. een goede milieusituatie;
g. de bescherming van de groenstructuur;
h. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

4.4 Afwijken van de bouwregels

4.4.1 Bevoegdheid

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in artikel 4.1 onder b en artikel 4.2.1 om toe te staan dat een bijbehorend bouwwerk behorende bij een hoofdgebouw, dat gelegen is op een aangrenzende bestemming, geheel of gedeeltelijk binnen de bestemming 'Tuin' wordt gebouwd, mits de geluidsbelasting van geluidsgevoelige gebouwen niet hoger zal zijn dan de daarvoor geldende voorkeursgrenswaarde, of een verkregen hogere grenswaarde.

4.4.2 Voorwaarden

De in artikel 4.4.1 genoemde afwijking kan slechts worden toegestaan, mits geen onevenredige aantasting plaatsvindt van:

a. het stedenbouwkundig beeld;
b. de woonsituatie;
c. de verkeersveiligheid;
d. de parkeergelegenheid;
e. de sociale veiligheid;
f. de milieusituatie;
g. de groenstructuur;
h. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

4.5 Specifieke gebruiksregels

Tot een gebruik strijdig met deze bestemming als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid onder c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht wordt in ieder geval gerekend:

a. het gebruik van gronden ten behoeve van een seksinrichting;
b. het gebruik van gronden als opslagplaats anders dan voor opslag ten behoeve van normaal tuinonderhoud;
c. het gebruik van gronden als stallingsplaats of standplaats van kampeermiddelen.

Artikel 5 Verkeer - Erftoegangsweg

5.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Verkeer - Erftoegangsweg' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. erftoegangswegen;
b. voetpaden, fietspaden en fiets/bromfietspaden;
c. parkeervoorzieningen;
d. groenvoorzieningen;
e. speelvoorzieningen;

met een inrichting gericht op gemengd verkeer in een 30 kilometer gebied;

met daaraan ondergeschikt:

f. maatschappelijke voorzieningen;
g. sport;
h. voorzieningen ten behoeve van beeldende kunst;
i. geluidwerende voorzieningen;
j. openbare nutsvoorzieningen;
k. infrastructurele voorzieningen;
l. water;

met de daarbij behorende:

m. bebouwing.

5.2 Bouwregels

5.2.1 Andere gebouwen dan tunnels

Voor het bouwen van andere gebouwen dan tunnels gelden de volgende regels:

a. de oppervlakte van een gebouw mag niet meer dan 50 m² bedragen;
b. de goothoogte van een gebouw mag niet meer dan 3 meter bedragen;
c. de bouwhoogte van een gebouw mag niet meer dan 6 meter bedragen.

5.2.2 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de bouwhoogte van erf- of perceelafscheidingen mag niet meer dan 1 meter bedragen, maar de bouwhoogte van erf- of perceelafscheidingen mag niet meer dan 2 meter bedragen, indien:
    1. op het erf of perceel al een gebouw staat, waarmee de erf- of perceelafscheiding in functionele relatie staat;
    2. gebouwd wordt achter de naar de weg toegekeerde gevel van het hoofdgebouw of het verlengde daarvan;
b. de bouwhoogte van de overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer dan 10 meter bedragen.

5.3 Nadere eisen

Burgemeester en wethouders kunnen nadere eisen stellen aan de plaats en de afmetingen van de bebouwing, ten behoeve van:

a. een samenhangend stedenbouwkundig beeld;
b. een goede woonsituatie;

c. de verkeersveiligheid;
d. de mogelijkheid om in voldoende mate te kunnen parkeren;
e. de sociale veiligheid;
f. een goede milieusituatie;
g. de bescherming van de groenstructuur;
h. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

5.4 Specifieke gebruiksregels

Tot een gebruik strijdig met deze bestemming als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid onder c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht wordt in ieder geval gerekend het gebruik van gronden en gebouwen ten behoeve van een seksinrichting.

Artikel 6 Water

6.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Water' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. waterberging;
b. waterhuishouding;
c. waterlopen;
d. scheepvaart;

met daaraan ondergeschikt:

e. woonschepenligplaatsen;
f. oeververbindingen;
g. groenvoorzieningen;
h. openbare nutsvoorzieningen;
i. infrastructurele voorzieningen;

met de daarbij behorende:

j. bebouwing, waaronder bruggen en dammen met duikers.

6.2 Bouwregels

6.2.1 Gebouwen

Op of in deze gronden mogen met uitzondering van tunnels geen gebouwen worden gebouwd.

6.2.2 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de bouwhoogte van een brug mag niet meer dan 10 meter bedragen;
b. de bouwhoogte van erf- of perceelafscheidingen mag niet meer dan 1 meter bedragen, maar de bouwhoogte van erf- of perceelafscheidingen mag niet meer dan 2 meter bedragen, indien:
    1. op het erf of perceel al een gebouw staat, waarmee de erf- of perceelafscheiding in functionele relatie staat;
    2. gebouwd wordt achter de naar de weg toegekeerde gevel van het hoofdgebouw of het verlengde daarvan;
c. de bouwhoogte van de overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer dan 3 meter bedragen.
d. steigers niet toegestaan, indien ze direct grenzen aan de bestemming Tuin.

6.3 Nadere eisen

Burgemeester en wethouders kunnen nadere eisen stellen aan de plaats en de afmetingen van de bebouwing, ten behoeve van:

a. een samenhangend stedenbouwkundig beeld;
b. de verkeersveiligheid;
c. de sociale veiligheid;
d. een goede milieusituatie;
e. de bescherming van de groenstructuur;
f. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

6.4 Specifieke gebruiksregels

Tot een gebruik strijdig met deze bestemming als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid onder c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht wordt in ieder geval gerekend:

a. het gebruik van gronden als dam zonder duiker;
b. het gebruik voor woonschepenligplaatsen behalve ter plaatse van de aanduiding 'woonschepenligplaats';
c. het gebruik voor woonschepenligplaatsen voor een groter aantal ligplaatsen dan het ter plaatse van de aanduiding 'maximum aantal woonschepenligplaatsen' aangegeven aantal;
d. het gebruik van gronden, bouwwerken en woonschepen ten behoeve van een seksinrichting.

Artikel 7 Wonen

7.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Wonen' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. eengezinshuizen al dan niet in combinatie met ruimte voor beroep aan huis;
b. bijbehorende bouwwerken;

met daaraan ondergeschikt:

c. opritten, parkeervoorzieningen en paden;

met de daarbij behorende:

d. tuinen en erven;
e. bouwwerken zonder dak.

7.2 Bouwregels

7.2.1 Hoofdgebouwen en bijbehorende bouwwerken binnen het bouwvlak

Voor het bouwen van hoofdgebouwen en bijbehorende bouwwerken binnen het bouwvlak gelden de volgende regels:

a. er mogen hoofdgebouwen en bijbehorende bouwwerken worden gebouwd;
b. ter plaatse van de aanduiding 'maximum goothoogte (m), maximum bouwhoogte (m)' mag de goothoogte en bouwhoogte in meters niet meer dan de aangegeven goothoogte en bouwhoogte bedragen;
c. ter plaatse van de aanduiding 'maximum aantal wooneenheden' mag het aantal wooneenheden niet meer bedragen dan het aangegeven maximum aantal;

7.2.2 Hoofdgebouwen en bijbehorende bouwwerken buiten het bouwvlak

Voor het bouwen van hoofdgebouwen en bijbehorende bouwwerken buiten het bouwvlak gelden de volgende regels:

a. er mogen bijbehorende bouwwerken worden gebouwd;
b. er mogen geen zelfstandige hoofdgebouwen worden gebouwd;
c. de gezamenlijke oppervlakte van de bijbehorende bouwwerken, welke gelegen zijn op het erf dat zich buiten het bouwvlak bevindt mag niet meer bedragen dan 50% van de oppervlakte van dat gedeelte van het erf tot een maximum van 100 m²;
d. de goothoogte van een een bijbehorend bouwwerk mag:
    1. indien aangebouwd niet meer bedragen dan 0,30 meter boven de bovenkant van de scheidingsconstructie met de tweede bouwlaag van het hoofdgebouw;
    2. indien vrijstaand niet meer dan 3 meter bedragen;
e. de bouwhoogte van een bijbehorend bouwwerk mag niet meer dan 6 meter bedragen.

7.2.3 Bouwwerken zonder dak

Voor het bouwen van bouwwerken zonder dak gelden de volgende regels:

a. de bouwhoogte van erf- of perceelafscheidingen mag niet meer dan 1 meter bedragen, maar de bouwhoogte van erf- of perceelafscheidingen mag niet meer dan 2 meter bedragen, indien:
    1. op het erf of perceel al een gebouw staat, waarmee de erf- of perceelafscheiding in functionele relatie staat;
    2. gebouwd wordt achter de naar de weg toegekeerde gevel van het hoofdgebouw of het verlengde

daarvan;
b. de bouwhoogte van de overige bouwwerken zonder dak mag niet meer dan 3 meter bedragen.

7.3 Nadere eisen

Burgemeester en wethouders kunnen nadere eisen stellen aan de plaats en de afmetingen van de bebouwing, ten behoeve van:
a. een samenhangend stedenbouwkundig beeld;
b. een goede woonsituatie;
c. de verkeersveiligheid;
d. de mogelijkheid om in voldoende mate te kunnen parkeren;
e. de sociale veiligheid;
f. een goede milieusituatie;
g. de bescherming van de groenstructuur;
h. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

7.4 Afwijken van de bouwregels

7.4.1 Bevoegdheid

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van:
a. het bepaalde in de aanhef van artikel 7.2.1 om toe te staan dat een bouwvlak wordt vergroot, mits daardoor de geluidsbelasting van geluidsgevoelige gebouwen niet hoger zal zijn dan de daarvoor geldende voorkeursgrenswaarde, of een verkregen hogere grenswaarde;
b. het bepaalde in artikel 7.2.1 onder b om toe te staan dat de goothoogte en/of bouwhoogte van een bouwwerk wordt vergroot met niet meer dan 1 meter;
c. het bepaalde in artikel 7.2.2 onder d2 om toe te staan dat de goothoogte van een vrijstaand bouwwerk wordt vergroot tot niet meer dan 4 meter;
d. het bepaalde in artikel 7.2.2 onder e om toe te staan dat de bouwhoogte van een bouwwerk wordt vergroot tot niet meer dan 7 meter;

7.4.2 Voorwaarden

De in artikel 7.4.1 genoemde afwijkingen kunnen slechts worden toegestaan, mits geen onevenredige aantasting plaatsvindt van:
a. het stedenbouwkundig beeld;
b. de woonsituatie;
c. de verkeersveiligheid;
d. de parkeergelegenheid;
e. de sociale veiligheid;
f. de milieusituatie;
g. de groenstructuur;
h. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

7.5 Specifieke gebruiksregels

Tot een gebruik strijdig met deze bestemming als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid onder c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht wordt in ieder geval gerekend:
a. het gebruik van gebouwen op een perceel voor meer dan 1 woning;
b. het gebruik van vrijstaande gebouwen buiten het bouwvlak als zelfstandige woning;
c. het gebruik van gebouwen voor beroep aan huis, tenzij het gedeelte dat voor beroep aan huis wordt gebruikt, niet groter is dan 30% van de vloeroppervlakte van de gebouwen op het perceel tot een

maximum van 50 m²;
d. het verhuren of anderszins beschikbaar stellen van woonruimte aan derden ten behoeve van de uitoefening van een beroep hoe gering ook van omvang, tenzij een afwijkend gebruik is toegestaan;
e. het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van een seksinrichting;
f. het gebruik van onbebouwde gronden als opslagplaats anders dan voor opslag ten behoeve van normaal tuinonderhoud;
g. het gebruik van onbebouwde gronden als stallingsplaats of standplaats van kampeermiddelen;
h. het gebruik van gebouwen en bijbehorende bouwwerken ten behoeve van geluidsgevoelige functies ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van wonen uitgesloten - geluidsgevoelige functie', indien op de derde en/of vierde woonlaag de voorkeursgrenswaarde wordt overschreden;
i. het gebruik van gebouwen en bijbehorende bouwwerken ten behoeve van geluidsgevoelige functies ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - dove gevel', zonder dat een dove gevel is aangebracht op de 2e en 3e bouwlaag;

7.6 Afwijken van de gebruiksregels

7.6.1 Bevoegdheid

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het verbod als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid onder c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en het bepaalde in artikel 7.5 onder a om meerdere woningen op een perceel toe te staan.

7.6.2 Voorwaarden

De in artikel 7.6.1 genoemde afwijking kan slechts worden toegestaan, mits geen onevenredige aantasting plaatsvindt van:
a. het stedenbouwkundig beeld;
b. de woonsituatie;
c. de verkeersveiligheid;
d. de parkeergelegenheid;
e. de sociale veiligheid;
f. de milieusituatie;
g. de groenstructuur;
h. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Artikel 8 Woongebied

8.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Woongebied' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. eengezinshuizen al dan niet in combinatie met ruimte voor beroep aan huis;
b. bijbehorende bouwwerken;

met daaraan ondergeschikt:

c. gebouwen ten behoeve van openbare nutsvoorzieningen;
d. erftoegangswegen;
e. opritten, voetpaden, fietspaden en fiets/bromfietspaden;
f. parkeervoorzieningen;
g. geluidwerende voorzieningen;
h. infrastructurele voorzieningen;
i. groenvoorzieningen;
j. speelvoorzieningen;
k. water;

met een verkeers- en verblijfsinrichting hoofdzakelijk gericht op gemengd verkeer in een 30 kilometer gebied;

met de daarbij behorende:

l. tuinen, erven en terreinen;
m. bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zonder dak.

8.2 Bouwregels

8.2.1 Eengezinshuizen

Voor het bouwen van eengezinshuizen gelden de volgende regels:

a. er moet gebouwd worden binnen het bouwvlak;
b. ter plaatse van de aanduiding 'maximum aantal wooneenheden' mag het aantal wooneenheden niet meer bedragen dan het aangegeven maximum aantal;
c. de nokhoogte mag niet meer dan 11 meter bedragen;
d. de bouwhoogte mag niet meer dan 12 meter bedragen.

8.2.2 Bijbehorende bouwwerken bij eengezinshuizen

Voor het bouwen van bijbehorende bouwwerken bij eengezinshuizen gelden de volgende regels:

a. een bijbehorend bouwwerk mag uitsluitend worden gebouwd:
    1. op het bijbehorende erf gelegen binnen deze bestemming;
    2. op tenminste 1 meter achter de naar de weg toegekeerde gevel van het hoofdgebouw;
    3. op tenminste 1 meter achter het verlengde van de naar de weg toegekeerde gevel van het hoofdgebouw;
b. de gezamenlijke oppervlakte van de bijbehorende bouwwerken mag niet meer bedragen dan 50% van het erf dat gelegen is buiten het hoofdgebouw, achter de naar de weg toegekeerde gevel van het hoofdgebouw en het verlengde daarvan tot een maximum van 100 m²;
c. de goothoogte van een bijbehorend bouwwerk mag:
    1. indien aangebouwd niet meer bedragen dan 0,30 meter boven de bovenkant van de scheidingsconstructie met de tweede bouwlaag van het hoofdgebouw;
    2. indien vrijstaand niet meer dan 3 meter bedragen;
d. de bouwhoogte van een bijbehorend bouwwerk mag niet meer dan 6 meter bedragen.

8.2.3 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de bouwhoogte van erf- of perceelafscheidingen mag niet meer dan 1 meter bedragen, maar de bouwhoogte van erf- of perceelafscheidingen mag niet meer dan 2 meter bedragen, indien:
   1. op het erf of perceel al een gebouw staat, waarmee de erf- of perceelafscheiding in functionele relatie staat;
   2. gebouwd wordt achter de naar de weg toegekeerde gevel van het hoofdgebouw of het verlengde daarvan;
b. de bouwhoogte van de overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zonder dak ten behoeve van eengezinshuizen en beroep aan huis alsmede de bouwhoogte van de overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten behoeve van maatschappelijke voorzieningen en bijzondere woonvormen mag niet meer dan 3 meter bedragen;
c. de bouwhoogte van de bouwwerken, geen gebouwen zijnde, die niet genoemd zijn onder a en b mag niet meer dan 10 meter bedragen.

8.3 Nadere eisen

Burgemeester en wethouders kunnen nadere eisen stellen aan de plaats en de afmetingen van de bebouwing, ten behoeve van:

a. een samenhangend stedenbouwkundig beeld;
b. een goede woonsituatie;
c. de verkeersveiligheid;
d. de mogelijkheid om in voldoende mate te kunnen parkeren;
e. de sociale veiligheid;
f. een goede milieusituatie;
g. de bescherming van de groenstructuur;
h. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

8.4 Afwijken van de bouwregels

8.4.1 Bevoegdheid

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van:

a. het bepaalde in artikel 8.2.1 onder a en b om toe te staan dat de afstand van een hoofdgebouw tot de weg wordt verkleind, mits daardoor de geluidsbelasting van geluidsgevoelige gebouwen niet hoger zal zijn dan de daarvoor geldende voorkeursgrenswaarde, of een verkregen hogere grenswaarde;
b. het bepaalde in artikel 8.2.2 onder a2 en a3 om toe te staan dat een bijbehorend bouwwerk op een geringere afstand of voor de naar de weg toegekeerde gevel van het hoofdgebouw dan wel het verlengde daarvan wordt gebouwd, mits:
   1. daardoor de geluidsbelasting van geluidsgevoelige gebouwen niet hoger zal zijn dan de daarvoor geldende voorkeursgrenswaarde, of een verkregen hogere grenswaarde;
   2. een erker aan een naar de weg toegekeerde gevel van het hoofdgebouw niet breder is dan 3/5 deel van de betreffende gevel en horizontaal niet dieper is dan 1,30 meter;
c. het bepaalde in artikel 8.2.2 onder c2 om toe te staan dat de goothoogte van een vrijstaand bijbehorend bouwwerk wordt vergroot tot niet meer dan 4 meter;
d. het bepaalde in artikel 8.2.2 onder d om toe te staan dat de bouwhoogte van een bijbehorend bouwwerk wordt vergroot tot niet meer dan 7 meter;

8.4.2 Voorwaarden

De in artikel 8.4.1 genoemde afwijkingen kunnen slechts worden toegestaan, mits geen onevenredige aantasting plaatsvindt van:

a. het stedenbouwkundig beeld;
b. de woonsituatie;
c. de verkeersveiligheid;
d. de parkeergelegenheid;
e. de sociale veiligheid;
f. de milieusituatie;
g. de groenstructuur;
h. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

8.5 Specifieke gebruiksregels

Tot een gebruik strijdig met deze bestemming als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid onder c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht wordt in ieder geval gerekend:

a. het gebruik van eengezinshuizen voor meer dan 1 woning;
b. het gebruik van vrijstaande bijbehorende bouwwerken als zelfstandige woning;
c. het gebruik van een eengezinshuis voor beroep aan huis, tenzij het gedeelte van de woning met inbegrip van de bijbehorende bouwwerken dat voor beroep aan huis wordt gebruikt niet groter is dan 30% van de vloeroppervlakte van de woning tot een maximum van 50 m²;
d. het verhuren of anderszins beschikbaar stellen van woonruimte aan derden ten behoeve van de uitoefening van een beroep hoe gering ook van omvang;
e. het gebruik van gronden en bouwwerken voor groothandel, detailhandel of horeca met uitzondering van het gebruik voor ondergeschikte detailhandel en ondergeschikte horeca ten behoeve van maatschappelijke voorzieningen en sport op de gronden en in de bouwwerken, welke voor deze voorzieningen worden gebruikt;
f. het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van een seksinrichting;
g. het gebruik van onbebouwde gronden als opslagplaats anders dan voor opslag ten behoeve van normaal tuinonderhoud;
h. het gebruik van onbebouwde gronden als stallingsplaats of standplaats van kampeermiddelen.
i. het gebruik van gebouwen en bijbehorende bouwwerken ten behoeve van geluidsgevoelige functies ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van woongebied uitgesloten - geluidsgevoelige functie', indien op de derde en/of vierde woonlaag de voorkeursgrenswaarde wordt overschreden;

8.6 Afwijken van de gebruiksregels

8.6.1 Bevoegdheid

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het verbod als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid onder c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en het bepaalde in artikel 8.5 onder a om meerdere woningen in een eengezinshuis toe te staan.

8.6.2 Voorwaarden

De in artikel 8.6.1 genoemde afwijking kan slechts worden toegestaan, mits geen onevenredige aantasting plaatsvindt van:

a. het stedenbouwkundig beeld;
b. de woonsituatie;
c. de verkeersveiligheid;
d. de parkeergelegenheid;

e. de sociale veiligheid;
f. de milieusituatie;
g. de groenstructuur;
h. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Hoofdstuk 3 Algemene regels

Artikel 9 Anti-dubbeltelregel

Grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is gegeven of alsnog kan worden gegeven, blijft bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing.

Artikel 10 Algemene afwijkingsregels

10.1 Algemene afwijking van het algemeen geldende gebruiksverbod van artikel 2.1, eerste lid onder c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht

Bij een omgevingsvergunning wordt afgeweken van het verbod als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid onder c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, indien strikte toepassing daarvan zou leiden tot een beperking van het meest doelmatige gebruik, welke beperking niet door dringende redenen wordt gerechtvaardigd.

10.2 Algemene afwijkingsbevoegdheid

Bij een omgevingsvergunning kan in dit plan of in een wijzigingsplan of uitwerkingsplan afgeweken worden van:

a. de bij recht in de regels gegeven aantallen, maten, afmetingen en percentages tot niet meer dan 10% van die aantallen, maten, afmetingen en percentages voor zover er geen specifieke afwijkingsmogelijkheid in deze regels van toepassing is;
b. de bestemmingsregels om toe te staan dat het beloop of het profiel van wegen of de aansluiting van wegen onderling in geringe mate wordt aangepast, indien de verkeersveiligheid of verkeersintensiteit daartoe aanleiding geven;
c. de bestemmingsregels om toe te staan dat aanduidingsgrenzen, bouwgrenzen dan wel bestemmingsgrenzen worden overschreden, indien een meetverschil daartoe aanleiding geeft;
d. de bestemmingsregels ten aanzien van de maximum bouwhoogte van erf- of perceelafscheidingen om toe te staan dat de bouwhoogte wordt vergroot in het belang van het af te scheiden erf of het af te scheiden perceel;
e. de bestemmingsregels ten aanzien van de maximum bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, om toe te staan dat de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten behoeve van kunstwerken en ten behoeve van zend-, ontvang- of sirenemasten, wordt vergroot tot niet meer dan 40,00 meter;
f. de bestemmingsregels ten aanzien van de maximum bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, die niet genoemd zijn onder d en e om toe te staan dat de bouwhoogte van deze bouwwerken, geen gebouwen zijnde, wordt vergroot tot niet meer dan 10,00 meter;
g. het bepaalde ten aanzien van de maximum bouwhoogte van gebouwen om toe te staan dat de bouwhoogte van de gebouwen ten behoeve van plaatselijke verhogingen van bouwdelen die niet van ondergeschikte aard zijn, als, liftkokers, trappenhuizen, en lichtkappen, wordt vergroot, mits:
    1. de oppervlakte van de vergroting niet meer dan 50 m² bedraagt;
    2. de bouwhoogte niet meer dan 1,25 maal de maximum bouwhoogte van het betreffende gebouw bedraagt;
h. de bestemmingsregels, voor zover deze een woning toestaan, ten behoeve van bed & breakfast, mits:
    1. degene die de bed & breakfastactiviteiten uitvoert, tevens de hoofdbewoner van de woning is of een lid van zijn gezin;
    2. er voor de bed & breakfastactiviteiten niet meer dan 30% van de brutovloeroppervlakte van de woning met bijbehorende bouwwerken wordt gebruikt met een maximum oppervlakte van 75 m²;
    3. er geen zelfstandige keuken in een door gasten gebruikte kamer of in een zelfstandig gastenverblijf aanwezig is.

10.3 Voorwaarden voor het toestaan van afwijkingen

De in artikel 10.2 genoemde afwijkingen kunnen slechts worden toegestaan, mits geen onevenredige

aantasting plaatsvindt van:

a. het stedenbouwkundig beeld;
b. de woonsituatie;
c. de verkeersveiligheid;
d. de parkeergelegenheid;
e. de sociale veiligheid;
f. de milieusituatie;
g. de groenstructuur;
h. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Artikel 11 Algemene wijzigingsregels

Burgemeester en wethouders kunnen met inachtneming van het bepaalde in artikel 3.6 van de Wet ruimtelijke ordening de bestemmingen 'Groen', 'Tuin', 'Verkeer - Erftoegangsweg', en'Wonen' zin dat de situering en de vorm van de in het plan aangegeven bouwvlakken met bijbehorende tuinen, erven, wegen en groenvoorzieningen worden gewijzigd, mits:

a. de geluidsbelasting van geluidsgevoelige gebouwen niet hoger zal zijn dan de daarvoor geldende voorkeursgrenswaarde, of een verkregen hogere grenswaarde;
b. geen onevenredige aantasting plaatsvindt van:
    1. het stedenbouwkundig beeld;
    2. de woonsituatie;
    3. de verkeersveiligheid;
    4. de parkeergelegenheid;
    5. de sociale veiligheid;
    6. de milieusituatie;
    7. de groenstructuur;
    8. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Artikel 12 Algemene procedureregels

Op de voorbereiding van een besluit tot het stellen van een nadere eis is de volgende procedure van toepassing:

1. Het ontwerp van een besluit met bijbehorende stukken wordt gedurende 2 weken ter inzage gelegd in het informatiecentrum in het stadskantoor van de gemeente Zwolle waarbij de stukken door een ieder kunnen worden geraadpleegd en voor een ieder digitaal kunnen worden opgevraagd;
2. Burgemeester en wethouders maken de terinzagelegging van tevoren langs elektronische weg bekend in het Gemeenteblad dat tevens bereikbaar is via de website van de gemeente Zwolle en op www.overheid.nl;
3. De bekendmaking houdt mededeling in van de bevoegdheid tot het naar voren brengen van zienswijzen;
4. Gedurende de onder a. genoemde termijn kunnen belanghebbenden bij burgemeester en wethouders langs elektronische weg of schriftelijk hun zienswijzen naar voren brengen omtrent het ontwerp van het besluit.

Artikel 13 Overige regels

13.1 Parkeren

a. Bij het verlenen van een omgevingsvergunning voor het bouwen en/of een omgevingsvergunning voor een wijziging van het gebruik is verzekerd, dat op eigen terrein, dat bij dat bouwwerk of terrein waarvoor vergunning wordt verleend hoort, wordt voorzien in voldoende parkeergelegenheid voor motorvoertuigen. Daarbij moet worden voldaan worden aan de parkeeropgave, zoals neergelegd in de “Regeling Parkeernormen 2016”. Indien deze regeling wordt gewijzigd, moet rekening worden gehouden met deze wijziging.
b. De onder a. bedoelde plaatsen voor het parkeren van motorvoertuigen moeten afmetingen hebben die afgestemd zijn op gangbare motorvoertuigen, zoals neergelegd in de “Regeling Parkeernormen 2016”. Indien deze regeling wordt gewijzigd, moet rekening worden gehouden met deze wijziging.

13.2 Laden en lossen

Indien de bestemming van een bouwwerk of een terrein aanleiding geeft tot een te verwachten behoefte aan ruimte voor het laden of lossen van goederen moet, bij het verlenen van een omgevingsvergunning voor het bouwen en/of een omgevingsvergunning voor een wijziging van het gebruik, zijn verzekerd, dat op eigen terrein wordt voorzien in voldoende ruimte voor het laden en lossen.

13.3 Afwijken van de overige regels

13.3.1 Bevoegdheid

Bij een omgevingsvergunning voor het bouwen en/of een omgevingsvergunning voor een wijziging van het gebruik kan worden afgeweken van het bepaalde in artikel 13.1 en 13.2:

a. voor zover op andere wijze in de nodige parkeergelegenheid dan wel laad- of losruimte wordt voorzien;
b. voor zover door een maatregel geen of minder dan de nodige parkeergelegenheid dan wel laad- of losruimte noodzakelijk is;
c. voor zover het voldoen aan die regels door bijzondere omstandigheden op overwegende bezwaren stuit.

13.3.2 Voorwaarden

Bij de toepassing van de in artikel 13.3.1 genoemde afwijkingen wordt rekening gehouden met de afwijkingsvoorwaarden, zoals deze zijn neergelegd in de “Regeling Parkeernormen 2016”. Indien deze regeling worden gewijzigd moet rekening worden gehouden met deze wijziging.

Hoofdstuk 4 Overgangs-en slotregels

Artikel 14 Overgangsrecht

14.1 Overgangsrecht bouwwerken

14.1.1 Bouwen

Een bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is, dan wel gebouwd kan worden krachtens een omgevingsvergunning voor het bouwen, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot,

a. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
b. na het teniet gaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de omgevingsvergunning voor het bouwen wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is teniet gegaan.

14.1.2 Afwijken

Bij een omgevingsvergunning kan eenmalig worden afgeweken van het bepaalde in artikel 14.1.1 voor het vergroten van de inhoud van een bouwwerk als bedoeld in artikel 14.1.1 met maximaal 10%.

14.1.3 Uitzondering op het overgangsrecht bouwwerken

Artikel 14.1.1 is niet van toepassing op bouwwerken die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende plan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

14.2 Overgangsrecht gebruik

14.2.1 Voortzetting strijdig gebruik

Het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet.

14.2.2 Verbod verandering strijdig gebruik

Het is verboden het met het bestemmingsplan strijdige gebruik, bedoeld in artikel 14.2.1, te veranderen of te laten veranderen in een ander met dat plan strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind.

14.2.3 Verbod hervatting strijdig gebruik

Indien het gebruik, bedoeld in artikel 14.2.1, na het tijdstip van inwerkingtreding van het plan voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten.

14.2.4 Uitzondering op het overgangsrecht gebruik

Artikel 14.2.1 is niet van toepassing op het gebruik dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan, daaronder begrepen de overgangsregels van dat plan.

14.2.5 Hardheidsclausule

Voor zover toepassing van het overgangsrecht gebruik leidt tot een onbillijkheid van overwegende aard voor een of meer natuurlijke personen die op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan grond en bouwwerken gebruikten in strijd met het voordien geldende bestemmingsplan, kan met het oog op beëindiging op termijn van die met het plan strijdige situatie, ten behoeve van die persoon of personen bij een omgevingsvergunning van dat overgangsrecht worden afgeweken.

Artikel 15 Slotregel

Het plan wordt aangehaald als:
bestemmingsplan Stadshagen II, Breecamp Noord.
Deze regels worden aangehaald als:
Regels van het bestemmingsplan 'Stadshagen II, Breecamp Noord'.
Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Zwolle in de vergadering
van .... nummer .....

drs. H.J. Meijer, voorzitter, drs. A.B.M. ten Have, griffier,

WA
G
V-EWE
W
E
WG
T
V-EWE
WG
T
V-EWE
WG
T
V-EWE
WA
WA
G
W
E
WG
T
V-EWE
W
E
WG
T
V-EWE
W
E
WG
T
V-EWE

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	43533
Onderwerp	Bestemmingsplan Stadshagen II Breecamp Noord en Aardgasloos Breecamp Noord

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 13-02-2018

besluit:

1. in te stemmen met de Nota van wijzigingen bestemmingsplan Stadshagen II, Breecamp Noord;
2. het bestemmingsplan Stadshagen II, Breecamp Noord, gewijzigd vast te stellen, zoals omschreven in de Nota van wijzigingen bestemmingsplan Stadshagen II, Breecamp Noord;
3. het bestemmingsplan gewijzigd vast te stellen in elektronische vorm, als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0193.BP17011-0004 met de bijbehorende regels en de verbeelding van dit bestemmingsplan tevens vast te stellen in papieren vorm;
4. uiterlijk binnen zes weken van dit besluit de vaststelling te publiceren, dan wel eerder dan zes weken indien de reactie van de provincie Overijssel daartoe aanleiding geeft;
5. geen exploitatieplan voor het bestemmingsplan Stadshagen II, Breecamp Noord, vast te stellen;
6. kennis te nemen van het voornemen van het college om Breecamp Noord, overeenkomstig het nog in werking te treden artikel 10 lid 7 van de Gaswet aan te wijzen als gebied waar geen aardgastransportnet wordt aangelegd en waarin de aansluitplicht van de netbeheerder vervalt.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 12 maart 2018

onderwerp	Rijksbijdrage kosten opsporen explosieven
portefeuillehouder	Henk Jan Meijer
informant	Eskens, Sake (2443)
medeopstellers	
afdeling	Fysieke Leefomgeving
bijlagen	Voorstel: Beslisnota rijksbijdrage kosten opsporen explosieven Bijlage: 2018-03-12 Raadsbesluit Rijksbijdrage kosten opsporen explosieven

Voorgesteld besluit raad

Bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de maximale bijdrage (70% van de gemaakte kosten) aan te vragen ter dekking van de uitgaven (€ 128.910,51 exclusief) voor het opsporen en ruimen van niet gesprongen explosieven.

voorstel

Zwolle

Beslisnota voor de raad

Datum 17 januari 2018

Openbaar

Onderwerp	rijksbijdrage kosten opsporen explosieven
Versienummer	1

Portefeuillehouder	H.J. Meijer
Informant	Sake Eskens
Afdeling	Fysieke leefomgeving
Telefoon	(038) 498 2442
Email	S.Eskens@zwolle.nl

Bijlagen

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de maximale bijdrage (70% van de gemaakte kosten) aan te vragen ter dekking van de uitgaven (€ 128.910,51 exclusief) voor het opsporen en ruimen van niet gesprongen explosieven.

Datum 17 januari 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
De gemeente heeft in het belang van de openbare orde en veiligheid kosten gemaakt voor het opsporen en ruimen van explosieven (uit de Tweede Wereldoorlog, verder WOII).
Met ingang van 2015 is de wijze waarop door het Rijk een bijdrage in deze kosten wordt verstrekt gewijzigd. Bij de jaarrekening 2014 is dit reeds aangegeven.
In de septembercirculaire van het gemeentefonds 2014 is de wijziging in de 'bommenregeling' bekend gemaakt. Tot en met 2014 kreeg Zwolle jaarlijks binnen de uitkering uit het gemeentefonds een bijdrage van € 2.000,- per opgeleverde nieuwbouwwoning in het voorgaande jaar.
Voor de jaren 2015 en verder dient de raad jaarlijks een specifiek besluit te nemen waarin is aangegeven welk bedrag de gemeente in dit kader feitelijk heeft uitgegeven, exclusief btw. Op basis van dit besluit kan een bijdrage van 70% bij het Rijk aangevraagd worden.

Beoogd effect
Uit het oogpunt van bescherming van de openbare orde en veiligheid moet de gemeente in specifieke gevallen bij de voorbereiding en uitvoering van ruimtelijke plannen kosten maken voor het opsporen en ruimen van explosieven. Door het aanvragen van een bijdrage wordt een belangrijk deel van de in 2017 gemaakte kosten gedekt.

Argumenten
1.1 *Het vaststellen van de hoogte van de daadwerkelijke kosten is een verplichting om voor een rijksbijdrage in aanmerking te komen.*
Op grond van de septembercirculaire gemeentefonds 2014 moet de raad in een separaat besluit vaststellen wat de daadwerkelijk gemaakte kosten in verband met het opsporen en ruimen van explosieven uit WO II zijn geweest.

1.2 *Een deel van de gemaakte kosten kan met terugwerkende kracht worden vergoed.*
Voor het ontvangen van een rijksbijdrage dient het Ministerie van BZK geïnformeerd te worden over de gemaakte werkelijke kosten. Vereist is dat dit gebeurt door het toezenden van het raadsbesluit over de feitelijk gemaakte kosten.

Risico's
1.1 *De gevraagde bijdrage wordt niet of niet volledig toegekend*
Er vindt door het ministerie geen verdere toetsing plaats, dus er mag op gerekend worden dat de rijksbijdrage conform verstrekt zal worden

1.2 *De gevraagde bijdrage wordt laat toegekend*
Als het raadsbesluit met het verzoek om 70 % van de gemaakte kosten te vergoeden voor 1 maart 2018 wordt ingediend, zal toekenning van de bijdrage plaatsvinden in de meicirculaire gemeentefonds 2018. Bij indiening na 1 maart zal de toekenning (vermoedelijk) in de septembercirculaire 2018 gaan plaatsvinden.

Financiën
In het jaar 2017 heeft de gemeente in totaal een bedrag van € 128.910,51 (excl. btw) uitgegeven aan het opsporen en ruimen van explosieven uit WO II.

Datum 17 januari 2018

Vanuit een aantal concrete projecten is een bijdrage van 30 % van de gemaakte kosten geleverd om zodoende de niet door het rijk gedekte kosten te financieren. In totaal gaat het dan om een bedrag van € 13.365,86 voor gemaakte kosten.
Verwacht wordt dat het rijk een bijdrage van 70 % (€ 90.237,36) toekent voor door de gemeente gemaakte kosten.
De resterende kosten (€ 25.190,29) worden gedekt uit de middelen van de “oude bommenregeling” in de ‘reserve nog uit te voeren werken’.

Vervolg
Op basis van het raadsbesluit wordt bij het Ministerie BZK een aanvraag om een bijdrage gedaan.

Openbaarheid
Dit stuk is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	43069
Onderwerp	Rijksbijdrage kosten opsporen explosieven

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 06-02-2018

besluit:

Bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de maximale bijdrage (70% van de gemaakte kosten) aan te vragen ter dekking van de uitgaven (€ 128.910,51 exclusief) voor het opsporen en ruimen van niet gesprongen explosieven.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	43069
Onderwerp	Rijksbijdrage kosten opsporen explosieven

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 06-02-2018

besluit:

Bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de maximale bijdrage (70% van de gemaakte kosten) aan te vragen ter dekking van de uitgaven (€ 128.910,51 exclusief) voor het opsporen en ruimen van niet gesprongen explosieven.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 12 maart 2018

onderwerp	Voorstel horecasluitingstijden
portefeuillehouder	Henk Jan Meijer
informant	Ivens, Maarten (2427)
medeopstellers	
afdeling	Fysieke Leefomgeving
bijlagen	Voorstel: Beslisnota Voorstel horecasluitingstijden Bijlage: Voorstel artikel 2:29 Algemene Plaatselijke Verordening Zwolle 2015 Bijlage: 13-1 M CU- Veilig en aangenaam uitgaansklimaat door terugdringen aantal incidenten Bijlage: 2018-03-12 Raadsbesluit Voorstel horecasluitingstijden

Voorgesteld besluit raad

In te stemmen met het voorstel voor horecasluitingstijden door vervanging van het huidige artikel 2:29 van de Algemene plaatselijke verordening Zwolle 2015, zoals aangegeven in de bijlage van deze beslisnota en inwerkingtreding daarvan op 1 april 2018.

voorstel

Zwolle

Beslisnota voor de raad

Datum 20 februari 2018

Openbaar

Onderwerp	Voorstel horecasluitingstijden
Versienummer	1.0
Portefeuillehouder	drs. H.J. Meijer
Informant	Maarten Ivens
Afdeling	Fysieke Leefomgeving / PUL
Telefoon	(038) 498 2427
Email	M.Ivens@zwolle.nl
Bijlagen	1.Voorstel artikel 2:29 Algemene Plaatselijke Verordening Zwolle 2015

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:
In te stemmen met het voorstel voor horecasluitingstijden door vervanging van het huidige artikel 2:29 van de Algemene plaatselijke verordening Zwolle 2015, zoals aangegeven in de bijlage van deze beslisnota en inwerkingtreding daarvan op 1 april 2018.

Datum 20 februari 2018

Inleiding en voorgeschiedenis

Op 1 augustus 2016 is op initiatief van de raad in Zwolle een proef gestart met het vrijgeven van sluitingstijden voor horecabedrijven. Het doel dat met deze pilot werd beoogd is om na te gaan of het vrijgeven van de sluitingstijden leidt tot, een bruisender (binnen)stad ruimte te beiden aan ondernemers voor veranderde uitgaanswensen. De veronderstelling van uw raad was dat dit effect kan worden bereikt door minder regelgeving voor ondernemers, maatregelen voor de spreiding van huisgaand publiek en een betere beheersbaarheid van het Zwolse nachtleven.
Om dit effect te meten heeft er, voorafgaand aan de pilot een nulmeting plaatsgevonden onder bewoners, horecaondernemers en bezoekers. Halverwege de pilot is er een tussenevaluatie geweest, waar wij u op 6 april 2017 over hebben geïnformeerd. Deze tussenevaluatie heeft de raad op 22 mei 2017 besproken in aanwezigheid van vertegenwoordigers van politie, studentenorganisaties, Koninklijke Horeca Nederland, afd. Zwolle. Na afloop van deze bespreking was de conclusie dat de informatienota over de tussenevaluatie voor kennisgeving kan worden aangenomen en er geen noodzaak is om tussentijds de (spel)regels aan te passen. Na afloop van de pilotperiode heeft er een eindevaluatie plaatsgevonden, in lijn met de door de raad geformuleerde randvoorwaarden. Deze eindevaluatie is in uw raad besproken tijdens een informatieronde op 29 januari 2018 en een debatronde op 5 februari 2018.. Aan het einde van deze debatronde heeft de burgemeester aangekondigd met een beslisnota te komen om de consensus in de raad over het vervolg te verankeren in de Algemene Plaatselijke Verordening. Met deze nota komt het college aan deze toezegging tegemoet.

Beoogd effect

Te komen tot een nieuw sluitingstijdenregime dat recht doet aan de gehouden pilot en de behoeften van belanghebbenden door vastlegging ervan in de Algemene Plaatselijke Verordening Zwolle.

Argumenten

Eindevaluatie bevestigt het beeld van de tussenevaluatie;

Ten opzichte van de tussenevaluatie en de bespreking van de informatienota in de raad zijn geen grote veranderingen waar te nemen, zie hieronder.

Uit de eindevaluatie zijn een aantal conclusies te trekken;

- Horecabedrijven, maar ook bewoners en bezoekers, ervaren een grotere vrijheid voor de horecabedrijven, met meer mogelijkheden om in te spelen op de behoefte van het publiek. De venstertijden worden door de horecabedrijven die daarmee te maken hebben als minder prettig ervaren. Dat geldt in mindere mate ook voor de verplichting van het hebben van een portier na 03.00 uur ’s nachts.
- Een betere spreiding van huisgaand uitgaanspubliek wordt door bewoners, bezoekers en horecabedrijven vaak genoemd als positief gevolg van de regeling vrije sluitingstijden. Anderzijds noemt men als negatief gevolg ook dat er hierdoor ’s nachts langer en later sprake is van overlast (in het weekend).
- Het uitgaansleven en verschillende aspecten met betrekking hiertoe worden na een klein jaar van de pilot door bewoners, bezoekers en horecabedrijven gelijk of gunstiger beoordeeld dan voorafgaand aan de pilot. Bovendien lijken bewoners minder vaak overlast te ervaren en is het veiligheidsgevoel

licht verbeterd. Uit de politiecijfers lijkt op te maken dat het aantal overlastincidenten in de binnenstad enigszins is toegenomen. Hier is geen eenduidige verklaring voor aan te wijzen.

Tot slot is de algemene houding van bewoners, bezoekers en horecabedrijven tegenover de regeling vrije sluitingstijden na bijna een jaar positiever dan voor de start van de pilot.

De eindevaluatie "dwingt" niet tot een eenduidig vervolg

Omdat de eindevaluatie een gedifferentieerd beeld laat zien, heeft het college bij het vervolg de nadruk gelegd op de behoeften bij de belangrijkste partners in de stad die direct of indirect betrokken zijn bij dit thema.

College stelt, op basis van de eindevaluatie, gesprekken met belanghebbenden én de opbrengst van de informatie- en debatronde, voor om de bestaande, feitelijke situatie vast te leggen.

Het college heeft naar aanleiding van de evaluatie gesproken met vertegenwoordigers van de horeca, bbZ en politie. Voor horecabedrijven die voorafgaand aan de pilot om 02:00 uur, 03.00 uur of 04:00 uur gesloten moesten zijn, boden de verruimde tijden meer flexibiliteit. Dit werd als prettig ervaren omdat het de mogelijkheid gaf om (incidenteel) wat langer door te gaan. Vanuit de horeca is aangegeven dat er weinig behoefte is aan een veel langere openstelling aan het einde van de nacht. De nachthoreca heeft hiervan niet of nauwelijks gebruik gemaakt het afgelopen jaar. De horeca ervaart de venstertijden die tijdens de pilotperiode zijn ingesteld als een niet-gastvrije maatregel. Portiers moeten bezoekers na 04.00 uur aan de deur weigeren terwijl het feestje binnen nog door gaat, hetgeen soms conflicten aan de deur oplevert. Daarnaast heeft het toezicht op de naleving van de venstertijden de nodige ambtelijke inzet gevergd.

Op initiatief van bbZ en KHN, afd Zwolle stelt het college voor om de venstertijden te schrappen en de sluitingstijd voor natte horeca op 05.00 uur vast stellen en voor de droge horeca op 06.00 uur. Hiermee leggen we de bestaande, feitelijke situatie van de afgelopen pilotperiode vast en behouden we de goede onderdelen uit de pilot (uniformiteit en verruimde mogelijkheden ten opzichte van de periode voorafgaand aan de pilot). De overige regels ten aanzien van sluitingstijden, die geen onderdeel uitmaakten van de pilot, blijven onveranderd. Hierbij moet u denken aan sluitingstijden voor terrassen, coffeeshops en paracommerciële organisaties.

Dit voorstel doet naar het oordeel van het college recht aan de uitkomsten van de pilot, temeer nu dit initiatief afkomstig is van de voornaamste belanghebbenden en op instemming van de politie kan rekenen. Uit de debatronde in de raad van 5 februari jl. bleek bovendien dat er consensus bestaat in uw raad om dit scenario is gemeentelijke regelgeving te verankeren.

Risico's

Naar het oordeel van het college zijn de risico's beperkt omdat het voorstel voor het vervolg tegemoet komt aan de wensen van vertegenwoordigers van de horeca en binnenstadbewoners en is afgestemd met de politie.

Datum 20 februari 2018

Financiën

Niet van toepassing

Communicatie

Indien uw raad instemt met het vervolg, worden de nieuwe sluitingstijden via de gebruikelijke kanalen bekendgemaakt.

Vervolg

Indien uw raad instemt met deze beslisnota, treden de nieuwe horecasluitingstijden per 1 april 2018 in werking, onder gelijktijdige intrekking door het college van de Beleidsregel sluitingstijden horeca, kenmerk cb 2010-05.31.

Openbaarheid

Deze beslisnota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	43837
Onderwerp	Voorstel horecasluitingstijden

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 20-02-2018

besluit:

In te stemmen met het voorstel voor horecasluitingstijden door vervanging van het huidige artikel 2:29 van de Algemene plaatselijke verordening Zwolle 2015, zoals aangegeven in de bijlage van deze beslisnota en inwerkingtreding daarvan op 1 april 2018.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Artikel 2:29 Sluitingstijd

1. Openbare inrichtingen zijn gesloten tussen 02.00 uur en 08.00 uur.

2. In afwijking van het eerste lid zijn coffeeshops gesloten tussen 01.00 uur en 08.00 uur.

3. Openbare inrichtingen met een houder, in het bezit van een vergunning op grond van artikel 3, van de Drank- en Horecawet, niet zijnde paracommerciële rechtspersonen zoals bedoeld artikel 1.1 13e gedachtestreepje van de Drank- en Horecawet, zijn gesloten tussen 05:00 uur en 08:00 uur.

4. In afwijking van het derde lid zijn openbare inrichtingen , die uitsluitend of hoofdzakelijk gericht zijn op de verkoop van gerede eetwaren (snackbars, cafetaria's) , gesloten tussen 06:00 uur en 08:00 uur en verstrekken tussen 05:00 uur en 08:00 uur geen alcoholhoudende dranken.

5. Openbare inrichtingen die na 03:00 uur voor bezoekers zijn geopend, plaatsen bij de in- of uitgang een persoon die voldoet aan de Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus.

6. Op openbare inrichtingen als bedoeld in artikel 2:28, derde lid, zijn de sluitingstijden van de winkel van toepassing.

7. Terrassen zijn gesloten tussen 01.00 uur en 09.00 uur. In de maanden juli en augustus zijn terrassen op zaterdag en zondag gesloten tussen 01.30 uur en 09.00 uur.

8. Het is verboden een openbare inrichting voor bezoekers geopend te hebben, of bezoekers in de inrichting te laten verblijven na sluitingstijd.

9. De burgemeester kan ten aanzien van de sluitingstijden nadere regels stellen.

10. De burgemeester kan ontheffing verlenen van de sluitingstijden.

11. Het eerste tot en met vierde lid, zevende lid en het tiende lid zijn niet van toepassing op situaties waarin bij of krachtens de Wet milieubeheer of de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht is voorzien.

12. Op de ontheffing is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.

Toelichting

Grondslag voor de in de APV opgenomen sluitingsbepalingen is artikel 149 Gemeentewet. De gemeenteraad kan verplichte sluitingstijden voor openbare inrichtingen vaststellen in het belang van de openbare orde. De sluitingsbepalingen betreffen de gedeelten van de inrichting, waarin de eigenlijke horecawerkzaamheden worden uitgeoefend: een op het trottoir gesitueerd terras behoort wel tot de inrichting, de zich boven de inrichting bevindende woning van de exploitant niet. Ook sportkantines, sociëteiten, clublokalen, verenigingsgebouwen e.d. zijn als inrichting aan te merken.

Het besloten karakter van een horecabedrijf kan de veronderstelling wekken dat de in de APV opgenomen sluitingstijden niet van toepassing zijn op dat bedrijf: immers, volgens de jurisprudentie kan een gemeentelijke verordening geen activiteiten betreffen die elk karakter van openbaarheid

missen. Dit kan echter niet worden gezegd van activiteiten die een weerslag hebben op een openbaar belang, waarvan ook sprake is bij besloten horecabedrijven. De sluitingsuurbepaling ziet niet op activiteiten binnen het bedrijf, maar op de (nadelige) invloed die daarvan uitgaat op de omgeving: bijvoorbeeld in de vorm van overlast van komende en gaande bezoekers (het aan en afrijden van auto's, het slaan met portieren, claxonneren, menselijk stemgeluid e.d.). Met het vastleggen van het sluitingstijdenregime in de APV zelf, wordt beleidsregel sluitingstijden horeca ingetrokken.

Derde en vierde lid

In het derde en vierde lid van het artikel is de uitkomst van de pilot vrije sluitingstijden verankerd, waarbij de “natte” horeca sluit om 05:00 uur en de “droge” horeca om 06:00 uur.

Vijfde lid

Alle openbare inrichtingen die na 03.00 uur geopend zijn houden de verplichting tot het hebben van een gecertificeerde portier. Deze portier dient mede toe te zien op voorkoming van overlast voor de woon- en leefomgeving door komende en vertrekkende bezoekers.

Zevende t/m twaalfde lid

Hierin zij geen inhoudelijke wijzigingen aangebracht ten opzichte van de huidige situatie.

MOTIE

Betreft: **Veilig en aangenaam uitgaansklimaat door terugdringen aantal incidenten**

De Raad van Zwolle in vergadering bijeen op 12 maart 2018,

overwegende dat:
- de pilot vrije horecasluitingstijden heeft geleid tot een constructieve dialoog tussen binnenstadsbewoners, horecaondernemers, politie en gemeente,
- deze dialoog resulteert in het gezamenlijk gedragen voorstel voor nieuwe sluitingstijden,
- de politie in haar eindevaluatie van de pilot aangeeft dat het aantal incidenten van zaterdag op zondagnacht in de pilotperiode ligt op 826 geregistreerde incidenten in 2016-2017,
- de politie tevens constateert dat het voornemen bij de pilot voor invoering van een susteam (nog) niet is gestart;

van mening dat:
- het uitgaansklimaat in Zwolle voor iedereen aangenaam kan zijn,
- een voortdurende inzet voor veiligheid en het terugdringen van het aantal incidenten wenselijk is,
- de gemeente met de politie, horecaondernemers en binnenstadsbewoners daarover met elkaar in gesprek dienen te blijven in de bestaande overlegstructuren en tevens verschillende mogelijkheden, waaronder de invoering van een susteam, kan onderzoeken teneinde het aantal incidenten te verminderen;

roept het College op:
- ten behoeve van een veilig en aangenaam uitgaansklimaat samen met de betrokken partijen te evalueren hoe de wijziging van de horecasluitingstijden in de praktijk uitpakt,
- het aantal en de aard van incidenten te blijven monitoren en te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om incidenten in de uitgaansnachten terug te dringen en daarbij de invoering van een susteam af te wegen,
- hiervan na een half jaar verslag te doen aan de raad

en gaat over tot de orde van de dag.

ChristenUnie	PvdA	CDA	Swollwacht
Gerdien Rots	Frankwin Mussche	Martijn van der Veen	Silvia Bruggenkamp

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	43837
Onderwerp	Voorstel horecasluitingstijden

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 20-02-2018

besluit:

In te stemmen met het voorstel voor horecasluitingstijden door vervanging van het huidige artikel 2:29 van de Algemene plaatselijke verordening Zwolle 2015, zoals aangegeven in de bijlage van deze beslisnota en inwerkingtreding daarvan op 1 april 2018.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 12 maart 2018

onderwerp	Vaststelling bestemmingsplan Buitengebied, Herfterlaan 2 -2018
portefeuillehouder	Ed Anker
informant	Berg, Jolanda van den (2396)
medeopstellers	
afdeling	Ruimtelijke planvorming
bijlagen	Voorstel: Beslisnota Vaststelling bestemmingsplan Buitengebied, Herfterlaan 2 -2018 Bijlage: Bestemmingsplan Buitengebied Herfterlaan 2 - 2018 compleet Bijlage: 2018-03-12 Raadsbesluit Vaststelling bp Buitengebied, Herfterlaan 2-2018

Voorgesteld besluit raad

1. de verbeelding van het bestemmingsplan Buitengebied, Herfterlaan 2 -2018 ongewijzigd vast te stellen in elektronische vorm, als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0193.BP17021-0004 met de bijbehorende regels met bijlagen en de bijbehorende ondergrond, als vervat in het DGN-bestand NL.IMRO.0193.BP17021-0004 en de verbeelding van dit bestemmingsplan tevens vast te stellen in papieren vorm;
2. geen exploitatieplan voor het bestemmingsplan Buitengebied, Herfterlaan 2- 2018 vast te stellen.

voorstel

Zwolle

Beslisnota voor de raad

Datum 20 februari 2018
Ons kenmerk 2018 - 43562

Openbaar

Onderwerp	Vaststelling bestemmingsplan Buitengebied, Herfterlaan 2 -2018
Versienummer	
Portefeuillehouder	E. Anker

Informant	Jolanda van den Berg / A. Sipma
Afdeling	ECR / PULV
Telefoon	(038) 498 2396 / (038) 498 2439
E-mail	J.van.den.Berg@zwolle.nl / a.sipma@zwolle.nl

Bijlagen
1 bestemmingsplan Buitengebied, Herfterlaan 2 -2018

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:
1. de verbeelding van het bestemmingsplan Buitengebied, Herfterlaan 2 -2018 ongewijzigd vast te stellen in elektronische vorm, als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0193.BP17021-0004 met de bijbehorende regels met bijlagen en de bijbehorende ondergrond, als vervat in het DGN-bestand NL.IMRO.0193.BP17021-0004 en de verbeelding van dit bestemmingsplan tevens vast te stellen in papieren vorm;
2 geen exploitatieplan voor het bestemmingsplan Buitengebied, Herfterlaan 2- 2018 vast te stellen.

Datum 20 februari 2018
Ons kenmerk 2018 - 43562

Inleiding
De voormalige Wezo locatie aan de Herfterlaan 2 te Zwolle is door de GR Wezo verkocht aan de Herfte beheer BV. Herfte Beheer BV heeft er bewust voor gekozen op basis van ideële gronden invulling te geven aan het gebruik van de accommodatie.
Om deze reden zijn in het plangebied in Herfte plannen gemaakt voor:

- De aanleg van circa acht hectare zonnepanelen.
- Maatschappelijke bedrijvigheid in het groen.
- Een parkachtige invulling van de oude locaties van de groenvoorzieningen en kwekerij met schaapskooi.
- Een bedrijfswoning voor toezicht en veiligheid op het terrein.

Inmiddels is er al een stap gezet in de duurzame en sociale investering in het gebied. Via verschillende binnenplanse procedures zijn al een aantal sociaal-maatschappelijke bedrijven en opleidingsinstituten in het gebied gevestigd. Ook voor het duurzame onderdeel van het plan (de zonneweide) is al een planologische procedure doorlopen. Het daarvoor bestemde bestemmingsplan is op 3 juli 2017 vastgesteld door de gemeenteraad (Buitengebied, Herfterlaan 2) Dit bestemmingsplan wordt een-op-een overgenomen in het huidige plan.
Om de totaal visie op het gebied vast te leggen is er besloten een overkoepelend bestemmingsplan voor het gehele perceel op te stellen. Dit bestemmingsplan is daarvan het resultaat.
Het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied, Herfterlaan 2 -2018 heeft ter visie gelegen van donderdag 28 december 2017 tot en met woensdag 7 februari 2018. Er zijn geen zienswijzen ingediend tegen het ontwerpbestemmingsplan.

Beoogd effect
Het bestemmingsplan heeft uiteindelijk als doel om de realisatie van bovengenoemde plannen mogelijk te maken en de gerealiseerde ontwikkelingen hierin vast te leggen. Het doel van dit voorstel is een onherroepelijk bestemmingsplan Buitengebied, Herfterlaan 2 -2018.

Argumenten
1.1 Er zijn geen zienswijzen ingediend.

Gedurende de ter inzage legging van het ontwerpbestemmingsplan zijn geen zienswijzen ingediend.
De volgende stap in de procedure is de vaststelling van het bestemmingsplan door de gemeenteraad.

1.2 Het initiatief van de realisatie van een park van 8 hectare met zonnepanelen zorgt voor een positieve bijdrage om de doelstellingen van de gemeente te behalen.
In het coalitieakkoord 2014-2018 is opgenomen dat de gemeente initiatieven die fossiele energieverspilling tegengaan stimuleert.
In mei 2015 is de Agenda Duurzaamheid Zwolle opgesteld. Doelen in 2020 zijn o.a. het realiseren tien zonPV-(privé)projecten, ten opzichte van 1990 een reductie van 20% van de uitstoot van CO2 bereiken en 20% van de gebruikte energie duurzaam opwekken.

1.3 De ontwikkelingen passen binnen de provinciale omgevingsvisie
De provincie Overijssel wil ontwikkelingen in de groene omgeving samen laten gaan met een impuls in kwaliteit. Daarom is de 'Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving' ontwikkeld. Deze wordt toegepast als er naast de basisinspanning aanvullende kwaliteitsprestaties nodig zouden kunnen zijn.
Door herbestemming van het gebied wordt leegstand en verloedering voorkomen. Het gebied krijgt een nieuwe impuls door middel van een passende herbestemming. Het initiatief richt zich niet op gewone bedrijvigheid maar richt zich heel specifiek op maatschappelijk ontwikkeling. En dat gebeurt niet alleen in de gebouwen. Er is een landschapsplan opgesteld waarin alle functies passend en adequaat worden ingepast. In dat plan worden de historische kenmerken (als lanenstructuren en reliëf) teruggebracht in het gehele gebied. Hiervoor wordt het gronddepot gesloopt. Per saldo worden geen vierkante meters bebouwing toegevoegd. Ook worden bebouwingsmogelijkheden die in het vigerend bestemmingsplan opgeheven. Het hele plan voorziet in een verbetering van ruimtelijke kwaliteit ten opzichte van de huidige situatie.

1.4 De ontwikkelingen passen binnen het gemeentelijk beleid
De visie voor het plangebied is volgens het structuurplan 'woonclusters met landschapsbouw' en 'gemengd landelijk gebied'. Het Gemengd landelijk gebied heeft een onmisbare rol als aantrekkelijk recreatiegebied voor stadsbewoners. In het Gemengd landelijk gebied staat de landbouwfunctie nogal onder druk. De schaal van de bedrijven is meestal te klein om het hoofd boven water te kunnen houden. Voor dit deel van het buitengebied wordt gezocht naar andere passende functies zodat het waardevolle cultuurlandschap behouden blijft. Het doel is om de natuurgebieden te versterken en het landschap aantrekkelijker te maken.
Deze delen hebben een onmisbare functie voor de stadsbewoners.

2.1 Een exploitatieplan voor het bestemmingsplan Buitengebied, Herfterlaan 2 is niet nodig.
Het plan is een particulier initiatief. De kosten voor uitvoering van het plan zijn volledig voor rekening van de aanvrager. Ook is met de initiatiefnemer overeengekomen dat eventuele uit te keren planschadevergoedingen voor zijn rekening komen. Het plan is daarmee economisch uitvoerbaar.

Risico's
Er zijn geen noemenswaardige risico's aan het plan verbonden.

Financiën
De kosten in verband met het uitvoeren van het bestemmingsplan komen met uitzondering van de kosten voor het aanleggen van het fietspad dat in het plan is voorzien, voor rekening van de initiatiefnemer. De initiatiefnemer heeft voldoende aannemelijk gemaakt het risico ten aanzien van de exploitatie van de in het bestemmingsplan voorziene ontwikkeling te kunnen dragen. De kosten voor het realiseren van het fietspad dat in het plan is voorzien komen voor rekening van de gemeente.
De gemeentelijke kosten in verband met de procedure die moet leiden tot het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan worden middels een anterieure overeenkomst tussen de gemeente en initiatiefnemer voor rekening van de initiatiefnemer gebracht. In deze anterieure overeenkomst zal ook een planschadeverhaalsbepaling worden opgenomen.
De gronden in het plangebied zijn grotendeels in eigendom bij de initiatiefnemer. De gronden zijn voor een klein deel in eigendom bij een derde. Voor zover de gronden in het plangebied in eigendom van deze derde zijn, is er bij deze derde de bereidheid de betreffende gronden in een grondruil te

betrekken danwel te te verkopen en de betreffende gronden vervolgens in eigendom over te dragen aan de initiatiefnemer.

Communicatie
Vanaf het begin van de plannen en werkzaamheden rondom het gebied in Herfte, is het informeren van de buurt erg belangrijk geweest voor de initiatiefnemers en gebruikers. Sinds de aankoop zijn er vier bijeenkomsten georganiseerd waarbij de buurt, die telkens persoonlijk werd uitgenodigd, en andere geïnteresseerden de plannen konden bekijken en vragen konden stellen. In alle overleggen is telkens, naast de plannen die op korte termijn gepland waren, ook telkens aandacht besteed aan een doorkijk van de plannen en invulling van het gebied op langere termijn. Een samenvatting van de bijeenkomsten is als bijlage 16 bij de toelichting van het bestemmingsplan bijgevoegd. Tijdens de laatste bijeenkomst op 30 september 2017 zijn de uitgewerkte plannen gepresenteerd, die zijn opgenomen in het onderhavige bestemmingsplan. Er is dieper ingegaan op het landschapsontwerp en de inrichting van het terrein ten noorden van het zonneveld. Bij de informatiebijeenkomst waren de initiatiefnemers aanwezig. Een groot deel van de direct omwonenden heeft kennis genomen van de plannen. Opnieuw is er door de buurt positief gereageerd op de plannen. Er zijn enkele vragen gesteld over de verkeersveiligheid op Kuyerhuislaan en Herfterlaan. In samenspraak met de gemeente wordt er nu in het bestemmingsplan een verkeersplateau mogelijk gemaakt als snelheidsremmende maatregel.

Vervolg
Op grond van de Wet ruimtelijke ordening wordt over het plan gecommuniceerd door publicatie in het Gemeenteblad en in de Staatscourant via www.officielebekendmakingen.nl en via de website www.ruimtelijkeplannen.nl, Tegen het vastgestelde bestemmingsplan kan binnen 6 weken na publicatie door een belanghebbende aan wie redelijkerwijs niet kan worden verweten dat hij niet tijdig zijn zienswijze bij de gemeenteraad naar voren heeft gebracht beroep bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State

Openbaarheid
Het bestemmingsplan is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

voorstel

Zwolle

Datum 20 februari 2018
Ons kenmerk 2018 - 43562

Besluit

Jaargang	2018
Nummer	2018 - 43562
Onderwerp	vaststellen bestemmingsplan Buitengebied, Herfterlaan 2 -2018

De raad van de gemeente Zwolle;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders, d.d.

besluit:

1. de verbeelding van het bestemmingsplan Buitengebied, Herfterlaan 2 -2018 ongewijzigd vast te stellen in elektronische vorm, als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0193.BP17021-0004 met de bijbehorende regels met bijlagen en de bijbehorende ondergrond, als vervat in het DGN-bestand NL.IMRO.0193.BP17021-0004 en de verbeelding van dit bestemmingsplan tevens vast te stellen in papieren vorm;
2. geen exploitatieplan voor het bestemmingsplan Buitengebied, Herfterlaan 2- 2018 vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van

de voorzitter,

de griffier,

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	43562
Onderwerp	Vaststelling bestemmingsplan Buitengebied, Herfterlaan 2 -2018

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 20-02-2018

besluit:

1. de verbeelding van het bestemmingsplan Buitengebied, Herfterlaan 2 -2018 ongewijzigd vast te stellen in elektronische vorm, als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0193.BP17021-0004 met de bijbehorende regels met bijlagen en de bijbehorende ondergrond, als vervat in het DGN-bestand NL.IMRO.0193.BP17021-0004 en de verbeelding van dit bestemmingsplan tevens vast te stellen in papieren vorm;
2. geen exploitatieplan voor het bestemmingsplan Buitengebied, Herfterlaan 2- 2018 vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Buitengebied, Herfterlaan 2 - 2018

Inhoudsopgave

Toelichting **3**

Hoofdstuk 1 Inleiding **4**
1.1 Aanleiding 4
1.2 Plangebied 4
1.3 Geldende bestemmingsplannen 5

Hoofdstuk 2 Beleidskader **7**
2.1 Inleiding 7
2.2 Ruimtelijk beleid 7
2.3 Archeologisch en cultuurhistorisch beleid 16
2.4 Verkeersbeleid 17
2.5 Groenbeleid 18
2.6 Waterbeleid 18
2.7 Volkshuisvestingsbeleid 21
2.8 Recreatiebeleid 21
2.9 Beleid overige maatschappelijke voorzieningen 22
2.10 Milieubeleid 22

Hoofdstuk 3 Planbeschrijving **24**
3.1 Stedenbouw 24
3.2 Archeologie 33
3.3 Cultuurhistorie 34
3.4 Verkeer 34
3.5 Natuur 36
3.6 Water 38
3.7 Wonen 44
3.8 Milieu 45

Hoofdstuk 4 Juridische aspecten **58**
4.1 Inleiding 58
4.2 Inleidende regels 61
4.3 Bestemmingsregels 62
4.4 Algemene regels 63
4.5 Overgangs- en slotregels 64
4.6 Bijlagen 64
4.7 Handboek 65

Hoofdstuk 5 Uitvoerbaarheid **66**
5.1 Economische uitvoerbaarheid 66
5.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid 67

Toelichting

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In de afgelopen jaren zijn de werkzaamheden op de WEZO-accommodatie te Herfte afgebouwd en de vraag is lang geweest wat er met deze locatie diende te gaan gebeuren. Daar is in september 2016 duidelijkheid over gekomen, nadat de werkplaats 'WEZO-groenvoorziening' is overgenomen door Herfte Beheer BV.

Herfte Beheer BV heeft er bewust voor gekozen op basis van ideële gronden invulling te geven aan het gebruik van de accommodatie.

Om deze reden zijn in het plangebied in Herfte plannen gemaakt voor:

- De aanleg van circa acht hectare zonnepanelen.
- Maatschappelijke bedrijvigheid in het groen.
- Een parkachtige invulling van de oude locaties van de groenvoorzieningen en kwekerij met schaapskooi.
- Een bedrijfswoning voor toezicht en veiligheid op het terrein.

1.2 Plangebied

Het plangebied is gelegen aan de oostzijde van Zwolle, ter hoogte van de splitsing van spoorlijn Zwolle - Leeuwarden/Groningen en spoorlijn Zwolle - Dalfsen. De ingang van het perceel bevindt zich aan de Herfterlaan. Het gebied is volledig in eigendom van Herfte Beheer BV.

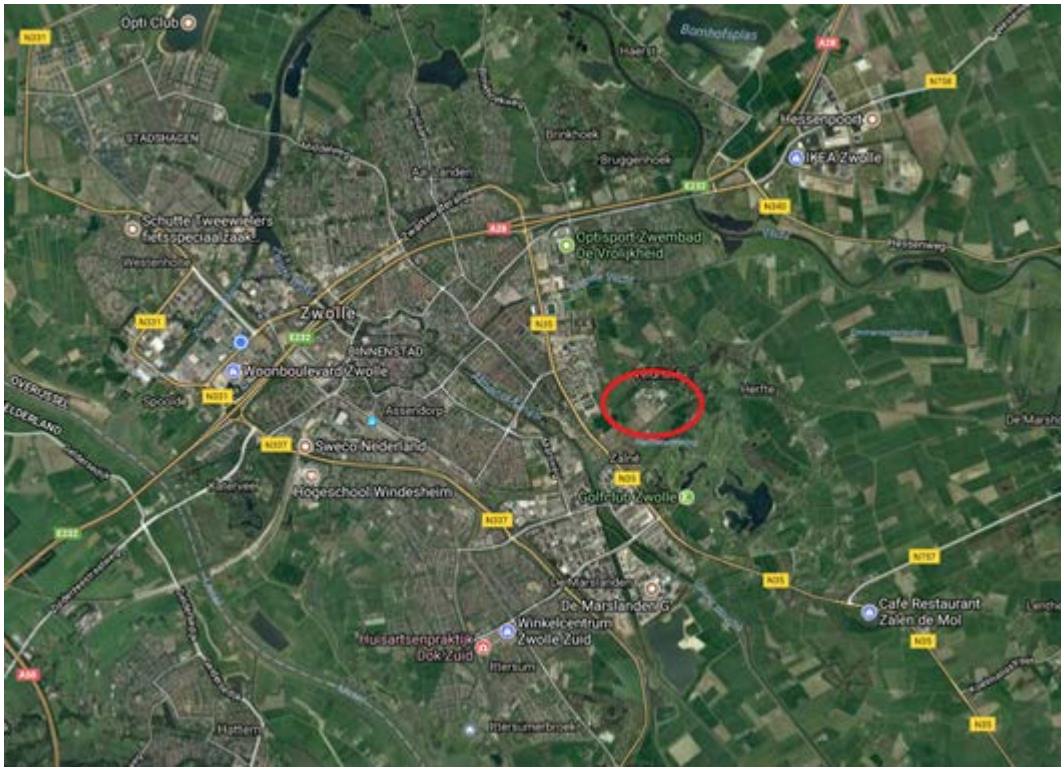

Globale ligging van het plangebied (google maps)

Plangrens plangebied (google maps)

1.3 Geldende bestemmingsplannen

Het plangebied ligt in het planologische regime van de beheersverordening Buitengebied - Herfte, Wythmen. Dit plan is op 1 juli 2013 vastgesteld door de raad van de gemeente Zwolle.

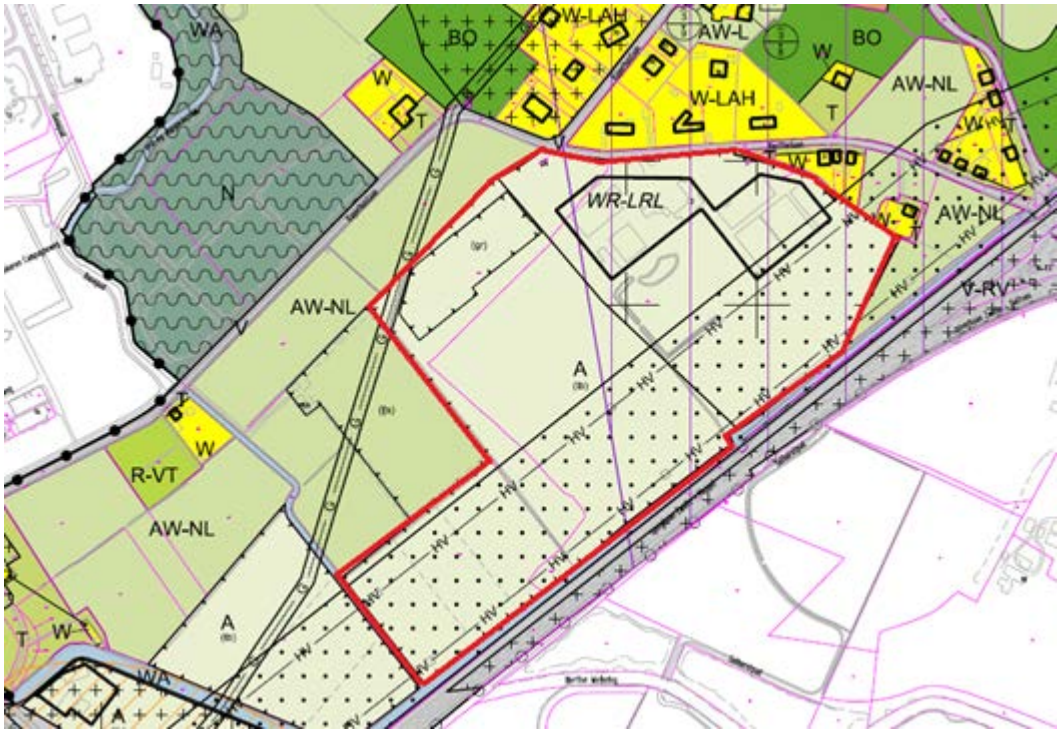

Verbeelding vigerend beheersverordening (gemeente Zwolle)

De betreffende gronden hebben in het geldende plan de bestemming 'Agrarisch' met de functieaanduiding 'tuinbouw'. Er is in de agrarische bestemming een bouwvlak voor bebouwing aangegeven.

Daarnaast telt het plan een aantal dubbelbestemmingen:

- Waarde - Landschap reliëf
- Leiding - Hoogspanningsverbinding
- Leiding - Gas

Als laatste is er een gebiedsaanduiding opgenomen voor 'Luchtvaartverkeerszone' en 'Gronddepot'.

Inmiddels is er al een stap gezet in de duurzame en sociale investering in het gebied. Via verschillende binnenplanse procedures zijn al een aantal sociaal-maatschappelijke bedrijven en opleidingsinstituten in het gebied gevestigd. Ook voor het duurzame onderdeel van het plan (de zonneweide) is al een planologische procedure doorlopen. Het daarvoor bestemde bestemmingsplan is op 3 juli 2017 vastgesteld door de gemeenteraad (Buitengebied, Herfterlaan 2 NL.IMRO.0193.BP16014-0004). Dit bestemmingsplan wordt een-op-een en ongewijzigd overgenomen in het huidige plan.

De gemeente heeft verzocht een overkoepelend bestemmingsplan voor het gehele plan op te stellen. Dit bestemmingsplan is daarvan het resultaat.

Hoofdstuk 2 Beleidskader

2.1 Inleiding

Het plan Herfte bestaat uit een aantal hoofdonderwerpen. Er is een perceel dat wordt ingezet voor duurzaamheid en een deel voor sociaal-maatschappelijke voorzieningen. Beide moeten goed worden ingepast in het landschap en dus ook op dat onderdeel passend zijn binnen de doelstelling van de verschillende overheden. Dit hoofdstuk geeft per bevoegd gezag de verschillende onderdelen in beleid weer.

2.2 Ruimtelijk beleid

2.2.1 Rijksbeleid

Structuurvisie Ruimte en Infrastructuur

Op 13 maart 2012 is de Structuurvisie Ruimte en Infrastructuur (hierna: SVIR) vastgesteld. Daarmee is het nieuwe ruimtelijke en mobiliteitsbeleid zoals uiteengezet in de SVIR van kracht geworden. De SVIR geeft de ambitie aan voor Nederland in 2040. Die ambitie is vertaald in doelen voor de middellange termijn tot 2028.

Uitgangspunt van de SVIR is decentraal wat kan, centraal wat moet. Bij het bepalen van wat centraal moet, zijn slechts 13 rijksbelangen omschreven. Een rijksverantwoordelijkheid is slechts dan aan de orde, als:

- een onderwerp nationale baten en/of lasten heeft en de doorzettingsmacht van provincies en gemeenten overstijgt, of;
- over een onderwerp internationale verplichtingen of afspraken zijn aangegaan, of;
- het een onderwerp betreft dat provincie- of landsgrensoverschrijdend is en ofwel een hoog afwentelingsrisico kent ofwel in beheer bij het Rijk is.

De visie bevat geen beleid dat direct doorwerkt naar de ruimtelijke ontwikkeling van het plangebied. Wel doet het uitspraken over de duurzaamheidsvisie van het Rijk.

Het Rijk zet namelijk in op een transitie naar een duurzame, hernieuwbare energievoorziening en het geschikt maken van de elektriciteitsinfrastructuur op de langere termijn voor meer decentrale opwekking van elektriciteit.

In de Structuurvisie wordt aangegeven dat het aandeel van duurzame energie-bronnen als wind, zon, biomassa en bodemenergie in de totale energievoorziening omhoog moet. De ambitie is dat Nederland in 2040 een robuust internationaal energienetwerk kent en dat de energietransitie ver gevorderd is.

Het is primair de taak van provincies en gemeenten om voldoende ruimte te bieden voor duurzame energievoorziening (zoals zonne-energie en biomassa). Het ruimtelijk rijksbeleid voor (duurzame) energie beperkt zich daarom enkel tot grootschalige windenergie op land en op zee, gelet op de grote invloed op de omgeving en de omvang van deze opgave. Voor andere energiefuncties is geen nationaal ruimtelijk beleid nodig, naast het faciliteren van ontwikkelingen door het aanpassen van

wet- en regelgeving en het delen en ontwikkelen van kennis.

Conclusie

Er is bij het plan geen sprake van rijksbelangen, waardoor de conclusie is dat het plan niet in strijd is met het rijksbeleid.

2.2.1.1 Ladder voor duurzame verstedelijking

Met de inwerkingtreding van het Barro heeft er ook een wijziging plaatsgevonden van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). In het Bro is opgenomen dat gemeenten en provincies verplicht zijn om in de toelichting van een ruimtelijk besluit de zogenaamde 'ladder voor duurzame verstedelijking' op te nemen, wanneer een zodanig ruimtelijk besluit een nieuwe stedelijke ontwikkeling (zie art. 1.1.1 Bro) mogelijk maakt. De Ladder voor duurzame verstedelijking is van toepassing op bestemmingsplannen, uitwerkings- en wijzigingsplannen en omgevingsvergunningen als bedoeld in artikel 2.1 lid 1 sub c in samenhang met artikel 2.12 lid 1 onder a sub 3 van de Wabo.

Een zonnepark betreft geen stedelijke functie in de zin van de ladder voor duurzame verstedelijking, zoals hiervoor genoemd. Ook de maatschappelijke functies in het gebied hoeven niet opgenomen te worden in de Ladder. De plannen zijn namelijk niet nieuw. Een groot deel van het terrein en alle bestaande gebouwen zijn immers al in gebruik als sociaal-maatschappelijke voorziening. Daarnaast is de toevoeging van een klein aantal maatschappelijk voorzieningen en één bedrijfswoning geen nieuw beslag op de ruimte. Om die mogelijk te maken worden eerst niet gebruikte, oude en vervuilde bebouwing verwijderd.

Conclusie

Het plan voldoet aan de Ladder van duurzame verstedelijking

Energieakkoord voor duurzame groei

In september 2013 sloten meer dan 40 organisaties het Energieakkoord voor duurzame groei. Eén van de doelen is het vergroten van het aandeel van hernieuwbare energieopwekking (nu ruim 4%) naar 14% in 2020. Een verdere stijging van dit aandeel naar 16% is beoogd in 2023. Om dit te bereiken, is een tiental pijlers geformuleerd. Pijler 3: gaat over het stimuleren van decentrale duurzame energie, waaronder zonne-energie. In het Energieakkoord is aangegeven dat voor deze vorm vooral belemmeringen weggehaald moeten worden.

Belemmeringen zijn onder meer (niet uitputtend) een goede ruimtelijke inpassing om belemmeringen bij vrijwaringsgebieden waar mogelijk weg te nemen, het actualiseren van bouwregelgeving aan een grotere inzet van hernieuwbare energie, het actualiseren van vergunningsprocedures gericht op snellere toepassing van innovaties en het verkorten van project doorlooptijden.

Conclusie

Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 8 hectare. De opbrengst door zonnepanelen is per hectare 2,3 TeraJoule. Totaal levert het plangebied 18,4 TJ en draagt zo positief bij aan duurzame energie. Het particulier initiatief van de realisatie van een park van 8 hectare met zonnepanelen zorgt voor een positieve bijdrage om de doelstellingen van het Rijk te behalen.

2.2.2 Provinciaal beleid

Omgevingsvisie en Omgevingsverordening provincie Overijssel

De provincie Overijssel heeft op 12 april 2017 de Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening vastgesteld. Hierin is het ruimtelijk beleid van de provincie vastgelegd. In het beleid van de provincie staan de zorg voor ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid centraal. Deze elementen zijn derhalve binnen de hele omgevingsvisie terug te vinden.

De sturingsfilosofie van de provincie is als volgt samen te vatten: als sprake is van een bepaalde ontwikkeling, dan moet eerst worden nagegaan, aan de hand van de generieke beleidsuitgangspunten die in de Omgevingsvisie zijn opgenomen, of er behoefte is aan de ontwikkeling. Indien dat zo is, moet worden nagegaan of de gekozen plek geschikt is voor het aldaar doorvoeren van de ontwikkeling.

Om antwoord te kunnen geven op die laatste vraag dient de ontwikkelingsperspectievenkaart bekeken te worden. Wanneer uit die kaart blijkt dat een ontwikkeling, zoals gepland, niet in strijd is met deze kaart, kan verder worden bezien hoe de ontwikkeling vormgegeven moet worden. Hierbij heeft de provincie gekozen voor een vierlagenbenadering, in welke benadering vier kaarten/lagen worden onderscheiden. Dit zijn de natuurlijke laag, de laag van het agrarische cultuurlandschap, de stedelijke laag en de lust- en leisurelaag. Samen met de catalogus gebiedskenmerken kan worden geconstrueerd welke kenmerken per laag van belang zijn om rekening mee te houden bij de planvorming.

Duurzaamheid en klimaatbestendigheid in de Omgevingsvisie

Leidende thema's zijn dus duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit. De provincie zet in op een betrouwbare, duurzame en betaalbare energievoorziening met beperking van uitstoot van broeikasgassen door:

- Bevorderen van energie-efficiency.
- 20% hernieuwbare energie in 2023 en 30% in 2030.
- Toepassen van nieuwe energieinfrastructuur.

Zonne-energie vindt haar toepassing vooral in combinatie met bebouwing. De provincie ziet goede innovatieve mogelijkheden voor toepassing van zonnepanelen op agrarische bestemmingen, rekening houdend met gebiedskenmerken.

Ontwikkelingsperspectief en gebiedskenmerken landschap in de Omgevingsvisie

De provincie Overijssel wil ontwikkelingen in de groene omgeving samen laten gaan met een impuls in kwaliteit. Daarom is de 'Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving' ontwikkeld. Om principes van ontwikkelingsplanologie toepasbaar te maken voor sociaaleconomische ontwikkelingen in de groene omgeving is een werkwijze ontwikkeld. De basis ligt daarbij in de principes van zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik, de ontwikkelingsperspectieven en de 'Catalogus Gebiedskenmerken' welke gekoppeld is aan de Omgevingsvisie 2017.

Uitsnede kaart ontwikkelperspectief Omgevingsvisie (provincie Overijssel)

Ontwikkelingen in de groene omgeving worden als volgt benaderd: er wordt ruimte voor sociaaleconomische ontwikkeling geboden wanneer deze ontwikkeling vanuit het principe van zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik verantwoord is en in het ontwikkelingsperspectief ter plekke past én tevens volgens de 'Catalogus Gebiedskenmerken' wordt uitgevoerd. Aan de geboden ontwikkelruimte worden dus voorwaarden verbonden om ruimtelijke kwaliteit te handhaven dan wel in voorkomende gevallen de gewenste ruimtelijke kwaliteit te kunnen realiseren. Het gaat hierbij in gevallen om een goede ruimtelijke inpassing (basisinspanning) van de ontwikkeling. Op deze manier wordt aantasting van de omgevingskwaliteit en een verlies aan ecologisch en landschappelijk kapitaal als gevolg van de nieuwe ontwikkeling voorkomen, dan wel in voldoende mate gecompenseerd. Een en ander moet nader worden onderbouwd in een toelichting.

In de Omgevingsvisie 2017 wordt verwezen naar de Catalogus Gebiedskenmerken Overijssel. Deze schrijft de ontwikkelambitie voor de verschillende 'lagen' van ontwikkeling.

Het ontwikkelperspectief dat de provincie voor deze locatie hanteert is “Wonen en werken in kleinschalig mixlandschap”.

Natuurlijke laag – dekzandvlakte

Ambitie provincie: natuurlijke verschillen tussen hoog en laag en tussen droog en nat functioneel meer sturend en beleefbaar te maken. Dit kan bijvoorbeeld door een meer natuurlijk watersysteem en door beplanting met 'natuurlijke' soorten. En door de (strekkings)richting van het landschap te benutten in gebiedsontwerpen.

Laag van het agrarisch cultuurlandschap - oude hoevenlandschap en maten en flierenlandschap

Ambitie provincie oude hoevenlandschap: het kleinschalige, afwisselende oude hoevenlandschap vanuit de verspreid liggende erven een ontwikkelingsimpuls te geven. Deze erven bieden veel ruimte voor landbouw, wonen, werken, recreatie, mits er wordt voortgebouwd aan kenmerkende structuren van het landschap: de open esjes, de routes over de erven, de erf- en landschapsbeplantingen.

Ambitie provincie maten en flierenlandschap: dit landschapstype weer herkenbaar maken, en de samenhang met de esdorpen en erven weer betekenis geven. De nog gave delen verdienen een intensief op cultuurhistorische waarden gerichte inrichting en beheer. Voor de andere delen is het aanzetten van de randen, het beleefbaar maken van het waterrijke karakter, de continuïteit van het landschap het uitgangspunt. Nieuwe dragers als biomassateelt, (es)dorpsontwikkeling in de nabijheid, water(voorraad)berging, particulier natuurbeheer zijn voor dit landschap aan de orde.

Stedelijke laag - geen belang

Voor stedelijke ontwikkeling is geen laag gedefinieerd voor het gebied Herfte.

Laag van de beleving – IJssellinie inundatieveld

Ambitie provincie: voor de laag van de beleving is geen specifiek doel gesteld voor het gebied in Herfte. Wel heeft de provincie natuurlijk de wens om gebied aantrekkelijk, mooi en educatief beleefbaar te maken.

De Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving wordt toegepast als er naast de basisinspanning aanvullende kwaliteitsprestaties nodig zouden kunnen zijn. Daarvoor gelden in de basis de volgende categorieën.

1. voor ontwikkelingen die primair gericht zijn op verbetering van de ruimtelijke kwaliteit, zoalsRood-voor-groen op bestaande landgoederen, Nieuwe landgoederen, Knooperven en Rood-voor-rood
2. voor nieuwvestiging of grootschalige uitbreiding van verblijfsrecreatie, agrarische en niet-agrarische bedrijven;
3. voor nieuwe woningen, nieuwe functies op vrijkomende agrarische bedrijven en voor intensieve agrarische teelten zoals boomkwekerij en ondersteunend glas.

In het geval van het plan Herfte draait het om het derde punt. Een deels vrijkomende agrarische bestemming zetten we in voor duurzaamheid en sociaal-maatschappelijke ontwikkeling.

Zonnevelden binnen de Handreiking Kwaliteitsimpuls Zonnevelden

Voor zonnevelden heeft de provincie Overijssel een separaat instrument binnen de Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving. In de Omgevingsverordening Overijssel is in artikel 2.1.8 lid 2 vastgelegd dat het verlies aan landschappelijke en ecologische waarden gecompenseerd moet worden voor zonnevelden. Hiervoor moet allereerst de basisinspanning gerealiseerd worden en vervolgens meerwaarde worden gemaakt. Voor zonnevelden heeft de provincie Overijssel een apart ontwikkelkader binnen KGO ontwikkelt, de Handreiking Kwaliteitsimpuls Zonnevelden uit 2017. De provincie Overijssel biedt namelijk ruimte voor de aanleg van zonnepanelen. Ook buiten de steden en dorpen, in de Groene Omgeving. Voor alle nieuwe en grootschalige ontwikkelingen in de Groene Omgeving geldt dat een goede ruimtelijke inpassing verplicht is. Naast deze zogenaamde basisinspanning kan het zijn dat er aanvullende kwaliteitsprestaties nodig zijn. Dit geldt ook voor de aanleg van zonnepanelen in de Groene Omgeving.

Sociale kwaliteit in de Omgevingsvisie

De provincie gaat in haar algemeen beleid niet specifiek in op maatschappelijke investering. Veel meer gaat het over de sociale impact en ondersteuning. Toch zit daar wel een lijn in: de rode draad sociale kwaliteit gaat over het welzijn of 'goed voelen' van de mens. Daarbij spelen zaken als gezondheid en vitaliteit een belangrijke rol, maar ook arbeidsparticipatie (mede in relatie tot onderwijs), sociale uitsluiting en armoede. In de Omgevingsvisie beperkt de provincie Overijssel

zich tot het welzijn van de mens in relatie tot de fysieke leefomgeving. Er worden vier categorieën onderscheiden van menselijke behoeften die samenhangen met de inrichting of vormgeving van de leefomgeving:

- De behoefte aan geborgenheid, privacy, beschutting en veiligheid. Deze behoefte hangt onder meer samen met maat en schaal van de omgeving.
- De behoefte aan contact en communicatie. Deze behoefte hangt samen met de wijze waarop de omgeving wordt (samenvoegen)
- ingericht, met de ontsluiting van de omgeving, de bereikbaarheid en toegankelijkheid van voorzieningen en
- medemensen.
- De behoefte aan (nieuwe) informatie, zintuiglijke prikkels, variatie en verrassing. Deze behoefte hangt onder meer samen met de diversiteit of complexiteit van de omgeving.
- De behoefte aan duidelijkheid, ordening, inzicht en herkenning. Deze behoefte hangt onder meer samen met de structuur, eigenheid en identiteit van de omgeving.

Onder de rode draad ruimtelijke kwaliteit is een belangrijk deel van deze vier categorieën terug te vinden. Dit is ook niet verwonderlijk, ruimtelijke kwaliteit is al eerder gedefinieerd als: datgene wat ruimte geschikt maakt en houdt voor wat voor mens, plant en dier belangrijk is.

Maar, sociale kwaliteit is meer dan dat. Sociale kwaliteit gaat ook over leefbaarheid in bredere zin, over binding met de buurt en betrokkenheid bij de eigen leefomgeving.

Nieuwe Energie Overijssel (NEO)

Nieuwe Energie wordt in Overijssel opgewekt uit zon, wind, biomassa en bodem. In 2023 wil de provincie 20% Nieuwe Energie beschikbaar hebben voor gebruik thuis en in bedrijven. Het opwekken, transporteren, besparen en slim gebruiken van groengas, biogas, duurzame elektra en warmte staan centraal in het programma Nieuwe Energie Overijssel (NEO).

Het totale energiegebruik in Overijssel is ruim 100 PetaJoule(PJ) per jaar.

Doel besparing voor 2023:

- 3,8 PJ energiebesparing in woningen
- 1,3 PJ energiebesparing in bedrijven

Doel opwekking nieuwe energie voor 2023:

- 9,3 PJ bio-energie
- 1,1 PJ windenergie
- 0,8 PJ zonne-energie
- 1,0 PJ bodemenergie

De provincie wil deze doelstelling behalen door:

- Energiepioniers een podium bieden.
- Lokale energie-initiatieven van inwoners stimuleren.
- Energiemaatregelen bij ondernemingen aanjagen.
- Kennisverspreiding tussen branches, industrie en kennisinstellingen bevorderen.
- Energieneutraal Renoveren bevorderen.
- Stimuleren van proeftuinen voor energieopslag, slimme netten en zonnevelden.
- Verduurzaming en uitbreiding van warmtenetten en aardwarmteprojecten.
- Ontwikkeling en toepassing van innovatieve technieken stimuleren.

Overijssel werkt

De ontwikkelingen in de samenleving - onder andere op demografisch, economisch en technologisch terrein - stelt de provincie voor uitdagingen. De provincie wil anticiperen op deze veranderingen om de kwaliteiten die bijdragen aan het wonen, werken, ondernemen, sporten en recreëren in Overijssel te borgen.

Dit kan én wil de provincie niet alleen. Onder het motto "Overijssel Werkt!" is het de ambitie om, gezamenlijk met partijen in de Staten en partners - bedrijfsleven, kennisinstellingen, medeoverheden, maatschappelijke organisaties en inwoners - aan de slag te gaan. Dit doet de provincie vanuit een open en uitnodigende houding, wetende dat een bundeling van krachten tot het beste resultaat voor de Overijsselse samenleving zal leiden en vanuit het besef dat we elkaar nodig hebben om de gewenste vooruitgang te boeken.

In het coalitieakkoord 2015 - 2019 zijn afspraken gemaakt over een aantal belangrijke zaken, zoals energie en duurzaamheid.

De provincie vindt de energietransitie van groot belang om een groene groei van de economie mogelijk te maken. Duurzame opwekking, besparing en hergebruik gaan namelijk hand in hand met nieuwe economische kansen. Dit leidt tot werkgelegenheid, goedkoper wonen, efficiënter ondernemen en een gezonde leefomgeving. De provincie combineert de gewenste energietransitie met het stimuleren van werkgelegenheid.

De provincie blijft zich inzetten op de ambitie om het aandeel hernieuwbare energie in Overijssel naar 20% te laten groeien. De looptijd voor het realiseren van deze ambitie is verlengd naar het jaar 2023. Hierdoor kan de provincie binnen de huidige beschikbare budgetten beter inspelen op initiatieven van burgers, organisaties en bedrijven in Overijssel die een belangrijke bijdrage willen leveren aan het realiseren van deze doelstelling van de provincie.

Opwekking zonne-energie in Overijssel 2016-2023

De provincie wil zich blijven inzetten om het aandeel hernieuwbare energie in Overijssel naar 20% te laten groeien in 2023. Om in 2023 20% hernieuwbare energie op te wekken, is 3 à 4 petajoule (PJ) hernieuwbare elektriciteit nodig. Hiervan zal 2 à 3 PJ hernieuwbare elektriciteit worden opgewekt uit zonne-energie. Op basis van internationale groeicijfers, is de inschatting dat in 2023 1,6 PJ elektriciteit met zonne-energie kan worden opgewekt. Deels op daken de deels op de grond. Om de doelstelling te halen, stimuleert de provincie Overijssel zonnepanelen op daken en heeft de provincie nieuw beleid gemaakt voor grondopstellingen.

Om de doelstelling te halen gaat men uit van:

- 350 hectare zonnepanelen op daken.
- 300 tot 600 hectare zonnepanelen op de grond.

Conclusie

Het plan is op alle fronten in overeenstemming met het provinciaal beleid.

2.2.3 Gemeentelijk beleid

Structuurplan Zwolle 2020

Het structuurplan dat op 16 juni 2008 door de raad is vastgesteld geeft de gemeentelijke visie op de gewenste sociale, economische en ruimtelijke structuur in 2020 weer. Het Structuurplan verwoordt niet alleen een kwantitatieve opgave, maar heel nadrukkelijk ook een kwalitatieve opgave. De visie wordt uiteengerafeld in programma's voor de verschillende beleidsterreinen. De globale visies op de toekomstige sociale, economische en ruimtelijke structuur zijn uitgewerkt tot

de kern van het structuurplan: de plankaart met een beschrijving in hoofdlijnen van de meest gewenste ontwikkelingen voor de komende vijftien jaar. De plankaart geeft zo een integraal beeld van de beoogde functies van stad en ommeland tot 2020.

Uitsnede structuurplan (gemeente Zwolle)

Duurzaamheid in het structuurplan

In het structuurplan wordt behalve de opmerking dat de gemeente de CO_2 uitstoot wil terugdringen niet ingegaan op duurzaamheid. De ontwikkeling van een park met zonnepanelen in het kader van duurzaamheid had anno 2008 (Structuurplan) nog geen prioriteit. Anno 2017, wil de gemeente 20% van de gebruikte energie duurzaam opwekken.

Sociaal-maatschappelijk beleid in het structuurplan

Zwolle is een sociaal evenwichtig opgebouwde stad. Dat blijkt bijvoorbeeld uit de leeftijds- en inkomensopbouw van de inwoners. Bovendien is de sociale samenhang in Zwolle groot; de meeste buurten in Zwolle zijn vitaal en aantrekkelijk en de Zwollenaar is graag bereid om zich in te zetten als vrijwilliger. Het voorzieningenaanbod in Zwolle is compleet en van een hoog niveau. Zwolle streeft ernaar om deze positieve kenmerken voor de toekomst te behouden en te versterken. Ook in 2020 wil Zwolle een evenwichtige stad zijn met een grote sociale samenhang en een plek zijn waar verschillende groepen en leefstijlen zich thuis voelen: jongeren en ouderen, autochtonen en allochtonen, alleenstaanden en gezinnen, studenten et cetera.

Voorzieningen op het gebied van cultuur, zorg, onderwijs, sport en winkels zijn het sociale cement van de stad en wijken. De kern van het sociaal beleid in Zwolle is: iedereen doet mee. Daarom werkt Zwolle aan het behouden van het huidige leefklimaat in de stad en worden (sociale) basisvoorzieningen gerealiseerd. Behalve het gunstige leefklimaat in de stad, wil Zwolle ook haar positie als centrumgemeente met een (boven) regionaal verzorgingsgebied behouden en versterken. Dat vraagt om een impuls in stedelijke en regionale voorzieningen op het gebied van onderwijs, zorg en cultuur.

Een belangrijke ontwikkeling waar Zwolle rekening mee moet houden is de nieuwe Wet Maatschappelijke Ondersteuning. Deze geeft gemeenten meer verantwoordelijkheden en de regie over sociale opvang, zorg en begeleiding. Hierdoor wordt samenwerking op lokaal, maar ook op regionaal niveau steeds belangrijker.

Zwolle streeft naar levensloopbestendige wijken met een goede dekking en spreiding van het

voorzieningenaanbod.

Landschappelijke ontwikkeling in het structuurplan

De visie voor het plangebied is volgens het structuurplan 'wooncluster met landschapsbouw' en 'gemengd landelijk gebied'. Het Gemengd landelijk gebied heeft een onmisbare rol als aantrekkelijk recreatiegebied voor stadsbewoners. In het Gemengd landelijk gebied staat de landbouwfunctie nogal onder druk. De schaal van de bedrijven is meestal te klein om het hoofd boven water te kunnen houden. Voor dit deel van het buitengebied wordt gezocht naar andere passende functies zodat het waardevolle cultuurlandschap behouden blijft. Het doel is om de natuurgebieden te versterken en het landschap aantrekkelijker te maken.

Deze delen hebben een onmisbare functie voor de stadsbewoners. Landschapsvizieren worden verder geconsolideerd of ontwikkeld op plekken, waar stedelijk gebied op een bijzondere wijze uitmondt in drie groene buurtschappen: tussen de stad en de IJssel, tussen de stad en het Zwarte Water en de Vecht, en in het gebied Herfte-Wijthmen.

Stichting Milieuraad Zwolle

Om te bekijken wat de gevolgen zijn voor het grondgebruik als alle energie duurzaam wordt opgewekt, is voor de verschillende energievormen berekenend hoeveel grondoppervlak er nodig is om dat te produceren.

De energie die in Zwolle gebruikt wordt is berekend met de gegevens van het CBS voor het energiegebruik in Nederland in het jaar 2011. In Zwolle woont 0,73% van de Nederlandse bevolking en omdat het energie gebruik veroorzaakt wordt door menselijke activiteiten heeft de gemeente Zwolle de keus gemaakt om 0,73% van het energie gebruikt in Nederland toe te rekenen aan Zwolle.

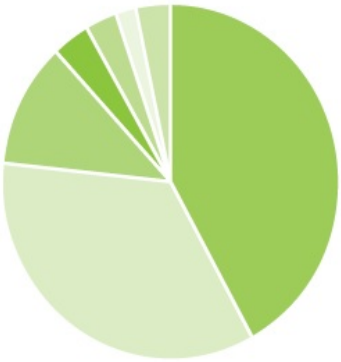

Het Jaarlijks energiegebruik in Zwolle omgerekend naar inzichtelijke eenheden*

Totaal aardoliegrondstoffen en producten	8100 TJ	= 184 miljoen kg
Aardgas	6700 TJ	= 213 miljoen m^3
Elektriciteit	2200 TJ	= 622 miljoen kWh
Steenkool en steenkoolproducten	650 TJ	= 20 miljoen kg
Hernieuwbare energie	580 TJ	= 162 miljoen kWh
Afval en andere energiedragers	380 TJ	= 106 miljoen kWh
Afval- en aardwarmte**	620 TJ	
Totaal	***19300 TJ***	

* *De eenheden zijn berekend uit het landelijk gemiddelde. Op sommige deelgebieden zoals steenkool wijkt Zwolle af.*

** *Dit is de inzet van afvalwarmte dat anders verloren gaat en dus niet meegeteld wordt, en de aardwarmte.*

Jaarlijks energiegebruik in Zwolle (milieuraad Zwolle)

Uit onderzoek blijkt dat met inzet van moderne technieken het technisch mogelijk is om op het gemeentelijke grondgebied alle energie duurzaam te produceren voor Zwolle. Daarbij is alvast geanticipeerd op de verwachte technische ontwikkelingen.

Agenda Duurzaamheid Zwolle

In mei 2015 is de Agenda Duurzaamheid Zwolle opgesteld. Voor de Agenda Duurzaamheid is in het bijzonder de agenda voor een toekomstbestendige stad belangrijk: het college richt zich op de lange termijn, toekomstbestendig. Dan gaat het niet alleen om energie en milieu, maar ook over duurzame ruimtelijke ontwikkeling en beheer, bedrijvigheid, participatie en sociale cohesie en financieel rentmeesterschap. Deze brede benadering blijkt uit de waardering voor kleinschalige duurzame projecten in buurten en wijken met effect op het milieu én op woonlastenvermindering, werkgelegenheid en onderlinge verbondenheid. De uiteindelijke ambitie is dat Zwolle steeds meer zelf in haar behoeften kan voorzien.

Om te bewerkstelligen dat mensen, instellingen en bedrijven toekomstbestendige beslissingen (gaan) nemen zijn voor Zwolle de volgende opgaven essentieel:

- Meer mensen zijn zich bewust van duurzaamheid.
- Maak het praktisch.
- De overheid kiest zorgvuldig haar rol.

Waar het eerste aandachtsveld zich vooral richt op het individuele bewustzijn, breidt het tweede aandachtsveld uit naar het collectiviteitsniveau: hoe verhouden we ons tot elkaar en hoe draagt dat bij aan een duurzame ontwikkeling van Zwolle?

Doelen in 2020 zijn o.a. het realiseren tien zonPV-(privé)projecten, ten opzichte van 1990 een reductie van 20% van de uitstoot van CO_2 bereiken en 20% van de gebruikte energie duurzaam opwekken.

Conclusie

Het plan is in overeenstemming met het gemeentelijke structuurplan en de rest van het gemeentelijk beleid op het gebied van duurzaamheid, sociale-maatschappelijke ontwikkeling en landschapsontwikkeling en -inpassing.

2.3 Archeologisch en cultuurhistorisch beleid

Archeologisch beleid

Het archeologisch beleid is gebaseerd op de Wet op de archeologische monumentenzorg. Deze wet is per 1 september 2007 in werking getreden. Deze wet voorzag in een nieuwe regeling voor de archeologie in de Monumentenwet 1988.

Als uitwerking van deze wet heeft de gemeenteraad op 18 augustus 2008 besloten het archeologiebeleid gemeente Zwolle vast te stellen. Het beleid is uitgewerkt aan de hand van een viertal kernbegrippen: kenbaarheid, verankering, betaling en kwaliteit. Centraal thema daarbij is dat de archeologische waarden waar nodig worden beschermd, zonder dat er meer maatschappelijke lasten in het leven worden geroepen dan noodzakelijk zijn. Het archeologiebeleid Zwolle bevat onder andere de Archeologische Waarderingskaart Zwolle (welke gebieden hebben een hoge archeologische waarde), kaders wanneer en hoe archeologisch waardevolle gebieden in het bestemmingsplan worden bestemd met een dubbelbestemming en de Lokale Onderzoeksagenda Archeologie Zwolle (archeologische onderzoeksthema's).

Cultuurhistorisch beleid

Het Zwolse beleid zoals verwoord in de vastgestelde beleidsnota voor het Zwolse monumenten- en archeologiebeleid (Dynamiek van Oud & Nieuw, 2000) is gericht op de instandhouding van historisch waardevolle objecten, complexen, openbare ruimte en stedenbouwkundige en landschappelijke structuren.

Op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht is het verboden zonder omgevingsvergunning een project uit te voeren voor zover dat geheel of gedeeltelijk bestaat uit: het

slopen, verstoren, verplaatsen of in enig opzicht wijzigen van een rijksmonument of het herstellen, gebruiken of laten gebruiken van een rijksmonument op een wijze waardoor het wordt ontsierd of in gevaar gebracht..

Op grond van de Erfgoedverordening Zwolle 2010 is het verboden zonder of in afwijking van een vergunning een beschermd (rijks- of gemeentelijk) monument af te breken, te verstoren, te verplaatsen of in enig opzicht te wijzigingen. Ook is het verboden een beschermd monument te herstellen, te gebruiken of te laten gebruiken op een wijze, waardoor het wordt ontsierd of in gevaar gebracht.

Op 1 juli 2015 is artikel 3.1.6, vijfde lid, onderdeel a, van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) gewijzigd. Daarmee dienen cultuurhistorische waarden uitdrukkelijk te worden meegewogen bij het vaststellen van bestemmingsplannen. Dit betekent dat gemeenten een analyse moeten verrichten van de cultuurhistorische waarden in een bestemmingsplangebied en daar conclusies aan verbinden die in een bestemmingsplan verankerd worden. De gemeente Zwolle heeft als onderdeel van de hele inventarisatie van haar grondgebied voor dit plangebied inventarisaties van cultuurhistorische waarden laten uitvoeren. Binnen het bestemmingsplan wordt rekening gehouden met de geïnventariseerde cultuurhistorische waarden door een beschermende regeling voor cultuurhistorisch waardevolle objecten op te nemen. Daarnaast houdt het bestemmingsplan er rekening mee dat de directe omgeving van monumenten niet onevenredig wordt verstoord.

Op grond van de Monumentenwet 1988 en de Erfgoedverordening Zwolle 2010 is het verboden zonder of in afwijking van een vergunning een beschermd (rijks- of gemeentelijk) monument af te breken, te verstoren, te verplaatsen of in enig opzicht te wijzigingen. Ook is het verboden een beschermd monument te herstellen, te gebruiken of te laten gebruiken op een wijze, waardoor het wordt ontsierd of in gevaar gebracht.

Conclusie

Het plan is in overeenstemming met het archeologisch en cultuurhistorisch beleid.

2.4 Verkeersbeleid

Mobiliteitsvisie

Het op dit moment vigerende Zwolse mobiliteitsbeleid vloeit voort uit het rijks – en provinciaal beleid en is verwoord in de Mobiliteitsvisie. De Mobiliteitsvisie is door de gemeenteraad vastgesteld op 2 februari 2009. In 2013 is de Mobiliteitsvisie herijkt en geconcretiseerd in het Actieprogramma Mobiliteit 2014-2017.

In de Mobiliteitsvisie en het Actieprogramma Mobiliteit komen naar voren dat de verdere groei van de mobiliteit niet opgevangen kan worden door de mobiliteitsvraag te faciliteren met nieuwe infrastructuur. Zwolle heeft een gunstige positie qua ontwikkeling. In de na te streven doelen op het gebied van duurzaamheid, milieu, bereikbaarheid, economische groei, leefbaarheid en dergelijke is het daarom noodzakelijk om prioriteiten te stellen. Zwolle wil de kwaliteiten als bereikbare en gezonde stad vasthouden door, naast de noodzakelijke uitbreiding van de infrastructuur, de samenleving te mobiliseren om de groeiende vraag naar mobiliteit om te buigen in een duurzame richting.

De meeste wegen in het buitengebied waaronder ook de Kuyerhuislaan en de Herfterlaan zijn aangewezen als erftoegangswegen met een snelheidsregiem van 60 km/uur. Het verbeteren van de verkeersveiligheid op deze erftoegangswegen vraagt regelmatig aandacht.

Langs de spoorzijde van dit plangebied ligt het tracé van de toekomstige regionale hoofdfietsroute van Zwolle-Zuid/-station naar Hessenpoort/Dalfsen/Nieuwleusen.

Op 20 september 2016 heeft het college van burgemeester en wethouders de Regeling Parkeernormen 2016 vastgesteld. De Regeling is op 28 september 2016 gepubliceerd en op 29 september 2016 in werking getreden. De Regeling Parkeernormen 2016 is het kader voor het bepalen van de parkeeropgave bij fysieke ontwikkelingen op alle niveaus. Het is een leidraad voor

het beoordelen van de parkeeropgave van stedenbouwkundige visies & plannen voor (her-)ontwikkeling van de fysieke leefomgeving en is ook het kader dat invulling geeft aan het begrip “voldoende parkeer- of stallingsruimte dan wel laad- of losruimte in bestaande en op ontwikkeling gerichte nieuwe bestemmingsplannen. En tenslotte is dit ook het beoordelingskader voor het verlenen van een omgevingsvergunning voor het bouwen en- of gebruik. De parkeeropgave wordt in al deze gevallen op basis van deze Regeling bepaald.

Conclusie

Het plan is in overeenstemming met het verkeersbeleid.

2.5 Groenbeleid

Groenbeleidsplan en Structuurplan 2020

Het Groenbeleidsplan, vastgesteld door de gemeenteraad op 30 maart 1998, geeft aan dat de hoofdgroenstructuur stevig genoeg moet zijn om duurzaam in stand te worden gehouden. Het groen zal meerdere functies vervullen, zal natuurwaarden in zich bergen en duidelijk herkenbaar zijn in de stad. Het netwerk van groene dragers in het Structuurplan 2020 is grotendeels afgeleid van het Groenbeleidsplan en aangevuld met nieuw structuurgroen dat voor de periode tot 2020 op het programma staat. Buurtgroen staat niet zelfstandig op de plankaart van het Structuurplan. Wel vormt het een onlosmakelijk onderdeel van de ruimtelijke opzet en inrichting van woon- en werkmilieus.

Bomenverordening

Voor de bomen geldt de in 2013 vastgestelde Bomenverordening.

Voor het vellen van een boom binnen de op de Groene Kaart weergegeven groenstructuren (Hoofdgroenstructuur, Wijkgroenstructuur, Groenvoorzienend boomgebied en Hoogstedelijk boomgebied), zoals die staan aangegeven op de Groene Kaart, is een (kap)omgevingsvergunning nodig voor bomen met een omtrek groter dan 30 cm, die staat op een perceel van 400 m² en groter. Onder vellen valt ook het rooien, het verplanten en het verrichten van handelingen die de dood, ernstige beschadiging of ontsiering van een houtopstand als gevolg kunnen hebben.

Bomen die, vanwege ouderdom, omvang, soort of andere redenen bijzonder zijn, staan op de Groene Kaart aangegeven als bijzondere boom. Voor deze bomen geldt dat ze in principe niet gekapt mogen worden, tenzij daarvoor een uitzonderlijke reden is. Dit verbod geldt voor alle bijzondere bomen, ongeacht de locatie op de Groene Kaart, de stamomvang van de boom en de perceelsgrootte van het perceel waarop de bijzondere boom staat. Het basisprincipe is dat bij kap van bomen herplant plaats vindt; voor iedere gekapte boom een nieuwe boom. Wanneer er geen mogelijkheden zijn voor (voldoende) herplant, moet financiële compensatie plaatsvinden.

Conclusie

Het plan is in overeenstemming met het groenbeleid.

2.6 Waterbeleid

Europees en nationaal beleid

Duurzaam, schoon oppervlaktewater en bescherming van het drinkwater voor de toekomst. Dat zijn, heel in het kort, de belangrijkste doelstellingen van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) en het Waterbeheer 21e eeuw (WB21), die voortaan samengaan via het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW).

Europese Kaderrichtlijn Water

De Kaderrichtlijn Water moet ervoor zorgen dat de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater op orde komt. Oppervlaktewater moet voldoen aan normen voor bepaalde chemische stoffen (waaronder de zogeheten prioritaire (gevaarlijke) stoffen). Worden die normen gehaald, dan spreken we van “een goede chemische toestand”. Daarnaast moet het oppervlaktewater goed zijn voor een gevarieerde planten- en dierenwereld. Is dat het geval, dan heet dat “een goede ecologische toestand”. Hieronder valt ook een groot aantal andere chemische stoffen dan de hierboven al genoemde prioritaire (gevaarlijke) stoffen.

Voor het grondwater gelden aparte normen voor chemische stoffen. Daarnaast moet de grondwatervoorraad stabiel zijn en mogen bijvoorbeeld natuurgebieden niet verdrogen door een te lage grondwaterstand (goede kwantitatieve toestand).

In de geldende Europese richtlijnen en de EU richtlijn Prioritaire Stoffen staat precies omschreven wat een goede chemische toestand voor oppervlaktewater is. De ecologische doelstellingen stellen de lidstaten onderling vast in zogeheten (internationale) stroomgebiedbeheersplannen. Voor verschillende typen wateren gelden verschillende ecologische doelstellingen. In een plas leven bijvoorbeeld andere planten- en dierensoorten dan in kustwater. Daarom verschillen de ecologische doelen per watertype. De chemische normen zijn bij ieder water ongeveer hetzelfde, met uitzondering van de nutriënten. Daarvoor geldt weer wel een benadering die per watertype kan verschillen.

Van 2010 tot 2015 is de eerste tranche uitgevoerd. De tweede tranche maatregelen loopt van 2016 tot 2021.

Waterwet

De Waterwet stelt integraal waterbeheer op basis van de watersysteembenadering centraal. Er wordt uitgegaan van het geheel van relaties tussen waterkwaliteit, waterkwantiteit, oppervlaktewater, grondwater, watergebruikers en grondgebruikers. Hierbij wordt het kader geschept voor het Nederlandse waterbeheer in de komende decennia. Per 1 januari 2017 is de Waterwet gewijzigd. De beoordeling van de veiligheid van primaire waterkeringen wordt nu gebaseerd op de overstromingskans. In 2050 moeten de waterkeringen voldoen aan de normen die per 1 januari 2017 van kracht zijn.

Waterbeheer 21e eeuw

De commissie Waterbeheer 21e eeuw (WB21) is gevraag advies uit te brengen over de waterhuishoudkundige inrichting van Nederland, rekening houdend met ontwikkelingen zoals klimaatverandering, bodemdaling en zeespiegelstijging. Deze ontwikkelingen stellen strengere eisen aan het waterbeheer. In WB21 wordt uitgegaan van twee principes (tritsen) voor duurzaam waterkwantiteit- en waterkwaliteitsbeheer:

Vasthouden, bergen en vertraagt afvoeren;

Schoonhouden, scheiden en zuiveren.

Bij “vasthouden, bergen, afvoeren” wordt regenwater zoveel als mogelijk bovenstrooms vastgehouden in de bodem en het oppervlaktewater. Wanneer toch een wateroverschot ontstaat, wordt het water eerst tijdelijk geborgen in bergingsgebieden en dan pas afgevoerd. Bij “schoonhouden, scheiden en zuiveren” gaat het om een voorkeurvolgorde, waarbij de voorkeur

uitgaat naar het voorkomen van verontreiniging (schoonhouden). Als toch verontreiniging ontstaat, moeten schoon- en vuilwater zoveel mogelijk worden gescheiden. Ten slotte wordt het verontreinigde water zo goed mogelijk gezuiverd.

Deltawet

Het doel van de Deltawet, aangenomen op 28 juni 2011, is ons land nu en in de toekomst beschermen tegen hoogwater en de zoetwatervoorziening op orde houden.

De afgelopen eeuw is de zeespiegel gestegen, de bodem gedaald en het is warmer geworden. Dat zet door, blijkt uit de cijfers van het KNMI. Hevigere weersomstandigheden, zoals meer regen en periodes van droogte, zijn zaken om rekening mee te houden. Het Deltaprogramma is er om de huidige veiligheid op orde te krijgen en ervoor te zorgen dat ons land is voorbereid op de toekomst. En om daarbij de juiste maatregelen te nemen voor een veilig en aantrekkelijk Nederland met voldoende zoetwater. In het Deltaprogramma werken het Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen samen met maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven en kennisinstituten. Dit gebeurt onder regie van de Deltacommissaris.

Naast de lopende programma's, zoals Ruimte voor de Rivier, Maaswerken, Zwakke Schakels Kust en het nieuwe Hoogwaterbeschermingsprogramma, staan in het Deltaprogramma vijf deltabeslissingen centraal. Deze beslissingen gaan over de normen van onze belangrijkste dijken en andere waterkeringen en de strategieën voor onze waterveiligheid, over de beschikbaarheid en verdeling van zoetwater, over het IJsselmeerpeil, over de manier waarop gebieden veilig kunnen blijven zonder aan economische waarde in te boeten en over hoe bij het bouwen van buurten en wijken rekening kan worden gehouden met water. In 2014 zijn de deltabeslissingen in de Tweede Kamer besproken.

Provinciaal beleid

Provincie Overijssel heeft haar ruimtelijk beleid vastgelegd in een Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening. Deze zijn op 12 april 2017 vastgesteld. De 'Omgevingsvisie Overijssel 2017. Beken kleur' heeft tevens de status van Regionaal Waterplan onder de Waterwet en het Milieubeleidsplan onder de Wet milieubeheer.

Waterschapsbeleid

Het algemene beleid van waterschap Drents Overijsselse Delta is verwoord in het Waterbeheerplan 2016-2021, de beleidsnota Leven met Water in Stedelijk Gebied, de Strategische Nota Rioleringsbeleid 2007, Visie Beheer en Onderhoud 2050 en het Beleidskader Recreatief Medegebruik. Het beleid van het waterschap sluit nauw aan bij de uitgangspunten van WB21. In 2013 is de beleidsnota "Water raakt!" door het Algemeen Bestuur vastgesteld. Deze nota beschrijft de voor het waterschap gewenste situatie in bestaand en nieuw stedelijk gebied. Om deze situatie te bereiken heeft het waterschap in 2015 het beheer en onderhoud van veel wateren overgenomen van de gemeente Zwolle. Op watergangen van waterschap Drents Overijsselse Delta is de keur van toepassing. In de keur is aangegeven wat wel en niet mag bij watergangen, waterkeringen en kernzones. Bijvoorbeeld regels voor bouwwerken op of langs watergangen. De genoemde beleidsdocumenten liggen ter inzage op het hoofdkantoor van waterschap Drents Overijsselse Delta. Ook zijn deze te raadplegen op de website: www.wdodelta.nl.

Gemeentelijk beleid

Gemeente Zwolle heeft in de Wateragenda (2015) uitgangspunten vastgelegd om vorm te geven

aan de opgaven rondom water en (aanpassen aan het) klimaat. Gemeente Zwolle heeft haar beleid ten aanzien van hemelwaterinfiltratie vastgelegd in de gemeentelijke bouwverordening. Verder zijn in het Gemeentelijk Rioleringsplan 2016-2020 ontwerprichtlijnen en beleidskeuzes beschreven waaraan voldaan moet worden.

Conclusie

Het plan is in overeenstemming met het waterbeleid.

2.7 Volkshuisvestingsbeleid

Woonvisie Zwolle "Ruimte voor wonen 2017 - 2027"

In mei 2017 is de Woonvisie Zwolle "Ruimte voor wonen 2017 - 2027" vastgesteld.

Zwolle groeit. Dat komt onder meer doordat Zwolle een jonge stad is met een sterke geboortegroei. Daarnaast komen mensen heel gericht naar Zwolle, omdat het goed wonen, werken en leven is in Zwolle. Vanuit deze groei wil Zwolle haar sterke regiofunctie behouden en zich als centrumstad verder ontwikkelen. Dat betekent goed nadenken over de plek, de woonvorm en de doelgroep en ons bewust zijn van leefomgeving en woonmilieu. Ruimte voor Wonen betekent bij het maken van keuzes voor woonmilieus rekening houden met het water dat Zwolle omringt en vormt; onze waardevolle blauw/groenstructuur die we als aantrekkelijke woonomgeving beter kunnen benutten. Het betekent ook ruimte geven aan (particuliere) initiatieven die zorgen voor variatie in nieuwe, duurzame woonconcepten. Bijvoorbeeld met (collectief) particuliere vormen van zelfbouw, CPO, duurzame (energie)initiatieven of nieuwe woonzorgconcepten die langer zelfstandig wonen mogelijk maken. Vernieuwing kan ook door transformatie van kantoren of ander vastgoed, waarbij functiemenging (wonen, werken, recreëren) en diversiteit in woontypen gewenst zijn. Daarbij zijn natuurlijke wijkvernieuwing en toekomstbestendige wijken met goede voorzieningen belangrijke uitgangspunten.

Conclusie

Het plan is in overeenstemming met het volkshuisvestingsbeleid.

2.8 Recreatiebeleid

Recreatievisie

In de Recreatievisie 2004 wordt het belang van goede recreatieve mogelijkheden in en om de stad benadrukt. Het aantrekkelijke en afwisselende buitengebied van Zwolle biedt veel mogelijkheden voor uiteenlopende vormen van recreatie en toerisme. In de Visie wordt gesteld dat deze mogelijkheden moeten worden versterkt, uitgebreid en gedifferentieerd. De voorzieningen zullen voortdurend afgestemd moeten worden op de veranderende behoeften en wensen van de recreant en toerist. Voorts wordt geconstateerd dat het recreatieve routenetwerk in en om de stad verder geoptimaliseerd kan worden.

Als algemeen geldende ambitie kan gesteld worden dat de gemeente Zwolle ernaar streeft de hoeveelheid voorzieningen mee te laten groeien met de recreatie behoefte van de stad. In het beleid wordt onderscheid gemaakt in watergebonden, intensieve en extensieve recreatie.

Conclusie

Het plan is in overeenstemming met het recreatiebeleid.

2.9 Beleid overige maatschappelijke voorzieningen

Het accommodatiebeleid is ondersteunend aan het gemeentelijk sociaal beleid. Accommodaties vormen de fysieke uitkomst van beleidsontwikkeling op terreinen als welzijn, zorg, sport, onderwijs en cultuur. Voor zover belanghebbende groepen daartoe niet in staat zijn, zorgt de gemeente in de voorwaardenscheppende sfeer voor voldoende en kwalitatief goede accommodaties, evenwichtig over de stad gespreid. Voorts moet het strategisch accommodatiebeleid een belangrijke bijdrage leveren aan de doelstelling dat Zwolle levensloopbestendige wijken krijgt. Hiervoor moet het voorzieningenniveau op peil, toegankelijk en aantrekkelijk zijn. Voorzieningen voor jong en oud, draagkrachtig en minder draagkrachtig, autochtoon en allochtoon, mensen met of zonder beperking.

Dit beleid is aan de orde omdat de plannen op het terrein van Herfte zich specifiek richten op maatschappelijke bedrijvigheid. De accommodaties dragen daarmee bij aan de doelstelling van de gemeente Zwolle.

Conclusie

Het plan is in overeenstemming met het beleid.

2.10 Milieubeleid

Geluidbeleid

De Wet geluidhinder (Wgh) heeft tot doel de mensen te beschermen tegen geluidsoverlast ten gevolge van weg-, spoorweg- of industrielawaai. Op basis van deze wet dient bij het opstellen van het bestemmingsplan dan ook aandacht te worden geschonken aan het aspect "geluid". In de Wet geluidhinder is een zonering van industrieterreinen, wegen en spoorwegen geregeld. Enerzijds betekent dit dat (geluids)eisen worden gesteld aan de milieubelastende functies, anderzijds betekent dit dat beperkingen worden opgelegd aan milieugevoelige functies. De verplichting tot het uitvoeren van een akoestisch onderzoek in relatie tot het opstellen van een bestemmingsplan geldt niet indien in dat bestemmingsplan geen mogelijkheden worden geboden voor het realiseren van nieuwe woningen en andere geluidgevoelige objecten.

Beleid hogere grenswaarden gemeente Zwolle

Voor verschillende typen geluidsbelastingen worden in de Wet geluidhinder grenswaarden aangegeven waarbij een ondergrens (voorkeursgrenswaarde) en een bovengrens (de wettelijk maximaal toelaatbare geluidsbelasting) gelden. In principe moet er altijd naar worden gestreefd de voorkeursgrenswaarde aan te houden.

De gemeente Zwolle heeft haar hogere grenswaardenbeleid vastgelegd in de beleidsregel hogere grenswaarden uit 2007. In deze beleidsregel staat beschreven onder welke voorwaarden hogere grenswaarden worden verleend, wanneer dat noodzakelijk is. De doelstelling van het gemeentelijke milieubeleid is de voorkeursgrenswaarde van de Wet geluidhinder.

Dit beleid is afhankelijk van het gebiedstype. De gemeente hanteert verschillende milieudoelstellingen op verschillende plekken in de gemeente. Het plangebied is aangemerkt als *Gemengd Landelijk*.

Beleid externe veiligheid

Het algemene beleid voor externe veiligheid is gericht op het beperken en beheersen van risico's voor de omgeving vanwege:

- het gebruik, de opslag en de productie van gevaarlijke stoffen (inrichtingen);
- het transport van gevaarlijke stoffen (openbare wegen, water- en spoorwegen, buisleidingen);
- het gebruik van luchthavens.

Externe veiligheid heeft betrekking op de veiligheid van degenen die niet bij de risicovolle activiteit zelf zijn betrokken,

Het begrip risico wordt in beeld gebracht door middel van twee begrippen: het plaatsgebonden risico en het groepsrisico.

Het plaatsgebonden risico is het risico op een plaats (buiten de inrichting of langs een transportroute), uitgedrukt in de kans per jaar dat een persoon die onafgebroken en onbeschermd op die plaats (langs een inrichting, een transportroute of een buisleiding) zou verblijven, overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongewoon voorval (binnen de inrichting of op de transportroute) waarbij een gevaarlijke stof of gevaarlijke afvalstof betrokken is.

Het groepsrisico is de cumulatieve kans per jaar dat een groep van ten minste 10, 100 of 1000 personen overlijdt als rechtstreeks gevolg van aanwezigheid in het invloedsgebied (van een inrichting of van een transportroute) en een ongewoon voorval (binnen die inrichting, of langs die transportroute) waarbij een gevaarlijke stof of gevaarlijke afvalstof betrokken is.

Beleidsvisie externe veiligheid gemeente Zwolle

De gemeente Zwolle heeft een beleidsvisie externe veiligheid en heeft dit beleid ruimtelijk vertaald naar het gebiedsgerichte kader externe veiligheid (2009). In dit gebiedsgerichte kader is per gebiedstype beschreven welke risicoruimte beschikbaar is. Het plangebied ligt in zowel het gebiedstype "gemengd landelijk" als "stroomzone". Maar omdat de functies waar de mensen zich het meeste zullen bevinden op meer dan 200 meter ligt is het gebiedstype "gemengd landelijk" bepalend voor de toetsing aan het beleid.

Conclusie

Het plan is in overeenstemming met het milieubeleid.

Hoofdstuk 3 Planbeschrijving

In dit hoofdstuk wordt de bestaande ruimtelijke en functionele structuur van het plangebied omschreven. Daarnaast wordt een beschrijving gegeven van de uitgangspunten die gehanteerd zijn bij het maken van dit bestemmingsplan.

3.1 Stedenbouw

3.1.1 Huidige situatie algemeen

Landschappelijk is het plangebied een (dek)zandgebied met lage rivierduinen en daarop oude hoeven en kleine essen (oude bouwlanden) en Kampontginningen. De bodem bestaat uit humuspodzolen en oude bouwlanddekken en daartussen komontginningen in de vochtige laagtes (rivieroverstromingsvlakte).

Op de topografische kaart van rond 1900 zien we ten (noord)oosten van de Nieuwe Wetering en de Wipstrikker allee een natte afwateringszone, met bijvoorbeeld de Zalnesche Wetering en hoger gelegen gedeelten met oude bouwlanden, de Oosterenk en de buurtschap Veldhoek. Het lage open gebied heeft een onregelmatige blokvormige verkaveling waar de natuurlijke afwatering (Zalnesche wetering, nu Herfterwetering) nog goed in is te herkennen. Binnen dit gebied zijn op wisselende plekken ook (hak)houtpercelen geëxploiteerd. Karakteristiek is de openheid met Wilgen-, Els- of Essenbos in de lage delen in contrast met de meer gesloten bosrijke duinen en enkele buitenplaatsen veelal beplant met Eik en Beuk.

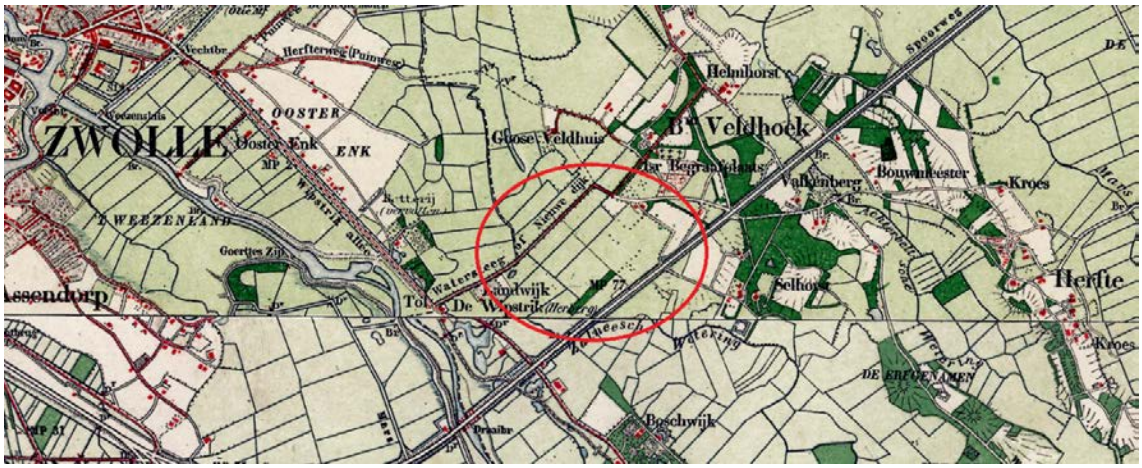

Plangebied rond 1900 (topotijdreis.nl)

Huidige landschapsbeeld algemeen

Landschappelijk ligt de locatie in de overgang van de uitbreidende stad naar het landelijk gebied. Hoewel er veel stedelijke ontwikkelingen in dit gebied plaatsvinden en hebben plaatsgevonden (kantorenlocatie, ziekenhuis, stadion, golfbaan, villa-clusters) is de landschappelijke drager nog herkenbaar. De stad heeft zich verder ontwikkeld en ten oosten van de Ceintuurbaan is de stedelijke invloed uitgebreid. Op de Oosterenk heeft zich een kantorenpark ontwikkeld met daaromheen een recreatieve zone met veel oppervlaktewater. Een strook aansluitend aan de

buitenplaats Boschwijk is met bos ingeplant en daarachter is recreatie ontwikkeld bij de Wythmenerplas (een zandwinning) en golfterrein 't Gagel. Ook hier is veel oppervlaktewater bijgekomen. Het natte karakter van de lage zone is getransformeerd van een agrarisch open blokverkaveling naar een recreatielandschap in een grillige verkaveling met veel reliëf, bosjes en solitaire bomen.

Het terrein is voorheen gebruikt voor de sociale werkvoorziening van WEZO. Een gezamenlijk organisatie van de gemeenten Dalfsen, Hattem, Raalte, Zwartewaterland en Zwolle. Gedurende de gefaseerde uittreding van de WEZO hebben andere bedrijfsmatige gebruikers zich in de reeds bestaande bebouwing gevestigd. Het perceel waar het tuinbouwbedrijf heeft gezeten ligt er nu braak bij en wordt niet meer onderhouden en de nog aanwezige bomen zijn/worden verkocht. De (boom)kwekerij strekte zich naast de spoorlijn Zwolle-Meppel, onder de hoogspanningsleidingen, uit vanaf de Nieuwe Wetering tot aan de buurtschap Veldhoek. De beperkingen als gevolg van de hoogspanningsleidingen konden goed gecombineerd worden met het kweken van jonge bomen en struiken. Rond de kwekerij is een houtsingel aangelegd. Een gedeelte van de kwekerij is vergraven en heeft een eigen watersysteem met opvangbekken en is door een kade omgeven.

Terrein in gebruik door WEZO en kwekerijen rond 1988 (topotijdreis.nl)

Zoals aangegeven hebben de gebouwen aan de Herfterlaan veelal een nieuwe invulling gevonden. Toch is een groot deel van het terrein verloederd en verouderd. Inmiddels staan kassen leeg en zitten deze vol asbest. Een groot deel van het terrein wordt slecht onderhouden en niet meer geëxploiteerd met inzet waar het ooit voor bedoeld was. Delen van het terrein zijn gesloopt en hebben een kale zandvlakte achtergelaten.

Kassen met asbest

Verlaten kweekgronden

Hoogspanning

Achtergelaten kweekafval

3.1.2 Uitgangspunt bestemmingsplan

Herfte Beheer BV heeft er bewust voor gekozen op basis van ideële gronden invulling te geven aan het gebruik van de accommodatie. Specifiek voor het aanjagen van maatschappelijke initiatieven op het terrein hebben zij 'Stichting Meedoen in het Groen' opgericht met als taak deze doelstellingen, zonder winstoogmerk, te bewaken. Deze doelstelling is vastgelegd in de statuten van de organisatie en wordt ook aangehaald in huurovereenkomsten die met gegadigden worden gesloten. Dit bestemmingsplan borgt die maatschappelijke doelstelling ook. Er wordt in de regels specifiek ingegaan op de definitie van maatschappelijke bedrijvigheid zodat de doelstelling ook op die manier getoetst en gehandhaafd kan worden.

Twee belangrijke pijlers binnen de doelstelling en reglementen van de stichting zijn:

1. Het faciliteren van kleinschalige sociale, ambachtelijke bedrijvigheid voor (jonge) mensen met afstand tot de arbeidsmarkt.
2. Het faciliteren van kleinschalige (dagbestedings)initiatieven gericht op (jonge) mensen die binnen de huidige samenleving momenteel geen plek wordt geboden.

Vanwege de omvang van het terrein willen de initiatiefnemers zich daarnaast bezighouden met ideële projecten in het groen; fysieke parkachtige projecten, maar ook doelgerichte publieke en duurzame initiatieven.

Om die doelstellingen te behalen wordt het volledige terrein heringericht waarbij sociaal-maatschappelijke bedrijvigheid en duurzaamheid constant de drijvende kracht zijn. Het ontwerp kenmerkt zich in een aantal hoofdonderdelen. Het ontwerp is zo opgesteld dat de verschillende onderdelen landschappelijk goed bij elkaar passen en niet als aparte onderdelen hoeven te worden gezien. De verschillende hoofdonderdelen worden hieronder per stuk beschreven.

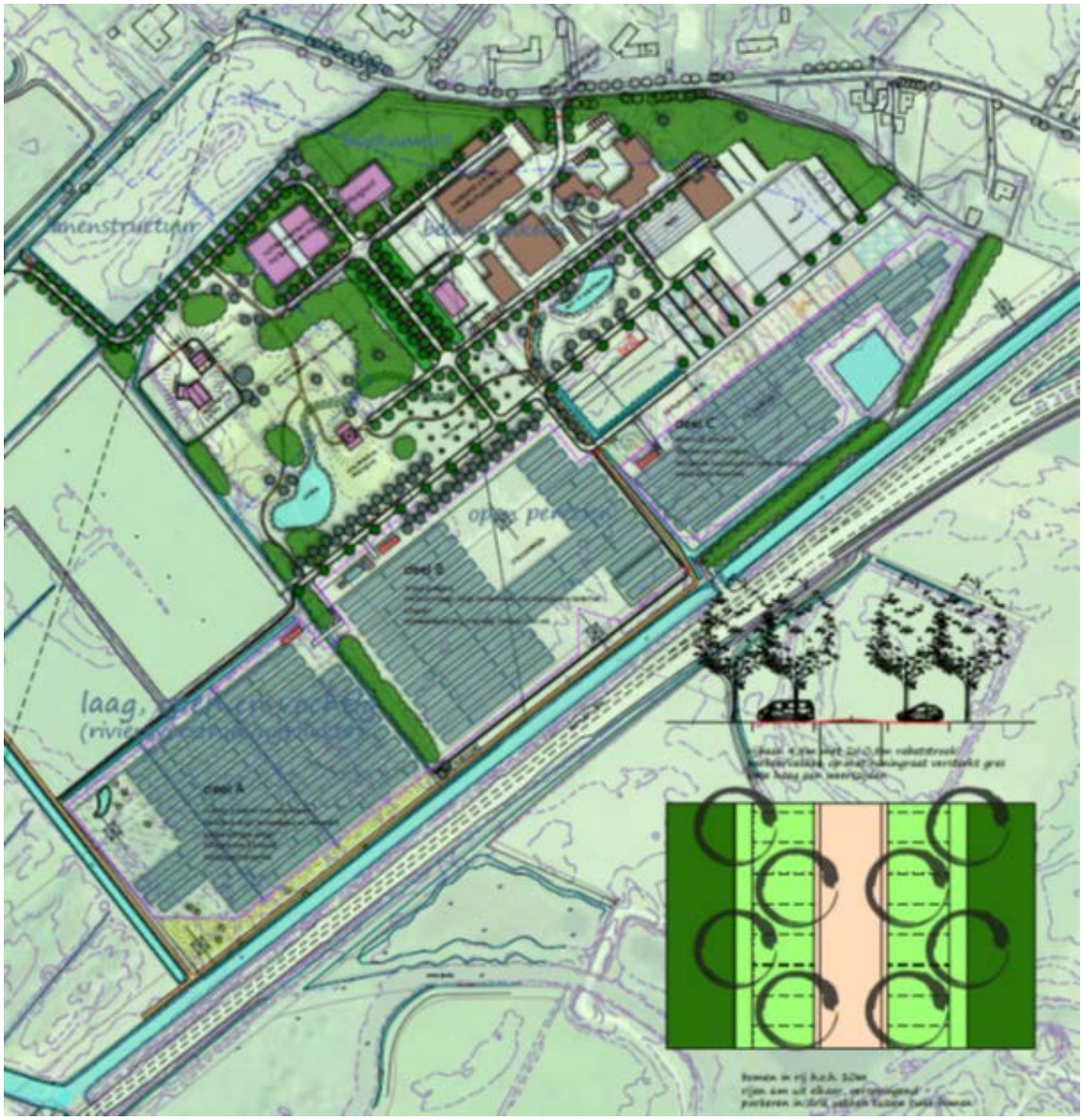

Algemene inrichtingstekening (HaverDroeze)

Complete plan passend binnen KGO

Het hele plan voorziet in een verbetering van ruimtelijke en sociaal-maatschappelijke kwaliteit ten opzichte van de huidige situatie. Het plan is dus niet alleen financieel, maar ook ruimtelijk en maatschappelijk in balans en daarmee uitvoerbaar binnen de KGO. Zie hiervoor ook de bijlage Notitie KGO waarin een en ander uitgebreider beschreven wordt.

Gebiedsvreemd

Het terrein wordt meer passend bij de lagenbenadering teruggebracht dan nu het geval is. De plannen richten zich op de vroegere landschappelijke gebiedselementen en maken het terrein groener, natuurlijker, natter en brengt een deel van het reliëf terug. Voor het plan Herfte werd het terrein door WEZO en een grote kwekerij gebruikt. Dit gebruik was gebiedsvreemd. Hoewel de sociaal-maatschappelijke bedrijvigheid deels gebiedsvreemd is, is de impact op landschap en omgeving vele malen minder dan eerder het geval was. Daarnaast past het in provinciale doel van 'wonen en werken in een kleinschalig mixlandschap'.

Impact is klein

Daarmee is ook de impact op de omgeving klein. Het gebied wordt openbaar toegankelijk, recreatief aantrekkelijk en passender ingericht dan voorheen het geval was. Hier worden aanvullende investeringen in recreatieve structuur en een uitkijkpunt gemaakt. Er is straks mogelijkheid om als bezoeker even te rusten bij bijvoorbeeld een theehuisje.

Groot maatschappelijk belang

Het maatschappelijk belang van het plan is groot. Niet alleen wordt het terrein landschappelijk aantrekkelijk, maar dat gebeurt door te investeren in duurzaamheid en sociaal-maatschappelijke activiteiten waar het gehele terrein een ondersteunende rol in speelt. Zo wordt er een plek gemaakt voor verschillende bedrijven met een sociaal-maatschappelijk inslag. Zij en hun cliënten zijn intensief betrokken bij het beheer en onderhoud van het gebied en bijvoorbeeld bij het hoeden van de dieren.

Met het plan doen de initiatiefnemers dus zowel een basisinspanning als aanvullende inspanningen.

Het landschapsplan wordt uitgevoerd vanwege de KGO inspanning. Echter, dat is niet het enige dat gebeurt in het gebied. De aanleg van een zonneveld, een toevoeging van de recreatieve aantrekkelijkheid van het gebied door een uitkijkpunt en een padenstructuur en vooral de goed ingepaste sociaal-maatschappelijke bedrijvigheid zorgen voor een meerwaarde in en van het gebied in de omgeving.

Door herbestemming van het gebied wordt leegstand en verloedering voorkomen. Het gebied krijgt een nieuwe impuls door middel van een passende herbestemming. Het initiatief richt zich niet op gewone bedrijvigheid maar richt zich heel specifiek op maatschappelijk ontwikkeling. En dat gebeurt niet alleen in de gebouwen. Er is een landschapsplan opgesteld waarin alle functies passend en adequaat worden ingepast en waar de sociaal-maatschappelijke bedrijven in werken en het gebied onderhouden. In dat plan worden de historische kenmerken (als lanenstructuren en reliëf) teruggebracht in het gehele gebied. Hiervoor wordt het het gronddepot gesloopt. Per saldo worden geen vierkante meters bebouwing toegevoegd. Ook worden bebouwingsmogelijkheden die in het vigerend bestemmingsplan opgeheven.

Ontwerp in delen

Zonneweide

Huidige situatie

De zonneweide bevindt zich aan de zuidkant van het terrein, onder de hoogspanningsmasten en langs het water en het spoor.

Het plangebied wordt met name gekenmerkt door de openheid, ligging onder de hoogspanningszone en naast de spoorlijn.

Eerder werd het gebied gebruikt als kweekgrond voor de kwekerij. Daarvan zijn nu nog steeds de onderdelen zichtbaar. Het terrein is vlak en op sommige delen ligt de zwarte folie nog.

Inrichting en uitgangspunten

De zonnepanelen worden ingepast in de omgeving door ordening in een strak patroon. De panelen worden niet ingepast met opgaande beplanting, maar blijven grotendeels in het zicht. Alleen de draagconstructie wordt zoveel mogelijk aan het zicht onttrokken door de toepassing van extensief

Landschappelijke inpassing zonneakker (HaverDroeze)

beheerde natuurlijke oevers langs de bestaande sloten/waterlopen met aansluitend een groen, extensief beheerd schouwpad. Hierdoor wordt de openheid van het gebied niet aangetast. plangebied en bestaande woningen/erven, is de invloed van de zonnepanelen op uitzicht van de bewoners zeer klein, waardoor forsere maatregelen niet noodzakelijk zijn. Zin is onvolledig

Onder de zonnepanelen wordt gras ingezaaid. Dit gras wordt door schapen kort gehouden. Om de uitgestrektheid van het plangebied in overeenstemming te brengen met de schaal van het landschap is geleding een goed middel. Er zijn drie delen die landschappelijk verschillen door hun hoogteligging (A, B en C, in bovenstaande figuur).

Het lage gedeelte (A) draagt bij als het de openheid van het landschap ondersteunt. Door de panelen zo laag en zo vlak mogelijk te plaatsen en de randen als laag struweel of rietzone in te richten blijft de ruimtelijke impact klein. De bestaande sloten kunnen gehandhaafd blijven en als rietstroken zichtbaar zijn tussen de panelen. Het hogere deel kan als contrast door hogere hakhout-beplanting van de andere delen afgescheiden worden en langs de noordwestzijde kan een brede singel worden aangelegd. Het vergraven deel (C) is door een kade en beplanting omgeven en kan een kleinere schaal met bloemrijk grasland met passende soorten krijgen. Hier passen ook bijenkasten. Lage zonnepanelen, zelfs in een andere richting, kunnen hier het onderscheid met de andere delen ondersteunen.

Toegankelijkheid voor publiek verhoogt de maatschappelijke acceptatie. Een plek waar publiek informatie kan vinden, even kan rusten en bijvoorbeeld een E-bike op kan laden draagt ook bij aan de publieke waardering voor de zonne-akker. De meest gunstige plek hiervoor is aan de dwarsverbinding tussen de Kuyerhuislaan en het spoor (Marslandenpad) ten noorden van de hoogspanningsmast. Hier kan ook een kleine poel worden aangelegd als drinkplek voor de schapen met een schuilhut. Transparantie, verzorgdheid en een vriendelijke uitstraling helpen vandalisme te voorkomen. Een doorzichtige afrastering van 2m hoogte kan worden ingepast in een rietkraag, een meidoorn haag of een struweelsingel.

Afspraken testopstelling

Het glazen oppervlak van zonnepanelen kan zorgen voor reflectie en daarmee voor hinder voor de buren, of gebruikers van de openbare ruimte. Dit is in feite de enige milieuhinder die zonnepanelen

kunnen opleveren. De hinder hangt af van de locatie (stand en hoogte spiegelend vlak) en de stand van de zon (de tijd en de tijd van het jaar). De hinder werkt net als bij een spiegel (maar dan in mindere mate), waarin de hoek van de invallende lichtstraal, de hoek van de uitvallende lichtstraal bepaalt. Hoe steiler de helling van de panelen, hoe groter de kans op hinder. Wanneer de panelen vrij vlak (35 graden of minder) worden opgesteld, gaat de reflectie veelal omhoog. Dan is er voor de omgeving geen hinder door reflectie. Logischerwijs is achter de zonnepanelen (noordzijde) ook geen sprake van een spiegelend effect. De meest rendabele hellingshoek van de zonnepanelen (in de traditionele opstelling) is in Nederland 35 graden. Steiler leidt tot minder rendement. Bij een symmetrische opstelling (oost-west) wordt een kleinere hellingshoek toegepast van 10 tot 13 graden. Omdat zonnepanelen in een maaiveldopstelling in de meest ideale stand worden geplaatst, zal de hellingshoek nooit hoger zijn dan 35 graden.

Voor de exacte hoekbepaling zal in overleg met TenneT en Prorail een proefopstelling worden geplaatst om de juist hoek te bepalen.

Zoals hiervoor is aangegeven, is hinder door reflectie in een maaiveldopstelling niet te verwachten. Wel is het 'oplichten' van de panelen in de zon zichtbaar. Dit leidt niet tot hinder vanwege het licht, maar maakt wel dat de zonnepanelen opvallen. Dit oplichten wordt door middel van een coating op de panelen tegengegaan. Ook wordt door middel van een landschappelijke inpassing het opvallen van de panelen, waar dit nodig is, voorkomen.

DSM heeft bijvoorbeeld een extra coating om de opbrengst van zonnepanelen te vergroten met circa 4% met als bijkomstig voordeel dat de panelen minder reflecteren.

Het reflecteren van zonnepanelen bij een hoek tussen de 25 en 35 graden hoeft normaal gesproken geen problemen te geven voor wat betreft hinderlijke reflectie aangezien de panelen ver genoeg naar boven gericht zijn om er geen last van te hebben. Er kan hooguit bij een lager gelegen veld dan de straat/rails afhankelijk van het hoogteverschil hinderlijke reflectie optreden.

Huidige bebouwing

Huidige situatie

De bestaande bebouwing in het gebied kenmerkt zich door verschillende bouwstijlen. Er staan hallen, opslagschuren en er zijn ondersteunende functies als kantoren en een kantine. De gebouwen zijn in goede staat en goed onderhouden.

Inrichting en uitgangspunten

De huidige bebouwing blijft grotendeels staan. Er zal alleen een kas verplaatst worden. Zoals eerder aangegeven hebben al een aantal maatschappelijk betrokken instanties een plek gevonden in het gebied. Zij maken nu gebruik van de verschillende al bestaande gebouwen. Dat consolideren we in dit bestemmingsplan. Waar nodig worden de gebouwen opgeknapt. Alle bedrijfjes en instanties die op het perceel zijn en komen hebben een sociaal-maatschappelijke achtergrond en moeten dat ook aan kunnen tonen.

Uitbreidingsmogelijkheden maatschappelijke bedrijvigheid

Huidige situatie

Het perceel aan de Herfterlaan heeft groeipotentie om een belangrijke sociale aantrekkende werking te krijgen in Zwolle en omgeving. Herfte Beheer BV wil daarom een kleinschalige uitbreidingmogelijkheid hebben voor maatschappelijke bedrijvigheid. De oude stort van WEZO is daarvoor een goede plek. Dit gebied, aan de noordkant van het plangebied, is nu een verhard gebied dat ommuurt is met beton en wordt gebruikt als opslaglocatie van WEZO.

Inrichting en uitgangspunten

In het bestemmingsplan worden maximaal drie bedrijfjes toegestaan die een hal kunnen bouwen. De hallen worden omgeven door groen in boskamers.

Herinrichting overig terrein

Huidige situatie

Het terrein dat niet potentieel bebouwd gaat worden, maakt straks onderdeel uit van een parkachtige structuur. Momenteel kenmerken deze gebiedsdelen zich nog door de restanten van de oude kwekerij. Opslag, wat bomen, maar ook de fundering van de oude kweekvelden liggen over het terrein verspreid.

Inrichting en uitganspunten

Een van de betrokken stakeholders betreft een grote zorgaanbieder. Zij wenst de bestaande WEZO kwekerij te transformeren in een biologische zorgkwekerij, alwaar zij aan haar 50 cliënten diverse agrarische dagactiviteiten kan aanbieden. Hierbij gaat deze zorgaanbieder voor een gemengd agrarisch bedrijf; een biologische kwekerij met kweekgronden en kassen gecombineerd met een visvijver, schaapskudde en een aantal dieren (als bijvoorbeeld schapen). De verzorging zal worden ingezet als leerelement, maar ook om met de kudde het aanwezige grasland (inclusief zonneweide) te begrazen. In dit kader is het vanuit een goede agrarische bedrijfsvoering noodzakelijk dat een kas wordt verplaatst en er permanent toezicht aanwezig is.

De kas die gesloopt gaat worden is oud en vervallen. Ook is er voor deze kas al een melding asbest verwijdering gedaan.

De nieuw te bouwen kas komt aangrenzend aan de bestaande hal, en niet op de oude locatie terug. Hiervoor zijn een tweetal redenen, te weten:

1. Deze locatie is qua logistiek beter
2. Afstand speelplein van de opvang voor kinderen met ASS is groter.

Het samenwerken met deze aanbieder zorgt voor een geweldige koppelkans. Niet alleen wordt een deel van de bebouwing hergebruikt. Ook kan door deze manier van het aanbieden van zorg het overige terrein worden benut en beheerd.

Het overgebleven gebied, dus daar waar geen bebouwing is of plaatsvindt, laat een duidelijke structuur zien die ontstaan is door de voormalige kwekerij. Die insteek wordt opnieuw gebruikt in het nieuwe plan.

Het gebied is opgedeeld in groene velden die omsloten worden door verharde en onverharde paden. Deze groene velden werden gebruikt voor het kweken van verschillende plant- en bomensoorten. De bestaande structuur biedt een lay-out voor de hernieuwde indeling van het agrarische gebied. Daarbij worden de velden zoveel mogelijk gehandhaafd, en bieden de paden een basis om de verschillende agrarische functies, zoals de biologische kwekerij, de schapenkooi en de bedrijfswoning te ontsluiten.

Voor de landschappelijke inpassing is de ambitie om het bestaande groen te handhaven of te herplanten, daar waar het zorgt voor diversiteit in het gebied. Het bestaande groen brengt een historisch karakter met zich mee. De gebruikers krijgen een idee hoe het gebied voorheen gebruikt werd. Dit toont zich door bijvoorbeeld kweekbomen deels te behouden. Daarnaast wordt de bestaande waterpartij vergroot en zal een nieuwe waterpartij als visvijver worden toegevoegd. Aan de bestaande en nieuwe waterpartijen worden rietoevers gecreëerd en zullen waterplanten in de nieuwe visvijver worden geplant om de fauna onder water te bevorderen. De bestaande houtsingel wat het gebied begrenst wordt onderhouden door het opkuisen van overwoekerde

begroeiing.

Naast de bestaande groenvoorzieningen zal ook nieuwe beplanting aan het gebied worden toegevoegd. Een variatie van droog grasland en bloemrijke grasvelden geeft een beleving in de overgang van het wandelpad. Dit pad loopt vanaf de ontsluitingsweg via de waterpartijen richting de biologische kwekerij. Het parkachtige terrein is toegankelijk voor iedereen.

Zicht op het terrein is mogelijk door een uitkijkpunt dat onderdeel uit maakt van de kooien waar bijvoorbeeld een schaapskudde wordt gehouden.

Met name in dit onderdeel van het plan wordt een investering in de groene ruime gedaan (conform de Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving).

Door herbestemming van het gebied wordt leegstand en verloedering voorkomen. Het gebied krijgt een nieuwe impuls door middel van een passende herbestemming. Het initiatief richt zich niet op gewone bedrijvigheid maar richt zich heel specifiek op maatschappelijk ontwikkeling. En dat gebeurt niet alleen in de gebouwen. Er is een landschapsplan opgesteld waarin alle functies passend en adequaat worden ingepast. In dat plan worden de historische kenmerken (als lanenstructuren en reliëf) teruggebracht in het gehele gebied. Hiervoor wordt het gronddepot gesloopt. Per saldo worden geen vierkante meters bebouwing toegevoegd. Ook worden bebouwingsmogelijkheden die in het vigerend bestemmingsplan opgeheven. Het hele plan voorziet in een verbetering van ruimtelijke kwaliteit ten opzichte van de huidige situatie.

Bedrijfswoning met toegang en schaapskooi

Huidige situatie

Op de beoogde locatie van de bedrijfswoning is nu een zandige vlakte. Het gebied werd voorheen als opslag gebruikt.

Inrichting en uitgangspunten

Om de doelstelling van een parkachtige open en sociaal plan te kunnen realiseren is het noodzakelijk om naast de gebruikelijke bijgebouwen zoals stallen en kassen ook een bedrijfswoning met geïntegreerd kantoor (boerderij anno nu) te realiseren. De permanente aanwezigheid van de beheerder zal positief bijdragen aan het algehele gevoel van (sociale) veiligheid op de locatie aan de Herftelaan. Dat geldt niet alleen voor de agrarische activiteiten. Denk daarbij ook aan zorgen voor preventief toegangsbeleid, bedrijfshulpverlening en handhaving in het algemeen binnen het gewenste programma van de sociale leerbedrijven en toekomstige Zonneweide. Ook voor het beheren en toezichthouden op vee is de bedrijfswoning belangrijk.

Met de realisering van de bedrijfswoning ter plaatse, kan de gewenste kwaliteitsverbetering in het bedrijf worden bereikt:

- beter toezicht en verzorging;
- eerdere signalering van ziekte en klachten;
- regelmatiger bijvoeding;
- efficiëntere en compacte bedrijfsvoering;
- geen transfer van vee over de openbare weg (voorkomen besmettelijke ziekten).

Vanuit een goede bedrijfsvoering is het gewenst om de bedrijfswoning zodanig te positioneren dat er enerzijds een goed overzicht over de locatie wordt gecreëerd maar anderzijds er ook voldoende privacy aanwezig is voor de beheerder ten opzichte van de andere (kwetsbare) gebruikers van de locatie Herfterlaan. De woning krijgt een eigen ontsluiting. Vlakbij de woning komt een kleine schaapskooi met een hooggelegen uitkijkpunt welke onderdeel uitmaakt van de recreatie structuur.

Indicatief beeld bedrijfswoning (Citadel Company)

De schaapskooi heeft een functie voor de sociaal-maatschappelijke instanties als dagbesteding maar heeft ook een functionele bijdrage aan het plan. De dieren begrazen onder de zonnepanelen zodat beheer en onderhoud op orde blijft.

3.2 Archeologie

3.2.1 Huidige situatie

Volgens de gemeentelijke Archeologische Waarderingskaart is de locatie niet gelegen in een archeologisch waardevol gebied (verwachtingswaarde 10%).

3.2.2 Uitgangspunt bestemmingsplan

De gemeente Zwolle geeft in haar memo van 9 maart 2016 aan dat er geen belemmeringen zijn voor de beoogde ontwikkeling van het gebied. De archeologische dienst van de gemeente Zwolle zal de gelegenheid krijgen archeologisch onderzoek uit te voeren, voor zover zij dit noodzakelijk achten.

Archeologische kaart (10%) in het plangebied (gemeente Zwolle)

3.3 Cultuurhistorie

3.3.1 Huidige situatie

Er zijn geen waardevolle cultuurhistorische elementen in het gebied,

3.3.2 Uitgangspunt bestemmingsplan

In het landschapsontwerp komen drie belangrijke zaken terug. Het gebied kenmerkte zich vroeger door relïef. Water speelde daarbij een belangrijke rol. In het oosten van gebied worden hogere bomen geplant. De groenstructuur wordt verder naar het westen steeds lager. Water in het westelijk deel geeft de natte zone van het gebied aan. Daarnaast worden laanstructuren teruggebracht.

3.4 Verkeer

3.4.1 Huidige situatie

Het plangebied wordt nu voor alle verkeersdeelnemers ontsloten vanaf de Kuyerhuislaan-Herfterlaan (60 km-weg).

De relatief hoge auto-intensiteiten op deze wegen in combinatie met het rijgedrag tijdens de spitsen veroorzaken verkeersonveilige situaties met name voor fietsers. Het eerste deel van de Kuyerhuislaan vanaf de Ceintuurbaan is voorzien van een vrijliggend fietspad. Ter hoogte van het plangebied ontbreken de fietsvoorzieningen en rijden fietsers op de rijbaan.

De verkeersaantrekkende werking die het gebied en de bestaande bedrijven hebben vragen om een verbetering van de verkeersveiligheid, met name voor de fietsers, op de Kuyerhuislaan en Herfterlaan.

3.4.2 Uitgangspunt bestemmingsplan

Ter verbetering van de veiligheid en het comfort van de fietsers is een fietspad langs het spoor voorzien tussen de Ceintuurbaan/Heinoseweg en de Herfterlaan ter hoogte van de spoorwegovergang en een fietspad tussen het Bonepad (Oosterenk) en dit fietspad langs het spoor. Deze nieuwe fietsverbindingen kunnen zowel worden gebruikt door de toekomstige (jonge) gebruikers van dit plangebied als de doorgaande fietser richting Herfte en in de toekomst Hessenpoort-Dalfsen en Nieuwleusen. De fietspaden moeten voldoende breed zijn (minimaal 3 meter) en duurzaam worden uitgevoerd in beton.

De huidige situatie voorziet in voldoende parkeerplaatsen. Bestaande parkeerplaatsen blijven gehandhaafd. De verkeersaantrekkende werking die het gebied en de bestaande bedrijven hebben zorgen niet voor problemen op de Kuyerhuislaan of Herfterlaan. In de nieuwe plannen worden extra parkeerplaatsen gerealiseerd voor bezoekers, clienten of recreanten. Het zal in dit geval om zeer kleine aantallen gaan. In totaal zijn straks circa 120 parkeerplaatsen beschikbaar op het gehele terrein. De ontsluiting van de percelen op de Herfterlaan zal plaatsvinden via de extra toegangsweg die ook de bedrijfswoning ontsluit en via de nu al bestaande hoofdingang

Er wordt een extra ontsluiting op de Kuyerhuislaan gemaakt.

Om de verkeersveiligheid in goede banen te leiden is voor de locatie een ontwerp gemaakt.

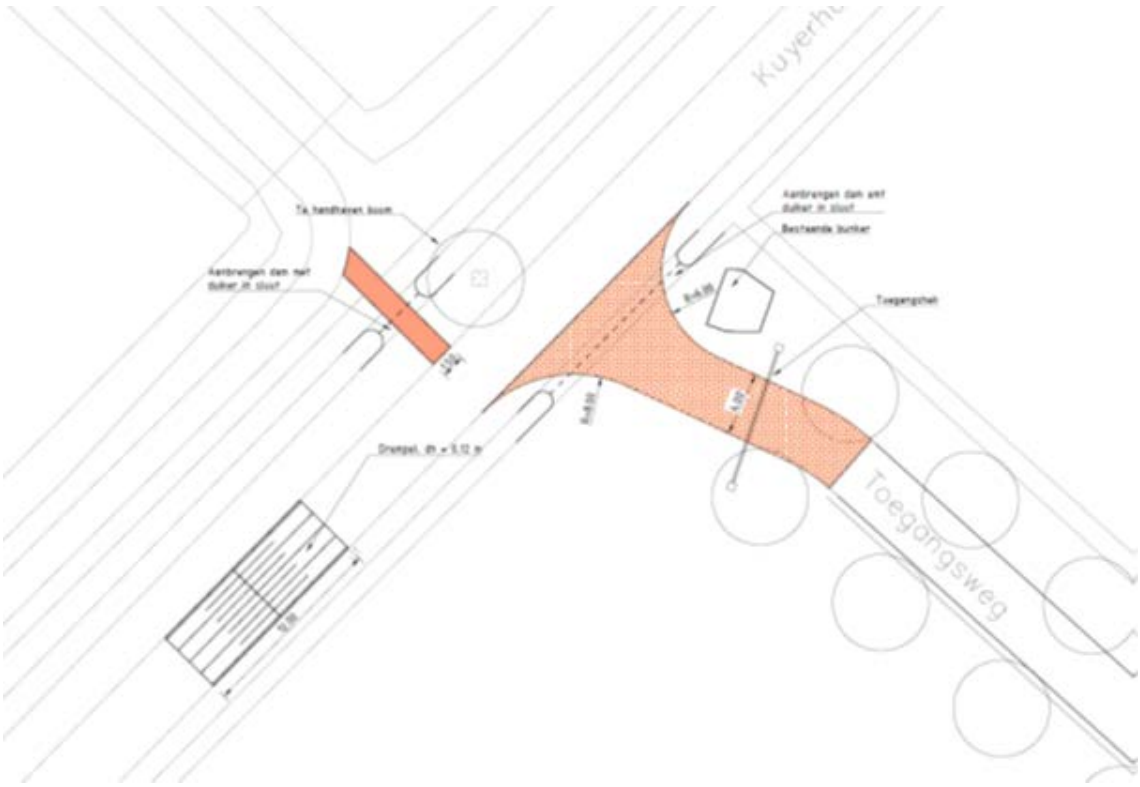

Figuur ontwerp veilige ontsluiting Kuyerhuislaan (Sweco)

Bedrijfswoning

Zoals op situering is te zien, wordt de woning ontsloten op de Kuyerhuislaan. Door de realisatie van deze bedrijfswoning zal de verkeerintensiteit nagenoeg niet toenemen.

Voor parkeernormen (Regeling parkeernormen 2016) houdt de gemeente Zwolle de CROW aan. Het gebied wordt als 'niet stedelijk' aangegeven. Volgens de CROW (koop, vrijstaand) moeten er dan voor één woning 2,8 parkeerplaatsen worden aangelegd. Op het perceel worden minimaal 3 parkeerplaatsen aangelegd.

Uitbreiding maatschappelijke bedrijvigheid

Er worden maximaal 3 halletjes toegestaan voor de uitbreiding van de maatschappelijke bedrijvigheid. Deze hebben een omvang van circa (20x30m).

Conform de norm van de Regeling parkeernormen 2016 moet rekening gehouden worden met 2,6 parkeerplaatsen per 100m2 bvo (bij arbeidsextensief gebruik). Er dienen dus 42,2 parkeerplaatsen voor dit onderdeel te worden ingepast. Hier is in de plannen rekening mee gehouden ondanks dat het aantal vierkante meters bedrijvigheid niet toeneemt.

De ontsluiting van de percelen zal plaatsvinden via de extra toegangsweg die ook de bedrijfswoning ontsluit en via de nu al bestaande hoofdingang. Er zal extra aandacht worden besteed aan veilig fietsen.

3.5 Natuur

3.5.1 Huidige situatie

Het plangebied ligt niet in beschermde gebieden als NNN of Natura2000.

3.5.2 Uitgangspunt bestemmingsplan

Zonnepark

In augustus 2016 is door Ecogroen een natuurtoets uitgevoerd ten behoeve van de voorgenomen realisatie van een veld zonnepanelen langs het spoor bij Herfte.

De Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. Het plangebied betreft gronden van een kwekerij, gelegen onder de kabels van twee hoogspanningsleidingen. De percelen worden begrensd door kavelslootjes, de Herfterwetering, beplanting en het spoor. Men wil op de locatie een veld zonnepanelen realiseren. De perceelstructuur en kavelsloten blijven ongewijzigd.

Beschermde gebieden

Er vinden geen werkzaamheden plaats in of met negatieve effecten op Natura 2000-gebieden, beschermde Natuurmonumenten, Nationaal Natuurnetwerk (NNN; voorheen EHS) of natuur buiten het NNN. Het nemen van vervolgstappen is dan ook niet nodig vanuit het oogpunt van gebiedsbescherming en provinciaal NNN-beleid.

Effectbeoordeling beschermde soorten

- In het plangebied zijn geen beschermde en bedreigde plantensoorten aangetroffen en deze worden op basis van het veldonderzoek en bekende verspreidingsgegevens ook niet verwacht.
- Er zijn geen bomen of gebouwen aanwezig met daarin potentieel geschikte vaste verblijfplaatsen van vleermuizen. Wel is mogelijk sprake van een vliegroute en foerageergebied van vleermuizen langs de spoordijk en/of de Herfterwetering. Aantasting van deze vliegroute is echter niet te verwachten, aangezien de beplanting en watergang gehandhaafd blijft en

bovendien nauwelijks extra licht- en geluidsverstoring in de nachtelijke uren is te verwachten.
- De Herfterwetering die aan het plangebied grenst maakt deel uit van leefgebied van Otter (Ff-wet tabel 3). Er is in het plangebied echter geen sprake van verlies aan foerageergebied of verblijfplaatsen. Op basis van bekende verspreidingsgegevens en het ontbreken van sporen en/of geschikt leefgebied van andere zwaarder beschermde zoogdieren (zoals Bever, Waterspitsmuis en Eekhoorn) kunnen vaste verblijfplaatsen van deze soorten worden uitgesloten. Wel zijn verspreid in het plangebied vaste verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende, laag beschermde grondgebonden zoogdiersoorten zoals Bosmuis, Egel, Huisspitsmuis, Mol, Rosse woelmuis en Veldmuis te verwachten.
- Broedvogels met jaarrond beschermde nestlocaties zoals Boomvalk, Buizerd of Sperwer zijn niet aangetroffen en/of te verwachten binnen de invloedsfeer van de activiteiten.
- In het plangebied zijn verder broedlocaties aangetroffen en/of te verwachten van Kleine plevier, Roodborsttapuit, Merel, Grasmus, Bosrietzanger, Tjiftjaf en Fitis. In de oevers van de watergangen verder nesten van Wilde eend, Meerkoet en Waterhoen te verwachten.
- In de kavelsloten is voortplanting van laag beschermde, algemene amfibieën zoals Gewone pad, Kleine watersalamander en Bruine kikker te verwachten. Overwintering van genoemde soorten wordt binnen het plangebied verwacht in de strooisellaag onder ruigte en onder worteldoek. Het voortplantingshabitat wordt als gevolg van de plannen niet aangetast. Wel gaat een deel van het overwinteringsbiotoop (worteldoek) verloren. Zwaarder beschermde soorten worden op basis van bekende verspreidingsgegevens niet verwacht.
- In de kavelsloten komen mogelijk de beschermde Kleine en Grote modderkruiper (respectievelijk Ff-wet tabel 2 en 3) voor in lage dichtheden. Andere beschermde soorten zijn niet te verwachten.
- Vaste verblijfplaatsen of voortplantingslocaties van beschermde reptielen en ongewervelden zijn niet aangetroffen en worden op basis van biotoopkenmerken en bekende verspreidingsgegevens ook niet in het plangebied verwacht.

Mitigerende maatregelen en vervolgtraject zonnepark

- Een vervolgtraject in het kader van de Natuurbeschermingswet en ten aanzien van NNN-beleid is niet aan de orde.
- Bij de beoogde plannen verdwijnen mogelijk exemplaren en verblijfplaatsen van enkele algemene en laag beschermde kleine zoogdieren en amfibieën. Voor deze tabel 1 soorten geldt in geval van ruimtelijke ontwikkelingen automatisch vrijstelling van de ontheffingsplicht. In geval van de overwinterende amfibieën wordt geadviseerd om in het kader van de wettelijke zorgplicht het bouwrijp maken te faseren. Door het worteldoek in de actieve periode van amfibieën (april-oktober) te verwijderen krijgen de dieren de kans om zichzelf in veiligheid te brengen.
- Werkzaamheden die broedbiotopen van aanwezige vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door buiten de broedtijd te werken of de uitvoering in elk geval te starten in de periode voor begin maart en na eind juli. Bij werkzaamheden in de broedtijd in de invloedsfeer van de plannen kan een broedvogelcheck door een deskundige uitkomst bieden. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd (Wilde eend kan bijvoorbeeld nog tot september broedend aanwezig zijn), maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum.
- Zolang er niet in het water of oever gewerkt wordt is schade aan beschermde vissen niet aan de orde. Mocht dit toch noodzakelijk zijn, dan dient een nadere effectbeoordeling te worden uitgevoerd, mogelijk gevolgd door een ontheffingsaanvraag.

Verplaatsing kas

De locatie voor de nieuwe tuinkas is nagenoeg volledig verhard. Een nader onderzoek flora en fauna is niet noodzakelijk.

Bedrijfswoning en schaapskooi

Het perceel bestond voorheen uit asfaltverharding t.b.v. een zanddepot. Het perceel bestaat nu een grote zandvlakte en oude kweeklocatie zonder ecologische waarde. Een nader onderzoek flora en fauna is niet noodzakelijk.

Uitbreiding maatschappelijke bedrijvigheid

Het perceel bestond voorheen uit asfaltverharding t.b.v. een zanddepot. De asfaltverharding is nog aanwezig en heeft geen ecologische waarde. Een nader onderzoek flora en fauna is niet noodzakelijk.

3.6 Water

3.6.1 Huidige situatie

3.6.1.1 Waterstructuur

Het gebied kenmerkt op onderdelen door zichtbaar water. Langs het plangebied ligt de Herfterwetering, maar ook in het gebied is een grote vijver aanwezig. Deze doet mede dienst als opvang van hemelwater en is aangesloten op het omliggende systeem. De verschillende bestaande panden zijn aangesloten op riolering. Onderstaand beeld geeft de legger van het waterschap weer.

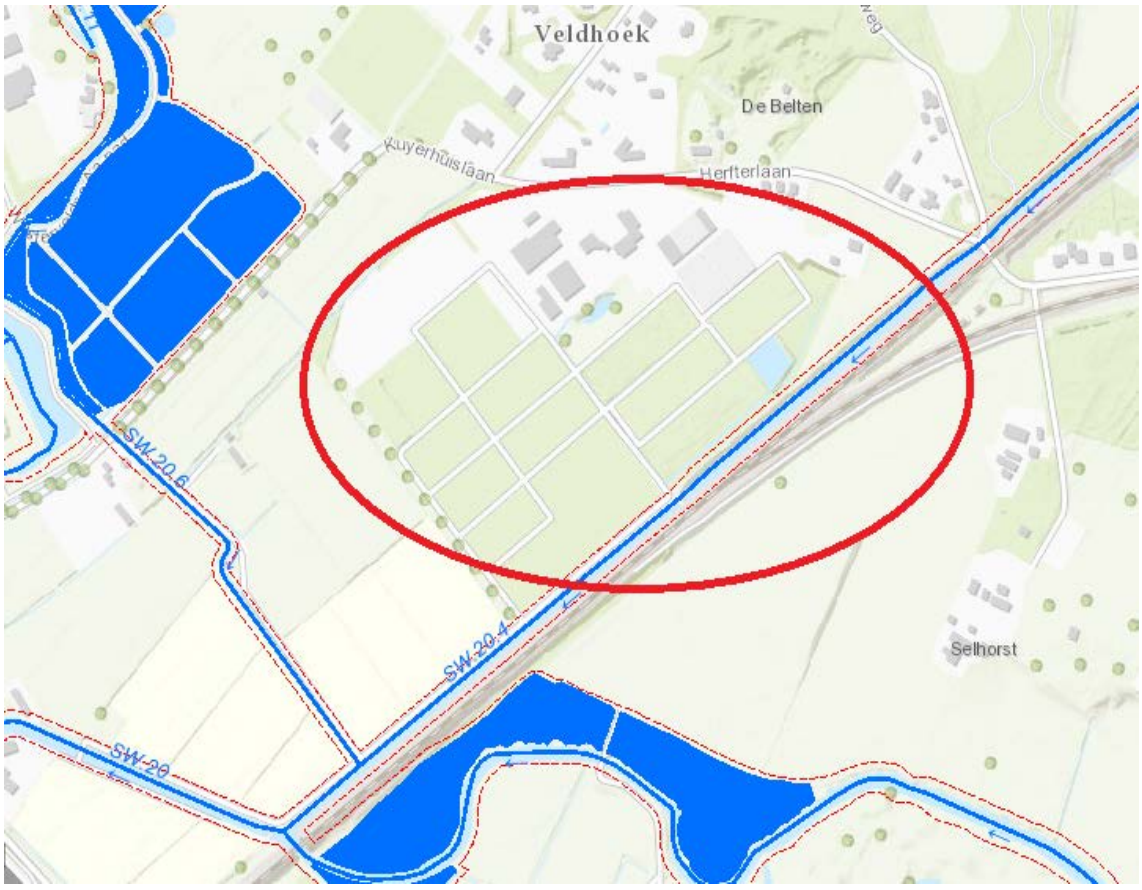

Kaartbeeld legger waterschap Drents Overijsselse Delta (WDOD)

3.6.1.2 Waterwinning

Er is geen sprake van waterwinning in het gebied.

3.6.1.3 Overstromingsrisico

Bij nieuwe ontwikkelingen is het gewenst dat tijdig wordt nagedacht over voorzieningen dan wel maatregelen die kunnen worden getroffen, waarbij eventuele risico's en nadelige effecten van een overstroming kunnen worden beperkt. Het betreft ook een stuk bewustwording dat bouwen in risicovolle gebieden bepaalde risico's met zich meebrengt en dat hier adequaat mee omgesprongen dient te worden.

De provincie Overijssel schrijft voor dat voor ruimtelijke ontwikkelingen in overstroombaar gebied een overstromingsrisicoparagraaf moet wordt opgenomen in de toelichting bij bestemmingsplannen.

Onder overstroombaar gebied verstaan we gebieden die normaal gesproken niet onder water staan, maar kunnen overstromen (tijdelijk onder water staan) als gevolg van een extreme gebeurtenis. Het gaat zowel om buitendijkse gebieden die bij hoogwater overstromen (bijvoorbeeld uiterwaarden) als om de beschermde gebieden achter de dijken.

Risico-inventarisatie

De ernst van een overstroming wordt bepaald door:

- de maximale waterdiepte tijdens een overstroming (is af te leiden uit de risicokaart)
- de kans op een overstroming
- de beschikbare tijd voor evacuatie / noodmaatregelen (hoe lang duurt het tot het water er is?)

Ligging

Het plangebied van bestemmingsplan Buitengebied Herfte is gelegen in dijktraject 53, Salland (zie figuur 1). Dit traject wordt omsloten door de Vecht aan de noordzijde, de IJssel aan de westzijde en het Zwarte Water aan de noordwestzijde. Omdat het bestemmingsplan ruimte biedt aan de ontwikkeling van niet incidentele overstromingsgevoelige functies en omdat het plangebied gelegen is in dijktraject 53 is een overstromingsrisicoparagraaf verplicht.

Dijktraject 53 (WDOD)

Waterdiepte en kans

Op basis van de provinciale risicokaart wordt de maximale waterdiepte, in Zwolle voor dijktraject 53 tijdens een overstroming, geschat tussen de 0,8 en 2,0 meter in het plangebied bij een overstromingsrisico van eens per 100 jaar (cnf Richtlijn Overstromingsrisico's). De mogelijke waterdiepte kan daarmee worden aangeduid als ondiep.

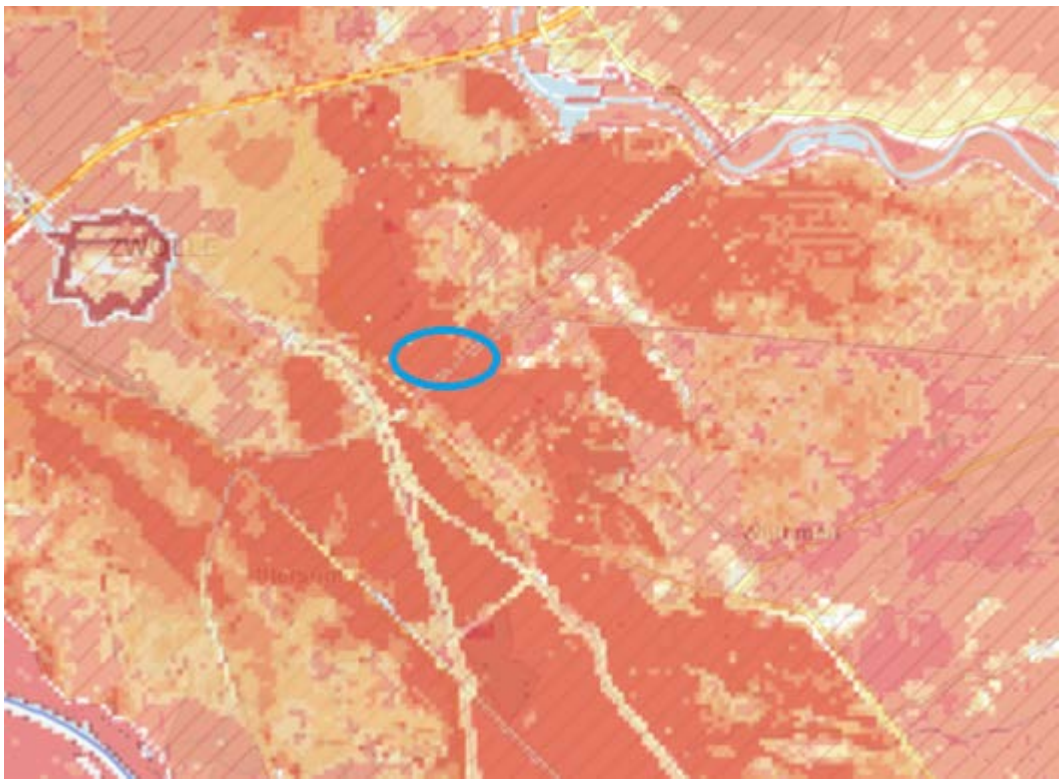

Tijd tot overstromen (overstromingskaarten Overijssel)

Afhankelijk van de locatie waar een dijk doorbreekt zal water dijktraject 53 binnen stromen. In onderstaande figuur zijn is een maatgevende locatie (Berkum) weergegeven die uiteindelijk kan leiden tot een waterstand weergegeven in figuur 2 en de snelheid waarmee het water dijktraject 53 instroomt. Afhankelijk van de locatie binnen dijktraject 53 kan het wenselijk zijn om maatregelen dan wel voorzieningen te treffen.

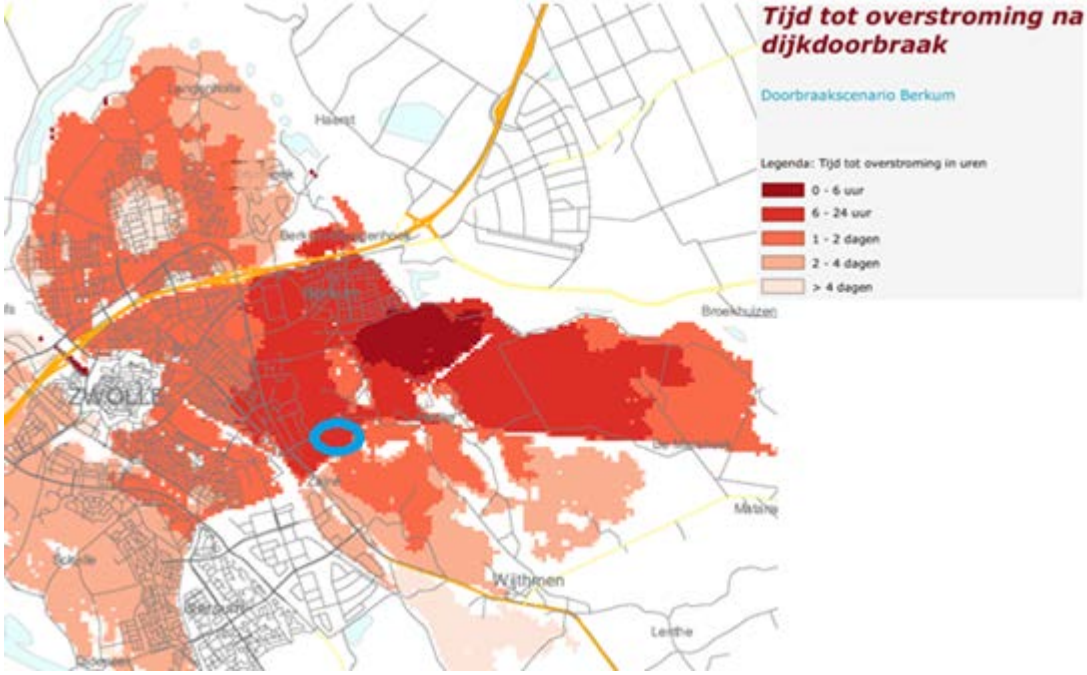

Overstromingstijd dijkdoorbraak (provincie Overijssel)

In 6 tot 24 uur kan de dus de waterstand tussen 0,8 tot 2m gestegen zijn bij een dijkdoorbraak in de buurt van Berkum.

Bij nieuwe ontwikkelingen binnen de dijktrajecten is het gewenst dat tijdig wordt nagedacht over voorzieningen dan wel maatregelen die kunnen worden getroffen waarbij eventuele risico's en nadelige effecten van een overstroming kunnen worden beperkt. Het betreft ook een stuk bewustwording dat bouwen in risicovolle gebieden bepaalde risico's met zich meebrengt en dat hier adequaat mee omgesprongen dient te worden. Bij de ontwikkeling van het plangebied dient rekening te worden gehouden met mogelijke overstroming(en).

Voor onderhavige ontwikkeling kan worden gedacht aan navolgende voorzieningen/ maatregelen:

- aanvullend ophogen (voor zover mogelijk) van het plangebied. In verband met de ook al hoge grondwaterstand zal dat gebeuren bij nieuwbouw.
- voldoende hoog aanbrengen vloerpeil, eventueel verhoogde drempels.
- aansluiting plangebied op dichtstbijzijnde weg zodat bereikbaarheid gewaarborgd blijft. Er komt een extra aansluiting op de Kuijerhuislaan. De Ceintuurbaan is daarmee vlakbij. Zowel te voet als per fiets of auto kan het gebied daarmee snel verlaten worden.
- zodanig inrichten gebouw zodat bij eventuele overstromingen schade zoveel mogelijk wordt beperkt (bijvoorbeeld materiaalgebruik, minder gevoelige ruimten begane grond);
- opstellen van evacuatieplan.

3.6.2 Uitgangspunten bestemmingsplan

Conform de diverse beleidsvelden zijn verschillende watertoetsen voor de nieuwbouwonderdelen van het plan doorlopen.

Verplaatsing kas

Op 7 juni 2017 is de digitale watertoets doorlopen. De watertoets is goed doorlopen. Er zijn geen uitdagingen voor hemelwater of afvalwater. Het waterschap Drents Overijsselse Delta geeft een positief wateradvies middels een verkorte procedure.

Bedrijfswoning

Op 7 juni 2017 is de digitale watertoets doorlopen. Hieruit blijkt dat er een waterbelang is. Vervolgens is de normale procedure doorlopen in verband met een kans op een hoge grondwaterstand. Hiervoor is een waterparagraaf opgesteld. Deze is op 27 juni 2017 goedgekeurd door het waterschap. Het waterschap Drents Overijsselse Delta geeft een positief wateradvies.

Zonnepark

Binnen het plan wordt een veld met zonnepanelen gerealiseerd. Deze zonnepanelen worden op het maaiveld geplaatst.

Voor het dempen van watergangen / sloten (ook die niet in beheer zijn bij het waterschap) dient altijd een Watervergunning te worden aangevraagd bij het Waterschap Drents Overijsselse Delta.

Door de uitvoering van dit plan neemt de belasting van het bestaande rioleringsstelsel niet toe. Het regenwater kan direct worden geïnfiltreerd in de bodem. Dit levert dus geen problemen op ten aanzien van de capaciteit van het rioleringsstelsel en de capaciteit van de rioolwaterzuiveringsinstallatie.

Voorkeursbeleid hemel- en afvalwater bij het afvoeren van overtollig hemelwater is het landelijk

beleid dat het afstromen hemelwater ter plaatse in het milieu moet worden gebracht, dat wil zeggen lozen in de bodem (infiltratie) of in het oppervlaktewater. Het waterschap heeft de voorkeur om het hemelwater, daar waar mogelijk, te infiltreren in de bodem.

Aangezien in dit plan het water volledig wordt geïnfiltreerd voldoet het plan aan de wensen van het waterschap.

Langs het plangebied ligt de Herfterwetering en deze heeft een keurzone. Vanaf de insteek van de Herfterwetering (SW.20.4) zal 5 meter vrijgehouden worden voor onderhoudswerkzaamheden.

Uitbreiding maatschappelijke bedrijvigheid en schaapskooi

Op 28 augustus 2017 is de digitale watertoets doorlopen. Hieruit blijkt dat er een waterbelang is.

Het waterschap is akkoord met de plannen, mits op de juiste manier omgegaan wordt met aanleghoogte, riolering en hemelwater. Hier wordt in de plannen rekening mee gehouden.

Invloed op de waterhuishouding – reactie waterschap

Binnen het bestemmingsplan ligt een deel van het beekdal van de Westerveldse Aa. Hierdoor kan in het plangebied sprake zijn van (grond)wateroverlast. Onderstaande kaart geeft een indicatie (GHG: 60 tot 80 cm – maaiveld en deels zelfs 40 tot 60 cm – maaiveld.

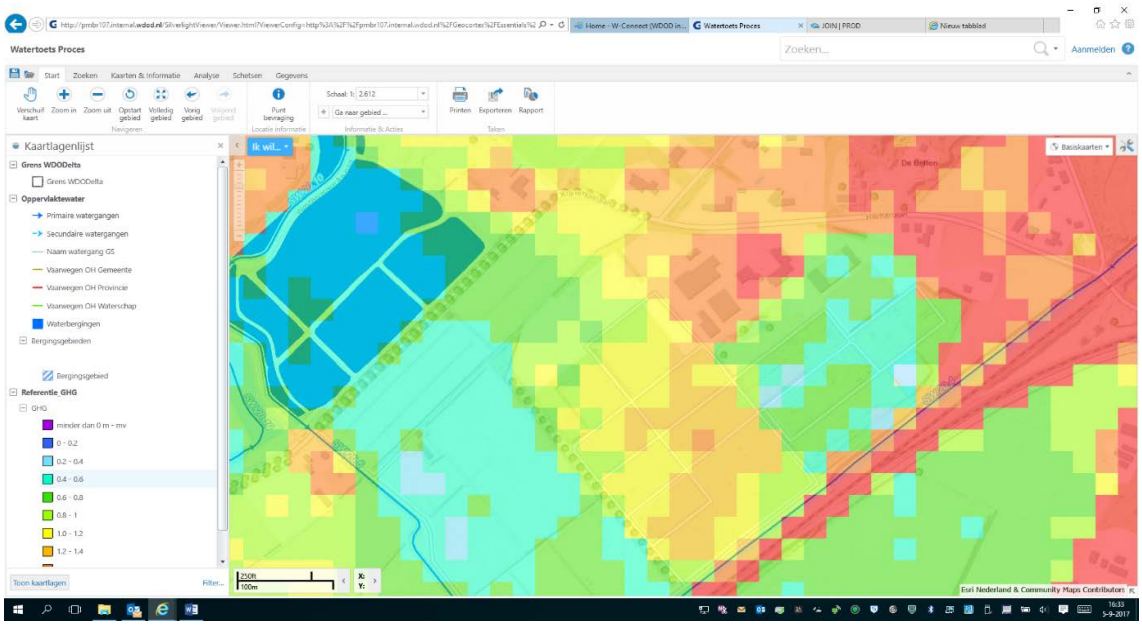

Grondwaterstanden in plangebied (WDOD)

Voor de aanleghoogte wordt een ontwateringsdiepte geadviseerd van minimaal 80 centimeter. Dit is de afstand tussen de gemiddelde hoogste grondwaterstand (GHG) en het maaiveld. Bij het bouwen zonder kruipruimte kan worden volstaan met een geringere ontwateringsdiepte.

Om wateroverlast en schade in woningen en bedrijven te voorkomen wordt geadviseerd om een drempelhoogte van 20 à 30 centimeter boven het straatpeil te hanteren. Ook voor lager, beneden het maaiveld, gelegen ruimtes (kelders, parkeergarages) moet aandacht worden besteed aan het voorkomen van wateroverlast door onder andere te voorkomen dat afstromend hemelwater vanaf het straatoppervlak naar binnen kan stromen. Bij de aanleg van kelderconstructies dient aandacht te worden geschonken aan de toepassing van waterdichte materialen en constructies.

Voor lozingen vanuit niet-inrichtingen geldt het “Besluit lozen buiten inrichtingen” (Blbi).

De voorschriften, opgenomen in de algemene regels van bovengenoemde besluiten, voldoen aan het criterium van best bestaande techniek (bbt).

Het generieke beleid ten aanzien van lozingen is opgenomen in het Handboek Water. Dit Handboek kan worden geraadpleegd via de site van Infomil.

Voor lozingen kan een melding of een vergunning noodzakelijk zijn.

Naast bovenstaande kunnen op basis van de Keur ook kwantiteitseisen aan de lozing en de bijbehorende lozingswerken worden gesteld. Hiervoor is een vergunning of een melding op basis van de Waterwet noodzakelijk.

Gezien de verschillende belangen, die meerdere partijen hebben bij het grondwater, is het beheer van het grondwater wettelijk geregeld in de Waterwet. Het waterschap is bevoegd gezag tenzij het onttrekkingen betreft t.a.v. drinkwaterwaterwinningen, bedrijfsmatige onttrekkingen >150.000m3 per jaar of koude/warmte opslag (open systeem). In deze gevallen is de provincie het bevoegde gezag.

Voor koude/warmte opslag met een gesloten systeem is de gemeente per 1 juli 2013 bevoegd gezag.

Voor kleine en kortdurende onttrekkingen kan meestal worden volstaan met een melding. Voor grote en/of langdurige onttrekkingen is een Watervergunning noodzakelijk.

Het plan bevat een rioleringscomponent, want er wordt een nieuw rioleringsstelsel aangelegd. Door de uitvoering van het bestemmingsplan neemt de belasting van het bestaande rioleringsstelsel toe. Dit levert geen problemen op ten aanzien van de capaciteit van het rioleringsstelsel en de capaciteit van zuiveringstechnische werken (rioolwaterzuiveringsinstallatie, transportleidingen en rioolgemalen).

Bij de afvoer van overtollig hemelwater is het landelijk beleid dat het afstromend hemelwater ter plaatse in het milieu moet worden gebracht, dat wil zeggen lozen in de bodem (infiltratie) of in het oppervlaktewater. Het waterschap heeft de voorkeur om het hemelwater, daar waar mogelijk, te het infiltreren in de bodem. Oppervlakkige afvoer naar de infiltratievoorziening en infiltratie via wadi's geniet daarbij de voorkeur. Als oppervlakkige infiltratie niet mogelijk is, is ondergrondse infiltratie door middel van bijvoorbeeld een infiltratieriool (IT-riool) of infiltratiekratten een optie. Als infiltratie niet mogelijk is, kan hemelwater via een bodempassage worden geloosd op oppervlaktewater. De afvoer van overtollig hemelwater uit het plangebied mag, ongeacht de toegepaste methode, niet tot wateroverlast leiden op aangrenzende percelen. Schoon hemelwater (bijvoorbeeld vanaf dakoppervlakken) kan direct worden afgevoerd naar oppervlaktewater. Speciale aandacht wordt besteed aan duurzaam bouwen en een duurzaam gebruik van de openbare ruimte om een goede kwaliteit van het afgekoppelde hemelwater te garanderen.

Wonen

3.7 Wonen

3.7.1 Huidige situatie

Op de locatie aan de Herfterlaan en Kuijerhuislaan zijn in de huidige situatie geen woningen.

3.7.2 Uitgangspunt bestemmingsplan

Op de locatie langs de Kuijerhuislaan wordt straks één bedrijfswoning gerealiseerd. De bedrijfswoning ziet toe op de veiligheid en deugdelijk gebruik van het gehele gebied. Het omvang van de woning is passend binnen het gemeentelijk beleid van bouwen in het landelijk gebied,

3.8 Milieu

In deze paragraaf wordt ingegaan op de milieuaspecten die van belang zijn bij het toekennen van bestemmingen. Tevens komt de ligging van kabels, leidingen en straalpaden aan bod.

3.8.1 Geluid

De Wet geluidhinder (Wgh) heeft tot doel de mensen te beschermen tegen geluidsoverlast ten gevolge van weg-, spoorweg- of industrielawaai. Op basis van deze wet dient bij het opstellen van het bestemmingsplan dan ook aandacht te worden geschonken aan het aspect "geluid". In de Wet geluidhinder is een zonering van industrieterreinen, wegen en spoorwegen geregeld. Enerzijds betekent dit dat (geluids)eisen worden gesteld aan de milieubelastende functies, anderzijds betekent dit dat beperkingen worden opgelegd aan milieugevoelige functies. De verplichting tot het uitvoeren van een akoestisch onderzoek in relatie tot het opstellen van een bestemmingsplan geldt niet indien in dat bestemmingsplan geen mogelijkheden worden geboden voor het realiseren van nieuwe woningen en andere geluidgevoelige objecten.

De Wet geluidhinder (Wgh) biedt geluidgevoelige objecten bescherming tegen (spoor)weglawaai en industrielawaai. Naast woningen zijn 'andere geluidsgevoelige gebouwen' onder de Wgh beschermd, Wat onder 'Een andere geluidsgevoelig gebouw' valt is vastgelegd in artikel 1.2 van het besluit geluidhinder (Bgh):

- Onderwijsgebouwen
- Ziekenhuizen en verpleeghuizen
- Verzorgingstehuizen
- Psychiatrische inrichtingen
- Kinderdagverblijven

Bovenstaande lijst is limitatief. Alle objecten die niet onder bovenstaande categorieën zijn te scharen, zijn geen geluidgevoelige gebouwen.

De Toren

In het plangebied is 'De Toren' gevestigd. De Torenlocatie op Herfte is een sociale instelling gericht op dagbesteding voor kinderen met autisme. De Toren biedt maximaal vijftien ontwikkelplekken voor kinderen in de (aanmeld)leeftijd van 3 tot 9 jaar, maar ook oudere kinderen worden toegelaten.

Voor kinderen met autisme is meedoen in onze samenleving niet vanzelfsprekend. De kinderen hebben een specifieke behoefte. Om deze kinderen zo veel als mogelijk zelfstandig mee te laten doen in de samenleving biedt de Torenlocatie voor deze doelgroep via dagbesteding een op maat gericht ontwikkelprogramma aan.

Via dit specifieke ontwikkelprogramma worden de kinderen onder begeleiding voorbereid om op eigen benen te staan en in de toekomst mee te komen in het reguliere arbeids- of onderwijsproces. De bedrijven die ook op Herfte zijn werken waar mogelijk mee aan de dagbesteding van de kinderen. Daarmee maakt de Toren echt onderdeel uit van de sociale

doelstelling die op Herfte wordt nagestreefd.

Net als de aanwezige en nog te realiseren gebouwen voor sociale-bedrijvigheid is de Torenlocatie is geen geluidgevoelig gebouw. De locatie is gericht op dagbesteding voor kinderen met autisme. Het zijn kinderen die op basis van een intensief op maat gemaakt dagbestedingsprogramma persoonlijk worden begeleid en voorbereid om zelfstandig te participeren in de samenleving.

Bedrijfswoning

Aangezien er een bedrijfswoning (geluidgevoelige object) in het plangebied wordt gerealiseerd, dient er akoestisch onderzoek uitgevoerd te worden. Dat is in het plan het enige geluidsgevoelige object. In de rest van de panden wordt niet permanent verbleven en deze panden herbergen tevens geen geluidgevoelige functies.

Met betrekking tot geluid veroorzaakt door het wegverkeer is in de Wet geluidhinder de verplichting opgenomen tot het verrichten van onderzoek naar de geluidsbelasting op de gevels van (nieuw geprojecteerde) woningen en andere geluidgevoelige objecten. Op grond van artikel 74 van de Wet geluidhinder (Wgh) hoofdstuk VI, afdeling 1 bevindt zich aan weerszijden van een weg een zone. Als in deze zone geluidgevoelige bebouwing wordt geprojecteerd dan dient akoestisch onderzoek te worden uitgevoerd. De breedte van deze zone is afhankelijk van:

- de ligging van de weg in stedelijk of buitenstedelijk gebied;
- het aantal rijstroken.

In stedelijk gebied worden twee typen wegen onderscheiden, met aan weerszijden van de weg de volgende zonebreedtes:

- wegen met een of twee rijstroken: 200 meter;
- wegen met drie of meer rijstroken: 350 meter.

In buitenstedelijk gebied worden drie typen wegen onderscheiden, met aan weerszijden van de weg de volgende zonebreedtes:

- wegen met een of twee rijstroken: 250 meter;
- wegen met drie of vier rijstroken: 400 meter;
- wegen met vijf of meer rijstroken: 600 meter.

De volgende wegen hebben op grond van artikel 74 Wgh geen zone:

- wegen gelegen in een als woonerf aangeduid gebied;
- wegen met een maximum snelheid van 30 km/uur.

De nieuwe woning ligt niet alleen in de zonering van de dichtstbijzijnde weg. Ook het spoor is van invloed. Bij rijksinfrastructuur (zoals een spoorweg) wordt geluidszonering bepaald met behulp van een geluidsproductieplafond (GPP). Het plangebied ligt binnen de zone van de genoemde GPP. Daarmee is onderzoek naar railverkeersgeluid ook noodzakelijk.

In juni 2017 is door Windmill Milieu Management en Advies een akoestisch onderzoek naar de geluidbelasting ten gevolge van het weg- en railverkeer uitgevoerd, welke is aangevuld met wegverkeer op 31 oktober 2017. Voor het wegdeel is naast de zones namelijk ook rekening gehouden met het wegverkeer op de Kuyerhuislaan in peiljaar 2030.

In het kader van de ruimtelijke procedure is conform het gestelde in de Wet geluidhinder een onderzoek uitgevoerd naar de geluidbelasting ten gevolge van de zoneringsplichtige geluidbronnen waarvan de zone het plangebied overlapt.

De geluidbelasting is getoetst aan het stelsel van voorkeurswaarden en maximale ontheffingswaarden uit de Wet geluidhinder. Het onderzoek is uitgevoerd volgens de regels van het Reken- en meetvoorschrift geluid 2012.

Het uitgevoerde geluidsonderzoek toont aan dat de geluidsbelasting van zowel wegverkeer en railverkeer de voorkeursgrenswaarden van de Wet geluidhinder niet overschrijden en daarmee ook voldoen aan de gemeentelijke eisen inzake geluid. Onderstaande tabel geeft dat weer. Een hogere grenswaardeprocedure hoeft niet doorlopen te worden.

Wegverkeersgeluid

Gebiedstype	Voorkeurswaarde Wgh	Grenswaarde gemeentelijk beleid	Hoogste uitkomst onderzoek
Gemengd Landelijk	48 dB	58 dB	39 dB (noordwestgevel)

Railverkeersgeluid

Gebiedstype	Voorkeurswaarde Wgh	Grenswaarde gemeentelijk beleid	Hoogste uitkomst onderzoek
Gemengd Landeljik	58 dB	68 dB	53 dB (zuidoostgevel)

Uitgaande van de minimaal vereiste geluidwering van de gevel van 20 dB op grond van het Bouwbesluit wordt voldaan aan het vereiste binnenniveau van 33 dB.

Zowel vanwege het wegverkeer als het railverkeer is er geen sprake van een relevante blootstelling (de voorkeurswaarden worden gerespecteerd). Het beschouwen van cumulatie is daarmee niet aan de orde. Alle gevels van de nieuwe woning zijn als geluidluw te beschouwen.

3.8.2 Bedrijvigheid (Wet milieubeheer)

Zowel de ruimtelijke ordening als het milieubeleid stellen zich ten doel een goede kwaliteit van het leefmilieu te handhaven en te bevorderen. Dit gebeurt onder andere door milieuzonering. Onder milieuzonering verstaan we het aanbrengen van een voldoende ruimtelijke scheiding tussen milieubelastende bedrijven of inrichtingen enerzijds en milieugevoelige functies als wonen en recreëren anderzijds. De ruimtelijke scheiding bestaat doorgaans uit het aanhouden van een bepaalde afstand tussen milieubelastende en milieugevoelige functies.

Die onderlinge afstand moet groter zijn naarmate de milieubelastende functie het milieu sterker belast. Milieuzonering heeft twee doelen:

- het voorkomen of zoveel mogelijk beperken van hinder en gevaar bij woningen en andere gevoelige functies;
- het bieden van voldoende zekerheid aan bedrijven dat zij hun activiteiten duurzaam onder aanvaardbare voorwaarden kunnen uitoefenen.

Als uitgangspunt voor het bepalen van de aan te houden afstanden gebruikt de gemeente Zwolle de VNG-uitgave "Bedrijven en Milieuzonering" uit 2009. De lijst geeft richtafstanden voor de ruimtelijk relevante milieuaspecten geur, stof, geluid en gevaar. De grootste van de vier richtafstanden is bepalend voor de indeling van een milieubelastende activiteit in een milieucategorie en daarmee ook voor de uiteindelijke (indicatieve) richtafstand. De afstanden worden gemeten tussen enerzijds de grens van de bestemming die de milieubelastende functie(s)

toelaat en anderzijds de uiterste situering van de gevel van een milieugevoelige functie die op grond van het wijzigings-/bestemmingsplan mogelijk is.

De richtafstanden van de richtafstandenlijst gelden ten opzichte van het omgevingstype rustige woonwijk. Een rustige woonwijk is ingericht volgens het principe van de functiescheiding: afgezien van wijkgebonden voorzieningen komen vrijwel geen andere functies voor, langs de randen is weinig verstoring door verkeer. Een ander omgevingstype is het gemengd gebied. Binnen gemengd gebied is het mogelijk om gemotiveerd voor één of meer milieuaspecten (met uitzondering van het aspect gevaar) een kleinere afstand aan te houden dan wordt geadviseerd voor een rustige woonwijk. Onderstaande tabel geeft de relatie weer tussen milieucategorie, richtafstanden en omgevingstype.

Milieucategorie	Richtafstand tot omgevingstype rustige woonwijk	Richtafstand tot omgevingstype gemengd gebied
1	10 meter	0 meter
2	30 meter	10 meter
3.1	50 meter	30 meter
3.2	100 meter	50 meter
4.1	200 meter	100 meter
4.2	300 meter	200 meter
5.1	500 meter	300 meter
5.2	700 meter	500 meter
5.3	1.000 meter	700 meter
6	1.500 meter	1.000 meter

Onderzoek bedrijfs- en milieuzonering

Sweco heeft in augustus 2017 een onderzoek gestart naar milieuzonering. Met het oog op de verschillende bestaande en te realiseren milieubelastende activiteiten (bedrijven) en gevoelige functies (woningen) is het wenselijk een analyse uit te voeren op de aanwezige milieuzoneringen. Zo wordt voldoende afstand in acht genomen tussen de milieubelastende activiteiten waardoor:

- ter plaatse van de woningen een goed woon- en leefmilieu wordt gegarandeerd;
- rekening wordt gehouden met de bedrijfsvoering en milieuruimte van de betreffende bedrijven.

Omdat ook de mogelijkheden van het vergunningvrij uitbreiden van de woning meegenomen moeten worden in de afweging, is in deze analyse de bestemmingsgrens voor 'Wonen' als uiterste grens aangehouden en niet de uiterste situering van de gevel van een woning. In het onderzoek zijn niet alleen de bestaande woningen meegenomen. Ook met de nieuw te bouwen bedrijfswoning is rekening gehouden.

Het exacte programma van bedrijfsactiviteiten is nog niet bekend, maar ligt in het verlengde van de reeds aanwezige sociaal-maatschappelijke bedrijvigheid op het terrein. Zoals een leerbedrijf voor autoherstel, houtbewerking of groenonderhoud. Het onderzoek richt zich dan ook op de mogelijkheid om binnen het ontwikkelvlak soortgelijke bedrijvigheid in categorie 3.1 toe te staan.

Er ontstaan geen overschrijdingen waardoor een goed woon- en verblijfsklimaat daarmee dus maximaal gegarandeerd is.

Uitgangspunt 'rustige woonwijk'

Uitgangspunt voor dit plan is dat de omgeving gekarakteriseerd kan worden als 'rustige woonwijk. De definitie van gemengd gebied in de VNG-publicatie is: Een rustige woonwijk is een woonwijk die is ingericht volgens het principe van functiescheiding. Afgezien van wijkgebonden activiteiten komen vrijwel geen andere functies (zoals bedrijven of kantoren) voor. Langs de randen (in de overgang naar mogelijke andere bedrijfsfuncties) is weinig verstoring door verkeer. Een vergelijkbaar omgevingstype qua aanvaardbare milieubelasting is een rustig buitengebied (eventueel inclusief verblijfsrecreatie), een stiltegebied of een natuurgebied.

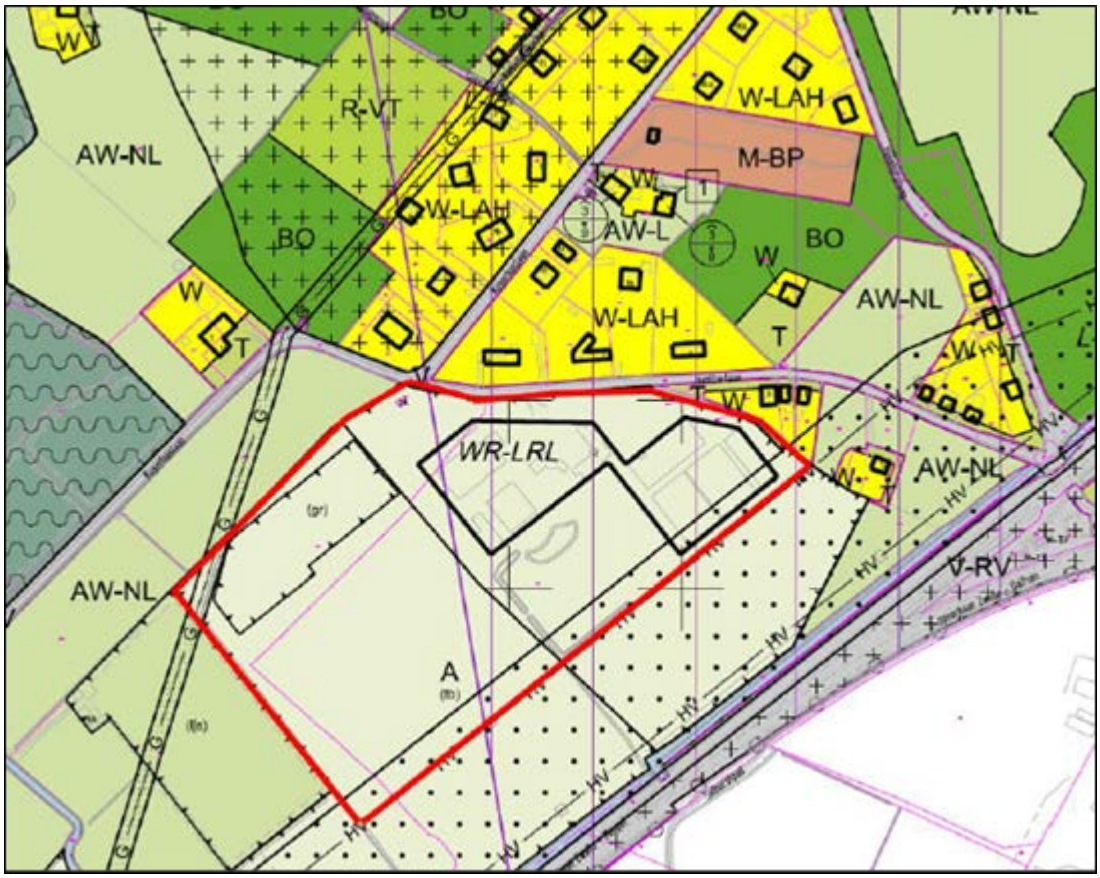

Plangebied binnen beheersverordening

Bovenstaand figuur geeft de ligging van het plangebied en de geluidsgevoelige objecten (woningen) weer, gebaseerd op de vigerende beheersverordening. Rondom en tussen de woonfuncties is te zien dat verschillende bedrijfsmatige functies in het gebied aanwezig zijn: verschillende agrarische percelen, een begraafplaats en een volkstuin. Aan de zuidzijde loopt de spoorlijn Zwolle – Groningen.

Richtafstanden

In de uitwerking van het dit bestemmingsplan is rekening gehouden met de richtafstanden die gelden voor 'rustige woonwijk'. Hierbij is ook rekening gehouden met de realisatie van de nieuwe bedrijfswoning en de drie toe te voegen kavels voor maatschappelijke bedrijvigheid.

Het bestemmingsplan voorziet in de ontwikkeling van maatschappelijke bedrijvigheid. Op de verbeelding is het gebied rond de huidige bebouwing en het omliggende terrein als Maatschappelijk aangemerkt. Het omliggende terrein is ook zo aangemerkt omdat hier ook activiteiten van de maatschappelijke bedrijven plaats kunnen vinden. Denk daarbij aan parkeren,

het vervoeren van materiaal en mogelijk kleine opslag.

Om voor een blijven goed leefklimaat voor omwonenden te zorgen is er rekening gehouden met welke minimale afstand bedrijven en activiteiten in acht moeten nemen. Al deze activiteiten zijn vastgelegd in de Staat van bedrijfsactiviteiten voor bedrijventerreinen, welke als bijlage bij de regels van dit bestemmingsplan is toegevoegd. In de verbeelding, regels en de Staat worden de volgende zones onderscheiden.

- Zone 1 : activiteiten tot en met milieucategorie 1 met een afstand van mimimaal 10 meter tot in de omgeving aanwezige milieugevoelige functies (woningen langs de Kuyerhuislaan en Herfterlaan).
- Zone 2: activiteiten tot en met milieucategorie 2 met een afstand van minimaal 30 meter tot de omgeving aanwezige milieugevoelige functies (woningen langs de Kuyerhuislaan en Herfterlaan).
- Zone 3: activiteiten tot en met milieucategorie 3.1 met een afstand van tenminste 50 meter tot de omgeving aanwezige milieugevoelige functies (woningen langs de Kuyerhuislaan en Herfterlaan).

Op deze manier is er altijd een goed woon- en leefklimaat gegarandeerd. Ook bij de drie nieuwe bouwvlakken voor de realisatie van nieuwe bedrijfsgebouwen en de bedrijfswoning is met deze afstanden rekening gehouden.

3.8.3 Luchtkwaliteit

De kern van de Wet luchtkwaliteit (titel 5.2 luchtkwaliteitseisen van de Wet milieubeheer) is het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). Het NSL is een bundeling maatregelen op regionaal, nationaal en internationaal niveau die de luchtkwaliteit verbeteren en waarin alle ruimtelijke ontwikkelingen/projecten zijn opgenomen die de luchtkwaliteit verslechteren.

Nederland moet vanaf 2011 voldoen aan de Europese normen voor fijnstof (PM10) en in 2015 aan de normen voor stikstofdioxide (NO2). In 2008 is daarom het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) vastgesteld. De NSL-partijen werken gebiedsgericht samen aan een scala van landelijke en lokale beheersmaatregelen, zowel fysieke maatregelen als bestuurlijke afspraken.

Naast de introductie van het NSL is de invoering van het begrip “niet in betekenende mate bijdrage” (NIBM) een belangrijk onderdeel van de Wet luchtkwaliteit.

Een project draagt NIBM bij aan de luchtkwaliteit als zowel de jaargemiddelde grenswaarde NO2 als PM10 niet meer toeneemt dan 3% van de jaargemiddelde grenswaarde van die stof. Dit betekent, kortweg, dat als de toename van de beide jaargemiddelde concentraties kleiner is of gelijk is aan 1,2 ìg/m3 (3% van 40 ìg/m3) een ontwikkeling kan worden beschouwd als een project die NIBM bijdraagt aan de luchtkwaliteit.

Een ruimtelijke ontwikkeling kan volgens de Wet luchtkwaliteit doorgang vinden als:

de ontwikkeling is opgenomen in het NSL;

de ontwikkeling aangemerkt wordt als een NIBM-project;

de gestelde grenswaarden van bijlage 2 van de Wet luchtkwaliteit niet worden overschreden;

projectsaldering wordt toegepast.

In dit plan worden een bedrijfswoning, zonnepanelen, de verplaatsing van een kas en een kleine uitbreidingsmogelijkheid voor sociaal-maatschappelijk bedrijvigheid mogelijk gemaakt.

Het plan ziet toe op het consolideren van bestaand gebruik. De bedrijven die nu gebruik maken van het terrein zijn er allemaal al langdurig gevestigd.

De drie hallen die als uitbreidingsoptie zijn opgenomen zijn in vierkante metergebruik geen aanvulling op het totale terrein. Er worden vanuit het vigerend bestemmingsplan mogelijk bouwvolume afgehaald en bij de drie hallen weer ingezet.

De invulling van de drie mogelijke bedrijfsgebouwen is nog niet bekend. Ten opzichte van de bestaande situatie zal er per saldo geen toename van bedrijvigheid plaatsvinden en zal de de aard ook niet verzwaren. Wanneer zich hier bedrijven vestigen zullen zij zich via vergunningen aan de wet- en regelgeving moeten houden.

De verkeersaantrekkende werking van het plan is daarnaast ook nihil. Daar waar in vroegere tijden de WEZO en kwekerij met zwaar materieel af en aan reed, komen nu kleine bedrijven in het gebied. Om toch zeker te zijn van eventuele effecten op eventueel meer verkeersbewegingen is de NIBM tool van het ministerie van I&M doorlopen. Uit de parkeernormen blijkt dat er straks 120 parkeerplaatsen op het terrein moeten worden aangeboden waarvan er circa 45 nieuw zijn. Uitgaande van een aanvullende circa 100 extra verkeersbewegingen per dag waarvan 5% vrachtverkeer blijkt dat er geen overschrijding van de wettelijk normen ontstaat. Zie onderstaande tabel.

Worst-case berekening voor de bijdrage van het extra verkeer als gevolg van een plan op de luchtkwaliteit

Jaar van planrealisatie		**2017**
Extra verkeer als gevolg van het plan		
Extra voertuigbewegingen (weekdaggemiddelde)		100
Aandeel vrachtverkeer		5,0%
Maximale bijdrage extra verkeer	NO_2 in $\mu g/m^3$	0,13
	PM_{10} in $\mu g/m^3$	0,02
Grens voor "Niet In Betekenende Mate" in $\mu g/m^3$		1,2
Conclusie		
De bijdrage van het extra verkeer is niet in betekenende mate; geen nader onderzoek nodig		

Volgens artikel 5.16, lid 1 aanhef en onder c Wm levert de realisatie van het voorliggende plan geen belemmeringen op met betrekking tot de luchtkwaliteit. Het plan is realiseerbaar zonder maatregelen aangaande luchtkwaliteit te treffen.

3.8.4 Bodemkwaliteit

Dat onderzoek is wel verricht. Hunneman Advies voerde het in 2016 uit (Verkennend bodem-, asbest- en waterbodemonderzoek op de locatie aan de Herfterlaan 2 te Zwolle, (Hunneman Milieu-Advies, 4 maart 2016, kenmerk 160036/lvh/sh). Hierbij is in de grond van het gemeentelijk gronddepot onder de aanwezige puinfundatie plaatselijk matig verhoogde gehalten aan kobalt aangetoond. Betreffende matig verhoogde gehalten worden zeer waarschijnlijk veroorzaakt door de aanwezige bovenliggende fundatielaag bestaande uit puin. Op het overige terrein zijn met uitzondering van enkele deellocaties maximaal licht verhoogde waarden aan componenten ten opzichte van de achtergrondwaarde aangetoond in de bodem (grond en grondwater). Bij het asbestonderzoek is enkel op het erfperceel een gehalte aan asbest aangetoond (5 mg/kg d.s. gewogen). Betreffend gemeten gehalte blijft ruim onder de interventiewaarde norm waarbij sprake is van een verontreiniging met asbest (100 mg/kg d.s. gewogen). Op de overige deellocaties is er geen asbest aangetoond. Het op het erfperceel plaatselijk gemeten gehalte aan asbest (5 mg/kg d.s. gewogen) veroorzaakt geen humane, ecologische en/of verspreidingsrisico's.

Uit het onderzoek blijkt dat er voor het gebied geen belemmeringen zijn vanuit het aspect bodem voor het toekomstige gebruik.

3.8.5 Externe veiligheid

Voor het plangebied is een risico-inventarisatie uitgevoerd, welke als bijlage bij de toelichting is bijgevoegd. Via de Risicokaart van Nederland zijn de ondergenoemde aspecten in beeld gebracht. Hierbij is binnen 1000 meter afstand van het plangebied gekeken naar de volgende aspecten, die van invloed kunnen zijn op het plangebied:

• transport van gevaarlijke stoffen over een weg, waterweg of spoorweg;

• luchthavens;

• inrichtingen (bijvoorbeeld (agrarische) bedrijven), BEVI-plichtige bedrijven);

• buisleidingen.

Transport gevaarlijke stoffen

Volgens de risicokaart liggen er rond het plangebied geen waterwegen of Basisnetwegen waarover significante hoeveelheden gevaarlijke stoffen worden getransporteerd.

Vlak naast het plangebied ligt een spoorweg waarover gevaarlijke stoffen worden vervoerd. Het invloedsgebied van het spoor is 4 kilometer. Het plangebied ligt hier binnen.

Het gebied ligt niet binnen het invloedsgebied van een weg.

Spoor

Het spoor heeft een PR10-6-contour op 7 meter vanaf het midden van de doorgaande sporen afstand. Het plangebied ligt daarbuiten.

Ook geldt er een plasbrandaandachstgebied. Het plasbrandaandachtsgebied ligt voor een klein deel over het plangebied. In dit deel wordt echter niet gebouwd.

Het uitgangspunt van het plan is dat er ten opzichte van de huidige situatie niet of nauwelijks toename van aantal personen is. Er is een aantal functiewijzigingen/toevoegingen, daar staat tegenover dat een deel van optionele bestaande bebouwing inkrimpt. Het groepsrisico zal naar alle waarschijnlijkheid niet met 10% of meer toenemen en een berekening van het groepsrisico is wordt niet nodig geacht. Wel moet een beperkte verantwoording van het groepsrisico worden uitgevoerd. Hierbij moet worden ingegaan op de mogelijkheden van zelfredzaamheid en bestrijdbaarheid.

Inrichtingen

Binnen 1000 meter van het plangebied liggen volgens de Risicokaart twee inrichtingen met gevaarlijke stoffen. Het meest zuidelijke punt is een ammoniakkoelinstallatie waarvoor volgens de risicokaart geen afstand geldt. De installatie valt niet onder het Bevi, omdat de hoeveelheid ammoniak kleiner is dan de grenswaarde van 1500 kg. Het meer noordelijke punt is een gasontvangststation waarvoor een afstand van 15 meter geldt. Het gasontvangststation ligt op bijna een kilometer afstand van het plangebied en valt niet binnen deze 15 meter.

Ook liggen er geen luchthavens rond het plangebied.

Buisleidingen

Volgens de risicokaart ligt er over de noordwestpunt van het plangebied een buisleidingen waardoor gevaarlijke stoffen worden getransporteerd. Dit is een hogedrukaardgasleiding met een druk van 40 bar en een diameter van 8 inch. In het Handboek buisleidingen in bestemmingsplannen uit 2016 van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu staan afstanden voor het invloed gebied vanaf de leiding. De 1% letaliteitsafstand is afhankelijk van de diameter en de druk van de leiding. Het invloed gebied van deze leiding is 95 meter. De 100%-letaliteitsafstand is 50 meter. Hierin is te zien dat er binnen het 100%-letaliteitsgebied gebouwd wordt, zie onderstaande figuur.

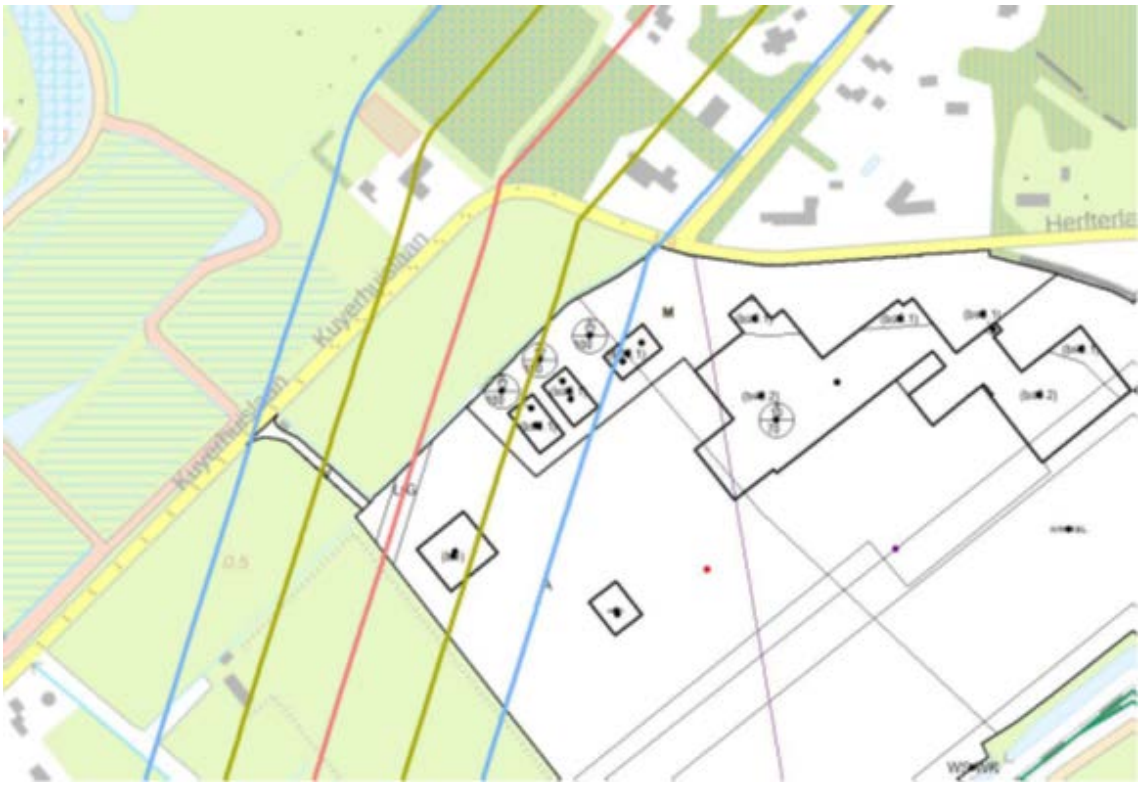

Invloedsgebieden buisleiding (Sweco)

Uit overleg met de Veiligheidsregio en Gasunie komt naar voren dat bouwen in het gebied geen problemen vormt zolang er aandacht is voor zelfredzaamheid, informatievoorziening en vluchtroutes. Een berekening van het groepsrisico is volgens de Veiligheidsregio niet nodig.

Zelfredzaamheid

Bedrijfswoning

De enkele bedrijfswoning midden op een agrarisch perceel te staan, ver van de invloedsfeer van het spoor (afstand circa 260 meter). Dit is de enige locatie waar overnacht wordt. De bewoner(s) van de woning ondersteunen de verschillende bedrijven en houden toezicht op het gebied. Zij zijn volledig zelfredzaam en er zijn voldoende vluchtwegen om per auto of te voet het gebied te verlaten.

Bedrijven en instanties

Er zijn al een aantal maatschappelijke bedrijven en instanties op de locatie van Herfte gevestigd zoals:

- een meubelmaker en houtkunstenaar;
- een sociaal leerbedrijf autoreparatie;

- een sociale onderneming in groenbeheer;
- Diverse ondersteunende kantoren;

In deze kleinschalige bestaande bedrijven is iedereen zelfredzaam.

- Een maatschappelijke organisatie gericht op dagbesteding voor kinderen met autisme. Hier zijn overdag kinderen aanwezig. Zij worden begeleid door professionele begeleiders. Het centrum is erg dicht bij de hoofdingang gelegen.

Binnenkort vestigen zich, tevens in de bestaande bebouwing:

- een sociale onderneming gericht op houtbewerking en -design. Hun cliënten en klanten zijn volledig zelfredzaam;
- een kleine smederij met een leerschool voor ontwikkeling. Hun cliënten en klanten zijn volledig zelfredzaam;
- een kleine biologische kwekerij voor zorgbehoevenden die niet of nauwelijks toegang hebben tot de reguliere arbeidsmarkt.Een zorgorganisatie is ondersteunend aan deze biologische kwekerij. Zij kijkt goed waar welke cliënten goed tot hun recht kunnen komen. De dagbesteding gaat uit van het verrichten van werk. Daarnaast zijn ook hier doorlopend professionele begeleiders aanwezig. In geval van een calamiteit zal de groep onder begeleiding in veiligheid gebracht worden.

Uitbreiding in drie hallen

Als laatste is er in het bestemmingsplan een plek opgenomen waar in de toekomst drie bedrijfshallen plaats kunnen krijgen. Hiervoor is nog geen invulling. Deze hallen staan ver af van de invloedsfeer van het spoor (circa 300 meter), er zijn verschillende vluchtwegen en er zal niet worden overnacht. Bij de realisatie en exploitatie van deze hallen worden conform de eisen en wensen van de Veiligheidsregio rekening gehouden met realisatie van een afsluitbare mechanische afzuiging.

Zonneveld

Het zonneveld is grootschalig maar slechts ten dele openbaar toegankelijk. Het zonneveld heeft eerder als bestemmingsplan de planologische procedure doorlopen. Ook toen heeft de Veiligheidsregio gereageerd. Er is toen met de Veiligheidsregio IJsselland afgesproken dat er voor de op- en aanmerkingen geen vervolgstappen hoeven worden doorlopen. Dit vanwege het feit dat er slechts af en toe enkele personen op de locatie aanwezig zullen zijn en incidenteel misschien een schoolklas. Wel zal de beheerder op de hoogte worden gesteld van het vervoer van gevaarlijke stoffen over het naastgelegen spoor en wat te doen bij een eventuele calamiteit.

<u>Aan te leggen ontsluitingsweg over buisleiding</u>

Het terrein wordt aan verschillende kanten ontsloten. Ten eerste is er de bestaande ingang aan de Herfterlaan. Dit is een brede opgang die zich vertakt naar verschillende wegen en lanen in het gebied. Daarnaast wordt er een extra ontsluiting aangelegd op de Herfterlaan. Vanaf de buisleiding komen dus twee ontsluitingsroutes op de doorgaande weg uit, vanaf waar gemakkelijk de doorgaande Ceintuurbaan, maar ook de panden en kantoren op Oosterenk bereikt kunnen worden. Via het perceel van de bedrijfswoning kan ook weggevlucht worden van de buisleiding. Er lopen verschillende recreatieve paden aan de zuidzijde van het gebied. Deze lopen richting het spoor en dus van de leiding af.

De Gasunie voorziet geen problemen met de ontwikkeling maar verzoekt wel voortijdig contact wanneer er gewerkt wordt nabij de gasleiding.

Afsluitbare mechanische ventilatie

De veiligheidsregio IJsselland verzoekt om bestaande en nieuwe panden te (laten) voorzien van afsluitbare mechanische ventilatie. Bij de nieuwbouw zal hier rekening mee gehouden worden. In de bestaande panden zal bekeken worden welke opties er zijn.

Informatievoorziening

De beheerder van het zonnepark en de verschillende bedrijven en instanties die op het terrein aanwezig zijn of straks een plek krijgen zullen op de hoogte worden gebracht van het bestemmingsplan en de uitkomsten van het onderzoek naar externe veiligheid en daarmee de risico's die zij lopen en hoe ze, bij een eventueel incident, moeten en kunnen handelen.

Toetsing gemeentelijk beleid externe veiligheid

Voor "gemengd landelijk" geldt, volgens het gemeentelijk beleid: Vanwege de overwegend lage personendichtheid is de risicoruimte over het algemeen groot. Omdat dit gebiedstype een grote diversiteit in functie kent wordt de werkelijke risicoruimte bepaald door locatiespecifieke omstandigheden.

Onderstaande tabel vat de doelstellingen rond externe veiligheid in Gemengd Landelijk gebied samen, gericht op de locatie specifieke kenmerken.

Fysieke omgeving	Hulpverleningsniveau	Zelfredzaamheid
Personendichtheid is laag	Ceintuurbaan en Oosterenk nabij, aanrijtijden hulpverlening daardoor kort	Hoge zelfredzaamheid van meeste groepen (kinderen aanwezig, maar hoge mate van professionaliteit organisaties die op het terrein gevestigd zijn)
Verblijftijd werkenden alleen tijdens kantooruren, waardoor personendichtheid in nachtperiode (kwestbare periode) gering is	Goede bereikbaarheid spoor voor hulpdiensten	Voldoende en meerdere vluchtroutes (zowel te voet als per auto)
Alleen overnachting in nieuwe woning		
Alleen open voor recreanten in dagperiode		
Nieuwbouw ver van spoor		

Hoogte groepsrisico

Voor dit gebiedstype geldt dat een overschrijding van de oriëntatiewaarde niet is toegestaan tenzij dit vanuit locatiespecifieke kenmerken en maatregelen te verantwoorden is. Een beperkte toename van het groepsrisico is mogelijk afhankelijk van het huidige niveau en de locatiespecifieke kenmerken en maatregelen.

Gebiedseigen risicobronnen

Binnen dit gebiedstype geldt dat er geen plek is voor risicovolle activiteiten. Een uitzondering wordt gemaakt voor kleine risicovolle activiteiten waarvan de PR 10-6 contour binnen de inrichtingsgrens blijft en die geen invloed op het groepsrisico hebben. Deze zullen niet op de locatie worden gefaciliteerd.

3.8.6 Kabels, leidingen en straalpaden

Leidingen

In het plangebied is een leiding van Gasunie gelegen van 40 bar. Over deze leiding wordt de

ontsluitingsweg aangelegd. Gasunie heeft aangegeven als voor start aanleg overleg gevoerd wordt met Gasunie en de leiding door de aanleg niet verstoord wordt, de weg aangelegd kan worden.

Ook de hoogspanningskabels aan de zuidzijde van het gebied hebben zones. Er zijn bomen geprojecteerd binnen de belemmerde strook. Op dit moment is er sprake van een bestaande boomkwekerij met meer dan 3000 bomen onder de hoogspanningsleidingen. En de bomen die er blijven staan zijn bomen die onder de 4 meter zullen blijven omdat er rekening gehouden is met het feit dat 12 meter vrij moet blijven tussen het hoogste grondobject en de onderste hoogspanningsleiding.

In het bestemmingsplan moet voor wat betreft bovengrondse hoogspanningslijnen bij nieuwe situaties, zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, vermeden worden dat gevoelige bestemmingen binnen de magneetveldzone van 0,4 microTesla komen te liggen. Bestemmingen waar kinderen (tot 15 jaar) langdurig kunnen verblijven worden aangemerkt als gevoelig. Het gaat hierbij specifiek om woningen, scholen, crèches en kinderopvangplaatsen. "Zoveel als redelijkerwijs mogelijk" houdt in dat er een zorgvuldige afweging dient plaats te vinden tussen voor- en nadelen van het besluit en dat de specifieke lokale omstandigheden ertoe kunnen leiden dat er besloten wordt om dergelijke functies toch binnen de zone toe te staan. Gemeenten, provincies en het rijk moeten hierbij hun eigen verantwoordelijkheid nemen bij het maken van keuzen.

Op de website van het RIVM is een atlas opgenomen waarin indicatieve zones voor magneetvelden van alle bovengrondse hoogspanningslijnen zijn opgenomen. De indicatieve zones zijn de meest ruime afstanden waar rekening mee moet worden gehouden. In het geval van Herfte is dat een zone van 50m. Binnen deze zone worden geen nieuwe ontwikkelingen gepland.

3.8.7 Klimaatbestendigheid

Het plan wordt klimaatbestendig ingericht en opgepakt. Zo wordt rekening gehouden met hogere waterstanden in het gebied, Daarom wordt bijvoorbeeld de bedrijfswoning al op een terp gebouwd. Het plan wordt daarnaast groener dan dat het nu is. De uitgestrekte kweekvelden en asfaltverharding van de opslag van de WEZO worden met lanen, boskamers en een parkachtige structuur groener gemaakt door mede gebruik te maken van de bestaande bomen uit de kwekerij. Dit voorkomt hittestress in het gebied. Ook aan meer regenwater is gedacht. Water kan in de parkachtige structuur vrij aflopen en intrekken, zelfs beter dan nu omdat er veel aangesloten verharding verwijderd zal worden. Voor extreme neerslag is een extra vijver bedacht. Niet alleen brengt deze de historische structuur van het gebied terug, maar deze kan ook zorgen voor berging tijdens extreme regenval.

Daarnaast wordt in duurzaamheid geïnvesteerd door de aanleg van acht hectare zonneveld.

Daar waar mogelijk wordt nieuwbouw klimaatbestendig ontworpen en gebouwd.

3.8.8 Vormvrije m.e.r.

In bijlage C en D van het Besluit m.e.r. is aangegeven welke activiteiten in het kader van het bestemmingsplan plan-m.e.r.-plichtig, project-m.e.r.-plichtig of m.e.r.-beoordelingplichtig zijn. Voor deze activiteiten zijn in het Besluit m.e.r. drempelwaarden opgenomen. Daarnaast dient het bevoegd gezag bij de betreffende activiteiten die niet aan de bijbehorende drempelwaarden voldoen, na te gaan of sprake kan zijn van belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu, gelet op de omstandigheden als bedoeld in bijlage III van de EEG-richtlijn milieueffectbeoordeling.

Deze omstandigheden betreffen:

- de kenmerken van de projecten;
- de plaats van de projecten;
- de kenmerken van de potentiële effecten.

Realisatie van projecten met zonne-energie worden niet in het Besluit milieueffectrapportage genoemd. Wel leidt het project tot de herinrichting van een stuk landelijk gebied. Het zonnepark blijft echter ruimschoots onder de drempelwaarde voor landinrichtingsprojecten uit het Besluit m.e.r. (125 ha). Ook het aantal te houden dieren (schapen) blijft ver onder de drempelwaarden van 2000 stuks.

Gelet op de omvang van het totale project (circa 15 hectare), de kenmerken van het project (zonnepark, sociaal-maatschappelijke bedrijvigheid en landschapsinrichting) en de aard van de effecten (zeer beperkt), wordt geconcludeerd dat het uitvoeren van een m.e.r.-beoordeling of het doorlopen van een m.e.r.-procedure niet aan de orde is.

De uitgewerkte vormvrije m.e.r. is opgenomen als bijlage van deze toelichting.

Hoofdstuk 4 Juridische aspecten

4.1 Inleiding

Dit bestemmingsplan is gemaakt conform het 'Handboek bestemmingsplannen Zwolle' versie 21. Dit handboek is gebaseerd op de Standaard Vergelijkbare BestemmingsPlannen SVBP2012, zoals vastgelegd in de Regeling standaarden ruimtelijke ordening 2012.
De regels zijn binnen de systematiek van de SVBP2012 aangepast aan de Zwolse situatie en uitgebreid met extra standaardbestemmingen, waaraan in Zwolle behoefte is. De regels van Standaard bestemmingsplan Zwolle zijn voor zover nodig op hun beurt weer aangepast aan specifieke situaties in het plangebied van het bestemmingsplan Standaard bestemmingsplan Zwolle.

De regels van het bestemmingsplan bestaan uit de volgende hoofdstukken:

- **Hoofdstuk 1 Inleidende regels;**
- **Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels;**
- **Hoofdstuk 3 Algemene regels;**
- **Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels.**

Gevolgd door de volgende bijlagen:

- **Bijlage 1 Landschappelijk inrichtingsplan**
- **Bijlage 2 Staat van bedrijfsactiviteiten voor bedrijventerreinen;**

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

De inleidende regels zijn van algemene aard en bestaan uit de volgende regels:

Artikel 1 Begrippen;

Artikel 2 Wijze van meten.

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels

Toelichting op de regels voor de enkelbestemmingen:

Het gehele plangebied is onderverdeeld in enkelbestemmingen. Dit in tegenstelling tot een bestemming die andere bestemmingen als dubbelbestemming overlapt. De dubbelbestemmingen behoeven niet in het gehele plangebied voor te komen.

Een enkelbestemming kan in het plangebied op één plaats, maar ook op meerdere plaatsen voorkomen. De bij deze bestemmingen behorende regels zijn per bestemming in een apart artikel ondergebracht.

Alle regels die op een bepaalde bestemming van toepassing zijn, worden zoveel mogelijk in de bestemmingsregels zelf geregeld. Op deze wijze wordt bij de digitale versie van het plan bij het aanklikken op adres of bestemmingsvlak zo veel mogelijk informatie gegeven zonder dat er verder doorgeklikt behoeft te worden.

De opbouw van een bestemmingsregel is als volgt:

1. Bestemmingsomschrijving;

2. Bouwregels;
3. Nadere eisen;
4. Afwijken van de bouwregels;
5. Specifieke gebruiksregels;
6. Afwijken van de gebruiksregels;
7. Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden;
8. Wijzigingsbevoegdheid.

Per bestemmingsonderdeel wordt hierna een korte toelichting wordt gegeven.

1. Bestemmingsomschrijving:

In de bestemmingsomschrijving wordt een nadere omschrijving gegeven van de aan de gronden toegekende functie(s). De hoofdfunctie wordt als eerste genoemd. Indien van toepassing, worden ook aan de hoofdfunctie ondergeschikte functies mogelijk gemaakt. De ondergeschiktheid wordt aangegeven door de zin 'met daaraan ondergeschikt'. De ondergeschikte functies staan ten dienste van de hoofdfunctie in de bestemming. De bestemmingsomschrijving is niet alleen functioneel maar bevat ook inrichtingsaspecten.

2. Bouwregels:

In de bouwregels worden voor alle bouwwerken de van toepassing zijnde bebouwingsregels geregeld.

Bij woningen wordt een onderscheid gemaakt tussen 'hoofdgebouwen', 'bijbehorende bouwwerken' en 'bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zonder dak'. Een 'bijbehorend bouwwerk' is een 'uitbreiding van een hoofdgebouw dan wel een functioneel met een zich op het zelfde perceel bevindend hoofdgebouw verbonden, daar al dan niet tegen aangebouwd en met de aarde verbonden bouwwerk met een dak'. Deze definitie is gelijk aan de definitie in het Besluit omgevingsrecht (Bor).

Voor de andere functies geldt dat er meestal geen sprake is van 'bijbehorende bouwwerken'. Bij deze functies wordt dan alleen gebruik gemaakt van de begrippen 'gebouwen' en 'bouwwerken, geen gebouwen zijnde'.

De maatvoering waaraan een (hoofd)gebouw, bijbehorend bouwwerk c.q. bouwwerk, geen gebouw zijnde, dient te voldoen wordt in deze regel opgenomen. De maximum goothoogte en maximum bouwhoogte worden in meters weergegeven, de dakhelling in graden.

De hoogte van de gebouwen wordt op de kaart aangegeven, indien er geen uniforme hoogteregels voor de gehele bestemming van toepassing zijn. Dit wordt in de verbeelding op papier van het plan gedaan door middel van een symbool in de vorm van een rondje verdeeld in een matrix met 2 of 3 vlakken. Linksboven staat bijvoorbeeld de maximum goothoogte in meters vermeld, rechtsboven de maximum bouwhoogte in meters en onderaan staat zo nodig het maximum bebouwingspercentage aangegeven. Het symbool is gekoppeld aan het bouwvlak, of indien er geen bouwvlak aanwezig is, aan het bestemmingsvlak.

3. Nadere eisen:

Op grond van artikel 3.6, eerste lid onder d, van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) kan in het bestemmingsplan worden bepaald dat door burgemeester en wethouders nadere eisen kunnen worden gesteld. Het betreft hier nadere eisen ten behoeve van bepaalde doorgaans kwalitatief omschreven criteria, zoals stedenbouwkundig beeld, woonsituatie, en verkeersveiligheid. De nadere eisenregeling biedt de mogelijkheid om in concrete situaties in het kader van het verlenen van een omgevingsvergunning sturend op te treden door het stellen van nadere eisen. De criteria zijn in de bepaling van nadere eisen zelf opgenomen.

De procedure voor het stellen van nadere eisen is in deze bestemmingsregels omschreven in Hoofdstuk 3 Algemene regels Artikel 91 Algemene procedureregels.

4. Afwijken van de bouwregels:

Op grond van artikel 3.6, eerste lid onder c, van de Wro kan in het bestemmingsplan worden bepaald dat bij een omgevingsvergunning van het bestemmingsplan kan worden afgeweken. In deze bepaling wordt een opsomming gegeven van de bouwregels waarvan kan worden afgeweken. Een afwijkingsmogelijkheid van de bouwregels wordt alleen opgenomen, indien dit noodzakelijk wordt geacht in verband met het gewenste beleid en het een afwijking of verduidelijking betreft van de algemene afwijkingsregels. De criteria zijn in de afwijkingsregel zelf opgenomen.

De procedure voor het afwijken van de bouwregels is omschreven in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo).

5. Specifieke gebruiksregels:

In artikel 2.1, eerste lid onder c, van de Wabo wordt aangegeven dat het verboden is zonder omgevingsvergunning gronden en bouwwerken te gebruiken in strijd met het bestemmingsplan. Ter verduidelijking worden in een aantal bestemmingen in de specifieke gebruiksregels specifieke vormen van gebruik met name uitgesloten. Dit zijn gebruiksvormen, waarvan het op voorhand gewenst is aan te geven dat deze in ieder geval niet zijn toegestaan.

6. Afwijken van de gebruiksregels:

Bij specifieke gebruiksregels wordt in een aantal bestemmingen een daarop gerichte afwijkingsbevoegdheid opgenomen. Bij zo'n specifieke afwijkingsbevoegdheid zijn ook hier de criteria opgenomen. Ook deze afwijkingsbevoegdheid is gebaseerd op artikel 3.6, eerste lid onder c, van de Wro

De procedure voor het afwijken van de gebruiksregels is omschreven in de Wabo.

7. Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden:

Door het opnemen van de eis voor een omgevingsvergunning overeenkomstig artikel 2.1, eerste lid onder b, van de Wabo, kunnen specifieke inrichtingsactiviteiten aan een omgevingsvergunning worden verbonden. Het betreft het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden. Het bouwen wordt niet aangemerkt als zo'n inrichtingsactiviteit. De eis voor een dergelijke omgevingsvergunning wordt opgenomen om extra bescherming aan een specifieke waarde van de bestemming te bieden, zoals de landschappelijke of cultuurhistorische waarde. De eis voor deze omgevingsvergunning wordt met de criteria voor vergunningverlening in de bestemmingsregel opgenomen.

8. Wijzigingsbevoegdheid:

Het gaat hier om een specifieke op een bepaalde bestemming gerichte wijzigingsbevoegdheid als bedoel in artikel 3.6, eerste lid onder a, van de Wro. Hierin wordt aan burgemeester en wethouders de bevoegdheid gegeven om de betreffende bestemming op de aangegeven punten te wijzigen.

Op het toepassen van de wijzigingsbevoegdheid is de Uniforme openbare voorbereidingsprocedure (Uov) van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) van toepassing.

Toelichting op dubbelbestemmingen

Een dubbelbestemming wordt opgenomen in een bestemmingsplan wanneer er sprake is van twee functies die onafhankelijk van elkaar op dezelfde plaats voorkomen. Het opnemen van een dubbelbestemming zorgt met het oog op een specifiek belang voor bescherming van het betreffende gebied. Het betreft in dit plan:

Artikel 6 Leiding – Gas

Artikel 7 Hoogspanningsverbinding

Artikel 8 Landschap reliëf

Artikel 9 Waterstaat – Waterkering

Deze bestemmingen liggen als het ware over de reguliere (enkel)bestemmingen heen. De

bestemmingsomschrijving van de dubbelbestemming geeft aan dat de gronden, naast de andere aan die gronden gegeven (enkel)bestemmingen, mede voor deze dubbelbestemming zijn bestemd.

De opbouw van een dubbelbestemmingregel is dezelfde als die van een (enkel)bestemmingsregel, maar alleen die regels worden ter aanvulling opgenomen die noodzakelijk zijn. De regels in de dubbelbestemming geven de verhouding van de enkelbestemming ten opzicht van de dubbelbestemming aan.

Hoofdstuk 3 Algemene regels

In de algemene regels zijn de volgende regels in onderstaande volgorde opgenomen:

Artikel 10 Anti-dubbeltelregel

Artikel 11 Algemene aanduidingsregels luchtvaartverkeerzone

Artikel 12 Algemene afwijkingsregels

Artikel 13 Algemene wijzigingsregels

Artikel 14 Overige regels

Artikel 15 Algemene procedureregels

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels

Artikel 16 Overgangsrecht

Artikel 17 Slotregel

In dit laatste hoofdstuk komen de overgangsregels en de slotbepaling aan de orde.

BIJLAGEN BIJ DE REGELS:

- Bijlage 1 Landschappelijk inrichtingsplan
- Bijlage 2 Staat van bedrijfsactiviteiten voor bedrijventerreinen;

4.2 Inleidende regels

Artikel 1 Begrippen

Hierin worden de in de regels gebruikte begrippen gedefinieerd. Ze zijn alfabetisch gerangschikt met

uitzondering van de begrippen plan en bestemmingplan die als eerste zijn genoemd.

Het doel van deze regels is om misverstanden of verschillen in interpretatie te voorkomen. Dit als aanvulling op de gevallen waarbij het woordenboek van Van Dale geen uitsluitsel geeft.

Artikel 2 Wijze van meten

Dit is de handleiding voor de manier van meten van diverse in het plan bepaalde maten.

Bestemmingsregels

4.3 Bestemmingsregels

Hierna wordt - voor zover nog nodig - een toelichting op een aantal artikelen van de bestemmingsregels gegeven:

Artikel 3 Agrarisch

De voor agrarisch bestemde gronden zijn bestemd voor agrarisch gebruik. Op deze gronden zijn het houden en laten grazen van dieren, voortbrengen van beplantingsgewassen en het telen van gewassen als gebruik toegestaan. Tevens maakt de bestemming een nieuwe bedrijfswoning en een onderkomen (schaapskooi) op het terrein mogelijk. Ondergeschikt is een recreatieve functie toegestaan, wat de mogelijkheid biedt voor het op recreatieve wijze inrichten van het gebied.

Artikel 4 Maatschappelijk

Dit betreft een zowel een conserverende als ontwikkelingsgerichte bestemming. De bestemming staat gebouwen voor sociaal-maatschappelijke bedrijvigheid en voor dagbesteding toe, waarbij de reeds bestaande bouwvlakken al dan niet gewijzigd conserverend worden vastgelegd. De maximale bouwhoogte bedraagt 10 meter waarbij maximaal 70% van het totale bouwvlak bebouwd mag worden. Daarnaast worden binnen de bestemming drie nieuwe bouwvlakken mogelijk gemaakt voor de realisatie van nieuwe bedrijfsgebouwen. Hier geldt een maximale bouwhoogte van 8 meter en bebouwingspercentage van 100%. Tevens is er zonering opgenomen om een goed woon- en leefklimaat van omwonenden te garanderen.

Artikel 5 Verkeer – Erftoegangsweg

Deze bestemming is opgenomen voor het verkeers- en verblijfsgebied met een erftoegangsfunctie. Het heeft een inrichting gericht op gemengd verkeer in een 30 kilometer gebied. Behalve de rijbanen zelf worden ook de bijbehorende bermen, voetpaden, fietspaden en parkeerplaatsen in de bestemming opgenomen. Ook groenvoorzieningen zijn als onderdeel van de verblijfsfunctie mogelijk in deze bestemming.

Artikel 6 Leiding – Gas

De dubbelbestemming 'Leiding - Gas' dient ter bescherming van de ter plaatse aanwezige hogedruk gasleiding in beheer van de Gasunie. Binnen deze bestemming mogen gronden niet in gebruik zijn op een manier die in strijd is met het beheer van de leidingen. Ter plaatse mogen geen bouwwerken worden opgericht en mag geen bewerking van de bodem plaatsvinden tenzij die uitgezonderd is van de aanlegvergunningplicht.

Artikel 7 Leiding – Hoogspanningsverbinding

De mede tot 'Leiding - Hoogspanningsverbinding' bestemde gronden zijn bedoeld voor de instandhouding en het beheer van de aanwezige bovengrondse hoogspanningsleiding in het plangebied. Op of in deze gronden mogen geen gebouwen worden gebouwd. De bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer dan 65 meter

Artikel 8 Waarde – Landschap reliëf

De voor 'Waarde - Landschap reliëf' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemmingen, mede bestemd voor het behoud en het herstel van het reliëf van het landschap dat ter plaatse aanwezig is; Deze bestemming is opgenomen om het behoud en herstel van het reliëf in het landschap te beschermen.

Artikel 9 Waterstaat – Waterkering

Bouwwerken ten behoeve van andere bestemmingen, welke met deze dubbelbestemming 'Artikel 9 Waterstaat - Waterkering' samenvallen, mogen uitsluitend worden gebouwd met toepassing van een afwijking, mits geen afbreuk wordt gedaan aan de waterstaatsbelangen en vooraf advies is ingewonnen van de waterstaatsbeheerder. Naast deze dubbelbestemming blijft de keur van het waterschap Groot Salland onverkort van kracht. Op grond van de keur is voor een aantal werken en werkzaamheden een watervergunning van het waterschap nodig. Ter voorkoming van dubbele regelgeving en bevoegdheidsconflicten en ter voorkoming van een onnodig star en bij een wijziging van de keur snel verouderend bestemmingsplan zijn de voorschriften van de keur niet in het bestemmingsplan opgenomen. Bij het verlenen van een omgevingsvergunning ten behoeve van een andere (dubbel)bestemming dienen niet alleen de belangen van deze bestemmingen te worden afgewogen, maar ook de waterstaatsbelangen. Voor werken en werkzaamheden met betrekking tot het aanbrengen van rivier- en kanaalverlichting, bebakeningvoorwerpen en waterstandsignalerende apparatuur is geen omgevingsvergunning nodig.

4.4 Algemene regels

Artikel 10 Anti-dubbeltelregel

De anti-dubbeltelregel moet op grond van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) worden opgenomen om bijvoorbeeld te voorkomen dat, wanneer volgens een bestemmingsplan bepaalde gebouwen en bouwwerken niet meer dan een bepaald deel van een perceel mogen beslaan, het opengebleven terrein niet nog eens meetelt bij het toestaan van een ander gebouw of bouwwerk, waaraan een soortgelijke eis wordt gesteld. Bij een omgevingsvergunning kan hiervan worden afgeweken, indien anderszins in voldoende ruimte kan worden voorzien. Ten slotte kan bij een omgevingsvergunning worden afgeweken in bijzondere omstandigheden, onder andere op basis van criteria van de “Regeling Parkeernormen 2016”.

Artikel 11 Algemene aanduidingsregels luchtvaartverkeerszone

Ter plaatse van de aanduiding 'luchtvaartverkeerzone' zijn de gronden, behalve voor de daar voorkomende bestemmingen, mede aangewezen voor militaire zaken in de vorm van een militaire laagvliegroute, waar in afwijking van de algemene minimum vlieghoogte van 300 meter door militaire vliegtuigen mag worden gevlogen op een hoogte van minimaal 75 meter boven obstakels met een navigatietolerantie van 1853 meter aan weerszijden van de as van de route. De bouwhoogte van bouwwerken binnen deze aanduidingszone mag niet meer bedragen dan 40 meter.

Artikel 12 Algemene afwijkingsregels

In deze regels is als eerste de op grond van vaste jurisprudentie vereiste algemene afwijking in de vorm van de zogenaamde 'toverformule' opgenomen. Bij een omgevingsvergunning moet van het gebruiksverbod worden afgeweken, indien strikte toepassing zou leiden tot een beperking van het meest doelmatige gebruik, welke niet door dringende redenen wordt gerechtvaardigd.

Daarnaast wordt in deze regels de bevoegdheid gegeven om bij een omgevingsvergunning af te wijken van bepaalde in het bestemmingsplan geregelde onderwerpen. Hierbij gaat het om afwijkingsregels die gelden voor alle bestemmingen in het plan. Deze regels zijn niet van toepassing, indien en voor zover er specifieke in de bestemming zelf geregelde afwijkingsregels van toepassing zijn. Ten slotte zijn de criteria voor de toepassing van deze afwijkingsregels hier opgenomen.

Artikel 13 Algemene wijzigingsregels

Deze regel maakt het mogelijk de bestemming 'Verkeer - Erftoegangsweg', onder in deze regel omschreven voorwaarden zodanig te wijzigen dat de situering en de vorm van de in het plan aangegeven bouwvlakken met bijbehorende tuinen, erven, wegen en groenvoorzieningen worden gewijzigd dan wel nieuwe bouwvlakken met bijbehorende tuinen, erven, wegen en groenvoorzieningen worden aangegeven.

Artikel 14 Overige regels

Dit artikel voorziet in de regeling dat wordt voorzien in voldoende parkeergelegenheid waarbij moet worden voldaan aan de parkeeropgave zoals neergelegd in de 'Regeling Parkeernormen 2016'.

Artikel 15 Algemene procedureregels

Hierin wordt de standaardprocedure bij Zwolse bestemmingsplannen voor de voorbereiding van een besluit tot het stellen van een nadere eis beschreven.

4.5 Overgangs- en slotregels

Artikel 16 Overgangsrecht

Het overgangsrecht is vastgelegd in de vorm zoals in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) is

voorgeschreven. Tevens is een hardheidsclausule opgenomen in de vorm van persoonsgebonden overgangsrecht op de wijze zoals door de regering bij de totstandkoming van het Bro werd aanbevolen.

Artikel 17 Slotregel

Als laatste wordt de slotregel opgenomen. Deze regel bevat zowel de aanhalingstitel van het plan, de aanhalingstitel van de regels van het plan als de vaststellingsregel van het plan.

4.6 Bijlagen

Bijlage 1 Landschappelijk inrichtingsplan

Het landschappelijk inrichtingsplan hoort bij de bestemming 'Agrarisch' en geeft de uitgangspunten weer waaraan de landschappelijke inpassing van het plan dient te voldoen.

Bijlage 2 Staat van bedrijfsactiviteiten voor bedrijventerreinen;

De staat van bedrijfsactiviteiten voor bedrijventerreinen is een algemene staat die toegepast wordt bij bestemmingsplannen van de gemeente Zwolle. De staat is gebaseerd op het VNG-rapport 'Bedrijven en milieuzonering' van maart 2009. De staat behoort bij de bestemming Maatschappelijk.

De staat maakt als Staat van bedrijfsactiviteiten voor bedrijventerreinen onderdeel uit van de regels en daardoor heeft zij rechtstreekse werking. Een niet in de staat genoemd bedrijf kan dus niet worden gevestigd, evenmin als een wel genoemd bedrijf, dat als niet toelaatbaar staat aangegeven. Een zodanig bedrijf kan in een concreet geval qua aard en invloed op de omgeving toch wel aanvaardbaar zijn. Daarom is voorzien in een afwijking voor gelijkwaardige bedrijven. De formulering is afgestemd op de eisen die de jurisprudentie daaraan stelt.

In Staat van bedrijfsactiviteiten voor bedrijventerreinen is voorafgaand aan de staat een algemene verklaring van de opzet van de staat en de betekenis van de gebruikte afkortingen opgenomen.

4.7 Handboek

Dit bestemmingsplan is vervaardigd conform de richtlijnen van het 'Handboek bestemmingsplannen Zwolle' versie 21.

Hoofdstuk 5 Uitvoerbaarheid

5.1 Economische uitvoerbaarheid

Indien sprake is van een of meerdere aangewezen bouwplannen in de zin van artikel 6.2.1 Besluit ruimtelijke ordening, in combinatie met een planologische maatregel is afdeling 6.4 van de Wet ruimtelijke ordening (Grondexploitatiewet) van toepassing. Dit houdt in dat de gemeenteraad een exploitatieplan dient vast te stellen tenzij middels gemeentelijke gronduitgifte dan wel, of in combinatie met, een anterieure overeenkomst de kosten in de grondexploitatie anderszins verzekerd zijn en, indien noodzakelijk, er afspraken zijn gemaakt over een tijdvak, fasering en locatie-eisen.

De kosten in verband met het uitvoeren van het bestemmingsplan komen met uitzondering van de kosten voor het aanleggen van het fietspad dat in het plan is voorzien, voor rekening van de initiatiefnemer. De initiatiefnemer heeft voldoende aannemelijk gemaakt het risico ten aanzien van de exploitatie van de in het bestemmingsplan voorziene ontwikkeling te kunnen dragen. De kosten voor het realiseren van het fietspad dat in het plan is voorzien komen voor rekening van de gemeente.

De gemeentelijke kosten in verband met de procedure die moet leiden tot het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan worden middels een anterieure overeenkomst tussen de gemeente en initiatiefnemer voor rekening van de initiatiefnemer gebracht . In deze anterieure overeenkomst zal ook een planschadeverhaalsbepaling worden opgenomen. Hiermee wordt gewaarborgd dat eventueel te vergoeden planschade voor rekening van de initiatiefnemer komt. Ook overige kosten die de gemeente maakt in verband met onderhavige bestemmingsplan worden middels de anterieure overeenkomst voor rekening van de initiatiefnemer gebracht. Het vaststellen van een exploitatieplan is derhalve niet noodzakelijk.

De gronden in het plangebied zijn grotendeels in eigendom bij de initiatiefnemer. De gronden zijn voor een klein deel in eigendom bij een derde. Voor zover de gronden in het plangebied in eigendom van deze derde zijn, is er bij deze derde de bereidheid de betreffende gronden in een grondruil te betrekken danwel te verkopen en de betreffende gronden vervolgens in eigendom over te dragen aan de initiatiefnemer.

Conclusie

Het vaststellen van een exploitatieplan door de raad blijft achterwege, omdat met het aangaan van een anterieure overeenkomst met de initiatiefnemer de kosten van de grondexploitatie anderszins verzekerd zijn (art 6.12, tweede lid, sub a). Ook is de economische uitvoerbaarheid van het project voldoende aangetoond.

5.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

5.2.1 Overleg met de buurt

Er is intensief contact geweest met de buurt en omwonenden. Al sinds het begin van de plannen, begin 2016, zijn er diverse inloop- en informatiemomenten geweest. In de verschillende overleggen traden de initiatiefnemers in gesprek met de buurt en omgeving en werden de plannen gepresenteerd. De overleggen en informatiemomenten zijn allemaal goed verlopen waarbij er positief op de plannen is gereageerd. Van deze bijeenkomsten is een verslag opgesteld. Deze is als bijlage toegevoegd bij deze toelichting.

5.2.2 Uitkomsten overleg

In de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is bepaald welke procedure op de voorbereiding van een bestemmingsplan van toepassing is. Zoals bedoeld in artikel 3.1.1 van het Besluit Ruimtelijke Ordening Eerst dient vooroverleg met de zogenaamde overlegpartners plaats te vinden, waarna de formele procedure kan starten. Een kennisgeving van de terinzagelegging is via elektronische weg gezonden aan 7 overlegpartners. Van alle partijen is een reactie ontvangen (Ministerie van Defensie, Provincie Overijssel, Veiligheidsregio IJsselland, Waterschap Drents Overijsselse Delta, Prorail, Tennet en Gasunie).

Als bijlage bij dit bestemmingsplan is als bijlage een vooroverlegnota bijgevoegd die betrekking heeft op de vooroverlegrecaties op het voorontwerp van dit bestemmingsplan.

Buitengebied, Herfterlaan 2 - 2018

Inhoudsopgave

Bijlagen bij de toelichting		**3**
Bijlage 1	**Landschapsontwerp ontwikkeling Buitengebied Herfterlaan 2**	**4**
Bijlage 2 def	**Landschapsplan ontwikkeling buitengebied herfterlaan 2 Zwolle -**	**6**
Bijlage 3	**Visiekaart Buitengebied Herfterlaan 2**	**15**
Bijlage 4	**Notitie Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving**	**17**
Bijlage 5	**Vormvrije m.e.r.-beoordeling**	**33**
Bijlage 6	**Geluidsonderzoek spoor en weg**	**39**
Bijlage 7	**Notitie Milieuzonering**	**66**
Bijlage 8	**Quick Scan EV Buitengebied Herfterlaan 2 - 2018**	**81**
Bijlage 9	**Bodemadvies Herfterlaan gemeente Zwolle maart 2016**	**96**
Bijlage 10	**Bodemonderzoek Herfte Hunneman def maart 2016**	**102**
Bijlage 11	**QS Natuur**	**128**
Bijlage 12	**Verkeerskundig ontwerp aansluiting Kuyerhuislaan**	**147**
Bijlage 13	**Studie landschappelijke inpassing Zonneakker**	**149**
Bijlage 14	**Landschappelijk inpassingsplan Zonneakker**	**158**
Bijlage 15	**Ruimtelijke inpassing Zonneakker in omgeving**	**160**
Bijlage 16	**Verslag informatiebijeenkomsten plannen WEZO**	**162**
Bijlage 17	**Vooroverleg nota Bestemmingsplan**	**170**

Bijlagen bij de toelichting

Bijlage 1 Landschapsontwerp ontwikkeling Buitengebied Herfterlaan 2

BUITENGOED HERFTE

landschapsplan
plattegrond

schaal 1 : 2000 / A2

LEGENDA

- boslanen - Linde
- veldlanen - Zuileiken
- boomvakken - Acacia's
- bomen in groepen - Esdoorns
- bosplantsoen
- hagen - meidoornhagen
- boomgaard - sierappels, etc.
- grasland, met hoge zomen naar aangrenzende vegetatie
- nieuwbouw
- voetpaden - halfverharding
- voet- fietspaden - halfverharding
- wegen - elementverharding
- parkeerplaatsen - halfverharding
- landhekken

wegprofiel 3,5m met 2x 0,5m verharde berm;
ca. 120 parkeerplaatsen;
beheerderswoning met 3 parkeerplaatsen;
bomen voor zover aanwezig op de kwekerij

hoger, gesloten en droog
(dekzandgebied, rivierduinen)

boskamers

lanenstructuur

bedrijvenkern

open percelen

laag, open en vochtig
(rivieroverstromingsvlakte)

milieuzone

toegangshek

nieuwe hoofdtoegang met laanbomen en grasbermen

bestaand sociaal maatschappelijke bedrijvigheid

ruimtereservering sociaal maatschappelijke bedrijvigheid

kassen

kwel- en infiltratiesloot

biologische akkerrand

zonneweide

deel C
bloemrijk grasland
bijenkasten en schapen
bestaande houtsingel op kade handhaven
transparant rasterhek

deel B
droog grasland
meidoornhagen langs recreatiepad met transparant rasterhek
schapen
struweelbeplanting met wilg, meidoorn en els

deel A
vochtig grasland met rietgreppels
rietstrook langs recreatiepad en rietoevers
enkele solitaire wilgen
schapen met drinkpoel
transparant rasterhek

hek

fietsenstalling

gras voor zoomvegetatie naar hogere begroeiing

boomgaard

schaapskooi en uitzichtpunt

wadi

recreatiepad

Herfter Beek

toegangshek

zoomvegetatie en overgang naar ruig gras

boomgaard en weide

waterpartij

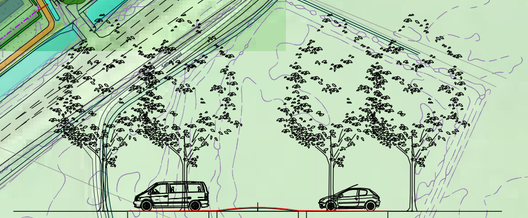

rijbaan 4,5m met 2x 0,5m rabatstrook
parkeervakken op met honingraat versterkt gras
losse haag aan weerszijden

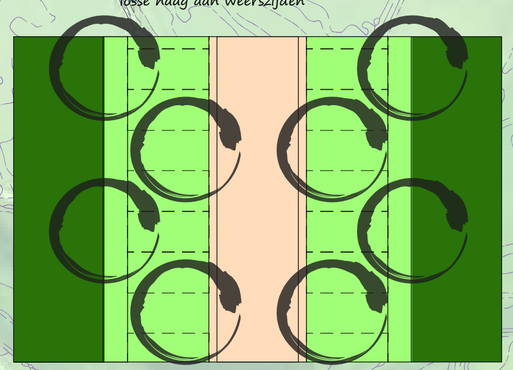

bomen in rij h.o.h. 10m
rijen 6m uit elkaar, verspringend
parkeren in drie vakken tussen twee bomen

HAVER DROEZE

www.haverdroeze.nl 3 oktoberber 2017

Bijlage 2 Landschapsplan ontwikkeling buitengebied herfterlaan 2 Zwolle - def

BUITENGOED HERFTE

Studie landschappelijk inpassing ontwikkeling Herfterlaan 2 te Zwolle

HAVER DROEZE

3 oktober 2017

www.haverdroeze.nl

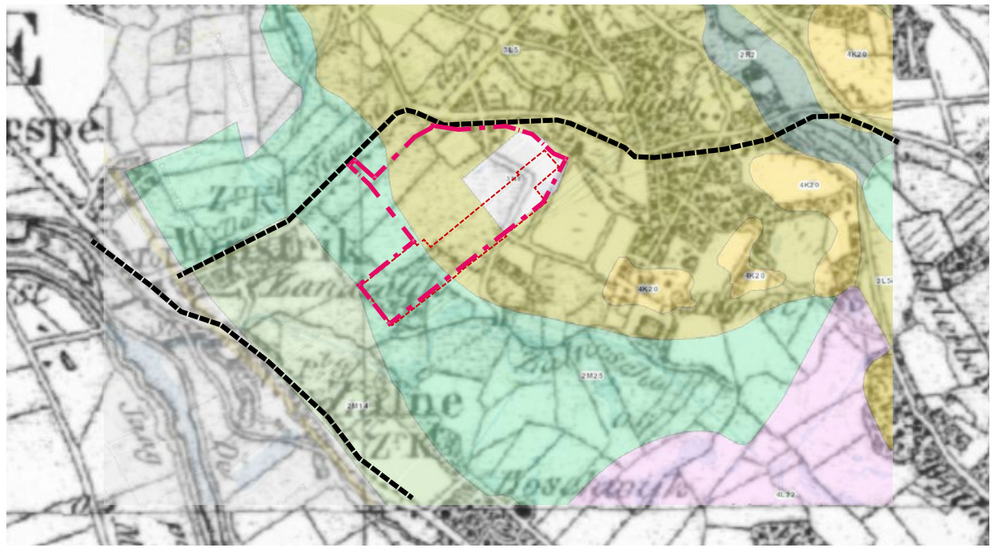

Geomorfologie

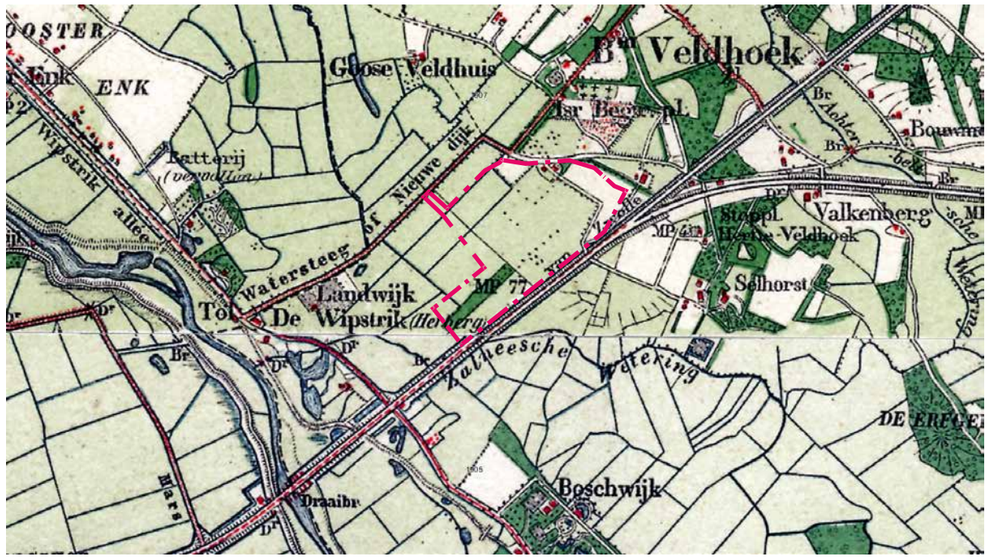

Kaart 1905/1907

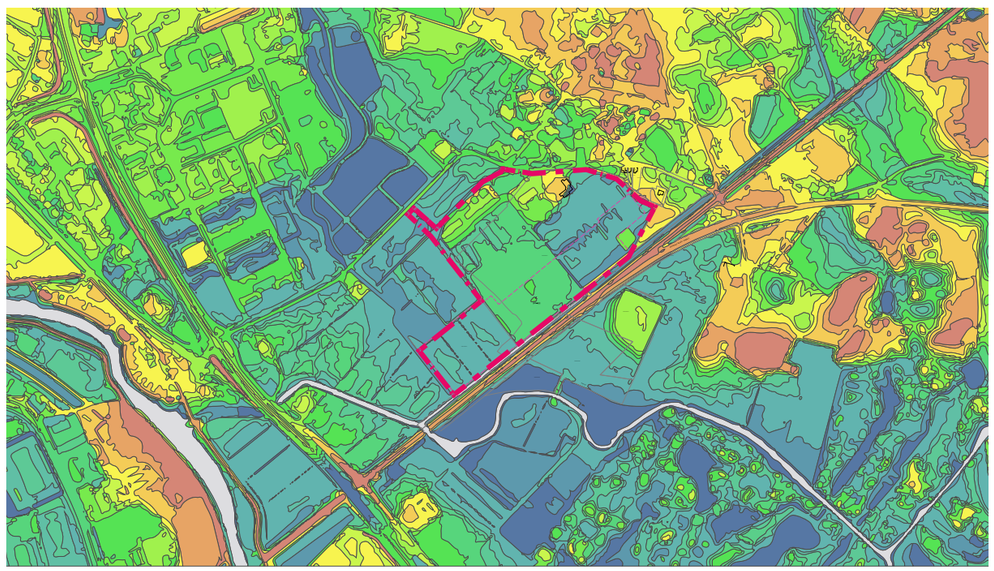

Hoogtekaart

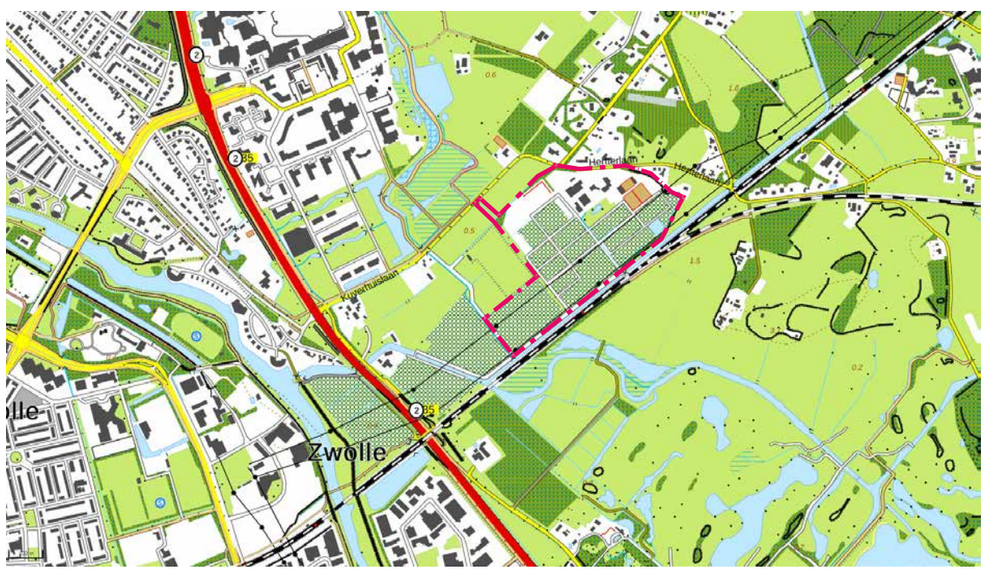

Kaart 2016

LANDSCHAP

Landschappelijk ligt de locatie in de overgang van de uitbreidende stad naar het landelijk gebied. Ofschoon er veel stedelijke ontwikkelingen in dit gebied plaatsvinden en hebben plaatsgevonden (kantorenlocatie, ziekenhuis, stadion, golfbaan, Centuurbaan, villa-clusters) is de landschappelijke drager een nog herkenbaar. Landschappelijk is dit een (dek)zandgebied met lage rivierduinen en daarop oude hoeven en kleine essen (oude bouwlanden) en Kampontginningen. De bodem bestaat uit humuspodzolen en oude bouwlanddekken en daartussen komontginningen in de vochtige laagtes (rivieroverstromingsvlakte). De oorspronkelijke verkaveling is na de ingebruikneming als kwekerij en gemeentewerkplaats verdwenen.

Kaart 1905/1907

Op de topografische kaart van rond 1900 zien we ten (noord)oosten van de Nieuwe Wetering en de Wipstrikker allee een natte afwateringszone, met o.m. de Zalnesche Wetering, en hoger gelegen gedeelten met bos en oude bouwlanden, met o.m. de Oosterenk en de buurtschap Veldhoek. De hogere delen zijn ruimtelijk afwisselend en grillig verkaveld met veel wegen. Het lage open gebied heeft een onregelmatige blokvormige verkaveling waarin de natuurlijke afwatering (Zalnesche wetering, nu Herfterwetering) goed is te herkennen. Binnen dit gebied zijn op wisselende plekken percelen met (hak)hout in gebruik. Karakteristiek is de openheid met Wilgen-, Els- of Essenbos in de lage delen in contrast met de meer gesloten bosrijke duinen en enkele buitenplaatsen veelal beplant met Eik en Beuk.

Kaart 2016

De stad heeft zich verder ontwikkeld en ten oosten van de Centuurbaan is de stedelijke invloed uitgebreid. Op de Oosterenk heeft zich een kantorenpark ontwikkeld met daaromheen een recreatieve zone met veel oppervlaktewater. Een strook aansluitend aan de buitenplaats Boschwijk is met bos ingeplant en daarachter is recreatie ontwikkeld bij de Wythmenerplas (een zandwinning) en golfterrein ’t Gagel. Ook hier is veel oppervlaktewater bijgekomen. Het natte karakter van de lage zone is getransformeerd van een agrarisch open blokverkaveling naar een recreatielandschap in een grillige verkaveling met veel reliëf, bosjes en solitaire bomen.

De buurtschap Veldhoek heeft zich vanaf het begin van de vorige eeuw ontwikkeld tot een afwisselend bosgebied met veel villa’s. De spoorweg met de hoogspanningstracés en de spoorsloot doorsnijden als rationeel technisch infrastructuurelement het landschap.

Plangebied

In de tachtiger jaren van de vorige eeuw is het plangebied ingericht als gemeentewerf, sociale werkplaats en kwekerij. Er is een rationele structuur aangebracht van langs- en dwarswegen. De toegang ligt in de buurtschap Veldhoek op de Herfterlaan. De gebouwen zijn geclusterd in een centrum direct bij de ingang. Het overige terrein herbergt verschillende functies waaronder opslag, buitenwerkruimte, kwekerij en parkeerruimte. Het is gedeeltelijk afgevlakt en vergraven. Aan de buitenkant is een houtsingel aangebracht.

Het terrein watert af naar de Zalnese wetering, deels langs de spoorsloot en deels langs de ijsbaan en de Westerveldse Aa. Het vergraven gedeelte wordt onderbemalen.

De (boom)kwekerij strekte zich uit naast de spoorlijn Zwolle-Meppel, onder de hoogspanningsleidingen, vanaf de Nieuwe Wetering tot aan de buurtschap Veldhoek. De beperkingen als gevolg van de hoogspanningsleidingen konden goed gecombineerd worden met het kweken van jonge bomen en struiken. Rond de kwekerij is een houtsingel aangelegd. Een gedeelte van de kwekerij is vergraven en heeft een eigen watersysteem met opvangbekken en is door een kade omgeven.

De lage delen van het plangebied liggen op 0,2 – 0,4m +NAP. De hogere delen 0,8 – 1,4m +NAP. De spoordijk ligt op 2,8m +NAP en het oppervlaktewaterpeil is ca. 0,2m –NAP.

BUITENGOED HERFTE

landschapsplan

plattegrond

schaal 1 : 2000 / A2

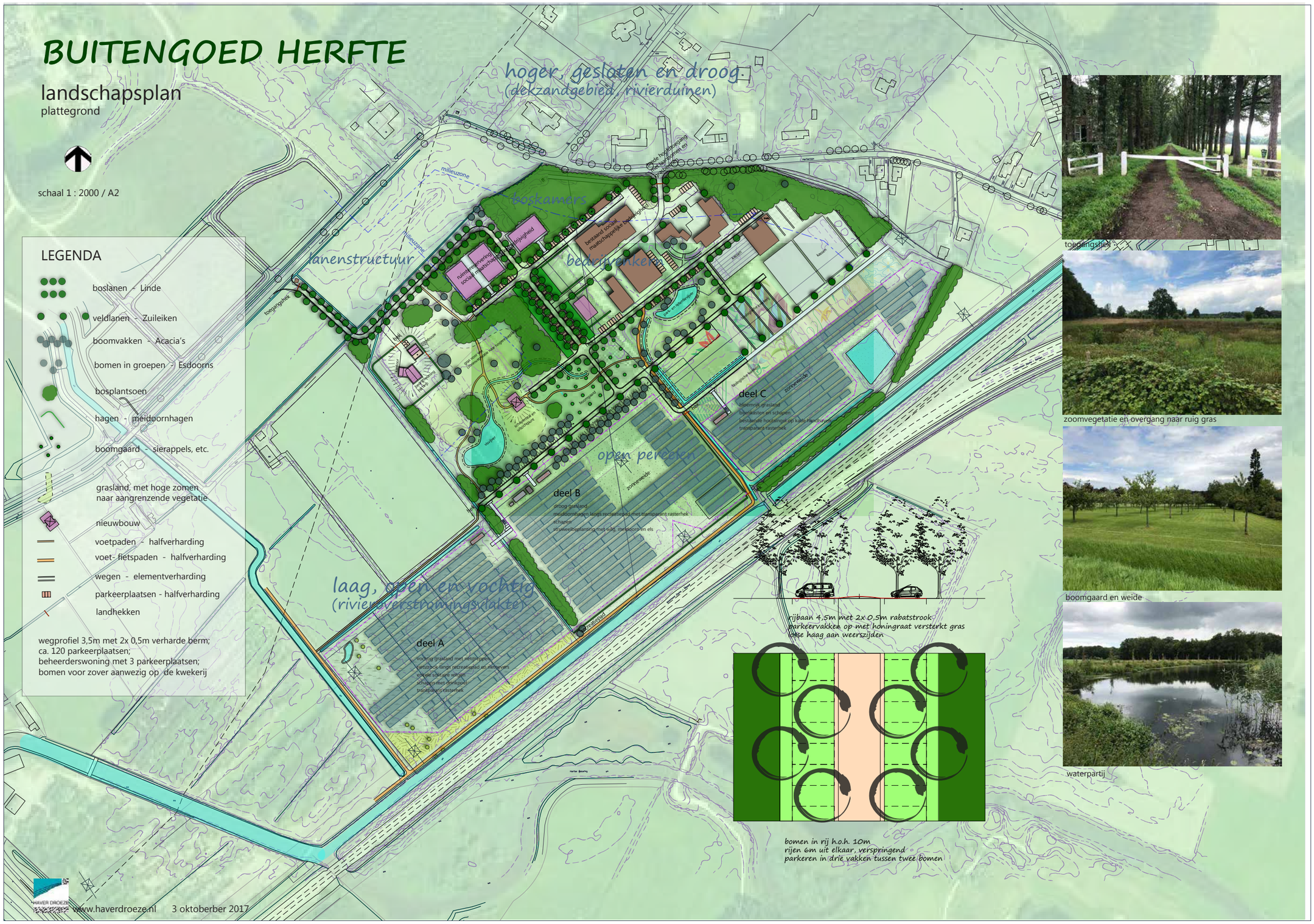

LEGENDA

- boslanen - Linde
- veldlanen - Zuileiken
- boomvakken - Acacia's
- bomen in groepen - Esdoorns
- bosplantsoen
- hagen - meidoornhagen
- boomgaard - sierappels, etc.
- grasland, met hoge zomen naar aangrenzende vegetatie
- nieuwbouw
- voetpaden - halfverharding
- voet- fietspaden - halfverharding
- wegen - elementverharding
- parkeerplaatsen - halfverharding
- landhekken

wegprofiel 3,5m met 2x 0,5m verharde berm;
ca. 120 parkeerplaatsen;
beheerderswoning met 3 parkeerplaatsen;
bomen voor zover aanwezig op de kwekerij

toegangshek

zoomvegetatie en overgang naar ruig gras

boomgaard en weide

waterpartij

rijbaan 4,5m met 2x 0,5m rabatstrook
parkeervakken op met honingraat versterkt gras
losse haag aan weerszijden

bomen in rij h.o.h. 10m
rijen 6m uit elkaar, verspringend
parkeren in drie vakken tussen twee bomen

HAVER DROEZE www.haverdroeze.nl 3 oktoberber 2017

LANDSCHAPPELIJKE INPASSING

- Bij de ontwikkeling van het terrein aan het eind van de vorige eeuw zijn de landschappelijke structuren ingrijpend aangetast. De oorspronkelijke verkaveling is losgelaten en er is een nieuwe indeling gekozen, georiënteerd aan de spoorbaan en de hoogspanningsleidingen. Door de schaal, het gebruik en de groene omzoming is er wel verwantschap met het landelijke gebied maar vormt het geheel een eigen enclave. Voor de toekomstige ontwikkeling met veel creatieve en groene functies ('Meedoen in het groen') is als referentiebeeld **een uitgestrekte buitenplaats met lanen, bos- en parkgedeelten** gekozen, wat goed overeen stemt met zowel de eigen geometrische indeling, als ook met het voorkomen van buitenplaatsen in de omgeving. De kans wordt benut om voor de nieuwe ontwikkeling een samenhangende groenstructuur te ontwikkelen die het een groene ruimtelijke uitstraling verleent en die kwaliteit toevoegt aan de hier onder gebrachte en te brengen functies. Binnen deze samenhang kan bovendien uitdrukking worden gegeven aan de landschappelijke identiteit van de ligging op de overgang van de hogere dekzandgronden naar de lager gelegen rivieroverstromingsvlakten.

- Voor **de lanenstructuur** wordt gebruik gemaakt van de aanwezige indeling met langs- en dwarswegen. De hoofdtoegang aan de Herfterlaan blijft gehandhaafd maar krijgt ruimtelijk meer accent door brede grasbermen, een fraai poorthek met de naamsaanduiding 'Buitengoed Herfte' en daar achter informatie over de verschillende bedrijven. Een tweede ingang komt aan de Kuyerhuislaan en geeft langs een laan direct toegang tot de achterzijde van het terrein.
  De lanen dienen als groene verbindingen in het buiten. Ze hebben betekenis als ontsluiting, als parkeergelegenheid en als recreatieve verbindingen. Ook de zonneweiden en de hoogspanningsmasten worden bereikt via het lanenstelsel.
  Er is hiërarchie in de lanen: dwarslanen onderscheiden zich van de hoofdlaan doordat ze eenzijdig beplant zijn. De lanen in het bosgebied en rond de kern zijn dichter beplant dan die in het opener gebied naar de spoorlijn toe.

- Binnen de structuur verschillen gebieden in **gebruik en uitstraling**. De noordzijde is besloten bosgebied. Naar het zuiden gaat dit over in halfopen parkgebied en vervolgens sluit het aan bij het open landschap. Tegen de Herfterlaan is ruimte voor brede boszomen, aansluitend op het bos aan de overzijde. Ten noordwesten van de kern is er ruimte voor uitbreiding van bedrijven als kamers in dit bos. Direct bij de ingang ligt de bedrijvenkern met gebruik van de buitenruimte als werkruimte en parkeergelegenheid. Een dubbele laan met parkeergelegenheid sluit dit aan de zuidwestzijde af. Zuidelijk van de bedrijvenkern ligt een halfopen parkgebied met bosschages, waterpartijen, een schaapskooi, een boomgaard en voetpaden. Dit gebied gaat in het zuidoosten over in een biologische kwekerij. En tenslotte ligt aan de zuidoostzijde, langs de spoorbaan en onder de hoogspanningsleidingen, een uitgestrekte zonneakker. Dichtere bomenvakken net buiten de zone van de hoogspanning geven achtergrond aan de zonneakker.
  Het bestaande reliëf wordt in principe gehandhaafd. De beheerderswoning en de schaapskooi/het uitzichtpunt liggen iets verhoogd in het terrein. Om het zicht vanuit het parkgedeelte op de technische installaties van de zonneakker te beperken zijn onder de bomenvakken lage wallen aangebracht.

- Om de uitgestrektheid van zonneakker in overeenstemming te brengen met **de schaal van het landschap** is geleding een goed middel. Er zijn drie delen die landschappelijk verschillen door hun hoogteligging. Het lage gedeelte (A) ondersteunt de openheid van het landschap. Door de panelen zo laag en zo vlak mogelijk te plaatsen en de randen als laag struweel of rietzone in te richten blijft de ruimtelijke impact klein. De bestaande sloten kunnen gehandhaafd blijven en als rietstroken zichtbaar zijn tussen de panelen. Het hogere deel (B) kan als contrast door hogere hakhout-beplanting van de andere delen afgescheiden worden en langs de noordwestzijde kan een brede singel worden aangelegd. Het vergraven deel (C) is door een kade en beplanting omgeven en kan kleinschaliger worden omlijst met bloemrijk grasland met passende soorten. Hier passen ook bijenkasten. De indeling in drieën wordt door kavelsloten, door een bestaande houtwal te handhaven en door bomen aan weerszijde van het recreatiepad te planten ondersteund.

schapen onder zonnepanelen

dijkje met aan weerszijden riet

losgesnoeide meidoornhaag

meervoudig gebruik ruimte zonne-akker met bijenteelt

- Toegankelijkheid voor publiek verhoogt **de maatschappelijke acceptatie**. Een groot gedeelte van het plangebied is parkachtig ingericht en is voor voetgangers en (delen) voor fietsers toegankelijk. De lanen geven het buitengoed een lommerrijk karakter wat aangenaam is om te verblijven.
  Er is binnen het groene raamwerk veel te zien en te beleven: een plantenkwekerij, een boomgaard, waterpartijen, parkachtige weiden met schapen, zonnevelden etc. Centraal in het parkachtige deel, aan het einde van een dwarslaan, wordt een schapenstal met daarboven een uitzichtpunt gebouwd.
  Een plek waar publiek informatie kan vinden over de zonneweiden, even kan rusten en bijvoorbeeld een E-bike op kan laden, draagt ook bij aan de publieke waardering. Een gunstige plek hiervoor is aan het fietspad tussen het Marslandenpad en het Westerveldse Aa-pad. Hier zal onder de hoogspanningsmast een kleine poel worden aangelegd als drinkplek voor de schapen met een schuilhut.
  Transparantie, verzorgdheid en een vriendelijke uitstraling helpen vandalisme te voorkomen. De noodzakelijke beveiliging met een afrastering en camera's kan worden ingepast in een rietkraag, een meidoorn haag of een struweelsingel.

Adviesbureau Haver Droeze
3 oktober 2017

informatie als promotie en ondersteuing bekendheid met deze vorm van landgebruik

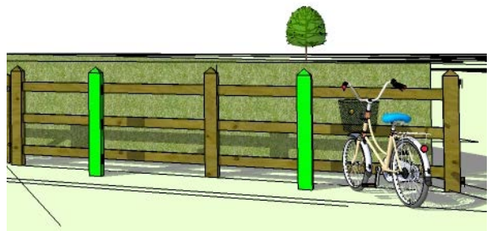

laadpalen als service voor passanten (optioneel)

Bijlage 3 Visiekaart Buitengebied Herfterlaan 2

VISIEKAART BUITENGOED HERFTE

Renvooi

Permanent toezicht en beheer

Route schapen met herder

t.b.v. begrazing

Herfte - Zwolle

2 november 2017

Bijlage 4 Notitie Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving

Notitie

Onderwerp: Aanpak Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving (KGO) – Bestemmingsplan Herfte
Projectnummer: 357749
Datum: 11-12-2017

1 INLEIDING

Herfte Beheer BV
In de afgelopen jaren zijn de werkzaamheden op de WEZO-accommodatie te Herfte beëindigd en de vraag is lang geweest wat er met deze locatie diende te gaan gebeuren. Daar is in september 2016 duidelijkheid over gekomen, nadat de werkplaats 'WEZO-groenvoorziening' is overgenomen door Herfte Beheer BV.

Stichting Meedoen in het Groen
Herfte Beheer BV heeft er bewust voor gekozen op basis van ideële gronden invulling te geven aan het gebruik van de accommodatie. Specifiek voor het aanjagen van maatschappelijke initiatieven op het terrein hebben zij 'Stichting Meedoen in het Groen' opgericht met als taak deze doelstellingen, zonder winstoogmerk, te bewaken.
Twee belangrijke pijlers binnen de doelstelling en reglementen van de stichting zijn:

1. Het faciliteren van kleinschalige sociale, ambachtelijke bedrijvigheid voor (jonge) mensen met afstand tot de arbeidsmarkt.
2. Het faciliteren van kleinschalige (dagbestedings)initiatieven gericht op (jonge) mensen die binnen de huidige samenleving momenteel geen plek wordt geboden.

Vanwege de omvang van het terrein willen de initiatiefnemers zich daarnaast bezighouden met ideële projecten in het groen zoals fysieke parkachtige projecten en doelgerichte publieke en duurzame initiatieven.

Bestaande invulling
De accommodatie aan de Herfterlaan betreft een plek waarop verschillende gebouwen aanwezig zijn. Onderstaande initiatieven hebben al een plekje gevonden op het terrein:

1. Meubelmaker & hout kunstenaar;
2. Sociaal leerbedrijf autoreparatie;
3. Groenbeheer;
4. Autisme expertisecentrum;
5. Autowerkplaats Deltion College.

Maatschappelijke initiatieven
Het leerbedrijf voor autoreparatie zal per 1 september 2017 in de huidige bedrijfsruimte plaatsmaken voor twee Zwolse sociale ondernemingen:

- Sociale houtwerkplaats met passie voor Hout, mens en design;
- Smederij met een leerschool voor ontwikkeling.

Het perceel aan de Herfterlaan heeft groeipotentie om een belangrijke sociale aantrekkende werking te krijgen in Zwolle en omgeving. Herfte Beheer BV wil daarom een kleinschalige uitbreidingmogelijkheid hebben voor maatschappelijke bedrijvigheid. De oude stort van Wezo is daarvoor een perfecte plek. Momenteel is dit een grote betonnen vlakte. De nieuwe hallen worden ingepakt in het groen.

Leegstaande kassen (kwekerij):
Voor een deel van de huidige leegstaande kassen op de accommodatie is een nieuwe invulling gevonden met het initiatief van een biologische kwekerij. Zij richt zich samen met een zorgaanbieder met een kleine biologische kwekerij op zorgbehoevenden die niet of nauwelijks toegang hebben tot de reguliere arbeidsmarkt. Via dagbesteding op de biologische kwekerij wordt voor deze doelgroep weer zingeving en invulling aan de dag gegeven. Om de gewenste invulling mogelijk te maken, waarbij een hele oude kas op de accommodatie plaats moet maken voor een nieuwe, is er bij de gemeente Zwolle een sloop- en omgevingsvergunning aangevraagd.

Bedrijfswoning
Om de doelstelling van een parkachtige open en sociaal plan te kunnen realiseren is het noodzakelijk om naast de gebruikelijke bijgebouwen zoals stallen en kassen ook een bedrijfswoning met geïntegreerd kantoor (boerderij anno nu) te realiseren. De permanente aanwezigheid van de beheerder zal positief bijdragen aan het algehele gevoel van (sociale) veiligheid op de locatie aan de Herftelaan. Dat geldt niet alleen voor de agrarische activiteiten. We denken daarbij ook aan zorgen voor preventief toegangsbeleid (het terrein is immers openbaar toegankelijk), bedrijfshulpverlening en handhaving in het algemeen binnen het gewenste programma van de sociale bedrijven en toekomstige Zonneweide. Ook voor het beheren en toezichthouden op vee is de bedrijfswoning belangrijk.
Met de realisering van de bedrijfswoning ter plaatse, kan de gewenste kwaliteitsverbetering in het bedrijf worden bereikt:

- beter toezicht en verzorging
- eerdere signalering van ziekte en klachten
- regelmatiger bijvoeding
- efficiëntere en compacte bedrijfsvoering
- geen transfer van vee over de openbare weg (voorkomen besmettelijke ziekten)

Vanuit een goede bedrijfsvoering is het gewenst om de bedrijfswoning zodanig te positioneren dat er enerzijds een goed overzicht over de locatie wordt gecreëerd maar anderzijds er ook voldoende privacy aanwezig is voor de beheerder ten opzichte van de andere (kwetsbare) gebruikers van de locatie Herftelaan. De woning krijgt een eigen ontsluiting op de Herfterlaan, krijgt een nieuw bouwvlak in het bestemmingsplan en wordt landschappelijk passend ontworpen in het hele plan. De woning is niet nieuw in de plannen, ook binnen het huidige bestemmingsplan is het mogelijk om een bedrijfswoning te bouwen.

Definitieve plannen Zonneweide
Op circa de helft van het terrein ligt een uitgewerkt plan voor ca. 8 hectare aan Zonneweide. De zonnepanelen zullen voldoende energie opleveren (5 MegaWatt) om tweeduizend huishoudens van stroom te voorzien. De gemeente en provincie Overijssel hebben de wijziging van de bestemming van het terrein gesteund, omdat dit plan een positieve bijdrage levert aan de opwekking van groene energie. De zonnepanelen worden op enige hoogte van de grond geïnstalleerd, zodat schapen, lammeren en geiten er onderdoor kunnen

lopen. De panelen worden in een zodanige hoek geplaatst, dat de omgeving geen last heeft van weerkaatste zonnestralen. De zuidoostzijde is begrensd door de spoorlijn tussen Zwolle en Meppel en aan de noordzijde van het zonneveld worden bomen herplant om de panelen aan het oog te onttrekken vanuit de zijde van de Kuyerhuislaan. Door de zorgvuldige landschappelijke inpassing verbetert zowel de ecologische als de recreatieve waarde van het gebied.

2 PLAN DE HERFTE

2.1 Beeld toen en nu

Aan de Herfterlaan te Zwolle bevond zich een kwekerij. Dit bedrijf, met een agrarische bestemming, is in de loop van de tijd vertrokken. De oude betonnen platen waarop planten worden gekweekt, de betonnen stortplaats en oude kassen zijn blijven staan. Verschillende delen van het bedrijf zijn al opgeruimd en hebben een zandige vlakte achtergelaten. Zie onderstaande figuur.

Kassen met asbest

Verlaten kweekgronden

Hoogspanning

Achtergelaten kweekafval

'Herfte Beheer' BV en Stichting 'Meedoen in het Groen' zetten zich in voor sociale en duurzame doelen in en om Zwolle. De locatie Herfte is in bezit Herfte Beheer BV met de stichting als toezichthouder aangaande de ideële doelstellingen. In de achtergebleven gebouwen van de WEZO is er ruimte geboden voor een autisme expertise centrum (de Toren), leertrajecten vanuit Deltion, kunst, startups en begeleiding voor mensen met afstand

tot de arbeidsmarkt. De agrarische opvolger van de WEZO is de biologische kwekerij, welke ook een sociale inslag heeft doordat een zorgaanbieder voor cliënten dagbesteding op de kwekerij aanbiedt. De verschillende sociale activiteiten op het terrein zijn via verschillende juridisch-planologische procedures georganiseerd. Dat is allemaal zoveel mogelijk gebeurd binnen de bestaande bouwvlakken.

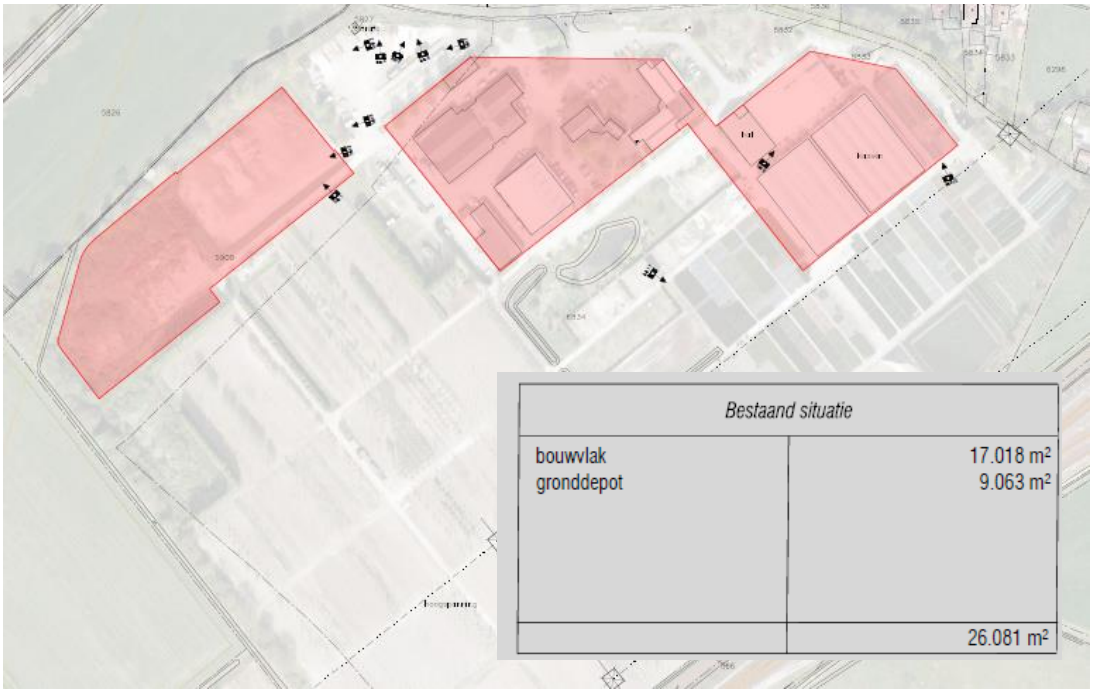

Huidige bouwvlakken en vierkante meters binnen het plan Herfte

2.2 Beeld straks

De ontwikkelingen op het terrein in Herfte zijn maatschappelijk belangrijk, niet alleen qua energie maar vooral op sociaal kwalitatief vlak. De gemeente Zwolle geeft aan behoefte te hebben aan een compleet bestemmingsplan voor het gebied waarbij het bouwvlak van de oude agrarische gebouwen omgezet wordt naar maatschappelijke bedrijvigheid.

Naast het handhaven van de bestaande bebouwing wil de stichting in plaats van een agrarische bedrijfswoning een algemene beheerderswoning bouwen en een kleine uitbreidingsmogelijkheid opnemen voor een aantal sociaal-maatschappelijke bedrijven.

Het draait in het plan niet alleen om het vergunbaar maken van de bebouwing, maar het gaat ook om het uitbreiden van de maatschappelijke voorzieningen in Zwolle en het opruimen van een verloederd, leeg en betonnen perceel.

Daar hoort goede landschappelijke inpassing bij. Daarom wordt het hele plangebied opnieuw ingericht met meer ruimte voor water, wandelpaden, groene structuren, bomen en boskamers.

Het samenwerken met verschillende zorgaanbieders en maatschappelijk georiënteerde bedrijven, zorgt voor een geweldige koppelkans. Niet alleen wordt een deel van de bebouwing hergebruikt. Ook kan door de manier van het aanbieden van zorg het overige terrein worden benut en beheerd.

Het overgebleven gebied, dus daar waar geen bebouwing is of plaatsvindt, laat een duidelijke structuur zien die ontstaan is door de voormalige kwekerij. Die insteek wordt opnieuw gebruikt in het nieuwe plan.
Het gebied is opgedeeld in groene velden die omsloten worden door verharde en onverharde paden. Deze groene velden werden gebruikt voor het kweken van verschillende plant- en bomensoorten. De bestaande structuur biedt een lay-out voor de hernieuwde indeling van het agrarische gebied. Daarbij worden de velden zoveel mogelijk gehandhaafd, en bieden de paden een basis om de verschillende agrarische functies, zoals de biologische kwekerij, de schapenkooi en de bedrijfswoning te ontsluiten.

Voor de landschappelijke inpassing is de ambitie om het bestaande groen te handhaven of te herplanten, daar waar het zorgt voor diversiteit in het gebied. Het bestaande groen brengt een historisch karakter met zich mee. De gebruikers krijgen een idee hoe het gebied voorheen gebruikt werd. Dit toont zich door bijvoorbeeld kweekbomen deels te behouden. Daarnaast wordt de bestaande waterpartij vergroot en zal een nieuwe waterpartij als visvijver worden toegevoegd. Aan de bestaande en nieuwe waterpartijen worden rietoevers gecreëerd en zullen waterplanten in de nieuwe visvijver worden geplant om de fauna onder water te bevorderen. De bestaande houtsingel wat het gebied begrenst wordt onderhouden door het opkuisen van overwoekerde begroeiing.

Naast de bestaande groenvoorzieningen zal ook nieuwe beplanting aan het gebied worden toegevoegd. Een variantie van droog grasland en bloemrijke grasvelden geeft een beleving in de overgang van het wandelpad. Dit pad loopt vanaf de ontsluitingsweg via de waterpartijen richting de biologische kwekerij. Al wandelend ontmoeten gebruikers van het gebied ook schapen, Hooglanders en Alpaca’s die het grasland onderhouden. Het parkachtige terrein is toegankelijk voor iedereen.

Zicht op het terrein is mogelijk door een uitkijkpunt dat onderdeel uit maakt van de kooien waar de verschillende kuddes worden gehouden.

Om de nieuwe ontwikkelingen mogelijk te maken is een nieuw bestemmingsplan nodig waarbij oude bouwdelen kunnen verdwijnen en nieuwe mogelijk gemaakt moeten worden. Onderstaande figuur geeft dat beeld weer. Bij de keuzes is rekening gehouden met de milieuzonering van de verschillende bestaande en nog te realiseren bedrijven.

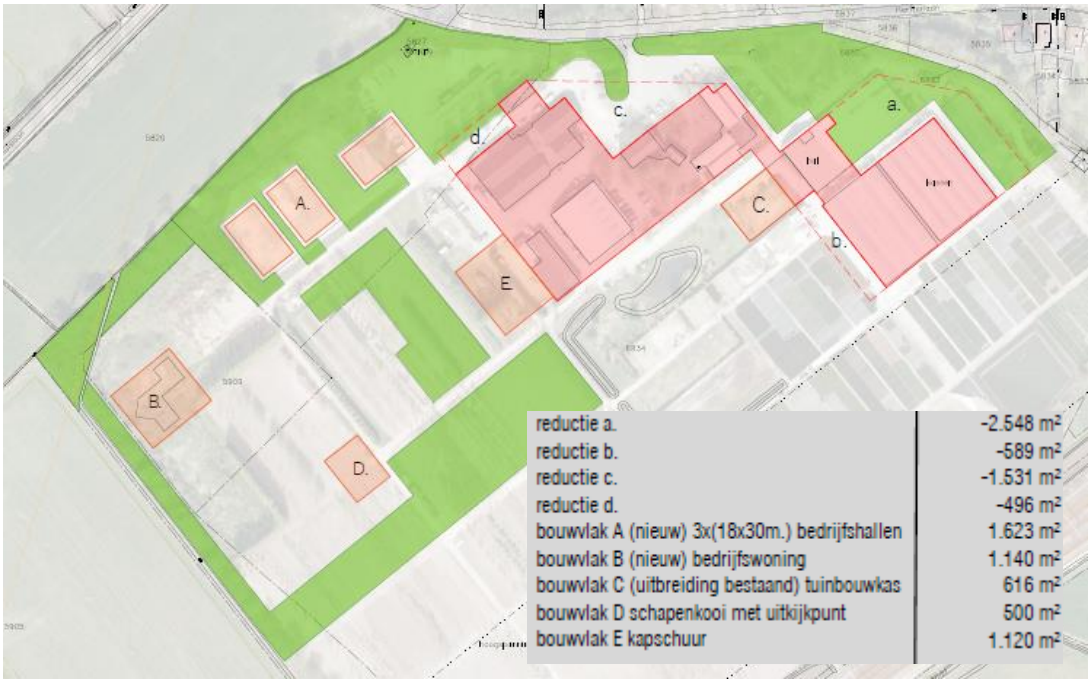
a.
b.
c.
d.
A.
B.
C.
D.
E
reductie a. -2.548 m²
reductie b. -589 m²
reductie c. -1.531 m²
reductie d. -496 m²
bouwvlak A (nieuw) 3x(18x30m.) bedrijfshallen 1.623 m²
bouwvlak B (nieuw) bedrijfswoning 1.140 m²
bouwvlak C (uitbreiding bestaand) tuinbouwkas 616 m²
bouwvlak D schapenkooi met uitkijkpunt 500 m²
bouwvlak E kapschuur 1.120 m²

Maatschappelijke bedrijvigheid in boskamers

Waterpartij met zicht op de bedrijfswoning

Wandelen bij de schaapskooi

Biologische kwekerij in het groen

2.3 Speciale aandacht voor duurzaamheid

Duurzaamheid komt niet alleen van de zonneweide. In het plan worden mogelijkheden onderzocht om energie te krijgen uit de bedrijven zelf. Denk daarbij aan biomassa van de houtzagerij of restwarmte uit de kassen. Daarnaast is er, zoals aangegeven, ruimte voor circa acht hectare zonnepanelen.

In de Omgevingsverordening Overijssel is in artikel 2.1.8 lid 2 vastgelegd dat het verlies aan landschappelijke en ecologische waarden gecompenseerd moet worden voor zonnevelden. Hiervoor moet allereerst de basisinspanning gerealiseerd worden en vervolgens meerwaarde worden gemaakt.
De zonnevelden zijn daarom in een eerder plan al passend in de schaal van het landschap gemaakt. Er is daarbij gebruik gemaakt van verschillen in hoogteligging, een specifiek gebiedskenmerk van het gebied.

Door de panelen zo laag en zo vlak mogelijk te plaatsen en de randen als laag struweel of rietzone in te richten blijft de ruimtelijke impact klein. De bestaande sloten blijven gehandhaafd en zullen als rietstroken zichtbaar zijn tussen de panelen. Het hogere deel kan als contrast door hogere hakhout-beplanting van de andere delen afgescheiden worden en langs de noordwestzijde kan een brede singel worden aangelegd. Het vergraven deel is door een kade en beplanting omgeven en kan een kleinere schaal met bloemrijk grasland met passende soorten krijgen. Hier passen ook bijenkasten. Lage zonnepanelen, zelfs in een andere richting, kunnen hier het onderscheid met de andere delen ondersteunen.

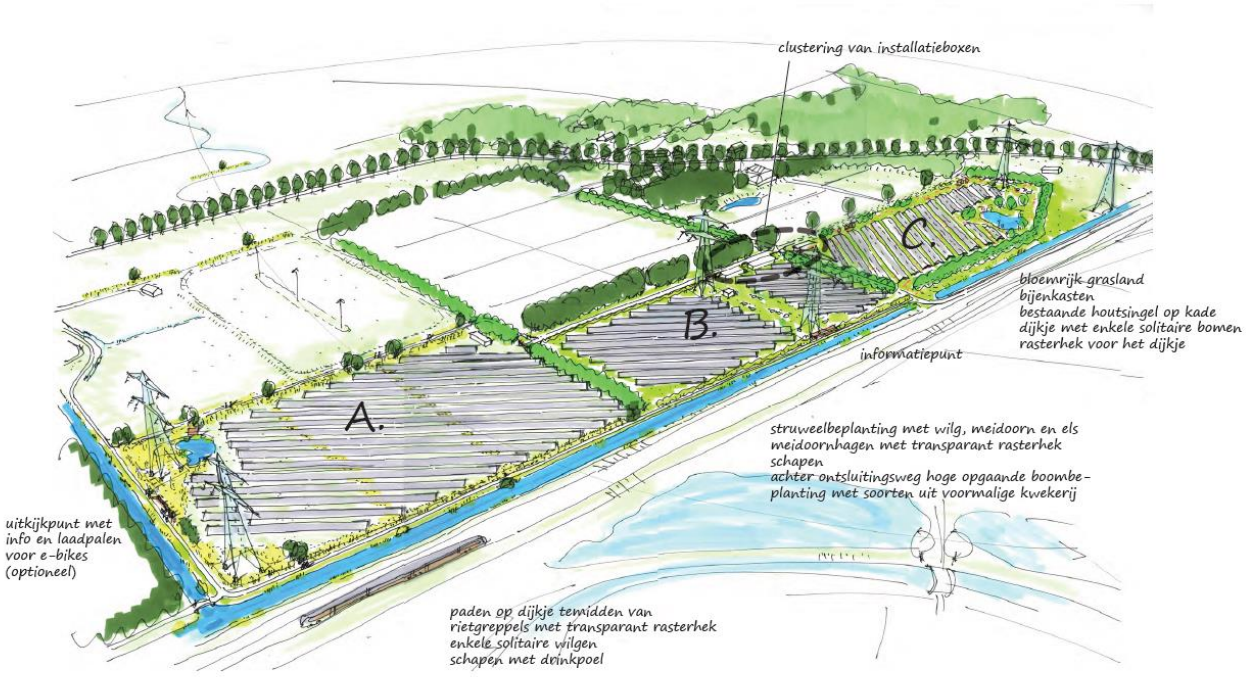

Toegankelijkheid voor publiek verhoogt de maatschappelijke acceptatie. Een plek waar publiek informatie kan vinden, even kan rusten en bijvoorbeeld een E-bike op kan laden draagt ook bij aan de publieke waardering voor de zonne-akker. De meest gunstige plek

hiervoor is aan de dwarsverbinding tussen de Kuyerhuislaan en het spoor (Marslandenpad) ten noorden van de hoogspanningsmast. Hier kan ook een kleine poel worden aangelegd als drinkplek voor de schapen met een schuilhut. Transparantie, verzorgdheid en een vriendelijke uitstraling helpen vandalisme te voorkomen. Een doorzichtige afrastering van 2m hoogte kan worden ingepast in een rietkraag, een meidoorn haag of een struweelsingel. De panelen kunnen worden onderhouden door de cliënten van de sociaal-maatschappelijke bedrijven die op het noordelijke terrein aanwezig zijn. Zij hoeden ook de dieren die voor de begrazing zorgen. Er worden informatieborden geplaatst en educatieve instanties zijn van harte welkom voor kleine excursies.

Deze acht hectare zonnepanelen hebben al eerder een bestemmingsplan doorlopen. Dat plan is ook al eerder in vooroverleg getoetst en goedgekeurd. Exact datzelfde plan maakt nu weer onderdeel uit van het voorliggende bestemmingsplan, met als reden één integraal plan Buitengebied Herfte te maken. Samengevat is er ook toen rekening gehouden met de juiste landschappelijke inpassing van het zonneveld. Daarom wordt het veld niet opnieuw meegenomen in de KGO van het uitgebreide plan. Deze notitie richt zich op de ontwikkeling ten noorden van het zonneveld.

3 HERFTE ONTWIKKELEN MET KGO

3.1 BELEID KGO EN ZON

De provincie Overijssel wil ontwikkelingen in de groene omgeving samen laten gaan met een impuls in kwaliteit. Daarom is het beleidsinstrument 'Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving' ontwikkeld. Om principes van ontwikkelingsplanologie toepasbaar te maken voor sociaaleconomische ontwikkelingen in de groene omgeving is een werkwijze ontwikkeld. De basis ligt daarbij in de principes van zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik, de ontwikkelingsperspectieven en de 'Catalogus Gebiedskenmerken'.
Kort gezegd betekent dit dat er in het buitengebied ruimte is voor grootschalige uitbreidingen en nieuwe ontwikkelingen, meer dan in het Streekplan het geval was, mits die gelijk opgaan met verbeteringen van de ruimtelijke kwaliteit. Ontwikkelingsruimte en kwaliteitsprestaties moeten in evenwicht zijn. In de praktijk blijkt dat met gezamenlijk opgestelde vertrekpunten een basis gevonden kan worden voor het bereiken en meten van het evenwicht tussen ontwikkelingsruimte en kwaliteitsprestaties. Bij elke ontwikkeling hoort een basisinspanning in de vorm van een goede ruimtelijke inpassing zoals situering van gebouwen en erfbeplantingen.

Voor zonnevelden heeft de provincie Overijssel een apart ontwikkelkader binnen KGO ontwikkelt, de Handreiking Kwaliteitsimpuls Zonnevelden uit 2017. De provincie Overijssel biedt namelijk ruimte voor de aanleg van zonnepanelen. Ook buiten de steden en dorpen, in de Groene Omgeving. Voor alle nieuwe en grootschalige ontwikkelingen in de Groene Omgeving geldt dat een goede ruimtelijke inpassing verplicht is. Naast deze zogenaamde basisinspanning kan het zijn dat er aanvullende kwaliteitsprestaties nodig zijn. Dit geldt ook voor de aanleg van zonnepanelen in de Groene Omgeving.

Ontwikkelingen in de groene omgeving worden als volgt benaderd: er wordt ruimte voor sociaaleconomische ontwikkeling geboden wanneer deze ontwikkeling vanuit het principe van zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik verantwoord is en in het ontwikkelingsperspectief ter plekke past én tevens volgens de 'Catalogus Gebiedskenmerken' wordt uitgevoerd. Aan de geboden ontwikkelruimte worden dus voorwaarden verbonden om ruimtelijke kwaliteit te handhaven dan wel in voorkomende gevallen de gewenste ruimtelijke kwaliteit te kunnen realiseren. Het gaat hierbij in gevallen om een goede ruimtelijke inpassing (basisinspanning) van de ontwikkeling. Op deze manier wordt aantasting van de omgevingskwaliteit en een verlies aan ecologisch en landschappelijk kapitaal als gevolg van de nieuwe ontwikkeling voorkomen, dan wel in voldoende mate gecompenseerd. Een en ander moet nader worden onderbouwd in een toelichting. Deze memo is daarvoor een aanzet en zal worden besproken met gemeente en provincie. Door de landschappelijke inpassing wordt het ecologische en landschappelijk kapitaal versterkt.

3.2 KGO REGELGEVING

Waarom is KGO van toepassing?
De Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving wordt toegepast als er naast de basisinspanning aanvullende kwaliteitsprestaties nodig zouden kunnen zijn. Daarvoor gelden in de basis de volgende categorieën.

1. voor ontwikkelingen die primair gericht zijn op verbetering van de ruimtelijke kwaliteit, zoals Rood-voor-groen op bestaande landgoederen, Nieuwe landgoederen, Knooperven en Rood-voor-rood
2. Voor nieuwvestiging of grootschalige uitbreiding van verblijfsrecreatie, agrarische en niet-agrarische bedrijven;
3. Voor nieuwe woningen, nieuwe functies op vrijkomende agrarische bedrijven en voor intensieve agrarische teelten zoals boomkwekerij en ondersteunend glas.

In het geval van het plan Herfte draait het om het derde punt. Een deels vrijkomende agrarische bestemming zetten we in voor duurzaamheid en sociaal-maatschappelijke ontwikkeling.

3.3 CATALOGUS GEBIEDSKENMERKEN

In de Omgevingsvisie 2017 wordt verwezen naar de Catalogus Gebiedskenmerken Overijssel. Deze schrijft de ontwikkelambitie voor de verschillende ‘lagen’ van ontwikkeling. Hieronder sommen we de lagen op en geven we aan hoe we omgegaan zijn met de ambitie in het ontwerp.

Het ontwikkelperspectief dat de provincie voor deze locatie hanteert is “Wonen en werken in kleinschalig mixlandschap”.

3.3.1 Natuurlijke laag – dekzandvlakte

Ambitie provincie: Natuurlijk verschillen tussen hoog en laag en tussen droog en nat functioneel meer sturend en beleefbaar te maken. Dit kan bijvoorbeeld door een meer natuurlijk watersysteem en door beplanting met ‘natuurlijke’ soorten. En door de (strekkings)richting van het landschap te benutten in gebiedsontwerpen.

Invulling: In het gebied zijn geen natuurlijke hoogtes en laagtes meer te onderscheiden door het voormalig gebruik is het terrein uitgevlakt. In het nieuwe ontwerp worden extra waterpartijen aangelegd. Extra beplanting zal gebiedseigen zijn.

3.3.2 Laag van het agrarisch cultuurlandschap - oude hoevenlandschap en maten en flierenlandschap

Ambitie provincie oude hoevenlandschap: Het kleinschalige, afwisselende oude hoevenlandschap vanuit de verspreid liggende erven een ontwikkelingsimpuls te geven. Deze erven bieden veel ruimte voor landbouw, wonen, werken, recreatie, mits er wordt voortgebouwd aan kenmerkende structuren van het landschap: de open esjes, de routes over de erven, de erf- en landschapsbeplantingen.

Ambitie provincie maten en flierenlandschap: dit landschapstype weer herkenbaar maken, en de samenhang met de esdorpen en erven weer betekenis geven. De nog gave delen

verdienen een intensief op cultuurhistorische waarden gerichte inrichting en beheer. Voor de andere delen is het aanzetten van de randen, het beleefbaar maken van het waterrijke karakter, de continuïteit van het landschap het uitgangspunt. Nieuwe dragers als biomassateelt, (es)dorpsontwikkeling in de nabijheid, water(voorraad)berging, particulier natuurbeheer zijn voor dit landschap aan de orde.

Invulling: de streekeigen beplanting creëert het gevoel van houtwallen waar af en toe een open deel zicht geeft op de parkachtige structuur van water, heide, gras en kleinschalige bedrijvigheid. Bestaande hagen en houtsingels worden benut. Over het hele terrein worden openbare wandelpaden aangelegd die de structuren van de bomen en beplanting volgen.

3.3.3 Stedelijke laag - geen belang

Voor stedelijke ontwikkeling is geen laag gedefinieerd voor het gebied Herfte.

3.3.4 Laag van de beleving – IJssellinie inundatieveld

Ambitie provincie: Voor de laag van de beleving is geen specifiek doel gesteld voor het gebied in Herfte. Wel heeft de provincie natuurlijk de wens om gebied aantrekkelijk, mooi en educatief beleefbaar te maken.

Invulling: het terrein is grotendeels openbaar toegankelijk. Wandelpaden door velden zijn voor bezoekers en werkenden op het terrein openbaar toegankelijk en zal ook een educatieve functie krijgen.

3.3.5 Aandacht tegen verloedering

Een extra punt dat we hier zelf aan willen toevoegen is dat het terrein aan de Herfterlaan momenteel ernstig aan het verloederen is. De betonnen platen waarop gekweekt werd, zijn deels nog aanwezig, deels weggehaald. Het terrein maakt een vlakke, betonnen en slecht onderhouden indruk. Daar waar al delen zijn opgeruimd is een zandvlakte ontstaan. Ook de stortplaats is nog aanwezig. De betonnen bakken ontnemen het zicht op het terrein voor de passant. Wat belangrijk is, is dat het plan zich dus niet alleen richt op het kleinschalig uitbreiden van de sociaal-maatschappelijke doelstelling. Het is ook een plan om een oud agrarisch, verloederd perceel, opnieuw en groener in te richten.

3.4 NOODZAAK KGO

De provincie Overijssel geeft aan dat er ruimte voor sociaaleconomische ontwikkeling geboden wordt wanneer deze ontwikkeling vanuit het principe van zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik verantwoord is en in het ontwikkelingsperspectief ter plekke past én tevens volgens de 'Catalogus Gebiedskenmerken' wordt uitgevoerd.
In het geval van het plan Herfte is dat het geval. Dat betekent dat er geen problemen zijn rondom de KGO om het plan niet door te zetten. Rest nog het berekenen van een eventuele meerwaarde die geïnvesteerd moet worden in het plan.

6 BIJDRAGE KGO

De Omgevingsvisie stelt dat bij een nieuwe ontwikkeling altijd zorggedragen moet worden voor een adequate landschappelijke inpassing. In de Omgevingsvisie wordt dit de basisinspanning genoemd. Te denken valt aan (het uitvoeren van) een

landschapsplan/erfbeplantingsplan. Een dergelijke inspanning moet een initiatiefnemer altijd leveren. Echter, om evenwicht tussen de ontwikkeling in het buitengebied en de (verbetering of herstel van de) kwaliteit van de omgeving te krijgen, is meer nodig; een aanvullende kwaliteitsprestatie. Deze aanvullende kwaliteitsprestatie wordt bepaald aan de hand van de meerwaarde. Eenvoudig gezegd komt het er op neer dat er als gevolg van het initiatief, een meerwaarde van de betrokken gronden ontstaat. We richten ons op de veranderingen in bestemming en bouwvlak daarbinnen. Als er geen veranderingen in bouwvolume ontstaan en huidige situatie niet wijzigt, worden deze vierkante meters niet meegenomen.

Berekeningsmethode
Het aantal vierkante meters veranderende ruimte is berekend door middel van het opstellen van balanskaarten. Deze zijn opgenomen in de bijlage van deze notitie. In deze kaarten is de huidige situatie afgezet tegen de nieuwe situatie. Hierdoor is het oude en nieuwe aantal meters uit te rekenen. Deze zijn vervolgens in de tabel gezet en gekoppeld aan prijzen.

De bedragen die zijn gebruikt zijn overgenomen uit de grondprijzennota van de gemeente Zwolle van 2017.

Naast standaardkosten is het belangrijk aan te geven welke wegingsfactor. De wegingsfactor is het percentage van de meerwaarde die herinvesteerd dient te worden in het gebied en plan. Zie tabel 1.

Puntenberekening		**%**
Is de functie gebiedseigen of gebiedsvreemd?	Gebiedseigen	20
	Beetje gebiedsvreemd	30
	Gebiedsvreemd	40
Wat is de impact/schaal in relatie tot de omgeving	Klein	20
	Middel	30
	Groot	40
In welke mate vervult het initiatief eigen belang of ook maatschappelijke belangen	Groot maatschappelijk belang	20
	Beetje maatschappelijk belang	30
	Eigen belang	40
Conclusie	Maak een optelsom van de waardering	...

Tabel 1: wegingsfactoren

De getallen achter de wegingsfactoren die op het initiatief van toepassing zijn, worden bij elkaar opgeteld en vormen op deze wijze het percentage waarmee het bedrag van de meerwaarde wordt aangepast. Het bedrag van de meerwaarde dat is aangepast met de wegingsfactoren is de aanvullende kwaliteitsprestatie. Aanpassing van de meerwaarde met de wegingsfactoren kan leiden tot een aanvullende kwaliteitsprestatie van minimaal 60 tot maximaal 120 procent van de meerwaarde. Dit bedrag wordt in overleg met de initiatiefnemer geïnvesteerd in de ruimtelijke kwaliteit van de omgeving.

Gebiedsvreemd
Het plan in Herfte schatten we in als een beetje gebiedsvreemd (30%). Het terrein wordt meer passend bij de lagenbenadering teruggebracht dan nu het geval is. De plannen richten zich op de vroegere landschappelijke gebiedselementen en maken het terrein groener, natuurlijker, natter en brengt een deel van het reliëf terug. Voor het plan Herfte werd het terrein door WEZO en een grote kwekerij gebruikt. Dit gebruik was gebiedsvreemd. Hoewel de sociaal-maatschappelijke bedrijvigheid deels gebiedsvreemd is, is de impact op landschap en omgeving vele malen minder dan eerder het geval was. Daarnaast past het in provinciale doel van 'wonen en werken in een kleinschalig mixlandschap'.

Impact is klein
Daarmee is ook de impact op de omgeving klein (20%). Het gebied wordt openbaar toegankelijk, recreatief aantrekkelijk en passender ingericht dan voorheen het geval was. Hier worden aanvullende investeringen in recreatieve structuur en een uitkijkpunt gemaakt. Er is straks mogelijkheid om als bezoeker even te rusten bij bijvoorbeeld een theehuisje.

Groot maatschappelijk belang
Het maatschappelijk belang is groot (20%). Niet alleen wordt het terrein landschappelijk aantrekkelijk, maar dat gebeurt door te investeren in duurzaamheid en sociaal-maatschappelijke activiteiten waar het gehele terrein een ondersteunende rol in speelt. Zo zijn wordt er een plek gemaakt voor verschillende bedrijven met een sociaal-maatschappelijk inslag. Zij en hun cliënten zijn intensief betrokken bij het beheer en onderhoud van het gebied en bijvoorbeeld bij het hoeden van de dieren.

Conclusie
Met het plan doen de initiatiefnemers zowel een basisinspanning als aanvullende inspanningen.

Het landschapsplan wordt uitgevoerd vanwege de KGO inspanning. Echter, dat is niet het enige dat gebeurt in het gebied. De aanleg van een zonneveld, een toevoeging van de recreatieve aantrekkelijkheid van het gebied door een uitkijkpunt en een padenstructuur en vooral de goed ingepaste sociaal-maatschappelijke bedrijvigheid zorgen voor een meerwaarde in en van het gebied in de omgeving.

Door herbestemming van het gebied wordt leegstand en verloedering voorkomen. Het gebied krijgt een nieuwe impuls door middel van een passende herbestemming. Het initiatief richt zich niet op gewone bedrijvigheid maar richt zich heel specifiek op maatschappelijk ontwikkeling. En dat gebeurt niet alleen in de gebouwen. Er is een landschapsplan opgesteld waarin alle functies passend en adequaat worden ingepast en waar de sociaal-maatschappelijke bedrijven in werken en het gebied onderhouden. In dat plan worden de historische kenmerken (als lanenstructuren en reliëf) teruggebracht in het gehele gebied. Hiervoor wordt het het gronddepot gesloopt. Per saldo worden geen vierkante meters bebouwing toegevoegd. Ook worden bebouwingsmogelijkheden die in het vigerend bestemmingsplan opgeheven.

Het hele plan voorziet in een verbetering van ruimtelijke en sociaal-maatschappelijke kwaliteit ten opzichte van de huidige situatie. Het plan is dus niet alleen financieel, maar ook ruimtelijk en maatschappelijk in balans en daarmee uitvoerbaar binnen de KGO.

Bijlage 5 Vormvrije m.e.r.-beoordeling

In bijlage D van het Besluit m.e.r. is een groot aantal activiteiten genoemd waarvoor een m.e.r.-beoordelingsplicht geldt. Het plan Buitengebied Herfte voorziet in:

1. Het consolideren van bestaand gebruik van de diverse maatschappelijke bedrijven die al in het gebied gevestigd zijn
2. De bouw van één bedrijfswoning
3. De bouw van drie bedrijfshalletjes (circa 1600m2 totaal) voor maatschappelijk bedrijfsdoeleinden
4. De bouw van één dierenverblijf voor circa twintig schapen.
5. De aanleg van circa acht hectare zonnepanelen op een zonneveld
6. Het landschappelijk verbeterd herinrichten van het terrein

Het project wordt uitgevoerd als landinrichtingsproject. Ook het houden van dieren zijn in de tabellen van het Besluit m.e.r. eisen opgenomen. Op de overige onderdelen van het plan gaan de tabellen niet in.

De vormvrije m.e.r.-beoordeling bestaat uit een toets aan Bijlage III EU richtlijn milieubeoordeling projecten. In hoofdlijnen dient het project te worden getoetst aan:

1. Kenmerken van het project;
2. Plaats van het project;
3. Kenmerken van het potentiële effect.

De resultaten van de in het kader van het bestemmingsplan uitgevoerde onderzoeken zijn gebruikt bij het opstellen van de vormvrije m.e.r.-beoordeling.

In onderstaande tabel worden de mogelijke milieueffecten behandeld. Eerst wordt een beschrijving gegeven van de kenmerken van de activiteit en de plaats van de activiteit. Vervolgens wordt ingegaan op de kenmerken van de gevolgen van de activiteit. Hierbij wordt gekeken of er mogelijk (belangrijke) nadelige milieugevolgen ontstaan en of er verzachtende (mitigerende) en compenserende maatregelen kunnen worden genomen om eventueel het milieueffect te verminderen of teniet te doen).

Kenmerken van het project	
Omvang van het project (relatie met drempel D lijst)	Het betreft een bestemmingsplan (artikel 3.1, lid 1 Wet ruimtelijke ordening) waardoor het om een project (kolom 4) in de zin van het Besluit milieueffectenrapportage gaat. Categorie D 9. Onderdeel b – deel 1. De drempelwaarde voor een landinrichtingsproject is: 1. 125h hectare Categorie D 14. Onderdeel b – deel 11. De drempelwaarde voor dieren is: 1. 2000 stuks schapen of geiten Het initiatief omvat een landinrichtingsproject van circa 15 hectare met daarbinnen de aanleg van een dierenverblijf voor circa 20 schapen waardoor de activiteiten onder de drempelwaarde van het Besluit m.e.r blijft. Een vormvrije m.e.r.-beoordeling volstaat.

	Omwille van de volledigheid beschouwt deze vormvrij m.e.r. beoordeling het gehele plan.
Cumulatie met andere projecten	Er is geen cumulatie met andere plannen.
Gebruik natuurlijke hulpbronnen	Bij de ontwikkeling van dit project zullen niet meer natuurlijke hulpbronnen worden ingezet dan normaal is bij een bouwproject van deze omvang. Bij de bouw van de voorzieningen zal men gebruik maken van natuurlijke hulpbronnen, steen, hout, grond, staal en beton. De kwaliteit van de gebouwde voorzieningen zal voldoen aan het wettelijk kader van het Bouwbesluit.
Productie afvalstoffen	Er zullen activiteiten plaatsvinden waarbij afval geproduceerd wordt. Voor de productie van afvalstoffen geldt dat dit niet tot belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu zal leiden. De sloop van de bestaande bebouwing (houtopslagvoorziening) zal voldoen aan de wettelijke voorschriften waarbij vrijgekomen afvalstoffen zullen worden aangeboden aan een erkende afvalverwerker. De afvalstoffen zullen volgens de normen van de Gemeente Zwolle worden ingezameld en verwerkt.
Verontreiniging en hinder	*Verontreiniging* Het plan kan de luchtkwaliteit beïnvloeden doordat machines worden ingezet (aanlegfase) en er een beperkt toename van het wegverkeer optreedt door de bouw en sloop. *Hinder* In de aanlegfase kan sprake zijn van tijdelijke verkeers- en geluidhinder van bouwverkeer en bouwwerkzaamheden op locatie. In de gebruiksfase kan er sprake zijn van zeer beperkte geluidstoename van verkeer van en naar de nog te realiseren bedrijfshalletjes en bedrijfswoning.
Risico voor ongevallen	Er zijn door de aard van het te realiseren toekomstige gebruik naar verwachting geen extra ongevalsrisico's op het gebied van externe veiligheid, gebruikte stoffen of technologieën. De nieuwe op de Kuijerhuislaan beïnvloedt de verkeersveiligheid niet. Om echter problemen te voorkomen is gekomen voor een plateau om snelheid van auto's weg te nemen en een veilige in- en uitrit te creëren. Aangezien er niet gewerkt wordt met gevaarlijke stoffen zijn er op dat vlak geen relevante risico's voor derden. Bij de aanvoer van materieel worden de gebruikelijke voorzorgsmaatregelen getroffen om ongevallen met overig verkeer te voorkomen. Gezien de ligging van de projectlocatie zijn de risico's in dit kader beperkt. *Externe veiligheid* De spoorweg langs het plan maakt onderdeel uit van het Basisnet Spoor. Als gevolg van het plan neemt het vervoer van gevaarlijke stoffen niet toe. Tevens is de risicokaart gecontroleerd op eventuele risicobronnen welke zich in de directe omgeving van de planlocatie bevinden. Deze zijn niet aanwezig.

	In het plangebied bevindt zich een hoge druk aardgasleiding. Door de komst van het plan doen zich geen aanvullende plaatsgebonden of groepsrisicoknelpunten voor.

Plaats van het project	
Bestaande grondgebruik	De locatie is momenteel al grotendeels in gebruik als locatie voor maatschappelijk bedrijvigheid. Daarnaast herinnert een deel van het gebied nog aan de agrarische onderdelen van vroeger (kwekerij). Daar waar de bedrijfswoning en drie halletjes kunnen komen ligt nu een strook betonnen verharding voor groenopslag.
Rijkdom aan, kwaliteit en regeneratievermogen natuurlijke hulpbronnen van het gebied	De locatie heeft geen bijzondere rijkdom aan natuurlijke hulpbronnen.
Opnamevermogen milieu met aandacht voor wetlands, kustgebieden, berg- en bosgebieden, reservaten en natuurparken, H/V richtlijngebieden, gebieden waar milieunormen worden overschreden, gebieden met hoge bevolkingsdichtheid, landschappelijk historisch cultureel of archeologische gebieden van belang.	*Natuur* Het meest nabij gelegen Natura 2000-gebied is Uiterwaarden Zwarte water en Vecht, gelegen op een afstand van circa 1,7 kilometer van het plangebied. Uit de Atlas van Overijssel blijkt dat het plangebied geen onderdeel uitmaakt van het NNN (bron: Provincie Overijssel, 2016). De begrenzing van het meest nabijgelegen gebied ligt op circa 1,7 kilometer afstand en komt overeen met die van eerder genoemd Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht. *Landschappelijke waarden* Het plangebied was een oude kwekerij. Onderdeel van de plannen is het landschappelijke herinrichten van het gebied waarbij de historisch-landschappelijke kenmerken als lanenstructuur en reliëf weer in ere hersteld worden. *Archeologie* Volgens de gemeentelijke Archeologische Waarderingskaart is de locatie niet gelegen in een archeologisch waardevol gebied (verwachtingswaarde 10%).

Kenmerken van het potentiële effect	
Bereik van het effect (geografisch en grootte getroffen bevolking)	De effecten van het plan treden voornamelijk alleen op in het plangebied zelf (verkeer, geluid) en slechts deels in de directe omgeving van het plangebied (verkeer).
Grensoverschrijdend karakter	Er zijn geen landsgrensoverschrijdende effecten.
Orde van grootte en complexiteit effect	*Bodem* Uit bodemonderzoek uit maart 2016 is gebleken dat er geen belemmeringen zijn om het plan uit te voeren.

	Archeologie De gemeente Zwolle heeft aangegeven dat er geen belemmeringen zijn voor de beoogde ontwikkeling van het gebied. Indien bij de uitvoering van de werkzaamheden archeologische resten worden aangetroffen, dan is conform artikel 5.10 en 5.11 Erfgoedwet aanmelding van de desbetreffende vondsten bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed verplicht. *Natuur* Er zijn gezien de grote afstand, tussenliggende barrières en de aard van de ingreep geen negatieve effecten te verwachten op de instandhoudingsdoelen van dit of andere Natura 2000-gebieden. Het betreft uiterwaarden die zijn aangemerkt als 'bestaande natuur'. Omdat het NNN in Overijssel geen externe werking kent, is verdere toetsing niet aan de orde. Er zijn geen bijzondere soorten aangetroffen die de realisatie van het plan in de weg staan. *Water* Er zijn geen problemen met water. Voor de uitbreidingsplannen zijn watertoetsen doorlopen. Hieruit blijkt dat aanvullende aandacht moet zijn voor een hoge grondwaterstand. Nieuwbouw zal daarom wat hoger worden aangelegd. Voor het onderdeel overstromingsrisico zijn aandachtspunten opgesteld. *Luchtkwaliteit* Op het gebied van luchtkwaliteit zullen er naar aanleiding van de herontwikkeling enige toenamen van emissies optreden echter levert dit naar verwachting geen nadelige effecten op. *Verkeer* Naar verwachting neemt het verkeer van en naar het plangebied zowel in de aanleg- als in de gebruiksfase licht toe. Vanwege een veilige nieuwe aansluiting op de Kuijerhuislaan worden eventuele nadelige effecten in het kader van verkeer geminimaliseerd. *Geluid* Door het wijzigen van het plangebied van een agrarische bestemming naar een maatschappelijke bestemming zal met de herontwikkeling het geluidsniveau zowel in de aanlegfase als in de gebruiksfase licht toenemen. De gebruiksuitstraling vanwege het project is mede gelet op de milieucategorie bedrijven en milieuzonering niet van een dergelijk niveau dat er kans is op geluidshinder op de woningen in de omgeving. Er zijn praktisch geen nadelige effecten te verwachten op het gebied van geluid. *Externe veiligheid* Zoals eerder in deze vormvrije m.e.r.-beoordeling uiteengezet zijn er naar verwachting op het gebied van externe veiligheid geen nadelige effecten die het project belemmeren.
Waarschijnlijkheid effect	Op het gebied van luchtkwaliteit, geluid en verkeer is het onzeker of nadelige gevolgen optreden. Op voorhand kan met zekerheid gesteld worden dat eventuele nadelige effecten zeer beperkt zullen zijn. Op andere onderdelen is er geen sprake van nadelige millieueffecten.
Duur, frequentie en omkeerbaarheid effect	De aanlegfase levert tijdelijke effecten op (verkeer, geluid). Na de bouwfase verdwijnen deze effecten.

	De geplande activiteiten hebben een blijvende verkeer aantrekkende werking. Voorgenoemde effecten hangen samen met menselijke activiteiten in het plangebied. Deze activiteiten kunnen in theorie weer beëindigd worden en zijn dus omkeerbaar. In de praktijk zullen de menselijke activiteiten, mede gezien de locatie, voorduren en daarmee de effecten ook.

Conclusie
Gezien de omvang in relatie tot de drempelwaarde zijn er geen belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu. Nadere analyse in een MER/m.e.r.-beoordeling is niet noodzakelijk.

Bijlage 6 Geluidsonderzoek spoor en weg

Akoestisch onderzoek weg- en railverkeer

Herfterlaan 2, Zwolle

WINDMILL
milieu / management / advies

Rapportnummer: 17.264.01-02

Opdrachtgever:	EDOK-RO
Contactpersoon:	De heer E. Dokter
Onderzoek:	Akoestisch onderzoek weg- en railverkeer Herfterlaan 2, Zwolle
Rapportnummer:	17.264.01-02
Datum:	31 oktober 2017
Uitgevoerd door:	WINDMILL Milieu I Management I Advies Postbus 5 6267 ZG Cadier en Keer Tel. 043 407 09 71 www.adviesburowindmill.nl info@wmma.nl
Contactpersoon:	drs. C.L.B. Op den Camp

Inhoudsopgave

1 Inleiding 4

2 Uitgangspunten 5
2.1 Situering 5
2.2 Verkeersgegevens 6
2.2.1 Wegverkeer 6
2.2.2 Railverkeer 6
2.3 Rekenmethode 6

3 Toetsingskader 8
3.1 Wet geluidhinder 8
3.1.1 Wegverkeerslawaai 8
3.1.2 Railverkeerslawaai 9
3.1.3 Maatregelen 9
3.1.4 Cumulatie 9
3.2 Gemeentelijk geluidbeleid 10

4 Rekenresultaten 11
4.1 Wegverkeer 11
4.2 Railverkeer 11
4.3 Beschouwing 11

5 Conclusie 13

Bijlagen

I Tekening
II Invoergegevens rekenmodellen
III Rekenresultaten

1 Inleiding

In opdracht van EDOK-RO is door Windmill Milieu Management en Advies een akoestisch onderzoek naar de geluidbelasting ten gevolge van het weg- en railverkeer uitgevoerd in verband met de nieuwbouw van een (bedrijfs)woning op de locatie Herfterlaan 2 te Zwolle.

In verband met deze nieuwbouw wordt een ruimtelijke procedure doorlopen. In het kader van deze procedure is conform het gestelde in de Wet geluidhinder een onderzoek uitgevoerd naar de geluidbelasting ten gevolge van de zoneringsplichtige geluidbronnen waarvan de zone het plangebied overlapt.

De geluidbelasting is getoetst aan het stelsel van voorkeurswaarden en maximale ontheffingswaarden uit de Wet geluidhinder.

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de regels van het Reken- en meetvoorschrift geluid 2012. In voorliggende rapportage zijn de uitgangspunten, rekenresultaten en conclusies van het onderzoek beschreven.

2 Uitgangspunten

2.1 Situering

In de onderstaande figuur is de ligging van het plangebied en de directe omgeving weergegeven. Het bouwplan (woon-werkkavel) maakt onderdeel uit van het project Zonneweide De Herfte.

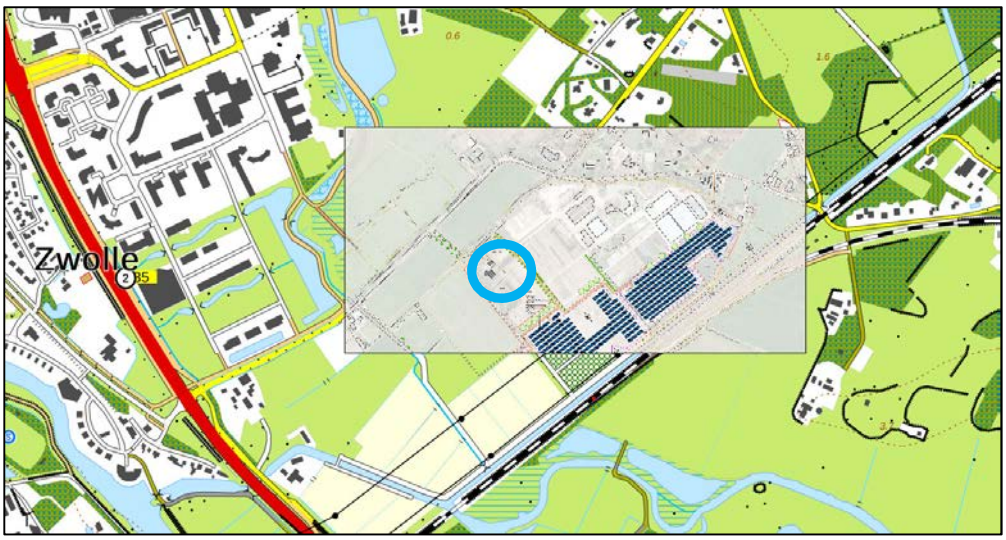

Figuur 2.1: Ligging plangebied en omgeving

In de onderstaande figuur is een detail van de inrichtingstekening weergegeven. Voor een volledige inrichtingstekening wordt verwezen naar bijlage I.

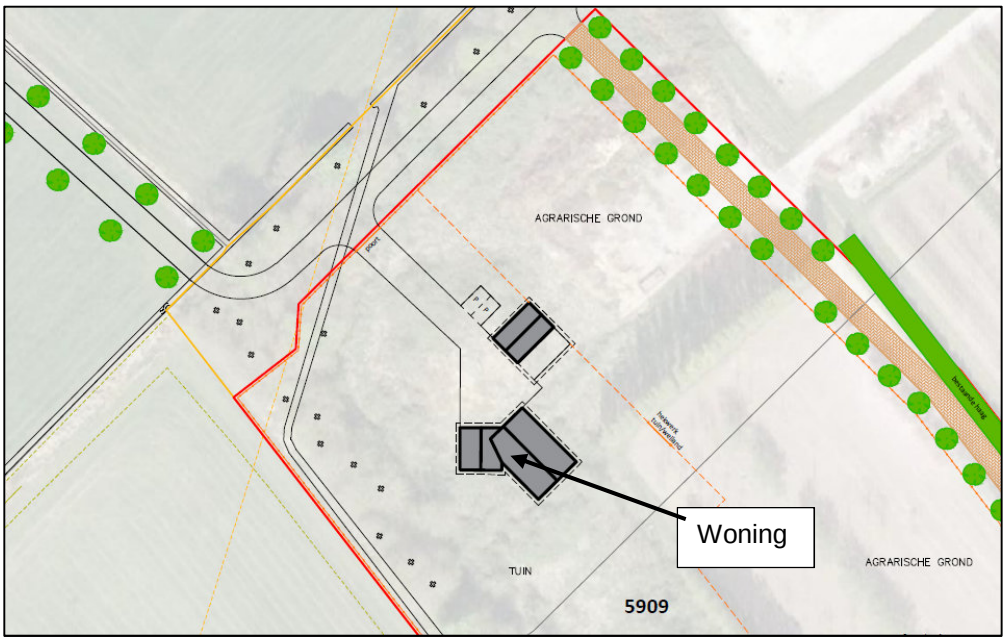

Figuur 2.2: Inrichtingstekening

De planlocatie is gelegen in buitenstedelijk gebied binnen de wettelijk vastgestelde geluidzone van de weg Kuyerhuislaan-Herfterlaan (afstand 125 meter) en de spoorweg Zwolle-Herfte (afstand 315 meter).

De locatie is niet gelegen binnen de zone van andere wegen, industrieterreinen of spoorwegen.

2.2 Verkeersgegevens

2.2.1 Wegverkeer

De verkeersgegevens zijn aangeleverd door de gemeente Zwolle. De gegevens betreffen peiljaar 2030. Deze zijn ongewijzigd gehanteerd voor maatgevend peiljaar 2028. In tabel 2.1 zijn de gehanteerde verkeersgegevens samengevat.

Tabel 2.1 Verkeersgegevens (2028)

Wegvak	Etmaal [mvt/etm.]	Type wegdek	Rijsnelheid [km/uur]
Kuyerhuislaan - Herfterlaan	2.260	Asfalt (referentiewegdek)	60

Voor een volledig overzicht van de gehanteerde verkeersgegevens wordt verwezen naar bijlage II.

2.2.2 Railverkeer

De verkeersgegevens van het doorgaand spoor zijn afkomstig uit het geluidregister[1]. De gegevens zijn te raadplegen en te downloaden via internet. Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van een download van 26 mei 2017.

Op 4 december 2016 is het Tracébesluit Spooruitbreiding Zwolle-Herfte (spooruitbreiding tussen Zwolle en de splitsing bij Herfte, bouw dive-under bij Herfte) vastgesteld. Deze gegevens zijn in het geluidregister verwerkt, in voorliggend onderzoek is hier rekening mee gehouden.

2.3 Rekenmethode

De te verwachten geluidbelastingen zijn bepaald conform Standaard Rekenmethode II zoals beschreven in het Reken- en meetvoorschrift geluid 2012. Hiertoe is gebruik gemaakt van het computerprogramma Geomilieu (versie 4.21).

De omgeving van het plan is gemodelleerd overeenkomstig de aangeleverde tekeningen en kadastrale ondergronden (www.pdok.nl). Buiten de gemodelleerde bodemgebieden (weilanden, bossen en tuinen) wordt gerekend met een akoestisch reflecterende bodem (bodemfactor 0,0). De geluidbelastingen zijn invallend bepaald op een rekenhoogte van 1.5, 4.5 en 7.5 meter boven plaatselijk maaiveld.

In de onderstaande figuur is de ligging van de rekenpunten weergegeven.

[1] http://www.geluidregisterspoor.nl/

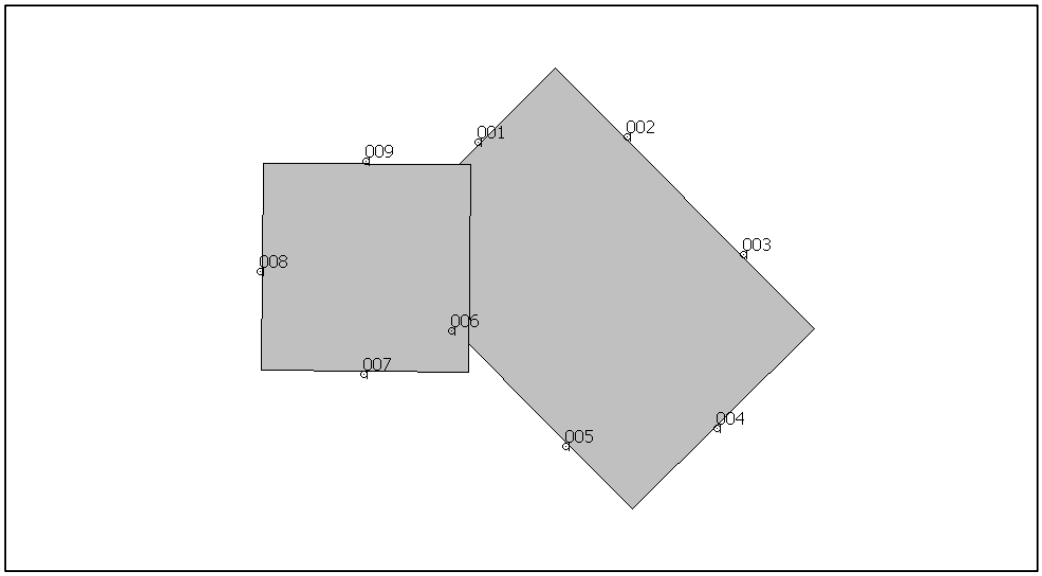

Figuur 2.3: Ligging toetspunten

Voor een volledig overzicht van de invoergegevens van het rekenmodel wordt verwezen naar bijlage II.

3 Toetsingskader

3.1 Wet geluidhinder

Conform de Wet geluidhinder dient overeenkomstig het gestelde in artikel 1 van deze Wet met betrekking tot de geluidbelasting van een weg de Europese dosismaat L day-evening-night (L_{den}) in dB te worden bepaald bij geluidgevoelige objecten.

De Wet geluidhinder geeft grenswaarden ten aanzien van de geluidbelasting op de gevels van woningen.

3.1.1 Wegverkeerslawaai

Geluidzones

Overeenkomstig artikel 74 van de Wet geluidhinder heeft een weg een zone die zich uitstrekt vanaf de as van de weg. De breedte van de zone wordt, overeenkomstig artikel 75 van de Wet, aan weerszijden van de weg gemeten vanaf de buitenste begrenzing van de buitenste rijstrook. Binnen deze zones worden eisen gesteld aan de geluidbelasting. Buiten de zones worden geen eisen gesteld. De ruimte boven en onder de weg behoort tot de zone langs de weg. Een weg is niet zoneplichtig indien deze is gelegen binnen een woonerf (artikel 74 lid 2a Wet geluidhinder) of als voor de weg een maximum snelheid van 30 km/h geldt (artikel 74 lid 2b Wet geluidhinder).

De breedte van de geluidzone van een weg is afhankelijk van het aantal rijstroken van de weg en de stedelijke of buitenstedelijke ligging van de weg. In onderstaande tabel zijn de zonebreedtes uit artikel 74 lid 1 onder a en b van de Wet geluidhinder samengevat.

Tabel 3.1: Breedte geluidzones aan weerszijden van de weg in meters

Gebied	Aantal rijstroken	Breedte geluidzones in meter (art. 74)
stedelijk	1 of 2 rijstroken 3 of meer rijstroken	200 350
buitenstedelijk	1 of 2 rijstroken 3 of 4 rijstroken 5 of meer rijstroken	250 400 600

De weg Kuyerhuislaan-Herfterlaan is gelegen in buitenstedelijk gebied en heeft 2 rijstroken, waardoor de zonebreedte 250 meter bedraagt.

Voorkeurswaarde en ontheffingswaarde

In onderhavige situatie is sprake van een nieuwe woning in buitenstedelijk gebied. De voorkeurswaarde bedraagt 48 dB, de maximale ontheffingswaarde bedraagt 53 dB.

Wettelijke aftrek

Op grond van verdere ontwikkelingen in de techniek en het treffen van geluidreducerende maatregelen aan de motorvoertuigen is te verwachten dat het wegverkeer in de toekomst minder geluid zal produceren dan momenteel het geval is. Binnen de Wet geluidhinder is in artikel 110g juncto artikel 3.4 van het Reken- en meetvoorschrift geluid 2012 de mogelijkheid geschapen om deze vermindering van de geluidproductie in de geluidbelasting door te voeren.

Deze aftrek bedraagt:
- 3 dB voor wegen waarvoor de representatief te achten snelheid van lichte motorvoertuigen 70 km/uur of meer bedraagt en de geluidsbelasting vanwege de weg zonder toepassing van artikel 110g van de Wet geluidhinder 56 dB is;
- 4 dB voor wegen waarvoor de representatief te achten snelheid van lichte motorvoertuigen 70 km/uur of meer bedraagt en de geluidsbelasting vanwege de weg zonder toepassing van artikel 110g van de Wet geluidhinder 57 dB is;
- 2 dB voor wegen waarvoor de representatief te achten snelheid van lichte motorvoertuigen 70 km/uur of meer bedraagt en de geluidsbelasting afwijkt van de onder a en b genoemde waarden;
- 5 dB voor de overige wegen;
- 0 dB bij de bepaling van de geluidwering van de gevel.

De wettelijke rijsnelheid op de weg Kuyerhuislaan-Herfterlaan is lager dan 70 km/uur, waardoor de aftrek 5 dB bedraagt.

3.1.2 Railverkeerslawaai

Geluidzones
De zones langs het spoor zijn afhankelijk van de vastgestelde GPP-waarde langs het spoor. De GPP-waarde bedraagt ten hoogste 72 dB (referentiepunt 53113). De breedte van de geluidzone bedraagt daarmee 900 meter.

Voorkeurswaarde en ontheffingswaarde
In onderhavige situatie is sprake van een nieuwe woning. De voorkeurswaarde bedraagt 55 dB. De maximale ontheffingswaarde is 68 dB.

3.1.3 Maatregelen

Indien het college van B&W een hogere waarde dan de voorkeursgrenswaarde wenst vast te stellen, dienen maatregelen gericht op het terugbrengen van de geluidbelasting tot de voorkeursgrenswaarde op overwegende bezwaren te stuiten van stedenbouwkundige, verkeerskundige, landschappelijke of financiële aard.

Indien niet aan de maximale ontheffingswaarde kan worden voldaan en maatregelen onvoldoende doelmatig zijn, is het mogelijk om woningen te realiseren door het toepassen van dove gevels of gevels van geluidwerende schermen te voorzien.

3.1.4 Cumulatie

Artikel 110f van de Wet geluidhinder schrijft voor dat bij het vaststellen van hogere grenswaarden rekening gehouden dient te worden met cumulatie van meerdere geluidbronnen en/of lawaaisoorten. De wijze waarop de cumulatieve geluidbelasting dient te worden bepaald, is opgenomen in artikel 1.4 van het Reken- en meetvoorschrift geluid 2012. Volgens het gestelde in het genoemde voorschrift wordt deze rekenmethode toegepast als er sprake is van blootstelling aan meer dan één geluidbron. Allereerst dient hierbij vastgesteld te worden of van een relevante blootstelling door meerdere bronnen sprake is. Dit is alleen het geval indien de zogenaamde voorkeurswaarde van die onderscheiden bronnen wordt overschreden. In dit geval berekent deze methode de gecumuleerde geluidbelasting rekening houdend met de verschillen in hinderbeleving van de verschillende geluidsbronnen.

3.2 Gemeentelijk geluidbeleid

Het gemeentelijk geluidbeleid wordt gepubliceerd op de gemeentelijke website[2] bij de beleidsnota's, of op de overheidswebsite[3] voor lokale wet- en regelgeving.

Er is voor zover bekend geen gemeentelijk geluidbeleid vastgesteld.

[2] https://www.zwolle.nl/bestuur/beleid-programmas-en-projecten/beleidsnotas
[3] https://zoek.overheid.nl/lokale_wet_en_regelgeving

4 Rekenresultaten

4.1 Wegverkeer

In de onderstaande tabel zijn de maatgevende geluidbelastingen ten gevolge van de Kuyerhuislaan – Herfterlaan weergegeven per gevelzijde. Voor een volledig overzicht van de rekenresultaten wordt verwezen naar bijlage III. In deze bijlage zijn tevens de gecumuleerde ongecorrigeerde geluidbelastingen opgenomen.

Tabel 4.1: Geluidbelastingen (in dB L_{den}, incl. aftrek artikel 110g Wet geluidhinder) Leidsestraat

Id.	Omschrijving	Hoogte [m]	2028 [dB]
002	Noordoost gevel	5	37
009	Noord gevel	1.5	38
001	Noordwest gevel	5	39

Uit de rekenresultaten in de bovenstaande tabel en bijlage III blijkt dat de voorkeurswaarde van 48 dB uit de Wet geluidhinder niet wordt overschreden. De geluidbelasting bedraagt maximaal 39 dB inclusief aftrek. De maximale ontheffingswaarde van 53 dB wordt ruimschoots gerespecteerd.

4.2 Railverkeer

In de onderstaande tabel zijn de maatgevende geluidbelastingen per gevelzijde weergegeven. Voor een volledig overzicht van de rekenresultaten wordt verwezen naar bijlage III.

Tabel 4.1: Geluidbelastingen (incl. aftrek artikel 110g Wet geluidhinder) railverkeer (in L_{den})

Id.	Omschrijving	Hoogte [m]	2028 [dB]
001	Noordwestgevel	1.5	34
003	Noordoostgevel	5	50
004	Zuidoostgevel	5	53
005	Zuidwestgevel	5	49
007	Zuidgevel	1.5	51
008	Westgevel	1.5	41
009	Noordgevel	1.5	35

Uit de rekenresultaten in de bovenstaande tabel en bijlage III blijkt dat de voorkeurswaarde van 55 dB uit de Wet geluidhinder niet wordt overschreden.

4.3 Beschouwing

Uit de resultaten in de voorgaande paragrafen volgt dat de geluidbelasting door het weg- en railverkeer voldoet aan de voorkeurswaarde uit de Wet geluidhinder. Verdere procedurele acties zijn derhalve niet benodigd.

Uitgaande van de minimaal vereiste geluidwering van de gevel van 20 dB op grond van het Bouwbesluit wordt voldaan aan het vereiste binnenniveau van 33 dB.

Zowel vanwege het wegverkeer als het railverkeer is er geen sprake van een relevante blootstelling (de voorkeurswaarden worden gerespecteerd). Er is daarmee geen sprake van cumulatie in de zin van de Wet geluidhinder.

Alle gevels van de nieuwe woning zijn als geluidluw te beschouwen.

5 Conclusie

In opdracht van EDOK-RO is door Windmill Milieu Management en Advies een akoestisch onderzoek naar de geluidbelasting ten gevolge van het weg- en railverkeer uitgevoerd in verband met de nieuwbouw van een (bedrijfs)woning op de locatie Herfterlaan 2 te Zwolle.

Uit de resultaten volgt dat de geluidbelasting door het weg- en railverkeer voldoet aan de voorkeurswaarden uit de Wet geluidhinder. Verdere procedurele acties zijn derhalve niet benodigd.

Uitgaande van de minimaal vereiste geluidwering van de gevel van 20 dB op grond van het Bouwbesluit wordt voldaan aan het vereiste binnenniveau van 33 dB.

Zowel vanwege het wegverkeer als het railverkeer is er geen sprake van een relevante blootstelling (de voorkeurswaarden worden gerespecteerd). Er is daarmee geen sprake van cumulatie in de zin van de Wet geluidhinder.

Alle gevels van de nieuwe woning zijn als geluidluw te beschouwen.

WINDMILL

MILIEU I MANAGEMENT I ADVIES

drs. C.L.B. Op den Camp

I. BIJLAGE
Tekening

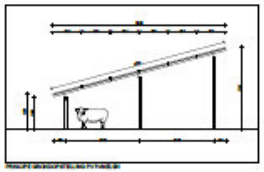

ZONNEWEIDE HERFTE 2 ZWOLLE

II. BIJLAGE
Invoergegevens rekenmodellen

Herfterlaan 2, Zwolle

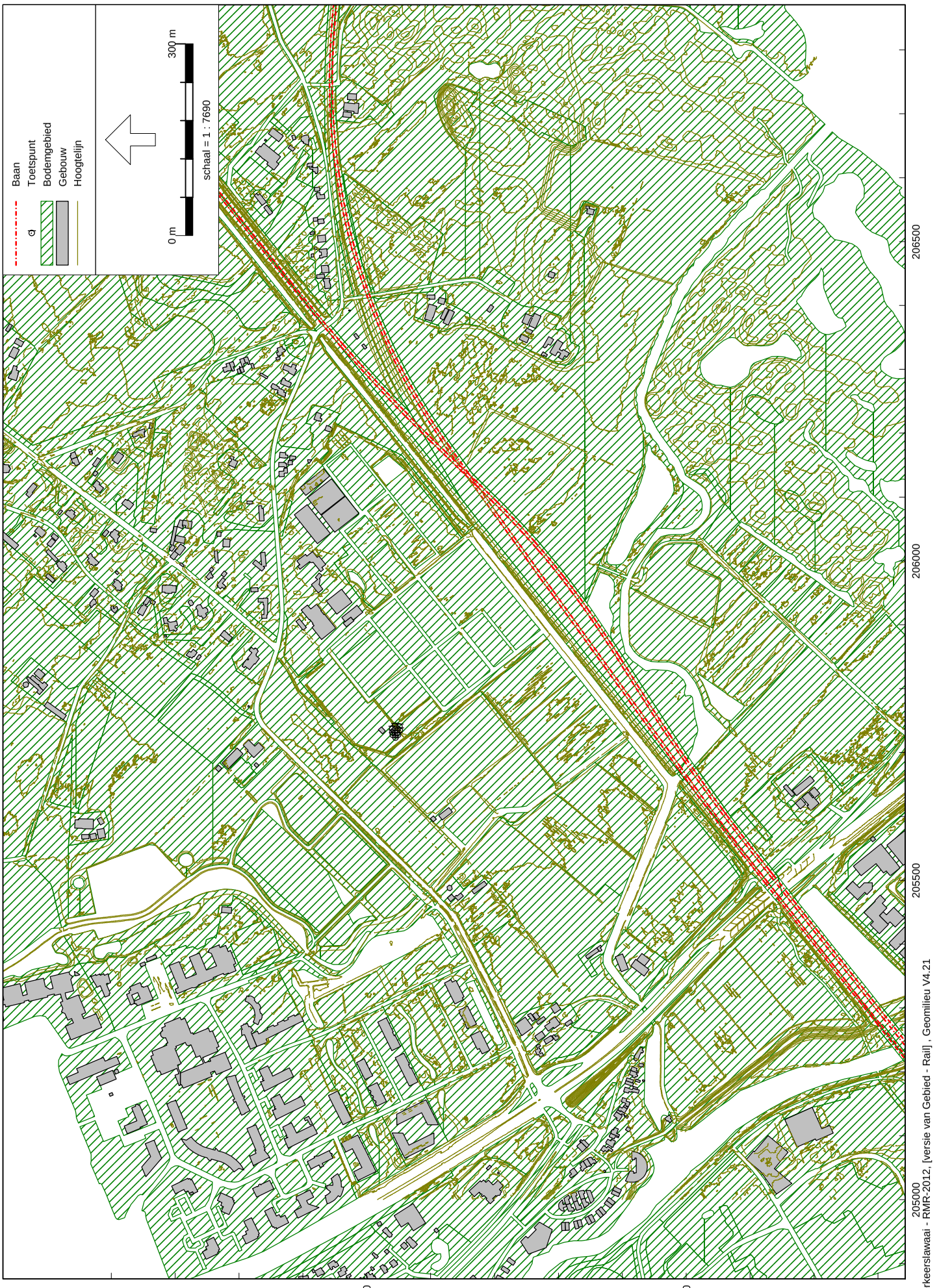

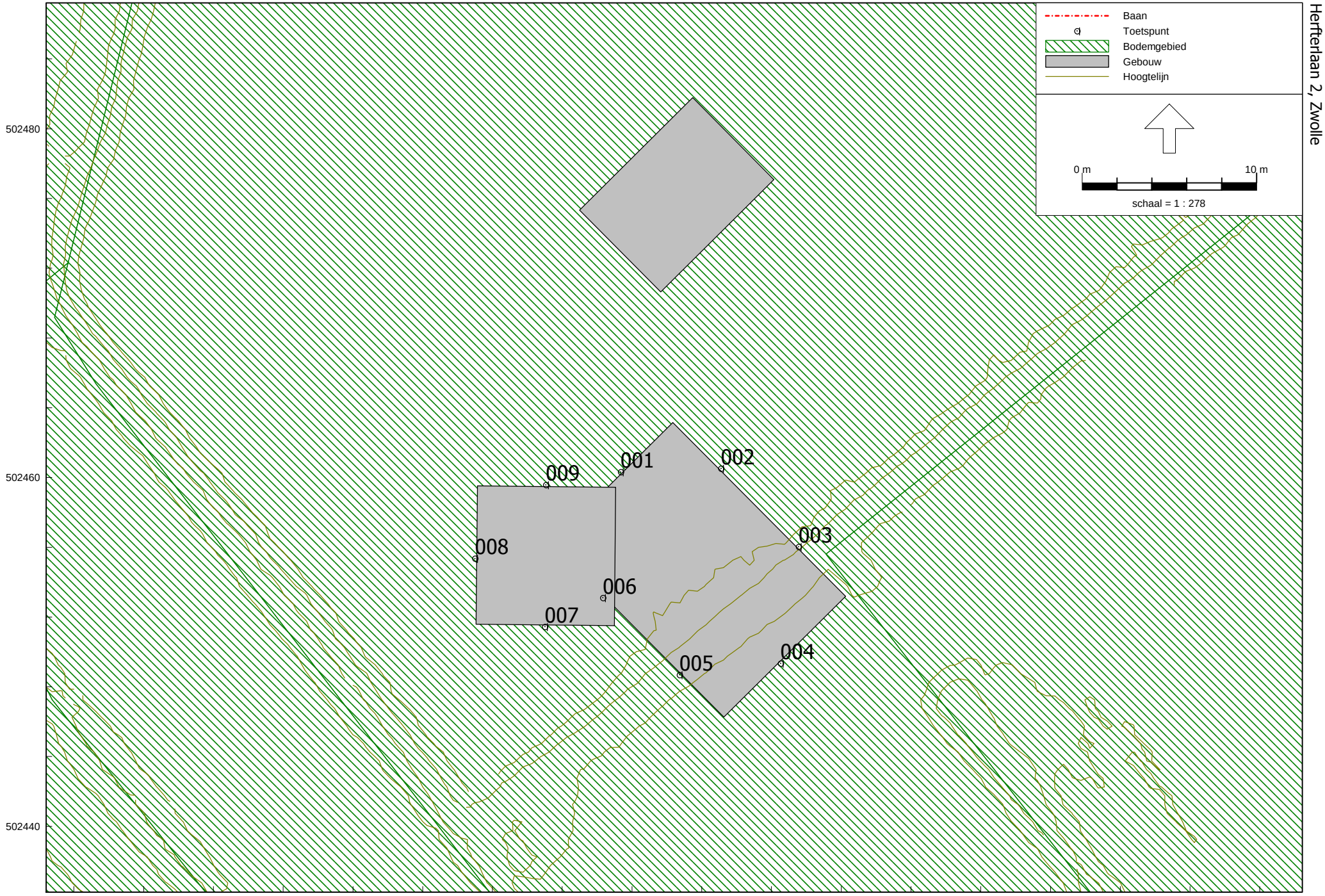

Railverkeerslawaai - RMR-2012, [versie van Gebied - Rail] , Geomilieu V4.21

Model: Rail
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Toetspunten, voor rekenmethode Railverkeerslawaai - RMR-2012

Naam	Omschr.	Maaiveld	Hdef.	Hoogte A	Hoogte B	Hoogte C	Hoogte D	Hoogte E	Hoogte F	Gevel
001	noordwest	1,00	Relatief	1,50	5,00	--	--	--	--	Ja
002	noordoost	1,00	Relatief	1,50	5,00	--	--	--	--	Ja
003	noordoost	0,59	Relatief	1,50	5,00	--	--	--	--	Ja
004	zuidoost	0,50	Relatief	1,50	5,00	--	--	--	--	Ja
005	zuidwest	0,50	Relatief	1,50	5,00	--	--	--	--	Ja
006	zuidwest	1,00	Relatief	--	5,00	--	--	--	--	Ja
007	zuid	1,00	Relatief	1,50	--	--	--	--	--	Ja
008	west	1,00	Relatief	1,50	--	--	--	--	--	Ja
009	noord	1,00	Relatief	1,50	--	--	--	--	--	Ja

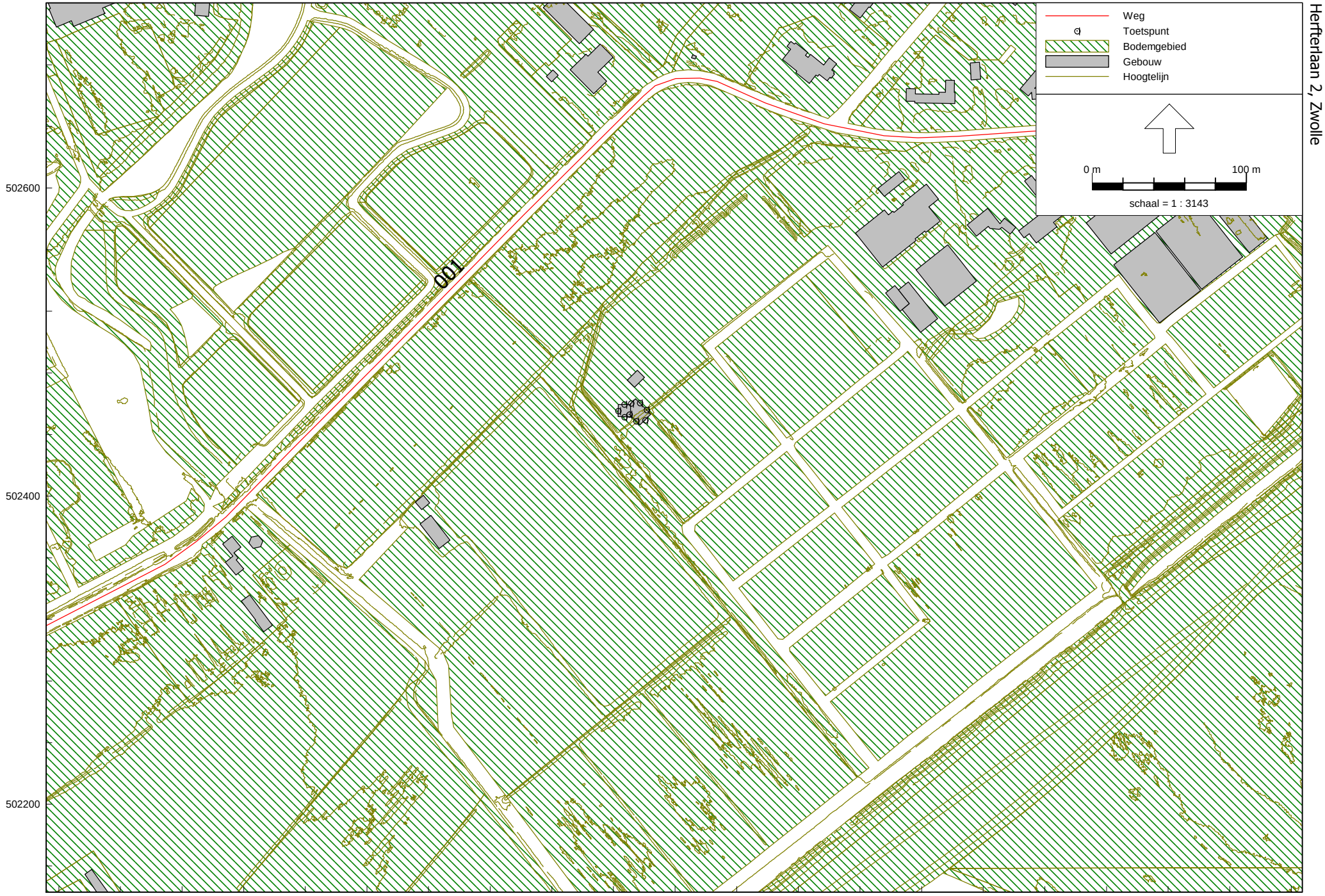

Wegverkeerslawaai - RMW-2012, [v002 - Weg] , Geomilieu V4.21

Model: Weg
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Wegen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2012

Naam	Omschr.	Hdef.	Hbron	Wegdek	Wegdek	V(LV(D))	V(LV(A))	V(LV(N))	V(MV(D))	V(MV(A))	V(MV(N))	V(ZV(D))	V(ZV(A))	V(ZV(N))
001	Kuyerhuislaan - Herfterlaan	Relatief	0,75	W0	Referentiewegdek	60	60	60	60	60	60	60	60	60

Model: Weg
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Wegen, voor rekenmethode Wegverkeerslawaai - RMW-2012

Naam	Totaal aantal	%Int(D)	%Int(A)	%Int(N)	%LV(D)	%LV(A)	%LV(N)	%MV(D)	%MV(A)	%MV(N)	%ZV(D)	%ZV(A)	%ZV(N)
001	2260,00	6,80	3,20	0,70	96,00	96,00	96,00	3,50	3,50	3,50	0,50	0,50	0,50

III. BIJLAGE
Rekenresultaten

Rapport: Resultatentabel
Model: Rail
LAeq totaalresultaten voor toetspunten
Groep: (hoofdgroep)
Groepsreductie: Nee

Naam Toetspunt	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Lden
001_A	noordwest	1,50	30,47	29,85	25,70	33,63
001_B	noordwest	5,00	30,48	29,87	25,68	33,62
002_A	noordoost	1,50	46,43	45,97	41,65	49,62
002_B	noordoost	5,00	46,49	46,02	41,71	49,67
003_A	noordoost	1,50	46,53	46,07	41,75	49,72
003_B	noordoost	5,00	46,58	46,11	41,80	49,76
004_A	zuidoost	1,50	48,57	48,04	43,83	51,76
004_B	zuidoost	5,00	49,42	48,89	44,68	52,61
005_A	zuidwest	1,50	45,58	44,98	40,89	48,78
005_B	zuidwest	5,00	46,10	45,49	41,41	49,30
006_B	zuidwest	5,00	45,85	45,23	41,15	49,04
007_A	zuid	1,50	48,28	47,70	43,56	51,47
008_A	west	1,50	37,57	36,73	32,82	40,69
009_A	noord	1,50	31,68	31,13	26,91	34,85

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Rapport: Resultatentabel
Model: Weg
LAeq totaalresultaten voor toetspunten
Groep: Kuyerhuislaan - Herfterlaan
Groepsreductie: Ja

Naam Toetspunt	Omschrijving	Hoogte	Lden
001_A	noordwest	1,50	38,59
001_B	noordwest	5,00	39,33
002_A	noordoost	1,50	34,21
002_B	noordoost	5,00	36,90
003_A	noordoost	1,50	34,08
003_B	noordoost	5,00	36,59
004_A	zuidoost	1,50	17,27
004_B	zuidoost	5,00	18,29
005_A	zuidwest	1,50	31,69
005_B	zuidwest	5,00	34,44
006_B	zuidwest	5,00	33,62
007_A	zuid	1,50	29,43
008_A	west	1,50	37,77
009_A	noord	1,50	38,04

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Rapport: Resultatentabel
Model: Weg
LAeq totaalresultaten voor toetspunten
Groep: (hoofdgroep)
Groepsreductie: Nee

Naam Toetspunt	Omschrijving	Hoogte	Lden
001_A	noordwest	1,50	43,59
001_B	noordwest	5,00	44,33
002_A	noordoost	1,50	39,21
002_B	noordoost	5,00	41,90
003_A	noordoost	1,50	39,08
003_B	noordoost	5,00	41,59
004_A	zuidoost	1,50	22,27
004_B	zuidoost	5,00	23,29
005_A	zuidwest	1,50	36,69
005_B	zuidwest	5,00	39,44
006_B	zuidwest	5,00	38,62
007_A	zuid	1,50	34,43
008_A	west	1,50	42,77
009_A	noord	1,50	43,04

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Bijlage 7 Notitie Milieuzonering

Notitie

Onderwerp: Analyse milieuzonering bestemmingsplan Herfterlaan 2
Projectnummer: 357749
Referentienummer: SWNL0215312
Datum: 23-11-2017

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Aan de Herfterlaan 2 in Zwolle ligt het voormalige Wezo-terrein. Het terrein is voorheen gebruikt als sociale werkvoorziening van Wezo (tuinbouwbedrijf en kwekerij). Wezo is een gezamenlijke organisatie van de gemeenten Dalfsen, Hattem, Raalte, Zwartewaterland en Zwolle.

Na het vertrek van Wezo hebben er verschillende ontwikkelingen plaatsgevonden:

1. Er vestigden zich geleidelijk andere bedrijfsmatige gebruikers (sociaal maatschappelijke bedrijven en organisaties) in de bestaande bebouwing.

2. In het voorjaar van 2016 nam Herfte Beheer het Wezo-terrein van de gemeente over. Het terrein wenst Herfte Beheer te gebruiken voor een sociaal maatschappelijk cluster in een parkachtige setting en een zonneweide van circa 8 hectare. Het op 20 juni 2017 vastgestelde bestemmingsplan *Buitengebied Herfterlaan 2* biedt het juridisch planologisch kader voor de realisatie van de zonneweide.

3. Een zorgorganisatie heeft zich als initiatiefnemer gemeld om de voormalige Wezo-kwekerij te transformeren in een biologische zorgkwekerij waar zij aan haar circa 50 cliënten diverse agrarische dagactiviteiten kan aanbieden. Het gaat om een gemengd agrarisch bedrijf: een biologische kwekerij met kweekgronden en kassen gecombineerd met een schaapskudde.

4. Herfte Beheer heeft aanvullend op de reeds aanwezige functies behoefte aan extra ontwikkelruimte voor sociaal maatschappelijke bedrijvigheid.

5. Om de doelstelling van een parkachtige open en sociaal plan te kunnen realiseren is er naast de gebruikelijke bijgebouwen zoals stallen en kassen behoefte aan een bedrijfswoning met geïntegreerd kantoor (boerderij anno nu). De permanente aanwezigheid van de beheerder zal positief bijdragen aan het algehele gevoel van (sociale) veiligheid op de locatie aan de Herfterlaan. Dat geldt niet alleen voor de agrarische activiteiten. De permanente aanwezigheid zorgt ook voor preventief toegangsbeleid, bedrijfshulpverlening en handhaving in het algemeen binnen het gewenste programma van de sociale leerbedrijven en toekomstige Zonneweide.

   Vanuit een goede bedrijfsvoering is het gewenst om de bedrijfswoning zodanig te positioneren dat er enerzijds een goed overzicht over de locatie wordt gecreëerd maar anderzijds er ook voldoende privacy aanwezig is voor de beheerder ten opzichte van de

Sweco
Robijnstraat 11
1812 RB Alkmaar
Postbus 214
1800 AE Alkmaar
Nederland

T +31 88 811 66 00
www.sweco.nl

Sweco Nederland B.V.
Alkmaar
Handelsregister 30129769
Statutair gevestigd te De Bilt

Sjoerd Bazuin
Adviseur ruimtelijke ontwikkeling
T +31 88 811 46 02
M +31 6 10 52 35 60
sjoerd.bazuin@sweco.nl

andere (kwetsbare) gebruikers van de locatie Herfterlaan. De woning krijgt een eigen ontsluiting op de Herfterlaan.

Vanwege de hoeveelheid aan initiatieven en de verschillende doorlopen planologische procedures heeft de gemeente Zwolle behoefte aan een samenhangend eindbeeld welke ze wil verankeren in een totaal bestemmingsplan.

Met het oog op de verschillende bestaande en te realiseren milieubelastende activiteiten (bedrijven) en gevoelige functies (woningen) is het wenselijk een analyse uit te voeren op de aanwezige milieuzoneringen. Zo wordt voldoende afstand in acht genomen tussen de milieubelastende activiteiten waardoor:

- ter plaatse van de woningen een goed woon- en leefmilieu wordt gegarandeerd;
- rekening wordt gehouden met de bedrijfsvoering en milieuruimte van de betreffende bedrijven;

1.2 Methode

Voor het bepalen van de milieuzoneringen wordt gebruik gemaakt van de VNG-publicatie Bedrijven en milieuzonering (editie 2009). Hierin zijn voor milieubelastende activiteiten richtafstanden aangegeven tussen milieubelastende activiteiten en gevoelige functies. De richtafstand geldt tussen de grens van de bestemming die bedrijven of andere milieubelastende functies toelaat en de uiterste situering van de gevel van een woning die volgens het bestemmingsplan of vergunningvrij bouwen mogelijk is.

Omdat ook de mogelijkheden van het vergunningvrij uitbreiden van de woning meegenomen moeten worden in de afweging, is in deze analyse de bestemmingsgrens voor ‘Wonen’ als uiterste grens aangehouden en niet de uiterste situering van de gevel van een woning. Het is bijvoorbeeld mogelijk vergunningvrij een bestaand bijgebouw om te bouwen tot mantelzorgwoning of om een nieuwe (mobiele) mantelzorgwoning te realiseren. Zie hiervoor ook de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 2 april 2014 (ECLI:NL:RVS:2014:1173). Door vanaf de bestemmingsgrens te meten wordt rekening gehouden met deze toegestane vergunningvrije bouwmogelijkheden.

Benadrukt wordt dat het gaat om indicatieve richtafstanden waarvan gemotiveerd kan worden afgeweken. Wanneer aan de afstandsnormen wordt voldaan, is in beginsel sprake van een goede ruimtelijke ordening in de zin van artikel 3.1 van de Wet op de ruimtelijke ordening (Wro).

1.2.1 Gebiedstyperingen ‘Rustige Woonwijk en ‘Gemengd Gebied’

Bij de systematiek van 'bedrijven en milieuzonering' wordt onderscheid gemaakt in gebiedstyperingen. Zo zijn de richtafstanden bepaald ten opzichte van een 'rustige woonwijk' en ten opzichte van een 'gemengd gebied'. In het gemengd gebied kan de reeds aanwezige hogere milieubelasting de toepassing van kleinere richtafstanden rechtvaardigen. Dit betekent dat de richtafstanden (met uitzondering voor de richtafstand voor het onderdeel 'gevaar'), zonder dat dit ten koste gaat van het leefklimaat, met één afstandsstap kunnen worden verlaagd. In tabel 1.1 zijn de richtafstanden per categorie en gebiedstypering weergegeven.

Richtafstanden bij verschillende bedrijfstypes

Categorie	Rustige woonwijk	Gemengd gebied
1	10 meter	0 meter
2	30 meter	10 meter
3.1	50 meter	30 meter
3.2	100 meter	50 meter
4.1	200 meter	100 meter
4.2	300 meter	200 meter

Tabel 1.1 - Richtafstanden bij verschillende bedrijfstypes

In de VNG-publicatie zijn de omgevingstypen ‘rustige woonwijk / rustig buitengebied’ en ‘gemengd gebied’ als volgt gedefinieerd:

Rustige woonwijk en rustig buitengebied
Een rustige woonwijk is een woonwijk die is ingericht volgens het principe van functiescheiding. Afgezien van wijkgebonden activiteiten komen vrijwel geen andere functies (zoals bedrijven of kantoren) voor. Langs de randen (in de overgang naar mogelijke andere bedrijfsfuncties) is weinig verstoring door verkeer. Een vergelijkbaar omgevingstype qua aanvaardbare milieubelasting is een rustig buitengebied (eventueel inclusief verblijfsrecreatie), een stiltegebied of een natuurgebied.

Gemengd gebied
Een gebied met een matige tot sterke functiemenging. Direct naast woningen komen andere functies voor, zoals winkels, horeca en kleine bedrijven. Ook lintbebouwing in het buitengebied met overwegend agrarische en andere bedrijvigheid. Daarnaast gebieden die direct langs de hoofdinfrastructuur liggen.

2 Bedrijven- en milieuzonering Herfterlaan 2

2.1 Ligging plangebied

Het plangebied ligt ten zuidoosten van Zwolle en is vanaf de N35 Zwolle – Wijthmen via de Kuyerhuislaan en Herfterlaan te bereiken. Figuur 2.1 geeft de ligging nabij Zwolle weer.

Figuur 2.1 – Ligging plangebied ten zuidoosten van Zwolle en nabij de N35 Zwolle – Wijthmen

2.2 Te onderzoeken programma

De analyse van de bedrijfs- en milieuzonering richt zich op:

1. De mogelijkheid om nieuwe sociaal-maatschappelijke bedrijvigheid op het terrein mogelijk te maken.

   Het exacte programma van bedrijfsactiviteiten is nog niet bekend, maar ligt in het verlengde van de reeds aanwezige sociaal-maatschappelijke bedrijvigheid op het terrein. Zoals een leerbedrijf voor autoherstel, houtbewerking of groenonderhoud. Het onderzoek richt zich dan ook op de mogelijkheid om binnen het ontwikkelvlak soortgelijke bedrijvigheid tot en met maximaal categorie 3.1 toe te staan.

2. Het planologisch vastleggen van de reeds aanwezige bedrijvigheid in de bestaande bebouwing van het voormalig Wezo-terrein.

Rekening dient gehouden te worden met de gevoelige functies in het gebied. Zowel met bestaande als nieuwe gevoelige functies. Voor het voormalige Wezo-terrein betreft het de woningen in het lint aan de Kuyerhuislaan en Herfterlaan als ook de nieuw te realiseren bedrijfswoning. Figuur 2.2 geeft het ontwikkelvlak voor bedrijvigheid (lichtbruin) binnen het plangebied weer. In geel is het indicatieve bouwvlak van de bedrijfswoning weergegeven. Rondom het plangebied zijn de woonbestemmingen uit de beheersverordening Buitengebied – Herfte weergegeven.

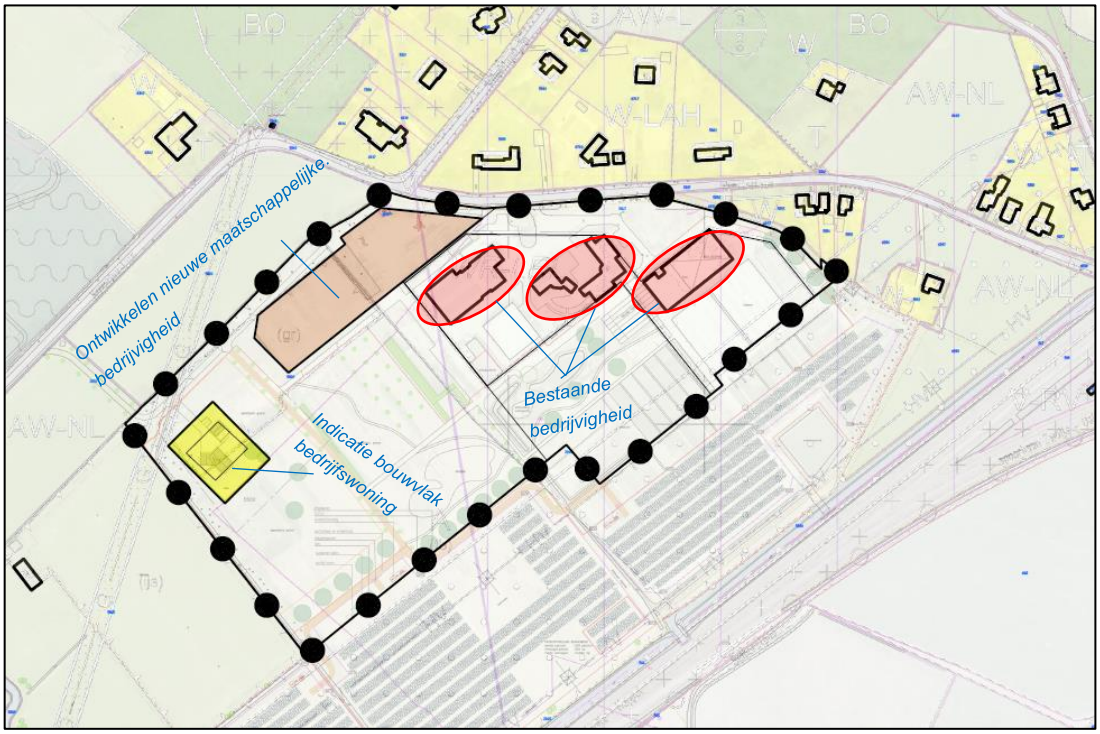

Figuur 2.2 – Ontwikkelvlak voor bedrijvigheid (lichtbruin) binnen plangebied

Qua methodiek is gekozen voor het zogenaamde ‘inwaarts zoneren’. Dat betekent dat vanuit de milieugevoelige functies (wonen) een beschermende bufferzone wordt gecreëerd. Op deze wijze worden minder belastende activiteiten op kleine afstand en meer belastende activiteiten op grotere afstand worden toegelaten.

2.3 Omgevingstype ‘rustige woonwijk’

Er dient een afweging gemaakt te worden over het omgevingstype waar het plangebied deel van uit maakt.

Rondom de bestaande woningen aan de Kuyershuislaan en Herfterlaan is sprake van

functiescheiding. Tussen de woonfuncties komen vrijwel geen andere functies voor. Waar wel andere functies aanwezig zijn (agrarisch) zijn deze veelal gescheiden van de woonfuncties door onder andere de doorgaande wegen. Daarnaast is er langs de randen van de woonbuurt sprake van weinig verstoring door verkeer. Vanwege deze kenmerken valt het omgevingstype dan ook te typeren als ‘rustige woonwijk’. Figuur 2.3 geeft de ligging van het plangebied en de milieugevoelige objecten (woningen) weer, gebaseerd op de vigerende beheersverordening. Rondom en tussen de woonfuncties is te zien dat verschillende bedrijfsmatige en agrarische functies gescheiden zijn van de woonbuurt.

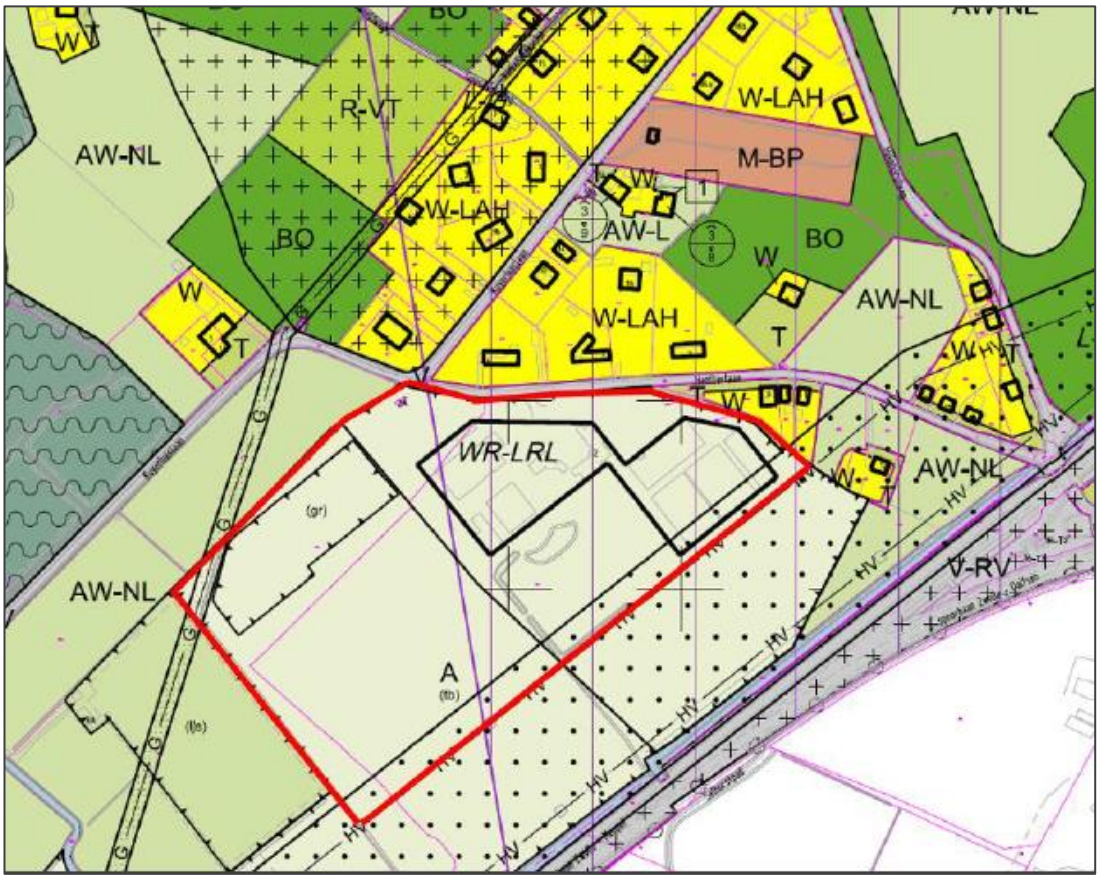

Figuur 2.3 - Plangebied, woonfuncties en agrarische functies

2.4 Categorie 1 en 2 – rustige woonwijk (10 en 30 meter)

Hieronder volgt het kaartbeeld van de categorieën 1 en 2 op basis van een ‘rustige woonwijk’. De zonering vindt plaats op basis van een ‘inwaartse zonering’. Er worden beschermende bufferzones rondom de milieugevoelige functies (woningen) gecreëerd. Ook de beoogde bedrijfswoning is hierin meegenomen. Zoals in paragraaf 1.2 aangegeven wordt vanwege vergunningvrije bouwmogelijkheden de bestemmingsgrens voor ‘Wonen’ aangehouden als uiterste situering van een milieugevoelige functie. Op onderstaande kaart (figuur 2.4) is rekening gehouden met de exacte ligging van de te realiseren bedrijfswoning (groene vak) en nieuwe maatschappelijke bedrijvigheid.

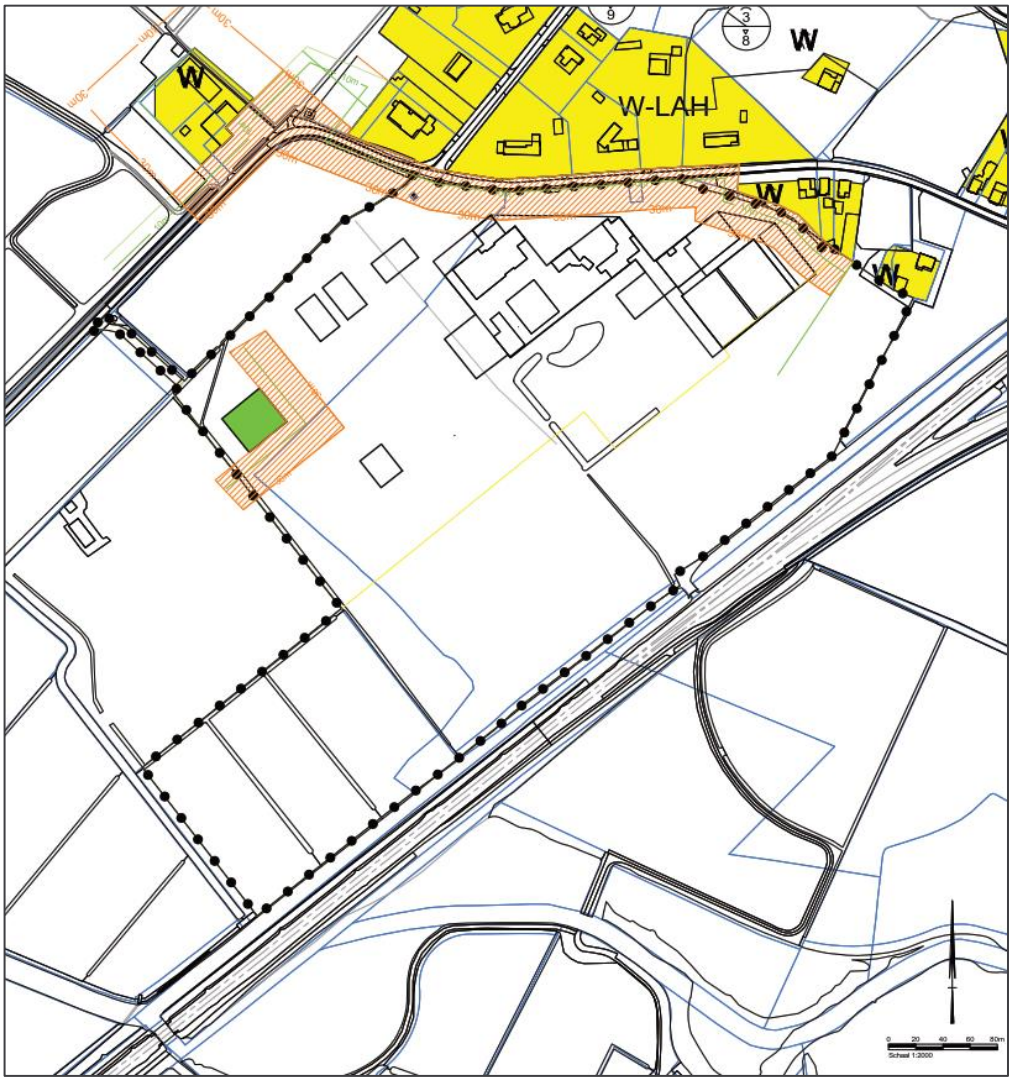

Figuur 2.4 – Zonering categorie 1 en 2 rustige woonwijk (oranje = 30 meter, groene lijn = 10 meter)

Bevindingen

- Binnen de 30 meter grens zijn ten hoogste activiteiten in categorie 2 toegestaan en binnen de 10 meter grens ten hoogste activiteiten in categorie 1.
- De 30 meter grens ligt in de toekomstige ‘maatschappelijke’ bestemming echter grotendeels buiten het bouwvlak. Bouwwerken worden hier niet opgericht, wel is dit omliggende terrein (buiten het bouwvlak) ook zo aangemerkt dat ook activiteiten van de maatschappelijke bedrijven plaats kunnen vinden. Denk daarbij aan parkeren, het vervoeren van materiaal en mogelijk kleine opslag. Om een goed leefklimaat te borgen wordt tot de 30 meter grens ten hoogste categorie 1 activiteiten toegestaan.

2.5 Categorie 3.1 – rustige woonwijk (50 meter)

Hieronder volgt het kaartbeeld van milieucategorie 3.1 op basis van ‘rustige woonwijk’. De zonering vindt plaats op basis van een ‘inwaartse zonering’. Er worden beschermende bufferzones rondom de milieugevoelige functies (woningen) gecreëerd. Ook de beoogde bedrijfswoning is hierin meegenomen. Zoals in paragraaf 1.2 aangegeven wordt vanwege vergunningvrije bouwmogelijkheden de bestemmingsgrens voor ‘Wonen’ aangehouden als uiterste situering van een milieugevoelige functie. Op onderstaande kaart (figuur 2.4) is rekening gehouden met de exacte ligging van de te realiseren bedrijfswoning (groene vak) en nieuwe maatschappelijke bedrijvigheid.

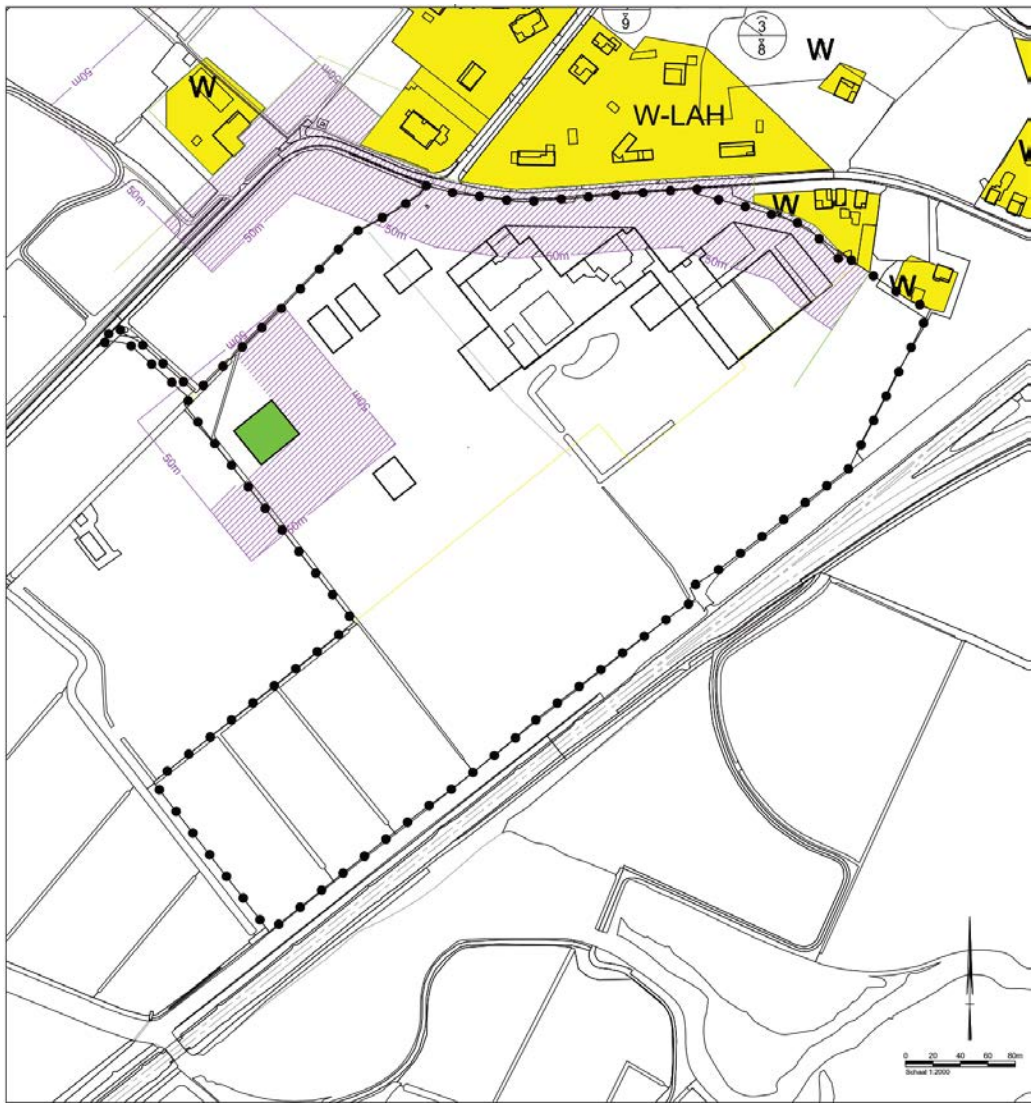

Figuur 2.5 - Zonering categorie 3.1 rustige woonwijk (paarse = 50 meter)

Bevindingen

- De 50-meter zone loopt vrijwel gelijk aan het toekomstige bouwvlak voor de reeds bestaande en nieuw te vestigen sociaal-maatschappelijke bedrijfsactiviteiten. Met het toestaan van ten hoogste categorie 3.1 activiteiten, voor zo ver passend onder sociaal-maatschappelijke bedrijvigheid, blijft een goed woon- en leefklimaat geborgd. Voor de beperkte overschrijdingen geldt dat hier hoofdzakelijk sprake is van kantooractiviteiten en kwekerij-activiteiten met een richtafstand kleiner dan 50 meter. Voor eventuele toekomstige situaties is een buffer ingebouwd omdat de werkelijke afstand tot de woninggevels groter is dan 50 meter en initiatiefnemers van nieuwe sociaal-maatschappelijke bedrijvigheid aan dienen te tonen dat een goed woon- en leefklimaat geborgd blijft.
- De drie nieuwe te ontwikkelen kavels voor sociaal-maatschappelijke bedrijvigheid liggen buiten de 50 meter contour. Met het toestaan van ten hoogste categorie 3.1 activiteiten, voor zo ver passend onder sociaal-maatschappelijke bedrijvigheid, blijft een goed woon- en leefklimaat geborgd.

Bijlage 1 – Kaart categorie 1 en 2 Rustige Woonwijk

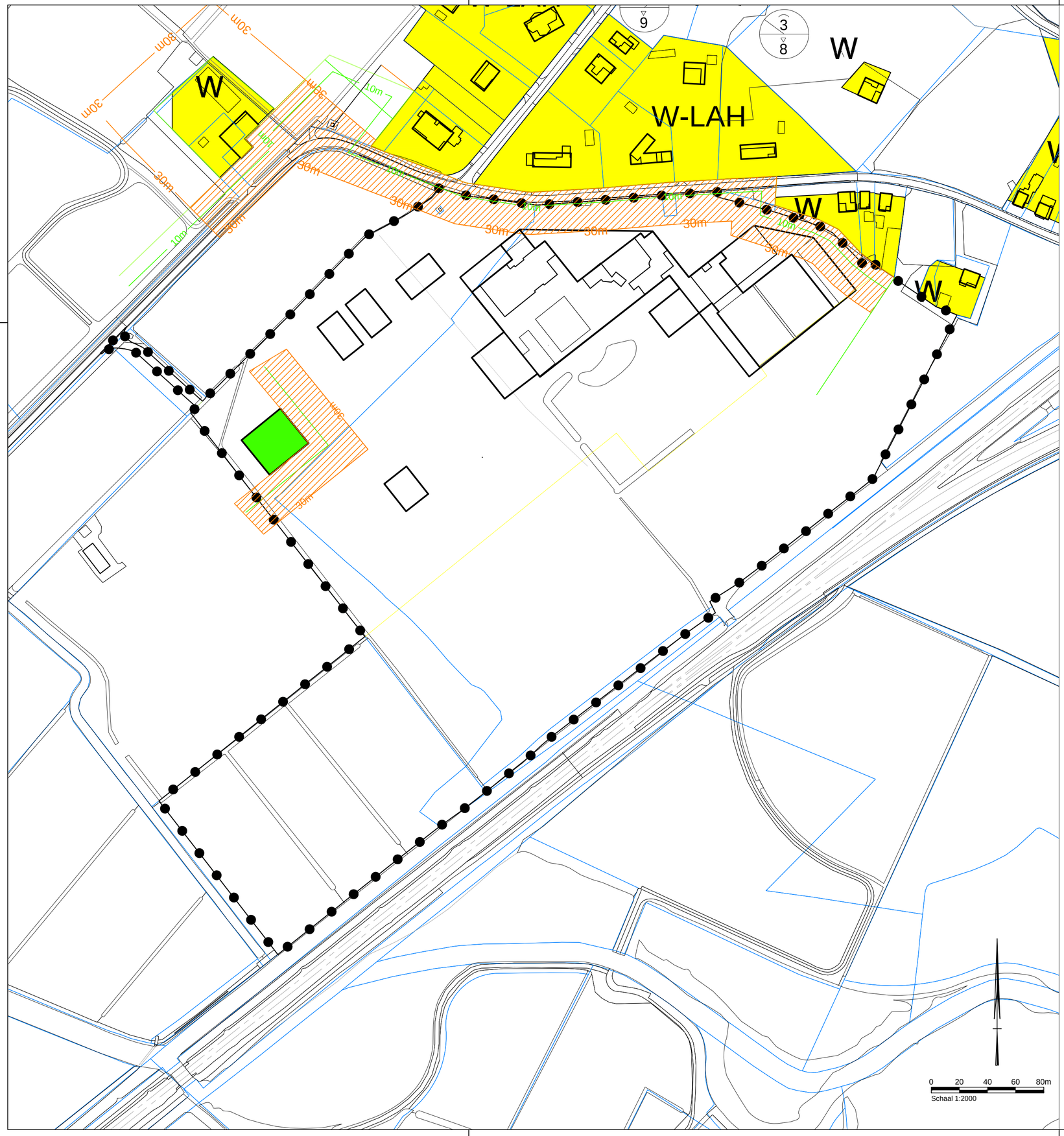

Legenda

- Milieucontour 10 m
- Milieucontour 30 m
- Milieucontour 50m
- Gevoelige bestemming
- Nieuwe dienstwoning

kadastrale en topografische ondergrond

Plan Herftelaan 2 te Zwolle

NL.IMRO.0193.

Bevoegd gezag: Gemeente Zwolle

Ter inzage:	Ter visie:	Vastgesteld:

Projectnummer	357749	Gecontroleerd door	SB
Tekeningnummer	357749.ehv.311.K01	Getekend door	MvdL
schaal	1 : 2000	Status	
Formaat	A2	Datum uitgave :	

SWECO

Plotdatum: 22-11-2017 12:28:55

P:\110\357114_ROplannen\GISkit\Zwolle\357749_PlanHerfte\GiskitDWG12\Tekeningen\357749.ehv.311.K01i.dwg

Bijlage 2 – Kaart categorie 3.1 Rustige Woonwijk

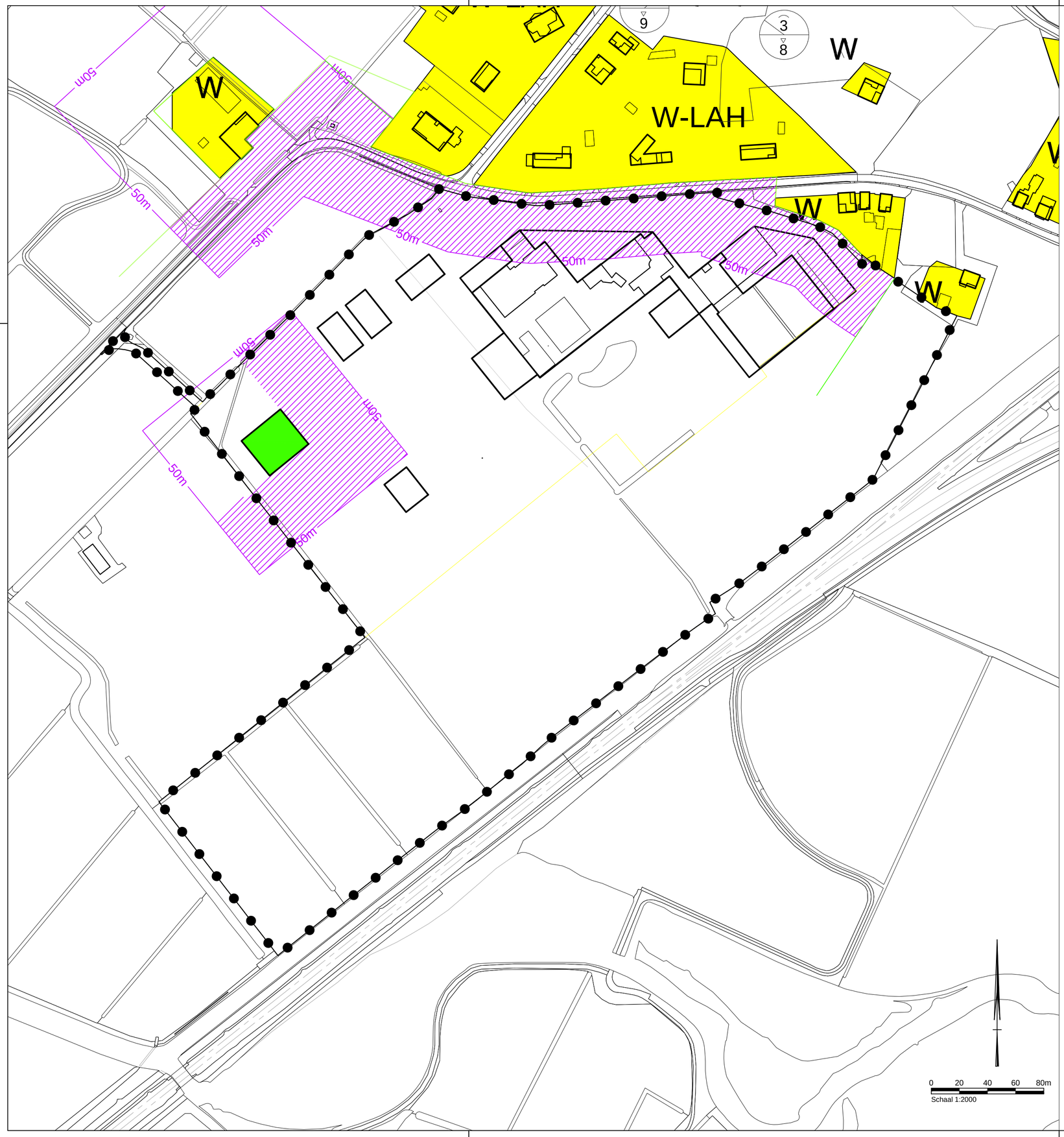

Legenda

- Milieucontour 30 m
- Milieucontour 50 m
- Milieucontour 100m
- Gevoelige bestemming
- Nieuwe dienstwoning

kadastrale en topografische ondergrond

Plan Herftelaan 2 te Zwolle

NL.IMRO.0193.

Bevoegd gezag: Gemeente Zwolle

Ter inzage:	Ter visie:	Vastgesteld:

Projectnummer	357749	Gecontroleerd door	SB
Tekeningnummer	357749.ehv.311.K01	Getekend door	MvdL
schaal	1 : 2000	Status	
Formaat	A2	Datum uitgave :	

SWECO

Plotdatum: 16-11-2017 13:59:29

P:\110\357114_ROplannen\GISkit\Zwolle\357749_PlanHerfte\GiskitDWG12\Tekeningen\357749.ehv.311.K01h.dwg

Bijlage 8 Quick Scan EV Buitengebied Herfterlaan 2 - 2018

Rapport

Projectnummer: 357749
Referentienummer: SWNL0215270
Datum: 01-11-2017

Risico-inventarisatie Herfte Zwolle

Externe veiligheid

Sweco
De Holle Bilt 22
3732 HM De Bilt
Postbus 203
3730 AE De Bilt
Nederland

T +31 88 811 66 00
www.sweco.nl

Sweco Nederland B.V.
De Bilt
Handelsregister 30129769
Statutair gevestigd te De Bilt

Anita van Blanken
Senior Adviseur Externe Veiligheid
T +31 88 811 68 27
M +31 6 29 07 52 33

Verantwoording

Titel	Risico-inventarisatie Herfte Zwolle
Subtitel	Externe veiligheid
Projectnummer	357749
Referentienummer	SWNL0215270
Revisie	C1
Datum	01-11-2017
Auteur(s)	Anita van Blanken
E-mailadres	anita.vanblanken@sweco.nl
Gecontroleerd door	Iwan Vossen
Paraaf gecontroleerd	
Goedgekeurd door	Derk Jan van Bunnik
Paraaf goedgekeurd	

Inhoudsopgave

1 Inleiding 4

2 Wettelijk kader externe veiligheid 5

2.1 Inleiding 5

2.2 Het begrip risico 5

2.2.1 Plaatsgebonden risico 5

2.2.2 Groepsrisico 6

2.2.3 Verantwoording groepsrisico 6

2.2.3.1 Inrichtingen 7

2.2.3.2 Vervoer van gevaarlijke stoffen over spoor, water en weg 7

2.2.3.3 Buisleidingen 7

2.2.4 Plasbrandaandachtsgebied (PAG) 7

3 Risico-inventarisatie 8

3.1 Transport van gevaarlijke stoffen over een weg, water of spoorweg 9

3.1.1 Spoor 10

3.2 Luchthavens 11

3.3 Inrichtingen (bijvoorbeeld (agrarische bedrijven), BEVI-plichtige bedrijven) 11

3.4 Buisleidingen 11

4 Conclusies 13

5 Referenties 14

1 Inleiding

Voor plangebied Herfte Zwolle moet onderzocht worden of wordt voldaan aan het vigerende beleid voor externe veiligheid. Om de ontwikkeling verder in procedure te kunnen brengen is het noodzakelijk aan te tonen dat de omgeving geen onaanvaardbare risico's veroorzaakt voor de te ontwikkelen voornemens.

In dit rapport is beschreven welke knel- en aandachtspunten voor wat betreft externe veiligheid er zijn.

In figuur 1 is het plangebied weergegeven.

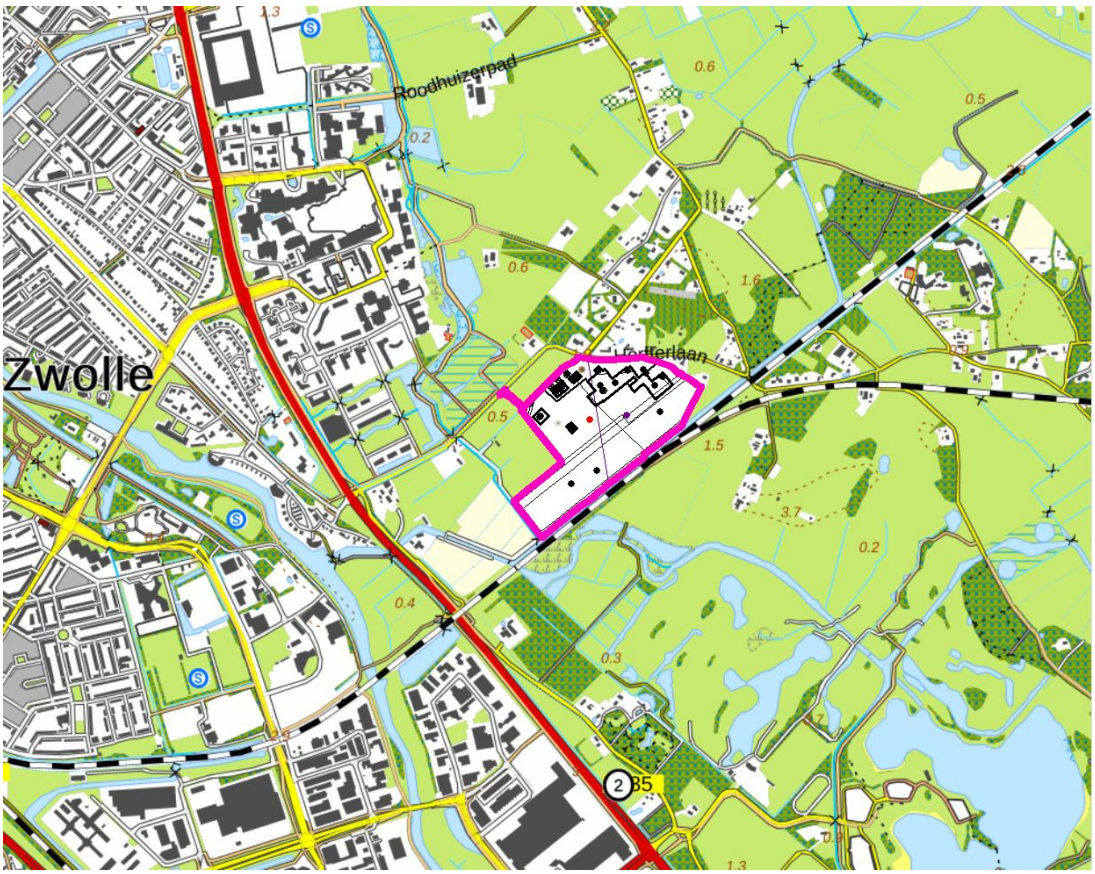

Figuur 1: Plangebied Herfte Zwolle.

2 Wettelijk kader externe veiligheid

2.1 Inleiding

Het algemene rijksbeleid voor externe veiligheid is gericht op het beperken en beheersen van risico's voor de omgeving vanwege:

- het gebruik, de opslag en de productie van gevaarlijke stoffen (inrichtingen);
- het transport van gevaarlijke stoffen (openbare wegen, water- en spoorwegen, buisleidingen);
- het gebruik van luchthavens.

Externe veiligheid heeft betrekking op de veiligheid van degenen die niet bij de risicovolle activiteit zelf zijn betrokken, echter als gevolg van die activiteit wel risico's kunnen lopen, zoals omwonenden.

2.2 Het begrip risico

Het begrip risico wordt in beeld gebracht door middel van twee begrippen: het plaatsgebonden risico en het groepsrisico.

2.2.1 Plaatsgebonden risico

Het plaatsgebonden risico is het risico op een plaats (buiten de inrichting of langs een transportroute), uitgedrukt in de kans per jaar dat een persoon die onafgebroken en onbeschermd op die plaats (langs een inrichting, een transportroute of een buisleiding) zou verblijven, overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongewoon voorval (binnen de inrichting of op de transportroute) waarbij een gevaarlijke stof of gevaarlijke afvalstof betrokken is (Bevt, artikel 1 [6]; Bevb, artikel 1 [5]; Bevi, artikel 1o [2]).

Bij het beoordelen van gevaarlijke locaties gaat het Rijk uit van een basisnorm: het risico om te overlijden aan een ongeluk met een gevaarlijke stof mag voor omwonenden niet hoger zijn dan één op de miljoen per jaar. Dat betekent dat op een bepaalde plek een omwonende geen grotere kans op zo'n ongeluk mag hebben, dan één op de miljoen per jaar. (Bevt, artikel 4 [6]; Bevb, artikel 11 [5]; Bevi, artikel 8 [2]).

De omvang van het risico is een functie van de afstand waarbij meestal geldt: hoe groter de afstand, des te kleiner het risico. De diverse niveaus van het plaatsgebonden risico worden geografisch weergegeven door zogenaamde iso-risicocontouren (lijnen) om de activiteit (inrichting, infrastructuur of buisleiding). Daarbij verbindt elke lijn plaatsen in de omgeving van een risicovol object of een transportas met een even hoog plaatsgebonden risico.

Voor kwetsbare objecten[1] geldt een grenswaarde van PR 10^{-6}. Voor beperkt kwetsbare objecten[2] geldt een richtwaarde van PR 10^{-6}. De grenswaarden moeten bij de uitoefening van een aangewezen wettelijke bevoegdheid in acht worden genomen, terwijl met richtwaarden zoveel mogelijk rekening moet worden gehouden. (Bevi, artikel 8 [2])

Afwijking van een richtwaarde is bij alle beperkt kwetsbare objecten mogelijk vanwege zwaarwegende belangen op het gebied van vervoer, ruimtelijke ordening en economie

[1] Een kwetsbaar object is bijvoorbeeld een woning of een school [3].

[2] Een beperkt kwetsbaar object is bijvoorbeeld een sporthal of een speeltuin [3].

(verder te noemen: gewichtige redenen). Afwijking is tevens toegestaan bij het opvullen van kleine open gaten in het bestaand stedelijk gebied of vervangende nieuwbouw in het kader van de herstructurering van stedelijk gebied.
Afwijking is primair een verantwoordelijkheid van het ter zake van een besluit aangewezen bevoegde gezag. Daarbij dient voorafgaand overleg met alle betrokken bestuursorganen plaats te vinden. In de motivering bij het betrokken besluit moet worden aangegeven waarom wordt afgeweken van de norm.

2.2.2 Groepsrisico

Het groepsrisico is de cumulatieve kans per jaar dat een groep van ten minste 10, 100 of 1000 personen overlijdt als rechtstreeks gevolg van aanwezigheid in het invloedsgebied (van een inrichting of van een transportroute) en een ongewoon voorval (binnen die inrichting, of langs die transportroute) waarbij een gevaarlijke stof of gevaarlijke afvalstof betrokken is. (Bevt, artikel 1 [6]; Bevb, artikel 1 [5]; Bevi, artikel 1j [2])

Het groepsrisico geeft de aandachtspunten op een transportroute (ook bij buisleidingen) aan waar zich mogelijk een ramp met veel slachtoffers kan voordoen en houdt daarmee rekening met de aard en dichtheid van de bebouwing in de nabijheid van de risicobron. Dit laatste geldt ook voor inrichtingen.

Het groepsrisico wordt weergegeven in een grafiek waarin op de verticale as de cumulatieve kans op het aantal doden per jaar en op de horizontale het aantal doden logaritmisch is weergegeven.

De oriëntatiewaarde voor het groepsrisico bij het vervoer van gevaarlijke stoffen is per transportsegment (geldt ook voor buisleidingen) gemeten per kilometer en per jaar:
- 10^{-4} voor een ongeval met ten minste 10 dodelijke slachtoffers;
- 10^{-6} voor een ongeval met ten minste 100 dodelijke slachtoffers;
- 10^{-8} voor een ongeval met ten minste 1.000 dodelijke slachtoffers.

(Bevt, artikel 1 [6]; Bevb, artikel 12 [5])

De oriëntatiewaarde voor het groepsrisico bij inrichtingen is per inrichting gemeten en per jaar:
- 10^{-5} voor een ongeval met ten minste 10 dodelijke slachtoffers;
- 10^{-7} voor een ongeval met ten minste 100 dodelijke slachtoffers;
- 10^{-9} voor een ongeval met ten minste 1.000 dodelijke slachtoffers.

(Bevi, artikel 12 [2])

Bij de toetsing moet worden bezien of de kans per inrichting of per kilometer route of tracé op een bepaald aantal slachtoffers groter is dan bovengenoemde oriëntatiewaarden. Deze oriëntatiewaarden gelden in alle situaties.

2.2.3 Verantwoording groepsrisico

Met het invullen van de verantwoordingsplicht wordt een invulling gegeven in hoeverre externe veiligheidsrisico's in het plangebied worden geaccepteerd en welke maatregelen getroffen zijn om het risico zoveel mogelijk te beperken. Het invullen van de verantwoordingsplicht is een taak van het bevoegd gezag. Door de verantwoordingsplicht wordt het bevoegd gezag gedwongen het externe veiligheidsaspect mee te laten wegen bij

het maken van ruimtelijke keuzes. Deze verantwoording is kwalitatief en bevat verschillende onderdelen die aan bod kunnen of moeten komen. Ook bestaat er een adviesplicht voor de Veiligheidsregio (voorheen regionale brandweer). De verantwoordingsplicht behelst onder meer de volgende aspecten:

1. de mogelijkheden van zelfredzaamheid;
2. de mogelijkheden van de bestrijdbaarheid;
3. aanwezigheuidsdichtheid binnen het invloedsgebied;
4. nut en noodzaak van de ontwikkeling;
5. mogelijke maatregelen;
6. restrisico.

Bij een beperkte verantwoording hoeven alleen de punten 1 en 2 behandeld te worden.

2.2.3.1 *Inrichtingen*

Over elke verandering van het groepsrisico moet volledige verantwoording worden afgelegd (Bevi, artikel 12 [2]).

2.2.3.2 *Vervoer van gevaarlijke stoffen over spoor, water en weg*

Volgens artikel 7 van het Bevt moet bij elk plan binnen het invloedsgebied in elk geval een beperkte verantwoording worden uitgevoerd. Wanneer het plan binnen de 200 meter van de transportas ligt moet een uitgebreide verantwoording worden uitgevoerd, tenzij het groepsrisico lager is dan 0,1 maal de oriëntatiewaarde of wanneer het groepsrisico ligt tussen de 0,1 en 1 maal de oriëntatiewaarde en de toename van het groepsrisico minder is dan 10% (Bevt, artikel 7 [6]).

2.2.3.3 *Buisleidingen*

Volgens artikel 12 van het Bevb moet bij elk plan binnen het invloedsgebied in elk geval een beperkte verantwoording worden uitgevoerd. Wanneer het plan binnen de 100% letaliteitsgrens ligt (voor brandbare stoffen) of binnen de PR 10^{-8}-contour (voor toxische stoffen) ligt, moet een uitgebreide verantwoording worden uitgevoerd, tenzij het groepsrisico lager is dan 0,1 maal de oriëntatiewaarde of wanneer het groepsrisico ligt tussen de 0,1 en 1 maal de oriëntatiewaarde en de toename van het groepsrisico minder is dan 10% (Bevb, artikel 12 [5]).

2.2.4 Plasbrandaandachtsgebied (PAG)

Met het basisnet is het nieuwe begrip PAG oftewel plasbrandaandachtsgebied geïntroduceerd. Hiermee wordt voor basisnet routes waarover substantiële hoeveelheden brandbare vloeistoffen vervoerd (kunnen) worden een zone van 30 meter vanaf de buitenste kantstreep van de infrastructuur geïntroduceerd. In die zone gelden op grond van het Bouwbesluit 2012 aanvullende bouweisen voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. In de basisnet tabellen van de Regeling basisnet [8] is per route aangegeven of een PAG geldt. In infrabesluiten moet beschreven worden of aanpassing van de basisnet route gevolgen heeft voor de ligging van het PAG (o.a. artikel 9 Beleidsregels EV [9]).

3 Risico-inventarisatie

Voor het plangebied is een risico-inventarisatie uitgevoerd. Via de Risicokaart van Nederland [1] zijn de ondergenoemde aspecten in beeld gebracht. Hierbij is binnen 1000 meter afstand van het plangebied gekeken naar de volgende aspecten, die van invloed kunnen zijn op het plangebied:

- transport van gevaarlijke stoffen over een weg, waterweg of spoorweg;
- luchthavens;
- inrichtingen (bijvoorbeeld (agrarische) bedrijven), BEVI-plichtige bedrijven);
- buisleidingen.

In figuur 2 zijn het plangebied en het gebied waarbinnen de risico-inventarisatie is uitgevoerd zichtbaar gemaakt.

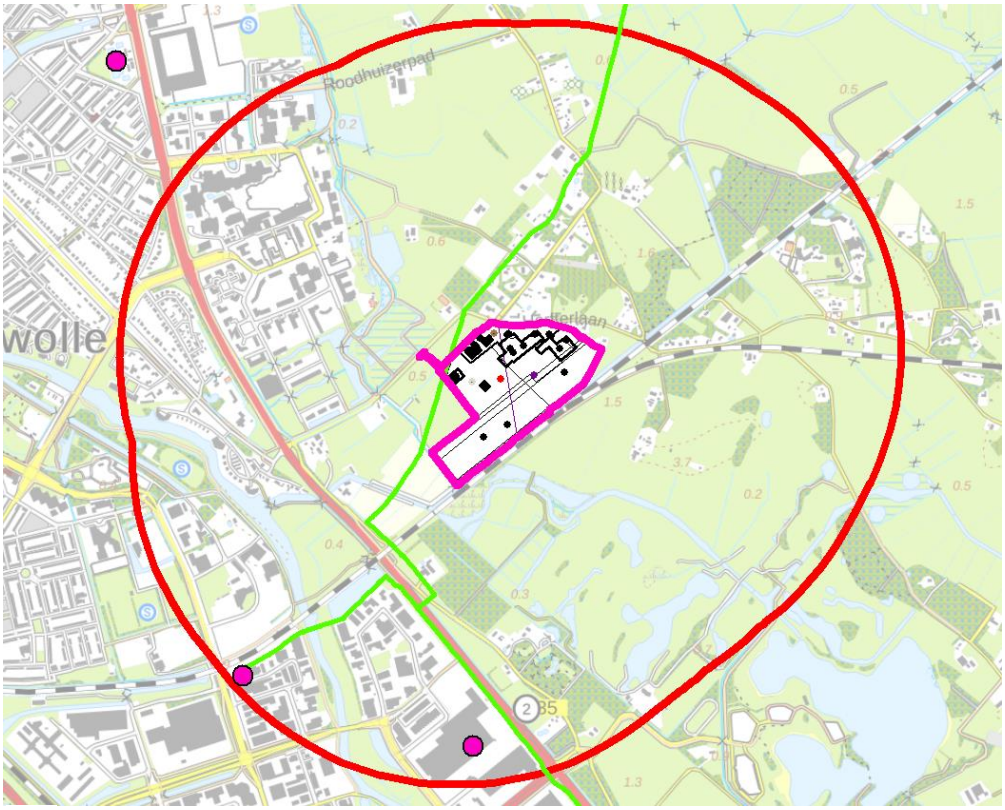

= Inrichting met gevaarlijke stoffen

= Leiding met gevaarlijke stoffen

Figuur 2: Risicovolle inrichtingen en transportroutes binnen 1 km van het plangebied.

Inrichtingen met opslag van gevaarlijke stoffen (PGS15), sporen en niet-basisnetwegen waarover gevaarlijke stoffen worden vervoerd, kunnen een invloedsgebied hebben tot 4000 meter, waterwegen tot 1070 meter en BRZO-bedrijven kunnen zelfs een nog groter invloedsgebied hebben. Om die reden kijken we ook naar het mogelijke effect van

risicovolle objecten buiten de inventarisatiezone, waarvan we op voorhand vast kunnen stellen dat het invloedsgebied mogelijk over het plangebied heen ligt.

3.1 Transport van gevaarlijke stoffen over een weg, water of spoorweg

Volgens de risicokaart [1] liggen er rond het plangebied geen waterwegen of Basisnetwegen waarover significante hoeveelheden gevaarlijke stoffen worden getransporteerd.

Vlak naast het plangebied ligt een spoorweg waarover gevaarlijke stoffen worden vervoerd. Het invloedsgebied van het spoor is 4 kilometer. Het plangebied ligt hier binnen.

Daarnaast is gekeken of niet-basisnetwegen die rondom het plangebied liggen voor komen in de gegevens van Rijkswaterstaat. Op de webpagina ”Jaarintensiteit VGS op de weg van Rijkswaterstaat” [11] wordt een dataset met Google Earth-bestanden aangeboden om met behulp van Google Earth de ligging van de wegvakken te kunnen bepalen, waarover vervoer van gevaarlijke stoffen plaatsvindt. In figuur 3 is dit weergegeven voor de omgeving van het plangebied. Niet-basisnetwegen kunnen een invloedsgebied van 4 kilometer hebben.

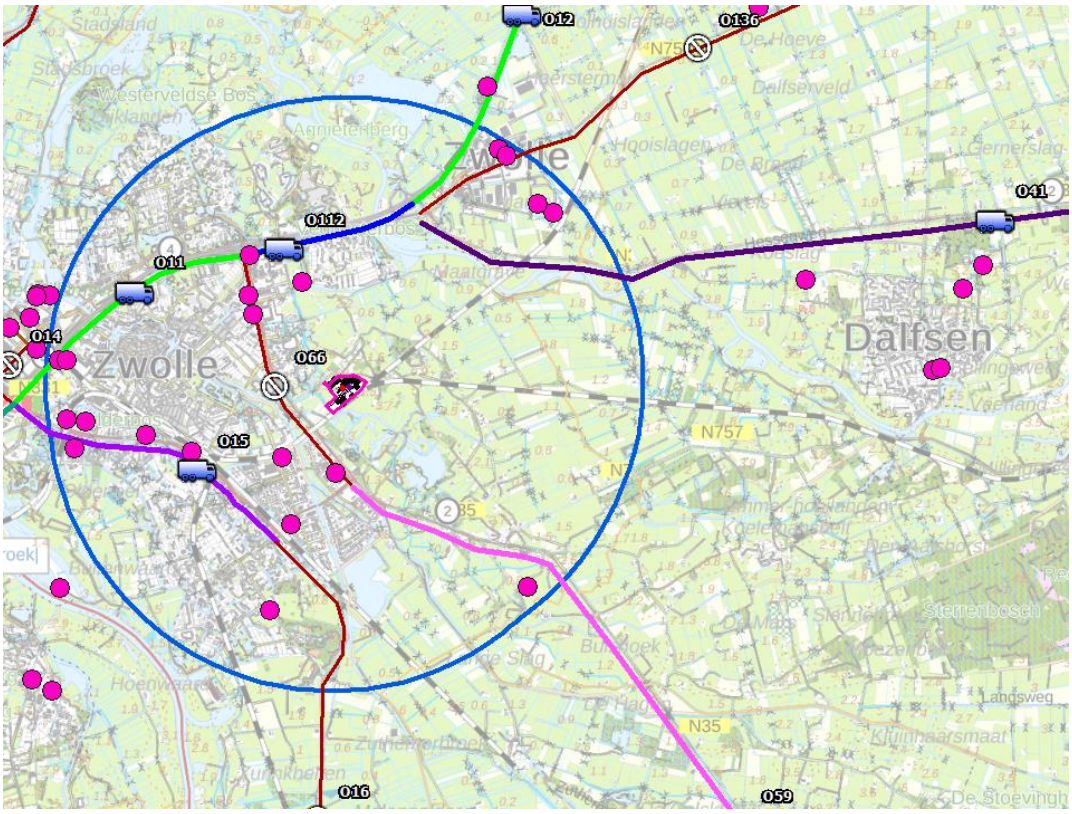

Figuur 3: Wegvaken met vervoer van gevaarlijke stoffen volgens Rijkswaterstaat.

Het invloedsgebied (volgens de Handleiding Risicoanalyse Transport [7]) is in tabel 1 vergeleken met de afstand tot het plangebied. Hieruit blijkt dat het plangebied niet binnen het invloedsgebied ligt van een weg.

Tabel 1: Gegevens van wegen binnen 4 kilometer van het plangebied.

Wegnummer	Basisnet?	Vervoerde stofcategorieen	Invloedsgebied [m]	Afstand tot plangebied [m]
O66	Nee	LF1-LF2	45	Ca. 350
O59	Ja		355	Ca. 1000
O16	Nee	LF1	45	> 2000
O15	Nee	LF1-LF2-GF3	355	> 1000
O11	Ja		355	> 2000
O112	Ja		355	> 2000
O12	Ja		355	> 2000
O136	Nee	LF1-LF2	45	> 2000
O41	Nee	LF1-LF2-LT1	730	> 2000

3.1.1 Spoor

Het spoor heeft een PR10^{-6}-contour op 7 meter vanaf het midden van de doorgaande sporen afstand. Het plangebied ligt daarbuiten.
Ook geldt er een plasbrandaandachstgebied. Dit is weergegeven in figuur 4. Het plasbrandaandachtsgebied ligt voor een klein deel over het plangebied. In dit deel wordt echter niet gebouwd.

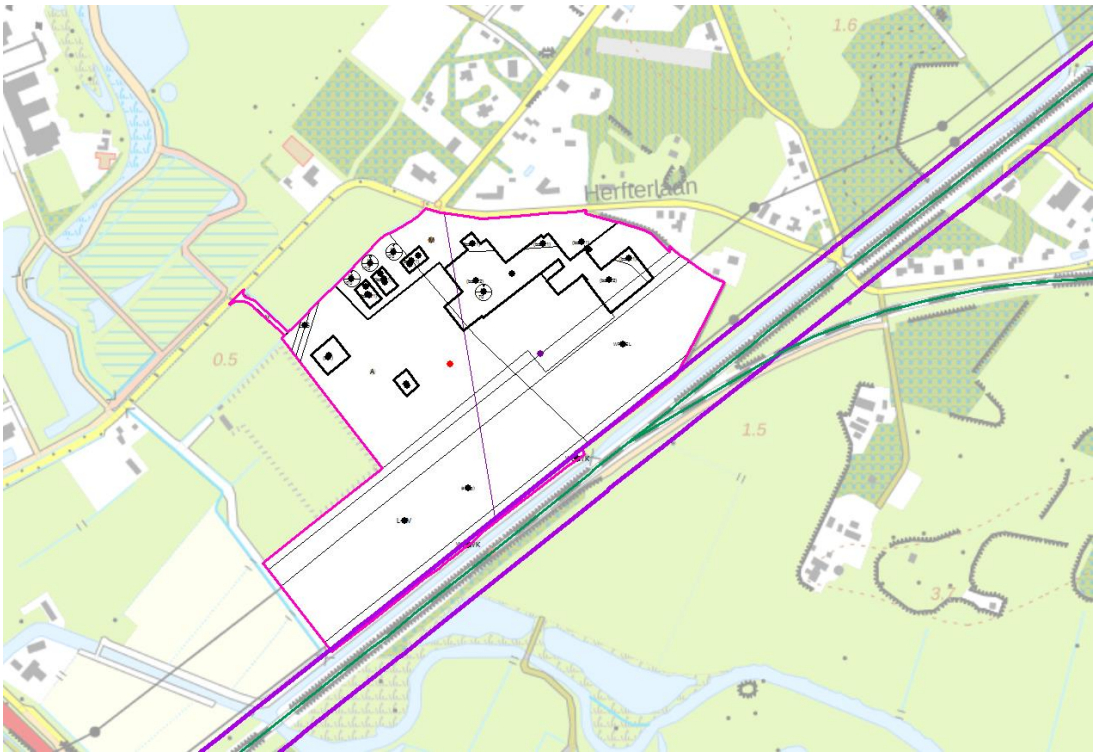

Figuur 4: Ligging plasbrandaandachstgebied voor het spoor.

De dichtstbijzijnde bebouwing van het spoor ligt op een afstand van iets meer dan 35 meter van het spoor. Dat is op bedrijventerrein De Marslanden. Voor bedrijventerreinen met een hoge dichtheid (conservatieve aanname) geldt een dichtheid van 80 personen per hectare.

Volgens de vuistregels uit de HART [7] mogen er bij een dichtheid van 80 personen per hectare (bij tweezijdige bebouwing en hoge snelheid) op een afstand van 40 meter maximaal 710 wagens met stoffen uit categorie A over het spoor rijden om niet boven de 10% van de oriëntatiewaarde uit te komen. Over dit traject rijden per jaar 1430 wagens. Er kan dus niet worden uitgesloten dat het groepsrisico boven de 10% van de oriëntatiewaarde ligt. Wel kan worden uitgesloten dat het groepsrisico niet boven de oriëntatiewaarde ligt, omdat er dan een 10 maal zo hoge waarde geldt (7100) en daar blijft de waarde van het Basisnet (1430) wel onder.
Het uitgangspunt van het plan is dat er ten opzichte van de huidige situatie niet of nauwelijks toename van aantal personen is. Er is een aantal functiewijzigingen/toevoegingen, daar staat tegenover dat een deel van bestaande bebouwing inkrimpt. Het groepsrisico zal naar alle waarschijnlijkheid niet met 10% of meer toenemen en een berekening van het groepsrisico is wordt niet nodig geacht. Wel moet een beperkte verantwoording van het groepsrisico worden uitgevoerd. Hierbij moet worden ingegaan op de mogelijkheden van zelfredzaamheid en bestrijdbaarheid.

3.2 Luchthavens
Volgens de risicokaart [1] (zie figuur 2) liggen er rond het plangebied geen luchthavens.

3.3 Inrichtingen (bijvoorbeeld (agrarische bedrijven), BEVI-plichtige bedrijven)
Binnen 1000 meter van het plangebied liggen volgens de Risicokaart [1] twee inrichtingen met gevaarlijke stoffen (zie figuur 3). Het meest zuidelijke punt is een ammoniakkoelinstallatie waarvoor volgens de risicokaart [1] geen afstand geldt. De installatie valt niet onder het Bevi [2], omdat de hoeveelheid ammoniak kleiner is dan de grenswaarde van 1500 kg. Het meer noordelijke punt is een gasontvangststation waarvoor een afstand van 15 meter geldt. Het gasontvangststation ligt op bijna een kilometer afstand van het plangebied en valt niet binnen deze 15 meter.

3.4 Buisleidingen
Volgens de risicokaart [1] (zie figuur 2) ligt er over de noordwestpunt van het plangebied een buisleidingen waardoor gevaarlijke stoffen worden getransporteerd. Dit is een hogedrukaardgasleiding met een druk van 40 bar en een diameter van 8 inch. In het Handboek buisleidingen in bestemmingsplannen uit 2016 van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu [10] staan afstanden voor het invloedsgebied vanaf de leiding.
De 1% letaliteitsafstand is afhankelijk van de diameter en de druk van de leiding.
Het invloedsgebied van deze leiding is 95 meter. De 100%-letaliteitsafstand is 50 meter. Deze afstanden zijn weergegeven in figuur 5. Hierin is te zien dat er binnen het 100%-letaliteitsgebied gebouwd wordt. Conform het wettelijk toetsingskader vereist dit uitvoering van een risicoanalyse en verantwoording van het groepsrisico. De initiatiefnemer heeft hierover reeds contact gehad met de leidingeigenaar (Gasunie) en de Veiligheidsregio. Deze geven te kennen dat vanwege de beperkte toename van kwetsbare doelgroepen de nadruk ligt op de onderbouwing van de zelfredzaamheid en in mindere mate op de berekening van het groepsrisico. Tegen deze achtergrond wordt de initiatiefnemer geadviseerd om met het bevoegd gezag in overleg te treden over nut en noodzaak van het uitvoeren van een risicoanalyse en de diepgang van de verantwoording groepsrisico.

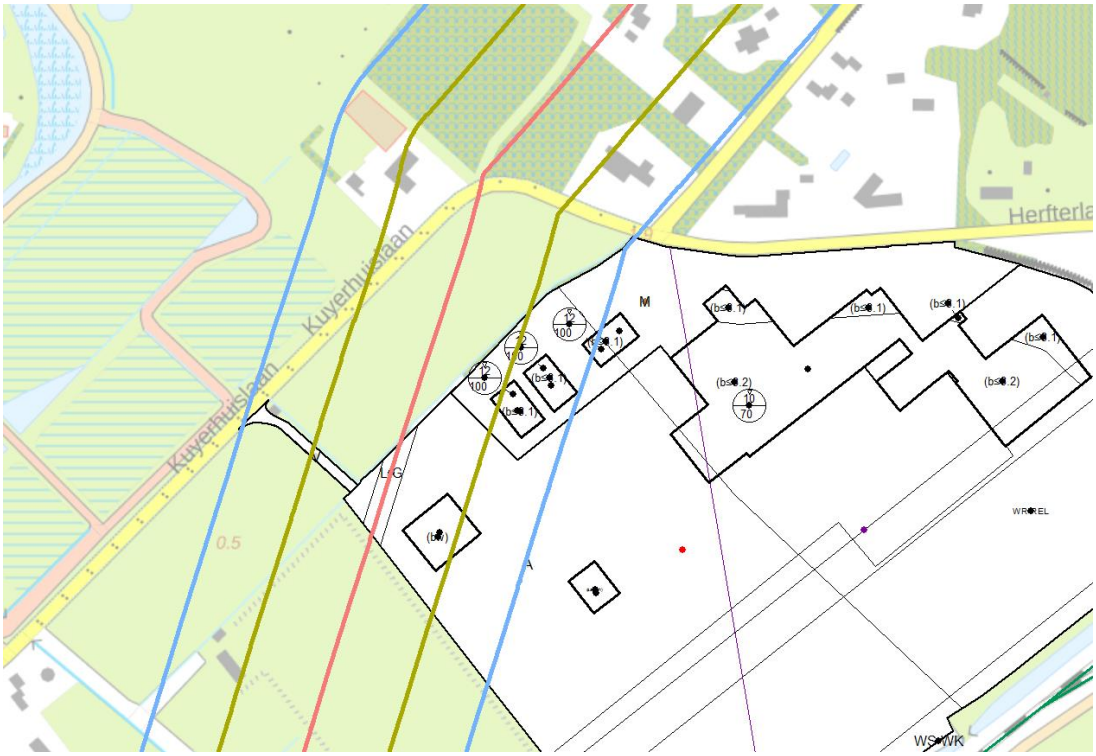

Blauw = *invloedsgebied*
Groen = *100% letaliteitsgebied*

Figuur 5: Ligging 100%-letaliteitsgrens en invloedsgebied van de hogedrukaardgasleiding.

4 Conclusies

Uit de risico-inventarisatie blijkt dat het plangebied ligt binnen het invloedsgebied van het spoor en binnen het invloedsgebied van een hogedrukaardgasleiding.

Voor het spoor geldt dat het groepsrisco mogelijk boven de 10% van de oriëntatiewaarde ligt, en niet boven de orientatiewaarde. Omdat het uitgangspunt van het plan is dat er ten opzichte van de huidige situatie niet of nauwelijks toename van aantal personen is zal het groepsrisico naar alle waarschijnlijkheid niet met 10% of meer toenemen. Een berekening van het groepsrisico is niet nodig. Wel moet een beperkte verantwoording van het groepsrisico worden opgesteld. Hierbij moet worden ingegaan op de mogelijkheden van zelfredzaamheid en bestrijdbaarheid.

Voor de hogedrukaardgasleiding geldt dat er binnen het invloedsgebied en ook binnen het 100% letaliteitsgebied wordt gebouwd. Conform het wettelijk toetsingskader vereist dit uitvoering van een risicoanalyse en verantwoording van het groepsrisico. De initiatiefnemer heeft hierover reeds contact gehad met de leidingeigenaar (Gasunie) en de Veiligheidsregio. Deze geven te kennen dat vanwege de beperkte toename van kwetsbare doelgroepen de nadruk ligt op de onderbouwing van de zelfredzaamheid en in mindere mate op de berekening van het groepsrisico. Tegen deze achtergrond wordt de initiatiefnemer geadviseerd om met het bevoegd gezag in overleg te treden over nut en noodzaak van het uitvoeren van een risicoanalyse en de diepgang van de verantwoording groepsrisico.

5 Referenties

1. Risicokaart (z.j.). *Risicokaart.* Binnengehaald van http://www.risicokaart.nl/.

2. *Besluit externe veiligheid inrichtingen.* (2004, 27 mei). Binnengehaald van http://wetten.overheid.nl/BWBR0016767/.

3. VNG, Vereniging Nederlandse Gemeenten (z.j.). *Handreiking Bedrijven en milieuzonering.* Binnengehaald van https://vng.nl/onderwerpenindex/ruimte-en-wonen/omgevingswet/publicaties/handreiking-bedrijven-en-milieuzonering.

4. *Regeling externe veiligheid inrichtingen.* (2004, 8 september). Binnengehaald van http://wetten.overheid.nl/BWBR0017168/.

5. *Besluit externe veiligheid buisleidingen.* (2010, 24 juli). Binnengehaald van http://wetten.overheid.nl/BWBR0028265/.

6. *Besluit externe veiligheid transportroutes.* (2013, 11 november). Binnengehaald van http://wetten.overheid.nl/BWBR0034233/.

7. RIVM, Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (11 januari 2017). *Handleiding Risicoanalyse Transport.* Bilthoven. Binnengehaald van http://www.rivm.nl/Onderwerpen/R/RBM_II/Documenten/Downloads/Beleid_en_HART/Handleiding_Risicoanalyse_Transport_HART.

8. Regeling van de Staatsecretaris van Infrastructuur en Milieu, van 19 maart2014, nr. IENM/BSK-2014/67724, houdende vaststelling van de ligging van de risicoplafonds langs transportroutes en regels voor ruimtelijk ontwikkelingen langs transportroutes in verband met externe veiligheid (Regeling basisnet), Staatscourant 2014, nummer 8242, 28 maart 2014.

9. Besluit van de Minister van Infrastructuur en Milieu, van 3 september 2014, nr. IENM/BSK-2014/82947 tot vaststelling van beleid ten aanzien van de beoordeling van externe veiligheid bij de vaststelling van tracébesluiten voor de aanleg of wijziging van landelijke infrastructuur en van verkeersbesluiten (Beleidsregels EV-beoordeling tracébesluiten), Staatscourant 2014, nummer 25839, 1 oktober 2014.

10. Ministerie van Infrastructuur en Milieu (oktober 2016). *Handboek buisleidingen in bestemmingsplannen.* Revisie 2. Binnengehaald van https://relevant.nl/download/attachments/39780400/handboek_buisleidingen_in_bestemmingsplannen_2016.pdf?version=1&modificationDate=1486378000580&api=v2.

11. Rijkswaterstaat (2016). *Jaarintensiteiten vervoer gevaarlijke stoffen op de weg.* Binnengehaald van https://www.rijkswaterstaat.nl/water/wetten-regels-en-vergunningen/scheepvaart/wet-vervoer-gevaarlijke-stoffen/vervoer-gevaarlijke-stoffen/jaarintensiteiten-vgs-op-de-weg.aspx.

Bijlage 9 Bodemadvies Herfterlaan gemeente Zwolle maart 2016

visie

Zwolle

Memo

Expertisecentrum
Leefomgeving en Erfgoed

Telefoon: 06 23662622

Aan Jan Kuik, Vastgoed
Peter van Drielen, Vastgoed
Van Ilse Vermeij
Datum 9 maart 2016
Onderwerp Bodemkwaliteit locatie Herfterlaan 2 te Zwolle (ZLE-B-6834, 5827 en 5909)

	Naam	Datum
Opsteller	Ilse Vermeij	09-03-2016
Tegenlezer	Bas Brekelmans	09-03-2016

In verband met de voorgenomen verkoop van de locatie Herfterlaan 2 te Zwolle heeft de afdeling Leefomgeving en Erfgoed van het Expertisecentrum op verzoek van de afdeling Vastgoed een memo over de bodemkwaliteit van de locatie opgesteld.

In deze memo worden de locatiegegevens, de geohydrologie, de gebruikshistorie en de bodemkwaliteit behandeld. Op basis hiervan wordt beoordeeld of de bodemkwaliteit van de locatie geschikt is voor het toekomstige gebruik. Verder wordt aangegeven of er een nieuw bodemonderzoek moet worden ingediend bij een vergunningsaanvraag en welk kwaliteitsbewijs er nodig is bij het hergebruik van vrijkomende grond buiten de locatie.

Locatiegegevens

De locatie bevindt zich ter plaatse van de Herfterlaan 2 en is gelegen in het buitengebied van Zwolle. De locatie betreft de percelen die kadastraal bekend zijn als Zwolle-B-6834, 5827 en 5909 en heeft een oppervlakte van circa 1,4 hectare (zie onderstaande locatiekaart). Genoemde kadastrale percelen hebben geen aantekening voor publiekrechtelijke beperkingen vanuit de Wet bodembescherming in het WKPB-register.

Locatie Herfterlaan 2

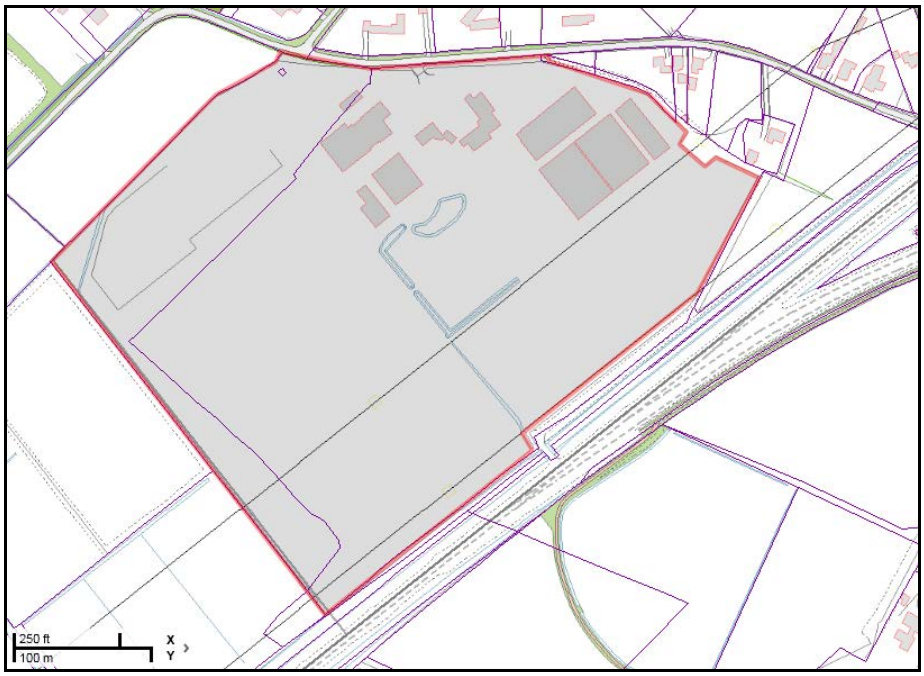

Geohydrologie

Volgens de Toelichting Geologische Opbouw Ondergrond Zwolle[1] is Zwolle gelegen op een begraven uitloper van de Veluwse stuwwal. Deze is in de voorlaatste ijstijd ontstaan door stuwing van afzettingen onder invloed van ijsdruk. De hydrologische basis bevindt zich op een diepte van 90 à 100 meter onder zeeniveau en bestaat uit een pakket van klei- en zandlagen, met aan de top een enkele meters dikke kleilaag.

Het bovenliggende watervoerende pakket bestaat uit grofzandige en grindhoudende afzettingen met plaatselijk een kleilaag. Aan het maaiveld is een enkele meters dikke deklaag aanwezig. Het freatisch grondwaterniveau bevindt zich rond zeeniveau. De regionale stromingsrichting van het grondwater is noordwestelijk gericht. Deze kan lokaal afwijken onder invloed van grondwateronttrekkingen en de drainerende of infiltrerende werking van oppervlaktewateren, afhankelijk van het jaargetijde.

Gebruikshistorie

De locatie (ZLE-B-6834, 5827 en 5909) bestaat grotendeels uit een kwekerij (volle grond). Verder zijn er meerdere gebouwen en kassen aanwezig en lokaal enkele opslagplekken voor bestrijdingsmiddelen. Het erf is grotendeels verhard met klinkers en de perceeldelen van de kwekerij en kassen zijn veelal bedekt met folie. Uit het gemeentelijk bodeminformatiesysteem blijkt dat ter plekke in het verleden bodemonderzoek is uitgevoerd. Daarnaast is in het kader van de voorgenomen transactie een nieuw bodemonderzoek uitgevoerd.

Volgens de gemeentelijke Archeologische Waarderingskaart is de locatie niet gelegen in een archeologisch waardevol gebied. Conform de nota Archeologiebeleid Gemeente Zwolle[2] staat in het bestemmingsplan beschreven welke voorschriften en vrijstellings-regels er gelden bij grondverstorende activiteiten op de locatie.

Bij het Expertisecentrum is geen onderzoek bekend waaruit blijkt dat de bodem van de locatie verdacht is ten aanzien van de aanwezigheid van niet gesprongen explosieven uit de Tweede Wereldoorlog en er is geen directe aanleiding om dit te verwachten. Er hoeven dus op voorhand geen maatregelen te worden getroffen bij het uitvoeren van grondroerende werkzaamheden op de locatie.

[1] Syncera GeoData, zonder kenmerk, 13 maart 2005

[2] Gemeente Zwolle, zonder kenmerk, vastgesteld op 18 augustus 2008

Bodemkwaliteit

Bij de Gemeente Zwolle zijn de volgende bodemonderzoeken bekend:

- Verkennend bodemonderzoek gehele terrein, Oranjewoud, februari 1993, kenmerk 10078-09580;
- Verkennend bodemonderzoek nieuwbouw, Tauw, juli 1997, kenmerk R3514110;
- Verkennend bodemonderzoek nieuwbouw, Geomet, mei 1998, NA-03435;
- Verkennend bodemonderzoek nieuwbouw, Wiertsema & Partners, maart 2004, kenmerk VN-33022;
- Nulsituatie bodemonderzoek depotlocatie, Tauw, januari 2005, kenmerk 4374689;
- Nulsituatie bodemonderzoek depotlocatie, Tauw, juni 2009, kenmerk 4660348;
- Historisch vooronderzoek, Grondslag, januari 2016, kenmerk 24795;
- Verkennend bodem-, asbest- en waterbodemonderzoek op de locatie aan de Herfterlaan 2 te Zwolle, Hunneman Milieu-Advies, 4 maart 2016, kenmerk 160036/lvh/sh.

Op de locatie zijn diverse tanks huidige en voormalige (brandstoftanks) bekend. Deze zijn met de bovengenoemde verrichte bodemonderzoeken voldoende onderzocht.

In het meest recente bodemonderzoek (Hunneman Milieu-Advies, 4 maart 2016) is de hele locatie onderzocht. Hierbij is in de grond van het gemeentelijk gronddepot onder de aanwezige puinfundatie plaatselijk matig verhoogde gehalten aan kobalt aangetoond. Betreffende matig verhoogde gehalten worden zeer waarschijnlijk veroorzaakt door de aanwezige bovenliggende fundatielaag bestaande uit puin. Op het overige terrein zijn met uitzondering van enkele deellocaties maximaal licht verhoogde waarden aan componenten ten opzichte van de achtergrondwaarde aangetoond in de bodem (grond en grondwater). Bij het asbestonderzoek is enkel op het erfperceel een gehalte aan asbest aangetoond (5 mg/kg d.s. gewogen). Betreffend gemeten gehalte blijft ruim onder de interventiewaarde norm waarbij sprake is van een verontreiniging met asbest (100 mg/kg d.s. gewogen). Op de overige deellocaties is er geen asbest aangetoond. Het op het erfperceel plaatselijk gemeten gehalte aan asbest (5 mg/kg d.s. gewogen) veroorzaakt geen humane, ecologische en/of verspreidingsrisico's.

Volgens de gemeentelijke bodemkwaliteitskaart wordt verwacht dat de kwaliteit van de bovengrond zal voldoen aan kwaliteitsklasse Landbouw/natuur met als gebruiksklasse Landbouw/natuur.

Geschiktheid voor toekomstig gebruik

Bij vastgoedtransacties is bodemonderzoek niet verplicht. Op grond van het Burgerlijk Wetboek is een koper verplicht om te informeren naar de toestand van het vastgoed. De verkoper heeft de verplichting om alle hem bekende informatie over de onroerende zaak te verstrekken. Om aan deze verplichting te voldoen heeft de Gemeente Zwolle in de Algemene verkoopvoorwaarden onroerende zaken[3] opgenomen dat een in de koop-overeenkomst nader aangegeven verkennend bodemonderzoek wordt verricht en/of een adviesmemo door de gemeente wordt opgesteld op basis van de reeds bekende bodemrapporten en/of bodemkwaliteitskaart. In het adviesmemo wordt de toestand van de bodem omschreven en zal moeten blijken dat de bodem op grond van de uitslag van het bodemonderzoek of bodemkwaliteitskaart geschikt is voor de realisering van de daaraan gegeven bestemming.

Op basis van verzamelde informatie blijkt dat de bodemkwaliteit van de locatie geschikt is voor het toekomstige gebruik, te weten: onderwijsdoeleinden, recreatie, dagbesteding, energieopwekking (zonnepanelen), (ambachtelijke) bedrijvigheid en eventueel begeleid wonen[4].

Onderzoeksplicht bij vergunningsaanvraag

In de Woningwet wordt aan de gemeenten de opdracht gegeven om voorschriften in de bouwverordening[5] op te nemen om bouwen op verontreinigde bodem tegen te gaan. Het doel van deze voorschriften is dat niet wordt gebouwd op een bodem die dusdanig verontreinigd is, dat gevaar voor de gezondheid van personen ontstaat. In de Regeling omgevingsrecht is bepaald dat bij de aanvraag om een omgevingsvergunning voor het bouwen een bodemonderzoek moet worden overgelegd. Met het in werking treden van het bodembeleidsplan[6] en de bodemkwaliteitskaart[7] van de Gemeente Zwolle zijn de voorschriften in de bouwverordening over de onderzoeksplicht bij het aanvragen van een omgevingsvergunning voor het bouwen gewijzigd. Bij de aanvraag van een Omgevingsvergunning geldt voortaan dat een vrijstelling van de onderzoeksplicht verleend kan worden wanneer reeds bruikbare onderzoeksgegevens aanwezig zijn óf wanneer de bodemkwaliteitskaart als bewijs kan worden opgevoerd. Bij een melding milieubeheer activiteitenbesluit of de aanvraag van een omgevingsvergunning voor milieu kan een aanvullend bodemonderzoek nodig zijn om de nulsituatie bodemkwaliteit ter plaatse van bepaalde bodembedreigende bedrijfsactiviteiten vast te leggen.

Bij de aanvraag van een omgevingsvergunning voor (ver)bouw op- of (her)inrichting van de te verkopen locatie zal op basis van de huidig bekende bodeminformatie vrijstelling van de onderzoeksplicht worden verkregen.

[3] Gemeente Zwolle, zonder kenmerk, vastgesteld op 3 april 2012

[4] Mits er tussentijds geen bodembedreigende activiteiten op de locatie plaatsvinden.

[5] Gemeente Zwolle, kenmerk gb 2012-03.19, vastgesteld op 19 maart 2012

[6] Gemeente Zwolle, zonder kenmerk, vastgesteld op 11 januari 2010

[7] Bodemkwaliteitskaart Gemeente Zwolle, Tauw, 1219261, 23-06-2015

Kwaliteitsbewijs bij grondtransport

Volgens het Besluit bodemkwaliteit moet de kwaliteit van toe te passen grond worden aangetoond met een milieuhygiënische verklaring. In veel gevallen kan hiervoor de bodemkwaliteitskaart worden gebruikt. Een bodemkwaliteitskaart geeft echter niet de bodemkwaliteit op perceelsniveau weer, maar alleen de gemiddelde bodemkwaliteit van een bepaald gebied. Bij partijkeuringen is wel sprake van exacte kwaliteitsbepaling. Een partijkeuring geeft daarom meer zekerheid over de kwaliteit van de toe te passen grond dan een bodemkwaliteitskaart. Van een locatie af te voeren grond mag volgens de Nota bodembeheer regio IJsselland[8] als schoon (klasse AW) worden gekwalificeerd op basis van een bodemkwaliteitskaart, als de locatie onverdacht is met betrekking tot bodemverontreiniging ten gevolge van het huidige dan wel historische gebruik en er geen (al dan niet gesaneerde) gevallen van bodemverontreiniging aanwezig zijn. Het is aan het lokale bevoegde gezag om een afweging te maken tussen het gebruik van de bodemkwaliteitskaart of de inzet van een partijkeuring als milieuhygiënische verklaring.

Bij opslag en hergebruik van vrijkomende grond buiten de locatie moet worden voldaan aan de bepalingen uit de Nota bodembeheer en/of het Besluit bodemkwaliteit.

[8] Regio IJsselland, zonder kenmerk, versie van 7 november 2012

Bijlage 10 Bodemonderzoek Herfte Hunneman def maart 2016

Gemeente Zwolle

Verkennend bodem-, asbest- en waterbodemonderzoek
op de locatie aan de Herfterlaan 2 te Zwolle

Projectnummer: *160036/lvh/sh*
Datum: *4 maart 2016*

Opdrachtgever
Gemeente Zwolle
Afdeling Leefomgeving en Erfgoed
Postbus 1007
8000 GA ZWOLLE

Hunneman Milieu-Advies Raalte BV
Postbus 253, 8100 AG RAALTE
Tel: 0572-360998
Fax: 0572-351574
E-mail: info@hunneman-milieu.nl

BRL-SIKB 2000

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING 1

2 VOORONDERZOEK 2

2.1 ACHTERGRONDINFORMATIE 2
2.2 VOORGAANDE BODEMONDERZOEKEN 4
2.3 BODEMOPBOUW EN GEOHYDROLOGIE 4
2.4 ONDERZOEKSSTRATEGIE 4
2.5 BETROUWBAARHEID ONDERZOEK 6

3 VELD- EN LABORATORIUM ONDERZOEK 7

3.1 VELDONDERZOEK 7
3.2 LABORATORIUM ONDERZOEK 9
3.3 TOETSINGSCRITERIA EN ANALYSERESULTATEN; VASTE BODEM/GRONDWATER . 9
3.4 TOETSINGSCRITERIA EN ANALYSERESULTATEN; ASBEST 17
3.5 TOETSINGSCRITERIA EN ANALYSERESULTATEN; WATERBODEM 19

4 INTERPRETATIE ONDERZOEKSRESULTATEN 20

4.1 VASTE BODEM EN GRONDWATER, KWEKERIJ [1 T/M 97] 20
4.2 VASTE BODEM EN GRONDWATER, GEMEENTEDEPOT [98 T/M 116] 20
4.3 VASTE BODEM EN GRONDWATER, ERF EN KASSEN [117T/M158+217T/M222] ... 21
4.4 VASTE BODEM EN GRONDWATER, VERDACHTE DEELLOCATIES [159T/M216] ... 21
4.5 ASBEST-, PUIN- EN ASFALTONDERZOEK [ERF, KASSEN EN GEMEENTEDEPOT] ... 22
4.6 WATERBODEMONDERZOEK [223 T/M 277 EN 284 T/M 287] 22
4.7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN 23

BIJLAGEN:

1 Topografisch en kadastraal overzicht
2 Boorbeschrijvingen
3 Toetsingstabellen en analyserapporten (water)bodem, puin, grondwater en asbest
4 Toetsingskader
5 Monsternemingsplan en -formulier asbest en waterbodem
6 Relevante historische informatie

TEKENINGEN:

1-4: Situatie met boringen en peilbuizen, gehele locatie
2-4: Situatie met boringen, monsterpunten en peilbuizen, erf en kassen
3-4: Situatie met boringen en peilbuizen, verdachte deellocaties
4-4: Situatie met boringen, waterbodemonderzoek

1 INLEIDING

In opdracht van Gemeente Zwolle is in februari 2016, door Hunneman Milieu-Advies Raalte BV, een verkennend bodem-, asbest- en waterbodemonderzoek uitgevoerd op de locatie aan de Herfterlaan 2 te Zwolle. Voor een topografisch en kadastraal overzicht van de onderzoekslocatie en omgeving verwijzen wij naar bijlage 1.

Het onderzoek is uitgevoerd naar **aanleiding** van de voorgenomen verkoop van de percelen.

Het onderzoek heeft tot **doel** een actueel en betrouwbaar inzicht te geven in de milieuhygiënische kwaliteit van de vaste bodem, het grondwater en de waterbodem.

Het veldwerk, de grond- en/of grondwaterbemonstering en het laboratoriumonderzoek is uitgevoerd conform de geldende beoordelingsrichtlijn “Veldwerk bij milieuhygiënisch bodemonderzoek” BRL-SIKB 2000. Voor deze richtlijn is Hunneman Milieu-Advies Raalte BV in het bezit van een procescertificaat, welke is afgegeven door KIWA.

Het procescertificaat van Hunneman Milieu-Advies Raalte BV (certificaatnummer K26828) en het hierbij behorende keurmerk zijn uitsluitend van toepassing op de activiteiten inzake “Veldwerk bij milieuhygiënisch bodemonderzoek”. Hunneman Milieu-Advies Raalte BV is geen eigenaar van de te onderzoeken percelen en is onafhankelijk van de opdrachtgever en/of terreineigenaar.

Het rapport is als volgt ingedeeld:

- Vooronderzoek (hoofdstuk 2);
- Veld- en laboratorium onderzoek (hoofdstuk 3);
- Interpretatie onderzoeksresultaten (hoofdstuk 4).

2 VOORONDERZOEK

Het vooronderzoek is uitgevoerd conform de NEN-5725 strategie “standaard”. De historische informatie is aangeleverd door de gemeente Zwolle. Voor het vooronderzoek zijn de volgende bronnen geraadpleegd:

- informatie, verstrekt door de opdrachtgever;
- terreininspectie, voorafgaand aan de veldwerkzaamheden;
- informatie Bodematlas Provincie Overijssel;
- voorgaande bodemonderzoeken;
- historisch vooronderzoek Grondslag;
- informatie www.watwaswaar.nl;
- Kadaster;
- grondwaterkaart van Nederland.

De relevante gegevens uit het vooronderzoek zijn opgenomen in hoofdstuk 2 en bijlage 6.

2.1 Achtergrondinformatie

De onderzoekslocatie is gesitueerd aan de Herfterlaan 2 te Zwolle en staat kadastraal bekend als: *gemeente Zwolle, sectie B, nummers 5909, 5827 en 6834.* De onderzoekslocatie heeft een totale oppervlakte van circa 14 ha. Op de locatie is een boomkwekerij gesitueerd.
De locatie betreft grotendeels een uitpandige kwekerij. Op de locatie zijn tevens diverse gebouwen en kassen aanwezig. Lokaal zijn enkele opslagplekken voor bestrijdingsmiddelen aanwezig. Ter plaatse van de kwekerij en de kassen zijn veel perceeldelen bedekt met folie. Het erf is grotendeels verhard met klinkers en deels met stelcon, asfalt en puinverharding. Het erfperceel heeft een oppervlakte van 1,6 ha. Binnen het erfperceel zijn diverse voormalige en huidige verdachte activiteiten bekend. Diverse locaties zijn in 1993 door Oranjewoud onderzocht (kenmerk 10078-09580). De verdachte deellocaties zijn beschreven in het historisch vooronderzoek van Grondslag (januari 2016) en samengevat in tabel 1.

Binnen de locatie bevinden zich diverse watergangen, een vijver en een waterbassin. Op het westelijk terreindeel is een depotlocatie van de gemeente Zwolle gesitueerd, met een oppervlakte van circa 1,4 ha. De depotlocatie is volledig verhard met asfalt, met daaronder een puinfundatie. Voor de inrichting van het terrein verwijzen wij naar tekening 1-4.

Binnen de onderzoekslocatie zijn meerdere (voormalige) sloottracé’s gesitueerd (figuur 1). Vroeger liep een weg door de locatie en was over het erf gelegen (zie figuur 2). Sommige sloottracé’s en de weg zijn niet meer aanwezig. Ten zuidoosten van de onderzoekslocatie is binnen het kadastrale perceel een pad op een grondwal gesitueerd. De grondwal vormt (i.o.m. de gemeente Zwolle) geen onderdeel van de onderzoekslocatie.

Fig.1: historische kaart 1907 (weg)

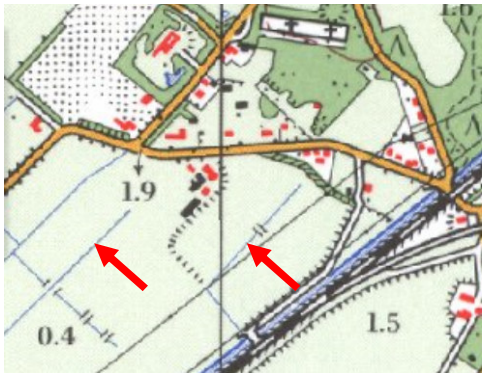

Fig.2: historische kaart 1975 (sloten/dammen)

Uit de historisch vooronderzoek van Grondslag komen de volgende verdachte deellocaties naar voren. Het volledige historisch vooronderzoek is opgenomen in bijlage 6.

Tabel 1: verdachte deellocaties

Loc.	Omschrijving	Status	Opmerking	Bodemonderzoek
A	schilderwerkplaats	Onduidelijk wanneer activiteiten zijn beëindigd in ieder geval voor 1991	Verplaatst naar (L)	In 1993 onderzocht
B	Autowasplaats	Activiteit beëindigd in 1994	Verplaatst naar bestaande wasplaats (N)	In 1993 onderzocht
C	Afleverzuil	Activiteit beëindigd in 1994	Verplaatst naar bestaande tanklocatie (O)	In 1993 onderzocht
D	Vaten afgewerkte olie	Activiteit beëindigd in 1994		In 1993 onderzocht
E	Puinbed	Activiteit beëindigd in 1994		In 1993 onderzocht
F	Verfopslag	Activiteit beëindigd in 1994		In 1993 onderzocht
G	Brandstoftank	Activiteit beëindigd in 1994		In 1993 onderzocht
H	Septictank	Activiteit beëindigd in 1994		In 1993 onderzocht
I	Olie-vetafscheider	Activiteit beëindigd in 1994		In 1993 onderzocht
J	Slibvangput	Activiteit beëindigd in 1994		In 1993 onderzocht
K	Vermeerderingskas	Nog in gebruik		Niet eerder onderzocht
L	Stookruimte vermeerderingskas, Opslag bestrijdingsmiddelen	Nog in gebruik		Niet eerder onderzocht
M	Kapschuur	Nog in gebruik		2004 onderzocht (niet op asbest)
N	Opslag cabines Olie, diesel, verf, bestrijdingsmiddelen	Vanaf 1994 t/m 2014		Niet eerder onderzocht
O	Schilderwerkplaats met spuitcabine	Onduidelijk wanneer activiteiten zijn beëindigd		Niet eerder onderzocht
P	Werkruimte kwekerij Opslag bestrijdingsmiddelen	Onduidelijk wanneer activiteiten zijn beëindigd		Niet eerder onderzocht
Q	Wasplaats met OBAS en slibvangput	Nog in gebruik		Niet eerder onderzocht
R	Tankplaat met dieseltank	Nog in gebruik		Niet eerder onderzocht
S	Opslag olie in kast met lekbak, op vloeistofdichte vloer	Nog in gebruik, vanaf 2014		Niet eerder onderzocht
T	(Bomen)kwekerij	Vanaf jaren ‘70		In 1993 onderzocht
U	Gronddepot	Vanaf 2005		nulsituatie 2005/2009
V	Slootdemping	Gedempt bij ontwikkeling locatie jaren ‘70		Niet eerder onderzocht
W	Bebouwd gedeelte		Op basis van historische activiteiten en bebouwing verdacht op asbest	Niet eerder onderzocht
X	Sloten en vijver			Niet eerder onderzocht
Y	Waterbassin			Niet eerder onderzocht

2.2 Voorgaande bodemonderzoeken

Op de locatie zijn de volgende bodemonderzoeken bekend:
- verkennend bodemonderzoek gehele terrein, Oranjewoud, februari 1993, kenmerk 10078-09580;
- verkennend bodemonderzoek nieuwbouw, Tauw, juli 1997, kenmerk R3514110;
- verkennend bodemonderzoek nieuwbouw, Geomet, mei 1998, NA-03435;
- verkennend bodemonderzoek nieuwbouw, Wiertsema & Partners, maart 2004, kenmerk VN-33022;
- nulsituatie bodemonderzoek depotlocatie, Tauw, januari 2005, kenmerk 4374689;
- nulsituatie bodemonderzoek depotlocatie, Tauw, juni 2009, kenmerk 4660348;
- historisch vooronderzoek, Grondslag, januari 2016, kenmerk 24795.

2.3 Bodemopbouw en geohydrologie

Regionale bodemopbouw
De maaiveldhoogte bedraagt circa 1m +NAP. De gegevens inzake de bodemopbouw en geohydrologie zijn verkregen uit de Grondwaterkaart van Nederland, DGV-TNO, kaartblad 6 Oost/7 West. De gegevens over de regionale bodemopbouw zijn samengevat in tabel 2.

Tabel 2: schematische voorstelling van de regionale bodemopbouw

pakket	diepte (m-mv)	samenstelling
Deklaag	5	zand, klei, veen
Eerste WVP	90	grof zand
Scheidende laag	110	klei
Tweede WVP	>110	zand
Toelichting: WVP = watervoerend pakket		kD-waarde = doorlaatvermogen of transmissiviteit

Regionale grondwaterstroming
De regionale stroming van het grondwater in het watervoerend pakket is zuidwestelijk gericht.

2.4 Onderzoeksstrategie

Voor het vooronderzoek is gebruik gemaakt van het historisch vooronderzoek van Grondslag (januari 2016) en de reeds verzamelde/beschikbare historische informatie.

ONVERDACHT: Het onderzoek is grotendeels uitgevoerd conform de onderzoeksstrategie bij verkennend bodemonderzoek op een onverdachte locatie (“ONV” uit de NEN-5740). Op basis van de historische informatie is, ter plaatse van de kwekerij-activiteiten, de bovengrond aanvullend onderzocht op OCB’s.
In aanvulling op de onderzoeksstrategie zijn, ter plaatse van het erf en de kassen, aanvullend enkele boringen bijgeplaatst en extra analyses ingezet, om deze terreindelen separaat te kunnen houden van het overige terrein.

VERDACHT: Ter plaatse van de verdachte deellocaties heeft veld- en chemisch onderzoek plaatsgevonden, conform de NEN-5740, strategieën VEP en/of VEP-OO.
Locatie A is in 1993, ná beëindiging activiteiten, afdoende onderzocht (<1991). De overige activiteiten, welke in 1993 zijn onderzocht en in 1994 zijn beëindigd, zijn opnieuw onderzocht. Locatie M en J zijn niet separaat onderzocht, maar meegenomen in de onverdachte boringen.

ASBEST: Ter plaatse van het erf en de kassen is een verkennend asbestonderzoek uitgevoerd conform de onderzoeksstrategie op verdachte locaties (strategie 6.4.5 uit de NEN-5707-2015).

WATERBODEM: Het waterbodemonderzoek is uitgevoerd conform de NEN 5720. De sliblaag is onderzocht volgens de richtlijnen van de Nederlandse Norm voor verkennend waterbodemonderzoek (NEN 5720) en, in verband met het gebruik van bestrijdingsmiddelen, aangevuld met OCB's.
Het waterbodemonderzoek is uitgevoerd volgens de onderzoeksstrategie bij verkennend waterbodemonderzoek conform de strategie 5.4.16 "lintvormig (OLN)" of strategie 5.4.18 "niet lintvormig (ONLN)". De aanwezige sloottracés en de vijver zijn separaat onderzocht. In het waterbassin is geen slib aangetroffen.

ASFALT: Het aanwezige asfalt is indicatief onderzocht op teerhoudendheid, door middel van de PAK-marker veld-test.

FUNDATIEONDERZOEK: De aanwezige puinverhardingen en -fundatielagen zijn ***indicatief*** onderzocht. De monsters zijn indicatief in enkelvoud ingezet op het samenstellingspakket beperkt puin. De analyse voor het samenstellingsonderzoek is aangevuld met een analyse op asbest in puin, conform de NEN-5897. Vanwege monstername uit kernboringen is afgeweken van de te verzamelen 25 kg.

Het uitgevoerde veld- en laboratoriumonderzoek is samengevat in tabel 3.

Tabel 3: veld- en laboratoriumonderzoek

sublocatie/onderdeel	***veldonderzoek***			***laboratoriumonderzoek***	
	boringen tot 0,5 m-mv	*waarvan tot ≥ 2 m-mv*	*met peilbuis*	*vaste bodem*	*grondwater*
***Onverdacht* ca 14 ha** *+ deellocatie T+U*	150	45	15	35 x NEN-grond 13 x OCB's	15 x NEN-water 1 x barium
asbestonderzoek 6.4.5 **2,6 ha *erf en kassen***	27 [30 x 30 cm] # + 13 [30 x 30 cm]		-	9 x asbest grond 1 x asbest puin	-
aanvullend per deellocatie					
erfperceel + kassen ca 2,6 ha. *+ deellocatie Bt/mJ+ K+L+Nt/mS*	41	41 *[1 m-mv]*	4	12 x NEN-grond 4 x OCB's 5 x min.olie/BTEX	3 x NEN-water 1 x min.olie/BTEX
gemeentelijke depotlocatie ca 1,4 ha *deellocatie U*	5	2	-	1 x NEN-grond 6 x kobalt	1 x zink
gedempte sloottracé's en vm weg *deellocatie V*	16 *[1 m-mv]*	8	-	4 x NEN-grond	-
sloten, vijver waterbassin *deellocatie X+Y*	56	-	-	6 x WB-regionaal 6 x OCB's	-
puinverharding-/fundatie+asfalt	6 x asfaltboring # 5 [30 x 30 cm]		-	2 x asbest in puin 2 x samenstelling *indicatief* 6 x PAK-marker *veldtest*	
#: in combinatie met onverdacht					

De samenstelling van de in tabel 3 genoemde "NEN-pakketten" zijn samengevat in tabel 4.

Tabel 4: samenstelling NEN-pakketten

Parameters	***NEN-grond***	***NEN-grondwater***
zware metalen barium, cadmium, kobalt, koper, kwik, lood, molybdeen, nikkel en zink	X	X
PCB's	X	-
PAK polycyclische aromatische koolwaterstoffen	X	-
minerale olie	X	X
vluchtige aromaten (incl. naftaleen en styreen)	-	X
VCK (vluchtige chloorkoolwaterstoffen)	-	X
bromoform	-	X

2.5 Betrouwbaarheid onderzoek

Onderhavig onderzoek beschrijft de actuele bodemkwaliteit en heeft alleen betrekking op de bodem van de terreindelen, welke zijn beschreven in het vooronderzoek van deze rapportage. De in het vooronderzoek geraadpleegde bronnen kunnen mogelijk onvolledig zijn. Het kan voorkomen dat niet alle bronnen zijn geraadpleegd, doordat ze niet voorhanden waren. Hierdoor kan informatie ontbreken.

Dit onderzoek is op een zorgvuldige wijze uitgevoerd, conform de huidige richtlijnen en methoden op het gebied van bodemonderzoek. Het onderzoek is gebaseerd op het nemen van een, conform de geldende richtlijnen, representatief geacht aantal monsters. Bij het interpreteren van de onderzoeksresultaten moet rekening worden gehouden met het feit dat analyses mogelijk zijn uitgevoerd op basis van mengmonsters, waardoor lokaal hogere concentraties van de onderzochte stoffen niet zijn uit te sluiten. Tevens kan geen uitspraak worden gedaan omtrent de bodemkwaliteit van niet onderzochte (verdachte) deellocaties en blijft het mogelijk dat lokaal voorkomende verontreinigingen niet zijn ontdekt.

Een bodemonderzoek betreft een momentopname. De resultaten van het onderzoek kunnen minder representatief worden naarmate de tijd verstrijkt. Eventuele toekomstige activiteiten, calamiteiten, sloopwerkzaamheden, bouwrijp maken en/of aanvoer van grond van elders, kunnen de bodemkwaliteit (sterk) beïnvloeden. Tijdens werkzaamheden in de bodem dient men alert te blijven op waarneembare bijzonderheden, die kunnen duiden op eventuele verontreinigingen.

Het onderzoek moet worden beoordeeld als één geheel, en betreft een inschatting van de bodemkwaliteit, op een bepaald moment. Het onderzoek is gebaseerd op informatie van derden en het verrichten van een beperkt aantal boringen en analyses, conform de geldende richtlijnen. Hierdoor is het mogelijk dat niet alle informatie is verkregen, dan wel dat niet alle afwijkingen in de bodem zijn geconstateerd. Voor eventueel hieruit voortvloeiende schade en/of gevolgen aanvaardt Hunneman Milieu-Advies Raalte BV op geen enkele wijze aansprakelijkheid.

3 VELD- EN LABORATORIUM ONDERZOEK

3.1 Veldonderzoek

Het veldonderzoek is uitgevoerd in februari 2016, door de gecertificeerde medewerkers dhr. M. Roelofs (BRL-2000) en dhr. R. Roelofs (BRL 2000 en 2003) van Hunneman Milieu-Advies Raalte BV.

Voor het verkennend bodem- en asbestonderzoek zijn 232 handboringen uitgevoerd, waarvan 19 boringen zijn afgewerkt als peilbuis. De maximale boordiepte bedraagt 3,5 m-mv. Ter plaatse van de depotlocatie zijn 6 kernboringen verricht (104, 106, 107, 110, 112 en 116).
De boringen zijn verricht op de onderstaande deellocaties:

- kwekerij boring 1 t/m 97 en 88A;
- depotlocatie boring 98 t/m 116;
- erf onverdacht boring 117 t/m 159 en 217 t/m 222;
- erf verdacht boring 176 t/m 216, 278 t/m 283 en 189A t/m 191A;
- vm weg boring 160 t/m 165;
- vm sloot boring 166 t/m175.

Voorafgaand aan het verkennend asbestonderzoek, ter plaatse van het erf en de kassen, is een maaiveldinspectie uitgevoerd. Tijdens de maaiveldinspectie is op het maaiveld geen asbestverdacht materiaal aangetroffen.

Voor het verkennend asbestonderzoek zijn de monsterpunten 126 t/m 159 en 217 t/m 222 handmatig gegraven tot maximaal 0,5 m-mv, met een minimale oppervlakte van 0,09 m^2 (30 x 30 cm). Ter plaatse van de puinverharde parkeerplaatsen zijn aanvullend 5 monsterpunten (278 t/m 282) gegraven. Alle monsterpunten zijn doorgezet tot in de onderliggende/ongeroerde bodemlaag.
De opgegraven grond/puin is uitgespreid over een zeef, met een maaswijdte van 16 mm. Het achterblijvende residu op de zeef is geïnspecteerd op aanwezigheid van asbestverdacht materiaal en afval- en puinrestanten. Van de uitgezeefde grond/puin zijn mengmonsters samengesteld, voor de analytische bepaling van asbest in grond of puin.

Voor het waterbodemonderzoek zijn, per vak, gelijkmatig verdeeld, 6 of 10 monsterpunten geselecteerd (boringen 223 t/m 277, 248A). De boringen zijn geplaatst met behulp van een zuigerboor. Niet in alle watergangen is slib aanwezig. De maximale boordiepte, ter plaatse van de vijver, bedraagt circa 1,2 m-waterspiegel. In het waterbassin (boring 284 t/m 287) is geen slib aanwezig.

Voor de situatie van de boringen, monsterpunten en peilbuizen verwijzen wij naar tekening 1-4 t/m 4-4. In bijlage 5 zijn de monsternameformulieren asbest en waterbodem opgenomen.

Bodemopbouw
In het veld zijn de fysische bodemeigenschappen, per monsterpunt en bodemlaag, beschreven. De beschrijvingen van de bodemprofielen zijn opgenomen in bijlage 2 en samengevat in tabel 5 en 6.

Tabel 5: samenvatting van het globaal aangetroffen bodemprofiel

traject (m-mv)	**hoofdnaam**	**toevoeging**
0,0 ~ 0,6	*lokaal klinker/tegel/puin/beton/asfalt*	*puinfundatie onder asfalt tot 0,6 m-mv*
0,0 ~ 1,0	zand, matig fijn	zwak siltig, zwak humeus
1,0 ~ 3,0	zand, matig grof tot matig fijn	zwak siltig
grondwaterstand: variërend tussen 2,75 en 3,0 m-mv		

Tabel 6: samenvatting van het lokaal aangetroffen bodemprofiel watergangen

laagdikte [cm]	hoofdnaam	toevoeging
0 ~ 10	water	-
10 ~ 20	slib	-
20 ~ 30	zand, matig fijn	zwak siltig

Zintuiglijke waarnemingen bodem

Tijdens het veldonderzoek is de opgeboorde grond beoordeeld op zintuiglijk waarneembare verontreinigingsindicaties. Hierbij is gebruik gemaakt van de olie/water-test (O/W-test) en is gelet op afwijkende kleur of geur van de bodem. Zintuiglijk zijn met name op het erf, lokaal zwakke tot sterke bijmengingen aan puin waargenomen. Lokaal zijn volledige puinlagen aanwezig, waarop boringen zijn gestaakt. Ter plaatse van monsterpunt 278 t/m 282 is een puinverharding aanwezig. Zintuiglijk is geen asbestverdacht materiaal op of in de bodem/puin aangetroffen.
In de vaste bodem zijn zintuiglijk geen oliecomponenten waargenomen. Zintuiglijk zijn in de waterbodem geen noemenswaardige bijmengingen aan bodemvreemde materialen waargenomen. Eventuele bijzonderheden zijn weergegeven in de boorbeschrijvingen (bijlage 2).

Zintuiglijke waarnemingen asfalt

De asfaltkernen zijn, met behulp van de PAK-marker, zintuiglijk beoordeeld op teerhoudendheid. Zintuiglijk zijn geen indicaties waargenomen die duiden op teerhoudendheid.
Onder de asfaltverharding is tot 0,6 m-mv een puinfundatie aangetroffen. De boorbeschrijvingen zijn opgenomen in bijlage 2.

Monstername bodem en grondwater

Voor het chemisch onderzoek zijn uit de boringen, van iedere 0,5 m (0,2 m bij monstername met steekbus) of onderscheiden bodemlaag, grondmonsters genomen. Daar waar de vluchtige verbindingen de kritische parameters zijn, is de monstername, voor zover technisch mogelijk, verricht met een steekbus.
Het grondwater uit de peilbuizen is minimaal een week na plaatsing bemonsterd. De zuurgraad (pH), de elektrische geleidbaarheid (EC) en de troebelheid (NTU) van het grondwater zijn in het veld gemeten. De meetresultaten zijn weergegeven in tabel 16 t/m 18.

Monstername waterbodem

Voor het chemisch onderzoek zijn binnen elk vak, 6 of 10 afzonderlijke monsters genomen, waarvan in het laboratorium mengmonsters zijn samengesteld van de waterbodem.

Monstername fundatiemateriaal

Voor de monstername van het fundatiemateriaal is gebruik gemaakt van de asfaltboringen. Van de puinfundatie zijn per boring monsters genomen. Voor de analyse op asbest in puin dient formeel 25 kg materiaal te worden aangeleverd. Aangezien het puin ter plaatse van de asfaltboringen (Ø 10 cm) is bemonsterd, kon niet voldoende materiaal worden aangeleverd.

Afwijking op SIKB protocol 3001

Op het volgende punt is afgeweken van het SIKB protocol 3001: Als gevolg van het separaat analyseren van de individuele monsters uit mengmonster MM-42, kon de opdracht niet binnen de vastgestelde termijn worden geaccepteerd en is als zodanig aangegeven op het analysecertificaat.
De genoemde afwijking wordt als niet-kritisch beschouwd omdat het component kobalt maatgevend is en de opmerking alleen van toepassing is voor de parameter “droogrest”. De opmerking betreft geen conserveringstermijn overschrijding. Derhalve is het toegestaan het keurmerk “Kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB” te gebruiken.

3.2 Laboratorium onderzoek

Op basis van de gehanteerde onderzoeksstrategie en waarnemingen uit het veld zijn (meng)monsters samengesteld voor analyse. De samenstelling van de (meng)monsters is weergegeven in tabel 7 t/m 15.
De analyses zijn uitgevoerd door een, door de RvA geaccrediteerd laboratorium, welke door het Ministerie van Infrastructuur en Milieu is erkend om, in het kader van de Wet Bodembescherming (Wbb) en het Besluit bodemkwaliteit (Bbk), analyses uit te voeren conform AS-3000 en AP-04. De analyserapporten van het laboratorium zijn opgenomen in bijlage 3. De resultaten van de analyses zijn weergegeven in tabel 7 t/m 18.

Van het aangetroffen fundatiemateriaal en de puinverharding zijn mengmonsters samengesteld (RE-11 en RE-12). Voor de analyse op asbest zijn 2 mengmonsters samengesteld. Het fundatiemateriaal is geanalyseerd op samenstelling (PAK, PCB's, minerale olie) en asbest in puin. De resultaten van de analyses zijn weergegeven in tabel 20.

3.3 Toetsingscriteria en analyseresultaten; vaste bodem/grondwater

Als bijlage 4 is het toetsingskader voor de vaste bodem en het grondwater opgenomen. Het toetsingskader is afkomstig uit de "Circulaire bodemsanering per 1 juli 2013" (Staatscourant 27 juni 2013, nr. 16675).

De toetsing van de analyseresultaten vindt plaats conform de, door het Rijk beschikbaar gestelde Bodem Toets- en Validatieservice (BoToVa).

De vaste bodem wordt getoetst aan de achtergrond- en interventiewaarden. Het grondwater wordt getoetst aan de streef- en interventiewaarden. De meetwaarden voor de vaste bodem zijn afhankelijk gesteld van de gemeten organische stof- en/of lutumgehalten van de bodem, die meestal afwijken van de gehalten van de Standaardbodem. De volgende toetsingswaarden worden onderscheiden:

AW/S(•)[1]:De **achtergrond- en/of streefwaarden** geven het niveau aan waar beneden sprake is van een duurzame bodemkwaliteit. De waarden hebben betrekking op de in de natuur voorkomende achtergrondgehalten of detectiegrenzen bij stoffen die niet in natuurlijke milieus voorkomen.

T (••)[1]: De **tussenwaarde** (½ AW+I) betreft het gemiddelde van de interventiewaarde + achtergrondwaarde of streefwaarde waarboven, in beginsel, een nader onderzoek noodzakelijk is.

I (•••)[1] : De **interventiewaarden** geven het concentratieniveau voor verontreinigende stoffen aan, waarboven sprake is van ernstige bodemverontreiniging. In bijzondere situaties kan ook bij gehaltes beneden de interventiewaarden sprake zijn van een geval van ernstige verontreiniging. De interventiewaarden zijn gebaseerd op de risico's voor de volksgezondheid en het ecosysteem.

[1]De symbolen tussen haakjes corresponderen met de "overschrijdingssymbolen" van tabel 7 t/m 18.

Van een geval van ernstige bodemverontreiniging is sprake indien de verontreiniging is ontstaan voor 1987, waarbij de gemiddelde concentratie van een verontreinigende stof in minimaal 25 m^3 grond of 100 m^3 grondwater hoger is dan de interventiewaarde.

Bodemverontreiniging die is ontstaan na 1 januari 1987 (nieuwe verontreiniging) valt onder de zgn. zorgplicht en dient zo spoedig mogelijk te worden gesaneerd.

Tabel 7: analyseresultaten vaste bodem en toetsing

% H* = 10 % L*= 25	***gestandaardiseerde resultaten en overschrijdingen toetsingswaarden*** *[BoToVa-toetsing is opgenomen in de bijlage]*								***standaard bodem (mg/kg d.s.)***		
monster	**MM-01**	**MM-02**	**MM-03**	**MM-04**	**MM-05**	**MM-06**	**MM-07**	**MM-08**			
boring	1t/m9	1+4+7	10t/m18	10+11 +18	19t/m28	19+21	29t/m38	29+35 +38	AW-waarde	½ (AW+I)	I-waarde
traject (m-mv)	0,0-0,5	0,5-2,0	0,0-0,5	0,5-2,0	0,0-0,5	0,5-2,0	0,0-0,5	0,5-2,0			
barium	@	@	@	@	@	@	@	@	@	@	@
cadmium	<	<	<	<	<	<	<	<	0,6	6,8	13
kobalt	<	<	<	<	<	<	<	<	15	102,5	190
koper	<	<	<	<	<	<	<	<	40	115	190
kwik	<	<	<	<	<	<	<	<	0,15	18,08	36
lood	<	<	<	<	<	<	<	<	50	290	530
molybdeen	<	<	<	<	<	<	<	<	2	96	190
nikkel	<	<	<	<	<	<	<	<	35	67,5	100
zink	<	200•	<	<	<	<	<	<	140	430	720
PAK(10)-tot.	<	<	<	<	<	1,5•	<	<	1,5	20,8	40
PCB's	<	<	<	<	0,031•	0,094•	0,024•	<	0,02	0,51	1
min.olie	<	<	<	<	<	<	<	<	190	2595	5000
OCB's	<	-	<	-	<	-	<	-	0,4	@	@

Tabel 8: analyseresultaten vaste bodem en toetsing

% H* = 10 % L*= 25	***gestandaardiseerde resultaten en overschrijdingen toetsingswaarden*** *[BoToVa-toetsing is opgenomen in de bijlage]*								***standaard bodem (mg/kg d.s.)***		
monster	**MM-09**	**MM-10**	**MM-11**	**MM-12**	**MM-13**	**MM-14**	**MM-15**	**MM-16**			
boring	39t/m48	39+42 +48	49t/m58	49+57	59t/m67	59+62 +67	68t/m75	76+77	AW-waarde	½ (AW+I)	I-waarde
traject (m-mv)	0,0-0,5	0,5-2,0	0,0-0,5	1,0-2,0	0,0-0,5	0,5-2,0	0,0-0,5	0,0-0,5			
barium	@	@	@	@	@	@	@	@	@	@	@
cadmium	<	<	<	<	<	<	<	<	0,6	6,8	13
kobalt	<	<	<	<	<	<	<	<	15	102,5	190
koper	<	<	<	<	<	<	<	<	40	115	190
kwik	<	<	<	<	<	<	<	<	0,15	18,08	36
lood	<	<	<	<	<	<	<	<	50	290	530
molybdeen	<	<	1,7•	<	<	<	<	<	2	96	190
nikkel	<	<	<	<	<	<	<	<	35	67,5	100
zink	<	<	<	<	<	<	<	<	140	430	720
PAK(10)-tot.	<	<	<	<	<	<	<	<	1,5	20,8	40
PCB's	<	<	0,11•	<	<	<	<	<	0,02	0,51	1
min.olie	<	<	<	<	<	<	<	<	190	2595	5000
OCB's	<	-	<	-	<	-	<	<	0,4	@	@

Tabel 9: analyseresultaten vaste bodem en toetsing

% H* = 10 % L*= 25	***gestandaardiseerde resultaten en overschrijdingen toetsingswaarden*** *[BoToVa-toetsing is opgenomen in de bijlage]*								***standaard bodem (mg/kg d.s.)***		
monster	**MM-17**	**MM-18**	**MM-19**	**MM-44**	**MM-45**	**MM-40**	**MM-41**	**MM-42**			
boring	68+74 +77	78t/m87	79+83 +84	88t/m97	88+89 +97	100+101 105+111 113t/m 115	98+99 102+103 108+109	104+106 107+110 112+116	AW-waarde	½ (AW+I)	I-waarde
traject (m-mv)	0,5-2,0	0,0-0,5	0,5-2,0	0,0-0,5	0,5-2,0	0,0-0,5	0,0-0,5	0,6~1,1			
barium	@	@	@	@	@	@	@	@	@	@	@
cadmium	<	<	<	<	<	<	<	<	0,6	6,8	13
kobalt	<	<	<	<	<	<	<	150••	15	102,5	190
koper	<	<	<	<	<	<	<	58•	40	115	190
kwik	<	<	<	<	<	<	<	<	0,15	18,08	36
lood	<	<	<	<	<	<	<	<	50	290	530
molybdeen	<	<	<	<	<	<	<	<	2	96	190
nikkel	<	<	<	<	<	<	<	<	35	67,5	100
zink	<	<	<	<	<	<	<	<	140	430	720
PAK(10)-tot.	<	<	<	<	<	<	<	5,1•	1,5	20,8	40
PCB's	<	<	<	<	<	0,034•	<	0,023•	0,02	0,51	1
min.olie	<	<	<	<	<	<	<	220•	190	2595	5000
OCB's	-	<	-	<	-	-	-	-	0,4	@	@
DDD	-	*0,021•*	-	<	-	-	-	-	*0,02*	*17*	*34*

Toelichting: < : geen overschrijding van de achtergrondwaarde
• : overschrijding van de achtergrondwaarde
•• : overschrijding van de tussenwaarde
••• : overschrijding van de interventiewaarde
-: niet geanalyseerd
@: geen toetsoordeel mogelijk
* : lutum- en humusgehalten standaard bodem
H : organisch stof L : lutum

Tabel 10: analyseresultaten vaste bodem en toetsing ***uitsplitsing MM-42***

% H* = 10 % L*= 25	***gestandaardiseerde resultaten en overschrijdingen toetsingswaarden*** *[BoToVa-toetsing is opgenomen in de bijlage]*						***standaard bodem (mg/kg d.s.)***		
monster	**104-01**	**106-01**	**107-01**	**110-01**	**112-01**	**116-01**			
boring	104	106	107	110	112	116	AW-waarde	½ (AW+I)	I-waarde
traject (m-mv)	0,6-1,1	0,6-1,0	0,6-1,1	0,6-1,1	0,6-1,1	0,6-1,0			
kobalt	<	44•	54•	110••	180••	<	15	102,5	190

Toelichting: < : geen overschrijding van de achtergrondwaarde
• : overschrijding van de achtergrondwaarde
•• : overschrijding van de tussenwaarde
••• : overschrijding van de interventiewaarde
-: niet geanalyseerd
@: geen toetsoordeel mogelijk
* : lutum- en humusgehalten standaard bodem
H : organisch stof L : lutum

Tabel 11: analyseresultaten vaste bodem en toetsing

% H* = 10 % L*= 25	***gestandaardiseerde resultaten en overschrijdingen toetsingswaarden*** *[BoToVa-toetsing is opgenomen in de bijlage]*								***standaard bodem (mg/kg d.s.)***		
monster	**MM-43**	**MM-28**	**MM-35**	**MM-29**	**MM-30**	**MM-36**	**MM-39**	**MM-32**			
boring	101+107 113+98	117+119 120+124 125	117+120 122+158 +222	118+121 t/m123 222+159	126+128+ 129+131 t/m135 151+153	126+130 +133	127+130 152+154	136t/m 139+141 142+157 220+221	AW-waarde	½ (AW+I)	I-waarde
traject (m-mv)	1,0-2,0	0,0-0,5	0,5-2,0	0,0-0,5	0,0-0,5	0,5-2,0	0,0-0,5	0,0-0,5			
barium	@	@	@	@	@	@	@	@	@	@	@
cadmium	<	<	<	<	<	<	<	<	0,6	6,8	13
kobalt	<	<	<	<	<	<	<	<	15	102,5	190
koper	<	<	<	<	<	<	<	<	40	115	190
kwik	<	<	<	<	<	<	<	<	0,15	18,08	36
lood	<	<	<	<	<	<	<	<	50	290	530
molybdeen	<	<	<	<	<	<	<	<	2	96	190
nikkel	<	<	<	<	<	<	<	<	35	67,5	100
zink	<	<	<	<	<	<	150•	<	140	430	720
PAK(10)-tot.	<	<	<	<	<	<	<	<	1,5	20,8	40
PCB's	<	<	<	<	<	<	<	<	0,02	0,51	1
min.olie	<	210•	<	<	<	<	<	<	190	2595	5000
OCB's	-	-	-	-	<	-	<	-	0,4	@	@

Tabel 12: analyseresultaten vaste bodem en toetsing

% H* = 10 % L*= 25	***gestandaardiseerde resultaten en overschrijdingen toetsingswaarden*** *[BoToVa-toetsing is opgenomen in de bijlage]*								***standaard bodem (mg/kg d.s.)***		
monster	**MM-37**	**MM-38**	**MM-33**	**MM-31**	**MM-34**	**159-03**	**MM-46**	**MM-47**			
boring	136+138 140+144 +145	136+138 140+144 145+148	143+145 146+156 218+219	144+147 148+149 150+155 +217	158+222	159 *loc E*	160t/m 162 *loc V*	163t/m 165 *loc V*	AW-waarde	½ (AW+I)	I-waarde
traject (m-mv)	0,5-1,5	1,0-2,0	0,0-0,5	0,0-0,5	0,5~1,0	1,0-1,5	0,0-0,8	0,0~1,0			
barium	@	@	@	@	@	@	@	@	@	@	@
cadmium	<	<	<	<	<	<	<	<	0,6	6,8	13
kobalt	<	<	<	<	<	<	<	<	15	102,5	190
koper	<	<	<	<	<	<	<	<	40	115	190
kwik	<	<	<	<	<	<	<	<	0,15	18,08	36
lood	<	<	<	<	76•	<	<	<	50	290	530
molybdeen	<	<	<	<	<	<	<	<	2	96	190
nikkel	<	<	<	<	<	<	<	<	35	67,5	100
zink	<	<	<	<	<	<	<	<	140	430	720
PAK(10)-tot.	<	<	<	1,8•	<	<	<	<	1,5	20,8	40
PCB's	<	<	<	<	<	<	<	<	0,02	0,51	1
min.olie	<	<	<	<	<	<	<	<	190	2595	5000

Toelichting: < : geen overschrijding van de achtergrondwaarde
• : overschrijding van de achtergrondwaarde
•• : overschrijding van de tussenwaarde
••• : overschrijding van de interventiewaarde
-: niet geanalyseerd
@: geen toetsoordeel mogelijk
* : lutum- en humusgehalten standaard bodem
H : organisch stof L : lutum

Tabel 13: analyseresultaten vaste bodem en toetsing

% H* = 10 % L*= 25	***gestandaardiseerde resultaten en overschrijdingen toetsingswaarden*** *[BoToVa-toetsing is opgenomen in de bijlage]*							***standaard bodem (mg/kg d.s.)***		
monster	**MM-48**	**MM-49**	**176-01**	**177-03**	**MM-20**	**182-03**	**MM-21**			
boring	166t/m 170 *loc V*	171t/m 175 *loc V*	176 *loc L*	177 *loc I*	179+180+1 81 *loc B*	182 *loc Q*	184t/m 187 *loc Q*	AW-waarde	½ (AW+I)	I-waarde
traject (m-mv)	0,0~1,0	0,0~1,0	0,0-0,5	1,0-1,5	0,0-0,5	1,0-1,5	0,0-0,5			
barium	@	@	@	@	@	@	@	@	@	@
cadmium	<	<	<	<	<	<	<	0,6	6,8	13
kobalt	<	<	<	<	<	<	<	15	102,5	190
koper	<	<	<	<	<	<	<	40	115	190
kwik	<	<	<	<	<	<	<	0,15	18,08	36
lood	<	<	<	<	<	<	<	50	290	530
molybdeen	<	<	<	<	<	<	<	2	96	190
nikkel	<	<	<	<	<	<	<	35	67,5	100
zink	<	<	<	<	<	<	<	140	430	720
PAK(10)-tot.	<	<	<	<	<	<	<	1,5	20,8	40
PCB's	<	0,027•	<	<	<	<	<	0,02	0,51	1
min.olie	<	<	<	<	<	<	<	190	2595	5000
OCB's	-	-	<	-	-	-	-	0,4	@	@

Tabel 14: analyseresultaten vaste bodem en toetsing

% H* = 10 % L*= 25	***gestandaardiseerde resultaten en overschrijdingen toetsingswaarden*** *[BoToVa-toetsing is opgenomen in de bijlage]*						***standaard bodem (mg/kg d.s.)***		
monster	**MM-22**	**MM-23**	**MM-25**	**MM-26**	**MM-27**	**283-01**			
boring	193t/m 195 *loc F*	196+197 *loc E*	198+199 212t/m216 *loc N*	203+204 *loc E*	208+209 210 *loc P*	283 *loc T*	AW-waarde	½ (AW+I)	I-waarde
traject (m-mv)	0,0-0,5	1,0-1,5	0,0-0,5	1,5-2,0	0,0-0,5	0,0-0,5			
barium	@	@	@	@	@	-	@	@	@
cadmium	<	<	<	<	<	-	0,6	6,8	13
kobalt	<	<	<	<	<	-	15	102,5	190
koper	<	<	<	<	<	-	40	115	190
kwik	<	<	<	<	<	-	0,15	18,08	36
lood	<	<	<	<	<	-	50	290	530
molybdeen	<	<	<	<	<	-	2	96	190
nikkel	<	<	<	<	<	-	35	67,5	100
zink	<	<	<	<	<	-	140	430	720
PAK(10)-tot.	<	<	<	<	<	-	1,5	20,8	40
PCB's	<	<	<	<	<	-	0,02	0,51	1
min.olie	<	<	<	<	<	-	190	2595	5000
OCB's	-	-	<	-	<	<	0,4	@	@

Toelichting: < : geen overschrijding van de achtergrondwaarde
• : overschrijding van de achtergrondwaarde
•• : overschrijding van de tussenwaarde
••• : overschrijding van de interventiewaarde
-: niet geanalyseerd
@: geen toetsoordeel mogelijk
* : lutum- en humusgehalten standaard bodem
H : organisch stof L : lutum

Tabel 15: zintuiglijke waarnemingen en analyseresultaten vaste bodem (oliecomponenten)

Veldwaarnemingen en verklaring symbolen						***gestandaardiseerde resultaten/overschrijding toetsingswaarden [mg/kg d.s.]*** *[BoToVa-toetsing is opgenomen in de bijlage]*							
O/W test: 1= licht 2= matig 3= sterk	Aard: B= benzine D = diesel Ol= olie		d = detectiegrens [h] = humusstoring zintuiglijke waarnemingen			**AW-waarde** **½(AW+I)** **I-waarde** H* = 10%		190 2595 5000	0,2 0,65 1,1	0,2 16,1 32	0,2 55,1 110	0,45 8,7 17	@ @ @
locatie	boring [nr.]	max. boordiepte [m-mv]	diepte [m-mv]	O/W test	Aard	monster diepte [m-mv]	code	min. olie [GC]	benzeen	tolueen	ethyl-benz.	xylenen	BTEX [tot.]
I	177	2,8		geen									
	178	1,5		geen									
B	179	1,5		geen									
	180	1,0		geen									
	181	1,0		geen									
Q	182	2,5		geen									
	183	1,5		geen									
	184	1,5		geen									
	185	1,0		geen									
	186	2,5		geen									
	187	2,0		geen									
R+S	188	3,5		geen		0,5-0,7	188-05[s]	270•	<	<	<	<	<
	189	1,0		geen									
	190	1,0		geen		0,1-0,3	MM-24	<	<	<	<	<	<
	191	1,0		geen									
G	192	1,0>*gestaakt*		geen		0,1-0,3	192-03[s]	280•	<	<	<	<	<
	193	1,0		geen									
F	194	1,0		geen									
	195	1,0		geen									
E	196	1,5		geen									
	197	1,5		geen									
	203	2,0		geen									
	204	2,0		geen									
H	200	0,5>*gestaakt*		geen									
	201	0,5>*gestaakt*		geen									
	202	0,5>*gestaakt*		geen									
C	205	2,0		geen		0,1-0,3	205-05[s]	200•	<	<	<	<	<
D	206	2,0		geen									
	207	2,0		geen		0,1-0,3	207-05[s]	<	<	<	<	<	<
P	208	1,0		geen									
	209	1,0		geen									
	210	1,0		geen									
N	198	1,0		geen									
	199	0,5>*gestaakt*		geen									
	212	1,0		geen									
	213	1,0		geen									
	214	0,5>*gestaakt*		geen									
	215	1,0		geen									
	216	1,0		geen									

Toelichting tabel:
< : geen overschrijding van de achtergrondwaarde
• : overschrijding van de achtergrondwaarde
•• : overschrijding tussenwaarde
••• : overschrijding interventiewaarde
-: niet geanalyseerd
[s]: steekbusmonster
*: humusgehalten standaard bodem
MM-24: 189-03[s]+190-03[s]+191-03[s]

Tabel 16: analyseresultaten grondwater

analyseresultaten (µg/l)								toetsingswaarden (µg/l)		
peilbuis	**1**	**10**	**19**	**29**	**39**	**49**	**59**			
filter (m-mv)	1,8-2,8	1,8-2,8	1,8-2,8	1,8-2,8	1,5-2,5	1,5-2,5	1,0-2,0			
pH	5,8	6,2	5,4	5,5	6,5	5,9	6,7			
EC (µs/cm)	419	583	130	314	731	300	553	**S-waarde**	**½ (S+I)**	**I-waarde**
troebelheid (NTU)	5	7	8	3	7	2	5			
grondwater [m-mv]	1,3	1,3	1,3	1,2	1,0	1,1	1,0			
zware metalen										
barium	160•	230•	61•	130•	260•	130•	<	50	337,5	625
cadmium	1,5•	<	<	<	<	<	<	0,4	3,2	6
kobalt	<	<	<	<	<	<	<	20	60	100
koper	19•	<	29•	<	<	16•	<	15	45	75
kwik	<	<	<	<	<	<	<	0,05	0,17	0,30
lood	<	<	<	<	<	<	<	15	45	75
molybdeen	<	<	<	<	<	<	<	5	152,5	300
nikkel	17•	<	<	<	<	<	<	15	45	75
zink	~~460••~~ *430•*	<	<	<	<	<	<	65	432,5	800
vluchtige aromaten										
benzeen	<	<	<	<	<	<	<	0,2	15,1	30
tolueen	<	<	<	<	<	<	<	7	503,5	1000
ethylbenzeen	<	<	<	<	<	<	<	4	77	150
xylenen (som)	<	<	<	<	<	<	<	0,2	35,1	70
styreen	<	<	<	<	<	<	<	6	153	300
naftaleen	<	<	<	<	<	<	<	0,01	35	70
gechloreerde koolwaterst.		<		<	<					
1,1-dichloorethaan	<	<	<	<	<	<	<	7	453,5	900
1,2-dichloorethaan	<	<	<	<	<	<	<	7	203,5	400
1,1-dichlooretheen	<	<	<	<	<	<	<	0,01	5	10
cis 1,2-dichlooretheen	<	<	<	<	<	<	<	0,01	10	20
trans 1,2-dichlooretheen	<	<	<	<	<	<	<	0,01	10	20
dichloormethaan	<	<	<	<	<	<	<	0,01	500	1000
dichloorpropanen	<	<	<	<	<	<	<	0,8	40,4	80
tetrachlooretheen (per)	<	<	<	<	<	<	<	0,01	20	40
tetrachloormethaan (tetra)	<	<	<	<	<	<	<	0,01	5	10
1,1,1-trichloorethaan	<	<	<	<	<	<	<	0,01	150	300
1,1,2-trichloorethaan	<	<	<	<	<	<	<	0,01	65	130
trichlooretheen (tri)	<	<	<	<	<	<	<	24	262	500
trichloormethaan (chloroform)	<	<	<	<	<	<	<	6	203	400
vinylchloride	<	<	<	<	<	<	<	0,01	2,5	5
minerale olie	<	<	<	<	<	<	<	50	325	600
bromoform	<	<	<	<	<	<	<	#	315	630

Toelichting bij tabel:
< : geen overschrijdingen detectiegrens en/of streefwaarde
• : overschrijding van de streefwaarde
•• : overschrijding van de tussenwaarde
••• : overschrijding interventiewaarde
430• : gehalte na herbemonstering
: geen toetsingswaarden voor gegeven
-: niet geanalyseerd

Tabel 17: analyseresultaten grondwater

analyseresultaten (µg/l)							toetsingswaarden (µg/l)		
peilbuis	**68**	**84**	**88**	**98**	**107**	**117**			
filter (m-mv)	1,0-2,0	1,0-2,0	1,0-2,0	1,0-2,0	2,0-3,0	1,5-2,5			
pH	6,8	7,0	7,1	6,7	6,4	6,1			
EC (µs/cm)	332	214	182	1790	634	390	**S-waarde**	**½ (S+I)**	**I-waarde**
troebelheid (NTU)	2	2	3	9	3	7			
grondwater [m-mv]	0,6	0,5	0,55	0,5	1,5	0,9			
zware metalen									
barium	<	<	<	~~380••~~ *200•*	160•	81•	50	337,5	625
cadmium	<	<	<	<	<	<	0,4	3,2	6
kobalt	<	<	<	<	<	<	20	60	100
koper	<	<	<	<	<	<	15	45	75
kwik	<	<	<	<	<	<	0,05	0,17	0,30
lood	<	<	<	<	<	<	15	45	75
molybdeen	<	<	<	<	<	<	5	152,5	300
nikkel	<	<	<	<	<	<	15	45	75
zink	<	<	<	<	<	<	65	432,5	800
vluchtige aromaten									
benzeen	<	<	<	<	<	<	0,2	15,1	30
tolueen	<	<	<	<	<	<	7	503,5	1000
ethylbenzeen	<	<	<	<	<	<	4	77	150
xylenen (som)	<	<	<	<	<	<	0,2	35,1	70
styreen	<	<	<	<	<	<	6	153	300
naftaleen	<	<	<	<	<	<	0,01	35	70
gechloreerde koolwaterst.		<		<	<				
1,1-dichloorethaan	<	<	<	<	<	<	7	453,5	900
1,2-dichloorethaan	<	<	<	<	<	<	7	203,5	400
1,1-dichlooretheen	<	<	<	<	<	<	0,01	5	10
cis 1,2-dichlooretheen	<	<	<	<	<	<	0,01	10	20
trans 1,2-dichlooretheen	<	<	<	<	<	<	0,01	10	20
dichloormethaan	<	<	<	<	<	<	0,01	500	1000
dichloorpropanen	<	<	<	<	<	<	0,8	40,4	80
tetrachlooretheen (per)	<	<	<	<	<	<	0,01	20	40
tetrachloormethaan (tetra)	<	<	<	<	<	<	0,01	5	10
1,1,1-trichloorethaan	<	<	<	<	<	<	0,01	150	300
1,1,2-trichloorethaan	<	<	<	<	<	<	0,01	65	130
trichlooretheen (tri)	<	<	<	<	<	<	24	262	500
trichloormethaan (chloroform)	<	<	<	<	<	<	6	203	400
vinylchloride	<	<	<	<	<	<	0,01	2,5	5
minerale olie	<	<	<	61•	<	<	50	325	600
bromoform	<	<	<	<	<	<	#	315	630

Toelichting bij tabel:
< : geen overschrijdingen detectiegrens en/of streefwaarde
• : overschrijding van de streefwaarde
•• : overschrijding van de tussenwaarde
••• : overschrijding interventiewaarde
200• : gehalte na herbemonstering
: geen toetsingswaarden voor gegeven
-: niet geanalyseerd

Tabel 18: analyseresultaten grondwater

	analyseresultaten (µg/l)						toetsingswaarden (µg/l)		
peilbuis	**126**	**136**	**177**	**182**	**186**	**188**			
filter (m-mv)	1,25-2,25	2,0-3,0	1,8-2,8	1,5-2,5	1,5-2,5	2,5-3,5			
pH	6,9	6,7	6,7	6,0	6,5	6,3			
EC (µs/cm)	231	386	375	317	651	756	**S-waarde**	**½ (S+I)**	**I-waarde**
troebelheid (NTU)	2	3	2	2	8	7			
grondwater [m-mv]	0,75	1,6	1,2	0,9	1,0	2,0			
zware metalen									
barium	<	66•	90•	51•	58•	-	50	337,5	625
cadmium	<	<	<	<	<	-	0,4	3,2	6
kobalt	<	<	<	<	<	-	20	60	100
koper	<	<	<	<	<	-	15	45	75
kwik	<	<	<	<	<	-	0,05	0,17	0,30
lood	<	<	<	<	<	-	15	45	75
molybdeen	<	<	<	<	<	-	5	152,5	300
nikkel	<	<	<	<	<	-	15	45	75
zink	<	<	<	<	<	-	65	432,5	800
vluchtige aromaten									
benzeen	<	<	<	<	<	<	0,2	15,1	30
tolueen	<	<	<	<	<	<	7	503,5	1000
ethylbenzeen	<	<	<	<	<	<	4	77	150
xylenen (som)	<	<	<	<	<	<	0,2	35,1	70
styreen	<	<	<	<	<	-	6	153	300
naftaleen	<	<	<	<	<	<	0,01	35	70
gechloreerde koolwaterst.		<							
1,1-dichloorethaan	<	<	<	<	<	-	7	453,5	900
1,2-dichloorethaan	<	<	<	<	<	-	7	203,5	400
1,1-dichlooretheen	<	<	<	<	<	-	0,01	5	10
cis 1,2-dichlooretheen	<	<	<	<	<	-	0,01	10	20
trans 1,2-dichlooretheen	<	<	<	<	<	-	0,01	10	20
dichloormethaan	<	<	<	<	<	-	0,01	500	1000
dichloorpropanen	<	<	<	<	<	-	0,8	40,4	80
tetrachlooretheen (per)	<	<	<	<	<	-	0,01	20	40
tetrachloormethaan (tetra)	<	<	<	<	<	-	0,01	5	10
1,1,1-trichloorethaan	<	<	<	<	<	-	0,01	150	300
1,1,2-trichloorethaan	<	<	<	<	<	-	0,01	65	130
trichlooretheen (tri)	<	<	<	<	<	-	24	262	500
trichloormethaan (chloroform)	<	<	<	<	<	-	6	203	400
vinylchloride	<	<	<	<	<	-	0,01	2,5	5
minerale olie	<	<	<	<	<	<	50	325	600
bromoform	<	<	<	<	<	-	#	315	630

Toelichting bij tabel:
- • : overschrijding van de streefwaarde
- •• : overschrijding van de tussenwaarde
- ••• : overschrijding interventiewaarde
- < : geen overschrijdingen detectiegrens en/of streefwaarde
- # : geen toetsingswaarden voor gegeven
- -: niet geanalyseerd

3.4 Toetsingscriteria en analyseresultaten; asbest

Voor asbestonderzoek is de interventiewaarde uit de "Circulaire bodemsanering van 1 juli 2013" voor asbest in grond of puin (100 mg/kg d.s. gewogen) van toepassing.

Conform de NEN-5707 wordt in een verkennend onderzoek asbest beoordeeld of sprake is van een verdachte of een onverdachte locatie op het voorkomen van asbest. Het resultaat van het verkennend onderzoek is een uitspraak over de mogelijke verontreiniging van de bodem op basis van verzamelde stukken asbesthoudend materiaal en (meng)monsters grond. Aan de hand van het verkregen indicatieve gehalte aan asbest wordt nagegaan of nader onderzoek al dan niet noodzakelijk is. Door de lagere onderzoeksintensiteit van het verkennend onderzoek kan in deze fase niet direct worden getoetst aan de interventiewaarde. In het verkennend onderzoek wordt het gehalte getoetst aan de interventiewaarde, gecorrigeerd met een factor 2. Deze correctiefactor is een maat voor de betrouwbaarheid van het verkennend onderzoek in relatie tot het nader onderzoek.

Alleen indien in het verkennend onderzoek de onderzoeksintensiteit (hoeveelheid geïnspecteerde grond in de gaten en het aantal analyses) op hetzelfde niveau zit als in het nader onderzoek, dan is een directe toetsing aan de interventiewaarde mogelijk. Indien het asbestgehalte kleiner is dan de helft van de interventiewaarde is het statistisch aannemelijk dat ook in een nader onderzoekstraject de interventiewaarde niet zal worden overschreden. In deze gevallen geldt geen noodzaak tot het uitvoeren van een nader onderzoek asbest. Bij een asbestgehalte groter dan de helft van de interventiewaarde is een nader onderzoek asbest verplicht. De hoogste bepaalde waarde binnen een (deel)locatie is hiervoor bepalend.

Grond of puin waarin een (gewogen) concentratie asbest boven de interventiewaarde wordt aangetroffen wordt, ongeacht het volume, beschouwd als verontreinigd met asbest. Indien na uitvoering van een nader onderzoek asbest in de grond of puin, een (gewogen) concentratie asbest lager dan de interventiewaarde wordt aangetoond, wordt de bodem als niet verontreinigd aangemerkt.

Tabel 19: analyseresultaten asbest in grond ***(fase verkennend derhalve indicatieve gehalten)***

monstergegevens			**analyseresultaten (mg of mg/kg d.s.)**				**asbesttype**	
Monster	Sleuf/ MP	traject (m-mv)	**materiaal-** monster(s) >16 mm (mg)	**bodem/puin** > 0,5< 16 mm in mg/kg ds.	**bodem/puin** < 0,5 mm in mg/kg ds.	gewogen* asbestgehalte in de **bodem**	soort asbest	H/NH
RE-01	133t/m135+ 151+153	0,0~0,5	-	<1,0	n.a.	<1,0	-	-
RE-02	127+130t/m 132+152	0,0~0,5	-	<1,0	n.a.	<1,0	-	-
RE-03	126+128+129 +154+217	0,0~0,5	-	<1,1	n.a.	<1,1	-	-
RE-04	144+146+155 +156+217	0,0~0,5	-	<1,0	n.a.	<1,0	-	-
RE-05	140+144+147 149+150	0,0~0,5	-	5,0	n.a.	5,0	S	H
RE-06	141t/m143 + 145+220	0,0~0,5	-	<1,0	n.a.	<1,0	-	-
RE-07	138+139+157 +219+221	0,0~0,5	-	<1,0	n.a.	<1,0	-	-
RE-08	136+137+158 +159+222	0,0~0,5	-	<1,1	n.a.	<1,1	-	-
RE-09	142+143+158 +221	0,5~1,0	-	<1,0	n.a.	<1,0	-	-
RE-10 *puin*	141+158	0,3~0,6	-	<1,7	n.a.	<1,7	-	-

Toelichting bij tabel: n.g.: niet geanalyseerd; -: niet van toepassing; n.a.: niet aangetoond; S: serpentijn-asbest; H: hechtgebonden asbest; SL: sleuf; A: amfibool-asbest; NH: niet hechtgebonden asbest; MP: monsterpunt

*: gewogen concentratie asbest in de **bodem** of **puin** in mg/kg ds. wordt gevormd door de aangetoonde concentratie in het materiaal (verzamel)-monster aan asbestplaatjes in de gegraven monsterpunten en/of sleuven, vermeerderd met de aangetoonde concentratie aan asbest in het bodem/puin (meng)monster.

Samenstelling

De resultaten van het samenstellingsonderzoek zijn indicatief getoetst aan de maximaal toegestane samenstellingswaarden voor organische parameters. De analyseresultaten en toetsingen zijn weergegeven in tabel 20.

Tabel 20: analyseresultaten samenstellingswaarden organische parameters

	Analyseresultaten (mg/kg d.s.)		**Maximale waarde (mg/kg d.s.)**
Monstercode	RE-11	RE-12	
Aanduiding	puin	puin	
Parameters	*104+106+107110+112+116*	*278 t/m 282*	
	0,15~0,6	*0,0~0,3*	
PAK's			
naftaleen	<0,15	<0,15	5 (3)
fenantreen	<0,15	1,2	20 (3)
anthraceen	<0,15	0,43	10 (3)
fluoranteen	<0,15	1,7	35 (3)
benzo(a)antraceen	<0,15	0,84	40 (3)
chryseen	<0,15	0,97	10 (3)
benzo(k)fluorantheen	<0,15	0,46	40 (3)
benzo(a)pyreen	<0,15	0,84	10 (3)
benzo(ghi)peryleen	<0,15	0,54	40 (3)
indeno (1,2,3cd)pyreen	<0,15	0,53	40 (3)
PAK's (som)-tot.	<1	7,6	50 (4,7)
Overige parameters			
PCB's (som)	<0,005	0,009	0,5 (7)
min.olie	<35	100	500 (5)
asbest	<1	<1	100

Toelichting bij tabel:
•: overschrijding van de maximaal toegestane samenstellingswaarden
- : geen overschrijding
#: vrijstelling max. samenstellingswaarde

(3) deze maximale samenstellingswaarden gelden niet voor bitumenproducten*2, asfaltproducten*3 en granulaten*4.
(4) voor bitumenproducten*2 en asfaltproducten*3 geldt een maximale samenstellingswaarde van 75 mg/kg d.s. voor PAK's (som).
(5) deze maximale samenstellingswaarde geldt niet voor rubberproducten*1, toegepast op of onder kunstgrasvelden,bitumenproducten*2 en asfaltproducten*3. Voor granulaten*4 en vormzand geldt een maximale waarde van 1.000 mg/kg droge stof.
(6) Gewogen norm (concentratie serpentijn asbest + 10 x concentratie amfibool asbest). Deze eis bedraagt 0 mg/kg d.s. indien niet is voldaan aan artikel 2, onder b, van het Productenbesluit Asbest.
(7) de definitie van de somparameters wordt gegeven in bijlage N.

*1 onder rubberproducten wordt verstaan: rubbergranulaat van personen- en bedrijfsautobanden (SBR-rubber), rubbergranulaat op basis van thermoplastisch-elastomeren (TPE) en rubbergranulaat op basis van elastomeren (EPDM) en functionele mengsels met rubbergranulaat;
*2 onder bitumenproducten wordt verstaan: bitumen dakbedekkings- en afdichtingsmaterialen, vormgegeven bouwstoffen met een bitumen coating, en secundair bitumengranulaat dat zodanig is toegepast dat in de eindtoepassing een functionele constructie van samenhangend bitumengranulaat ontstaat;
*3 onder asfaltproducten wordt verstaan: asfalt, asfaltbeton, asfaltgranulaat en civieltechnisch functionele mengsels met asfaltgranulaat;
*4 onder granulaten wordt verstaan: menggranulaat, hydraulisch menggranulaat, betongranulaat, metselwerkgranulaat brekerzeefzand en recyclingbrekerzand.

3.5 Toetsingscriteria en analyseresultaten; waterbodem

De milieuhygiënische kwaliteit van de waterbodem is, op basis van de uitgevoerde toetsingen, ingedeeld in de klassen, beschreven in het Besluit bodemkwaliteit (Bbk). De klasse-indeling geeft een maat voor de kwaliteit van een *partij toe te passen op landbodem [T.1] of in oppervlaktewater [T.3] of een partij te verspreiden op aangrenzend perceel [T.5] of in een zoet oppervlaktewaterlichaam [T.6]*.

Voorafgaand aan de toetsingen dienen, aan de hand van het lutum- en organische stofpercentage, de gemeten waarden te worden gestandaardiseerd. Afhankelijk van de toepassing spreken we over:

T.1 Toepassen op landbodem:
- *Altijd toepasbaar* — *altijd toepasbaar op landbodem;*
- *Wonen:* — *mag toegepast op landbodem met kwaliteitsklasse Industrie;*
- *Industrie:* — *mag toegepast op landbodem met kwaliteitsklasse Industrie;*
- *Niet toepasbaar:* — *mag niet worden toegepast op landbodems.*

T.3 Toepassen in oppervlaktewaterlichaam:
- *altijd toepasbaar:* — *voldoet aan achtergrondwaarde;*
- *klasse A:* — *voldoet aan maximale waarde waterbodemkwaliteitsklasse A;*
- *klasse B:* — *voldoet aan maximale waarde waterbodemkwaliteitsklasse B;*
- *nooit:* — *nooit toepasbaar (overschrijdt interventiewaarde).*

T.5 Verspreiden op aangrenzend perceel (landbodem):
- *verspreidbaar:* — *mag worden verspreid;*
- *niet-verspreidbaar* — *mag niet worden verspreid.*

T.6 Verspreiden in zoet oppervlaktewaterlichaam:
- *verspreidbaar:* — *mag worden verspreid;*
- *niet-verspreidbaar* — *mag niet worden verspreid.*

In bijlage 3 zijn de rekenbladen van de toetsingen aan het BoToVa 1.1.0. opgenomen. In tabel 21 zijn de toetsingen per vak weergegeven.

Tabel 21: ***toetsing waterbodem/zandgrond*** *per toepassing, per vak*

Monster(vak)	T.1	T.3	T.5	T.6
vijver-01 *[223t/m228]* ***zand***	altijd toepasbaar	altijd toepasbaar	verspreidbaar	verspreidbaar
sloot-01 *[229t/m238]* ***slib***	***industrie***	***klasse A***	verspreidbaar	verspreidbaar
sloot-02 *[239t/m248]* ***slib***	altijd toepasbaar	altijd toepasbaar	verspreidbaar	verspreidbaar
sloot-03 *[248At/m257]* ***slib***	altijd toepasbaar	altijd toepasbaar	verspreidbaar	verspreidbaar
sloot-04 *[258t/m267]* ***zand***	altijd toepasbaar	altijd toepasbaar	verspreidbaar	verspreidbaar
sloot-05 *[268t/m277]* ***zand***	altijd toepasbaar	altijd toepasbaar	verspreidbaar	verspreidbaar
bassin *[284 t/m 287]* ***geen slib***	-	-	-	-

4 INTERPRETATIE ONDERZOEKSRESULTATEN

In opdracht van Gemeente Zwolle is in februari 2016, door Hunneman Milieu-Advies Raalte BV, een verkennend bodem-, asbest- en waterbodemonderzoek uitgevoerd op de locatie aan de Herfterlaan 2 te Zwolle.

Het onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen verkoop van de percelen. Het onderzoek heeft tot doel een actueel en betrouwbaar inzicht te geven in de milieuhygiënische kwaliteit van de vaste bodem, het grondwater, de waterbodem en de aanwezige puinverharding-/fundaties.

4.1 Vaste bodem en grondwater, kwekerij [1 t/m 97]

Zintuiglijk zijn in de vaste bodem, ter plaatse van de ***kwekerij***, geen noemenswaardige bijmengingen aan bodemvreemd materiaal waargenomen. Zintuiglijk is geen asbestverdacht materiaal op of in de bodem aangetroffen.

Analytisch zijn in de mengmonsters van de *bovengrond*, met uitzondering van lokaal licht verhoogde gehalten aan molybdeen, PCB's en DDD, geen gehalten aangetoond boven de achtergrondwaarden. De aangetoonde gehalten aan molybdeen (MM-11), PCB's (MM-05, MM-07 en MM-11) en DDD (MM-18) overschrijden de achtergrondwaarden, maar blijven beneden de tussenwaarden. In de overige mengmonsters van de bovengrond zijn geen gehalten aan OCB's aangetoond boven de achtergrondwaarde.

Analytisch zijn in het mengmonster van de *ondergrond*, met uitzondering van lokaal licht verhoogde gehalten aan zink, PAK en PCB's, geen gehalten aangetoond boven de achtergrondwaarden. De aangetoonde gehalten aan zink (MM-02), PAK en PCB's (MM-06) overschrijden de achtergrondwaarden, maar blijven beneden de tussenwaarden.

In het *grondwater* (peilbuis 1, 10, 19, 29, 39, 49, 59, 68, 84 en 88) zijn, na herbemonstering van peilbuis 1 op zink, licht verhoogde gehalten aan barium, cadmium, koper en zink aangetoond. Het aangetoonde gehalte aan zink in peilbuis 1, voor de herbemonstering, overschreed de tussenwaarde. De licht verhoogd aangetoonde gehalten overschrijden de streefwaarden, maar blijven beneden de tussenwaarden. Van de overige geanalyseerde parameters zijn geen gehalten aangetoond boven de streefwaarden.

4.2 Vaste bodem en grondwater, gemeentedepot [98 t/m 116]

Zintuiglijk zijn in de vaste bodem, ter plaatse van het ***gemeentedepot***, geen noemenswaardige bijmengingen aan bodemvreemd materiaal waargenomen. De asfaltkernen zijn zintuiglijk beoordeeld op teerhoudendheid, met behulp van de PAK-marker. Zintuiglijk zijn geen indicaties waargenomen die duiden op teerhoudendheid. Onder de asfaltverharding is tot 0,6 m-mv een puinfundatie aangetroffen. Zintuiglijk is geen asbestverdacht materiaal op of in de bodem/puin aangetroffen.

Analytisch zijn in de mengmonsters van de *bovengrond (MM-40 en MM-41)*, met uitzondering van lokaal een licht verhoogd gehalte aan PCB's, geen gehalten aangetoond boven de achtergrondwaarden. Het aangetoonde gehalte aan PCB's (MM-40) overschrijdt de achtergrondwaarde, maar blijft beneden de tussenwaarde.

Analytisch zijn in het mengmonster van de *ondergrond (MM-43)*, van de geanalyseerde parameters, geen gehalten aangetoond boven de achtergrondwaarden.

In het mengmonster van de *bodemlaag onder de puinfundatie (MM-42)* zijn licht verhoogde gehalten aan koper, PAK, PCB's en minerale olie en een matig verhoogd gehalte aan kobalt aangetoond.

Naar aanleiding van het matig verhoogde gehalte aan kobalt zijn de separate monsters van MM-42 ingezet op kobalt. Hierbij zijn geen tot maximaal matig verhoogde gehalten aan kobalt aangetoond. De matig verhoogde gehalten (boring 110 en 112) overschrijden de tussenwaarde, maar blijven beneden de interventiewaarde.

In het *grondwater* (peilbuis 98 en 107) zijn, na herbemonstering van peilbuis 98 op barium, licht verhoogde gehalten aan barium, cadmium, koper en zink aangetoond. Het aangetoonde gehalte aan barium in peilbuis 98, voor de herbemonstering, overschreed de tussenwaarde. De licht verhoogd aangetoonde gehalten overschrijden de streefwaarden, maar blijven beneden de tussenwaarden. Van de overige geanalyseerde parameters zijn geen gehalten aangetoond boven de streefwaarden.

4.3 Vaste bodem en grondwater, erf en kassen [117t/m158+217t/m222]

Zintuiglijk zijn op het ***onverdachte erf,*** lokaal zwakke tot sterke bijmengingen aan puin waargenomen. Lokaal zijn volledige puinlagen aanwezig, waarop boringen zijn gestaakt. Zintuiglijk is geen asbestverdacht materiaal op of in de bodem/puin aangetroffen. In de vaste bodem zijn zintuiglijk geen oliecomponenten waargenomen.

Analytisch zijn in de mengmonsters van de *bovengrond (MM-28 t/m MM-33 en MM-39)*, met uitzondering van licht verhoogde gehalten aan zink, PAK en minerale olie, geen gehalten aangetoond boven de achtergrondwaarden. De aangetoonde gehalten aan zink, PAK en minerale olie overschrijden de achtergrondwaarden, maar blijven beneden de tussenwaarden.

Analytisch zijn in het mengmonster van de *ondergrond (MM-34 t/m MM-38)*, met uitzondering van een licht verhoogd gehalte aan lood in de puinhoudende bodem (MM-34), geen gehalten aangetoond boven de achtergrondwaarden. Het aangetoonde gehalte aan lood overschrijdt de achtergrondwaarde, maar blijft beneden de tussenwaarde.

In het *grondwater* (peilbuis 117, 126 en 136) zijn geen tot licht verhoogde gehalten aan barium aangetoond. De aangetoonde gehalten aan barium overschrijden de streefwaarde, maar blijven beneden de tussenwaarde. Van de overige geanalyseerde parameters zijn geen gehalten aangetoond boven de streefwaarden.

4.4 Vaste bodem en grondwater, verdachte deellocaties [159t/m216]

Zintuiglijk zijn, ter plaatse van de ***verdachte deellocaties op het erf,*** lokaal zwakke tot sterke bijmengingen aan puin waargenomen. Lokaal zijn volledige puinlagen aanwezig, waarop boringen zijn gestaakt. Zintuiglijk is geen asbestverdacht materiaal op of in de bodem/puin aangetroffen. In de vaste bodem zijn zintuiglijk geen oliecomponenten waargenomen.

Analytisch zijn in de mengmonsters van de *voormalige sloottracé's en het voormalige pad (MM-46 t/m MM-49)*, met uitzondering van een licht verhoogd gehalte aan PCB's, geen gehalten aangetoond boven de achtergrondwaarden. Het aangetoonde gehalte aan PCB's overschrijdt de achtergrondwaarde, maar blijft beneden de tussenwaarde.

Ter plaatse van de *huidige en voormalige bovengrondse tanks (boring 188 en 192)* met *afleverzuil (boring 205)*, zijn in de bovengrond licht verhoogde gehalten aan minerale olie aangetoond. De aangetoonde gehalten overschrijden de achtergrondwaarde, maar blijven beneden de tussenwaarde.

Analytisch zijn in de (meng)monsters van de *vaste bodem*, ter plaatse van de *huidige en voormalige verdachte deellocaties (MM-20 t/m MM-27 en boring 159, 176, 177, 182, 207 en 283)*, van de geanalyseerde parameters, geen gehalten aangetoond boven de achtergrondwaarden. Ter plaatse van de voor bestrijdingsmiddelen verdachte deellocaties zijn geen gehalten aan OCB's aangetoond boven de achtergrondwaarden.

In het *grondwater* (peilbuis 177, 182, 186 en 188) zijn geen tot licht verhoogde gehalten aan barium aangetoond. De aangetoonde gehalten aan barium overschrijden de streefwaarde, maar blijven beneden de tussenwaarde. Van de overige geanalyseerde parameters zijn geen gehalten aangetoond boven de streefwaarden.

4.5 Asbest-, puin- en asfaltonderzoek [erf, kassen en gemeentedepot]

Onder de ***asfaltverharding*** van het gemeentedepot is een ***puinfundatie*** aanwezig tot 0,6 m-mv. Zintuiglijk zijn geen indicaties waargenomen die duiden op teerhoudendheid.

Op het erf, ter plaatse van monsterpunt 278 t/m 282, is een ***puinverharding*** aanwezig.

Tijdens de maaiveldinspectie is op het maaiveld geen asbestverdacht materiaal aangetroffen. Zintuiglijk is geen asbestverdacht materiaal op of in de bodem/puin aangetroffen.

In de mengmonsters van de *actuele contactzone op het* ***erfperceel*** *(RE-01 t/m RE-08),* is analytisch, in de fractie > 0,5 mm en < 16 mm, maximaal 5 mg/kg d.s. aan asbest aangetoond. Het gewogen gehalte overschrijdt de bepalingsgrens, maar blijft ruim beneden de ½ interventiewaarde.

In de separaat bemonsterde *puinhoudende bodemlaag (RE-09) en de volledige puinlaag (RE-10)* is analytisch, in de fractie > 0,5 mm en < 16 mm, geen asbest aangetoond boven de bepalingsgrens (1,7 mg/kg d.s.).

<u>*Samenstelling*</u>
In het mengmonster van de ***puinfundatie*** (RE-11) en van de ***puinverharding*** (RE-12) zijn geen gehalten aan PAK, PCB's en minerale olie aangetoond boven de samenstellingswaarden voor puin. Asbest is niet aangetoond boven de bepalingsgrens (1,0 mg/kg d.s.).

4.6 Waterbodemonderzoek [223 t/m 277 en 284 t/m 287]

In de sloottracé's 4 en 5 en in de vijver is geen slib aanwezig. Ter plaatse is de waterbodem (zand) bemonsterd. Zintuiglijk zijn in de waterbodem/slib geen noemenswaardige bijmengingen aan bodemvreemde materialen waargenomen. In het waterbassin is geen slib aangetroffen.

De vrijkomende waterbodem (slib) **(sloot-01)**:
- is bij toepassing op landbodem, toepasbaar als ***industriegrond*** *[obv koper, zink, olie];*
- is bij toepassen in oppervlaktewater, ***klasse A*** *[obv koper, zink, olie];*
- is ***verspreidbaar*** op een aangrenzend perceel;
- is ***verspreidbaar*** in zoet oppervlaktewater.

De vrijkomende waterbodem (zand en slib) **(vijver-01 en sloot-02 t/m-05)**:
- is bij toepassing op landbodem, ***altijd toepasbaar;***
- is bij toepassen in oppervlaktewater, ***altijd toepasbaar****;*
- is ***verspreidbaar*** op een aangrenzend perceel;
- is ***verspreidbaar*** in zoet oppervlaktewater.

4.7 Conclusies en aanbevelingen

Zintuiglijk zijn, met name op het erf, lokaal zwakke tot sterke bijmengingen aan puin waargenomen. Lokaal zijn puinlagen, -fundatie en -verhardingen aanwezig. In de vaste bodem zijn zintuiglijk geen oliecomponenten waargenomen. Zintuiglijk is geen asbestverdacht materiaal op of in de bodem/puin aangetroffen.
In de aanwezige asfaltverharding zijn geen indicaties waargenomen die duiden op teerhoudendheid.

In de onderzochte puinverharding en –fundatie zijn geen gehalten aangetoond boven de samenstellingswaarden voor PAK, PCB's, minerale olie en asbest in puin.
In de contactzone en de verdachte diepere bodemlagen zijn geen noemenswaardig verhoogde gehalten aan asbest aangetoond.

In de vaste bodem onder de puinfundatie van het gemeentedepot, zijn licht tot matig verhoogde gehalte aan kobalt aangetoond. De gehalten worden mogelijk veroorzaakt door de bovengelegen puinlaag.
In de vaste bodem op de overige onderzochte deellocaties, zijn maximaal licht verhoogde gehalten aan zware metalen, PAK, PCB's, minerale olie en lokaal DDD aangetoond. De aangetoonde gehalten overschrijden de achtergrondwaarden, maar vormen geen aanleiding tot nader onderzoek.

In het grondwater zijn, na herbemonstering, maximaal licht verhoogde gehalten aan zware metalen en lokaal een licht verhoogd gehalte aan minerale olie aangetoond. De aangetoonde gehalten overschrijden de streefwaarden en vormen derhalve geen aanleiding tot nader onderzoek.

Zintuiglijk zijn in de waterbodem geen noemenswaardige bijmengingen aan bodemvreemde materialen waargenomen. De onderzochte waterbodems (zand en slib) zijn, met uitzondering van *sloot-01*:

- bij toepassing op landbodem, ***altijd toepasbaar;***
- bij toepassen in oppervlaktewater, ***altijd toepasbaar****;*
- ***verspreidbaar*** op een aangrenzend perceel;
- ***verspreidbaar*** in zoet oppervlaktewater.

Sloot-01 betreft bij toepassing op landbodem, ***industriegrond*** *en* bij toepassen in oppervlaktewater, ***klasse A.*** In het waterbassin is geen slib aangetroffen.

Op basis van de onderzoeksresultaten is de actuele (water)bodemkwaliteit afdoende vastgelegd en bestaan, vanuit milieuhygiënisch oogpunt, geen bezwaren voor de voorgenomen verkoop en herinrichting van de locatie.

Wij adviseren om bij de eventuele ontwikkeling van de locatie te werken met een gesloten grondbalans. Indien grond vrijkomt en van de locatie wordt afgevoerd is het Besluit Bodemkwaliteit van toepassing (Bbk). De aangetoonde verhogingen in de vaste bodem kunnen, bij toetsing aan het Bbk, beperkingen opleveren ten aanzien van het (her)-gebruik elders. Af te voeren grond dient eventueel AP-04 te worden ingekeurd, voor de bepaling van de definitieve afzetmogelijkheden.

De uiteindelijke bestemming van eventueel vrijkomende waterbodem dient te worden overlegd met de betrokken overheden en acceptant. Voorafgaand aan de baggerwerkzaamheden dient door de aannemer een baggerplan te worden opgesteld, die ter goedkeuring moet worden ingediend bij het bevoegd gezag.

Bijlage 11 QS Natuur

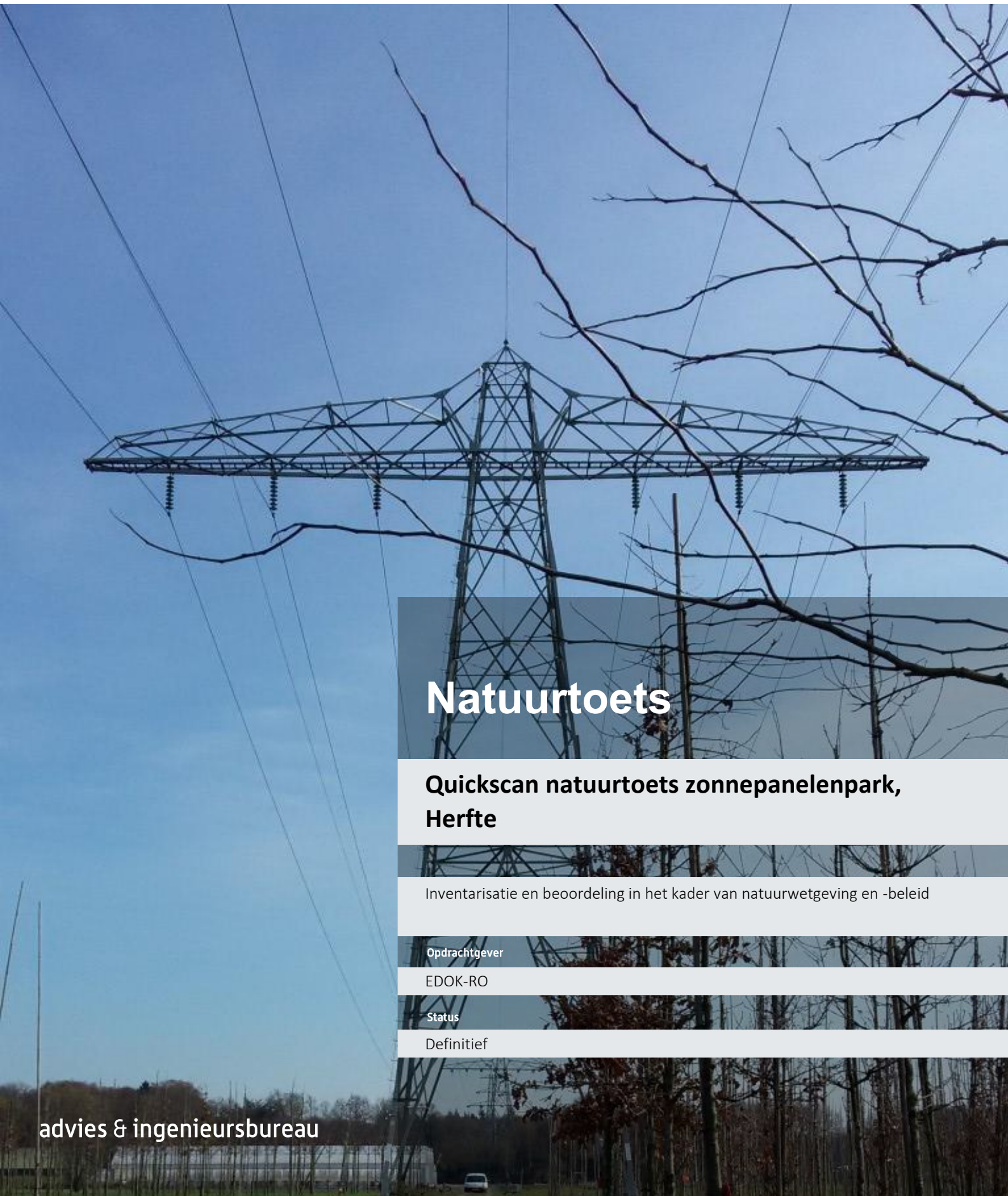

Natuurtoets

Quickscan natuurtoets zonnepanelenpark, Herfte

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Opdrachtgever

EDOK-RO

Status

Definitief

advies & ingenieursbureau

Emmastraat 16
8011 AG Zwolle

T (038) 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Quickscan natuurtoets zonnepanelenpark, Herfte

Subtitel

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Projectcode	Datum	Status
16-144	9 augustus 2016	Definitief

Auteur(s)

M.G. (Mark) Hoksberg

Eindredactie

M. (Martijn) Bunskoek

Opdrachtgever

EDOK-RO

Hoksberg, M.G. (2016). Quickscan natuurtoets zonnepanelenpark, Herfte. Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid. Rapport 16-144. Ecogroen bv Zwolle.

© Ecogroen (2016)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Inhoud

Samenvatting 1

Samenvatting 1

1. Inleiding 3

1.1 Aanleiding en doelstelling 3
1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen 3
1.3 Algemene opzet onderzoek 3

2. Gebieden 5

2.1 Natuurbeschermingswet 5
2.2 Nationaal natuurnetwerk 5
2.3 Overige natuurgebieden 5

3. Flora- en Faunawet 6

3.1 Onderzoeksmethode 6
3.2 Flora 6
3.3 Vleermuizen 6
3.4 Grondgebonden zoogdieren 7
3.5 Broedvogels 8
3.6 Amfibieën 9
3.7 Vissen 10
3.8 Overige soortgroepen 10

4. Geraadpleegde bronnen 11

Bijlagen

Bijlage 1 - Samenvatting natuurwetgeving

Samenvatting

Aanleiding en doelstelling

In opdracht van EDOK RO heeft Ecogroen een natuurtoets uitgevoerd ten behoeve van de voorgenomen realisatie van een veld zonnepanelen langs het spoor bij Herfte.

De Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In voorliggende rapportage is, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming, de toetsing aan de natuurwetgeving beschreven.

Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen

Het plangebied betreft gronden van een kwekerij, gelegen onder de kabels van twee hoogspanningsleidingen. De percelen worden begrensd door kavelslootjes, de Herfterwetering, beplanting en het spoor. Men wil op voormalige kwekerijgrond een veld zonnepanelen realiseren. De beoogde oppervlakte bedraagt ruim 7,5 hectare. De perceelstructuur en kavelsloten blijven ongewijzigd.

Beschermde gebieden

Er vinden geen werkzaamheden plaats in of met negatieve effecten op Natura 2000-gebieden, beschermde Natuurmonumenten, Nationaal Natuurnetwerk (NNN; voorheen EHS) of natuur buiten het NNN. Het nemen van vervolgstappen is dan ook niet nodig vanuit het oogpunt van gebiedsbescherming en provinciaal NNN-beleid.

Effectbeoordeling beschermde soorten

- In het plangebied zijn geen beschermde en bedreigde plantensoorten aangetroffen en deze worden op basis van het veldonderzoek en bekende verspreidingsgegevens ook niet verwacht;
- Er zijn geen bomen of gebouwen aanwezig met daarin potentieel geschikte vaste verblijfplaatsen van vleermuizen. Wel is mogelijk sprake van een vliegroute en foerageergebied van vleermuizen langs de spoordijk en/of de Herfterwetering. Aantasting van deze vliegroute is echter niet te verwachten, aangezien de beplanting en watergang gehandhaafd blijft en bovendien nauwelijks extra licht- en geluidsverstoring in de nachtelijke uren is te verwachten;
- De Herfterwetering die aan het plangebied grenst maakt deel uit van leefgebied van Otter (Ff-wet tabel 3). Er is in het plangebied echter geen sprake van verlies aan foerageergebied of verblijfplaatsen. Op basis van bekende verspreidingsgegevens en het ontbreken van sporen en/of geschikt leefgebied van andere zwaarder beschermde zoogdieren (zoals Bever, Waterspitsmuis en Eekhoorn) kunnen vaste

verblijfplaatsen van deze soorten worden uitgesloten. Wel zijn verspreid in het plangebied vaste verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende, laag beschermde grondgebonden zoogdiersoorten zoals Bosmuis, Egel, Huisspitsmuis, Mol, Rosse woelmuis en Veldmuis te verwachten;
- Broedvogels met jaarrond beschermde nestlocaties zoals Boomvalk, Buizerd of Sperwer zijn niet aangetroffen en/of te verwachten binnen de invloedsfeer van de activiteiten;
- In het plangebied zijn verder broedlocaties aangetroffen en/of te verwachten van Kleine plevier, Roodborsttapuit, Merel, Grasmus, Bosrietzanger, Tjiftjaf en Fitis. In de oevers van de watergangen verder nesten van Wilde eend, Meerkoet en Waterhoen te verwachten;
- In de kavelsloten is voortplanting van laag beschermde, algemene amfibieën zoals Gewone pad, Kleine watersalamander en Bruine kikker te verwachten. Overwintering van genoemde soorten wordt binnen het plangebied verwacht in de strooisellaag onder ruigte en onder worteldoek. Het voortplantingshabitat wordt als gevolg van de plannen niet aangetast. Wel gaat een deel van het overwinteringsbiotoop (worteldoek) verloren. Zwaarder beschermde soorten worden op basis van bekende verspreidingsgegevens niet verwacht;
- In de kavelsloten komen mogelijk de beschermde Kleine en Grote modderkruiper (respectievelijk Ff-wet tabel 2 en 3) voor in lage dichtheden. Andere beschermde soorten zijn niet te verwachten.
- Vaste verblijfplaatsen of voortplantingslocaties van beschermde reptielen en ongewervelden zijn niet aangetroffen en worden op basis van biotoopkenmerken en bekende verspreidingsgegevens ook niet in het plangebied verwacht.

Mitigerende maatregelen en vervolgtraject

- Een vervolgtraject in het kader van de Natuurbeschermingswet en ten aanzien van NNN-beleid is niet aan de orde;
- Bij de beoogde plannen verdwijnen mogelijk exemplaren en verblijfplaatsen van enkele algemene en laag beschermde kleine zoogdieren en amfibieën. Voor deze tabel 1-soorten geldt in geval van ruimtelijke ontwikkelingen automatisch vrijstelling van de ontheffingsplicht. In geval van de overwinterende amfibieën wordt geadviseerd om in het kader van de wettelijke zorgplicht (zie bijlage 1) het bouwrijp maken te faseren. Door het worteldoek in de actieve periode van amfibieën (april-oktober) te verwijderen krijgen de dieren de kans om zichzelf in veiligheid te brengen;
- Werkzaamheden die broedbiotopen van aanwezige vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door buiten de broedtijd te werken of de uitvoering in elk geval te starten in de periode voor begin maart en na eind juli. Bij werkzaamheden in de broedtijd in de invloedsfeer van de plannen kan een broedvogelcheck door een deskundige uitkomst bieden. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd (Wilde eend kan bijvoorbeeld nog tot september broedend aanwezig zijn), maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum;
- Zolang er niet in het water of oever gewerkt wordt is schade aan beschermde vissen niet aan de orde. Mocht dit toch noodzakelijk zijn, dan dient een nadere effectbeoordeling te worden uitgevoerd, mogelijk gevolgd door een ontheffingsaanvraag.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

In opdracht van EDOK RO heeft Ecogroen een natuurtoets uitgevoerd ten behoeve van de voorgenomen realisatie van een veld zonnepanelen langs het spoor bij Herfte (figuur 1.1).

De Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In voorliggende rapportage is, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming, de toetsing aan de natuurwetgeving beschreven. Een toelichting op de genoemde wetgeving is gegeven in bijlage 1.

1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen

Het plangebied betreft gronden van een kwekerij, gelegen onder de kabels van twee hoogspanningsleidingen. Het perceel in de zuidwesthoek is momenteel in gebruik als maisakker. Het noordoostelijke gedeelte is niet in gebruik en afgedekt met worteldoek. De percelen worden begrensd door kavelslootjes en langs de zuidoostzijde door de Herfterwetering, een strook beplanting en het spoor.

Men wil op voormalige kwekerijgrond een veld zonnepanelen realiseren. De beoogde oppervlakte bedraagt ruim 7,5 hectare. De perceelstructuur en kavelsloten blijven ongewijzigd. De ontwikkeling is onderdeel van het project Buitengoed De Herfte.

1.3 Algemene opzet onderzoek

De voorliggende natuurtoets is gebaseerd op twee locatiebezoeken, bekende verspreidingsgegevens (zie hoofdstuk 5 Geraadpleegde bronnen) en ecologische principes. Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde gebieden (hoofdstuk 2) en soorten (hoofdstuk 3). Daarnaast is beschreven welke mitigerende maatregelen eventueel nodig zijn om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen. Indien aanvullend onderzoek nodig is, is dit ook aangegeven.

***Figuur 1.1**:Het plangebied (binnen rode lijn). Ten zuiden van de plangrens liggen de Herfterwetering en het spoor.*

2. Gebieden

2.1 Natuurbeschermingswet

*In de **Natuurbeschermingswet 1998** (Nb-wet) is de bescherming van Vogel- en Habitatrichtlijngebieden (Natura 2000-gebieden) en Beschermde Natuurmonumenten ondergebracht. Beoordeeld dient te worden of ingrepen/activiteiten in of in de nabijheid van deze gebieden significant negatieve effecten kunnen hebben op de aangewezen waarden en instandhoudingsdoelen van deze gebieden.*

Het meest nabij gelegen Natura 2000-gebied is Uiterwaarden Zwarte water en Vecht, gelegen op een afstand van circa 1,7 kilometer van het plangebied. Er zijn gezien de grote afstand, tussenliggende barrières en de aard van de ingreep geen negatieve effecten te verwachten op de instandhoudingsdoelen van dit of andere Natura 2000-gebieden.

2.2 Nationaal natuurnetwerk

*Het **Nationaal Natuurnetwerk** (NNN, de voormalige Ecologische hoofdstructuur) is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk moet helpen voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Beoordeeld dient te worden of ontwikkelingen effecten hebben op de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN.*

Uit de Atlas van Overijssel blijkt dat het plangebied geen onderdeel uitmaakt van het NNN (bron: Provincie Overijssel, 2016). De begrenzing van het meest nabijgelegen gebied ligt op circa 1,7 kilometer afstand en komt overeen met die van eerder genoemd Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht. Het betreft uiterwaarden die zijn aangemerkt als ‘bestaande natuur’. Omdat het NNN in Overijssel geen externe werking kent, is verdere toetsing niet aan de orde.

2.3 Overige natuurgebieden

Buiten de bescherming van de Natuurbeschermingswet en het Nationaal natuurnetwerk bevinden zich ook natuurgebieden die zijn beschermd middels provinciaal beleid, veelal beschreven in Omgevingsplannen of Streekplannen. In dit provinciale beleid is de bescherming van bijvoorbeeld ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied uitgewerkt.

Het plangebied ligt niet in gebied met bijzondere natuurwaarden buiten het NNN. Zo is geen sprake van ganzenfoerageergebied of weidevogelgebied in het plangebied of directe omgeving. Vervolgstappen zijn dan ook niet aan de orde.

3. Flora- en Faunawet

De Flora- en faunawet (Ffw) verplicht om bij ruimtelijke ingrepen of andere nieuwe activiteiten, na te gaan of er negatieve effecten kunnen optreden op exemplaren of het leefgebied van beschermde plant- en diersoorten. Optredende negatieve effecten dienen zo veel mogelijk vermeden of geminimaliseerd te worden. Voor schade aan strikt beschermde soorten kan het noodzakelijk zijn om een ontheffing aan te vragen bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvO) van het Ministerie van Economische Zaken. Voor een toelichting op de Flora- en faunawet verwijzen we naar bijlage 1.

3.1 Onderzoeksmethode

Voorliggende ecologische beoordeling is gebaseerd op drie locatiebezoeken op 13 en 15 april en 3 augustus 2016. Tijdens het eerste en derde veldbezoek is aandacht besteed aan alle beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet en vooral aan de juridisch zwaarder beschermde soorten (tabel 2- en 3-soorten). Het tweede bezoek is gericht op het bemonsteren van de watergangen in en langs het plangebied. In combinatie met de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen) en expert judgement is vervolgens een uitspraak gedaan over mogelijk aanwezige beschermde soorten. In onderstaande paragrafen worden de onderzochte soortengroepen beschreven die in het plangebied en de directe omgeving zijn aangetroffen en te verwachten.

3.2 Flora

Op basis van het uitgevoerde veldonderzoek, terreinkenmerken en bekende verspreidingsgegevens (NDFF 2016) worden geen strikt beschermde plantensoorten van Flora- en faunawet tabel 2 of 3 verwacht in het plangebied. Het nemen van vervolgstappen is dan ook niet aan de orde.

Op het terrein zijn verder algemene en niet beschermde plantensoorten aangetroffen als Gewone smeerwortel, Gewone rolklaver, Smalle weegbree, Pitrus, Scherpe boterbloem, Witte klaver, Witte winterpostelein, Kleine veldkers, Gewone spurrie, Rietgras, Riet, Gewoon sterrenkroos, Smalle waterpest en Grote lisdodde.

3.3 Vleermuizen

Het leefgebied van de strikt beschermde vleermuizen (Ff-wet tabel 3 en HR bijlage IV) bestaat uit (vaste) verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden (zie ook kader 2.1 volgende pagina). Op de volgende pagina worden deze onderdelen nader besproken.

Kader 2.1 Vleermuizen

Het leefgebied van de strikt beschermde vleermuizen (Ff-wet tabel 3 en HR bijlage IV) bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden. Van deze drie onderdelen genieten de verblijfplaatsen de grootste bescherming. Verblijfplaatsen bevinden zich in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van

kraamkolonies/ zomerverblijven, baltslocaties/paarverblijven en winterverblijven.

Voor hun oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaats en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jaren lang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en faunawet echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Vaste verblijfplaatsen

Vanwege het ontbreken van bomen en/of gebouwen met geschikte holten en spleten worden geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen verwacht in het plangebied. Het nemen van vervolgstappen, zoals het uitvoeren van aanvullend onderzoek naar vaste verblijfplaatsen van vleermuizen, is niet aan de orde.

Vliegroutes

De watergangen en de beplanting op de spoordijk vormen een logische vliegroute vanuit de bebouwing en bospercelen rond Herfte en mogelijke foerageergebieden langs de Nieuwe wetering en de Herfterwetering.

Aantasting van deze vliegroute is echter niet te verwachten, aangezien de beplanting en watergang gehandhaafd blijft en bovendien nauwelijks extra licht- en geluidsverstoring in de nachtelijke uren is te verwachten. Vervolgstappen voor vliegroutes van vleermuizen zijn dan ook niet aan de orde.

Foerageergebieden

Het plangebied vormt vermoedelijk geschikt foerageergebied voor soorten als Watervleermuis, Laatvlieger, Rosse vleermuis, Ruige dwergvleermuis en Gewone dwergvleermuis die in de omgeving bekend zijn (NDFF, 2016).

Als gevolg van de voorgenomen plannen worden geen onmisbare foerageergebieden aangetast. In de directe omgeving zijn voldoende alternatieven aanwezig. Vervolgstappen voor foerageergebieden van vleermuizen zijn dan ook niet aan de orde.

3.4 Grondgebonden zoogdieren

Juridisch zwaarder beschermde zoogdieren

Nabij het plangebied (duiker Herfterwetering onder N35) zijn in 2015 sporen van Otters (Ff-wet tabel 3) gevonden (NDFF, 2016). De Herfterwetering en Nieuwe wetering maken naar verwachting deel uit van het foerageergebied van de soort. Er gaat echter geen foerageergebied verloren en potentiële voortplantingslocaties (zie soortkader 2.2, volgende pagina) zijn in het plangebied niet aanwezig.

Kader 2.2 Otter

Overdag verblijven Otters in een dagrustplaats die zich bevindt op oevers in dichte oevervegetaties (riet), struwelen en bosschages, maar ook in holen. De dieren maken hierbij gebruik van boomstronken en wortelstelsels, oude holen van bijvoorbeeld Muskusrat of Konijn, constructies van takken en modder gemaakt door Bever, nissen onder bruggen of betonpijpen. De plek kan per dag verschillen en van een vaste rust- of verblijfplaats is zodoende geen sprake. De nesten waar de jongen worden geworpen, liggen vaak in overstromingsvrije oeverholtes in een rustig gebied en worden regelmatig door de moeder verplaatst (zoogdiervereniging.nl).

Op basis van bekende verspreidingsgegevens en het ontbreken van sporen en/of geschikt leefgebied van andere zwaarder beschermde zoogdieren (zoals Bever, Waterspitsmuis en Eekhoorn) kunnen vaste verblijfplaatsen van deze soorten worden uitgesloten. Ook is geen sprake van verstoring/aantasting van belangrijke foerageergebieden.

Laag beschermde zoogdieren

In het plangebied zijn vaste verblijfplaatsen van laag beschermde, kleine grondgebonden zoogdiersoorten aangetroffen en/of te verwachten, zoals Egel, Haas, Konijn, Huisspitsmuis, Tweekleurige bosspitsmuis, Bosmuis, Veldmuis, Aardmuis en Rosse woelmuis (Ff-wet tabel 1). Bij de geplande ingrepen kunnen enkele exemplaren en verblijfplaatsen van laag beschermde grondgebonden zoogdieren verloren gaan. Voor laag beschermde kleine zoogdieren geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is.

3.5 Broedvogels

Aangezien voorliggend onderzoek een verkenning betreft, is geen systematische broedvogelinventarisatie uitgevoerd. Toch kan op basis van soortwaarnemingen, biotoopeisen, terreinkenmerken, expert judgement en bekende ecologische principes beoordeeld worden welke soorten aanwezig kunnen zijn. In deze paragraaf wordt hoofdzakelijk aandacht besteed aan broedvogels met jaarrond beschermde nesten. Daarnaast wordt kort ingegaan op de meer algemeen voorkomende broedvogels.

Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Van veel broedvogels zijn nesten alleen gedurende het broedseizoen beschermd. Nestlocaties kunnen dan buiten het broedseizoen zonder overtreding van de Flora- en faunawet verwijderd worden. Voor een aantal broedvogelsoorten geldt echter dat de nestlocaties inclusief de functionele omgeving jaarrond beschermd zijn (zie kader 2.3).

Kader 2.3 Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt verstaan: in functie zijnde nesten van de Ooievaar, Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Roek, Wespendief, Zwarte wouw, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Kerkuil, Oehoe, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart en Huismus. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Broedvogels met jaarrond beschermde nesten of belangrijke onmisbare foerageergebieden zijn niet in het plangebied aangetroffen. Er zijn geen oude kraaiennesten in de hoogspanningsmasten of bomen aanwezig die als nest kunnen dienen voor Boomvalk, Buizerd of Sperwer. Vervolgstappen voor broedvogels met jaarrond beschermde nesten zijn niet aan de orde.

Overige broedvogels

In het plangebied is (op open grond) naar verwachting een nest van Kleine plevier aanwezig aangezien twee exemplaren broedverdacht gedrag vertonen. In de ruige vegetatie tussen spoordijk en waterreservoir is een territorium van Roodborsttapuit vastgesteld. In de bosschages en ruigten in slootkant en spoordijk is broedbiotoop aanwezig voor algemene vogelsoorten zoals Merel, Grasmus, Bosrietzanger, Tjiftjaf en Fitis. In de oevers van de watergangen zijn verder nesten van Wilde eend, Meerkoet en Waterhoen te verwachten.

Alle broedvogels zijn gedurende het broedseizoen beschermd en mogen in deze periode niet verstoord of geschaad worden. Voor verstoring tijdens het broedseizoen van een vogel wordt geen ontheffing verleend. Als broedseizoen wordt gehanteerd: periode van nestbouw, periode van broed op de eieren en de periode dat de jongen op het nest gevoerd worden. Voor de meeste soorten kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen, maar Wilde eend broedt van begin maart tot in september. Voor potentieel verstorende werkzaamheden in de broedperiode kan een broedvogelcheck door een deskundige uitkomst bieden.

3.6 Amfibieën

In de sloten en het regenwaterreservoir zijn veel Kleine watersalamanders (Ff-wet tabel 1) waargenomen. Het reservoir (geen onderdeel van het plangebied) is wegens het ontbreken van roofvis een optimaal voortplantingshabitat waar naar schatting vele honderden tot meer dan duizend exemplaren voortplanten. Daarnaast zijn in de sloten nog andere algemene en laag beschermde amfibieën voortplantend te verwachten, zoals Gewone pad, Bruine kikker en Bastaardkikker.

Alle genoemde en laag beschermde (Ff-wet tabel 1) amfibieën (Kleine watersalamander, Bruine kikker, Bastaardkikker en Gewone pad) gebruiken het plangebied naar verwachting als overwinteringslocatie. Geschikte locaties bevinden zich in de waterbodem, onder dekzeilen/worteldoek van de kwekerij, in de strooisellaag van oevers, ruigte en spoordijk en in holen van knaagdieren.

Juridisch zwaarder beschermde amfibieën worden vanwege het ontbreken van geschikt biotoop en op basis van bekende verspreidingsgegevens niet verwacht in het plangebied (NDFF, 2016). Bij de realisatie van de plannen kunnen wel exemplaren en verblijfplaatsen van genoemde laag beschermde amfibieënsoorten verloren gaan. Voor deze tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen vrijstelling van artikel 75 van de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen niet aan de orde is. Uit oogpunt van de wettelijke zorgplicht (zie bijlage 1 voor een toelichting) wordt echter geadviseerd om bij het bouwrijp maken de dekzeilen/worteldoeken in de actieve periode van amfibieën (april-oktober) te verwijderen. De dieren kunnen dan vluchten voor de werkzaamheden. In de overwinteringsperiode zijn ze immobiel en daardoor zeer kwetsbaar.

3.7 Vissen

In de sloten zijn tijdens een intensieve visbemonstering op 15 april 2016 geen beschermde vissen aangetroffen. Er werden alleen de niet beschermde Tiendoornige stekelbaars en Marmergrondel aangetroffen. In hetzelfde peilvak aan de overzijde van het spoor heeft Ecogroen op 9 april jongstleden Grote modderkruiper (Ff-wet tabel 3) aangetroffen. In 2013 is ook de Kleine modderkruiper (Ff-wet tabel 2) algemeen aangetroffen in sloten in de nabije omgeving, waaronder de Herfterwetering die aan het plangebied grenst (Heinen & Van der Sluis, 2014). Naar verwachting kunnen beide soorten zodoende toch in lage dichtheden aangetroffen worden in de sloten in het plangebied.

Aangezien er niet in het water gewerkt wordt is schade niet aan de orde. Wanneer er toch werkzaamheden in water en/of oever nodig blijken te zijn dan is het noodzakelijk om een nadere effectbeoordeling uit te voeren. Voor de strikt beschermde Grote modderkruiper geldt een ontheffingsplicht onder de Ff-wet.

3.8 Overige soortgroepen

In het plangebied zijn geen beschermde reptielen en ongewervelden aangetroffen of te verwachten. Vanwege de afwezigheid van geschikt biotoop ontbreken geschikte voortplantingslocaties voor deze soortgroepen. Vervolgstappen voor de overige soortgroepen zijn dan ook niet aan de orde.

4. Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Bekker J.P, P. Twisk & A. Diepenbeek (2010). Veldgids Europese zoogdieren. Uitgegeven door de KNNV en VZZ.

Dienst Regelingen (2009). Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.

Heinen, M.A. & M. van der Sluis (2014). Quickscan natuurtoets aanpassing spoor Zwolle-Herfte. Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid. Rapport 14-175. EcoGroen Advies BV, Zwolle.

Kessel, N. van & J. Kranenbarg (2012. Vissenatlas Gelderland. Ecologie en verspreiding van zoetwatervissen in Gelderland. Uitgeverij Profiel, Bedum. NDFF (2015). Nationale Databank Flora en Fauna

Creemers, R. & J. van Delft (2009). De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse fauna deel 9. Naturalis/EIS, Leiden.

Ministerie van LNV (2009). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

Sluis, M. van der (2014). Faunaonderzoek Zwolle en De Horte 2012-2013. Inventarisatie van zoogdieren, broedvogels, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en sprinkhanen. Rapport 11-430. EcoGroen Advies BV, Zwolle.

Internet

NDFF (Database met verzamelde verspreidingsinformatie voor abonnees, 2016)

Ravon.nl (website met soortinformatie over reptielen, amfibieën en vissen).

Telmee.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland).

Waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland).

Zoogdieratlas.nl (website met zoogdierwaarnemingen in Nederland).

Atlas van Overijssel

synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx (Natura 2000- en EHS-viewer)

Bijlagen

Bijlage 1 - Samenvatting natuurwetgeving

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is `nee, tenzij`. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen (`nee`) kan onder voorwaarden (`tenzij`) worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Economische Zaken (EZ), of, in geval van beheer en schadebestrijding, van Gedeputeerde Staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

1. Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
2. Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
3. Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
4. Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
5. Een aantal ongewervelden (o.a. *insecten, libellen en kevers*) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Er zijn drie beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. Van licht naar zwaar beschermd zijn de soorten opgenomen op Tabel 1, 2 of 3. Voor vogels gelden specifieke eisen, met name tijdens het broedseizoen. Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch vrijstelling voor soorten van Tabel 1 waardoor de meeste aandacht gevraagd is voor soorten van Tabel 2/3 en voor vogels.

Wijze van toetsing en beoordeling

Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren, zijn beschermde soorten aanwezig en is er sprake van overtreding van een verbodsbepaling uit de Flora- en faunawet, dan dient u een ontheffingsaanvraag in te dienen bij de RVO. Hierbij worden de volgende vragen gesteld:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?
- Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

RVO beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:
Bescherming van flora en fauna (b)
Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat u in bepaalde gevallen alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn[1] en de Habitatrichtlijn.

Rode lijsten

Los van de Flora- en faunawet heeft de toenmalige Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd[2]. Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op Natura 2000 gebieden in Nederland en verankert een deel van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving. Natura 2000 bestaat uit een netwerk van Europese natuurgebieden. Het vormt de basis van het Europese natuurbeleid. Natura 2000 is gericht op de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die voor Europa belangrijk zijn.

[1] In de Vogelrichtlijn worden alleen de belangen b en d én de veiligheid van het luchtverkeer (belang c) genoemd.
[2] Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna en Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

Nederland regelt aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van EZ. Daarnaast stelt Nederland voor al haar Natura 2000-gebieden beheerplannen op waarin de te beschermen waarden, de zogeheten instandhoudingdoelen, nader worden uitgewerkt in ruimte, tijd en omvang.

In voorgaand wettelijk kader zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten.

Bijlage 12 Verkeerskundig ontwerp aansluiting Kuyerhuislaan

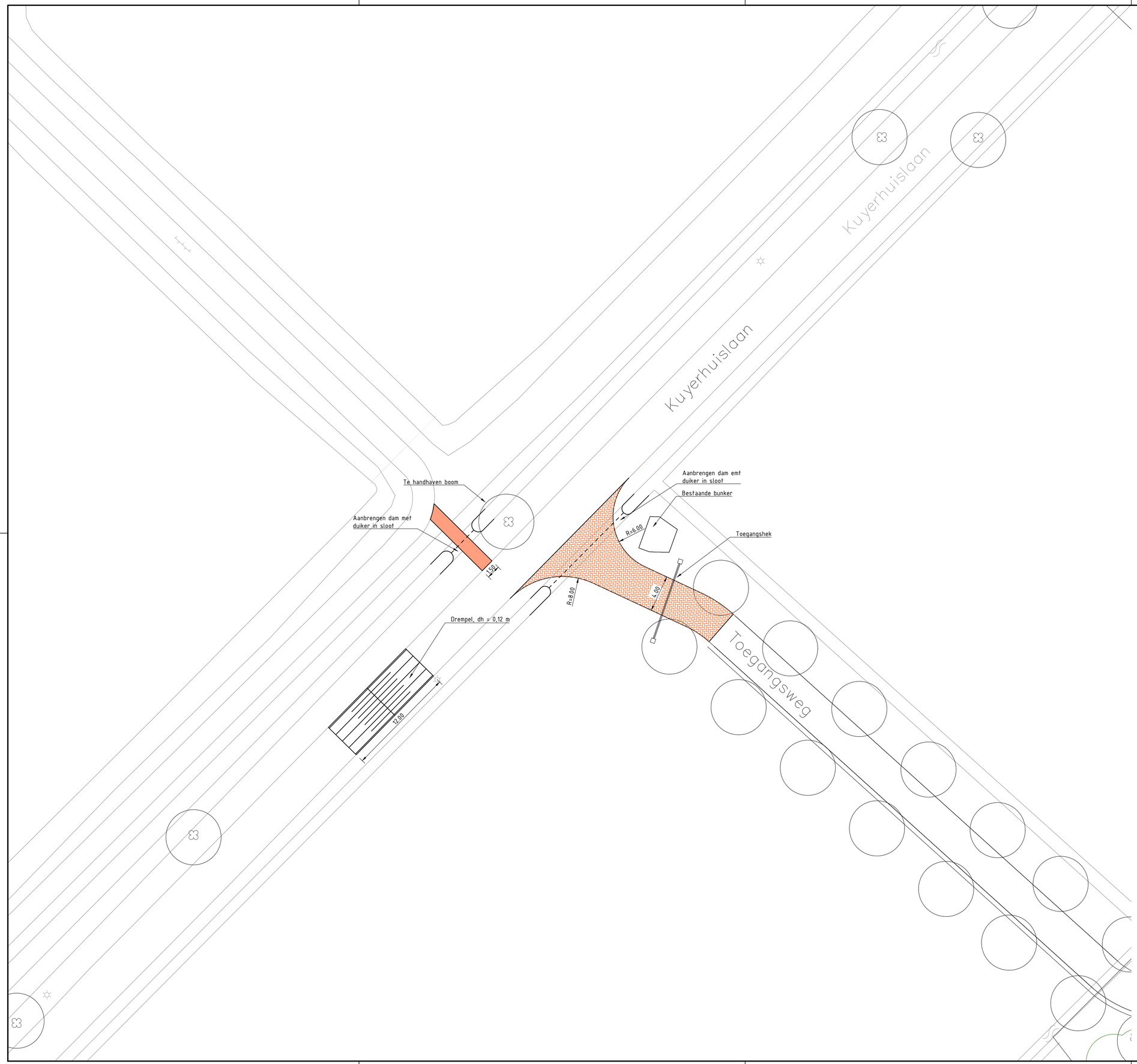

Verklaring

- Bestaande situatie
- Nieuwe situatie
- Wandelpad
- Toegangsweg (klinkers)

Maatvoering in meters, tenzij anders vermeld
Materialen in mm, tenzij anders vermeld
Hoogtematen in meters t.o.v. N.A.P., tenzij anders vermeld

0 2 4 6 8m
Schaal 1:200

DEFINITIEF

Opdrachtgever
Gemeente Zwolle

Project
BP De Herfte

Onderdeel
Aansluiting toegangsweg Kuyerhuislaan
Drempel Kuyerhuislaan

Projectnummer	Tekeningnummer	Versie	Datum van uitgave	Ontwerpfase	Contractnummer
357749	355749-T001-L01	1	01-11-2017	SCHETSONTWERP	

Blad	Van	Schaal	Formaat	Kantoor	Get.	Gez.	Acc.
L01	1	1:200	A1	ZWOLLE	C.J.	S.B.	

www.sweco.nl
© Sweco Nederland B.V. Alle rechten voorbehouden

SWECO

357749-T001-L001

Bijlage 13 Studie landschappelijke inpassing Zonneakker

Studie landschappelijk inpassing zonneakker Herfterlaan 2 te Zwolle

HAVER DROEZE

20 september 2016

www.haverdroeze.nl

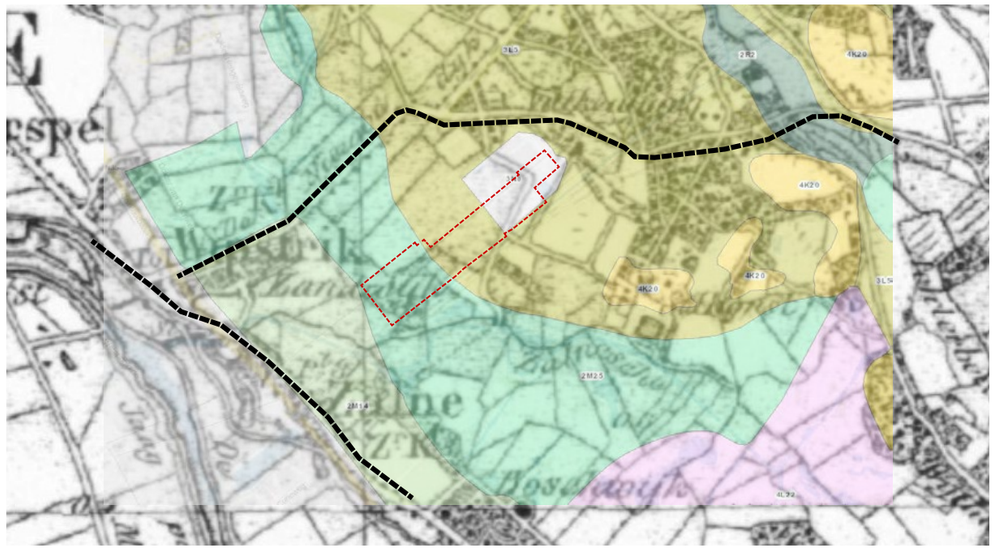

Geomorfologie

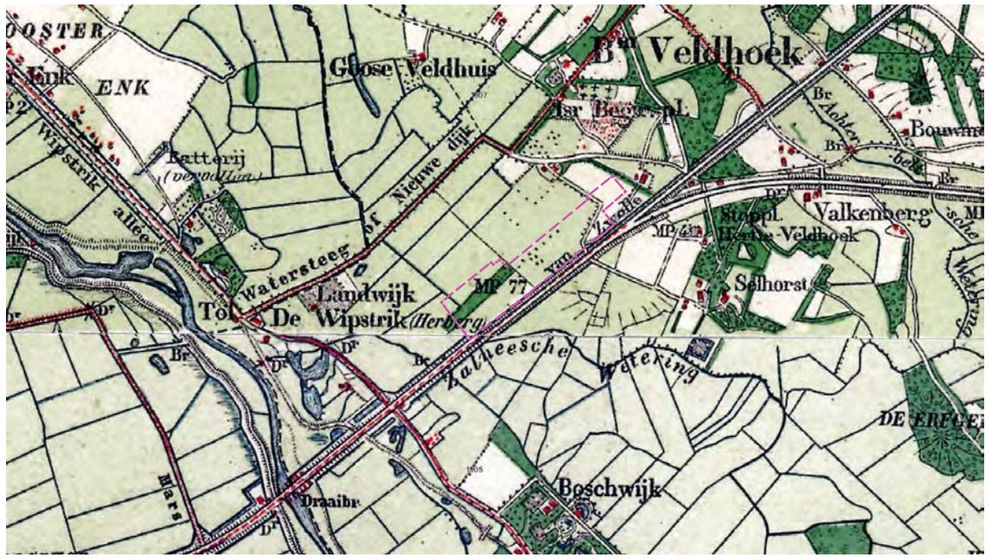

Kaart 1905/1907

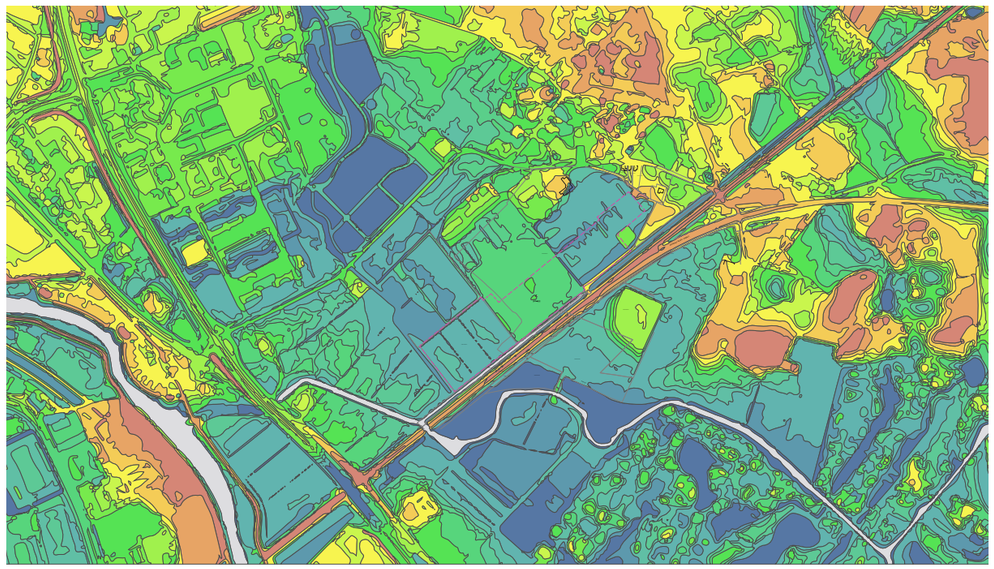

Hoogtekaart

Kaart 2016

LANDSCHAP

Landschappelijk ligt de locatie in de overgang van de uitbreidende stad naar het landelijk gebied. Ofschoon er veel stedelijke ontwikkelingen in dit gebied plaatsvinden en hebben plaatsgevonden (kantorenlocatie, ziekenhuis, stadion, golfbaan, Centuurbaan, villa-clusters) is de landschappelijke drager een nog herkenbaar. Landschappelijk is dit een (dek)zandgebied met lage rivierduinen en daarop oude hoeven en kleine essen (oude bouwlanden) en Kampontginningen. De bodem bestaat uit humuspodzolen en oude bouwlanddekken en daartussen komontginningen in de vochtige laagtes (rivieroverstromingsvlakte).

Kaart 1905/1907

Op de topografische kaart van rond 1900 zien we ten (noord)oosten van de Nieuwe Wetering en de Wipstrikker allee een natte afwateringszone, met o.m. de Zalnesche Wetering, en hoger gelegen gedeelten met oude bouwlanden, de Oosterenk en de buurtschap Veldhoek. Het lage open gebied heeft een onregelmatige blokvormige verkaveling waar de natuurlijke afwatering (Zalnesche wetering, nu Herfterwetering) nog goed in is te herkennen. Binnen dit gebied zijn op wisselende plekken ook (hak) houtpercelen ge-exploiteerd. Karakteristiek is de openheid met Wilgen-, Els- of Essenbos in de lage delen in contrast met de meer gesloten bosrijke duinen en enkele buitenplaatsen veelal beplant met Eik en Beuk.

Kaart 2016

De stad heeft zich verder ontwikkeld en ten oosten van de Centuurbaan is de stedelijke invloed uitgebreid. Op de Oosterenk heeft zich een kantorenpark ontwikkeld met daaromheen een recreatieve zone met veel oppervlaktewater. Een strook aansluitend aan de buitenplaats Boschwijk is met bos ingeplant en daarachter is recreatie ontwikkeld bij de Wythmenerplas (een zandwinning) en golfterrein 't Gagel. Ook hier is veel oppervlaktewater bijgekomen. Het natte karakter van de lage zone is getransformeerd van een agrarisch open blokverkaveling naar een recreatielandschap in een grillige verkaveling met veel reliëf, bosjes en solitaire bomen.

Plangebied

De (boom)kwekerij strekte zich naast de spoorlijn Zwolle-Meppel, onder de hoogspanningsleidingen, uit vanaf de Nieuwe Wetering tot aan de buurtschap Veldhoek. De beperkingen als gevolg van de hoogspanningsleidingen konden goed gecombineerd worden met het kweken van jonge bomen en struiken. Rond de kwekerij is een houtsingel aangelegd. Een gedeelte van de kwekerij is vergraven en heeft een eigen watersysteem met opvangbekken en is door een kade omgeven.

De lage delen van het plangebied liggen op 0,2 – 0,4m +NAP. De hogere delen 0,8 – 1,4m +NAP. De spoordijk ligt op 2,8m +NAP en het oppervlaktewaterpeil is ca. 0,2m –NAP.

Waterhuishouding

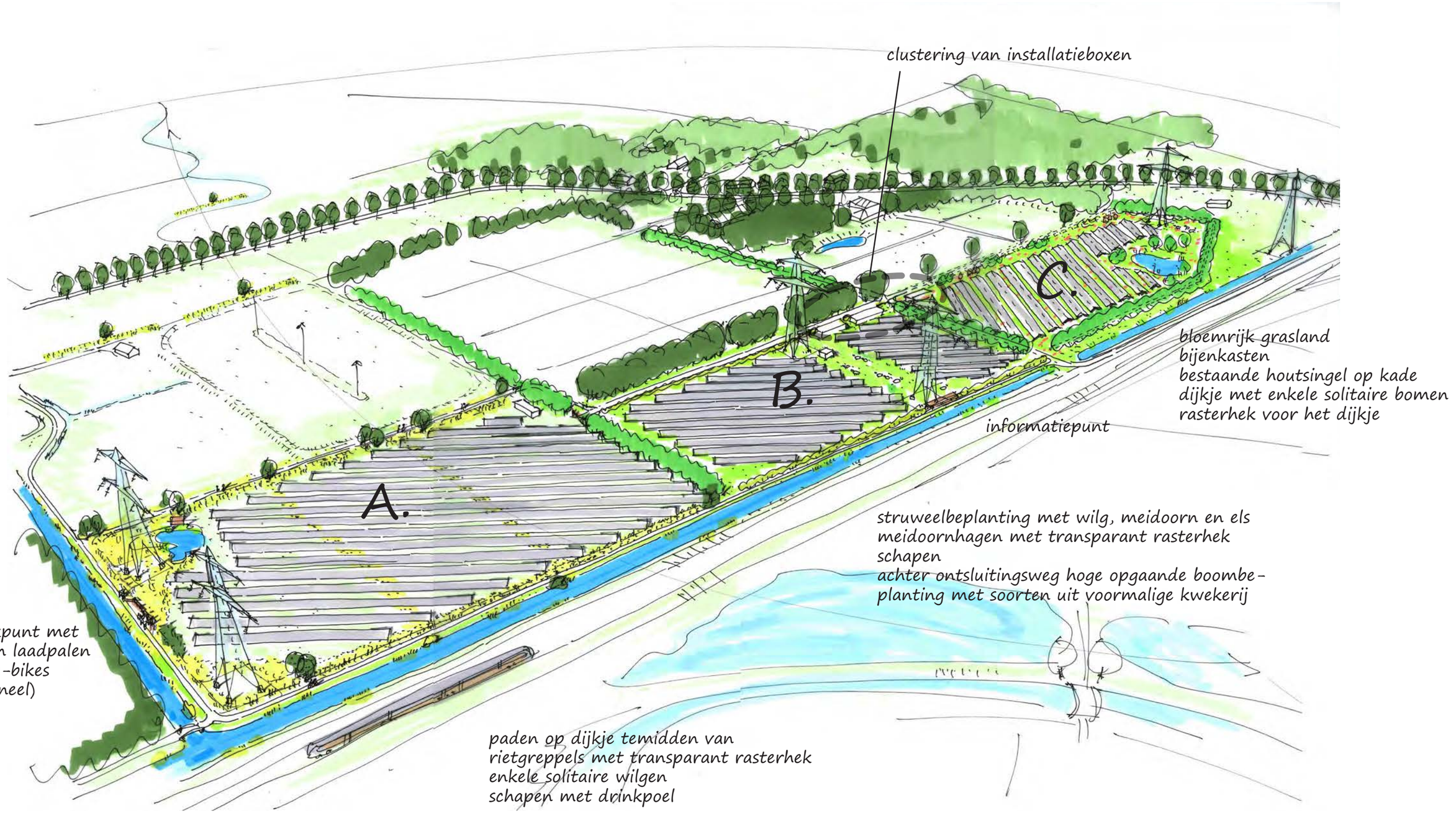
clustering van installatieboxen
C.
B.
A.
bloemrijk grasland
bijenkasten
bestaande houtsingel op kade
dijkje met enkele solitaire bomen
rasterhek voor het dijkje
informatiepunt
struweelbeplanting met wilg, meidoorn en els
meidoornhagen met transparant rasterhek
schapen
achter ontsluitingsweg hoge opgaande boombe-
planting met soorten uit voormalige kwekerij
uitkijkpunt met
info en laadpalen
voor e-bikes
(optioneel)
paden op dijkje temidden van
rietgreppels met transparant rasterhek
enkele solitaire wilgen
schapen met drinkpoel

MOGELIJKHEDEN INPASSING

- Om de uitgestrektheid van het plangebied in overeenstemming te brengen met de **schaal van het landschap** is geleding een goed middel. Er zijn drie delen die landschappelijk verschillen door hun hoogteligging (A, B en C). Het lage gedeelte (A) draagt bij als het de openheid van het landschap ondersteunt. Door de panelen zo laag en zo vlak mogelijk te plaatsen en de randen als laag struweel of rietzone in te richten blijft de ruimtelijke impact klein. De bestaande sloten kunnen gehandhaafd blijven en als rietstroken zichtbaar zijn tussen de panelen. Het hogere deel kan als contrast door hogere hakhout-beplanting van de andere delen afgescheiden worden en langs de noordwestzijde kan een brede singel worden aangelegd. Het vergraven deel (C) is door een kade en beplanting omgeven en kan een kleinere schaal met bloemrijk grasland met passende soorten krijgen. Hier passen ook bijenkasten. Lage zonnepanelen, zelfs in een andere richting, kunnen hier het onderscheid met de andere delen ondersteunen.

- De **interne organisatie** van de zonneakkers mede in relatie tot de hoogspanningsmasten zal voor de landschappelijke inpassing zo leesbaar mogelijk dienen te zijn. Op het middelste deel verdient het aanbeveling om de converter en de klantgebouwen te clusteren bij de hoogspanningsmast. Hierdoor wordt de akker zo min mogelijk onderbroken en is er één duidelijk concentratiepunt. De geleding in dit gedeelte kan ook beter ter hoogte van de masten liggen. Op het westelijke deel dient de houtsingel zo min mogelijk onderbroken te worden. Eén doorsteek is voldoende als toegang tot de akker en daarnaast kan een voetpad vanaf het Marslandenpad de singel iets noordelijker doorsteken. De drie toegangen kunnen door één weg verbonden worden waardoor de toegang in deel C een kwartslag kan draaien.

- Toegankelijkheid voor publiek verhoogt de **maatschappelijke acceptatie**. Een plek waar publiek informatie kan vinden, even kan rusten en bijvoorbeeld een E-bike op kan laden draagt ook bij aan de publieke waardering voor de zonne-akker. De meest gunstige plek hiervoor is aan de dwarsverbinding tussen de Kuyerhuislaan en het spoor (Marslandenpad) ten noorden van de hoogspanningsmast. Hier kan ook een kleine poel worden aangelegd als drinkplek voor de schapen met een schuilhut. Transparantie, verzorgdheid en een vriendelijke uitstraling helpen vandalisme te voorkomen. Een doorzichtige afrastering van 2m hoogte kan worden ingepast in een rietkraag, een meidoorn haag of een struweelsingel.

technisch referentiemodel

profiel bij A.

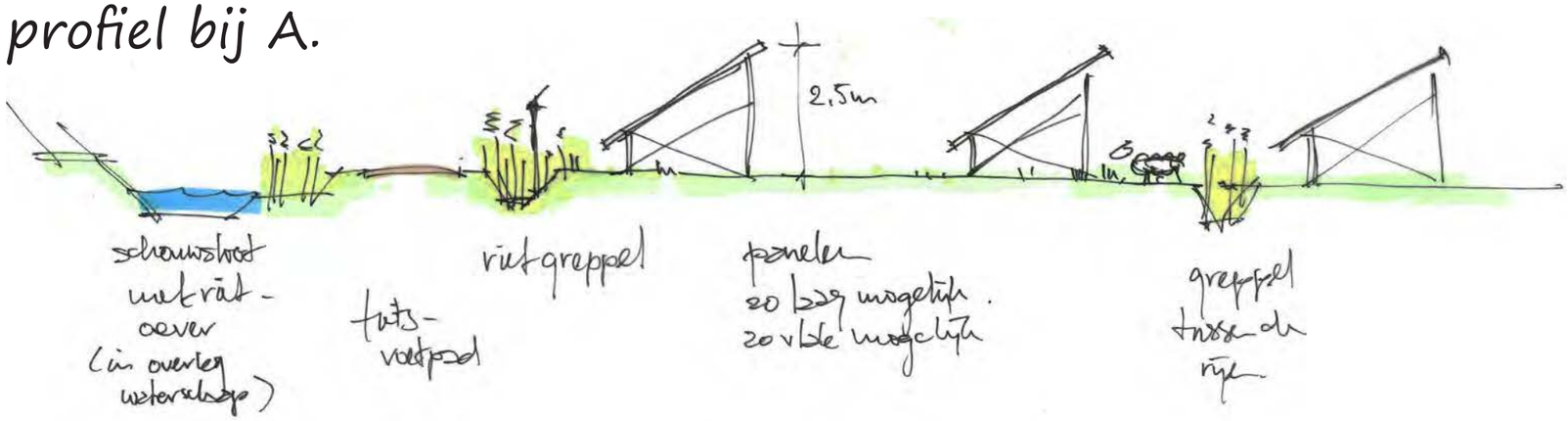

dijkje met aan weerszijden riet

profiel bij B.

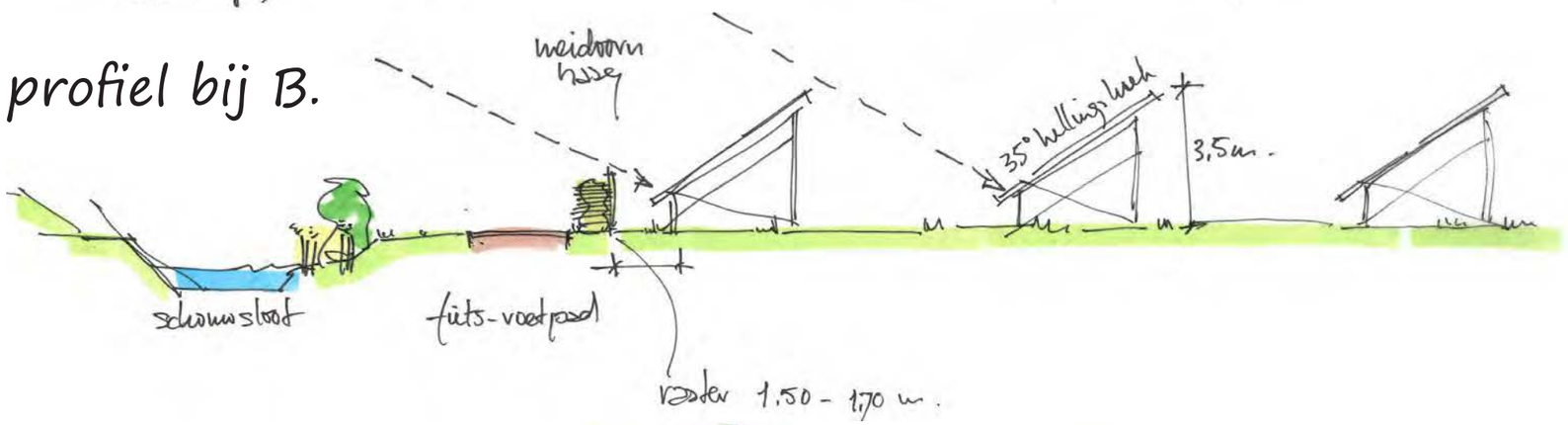

losgesnoeide meidoornhaag

profiel bij C.

bloemenweide aan de overzijde van de spoorsloot

DETAILS

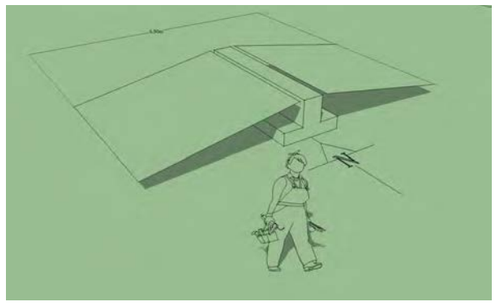

lage zonnepanelen
op oost en west gericht
in het vergraven deel (C)

gebruiksgebouwen landelijk in uit-
straling (met zonnepanelen dak)

meervoudig gebruik ruimte
bijenteelt en zonne-akker
in deel C

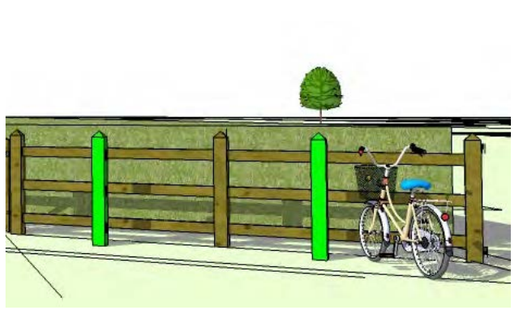

laadpalen als service voor passanten
(optioneel)

informatie als promotie
en ondersteuing bekendheid
met deze vorm van landgebruik

ALURA

Bijlage 14 Landschappelijk inpassingsplan Zonneakker

Studie landschappelijk inpassing zonneakker Herfterlaan 2 te Zwolle

plattegrond

schaal 1 : 1000 / A1

deel A

vochtig grasland met rietgreppels
rietstrook langs recreatiepad en rietoevers
enkele solitaire wilgen
schapen met drinkpoel
transparant rasterhek

deel B

droog grasland
meidoornhagen langs recreatiepad met transparant rasterhek
schapen
achter ontsluitingsweg hoge opgaande boombeplanting met soorten uit voormalige kwekerij
struweelbeplanting met wilg, meidoorn en els

deel C

bloemrijk grasland
bijenkasten en schapen
bestaande houtsingel op kade handhaven
dijkje met enkele solitaire bomen
transparant rasterhek

In het plan opgenomen inpassingsproducten:

2000m2	rietvegetatie
7400m2	struik- en bosstrook
360m1	bestaande houtsingel handhaven en onderhouden (8m)
47st	bomen inplanten (uit kwekerij)
485m1	nieuw te planten losse haag
390m1	rietoever
600m1	ontsluitingsweg
520m1	recreatief voet-/fietspad
530m1	voet (gras-)pad
1600m2	bloemrijk grasland met mogelijkheid medegebruik voor bijenteelt
4000m2	grasland beweid door schapen met (drink)poel en onderkomen

ontsluiting naar de Kuyerhuislaan

graspad

graspad

recreatiepad

spoorbaan Zwolle - Meppel

marslandenpad / westerveldse Aa-pad

graspad

recreatiepad

profiel 1

profiel 2

profiel 3

profiel 1
(1:500)

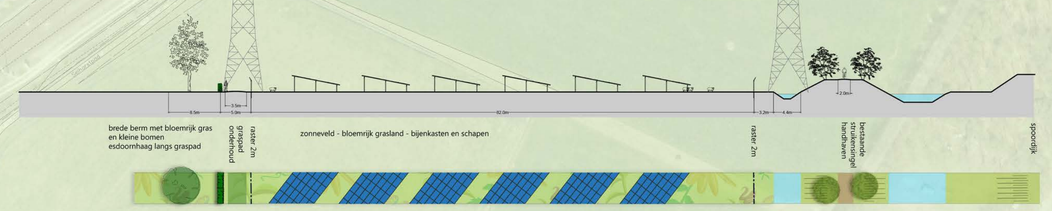

profiel 2
(1:500)

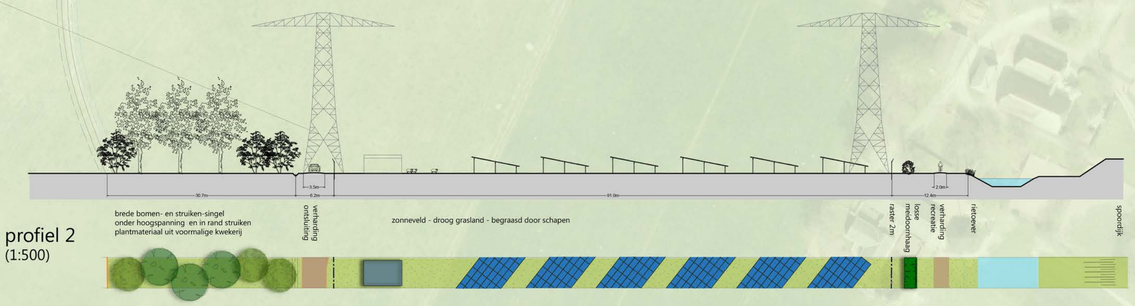

profiel 3
(1:500)

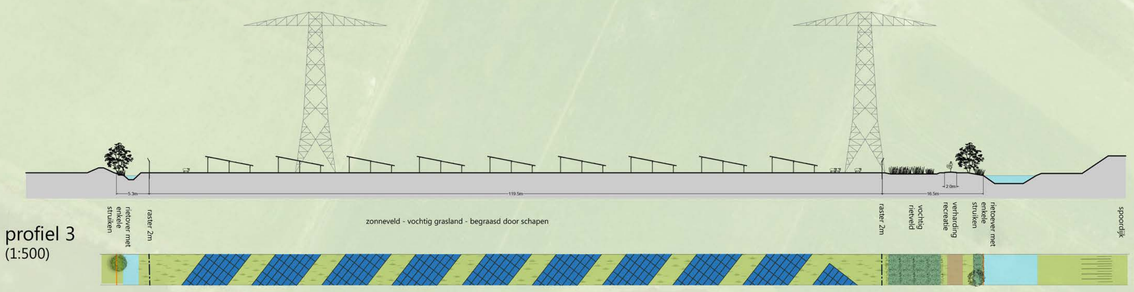

HAVER DROEZE

www.haverdroeze.nl - 5 januari 2016

Bijlage 15 Ruimtelijke inpassing Zonneakker in omgeving

Ruimtelijke inpassing zonneakker Herfterlaan 2 te Zwolle

2 januar1 2017 - Adviesbureau Haver Droeze - Amersfoort

Herinneringslaantje & natuur-ontwikkeling Westerveldse Aa

Kantorenpark Oosterenk & Westerveldse Aa pad

Kuyerhuislaan & Herinne-ringslaantje

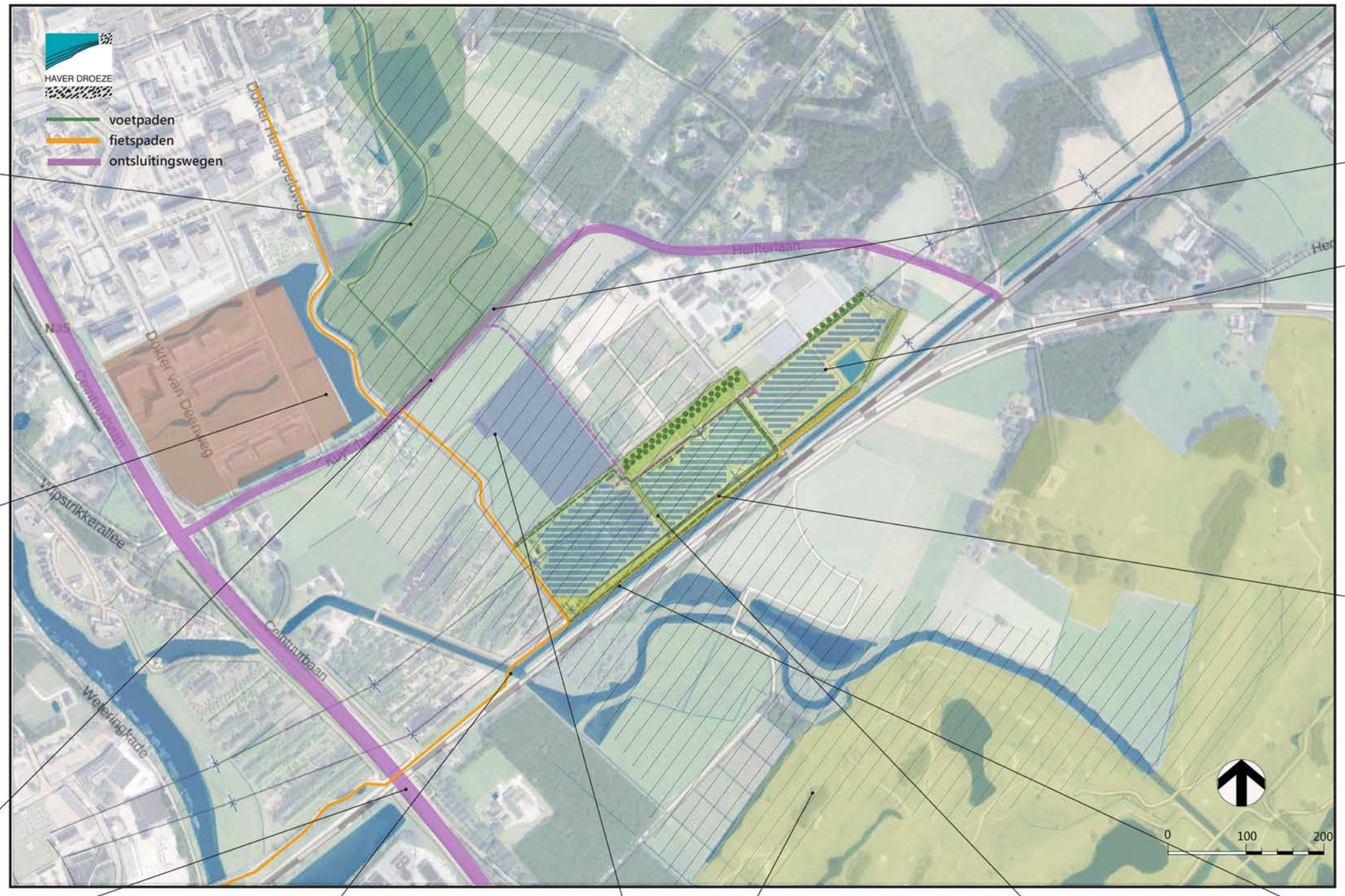

Begin ontsluiting vanaf de Kuyerhuislaan (toekomstig)

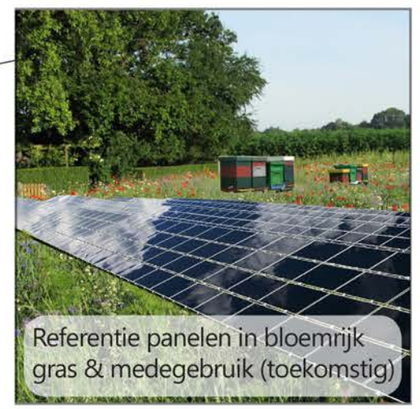

Referentie panelen in bloemrijk gras & medegebruik (toekomstig)

Referentie losse meidoornhaag bij recreatief pad (toekomstig)

Ceintuurbaan met spoorbaan Zwolle Meppel

Aansluiting Marslandenpad via brug op Westerveldse Aa pad

IJsbaan met toegang vanaf Westerveldse Aa pad

Dagrecreatie Boschwijk - Zalne & open landschap (arcering)

Bestaande kwekerij met te handhaven houtsingel.

Referentie recreatief pad met rietveld en -oever (toekomstig)

Bijlage 16 Verslag informatiebijeenkomsten plannen WEZO

Verslag informatiebijeenkomsten plannen WEZO-locatie Herfterlaan

In de afgelopen jaren zijn de werkzaamheden op de WEZO-accommodatie aan de Herfterlaan afgebouwd en de vraag is lang geweest wat er met deze locatie diende te gaan gebeuren. Daar is in september 2016 duidelijkheid over gekomen, nadat de werkplaats "WEZO-groenvoorziening' is overgenomen door Herfte Beheer BV. Met het oog op de ideële doelstelling op het terrein hebben initiatiefnemers Teun Bouwhuis en Marc Huitink 'Stichting Meedoen in het Groen' opgericht.

Vanaf het begin van de plannen en werkzaamheden rondom het gebied in Herfte, is het informeren van de buurt erg belangrijk geweest voor de initiatiefnemers en gebruikers. Sinds de aankoop zijn er vier bijeenkomsten georganiseerd waarbij de buurt, die telkens persoonlijk werd uitgenodigd, en andere geïnteresseerden de plannen konden bekijken en vragen konden stellen. In alle overleggen is telkens, naast de plannen die op korte termijn gepland waren, ook telkens aandacht besteed aan een doorkijk van de plannen en invulling van het gebied op langere termijn.

Informatie over de verkoop
Om omwonenden te informeren over de aankoop van het terrein door de initiatiefnemers en de plannen rondom de invulling van het terrein is op 14 januari 2016 een algemene informatiebijeenkomst georganiseerd. De circa dertig aanwezigen op de informatieavond hadden met name vragen over de invulling van de gebouwen, het parkeren en de bestaande uitrit. Deze opmerkingen zijn meegenomen bij de uitwerking van de verdere plannen.
Tijdens deze bijeenkomst zijn ook de plannen rondom het zonneveld al geïntroduceerd. Er is afgesproken de buurt te informeren wanneer verdere stappen genomen zouden worden in de plannen.
Vervolgens is op 17 september 2016 nogmaals met de buurt gesproken tijdens een informatiedag van Stichting Meedoen in het Groen. Hier is de algemene stand van zaken besproken.

Informatie over het zonneveld
In 2017 namen de plannen meer vaste vormen aan. Een belangrijk onderdeel van de plannen is de aanleg van een zonneveld. Burgemeester en Wethouders van Zwolle hebben in februari van 2017 besloten om medewerking te verlenen aan het plan. Hiertoe is een bestemmingsplan opgesteld dat is besproken met de buurt.

Op 6 april 2017 is een inloopavond gehouden waar deze plannen toegelicht zijn. Elke buurtbewoner heeft hier opnieuw persoonlijk een uitnodiging voor gekregen (zie bijlage 1 voor de uitnodiging en bijlage 2 voor adressen en kaart van genodigden). In het Proathuus (een centrale locatie op de accommodatie) konden buurtbewoners kennis nemen van de plannen door middel van kaarten en panelen (zie figuur 1 en 2). Initiatiefnemers, adviesbureaus en gemeente waren aanwezig om vragen te beantwoorden. Vrijwel alle genodigden hebben de bijeenkomst bezocht.

De avond richtte zich niet alleen op het zonneveld. Stichting Meedoen in het Groen heeft op de avond ook een doorkijk naar de plannen van het complete WEZO-terrein gegeven, met daarbij ook de invulling van gebouwen (figuur 3), zoals in 2016 door de buurt verzocht was. Voor bewoners die niet konden komen is ook al in de uitnodiging kort ingegaan op de bedrijven en woonfunctie welke een plek vonden op het terrein.

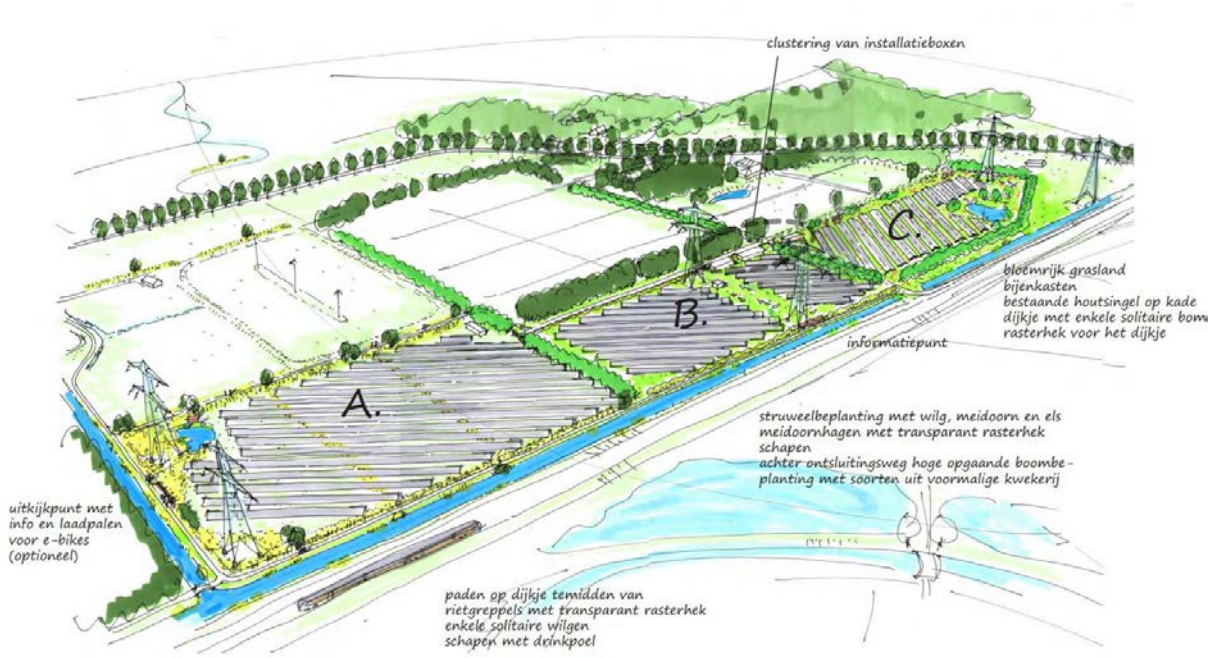

Figuur 1: informatiebord invulling zonneveld te Herfte

Figuur 2: informatiepaneel ruimtelijke inpassing zonneveld

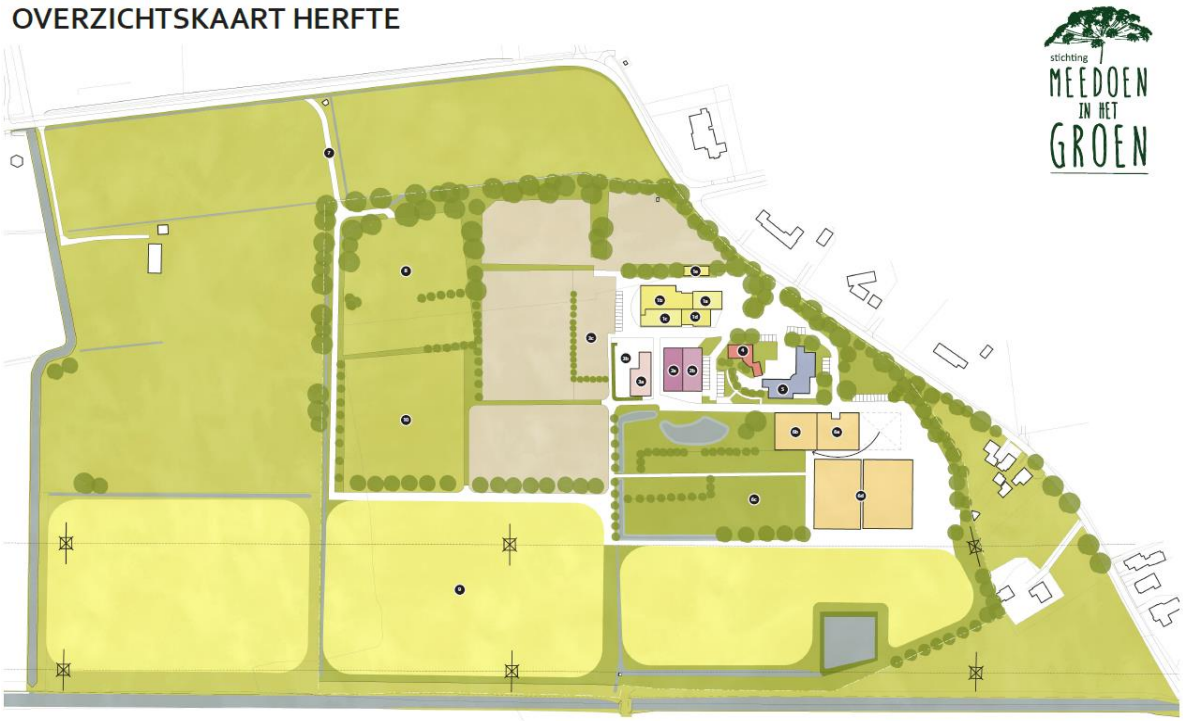

Figuur 3: informatiebord met invulling van gebouwen

Tijdens de bijeenkomst waren alle aanwezigen positief over de plannen. Er is kort gesproken over zichtbaarheid en eventuele reflectie van de zonnepanelen. Het bestemmingsplan voor het zonneveld is vervolgens zonder inspraak of zienswijzen van buurtbewoners vastgesteld. Tijdens de bijeenkomst is opnieuw aangegeven dat de buurtbewoners periodiek op de hoogte zullen worden gehouden, telkens als de plannen verder vorderen.

Informatie over de sociaal-maatschappelijke invulling
Na het vaststellen van de plannen rond het zonneveld, heeft de stichting stappen genomen om het bestaande WEZO-terrein en kwekerij nog verder te brengen qua landschappelijke ontwerp en sociaal-maatschappelijke invulling. Hiervoor zijn verschillende landschaps- en inrichtingsontwerpen gemaakt. Vervolgens heeft de gemeente Zwolle verzocht voor het gehele gebied een bestemmingsplan op te stellen.

Om de buurt opnieuw te informeren is er daarom op 30 september 2017 een inloop georganiseerd door de initiatiefnemers, opnieuw op de locatie. Tijdens deze bijeenkomst zijn de opgewerkte plannen gepresenteerd. Er is dieper ingegaan op het landschapsontwerp en de inrichting van het terrein ten noorden van het zonneveld (zie figuur 4). Bij de informatiebijeenkomst waren de initiatiefnemers aanwezig. Een groot deel van de direct omwonenden heeft kennis genomen van de plannen.

Figuur 4: informatiebord landschapsplan Herfte

Opnieuw is er door de buurt positief gereageerd op de plannen. Er zijn enkele vragen gesteld over de verkeersveiligheid op Kuyerhuislaan en Herfterlaan. In samenspraak met de gemeente wordt er nu in het bestemmingsplan een verkeersplateau mogelijk gemaakt als snelheidsremmende maatregel.

Informatie in 2018
Tijdens de laatste bijeenkomst is afgesproken dat buurtbewoners opnieuw geïnformeerd worden als er overgegaan wordt tot het aanvragen van diverse vergunningen. De planning is daarom om begin 2018 nogmaals die stap met de buurt te bespreken.

BIJLAGE 1 UITNODIGING INLOOPAVOND 6 APRIL 2017

UITNODIGING INFORMATIEBIJEENKOMST

Aan: Omwonenden van de WEZO-locatie aan de Herfterlaan 2
Datum: 6 april 2017 van 17:00 tot 19:00 uur
Locatie: Herfterlaan 2 in Zwolle

Geachte mevrouw/heer,

Graag nodigen wij u uit voor een inloop informatiebijeenkomst over de bestaande activiteiten, wijzigingen en de beoogde plannen voor de invulling van de oude WEZO-accommodtie aan de Herfterlaan. Zoals u misschien heeft gemerkt is er onlangs in de media het bericht verschenen dat het college van burgemeester en wethouders de aanleg van een nieuw Zonnepanelenveld ondersteund. Het plan wordt gedurende deze bijeenkomst aan u getoond en uitgebreid toegelicht.

Herfte Beheer BV
In de afgelopen jaren zijn de werkzaamheden op de WEZO-accommodatie afgebouwd en de vraag is lang geweest wat er met deze locatie diende te gaan gebeuren. Daar is in september 2016 duidleijkheid over gekomen, nadat de werkplaats "WEZO-groenvoorziening' is overgenomen door Herfte Beheer BV met initiatiefnemers Teun Bouwhuis en Marc Huitink.

Stichting Meedoen in het Groen
Marc en Teun hebben er bewust voor gekozen op basis van ideële gronden invulling te geven aan het gebruik van de accommodtie. Specifiek voor het aanjagen van maatschappelijke initiatieven op het terrein hebben zij 'Stichting Meedoen in het groen' opgericht met als taak deze doelstellingen, zonder winstoogmerk, te bewaken.

Twee belangrijke peilers binnen de doelstelling en reglementen van de stichting zijn:

1) Het faciliteren van kleinschalige sociale, ambachtelijke en educatieve bedrijvigheid die (jonge) mensen met afstand tot de arbeidsmarkt opnemen en een kans geven;
2) Het facliteren van kleinschalige educatieve initaiteven gericht op (jonge) mensen die binnen het huidige onderwijssysteem geen plek wordt geboden.

Vanwege de omvang van het terrein wiilen de initiatiefnemers zich daarnaast bezighouden met ideele projecten in het groen; fysieke parkachtige projecten, maar ook doelgerichte publieke en duurzame initiatieven.

Bestaande invulling
De accommodtie aan de Herfterlaan betreft een accommodatie waarop verschillende gebouwen aanwezig zijn. Onderstaande initiatieven hebben reeds een plekje gevonden op het terrein:

1) Edward Otten – Meubelmaker & hout kunstenaar;
2) Hanze Duck – Sociaal leerbedrijf autoreparatie;
3) Axent – Groenbeheer;
4) Autismehuis de Toren – Autismecentrum;
5) StartDuck – Deltion College.

Wijzigingen
StartDuck – Deltion College zal per 1 september 2017 in de huidige bedrijfsruimte plaatsmaken voor twee Zwolse sociale ondernemingen:

- Binthout – Passie voor Hout, mens en design.
- Taru van der Born – Smederij met een leerschool voor ontwikkeling;

Leegstaande kassen (kwekerij):
Voor de huidige leegstaande kassen op de accommodatie is een nieuwe invulling gevonden met het initiatief van "Omega Zorg". Omega wil met een kleine biologische kwekerij zorgen dat zorgbehoevenden die uitvallen binnen reguliere banen dag begeleiding krijgen met de insteek deze doelgroep weer invulling van de dag te geven. Om de gewenste invulling mogelijk te maken, waarbij een hele oude kas op de accommodatie plaats moet maken voor een nieuwe, wordt bij de gemeente Zwolle een sloop- en omgevingsvergunning aangevraagd.

Bedrijfswoning:
Het bestemmingsplan laat een bedrijfswoning toe. Op dit moment wordt verkenning uitgevoerd hoe in het kader van sociale controle en veiligheid deze functie op het terrein in te kunnen vullen.

Beoogde plannen Zonneweide
Op circa de helft van het terrein ligt een uitgewerkt plan voor 7,5 hectare aan Zonneweide. De zonnepanelen zullen voldoende energie opleveren (4 MegaWatt) om duizend huishoudens van stroom te voorzien. De gemeente steunt de wijziging van de bestemming van het terrein, omdat dit plan een positieve bijdrage levert aan de opwekking van groene energie. De zonnepanelen worden op enige hoogte van de grond geïnstalleerd, zodat schapen, lammeren en geiten er onderdoor kunnen lopen. De panelen worden in een zodanige hoek geplaatst, dat de omgeving geen last heeft van weerkaatste zonnestralen. De zuidoostzijde is begrensd door de spoorlijn tussen Zwolle en Meppel en aan de noordzijde van het zonneveld worden bomen herplant om de panelen aan het oog te onttrekken vanuit de zijde van de Kuyerhuislaan. Door de zorgvuldige landschappelijke inpassing verbetert zowel de ecologische als de recreatieve waarde van het gebied.

Inloopbijeenkomst
Op **donderdag 6 april aanstaande van 17.00 - 19.00 uur** bent u van harte welkom in het "Proathuus", de centrale ontmoetingsruimte, op de accommodatie. U kunt die avond binnenlopen en de plannen bekijken. De eigenaren en tevens initiatiefnemers van de plannen, vertegenwoordigers van de betrokken advieusbureau's en medewerkers van de gemeente Zwolle zijn aanwezig om de plannen toe te lichten en eventuele vragen te beantwoorden.

Mocht u vooraf vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met Teun Bouwhuis *06-53649397.*

Wij hopen u te zien op donderdag 6 april aanstaande.

Met vriendelijke groet,

Teun Bouwhuis & Marc Huitink
Initiatiefnemers

BIJLAGE 2 GENODIGDEN 6 APRIL EN 30 SEPTEMBER 2017 EN KAART GENODIGDEN

Buurt	Opmerkingen
Kuyerhuislaan 2	
Kuyerhuislaan 4	
Kuyerhuislaan 6	
Kuyerhuislaan 8	
Kuyerhuislaan 1	
Kuterhuislaan 1a	
Kuyerhuislaan 1b	
Kuyerhuislaan 1c	
Herfterlaan 1	Staat te koop
Herfterlaan 1a	
Herfterlaan 1b	Staat te koop
Herfterlaan 3	
Herfterlaan 5	
Herfterlaan 6	
Herfterlaan 8	
Herfterlaan 10	
Herfterlaan 12	
Herfterlaan 9	
Herfterlaan 11	
Herfterlaan 13	
Helmhorstweg 3	
Helmhorstweg 5	
Helmhorstweg 7	
Helmhorstweg 9	
Helmhorstweg 11	

Verenigingen	
Kuerhuislaan 8a	IJsclub HWZ

Bijlage 17 Vooroverleg nota Bestemmingsplan

Vooroverleg nota Bestemmingsplan

Bestemmingsplan Buitengebied Herfterlaan 2 – 2018

Na publicatie op www.ruimtelijkeplannen.nl hebben de volgende overlegpartners de kans gekregen het plan te beoordelen en te voorzien van een vooroverlegreactie.

- Gasunie
- Ministerie van Defensie
- Prorail
- Provincie Overijssel
- TenneT
- Veiligheidsregio IJsselland
- Waterschap Drents Overijsselse Delta

Deze memo beschrijft per partij de reactie en de manier waarop er met de reactie is omgegaan en of de opmerking noodzaakt tot aanpassing van het bestemmingsplan.

Gasunie

Samenvatting reactie

De bedrijfswoning is afgestemd met de leidingbeheerder en is hiermee ook akkoord bevonden.

Ten aanzien van de belemmeringenstrook maakt de Gasunie de volgende opmerking:
De door u weergegeven belemmeringenstrook is te breed. Wettelijk is het voldoende om de belemmeringenstrook te beperken tot een zone van 4 meter ter weerszijden van de leiding. De Gasunie vraagt de breedte van de belemmeringenstrook terug te brengen tot hierboven genoemde afstand.

Reactie gemeente

De gewenste breedte van de belemmeringenstrook is aangepast in de verbeelding.

Ministerie van Defensie

Samenvatting reactie

Naar het oordeel van het Ministerie van Defensie wordt er in het bestemmingsplan ten onrechte de indruk gewekt dat er mogelijkheden zijn om onder de laagvliegroute hoger te bouwen dan de in het Barro vastgelegde maximum bouwhoogte van 40 meter Het is ongewenst om in een bestemmingsplan bouwmogelijkheden te bieden waar geen behoefte aan bestaat en die bovendien strijdig zijn met andere belangen in het betreffende gebied (in casu de vliegveiligheid).

Het Ministerie van Defensie verzoekt daarom de in artikel 7 genoemde bouwmogelijkheid voor hoogspanningsmasten te verlagen van 65 tot 40 meter en daarnaast de in artikel 11.3 opgenomen afwijkingsbevoegdheid te schrappen.

Reactie gemeente

De reactie is afgestemd met eigenaar TenneT. TenneT kan instemmen met de wijziging.
In de regels van het bestemmingsplan is een maximale bouwhoogte aangegeven van 40 meter en is artikel 11.3 geschrapt.

Prorail

Samenvatting reactie

Prorail verzoekt de gemaakte afspraken inzake het plaatsen van een testopstelling voor de zonnepanelen vast te leggen in de toelichting.

Reactie gemeente

In de toelichting is, na afstemming met Prorail, de volgende tekst opgenomen in hoofdstuk 3.1.2 bij het onderdeel Ontwerp Zonnepark.

Het glazen oppervlak van zonnepanelen kan zorgen voor reflectie en daarmee voor hinder voor de buren, of gebruikers van de openbare ruimte. Dit is in feite de enige milieuhinder die zonnepanelen kunnen opleveren. De hinder hangt af van de locatie (stand en hoogte spiegelend vlak) en de stand van de zon (de tijd en de tijd van het jaar). De hinder werkt net als bij een spiegel (maar dan in mindere mate), waarin de hoek van de invallende lichtstraal, de hoek van de uitvallende lichtstraal

bepaalt. Hoe steiler de helling van de panelen, hoe groter de kans op hinder. Wanneer de panelen vrij vlak (35 graden of minder) worden opgesteld, gaat de reflectie veelal omhoog. Dan is er voor de omgeving geen hinder door reflectie. Logischerwijs is achter de zonnepanelen (noordzijde) ook geen sprake van een spiegelend effect. De meest rendabele hellingshoek van de zonnepanelen (in de traditionele opstelling) is in Nederland 35 graden. Steiler leidt tot minder rendement. Bij een symmetrische opstelling (oost-west) wordt een kleinere hellingshoek toegepast van 10 tot 13 graden. Omdat zonnepanelen in een maaiveldopstelling in de meest ideale stand worden geplaatst, zal de hellingshoek nooit hoger zijn dan 35 graden.
Voor de exacte hoekbepaling zal in overleg met TenneT en Prorail een proefopstelling worden geplaatst om de juist hoek te bepalen.
Zoals hiervoor is aangegeven, is hinder door reflectie in een maaiveldopstelling niet te verwachten. Wel is het 'oplichten' van de panelen in de zon zichtbaar. Dit leidt niet tot hinder vanwege het licht, maar maakt wel dat de zonnepanelen opvallen. Dit oplichten wordt door middel van een coating op de panelen tegengegaan. Ook wordt door middel van een landschappelijke inpassing het opvallen van de panelen, waar dit nodig is, voorkomen.
DSM heeft bijvoorbeeld een extra coating om de opbrengst van zonnepanelen te vergroten met circa 4% met als bijkomstig voordeel dat de panelen minder reflecteren.
Het reflecteren van zonnepanelen bij een hoek tussen de 25 en 35 graden hoeft normaal gesproken geen problemen te geven voor wat betreft hinderlijke reflectie aangezien de panelen ver genoeg naar boven gericht zijn om er geen last van te hebben. Er kan hooguit bij een lager gelegen veld dan de straat/rails afhankelijk van het hoogteverschil hinderlijke reflectie optreden.

Provincie Overijssel
Samenvatting reactie
De provincie heeft aangegeven dat het plan niet in strijd is met het provinciaal beleid en indien het plan ongewijzigd in procedure wordt gebracht er vanuit het provinciaal belang geen beletselen zijn voor het verdere vervolg van deze procedure.

Reactie gemeente
Hier wordt kennis van genomen.

TenneT
Samenvatting reactie
TenneT gaat in op het verzoek van het Ministerie van Defensie inzake de afwijkingshoogte van de hoogspanningsmasten. Het Ministerie verzocht de maximale bouwhoogtes te verlagen van 65 meter naar 40 meter. TenneT stemt hier mee in.

Reactie gemeente
In de regels van het bestemmingsplan is een maximale bouwhoogte aangegeven van 40 meter en is artikel 11.3 van de regels geschrapt.

Veiligheidsregio IJsselland
Samenvatting reactie
De Veiligheidsregio geeft in haar reactie vier adviezen:
1. De aanwezige panden en de nieuw te bouwen panden te laten voorzien van afsluitbare mechanische ventilatie;
2. Bij de toekomstige ontwikkelingen van de drie bedrijfshallen rekening te houden met externe veiligheid zoals in het bestemmingsplan is aangegeven. Een belangrijk onderwerp daarbij is de zelfredzaamheid van toekomstige gebruikers;
3. Het aan te leggen fietspad langs het spoor zodanig uit te voeren dat het geschikt is voor hulpverleningsvoertuigen zodat het spoor beter bereikt kan worden in het geval van een incident;
4. De huidige en toekomstige aanwezigen voor te (laten) lichten over de risico’s die zij lopen en wat zij eventueel zelf bij een incident kunnen doen. Voor zover er een BHV-plan wordt opgesteld voor (een bedrijf op) deze locatie adviseer ik u om deze risico’s en het bijbehorende handelingsperspectief op te nemen in het BHV-plan.

Reactie gemeente

1. In hoofdstuk 3.8.5 van de toelichting op het bestemmingsplan is opgenomen, na overleg met de Veiligheidsregio: bij de nieuwbouw zal hier rekening mee gehouden worden. In de bestaande panden zal bekeken worden welke opties er zijn.
2. Het bestemmingsplan gaat in hoofdstuk 3.8.5 van de toelichting in op deze zelfredzaamheid. Per 'hoofdonderdeel' is de zelfredzaamheid en mogelijkheid tot vluchten beschreven. De teksten zijn akkoord bevonden door de Veiligheidsregio.
3. In overleg met de Veiligheidsregio zal bij de aanleg van het fietspad gekeken worden welke mogelijkheden en wensen er hier voor zijn.
4. In het bestemmingsplan is in hoofdstuk 3.8.5 van de toelichting, na overleg met de Veiligheidsregio, opgenomen: De beheerder van het zonnepark en de verschillende bedrijven en instanties die op het terrein aanwezig zijn of straks een plek krijgen zullen op de hoogte worden gebracht van het bestemmingsplan en de uitkomsten van het onderzoek naar externe veiligheid en daarmee de risico's die zij lopen en hoe ze, bij een eventueel incident, moeten en kunnen handelen.

Waterschap Drents Overijsselse Delta

Samenvatting reactie

De nieuwe woonlocatie ligt in een gebied met kans op grondwateroverlast. Het is wenselijk een grondwateronderzoek te doen (plaatsen peilbuis, een seizoen meten en de uitkomsten vergelijken met peilbuizen uit de omgeving) en de woning op voldoende hoog peil te plaatsen om grondwateroverlast te voorkomen.

Het waterschap geeft aan dat langs het plangebied de Herfterwetering ligt. Deze watergang heeft een keurzone.
Vanaf de insteek van de Herfterwetering (SW.20.4) moet 5 meter vrijgehouden worden voor onderhoudswerkzaamheden en daar mogen geen zonnepanelen geplaatst worden.

Reactie gemeente

In het bestemmingplan is in hoofdstuk 3.6.2 van de toelichting opgenomen dat vanaf de insteek van de Herfterwetering (SW.20.4) 5 meter vrijgehouden zal worden voor onderhoudswerkzaamheden. Op de verbeelding is de keurzone uit de leggergrens overgenomen. De opmerking over grondwateroverlast noodzaakt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan, maar hier zal bij de aanvraag om Omgevingsvergunning rekening mee worden gehouden.

Buitengebied, Herfterlaan 2 - 2018

Inhoudsopgave

Regels		**3**
Hoofdstuk 1	**Inleidende regels**	**4**
Artikel 1	Begrippen	4
Artikel 2	Wijze van meten	9
Hoofdstuk 2	**Bestemmingsregels**	**11**
Artikel 3	Agrarisch	11
Artikel 4	Maatschappelijk	15
Artikel 5	Verkeer - Erftoegangsweg	19
Artikel 6	Leiding - Gas	21
Artikel 7	Leiding - Hoogspanningsverbinding	23
Artikel 8	Waarde - Landschap relief	25
Artikel 9	Waterstaat - Waterkering	26
Hoofdstuk 3	**Algemene regels**	**28**
Artikel 10	Anti-dubbeltelregel	28
Artikel 11	Algemene aanduidingsregels luchtvaartverkeerszone	29
Artikel 12	Algemene afwijkingsregels	30
Artikel 13	Algemene wijzigingsregels	31
Artikel 14	Overige regels	32
Artikel 15	Algemene procedureregels	33
Hoofdstuk 4	**Overgangs- en slotregels**	**34**
Artikel 16	Overgangsrecht	34
Artikel 17	Slotregel	36

Regels

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Artikel 1 Begrippen

In deze regels wordt verstaan onder:

1.1 plan:

het bestemmingsplan Buitengebied, Herfterlaan 2 - 2018 met identificatienummer NL.IMRO.0193.BP17021-0004 van de gemeente Zwolle;

1.2 bestemmingsplan:

de geometrisch bepaalde planobjecten met de bijbehorende regels en de daarbij behorende bijlagen;

1.3 aanduiding:

een geometrisch bepaald vlak of figuur, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels regels worden gesteld ten aanzien van het gebruik en/of het bebouwen van deze gronden;

1.4 aanduidingsgrens:

de grens van een aanduiding, indien het een vlak betreft;

1.5 agrarisch gebruik:

gebruik dat is gericht op het houden van dieren danwel het voortbrengen van beplantingsgewassen zoals bos- en haagplansoen, laan- en parkbomen, vruchtbomen, rozenstruiken, sierconiferen en overige sierheesters een en ander in de vorm van volle grondteelt of containerteelt danwel het telen van gewassen door gebruik te maken van kassen;

1.6 agrarisch medegebruik:

een agrarisch gebruik van gronden dat ondergeschikt is aan de functie van de bestemming, waarbinnen dit agrarische gebruik is toegestaan;

1.7 bebouwing:

één of meer gebouwen, bijbehorende bouwwerken en/of andere bouwwerken ;

1.8 bebouwingspercentage

indien het percentage een bestemmingsvlak betreft:
de verhouding tussen de oppervlakte van het te bebouwen terreingedeelte en de totale oppervlakte van het bestemmingsvlak;

indien het percentage een perceel betreft:
een percentage, dat de grootte aangeeft van het deel van een perceel, dat ten hoogste mag worden bebouwd; dit percentage wordt slechts berekend over het gedeelte van het

bestemmingsvlak of het perceel, waarbinnen de bouwwerken mogen worden gebouwd;

1.9 bedrijf:

het uitoefenen van bedrijfsmatige activiteiten;

1.10 bedrijfsplan

een weergave van de huidige en toekomstige situatie van een bedrijf en haar omgeving waarin de doelstellingen op korte en lange termijn zijn weergegeven en waarin tevens richtlijnen zijn opgenomen om de doelstellingen te realiseren.

1.11 bedrijfsvloeroppervlakte

de totale vloeroppervlakte van de ruimte die wordt gebruikt voor beroep aan huis c.q. een bedrijf of een dienstverlenende instelling, inclusief opslag- en administratieruimten en dergelijke; een daaraan vastgebouwde of er deel van uitmakende woning wordt niet meegeteld;

1.12 bedrijfswoning

een woning in of bij een gebouw of op een terrein, kennelijk slechts bedoeld voor (het huishouden van) een persoon, wiens huisvesting daar gelet op de bestemming van het gebouw of het terrein gewenst is;

1.13 bestemmingsgrens:

de grens van een bestemmingsvlak;

1.14 bestemmingsvlak:

een geometrisch bepaald vlak met eenzelfde bestemming;

1.15 bijbehorend bouwwerk:

uitbreiding van een hoofdgebouw dan wel functioneel met een zich op hetzelfde perceel bevindend hoofdgebouw verbonden, daar al dan niet tegen aangebouwd gebouw, of ander bouwwerk, met een dak;

1.16 bouwen:

het plaatsen, het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen en het vergroten van een bouwwerk;

1.17 bouwgrens:

de grens van een bouwvlak;

1.18 bouwperceel:

een aaneengesloten stuk grond, waarop ingevolge de regels een zelfstandige, bij elkaar behorende bebouwing is toegelaten;

1.19 bouwperceelgrens:

de grens van een bouwperceel;

1.20 bouwvlak:

een geometrisch bepaald vlak, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels bepaalde gebouwen en bouwwerken geen gebouwen zijnde zijn toegelaten;

1.21 bouwwerk:

een bouwkundige constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die op de plaats van bestemming hetzij direct hetzij indirect met de grond verbonden is, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond, bedoeld om ter plaatse te functioneren;

1.22 dagbesteding:

een voor een zorgbehoevende structurele tijdsbesteding met een welomschreven doel waarbij de zorgbehoevende actief wordt betrokken;

1.23 detailhandel:

het bedrijfsmatig te koop aanbieden, waaronder begrepen de uitstalling ten verkoop, verkopen, verhuren en leveren van goederen aan personen die die goederen kopen of huren voor gebruik, verbruik of aanwending anders dan in de uitoefening van een beroeps- of bedrijfsactiviteit, waaronder zijn begrepen grootschalige detailhandel, volumineuze detailhandel, een tuincentrum en een supermarkt;

1.24 erftoegangsweg:

een straat of weg waar de doorgaande functie van het verkeer niet meer primair is en waar aandacht kan worden gegeven aan snelheidsreducerende maatregelen;

1.25 extensieve dagrecreatie

recreatie in de open lucht uitsluitend gedurende een dagperiode, waarbij vooral het landschap of bepaalde delen ervan sterk beleefd worden, waarbij weinig of geen gebouwde voorzieningen nodig zijn en waarbij tevens in het algemeen het aantal recreanten per oppervlakte-eenheid beperkt is, zoals wandelen, fietsen, verpozen en natuur- en landschapsbeleving;

1.26 gebouw:

elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt;

1.27 horeca

de bedrijfssector gericht op het verstrekken van ter plaatse te nuttigen voedsel en dranken, het exploiteren van zaalaccommodatie en/of het verstrekken van nachtverblijf, één en ander al dan niet in combinatie met een vermaaksfunctie, waaronder zijn begrepen een 'bed & breakfast', discotheek, feestzaal en partyboerderij, evenwel met uitzondering van een erotisch getinte vermaaksfunctie;

1.28 kantoor:

een ruimte of complex van ruimten, welke dient voor het bedrijfsmatig verlenen van diensten, waarbij het publiek niet of slechts in ondergeschikte mate rechtstreeks te woord wordt gestaan en geholpen, waaronder is begrepen congres- en vergaderaccommodatie;

1.29 kwetsbaar object:

een object als bedoeld in het Besluit externe veiligheid inrichtingen;

1.30 maatschappelijke bedrijvigheid:

een in het bedrijfsplan van de initiatiefnemer aangetoonde vorm van bedrijvigheid waarmee – naast economische – ook sociale doelstellingen worden nagestreefd zoals werkgelegenheid voor zorgbehoevenden, scholing, (re-)integratie, dagbesteding en participatie;

1.31 nevenactiviteit:

een vorm van bedrijvigheid naast de hoofdfunctie;

1.32 normaal onderhoud:

werkzaamheden die regelmatig nodig zijn voor een goed beheer van de gronden en/of bouwwerken;

1.33 ondergeschikte detailhandel

detailhandel vanuit een verkoopruimte met een vloeroppervlakte van ten hoogste 10% van de bedrijfsvloeroppervlakte met een maximum van 100 m².

1.34 ondergeschikte horeca

horeca vanuit een verkoopruimte met een vloeroppervlakte van ten hoogste 10% van de bedrijfsvloeroppervlakte met een maximum van 100 m².

1.35 onderkomen

een voor dag- en nachtverblijf van dieren geschikte constructie;

1.36 openbaar toegankelijk gebied:

weg als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder b, van de Wegenverkeerswet 1994, alsmede pleinen, parken, plantsoenen, openbaar water en ander openbaar gebied dat voor publiek algemeen toegankelijk is, met uitzondering van wegen uitsluitend bedoeld voor de ontsluiting van percelen voor langzaam verkeer;

1.37 openbare nutsvoorzieningen:

voorzieningen ten behoeve van openbaar nut, zoals gas-, water-, elektriciteits- en communicatievoorzieningen en voorzieningen ten behoeve van de inzameling van afval;

1.38 opslag:

het bewaren van goederen, materialen en stoffen zonder dat ter plaatse sprake is van productie, bewerking, verwerking, handel en/of activiteiten van administratieve aard;

1.39 overig bouwwerk:

een bouwkundige constructie van enige omvang, geen gebouw of bijbehorend bouwwerk zijnde;

1.40 peil:

a. voor een bouwwerk op een perceel, waarvan de hoofdtoegang direct aan de weg grenst: de hoogte van de weg ter plaatse van die hoofdtoegang;

b. voor een bouwwerk op een perceel, waarvan de hoofdtoegang niet direct aan de weg grenst: de hoogte van het terrein ter hoogte van die hoofdtoegang bij voltooiing van de bouw;
c. indien in of op het water wordt gebouwd: het Normaal Amsterdams Peil;

1.41 ruimtelijke kwaliteit:

de kwaliteit gevormd door de evenwichtige samenhang tussen (openbare) ruimte en gebouwde elementen;

1.42 stedenbouwkundig beeld:

het beeld dat wordt opgeroepen door het samengaan van gebouwde elementen, beplantingselementen en onbebouwde ruimten;

1.43 verkoopvloeroppervlakte:

de voor het publiek zichtbare en toegankelijke winkelruimte ten behoeve van ondergeschikte detailhandel en horeca;

1.44 woning:

een complex van ruimten, uitsluitend bedoeld voor de huisvesting van één afzonderlijk huishouden, waarbij inwoning is toegestaan;

1.45 zonnepark:

veld met zonnecollectoren;

1.46 zorgbehoevende:

een persoon die hulpbehoevend is op het fysieke en/of psychische en/of sociale vlak.

Artikel 2 Wijze van meten

Bij toepassing van deze regels wordt als volgt gemeten:

2.1 de dakhelling:

langs het dakvlak ten opzichte van het horizontale vlak;

2.2 de goothoogte van een bouwwerk:

vanaf het peil tot aan de bovenkant van de goot, c.q. de druiplijn, het boeibord, of een daarmee gelijk te stellen constructiedeel;

2.3 de bouwhoogte van een bouwwerk:

vanaf het peil tot aan het hoogste punt van een gebouw of van een overig bouwwerk met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals schoorstenen, antennes, en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwonderdelen;

2.4 de oppervlakte van een bouwwerk:

tussen de buitenwerkse gevelvlakken en/of het hart van de scheidingsmuren, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van het bouwwerk;

2.5 de vloeroppervlakte van een woning:

binnenwerks op de vloer van de ruimten die worden of kunnen worden gebruikt voor wonen;

2.6 de inhoud van een bouwwerk:

tussen de onderzijde van de begane grondvloer, de buitenzijde van de gevels (en/of het hart van de scheidingsmuren) en de buitenzijde van daken en dakkapellen;

2.7 de horizontale bouwdiepte van een gebouw:

de lengte van een gebouw, gemeten buitenwerks en loodrecht vanaf de naar de weg toegekeerde gevel;

2.8 de verticale bouwdiepte van een gebouw:

de diepte van een gebouw, gemeten vanaf de onderzijde van de begane grondvloer;

2.9 de afstand tot de naar de weg toegekeerde gevel van een gebouw:

van enig punt van een bouwwerk tot de naar de weg toegekeerde gevel van dat gebouw.

2.10 Ondergeschikte bouwdelen die buiten beschouwing moeten worden gelaten

Bij de toepassing van het bepaalde ten aanzien van het bouwen worden ondergeschikte bouwdelen, als plinten, pilasters, stoeptreden, dorpels, kozijnen, gevelversieringen, ventilatiekanalen, schoorstenen, antennes, gevel- en kroonlijsten, luifels, erkers, balkons, dakgoten en overstekende daken buiten beschouwing gelaten, mits:

a. de overschrijding van aanduidingsgrenzen, bouwgrenzen dan wel bestemmingsgrenzen niet meer dan 1,30 meter bedraagt;
b. een erker aan een naar de weg toegekeerde gevel van een woning niet breder is dan 3/5 deel van de betreffende gevel.

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels

Artikel 3 Agrarisch

3.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Agrarisch' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. agrarisch gebruik;
b. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - afwijkend gebruik' een onderkomen met uitkijkpunt;
c. een bedrijfswoning met geïntegreerd kantoor ter plaatse van de functieaanduiding 'bedrijfswoning';
d. het opwekken van energie door middel van het omzetten van zonlicht in elektriciteit en/of warmte met gebruik van zonnepanelen, met de daarbij behorende voorzieningen, uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - zonnepark'

met daaraan ondergeschikt:

e. wegen en paden;
f. fietspaden;
g. gebouwen voor het zonnepark en openbare nutsvoorzieningen;
h. dagbesteding;
i. groen;
j. water;
k. parkeervoorzieningen;
l. openbare nutsvoorzieningen;
m. infrastructurele voorzieningen;
n. recreatief medegebruik in de vorm van extensieve dagrecreatie;
o. waterhuishoudkundige voorzieningen;

met de daarbij behorende:

p. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

3.2 Bouwregels

3.2.1 Gebouwen voor het zonnepark

Voor het bouwen van gebouwen ter plaatse van de aanduiding **'specifieke vorm van bedrijf - zonnepark'** gelden de volgende regels:

a. de oppervlakte aan gebouwen mag niet meer dan 50 m² bedragen;
b. de bouwhoogte van een gebouw mag niet meer dan 4 m bedragen.

3.2.2 Bouwwerken geen gebouwen zijnde bij het zonnepark

a. ter plaatse van de aanduiding '**specifieke vorm van bedrijf - zonnepark**' zijn transformatoren toegestaan met een bouwhoogte van niet meer dan 4m en een oppervlakte van niet meer dan 6 m² per stuk;
b. ter plaatse van de aanduiding '**specifieke vorm van bedrijf - zonnepark**' zijn bouwwerken, geen gebouwen zijnde, in de vorm van zonnepanelen met de daarbij behorende voorzieningen toegestaan, met dien verstande dat:
    1. er één type zonnepanelen wordt toegepast;
    2. er één plaatsingssysteem wordt toegepast;
    3. de zonnepanelen in één richting worden geplaatst;
    4. de zonnepanelen worden geclusterd in rechthoekige opstellingen;
    5. de bouwhoogte niet meer dan 4 m bedraagt;
    6. het kleur- en materiaalgebruik eenduidig is.

3.2.3 Gebouwen voor openbare nutsvoorzieningen

Voor het bouwen van gebouwen voor openbare nutsvoorzieningen gelden de volgende regels:

a. de oppervlakte van een gebouw mag niet meer dan 75 m² bedragen;
b. de bouwhoogte van een gebouw mag niet meer dan 4 m bedragen.

3.2.4 Gebouwen voor onderkomen

Voor het bouwen van gebouwen ter plaatse van de aanduiding '**specifieke vorm van agrarisch - afwijkend gebruik**' gelden de volgende regels:

a. het bouwwerk dient binnen het bouwvlak te worden gebouwd;
b. het te bebouwen oppervlakte bedraagt niet meer dan 500 m²;
c. de goothoogte van het bouwwerk mag niet meer dan 5 meter bedragen;
d. de maximale bouwhoogte van het bouwwerk mag niet meer dan 8 meter bedragen.

3.2.5 Gebouwen en bijbehorende bouwwerken bij bedrijfswoningen

Voor het bouwen van gebouwen en bijbehorende bouwwerken ter plaatse van de aanduiding '**bedrijfswoning**' gelden de volgende regels:

a. het aantal bedrijfswoningen bedraagt niet meer dan 1 per bouwvlak;
b. de bouwwerken dienen binnen het bouwvlak te worden gebouwd;
c. de maatvoering van een bouwwerk dient te voldoen aan de eisen die in het volgende bouwsschema zijn gesteld:

Functie van een bouwwerk	**Max. inhoud in m³**	**Max. goothoogte in m**	**Max. bouwhoogte in m**	**Max. oppervlakte in m²**
Bedrijfswoning	600	3	8	
Bijbehorende bouwwerken bij bedrijfswoning		3	6	100

3.2.6 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde en bouwwerken, geen gebouwen zijnde zonder dak bij bedrijfswoningen

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zonder dak bij bedrijfswoningen, gelden de volgende regels:

a. de bouwhoogte van erf- en perceelafscheidingen mag niet meer dan 2 m bedragen;
b. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwden zijnde, mag niet meer dan 10 m bedragen;

3.3 Nadere eisen

Burgemeester en wethouders kunnen nadere eisen stellen aan de plaats en de afmetingen van de bebouwing, ten behoeve van:

a. een samenhangend stedenbouwkundig beeld;
b. een goede woonsituatie;
c. de verkeersveiligheid;
d. de mogelijkheid om in voldoende mate te kunnen parkeren;
e. de sociale veiligheid;
f. een goede milieusituatie;
g. de bescherming van de groenstructuur;
h. de bescherming van het landschappelijk beeld;
i. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

3.4 Afwijken van de bouwregels

3.4.1 Bevoegdheid

Bij een omgevingsvergunning kan afgeweken worden van:

a. het bepaalde in artikel 3.2.5 onder c en toe te staan dat de inhoud van een bedrijfswoning wordt vergroot tot ten hoogste 750 m³;
b. het bepaalde in artikel 3.2.5 onder c om toe te staan dat de goothoogte van een bijbehorend bouwwerk bij een bedrijfswoning wordt vergroot tot niet meer dan 4 meter;
c. het bepaalde in artikel 3.2.5 onder c om toe te staan dat de bouwhoogte van een bijbehorend bouwwerk bij een bedrijfswoning wordt vergroot tot niet meer dan 6 meter;

3.4.2 Voorwaarden

De in artikel 3.4.1 genoemde afwijkingen kunnen slechts worden toegestaan mits geen onevenredige aantasting plaatsvindt van:

a. het stedenbouwkundig beeld;
b. de woonsituatie;
c. de verkeersveiligheid;
d. de parkeergelegenheid;
e. de sociale veiligheid;
f. de milieusituatie;
g. de groenstructuur;
h. het landschappelijk beeld;
i. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

3.5 Specifieke gebruiksregels

Tot een gebruik, strijdig met de gegeven bestemming wordt in ieder geval gerekend het gebruik van de gronden:

a. indien de landschappelijke inpassing niet wordt uitgevoerd en in stand wordt gehouden zoals weergegeven in Bijlage 1 - Landschappelijk inrichtingsplan.
b. indien is vastgesteld dat reflectie van de zonnepanelen nadelige gevolgen heeft voor de veiligheid op het spoor;
c. indien er nadelige elektromagnetische effect richting de aanwezige spoorzone is conform ProRail-richtlijn RLN00398;
d. het gebruik van een bedrijfswoning voor kantoor tenzij het gedeelte dat voor kantoor wordt gebruikt, niet groter is dan 30% van de vloeroppervlakte van de bedrijfswoning tot een

maximum van 75 m²;

Tot een gebruik strijdig met deze bestemming als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid onder c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht wordt in ieder geval gerekend

a. het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van een seksinrichting;
b. het gebruik van gronden buiten het bouwvlak als standplaats voor kampeermiddelen;
c. het gebruik van de gronden ten behoeve van (co)mestvergisting;
d. het gebruik van bouwwerken ten behoeve van nevenactiviteiten.

Artikel 4 Maatschappelijk

4.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Maatschappelijk' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. gebouwen ten behoeve van maatschappelijke bedrijvigheid die in de staat van bedrijfsactiviteiten voor bedrijventerreinen, welke als een bijlage bij deze regels is opgenomen, zijn aangeduid als toelaatbaar binnen de met een nummer in de staat aangegeven zones, waarbij deze zones in een bestemmingsvlak ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - zone' zijn aangeduid met een nummer achter het woord 'zone';
   met uitzondering van zelfstandige kantoren;
b. gebouwen ten behoeve van dagbesteding;

met daaraan ondergeschikt:

c. wegen en paden;
d. groen;
e. water;
f. parkeervoorzieningen;
g. openbare nutsvoorzieningen;
h. infrastructurele voorzieningen;
i. waterhuishoudkundige voorzieningen;
j. speelvoorzieningen;
k. recreatief medegebruik in de vorm van extensieve dagrecreatie;

met de daarbij behorende:

l. erven en terreinen;
m. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

4.2 Bouwregels

4.2.1 Gebouwen

Voor het bouwen van gebouwen gelden de volgende regels:

a. de gebouwen dienen binnen het bouwvlak te worden gebouwd;
b. ter plaatse van de aanduiding 'maximum goothoogte (m), maximum bouwhoogte (m), maximum bebouwingspercentage (%)' mag de goothoogte en bouwhoogte in meters van een gebouw niet meer dan de aangegeven goothoogte en bouwhoogte bedragen en mag het bebouwingspercentage per perceel niet meer dan het aangegeven percentage bedragen;

4.2.2 Bijbehorende bouwwerken

Voor het bouwen van bijbehorende bouwwerken gelden de volgende regels:

a. bijbehorende bouwwerken dienen binnen het bouwvlak te worden gebouwd;
b. ter plaatse van de aanduiding 'maximum goothoogte (m), maximum bouwhoogte (m), maximum bebouwingspercentage (%)' mag de goothoogte en bouwhoogte in meters van een gebouw niet meer dan de aangegeven goothoogte en bouwhoogte bedragen en mag het bebouwingspercentage per perceel niet meer dan het aangegeven percentage bedragen;

4.2.3 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de bouwhoogte van erf- of perceelafscheidingen mag niet meer dan 1 meter bedragen, maar de bouwhoogte van erf- of perceelafscheidingen mag niet meer dan 2 meter bedragen, indien:
    1. op het erf of perceel al een gebouw staat, waarmee de erf- of perceelafscheiding in functionele relatie staat;
    2. gebouwd wordt achter de naar de weg toegekeerde gevel van het hoofdgebouw of het verlengde daarvan;
b. gebouwd wordt op een afstand van meer dan 1 meter van openbaar toegankelijk gebied;
c. de bouwhoogte van de overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer dan 3 meter bedragen.

4.3 Nadere eisen

Burgemeester en wethouders kunnen nadere eisen stellen aan de plaats en de afmetingen van de bebouwing, ten behoeve van:

a. een samenhangend stedenbouwkundig beeld;
b. een goede woonsituatie;
c. de verkeersveiligheid;
d. de mogelijkheid om in voldoende mate te kunnen parkeren;
e. de sociale veiligheid;
f. een goede milieusituatie;
g. de bescherming van de groenstructuur;
h. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

4.4 Afwijken van de bouwregels

4.4.1 Bevoegdheid

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van:

a. het bepaalde in artikel 4.2.1 onder a om toe te staan dat een gebouw gedeeltelijk buiten het bouwvlak wordt gebouwd, mits de gezamenlijke oppervlakte van de gebouwen buiten het bouwvlak niet meer bedraagt dan 25 m²;
b. het bepaalde in artikel 4.2.1 onder b om toe te staan dat de goothoogte en/of bouwhoogte van een gebouw wordt vergroot met niet meer dan 1 meter;
c. het bepaalde in in artikel 4.2.2 onder a om toe te staan dat een bijbehorend bouwwerk gedeeltelijk buiten het bouwvlak wordt gebouwd, mits de gezamenlijke oppervlakte van de gebouwen buiten het bouwvlak niet meer bedraagt dan 25 m²;
d. het bepaalde in in artikel 4.2.2 onder b om toe te staan dat de goothoogte en/of bouwhoogte van een gebouw wordt vergroot met niet meer dan 1 meter;

4.4.2 Voorwaarden

De in artikel 4.4.1 genoemde afwijkingen kunnen slechts worden toegestaan, mits geen onevenredige aantasting plaatsvindt van:

a. het stedenbouwkundig beeld;
b. de woonsituatie;
c. de verkeersveiligheid;
d. de parkeergelegenheid;
e. de sociale veiligheid;

f. de milieusituatie;
g. de groenstructuur;
h. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

4.5 Specifieke gebruiksregels

Tot een gebruik strijdig met deze bestemming als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid onder c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht wordt in ieder geval gerekend:

a. indien de landschappelijke inpassing niet wordt uitgevoerd en in stand wordt gehouden zoals weergegeven in Bijlage 1 - Landschappelijk inrichtingsplan;
b. het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van andere bedrijven dan de maatschappelijke bedrijvigheid die is aangeduid als toelaatbaar binnen de betreffende zone in de Staat van Bedrijfsactiviteiten, welke als bijlage 2 - Staat van Bedrijfsactiviteiten bij deze regels is opgenomen;
c. het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van detailhandel of horeca met uitzondering van het gebruik voor ondergeschikte detailhandel of ondergeschikte horeca ten behoeve van dagbesteding en bedrijvigheid op de gronden en in de bouwwerken, welke voor deze voorzieningen worden gebruikt;
d. het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van zelfstandige kantoren;
e. het gebruik van gronden en bouwwerken voor onzelfstandige kantoren met een grotere bruto vloeroppervlakte dan 50 m² per bedrijf;
f. het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van een seksinrichting.

4.6 Afwijken van de gebruiksregels

4.6.1 Bevoegdheid

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van:

a. het verbod als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid onder c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en het bepaalde in artikel 4.5 onder a om bedrijven toe te staan die in de Staat van Bedrijfsactiviteiten niet zijn vermeld dan wel op het betreffende perceel of gedeelte van het betreffende perceel niet als toelaatbaar zijn aangeduid, mits deze bedrijven wat betreft milieuhinder kunnen worden gelijkgesteld met de bedrijven die op het betreffende perceel wel als toelaatbaar zijn aangeduid;
b. het verbod als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid onder c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en het bepaalde in artikel 4.5 onder d om voor onzelfstandige kantoren een grotere bruto vloeroppervlakte per bedrijf toe te staan, mits de noodzaak voor het betreffende bedrijf voldoende aannemelijk kan worden gemaakt.

4.6.2 Voorwaarden

De in artikel 4.6.1 genoemde afwijking kan slechts worden toegestaan, mits geen onevenredige aantasting plaatsvindt van:

a. het stedenbouwkundig beeld;
b. de woonsituatie;
c. de verkeersveiligheid;
d. de parkeergelegenheid;
e. de sociale veiligheid;
f. de milieusituatie;
g. de groenstructuur;

h. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Artikel 5 Verkeer - Erftoegangsweg

5.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Verkeer - Erftoegangsweg' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. erftoegangswegen;
b. voetpaden, fietspaden en fiets/bromfietspaden;
c. parkeervoorzieningen;
d. groenvoorzieningen;

met een inrichting gericht op gemengd verkeer in een 30 kilometer gebied;

met daaraan ondergeschikt:

e. openbare nutsvoorzieningen;
f. infrastructurele voorzieningen;
g. water;

met de daarbij behorende:

h. bebouwing.

5.2 Bouwregels

5.2.1 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de bouwhoogte van erf- of perceelafscheidingen mag niet meer dan 1 meter bedragen, maar de bouwhoogte van erf- of perceelafscheidingen mag niet meer dan 2 meter bedragen, indien:
    1. op het erf of perceel al een gebouw staat, waarmee de erf- of perceelafscheiding in functionele relatie staat;
    2. gebouwd wordt achter de naar de weg toegekeerde gevel van het hoofdgebouw of het verlengde daarvan;
    3. gebouwd wordt op een afstand van meer dan 1 meter van openbaar toegankelijk gebied
b. de bouwhoogte van de overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer dan 10 meter bedragen.

5.3 Nadere eisen

Burgemeester en wethouders kunnen nadere eisen stellen aan de plaats en de afmetingen van de bebouwing, ten behoeve van:

a. een samenhangend stedenbouwkundig beeld;
b. een goede woonsituatie;
c. de verkeersveiligheid;
d. de mogelijkheid om in voldoende mate te kunnen parkeren;
e. de sociale veiligheid;
f. een goede milieusituatie;
g. de bescherming van de groenstructuur;
h. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

5.4 Specifieke gebruiksregels

Tot een gebruik strijdig met deze bestemming als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid onder c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht wordt in ieder geval gerekend het gebruik van gronden en gebouwen ten behoeve van een seksinrichting.

Artikel 6 Leiding - Gas

6.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Leiding - Gas' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemmingen, mede bestemd voor:

a. het ondergrondse transport van gas door een hoge druk aardgastransportleiding;

met de daarbij behorende:

b. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

6.2 Bouwregels

6.2.1 Algemeen

In afwijking van het bepaalde bij de andere bestemmingen mag op of in deze gronden niet anders worden gebouwd dan ten behoeve van de dubbelbestemming Leiding - Gas.

6.2.2 Gebouwen

Op of in deze gronden mogen geen gebouwen ten behoeve van de dubbelbestemming Leiding - Gas worden gebouwd.

6.2.3 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

De bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten behoeve van de dubbelbestemming 'Leiding - Gas' mag niet meer dan 2 meter bedragen.

6.3 Afwijken van de bouwregels

6.3.1 Bevoegdheid

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in artikel 6.2.1 om toe te staan dat bouwwerken worden gebouwd, welke toelaatbaar zijn op grond van het bepaalde in de andere bestemmingen.

6.3.2 Voorwaarden

De in artikel 6.3.1 genoemde afwijking wordt toegestaan, mits:

a. geen aantasting plaatsvindt van het doelmatig en veilig functioneren van de ondergrondse hoge druk aardgastransportleiding;
b. de veiligheid van mens, dier en goederen niet in gevaar wordt gebracht;
c. geen kwetsbaar object wordt toegelaten;
d. vooraf advies is ingewonnen van de betrokken leidingbeheerder.

6.4 Specifieke gebruiksregels

Tot een gebruik strijdig met deze bestemming als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid onder c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht wordt in ieder geval gerekend:

a. een gebruik dat geen rekening houdt met de goede werking van de ondergrondse hoge druk aardgastransportleiding en de risico's die ermee verbonden zijn;
b. de permanente opslag van goederen, waaronder ook begrepen het opslaan van afvalstoffen.

6.5 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

6.5.1 Verboden werkzaamheden

Het is verboden zonder omgevingsvergunning de volgende werken, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden uit te voeren:

a. het aanbrengen of verwijderen van bomen of andere beplantingen, welke diep wortelen, waaronder rietbeplanting;
b. het afgraven of ophogen van gronden;
c. het verrichten van grondroeractiviteiten, zoals het aanbrengen van rioleringen, kabels, leidingen en drainage, anders dan normaal spit- en ploegwerk;
d. het diepploegen;
e. het aanleggen van waterlopen of het vergraven, verruimen of dempen van bestaande waterlopen;
f. het plaatsen van onroerende objecten, zoals lichtmasten, wegwijzers en ander straatmeubilair;
g. het uitvoeren van heiwerken of het anderszins in de bodem drijven van voorwerpen;
h. het aanbrengen van een gesloten verharding.

6.5.2 Toegestane werkzaamheden

Het in artikel 6.5.1 vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden welke:

a. het normale onderhoud betreffen;
b. voorkomen op de beplantingslijst van de leidingbeheerder;
c. mechanisch worden uitgevoerd en daarmee vallen onder de werking van de Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten;
d. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan.

6.5.3 Voorwaarden

De in artikel 6.5.1genoemde vergunning kan slechts worden verleend, mits:

a. geen afbreuk wordt gedaan aan het doelmatig en veilig functioneren van de ondergrondse hoge druk aardgastransportleiding;
b. de veiligheid van mens, dier en goederen niet in gevaar wordt gebracht;
c. geen kwetsbaar object wordt toegelaten;
d. vooraf schriftelijk advies is ingewonnen van de betrokken leidingbeheerder.

Artikel 7 Leiding - Hoogspanningsverbinding

7.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Leiding - Hoogspanningsverbinding' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemmingen, mede bestemd voor:

a. het bovengrondse transport van elektrische energie door een hoogspanningsleiding;

met de daarbij behorende:

b. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

7.2 Bouwregels

7.2.1 Algemeen

In afwijking van het bepaalde bij de andere bestemmingen mag op of in deze gronden niet anders worden gebouwd dan ten behoeve van de dubbelbestemming Leiding - Hoogspanningsverbinding

7.2.2 Gebouwen

Op of in deze gronden mogen geen gebouwen ten behoeve van de dubbelbestemming Leiding - Hoogspanningsverbinding worden gebouwd.

7.2.3 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten behoeve van de dubbelbestemming Leiding - Hoogspanningsverbinding gelden de volgende regels:

a. de bouwhoogte van erf- of perceelafscheidingen dan 2 meter bedragen.
b. de bouwhoogte van de overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer dan 40 meter bedragen.

7.3 Afwijken van de bouwregels

7.3.1 Bevoegdheid

Bij een omgevingsvergunning wordt afgeweken van het bepaalde in artikel 7.2.1 om toe te staan dat bouwwerken worden gebouwd, welke toelaatbaar zijn op grond van het bepaalde in de andere bestemmingen.

7.3.2 Voorwaarden

De in artikel 7.3.1 genoemde afwijking wordt toegestaan, mits:

a. geen aantasting plaatsvindt van het doelmatig en veilig functioneren van de bovengrondse hoogspanningsleiding;
b. de veiligheid van mens, dier en goederen niet in gevaar wordt gebracht;
c. vooraf schriftelijk advies is ingewonnen van de betrokken leidingbeheerder.

7.4 Specifieke gebruiksregels

Tot een gebruik strijdig met deze bestemming als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid onder c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht wordt in ieder geval gerekend:

a. een gebruik dat geen rekening houdt met de goede werking van de bovengrondse hoogspanningsleiding en de risico's die ermee verbonden zijn;
b. het hebben van beplantingen die door hun hoogte de goede werking van de bovengrondse hoogspanningsleiding in gevaar kunnen brengen.

7.5 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

7.5.1 Verboden werkzaamheden

Het is verboden zonder omgevingsvergunning de volgende werken, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden uit te voeren:

a. het aanbrengen van beplanting en bomen;
b. het aanleggen van wegen of paden en het aanbrengen van andere oppervlakteverhardingen;
c. het in de bodem drijven van voorwerpen;
d. het uitvoeren van grondbewerkingen, waartoe worden gerekend afgraven, ontginnen en ophogen;
e. het aanleggen, vergraven, verruimen of dempen van sloten, vijvers en andere wateren;
f. het permanent opslaan van goederen.

7.5.2 Toegestane werkzaamheden

Het in artikel 7.5.1 vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden welke:

a. verband houden met de aanleg van de betreffende bovengrondse hoogspanningsverbinding;
b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan;
c. het normale onderhoud ten aanzien van de verbinding en belemmerde strook of ten aanzien van de functies van de andere voorkomende bestemmingen betreffen.

7.5.3 Voorwaarden

De in artikel 7.5.1 genoemde vergunning kan slechts worden verleend, mits:

a. geen afbreuk wordt gedaan aan het doelmatig en veilig functioneren van de bovengrondse hoogspanningsverbinding;
b. de veiligheid van mens, dier en goederen niet in gevaar wordt gebracht;
c. vooraf schriftelijk advies is ingewonnen van de betrokken leidingbeheerder.

Artikel 8 Waarde - Landschap relief

8.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Landschap relief' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemmingen, mede bestemd voor het behoud en het herstel van het reliëf van het landschap dat ter plaatse aanwezig is.

8.2 Bouwregels

Op of in deze gronden niet anders worden gebouwd ten behoeve van de andere bestemmingen.

8.3 Specifieke gebruiksregels

Tot een gebruik strijdig met deze bestemming als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid onder c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht wordt in ieder geval gerekend een gebruik ten behoeve van een andere bestemming waardoor een onevenredige afbreuk aan het belang van het reliëf van het landschap wordt gedaan.

8.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

8.4.1 Verboden werkzaamheden

Het is verboden zonder omgevingsvergunning de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden uit te voeren:

a. het aanbrengen van oppervlakteverhardingen buiten het bouwvlak met een oppervlakte van meer dan 1.000 m²;
b. het ontgronden, afgraven, ophogen of egaliseren van gronden over een oppervlakte groter dan 1.000 m², zodanig dat er een verschil in hoogte, c.q. verticale diepte ten opzichte van het bestaande maaiveld ontstaat van meer dan 0,30 meter;
c. het aanleggen van voorzieningen ten behoeve van het recreatief medegebruik;
d. het wijzigen van de grondsamenstelling of het aanbrengen van voorzieningen, waaronder afschermende materialen, ten behoeve van de aanleg van rijbakken;
e. het graven, vergraven of dempen, verdiepen of verbreden van watergangen, vijvers en poelen;

8.4.2 Toegestane werkzaamheden

Het in artikel 8.4.1 vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden welke:

a. het normale onderhoud betreffen;
b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan.

8.4.3 Voorwaarden

De in artikel 8.4.1 genoemde vergunning kan slechts worden verleend, mits geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het behoud, het herstel of de ontwikkeling van het reliëf in het landschap dat ter plaatse aanwezig is.

Artikel 9 Waterstaat - Waterkering

9.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waterstaat - Waterkering' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemmingen, mede bestemd voor:

a. de aanleg, de verbetering en het onderhoud van de waterkeringen;
b. dijken en kaden;
c. de waterhuishouding;

met daaraan ondergeschikt:

d. uiterwaarden;
e. bergingsvijvers;
f. wegen en paden;
g. parkeervoorzieningen;

met de daarbij behorende:

h. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

9.2 Bouwregels

9.2.1 Algemeen

In afwijking van het bepaalde bij de andere bestemmingen mag op of in deze gronden niet anders worden gebouwd dan ten behoeve van de dubbelbestemming 'Waterstaat - Waterkering'.

9.2.2 Gebouwen

Op of in deze gronden mogen geen gebouwen ten behoeve van de dubbelbestemming Waterstaat - Waterkering worden gebouwd.

9.2.3 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten behoeve van de dubbelbestemming Waterstaat - Waterkering gelden de volgende regels:

a. de bouwhoogte van erf- of perceelafscheidingen mag niet meer dan 1 meter bedragen, maar de bouwhoogte van erf- of perceelafscheidingen mag niet meer dan 2 meter bedragen, indien:
    1. op het erf of perceel al een gebouw staat, waarmee de erf- of perceelafscheiding in functionele relatie staat;
    2. gebouwd wordt achter de naar de weg toegekeerde gevel van het hoofdgebouw of het verlengde daarvan;
    3. gebouwd wordt op een afstand van meer dan 1 meter van openbaar toegankelijk gebied;
b. de bouwhoogte van de overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer dan 8 meter bedragen.

9.3 Afwijken van de bouwregels

9.3.1 Bevoegdheid

Bij een omgevingsvergunning wordt afgeweken van het bepaalde in artikel 9.2.1 om toe te staan dat bouwwerken worden gebouwd, welke toelaatbaar zijn op grond van het bepaalde in de andere bestemmingen.

9.3.2 Voorwaarden

De in artikel 9.3.1 genoemde afwijking wordt toegestaan, mits:

a. geen afbreuk wordt gedaan aan de waterstaatsbelangen als omschreven in artikel 9.1 ;
b. vooraf advies is ingewonnen van de betrokken waterstaatsbeheerder.

9.4 Specifieke gebruiksregels

Tot een gebruik strijdig met deze bestemming als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid onder c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht wordt in ieder geval gerekend een gebruik ten behoeve van een andere bestemming, waardoor een onevenredige afbreuk aan de waterstaatsbelangen als omschreven in artikel 9.1 wordt gedaan.

9.5 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

9.5.1 Niet voor Waterstaat - Waterkering

Indien en voor zover deze gronden samenvallen met gronden, waarvoor in een andere bestemming een omgevingsvergunning vereist is voor een werk, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden, geldt dat de daarin genoemde werken of werkzaamheden, voor zover deze althans niet worden uitgevoerd ter realisering of instandhouding van de dubbelbestemming Waterstaat - Waterkering, uitsluitend toelaatbaar zijn, mits:

a. door die werken of werkzaamheden tevens geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de waterstaatsbelangen als omschreven in artikel 9.1;
b. vooraf advies is ingewonnen van de betrokken waterstaatsbeheerder.

9.5.2 Voor Waterstaat - Waterkering

Indien en voor zover deze gronden samenvallen met gronden, waarvoor in een andere bestemming een omgevingsvergunning vereist is voor een werk, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden, geldt dat de daarin genoemde werken of werkzaamheden, voor zover deze althans worden uitgevoerd ter realisering of instandhouding van de dubbelbestemming Waterstaat - Waterkering, uitsluitend toelaatbaar zijn, mits door die werken of werkzaamheden, geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan één of meer van de in de doeleindenomschrijving voor die gronden genoemde functies en waarden.

Hoofdstuk 3 Algemene regels

Artikel 10 Anti-dubbeltelregel

Grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is gegeven of alsnog kan worden gegeven, blijft bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing.

Artikel 11 Algemene aanduidingsregels luchtvaartverkeerszone

11.1 luchtvaartverkeerszone

Ter plaatse van de aanduiding luchtvaartverkeerszone zijn de gronden, behalve voor de daar voorkomende bestemmingen, mede aangewezen voor militaire zaken in de vorm van een militaire laagvliegroute, waar in afwijking van de algemene minimum vlieghoogte van 300 meter door militaire vliegtuigen mag worden gevlogen op een hoogte van minimaal 75 meter boven obstakels met een navigatietolerantie van 1853 meter aan weerszijden van de as van de route.

11.2 Bouwregels

De bouwhoogte van bouwwerken, welke toelaatbaar zijn op grond van het bepaalde in de binnen deze gebiedsaanduiding voorkomende bestemmingen, mag onverminderd het bepaalde in deze bestemmingen niet meer bedragen dan 40 meter met uitzondering van hoogspanningsmasten die op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan aanwezig zijn en hoger zijn dan 40 meter. Voor deze masten geldt de bestaande hoogte als maximum.

Artikel 12 Algemene afwijkingsregels

12.1 Algemene afwijking van het algemeen geldende gebruiksverbod van artikel 2.1, eerste lid onder c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht

Bij een omgevingsvergunning wordt afgeweken van het verbod als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid onder c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, indien strikte toepassing daarvan zou leiden tot een beperking van het meest doelmatige gebruik, welke beperking niet door dringende redenen wordt gerechtvaardigd.

12.2 Algemene afwijkingsbevoegheid

Bij een omgevingsvergunning kan in dit plan of in een wijzigingsplan of uitwerkingsplan afgeweken worden van:

a. de bij recht in de regels gegeven aantallen, maten, afmetingen en percentages tot niet meer dan 10% van die aantallen, maten, afmetingen en percentages voor zover er geen specifieke afwijkingsmogelijkheid in deze regels van toepassing is;
b. de bestemmingsregels om toe te staan dan het beloop of het profiel van wegen of de aansluiting van wegen onderling in geringe mate wordt aangepast, indien de verkeersveiligheid of verkeersintensiteit daartoe aanleiding geven;
c. de bestemmingsregels om toe te staan dat aanduidingsgrenzen, bouwgrenzen dan wel bestemmingsgrenzen worden overschreden, indien een meetverschil daartoe aanleiding geeft;
d. de bestemmingsregels ten aanzien van de maximum bouwhoogte van erf- of perceelafscheidingen om toe te staan dat de bouwhoogte wordt vergroot in het belang van het af te scheiden erf of het af te scheiden perceel;
e. de bestemmingsregels ten aanzien van de maximum bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, om toe te staan dat de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten behoeve van kunstwerken en ten behoeve van zend-, ontvang- of sirenemasten, wordt vergroot tot niet meer dan 40,00 meter;
f. de bestemmingsregels ten aanzien van de maximum bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, die niet genoemd zijn onder c en d om toe te staan dat de bouwhoogte van deze bouwwerken, geen gebouwen zijnde, wordt vergroot tot niet meer dan 10,00 meter;
g. het bepaalde ten aanzien van de maximum bouwhoogte van gebouwen om toe te staan dat de bouwhoogte van de gebouwen ten behoeve van plaatselijke verhogingen van bouwdelen die niet van ondergeschikte aard zijn, als, liftkokers, trappenhuizen, en lichtkappen, wordt vergroot, mits:
    1. de oppervlakte van de vergroting niet meer dan 50 m² bedraagt;
    2. de bouwhoogte niet meer dan 1,25 maal de maximum bouwhoogte van het betreffende gebouw bedraagt;

12.3 Voorwaarden voor het toestaan van afwijkingen

De in artikel 12.2 genoemde afwijkingen kunnen slechts worden toegestaan, mits geen onevenredige aantasting plaatsvindt van:

a. het stedenbouwkundig beeld;
b. de woonsituatie;
c. de verkeersveiligheid;
d. de parkeergelegenheid;
e. de sociale veiligheid;
f. de milieusituatie;
g. de groenstructuur;
h. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Artikel 13 Algemene wijzigingsregels

Burgemeester en wethouders kunnen met inachtneming van het bepaalde in artikel 3.6 van de Wet ruimtelijke ordening de bestemmingen Agrarisch en Maatschappelijk wijzigen in die zin dat de situering en de vorm van de in het plan aangegeven bouwvlakken met bijbehorende erven, wegen en water- en groenvoorzieningen worden gewijzigd, mits:

a. de geluidsbelasting van geluidsgevoelige gebouwen niet hoger zal zijn dan de daarvoor geldende voorkeursgrenswaarde, of een verkregen hogere grenswaarde;
b. de oppervlakte aan bebouwing niet toeneemt;
c. geen onevenredige aantasting plaatsvindt van:
    1. het stedenbouwkundig beeld;
    2. de woonsituatie;
    3. de verkeersveiligheid;
    4. de parkeergelegenheid;
    5. de sociale veiligheid;
    6. de milieusituatie;
    7. de groenstructuur;
    8. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Artikel 14 Overige regels

14.1 Parkeren

a. Bij het verlenen van een omgevingsvergunning voor het bouwen en/of een omgevingsvergunning voor een wijziging van het gebruik is verzekerd, dat op eigen terrein, dat bij dat bouwwerk of terrein waarvoor vergunning wordt verleend hoort, wordt voorzien in voldoende parkeergelegenheid voor motorvoertuigen. Daarbij moet worden voldaan worden aan de parkeeropgave, zoals neergelegd in de “Regeling Parkeernormen 2016”. Indien deze regeling wordt gewijzigd, moet rekening worden gehouden met deze wijziging.
b. De onder a. bedoelde plaatsen voor het parkeren van motorvoertuigen moeten afmetingen hebben die afgestemd zijn op gangbare motorvoertuigen, zoals neergelegd in de “Regeling Parkeernormen 2016”. Indien deze regeling wordt gewijzigd, moet rekening worden gehouden met deze wijziging.

14.2 Laden en lossen

Indien de bestemming van een bouwwerk of een terrein aanleiding geeft tot een te verwachten behoefte aan ruimte voor het laden of lossen van goederen moet, bij het verlenen van een omgevingsvergunning voor het bouwen en/of een omgevingsvergunning voor een wijziging van het gebruik, zijn verzekerd, dat op eigen terrein wordt voorzien in voldoende ruimte voor het laden en lossen.

14.3 Afwijken van de overige regels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van:

a. het bepaalde in artikel 14.1 en 14.2 voor zover op andere wijze in de nodige parkeer- of stallingsruimte dan wel laad- of losruimte wordt voorzien.
b. het bepaalde in artikel 14.1 en 14.2 voor zover het voldoen aan die regels door bijzondere omstandigheden op overwegende bezwaren stuit.

14.3.1 bevoegdheid

Bij een omgevingsvergunning voor het bouwen en/of een omgevingsvergunning voor een wijziging van het gebruik kan worden afgeweken van het bepaalde in artikel 14.1 en artikel 14.2:

a. voor zover op andere wijze in de nodige parkeergelegenheid dan wel laad- of losruimte wordt voorzien;
b. voor zover door een maatregel geen of minder dan de nodige parkeergelegenheid dan wel laad- of losruimte noodzakelijk is;
c. voor zover het voldoen aan die regels door bijzondere omstandigheden op overwegende bezwaren stuit.

14.3.2 Voorwaarden

Bij de toepassing van de in artikel 14.3.1 genoemde afwijkingen wordt rekening gehouden met de afwijkingsvoorwaarden, zoals deze zijn neergelegd in de “Regeling Parkeernormen 2016”. Indien deze regeling worden gewijzigd moet rekening worden gehouden met deze wijziging.

Artikel 15 Algemene procedureregels

Op de voorbereiding van een besluit tot het stellen van een nadere eis is de volgende procedure van toepassing:

1. Het ontwerp van een besluit met bijbehorende stukken wordt gedurende 2 weken ter inzage gelegd in het informatiecentrum in het stadskantoor van de gemeente Zwolle waarbij de stukken door een ieder kunnen worden geraadpleegd en voor een ieder digitaal kunnen worden opgevraagd;
2. Burgemeester en wethouders maken de terinzagelegging van tevoren langs elektronische weg bekend in het Gemeenteblad dat tevens bereikbaar is via de website van de gemeente Zwolle en op www.overheid.nl;
3. De bekendmaking houdt mededeling in van de bevoegdheid tot het naar voren brengen van zienswijzen;
4. Gedurende de onder a. genoemde termijn kunnen belanghebbenden bij burgemeester en wethouders llangs elektronische weg of schriftelijk hun zienswijzen naar voren brengen omtrent het ontwerp van het besluit.

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels

Artikel 16 Overgangsrecht

16.1 Overgangsrecht bouwwerken

16.1.1 Bouwen

Een bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is, dan wel gebouwd kan worden krachtens een omgevingsvergunning voor het bouwen, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot:

a. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
b. na het teniet gaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de omgevingsvergunning voor het bouwen wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is teniet gegaan.

16.1.2 Afwijken

Bij een omgevingsvergunning kan eenmalig worden afgeweken van het bepaalde in artikel 16.1.1 voor het vergroten van de inhoud van een bouwwerk als bedoeld in artikel 16.1.1 met maximaal 10%.

16.1.3 Uitzondering op het overgangsrecht bouwwerken

Artikel 16.1.1 is niet van toepassing op bouwwerken die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende plan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

16.2 Overgangsrecht gebruik

16.2.1 Voortzetting strijdig gebruik

Het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet.

16.2.2 Verbod verandering strijdig gebruik

Het is verboden het met het bestemmingsplan strijdige gebruik, bedoeld in artikel 16.2.1, te veranderen of te laten veranderen in een ander met dat plan strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind.

16.2.3 Verbod hervatting strijdig gebruik

Indien het gebruik, bedoeld in artikel 16.2.1, na het tijdstip van inwerkingtreding van het plan voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten.

16.2.4 Uitzondering op het overgangsrecht gebruik

Artikel 16.2.1 is niet van toepassing op het gebruik dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan, daaronder begrepen de overgangsregels van dat plan.

16.2.5 Hardheidsclausule

Voor zover toepassing van het overgangsrecht gebruik leidt tot een onbillijkheid van overwegende aard voor een of meer natuurlijke personen die op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan grond en bouwwerken gebruikten in strijd met het voordien geldende bestemmingsplan, kan met het oog op beëindiging op termijn van die met het plan strijdige situatie, ten behoeve van die persoon of personen bij een omgevingsvergunning van dat overgangsrecht worden afgeweken.

Artikel 17 Slotregel

Het plan wordt aangehaald als:

bestemmingsplan Buitengebied, Herfterlaan 2 - 2018.

Deze regels worden aangehaald als:

Regels van het bestemmingsplan 'Buitengebied, Herfterlaan 2 - 2018'.

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Zwolle in de vergadering van .... nummer....

drs. H.J. Meijer, voorzitter, drs. A.B.M. ten Have, griffier,

Buitengebied, Herfterlaan 2 - 2018

Inhoudsopgave

Bijlagen bij de regels **3**

Bijlage 1 **Inrichtingsplan** **4**

Bijlage 2 **Staat van Bedrijfsactiviteiten** **6**

Bijlagen bij de regels

Bijlage 1 Inrichtingsplan

BUITENGOED HERFTE

landschapsplan
plattegrond

schaal 1 : 2000 / A2

LEGENDA

- boslanen - Linde
- veldlanen - Zuileiken
- boomvakken - Acacia's
- bomen in groepen - Esdoorns
- bosplantsoen
- hagen - meidoornhagen
- boomgaard - sierappels, etc.
- grasland, met hoge zomen naar aangrenzende vegetatie
- nieuwbouw
- voetpaden - halfverharding
- voet- fietspaden - halfverharding
- wegen - elementverharding
- parkeerplaatsen - halfverharding
- landhekken

wegprofiel 3,5m met 2x 0,5m verharde berm;
ca. 120 parkeerplaatsen;
beheerderswoning met 3 parkeerplaatsen;
bomen voor zover aanwezig op de kwekerij

hoger, gesloten en droog
(dekzandgebied, rivierduinen)

boskamers

lanenstructuur

bedrijvenkern

open percelen

laag, open en vochtig
(rivieroverstromingsvlakte)

milieuzone

toegangshek

nieuwe hoofdtoegang met laanbomen en grasbermen

bestaand sociaal maatschappelijke bedrijvigheid

ruimtereservering sociaal maatschappelijke bedrijvigheid

kassen

kwel- en infiltratiesloot

biologische akkerrand

zonneweide

deel C
bloemrijk grasland
bijenkasten en schapen
bestaande houtsingel op kade handhaven
transparant rasterhek

deel B
droog grasland
meidoornhagen langs recreatiepad met transparant rasterhek
schapen
struweelbeplanting met wilg, meidoorn en els

deel A
vochtig grasland met rietgreppels
rietstrook langs recreatiepad en rietoevers
enkele solitaire wilgen
schapen met drinkpoel
transparant rasterhek

hek

fietsenstalling

gras voor zoomvegetatie naar hogere begroeiing

boomgaard

schaapskooi en uitzichtpunt

wadi

recreatiepad

Herfter Beek

toegangshek

zoomvegetatie en overgang naar ruig gras

boomgaard en weide

waterpartij

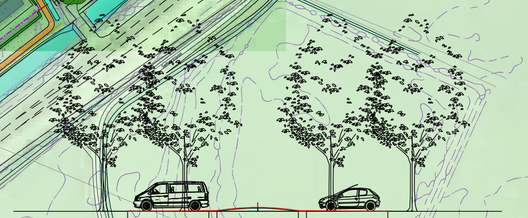

rijbaan 4,5m met 2x 0,5m rabatstrook
parkeervakken op met honingraat versterkt gras
losse haag aan weerszijden

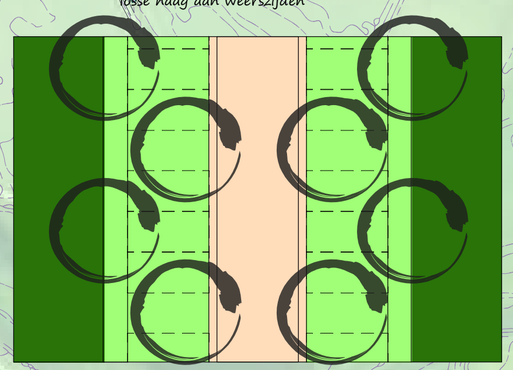

bomen in rij h.o.h. 10m
rijen 6m uit elkaar, verspringend
parkeren in drie vakken tussen twee bomen

HAVER DROEZE

www.haverdroeze.nl 3 oktoberber 2017

Bijlage 2 Staat van Bedrijfsactiviteiten

Bijlage 2 - Staat van bedrijfsactiviteiten voor bedrijventerreinen

Hoofdstuk 1 Algemene verklaring

1.1 Bedrijfsactiviteiten, opslagen en installaties

Deze staat betreft een lijst van bedrijfsactiviteiten, opslagen en installaties gebaseerd op de VNG-publicatie 'Bedrijven en milieuzonering' van maart 2009. Het is een algemene staat die toegepast wordt bij bestemmingsplannen voor bedrijventerreinen in de gemeente Zwolle. De in deze staat vermelde bedrijfsafdelingen en bedrijfstypen zijn gebaseerd op de 'Standaard Bedrijfsindeling' (SBI) van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) van 2008. De met kleine letters aangeduide bedrijfstypen zijn onderdeel van met hoofdletters aangeduide BEDRIJFSAFDELINGEN.

1.2 SBI-codes en nummers

Voor de bedrijfsafdelingen staan in een kolom de SBI-codes aangegeven. Voor de bedrijfstypen staan de SBI-codes en een nummer en/of letter aangegeven. De opslagen en installaties hebben geen SBI-codes, maar een nummer en een subnummer.

1.3 Omschrijving

In de volgende kolom 'OMSCHRIJVING' worden de bedrijfsafdelingen en de bedrijfstypen omschreven.

1.4 Toelaatbaar

Per bedrijfstype wordt in de kolom 'TOELAATBAAR' met 'J' vermeld of de bedrijfsactiviteit toelaatbaar is.

Per bedrijfstype wordt in de kolom 'TOELAATBAAR IN BEST' met de lettercode van de bestemming vermeld dat de bedrijfsactiviteit toelaatbaar is in de betreffende bestemming.

Per bedrijfstype wordt in de kolom 'TOELAATBAAR IN ZONE' vermeld dat de bedrijfsactiviteit toelaatbaar is in bepaalde zones door met een nummer deze zones aan te geven. Daarbij betekent bijvoorbeeld 1-5 toelaatbaar vanaf zone 1 tot en met zone 5. In een bestemmingsvlak staan de nummers van deze zones ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - zone' achter het woord 'zone' aangegeven.

1.5 Niet toelaatbaar

Per bedrijfstype wordt in de kolom 'NIET TOELAATBAAR' met 'N' aangegeven dat deze bedrijfsactiviteit niet toelaatbaar is.

1.6 Afstanden en scores milieuaspecten

Vervolgens worden in de kolom 'AFSTANDEN IN METERS' de scores van de milieuaspecten aangegeven:

a. Eerst worden in 4 subkolommen de minimale afstanden in meters voor de 4 milieuaspecten 'GEUR', 'STOF', 'GELUID' en 'GEVAAR' per aspect aangegeven.
b. In de subkolom 'GELUID' staat met 'C' (continu) aangegeven dat een bedrijfsactiviteit doorgaans continu (dag en nacht) verricht wordt, waardoor deze bepalend is voor het geluidsniveau.
c. In de subkolom 'GELUID' staat met 'Z' (zonering) aangegeven dat een bedrijfsactiviteit in belangrijke mate geluidhinder kan veroorzaken in de zin van de Wet geluidhinder, hetgeen betekent dat rond het betrokken industrieterrein een geluidszone moet worden vastgesteld.
d. In de subkolom 'GEVAAR' staat met 'R' (risico) aangegeven dat mogelijk het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) van toepassing is.
e. In de subkolom 'GEVAAR' staat met 'V' (vuurwerk) aangegeven dat het Vuurwerkbesluit van toepassing is. In de subkolom 'GROOTSTE AFSTAND' wordt de grootste minimale afstand aangegeven. Onderzocht is welke minimale afstanden op basis van de 4 genoemde milieuaspecten noodzakelijk zijn tussen de bedrijfsactiviteiten en een rustige woonwijk of een rustig buitengebied om hinder uit te sluiten of tot een aanvaardbaar niveau te beperken. De grootste minimale afstand in meters, welke noodzakelijk is op grond van deze 4 milieuaspecten, is in deze subkolom vermeld.
f. In de subkolom 'GROOTSTE AFSTAND' staat met 'D' (divers) aangegeven dat binnen de bedrijfsactiviteit een erg grote variatie in milieubelasting voorkomt, hetgeen aanleiding is de

toelaatbaarheid van geval tot geval nader te bezien.

1.7 Categorieën

Ten slotte wordt in de kolom 'CATEGORIE' de indeling in milieucategorieën vermeld.
Deze indeling is gebaseerd op de grootste minimale afstand, welke in de subkolom 'GROOTSTE AFSTAND' staat aangegeven. Het betreft de volgende milieucategorieën:

categorie 1: minimale afstand	10 meter;
categorie 2: minimale afstand	30 meter;
categorie 3.1: minimale afstand	50 meter;
categorie 3.2: minimale afstand	100 meter;
categorie 4.1: minimale afstand	200 meter;
categorie 4.2: minimale afstand	300 meter;
categorie 5.1: minimale afstand	500 meter;
categorie 5.2: minimale afstand	700 meter;
categorie 5.3: minimale afstand	1000 meter;
categorie 6: minimale afstand	1500 meter.

Hoofdstuk 2 Betekenis van de gebruikte afkortingen

B	bestemming Bedrijf
BEST	bestemming
b.o.	bedrijfsoppervlak
BRZO	Besluit risico's zware ongevallen
BT	bestemming Bedrijventerrein
C	continu
cap.	capaciteit
cat.	categorie
d	dag
D	divers
e.d.	en dergelijke
excl.	exclusief
GFT	groente-, fruit- en tuinafval
grth	groothandel
i.e.	inwonersequivalenten
incl.	inclusief
j	jaar
kg	kilogram
kW	kilowatt
m	meter
mach.	machines
MVA	megavoltampère
MW	megawatt
midd.	middelen
MWe	elektrisch vermogen in megawat
n.e.g.	niet elders genoemd
NEM	netto explosieve massa
o.c.	opslagcapaciteit
opp.	oppervlak
p.c.	productiecapaciteit
p.o.	productieoppervlak
R	risico (Besluit externe veiligheid inrichtingen mogelijk van toepassing)
RWZI	rioolwaterzuiveringsinstallatie
SBI	Standaard Bedrijfsindeling van het Centraal Bureau voor de Statistiek van 2008
synth	synthetisch
t.b.v.	ten behoeve van
t/d	ton per dag
t/j	ton per jaar
t/u	ton per uur
u	uur
V	vuurwerkbesluit (van toepassing)

v.c.	verwerkingscapaciteit
vloeropp.	vloeroppervlak
v.w.b.	voor wat betreft
<	kleiner dan
<=	kleiner dan of gelijk aan
>	groter dan
>=	groter dan of gelijk aan
-	in de kolom '(sub)nummer': geen nummer van toepassing; bij getallen in de kolom 'OMSCHRIJVING':tot
Z	zonering (in de zin van artikel 1 Wet geluidhinder)

Hoofdstuk 3 Tabel van de staat van bedrijfsactiviteiten voor bedrijventerreinen

STAAT VAN BEDRIJFSACTIVITEITEN VOOR BEDRIJVENTERREINEN
bestemmingsplan Buitengebied Herfterlaan 2 - 2018

SBI-CODE of NUMMER	(sub)nummer	OMSCHRIJVING	TOELAATBAAR IN ZONE	NIET TOELAATBAAR	AFSTANDEN IN METERS					CATEGORIE
					GEUR	STOF	GELUID	GEVAAR	GROOTSTE AFSTAND	
1	-	LANDBOUW EN DIENSTVERLENING T.B.V. DE LANDBOUW								
011, 012, 013		Akkerbouw en fruitteelt (bedrijfsgebouwen)	2-3		10	10	30 C	10	30	2
011, 012, 013, 016	0	Tuinbouw:								
011, 012, 013	1	- bedrijfsgebouwen	2-3		10	10	30 C	10	30	2
011, 012, 013	2	- kassen zonder verwarming	2-3		10	10	30 C	10	30	2
011, 012, 013	3	- kassen met gasverwarming	2-3		10	10	30 C	10	30	2
0113	4	- champignonkwekerijen (algemeen)	2-3		30	10	30 C	10	30	2
0163	5	- bloembollendroog- en prepareerbedrijven	2-3		30	10	30 C	10	30	2
011	6	- witlofkwekerijen (algemeen)	2-3		30	10	30 C	10	30	2
0143, 0145	0	Fokken en houden van overige graasdieren:								
0143	1	- paardenfokkerijen	3		50	30	30 C	0	50	3.1
0145	2	- overige graasdieren	3		50	30	30 C	0	50	3.1
0149	0	Fokken en houden van overige dieren:								
0149	1	- huisdieren	3		30	0	50 C	10	50	3.1
0149	2	- bijen	2-3		10	0	30 C	10	30	2
016	0	Dienstverlening t.b.v. de landbouw:								
016	1	- algemeen (o.a. loonbedrijven): b.o.<= 500 m²	2-3		30	10	30	10	30	2
016	2	- plantsoenendiensten en hoveniersbedrijven: b.o. <= 500 m²	2-3		30	10	30	10	30	2
0162	3	KI-stations	2-3		30	10	30 C	0	30	2
10, 11	-	VERVAARDIGING VAN VOEDINGSMIDDELEN EN DRANKEN								
101, 102	0	Slachterijen en overige vleesverwerking:								
101, 102	1	- slachterijen en pluimveeslachterijen		N	100	0	100 C	50 R	100 D	3.2
101	3	- bewerkingsinrichting van darmen en vleesafval		N	300	0	100 C	50 R	300	4.2
101	4	- vleeswaren- en vleesconservenfabrieken: p.o. > 1000 m²		N	100	0	100 C	50 R	100	3.2
101	5	- vleeswaren- en vleesconservenfabrieken: p.o. <= 1000 m²		N	50	0	50 C	30	50	3.1
101	6	- vleeswaren- en vleesconservenfabrieken: p.o. <= 200 m²		N	30	0	50	10	50	3.1
101, 102	7	- loonslachterijen		N	50	0	50	10	50	3.1
108	8	- vervaardiging van snacks en vervaardiging van kant-en-klaar-maaltijden met p.o. < 2.000 m²		N	50	0	50	10	50	3.1
102	0	Visverwerkingsbedrijven:								
102	2	- conserveren		N	200	0	100 C	30	200	4.1
102	3	- roken		N	300	0	50 C	0	300	4.2
102	4	- verwerken anderszins: p.o.> 1000 m²		N	300	10	50 C	30	300 D	4.2

STAAT VAN BEDRIJFSACTIVITEITEN VOOR BEDRIJVENTERREINEN
bestemmingsplan Buitengebied Herfterlaan 2 - 2018

SBI-CODE of NUMMER	(sub)nummer	OMSCHRIJVING	TOELAATBAAR IN ZONE	NIET TOELAATBAAR	AFSTANDEN IN METERS					CATEGORIE
					GEUR	STOF	GELUID	GEVAAR	GROOTSTE AFSTAND	
102	5	- verwerken anderszins: p.o. <= 1000 m²		N	100	10	50	30	100	3.2
102	6	- verwerken anderszins: p.o. <= 300 m²		N	50	10	30	10	50	3.1
1031	0	Aardappelprodukten fabrieken:								
1031	1	- vervaardiging van aardappelproducten		N	300	30	200 C	50 R	300	4.2
1031	2	- vervaardiging van snacks met p.o. < 2.000 m²		N	50	10	50	50 R	50	3.1
1032, 1039	0	Groente- en fruitconservenfabrieken:								
1032, 1039	1	- jam		N	50	10	100 C	10	100	3.2
1032, 1039	2	- groente algemeen		N	50	10	100 C	10	100	3.2
1032, 1039	3	- met koolsoorten		N	100	10	100 C	10	100	3.2
1032, 1039	4	- met drogerijen		N	300	10	200 C	30	300	4.2
1032, 1039	5	- met uienconservering (zoutinleggerij)		N	300	10	100 C	10	300	4.2
104101	0	Vervaardiging van ruwe plantaardige en dierlijke oliën en vetten:								
104101	1	- p.c. < 250.000 t/j		N	200	30	100 C	30 R	200	4.1
104101	2	- p.c. >= 250.000 t/j		N	300	50	300 C Z	50 R	300	4.2
104102	0	Raffinage van plantaardige en dierlijke oliën en vetten:								
104102	1	- p.c. < 250.000 t/j		N	200	10	100 C	100 R	200	4.1
104102	2	- p.c. >= 250.000 t/j		N	300	10	300 C Z	200 R	300	4.2
1042	0	Margarinefabrieken:								
1042	1	- p.c. < 250.000 t/j		N	100	10	200 C	30 R	200	4.1
1042	2	- p.c. >= 250.000 t/j		N	200	10	300 C Z	50 R	300	4.2
1052	0	Zuivelprodukten fabrieken:								
1051	3	- melkprodukten fabrieken v.c. < 55.000 t/j		N	50	0	100 C	50 R	100	3.2
1051	4	- melkprodukten fabrieken v.c. >= 55.000 t/j		N	100	0	300 C Z	50 R	300	4.2
1051	5	- overige zuivelprodukten fabrieken		N	50	50	300 C	50 R	300	4.2
1052	1	Consumptie-ijsfabrieken: p.o. > 200 m²		N	50	0	100 C	50 R	100	3.2
1052	2	- consumptie-ijsfabrieken: p.o. <= 200 m²	2-3		10	0	30	0	30	2
1061	0	Meelfabrieken:								
1061	1	- p.c. >= 500 t/u		N	200	100	300 C Z	100 R	300	4.2
1061	2	- p.c. < 500 t/u		N	100	50	200 C	50 R	200	4.1
1061		Grutterswarenfabrieken		N	50	100	200 C	50	200 D	4.1
1062	0	Zetmeelfabrieken:								
1062	1	- p.c. < 10 t/u		N	200	50	200 C	30 R	200	4.1
1062	2	- p.c. >= 10 t/u		N	300	100	300 C Z	50 R	300	4.2
1091	0	Veevoerfabrieken:								
1091	3	- drogerijen (gras, pulp, groenvoeder, veevoeder) cap. < 10 t/u water		N	300	100	200 C	30	300	4.2

STAAT VAN BEDRIJFSACTIVITEITEN VOOR BEDRIJVENTERREINEN
bestemmingsplan Buitengebied Herfterlaan 2 - 2018

SBI-CODE of NUMMER	(sub)nummer	OMSCHRIJVING	TOELAATBAAR IN ZONE	NIET TOELAATBAAR	AFSTANDEN IN METERS					CATEGORIE
					GEUR	STOF	GELUID	GEVAAR	GROOTSTE AFSTAND	
1091	5	- mengvoeder, p.c. < 100 t/u		N	200	50	200 C	30	200	4.1
1091	6	- mengvoeder, p.c. >= 100 t/u		N	300	100	300 C Z	50 R	300	4.2
1092		Vervaardiging van voer voor huisdieren		N	200	100	200 C	30	200	4.1
1071	0	Broodfabrieken, brood- en banketbakkerijen:								
1071	1	- v.c. < 7500 kg meel/week, bij gebruik van charge-ovens	2-3		30	10	30 C	10	30	2
1071	2	- v.c. >= 7500 kg meel/week		N	100	30	100 C	30	100	3.2
1072		Banket, biscuit- en koekfabrieken		N	100	10	100 C	30	100	3.2
1081	0	Suikerfabrieken:								
10821	0	Verwerking cacaobonen en vervaardiging chocolade- en suikerwerk:								
10821	2	- cacao- en chocoladefabrieken vervaardigen van chocoladewerken met p.o. < 2.000 m²		N	100	30	50	30	100	3.2
10821	4	- Suikerwerkfabrieken met suiker branden		N	300	30	50	30 R	300	4.2
10821	5	- Suikerwerkfabrieken zonder suiker branden: p.o. > 200 m²		N	100	30	50	30 R	100	3.2
1073		Deegwarenfabrieken		N	50	30	10	10	50	3.1
1083	0	Koffiebranderijen en theepakkerijen:								
1083	2	- theepakkerijen		N	100	10	30	10	100	3.2
108401		Vervaardiging van azijn, specerijen en kruiden		N	200	30	50	10	200	4.1
1089		Vervaardiging van overige voedingsmiddelen		N	200	30	50	30	200 D	4.1
1089		Bakkerijgrondstoffenfabrieken		N	200	50	50	50 R	200	4.1
1089	0	Soep- en soeparomafabrieken:								
1089	1	- zonder poederdrogen		N	100	10	50	10	100	3.2
1089	2	- met poederdrogen		N	300	50	50	50 R	300	4.2
1089		Bakmeel- en puddingpoederfabrieken		N	200	50	50	30	200	4.1
110101		Destilleerderijen en likeurstokerijen		N	300	30	200 C	30	300	4.2
110102	0	Vervaardiging van ethylalcohol door gisting:								
110102	1	- p.c. < 5.000 t/j		N	200	30	200 C	30 R	200	4.1
110102	2	- p.c. >= 5.000 t/j		N	300	50	300 C	50 R	300	4.2
1105		Bierbrouwerijen		N	300	30	100 C	50 R	300	4.2
1106		Mouterijen		N	300	50	100 C	30	300	4.2
1107		Mineraalwater- en frisdrankfabrieken		N	10	0	100	50 R	100	3.2
12	-									
12	-	VERWERKING VAN TABAK								
120		Tabakverwerkende industrie		N	200	30	50 C	30	200	4.1
13	-									
13	-	VERVAARDIGING VAN TEXTIEL								

STAAT VAN BEDRIJFSACTIVITEITEN VOOR BEDRIJVENTERREINEN
bestemmingsplan Buitengebied Herfterlaan 2 - 2018

SBI-CODE of NUMMER	(sub)nummer	OMSCHRIJVING	TOELAATBAAR IN ZONE	NIET TOELAATBAAR	AFSTANDEN IN METERS					CATEGORIE
					GEUR	STOF	GELUID	GEVAAR	GROOTSTE AFSTAND	
131		Bewerken en spinnen van textielvezels		N	10	50	100	30	100	3.2
132	0	Weven van textiel:								
132	1	- aantal weefgetouwen < 50		N	10	10	100	0	100	3.2
132	2	- aantal weefgetouwen >= 50		N	10	30	300 Z	50	300	4.2
133		Textielveredelingsbedrijven	3		50	0	50	10	50	3.1
139		Vervaardiging van textielwaren	3		10	0	50	10	50	3.1
1393		Tapijt-, kokos- en vloermattenfabrieken		N	100	30	200	10	200	4.1
139, 143		Vervaardiging van gebreide en gehaakte stoffen en artikelen	3		0	10	50	10	50	3.1
14	-									
14	-	VERVAARDIGING VAN KLEDING; BEREIDEN EN VERVEN VAN BONT								
141		Vervaardiging kleding van leer	3		30	0	50	0	50	3.1
142, 151		Bereiden en verven van bont; vervaardiging van artikelen van bont		N	50	10	10	10	50	3.1
15	-									
15	-	VERVAARDIGING VAN LEER EN LEDERWAREN (EXCL. KLEDING)								
151, 152		Lederfabrieken		N	300	30	100	10	300	4.2
151		Lederwarenfabrieken (excl. kleding en schoeisel)	3		50	10	30	10	50 D	3.1
152		Schoenenfabrieken	3		50	10	50	10	50	3.1
16	-									
16	-	HOUTINDUSTRIE EN VERVAARDIGING ARTIKELEN VAN HOUT, RIET, KURK E.D.								
16101		Houtzagerijen		N	0	50	100	50 R	100	3.2
16102	0	Houtconserveringsbedrijven:								
16102	1	- met creosootolie		N	200	30	50	10	200	4.1
16102	2	- met zoutoplossingen	3		10	30	50	10	50	3.1
1621		Fineer- en plaatmaterialenfabrieken		N	100	30	100	10	100	3.2
162	0	Timmerwerkfabrieken, vervaardiging overige artikelen van hout		N	0	30	100	0	100	3.2
162	1	Timmerwerkfabrieken, vervaardiging overige artikelen van hout, p.o. < 200 m2	3		0	30	50	0	50	3.1
17	-									
17	-	VERVAARDIGING VAN PAPIER, KARTON EN PAPIER- EN KARTONWAREN								
1711		Vervaardiging van pulp		N	200	100	200 C	50 R	200	4.1
1712	0	Papier- en kartonfabrieken:								
1712	1	- p.c. < 3 t/u		N	50	30	50 C	30 R	50	3.1
1712	2	- p.c. 3 - 15 t/u		N	100	50	200 C Z	50 R	200	4.1
1712	3	- p.c. >= 15 t/u		N	200	100	300 C Z	100 R	300	4.2

STAAT VAN BEDRIJFSACTIVITEITEN VOOR BEDRIJVENTERREINEN
bestemmingsplan Buitengebied Herfterlaan 2 - 2018

SBI-CODE of NUMMER	(sub)nummer	OMSCHRIJVING	TOELAATBAAR IN ZONE	NIET TOELAATBAAR	AFSTANDEN IN METERS					CATEGORIE
					GEUR	STOF	GELUID	GEVAAR	GROOTSTE AFSTAND	
172		Papier- en kartonwarenfabrieken		N	30	30	100 C	30 R	100	3.2
17212	0	Golfkartonfabrieken:								
17212	1	- p.c. < 3 t/u		N	30	30	100 C	30 R	100	3.2
17212	2	- p.c. >= 3 t/u		N	50	30	200 C Z	30 R	200	4.1
18	-									
18	-	UITGEVERIJEN, DRUKKERIJEN EN REPRODUKTIE VAN OPGENOMEN MEDIA								
1811		Drukkerijen van dagbladen		N	30	0	100 C	10	100	3.2
1812		Drukkerijen (vlak- en rotatie-diepdrukkerijen)		N	30	0	100	10	100	3.2
19	-									
19	-	AARDOLIE-/STEENKOOLVERWERK. IND.; BEWERKING SPLIJT-/KWEEKSTOFFEN								
19201		Aardolieraffinaderijen		N	1500	100	1500 C Z	1500 R	1500	6
19202	A	Smeeroliën- en vettenfabrieken		N	50	0	100	30 R	100	3.2
19202	B	Recyclingbedrijven voor afgewerkte olie		N	300	0	100	50 R	300	4.2
19202	C	Aardolieproduktenfabrieken n.e.g.		N	300	0	200	50 R	300 D	4.2
201, 212, 244		Splijt- en kweekstoffenbewerkingsbedrijven		N	10	10	100	1500	1500 D	6
20	-									
20	-	VERVAARDIGING VAN CHEMISCHE PRODUKTEN								
2011	0	Vervaardiging van industriële gassen:								
2012		Kleur- en verfstoffenfabrieken		N	200	0	200 C	200 R	200 D	4.1
2012	0	Anorg. chemische grondstoffenfabrieken:								
2012	1	- niet vallend onder "post-Seveso-richtlijn"		N	100	30	300 C	300 R	300 D	4.2
20141	A0	Organ. chemische grondstoffenfabrieken:								
20141	A1	- niet vallend onder "post-Seveso-richtlijn"		N	300	10	200 C	300 R	300 D	4.2
20141	B0	Methanolfabrieken:								
20141	B1	- p.c. < 100.000 t/j		N	100	0	200 C	100 R	200	4.1
20141	B2	- p.c. >= 100.000 t/j		N	200	0	300 C Z	200 R	300	4.2
20149	0	Vetzuren en alkanolenfabrieken (niet synth.):								
20149	1	- p.c. < 50.000 t/j		N	300	0	200 C	100 R	300	4.2
202	0	Landbouwchemicaliënfabrieken:								
203		Verf, lak en vernisfabrieken		N	300	30	200 C	300 R	300 D	4.2
2120	0	Farmaceutische grondstoffenfabrieken:								
2110	1	- p.c. < 1.000 t/j		N	200	10	200 C	300 R	300	4.2
2120	0	Farmaceutische produktenfabrieken:								
2120	1	- formulering en afvullen geneesmiddelen		N	50	10	50	50 R	50	3.1

STAAT VAN BEDRIJFSACTIVITEITEN VOOR BEDRIJVENTERREINEN
bestemmingsplan Buitengebied Herfterlaan 2 - 2018

SBI-CODE of NUMMER	(sub)nummer	OMSCHRIJVING	TOELAATBAAR IN ZONE	NIET TOELAATBAAR	AFSTANDEN IN METERS					CATEGORIE
					GEUR	STOF	GELUID	GEVAAR	GROOTSTE AFSTAND	
2041		Zeep-, was- en reinigingsmiddelenfabrieken		N	300	100	200 C	100 R	300	4.2
2042		Parfumerie- en cosmeticafabrieken		N	300	30	50 C	50 R	300	4.2
2052	0	Lijm- en plakmiddelenfabrieken:								
2052	1	- zonder dierlijke grondstoffen		N	100	10	100	50	100	3.2
205902		Fotochemische produktenfabrieken		N	50	10	100	50 R	100	3.2
205903	A	Chemische kantoorbenodigdhedenfabrieken		N	50	10	50	50 R	50	3.1
205903	B	Overige chemische produktenfabrieken n.e.g.		N	200	30	100 C	200 R	200 D	4.1
2060		Kunstmatige synthetische garen- en vezelfabrieken		N	300	30	300 C	200 R	300	4.2
22	-									
22	-	VERVAARDIGING VAN PRODUKTEN VAN RUBBER EN KUNSTSTOF								
221101		Rubberbandenfabrieken		N	300	50	300 C	100 R	300	4.2
221102	0	Loopvlakvernieuwingsbedrijven:								
221102	1	- vloeropp. < 100 m2		N	50	10	30	30	50	3.1
221102	2	- vloeropp. >= 100 m2		N	200	50	100	50 R	200	4.1
2219		Rubber-artikelenfabrieken		N	100	10	50	50 R	100 D	3.2
222	0	Kunststofverwerkende bedrijven:								
222	1	- zonder fenolharsen		N	200	50	100	100 R	200	4.1
222	2	- met fenolharsen		N	300	50	100	200 R	300	4.2
222	3	- productie van verpakkingsmateriaal en assemblage van kunststofbouwmaterialen	3		50	30	50	30	50	3.1
23	-									
23	-	VERVAARDIGING VAN GLAS, AARDEWERK, CEMENT-, KALK- EN GIPSPRODUKTEN								
231	0	Glasfabrieken:								
231	1	- glas en glasprodukten, p.c. < 5.000 t/j		N	30	30	100	30	100	3.2
231	2	- glas en glasprodukten, p.c. >= 5.000 t/j		N	30	100	300 C Z	50 R	300	4.2
231	3	- glaswol en glasvezels, p.c.< 5.000 t/j		N	300	100	100	30	300	4.2
231		Glasbewerkingsbedrijven	3		10	30	50	10	50	3.1
232, 234	0	Aardewerkfabrieken:								
232, 234	2	- vermogen elektrische ovens totaal >= 40 kW		N	30	50	100	30	100	3.2
233	A	Baksteen en baksteenelementenfabrieken		N	30	200	200	30	200	4.1
233	B	Dakpannenfabrieken		N	50	200	200	100 R	200	4.1
2351	0	Cementfabrieken:								
235201	0	Kalkfabrieken:								
235201	1	- p.c. < 100.000 t/j		N	30	200	200	30 R	200	4.1

STAAT VAN BEDRIJFSACTIVITEITEN VOOR BEDRIJVENTERREINEN
bestemmingsplan Buitengebied Herfterlaan 2 - 2018

SBI-CODE of NUMMER	(sub)nummer	OMSCHRIJVING	TOELAATBAAR IN ZONE	NIET TOELAATBAAR	AFSTANDEN IN METERS					CATEGORIE
					GEUR	STOF	GELUID	GEVAAR	GROOTSTE AFSTAND	
235202	0	Gipsfabrieken:								
235202	1	- p.c. < 100.000 t/j		N	30	200	200	30 R	200	4.1
23611	0	Betonwarenfabrieken:								
23611	1	- zonder persen, triltafels en bekistingtrillers		N	10	100	200	30	200	4.1
23611	2	- met persen, triltafels of bekistingtrillers, p.c. < 100 t/d		N	10	100	300	30	300	4.2
23612	0	Kalkzandsteenfabrieken:								
23612	1	- p.c. < 100.000 t/j		N	10	50	100	30	100	3.2
23612	2	- p.c. >= 100.000 t/j		N	30	200	300 Z	30	300	4.2
2362		Mineraalgebonden bouwplatenfabrieken		N	50	50	100	30	100	3.2
2363, 2364	0	Betonmortelcentrales:								
2363, 2364	1	- p.c. < 100 t/u		N	10	50	100	10	100	3.2
2363, 2364	2	- p.c. >= 100 t/u		N	30	200	300 Z	10	300	4.2
2365, 2369	0	Vervaardiging van produkten van beton, (vezel)cement en gips:								
2365, 2369	1	- p.c. < 100 t/d		N	10	50	100	50 R	100	3.2
2365, 2369	2	- p.c. >= 100 t/d		N	30	200	300 Z	200 R	300	4.2
237	0	Natuursteenbewerkingsbedrijven:								
237	1	- zonder breken, zeven en drogen: p.o. > 2.000 m²		N	10	30	100	0	100 D	3.2
237	2	- zonder breken, zeven en drogen: p.o. <= 2.000 m²	3		10	30	50	0	50	3.1
237	3	- met breken, zeven of drogen, v.c. < 100.000 t/j		N	10	100	300	10	300	4.2
2391		Slijp- en polijstmiddelen fabrieken		N	10	30	50	10	50 D	3.1
2399	A0	Bitumineuze materialenfabrieken:								
2399	A1	- p.c. < 100 t/u		N	300	100	100	30	300	4.2
2399	B0	Isolatiematerialenfabrieken (excl. glaswol):								
2399	B1	- steenwol, p.c. >= 5.000 t/j		N	100	200	300 C Z	30	300	4.2
2399	B2	- overige isolatiematerialen		N	200	100	100 C	50	200	4.1
2399	C	Minerale produktenfabrieken n.e.g.		N	50	50	100	50	100 D	3.2
2399	D0	Asfaltcentrales: p.c.< 100 ton/uur		N	100	50	200	30	200	4.1
2399	D1	- asfaltcentrales, p.c. >= 100 ton/uur		N	200	100	300 Z	50	300	4.2
24	-									
24	-	VERVAARDIGING VAN METALEN								
241	0	Ruwijzer- en staalfabrieken:								
241	2	- p.c. >= 1.000 t/j		N	1500	1000	1500 C Z	300 R	1500	6
241	0	IJzeren- en stalenbuizenfabrieken:								
243	0	Draadtrekkerijen, koudbandwalserijen en profielzetterijen:								
243	1	- p.o. < 2.000 m2		N	30	30	300	30	300	4.2

STAAT VAN BEDRIJFSACTIVITEITEN VOOR BEDRIJVENTERREINEN
bestemmingsplan Buitengebied Herfterlaan 2 - 2018

SBI-CODE of NUMMER		OMSCHRIJVING	TOELAATBAAR IN ZONE	NIET TOELAATBAAR	AFSTANDEN IN METERS					CATEGORIE
	(sub)nummer				GEUR	STOF	GELUID	GEVAAR	GROOTSTE AFSTAND	
244	A0	Non-ferro-metaalfabrieken:								
244	A1	- p.c. < 1.000 t/j		N	100	100	300	30 R	300	4.2
244	B0	Non-ferro-metaalwalserijen, -trekkerijen e.d.:								
2451, 2452	0	IJzer- en staalgieterijen/ -smelterijen:								
2451, 2452	1	- p.c. < 4.000 t/j		N	100	50	300 C	30 R	300	4.2
2453, 2454	0	Non-ferro-metaalgieterijen/ -smelterijen:								
2453, 2454	1	- p.c. < 4.000 t/j		N	100	50	300 C	30 R	300	4.2
25	-									
25, 31	-	VERVAARD. EN REPARATIE VAN PRODUKTEN VAN METAAL (EXCL. MACH./TRANSPORTMIDD.)								
251, 331	0	Constructiewerkplaatsen:								
251, 331	1	- gesloten gebouw		N	30	30	100	30	100	3.2
251, 331	1a	- gesloten gebouw, p.o. < 200 m2	3		30	30	50	10	50	3.1
251, 331	2	- in open lucht, p.o. < 2.000 m2		N	30	50	200	30	200	4.1
251, 331	3	- in open lucht, p.o. >= 2.000 m2		N	50	200	300 Z	30	300	4.2
2529, 3311	0	Tank- en reservoirbouwbedrijven:								
2529, 3311	1	- p.o. < 2.000 m2		N	30	50	300	30 R	300	4.2
2521, 2530, 3311		Vervaardiging van verwarmingsketels, radiatoren en stoomketels		N	30	30	200	30	200	4.1
255, 331	A	Stamp-, pers-, dieptrek- en forceerbedrijven		N	10	30	200	30	200	4.1
255, 331	B	Smederijen, lasinrichtingen, bankwerkerijen e.d.		N	50	30	100	30	100 D	3.2
255, 331	B1	Smederijen, lasinrichtingen, bankwerkerijen e.d., p.o. < 200 m2	3		30	30	50	10	50 D	3.1
2561, 3311	0	Metaaloppervlaktebehandelingsbedrijven:								
2561, 3311	1	- algemeen		N	50	50	100	50	100	3.2
2561, 3311	10	- stralen		N	30	200	200	30	200 D	4.1
2561, 3311	11	- metaalharden		N	30	50	100	50	100 D	3.2
2561, 3311	12	- lakspuiten en moffelen		N	100	30	100	50 R	100 D	3.2
2561, 3311	2	- scoperen (opspuiten van zink)		N	50	50	100	30 R	100 D	3.2
2561, 3311	3	- thermisch verzinken		N	100	50	100	50	100	3.2
2561, 3311	4	- thermisch vertinnen		N	100	50	100	50	100	3.2
2561, 3311	5	- mechanische oppervlaktebehandeling (slijpen, polijsten)		N	30	50	100	30	100	3.2
2561,3311	6	- anodiseren, eloxeren		N	50	10	100	30	100	3.2
2561, 3311	7	- chemische oppervlaktebehandeling		N	50	10	100	30	100	3.2
2561, 3311	8	- emailleren		N	100	50	100	50 R	100	3.2
2561, 3311	9	- galvaniseren (vernikkelen, verchromen, verzinken, verkoperen ed)		N	30	30	100	50	100	3.2
2562, 3311	1	Overige metaalbewerkende industrie		N	10	30	100	30	100 D	3.2

STAAT VAN BEDRIJFSACTIVITEITEN VOOR BEDRIJVENTERREINEN
bestemmingsplan Buitengebied Herfterlaan 2 - 2018

SBI-CODE of NUMMER		OMSCHRIJVING	TOELAATBAAR IN ZONE	NIET TOELAATBAAR	AFSTANDEN IN METERS					CATEGORIE
	(sub)nummer				GEUR	STOF	GELUID	GEVAAR	GROOTSTE AFSTAND	
2562, 3311	2	Overige metaalbewerkende industrie, inpandig, p.o. <200m2	3		10	30	50	10	50 D	3.1
259, 331	A0	Grofsmederijen, anker- en kettingfabrieken:								
259, 331	A1	- p.o. < 2.000 m2		N	30	50	200	30	200	4.1
259, 331	B	Overige metaalwarenfabrieken n.e.g.		N	30	30	100	30	100	3.2
259, 331	B	Overige metaalwarenfabrieken n.e.g.; inpandig, p.o. <200 m2	3		30	30	50	10	50	3.1
27, 28, 33										
27, 28, 33	-	VERVAARDIGING VAN MACHINES EN APPARATEN								
27, 28, 33	0	Machine- en apparatenfabrieken incl. reparatie:								
27, 28, 33	1	- p.o. < 2.000 m2		N	30	30	100	30	100 D	3.2
27, 28, 33	2	- p.o. >= 2.000 m2		N	50	30	200	30	200 D	4.1
28, 33	3	- met proefdraaien verbrandingsmotoren >= 1 MW		N	50	30	300 Z	30	300 D	4.2
26, 28, 33	-	VERVAARDIGING VAN KANTOORMACHINES EN COMPUTERS								
26, 28, 33	-									
26, 28, 33	A	Kantoormachines- en computerfabrieken incl. reparatie	2-3		30	10	30	10	30	2
26, 27, 33	-									
26, 27, 33	-	VERVAARDIGING VAN OVER. ELEKTR. MACHINES, APPARATEN EN BENODIGDH.								
271, 331		Elektromotoren- en generatorenfabrieken incl. reparatie		N	200	30	30	50	200	4.1
271, 273		Schakel- en installatiemateriaalfabrieken		N	200	10	30	50	200	4.1
273		Elektrische draad- en kabelfabrieken		N	100	10	200	100 R	200 D	4.1
272		Accumulatoren- en batterijenfabrieken		N	100	30	100	50	100	3.2
274		Lampenfabrieken		N	200	30	30	300 R	300	4.2
2790		Koolelektrodenfabrieken		N	1500	300	1000 C Z	200 R	1500	6
26,33	-									
26, 33	-	VERVAARDIGING VAN AUDIO-, VIDEO-, TELECOM-APPARATEN EN -BENODIGDH.								
261, 263, 264, 331		Vervaardiging van audio-, video- en telecom-apparatuur e.d.	3		30	0	50	30	50 D	3.1
2612		Fabrieken voor gedrukte bedrading		N	50	10	50	30	50	3.1
26, 32, 33	-									
26, 32, 33	-	VERVAARDIGING VAN MEDISCHE EN OPTISCHE APPARATEN EN INSTRUMENTEN								
26, 32, 33	A	Fabrieken voor medische en optische apparaten en instrumenten e.d. incl. reparatie		N	30	0	30	0	30	2
29	-									
29		VERVAARDIGING VAN AUTO'S, AANHANGWAGENS EN OPLEGGERS								

STAAT VAN BEDRIJFSACTIVITEITEN VOOR BEDRIJVENTERREINEN
bestemmingsplan Buitengebied Herfterlaan 2 - 2018

SBI-CODE of NUMMER	(sub)nummer	OMSCHRIJVING	TOELAATBAAR IN ZONE	NIET TOELAATBAAR	AFSTANDEN IN METERS					CATEGORIE
					GEUR	STOF	GELUID	GEVAAR	GROOTSTE AFSTAND	
291	0	Autofabrieken en assemblagebedrijven:								
291	1	- p.o. < 10.000 m2		N	100	10	200 C	30 R	200 D	4.1
291	2	- p.o. >= 10.000 m2		N	200	30	300 Z	50 R	300	4.2
29201		Carrosseriefabrieken		N	100	10	200	30 R	200	4.1
29202		Aanhangwagen- en opleggerfabrieken		N	30	10	200	30	200	4.1
293		Auto-onderdelenfabrieken		N	30	10	100	30 R	100	3.2
30	-									
30	-	VERVAARDIGING VAN TRANSPORTMIDDELEN (EXCL. AUTO'S, AANHANGWAGENS)								
301, 3315	0	Scheepsbouw- en reparatiebedrijven:								
301, 3315	1	- houten schepen	3		30	30	50	10	50	3.1
301, 3315	2	- kunststof schepen		N	100	50	100	50 R	100	3.2
301, 3315	3	- metalen schepen < 25 m		N	50	100	200	30	200	4.1
302, 317	0	Wagonbouw- en spoorwegwerkplaatsen:								
302, 317	1	- algemeen		N	50	30	100	30	100	3.2
302, 317	2	- met proefdraaien van verbrandingsmotoren >= 1 MW		N	50	30	300 Z	30 R	300	4.2
303,3316	0	Vliegtuigbouw en -reparatiebedrijven:								
303, 3316	1	- zonder proefdraaien motoren		N	50	30	200	30	200	4.1
309		Rijwiel- en motorrijwielfabrieken		N	30	10	100	30 R	100	3.2
3099		Transportmiddelenindustrie n.e.g.		N	30	30	100	30	100 D	3.2
31	-									
31	-	VERVAARDIGING VAN MEUBELS EN OVERIGE GOEDEREN N.E.G.								
310	1	Meubelfabrieken		N	50	50	100	30	100 D	3.2
9524	2	Meubelstoffeerderijen b.o. < 200 m2	1-2-3		0	10	10	0	10	1
321		Fabricage van munten, sieraden e.d.	2-3		30	10	10	10	30	2
322		Muziekinstrumentenfabrieken	2-3		30	10	30	10	30	2
323		Sportartikelenfabrieken	3		30	10	50	30	50	3.1
324		Speelgoedartikelenfabrieken	3		30	10	50	30	50	3.1
32991		Sociale werkvoorziening	2-3		0	30	30	0	30	2
32999		Vervaardiging van overige goederen n.e.g.	3		30	10	50	30	50 D	3.1
38	-									
38	-	VOORBEREIDING TOT RECYCLING								
383202	A0	Puinbrekerijen en -malerijen:								
383202	A1	- v.c. < 100.000 t/j		N	30	100	300	10	300	4.2
383202	B	Rubberregeneratiebedrijven		N	300	50	100	50 R	300	4.2

STAAT VAN BEDRIJFSACTIVITEITEN VOOR BEDRIJVENTERREINEN
bestemmingsplan Buitengebied Herfterlaan 2 - 2018

SBI-CODE of NUMMER	(sub)nummer	OMSCHRIJVING	TOELAATBAAR IN ZONE	NIET TOELAATBAAR	AFSTANDEN IN METERS					CATEGORIE
					GEUR	STOF	GELUID	GEVAAR	GROOTSTE AFSTAND	
383202	C	Afvalscheidingsinstallaties		N	200	200	300 C	50	300	4.2
35	-									
35	-	PRODUKTIE EN DISTRIB. VAN STROOM, AARDGAS, STOOM EN WARM WATER								
35	A0	Elektriciteitsproduktiebedrijven (electrisch vermogen >= 50 MWe):								
35	A4	- kerncentrales met koeltorens		N	10	10	500 C	1500	1500 D	6
35	B0	bio-energieinstallaties electrisch vermogen < 50 MWe:								
35	B1	- covergisting, verbranding en vergassing van mest, slib, GFT en reststromen voedingsindustrie		N	100	50	100	30 R	100	3.2
35	B2	- vergisting, verbranding en vergassing van overige biomassa		N	50	50	100	30 R	100	3.2
35	C0	Elektriciteitsdistributiebedrijven, met transformatorvermogen:								
35	C1	- < 10 MVA		N	0	0	30 C	10	30	2
35	C2	- 10 - 100 MVA		N	0	0	50 C	30	50	3.1
35	C3	- 100 - 200 MVA		N	0	0	100 C	50	100	3.2
35	C4	- 200 - 1000 MVA		N	0	0	300 C Z	50	300	4.2
35	D0	Gasdistributiebedrijven:								
35	D1	- gascompressorstations vermogen < 100 MW		N	0	0	300 C	100	300	4.2
35	D5	- gasontvang- en -verdeelstations, cat. D		N	0	0	50 C	50 R	50	3.1
35	E0	Warmtevoorzieningsinstallaties, gasgestookt:								
35	E1	- stadsverwarming		N	30	10	100 C	50	100	3.2
36	-									
36	-	WINNING EN DISTRIBUTIE VAN WATER								
36	A0	Waterwinning-/ bereiding- bedrijven:								
36	A2	- bereiding met chloorbleekloog e.d. en/of straling		N	10	0	50 C	30	50	3.1
36	B0	Waterdistributiebedrijven met pompvermogen:								
36	B1	- < 1 MW		N	0	0	30 C	10	30	2
36	B2	- 1 - 15 MW		N	0	0	100 C	10	100	3.2
36	B3	- >= 15 MW		N	0	0	300 C	10	300	4.2
41, 42, 43	-									
41, 42, 43	-	BOUWNIJVERHEID								
41, 42, 43	0	Bouwbedrijven algemeen: b.o. > 2.000 m²		N	10	30	100	10	100	3.2
41, 42, 43	1	- bouwbedrijven algemeen: b.o. <= 2.000 m²		N	10	30	50	10	50	3.1
41, 42, 43	2	Aannemersbedrijven met werkplaats: b.o. > 1000 m²		N	10	30	50	10	50	3.1
41, 42, 43	3	- aannemersbedrijven met werkplaats: b.o.< 1000 m²		N	0	10	30	10	30	2
45, 47	-									

STAAT VAN BEDRIJFSACTIVITEITEN VOOR BEDRIJVENTERREINEN
bestemmingsplan Buitengebied Herfterlaan 2 - 2018

SBI-CODE of NUMMER	(sub)nummer	OMSCHRIJVING	TOELAATBAAR IN ZONE	NIET TOELAATBAAR	AFSTANDEN IN METERS					CATEGORIE
					GEUR	STOF	GELUID	GEVAAR	GROOTSTE AFSTAND	
45, 47	-	HANDEL/REPARATIE VAN AUTO'S, MOTORFIETSEN; BENZINESERVICESTATIONS								
451, 452, 454		Handel in auto's en motorfietsen, reparatie- en servicebedrijven	2-3		10	0	30	10	30	2
451		Groothandel in vrachtauto's (incl. import)		N	10	10	100	10	100	3.2
45204	A	Autoplaatwerkerijen		N	10	30	100	10	100	3.2
45204	C	Autospuitinrichtingen		N	50	30	30	30 R	50	3.1
46	-									
46	-	GROOTHANDEL EN HANDELSBEMIDDELING								
4621	0	Grth in akkerbouwprodukten en veevoeders		N	30	30	50	30 R	50	3.1
4621	1	Grth in akkerbouwprodukten en veevoeders met een verwerkingscapaciteit van 500 ton/uur of meer		N	100	100	300 Z	50 R	300	4.2
4622		Grth in bloemen en planten	2-3		10	10	30	0	30	2
4623		Grth in levende dieren		N	50	10	100 C	0	100	3.2
4624		Grth in huiden, vellen en leder		N	50	0	30	0	50	3.1
46217, 4631		Grth in ruwe tabak, groenten, fruit en consumptie-aardappelen	3		30	10	30	50 R	50	3.1
4632, 4633		Grth in vlees, vleeswaren, zuivelprodukten, eieren, spijsoliën		N	10	0	30	50 R	50	3.1
4634		Grth in dranken		N	0	0	30	0	30	2
4635		Grth in tabaksprodukten		N	10	0	30	0	30	2
4636		Grth in suiker, chocolade en suikerwerk		N	10	10	30	0	30	2
4637		Grth in koffie, thee, cacao en specerijen		N	30	10	30	0	30	2
4638, 4639		Grth in overige voedings- en genotmiddelen		N	10	10	30	10	30	2
464, 46733		Grth in overige consumentenartikelen		N	10	10	30	10	30	2
46499	0	Grth in vuurwerk en munitie:								
46499	1	- consumentenvuurwerk, verpakt, opslag < 10 ton		N	10	0	30	10 V	30	2
46499	2	- consumentenvuurwerk, verpakt, opslag 10 tot 50 ton		N	10	0	30	50 V	50	3.1
46499	5	- munitie		N	0	0	30	30	30	2
46711	0	Grth in vaste brandstoffen:								
46711	1	- klein, lokaal verzorgingsgebied		N	10	50	50	30	50	3.1
46712	0	Grth in vloeibare en gasvormige brandstoffen:								
46712	1	- vloeistoffen, o.c. < 100.000 m3		N	50	0	50	200 R	200 D	4.1
46712	3	- tot vloeistof verdichte gassen		N	50	0	50	300 R	300 D	4.2
46713		Grth minerale olieprodukten (excl. brandstoffen)		N	100	0	30	50	100	3.2
46721	0	Grth in metaalertsen:								
46721	1	- opslag opp. < 2.000 m2		N	30	300	300	10	300	4.2
46722, 46723		Grth in metalen en -halffabrikaten		N	0	10	100	10	100	3.2

STAAT VAN BEDRIJFSACTIVITEITEN VOOR BEDRIJVENTERREINEN
bestemmingsplan Buitengebied Herfterlaan 2 - 2018

SBI-CODE of NUMMER	(sub)nummer	OMSCHRIJVING	TOELAATBAAR IN ZONE	NIET TOELAATBAAR	AFSTANDEN IN METERS					CATEGORIE
					GEUR	STOF	GELUID	GEVAAR	GROOTSTE AFSTAND	
4673	0	Grth in hout en bouwmaterialen:								
4673	1	- algemeen: b.o. > 2000 m²		N	0	10	50	10	50	3.1
4673	2	- algemeen: b.o. <= 2000 m²	2-3		0	10	30	10	30	2
46735	4	zand en grind:								
46735	5	- algemeen: b.o. > 200 m²		N	0	30	100	0	100	3.2
46735	6	- algemeen: b.o. <= 200 m²		N	0	10	30	0	30	2
4674	0	Grth in ijzer- en metaalwaren en verwarmingsapparatuur:								
4674	1	- algemeen: b.o. > 2.000 m²		N	0	0	50	10	50	3.1
4674	2	- algemeen: b.o. < = 2.000 m²		N	0	0	30	0	30	2
46751		Grth in chemische produkten		N	50	10	30	100 R	100 D	3.2
46752		Grth in kunstmeststoffen		N	30	30	30	30 R	30	2
4676		Grth in overige intermediaire goederen		N	10	10	30	10	30	2
4677	0	Autosloperijen: b.o. > 1000 m²		N	10	30	100	30	100	3.2
4677	1	- autosloperijen: b.o. <= 1000 m²		N	10	10	50	10	50	3.1
4677	0	Overige groothandel in afval en schroot: b.o. > 1000 m²		N	10	30	100	10	100 D	3.2
4677	1	- overige groothandel in afval en schroot: b.o. <= 1000 m²		N	10	10	50	10	50	3.1
466	0	Grth in machines en apparaten:								
466	1	- machines voor de bouwnijverheid		N	0	10	100	10	100	3.2
466	2	- overige		N	0	10	50	0	50	3.1
466, 469		Overige grth (bedrijfsmeubels, emballage, vakbenodigdheden e.d.	2-3		0	0	30	0	30	2
47	-									
49	-	VERVOER OVER LAND								
493		Bus-, tram- en metrostations en -remises		N	0	10	100 C	0	100 D	3.2
493		Touringcarbedrijven		N	10	0	100 C	0	100	3.2
494	0	Goederenwegvervoerbedrijven (zonder schoonmaken tanks): b.o. > 1000 m²		N	0	0	100 C	30	100	3.2
494	1	- Goederenwegvervoerbedrijven (zonder schoonmaken tanks) b.o. <= 1000 m²		N	0	0	50 C	30	50	3.1
495		Pomp- en compressorstations van pijpleidingen		N	0	0	30 C	10	30 D	2
52	-									
52	-	DIENSTVERLENING T.B.V. HET VERVOER								
52241	0	Laad-, los- en overslagbedrijven t.b.v. zeeschepen:								
52241	2	- stukgoederen		N	0	30	300 C	100 R	300 D	4.2
52241	7	- tankercleaning		N	300	10	100 C	200 R	300	4.2
52242	0	Laad-, los- en overslagbedrijven t.b.v. binnenvaart:								
52241	1	- containers		N	0	10	300	50 R	300	4.2

STAAT VAN BEDRIJFSACTIVITEITEN VOOR BEDRIJVENTERREINEN
bestemmingsplan Buitengebied Herfterlaan 2 - 2018

SBI-CODE of NUMMER	(sub)nummer	OMSCHRIJVING	TOELAATBAAR IN ZONE	NIET TOELAATBAAR	AFSTANDEN IN METERS					CATEGORIE
					GEUR	STOF	GELUID	GEVAAR	GROOTSTE AFSTAND	
52242	10	- tankercleaning		N	300	10	100	200 R	300	4.2
52242	2	- stukgoederen		N	0	10	100	50 R	100 D	3.2
52242	3	- ertsen, mineralen, e.d., opslagopp. < 2.000 m²		N	30	200	300	30	300	4.2
52242	5	- granen of meelsoorten , v.c. < 500 t/u		N	50	300	200	50 R	300	4.2
52242	7	- steenkool, opslagopp. < 2.000 m2		N	50	300	300	50	300	4.2
52102, 52109	A	Distributiecentra, koelhuizen		N	30	10	50 C	50 R	50 D	3.1
52109	B	Opslaggebouwen (verhuur opslagruimte)		N	0	0	30 C	10	30	2
5221	2	Stalling van vrachtwagens (met koelinstallaties)		N	10	0	100 C	30	100	3.2
53	-									
53	-	POST EN TELECOMMUNICATIE								
531, 532		Post- en koeriersdiensten	2-3		0	0	30 C	0	30	2
61	A	Telecommunicatiebedrijven		N	0	0	10 C	0	10	1
77	-									
77	-	VERHUUR VAN TRANSPORTMIDDELEN, MACHINES, ANDERE ROERENDE GOEDEREN								
7712, 7739		Verhuurbedrijven voor transportmiddelen (excl. personenauto's)		N	10	0	50	10	50 D	3.1
773		Verhuurbedrijven voor machines en werktuigen		N	10	0	50	10	50 D	3.1
772		Verhuurbedrijven voor roerende goederen n.e.g.		N	10	10	30	10	30 D	2
62										
62	-	COMPUTERSERVICE- EN INFORMATIETECHNOLOGIE								
58, 63	B	Datacentra		N	0	0	30 C	0	30	2
63, 69tm71, 73,74,77,78, 80tm82	-									
63, 69tm71, 73,74,77,78, 80tm82	-	OVERIGE ZAKELIJKE DIENSTVERLENING								
812		Reinigingsbedrijven voor gebouwen		N	50	10	30	30	50 D	3.1
74203		Foto- en filmontwikkelcentrales		N	10	0	30 C	10	30	2
82991		Veilingen voor landbouw- en visserijprodukten		N	50	30	200 C	50 R	200	4.1
37, 38, 39	-									
37, 38, 39	-	MILIEUDIENSTVERLENING								
3700	A0	RWZI's en gierverwerkingsinricht., met afdekking voorbezinktanks:								
3700	A1	- < 100.000 i.e.		N	200	10	100 C	10	200	4.1
3700	A2	- 100.000 - 300.000 i.e.		N	300	10	200 C Z	10	300	4.2
3700	B	rioolgemalen	2-3		30	0	10 C	0	30	2
381	A	Vuilophaal-, straatreinigingsbedrijven e.d.		N	50	30	50	10	50	3.1

STAAT VAN BEDRIJFSACTIVITEITEN VOOR BEDRIJVENTERREINEN
bestemmingsplan Buitengebied Herfterlaan 2 - 2018

SBI-CODE of NUMMER	(sub)nummer	OMSCHRIJVING	TOELAATBAAR IN ZONE	NIET TOELAATBAAR	AFSTANDEN IN METERS					CATEGORIE
					GEUR	STOF	GELUID	GEVAAR	GROOTSTE AFSTAND	
381	B	Gemeentewerven (afval-inzameldepots)		N	30	30	50	30 R	50	3.1
381	C	Vuiloverslagstations		N	200	200	300	30	300	4.2
382	A0	Afvalverwerkingsbedrijven:								
382	A2	- kabelbranderijen		N	100	50	30	10	100	3.2
382	A3	- verwerking radio-actief afval		N	0	10	200 C	1500	1500	6
382	A4	- pathogeen afvalverbranding (voor ziekenhuizen)		N	50	10	30	10	50	3.1
382	A5	- oplosmiddelterugwinning		N	100	0	10	30 R	100 D	3.2
382	A6	- afvalverbrandingsinrichtingen, thermisch vermogen > 75 MW		N	300	200	300 C Z	50	300 D	4.2
382	A7	- verwerking fotochemisch en galvano-afval		N	10	10	30	30 R	30	2
382	B	Vuilstortplaatsen		N	300	200	300	10	300	4.2
382	C0	Composteerbedrijven:								
382	C3	- belucht v.c. < 20.000 ton/jr		N	100	100	100	10	100	3.2
382	C4	- belucht v.c. > 20.000 ton/jr		N	200	200	100	30	200	4.1
382	C5	- GFT in gesloten gebouw		N	200	50	100	100 R	200	4.1
96	-									
96	-	OVERIGE DIENSTVERLENING								
96011	A	Wasserijen en strijkinrichtingen	3		30	0	50 C	30	50	3.1
96011	B	Tapijtreinigingsbedrijven		N	30	0	50	30	50	3.1
96012		Chemische wasserijen en ververijen		N	30	0	30	30 R	30	2
96013	A	Wasverzendinrichtingen	2-3		0	0	30	0	30	2
0		**OPSLAGEN**								
1	0	butaan, propaan, LPG (in tanks):								
1	1	- bovengronds, < 2 m3	2-3		-	-	-	30	30	2
1	2	- bovengronds, 2 - 8 m3	3		-	-	-	50 R	50	3.1
1	3	- bovengronds, 8 - 80 m3		N	-	-	-	100 R	100	3.2
1	4	- bovengr., 80 - 250 m3		N	-	-	-	300 R	300	4.2
1	5	- ondergronds, < 80 m3	3		-	-	-	50 R	50	3.1
1	6	- ondergr., 80 - 250 m3		N	-	-	-	200 R	200	4.1
2		niet reactieve gassen (incl. zuurstof), gekoeld		N	-	-	-	50	50	3.1
3	0	brandbare vloeistoffen (in tanks):								
3	1	- ondergronds, K1/K2/K3-klasse	1-2-3		10	-	-	10	10	1
3	2	- bovengronds, K1/K2-kl.: < 10 m3	3		10	-	-	50 R	50	3.1
3	3	- bovengronds, K1/K2-kl.: 10 - 1000 m3		N	30	-	-	100 R	100	3.2
3	4	- bovengronds, K3-klasse: < 10 m3	2-3		10	-	-	10	30	2

STAAT VAN BEDRIJFSACTIVITEITEN VOOR BEDRIJVENTERREINEN
bestemmingsplan Buitengebied Herfterlaan 2 - 2018

SBI-CODE of NUMMER	(sub)nummer	OMSCHRIJVING	TOELAATBAAR IN ZONE	NIET TOELAATBAAR	AFSTANDEN IN METERS					CATEGORIE
					GEUR	STOF	GELUID	GEVAAR	GROOTSTE AFSTAND	
3	5	- bovengronds, K3-klasse: 10 - 1000 m3	3		30	-	-	50	50	3.1
4	0	Overige gevaarlijke stoffen in tanks:								
4	1	- bovengronds < 10 m3 en onder drempelwaarde BRZO	1-2-3		10	-	-	10	10	1
4	2	- overige opslagen onder drempelwaarde BRZO	3		30	-	-	50	50	3.1
4	3	- opslagen in hoeveelheden boven drempelwaarde BRZO		N	30	-	-	700 R	700	5.2
5	0	Gevaarlijke stoffen (incl. bestrijdingsmiddelen) in emballage of in gasflessen:								
5	1	- kleine hoeveelheden < 10 ton	1-2-3		-	-	-	10	10	1
5	2	- beperkte hoeveelheden (< 150 ton) en hoog beschermingsniveau	2-3		-	-	-	30 R	30	2
5	3	- grote hoeveelheden (>150 ton) en/of laag beschermingsniveau)		N	-	-	-	500 R	500	5.1
6	0	ontplofbare stoffen en munitie:								
6	1	ontplofbare stoffen <= 50 kg NEM (netto explosieve massa)		N	-	-	-	500	500	5.1
6	2	ontplofbare stoffen > 50 kg en < 6000 kg NEM (netto explosieve massa)		N	-	-	-	1000	1000	5.3
6	3	- < 250.000 patronen en < 25 kg NEM (netto explosieve massa) overig gevarensubklasse 1.4		N	-	-	-	10	10	1
6	4	- >= 250.000 patronen en >= 25 kg NEM (netto explosieve massa) overig gevarensubklasse 1.4		N	-	-	-	30	30	2
7	0	professioneel vuurwerk:								
7	1	- hoeveelheid netto explosieve massa < 750 kg (en > 25 kg theatervuurwerk)		N	-	-	-	500 V	500	5.1
7	2	- hoeveelheid netto explosieve massa > 750 kg en < 6000 kg		N	-	-	-	1000 V	1000	5.3
8		kunstmest, niet explosief	3		-	50	-	30	50 D	3.1
9		kuilvoer	3		50	10	-	0	50 D	3.1
10	0	gier / drijfmest (gesloten opslag):								
10	1	- oppervlakte < 350 m2		N	50	-	-	-	50	3.1
10	2	- oppervlakte 350 - 750 m2		N	100	-	-	-	100	3.2
10	3	- oppervlakte >= 750 m2		N	200	-	-	-	200	4.1
11		**INSTALLATIES**								
12		gasflessenvulinstallaties (butaan, propaan)		N	10	0	30	100 R	100	3.2
13		laadschoppen, shovels, bulldozers	3		30	30	50	10	50	3.1
14	0	laboratoria:								
14	1	- chemisch / biochemisch		N	30	0	30	10	30 D	2
14	2	- medisch en hoger onderwijs		N	10	0	30	10	30	2

STAAT VAN BEDRIJFSACTIVITEITEN VOOR BEDRIJVENTERREINEN
bestemmingsplan Buitengebied Herfterlaan 2 - 2018

SBI-CODE of NUMMER	(sub)nummer	OMSCHRIJVING	TOELAATBAAR IN ZONE	NIET TOELAATBAAR	AFSTANDEN IN METERS					CATEGORIE
					GEUR	STOF	GELUID	GEVAAR	GROOTSTE AFSTAND	
15		luchtbehandelingsinst. t.b.v. detailhandel	1-2-3		10	0	10 C	0	10	1
16		keukeninrichtingen	2-3		30	0	10 C	0	30	2
17		koelinstallaties freon ca. 300 kW	3		0	0	50 C	0	50	3.1
18		koelinstallaties ammoniak < 400 kg	2-3		0	0	30	10	30	2
19		koelinstallaties ammoniak > 400 kg	3		0	0	50	50 R	50	3.1
20		total energy installaties (gasmotoren) ca. 100 kW	3		10	0	50 C	10	50	3.1
21		afvalverbrandingsinstallatie, kleinschalig		N	100	50	50 C	30	100 D	3.2
22		noodaggregaten t.b.v. elektriciteitsopwekking	2-3		10	0	30	10	30 D	2
23		verfspuitinstallaties en moffel- en emailleerovens		N	50	30	50	30	50	3.1
24		vorkheftrucks met verbrandingsmotor	3		10	10	50	0	50	3.1
25		vorkheftrucks, elektrisch	2-3		0	10	30	0	30	2
26		transformatoren < 1 MVA	1-2-3		0	0	10 C	10	10	1
28		vatenspoelinstallaties	3		50	10	50	30	50	3.1
29		hydrofoorinstallaties	2-3		0	0	30 C	0	30	2
30	0	windmolens:								
31	1	- wiekdiameter 20 m		N	0	0	100 C	30	100	3.2
31	2	- wiekdiameter 30 m		N	0	0	200 C	50	200	4.1
31	3	- wiekdiameter 50 m		N	0	0	300 C	50	300	4.2
31	0	stookinstallaties>900kW thermisch vermogen:								
32	1	- gas, < 2,5 MW	2-3		10	0	30 C	10	30	2
32	2	- gas, 2,5 - 75 MW	3		30	0	50 C	30	50	3.1
32	3	- gas, >= 75 MW		N	30	0	200 C Z	50	200	4.1
32	4	- olie, < 2,5 MW	2-3		30	0	30 C	10	30	2
32	5	- olie, 2,5 - 75 MW	3		30	10	50 C	30	50	3.1
32	6	- olie, >= 75 MW		N	50	30	200 C Z	50	200	4.1
32	7	- kolen, 2,5 - 75 MW		N	30	100	100 C	30	100	3.2
32	8	- kolen, >= 75 MW		N	50	300	300 C Z	50	300	4.2
32		stoomwerktuigen	3		0	0	50	30	50 D	3.1
33		luchtcompressoren	2-3		10	10	30	10	30 D	2
34		liftinstallaties	1-2-3		0	0	10 C	10	10	1
35		motorbrandstofpompen zonder LPG	2-3		30	0	30	10	30	2
36		afvalwaterbehandelingsinstallaties < 100.000 i.e.		N	200	10	100 C	10	200 D	4.1
37		radarinstallaties		N	0	0	0 C	1500	1500 D	6

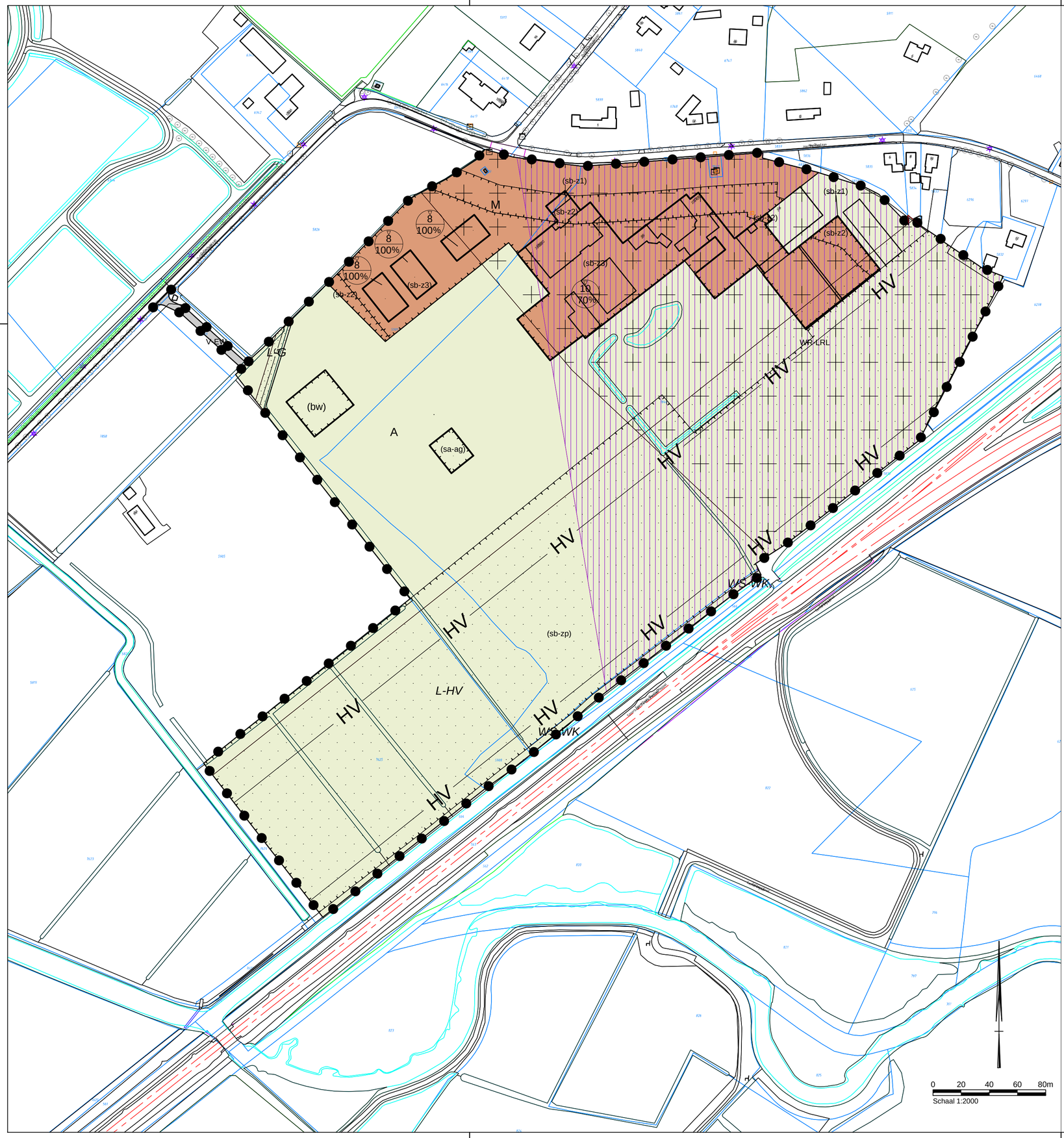

Plangebied

- Buitengebied, Herfterlaan 2 - 2018

Enkelbestemmingen

- A — Agrarisch
- M — Maatschappelijk
- V-EW — Verkeer - Erftoegangsweg

Dubbelbestemmingen

- L-G — Leiding - Gas
- L-HV — Leiding - Hoogspanningsverbinding
- WR-LRL — Waarde - Landschap relief
- WS-WK — Waterstaat - Waterkering

Gebiedsaanduidingen

- luchtvaartverkeerzone

Functieaanduidingen

- (bw) — bedrijfswoning
- (sa-ag) — specifieke vorm van agrarisch - afwijkend gebruik
- (sb-z1) — specifieke vorm van bedrijf - zone 1
- (sb-z2) — specifieke vorm van bedrijf - zone 2
- (sb-z3) — specifieke vorm van bedrijf - zone 3
- (sb-zp) — specifieke vorm van bedrijf - zonnepark

Bouwvlakken

- bouwvlak

Maatvoeringen

- 8 / 100% — maximum bouwhoogte (m) / maximum bebouwingspercentage (%)

Figuren

- G — hartlijn leiding - gas
- HV — hartlijn leiding - hoogspanningsverbinding

kadastrale en topografische ondergrond

Buitengebied, Herfterlaan 2 - 2018

NL.IMRO.0193.BP17021-0004

Bevoegd gezag: Gemeente Zwolle

Ter inzage: 12-12-2017	Ter visie:	Vastgesteld: 20-02-2018

Projectnummer	357749	Gecontroleerd door	SB/FS
Tekeningnummer	357749.ehv.311.K02	Getekend door	MvdL
schaal	1 : 2000	Status	
Formaat	A2	Datum uitgave :	

SWECO

Plotdatum: 2-2-2018 12:23:21

P:\110\357114_ROplannen\GISkit\Zwolle\357749_PlanHerfte\GiskitDWG12\Tekeningen\T02_BP\357749.ehv.311.K02m.dwg

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	43562
Onderwerp	Vaststelling bestemmingsplan Buitengebied, Herfterlaan 2 -2018

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 20-02-2018

besluit:

1. de verbeelding van het bestemmingsplan Buitengebied, Herfterlaan 2 -2018 ongewijzigd vast te stellen in elektronische vorm, als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0193.BP17021-0004 met de bijbehorende regels met bijlagen en de bijbehorende ondergrond, als vervat in het DGN-bestand NL.IMRO.0193.BP17021-0004 en de verbeelding van dit bestemmingsplan tevens vast te stellen in papieren vorm;
2. geen exploitatieplan voor het bestemmingsplan Buitengebied, Herfterlaan 2- 2018 vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 12 maart 2018

onderwerp	Actualisatie Beleidskader Commerciële Vrijetijdsvoorzieningen 2010-2025 "Zwolle, Een Belevenis!
portefeuillehouder	René de Heer
informant	Willems, Marjan (2969)
medeopstellers	
afdeling	Ruimte en Economie
bijlagen	Voorstel: Beslisnota Actualisatie Beleidskader Commerciële Vrijetijdsvoorzieningen 2010-2025 Zwolle - Een Belevenis Bijlage: Beleidskader Commerciele Vrijetijdsvoorzieningen - De actualisatie Bijlage: Definitieve rapportage actualisering en evaluatie leisurebeleid Zwolle Bijlage: 2018-03-12 Raadsbesluit Actualisatie Beleidskader Commerciele Vrijetijdsvoorzieningen 2010-2025 Zwolle, Een Belevenis

Voorgesteld besluit raad

1. Kennis te nemen van de bereikte successen middels het Beleidskader Commerciële Vrijetijdsvoorzieningen.
2. De doelstellingen uit het beleidskader in belangrijke mate te handhaven en alleen de doelstelling rond additionele bestedingen bij te stellen.
3. De aanpak vanuit het Beleidskader Commerciële Vrijetijdsvoorzieningen te continueren, waarbij vooral aandacht uit zal gaan naar het faciliteren van groeikansen voor bestaande ondernemers.
4. Een aantal leisurefuncties zal de gemeente niet (actief) faciliteren.
5. De aanpak rond locaties uit het Beleidskader te handhaven, waarbij wel sprake is van accentverschillen door resultaten die al bereikt zijn.

voorstel

Zwolle

Beslisnota voor de raad

Datum 22 januari 2018

Openbaar

Onderwerp	Actualisatie Beleidskader Commerciële Vrijetijdsvoorzieningen 2010-2025 "Zwolle, Een Belevenis!"
Versienummer	1.0
Portefeuillehouder	R.E. de Heer
Informant	Marjan Willems
Afdeling	Ruimte en Economie / OWA
Telefoon	(038) 498 2969
Email	M.Willems@zwolle.nl

Bijlagen

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1. Kennis te nemen van de bereikte successen middels het Beleidskader Commerciële Vrijetijdsvoorzieningen.
2. De doelstellingen uit het beleidskader in belangrijke mate te handhaven en alleen de doelstelling rond additionele bestedingen bij te stellen.
3. De aanpak vanuit het Beleidskader Commerciële Vrijetijdsvoorzieningen te continueren, waarbij vooral aandacht uit zal gaan naar het faciliteren van groeikansen voor bestaande ondernemers.
4. Een aantal leisurefuncties zal de gemeente niet (actief) faciliteren.
5. De aanpak rond locaties uit het Beleidskader te handhaven, waarbij wel sprake is van accentverschillen door resultaten die al bereikt zijn.

Datum 22 januari 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
Zwolle had in 2010 een achterstand als het gaat om het aanbod in leisure. In 2011 is daarom het Beleidskader Commerciële Vrijetijdsvoorzieningen vastgesteld; “Zwolle; Een Belevenis! 2010-2025”. Door deze visie en gastvrije houding zijn er ruim 20 bedrijven toegevoegd aan het vrijetijdsaanbod in Zwolle. Er is veel bereikt; er is een forse inhaalslag gemaakt door de toevoeging van leisureaanbod en de doelstellingen zijn grotendeels behaald.

Bij de vaststelling van de visie in 2011 is reeds aangekondigd dat halverwege de looptijd van de visie een evaluatie plaats zou vinden. Eind 2017 en begin 2018 was het tijd voor die evaluatie, die antwoord moest geven op de vragen: Is er nog marktruimte voor nieuwe kwalitatief hoogwaardige leisure concepten? Kan de gemeente nog de juiste locaties bieden die de markt vraagt? Doordat er veel bereikt is en veel aanbod is toegevoegd, moet ook geconcludeerd worden dat het de komende periode lastiger wordt om doelstellingen te bereiken. Moet de aanpak van de gemeente gewijzigd worden?

Voor de actualisatie van het leisurebeleid heeft ZKA een onderzoek in de vorm van een benchmark met vergelijkbare steden gedaan naar welke functies in Zwolle nog haalbaar kunnen zijn. Daarbij gaat het om reeds bekende concepten in de markt. In de leisure is ook sprake van het ontstaan van verrassende en nieuwe concepten. Kunnen we daar al iets over zeggen? Daarom zijn er, naast het onderzoek van ZKA, ook gesprekken gevoerd met bestaande ondernemers, trendsetters en een expert over trends en kansen die worden gezien.

Een belangrijke conclusie van de evaluatie is dat de uitgangspunten van het bestaande Beleidskader Commerciële Vrijetijdsvoorzieningen “Zwolle, Een belevenis!” uit 2011 kunnen worden gehandhaafd. De actualisatie is dus een aanvulling op het beleidskader uit 2011, waarbij de aanscherping van de uitgangspunten bij bestaande leisurelocaties en de aanpak bij nieuwe kansen worden beschreven.

Beoogd effect
Zwolle heeft de ambitie het verblijfsklimaat te verbeteren, het imago als verblijfstad te verbeteren en de economische structuur te versterken door het faciliteren van de sector leisure.

Argumenten

Ad. 1. Kennis te nemen van de bereikte successen middels het Beleidskader Commerciële Vrijetijdsvoorzieningen.
1.1 De doelstellingen zijn grotendeels behaald.
Begin 2017 bevond Zwolle zich bijna halverwege de periode 2010-2025. De groei zou dan, uitgaande van een gelijkmatige groei, medio 2017 circa 600.000-750.000 extra dagbezoekers moeten betekenen, met circa € 12,5 miljoen -€ 17,5 miljoen bestedingen en 150-200 FTE aan extra werkgelegenheid. Er is aan deze doelstelling voldaan:

- Circa 790.000 extra bezoeken;
- Ongeveer € 14 miljoen extra bestedingen
- Ruim 180 FTE aan extra werkgelegenheid.

1.2 De toename van het aanbod heeft gezorgd voor een inhaalslag en een gevarieerd aanbod.
Deze groei is gerealiseerd door de komst van ruim 20 bedrijven. Zwolle heeft daarmee een inhaalslag gemaakt als het gaat om het creëren van een volwaardig aanbod leisureconcepten Inwoners van Zwolle en de regio, bezoekers en verblijfstoeristen kunnen nu kiezen uit een gevarieerd aanbod vrijetijdsvoorzieningen. Waar verblijfstoeristen eerder alleen voor winkelen als slecht weer voorziening naar Zwolle kwamen, is er nu meer aanbod en keuze.

1.3 Leisure ondernemers zijn tevreden over de rol van de gemeente.

Tijdens de terugkoppeling van de conceptresultaten van deze evaluatie aan de sector, gaf de sector terug tevreden te zijn over de rol van de gemeente. Door de actieve houding voelen zij zich gesteund.

Ad.2. De doelstellingen uit het beleidskader in belangrijke mate te handhaven en alleen de doelstelling rond additionele bestedingen bij te stellen.
2.1. De bestedingen en werkgelegenheid liggen op schema, terwijl het aantal dagbezoeken iets hoger is dan beoogd.
Dat de bestedingen niet boven maar precies op niveau liggen, wordt veroorzaakt door een iets lager bestedingsniveau dan waar de gemeente Zwolle rekening mee heeft gehouden in de ambitie.
De doelstellingen, waarbij de eerste doelstelling is bijgesteld:
1. Versterking van de regiofunctie door toevoeging van een extra economische peiler onder de Zwolse economie, namelijk leisure. Dit moet leiden tot € 21 tot € 26 miljoen additionele omzet in de leisuresector in 2025 (270 tot 340 FTE additionele werkgelegenheid).
2. Versterking van het imago van Zwolle. In 2025 trekt de leisuresector 1.200.000 tot 1.500.000 additionele bezoekers.
3. Onderzoek bij het burgerpanel leverde op, dat 34% van de Zwollenaren vrijetijdsvoorzieningen mist in Zwolle. In 2025 is dat percentage gedaald naar 25%.

Ad.3. De aanpak vanuit het Beleidskader Commerciële Vrijetijdsvoorzieningen te continueren, waarbij vooral aandacht uit zal gaan naar het faciliteren van groeikansen voor bestaande ondernemers.
3.1 de bestaande ondernemer moet goed gefaciliteerd worden met toekomstplannen.
De hoeveelheid nieuw aanbod die de afgelopen periode is toegevoegd, zal de komende periode niet worden geëvenaard. De kracht zal de komende jaren vooral uitgaan van de bestaande ondernemers. Zij moeten dus goed gefaciliteerd worden. Dat betekent dat er een vaste accountmanager blijft binnen de afdeling Ruimte & Economie. Bij nieuwe plannen van de ondernemer is de ambtelijke organisatie goed geoutilleerd om het plan effectief integraal te beoordelen met een Regiekamer, planbegeleidingsteam en een vaste casemanager bij vergunningen. Tenslotte zullen de ondernemers uitgenodigd worden voor de jaargetijdenborrel om elkaar te ontmoeten en te inspireren.

3.2 Initiatiefnemers die zich melden met nieuwe plannen, met kwaliteit en/ of innovatie, zullen actief worden gefaciliteerd.
De groei van de leisuresector lift mee op de positieve publiciteit rond Zwolle. Ondernemers zien daardoor kansen in Zwolle. De meeste van deze ondernemers komen uit Zwolle of de regio. Dit zijn mensen met passie voor een idee. Volgens het onderzoek van ZKA kunnen nog een aantal leisurefuncties worden toegevoegd aan het huidige aanbod. Echter in de leisure ontstaan soms ook nieuwe creatieve concepten. Een van de nieuwe trends is het ontstaan van tijdelijke concepten. De gemeente wil uitnodigend blijven door het aanbieden van de reeds bestaande leisurelocaties en door het bieden van maatwerk. Een gastvrije en actieve houding is daarbij nodig. Door een vaste accountmanager, een effectieve integrale afweging en een vaste casemanager bij vergunningen zal hier vorm aan worden gegeven.

3.3 Om ondernemers optimaal te faciliteren, is het nodig dat de beschikbare locaties in beeld zijn en dat voor de ondernemer duidelijk is welke kaders hier gelden. Het moet snel duidelijk zijn of en hoe een initiatief op een plek haalbaar is.

Wanneer een ondernemer een idee heeft voor Zwolle, wil de gemeente daar gastvrij en effectief op kunnen reageren. Het is voor de ondernemer goed wanneer hij of zij zelf kan inzien welke aspecten spelen op de verschillende leisurelocaties. Voor een efficiënte aanpak door de gemeente is het goed dat per locatie reeds een inventarisatie heeft plaatsgevonden. Dit helpt bij het snel detecteren van de kansen en de uitzoekpunten of beperkingen.

Om de kaders en uitgangspunten helder te presenteren is een webpagina gemaakt (www.zwolle.nl/leisure). Op deze pagina is de overzichtskaart te vinden van alle leisurelocaties en, bij doorklikken, van alle locaties gedetailleerde informatie en sfeerbeelden. Deze webpagina is flexibel en kan worden aangepast.

Ad.4. Een aantal leisurefuncties zal de gemeente niet (actief) faciliteren.
4.1 Zwolle houdt vast aan de eerdere keuze om geen casino of amusementshal toe te voegen.
ZKA geeft in haar onderzoek weer dat er ruimte is voor een aantal leisurefuncties. Daarbij worden bijvoorbeeld een amusementshal en een casino genoemd. In geen enkel contact met ondernemers, trendsetters, jongeren en/of het onderzoek van De Stentor is de wens tot een tweede amusementshal of casino genoemd, waardoor er geen draagvlak aanwezig lijkt. De gemeente blijft dan ook bij de keuze uit het Beleidskader: Er worden geen tweede amusementshal of casino toegevoegd aan het leisure aanbod.
4.2 Zwolle faciliteert kwalitatief hoogwaardige initiatieven, die geen bijdrage nodig hebben in de exploitatie.
ZKA noemt ook een tweede bioscoop (op termijn), een dierentuin en een muziekhal als denkbare functies. Een tweede bioscoop ligt voor Zwolle op korte termijn niet voor de hand. Pathé moet eerst de ruimte krijgen om haar forse nieuwe bioscoop op te zetten en te exploiteren.
Een dierentuin is niet het innovatieve themapark dat Zwolle voor ogen heeft. Bovendien kan een dierentuin niet zonder een subsidie cq bijdrage in de exploitatie worden geëxploiteerd. Dit past niet bij de uitgangspunten van dit beleidskader. Een dierentuin zal dus niet worden gefaciliteerd. Om dezelfde reden is de komst van een subtropisch zwemparadijs weinig kansrijk. De ervaring leert dat er een subsidie nodig is voor de exploitatie. Zwolle zal daar niet in meegaan en laat het aan de markt of en hoe een subtropisch zwemparadijs in Zwolle haalbaar is of niet. Een muziekhal loopt mee in het onderzoek naar de haalbaarheid van een evenementenlocatie.

Ad.5. De aanpak rond locaties uit het Beleidskader te handhaven, waarbij wel sprake is van accentverschillen door resultaten die al bereikt zijn.
5.1 de locaties die worden aangeboden zijn nog steeds geschikt.
De leisurelocaties die worden aangeboden in het Beleidskader Commerciële Vrijetijdsvoorzieningen liggen langs ringwegen, bieden de mogelijkheid tot clustering van leisure en/of vormen een zichtlocatie. In dat opzicht voldoen de locaties aan de eisen die worden gesteld door de sector. Overigens worden deze locaties niet exclusief voor leisure aangeboden. De dynamiek in de markt bepaalt of en ik welke mate hier daadwerkelijk leisure wordt gevestigd.

5.2 Op sommige plaatsen is al leisure gerealiseerd of wordt meer of minder gerealiseerd dan verwacht.
In het Beleidskader worden de Wijthmenerplas, Katwolderplein en de Van der Heijdenstraat genoemd als leisurelocatie. Deze locaties hebben gemeen dat hier al leisure is gerealiseerd. Bij toevoeging van activiteiten door een bestaande ondernemer of een andere ondernemer (bijvoorbeeld in samenwerking met de bestaande ondernemer) zal onderzocht worden of en hoe hier medewerking aan verleend kan worden. Op de Vrolijkheid is de leisuresector een succes en is meer leisure gerealiseerd dan gedacht. De binnenring mag hier verder ontwikkelen met leisurefuncties. Op Voorsterpoort is minder leisure gekomen dan gedacht en kunnen inmiddels ook kavels worden gekocht door bedrijven.

Risico's
Er is een risico dat een marktpartij wil vestigen met een concept dat niet past binnen het beleid van de gemeente of die niet voldoet aan een goede ruimtelijke onderbouwing. De juiste verwachtingen scheppen in een vroegtijdig stadium is dan ook van belang.

Elk besluit, of het nu een reguliere omgevingsvergunning is of een bestemmingsplanprocedure, kan worden aangevochten door een belanghebbende of door een concurrent. Een goed communicatietraject is uiteraard van groot belang, maar sluit niet uit dat een bezwaar wordt ingediend.

Financiën
Het accountmanagement wordt ingevuld middels de bestaande capaciteit van de afdeling Ruimte & Economie. Er zijn dan ook geen financiële consequenties.

Datum 22 januari 2018

Communicatie
Er is breed input geleverd voor deze evaluatie, waarbij kan worden gedacht aan leisure experts, ondernemers uit de leisuresector, trendsetters en jongeren uit Zwolle. Ook De Stentor heeft zich ingezet om onder haar lezers en tijdens interviews op straat de belangstelling voor leisure te peilen. Na verwerking van alle input heeft een terugkoppeling van de conclusies plaatsgevonden naar de sector.

Vervolg
Vanuit de ambtelijke organisatie zal uitvoering worden gegeven aan het Beleidskader. De afdeling R&E zal de ondernemers uitnodigen voor de jaargetijdenborrel en wanneer de sector daar om vraagt zal de gemeente ook andere bijeenkomsten cq ontmoeting faciliteren.

Openbaarheid
Openbaar

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

besluit

Zwolle

Jaargang 2018

Kenmerk 35038

Onderwerp Actualisatie Beleidskader Commerciële Vrijetijdsvoorzieningen 2010-2025 "Zwolle, Een Belevenis!

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 20-02-2018

besluit:

1. Kennis te nemen van de bereikte successen middels het Beleidskader Commerciële Vrijetijdsvoorzieningen.
2. De doelstellingen uit het beleidskader in belangrijke mate te handhaven en alleen de doelstelling rond additionele bestedingen bij te stellen.
3. De aanpak vanuit het Beleidskader Commerciële Vrijetijdsvoorzieningen te continueren, waarbij vooral aandacht uit zal gaan naar het faciliteren van groeikansen voor bestaande ondernemers.
4. Een aantal leisurefuncties zal de gemeente niet (actief) faciliteren.
5. De aanpak rond locaties uit het Beleidskader te handhaven, waarbij wel sprake is van accentverschillen door resultaten die al bereikt zijn.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Zwolle; Een belevenis 2011-2025 – De Actualisatie

1. Inleiding

Zwolle had in 2010 een achterstand als het gaat om het aanbod in leisure. In 2011 is daarom het Beleidskader Commerciële Vrijetijdsvoorzieningen vastgesteld; “Zwolle; Een Belevenis! 2010-2025”. Door deze visie en gastvrije houding zijn er ruim 20 bedrijven toegevoegd aan het vrijetijdsaanbod in Zwolle (zie bijlage 2). Er is veel bereikt; er is een forse inhaalslag gemaakt door de toevoeging van leisureaanbod. De doelstellingen zijn grotendeels behaald.

Bij de vaststelling van de visie in 2011 is reeds aangekondigd dat halverwege de looptijd van de visie een evaluatie plaats zou vinden. Eind 2017 en begin 2018 was het tijd voor die evaluatie, die antwoord moest geven op de vragen: Is er nog marktruimte voor nieuwe kwalitatief hoogwaardige leisure concepten? Kan de gemeente nog de juiste locaties bieden die de markt vraagt? Doordat er veel bereikt is en veel aanbod is toegevoegd, moet ook geconcludeerd worden dat het de komende periode lastiger wordt om doelstellingen te bereiken. Moet de aanpak van de gemeente gewijzigd worden?

Voor de actualisatie van het leisurebeleid heeft ZKA een onderzoek in de vorm van een benchmark met vergelijkbare steden gedaan naar welke functies in Zwolle nog haalbaar kunnen zijn. Daarbij gaat het om reeds bekende concepten in de markt. In de leisure is ook sprake van het ontstaan van verrassende en nieuwe concepten. Kunnen we daar al iets over zeggen? Daarom zijn er, naast het onderzoek van ZKA, ook gesprekken gevoerd met bestaande ondernemers, trendsetters en een expert over trends en kansen die worden gezien.

Een belangrijke conclusie van de evaluatie is dat de uitgangspunten van het bestaande Beleidskader Commerciele Vrijetijdsvoorzieningen “Zwolle, Een belevenis” uit 2011 kunnen worden gehandhaafd. Deze memo is dus een aanvulling op het beleidskader uit 2011, waarbij de aanscherping van de uitgangspunten bij bestaande leisurelocaties en de aanpak bij nieuwe kansen worden beschreven.

2. Leeswijzer

In bijlage 2 zijn de conclusies uit de evaluatie te vinden.
In deze memo gaan wij eerst in op het huidige beleidskader (3 op pagina 2).
Daarna staan de belangrijkste conclusies uit de interne en externe evaluatie kort beschreven (4 op pagina 2 en 3).
Vervolgens volgt vanaf pagina 4 de visie en aanpak van de gemeente Zwolle. Hierbij is er eerst aandacht voor de relatie met de omgevingsvisie (5.1 op pagina 4) en volgt daarna (5.2 op pagina 5) in 6 punten (A-F) de aangescherpte aanpak na de evaluatie.

3. Het huidige beleidskader

Bureau ZKA heeft in 2010 een advies uitgebracht over de stand van zaken van de leisuresector in Zwolle en de aanpak die Zwolle kan kiezen om deze sector te faciliteren. Om leisuresector in Zwolle in beeld te brengen is destijds gekozen voor een benchmark met een aantal vergelijkbare gemeenten. Dit advies van heeft als basis gediend voor het Beleidskader Commerciële Vrijetijdsvoorzieningen “Zwolle, Een Belevenis” die in 2011 door College en Raad is vastgesteld. Dit beleid was destijds nieuw voor Zwolle.
Kern van het beleidskader is:

- Door het aan kunnen bieden van leisurelocaties, is de gemeente gastvrij voor ondernemers in de vrijetijdsector.
- Door een vaste accountmanager voor leisure binnen Ruimte & Economie worden leisure ondernemers goed gefaciliteerd.
- Een duidelijke visie trekt ondernemers.
- De gemeente “koopt” geen leisurebedrijven (denk aan grote themaparken) door een bijdrage te doen in de exploitatie van een bedrijf. Leisure ondernemers moeten “hun eigen broek ophouden”.
- Door actief in te zetten op de leisuresector kunnen extra bezoekers en bestedingen naar de stad worden gehaald, welke zorgen voor werkgelegenheid.

De leisurelocaties uit het beleidskader op de kaart:

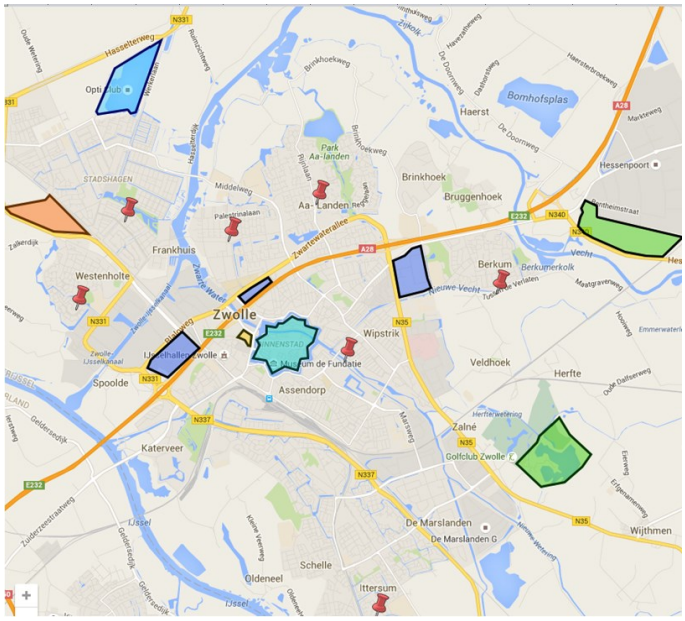

De ambities vertaald per locatie:

Locatie	**Leisure - Thema**	**M2 BVO**	**Gerealiseerd**
Voorsterpoort	Doelgericht – Groot avontuur	15.000m2- 30.000m2	3.500m2
Holtenbroek-Zuid	Doelgericht – Gezellige actie	10.000m2-15.000 m2	
De Vrolijkheid	Doelgericht – Kleinschalig sport en spel	5.000m2	10.000m2
Katwolderplein	Sfeergericht – Uit!	8.000m2	8.000m2
Vechtcorridor	Groen – Bovenregionaal bijzonder	12 ha	nihil
Wijthmenerplas	Groen – Regionaal actief	3 ha	3ha
Stadsgrachten	Blauw – Ontdekken		Gerealiseerd
Sekdoornse plas	Blauw – Actie		nihil
Stadshagen	Blauw – Spelen	5.000 m2	Optie 3000m2
	Basis – Gemak		1.800 m2
Wijken	Basis – Gemak	pm	2.000m2

4. De evaluatie

4.1 De belangrijkste conclusie uit de externe evaluatie

Er is veel aanbod toegevoegd. Daarmee heeft Zwolle een inhaalslag gedaan en kan gesteld worden dat er een gevarieerd aanbod van indoor en outdoor vrijetijdsvoorzieningen aanwezig is. In de komende periode zal het aanbod niet in diezelfde mate toenemen als in de afgelopen periode. De kracht zal de komende jaren dan ook vooral van de bestaande ondernemers moeten komen.

Er zijn nog wel concepten die kunnen worden toegevoegd (zie bijlage 1 en 2). Denk daarbij aan een tweede bioscoop, kartbaan, een themapark, paintball en lasergame, een particulier museum, een muziekhal, verhuurbedrijfjes (deeleconomie). Daarnaast ontstaan af en toe geheel nieuwe concepten. Bij grote, beeldbepalende voorzieningen, moet de gemeente zich realiseren dat actieve acquisitie en publiek private investeringen nodig zijn om een dergelijke voorziening te trekken en te realiseren. Daarnaast is een trend waarneembaar dat kleine en tijdelijke initiatieven ontstaan.

De beschikbare leisurelocaties voldoen aan de eisen van de sector door de ligging aan de ringwegen en met een goede zichtbaarheid en mogelijkheden tot clustering van leisurebedrijven. Daarnaast is en blijft maatwerk noodzakelijk om in te kunnen spelen op de specifieke wensen van een ondernemer en de eisen van een concept.

De bestaande ondernemers zijn tevreden over de rol van de gemeente en voelen zich gesteund. Het advies van een expert is om elkaar te blijven ontmoeten en inspireren. De ondernemers staan daar voor open.

Tenslotte wordt de gemeente geadviseerd duidelijkheid te bieden over de ruimtelijke regels en kaders die gelden voor de verschillend beschikbare locaties. Ondernemers kunnen dan inschatten wat er mogelijk is en aan welke eisen moet worden voldaan.

4.2 De ervaringen binnen de gemeente Zwolle:

Het beleidskader Commerciële Vrijetijdsvoorzieningen is in 2010 gemaakt en in 2011 vastgesteld. Op het moment dat het beleid klaar was dook Nederland de diepste crisis sinds jaren in. De eerste twee jaar, na vaststelling van het beleid, kwamen er dus geen nieuwe ontwikkelingen op gang. Na 2013 ging het echter hard.

In het beleidskader was opgenomen dat Zwolle actief zou gaan acquireren naar nieuwe leisurefuncties. Dat is in de eerste fase ook gebeurd door publicaties in vakbladen en is zeer actief gebeurd bij de verkoop van het Ecodrome. In de praktijk blijkt echter dat Zwolle in het algemeen veel in de publiciteit komt als groeigemeente. Die algemene publiciteit van de kracht van de stad doet meer dan de publicaties in vakbladen. De publicaties in vakbladen zijn dan ook niet doorgezet.

Bovendien blijkt dat vrijwel alle investeringen komen van ondernemers uit Zwolle en de regio. Zij hebben hart voor het gebied, weten wat er hier nog mist of waar kansen voor liggen en willen hun passie aan de stad geven.

Het hebben van een accountmanager voor leisure is van belang gebleken. De meest effectieve aanpak lijkt toch “de publiciteit en de kracht van de stad benutten” en “gastvrij zijn en heel hard aan het werk gaan, wanneer een initiatiefnemer zich meldt”.

5. De visie en aanpak van Zwolle

5.1 Omgevingsvisie

Door de invoering van de Omgevingswet zal de werkwijze van de gemeente Zwolle nog meer integraal worden. Zwolle heeft in het eerste deel van de omgevingsvisie reeds de kernopgaven en ambities gesteld.

Zwolle versterkt en benut het menselijk kapitaal van de stad

Zwolle behoudt en versterkt haar ruimtelijke, cultuurhistorische en landschappelijke kwaliteiten

Zwolle versterkt haar stedelijkheid, wordt nationaal en internationaal aantrekkelijker en bestendigt zo haar (economische) toppositie als regio

Zwolle is in 2050 klimaatbestendig en energieneutraal

Zwolle nodigt uit om samen te werken aan vitale, solidaire, gezonde en duurzame stadsdelen

In 2018 zal worden gewerkt aan de vertaling van deze ambities naar locaties. Er ontstaat dan een integraal toetsingskader. Deze actualisatie van het Beleidskader Commerciële Vrijetijdsvoorzieningen loopt hier feitelijk op vooruit. De locaties die in dit beleidskader worden genoemd, zijn afgestemd met de makers van de Omgevingsvisie en wenselijk voor de leisuresector. In de onderzoeken die gaan volgen vanuit de omgevingsvisie kunnen conclusies worden aangescherpt of kunnen nieuwe kansen ontstaan voor de leisuresector.

De ambities vanuit de omgevingsvisie sluiten aan bij die van het Beleidskader Commerciële Vrijetijdsvoorzieningen. Vanuit het Beleidskader Commerciële Vrijetijdsvoorzieningen wordt immers ook een aantrekkelijker stad en regio nagestreefd. Daarbij dragen commerciële vrijetijds-voorzieningen bij aan een gezonde en duurzame stad en zorgen voor werkgelegenheid (benutten menselijk kapitaal).

5.2 Actualisatie Beleidskader Commerciële Vrijetijdsvoorzieningen

Uit de evaluatie komen zes hoofdlijnen waar Zwolle op in wil zetten:

A. De doelstellingen uit het beleidskader in belangrijke mate handhaven en alleen de doelstelling rond additionele bestedingen bij te stellen.
B. De aanpak vanuit het Beleidskader Commerciële Vrijetijdsvoorzieningen continueren, waarbij vooral aandacht uit zal gaan naar het faciliteren van groeikansen voor bestaande ondernemers.
C. Een nieuwe trend is dat er kleine (tijdelijke) initiatieven ontstaan. Aspecten die hierbij spelen zijn: klein, tijdelijk, authentiek, dicht bij de bewoners en dicht bij de natuur.
D. Een aantal leisurefuncties zal de gemeente niet (actief) faciliteren.
E. De aanpak rond locaties uit het Beleidskader te handhaven, waarbij wel sprake is van accentverschillen door resultaten die al bereikt zijn.
F. Om ondernemers optimaal te faciliteren, is het nodig dat de beschikbare locaties in beeld zijn en dat voor de ondernemer duidelijk is welke kaders hier gelden. Het moet snel duidelijk zijn of en hoe een initiatief op een plek haalbaar is.

Ad A. De doelstellingen uit het beleidskader in belangrijke mate handhaven en alleen de doelstelling rond additionele bestedingen bijstellen.

Conclusie is dat er al veel gerealiseerd is, maar dat Zwolle blijft inzetten op een gastvrij onthaal van kwalitatief hoogwaardige leisure initiatieven. Zwolle scoort goed als het gaat om een aantrekkelijke woonomgeving. Die woonomgeving wordt steeds belangrijker nu “Wonen niet meer het Werken volgt”. Leisure is een van de vele bouwstenen voor een aantrekkelijke woonomgeving, waardoor inzet en faciliteren door de gemeente van belang blijft.

Zwolle handhaaft daarmee de ambitie uit het Beleidskader:
Zwolle, een belevenis!! Zwolle heeft de ambitie het verblijfsklimaat te verbeteren, het imago als verblijfstad te verbeteren en de economische structuur te versterken door het faciliteren van de sector leisure.

In het beleidskader is deze ambitie vertaald in doelstellingen. Deze doelstellingen worden naar verwachting behaald als het gaat om additionele bezoekers. De bestedingen per gast liggen echter wat lager dan oorspronkelijk is aangenomen. Daardoor worden de doelstellingen op het gebied van bestedingen en werkgelegenheid enigszins bijgesteld. Er is nog geen nieuw onderzoek gedaan bij het burgerpanel. Het onderzoek van De Stentor wordt ingezet als bron van inspiratie voor initiatiefnemers.

De doelstellingen, waarbij de eerste doelstelling is bijgesteld:
1. Versterking van de regiofunctie door toevoeging van een extra economische peiler onder de Zwolse economie, namelijk leisure. Dit moet leiden tot € 21 tot € 26 miljoen additionele omzet in de leisuresector in 2025 (270 tot 340 FTE additionele werkgelegenheid).
2. Versterking van het imago van Zwolle. In 2025 trekt de leisuresector 1.200.000 tot 1.500.000 additionele bezoekers.
3. Onderzoek bij het burgerpanel leverde op, dat 34% van de Zwollenaren vrijetijdsvoorzieningen mist in Zwolle. In 2025 is dat percentage gedaald naar 25%.

Ad.B. De aanpak vanuit het Beleidskader Commerciële Vrijetijdsvoorzieningen continueren, waarbij vooral aandacht uit zal gaan naar het faciliteren van groeikansen voor bestaande ondernemers.

De markt bepaalt
De ervaring heeft geleerd dat acquisitie onvoldoende rendeert. Er zal dus blijvend worden ingezet op het gastvrij en actief faciliteren van initiatiefnemers. De markt bepaalt welke functies worden toegevoegd aan het aanbod.

Biedt bestaande ondernemers voldoende groeikansen voor een gezonde exploitatie.
De groei van de leisuresector in Zwolle is actief gefaciliteerd door de gemeente Zwolle middels het beleidskader Commerciële Vrijetijdsvoorzieningen en accountmanagement. De credits voor de groei zijn echter vooral voor de ondernemers die de afgelopen jaren hebben geïnvesteerd in hun vrijetijdsondernemingen.

Er kan geconcludeerd worden dat Zwolle een inhaalslag heeft gemaakt in het aanbod. Er kan nog aanbod bij, maar de grootste slag is gemaakt. Gezien de diversiteit in het toegevoegde aanbod betekent dit dat de meeste kansen op vernieuwing en versterking van het aanbod liggen bij de bestaande ondernemers. En die hebben ook plannen.

Het is dus van belang met name deze bestaande ondernemers optimaal te faciliteren. Zwolle doet dat door het voortzetten van accountmanagement, specifiek voor vrijetijdseconomie. Ook wil de gemeente de vrijetijdsondernemers meer betrekken in een vrijetijdsnetwerk door hen uit te nodigen voor de jaargetijdenborrel. Door regelmatig contact via het accountmanagement en het netwerk via de jaargetijdenborrel blijft voor de gemeente helder waar de ondernemer behoefte aan heeft en ontstaat de mogelijkheid om wederzijds te inspireren. Het uitnodigen van een spreker zorgt ook voor inspiratie.

Nieuwe initiatieven
Er zijn nog een aantal leisurefuncties die Zwolle kan graag wil faciliteren. Denk daarbij aan een themapark, een kartbaan, paintball en lasergame, een particulier museum, verhuurbedrijfjes (deeleconomie). Af en toe ontstaan ook geheel nieuwe concepten. De leisure locaties die reeds voor leisure in beeld waren zijn nog steeds geschikt. Een ondernemer kan echter ook andere wensen hebben of een concept kan een andere locatie vereisen. Een dynamische aanpak met maatwerk blijft dus noodzakelijk. Wanneer een ondernemer een vernieuwend idee heeft voor Zwolle, zal de rode loper worden uitgelegd, zoals steeds is gedaan.

Accountmanagement
De organisatie van de gemeente is steeds beter geoutilleerd om een vlotte integrale afweging te maken bij plannen van een ondernemer. Wanneer het plan van de ondernemer niet in het bestemmingsplan past, zal een aanpassing van het bestemmingsplan plaats moeten vinden. In de ruimtelijke ordening is het juridisch een verplichting om de meest lichte cq. eenvoudige procedure te kiezen die juridisch mogelijk is in de betreffende situatie. Binnen de bebouwde kom en bij een “ander gebruik van een bestaand pand” betekent dat vaak dat een afwijking van het bestemmingsplan kan worden verleend. Dit is een eenvoudige procedure met een doorlooptijd van maximaal 8 weken Deze procedure kan niet wanneer sprake is van echt grote bezoekersaantallen en een Milieu Effect rapportage nodig is. Wanneer het een plan betreft voor het buitengebied, is de eenvoudige procedure helaas niet mogelijk. Allereerst moet dan een afweging plaatsvinden binnen de regeling van de provincie “Kwaliteits Impuls Groene Leefomgeving”. De provincie hanteert het standpunt dat geen gebiedsvreemde functies in het buitengebied worden toegevoegd. De provincie gaat hier alleen mee akkoord, wanneer de nieuwe functie wenselijk wordt geacht en er wordt geïnvesteerd (door de ondernemer) in de kwaliteit van de natuurlijke omgeving. Wanneer tot overeenstemming kan worden gekomen met de provincie, volgt een procedure voor aanpassing van het bestemmingsplan (26 weken).

De accountmanager is eerste aanspreekpunt voor de ondernemer en brengt de plannen, na een eerste inventarisatie, in de Regiekamer voor een strategische en beleidsmatige integrale afweging. De te voeren ruimtelijke procedure en het communicatietraject worden daar ook bepaald. Als er geen strategische en beleidsmatige belemmeringen zijn, dan kan een plan vervolgens inhoudelijk en integraal worden getoetst in het planbegeleidingsteam. Aspecten als verkeer&parkeren, stedenbouw, milieu worden daar bekeken. Als uit de adviezen blijkt dat het plan nog steeds kans van slagen heeft, dan kan het plan verder worden uitgewerkt tot een aanvraag omgevingsvergunning of tot een verzoek tot het wijzigen van het bestemmingsplan. Afhankelijk van het initiatief en de te voeren ruimtelijke procedure wordt bepaald welke onderzoeken nog nodig zijn.

Ad.C. Een nieuwe trend is dat er kleine (tijdelijke) initiatieven ontstaan. Aspecten die hierbij spelen zijn: klein, tijdelijk, authentiek, dicht bij de bewoners en dicht bij de natuur.

Uit de evaluatie is naar voren gekomen dat bij toekomstige nieuwe vrijetijdsconcepten nogal eens wordt gedacht aan kleine en/of tijdelijke concepten. Zwolle wil die creativiteit graag faciliteren.

In feite zijn dit soort concepten ook al te vinden in Zwolle. Denk daarbij aan de spelvormen die Hiawatha aanbiedt in de binnenstad (waarbij ook de Sassenpoort en de Peperbus worden betrokken), het tijdelijke Haunted House in de Sassenpoort en de Verstoppertje Arena op Sportpark Marslanden.

Medewerking door de gemeente is nodig wanneer de tijdelijke activiteit niet past binnen het bestemmingsplan. Maatwerk is dan nodig.

Wanneer een ondernemer een idee heeft voor tijdelijke leisure, dan denkt de gemeente mee over een geschikte locatie. Wanneer er al een (maatschappelijke) activiteit plaatsvindt op die locatie, is medewerking eenvoudiger dan wanneer de locatie in de (kwetsbare) natuur ligt. Aansluiting bij een sportpark, kinderboerderij, stadslandbouw of een pand in de (binnen) stad etc biedt de meeste kansen.

Afhankelijk van de locatie, de duur van het initiatief en de impact op de omgeving (bijvoorbeeld geluid, verkeer, parkeren), wordt door de gemeente een procesvoorstel gedaan, waarbij eerst aan de initiatiefnemer wordt gevraagd het plan duidelijk te beschrijven en te verbeelden, waarna binnen de gemeente de kansen en beperkingen worden afgewogen door integraal de verschillende beleidsvelden te betrekken en de afweging van de belangen in de Regiekamer te bespreken. Bij een eenvoudige en kansrijke aanvraag kan een vergunningaanvraag worden gedaan. Ligt de vraag complexer dan wordt er een kleine projectgroep geformeerd, die het maatwerkproces doorloopt ten behoeve van het initiatief. Daarbij hoort altijd het betrekken van de omgeving.

Wanneer een initiatief kernmerken heeft van een evenement, dan zal aansluiting worden gezocht bij het Kernteam Evenementen.

Ad. D. Een aantal leisurefuncties zal de gemeente niet (actief) faciliteren.
ZKA geeft in haar onderzoek weer dat er ruimte is voor een aantal leisurefuncties. Daarbij worden bijvoorbeeld een amusementshal en een casino genoemd. De gemeente blijft echter bij de keuze uit het Beleidskader: er worden geen amusementshal of casino toegevoegd aan het leisure aanbod. Bij de vaststelling van het beleidskader in 2012 lag het referendum rond de bouw van stadion nog vers in het geheugen. In dit referendum hebben de inwoners van Zwolle zich duidelijk uitgesproken tegen een tweede amusementshal in Zwolle. Er is daarop 1 schaarse vergunning verleend voor het casino aan het Stadionplein. Er leek in 2012 geen draagvlak om dit besluit te herzien, waarna is vastgehouden aan deze richtlijn van 1 schaarse vergunning. In onze contacten met de markt, leisure ondernemers, trendsetters, onderzoek van de stentor in 2017 heeft niemand aangegeven dat Zwolle ruimte zou moeten bieden aan een tweede casino cq amusementshal. Dat duidt er op dat de publieke opinie nog niet wezenlijk is gewijzigd sinds het referendum.

Daarnaast worden op termijn een tweede bioscoop, een dierentuin en een muziekhal genoemd door ZKA. Een tweede bioscoop ligt voor Zwolle op korte termijn niet voor de hand. Pathé moet eerst de ruimte krijgen om haar forse nieuwe bioscoop op te zetten en te exploiteren. Het Fraterhuis functioneert goed, maar valt door haar niet-commerciële exploitatie buiten het bereik van dit beleidskader.
Een dierentuin is niet het innovatieve themapark dat Zwolle voor ogen heeft. Bovendien kan een dierentuin niet zonder een subsidie cq bijdrage in de exploitatie worden geëxploiteerd. Dit past niet bij de uitgangspunten van dit beleidskader. Een dierentuin zal dus niet worden gefaciliteerd. Om dezelfde reden is de komst van een subtropisch zwemparadijs weinig kansrijk. De ervaring leert dat er een subsidie nodig is voor de exploitatie. Zwolle zal daar niet in meegaan en laat het aan de markt of en hoe een subtropisch zwemparadijs in Zwolle haalbaar is of niet. Een muziekhal loopt mee in het onderzoek naar de haalbaarheid van een evenementenlocatie.

Ad.E. De aanpak rond locaties uit het Beleidskader te handhaven, waarbij wel sprake is van accentverschillen door resultaten die al bereikt zijn.

Aanpak
Een conclusie uit de evaluatie is dat de gemeente niet perse eigenaar van grond hoeft te zijn om leisure te faciliteren. Het aanwijzen van locaties of zones voor (geclusterde) leisure is wel verstandig. Zo heeft het Beleidskader Commerciële Vrijetijdsvoorzieningen de afgelopen periode ook gewerkt. Er zijn leisurelocaties aangewezen. Hiermee kon de gemeente laten zien gastvrij en open te staan tegenover de komst van leisure. Het beleidsmatig aanwijzen van leisurelocaties maakt het bovendien

eenvoudiger om mee te werken aan een wijziging of afwijking van het bestemmingsplan. Het door de Raad vastgestelde beleid geeft immers aan dat leisure een beoogde ontwikkelrichting is voor die locatie. Dat is een goede onderbouwing voor wijziging van of afwijking op de bestemming. Het vooraf bestemmen ten gunste van leisure is in de praktijk helaas niet mogelijk gebleken. De diversiteit van leisurefuncties en daarmee hun impact op de omgeving is te groot om vooraf in algemene zin te kunnen regelen.

De gemeente wil deze aanpak dan ook voortzetten. Daarbij staat in het beleidskader opgenomen dat Zwolle gemotiveerd kan afwijken van de genoemde leisurelocaties in het Beleidskader. De gemeente heeft in 2011 reeds beoogd hiermee voldoende flexibiliteit te willen behouden om ondernemers en de leisuresector te faciliteren. Deze flexibele houding bleek ook nodig. Een heel aantal van de nieuwe leisurebedrijven zijn gevestigd op de beoogde leisurelocaties uit het beleidskader, maar een heel aantal ook niet. De gemeente neemt het advies van leisure experts dan ook ter harte en zal, naast de aangewezen leisurelocaties, een maatwerkbeoordeling van alternatieve locaties behouden.

Voor een aantal functies blijft het lastig dat Zwolle niet beschikt over veel oude en leegstaande panden. Een aantal functies met ruimtevraag en een beperkt verdienmodel kunnen daardoor lastig gefaciliteerd worden.

Wat zijn de aangewezen leisurelocaties en wat is daar mogelijk?

De locaties uit het Beleidskader Commerciele Vrijetijdsvoorzieningen 2010-2025 “Zwolle, Een Belevenis!” worden hieronder samengevat. Locaties die al zijn ingevuld, zoals Van der Heijdenstraat, Katwolderplein worden hier niet meer genoemd. Daarnaast worden een aantal nieuwe locaties genoemd, zoals de Spoorzone en het Zwarte Water.
De locaties worden niet exclusief voor leisure gereserveerd; de markt bepaalt hoe de locaties zich uiteindelijk ontwikkelen. De gemeente stelt niet welke concepten wel of niet op een bepaalde locatie gevestigd kunnen worden. Wanneer er functies worden genoemd, zijn dat voorbeelden. De markt bepaalt zelf welke functies haalbaar zijn. De gemeente toetst beleidsmatig en ruimtelijk de mogelijkheden tot vestiging op een locatie.

<u>Voorsterpoort</u>
Voorsterpoort is een geschikte locatie voor doelgerichte, stedelijke, leisure.
Leisure levert synergie op in relatie tot de andere (leisure) functies op Voorsterpoort. Denk bijvoorbeeld aan een kinderspeelparadijs en horeca in relatie tot detailhandel en een zalencentrum, fitness en horeca in relatie tot bedrijvigheid, retail en kantoren.

Leisure is hier mogelijk in verschillende verschijningsvormen. Kleinere functies in synergie met omliggende functies, maar ook grote leisurefuncties. Een combinatie van kleinere functies kunnen samen groeien tot een groter leisurecluster. Bij de uitvoering zullen voorwaarden worden gesteld aan uiterlijke verschijning en ontwerp, zodat de functie goed aansluit bij de kwaliteit van Voorsterpoort.

<u>Spoorzone</u>
De Spoorzone is in het kader van de vorming van beleid in 2011 niet specifiek onderzocht. De tijdscope van ontwikkeling van dit gebied leek buiten de scope van de looptijd van het beleidskader te vallen. Inmiddels wordt dynamiek aangejaagd in dit gebied en is ontmoeting een belangrijke bouwsteen, waar leisure aan kan bijdragen. De Spoorzone is aantrekkelijk voor leisurefuncties door de strategische ligging, herkenbaarheid en bereikbaarheid. Denkbare functies zijn: 1) functies met grote bezoekersstromen (bijvoorbeeld een congresfaciliteiten of een poppodium) en/of 2) functies die een strategische ligging wensen en/of zich op een jonge en innovatieve doelgroep richten (Urban sports, Escape rooms etc)

<u>Nijverheidstraat (voorheen Holtenbroek-Zuid)</u>
Deze locatie is geschikt voor lokale initiatieven, die niet noodzakelijk de synergie met andere functies als kantoren en detailhandel nodig hebben. Gedacht kan worden aan bijvoorbeeld een multi-functioneel centrum, een sportschool, een dansschool, bowling en snooker.

<u>De Vrolijkheid</u>

De Vrolijkheid is een bedrijventerrein dat een uitzonderingspositie inneemt in relatie tot andere bedrijventerreinen. In het structuurplan is reeds gesteld dat dit geen milieugezoneerd bedrijventerrein is en dat hier publieksfuncties gevestigd kunnen worden. De leisure functioneert hier goed en werkt als een magneet op nieuwe initiatieven. In dat opzicht kan gesteld worden dat de beoogde clustering hier z'n werk goed heeft gedaan. De zichtlocaties aan de buitenring zijn vooral bestemd voor bedrijvigheid. De binnenring aan de Ossenkamp kent al een leisureprofiel, wat verder kan worden uitgebouwd binnen het thema "Sport en Spel".

Bedrijventerreinen Marslanden en Voorst
Gedurende de looptijd van het Beleidskader Commerciële Vrijetijdsvoorzieningen is gebleken dat een aantal kleine (vaak sportgerelateerde) leisurefuncties geen geschikte locatie kon vinden. In de praktijk bleken alleen specifieke kleine panden op bedrijventerreinen geschikt. In aanvulling op het Beleidskader en in overleg met de ondernemersverenigingen is in 2015 door het College een afwegingskader vastgesteld voor de vestiging van kleinschalige leisure op bedrijventerreinen Marslanden en Voorst. Vestiging van leisure is hier mogelijk volgens het "Nee, tenzij…"-principe. Vestiging wordt pas mogelijk wanneer de functie passend wordt geacht door een positieve conclusie in het afwegingskader en volgens het oordeel van de betreffende ondernemersvereniging. Het afwegingskader is als een apart document te vinden op www.zwolle.nl/leisure.

Vechtcorridor
Het verplaatsen van de N340, de bereikbaarheid van de locatie en de kracht van de natuurwaarden (bos, vecht, vechtdal, vechtdijk) geven het gebied een bijzondere potentie. Door de goede bereikbaarheid kan worden gedacht aan een functie met (boven) regionale trekkracht. Denkbare extensieve functies voor deze locatie zijn een doe- of themapark, plantentuin, wellness. De functie moet aansluiten op het groene en natuurlijke karakter van de omgeving en moet goed inpasbaar zijn in het landschap (fijnkorrelig).

Wijthmenerplas
De outdoorvoorziening aan de Wijthmenerplas is reeds gerealiseerd. Wanneer de bestaande ondernemer andere activiteiten gaat aanbieden die invloed hebben op het gebruik van het gebied, of een nieuwe ondernemer wil in samenwerking met de bestaande ondernemer(s) bij de plas activiteiten starten die invloed hebben op het gebruik van het gebied, dan zullen die mogelijkheden worden onderzocht. Voorwaarden uit de visie op de Wijthmenerplas zijn daarbij nog steeds van toepassing, zoals,

- Voorzieningen vormen een meerwaarde voor elkaar
- Functies maken gebruik van elkaars gebouwde voorzieningen.

Grachten
In de kansenkaart voor meer toeristisch gebruik van het Zwolse water, staan de kansen gemarkeerd. Deze kansenkaart is te vinden op www.zwolle.nl/leisure.

Milligerplas
In 2009 is het horecapaviljoen aan de Milligerplas (in Stadshagen) van start gegaan. Uitgangspunt is op dat moment geweest dat het paviljoen activiteiten organiseert om de haalbaarheid van de exploitatie te vergroten. De locatie is heel geschikt voor groepsactiviteiten, waarbij van de bestaande horeca gebruik kan worden gemaakt.

De Tippe-zuid
Leisure is een relatief jonge bedrijfstak. Bij nieuwe woonwijken kan er in eerste aanleg al meer rekening worden gehouden met deze sector. Bij de plannen van De Tippe-zuid wordt dan ook uitgegaan van leisure. Hierbij moet worden gedacht aan fitness, een dansschool, wellness etc. De realisatie van leisure in De Tippe-zuid loopt mee in het project Stadshagen

Het Zwarte water en Scheepswerf Leenman
Zwolle is een oude hanzestad die haar ontstaan heeft te danken aan haar ligging aan het water. Desondanks was Zwolle tot voor kort niet actief gericht op het water. Daarom is de kansenkaart voor meer toeristisch gebruik van het water in 2016 gemaakt. Deze kansenkaart werpt reeds haar vruchten

af, als het gaat om de grachten in de binnenstad. Het Zwarte Water is echter ook een kansrijke locatie voor leisure. De ligging dichtbij de binnenstad en de industriële sfeer van Scheerpswerf Leenman bieden potentie. Deze locatie is geschikt voor lokale en regionale leisure, die op het water is gericht.

De ontwikkeling moet qua maat en schaal passen bij de locatie. De toegangsweg loopt immers door cq. langs de woonwijk en de parkeerruimte is beperkt. Voor scheepswerf Leenman is leisure reeds in het bestemmingsplan mogelijk gemaakt. Voor de andere locaties langs het Zwarte Water geldt dit nog niet.

Wijken en buurten
Leisurebedrijven vragen over het algemeen veel ruimte en hebben een groter verzorgingsgebied nodig dan een wijk of buurt. Veel bedrijven zullen dan ook kiezen voor een bereikbare, zichtbare en centrale locatie. Kleine initiatiefnemers op het gebied van sport en wellness kunnen eventueel kiezen voor een locatie dicht bij de gebruiker.

Ad.F. Om ondernemers optimaal te faciliteren, is het nodig dat de beschikbare locaties in beeld zijn en dat voor de ondernemer duidelijk is welke kaders hier gelden. Het moet snel duidelijk zijn of en hoe een initiatief op een plek haalbaar is.

De aard van de leisurebedrijvigheid verschilt dermate dat deze in het algemeen niet van te voren goed vertaald kan worden in een bestemmingsplan. De impact op de omgeving kan teveel verschillen. Doordat de locaties in de visie worden aangewezen als leisurelocatie heeft de ondernemer de wind mee als het gaat om aanpassing van het bestemmingsplan. Voor bestaande panden kan vaak met een eenvoudige en korte procedure worden meegewerkt (kruimelgeval). Voor een grotere (nieuwe) ontwikkeling is in het algemeen aanpassing van het bestemmingsplan nodig.

Wanneer een ondernemer een idee heeft voor Zwolle, wil de gemeente daar gastvrij en effectief op kunnen reageren. Het is voor de ondernemer goed wanneer hij of zij zelf kan inzien welke aspecten spelen op de verschillende leisurelocaties. Voor een efficiënte aanpak door de gemeente is het goed dat per locatie reeds een inventarisatie heeft plaatsgevonden. Dit helpt bij het snel detecteren van de kansen en de uitzoekpunten of beperkingen.

Om de kaders en uitgangspunten helder te presenteren is een webpagina gemaakt (www.zwolle.nl/leisure). Op deze pagina is de overzichtskaart te vinden van alle leisurelocaties en, bij doorklikken, van alle locaties gedetailleerde informatie en sfeerbeelden. Deze webpagina is flexibel en kan worden aangepast.

Bijlage 1 – Onderzoek ZKA

Zie het rapport van ZKA in de afzonderlijke bijlage.

Bijlage 2 – Conclusies uit de externe evaluatie

1. Samenvatting conclusies ZKA
2. Conclusie gesprekken met bestaande ondernemers, trendsetters en onderzoek De Stentor
3. Advies Leisure expert Hans van Leeuwen

Ad. 1. Samenvatting conclusies ZKA

Ambities:
De gemeente Zwolle heeft in 2010 op het gebied van leisure de ambitie uitgesproken voor de periode 2010-2025, om:

- Voor dagbezoek een groei te realiseren van 1,2-1,5 miljoen dagbezoekers per jaar extra. Dat betekent dat in 2025 het aantal dagbezoekers 1,2-1,5 miljoen hoger moet zijn dan in 2010 in Zwolle het geval was;
- De bestedingen aan dagrecreatieve leisure zouden in 2025 met € 25 miljoen-€ 35 miljoen gegroeid moeten zijn ten opzichte van 2010;
- Deze nieuwe bezoeken zouden 300-400 FTE aan nieuwe werkgelegenheid moeten opleveren.

Begin 2017 bevindt Zwolle zich bijna halverwege de periode 2010-2025. De groei zou dan, aangenomen van een gelijkmatige groei, medio 2017 circa 600.000-750.000 extra dagbezoekers moeten betekenen, met circa € 12,5 miljoen -€ 17,5 miljoen bestedingen en 150-200 Fte aan extra werkgelegenheid. Op basis van voorgaande cijfers is aan deze doelstelling geheel voldaan:

- Circa 790.000 extra bezoeken;
- Ongeveer € 14 miljoen extra bestedingen
- Ruim 180 FTE aan extra werkgelegenheid.

Deze groei is gerealiseerd door de komst van ruim 20 bedrijven.
De bestedingen en werkgelegenheid liggen op schema, terwijl het aantal dagbezoeken iets hoger is dan beoogd. Dat de bestedingen niet boven maar precies op niveau liggen, wordt veroorzaakt door een iets lager bestedingsniveau dan waar de gemeente Zwolle rekening mee heeft gehouden in de ambitie.

Benchmark:
Onderstaande tabel geeft het Zwolse leisure aanbod weer in een benchmark met steden in 2010, dus voor de actieve inzet op leisure door de gemeente. De tweede tabel geeft een vergelijkbare benchmark weer tijdens de evaluatie in 2017. Geconcludeerd kan worden dat Zwolle een inhaalslag heeft gemaakt als het gaat om de hoeveelheid aanbod.

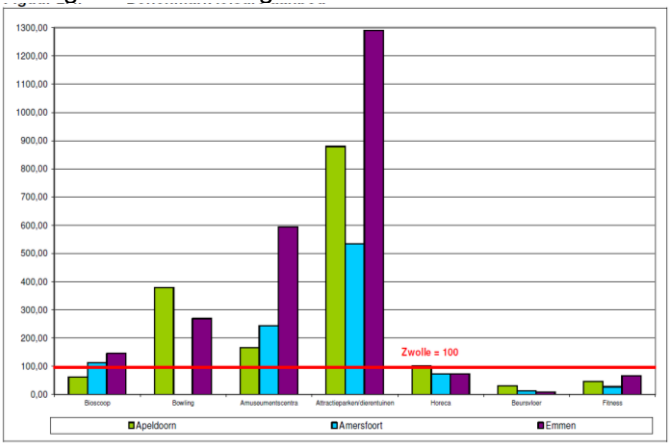

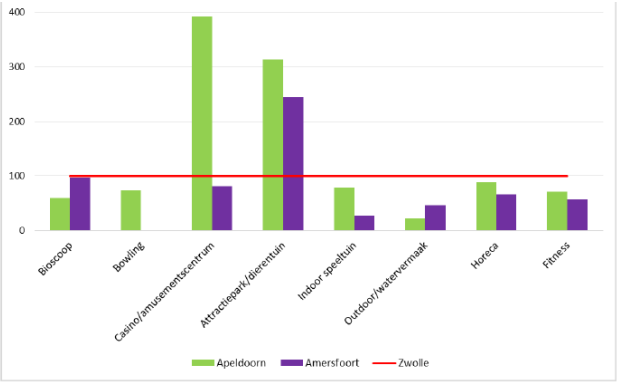

Marktbereik:

ZKA heeft het marktbereik van de diverse leisurefuncties geanalyseerd. De conclusies:

Marktbereik	**Gebied**	**Omvang**	**Deelsectoren**
Lokaal	Gemeente Zwolle	Groei naar 134.000 inwoners in 2027 (Bron CBS)	Fitness, bioscoop en family entertainment als kinderspeelfuncties, bowling, glowgolf, lasergame, paintball, karting en escaperooms.
Regionaal	West Overijssel, Noord veluwe, Dronten en Noord Oost polder, reistijd max 30 minuten	900.000 inwoners	Bioscoop en famuly entertainment als kinderspeelfuncties, bowling, glowgolf, lasergame, paintball, karting en escaperooms. amusementscentrum, De Fundatie, sciencecentre, huidige conference en exhibitionruimte. sauna, klimhal, skihal en outdoorbedrijven.
Bovenregionaal	Groningen, Friesland, Drenthe, Overijssel, Flevoland (excl Almere), Gelderland, oostelijke helft Utrecht en het Gooi. Reistijd max 75 minuten	5,3 miljoen inwoners	Holland Casino, De Fundatie, sciencecentre, Themapark (veel concurrentie in regio), een verbeterde evenementenhal, welness.
Verblijfstoeristen	West Overijsssel	0,9 tot 1 miljoen gasten	10.000 tot 20.000 bezoekers aan reguliere family entertainment bedrijven. Hoe onderscheidender concept, hoe aantrekkelijker voor verblijfsgasten.

Locaties

ZKA adviseert de gemeente deze voorkeurszones te benoemen, zonder concrete locaties/percelen aan te wijzen. Voor elk type ondernemer en type leisure is immers een andere type locatie wenselijk. De ondernemer/de markt is dan zelf verantwoordelijk voor aankoop grond/huur of koop van een pand (maatwerk), de keuze van de ondernemer is hier sterk afhankelijk van de doelgroep en het bezoekmotief. Voor grootschalige ontwikkelingen is de rand van de stad of zelfs de periferie vaak beter geschikt.

Combineren van bezoekmotieven in leisure kan meer bezoekers trekken, zoals de combinatie van een grote bioscoop en horeca. Veel urban entertainment voorzieningen vragen echter nogal wat oppervlakte en trekken doorgaans ook grotere bezoekersstromen Daarom zijn voor dit type gecombineerde ontwikkelingen de rand van de stad/ringwegen soms beter geschikt, zoals Voorsterpoort. Ringwegen/locaties aan de rand van de stad zijn met name geschikt voor grootschalig aanbod met hoge piekbelastingen en met weinig synergie met de binnenstad. Meer kleinschalige ontwikkelingen van leisure en horeca bijvoorbeeld zouden ook in het centrum of de rand rondom het centrum passen.

Goede bereikbaarheid en zichtbaarheid: deze factoren blijven onverminderd belangrijk, maar dreigen door de groei en mix van verschillende functies in het zelfde gebied, vaak de binnenstad en de randen ervan, wel onder druk te komen staan. Dit vraagt om veel aandacht en creatieve oplossingen op het gebied van mobiliteit.

Uitbreidingsruimte voor een aantal leisurefuncties:
Op basis van de ruimte in de markt en de locatievraag adviseert ZKA over de haalbaarheid van de volgende leisurefuncties in de komende periode:

	Vestigingseisen	Indicatie aantal bezoekers	Tijdsfasering	Locatie suggestie
Urban entertainment				
Bioscoop	• I.c.m. andere functies in gebouw/omgeving • Omvang: 3.500-4000 (mainstream)	300.000-400.000 bezoekers	5-7 jaar of langer (afhankelijk van hoe markt/bestaande bioscoop zich ontwikkelt	Rand stad/ ringweg
lasergame/paintball	• I.c.m. andere functies in gebouw/omgeving • Omvang: 500-750 m²	25.000-30.000 bezoekers	Afhankelijk van totaalconcept	Rand stad/ ringweg (bv. De Vrolijkheid)
elektrische karts (binnenbaan)	• I.c.m. andere functies in gebouw/omgeving • Omvang: 4.000-5.000 m² voor karts excl. andere functies	15.000-25.000 bezoeken	1-2 jaar	Rand stad/ ringweg (bv. Voorterpoort)
Night entertainment				
(Holland) Casino/ amusementscentrum	• Omvang amusementscentrum: 500-700 m² (100-150 automaten) • Omvang casino: 3.000-5.000 m²	30.000-40.000 (amusements-centrum) – 100.000-150.000 bezoekers (casino)	3-5 jaar	(Rand) binnenstad
Muziekcentrum	• Combinatie muziek en beurscentrum • Vaste bespeler of herlocatie evenementencomplex • Omvang: afhankelijk van concept, indicatie 3.000-5.000 m²	Indicatie 200.000-250.000 bezoekers (sterk afhankelijk van invulling)	Afhankelijk van invulling, moeilijke markt	Rand (binnen-)stad
Attracties				
Groot Innovatief themapark	• Omvang: 8-10 ha	Min. 250.000-300.000 bezoekers	5 jaar of langer	Buitengebied
particulier museum	• Omvang: 4.000-5.000 m²	75.000-100.000 bezoekers	Niet stuurbaar, sterk afhankelijk van toevallig initiatief (vgl More en Voorlinden)	(Rand) binnenstad
Deeleconomie				
Verhuurbedrijfjes: sloepjes, fietsen, etc.	• Omvang: afhankelijk van type verhuurbedrijf • Ruimte voor aanlegsteiger en/of opslag items verhuur	Ca. 4.000 gebruikers per aanbieder	1-5 jaar (afhankelijk van hoe huidige aanbieders het doen)	(Rand) binnenstad

Trends en hun impact op de leisuresector
Vanuit de trends leidt ZKA de volgende belangrijkste consequenties af voor de ontwikkeling en het succes van de leisuremarkt in Zwolle:

Aanbodzijde:
Door de diversiteit van ondermemerschap in de leisuresector en een groot verschil in eisen aan de locatie, blijft maatwerk en flexibiliteit van belang.

Vraagzijde:

Door een groeiend aantal inwoners blijft het bezoekpotentieel voor de leisuresector stijgen. De sterke regiofunctie en de ligging nabij belangrijke toeristengebieden bieden daarnaast kansen. Daarbij kent Zwolle (regio) een relatief jonge bevolking, wat leidt tot relatief grotere kansen voor urban entertainment, family entertainment, thematische attracties en actieve en sportieve vormen van leisure. De aandacht voor gezondheid biedt kansen voor leisure initiatieven en vraagt een diversiteit aan locaties, waaronder binnenstad (grachten), buitengebied en dichtbij de inwoners. Genieten van de omgeving is dan een belangrijk onderdeel. Tenslotte biedt de deeleconomie kansen.

Het verhaal van Zwolle:
Een belangrijke kracht van Zwolle ligt in de historische binnenstad. Dit zorgt voor extra ambiance en beleving. Zwolle kan hier op inspelen door monumentale panden en routes, met respect voor de monumentale status, in te zetten voor leisure. Het feit dat Zwolle beschikt over sterk onderwijs, biedt kansen voor meer samenwerking tussen onderwijs en de leisuresector. Tenslotte kan leisureaanbod meer worden afgestemd met de regio ten behoeve van het benutten van alle kansen die zich voor kunnen doen in de samenwerkende economische regio.

Ad. 2. Conclusie gesprekken met bestaande ondernemers, trendsetters en onderzoek De Stentor

Ondernemers:
In het kader van de evaluatie zijn gesprekken gevoerd met een groot aantal van de aanwezige leisure ondernemers. Veel van hen hebben plannen voor uitbreiding van hun bedrijf, danwel hun activiteiten. Omdat Zwolle reeds een inhaalslag heeft gemaakt als het gaat om de toevoeging van nieuw leisure aanbod en de kansen om nieuw aanbod toe te voegen kleiner worden, is het verstandig om te focussen op de kracht van de bestaande ondernemers. Buiten hun eigen bedrijf om zien ondernemers kansen voor een aantal leisurefuncties. Wat daarbij opvalt is dat ook veel tijdelijke en kleine initiatieven worden genoemd.

Trendsetters:
Een vergelijkbaar gesprek hebben wij gehouden met trendsetters en jongeren uit de stad. Aan dat gesprek is deelgenomen door Restaurant Het Weeshuys, kunstenaar Ronald Westerhuis, Cees Meekers als leisure expert en diverse jongeren van Stichting Skatend Zwolle.

De Stentor:
Tenslotte heeft De Stentor een onderzoek gedaan onder haar lezers (resultaten zie bijlage 3). Jong en oud, uit Zwolle of elders uit het land, meer dan 2.700 mensen vulden de Stentor-enquête in. Het overgrote deel daarvan, 2.289 stemmen, kwam binnen via de online vragenlijst. De rest werd verzameld via het lezerspanel van De Stentor en enquêtes die door verslaggevers zijn uitgevoerd in de wijken Stadshagen, Aa-landen, Zwolle-Zuid en op de Grote Markt in het centrum.

Meer dan de helft was niet geïnteresseerd in een van de drie voorgelegde keuzes (kartcentrum, dierentuin of skihal), maar ging voor de vrije keuze. Een zwemparadijs staat in deze categorie met stip op de eerste plek, gevolgd door 'niets' en ‘een discotheek’.

Vooral ouderen vanaf vijftig jaar zijn tevreden met wat er al in Zwolle is. 'Druk genoeg' en 'Zwolle heeft alles' wordt bijvoorbeeld gezegd. Onder jongeren is juist de oproep tot méér te zien. Meer koopzondagen, meer uitgaansgelegenheden en meer festivals en evenementen. Die laatste categorie omvat overigens uiteenlopende wensen, van hardstyle- tot jazz- of een sushifestival.

Onderstaand een tabel met alle ideeën die zijn genoemd door ondernemers, trendsetters en lezers van De Stentor. Niet alle ideeën zullen economisch en zelfstandig haalbaar zijn. De brainstorm gesprekken en het onderzoek geven wel een goed beeld van wat er leeft.

Idee	**Soort locatie**
Tijdelijk	
Tent voor muziek	binnenstad
Stad pimpen	Ieder half jaar lelijkste plek
Escaperoom	Sassenpoort/ monumenten
Pop-up attractieparkje	Binnenstad
Vervoersmiddelen met gids	binnenstad

Reuzenrad	binnenstad
Horeca op 75 m hoogte met pop up attracties eronder.	Locatie met voldoende zicht voor draaiend restaurant.
Evenement	
Stormbaan of mudrun	Diezerstraat
Haloweenrennen	binnenstad
Vaste foodmarkt op zondag	binnenstad
Tijdelijk of definitief	
Reuzendoolhof	groen
spookhuis	Stedelijk/binnenstad?
Indoor zomer (strand, kamperen, bar, sporten)	stedelijk
Wijntuin of biertuin met beetje horeca	
Definitief	
Keuken voor kinderen	Groen of stedelijk
IJsbaan	Stedelijk gebied
glijbanenpark	
poppodium	Stedelijk gebied
Kabelbaan,	binnenstad
tarzanroute	groen
Indoor Skydive	Stedelijk gebied
BBQ plekken	groen
Vuurplaatsen	groen
Spelen	binnenstad
Ondergronds varen	binnenstad
Themapark	Stadsrand
Kleiduiven schieten	groen
Karten en racen	Stedelijk gebied
Combi Urban sports (free running, BMX, Boulderen, beachsporten??)	Stedelijk gebied, vooral betaalbaar gebouw of subsidie.
Artificial wave	
Subtropisch zwemparadijs	
Plekken voor foodtrucks (voedselverspilling)	
Verbind alle leisure meer met elkaar	Clustering of marketing
Robodoc	
Algemeen	
Ateliers (naast Fundatie meer beleefbare kunst)	Anti kraak, tijdelijk, geen manager op locatie (niet te zakelijk)_
Beeldenroute, lichtroute	(lichtobjecten verhuren voor verdienmodel)
Activiteiten in parken	
Daken benutten (tuinen, terrassen, film)	
Activiteiten voor ouderen	
Meer kleinschalige evenementen	
Doe meer met water (activiteiten, verbinding wal)	Stop schrappen waterpartijen in plannen

<u>Ad. 3. Adviezen Leisure Expert Hans van Leeuwen</u>

Er zijn trends waarneembaar:

1. Betaalbaar, dicht bij huis, kneuterig, spelvormen, elkaar ontmoeten.
2. Groot, onderscheidend en bijzonder of Inzet van een icoon van TV of uit gaming, bv Bob de Bouwer in Midden Limburg. Concepten op het gebied van duurzaamheid, voeding (Strekerij in Brabant naar voorbeeld van Noord Duitsland), veganistisch.
3. Mainstream en individuele zaken als een kinderspeelparadijs in een doos gaan het moeilijk krijgen. Ondernemers moeten kunnen verbreden om een betere bezetting door de week heen te realiseren
4. Zien en gezien worden. Net als in de social media. Wat heb je in huis op het gebied van spelvormen, gaming, e-sports afgeleid van gaming en emotion, fighting, ninja

De gemeente of consultants komen niet met nieuwe ideeën en concepten. Geef ondernemers de ruimte; zij hebben nieuwe ideeën.
Wat wordt de next step van Zwolle? Kijk naar je ambities, leefbaarheid, zichtbaarheid als stad, Iconen, doelgroepen die je wilt trekken. Die volgende stap kan ook zijn dat je meer richt op de evenementen of de Hanzestad. Dat hoeft niet perse een groot attractiepark te zijn.
Realiseer je ook voor je city marketing, dat je het als stad niet alleen redt. Werk samen als regio.
Rol gemeente:

1. Minimaal: maak vanuit Ruimtelijke Ordening duidelijk wat er allemaal kan op die plek.
2. Wanneer je een serieuze kans wilt maken op een onderscheidende functie dan aanjagen, initiëren en prikkelen door het maken van een plan. Dit heeft een positieve impact op de hele regio. Verblijfsparken merken dat direct.
3. Het is haast een voorwaarde om punt 2 te kunnen realiseren, dat je in publiek private constructies denkt. Door de combi van gemeente, banken en crowdfunding kun je wat op poten krijgen. Een voorbeeld: elders heeft de gemeente 2 miljoen geïnvesteerd in een parkeerplaats en krijgt daar de eerste jaren de opbrengst van, daarnaast 8 miljoen financiering van de bank en nog een deel crowdfunding.
4. Zorg dat de bestaande ondernemers zich verder kunnen ontwikkelen.
5. Denk ook aan de marketing en toerusting
6. Zoek goede locaties bij vervoersknooppunten (liefst met meerdere vervoersmodaliteiten). Er moet hier geclusterd kunnen worden.
7. Zoek ook locaties dichter bij de natuur.
8. Leg vast hoe je zelf geïnspireerd blijft.
9. Inspireer de mensen binnen je netwerk, zodat zij de kansen gaan zien voor jouw locaties. Wat moet je optuigen om een broeinest te worden voor nieuwe leisure ideeën.

Bijlage 3 – resultaten onderzoek De Stentor

Onderzoeksvraag “Wat mist Zwolle aan Vrijetijdsbesteding?”

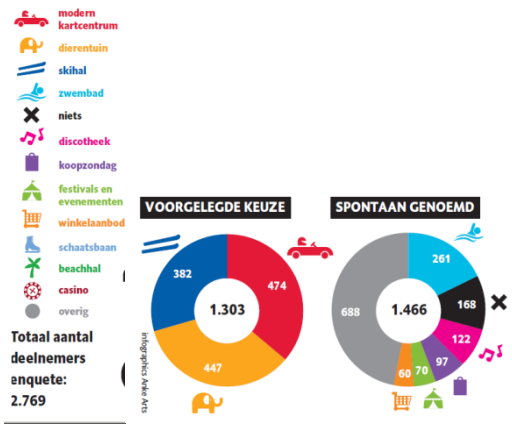

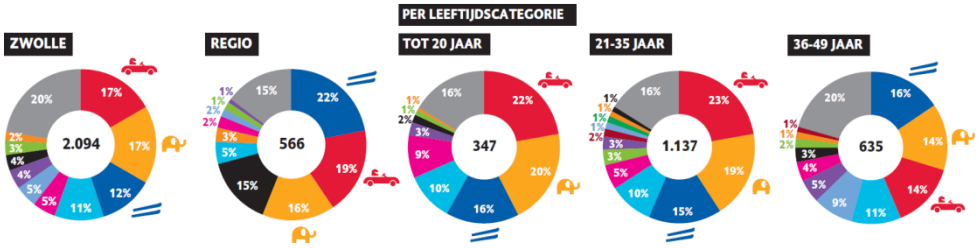

Actualisering en evaluatie leisurebeleid gemeente Zwolle

Rapportage in opdracht van de gemeente Zwolle

Maart 2017

Projectnummer: 16.053

ZKA Consultants
Biesbosweg 16c
5145 PZ Waalwijk
Tel. 088-2100250
e-mail: info@zka.nl
www.zka.nl

INHOUDSOPGAVE

1.	**INLEIDING: BEHOEFTE AAN ACTUALISERING EN EVALUATIE**	**4**
1.1.	Aanleiding	4
1.2.	Vraagstelling	4
1.3.	Opzet/hoofstukindeling	5
2.	**TERUGBLIK: WAT IS ER GEREALISEERD EN WAT LEVERDE DIT OP?**	**6**
2.1.	Inleiding	6
2.2.	Beschrijving en karakterisering nieuw ontwikkeld aanbod	6
2.3.	Bezoekersaantallen en bestedingsprofielen	9
2.4.	Raming economische impact incl. vergelijking doelstelling 2011	10
3.	**NAAR EEN COMPLEET, UITGEBALANCEERD LEISURE-AANBOD IN 2025**	**12**
3.1.	Inleiding	12
3.2.	Terugblik per type leisure	12
3.3.	Referentie benchmarksteden	17
3.4.	Marktbereik vanuit regionaal en toeristisch perspectief	19
4.	**TRENDS EN ONTWIKKELINGEN; WAT IS DE IMPACT OP LEISURE?**	**21**
4.1.	Inleiding	21
4.2.	Introductie: 'Verschuivende panelen'	21
4.3.	Trends	22
4.4.	Consequenties voor leisure	24
5.	**LOCATIEBELEID: ONGEWIJZIGD VOORTZETTEN OF WIJZIGEN?**	**26**
5.1.	Inleiding	26
5.2.	Toets locatiebeleid Zwolle	26
5.3.	Uitbreidingsmogelijkheden leisure komende jaren	28
5.4.	Benchmark locatiebeleid	30
6.	**AANSLUITING BELEIDSLIJNEN LEISURE OP 'VERHAAL VAN ZWOLLE'**	**32**
6.1.	Inleiding	32
6.2.	Schets beleidslijnen uit beleidskader 2011	32
6.3.	Toets leisurebeleid aan 'Verhaal van Zwolle'	33
6.4.	Suggesties voor aanvullingen/aanscherpingen	33

7. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN 35

7.1. Conclusies 35
7.2. Aanbevelingen 35

1. INLEIDING: BEHOEFTE AAN ACTUALISERING EN EVALUATIE

1.1. Aanleiding

In 2010 is door ZKA de rapportage ‘Zwolle, historische stad met smaak en dynamiek; ontmoeten, ontspannen, beleven’ opgeleverd. Deze vormde één van de bouwstenen voor de gemeentelijke beleidsnota ‘Zwolle, een belevenis!!, beleidskader commerciële vrijetijdsvoorzieningen’ in 2011 waarin een aantal doelstellingen en strategische beleidslijnen is geformuleerd voor de periode tot 2025. Hierin werd qua aanpak gekozen voor het scenario ‘Zwolse visie trekt…’. Deze aanpak is anno 2017 nog steeds leidend.

Toen is vastgelegd om halverwege de periode de voortgang te evalueren en het beleid te actualiseren; het ligt in de bedoeling dit in 2017 te gaan doen. Ter voorbereiding hiervan is ZKA door de gemeente gevraagd een analyse uit te voeren met zowel een terugblik (Wat is bereikt? Waar staan we nu?) alsook vooruit te kijken wat de perspectieven zijn voor de komende jaren en wat dit betekent voor het ingezette beleid. Deze rapportage vormt hiervan het resultaat.

1.2. Vraagstelling

Uitgangspunt is in beginsel het vasthouden aan de aanpak “Zwolse Visie trekt…” en de bijbehorende ambities en doelstellingen. Uitgaande van dit ambitieniveau is gevraagd het volgende in kaart te brengen:

1. Het effect van de komst van nieuwe leisure bedrijvigheid op het omzet-potentieel en de werkgelegenheid in Zwolle voor de periode 2010-2016;
2. In hoeverre Zwolle inmiddels een inhaalslag heeft gemaakt met het leisure aanbod en waar Zwolle aan moet denken als het gaat om verdere toevoeging van leisure om te komen tot een uitgebalanceerd aanbod passend bij een stad van deze omvang (incl. de groei van de stad tot 2025) en verzorgingsniveau;
3. Trends en ontwikkelingen in de leisuresector inclusief de factoren in de externe omgeving die hieraan ten grondslag liggen;
4. Wat het effect is van de trends onder 3. op de leisuresector. Waar hebben leisureondernemers behoefte aan? Subvragen die hierbij beantwoord moeten worden ten aanzien van het locatiebeleid zijn:
    - De uitgangspunten in het huidige locatiebeleid: zijn deze gewijzigd op basis van de onderscheiden trends en ontwikkelingen of gelden deze onverminderd?
    - Is het goed om weer leisurelocaties vast te stellen om deze gastvrij aan te kunnen bieden? Of is een maatwerkoplossing beter? Hoe actief moet Zwolle als gemeente hierbij zijn?
    - Voorheen zijn gebieden aangewezen langs ringwegen. Is dit nog steeds de vraag of moet bijv. meer in recreatieve routes worden gedacht?
    - Hoe moeten we omgaan met de gedachte van clustering van leisurebedrijven versus het ontstaan van mix-gebieden gecombineerd met andere functies in de stad (relatie omgevingsvisie)?

- Hoe ziet de vraag naar soort locaties eruit (binnenstad, geclusterd leisuregebied, bedrijventerrein, leegstaande panden, buitengebied, routes)? Is eigendom door gemeente van doorslaggevend belang voor het succes?

5. Zwolle profileert zich met “Het verhaal van Zwolle”. Drie lijnen zijn hierbij van belang die in ieder beleidsveld tot uiting moeten komen en dus ook in de leisure: Levendige binnenstad (Hanze met een belangrijke oorsprong in het water), Samenwerking (sterke economie) en excellent onderwijs. Vormen de geformuleerde strategische beleidslijnen in het beleidskader commerciële vrijetijdsvoorzieningen uit 2011 voldoende vertaling voor ‘Het verhaal van Zwolle’? Liggen er specifieke kansen in deze profilering en zijn er nog aanvullingen/aanscherpingen denkbaar?

1.3. Opzet/hoofstukindeling

Na dit inleidende hoofdstuk is de rapportage verder als volgt opgebouwd:

- Eerst blikken we terug op het gerealiseerde leisure aanbod sinds 2010 en de economische impact hiervan, inclusief een blik op de tussentijdse stand van zaken wat betreft de gestelde kwantitatieve doelstellingen voor 2025 (hoofdstuk 2);
- Vervolgens gaan we in op de samenstelling van het leisure aanbod, waarbij we kijken naar de marktruimte en -bereik. Tevens wordt het aanbod van Zwolle in een benchmark vergeleken met Apeldoorn en Amersfoort (hoofdstuk 3);
- Daarna gaan we dieper in op de belangrijkste trends en ontwikkelingen waar Zwolle mee te maken heeft en de impact hiervan op de leisuremarkt (hoofdstuk 4);
- Mede gebaseerd hierop volgt een analyse van en advies over het locatiebeleid (hoofdstuk 5) en
- Wordt er gekeken naar hoe het voorgaande aansluit op het positioneringsbeleid vanuit het ‘verhaal van Zwolle’ (hoofdstuk 6);
- We sluiten af met conclusies en aanbevelingen (hoofdstuk 7).

2. TERUGBLIK: WAT IS ER GEREALISEERD EN WAT LEVERDE DIT OP?

2.1. Inleiding

In dit hoofdstuk komt aan de orde op welke wijze het commerciële leisure aanbod in de gemeente Zwolle sinds 2011 is veranderd. Het gaat daarbij met name om nieuwe accommodaties die tussen 2011 en 2017 zijn geopend of nog in de eerste helft 2017 zeker zullen worden geopend en een correctie voor enkele accommodaties die gesloten zijn (het overzicht hiervoor is door de gemeente Zwolle aangeleverd en is de stand van zaken 4^{e} kwartaal 2016). In 2.2. komt het overzicht van het nieuwe aanbod aan de orde en wordt duidelijk welk type leisure zich met name in Zwolle heeft gevestigd. In 2.3. worden aan de hand van deskresearch en aanvullende telefonische checks de bezoekersaantallen van het aanbod geraamd en worden hier bestedingsprofielen aan gekoppeld. Dat leidt tot een raming van de extra jaarlijkse bestedingen die de nieuwe leisure in Zwolle oplevert, uitgedrukt in zowel bestedingen als werkgelegenheid. Deze economische impact wordt dan vergeleken met de groeidoelstelling die de gemeente Zwolle in 2011 heeft gesteld voor de toekomstige economische omvang van de leisure (2.4.).

2.2. Beschrijving en karakterisering nieuw ontwikkeld aanbod

In deze paragraaf geven we het overzicht van het nieuwe leisure-aanbod, daarbij geduid aan de hand van de leisure-typologie die ZKA voor dagtoerisme hanteert en die overeenstemt met onze indeling uit de rapportage uit 2010. Dit standaard overzicht is in onderstaande tabel weergegeven:

Tabel 2.1 Typering leisurefuncties

A. Urban Entertainment:	**D. Attractions & parks:**
• Bioscoop	• Attractie- of themapark (incl. dierentuin)
• Bowling	• Sciencecenter/museum
• Lasergame/Paintball	**E. Conference, events & exhibitions:**
• Karting	• Zalen-/congrescentrum
B. Family Entertainment:	• Evenementenhal
• Indoor speeltuin/attractie	**F. Sport, health & Adventure:**
C. Night Entertainment:	• Fitness
• Casino/amusements-/ gamingcentrum	• Sauna/wellnesscentrum
• Popmuziekcentrum	• Klimhal
• Dansschool	• Indoor skihal/IJsbaan
• Discotheek	• Outdoorcentrum (incl. watervermaak)
	G. Catering & restaurants:
	• Horeca/partycentrum (mits bijzondere formules)

Het nieuwe leisure aanbod is met name toegenomen in de categorieën A. Urban entertainment, B. family entertainment en F. sport, health & adventure, zoals blijkt uit het overzicht op de volgende pagina. Op de daarop volgende pagina is de kaart weergegeven met de locaties van de nieuwe accommodaties. Verder blijkt uit onze analyses dat fitnesscentrum IZI in het centrum van Zwolle medio 2011 is gesloten en in 2016 ook Fitnesscentrum Wellness.

Tabel 2.2 Typering leisurefuncties

Categorie	**Nieuw aanbod leisure**	**Datum opening (indien bekend)**
A. Urban Entertainment:		
• Bioscoop	Nieuwe Pathé bioscoop met 630 extra stoelen (en hogere bezetting) ten opzichte van de gesloten Pathé bioscoop	2016
• Bowling	Bowlen en Zo	2017
• Lasergame/Paintball/Karting etc.	*Ongewijzigd*	
B. Family Entertainment:		
• Indoor speeltuin/attractie	Monkeytown	2017
	Djambo Kidsplay	2013
	Dinoland	2016
C. Night Entertainment:		
• Casino/amusements-/ gamingcentrum	*Ongewijzigd*	
• Popmuziekcentrum/dansschool/discotheek	*Hedon breidt 1 zaal uit en opent 1 nieuwe zaal*	
D. Attractions & parks:		
• Attractie, attractiepark- of themapark	The Great Escape	2014
	AKA escaperoom	2016
• Sciencecenter/museum	Spelcomputermuseum (tijdelijk)	2016
E. Conference, events & exhibitions:		
• Zalen-/congrescentrum	*Ongewijzigd*[1]	
• Evenementenhal	*Ongewijzigd*	
F. Sport, health & Adventure:		
• Fitness	Profit Gym (2x)	2015/2016
	Cross Fit (2x)	
	Fit For Free	2016
	IZI Fitness en Fitnesscentrum Wellness (gesloten)	2011/2016
	LotusZen Yoga en sport	2017
• Sauna/wellnesscentrum	*Sauna Swoll is gerenoveerd*	
• Klimhal	*Uitbreiding met buitenmuur[2])*	
• Sportcampus Pelikaan	*Indoorsoccer/groepsuitjes[3]*	2013
• Indoor skihal/IJsbaan	*Ongewijzigd*	
• Golfbaan	Golfbaan Harkulosche Esch	2014
• Trampoline park	Rebound World	2016
• Outdoor (incl. watervermaak)		
	Rondvaart Zwolle	
	Bootje Huren Zwolle	
	Hiawatha Zwolle	2016
	Buitensport Zwolle	
	Ontdek en doe kanovaren	
	1 kanoverhuurbedrijf	2017
	1 bootverhuurbedrijf	2017
	Waterskibaan en outdoor Wythmenerplas	2015
G. Catering & restaurants:		
• Horeca/partycentrum	*Ongewijzigd*	
• Overig	De kookstudio van Zwolle	2012
H. Overig	Werkplaats 13 (workshops)	

1 Wel is van der Valk erbij gekomen, maar dit is primair verblijf en zakelijk en valt derhalve buiten deze indeling.
2 Niet vermeld op de lijst met uitbreidingen.
3 Excl. verhuur groepsaccommodatie.

Kaartbeelden Zwolle totaal & Binnenstad en omgeving

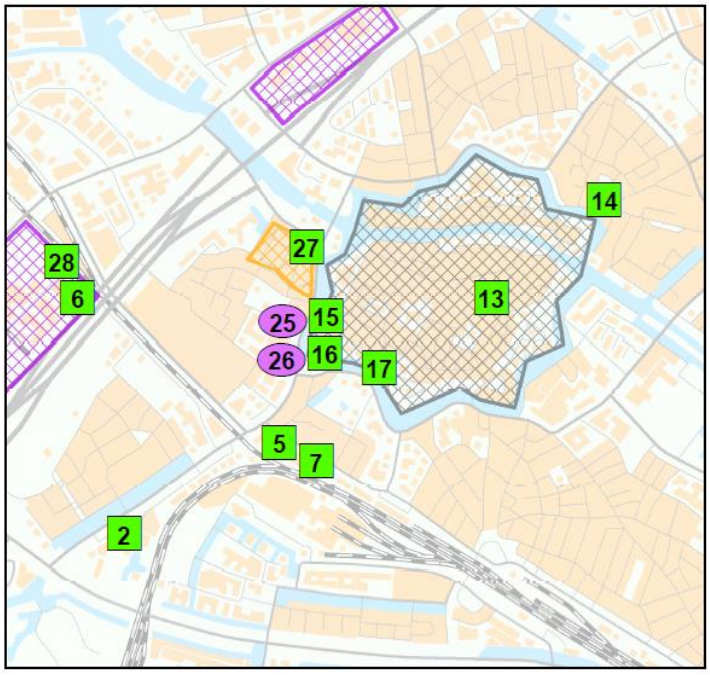

Leisure bedrijven

1, Djambo kidsplay
2, Dinoland (komen nog 300 bedden bij)
3, Waterskibaan en outdoor
4, Golfbaan Harkulosche Esch
5, The Great Escape
6, AKA escaperoom
7, Spelcomputermuseum
8, Profit Gym
9, Profit Gym
10, Cross fit
11, Cross fit
12, Fit for free
13, Werkplaats 13 workshops
14, De kookstudio van Zwolle
15, Rondvaart Zwolle
16, Bootje Huren Zwolle
17, Hiawatha nieuwe optimale plek
18, Outdoor Zwolle (incl suppen stadsgracht)
19, Ontdek en Doe / kanovaren in Zwolle Zuid
20, LotusZen Yoga en sport
21, Yosemite
22, Sauna Swoll
23, Bowlen en Zo (januari)
24, Rebound World (december)
25, Nog een bootjes verhuur bedrijf.
26, Nog een kanoverhuurbedrijf
27, Nieuwe Bioscoop Pathe
28, Monkey town
45, Sportcampus De Pelikaan
46, Hiawatha bootjes verhuur

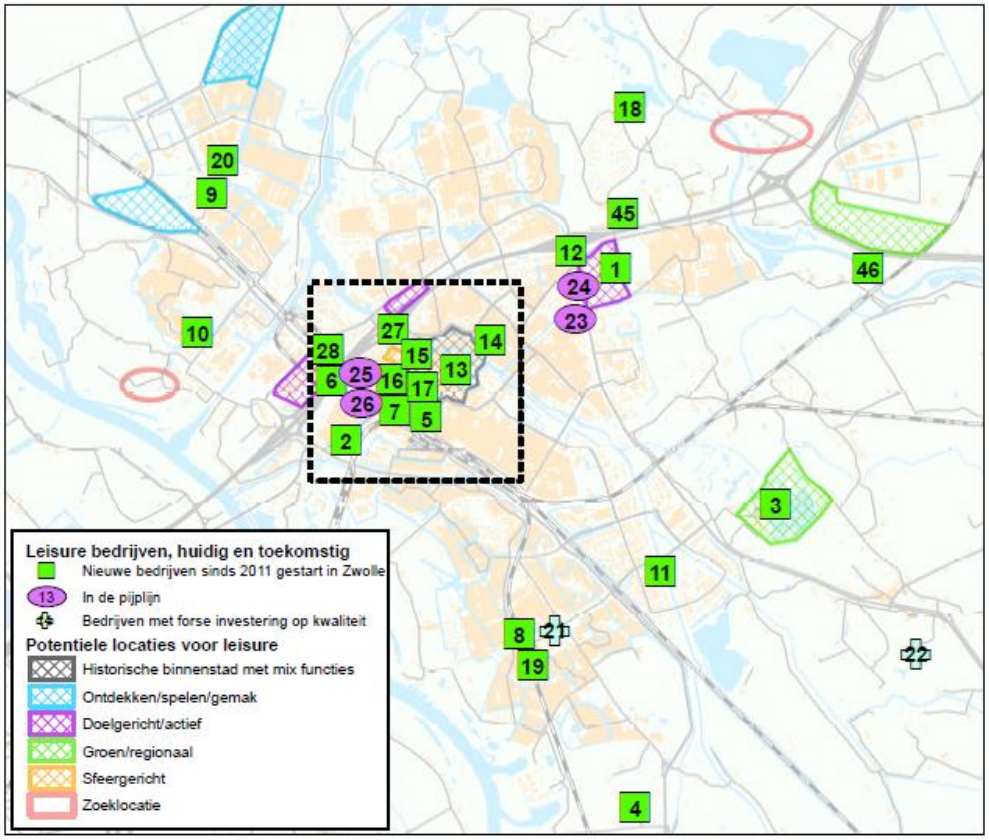

2.3. Bezoekersaantallen en bestedingsprofielen

Bezoekersaantallen
Aan de hand van deskresearch, ervaring en checks bij ondernemers is een raming gemaakt van de verwachte bezoekersaantallen van de leisure die aan het aanbod is toegevoegd. Daarbij is het bezoekersaantal berekend per jaar, al geldt voor sommige accommodaties dat ze pas in de loop van 2016 zijn geopend en nog geen volledig exploitatiejaar hebben afgerond.

Ook zijn alle nieuwe plannen in de pijplijn voor 2017 meegenomen in het bezoek. Raming van extra bezoek door uitbreiding van kwaliteit is niet meegenomen in de berekening. De raming van de bezoekersaantallen kan als indicatie voor het jaar 2017 worden beschouwd en is op deze manier ook geschikt als ijkpunt voor de vergelijking met de door de gemeente Zwolle geformuleerde groeidoelstelling. We groeperen de bezoekersaantallen per categorie, om te veel focus op individuele bedrijven te voorkomen. We komen dan op een geschat extra aantal leisurebezoeken ten opzichte van 2010 van circa 870.000, waar circa 80.000 bezoeken zijn verdwenen voor IZI Fitness. Dan is het saldo voor Zwolle circa 790.000 extra bezoeken als gevolg van nieuwe leisure.

Tabel 2.3. Geschat jaarlijks extra bezoekersaantal door nieuwe leisure, inclusief bestedingsprofiel

Categorie	**Nieuw aanbod leisure**	**Bezoekersaantal totaal (raming)**	**Bestedingen per bezoek p.p. (gemiddeld)**
Urban Entertainment:	Nieuwe Pathé bioscoop met 630 extra stoelen ten opzichte van de gesloten Pathé bioscoop (+betere bezetting), Bowlen en Zo	308.700	€ 17,90
Family Entertainment:	Monkeytown, Djambo Kidsplay, Dinoland	250.000[4]	€ 15,50
Attractions & parks:	The Great Escape, AKA Escaperoom, Spelcomputermuseum	24.000	€ 26,10
Sport, health & Adventure	Profit Gym (2x), Cross Fit (2x), Fit for Free, LotusZen Yoga en Sport, Pelikaan, *sluiting 2 fitnesscentra*	181.000-/- 80.000=101.000	€ 12,70
	Golfbaan Harkulosche Esch	35.000	€ 48,00
	Rebound World (trampolinepark), Rondvaart Zwolle, Bootje huren Zwolle, Hiawatha Zwolle, Buitensport Zwolle, Ontdek en doe kanovaren, Waterskibaan en outdoor Wythmenerplas, 1 kanoverhuurbedrijf, 1 rondvaartbedrijf, 1 bootverhuurbedrijf	64.250	€ 20,00
Overig	De kookstudio van Zwolle Werkplaats 13 workshops	6.000	€ 45,00
Totaal		789.000	€ 17,85

De grootste toename in bezoekersaantal is te zien in het bioscoopbezoek en family-entertainment, zoals blijkt uit de tabel. Voor het bioscoopbezoek bij Pathé geldt zowel een toename van bezoekers door

[4] Voor Dinoland is voor de bezoekersaantallen uitgegaan van de prognose voor 2017, deze is hoger dan de voorzichtige prognose voor 2016.

uitbreiding van de capaciteit als door een betere bezetting van het 'bestaande' aantal bioscoopstoelen dat men al had.

Bestedingsprofielen
De bestedingsprofielen zijn geraamd aan de hand van het ContinuVrijeTijdsonderzoek (NBTC NIPO Research, 2016), het Impactmodel Vrijetijdsssector van ZKA en deskresearch naar entreeprijzen van de leisure aanbieders. De bestedingen worden onderscheiden naar horeca, detailhandel, entree en vervoer, (waaronder ook parkeren). Dat betekent de dat de bestedingen verder reiken dan de omzet van de leisure ondernemers en dat er ook bestedingen in de horeca, detailhandel elders en in vervoer/bij parkings terechtkomen. Gemiddeld wordt er door de bezoekers van de nieuwe of uitgebreide accommodaties € 17,85 per bezoek besteed, waarvan gemiddeld tenminste de helft (€ 8,50) in de accommodaties zelf terecht komt. Dat brengt een extra economische impact met zich mee van ruim € 14 miljoen leisurebestedingen per jaar, zoals duidelijk wordt uit tabel 2.4.

2.4. Raming economische impact incl. vergelijking doelstelling 2011

De totale extra leisurebestedingen als gevolg van de nieuwe leisure accommodaties bedragen ruim € 14 miljoen per jaar (inclusief BTW). Deze bestedingen zijn opgebouwd uit de entreeprijzen/huurprijzen die voor de activiteiten in het dagtoerisme worden betaald, maar ook uitgaven aan horeca (zowel in als buiten de accommodatie), detailhandel/merchandise en uitgaven aan openbaar vervoer aan parkeren. De bestedingen zijn dus hoger dan de omzet van de accommodaties. Deze indeling van bestedingen komt overeen met het Impactmodel Vrijetijdssector, dat ZKA ook in de eerste rapportage over het leisurebeleid in Zwolle heeft gebruikt.

Tabel 2.4. Geschat jaarlijkse extra bestedingen door nieuwe leisure accommodaties (per jaar)

Categorie	Nieuw aanbod leisure	Bestedingen totaal per jaar
Urban Entertainment:	Nieuwe Pathé bioscoop met 630 extra stoelen ten opzichte van de oude/gesloten Pathé bioscoop, Bowlen en Zo Betere bezetting bioscoop	€ 5,5 miljoen
Family Entertainment:	Monkeytown, Djambo Kidsplay, Dinoland	€ 3,9 miljoen
Attractions & parks:	The Great Escape, AKA Escaperoom, Spelcomputermuseum	€ 0,6 miljoen
Sport, health & Adventure	Profit Gym (2x), Cross Fit (2x), Fit for Free, LotusZen Yoga en Sport	€ 0,8 miljoen
	Golfbaan Harkulosche Esch	€ 1,7 miljoen
	Rebound World (trampolinepark), Rondvaart Zwolle, Bootje huren Zwolle, Hiawatha Zwolle, Buitensport Zwolle, Ontdek en doe kanovaren, Waterskibaan en outdoor Wythmenerplas, 1 kanoverhuurbedrijf, 1 rondvaartbedrijf, 1 bootverhuurbedrijf, *sluiting IZI fitness*	€ 1,3 miljoen
Overig	De kookstudio van Zwolle, Werkplaats 13	€ 0,3 miljoen
Totaal		**€ 14,1 miljoen**

Op basis van het Impactmodel Vrijetijdssector dat ZKA betekent dat een extra werkgelegenheid op jaarbasis van circa 175 Fte, ofwel 230-270 banen (rekening houdend met veel deeltijdbanen, zoals in de horeca).

Toets aan ambitie Zwolle
De gemeente Zwolle heeft in 2010 op het gebied van leisure de ambitie uitgesproken voor de periode 2010-2025, om:

- Voor dagbezoek een groei te realiseren van 1,2-1,5 miljoen dagbezoekers per jaar extra. Dat betekent dat in 2025 het aantal dagbezoekers 1,2-1,5 miljoen hoger moet zijn dan in 2010 in Zwolle het geval was;
- De bestedingen aan dagrecreatieve leisure zouden in 2025 met € 25 miljoen-€ 35 miljoen gegroeid moeten zijn ten opzichte van 2010;
- Deze nieuwe bezoeken zouden 300-400 FTE aan nieuwe werkgelegenheid moeten opleveren.

Begin 2017 bevindt Zwolle zich bijna halverwege de periode 2010-2025. De groei zou dan, aangenomen van een gelijkmatige groei, medio 2017 circa 600.000-750.000 extra dagbezoekers moeten betekenen, met circa € 12,5 miljoen -€ 17,5 miljoen bestedingen en 150-200 Fte aan extra werkgelegenheid. Op basis van voorgaande cijfers is aan deze doelstelling geheel voldaan:

- Circa 790.000 extra bezoeken;
- Ongeveer € 14 miljoen extra bestedingen
- Circa 175 FTE aan extra werkgelegenheid.

De bestedingen en werkgelegenheid liggen bijna precies op schema, terwijl het aantal dagbezoeken iets hoger is dan beoogd. Dat de bestedingen niet boven maar precies op niveau liggen, wordt veroorzaakt door een iets lager bestedingsniveau dan waar de gemeente Zwolle rekening mee heeft gehouden in de ambitie.

3. NAAR EEN COMPLEET, UITGEBALANCEERD LEISURE-AANBOD IN 2025

3.1. Inleiding

In dit hoofdstuk gaan we specifiek in op het leisure aanbod van Zwolle en schetsen we de potentiële groeikansen voor de toekomst. Het hoofdstuk is hierbij als volgt opgebouwd:

- Allereerst blikken we per leisure type terug op de veranderingen sinds 2010 en geven we de situatie met betrekking tot de nog beschikbare marktruimte aan (zie 3.2);
- Vervolgens vergelijken we het leisure aanbod van Zwolle in een benchmark met twee vergelijkbare steden, namelijk Apeldoorn en Amersfoort om te bezien of Zwolle het relatief gezien goed of slecht doet (zie 3.3);
- Ten slotte gaan we in op het potentiële regionale en toeristische marktbereik van de verschillende leisure typen (zie 3.4).

3.2. Terugblik per type leisure

Gestart wordt met een korte terugblik per type leisure volgens dezelfde indeling als het voorgaande hoofdstuk met 7 hoofdcategorieën en in totaal 18 types; waar zijn achterstanden ingehaald en waar liggen nog opgaves/groeipotenties voor de komende jaren. Basis is een door de gemeente aangereikt overzicht met nieuw aanbod (zie vorige hoofdstuk) en rekening houdend met aanbod dat verdwenen is, zodat een helder beeld ontstaat wat er per saldo is gebeurd.

Tabel 3.1 Selectie leisurefuncties

A. Urban Entertainment:	**D. Attractions & parks:**
• Bioscoop	• Attractie- of themapark (incl. dierentuin)
• Bowling	• Sciencecenter/museum
• Lasergame/Paintball	**E. Conference, events & exhibitions:**
• Karting	• Zalen-/congrescentrum
B. Family Entertainment:	• Evenementenhal
• Indoor speeltuin/attractie	**F. Sport, health & Adventure:**
C. Night Entertainment:	• Fitness
• Casino/amusements-/ gamingcentrum	• Sauna/wellnesscentrum
• Popmuziekcentrum	• Klimhal
• Dansschool	• Indoor skihal/IJsbaan
• Discotheek	• Outdoorcentrum (incl. watervermaak)
	G. Catering & restaurants:
	• Horeca/partycentrum (mits bijzondere formules)

A. Urban Entertainment

Bioscoop

Zwolle telt momenteel twee bioscopen: de commerciële bioscoop Pathé op het Katwolderplein en het filmtheater Fraterhuis. Pathé heeft in december 2016 haar deuren geopend en vervangt hiermee de

oude bioscooplocatie. Pathé Zwolle beschikt met deze nieuwbouw over 9 zalen en ruim 1.500 stoelen, veel comfort en de nieuwste technieken in beeld en geluid.

De gemiddelde bezoekfrequentie in Nederland[5] is sinds 2010 iets gestegen en bedraagt 2,0 per persoon. Met de opening van Pathé Zwolle is met het oog op de marktsituatie in 2010 een behoorlijke inhaalslag gemaakt, maar door het sluiten van de oude bioscoop is er ook deels sprake van vervangingsvraag. Daarnaast rekening houdend met de groei in bezoekfrequentie, de bevolkingsgroei die Zwolle doormaakt en de belangrijke regio- en toeristische functie, voorzien we voor de toekomst (periode 2020-2025)nog extra marktruimte in deze categorie.

Bowling
In 2010 is er geconcludeerd dat er voldoende marktruimte was om naast bowlingcentrum Urbana, dat over 4 banen beschikt, een volwaardig nieuw bowlingcentrum te realiseren. Op dit moment wordt er gewerkt aan de realisatie van vrijetijdscentrum Bowlen & Zo (opening 1e helft 2017). Naast 11 bowlingbanen gaat het centrum ook poolbiljarttafels, een glowgolfbaan, een restaurant en vergaderruimte bevatten. Deze uitgebreide opzet lijkt de ruime marktruimte die in 2010 is gesignaleerd te vullen en maakt het tevens mogelijk om een bovenregionale en ook toeristische markt aan te spreken.

Lasergame/paintball
Sinds 2010 is de enige verandering binnen deze categorie dat Dinoland nu de mogelijkheid biedt tot lasergame op het park, voornamelijk gericht op kinderen. In Zwolle is dus in principe nog marktruimte voor een lasergame/paintballcentrum, al is een dergelijk concept het meest kansrijk in combinatie met andere functies die aansluiten op de groepsmarkt.

Karting
In 2010 concludeerden we dat een grootschalig en modern kartcentrum ontbreekt in de omgeving van Zwolle. Er zijn sindsdien geen nieuwe kartcentra bijgekomen in Zwolle en omgeving. Dit betekent dat er nog steeds marktruimte bestaat, zeker gezien de populariteit van Max Verstappen die een boost heeft gegeven aan deze activiteit. Daarnaast zien we ook de aantrekkelijke (schonere) optie die elektrische karts bieden vandaag de dag.

Escaperoom
Zwolle speelt goed in op de trend van escaperooms met de komst van AKA Escaperooms en The Great Escape. De tijd moet nog leren of we hier te maken hebben met een hype of een meer structurele ontwikkeling.

B. Family Entertainment
Indoor speeltuin/attractie
Er is veel bijgekomen in deze categorie sinds 2010. Djambo Kidsplay heeft in 2013 haar deuren in Zwolle geopend, Dinoland beschikt over een overdekte speelhal en ook Monkey Town zal dit jaar een vestiging in Zwolle openen. Hierdoor is de markt op dit moment en voor de komende jaren verzadigd. Wel geeft het uitgebreide aanbod Zwolle extra kansen om zich neer te zetten als stad voor familie fun, wat ook in de regio aantrekkelijk doorwerkt als slecht weer voorziening voor zowel de regionale markt van jonge gezinnen, als vakantiegangers in onder meer het Vechtdal en vanuit de Noord-Veluwe.

[5] Bron: Stichting Filmonderzoek (2017), cijfers 2016.

C. Night Entertainment

Amusementscentrum/Casino

In beginsel is er voldoende marktruimte voor een (middel-)groot amusementscentrum of (Holland-) casino in Zwolle. Sinds 2010 is deze marktruimte nog niet ingevuld. Het lijkt erop dat er beleidsmatig weinig tot geen ruimte wordt gecreëerd voor de verdere ontwikkeling van deze categorie. Daarnaast heeft deze markt zich de afgelopen jaren minder positief ontwikkeld dan voorheen, waardoor ook de kansen om een hoogwaardige en grootschalige voorziening binnen te halen iets minder hoog ingeschat worden.

Popmuziekcentrum

De uitbreidingsplannen van Hedon, het popmuziekcentrum in Zwolle, waren in 2010 een logische ontwikkeling en in lijn met de marktruimte. Inmiddels is het popmuziekcentrum in 2014 heropend. De capaciteit van de grote zaal is uitgebreid van 500 naar 850 bezoekers en Hedon heeft daarnaast nog een kleine zaal voor 200 bezoekers geopend. Daarnaast worden in de Zwolse theaters (capaciteiten van 75 tot ruim 900 stoelen) en de IJsselhallen (capaciteit (staand) oplopend tot > 5.000 personen) regelmatig muziekuitvoeringen gegeven. Met dit aanbod kan Zwolle goed inspelen op de behoefte van de groeiende en relatief jonge bevolking. Er lijkt in Zwolle dan ook weinig extra marktruimte te zijn voor een nieuwe accommodatie, zeker ook gezien de kosten die dit doorgaans voor de gemeente met zich meebrengt. Een uitzondering zou kunnen zijn een accommodatie met een vaste bespeler (vgl. Theaterhangaar Katwijk met musical 'Soldaat van Oranje') of wellicht in de toekomst een nieuwe beurs- en evenementenhal als vervanger/opvolger van de IJsselhallen en met meer accent op c.q. meer geschikt voor muziek dan de huidige hallen. Zie ook bij 'evenementenhal'.

Dansschool

In 2010 bleek al dat de marktruimte in deze categorie beperkt was gezien het grote aantal dansscholen dat gevestigd is in Zwolle. Sinds 2010 is deze situatie niet echt veranderd. Zwolle telt met circa 11 dansscholen, waaronder DIFF Dance Centre met drie vestigingen, nog steeds een groot aantal dansscholen variërend van stijldansen tot salsaclubs, ballet en dancestudio's. Alhoewel er blijkbaar veel vraag is voor deze categorie, is het op dit moment niet wenselijk of noodzakelijk om in te zetten op aanvullende dansvoorzieningen.

Discotheek

In deze categorie is de situatie niet veranderd over de afgelopen jaren. In 2010 is al gebleken dat hoewel er wel marktruimte is voor en behoefte is aan een discotheek, het lastig is om in Zwolle een discotheek rendabel te kunnen exploiteren. Sindsdien is de minimale leeftijdsgrens voor alcohol verhoogd naar 18 jaar, wat effect heeft op een belangrijke doelgroep (16-18 jarigen) en waardoor de realiserings- en exploitatiekansen nog verder verslechterd zijn.

D. Attractions & parks

Attractie-/themapark

Er zijn verschillende partijen geweest met plannen voor een attractie- of themapark in Zwolle, maar dit is tot op heden niet van de grond gekomen. In de nabije omgeving van Zwolle zijn op een half uur afstand de Apenheul in Apeldoorn en het Dolfinarium in Harderwijk gevestigde namen. Daarbij is er sprake van geduchte concurrentie voor Zwolle, met de opening van Wildlands Adventure Zoo Emmen op 45 minuten afstand (prognose eerste jaar 1,5 tot 1,7 miljoen bezoekers, mede gebaseerd op de ruim 1,3 miljoen bezoekers in 2016 met een openstelling vanaf eind maart 2016) en de uitbreiding van Orchideeën Hoeve

(op een half uur) in Luttelgeest. Ook attractieparken als Walibi, Helleendoorn en Ponypark Slagharen liggen op maximala 45 min.

Er is (derhalve) alleen nog marktruimte voor een groot (thema-)park als er sprake is van een bijzonder en zeer onderscheidend concept. Een andere optie is een kleinschaliger park vooral gericht op de lokale/regionale bevolking bijv. in de vorm van een kleine (gecombineerde) dieren- en plantentuin. Bij realisering zou het voor de uitstraling van de stad wel belangrijk zijn dat de link met Zwolle nadrukkelijk gelegd wordt zodat het park ook ingezet kan worden in kader van de landelijke positionering/ citymarketing, vgl. Wildlands Emmen, Naturalis Leiden en Dolfinarium Harderwijk.

Sciencecenter/museum
Museum de Fundatie, inclusief kasteel het Nijenhuis en beeldentuin, heeft haar positie in Zwolle en in Nederland aanzienlijk versterkt en had in 2015 met 310.000 bezoekers een recordjaar. Het museum heeft zich met de verbouwing en spraakmakende exposities ontwikkeld tot een nationale speler waarvoor bezoekers mede/specifiek naar Zwolle komen. In de nieuwe cultuurnota van de gemeente is ervoor gekozen om vanaf 2018 het Stedelijk Museum als zelfstandige organisatie op te laten houden bestaan. Haar functie als historisch museum gaat op in het Historisch Centrum Overijssel in Zwolle. Daarnaast heeft sinds 2010 sciencecenter Ecodrome de deuren gesloten.

Toch gaat het in principe goed met deze 'deelmarkt' en zou de vestiging van een nieuw museum commercieel en voor het profiel van Zwolle weinig toevoegen. Een uitzondering zou gemaakt kunnen worden voor de vestiging van een particulier museum door een verzamelaar zoals bij museum Voorlinden in Wassenaar of museum MORE in Gorssel; een dergelijke ontwikkeling laat zich in de praktijk moeilijk sturen en is sterk afhankelijk van toeval.

E. Conference, events & exhibitions
Zalen-/congrescentrum
De Nieuwe Buitensociëteit Zwolle, De IJsselhallen en het Stadion IJsseldelta Centre bieden veel zalen die geschikt zijn voor vergaderen en congressen. Daarnaast zijn er diverse hotels met zalen, waarbij in 2013 ook nog Hotel Van der Valk Zwolle geopend is, dat 17 vergaderzalen en 2 grote centrale ruimtes ter beschikking heeft. Daarmee kunnen we concluderen dat de markt in middelgrote en grote zalen behoorlijk is voorzien.

Evenementenhal
In 2010 was er sprake van plannen voor herlocatie voor de IJsselhallen. Deze plannen zijn (tijdelijk) geparkeerd. Voorlopig is de capaciteit van de evenementenhal voldoende. De rol en betekenis van de hallen kunnen zowel in perspectief van de citymarketing van de hele stad als voor het praktisch gebruik voor een aantal evenementen/beurzen die je in elke regio hebt, worden bezien. Voor de uitstraling van de hele stad op nationaal niveau zijn vooral de kwaliteit van het evenement/beurs en het marktbereik belangrijk, denk aan TEFAF Maastricht, North Sea Jazz in Ahoy of grote congressen in de RAI. Dit zijn er doorgaans niet zoveel bij een hal buiten de Randstad. Dit geldt niet alleen voor Zwolle, maar ook voor andere regionale hallen als Apeldoorn, Den Bosch etc. De betekenis voor de regio/Oost Nederland voor het organiseren van regionale vak- en publieksbeurzen en incidenteel muziek en sport is de hal zeker belangrijk.

Bij een eventuele herlocatie zou gekeken kunnen worden in hoeverre een nieuw complex qua inrichting, akoestiek e.d. zich meer specifiek zou kunnen richten op muziekevenementen in de categorie > 5.000 bezoekers. Zie in deze ook de passage hierover bij 'popmuziekcentrum'. Bij de uitwerking zou goed gekeken moeten worden naar de eisen per type functie (beurs, muziek, sport), omdat elke functie specifieke eisen stelt. Hoe multifunctioneler betekent in deze niet altijd meer kans op succes omdat we een trend zien naar meer specialisatie (speciale musicaltheaters, muziekcentra als Ziggodome en Heineken MusicHall). Dit betekent dan of keuze maken voor een hoofdfunctie of een complex met meerdere hallen met eigen kwaliteiten.

F. Sport, health & Adventure

Fitness

Bovenop het ruime aanbod aan fitnesscentra in 2010, zijn er in de afgelopen jaren nog verscheidene centra bijgekomen en met de huidige circa 23 fitnesscentra is de marktruimte in principe goed ingevuld. In 2015 en 2016 heeft ProFit Gym twee nieuwe locaties geopend en hebben CrossFit Zwolle, CrossFit ReWind, Lotuszen Praktijk en de landelijke ketens Fit For Free en Basic Fit zich ook in Zwolle gevestigd. Ook zijn er twee fitnesscentra gesloten: IZI Fitness en fitness- en gezondheidscentrum Wellness in resp. 2011 en 2016.

Sauna/wellnesscentrum

Voorbij de IJssel, op circa een half uur rijden afstand, is veel en grootschalig aanbod gevestigd op het gebied van sauna en wellness. Denk hierbij aan Thermen Bussloo, Veluwse Bron en de Zwaluwhoeve. In Zwolle heeft Sauna Swoll een renovatie achter de rug waarbij tevens twee nieuwe sauna's en een whirlpool zijn toegevoegd aan het complex. In 2010 is opgemerkt dat Zwolle nog een grootschalig wellnesscentrum mist. Wel vinden gesprekken plaats met de ondernemer van LotusZen Zwolle, die plannen heeft voor een dergelijk centrum bij de Milligerplas. Deze hebben anno 2017 nog niet tot resultaat geleid.

Klimhal

Yosemite is in 2017 nog steeds de klimhal van Zwolle, sinds 2010 is de hal uitgebreid met een buiten klimmuur. De afzetkansen voor een tweede klimhal in Zwolle zijn gering en bovendien is het sterk de vraag wat dit zou toevoegen.

Indoor skihal/ijsbaan

Sinds 2010 is de situatie in deze categorie ongewijzigd. Indoor Skicentrum Zwolle is nog steeds de enige en vrij kleine aanbieder van een skihal, al is dit meer een oefenbaan dan een echte skihal.
Elders in Nederland zijn bestaande skihallen en ijsbanen zoals SnowWorld in Zoetermeer en Landgraaf en Skidome in Rucphen en Terneuzen uitgebreid en hebben hun positie verstevigd. Hierdoor is het lastig om een nieuwe positie te verwerven, al is er in principe wel sprake van enige marktruimte in Oost Nederland/Zwolle. Uit contacten in de markt schatten wij in dat een nieuwe hal moeilijk te ontwikkelen en exploiteren zal zijn.

Outdoorcentrum

De outdoor centra zijn goed vertegenwoordigd in Zwolle. Dinoland speelt enigszins in op deze markt in combinatie met familievermaak. In 2016 zijn er een rondvaart, kano- en bootverhuurbedrijf bijgekomen en voor 2017 staan er ook 3 bedrijven die hier actief in zijn op de planning. Daarbij is Zwolle met Buitensport Zwolle, Hiawatha, die beide actief zijn op het water in Zwolle en het in 2015 geopende

Lakeside cablepark aan de Wijthmenerplas, zeer goed voorzien op het gebied van outdoor water-vermaak. Ook voor de regiobevolking en de toeristische verblijfsgast in de regio kan dit aanbod een belangrijke rol spelen.

G. Catering & restaurants

Horeca/partycentrum

In het overzicht is de reguliere horeca (cafés ,restaurants) niet meegenomen omdat hier separaat beleid voor is ontwikkeld. Hier gaat het met name om vestigingen die zich richten op groepen (partycentra) al dan niet in combinatie met leisurefuncties. In Zwolle zijn diverse partycentra gevestigd waaronder De nieuwe Bierton en Urbana. Er zijn echter ook verscheidene partycentra gesloten sinds 2010, waaronder De Vrolijkheid en De Proosdij. Met Bowlen & Zo heeft Zwolle er straks een centrum bij waar ook ruimte is voor bedrijfsuitjes en kinderfeestjes. Dergelijke concepten, een partycentrum in combinatie met andere functies, zijn het meest kansrijk met het oog op de toegevoegde waarde die beleving of een bijzondere locatie aan een horecaconcept geven.

3.3. Referentie benchmarksteden

Met de update van het leisure aanbod anno 2016 maken we een globale vergelijking met andere steden (benchmark) van deze omvang en dit verzorgingsniveau (en met een voorzichtig doorkijkje naar 2025). In overleg met de gemeente is gekozen voor een benchmark met twee steden, namelijk Apeldoorn en Amersfoort. We hebben een vergelijking op hoofdlijnen gemaakt, deels op kwantitatieve en deels kwalitatieve wijze, ondersteund met enkele voorbeelden.

De benchmark gaat uit van gemeentegrenzen en er is gerekend per 10.000 inwoners[6] en een indexcijfer. Het niveau van Zwolle is daarbij op 100 gesteld, wat zich vertaalt in de rode lijn in grafiek 3.1 Tegen dit niveau zijn vervolgens de twee benchmarksteden afgezet zodat een relatieve vergelijking gemaakt kan worden. Waar de staafdiagrammen van Amersfoort en Apeldoorn kleiner zijn dan die van Zwolle, scoort Zwolle relatief sterker dan de benchmarksteden en vice versa. Niet elke categorie is op dezelfde parameters gebaseerd. Bij bioscoop is gerekend met het aantal stoelen, bij bowling met het aantal banen en bij horeca met het totaal aantal vierkante meters horeca. Bij de overige categorieën is uitgegaan van het aantal aanbieders. Voor de categorie attractiepark/dierentuin is gekozen om Dinoland als kleine aanbieder mee te laten tellen zodat er toch een beeld van de concurrentiesituatie geschetst kan worden. Apeldoorn heeft binnen deze categorie twee middelgrote aanbieders, het attractiepark Julianatoren (jaarlijks circa 450.000 bezoekers) en dierentuin Apenheul (circa 460.000 bezoekers in 2016), Amersfoort heeft één grote aanbieder, dierenpark Amersfoort (ruim 870.000 bezoekers in 2016).

[6] Gemeentebevolking 1 januari 2016, CBS

Grafiek 3.1 Benchmarkt leisure aanbod Zwolle

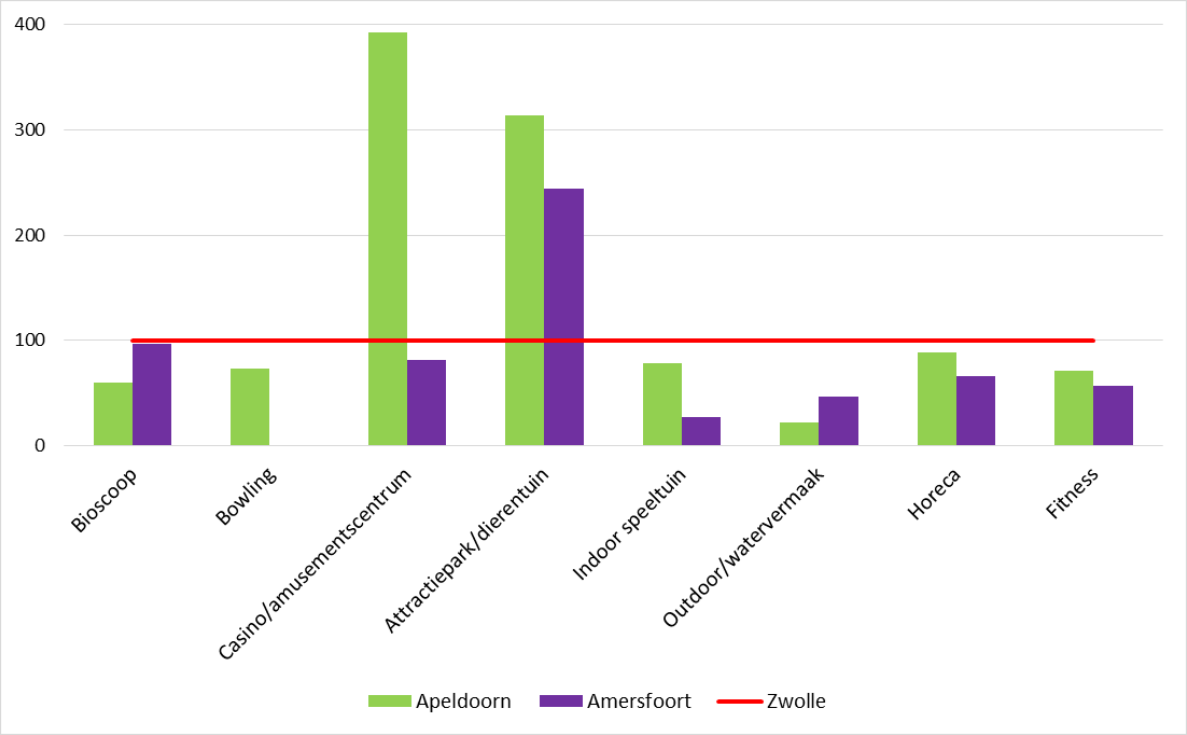

In 2010 hebben we ook een benchmark opgenomen in ons onderzoek. Doordat we niet over dezelfde parameters voor de categorieën beschikken en het niveau van 100 waarop geïndexeerd is verschilt, is het niet mogelijk om de bovenstaande benchmark en die uit 2010 tegen elkaar af te zetten in één overzicht. Wel kunnen we de ontwikkelingen sinds 2010 kwalitatief toelichten.

Gemiddeld genomen is de leisure positie van Zwolle verbeterd ten opzichte van 2010. Het leisure aanbod voor de eigen inwoners is goed verzorgd en ook is de positie van Zwolle in de directe regio versterkt. Dit is in de benchmarkvergelijking terug te zien op het gebied van bioscoop, bowling, indoor kinderspeelvoorzieningen (family fun), outdoorcentra (inclusief watervermaak), horeca en fitness. Zwolle neemt ten opzichte van Apeldoorn en Amersfoort een sterke positie in binnen deze categorieën. Wel moet opgemerkt worden dat Amersfoort op het eerste oog laag scoort op indoor speeltuin omdat hier één aanbieder gevestigd is. Het gaat hierbij echter om een vestiging van Superfun, wat een bovengemiddeld grote aanbieder is.

Wat achterblijft qua ontwikkeling sinds 2010 en in vergelijking met de benchmark steden, is het aanbod in meer spectaculaire attracties die in staat zijn om ook mensen van (ver) buiten de regio aan te trekken (zoals een grootschalige casino, dierentuin of attractiepark). Deels is dit lastig omdat de markt in sommige gevallen al ingevuld is met aanbod en het moeilijk is om daarbinnen een sterke marktpositie te verwerven. Dit wordt versterkt doordat vanuit bovenregionaal oogpunt, rekening houdend met omliggend concurrerend aanbod, er voor Zwolle relatief het meeste marktpotentieel te verwerven is uit de drie noordelijke provincies, maar dat dit een relatief dunbevolkt gebied is.

Deels heeft het achterblijven van het ontwikkelen van grootschalig leisure aanbod ook te maken met gemeentelijk beleid en bewuste keuzes daarin. Zo kan een gemeente er bijvoorbeeld voor kiezen om marktruimte in de categorie casino's wel of niet te willen benutten of om de grond kosteloos aan te willen bieden voor de realisatie van een dierentuin of pretpark (vgl. Plopsaland Coevorden).

3.4. Marktbereik vanuit regionaal en toeristisch perspectief

Afbakening marktbereik
In deze paragraaf gaan we in op het marktbereik van elke hoofdcategorie en de doelgroepen die met deze hoofdfunctie aangetrokken kunnen worden, waarbij we niet alleen ingaan op de eigen inwoners en de regio, maar ook op de verblijfstoeristen (in de regio). We maken het volgende onderscheid in marktbereik, aangevuld met de doelgroepen verblijfstoeristen in de regio:

- Lokaal: het marktbereik is hierbij de gemeente Zwolle. De gemeente Zwolle heeft circa 125.000 inwoners met voor de langere termijn nog groeiperspectief naar 134.000 inwoners (in 2027, bron: CBS) en vervult ook een regiofunctie;
- Regionaal: het regionale marktbereik schatten we in op de gehele westelijke helft van Overijssel, de noordelijke helft van de Veluwe en de gemeenten Dronten en Noordoostpolder. In dit gebied wonen circa 900.000 mensen (bron: CBS, 2017), inclusief Zwolle zelf. Dit betekent reistijden tot ruim een half uur;
- Bovenregionaal: dit marktbereik overstijgt ruim de regio. We gaan hier uit van de drie noordelijke provincies, de provincie Overijssel, de provincie Flevoland (exclusief Almere, want sterk op Amsterdam gericht, de provincie Gelderland, de oostelijke helft van de provincie Utrecht (inclusief de stad Utrecht) en het Gooi. Hier wonen in totaal circa 5,3 miljoen mensen (bron: CBS, 2017) met reistijden oplopend tot 75 minuten;
- Verblijfstoeristen: volgens de RegioMonitor van MarketingOost worden in de westelijke regio van Overijssel (dus exclusief Twente, dat een eigen verzorgingsgebied heeft) circa 5,4 miljoen overnachtingen per jaar gerealiseerd (cijfers 2013). Dat komt ongeveer overeen met ongeveer 1,1 miljoen verblijfsgasten per jaar. Regionaal komen de meeste gasten niet met een zakelijk, maar een toeristisch motief. In totaal kan Zwolle daarmee met grotere leisure-voorzieningen voorzieningen in bepaalde deelmarkten een marktbereik (in de hele regio) behalen van ongeveer 0,9-1.0 miljoen toeristische verblijfsgasten.

Per hoofdfunctie geven we onderstaand kort aan wat het marktbereik is/zou kunnen zijn:

Urban entertainment
Deze functie bevat de nieuwe Pathébioscoop, en mogelijkheden voor bowling, glowgolf, lasergame, paintball, karting en escaperooms. Het marktaandeel van deze voorzieningen is met name lokaal en deels regionaal (een marktbereik van enkele honderdduizenden inwoners). Er zijn weinig vormen van urban entertainment die Zwolle momenteel nog mist. De belangrijkste uitzondering vormt een kartcentrum. Op termijn (richting 2025) zou er bij een doorzettende groei weer marktruimte kunnen komen voor een extra bioscoop.

Family entertainment
Deze markt was voor 2010 in Zwolle nog niet sterk ingevuld, maar met de komst van Dinoland, Monkey Town en Djambo Kidsplay is hier een behoorlijk aanbod gevestigd. Het marktbereik schatten we

regionaal in (900.000 inwoners), plus een deel van de aanwezige verblijfsgasten (10.000-20.000 verblijfsgasten per dag, op basis van cijfers RegioMonitor van Marketing Oost, bewerkt door ZKA). Het is echter niet aannemelijk dat elke verblijfgast in de regio dagelijks Zwolle bezoekt, maar slechts éénmaal per verblijf. Uitgaande van enkele dagen verblijf, zal slechts een deel van deze 10.000-20.000 gasten naar Zwolle gaan tijdens hun verblijf. We gaan daarom uit van enkele duizenden verblijfsgasten die regionaal tot het marktpotentieel behoren.

Night entertainment
Het aanbod aan night entertainment zoals in de vorige paragraaf beschreven trekt maximaal een regionale vraag. Wat betreft de amusementscentra is er op dit moment geen (Holland) Casino gevestigd, aansluitend bij het huidige beleid van de gemeente Zwolle. De vestiging van een Holland Casino zou wel tot een bovenregionaal marktbereik leiden, waar deels ook de andere subsectoren van Night Entertainment van zouden kunnen profiteren. Ook vanuit de strategie economische topregio zou een casino een interessante aanvulling kunnen zijn.

Attractions & parks
Attractieparken met een (boven-)regionaal bereik zijn er op dit moment niet in Zwolle, in de wijdere omgeving is sprake van de Orchideeënhoeve en WildLands in Emmen. Wat betreft sciencecenters en musea is de Fundatie een museum waarvan wij het bereik bovenregionaal inschatten en voor nichemarkten zelfs nationaal.

Conference en exhibitions
Met de Buitensociëteit, Van der Valk Zwolle, Stadion IJsseldelta en de IJsselhallen beschikt Zwolle met name over een aanbod met een sterk regionaal marktbereik. Met een verbetering/vernieuwing van de IJsselhallen zou Zwolle het bereik van deze sector tot bovenregionaal kunnen door ontwikkelen, ook aansluitend bij de economische topregio.

Sport, health & Adventure
De fitnessvoorzieningen hebben een lokaal bereik, de sauna/klimhal/skihal en outdoorbedrijven een lokaal tot regionaal bereik. Sauna Swoll is gerenoveerd en LotusZen heeft nog plannen voor uitbreiding. Beiden hebben een lokaal tot regionaal bereik. Om het marktbereik te vergroten naar regionaal/ bovenregionaal zijn er wellicht kansen voor wellness, waarbij met name de oostelijke/noordelijke regio's aangetrokken kunnen worden.

Horeca
Uit de voorgaande analyses blijkt dat de horeca een lokaal tot regionaal bereik heeft, met Zwolle als regiofunctie. Het aanbod van horeca is relatief marktconform voor een stad met het inwoneraantal als Zwolle. Daarnaast heeft het horeca aanbod een belangrijke ondersteunende functie voor verblijfsgasten incl. zakelijke gasten die de stad bezoeken.

4. TRENDS EN ONTWIKKELINGEN; WAT IS DE IMPACT OP LEISURE?

4.1. Inleiding

In dit hoofdstuk analyseren we de gevolgen van trends en ontwikkelingen in de externe omgeving op de ontwikkeling van de leisuresector. Het hoofdstuk is hierbij als volgt opgebouwd:

- We starten met een introductie vanuit de ideeën/analyses die de gemeente Zwolle hierover zelf al heeft ontwikkeld, (m.n. uit het Concept-trendanalyse Zwolle, versie november 2016) met aandacht voor de 'Verschuivende Panelen' (zie 4.2);
- Vervolgens gaan we in op de belangrijkste trends vanuit de thema's People, Profit, Planet en Place (zie 4.3);
- Tot slot hebben we de trends vertaald naar de consequenties die deze hebben voor de ontwikkelingen in de leisuresector (zie 4.4).

4.2. Introductie: 'Verschuivende panelen'

'Verschuivende panelen' duiden op een omslag van denken en handelen in onze maatschappij: een andere, meer integrale manier van kijken en handelen, met o.a. meer oog voor de duurzaamheid en een inclusieve samenleving. Verschillende technologische en andere ontwikkelingen liggen hier mede aan ten grondslag.

De huidige dynamiek in de samenleving vraagt om een overzicht van de trends en ontwikkelingen en een inschatting van de impact daarvan voor Zwolle met de insteek om de gesignaleerde trends te monitoren en regelmatig te herzien. De belangrijke verschuivingen laten zich samenvatten in de drie onderstaande hoofdgroepen. In de volgende paragraaf gaan we dieper in op de trends die hier aan ten grondslag liggen:

- **Ander gebruik van goederen en ruimte:** deze verschuiving vindt plaats in de maatschappij. Vooral jongere generaties lijken minder geïnteresseerd te zijn in bezit, waardoor de focus van goederen gedeeltelijk verschuift van bezit naar gebruik. Door de deeleconomie en technologie wordt het makkelijker om een huis te (ver)huren (Airbnb) en auto's (Uber) of andere goederen te delen. Daarnaast zie je een ander gebruik van ruimte ontstaan, namelijk van mono- naar multifunctionaliteit. Voor de steden is de aanwezigheid van gebieden met een levendige stedelijke mengeling van functies steeds belangrijker aan het worden. In de horeca, detailhandel en dienstverlening zie je steeds meer mengvormen ontstaan, ook wel 'blurring' genoemd. Interessant is om de gedachte verder te verkennen als de stad als platform, als fysieke ontmoetingsplaats, en de impact van de digitale en mobiele media;
- **Samenhangende, integrale benadering:** het werken aan de opgaven van de stad (sociaal, economisch, duurzaamheid, mobiliteit, etc.) vraagt steeds meer om een integrale aanpak van de overheid. Waar voorheen de focus vaak m.n. op de economisch waarde lag, is de huidige overtuiging dat succesvolle overheden, bedrijven en instanties door crossovers innoverender/effectiever werken en ook andere waarden (sociaal, milieu) toevoegen. Binnen de overheid is er daarnaast sprake van twee grote verschuivingen, namelijk de decentralisaties in het sociaal domein en de Omgevingswet. De gemeente heeft door de decentralisatie naast het beheer en ontwikkeling van de fysieke leefomgeving er belangrijke taken in de zorg bijgekregen. Daarmee ontstaat de mogelijkheid om

beide domeinen (fysieke en sociale), die vanzelfsprekend op elkaar inwerken meer in samenhang/integraal te bezien en te ontwikkelen. De Omgevingswet is een stelselwijziging van formaat van alle wetten voor de fysieke leefomgeving en stimuleert/vereist een integrale benadering;
- **De veranderende rol van de overheid:** waar de samenleving zich voorheen op basis van de traditionele zuilen organiseerde, zie je tegenwoordig steeds vaker dat gelijkgestemden of mensen met dezelfde belangen elkaar opzoeken. Dit werkt ook door in de groei van maatschappelijke initiatieven. De stad functioneert steeds meer als een zelf organiserend systeem waarin de overheid één van de partners is en ontwikkelingen en investeringen niet alleen top-down doorvoert, maar deze samen met commerciële partijen en inwoners oppakt.

In de volgende paragraaf wordt ingegaan op de trends die hieraan ten grondslag liggen en die op hun beurt ook weer belangrijke consequenties hebben voor de ontwikkelingen in de leisure markt.

4.3. Trends

De trends zijn vanuit de gemeentelijke trendanalyse geordend naar People, Planet, Profit en 'Place', laatstgenoemde om de typisch ruimtelijke dynamiek een plaats te geven. Onderstaand is hier kort op ingegaan:

People
Hierbij wordt o.a. ingegaan op de volgende trends:
- Demografie: de bevolking van Zwolle groeit de komende 15 jaar nog behoorlijk, waarbij ook het aantal kinderen en jongeren nog groeit. De vergrijzing is hier een stuk minder sterk dan elders in Nederland. In de regio rondom Zwolle zien we wel een sterkere vergrijzing en op een aantal plekken zelf krimp in de komende 10-15 jaar;
- Gezondheid: een verschuiving van het voorkomen van en beschermen tegen ziektes, naar het bevorderen van de gezondheid. Dit vraagt om een bepaalde leefstijl met meer aandacht voor gezonde voeding, meer bewegen en een gezonde sociale en fysieke omgeving;
- Cultuur: naast de trend van globalisering zien we tegelijkertijd het versterken van en teruggrijpen op de eigen lokale en regionale identiteit. Hieraan leveren kunst en cultuur(-historie) een belangrijke niet te overschatten bijdrage. Het (im)materieel erfgoed vorm de kern van het cultuurhistorisch verhaal van Zwolle en vormt daarmee een belangrijke bouwsteen voor het DNA. Voor de stad Zwolle is het verhaal van Zwolle gemaakt, en binnen de regio Zwolle wordt het gezamenlijke DNA van hoog arbeidsethos, nuchterheid en samenwerken aangedragen als verklaring voor het succes van de regio. In meer praktische zin zien we ook een toenemend gebruik van monumentale panden voor publieke en commerciële functies.

Profit
Hierbij wordt o.a. ingegaan op de volgende trends:
- Economie: deze verandert sterk. Naast schaalvergroting en het streven naar winst, worden andere doelstellingen belangrijk in het kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen, zoals hoe ga je om met het milieu, hoe zijn de arbeidsomstandigheden et cetera. Ook de deel- en circulaire economie worden steeds belangrijker. Hier ligt uiteraard een sterke samenhang met trends onder zowel 'Planet' als 'People';

- Arbeidsmarkt: hierin ontstaat meer flexibiliteit (flexcontracten, opkomst ZZP-ers) en naar verwachting een verschuiving naar andere werkplekken en locaties, die meer verweven zijn met OV-knooppunten en ontmoetingsplekken in de binnenstad;
- Detailhandel/horeca: deze deelsectoren zijn erg belangrijk voor een goed functionerende binnenstad. In de binnenstad zien we door een veranderend winkelgedrag (onder meer onder invloed van het internet winkelen) leegstand van winkelpanden ontstaan. De horeca blijft redelijk op peil en 'neemt soms lege winkelpanden over'. Hierdoor wordt de binnenstad steeds meer het domein van het funshoppen/recreatief winkelen in combinatie met horeca- en cultuurbezoek, terwijl doelgericht boodschappen doen en/of de aankoop van volumineuze artikelen elders plaatsvindt (rand binnenstad, periferie, wijkcentra).

Planet
Hierbij wordt o.a. ingegaan op de volgende trends:
- Mobiliteit: minder groei mobiliteit (o.a. door nieuwe werken), verdere groei van de 'groene' elektrische auto's, ontwikkeling knooppunten waar vormen van vervoer samenkomen en mensen makkelijk kunnen overstappen van de ene naar de andere vervoersmodaliteit;
- Groen: groene plekken zijn op veel verschillende manieren belangrijk voor de stad, nl voor het halen van milieudoelstellingen, als kader/decor voor recreatieve routes in en naar/vanuit de stad, voor stadslandbouw et cetera;
- Buiten-/agrarisch gebied: Zwolle is sterk verweven met het ommeland. Vanwege het compacte karakter van de stad is het buiten-/agrarisch gebied nooit ver weg. Dit geeft de stad voor inwoners, regio en toeristen extra aantrekkingskracht en kwaliteiten. De beëindiging van agrarische activiteiten kan de aantrekkelijkheid van het buitengebied aantasten. De herinvulling van voormalige agrarische gronden en gebouwen alsmede de ontwikkeling van biologische stadslandbouw kan hieraan een tegenwicht geven/hiervoor een alternatief bieden.

Place
Hierbij wordt o.a. ingegaan op de volgende trends:
- Steden en stedelijke netwerken: een steeds groter deel van de bevolking woont en leeft in een stedelijke omgeving. Steden transformeren hierbij naar stedelijke regio's/netwerken waarvan de begrenzing veel minder helder is dan vroeger; stad en ommeland/suburbs gaan langzaam in elkaar over. Hierbij lopen functies en leefwerelden steeds meer in elkaar over; plekken waar de functies wonen, werken en recreatie gemengd zijn zitten duidelijk in de lift. Zwolle doet het hierbij als groeiende stad met veel jonge inwoners goed;
- Van mono- naar multifunctionaliteit: ligt in verlengde van voorgaande punt. Gebieden waar bedrijven, scholen/opleidingen elkaars nabijheid opzoeken doen het goed. Ook in horeca, retail en dienstverlening zien we steeds meer mengvormen ontstaan;
- Erfgoed: historische aantrekkelijke steden doen het gemiddeld beter dan andere steden. Zwolle hoort in dit rijtje thuis. Een historisch aantrekkelijke stad levert ook een sterkere identiteit op. Belangrijk is dat het erfgoed gekoesterd wordt, de beleving ervan versterkt wordt en leegstand ervan wordt aangegrepen voor herbestemming.

4.4. Consequenties voor leisure

Vanuit de trends kunnen we de volgende consequenties afleiden voor de ontwikkeling en het succes van de leisuremarkt in Zwolle:

A. **Groter bezoekpotentieel**: vanuit de demografische trends zien we een blijvende groei van de bevolking van Zwolle (+ 10.000 inwoners tot 2026). Hierdoor neemt het bezoekpotentieel/ commercieel draagvlak voor vrijwel alle leisurevoorzieningen de komende jaren alleen maar toe. Dit wordt nog verder versterkt door de sterke regiofunctie van de stad (netwerkeconomie) en de ligging t.o.v. belangrijke toeristengebieden (o.a. Vechtdal, Noord-Veluwe);
B. **Vraag jongere doelgroepen blijft hoog**: in tegenstelling tot veel andere plekken in Nederland houdt Zwolle een relatief jonge bevolking (85% < 65 jaar en 22% < 18 jaar). Dit zal leiden tot een blijvend groot draagvlak voor vormen van urban en family entertainment, thematische attracties, actieve/sportieve vormen van leisure en uitgaanshoreca. We zien vanuit de eerder gesignaleerd groei van het aanbod dat hier sterk op ingespeeld wordt;
C. **Prominentere rol historische binnenstad**: het cultuurhistorisch erfgoed in de binnenstad is belangrijk voor de identiteit van de stad. Dit levert voor leisure een onderscheidend aanbod op, deels als ambiance/belevingselement voor stadbezoek, bezoek musea e.d., deels in de vorm van monumentale panden die nieuwe bestemmingen kunnen krijgen met een mix van leisure, horeca en fun shoppen. Dit vraagt vanuit leisure perspectief enerzijds het koesteren van de historische en monumentale kwaliteiten, anderzijds zal ook met de nodige flexibiliteit omgegaan moeten worden met vragen bij herbestemming. O.a. Museum De Fundatie, Waanders in de Broeren en de Librije laten zien dat één en ander goed en smaakvol te combineren is;
D. **Rand binnenstad en periferie voor grootschalige leisure**: naast de binnenstad blijven locaties aan de rand van de (binnen-)stad van belang omdat veel functies vanwege hun schaal niet of nauwelijks inpasbaar zijn in een historische binnenstad met een fijnmazig stratenpatroon en veel monumentale panden. In vergelijking met veel andere (middel-)grote steden is Zwolle er hierbij tot op heden goed in geslaagd om een behoorlijk aantal van dit soort functies in de buurt/op loopafstand van de binnenstad te hebben (bijv. Nieuwe Buitensociëteit, IJsselhallen, Pathé, Theater De Spiegel, Hedon) waar andere steden deze soms in de periferie hebben en de synergie met de binnenstad ontbreekt/veel minder groot is. Tegelijkertijd zien we dat een dergelijke ontwikkeling door gebrek aan locaties of te hoge grondprijzen niet altijd houdbaar is en een locatie in de periferie op termijn vaak de enige optie is. Deze ontwikkeling dient scherp gemonitord te worden om op termijn geen kansen te missen;
E. **Inspelen op verschillende type ondernemerschap en motieven**: in het verlengde van het voorgaande zien we ook verschillende type ondernemerschap inspelend op verschillende bezoekmotieven, waarbij de binnenstad deels het domein is van het meer kleinschalige aanbod met een hoge belevingswaarde en relatief hoge prijzen/ bestedingsniveaus/marges (en ook hoge grond/huurprijzen) en de periferie vaak gekenmerkt wordt door grootschaligheid, accent op goede bereikbaarheid en meer accent op volume dan marge/prijs;
F. **Gezondheidstrend vraagt om verschillende type locaties**: deze trend in combinatie met de groei van het vraagpotentieel in het algemeen en de blijvend jonge bevolking (zie A. en B.) vraagt veel locaties/capaciteit om hieraan te voldoen. Deels gebeurt dit al door een breed en sterk gegroeid scala aan fitnesscentra op korte afstand in de wijken, deels door nieuwe outdoor-/kano-/adventure bedrijfjes in de grachten en buitengebied, deels door routes tussen stad en buitengebied. Bij het laatste wordt de omgevingsbeleving (grachten, historische routes, agrarisch buitengebied) steeds belangrijker;

G. **Mobiliteit belangrijk aandachtspunt voor succesvolle leisure**: de groei van de leisuremarkt (in Zwolle) in combinatie met een verweving met andere functies in en langs de randen van de binnenstad leidt tot meer druk vanuit meerdere functies en stelt daarmee hoge eisen aan ontsluiting, bereikbaarheid en parkeren. Dit vraagt om slimme mobiliteitsoplossingen om ook op termijn succesvol te zijn/blijven in de leisuremarkt;
H. **Adequaat inspelen op de trend deeleconomie**: deze trend leidt tot de opkomst van nieuwe type aanbieders als Airbnb, Uber, maar ook meer en meer verhuurbedrijfjes voor fietsen, sloepjes e.d. Dit geeft een nieuwe en extra dynamiek die zeker ook bij relatief jongere doelgroepen erg aanspreekt. Tegelijkertijd is het goed om hierop tijdig beleid te ontwikkelen om wildgroei, overlast en gevaarlijke situaties (bijv. op gebied van (brand-)veiligheid, hygiëne e.d.) te voorkomen;
I. **Kansrijke initiatieven uit de samenleving faciliteren en/of stimuleren**: lokale initiatieven die ontstaan vanuit groepen enthousiaste en gelijkgestemde mensen, kunnen een interessante aanvulling op het leisure aanbod en de positionering van de stad leveren. Denk hierbij aan exposities, theater of workshops die de potentie hebben om een bovenregionale markt aan te spreken wanneer er een goed podium wordt aangereikt, zoals een monumentaal pand of in combinatie met een museum of horeca.
J. **Integraal denken in locatiebeleid**: Volgens de heersende opvattingen beschikt een sterke (binnen)stad over een juiste mix van voorzieningen die levendigheid, mentale en fysieke gezondheid faciliteren/stimuleren. Door simpelweg functies en voorzieningen te mixen, zal niet automatisch levendigheid en gezondheid bevorderd/bereikt worden. Om dit te bereiken dient de focus van het locatiebeleid te liggen op samenhang en integraal denken waardoor maatwerk en flexibiliteit van steeds groter belang zijn. Hierbij kan het aanwijzen van bepaalde sferen/leefstijlen voor verschillende gebieden een leidraad vormen. Sommige leisure functies komen het best tot hun recht wanneer de bedrijven geclusterd worden (m.n. grootschalige functies), andere bieden kansen voor het bereiken van een gezonde en levendige mix (m.n. ondersteunende functies zoals fitness, dansschool en horeca). Uitgangspunt moeten de huidige situatie van een locatie zijn en wat de gemeente voor ogen heeft in dit gebied te bereiken (zowel in ruimtelijk als sociaal domein) en de specifieke eigenschappen van een functie (zoals: waar voegt deze (leisure)functie het meest toe aan het bestaande aanbod/imago van de stad, waar zijn de negatieve effecten (geluidsoverlast, congestie) het minst).

5. LOCATIEBELEID: ONGEWIJZIGD VOORTZETTEN OF WIJZIGEN?

5.1. Inleiding

In dit hoofdstuk gaan we eerst in op het locatiebeleid rondom leisure zoals dat momenteel in Zwolle geldt en beantwoorden we een aantal vragen om te kunnen analyseren of dit beleid nog overeenkomt met de huidige en toekomstige marktsituatie (zie 5.2).

Vervolgens hebben we in een tabel de mogelijkheden voor uitbreiding van de leisure in Zwolle voor de komende jaren kort en kernachtig samengevat en vertaald naar suggesties voor geschikte type locaties (zie 5.3).

Tot slot wordt het locatiebeleid vergeleken met de twee benchmark gemeenten (Apeldoorn en Amersfoort). Zie hiervoor paragraaf 5.4.

5.2. Toets locatiebeleid Zwolle

Ten aanzien van het huidige locatiebeleid worden de volgende vragen beantwoord[7]:

- Het huidige locatiebeleid van leisure in de gemeente Zwolle kent drie uitgangspunten: zoveel mogelijk locaties op gemeentegrond, clustering van leisurebedrijven en goede bereikbaarheid en zichtbaarheid van leisurevoorzieningen. Zijn deze uitgangspunten gewijzigd op basis van de onderscheiden trends en ontwikkelingen of gelden deze onverminderd?
- Is het goed om weer leisurelocaties/zones voor leisure vast te stellen binnen de gemeente Zwolle? Kunnen leisure locaties rondom ringwegen een rol spelen en hoe verhoudt zich dit tot mixgebieden of routes, waarbij leisure wordt gecombineerd met andere functies?
- Hoe is de vraag naar leisurelocaties op dit moment?
- Is het aanbieden/aanwijzen van gronden voor leisure aan ondernemers (door de gemeente Zwolle) doorslaggevend voor succes in de leisuresector, of is een maatwerkoplossing voor ondernemers beter?

Uitgangspunten
De uitgangspunten in het huidige locatiebeleid:

- Zoveel mogelijk locaties op gemeentegrond*:* Dit uitgangspunt kan voordelen hebben maar is niet per definitie noodzakelijk. In principe kan de markt hier grotendeels zelf invulling aan geven. De gemeente kan via planologisch beleid (o.a. ladder duurzame verstedelijking, bestemmen van gronden) en het leisurebeleid hier ook sturing aan geven zonder direct zelf als grondbedrijf/eigenaar op te treden. Uitzondering zijn wat ons betreft leisure ontwikkelingen waar de gemeente Zwolle grote waarde aan hecht en die zonder gemeentelijke bemoeienis moeilijk van de grond komen, bijv. dierentuinen/themaparken of musea. Met name voor dierentuinen en themaparken geldt dat deze hoge bezoekersaantallen kunnen trekken, maar ook grote oppervlaktes vragen. Voor ondernemers kan het moeilijk zijn grotere grondposities te verwerven, zeker als er meerdere eigenaren in het geding zijn en er sprake is van verschillende bestemmingen van de gronden. Ook de grondprijs is meestal een probleem (lage prijzen per m² vanwege extensieve karakter);

[7] Enkele vragen zijn gecomprimeerd/samengevoegd, om doublures te voorkomen.

- Clustering van leisurebedrijven: dit komt in de praktijk vaak voor, zeker in/aan de rand van (middel-) grote steden, veelal rondom stadions, denk aan ArenA-gebied Amsterdam, Stadion Feijenoord/De Kuip e.o. in Rotterdam, Parkstad stadion Kerkrade, Stappegoor/Willem II (Tilburg). Hier wordt sport gecombineerd met andere leisurevoorzieningen en vaak ook retail. Verder zien we dat clustering op kleinere schaal meer spontaan in de binnenstad plaatsvindt, maar dan in een mix van functies zoals leisure en horeca (en niet expliciet alleen leisure). Ook vind wel clustering plaats op microniveau in één gebouw (zoals combinatie van urban entertainmentfuncties zoals bowling, bioscoop, lasergame, karten, etc.). We zien hierbij wel dat deze vorm in de praktijk veel geprobeerd is in de laatste 10 jaar, maar in de praktijk niet/moeilijk van de grond komt omdat de verschillende spelers en niet uit komen vanwege verschillende wensen/eisen of de doelgroepen te sterk uiteenlopen. Voorbeelden van een dergelijke formule zijn de Boreelkazerne in Deventer en de Leisuredome in Kerkrade;
- Goede bereikbaarheid en zichtbaarheid: deze factoren blijven onverminderd belangrijk, maar dreigen door de groei en mix van verschillende functies in het zelfde gebied, vaak de binnenstad en de randen ervan, wel onder druk te komen staan. Dit vraagt om veel aandacht en creatieve oplossingen.

Zonering van leisure
De gemeente kan kiezen voor zonering van leisure door bepaalde delen van Zwolle hiertoe aan te wijzen. Dat kan enerzijds op een actieve wijze, door bijvoorbeeld gronden aan te kopen en/of gronden vooraf als leisurebestemming aan te merken. Anderzijds is een minder actieve rol voor de gemeente mogelijk, dit zou kunnen betekenen dat bepaalde zones de voorkeur genieten om leisure te vestigen, door planologisch beleid en het leisurebeleid, maar dat de gemeente hierbij niet als grondbedrijf optreedt. De gemeente zou dan kunnen kiezen om een aantal voorkeurszones aan te wijzen en binnen deze zones te zoeken naar maatwerk.

Wij adviseren de gemeente deze voorkeurszones te benoemen, zonder concrete locaties/percelen aan te wijzen. Voor elk type ondernemer en type leisure is immers een andere type locatie wenselijk. De ondernemer/de markt is dan zelf verantwoordelijk voor aankoop grond/huur of koop van een pand (maatwerk), de keuze van de ondernemer is hier sterk afhankelijk van de doelgroep en het bezoekmotief. Voor grootschalige ontwikkelingen is de rand van de stad of zelfs de periferie vaak beter geschikt.

De bezoekmotieven van leisure spelen ook een rol. Combineren van bezoekmotieven in leisure kan meer bezoekers trekken, zoals combinatie van een grote bioscoop en horeca. Veel urban entertainment voorzieningen vragen echter nogal wat oppervlakte en trekken doorgaans ook grotere bezoekersstromen Daarom zijn voor dit type gecombineerde ontwikkelingen de rand van de stad/ringwegen soms beter geschikt, zoals Voorsterpoort. Ringwegen/locaties aan de rand van de stad zijn met name geschikt voor grootschalig aanbod met hoge piekbelastingen en met weinig synergie met de binnenstad. Meer kleinschalige ontwikkelingen van leisure en horeca bijvoorbeeld zouden ook in het centrum of de rand rondom het centrum passen.

Mochten ondernemers geen geschikte locatie vinden of kunnen verwerven in het centrum of aan de rand van de stad, dan is het wel van belang voor de gemeente dit te goed monitoren en de ondernemer eventueel te adviseren over een andere locatie in de gemeente Zwolle. Het monitoren is essentieel, omdat anders voorzieningen bij gebrek aan een goede locatie ook verloren kunnen gaan aan buurgemeenten of überhaupt niet van de grond komen. De gemeente zou ondernemers actief kunnen benaderen daar waar gewenste ontwikkelingen niet/moeilijk van de grond komen.

Hierbij valt ook op te merken dat Zwolle de komende tien jaar nog groeit naar 135.000 inwoners en ook daarna de bevolkingsgroei verder zal doorzetten, zij het dat deze dan wat gaat afvlakken. Door meer inwoners wordt het draagvlak voor voorzieningen steeds groter. Dat geldt ook door de vraag vanuit verblijfstoeristen in de regio.

Vraag naar locaties
De vraag naar locaties voor leisure is sterk verschillend, afhankelijk van het type leisure. Uit de vestiging van de nieuwe leisurebedrijven in Zwolle de afgelopen jaren blijkt al een voorkeur van verschillende type leisurebedrijven.

Met name lasergame/karting en paintball vragen vanwege ruimtebeslag met name locaties aan de rand van de stad, voor een bioscoop en bowling zijn zowel locaties in de binnenstad als aan de rand van de stad mogelijk (kleine bioscoop/arthouse past meer in de binnenstad, een grote bioscoop meer aan de rand). Ook voor night entertainment en restaurants zou de binnenstad de voorkeur hebben, vanwege de relatie en synergie met de overige horeca en andere binnenstadsvoorzieningen. De overige categorieën vragen met name locaties buiten het centrum, alhoewel kleinschalige sauna of fitness ook in de binnenstad zou kunnen.

Aanbieden van gronden
Het aanbieden van gronden door de gemeente heeft wat ons betreft niet de voorkeur en is ook niet bepalend voor het succes van de leisuresector. Elke ondernemer heeft hierin zijn of haar eigen voorkeur en elk type leisure vraagt een andere ruimtebeslag en kan hierin variëren. Het aankopen van gronden of percelen door de gemeente en hiermee de inzet van de gemeente als grondbedrijf brengt bovendien aanzienlijke (financiële) risico's met zich mee. Zoals eerder gezegd zou een actieve rol van de gemeente bij bestemmen of aankopen van gronden wel een rol kunnen spelen bij leisure-ontwikkelingen die zonder inzet van de gemeente anders moeilijk ontwikkeld kunnen worden, zoals dierentuinen/ themaparken (grote percelen en forse investeringen) en musea (met een doorgaans beperkte financiële draagkracht).

5.3. Uitbreidingsmogelijkheden leisure komende jaren

In deze paragraaf zijn de uitbreidingsmogelijkheden voor de leisure in Zwolle voor de komende jaren (tot circa 2025) kort en kernachtig samengevat. De belangrijkste mogelijkheden zijn eerst in onderstaande tabel samengevat.

Tabel 5.1 Uitbreidingsmogelijkheden

	Vestigingseisen	Indicatie aantal bezoekers	Tijdsfasering	Locatie suggestie
Urban entertainment				
Bioscoop	• I.c.m. andere functies in gebouw/omgeving • Omvang: 3.500-4000 (mainstream)	300.000-400.000 bezoekers	5-7 jaar of langer (afhankelijk van hoe markt/bestaande bioscoop	Rand stad/ ringweg

			zich ontwikkelt	
lasergame/paintball	• I.c.m. andere functies in gebouw/omgeving • Omvang: 500-750 m²	25.000-30.000 bezoekers	Afhankelijk van totaalconcept	Rand stad/ ringweg (bv. De Vrolijkheid)
elektrische karts (binnenbaan)	• I.c.m. andere functies in gebouw/omgeving • Omvang: 4.000-5.000 m² voor karts excl. andere functies	15.000-25.000 bezoeken	1-2 jaar	Rand stad/ ringweg (bv. Voorterpoort)
Night entertainment				
(Holland) Casino/ amusementscentrum	• Omvang amusementscentrum: 500-700 m² (100-150 automaten) • Omvang casino: 3.000-5.000 m²	30.000-40.000 (amusements-centrum) – 100.000-150.000 bezoekers (casino)	3-5 jaar	(Rand) binnenstad
Muziekcentrum	• Combinatie muziek en beurscentrum • Vaste bespeler of herlocatie evenementencomplex • Omvang: afhankelijk van concept, indicatie 3.000-5.000 m²	Indicatie 200.000-250.000 bezoekers (sterk afhankelijk van invulling)	Afhankelijk van invulling, moeilijke markt	Rand (binnen-)stad
Attracties				
Groot Innovatief themapark	• Omvang: 8-10 ha	Min. 250.000-300.000 bezoekers	5 jaar of langer	Buitengebied
particulier museum	• Omvang: 4.000-5.000 m²	75.000-100.000 bezoekers	Niet stuurbaar, sterk afhankelijk van toevallig initiatief (vgl More en Voorlinden)	(Rand) binnenstad
Deeleconomie				
Verhuurbedrijfjes: sloepjes, fietsen, etc.	• Omvang: afhankelijk van type verhuurbedrijf • Ruimte voor aanlegsteiger en/of opslag items verhuur	Ca. 4.000 gebruikers per aanbieder	1-5 jaar (afhankelijk van hoe huidige aanbieders het doen)	(Rand) binnenstad

In hoofdstuk 2.4 hebben we de groei van de leisure markt in Zwolle getoetst. De conclusie hiervan is dat Zwolle in 2017 qua bezoekersaantallen en bestedingen, halverwege de periode 2010-2025, goed op koers ligt om haar ambities in 2025 te halen. Om dit te bewerkstelligen is er echter wel een koerswijziging nodig. De groei tussen 2010-2017 kenmerkt zich namelijk met name door de vestiging van kleine tot middelgrote aanbieders (fitness, bootverhuur, indoor speeltuinen). Zoals besproken in hoofdstuk 3.2 is de huidige marktruimte voor dergelijke voorzieningen inmiddels matig tot klein door de ontwikkelingen sinds 2010. Om de doelstelling voor 2025 te halen is het daarom nodig om vanaf nu ook de vestiging van aanbieders in de categorieën waar voldoende tot veel marktruimte is en die grotere bezoekersaantallen trekken. Dit zijn o.a. de urban entertainment voorzieningen, amusementshal/casino en themapark, zoals tabel 5.1 illustreert.

Aanvullende kleinschalige, kansrijke concepten zoals initiatieven van bewoners (theater, tentoonstelling, workshop, e.d.) en blurring in detailhandel kunnen een waardevolle/ aantrekkelijke toevoeging zijn op het bestaande aanbod zoals hoofdstuk 4 laat zien. De reden dat we dergelijke concepten in bovenstaande bespreking buiten beschouwing laten, is dat hier niet gaat om de vestiging van specifieke, commerciële leisure aanbieders.

5.4. Benchmark locatiebeleid

We hebben voor de benchmark in kaart gebracht hoe het leisure locatiebeleid van de gemeente Amersfoort en Apeldoorn momenteel is vormgegeven. De keuze voor deze beide gemeenten is ingegeven door de eerdere benchmark die ook Apeldoorn en Amersfoort als vergelijking nam.

Apeldoorn
Het beleid van de gemeente Apeldoorn ziet er als volgt uit:

- De grootste drie attracties (Paleis Het Loo, Apenheul, Julianatoren) zijn globaal in het hetzelfde deel van de stad gevestigd (Apeldoorn West), maar rondom deze locaties kan geen nieuwe leisure worden gevestigd o.a. vanwege natuurwetgeving;
- De gemeente Apeldoorn heeft twee voorkeurszones aangewezen voor nieuwe leisure locaties: de binnenstad en het gebied Voorwaarts, aan de oostrand van Apeldoorn. Hier zijn reeds grootschalige voorzieningen op het gebied van leisure en retail, zoals Mediamarkt, Americahal, Omnisport en Decathlon. Ook Hornbach wordt hier in 2019 verwacht. Doelstelling is om zowel in het centrum als bij Voorwaarts zoveel mogelijk synergie te creëren met de bestaande leisure-, retail en horeca-voorzieningen. Het gebied Voorwaarts is daarnaast goed bereikbaar (ook per openbaar vervoer). Leisure-voorzieningen buiten deze twee zones zijn niet onmogelijk en ondernemers kunnen hiervoor een aanvraag doen, maar deze zullen wel kritisch worden bekeken door de gemeente. Eventuele nieuwe locaties/percelen in de twee zones kennen in beperkte mate een leisure- of gemengde bestemming, dus een (aanvraag tot) wijziging van het betreffende bestemmingsplan is vaak wel noodzakelijk voor nieuwe leisure voorzieningen;
- De gemeente Apeldoorn koopt geen gronden aan die voor leisure bestemd zijn, het initiatief hiertoe zou bij ondernemers moeten liggen. De gemeente Apeldoorn wenst niet de financiële risico's te lopen die hiermee gepaard gaan.

Gemeente Amersfoort
De gemeente Amersfoort heeft geen voorkeurlocaties aangewezen voor leisure, dit is voor elke nieuwe voorziening maatwerk. In het centrum vestigen van leisure voorzieningen is moeilijk, omdat Amersfoort beschermd stadsgezicht is. Daarnaast is het aanbod aan leisure-voorzieningen in Amersfoort goed op orde (zie hiervoor ook de voorgaande hoofdstukken).

Amersfoort is een gemeente die sterk bebouwd is en hecht qua leisurevoorzieningen ook een groot belang aan buitenrecreatie. De gemeente koopt zelf geen gronden aan voor nieuwe leisure aan en treedt zodanig niet op als grondbedrijf.

6. AANSLUITING BELEIDSLIJNEN LEISURE OP 'VERHAAL VAN ZWOLLE'

6.1. Inleiding

Tot slot zetten we in dit hoofdstuk de beleidslijnen uit het beleidskader commerciële vrijetijdsvoorzieningen af tegen het 'Verhaal van Zwolle' en doen suggesties voor een eventuele aanpassing/aanscherping van het beleid.

We gaan hierbij eerst kort in op wat de beleidslijnen leisure behelzen (6.2), vervolgens kijken we in hoeverre hiermee wordt ingespeeld/aangehaakt op het 'Verhaal van Zwolle' (6.3). Tot slot geven we suggesties voor aanvullingen/aanscherpingen om de aansluiting van beide beleidsstukken op elkaar nog verder te versterken (6.4).

6.2. Schets beleidslijnen uit beleidskader 2011

In deze paragraaf zijn de zes strategische beleidslijnen uit 'Zwolle, een belevenis, beleidskader commerciële vrijetijdsvoorzieningen' uit 2011 kort weergegeven:

1. **Regiofunctie**: Zwolle heeft een duidelijke regiofunctie en kan deze versterken door de leisure-sector te faciliteren. De regiofunctie impliceert dat de focus ligt op leisurefuncties die óók een (boven-) regionale functie willen/kunnen vervullen. Anderzijds is het goed met de regio in overleg te treden over complementaire en onderscheidende leisurefuncties (om doublures te voorkomen);
2. **Nieuwe ambities**: Zwolle is een groeistad met ambities. Deze komen ook tot uiting in het leisurebeleid; passende locaties, onderscheidende functies en dito ruimtelijke uitstraling zijn hierbij van belang. In deze nieuwe ambities past ook een grote nadruk op duurzaamheid van het initiatief;
3. **Jonge bevolking**: Zwolle en de regio hebben een groot aandeel jonge inwoners. Zwolle kent een sterk aanbod op het gebied van culinaire activiteiten, detailhandel, cultuur en evenementen. Dit aanbod bedient zowel ouderen als jongeren. Kenmerk van mainstream leisure voorzieningen is dat deze veelal activiteiten aanbieden voor jongeren. Ondanks de aanwezigheid van veel jongeren ontbeert Zwolle sommige leisure-attracties voor deze doelgroep. In het voorgaande zien we dat Zwolle hierin inmiddels flinke slagen gemaakt heeft;
4. **Stad van historie & smaak**: Zwolle kent, zelfs in vergelijking met Bourgondische steden als Arnhem, Den Bosch en Groningen, een fors aantal kwalitatief hoogwaardige restaurants. Zwolle is ook Hanzestad; de historische oude binnenstad is sfeer- en smaakvol. Zwolle wil zich dan ook graag profileren als stad met "historie" en "smaak". De leisure-sector kan ook langs deze lat worden gelegd: culinaire, smaakvolle en historische concepten zijn zeer welkom;
5. **Clustering**: de ervaring leert dat leisure-bedrijven economisch vaak beter presteren, wanneer zij gevestigd zijn in een cluster. Dit biedt meer mogelijkheden voor gebiedsmarketing en daarmee mogelijkheden om Zwolle op de kaart te zetten;
6. **Groen/blauw Zwolle**: heeft de aanwezigheid van groen en water als één van unique selling points. Dit is een waarde die verder kan worden benut o.a. door de ontwikkeling van extensieve leisure in groene gebieden, maar ook van recreatieve routes.

6.3. Toets leisurebeleid aan 'Verhaal van Zwolle'

De basis van de actuele citymarketingstrategie van Zwolle is verwoord in het 'Verhaal van Zwolle' en zet in op drie belangrijke pijlers:

A. De dynamische binnenstad, met historisch karakter en bijzonder aanbod aan cultuur, horeca en winkels;
B. Excellent onderwijs op (vrijwel) alle niveaus, o.a. een aantal grote, gespecialiseerde MBO's en HBO's;
C. Economische topregio, in 2016 stond de regio Zwolle landelijk 3e in de lijst van topregio's.

Als we deze pijlers afzetten tegen de zes beleidslijnen in het beleidskader commerciële vrijetijds-voorzieningen uit 6.2 dan zien we veel raakvlakken/dwarsverbanden:

A. De dynamische binnenstad heeft directe raakvlakken met de beleidslijnen:
    - **Stad van historie & smaak**, met toppers als de Fundatie, De Librije en Waanders in de Broeren;
    - **Clustering**, immers een groot deel van het aanbod aan leisure, horeca en funshoppen is geclusterd in of aan de randen van de binnenstad;
    - **Groen en Blauw,** want de binnenstad is met blauwe (Stadsgracht, Zwarte Water en Vecht) en groene 'aders' (in de vorm van tal van wandel- , fiets- en vaarroutes) direct of indirect verbonden met het ommeland, waardoor stedelijk-historische kwaliteiten en groen-blauwe kwaliteiten in het buitengebied sterk verweven zijn;
B. Excellent onderwijs heeft directe raakvlakken met de beleidslijnen:
    - **Jonge bevolking:** door de prominente positie op onderwijsgebied versterkt Zwolle haar positie als 'magneet' om jonge mensen uit de hele regio aan te trekken. Het leisure aanbod voor deze groep is met Dinoland en de nieuwe overdekte speelparadijzen voor de jonge kinderen en een tweede zaal bij Hedon, de nieuwe Pathé bioscoop, de nieuwe outdoorbedrijven en het uitgebreide horeca aanbod voor de doelgroep jongeren/studenten al aanzienlijk verbeterd;
    - **Groen en Blauw:** de recreatieve fietsroutes die langs/door de groen-blauwe 'aders' de stad met de regio verbinden, kunnen indien slim gepland, ook een belangrijke functie vervullen voor jongeren uit de regio die per fiets naar school gaan in Zwolle;
C. De economische topregio heeft directe raakvlakken met de beleidslijnen :
    - **Nieuwe ambities**: door de sterke economische positie kan Zwolle haar ambities realiseren en hierbij is de aanwezigheid van een aantrekkelijk leisure aanbod weer belangrijke randvoorwaarde voor bedrijven en personen om zich in Zwolle te vestigen;
    - **Stad van historie en smaak**: want hiermee onderscheidt Zwolle zich heel nadrukkelijk van andere groeisteden, nl. de 'new towns', die het juist door een gebrek aan historie en identiteit vaak moeilijk hebben om hun positie als stad voor bezoekers van buiten/toeristen te vestigen;
    - **Regiofunctie**: door de economische ambities regionaal op te pakken ontstaat er een regionale netwerkstad, waarvan Zwolle ook op gebied van leisure de vruchten kan plukken en kan komen tot een goede afstemming met de buurgemeenten.

6.4. Suggesties voor aanvullingen/aanscherpingen

De link tussen beide beleidsstukken is al relatief sterk, aanvullend zou aan de volgende aspecten gedacht kunnen worden:

- **Leisure aanbod regionaal nog meer afstemmen**, zodat invullingen die qua omvang, karakter (extensief) of grondprijzen niet in Zwolle (kunnen) 'landen' regionaal toch tot stand komen, terwijl

anderzijds voorzieningen die een sterk regionaal draagvlak vragen en relatief compact zijn in Zwolle kunnen komen. M.a.w. insteken zoals men ook voor de economische topregio per opportunity doet, namelijk samen kijken welke gemeente/type locatie hier het beste op kan inspelen;

- Kijken hoe het excellente **onderwijs (in-)direct nog meer input kan leveren voor de leisure sector**. Dit kan door opleidingen op gebied van leisure, cultuur, muziek e.d. te ontwikkelen of uit te bouwen (o.i. speelt ArteZ hierin al een belangrijke rol) en onderwijs ook meer direct te betrekken bij vragen over type/soort en locaties voor leisurevoorzieningen;
- De dynamisch binnenstad gekoppeld aan Zwolle als stad van historie en smaak zou zich **nationaal nog veel meer kunnen positioneren** als stad voor doelgroepen die van cultuur, culinair en funshoppen houden en daarmee een aantrekkelijk alternatief kunnen worden voor steden als bijv. Maastricht, Den Bosch en Leiden. De Fundatie en Librije zijn hierbij ambassadeurs die momenteel hiervoor de weg al effenen door hun regelmatige optredens en publicaties in de landelijke media;
- Nog meer dan nu het geval, zou Zwolle zich kunnen **ontpoppen als toeristische stad**, niet alleen voor doelgroepen zoals beschreven onder het voorgaande punt maar ook als elkweervoorziening voor verblijfsgasten in het Vechtdal, de Noordelijke Veluwe en Weerribben/Wieden die een uitstapje voor een (halve) dag zoeken voor het gezin/de familie.

7. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

7.1. Conclusies

Uit de analyses in de voorgaande hoofdstukken kunnen de volgende conclusies getrokken worden:

- Zwolle heeft een forse inhaalslag gemaakt qua leisure aanbod. In de periode 2010-2017 zijn er ruim 25 nieuwe leisurevoorzieningen bij gekomen;
- Met bijna 800.000 extra bezoeken, € 14 mln extra bestedingen en ruim 175 extra FTE aan werkgelegenheid die deze 25 leisurevoorzieningen genereren, ligt Zwolle halverwege de beleidsperiode 2010-2025 precies op koers;
- Ook vergeleken met de benchmarkgemeenten Apeldoorn en Amersfoort, doet Zwolle het goed;
- Voorzieningen die nog gemist worden, in vergelijking met deze en andere (middel-)grote steden zijn onder meer een dierentuin/attractie, casino, kartcentrum en skihal/ijsbaan. Deels heeft dit te maken met beleid, deels met gewijzigde marktomstandigheden;
- Gezien de groei van de bevolking van Zwolle in de komende 10 jaar is er in een aantal leisure categorieën nog marktruimte voor nieuw, extra aanbod in de toekomst. Dit wordt nog versterkt door de sterke regio functie van Zwolle en de rol die Zwolle kans spelen als toeristische stad. De opgave hierbij is wel dat het vooral om grootschaliger vormen van leisure gaat, die de nodige ruimte vragen;
- Vanuit de trends en ontwikkelingen die op ons afkomen, zien we een steeds sterke trekkracht van steden. Met name steden met een aantrekkelijke cultuurhistorische binnenstad scoren hierbij bovengemiddeld goed. Ook Zwolle heeft hiervoor grote potenties, zowel voor de historische binnenstad als bestemming als voor het realiseren van een mix van voorzieningen op gebied van leisure, cultuur, horeca en funshoppen of tussenvormen hiervan;
- Tegelijkertijd zien we dat vanuit behoefte aan schaal afgezet tegen de beperkte capaciteit van de binnenstad er ook in de toekomst behoefte zal blijven bestaand aan locaties aan de rand van de binnenstad of in de periferie/aan uitvalswegen;
- Vanuit het locatiebeleid is het belangrijk op deze verschillende type voorkeuren flexibel en met maatwerk in te spelen. Hierbij kan het helpen als de gemeente zelf beschikt over locaties, maar dit is niet persé noodzakelijk.

7.2. Aanbevelingen

Vanuit het voorgaande doen we de volgende aanbevelingen:

- Qua identiteit en positionering nog meer inzetten op de kwaliteiten en het onderscheidende karakter van de binnenstad. Dit hoeft overigens niet direct te betekenen dat nieuw aanbod ook hier gerealiseerd moet worden, het gaat erom ‘wat je in de etalage zet’, het feitelijke aanbod kan ook net aan de randen meeliften op de binnenstad en hier op haar beurt weer een impuls aan geven;
- Om de volgende 50% van de kwantitatieve opgave te halen, dus nog eens 0,7-0,8 extra bezoeken en € 14 mln extra bestedingen, zal goed gekeken moeten worden in welke categorieën nog lacunes zijn, tegen welke voorwaarden die binnen gehaald kunnen/moeten worden en hoe deze passen in het citymarketingbeleid en het ‘Verhaal van Zwolle’;
- Bij het leisurebeleid voor de komende jaren moet er extra aandacht komen voor mobiliteit. Immers bij een groei van de stad en van de hoeveelheid leisurevoorzieningen, zal de verkeersdruk alleen maar toenemen. Dit vraagt uit oogpunt van een sterke groeiende economie en tegelijkertijd

aandacht voor duurzaamheid en gezondheid om creatieve oplossingen in mobiliteit; slimme parkeeroplossingen, makkelijk overstappen van de ene naar de andere vervoersmodaliteit, groen/milieuvriendelijk vervoer en bevorderen van het fietsgebruik;

- Speciaal beleid te ontwikkelen voor nieuwe vormen van ondernemen die afwijken van de reguliere patronen, denk hierbij met name aan 'blurring' en de nieuwe deeleconomie. Deze betekenen nieuwe kansen voor de stad om andere doelgroepen aan te trekken met andere motieven/behoeften. Tegelijkertijd vraagt dit een goede balans met bestaande regulieren bedrijven waar het gaat om het creëren van een level playing field (denk aan wetgeving, veiligheid, belastingen et cetera).

besluit

Zwolle

Jaargang 2018

Kenmerk 35038

Onderwerp Actualisatie Beleidskader Commerciële Vrijetijdsvoorzieningen 2010-2025 "Zwolle, Een Belevenis!

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 20-02-2018

besluit:

1. Kennis te nemen van de bereikte successen middels het Beleidskader Commerciële Vrijetijdsvoorzieningen.
2. De doelstellingen uit het beleidskader in belangrijke mate te handhaven en alleen de doelstelling rond additionele bestedingen bij te stellen.
3. De aanpak vanuit het Beleidskader Commerciële Vrijetijdsvoorzieningen te continueren, waarbij vooral aandacht uit zal gaan naar het faciliteren van groeikansen voor bestaande ondernemers.
4. Een aantal leisurefuncties zal de gemeente niet (actief) faciliteren.
5. De aanpak rond locaties uit het Beleidskader te handhaven, waarbij wel sprake is van accentverschillen door resultaten die al bereikt zijn.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 12 maart 2018

onderwerp	Pilot Vergroening leges
portefeuillehouder	Ed Anker
informant	Naayen, Patrick (5154)
medeopstellers	IJzerman, Wilco (2832) Kranenborg, Henry (2465) Voortman, Christian (4059)
afdeling	Fysieke Leefomgeving
bijlagen	Voorstel: Beslisnota Pilot Vergroening leges Bijlage: 2017-11-10 AM-5 Vergroenen leges Bijlage: 2018-03-12 Raadsbesluit Pilot Vergroening leges

Voorgesteld besluit raad

1. Kennis te nemen van de analyse van de aanpak van andere gemeenten op het vlak van vergroenen van leges;
2. In te stemmen met de vermindering van leges bij de beschreven vergunningplichtige duurzaamheidsmaatregelen;
3. In te stemmen met het voorbereiden van een aanpassing van de legesverordening om uitvoering mogelijk te maken en juridisch te borgen.
4. Het project na één jaar te evalueren, dan wel zodra het beschikbare budget van € 250.000,00 is benut.

voorstel

Zwolle

Beslisnota voor de raad

Datum 19 februari 2018

Openbaar

Onderwerp	Pilot Vergroening leges
Versienummer	1.0

Portefeuillehouder	Ed Anker
Informant	Patrick Naayen, Wilco IJzerman en Christian Voortman
Afdeling	Fysieke Leefomgeving / PUL
Telefoon	(038) 498 5154
Email	P.Naayen@zwolle.nl, W.IJzerman@zwolle.nl, C.Voortman@zwolle.nl

Bijlagen
1. Voorbeelden regelingen vergroening leges andere gemeenten
2. Rekenvoorbeeld nieuwbouw woning EPC 0,0
3. Amendement Pilot “Vergroening leges” d.d.10-11-2017

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1 Kennis te nemen van de analyse van de aanpak van andere gemeenten op het vlak van vergroenen van leges;
2 In te stemmen met de vermindering van leges bij de beschreven vergunningplichtige duurzaamheidsmaatregelen;
3 In te stemmen met het voorbereiden van een aanpassing van de legesverordening om uitvoering mogelijk te maken en juridisch te borgen.
4 Het project na één jaar te evalueren, dan wel zodra het beschikbare budget van € 250.000,00 is benut.

Datum 19 februari 2018

Inleiding

Op 10 november 2017 is een amendement van de VVD, Swollwacht, D66, GroenLinks, CDA, ChristenUnie en SP aangenomen in het kader van het vergroenen van de leges. Er is een eenmalig bedrag van € 250.000,-- beschikbaar gesteld uit de incidentele middelen voor uitvoering van een pilot met Vergroende leges. In het amendement is aangegeven de werkwijze van Enschede als voorbeeld te nemen als het gaat om het stimuleren van duurzaamheidsmaatregelen in de vorm van een financiële tegemoetkoming/korting op de bouwleges en tevens is aangegeven dat de pilot moet worden geëvalueerd na een jaar of, als het budget eerder is benut, op een eerder moment. Voorafgaand aan en naar aanleiding van het amendement is onderzocht op welke wijze we de gewenste pilot kunnen vormgeven. In dit kader is ook gekeken naar hoe andere gemeenten uitvoering geven aan vergroening van hun leges. We hebben de hiermee vergaarde informatie gebruikt bij het opstellen van onze eigen aanpak. Deze aanpak is opgenomen in deze nota.

Beoogd effect

Door een korting te geven op de leges voor een omgevingsvergunning willen we stimuleren dat zoveel mogelijk particulieren, bedrijven en projectontwikkelaars over gaan tot het investeren in duurzaamheidsmaatregelen, maar vooral ook over gaan tot het investeren in meer maatregelen ter verduurzaming dan wettelijk is vereist.

Argumenten

1.1. Analyse van de aanpak van andere gemeente toont diversiteit aan regelingen

Diverse gemeenten leggen zich toe op de vergroening van hun leges ter stimulering van verduurzaming van het gebouwd oppervlak. Deze initiatieven hebben betrekking op zowel nieuwbouw als verbouw en renovatie van onroerend goed. We zien een grote verscheidenheid in aanpak, waarbij het toegekende budget voor vergroeningsregelingen een belangrijke variabele is. Bij de opzet van onze pilot hebben we de regelingen van enkele gemeenten onder de loep genomen. De resultaten van deze analyse zijn in bijlage 1 opgenomen.

2.1. Vertrekpunt is een breed bereik van onze regeling en een stimulans tot energiezuinig (ver)bouwen

We hebben op basis van de ingewonnen informatie over aanpak en ervaringen van andere gemeenten en onze eigen inzichten een beoordeling gemaakt van een gewenste opzet van de pilot “Vergroening Leges” in onze gemeente. In dit kader hebben we twee doelstellingen centraal gezet: een korting op de leges moet bijdragen aan het zo energiezuinig mogelijk (ver)bouwen en we willen binnen het financiële kader van de pilot (budget van € 250.000,-) zoveel mogelijk initiatieven faciliteren. Daarnaast is van belang dat er een heldere en goed uitvoerbare regeling is met zo min mogelijk (extra) administratieve lasten.

2.2. Vergunningvrije duurzaamheidsmaatregelen stimuleren we op andere wijze

Een bijzonder groot deel van de huidige en toekomstige maatregelen ter verduurzaming van bestaand vastgoed kunnen vergunningsvrij worden uitgevoerd. Zo is het plaatsen van zonnepanelen op daken in 90% van de situaties vergunningvrij. Ook is het isoleren van een bestaand gebouw aan de binnenzijde (vloer, muren en dak) vergunningvrij evenals het plaatsen van extra isolerend glas.
Omdat deze duurzaamheidsmaatregelen over het algemeen zonder omgevingsvergunning kunnen worden uitgevoerd, wordt er geen aanvraag om een omgevingsvergunning ingediend en is een korting op de leges niet aan de orde. Laat onverlet dat we dergelijke duurzaamheidsmaatregelen zeer welkom vinden en ze via andere manieren ondersteunen, bijvoorbeeld via het Energieloket Verbeter & Bespaar.

2.3. Vergunningplichtige duurzaamheidsmaatregelen stimuleren we met een korting

Niet alle verbouwingen zijn vergunningvrij. Voor het verduurzamen van een monument is bijvoorbeeld in veel gevallen een omgevingsvergunning nodig. Nieuwbouw behoeft te allen tijde een omgevingsvergunning. We zien dat duurzaamheidsmaatregelen bij nieuwbouw de kosten van een bouwplan verhogen en daardoor leiden tot een hogere bouwsom en dus een hoger legesbedrag. Dit op zichzelf kan een reden zijn voor een aanvrager om een omgevingsvergunning om geen of minder duurzaamheidsmaatregelen te treffen, ondanks dat tegenover deze investeringen voor de eigenaar/gebruiker ook “besparingen” staan. Namelijk een hogere waarde van de woning, meer energiebesparing (lagere energierekening) en eventueel gunstiger hypotheekvoorwaarden.
Voor voorgaande vergunningplichtige duurzaamheidsmaatregelen willen we een korting op de leges toepassen als stimulans om (extra) te investeren in deze maatregelen. We hebben daarbij gezocht naar een balans tussen de hoogte van deze stimulans en het bereik van de regeling. We willen dat er voor meerdere initiatieven gebruik kan worden gemaakt van het beschikbare budget. We hebben in dit opzicht lering getrokken uit de aanpak van andere gemeenten (te hoge kortingen per casus) en gekozen voor een aanpak uitgaande van korting op leges voor specifieke bouwwerken waar de grootste winst te behalen is. Vanuit dit perspectief stellen we voor op de volgende duurzaamheidsinvestering korting te geven op de leges:

1. <u>Korting op leges nieuwbouw energieneutrale woningen (EPC = 0,0) zonder aardgasaansluiting</u>
   Op basis van het huidige Bouwbesluit is een EPC[1] van 0,4 verplicht en vanaf 1 januari 2020 een EPC van 0,2 op basis van de BENG eisen (Bijna Energie Neutrale Gebouwen). Een stap verder betreft energieneutraal bouwen.[2] We willen ons binnen de pilot “Vergroende leges” richten op nieuwbouwinitiatieven die uitgaan van energieneutraliteit (EPC = 0,0). We leggen daarmee de lat hoog, maar juist bij nieuwbouw zijn er goede mogelijkheden tot energieneutraal bouwen. Dit uitgangspunt sluit tevens goed aan bij onze doelstelling zo energiezuinig mogelijk te bouwen.

   Naast een EPC van 0,0 vinden we een tweede aspect van belang bij nieuwbouw van woningen; het bouwen zonder aardgasaansluiting. Landelijk is hier ook veel aandacht voor. Bouwen zonder aardgasaansluiting gebeurt al geregeld en neemt in de nabije toekomst alleen maar toe. Als gemeente willen we deze beweging ondersteuning. Voorgesteld wordt dan ook de korting op de leges alleen toe te passen bij nieuwbouw van woningen met een EPC van 0,0 en zonder aardgasaansluiting.

[1] Op basis van de EPC kun je aflezen hoe energiezuinig een woning is. Een zo laag mogelijke EPC betekent dat je, door isolatie, ventilatie, installatie zo min mogelijk energie nodig hebt om de woning comfortabel warm te houden. De hoeveelheid energie die nodig is om de woning te verwarmen/koelen en energie nodig om tapwater te verwarmen wordt gewogen en uitgedrukt in een EPC cijfer.

[2] Dit is overigens iets anders dan een zogenaamde “Nul Op de Meter “ woning (NOM woning). Bij een NOM woning gaat het ook om het opwekken van energie om het energieverbruik van apparatuur in de woning (koelkast, tv, computer, wasmachine etc.) te compenseren, waarbij het uiteindelijke resultaat een stand van 0 op de energiemeter is.

Ten aanzien van de kortingssystematiek hebben we gekozen voor de volgende opzet:

- In navolging van andere gemeenten hanteren we een maximum bedrag per woning en een maximum bedrag per aanvraag omgevingsvergunning. We hebben bij de bepaling van de hoogte van de maximale korting gekeken naar een optimum tussen een prikkel voor energieneutraal en gasloos bouwen en het behouden van een breed bereik van de regeling.
- Ten aanzien van de hoogte van de korting achten wij het vaststellen van het legesbedrag op nihil niet wenselijk. Reden hiervoor is dat het beschikbare budget daarmee naar verwachting te snel wordt uitgeput. Daarentegen is het enkel geven van korting op de leges over de bouwkosten van de energiemaatregelen en niet over de rest van de bouwkosten van de woning een te beperkte prikkel om energieneutraal te bouwen. Door het geven van een korting van 30% op de leges van de totale bouwsom worden ruimschoots de extra leges voor de duurzaamheidsinvesteringen gecompenseerd.
- Voorgesteld wordt het maximum bedrag aan korting per woning vast te stellen op € 3.000,- en een maximum van € 12.000,- per aanvraag. Om een beeld te geven van wat deze korting inhoudt voor bouwplannen is in bijlage 2 bij dit voorstel een aantal rekenvoorbeelden opgenomen. De rekenvoorbeelden tonen aan dat de maximale korting wordt bereikt bij een woning van rond de € 320.000,-. De bouwsom van de meeste woningen zullen rond de € 200.000,- liggen. Een maximum van € 3.000,- bedient daarmee het gros van de bouwplannen.

De korting op leges is niet van toepassing op aanvragen voor een omgevingsvergunning door of namens woningcorporaties. De focus ligt op particulieren en andere partijen. Daarbij is onder andere meegewogen dat deelname van de corporaties gelet op hun bouwopgave naar verwachting vrij snel resulteert in uitputting van het beschikbare budget.

2. <u>Geen leges voor duurzaamheidsmaatregelen bij monumenten</u>

Verduurzaming van een monumentaal gebouw vereist veelal een omgevingsvergunning. Het verduurzamen van historische panden is vaak complex en vraagt maatwerk. Toch zijn er mogelijkheden om de energieprestatie van dergelijke panden te verbeteren. Uiteraard rekening houdend met de wettelijke voorschriften aangaande monumenten. Het betalen van leges levert, naast het moeten aanvragen van een omgevingsvergunning, een (extra) drempel op. Om te stimuleren dat energiebesparingsmaatregelen zonder extra financiële lasten (leges) bij monumenten worden gerealiseerd, worden er geen leges gerekend voor duurzaamheidsmaatregelen bij monumenten. Voorgesteld wordt een korting op de leges te geven als er minimaal twee vormen van duurzaamheidsmaatregelen worden gerealiseerd. Hiermee bereiken we dat de korting wordt ingezet voor duurzaamheidsmaatregelen die een significant effect hebben op de energiezuinigheid van het monument. De maatregelen kunnen bijvoorbeeld bestaan uit isolatie van gevel en vloer, het plaatsen van een HR-ketel en dakisolatie of lage temperatuur verwarming, warmtepomp en zonne-energie (indien mogelijk) als sluitstuk.

De korting op de leges wordt alleen gerekend over de bouwkosten die betrekking hebben op de duurzaamheidsinvesteringen. Dat betekent dat geen korting wordt gegeven over de bouwkosten voor andere werkzaamheden. Als bijvoorbeeld een monument intern wordt veranderd (bijvoorbeeld de indeling van het monument) en daarnaast worden minimaal 2 duurzaamheidsinvesteringen gedaan (zoals isolatie en een warmtepomp of HR-ketel), dan wordt er alleen een korting berekend over de bouwkosten voor de duurzaamheidsinvesteringen en niet over de bouwkosten voor de interne verandering.

De korting op de leges is maximaal € 2.000,-. Dit legesbedrag wordt bereikt bij bouwkosten van circa € 50.000,-. Dit betekent dat bij deze bouwkosten voor de duurzaamheidsmaatregelen, er geen leges hoeven te worden betaald.

3.1 Aanpassing van de legesverordening is noodzakelijk voor het verlenen van korting op de leges

Om de gemaakte keuzes ook daadwerkelijk uit te kunnen voeren, is het noodzakelijk dat de legesverordening wordt aangepast. Op dit moment wordt onderzocht hoe we dat juridisch het beste kunnen vormgeven, om te voorkomen dat het budget wordt overschreden en om andere risico's uit te sluiten. Daarvoor is tijd nodig.
Om die reden is er voor gekozen om nu in dit voorstel de gemaakte keuzes voor te leggen en zo spoedig mogelijk daarna een raadsvoorstel te agenderen voor aanpassing van de legesverordening.

4.1 Evaluatie van de pilot is noodzakelijk om de effectiviteit en werking te beoordelen

Er is geen 0-meting, omdat er met de huidige systemen onvoldoende inzicht kan worden geboden in de stand van zaken tot nu toe als het gaat om de duurzaamheidsmaatregelen waar we nu een korting voor voorstellen. Op dit moment kunnen wij dan ook slechts een inschatting maken van het aantal aanvragers dat we kunnen bedienen met het beschikbare budget en voor welke maatregelen we het budget het meest in zullen zetten.

Aangesloten kan worden bij de ervaringen in Enschede en de regeling die daar op dit moment geldt. Er is voor dit jaar een budget van € 300.000,-- beschikbaar voor woningen met een EPC van 0,0 of 0,2. De hoogte van de korting is maximaal respectievelijk € 6.000,-- en € 3.000,--. Inmiddels is er in Enschede enkele jaren ervaring opgedaan met een korting op de leges en er heeft een evaluatie plaatsgevonden. De inschatting die nu gemaakt is, zal dan ook realistisch zijn.

De korting die wij geven voor nieuwbouw woningen is lager dan de gemeente Enschede geeft, maar wij kiezen er voor om ook monumenten aan te laten sluiten op de kortingsmogelijkheid. Daarnaast is het budget in Zwolle € 50.000,-- lager dan in Enschede. Gelet hierop verwachten we dat de gemaakte keuzes in combinatie met het budget zorgen voor een realistische en goede verdeling. Er kan naar verwachting voor circa 80 – 100 woningen en voor circa 20 tot 25 aanvragen voor duurzaamheidsmaatregelen bij monumenten gebruik worden gemaakt van de korting.

In ieder geval na één jaar, of zoveel eerder als het budgetplafond is bereikt, wordt de pilot geëvalueerd. Dit doen we door de vergunninghouders aan wie een korting is toegekend te benaderen met een korte enquête. Op een dergelijke wijze kunnen we een beeld vormen van de uitwerking en effectiviteit van de binnen de pilot gemaakte keuzes en bepalen of de korting een stimulans is geweest om (extra) investeringen te doen om duurzamer te bouwen. Aan de evaluatie wordt tevens een advies gekoppeld over het al dan niet continueren van de werkwijze binnen regulier beleid.

Risico's

1. Uitputting van het budget

Omdat er geen 0-meting beschikbaar is, is niet met zekerheid aan te geven hoeveel initiatieven gebruik kunnen maken van de kortingen en hoe lang het duurt voordat het beschikbare budget is benut. Vanuit dit perspectief is er een risico op zowel niet/niet volledige benutting als op een spoedige uitputting. Zie onderdeel "financiën". We

monitoren het aantal aanvragen nauwgezet. Bij niet volledige benutting kijken we naar mogelijkheden tot extra communicatie.

2. Korting wordt niet benut voor duurzaamheidsmaatregelen
We organiseren steekproefsgewijs toezicht op de uitvoering van de duurzaamheidsmaatregelen. Hiermee houden we grip op dit risico en blijven de (administratieve) lasten beperkt.

Financiën

Voor de pilot is een bedrag van € 250.000,- beschikbaar gesteld uit de incidentele middelen. Om te borgen dat het beschikbare budget van € 250.000,- niet wordt overschreden, wordt elke vergunning waarbij korting is verleend op de leges geregistreerd. De hoogte van de korting wordt eveneens geregistreerd, zodat duidelijk gemonitord kan worden hoeveel korting er is verleend.

Communicatie

Na vaststelling van de aangepaste legesverordening, zal via verschillende media (onder andere de Peperbus en via een pagina op de website) aandacht worden geschonken aan de mogelijkheid een korting op de leges te ontvangen als er duurzaamheidsmaatregelen worden getroffen. Bij de uitgifte van woonkavels wordt eveneens gewezen op de mogelijkheid om korting op de leges te ontvangen. Op de website www.zwolle.nl zal een formulier worden geplaatst dat ingevuld moet worden en bij de aanvraag omgevingsvergunning moet worden gevoegd voor de korting op de leges.

Vervolg

Om de kortingen op de leges daadwerkelijk te kunnen verlenen, zal een aanpassing van de legesverordening worden uitgewerkt en ter besluitvorming aan de raad worden voorgelegd. Na besluitvorming over de aanpassing van de legesverordening en inwerkingtreding daarvan, kan de korting op de leges worden toegepast.
Na een jaar, of zoveel eerder als het budget is benut, wordt een evaluatie van de pilot uitgevoerd en aan de gemeenteraad voorgelegd.

Openbaarheid

Deze nota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Datum 19 februari 2018

Bijlage 1: voorbeelden regelingen vergroening leges andere gemeenten

Gemeente Enschede

In Enschede is in 2016 gestart met het vergroenen van de leges. Voor vergunningen met duurzaamheidsmaatregelen werden geen leges in rekening gebracht tot een bedrag van maximaal € 50.000,- per initiatief. Dit leidde tot een hausse aan aanvragen waarbij een beroep werd gedaan op de regeling. Binnen nog geen jaar was er al meer dan € 800.000,- aan korting gegeven op de leges, terwijl de gemeenteraad van Enschede aanvankelijk € 150.000,- had begroot. Dit is reden geweest voor de raad om de regeling stevig in te perken in de loop van 2016, maar ook voor 2017.
Voor dit jaar is in Enschede een budget beschikbaar gesteld van € 300.000,- en er is gekozen voor een regeling waarbij alleen een korting wordt gegeven aan particulieren op woningen met een Energie Prestatie Coëfficiënt (EPC) van 0,2 waarbij een korting wordt gegeven van 50% tot een maximum van € 3.000,- en voor woningen met een EPC 0,0 een korting van 100% met een maximum van € 6.000,-. De wettelijke eis voor woningen is een EPC van 0,4.

Gemeente Oldenzaal

In Oldenzaal is in 2017 een regeling in werking getreden waarbij 50% korting werd gegeven op duurzame initiatieven van particulieren met een maximum van € 10.000,- per aanvraag. De voorwaarde die is gesteld voor het verkrijgen van de korting is, dat er meer duurzaamheidsmaatregelen worden genomen dan wettelijk is vereist en dat het gaat om plaatsing van zonnepanelen, energieneutraal (ver)bouwen, aansluiting op een warmtenet of andere vorm van duurzame energie, groene daken en groene gevels en (ver)bouwen met een lagere EPC (minimaal 25% lager) dan wettelijk is vereist. Bedrijven, projectontwikkelaars en woningcorporaties kunnen geen gebruik maken van de regeling. Het totale budget was € 100.000,-. Uit navraag is gebleken dat het grootste deel van het budget is besteed aan de bouw van nieuwe woningen met een lagere EPC dan wettelijk vereist. Aan overige duurzaamheidsmaatregelen is een verwaarloosbaar deel van het budget besteed.

Gemeente Heerenveen

In de gemeente Heerenveen is in 2017 gestart met een pilot voor het vergroenen van de leges. Er was een budget beschikbaar van € 350.000,-. Korting werd gegeven aan alle partijen tot een maximum bedrag van € 50.000,- per aanvraag. Korting werd gegeven op grootschalige energieopwekking, bijna energieneutraal verbouwen van een woning en het bijna energieneutraal nieuw bouwen van een woning (EPC van 0,2 of lager). Bij de evaluatie van de pilot is gebleken dat het budget ruimschoots is overschreden, aangezien er een bedrag van € 610.000,- tot mogelijk € 680.000,- aan kortingen is verleend en dat het overgrote deel is besteed aan de bouw van nieuwe woningen. Een deel van het budget is besteed aan toekenning van kortingen met terugwerkende kracht.

Gemeente Den Haag

In Den Haag is men dit jaar gestart met een regeling groene leges. Er is een budget beschikbaar van € 5.000.000,- voor 2018 en 2019. Er wordt een korting gegeven tot maximaal € 25.000,- per bouwplan. Hoe duurzamer er wordt gebouwd, hoe meer korting er wordt gegeven op de leges. Korting wordt gegeven op het duurzaam verbouwen van een bestaand gebouw en op het nieuw bouwen van gebouwen. Er is een lijst opgenomen met verbouwingen, waarbij per onderdeel duurzaamheidseisen zijn vermeld en de korting die daarvoor wordt gegeven, maar daarnaast wordt er ook korting gegeven bij een grootschalige verbouwing waarbij het totale duurzaamheidsniveau van het bestaande gebouw wordt verhoogd. Aangezien de regeling begin dit jaar in werking is getreden zijn er nog geen effecten te meten.

Datum 19 februari 2018

Bijlage 2: Rekenvoorbeeld nieuwbouw woning EPC 0,0

Rekenvoorbeeld
Een 2 onder 1 kap woning heeft een bouwsom van circa € 200.000,-
De bouwleges bedragen dan € 6.927,-.
Om een gemiddelde nieuwbouwwoning energieneutraal te maken zijn de meerkosten ongeveer € 20.000,-. Dit bedrag kan iets hoger of lager liggen afhankelijk van het type-woning maar neemt niet substantieel toe of af als de woning kleiner of groter is. Bij een woning met een bouwsom van € 200.000,- is dit dus een stijging van 10%

De leges bij een bouwsom van € 220.000,- bedragen ongeveer € 7.590,-, een stijging van € 663,-.
Om deze extra leges te compenseren zou er een korting gegeven moeten worden van bijna 9%.
Met deze korting wordt bereikt dat over de duurzaamheidsinvesteringen geen leges hoeven te worden betaald.
Het is echter wenselijk om een extra stimulans te geven om de extra investeringen ook te doen. Dat kunnen we doen door het kortingspercentage te verhogen.

Bij een korting van 20% is de korting € 1.518,-, dit is € 855,- meer dan de eerder genoemde € 663,- aan extra leges door energieneutraal bouwen.
Bij een korting van 30% is de korting € 2.277,-, dit is € 1.614,- meer dan de eerder genoemde € 663,- aan extra leges door energieneutraal bouwen.

De korting van 20% biedt onvoldoende stimulans om over te gaan tot de extra duurzaamheidsmaatregelen. Een korting van 30% dekt ruimschoots de extra leges en voor een deel ook de kosten van de extra investeringen.

Hieronder zijn nog enkele voorbeelden opgenomen om een beeld te geven van de korting bij verschillende bouwsommen. Uitgegaan is van een vast bedrag van € 20.000,- aan investeringen om te komen tot een EPC 0,0 woning zonder aardgasaansluiting:

Bouwsom bouwbesluit	Bouwleges	Bouwsom EPC 0,0	Bouwleges	Extra leges EPC 0,0	Korting 30%
€ 100.000,-	€ 3.612	€ 120.000,-	€ 4.275,-	€ 663,-	€ 1.283,-
€ 150.000,-	€ 5.269,-	€ 170.000,-	€ 5.932,-	€ 663,-	€ 1.780,-
€ 200.000,-	€ 6.927,-	€ 220.000,-	€ 7.590,-	€ 663,-	€ 2.277,-
€ 250.000,-	€ 8.375,-	€ 270.000,-	€ 8.871,-	€ 496,-	€ 2.661,-
€ 300.000,-	€ 9.615,-	€ 320.000,-	€ 10.111,-	€ 496,-	€ 3.033,-
€ 800.000,-	€ 21.910,-	€ 820.000,-	€ 22.399,-	€ 489,-	€ 6.719,-

Datum 19 februari 2018

Bijlage 3: Amendement gemeenteraad

Separaat bijgevoegd.

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	43286
Onderwerp	Pilot Vergroening leges

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 20-02-2018

besluit:

1. Kennis te nemen van de analyse van de aanpak van andere gemeenten op het vlak van vergroenen van leges;
2. In te stemmen met de vermindering van leges bij de beschreven vergunningplichtige duurzaamheidsmaatregelen;
3. In te stemmen met het voorbereiden van een aanpassing van de legesverordening om uitvoering mogelijk te maken en juridisch te borgen.
4. Het project na één jaar te evalueren, dan wel zodra het beschikbare budget van € 250.000,00 is benut.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

AM-5

Amendement
Pilot "Vergroenen leges"

De gemeenteraad van Zwolle in vergadering bijeen op 10 november 2017, Gehoord hebbende de beraadslagingen over de begroting.

Overwegende dat:

- Bij de behandeling van de PPN de raad de motie "Vergroenen leges en regelingen" met algemene stemmen heeft aangenomen;
- Deze motie het college oproept bij de behandeling van de begroting te komen met en overzicht welke leges voor burgers en bedrijven van toepassing zijn als zij hun panden willen verduurzamen en die voor te leggen bij de begroting op basis waarvan de raad keuzes kan maken om deze verder te vergroenen;
- De nu voorliggende informatienota de dilemma's schetst.

Van mening dat:

- Zwolle een forse opgave heeft om verder te verduurzamen;
- Burgers grote en kleine bedrijven die hun panden willen verduurzamen zo veel mogelijk gefaciliteerd moeten worden;
- Bedragen die betaald moeten worden voor leges voor het plaatsen van zonnepanelen of het aanbrengen van andere verduurzaming aan bestaande panden of bij nieuwbouw flink kunnen oplopen en dit een perverse prikkel kan zijn;
- Gezien de opgave wachten tot het voorjaarsmoment niet wenselijk is en met gegevens uit een onderbouwde pilot belangrijke informatie beschikbaarkomt.

Besluit daarom:

- Een eenmalig bedrag van 250.000,- voor een pilot met Vergroende leges op te nemen in de begroting en deze te dekken uit de incidentele middelen;
- Hierbij de werkwijze van Enschede als voorbeeld te nemen waarbij een plafondbudget is ingesteld en er specifieke eisen worden gesteld aan burgers en projectontwikkelaars *
- Deze pilot na een jaar te evalueren of zoveel eerder als het plafond van het beschikbare budget van 250.000,- bereikt is;

Hans Wijnen	Marcel Mulder	Mark Oldegarm	Remko de Paus
Thom van Campen			
VVD Zwolle	Swollwacht	D66	GroenLinks
Harold van Vilsteren	Wietse de Boer	Maarten Hulstijn	
CDA	ChristenUnie	SP	

Met algemene stemmen aangenomen 10-11-2017

* (zie ook https://www.enschede.nl/geen-leges-bij-groene-plannen)

Om in aanmerking te komen voor groene leges moet u meer doen dan wettelijk verplicht is. Bij de bouw van een woning wordt gekeken naar hoe energiezuinig uw woning wordt. Dit gebeurt aan de hand van de EPC (Energie Prestatie Coëfficiënt). In onderstaande tabel is weergegeven welke spelregels er gelden:

Doelgroep	Eis	Korting op de leges
Particulieren	EPC ≤ 0	100%
Particulieren	EPC ≤ 0,2	50%
Particulieren	EPC > 0,2	Geen korting
Projectontwikkelaars (aanvragen ingediend vanaf 1-8-2017)	EPC ≤ 0	€ 1.250 per woning
Woningbouwcoöperaties	Regeling niet van toepassing	

Extra controles

Om te kijken of projecten volgens aanvraag zijn uitgevoerd voert de gemeente extra controles uit en doet vaker steekproeven. Voldoet uw project niet na in gebruikname, dan krijgt u de mogelijkheid dit op korte termijn aan te passen. Gebeurt dat niet, dan betaalt u alsnog de vastgestelde leges voor de vergunning.

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	43286
Onderwerp	Pilot Vergroening leges

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 20-02-2018

besluit:

1. Kennis te nemen van de analyse van de aanpak van andere gemeenten op het vlak van vergroenen van leges;
2. In te stemmen met de vermindering van leges bij de beschreven vergunningplichtige duurzaamheidsmaatregelen;
3. In te stemmen met het voorbereiden van een aanpassing van de legesverordening om uitvoering mogelijk te maken en juridisch te borgen.
4. Het project na één jaar te evalueren, dan wel zodra het beschikbare budget van € 250.000,00 is benut.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 12 maart 2018

onderwerp	Voorstel voor vervolg werkgroep burgerbetrokkenheid
portefeuillehouder	
informant	Veraart, Herman (2112)
medeopstellers	
afdeling	Raadsgriffie
bijlagen	Voorstel: Beslisnota Voorstel voor vervolg werkgroep burgerbetrokkenheid Bijlage: 1a Praatplaat Bijlage: 1b Kwartet Bijlage: 1c Kwartet uitgewerkt voorbeeld Bijlage: 2. Inventarisatie participatiemogelijkheden inwoners Bijlage: 3. Participatiewijzer Nationale Ombudsman (2009) Bijlage: 4. Hoe doen andere gemeenten het Bijlage: 5. Initiatiefvoorstel 'Doorontwikkeling betrokkenheid bij politieke besluitvorming Bijlage: 6. Informatienota Initiatiefvoorstel doorontwikkeling betrokkenheid bij politieke besluitvorming Bijlage: 7. Samenstelling en Resulaat meedenkavond Bijlage: Reactienota meedenkers burgerbetrokkenheid Bijlage: 2018-03-12 Raadsbesluit Voorstel voor vervolg werkgroep burgerbetrokkenheid

Voorgesteld besluit raad

1. Na de gemeenteraadsverkiezingen aan de slag te gaan met de eerste opbrengst van de raadswerkgroep burgerbetrokkenheid om vervolgens zo snel als mogelijk te komen tot basis spelregels die gehanteerd worden bij gemeentelijke besluitvormingstrajecten.

betrokken

Zwolle

Beslisnota voor de raad

Datum 15 februari 2018

Openbaar

Onderwerp	**Voorstel voor vervolg werkgroep burgerbetrokkenheid**
Versienummer	1.2
Portefeuillehouder	Raadswerkgroep Burgerbetrokkenheid
Informant	Remko de Paus
Afdeling	Gemeenteraad
Telefoon	038 498 21 81
Email	R.depaus@groenlinkszwolle.nl of Raadsgriffie@zwolle.nl
Bijlagen	1. Praatplaat en kwartet 2. Inventarisatie bestaande participatiemogelijkheden 3. Participatiewijzer Nationale Ombudsman (2009) 4. Hoe doen andere gemeenten het? 5. Initiatiefvoorstel 'Doorontwikkeling betrokkenheid bij politieke besluitvorming' 6. Informatienota reactie van het college op het Initiatiefvoorstel doorontwikkeling betrokkenheid bij politieke besluitvorming 7. Samenstelling werkgroep en verslag bijeenkomst meedenkers

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1. Na de gemeenteraadsverkiezingen aan de slag te gaan met de eerste opbrengst van de raadswerkgroep burgerbetrokkenheid om vervolgens zo snel als mogelijk te komen tot basis spelregels die gehanteerd worden bij gemeentelijke besluitvormingstrajecten.

Datum 15 februari 2018

Inleiding
Op 20 juli 2017 is het initiatiefvoorstel 'Doorontwikkeling betrokkenheid bij politieke besluitvorming' ingediend. Het is een initiatief van de fracties van GroenLinks, PvdA, D66, Swollwacht en ChristenUnie. De bedoeling van dit initiatief is om de inwoner meer zicht te geven op hoe besluitvormingsprocessen eruit zien en de mogelijkheden om in dit proces invloed te hebben op de uitkomst daarvan. Het college is in de gelegenheid gesteld om ten aanzien van dit initiatiefvoorstel wensen en bedenkingen kenbaar te maken. In een informatienota laat het college weten positief te staan tegenover dit voorstel en geeft het een aantal aandachtspunten mee voor het vervolg. Ook wordt door het college ambtelijke ondersteuning toegezegd.
Naar aanleiding van het initiatiefvoorstel stemt de raad op 2 oktober 2017 in met het in het leven roepen van de werkgroep Burgerbetrokkenheid. De raadswerkgroep is vervolgens aan de hand van de uitgangpunten en de argumenten zoals verwoord in het initiatiefvoorstel aan de slag gegaan. De werkgroep is vier keer bij elkaar geweest en heeft op 19 december 2017 een meedenkavond voor betrokken burgers georganiseerd. De werkgroep constateert dat het meer tijd en overleg vraagt om goede spelregels voor gemeentelijk besluitvormingsprocessen op te stellen. Daarom wordt aan de raad voorgesteld het traject na de raadsverkiezingen opnieuw op te pakken en voortvarend verder te brengen tot een eindproduct. Ter afronding van de eerste fase en voor een goede overdracht naar de nieuwe raad is een tussenproduct gemaakt.

Beoogd effect
Het doel van het initiatiefvoorstel is om aan inwoners en andere belanghebbenden vooraf helderheid te verschaffen over het besluitvormingsproces. Hierbij is het de bedoeling tevens inzicht te geven in de mogelijkheden tot beïnvloeding van de besluitvorming. Zo kan er gedragen beleid tot stand komen waardoor inwoners zich maximaal uitgenodigd weten om mee te denken en te doen.

Argumenten
1.1. De raadswerkgroep heeft zijn opdracht nog niet afgerond.
Het was de bedoeling dat de raadswerkgroep eind 2017 spelregels voor gemeentelijke besluitvormingsprocessen ter besluitvorming aan de raad zou voorleggen. De werkgroep constateert dat het meer tijd en overleg vraagt om een goed eindproduct op te leveren. De extra tijd wil de raadswerkgroep vooral benutten om met inwoners samen te werken aan het eindproduct.

1.2. Er is al veel opgehaald, onder meer bij betrokken inwoners.
De raadswerkgroep is vier keer bij elkaar geweest. Op 31 oktober 2017, 30 november 2017, 10 januari 2018 en 15 februari 2018. Op 19 december 2017 heeft een meedenkavond plaatsgevonden. In de laatste bijeenkomst stond het managen van verwachtingen centraal. Als opmerkingen kregen we onder meer mee:

- “besteed voldoende aandacht aan terugkoppeling/ afloopberichten”
- “breng bij een voorstel de consequenties meer in kaart”
- “realiseer je dat inwoners kennisachterstand hebben”
- “informatievoorziening: begrijpelijk, vindbaar (eventueel uitleggen hoe beschikbaar te krijgen), voor welke status van het traject bestemd”

1.3. Ter afronding van de eerste fase en voor een goede overdracht aan de nieuwe raad is een tussenproduct gemaakt.
De raadswerkgroep heeft als tussenproduct een praatplaat en een kwartet gemaakt. Het doel is om hiermee het gesprek aan te gaan, tussen gemeente en inwoners/belanghebbenden. De praatplaat

schetst het te doorlopen ‘stappenplan’, het kwartet helpt om op een aantal onderdelen keuzes te maken. Dit tussenproduct is per mail voorgelegd aan de meedenkers van 19 december 2017. De reactie die de meedenkers samen formuleerden treft u bij dit voorstel aan. U kunt dit beschouwen als de wensen en bedenkingen van inwoners, waar eerder het college die gelegenheid kreeg.

1.4 Over de vorm van het eindproduct is nog geen keuze gemaakt.
Uit een korte inventarisatie bleek dat gemeenten op zeer verschillende manieren met het vraagstuk van het managen van verwachtingen en het ruimte bieden voor invloed omgaan. Als werkgroep leveren we een tussenproduct. Uit gesprekken met inwoners en het college (via de ambtelijke ondersteuning) zal blijken of dit ook de gewenste vorm is.

1.5. De raad geeft opdracht om het proces in de nieuwe periode zo snel als mogelijk af te ronden.
De raad stellen wij voor het traject na de verkiezingen opnieuw op te pakken en voortvarend verder te brengen tot een eindproduct. De wijze waarop een eindproduct tot stand komt laten wij graag over aan de nieuwe raad. Betrokkenheid van inwoners is daarbij een belangrijke voorwaarde. Het tussenproduct wordt in komende besluitvormingstrajecten getest.

Risico’s
De verwachtingen die bij inwoners tijdens de meepraatavond en via de pers zijn gewekt moeten we waarmaken.
Waar we met de inwoners tijdens de meepraatavond constateerden dat participeren begint bij het managen van verwachtingen, willen we dat in dit traject ook goed doen. Doordat het voor onszelf ook een zoektocht is, bestaat het risico dat we niet aan (alle) verwachtingen zullen voldoen. Door te zorgen voor regelmatige terugkoppeling willen we dit voorkomen. Ook de mogelijkheid van meedenkers om te reageren op dit voorstel, draagt daar hopelijk aan bij.

Financiën
Eventuele bijeenkomsten en kleinschalige activiteiten kunnen uit het bestaande budget voor ondersteuning van de raad wordt gedekt. Ook in de tweede fase kan gebruik worden gemaakt van de ambtelijke ondersteuning.

Communicatie
Dit besluit wordt bekend gemaakt via de algemene communicatiekanalen van de gemeente. De meedenkers hebben wij gericht geïnformeerd.

Vervolg
Bij een positief besluit zullen de in de huidige raadswerkgroep participerende fracties na de verkiezingen overleggen over de wijze waarop het initiatief tot een goed einde kan worden gebracht. In de loop van 2018 wordt het eindproduct ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.

Openbaarheid
Dit voorstel is openbaar.

De Raadswerkgroep

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	44250
Onderwerp	Voorstel voor vervolg werkgroep burgerbetrokkenheid

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d.

besluit:

1. Na de gemeenteraadsverkiezingen aan de slag te gaan met de eerste opbrengst van de raadswerkgroep burgerbetrokkenheid om vervolgens zo snel als mogelijk te komen tot basis spelregels die gehanteerd worden bij gemeentelijke besluitvormingstrajecten.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Initiatief intern

Maak krachtenveldanalyse én inwoneranalyse (wie heeft belang en welk, hoe te bereiken).

Maak een beleids- en juridisch kader. Bepaal de mate van mogelijke invloed van de betrokkenen.

Vul samen met belanghebbenden, inwoners deze 'praatplaat' verder in (deel en toets de krachtenveldanalyse en inwoneranalyse + beleids- en juridisch kader).

Deel het vraagstuk op in fases, bepaal welke (tussentijdse) besluitvorming gaat plaatsvinden.

Initiatief extern

Algemeen belang

Vanaf de start duidelijk zijn over elkaars rollen.

Particulier belang

Afwachten tot formeel verzoek. Wel wijzen op belang van communicatie met omgeving.

Vraag de initiatiefnemer een participatie-plan op te stellen, toets bij de toekenning van de aanvraag of dit voldoende is uitgewerkt. Leg dit plan ook ter inzage.

Maak een communicatieplan

Bepaal welke concrete bijeen-komsten er zullen plaatsvinden.

Kwartetset

- Beleidsstukken

Kwartetset

- Participatieladder
- Participatietrap

Kwartetset

- Rol bestuursorgaan
- Besluitvormingsdoc
- Procesfases

Kwartetset

- Verwachtingen managen
- Begrijpelijke informatie
- Prettig contact

Kwartetset

- Meepraatvorm
- Inwoners
- Locaties

Kwartet

Meepraatvorm
1. Klankbordgroep
2. Wijkdialoog
3. Informatieavond
4. Spoorcafé

Participatietrap
1. Reguleren
2. Regisseren
3. Stimuleren en faciliteren
4. Loslaten

Participatieladder
1. Consulteren
2. Adviseren
3. Samenwerken
4. Zelf beslissen

Prettig contact
1. Vriendelijk telefoontje
2. leesbaar mailtje
3. Overzichtelijke nieuwsbrief
4. Persoonlijke benadering

Begrijpelijke informatie
1. Korte zinnen
2. Geen moeilijke woorden
3. Begin met de kernboodschap
4. Gebruik plaatjes

Verwachtingen managen
1. Afspraak is afspraak
2. Koppel terug
3. Ga niet uit van aannames
4. Denk vanuit de inwoner

Procesfases
1. Idee- en initiatieffase
2. Ontwikkel- en adviesfase
3. Besluitvormingsfase
4. Uitvoeringsfase

Beleidsstukken
1. Beginspraak
2. Welkom in mijn wijk
3. Samen maken wij de stad
4. Initiatiefrijk Zwolle

Besluitvormingsdocumenten
1. Beslisnota
2. Informatienota
3. Opinienota
4. Nieuwe vorm

Rol bestuursorgaan
1. Raad beslist
2. College beslist
3. Burgemeester beslist
4. Geen besluit nodig

Inwoners
1. Usual suspects
2. Locatie staat centraal
3. Thema staat centraal (stadsbreed)
4. Beperking, analfabeet

Locaties (en <mentale> drempels)
1. Vertrouwd in buurt
2. Vertrouwd in (geloofs)gemeenschap
3. Vertrouwd vanuit beperking
4. Gemeentelijke locatie

Meepraatvorm

De wijze waarop het meepraten van inwoners over een bepaald onderwerp is georganiseerd. Meestal is sprake van een bijeenkomst onder leiding van de initiatiefnemer in een zaaltje op een centrale plek.

1. Klankbordgroep
2. Wijkdialoog
3. Informatieavond
4. Spoorcafé

Een **klankbordgroep** is de naam voor een overleg met personen of organisaties waarin je de mening hoort over het verloop of het resultaat van je project.

Meepraatvorm

De wijze waarop het meepraten van inwoners over een bepaald onderwerp is georganiseerd. Meestal is sprake van een bijeenkomst onder leiding van de initiatiefnemer in een zaaltje op een centrale plek.

1. Klankbordgroep
2. Wijkdialoog
3. Informatieavond
4. Spoorcafé

Een **wijkdialoog** is een tweejaarlijkse bijeenkomst in de wijk waar de uitkomsten van het Buurt-voor-Buurt onderzoek worden gepresenteerd en waar bewoners kunnen meepraten over de zaken die bij voorkeur aangepakt moeten worden en op welke wijze men daar een bijdrage aan kan leveren.

Meepraatvorm

De wijze waarop het meepraten van inwoners over een bepaald onderwerp is georganiseerd. Meestal is sprake van een bijeenkomst onder leiding van de initiatiefnemer in een zaaltje op een centrale plek.

1. Klankbordgroep
2. Wijkdialoog
3. **Informatieavond**
4. Spoorcafé

Een **informatieavond** is een bijeenkomst in de avond bedoeld om mensen vanuit een doorgaans brede invalshoek in te lichten over een onderwerp

Meepraatvorm

De wijze waarop het meepraten van inwoners over een bepaald onderwerp is georganiseerd. Meestal is sprake van een bijeenkomst onder leiding van de initiatiefnemer in een zaaltje op een centrale plek.

1. Klankbordgroep
2. Wijkdialoog
3. Informatieavond
4. **Spoorcafé**

Een **spoorcafé** is een plek waar buurtgenoten, ondernemers en geïnteresseerden elkaar ontmoeten en waar men terecht kunt met alle vragen over de projecten binnen de Spoorzone.

samen

Zwolle

Memo

Concernstaf

Telefoon (038) 498 2092

Aan Werkgroep Burgerbetrokkenheid

Van Serge Westerdiep / Geert Janssen

Datum 21 december 2017

Onderwerp Participatiemogelijkheden voor inwoners

Inleiding

Naar aanleiding van het initiatiefvoorstel heeft de raad op 2 oktober 2017 ingestemd met de oprichting van de Werkgroep Burgerbetrokkenheid. De werkgroep heeft de opdracht spelregels te formuleren, die gehanteerd worden bij gemeentelijke besluitvormingstrajecten. De werkgroep heeft gevraagd om een inventarisatie van de participatiemogelijkheden die er op dit moment in Zwolle al worden gehanteerd (of in het verleden zijn gehanteerd.

In de voorliggende memo wordt een inventarisatie gegeven van de participatiemogelijkheden van inwoners die er zijn of zijn geweest. In deze lijn is het opvallend dat de boodschap in alle gevallen in elk geval is:

"elk initiatief is maatwerk. Elk voornemen is anders, elke omgeving is anders, elke initiatiefnemer is anders en de rol van de gemeente kan telkens anders zijn. Een standaard kan niet worden gegeven. De praktijk leert dat maatwerk gewenst is en dat het van belang is dat iedereen zijn rol ook pakt in het proces."

De inventarisatie begint in 2009 bij 'Beginspraak' en eindigt bij 'Zwolse principes Gebiedsgericht werken' dat nog in ontwikkeling is. In het proces zie je een verschuiving van burgerparticipatie naar overheidsparticipatie naar samen werken aan de stad. Onder invloed van de financiële en economische crisis van de afgelopen jaren en de 'mondige burger' heeft de overheid meer afstand genomen. De overheid is in een andere rol gekomen: samen werken aan meer waarde voor de stad.

Beginspraak (2009) → *Burgerparticipatie*

Voor 2009 heeft de gemeente Zwolle en een aantal andere gemeenten ervaring opgedaan met uiteenlopende interactieve planvormingsmethoden, onder andere vanuit het traject 'Samen maken we de stad'. Dit naar aanleiding van het collegeprogramma 'Samen voor Zwolle' waarin het toenmalige college inzette op actief burgerschap, wat door het college 'beginspraak' werd genoemd. In 2009 zijn de methoden samengevoegd tot een zich ontwikkelende 'inspiratiebox' waarin allerlei voorbeelden van participatiemogelijkheden voor inwoners zijn opgenomen. Een inspiratiegroep vanuit de gemeente Zwolle heeft steeds nieuwe werkvormen en methoden ontwikkeld. Ook andere deelnemende partijen aan een beginspraakproces konden werkvormen inbrengen. Doel was om methodes te gebruiken die de creativiteit aanboren van de deelnemers.

De boodschap van beginspraak was om vanaf het begin stakeholders te betrekken en samen de probleemstelling te bepalen. De inspiratiebox was vooral gericht op de gemeente en bedoeld als voorbeeld voor gebiedsontwikkelaars. Bij de ontwikkeling van Prinsenpoort (BPD) is bijvoorbeeld gebruik gemaakt van de inspiratiebox.

Tot op heden is de inspiratiebox een inspiratie bij projecten en ontwikkelingen (zie bijlage 1 voor een overzicht van methoden die zijn opgenomen in de box).

Initiatiefrijk Zwolle (2014) → *Overheidsparticipatie / Samen werken*
Met het aantreden van het huidige college is een volgende stap gemaakt. Het programma Initiatiefrijk Zwolle is gestart. Waar eerder vooral de gemeente Zwolle verantwoordelijk was voor het publieke domein, doen nu inwoners steeds meer zelf óf samen met de gemeente. Geen burgerparticipatie, geen overheidsparticipatie, maar samen werken aan meer waarde voor de stad. Niet vragen, maar brengen.
Inwoners, instellingen, onderwijs, overheid en ondernemers ervaren alle ruimte om bij te dragen aan de ontwikkeling van de stad. Vernieuwende vormen van samenwerking vergroten de zeggenschap en invloed van Zwollenaren op hun stad.

Als je hulp nodig hebt om jouw initiatief in de stad of binnen de gemeente te realiseren, kun je terecht bij het gidsteam van Initiatiefrijk Zwolle (IZ). Dit is een betrokken groep collega-ambtenaren die hulp biedt en tegelijkertijd een netwerk opbouwt en verbindingen legt in de stad en in de gemeentelijke organisatie. Zij kunnen jouw initiatief naar de juiste personen doorgidsen. Ook kunnen zij sparringpartner zijn door goed te luisteren en door te vragen op wat jij als initiatiefnemer wil bereiken en hoe jij dat denkt te doen.

Ruimtelijke initiatieven (2017) → *overheidsparticipatie*
De veranderende samenleving vraagt niet om “minder” overheid, maar een “andere” overheid. Dat heeft onmiskenbaar effect op hoe we ons als lokale overheid organiseren en acteren. Ook ten aanzien van de communicatie rondom ruimtelijke ontwikkelingen verandert de rol van de overheid. Zorgvuldige communicatie met belanghebbenden bij initiatieven, projecten en beleidsvorming vereisen een omgevingsgerichte en communicatief ingestelde organisatie. Dit zijn voorwaarden voor succesvolle burger- en/of overheidsparticipatie. In het kader van onder andere deze ontwikkelopgave is het afgelopen jaar het interne proces rondom behandeling van ruimtelijke initiatieven geëvalueerd. Dit heeft geleid tot een Nieuwe Werkwijze Ruimtelijke Initiatieven, waarbij omgevingsbewustzijn een belangrijk aspect is.
In de informatienota aan de raad (geagendeerd op 11 september 2017) is uitgebreid ingegaan op de ontwikkelingen en verbeterpunten en de huidige werkwijze bij ruimtelijke initiatieven. In het kort:

Omgevingssensitiviteit – Zowel voor de aanvrager van een vergunning als voor de behandelaar van de aanvraag is het van belang om de gevoeligheid van aanvragen goed in te schatten en de omgeving op de juiste manier te informeren en te betrekken.

Communicatieplan – Initiatiefnemers worden door de gemeente gestimuleerd om goed te communiceren. Daarbij speelt de gemeente een faciliterende rol. De gemeente neemt de communicatie niet over, maar is wel verantwoordelijk voor een goed democratisch proces voorafgaand aan de besluitvorming. De gemeente moet scherp sturen en de initiatiefnemer vragen om (eventueel gezamenlijk) een communicatieplan te maken. Daarbij worden initiatiefnemers uitgedaagd om echt in gesprek te gaan met de omgeving en andere belanghebbenden.

Duidelijk rolneming gemeente - Belangrijk is dat de gemeente zelf tijdens een informatieavond duidelijk maakt wat haar rol precies is en hoe het besluitvormingsproces er uit ziet. Afgesproken is om deze punten ten aanzien van de rol van de gemeente voorafgaand aan het communicatiemoment in een korte notitie te verwerken en dit met de betrokken wethouder te bespreken.

Mediation - De gemeente neemt al steeds vaker het initiatief om pre-mediation toe te passen in de bezwaarfase van een omgevingsvergunning en ontwerp bestemmingsplan. In deze fase neemt de gemeente het initiatief om met betrokkenen in gesprek te gaan en onderzoekt met de betrokken partijen of de bezwaren in overleg met elkaar opgelost kunnen worden. De mediators kunnen ook eerder dan de officiële bezwaarfase ingezet worden. Bij initiatieven waarbij in de ontwerpfase van planvorming bekend wordt dat veel bezwaren in de buurt leven, zou de initiatiefnemer, onder leiding van een mediator keukentafelgesprekken met de omwonenden kunnen voeren.

Communicatietraining - De afdeling Communicatie werkt sinds kort met een nieuwe communicatieaanpak, Factor C. Deze aanpak is speciaal ontwikkeld voor overheidsorganisaties en helpt de overheidsprofessional om beter samen te werken en in te spelen op wat er leeft onder diverse doelgroepen. De aanpak is zeer kansrijk om in te zetten bij de communicatie rondom ruimtelijke initiatieven. Factor C is een hulpmiddel voor Initiatiefrijk Zwolle, ruimtelijke initiatieven (Regiekamer) en anderen. Met Factor C wordt een analyse gemaakt van de actoren, de omgevingsontwikkelingen en de rollen van de actoren. Ook wordt gekeken waar het initiatief/project nu staat en waar het heen zou moeten. Afhankelijk van de situatie wordt bepaald met wie de analyse wordt gedaan.

Publicatie aanvraag - Uit de evaluatie blijkt dat mensen soms aangeven niet te weten dat er een aanvraag is ingediend. Bij de officiële aanvragen omgevingsvergunning begint de communicatie bij de publicatie van de aanvraag. Sinds een aantal jaar gebeurt dit niet meer via wekelijkse publicaties in de Peperbus, maar digitaal. Men kan zich abonneren op de publicaties via de mail, of zelf actief op zoek gaan. Besloten is om regelmatig in de Peperbus en op de gemeentelijke Facebookpagina inwoners te wijzen op de mogelijkheid van een abonnement op maat en de link te geven naar de dagelijkse publicaties op de site.

Nieuwe Werkwijze Ruimtelijke Initiatieven (Regiekamer) - Eén van de veranderingen die in de organisatie per 1 maart is doorgevoerd, is een andere wijze waarop omgegaan wordt met ruimtelijke initiatieven die niet in het bestemmingsplan passen (inclusief de

complexere en impactgevende kruimellijst initiatieven). Doel van de nieuwe werkwijze is om de ruimtelijke initiatieven op een integrale wijze met een helder en eenduidig proces te stroomlijnen. Het maakt niet uit waar in de organisatie een initiatief binnenkomt, er is één eenduidige werkwijze. De kern van de nieuwe werkwijze is de behandeling van de initiatieven in de Regiekamer. In de Regiekamer zijn een breed scala aan disciplines vertegenwoordigt. De taken van de Regiekamer zijn: integrale afweging en afstemming, advisering over prioritering en rolneming, doen van voorstellen over de vervolgaanpak van het initiatief.

Zwolse principes Gebiedsgericht werken (in ontwikkeling) → *overheidsparticipatie*
Het is anno 2017 een spannende zoektocht naar een nieuwe praktijk van gebiedsgericht werken in Zwolle. De gemeente leert beter hoe zich met de leefwereld te verbinden maar daar doemen gelijk ook een aantal essentiële dilemma's op. De antwoorden op deze vragen vinden we dagelijks uit en zijn lastig te vatten in heldere succesformules. Daarom is vanuit Initiatiefrijk Zwolle ook gestart met een Community of Practice voor gebiedsgericht werken waar we van elkaar leren en elkaar helpen en 'de slimme lijn vinden in wat we doen'. Onderstaande principes zijn een poging om die lessen te vertalen in een (deels bestaande, deels nieuwe) gedeelde werkwijze:

1. Aansluiten op de leefwereld in buurten en wijken
2. Energiegebruiken en actiegericht zijn
3. Soepel samenspel en samen leren

In de bijlage is dit nader uitgewerkt. Deze principes zijn nog volop in uitwerking en worden getoetst in een bredere groep. Ook de rol en betrokkenheid van de raad moet nog een plek krijgen in de principes. Mocht de werkgroep daar al ideeën bij hebben, mogelijk de uitwerking van de spelregels, dan is er volop gelegenheid om daar input op te geven.

Wettelijke procedures
Uiteraard bestaan er ook een aantal wettelijke procedures waar overheden zich aan moeten houden en die inwoners gelegenheid geven om te 'participeren'. Tussen aanhalingstekens, aangezien het niet altijd als participatie wordt gezien, denk bijvoorbeeld aan de mogelijkheid tot het indienen van bezwaar/beroep of een zienswijze.

Voorbeeld van een inzichtelijk proces voor betrokkenen wat betreft de mogelijkheden om te participeren (dit kan afhankelijk van de situatie uitgebreid of verminderd worden):

19-09-17	Omwonenden en bewoners door middel van een brief en de website te informeren over de voorgenomen procedure voor een partiële herziening van het BP.
29-11-17	**Inloop moment** voorafgaand aan het wijkplatform.
11-12-17	Terugkoppeling reacties op 29 november en bespreken eventueel aanvullende verzoeken en de afhandeling daarvan in het portefeuillehouderoverleg (pfo).

dec-jan 18	Voorbereiding BP en intern reacties verzamelen en informatie verwerken
februari 18	Concept BP bespreken in pfo
mrt-apr 18	Vooroverleg met diverse instanties en **overleg/communicatie met de buurt**
apr 18	Reacties verwerken en terugkoppeling in het pfo
mei 18	Goedkeuring Ontwerp BP door B&W en vrij geven voor ter inzage legging.
jun-jul 18	Ontwerp BP 6 weken ter inzage. **Bewoners hebben de mogelijkheid om zienswijzen in te dienen**. *N.B. 7 juni uiterste datum start ter inzage legging inverband met de zomervakantie regio Noord (Start 21 juli)*
jul-aug	Zomervakantie
sep 18	Zienswijzen verwerken
okt 18	Definitief BP en wijze van verwerking zienswijzen bespreken in het pfo
okt-nov 18	Vaststelling bestemmingsplan door de raad. **Bewoners kunnen spreektijd vragen.**
dec18	**Bezwaar en beroep mogelijk tegen het raadsbesluit.**

Datum 21 december 2017

BIJLAGE 1 – Beginspraakmethoden uit de Inspiratiebox

In de box zijn de volgende beginspraakmethoden opgenomen:

1. Community Planning - belanghebbenden werken samen met ontwerpers van verschillende disciplines, zoals stedenbouw, groen, verkeer en milieu, aan een ontwerp of plan.

2. Sleutelfiguren raadplegen - een groep prominente burgers benutten als kennisbron.

3. Wijkschouwen/excursies - belanghebbenden bezoeken en beoordelen situaties en voorbeeldprojecten.

4. Klankbordgroep - het voorleggen van ideeën en plannen aan belanghebbenden. De groep kan reageren en terugkoppelen.

5. Verkiezingen - verschillende ontwerpvarianten of plannen worden voorgelegd.

6. Inspiratiebijeenkomsten - informeren en brainstormen over een project of wijk

7. Participatiebijeenkomsten - inventariseren wat bewoners goed en slecht vinden aan een wijk en welke wensen ze hebben. Vaak aan de hand van thema's. Resultaat kan zijn: een bewonersvisie (Roombeek).

8. Snelkookpanmethode - een groep belanghebbenden gaat een aantal dagen met elkaar aan het werk, met het oogmerk, aan het einde van de sessie met een plan te komen.

9. Bordspel - zichtbaar maken van concrete gevolgen van toekomstig beleid.

10. Stadsdebatten - grote groepen mensen laten meepraten over toekomstig beleid.

11. Consultaties - grote groepen mensen laten oordelen over een aantal toekomstscenario's.

12. Kolonisten van de wijk - bordspel waarbij bewoners als hoofdpersonen nadenken over hun ideale wijk.

13. Huis-aan-huis bezoeken - consultatie van bewoners in klein comité.

14. Initiatiefgroep - een groep bewoners die zelfstandig, vaak onder begeleiding van een regisseur, tot plannen komt.

15. Wijkteam - een groep vertegenwoordigers van gemeente, politie, instellingen, corporaties en inwoners bedenkt plannen voor een wijk.

16. 3-D simulatie - een driedimensionale, gesimuleerde rondgang door een toekomstig (bouw-)project.

17. Interactieve website - ideeën uitwisselen tussen belanghebbenden onderling en met gemeente.

18. Ideeënmakelaar - verbinden, uitwisselen en adviseren.

19. Enquêtes - open vragen voorleggen om inzichten te verkrijgen.

20. Panel-/zaaldiscussie - onder leiding van een professionele begeleider worden kwesties bediscussieerd.

21. Inloopbijeenkomsten - plannen worden op informele wijze gepresenteerd aan de hand van maquettes en tekeningen. Deskundigen zijn aanwezig om toelichting te geven en vragen te beantwoorden.

22. Rondetafelgesprekken - de gemeente legt een kwestie voor aan belanghebbenden en vraagt hen, oplossingsrichtingen aan te dragen.

Informatieverstrekking

9 De gemeente informeert de burger tijdig en volledig over het onderwerp van participatie, hun rol en de manier waarop het participatieproces vorm krijgt.

10 De gemeente informeert burgers gedurende het participatietraject regelmatig over wat er gebeurt met hun inbreng. De inbreng van burgers wordt schriftelijk vastgelegd. De gemeente informeert burgers ook over lang stilliggen, uitstel of wijziging van voornemens of plannen van de gemeente. De gemeente motiveert haar besluit waarbij ze aandacht besteedt aan de door burgers naar voren gebrachte (tegen)argumenten.

Deze Participatiewijzer behoort bij het rapport ‘We gooien het de inspraak in’ (rapport 2009/180 van 17 september 2009) van de Nationale ombudsman. Het rapport kunt u raadplegen op www.nationaleombudsman.nl of opvragen via de afdeling Communicatie van de Nationale ombudsman, (070) 356 36 79.

De Nationale ombudsman
Postbus 93122
2509 AC Den Haag
Telefoon (070) 356 35 63
www.nationaleombudsman.nl

februari 2014

Participatiewijzer

Tien spelregels voor behoorlijk omgaan met inbreng en inspraak van burgers

Inleiding

Burgerparticipatie omvat alle methoden om burgers bij gemeentelijk beleid te betrekken. Het gaat daarbij zowel om de inbreng van burgers op het moment dat er nog beleidsruimte is als om de wettelijke inspraakprocedure.

Burgerparticipatie kent veel verschijningsvormen, variërend van het verstrekken van informatie aan burgers, het raadplegen van burgers, het vragen van advies aan burgers, burgers die samen met de gemeente beslissen tot – de meest vergaande vorm – burgers die zelf beslissen.

Ook de wettelijke inspraakprocedure is een vorm van burgerparticipatie. Welke vorm een gemeente ook kiest, de Nationale ombudsman vindt het belangrijk dat er altijd sprake is van zorgvuldige, en daarmee behoorlijke participatie.

Deze Participatiewijzer geeft een overzicht van tien belangrijke spelregels voor behoorlijke participatie. Deze spelregels zijn een handreiking voor zowel gemeente als burger, om deze behoorlijke participatie in de dagelijkse praktijk in te vullen.

Voor de Nationale ombudsman zijn de spelregels het kader waaraan hij in concrete gevallen de behoorlijke burgerparticipatie kan toetsen. De spelregels zijn geen aanvullende rechtsregels waarop burgers zich voor de rechter kunnen beroepen.

Wat is behoorlijke participatie?

In een behoorlijk participatieproces zijn de volgende drie belangrijke elementen te onderscheiden:

- Het is van belang dat bij de voorbereiding goed wordt nagedacht over de vorm van participatie die wordt gekozen: maak heldere keuzen vooraf.
- De gemeente moet ook echt geïnteresseerd zijn in en waarde hechten aan de bijdrage van de burger: zorg voor een constructieve houding.
- Een goede informatievoorziening tijdens het hele participatieproces is cruciaal voor het welslagen ervan: zorg voor actieve en adequate informatieverstrekking.

Heldere keuzen vooraf

1 De gemeente motiveert of en zo ja hoe ze burgers betrekt bij beleids- en besluitvorming. Criteria daarbij zijn: heeft het invloed op de leefomgeving en is er ruimte voor participatie. Deze motivering maakt de gemeente desgevraagd kenbaar.

2 De gemeente maakt participatie een vast onderdeel van het politieke en bestuurlijke besluitvormingstraject.

3 De gemeente gaat zeer terughoudend om met de mogelijkheid participatie te beperken vanwege het algemeen belang.
Kiest de gemeente er toch voor burgerparticipatie te beperken dan moet ze deze keuze motiveren.

4 De gemeente bepaalt, voordat het participatietraject van start gaat, welke rol de burger krijgt:
- meebeslissen;
- coproduceren;
- adviseren;
- raadplegen;
- informeren.

5 De gemeente zorgt voor een zorgvuldig vormgegeven participatie-proces. Dit betekent dat de gemeente expliciet maakt:
- welk onderwerp ter discussie staat;
- wie ze bij de beleids-/besluitvorming betrekt, dus wie de belanghebbenden zijn;
- op welke wijze ze het participatieproces inricht, zo mogelijk in overleg met de belanghebbenden;
- op welke wijze ze de burger het best kan bereiken, bijvoorbeeld per brief, via de media of huisbezoek. Voor welke wijze ze kiest is mede afhankelijk van de rol die de burger heeft gekregen in het participatieproces.

Constructieve houding

6 De gemeente is oprecht geïnteresseerd in hetgeen burgers naar voren brengen en laat dat merken in woord en daad.
Van burgers mag een constructieve bijdrage worden verwacht.

7 De gemeente weegt de inbreng van burgers mee in de uiteindelijke beslissing en maakt dat zichtbaar.

8 De gemeente levert extra inspanning om álle belanghebbenden actief te betrekken, dus ook degenen die zich niet meteen in eerste instantie zelf aanmelden.

BIJLAGE 4

Hoe doen andere gemeenten het?

De werkgroep heeft een aantal gemeenten van vergelijkbare grootte onderzocht. Deze gemeenten kwamen op basis van 'toeval' in beeld. Met name in Amersfoort is men al jaren bezig duidelijke kaders en spelregels te formuleren en hanteren. In alle gemeenten blijkt het een proces te zijn, dat regelmatig bijstelling en doorontwikkeling behoeft. Zo zien wij het ook in Zwolle voor ons.

Amersfoort: Starten voor de start

Bronnen:

- *Participatie en inspraak in Amersfoort, uitgangspunten, spelregels en afwegingsinstrumentarium, maaart 2009 (3065963)*
- *Raadsinformatiebrief 26 januari 2017 (5426914)*

Website gemeente: https://www.amersfoort.nl/bestuur-en-organisatie/to/uw-invloed-1.htm

Sinds 2009 werkt de gemeente Amersfoort met een uitgebreide handreiking over de manier waarop men participatie en inspraak wil organiseren. De gemeente stelde zich tot doel de plannen én het proces om daar te komen beter te maken. Uitgangspunt voor een effectief participatietraject is "dat participanten aan het begin van een proces weten waar ze aan toe zijn. Duidelijk moet zijn waaraan ze kunnen deelnemen, wat het doel is van hun inzet, hoe het participatieproces wordt ingericht en wat de mate van invloed is die zij kunnen uitoefenen." Er werden op basis daarvan 8 spelregels geformuleerd:

1. De gemeente beoordeelt bij plannen vooraf in hoeverre er mogelijkheden voor participatie zijn. De gemeente organiseert geen participatieproces als er nauwelijks iets te beïnvloeden valt voor inwoners. In dat geval volgt wel informatie.
2. De gemeente legt vooraf de voorwaarden voor participatie (zoals voor rolverdeling, tijd, geld) vast in een voor inwoners begrijpelijke startnotitie.
3. De gemeente zorgt dat inwoners op tijd (tenminste 1 week van tevoren) kunnen beschikken over alle informatie die zij nodig hebben en biedt deze op verschillende manieren aan.
4. Participatie betekent voor de gemeente ook: een open en attente houding, serieus luisteren naar wat inwoners te zeggen hebben en zoeken naar mogelijkheden.
5. De gemeente gebruikt begrijpelijke taal.
6. Wanneer er tussentijds wijzigingen optreden, dan laat de gemeente dit vroegtijdig aan inwoners weten.
7. De gemeente nodigt inwoners tijdig (tenminste 2 weken van tevoren) uit voor bewonersavonden en organiseert deze bij voorkeur in de wijk.
8. De gemeente informeert betrokkenen over de uitkomst van het participatietraject, de besluitvorming en het vervolg.

Halverwege 2016 voegde de gemeenteraad daar een element aan toe: "Starten voor de start". "Vanuit de insteek dat we samen de stad maken, willen we zo vroeg mogelijk in gesprek zijn met inwoners, ondernemers en andere betrokkenen over nieuw op te starten trajecten zoals een project of

beleidsopgave. (…) De vorm kan variëren van een aantal gesprekken tot een grote bijeenkomst." Men start met een actorenanalyse (wie heeft welk belang), die samen met betrokkenen wordt opgesteld. "Bij de actorenanalyse is het ook goed om te verkennen welke rolverdelingen mogelijk zouden zijn. Zijn er misschien bewoners of organisaties die een actieve rol willen vervullen in dit project of al veel energie hebben op het onderwerp? Wie is eigenaar van het eindproduct? Waarover gaat de gemeenteraad een besluit nemen en waarover niet?" "In alle gevallen vinden wij het als wij met groepen inwoners in gesprek gaan, belangrijk om helder te zijn over wat zij daarvan mogen verwachten."

"Aan de hand van de actorenanalyse bespreken we vervolgens ook welke procesaanpak het beste zou passen bij het project of de beleidsopgave. Als er in de stad veel actoren zijn met energie op het onderwerp, kan wellicht het beste gekozen worden voor een netwerkbenadering of co creatie. Als het een wettelijke taak van de gemeente betreft, is het wellicht goed om zelf de trekkersrol te vervullen. Het bewust kiezen van een procesaanpak maakt duidelijk welke rol bestuurders, ambtenaren en inwoners hebben in het proces."

'Starten voor de start' komt voort uit een in 2015, op verzoek van het college, gestarte gemengde werkgroep (bestaande uit raadsleden, bewoners en ambtenaren) burgerparticipatie.

Januari 2017 presenteerde het college de eerste ervaringen met 'Starten voor de start'. Onderstaand schema vormt sindsdien uitgangspunt van de werkwijze.

Type beleid of projecten	**Wie stelt kaders en spelregels vast**	**Voorbeelden**
Grote projecten en beleidstrajecten, waarover de raad besluiten neemt	Gemeenteraad	Pilot Omgevingsplan Cultuurvisie
Projecten of beleidstrajecten waarover het college besluiten neemt	College en college informeert de gemeenteraad	Project Bisschopsweg Aanpak speelruimtekaarten
Kleine projecten of processen, reguliere werkwijze	Geen formeel besluit, maar afstemming met wethouder en/of ambtelijk opdrachtgever	Vervanging speeltoestellen Kleine herinrichtingsprojecten

Tilburg: blijven nadenken hoe initiatieven uit de stad op te pakken

Bronnen:

- *Raadsvoorstel: Eén proces voor (burger)initiatieven, 14 december 2015*
- *Evaluatie proces initiatieven, 3 juli 2017*

Website gemeente: https://www.tilburg.nl/stad-bestuur/bestuur/initiatieven-en-participatie/

In 2015 kende de gemeente twee formele ingangen voor burgerinitiatieven, de verordening Burgerinitiatieven en het aanjaagfonds burgerparticipatie. Dat jaar is de werkwijze aangepast en

vervolgens in 2017 geëvalueerd. Het gaat hier alleen om burgerinitiatieven, niet om (beleids)voornemens van de gemeente zelf. Bevindingen als het gaat om de behandeling van een initiatief zijn samengevat de volgende:

1. Ook al is er één contactpersoon aangewezen, dan loopt het nog steeds niet altijd goed. De contactpersoon verandert gedurende het proces in sommige gevallen. Dit zorgt voor verwarring bij de initiatiefnemer.
2. In een aantal gevallen pakt de gids de communicatie op, omdat het anders niet goed loopt, In feite zou elke medewerker die een burgerinitiatief in behandeling heeft er zelf voor moeten zorgen dat het proces naar tevredenheid verloopt en zelf op een heldere manier moeten communiceren/terugkoppelen naar de initiatiefnemer.
3. Intake/vraagformulering: in een aantal gevallen blijkt de vraag van de initiatiefnemer uiteindelijk toch anders te zijn, dan de vraag waarmee hij of zij binnenkomt. Er moet meer aandacht komen voor het intakegesprek, om de vraag goed helder te krijgen. De volgende twee vragen moeten centraal staan bij een intakegesprek: wat is het initiatief? En wat vraagt de initiatiefnemer van de gemeente?
4. Duur van de behandeling van initiatieven: duurt in een aantal gevallen nog steeds te lang. Het op de hoogte houden van de voortgang behoeft soms nog verbetering.

De gemeente ontwikkelde een praatplaat, die door ambtenaren gebruikt wordt om de vraag te beantwoorden hoe om te gaan met een concreet initiatief uit de stad. Participatie is daar een onderdeel van. “Stel steeds de inwoners en ondernemers centraal en ga met hen in gesprek. Zoek tijdig mensen op die vanuit verschillende achtergronden en expertises mee kunnen denken.” De gemeente kiest, afhankelijk van het initiatief, een van de volgende rollen: verbieden, reguleren, regisseren, stimuleren, faciliteren, loslaten.

Enschede: Rekenkameronderzoek

Bronnen:

- *Rekenkamercommissie Enschede, ‘Participatie in Enschede’, 23 maart 2017*
- *‘De Enschedese aanpak’, 16 november 2017*

De Enschedese rekenkamercommissie ontwikkelde een checklist met vragen en beveelt aan een standaard paragraaf op te nemen in de raadsvoorstellen voor besluitvormingsprocessen waarin participatie een rol speelt. De checklist:

Na het recente besluitvormingstraject rond het asielzoekerscentrum heeft de gemeente een waaier laten ontwikkelen “voor processen met een grote maatschappelijke impact”. Met de waaier wordt het proces doorlopen van beleid, besluit, uitvoering, evaluatie en de basis op orde. Er zijn een aantal elementen vergelijkbaar als het door de Zwolse werkgroep ontwikkelde kwartet.

www.raad053.nl/stukken/9867/1/pdf.pdf

Startvoorstel initiatief doorontwikkeling betrokkenheid bij politieke besluitvorming

Korte beschrijving

De bedoeling van dit initiatief is om de inwoner meer zicht te geven op de fases in het besluitvormingsproces en de mogelijkheden die te beïnvloeden.

Voorstel aan de raad:

1. Basis spelregels te gaan hanteren bij gemeentelijk besluitvormingstrajecten
2. Een tijdelijke raadswerkgroep in te stellen die deze spelregels gaat opstellen
3. Dat de spelregels zullen omvatten:
    a. Een omschrijving van de ruimte die er voor inwoners en belanghebbenden is in een besluitvormingstraject
    b. De mogelijkheden die er zijn om, voordat het besluitvormingstraject start, inwoners over de vorm en frequentie van de participatiemomenten te laten meedenken
    c. De (beslis)documenten die tijdens het besluitvormingstraject passeren, met de bijbehorende mogelijkheden voor participatie
    d. Een uitputtend overzicht van alle mogelijkheden voor en vormen van invloed op beleid die het college de inwoners nu al biedt
    e. De mogelijkheid voor initiatiefnemers om het college te vragen vooraf het te hanteren besluitvormingstraject voor hun initiatief te schetsen
4. De raadswerkgroep, met ambtelijke ondersteuning, afstemming te laten zoeken met wijk- en buurtverenigingen, initiatiefnemers, actiegroepen maar ook met individuele betrokken inwoners
5. De raadswerkroep te laten onderzoeken welke vorm de spelregels het beste kunnen krijgen
6. De raadwerkgroep te laten onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om onafhankelijke ondersteuning te organiseren voor inwoners, tijdens het besluitvormingstraject
7. De raadswerkgroep treedt in overleg met het college over geslaagde en minder geslaagde voorbeelden van burgerparticipatie
8. De spelregels aan de raad aan te bieden ter besluitvorming, in het laatste kwartaal van 2017

Aanleiding

De lokale democratie is in beweging. Inwoners en andere belanghebbenden krijgen steeds meer ruimte om mee te praten én denken bij de besluiten die gemeenten nemen. In Zwolle hebben we daar al een aardige traditie mee opgebouwd: Van beginspraak, interactief werken, participatieve beleidsvorming met een toolbox voor inspraak, naar initiatiefrijk Zwolle. Dit initiatief borduurt daarop voort en wil basisregels formuleren, om zo de kaders en verwachtingen vooraf goed te managen.

Maar ook aan initiatiefnemers uit de stad geeft Zwolle zoveel mogelijk ruimte, onder meer via initiatiefrijk Zwolle. Dat doen we omdat we vertrouwen hebben in de creativiteit van onze inwoners waardoor onze stad nog mooier, beter, leuker en socialer wordt.

Deze diversiteit brengt soms ook complexiteit met zich mee: betrokkenen weten niet altijd goed waar ze aan toe zijn. Vraagt de gemeente een mening? Wil de gemeente betrokkenheid bij de oplossing? Laat de gemeente los of moet er nog wel een besluit door college en/ of raad worden genomen? De initiatiefnemers van dit voorstel merken dat besluitvormingsprocessen door verkeerde verwachtingen of onduidelijkheid over de te zetten stappen (voorafgaand aan een besluit), tot onvrede kunnen leiden. In de diversiteit, die wij positief duiden, vinden wij het belangrijk enkele basis spelregels te introduceren die als basis gaan dienen om de burger nog optimaler bij politieke besluitvorming te betrekken.

Beoogd effect

Duidelijkheid vooraf over het besluitvormingsproces, inclusief de mogelijkheden tot beïnvloeding, voor inwoners (individueel of georganiseerd) en andere belanghebbenden. Zodat er gedragen beleid tot stand komt waardoor de inwoner zich maximaal uitgenodigd weten om mee te denken en te doen.

Argumenten

1.1 Spelregels nodig zijn om duidelijkheid te geven aan alle betrokkenen

Betrokkenen bij een besluitvormingstraject hebben behoefte aan duidelijkheid over de momenten waarop een nieuwe stap wordt gezet in een besluitvormingstraject. Door deze duidelijkheid te verschaffen kunnen betrokkenen ook gericht kiezen in welke fase van het traject zij een rol willen vervullen: vanaf de start of pas kort voor het finale besluit wordt genomen. Uiteraard kan tijdens het besluitvormingstraject iets onverwachts gebeuren, dan is het wel van belang dat aanpassing in het traject vooraf besproken wordt met de belanghebbenden.

1.2 Spelregels bieden het bestuursorgaan ruimte een passende vorm voor participatie te kiezen

Het op te stellen proceskader legt slechts vast dat vooraf het te volgen besluitvormingstraject helder moet zijn: welke documenten verschijnen op welk moment (informatienota, opinienota, beslisnota), welke mogelijkheden tot participatie zijn er voor belanghebbenden (in de tijd maar wat de plek is op de participatieladder), wanneer en door wie wordt het finale besluit genomen? De spelregels spreken zich niet uit over de vorm, die kiest het bestuursorgaan dat het besluit zal nemen.

2.1 Alle fracties uit de raad die willen helpen dit voorstel uit te werken moeten dit kunnen doen

Door een raadswerkgroep te vragen de spelregels uit te werken, kan elke fractie desgewenst een inbreng hebben in de inhoud van de spelregels. Het is uitdrukkelijk de bedoeling dat fracties slechts zitting nemen in de raadswerkgroep, als zij daar behoefte aan hebben. De verwachting is dat de werkgroep

slechts enkele keren bijeen hoeft te komen. Eind 2017 houdt de werkgroep op te bestaan. Bij de uitwerking van de spelregels zal de tijdelijke raadswerkgroep afstemming zoeken met de raadswerkgroep raadscommunicatie.

3.1 Wij willen de raadswerkgroep een duidelijke opdracht meegeven

Voorafgaand aan elk besluit dient voor belanghebbenden duidelijk te zijn dat het bestuursorgaan het voornemen heeft een besluit te gaan nemen. Dat kan een bestemmingsplanwijziging zijn voor een enkel pand, maar ook een beleidskader voor het Sociaal Domein. Bij (relatief) eenvoudige besluiten kan dat eenvoudig, bij de wat complexere besluiten is het van belang dat op een toegankelijke plek (bv een vaste plek op de gemeentelijke website), te zien is op welke momenten en manieren belanghebbenden invloed kunnen hebben en uitoefenen.

3.2 Het draagvlak voor de inhoud van besluiten wordt groter als ook over het proces eensgezindheid is

In Amersfoort (raadsinformatiebrief “Doorontwikkelen burgerparticipatie”, 26 januari 2017) starten college en raad met een werkwijze die het mogelijk maakt om voor de start de wijze van besluitvorming te bepalen. Voor de start van een traject kan inwoners en belanghebbenden worden gevraagd mee te denken over de manier waarop hun inbreng een plek zal krijgen.

3.3 Het is nuttig om ook een overzicht te hebben van de in te zetten vormen van participatie

Zoals vermeld, is er in Zwolle al veel ontwikkeld voor de participatie van inwoners in besluitvorming. Dit is deels per beleidsterrein ontwikkeld, deels wordt dit algemeen ingezet. In het initiatiefvoorstel komt een totaaloverzicht: beginspraak, inspraak bij ruimtelijke initiatieven, etc. Het is van belang zicht te krijgen op de ervaring die is opgedaan (geslaagde en minder geslaagde momenten), waarbij we moeten leren van elk traject. En dat leren ook wordt geborgd.

3.4 Ook voor initiatiefnemers is het van belang te weten welk besluitvormingstraject gevolgd gaat worden

In de spelregels willen wij ook initiatiefnemers de mogelijkheid geven vooraf duidelijkheid te vragen over de wijze waarop de gemeente met hun initiatief om zal gaan. Uiteraard zal dit niet altijd gelijk duidelijk zijn, maar op het moment waarop het wel duidelijk is welke formele besluiten (bestemming, financiën, beleid) noodzakelijk zijn, dient het bestuursorgaan – op hoofdlijnen – het te volgen besluitvormingstraject te schetsen.

4.1 Wij vinden het van belang dat alle inwoners die dat willen mee kunnen werken aan de spelregels

Bij de start van de raadwerkgroep willen wij inwoners die dat willen vragen mee te denken en werken aan het op te stellen kader. Naast een open oproep, gaan wij gericht in gesprek met inwoners die zich individueel of in georganiseerd verband gemengd hebben in gemeentelijke besluitvormingstrajecten. Te denken valt aan initiatiefnemers die formele ruimte of geld vroegen aan de gemeente, actiegroepen die zich tegen een (voorgenomen) besluit van de gemeente keerden, wijkverenigingen die actief meewerken aan de opgaven in hun wijk.

5.1 De vorm hebben wij nog niet gekozen

De bedoeling van de spelregels is dat elk bestuursorgaan daar naar gaat handelen. Een van de mogelijkheden is om de essentie van dit kader in de algemene inspraakverordening een plek te geven,

maar er zijn ook andere mogelijkheden. De raadwerkgroep zal onderzoeken welke vorm het beste tegemoet komt aan de wens dat elk bestuursorgaan ernaar handelt, zonder te veel extra regels te maken.

6.1 De gemeente heeft altijd een voorsprong in kennis en middelen

Kennis over de manier waarop een besluit tot stand komt heeft de gemeente. Inwoners en andere belanghebbenden zijn veel minder bekend met wet- en regelgeving, financieel kader of juridische gevolgen van besluiten. De raadswerkgroep zal onderzoeken of en hoe onafhankelijke ondersteuning voor inwoners en belanghebbenden mogelijk is, om aan dit bezwaar tegemoet te komen.

7.1 We willen in Zwolle leren van de ervaringen in eerdere trajecten

We beginnen niet bij nul. Zwolle heeft al veel ervaring in het betrekken van inwoners bij beleid. Van de ervaringen uit het verleden willen we leren, zowel van geslaagde als van minder geslaagde trajecten.

8.1 De spelregels dienen zo spoedig mogelijk beschikbaar te zijn

De initiatiefnemers willen nog in deze raadsperiode een kader vaststellen. Begin 2018 zal de raadsagenda steeds minder ruimte bieden voor besluitvorming, vanwege de naderende campagne voor de gemeenteraadsverkiezingen. Uiterlijk in december 2017 willen we daarom een besluit kunnen nemen.

Vervolg

Bij een positief besluit start de raadswerkgroep zo spoedig mogelijk met haar werkzaamheden. Dit besluit wordt bekend gemaakt via de algemene communicatiekanalen van de gemeente. Zo spoedig mogelijk gaat ook een gerichte uitnodiging uit naar een aantal wijk- en buurtverenigingen, initiatiefnemers en actiegroepen. De raadwerkgroep richt haar werkzaamheden zo in dat er uiterlijk in december 2017 een besluit genomen kan worden over het initiatiefvoorstel “doorontwikkeling betrokkenheid bij politieke besluitvorming”, met de mogelijkheid voor het college om vooraf te reageren op het voorstel. Inwoners die mee hebben gedacht over en gewerkt aan het voorstel, krijgen de mogelijkheid over het initiatiefvoorstel zijn/ haar mening kenbaar te maken aan de raad.

Remko de Paus	Wietse de Boer	Sonja Paauw	Jan Slijkhuis	Silvia Bruggenkamp
GroenLinks	ChristenUnie	D66	PdvA	Swollwacht

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 26 juli 2017

Onderwerp	Initiatiefvoorstel doorontwikkeling betrokkenheid bij politieke besluitvorming
Versienummer	

Portefeuillehouder H.J. Meijer

Informant J.F. Breider
Afdeling CSADV
Telefoon 038 498 2673
Email E.Breider@zwolle.nl

Bijlagen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

de reactie van ons college op het initiatiefvoorstel zodat de agendacommissie dit kan betrekken bij het behandelvoorstel voor de raad

Datum 26 juli 2017

Toelichting op het voorstel

Inleiding
Door de fracties van Groen Links, ChristenUnie, D66, PvdA en Swollwacht is op 18 juli een initiatiefvoorstel ingediend. Het bevat een voorstel aan de raad over doorontwikkeling van betrokkenheid bij politieke besluitvorming om inwoners meer zicht te geven op de fases in het besluitvormingsproces en de mogelijkheden die te beinvloeden.
Vanuit de griffie is het college verzocht om een eerste reactie te geven die betrokken kan worden bij het behandelvoorstel dat de agendacommissie aan de raad zal doen.

Kernboodschap
Wij herkennen de in het initiatiefvoorstel benoemde maatschappelijke bewegingen en veranderingen in het (lokale) democratische bestel die zorgen voor een andere verhouding tussen overheid en burgers. Het college hecht net als raad aan betrokkenheid van inwoners, ondernemers en andere betrokkenen bij initiatieven, beleidsprocessen en projecten. We hebben daarin ervaring opgedaan onder andere via beginspraak en deze collegeperiode ook via Initiatiefrijk Zwolle. Nieuwe vormen van participatie die meer aansluiten bij wensen van inwoners zijn ontwikkeld. We voelen zelf ook de behoefte aan innovatie en verdere doorontwikkeling. We staan daarom positief tegenover dit initiatiefvoorstel. We geven graag voor het verdere vervolg een aantal aandachtspunten mee.

Consequenties
Het initiatiefvoorstel geeft aan dat spelregels van belang zijn om burgers optimaal bij het besluitvormingsproces te betrekken. Wij delen dit en hebben de afgelopen periode ook een aantal nieuwe werkwijzen ontwikkeld. Een voorbeeld hiervan is de informatienota inzake communicatieprocessen rondom ruimtelijke initiatieven die wij u onlangs toezonden. Daarin wordt een aantal punten uit het initiatiefvoorstel geadresseerd die bij de verdere uitwerking door de werkgroep betrokken kunnen worden. Wel zien we dat naast spelregels ook de inhoud van onderwerpen van belang is. Het is de vraag of regels altijd hetzelfde moeten zijn. Een veelkleurig palet aan participatiemogelijkheden is wenselijk.

Een aantal overwegingen willen we graag meegeven ten aanzien van het initiatiefvoorstel:

- Participatietrajecten kennen verschillende vormen. Dat maakt het lastig om eenduidige afspraken te maken over de kaders en spelregels. Afhankelijk van het proces worden kaders soms door het college dan wel door de raad vastgesteld. In de uitwerking van het initiatiefvoorstel is het goed ook aandacht te hebben voor de verschillende rollen van raad en college en te komen tot een globaal overzicht wie wanneer kaders en spelregels van een traject vaststelt.
- Het vorige punt is tevens van belang omdat participatietrajecten ook tussentijdse flexibilteit vragen, om in te kunnen spelen op signalen en ontwikkelingen die zich gaandeweg voor kunnen doen. Processen en projecten kunnen enorm verschillen. Niet alles kan vooraf precies uitgedacht en geregeld worden in uitputtende overzichten. Juist adaptiviteit en maatwerk is van belang.
- Het initiatiefvoorstel verwijst naar een voorstel van de gemeente Amersfoort. Dit voorstel bevat aansprekende vormen voor de doorontwikkeling van burgerparticipatie, zoals starten voor de

start en uitgangspunten voor evaluatie. We geven in overweging ook bij andere gemeenten te rade te gaan voor aansprekende werkwijzen.

- We starten niet bij nul; het traject van beginspraak is de afgelopen jaren verder doorontwikkeld en er is ervaring opgedaan met diverse processen, zowel in het fysieke als in het sociale domein. Deze kunnen betrokken worden bij de uitwerking. Zo evalueren we op dit moment het proces van de Stadshoeve en de Verkenning Voorst. Ook zijn er al lopende innovatieve initiatieven rond participatie in de stad als de Deep Democracy beweging of ontwikkeling van apps om betrokkenheid van inwoners bij besluitvorming vorm te geven. Al deze ervaringen delen wij graag.
- Participatietrajecten brengen ook financiele consequenties met zich mee. Zijn er randvoorwaarden nodig voor de kosten en zo ja, hoe kunnen de vorm gegeven worden? Een aandachtspunt dat nu niet in het voorstel opgenomen is.
- In het voorstel lopen de termen inwoner, belanghebbende, betrokkene, initiatiefnemer door elkaar; heldere definiering kan behulpzaam zijn.
- Bij participatieprocessen is sprake van verschillende doelgroepen als inwoners, ondernemers, vertegenwoordigers van instellingen. Zij hebben verschillende belangen die soms ook tegengesteld zijn.
- We vragen in de uitwerking aandacht voor differentiatie; processen in het fysiek domein kunnen verschillen van die in het sociale domein, ook qua wettelijke kaders.
- Besluitvormingsprocessen betreffen soms meerdere organen. Het primaat ligt niet altijd bij de lokale overheid. Wij zijn in sommige gevallen een participerende overheid en hebben dan niet altijd een bepalende stem in besluitvoming.

Vanuit eerdere ervaringen kunnen we in de werkgroep informatie inbrengen over projecten in de fysieke omgeving als ook onze participatie ervaringen in het sociaal domein en de decentralisatiedossiers. We bieden graag ambtelijke ondersteuning aan de werkgroep om gezamenlijk te kijken waar verbeteringen mogelijk zijn.

Vervolg
We zullen in overleg treden met de griffie over de ambtelijke ondersteuning.

Openbaarheid
Dit voorstel is openbaar

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Bijlage 7
Samenstelling werkgroep en verslag bijeenkomst meedenkers

Samenstelling raadswerkgroep

1.	GroenLinks	Remko de Paus (initiatiefnemer)
2.	VVD	Annemee van der Klundert
3.	ChristenUnie	Wietse de Boer
4.	Swollwacht	Silvia Bruggenkamp
5.	D66	Mark Oldengarm
6.	PvdA	Jan Slijkhuis
7.	CDA	Leo Elfers

De SP en fractie Cetin hebben zich afgemeld voor deelname aan deze werkgroep

Ambtelijk:
Geert Janssen
Serge Westerdiep
Lineke Bakker

Ambtelijke secretaris vanuit de Raadsgriffie: Herman Veraart

Resultaten meedenkavond burgerbetrokkenheid

Gehouden op 19 december 2017 in wijkcentrum De Bestevaer

Belangrijkste punten, oplossingen of suggesties van de groepen:
In blauw staan de punten die we hebben benut voor het maken van het tussenproduct

Groep 1
Leo Elfers, Jan Slijkhuis en Silvia Bruggenkamp

1. - maandelijks spreekuur van twee raadsleden, bijgestaan door ‘de griffie’.
2. - periodiek overleg met woonwijken en industriewijken
3. - verwachtingspatroon duidelijk maken (de mate van participatie moet helder zijn)
4. - aandacht voor jongeren/ Social media benutten
5. - gerichte aandacht, b.v. in de Peperbus, voor onderwerpen die van belang zijn of worden voor een wijk of een speciale groep

A. Voortgaan met het uitnodigen van het idee ‘gast van de raad’
B. Veel aandacht voor terugkoppeling/afloopberichten

Groep 2
Annemee van de Klundert en Mark Oldengarm

Bovenaan de lijst staat: Verwachtingen managen

Wat is daarbij belangrijk?

-Transparante informatievoorziening
die informatie moet dan voldoen aan de volgende punten (en bijvoorbeeld beschikbaar op de website)
- -begrijpelijk
- -vindbaar
- -Indien niet beschikbaar, uitleggen hoe wel beschikbaar te krijgen
- -status van het traject

-Geef altijd terugkoppeling / follow up

- -Het is makkelijk om in contact te komen +
- -Het is makkelijk om een afspraak te maken +
- -Daarna is / blijft het stil -
- -ervaringen zijn dat je als inwoner vaak zelf weer contact op moet nemen om een status te vragen, is niet proactief naar de inwoner toe

-Procedure duidelijk maken
- -wanneer krijg je antwoord
- -hoe kun je daarna verder
- -waar kun je terecht (zowel algemeen als in vervolgstappen op een eerste verzoek)

-Meer informatie vanuit / over de gemeenteraad.

Groep 3
Wietse de Boer en Remko de Paus
Aanbevelingen:
- College: breng bij een voorstel de consequenties meer in kaart
- Of soms juist voor- en nadelen van elk scenario (vergelijk waterschap bij dijkverhoging)
- College zou soms beter dilemma's voor kunnen leggen aan raad met tijdspad waarbinnen besluitvorming moet plaatsvinden. Zodat raad de tijd heeft om informatie uit te stad op te halen
- Meer transparantie hoe het proces (gesprekken met inwoners) is verlopen
- gebruik richtlijnen nationale ombudsman
- Anders omgaan met zienswijzen
- Luister beter naar bezwaren (bv bij beheersplan LdH)
- Bij inspreker in de raad svp altijd minimaal 1 vervolgvraag stellen. Alleen al voor de moeite die iemand genomen heeft (met bijbehorende spanning)
- Informeer omwonenden, liefst breder dan nu, bij een nieuw initiatief.
- Gebruik daarbij eenvoudige taal!!
- Wees realistisch over welke invloed ze hebben (verwachtingsmanagement)

- Realiseer je dat inwoners kennisachterstand hebben (als er wel deskundige inwoners zijn is dat mooi meegenomen maar mag je niet van uitgaan)
- Beginspraak is te vrijblijvend, verbindt consequenties aan uitgangspunten. Beschrijf rechten en plichten vanuit college, ambtenaar, raadsleden, inwoners.
- Inloopbijeenkomst is prima maar soms moet je gewoon eerst zelf als gemeente een standpunt innemen
- Informatie moet op veel meer plekken landen (peperbus, weblog zwolle, wijkkrantjes)
- Er lijkt een drempel om raadsleden te benaderen. Terwijl raadsleden anderzijds aangeven graag langs te komen, en geïnformeerd willen worden.

Op de flap opgeschreven:

- Eigen initiatief inwoner – leren
- Verkiezingsbelofte nakomen/ uitleggen
- Basisinformatie toegankelijk: eenvoudige taal, in Peperbus weer
- 14038 niet toegankelijk
- Ruim huis aan huis fysieke plannen bekend maken
- Wijkplatform frequenter (minimaal jaarlijks): rol raad (los van platform ook contact met wijk), uitnodigen huis aan huis
- Wijkverenigingen zijn kwetsbaar (vergrijsd)
- Dilemma's/ transparantie
- Consequenties inzichtelijk maken
- Raad controleren uitvoering van moties
- Communicatieplanning bij de start: hoe bereik je de non-usual suspects (data bijeenkomsten)
- Raad terugkoppelen (voorgenomen) besluit in de buurt
- Verwachtingenmanagement (participatieladder)
- Maak de spelregels niet vrijblijvend

Aanbevelingen aan de nieuwe gemeenteraad

1. Maandelijks spreekuur van twee raadsleden, bijgestaan door ‘de griffie’.
2. Periodiek overleg met woonwijken en industriewijken.
3. Voortgaan met het uitnodigen van het idee ‘gast van de raad’
4. Meer informatie vanuit/ over de gemeenteraad.
5. Bij inspreker in de raad svp altijd minimaal 1 vervolgvraag stellen. Alleen al voor de moeite die iemand genomen heeft (met bijbehorende spanning).
6. Er lijkt een drempel om raadsleden te benaderen. Terwijl raadsleden anderzijds aangeven graag langs te komen, en geïnformeerd willen worden.
7. Verkiezingsbelofte nakomen/ uitleggen
8. Raad controleren uitvoering van moties

Aanbevelingen aan het college, over wijkgericht werken

1. Wijkplatform frequenter (minimaal jaarlijks): rol raad (los van platform ook contact met wijk), uitnodigen huis aan huis
2. Wijkverenigingen zijn kwetsbaar (vergrijsd)

Aanbevelingen aan het college, over toegankelijkheid gemeente

1. Het telefoonnummer 14038 is niet toegankelijk

Reactienota

Inleiding
Het tussenproduct is ter beoordeling naar de inwoners gestuurd die op 19 december 2017 aanwezig waren bij de meedenkavond. Gevraagd is om schriftelijk te reageren. Gezien het korte tijdsbestek waarin men kon reageren en de voorjaarsvakantie is het aantal reacties beperkt gebleven tot vijf.
De raadswerkgroep rekent er op dat de nieuwe raad het contact met de meedenkers zal blijven onderhouden.
Hieronder reacties.

Reactie 1
Hennie Vrielink (vrijwillig verslaggever bij Weblog Zwolle en de Wijkkrant Zwolle-Zuid)

Bedankt voor het doorsturen van deze concepten en ik herken dat bij het organiseren van burgerbetrokkenheid bij gemeentelijke besluitvorming vooral het managen van de verwachtingen belangrijk is. Tijdens de meedenkavond in december heb ik in dat kader aangegeven dat bij burgers duidelijk moet zijn in welke mate ze de besluitvorming kunnen beïnvloeden.
Wanneer de gemeente een informatieve avond organiseert is het de bedoeling dat burgers worden geïnformeerd en dat ze vragen kunnen stellen over een voorgenomen besluit. Tijdens zo'n avond is het dus niet de bedoeling de meningen van burgers op te halen, want dat wekt de verwachting dat hun mening de besluitvorming kan beïnvloeden.
Als de gemeente wel is geïnteresseerd in de meningen van inwoners moet ze deze meningen inventariseren en wellicht ook peilen in hoeverre andere aanwezige burgers deze meningen onderstrepen dan wel verwerpen of nuanceren. De gemeente kan dan deze meningen "meenemen" in de finale besluitvorming.
Als de burgers echt mogen meebeslissen over een besluit dan is de uiterste vorm een bindend dan wel adviserend referendum.
Tussen de drie hierboven genoemde varianten zijn natuurlijk allerlei tussenvormen mogelijk.
Naar mijn mening moet dit duidelijk zijn voordat burgers bij elkaar worden geroepen, want anders organiseer je je eigen mislukkingen en gaan burgers roepen "er wordt niet naar ons geluisterd", wat meestal betekent "ik krijg niet mijn gelijk".
Gelet op de korte reactietijd (5 dagen) lukt het me niet uitgebreider te reageren. Ik ben benieuwd naar het vervolg.

Reactie 2
Melisse van Diemen de Jel (bewoner Holtenbroek)

Hartelijk dank voor het toesturen van de stukken.
Ik vind het tussenproduct er zeer goed uitzien en heb geen aanvullingen.

Reactie 3
Rudi Veldman

Dank u voor toezending van deze documenten. ik heb slechts een opmerking over de kwartetten. Is de volgorde op deze kaarten ook de prioriteit?. Dus heeft de kaart die bovenaan staat de hoogste prioriteit of zijn de kaarten gelijkwaardig?
verder geen opmerkingen.

Reactie 4
Teo Dunning (Voorzitter Vereniging Vrienden van Assendorp)

Hierbij een korte reactie.
Allereerst het begeleidende stuk is prima geformuleerd. Ook de praatplaat is prima. Het kwartet zie ik nog niet direct de functie van in. Hieronder nog een tweetal aanvullingen:

Graag een nadere definiëring aanbrengen van het soort “zaken” die volgens de praatplaat opgezet gaan worden. Het maakt nogal wat verschil of we het hebben over :

1. effecten van vele vluchten vanaf en naar vliegveld Lelystad
2. een kamerverhuurbedrijf dat in je naaste omgeving komt
3. planvorming inzake het voormalige Hanzebad
4. mede straatbewoners die een aanvraag indienen om hun eengezinswoning op nummer 41 te splitsen in 41 en 41A

Daarnaast graag intern kortsluiten met de afdeling juridische zaken, omdat mijn ervaring is dat als je geen belanghebbende bent (helaas heeft de juridische afdeling nooit aangegeven wat de definitie is van belanghebbende), je ook geen bezwaar en wellicht ook niet mag inspreken op een verandering.

Reactie 5
Anneke van Snick

Ik ben het eens met wat Teo Dunning als reactie geeft.

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	44250
Onderwerp	Voorstel voor vervolg werkgroep burgerbetrokkenheid

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d.

besluit:

1. Na de gemeenteraadsverkiezingen aan de slag te gaan met de eerste opbrengst van de raadswerkgroep burgerbetrokkenheid om vervolgens zo snel als mogelijk te komen tot basis spelregels die gehanteerd worden bij gemeentelijke besluitvormingstrajecten.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 maart 2018,

de voorzitter,

de griffier,